Egidij Romani in libros de physico auditu Aristotelis cōmentaria accuratissime emendata: ⁊ in marginibus ornata quotationibus textuū ⁊ ꝯmentoꝝ. ac alijs ꝙplurimis annotatióib⁹: Cū tabula questionū in fine.

Eiusdez questio de gradibus formaꝝ.

Cum priuilegio

IACOBI PHILIPPI ex pellibus Nigris Troiani Hexasticon Pro Aegidio.

Sic flauae caereri quaerenti pondera ventris
Claruit ardenti semita nulla face.
Nec sic idaeo: ruerent dum pergama: colle
Signauit phrygijs stella comata viam:
Ut physicae renitent tenebrae: loca tecta: ferente
Praeclaras cunctis lampadas Aegidio.

¶ Frater Augustinus de Finizano ordinis fratrum Heremitarum sancti Augustini Lectori. S.

Et si lector studiosissime tot in physicis Aristotelicis expositores sunt: vt ex scribentiuꝫ copia distrahi oporteat in multos auctores mentē tuaꝫ: vtpote Greci: Latini: antiquiores: ⁊ Moderni extitunt. Apparet tamē inter tot nostre quoqꝫ Augustiniane religionis Egidium romanuꝫ extitisse: Qui inter pricipes peripatheticos: vt de latinis loquar: cōnumerari debet: naꝫ vt reliquas cōmētationes: quas in Aristotilē edidit: omittaꝫ: Ita octo libros de physico auditu exposuit: vt nihil preter hūc desiderare possis. Quā quidē editionē studiosoꝝ vsui alias tradere volens. R. M. Egidius Viterbiensis tempestate hac diuini verbi oratoꝝ princeps diligenti stilo emēdare curauit: veruꝫ impressorum vitio: in plurimas ⁊ infinitas fere mendas elapsus erat. Adeo. n. verba inepta: latinitas mala: constructio inconcina: sensus nullus: vt vera respōsa phoebi sub obscura esse viderētur: que preter sybillam intellexisset nemo: sed Amadeus Scotus Octauiani patrui optime memorie viri mores imitatus: sue artis specimen: ⁊ singulare decus: boni publici fautor hunc curandum existimauit: mihiqꝫ corrigenduꝫ tradidit. Ipse vero quod officij mei fuit ⁊ virium feci: multisqꝫ in locis: vt antiquissima erant exemplaria fideliter transtuli. Quare exhortatos omnes velim: vt cum vtilitatem plurimā ex hoc receperint: quod studiosoꝝ erit: imortali opifici gratias agāt: impssori vero habeāt ⁊ referāt. Vale.

¶ Fratris Egidij Viterbiensis Heremite versus ad lectorem.

Eterne studium laudis: ⁊ inferi:
Qui phama ethereos inter amas deos:
Diuina stragirite alumni
Scripta celer sophiamqꝫ captes.
Instant sed tumidis equora fluctibus:
Rapturiqꝫ nothi per vada bossori.
Syrtes charybdisqꝫ nautis
Vorticibus minitantur atris.
Idcirco valido remige nunc opus:
Predura cyprij roboris ⁊ trabe:
Celiqꝫ consulto viarum:
Et pelagi pariter magistro.
Egidi moneo traijcias rate:
Qua non vlla mari tutior adnatat.
Hoc nāqꝫ non tiphis marinis
Nec melior palinurus vndis.
Hunc hūc constituas ipauidus sequi:
Qui nil pleyadum signa vel coluꝫ
Secuas nec horrescit procellas:
Et facili potiere portu.
Hinc graium excipies igeniū: ⁊ nouuꝫ
Assequere sophos: luce nitentius.
Diuinum opus laudabis. at tunc
Et latium recines magistrum.
En nil liuor edax vlterius potes:
Egidi quoniam iam legitur labos:
Qui viuet eternum: nec atro
Dente rapax vitiabit etas.

Ɔ conventus S. Stephani Venetiarum
ad usum Fr̄is Ambrosij Veneti

Clarissimi sacre theologie doctoris ac phie interpretis dñi Egidij Romani almi ordis Heremitarum scti Augustini i libros d' phyco auditu Aristotelis. Prologus.

NAturalis sciētia est aliquā scientiarum speculatiuarum: vt dicit. 6°. meta^ce. Speculatiua aūt sciētia differt a practica quātū ad finē: qz finis speculatiue est veritas. practice autez opus: vt declarari hz 2°. meta^ce: vel vt quādaz trāslatio hz: practice finis ē bonū: et idez redit: qz oīs actio et oīs electio: et proheresis bonū aliqd considerare videt: vt hz declarari in pmo ethi. malum autē fm q huiº sub appetitu cadere non pōt. Nullus.n. agēs aspiciēs ad malū agit qd agit: vt dyo. dicit. Ex hac autē differētia: quā esse cōspicimus inter sciam speculatiuā et practicā: patere pōt: q licz speculatiua ad phiam eēntialiter possit ptinere: practica tñ quasi p accñs ad phiam se habebit. Nā cū phia et vlr oīs scia in itellectu cōsistat: ad sciam: et ad phiam illa essentialr ptinere poterūt: in quē fertur itellectus fm se. obm autem potētie intellectiue est verū: et per se itellectus fertur in veritatez. Si aūt fertur in bonuz hoc nō est per se: sed vt habz ordinē ad volūtatem. Et qz que cpetūt alicui per aliud: cōpetūt ei qsi per accñs: ois illa scia cuiº finis est bonū: quasi per accñs respicit scire: bene ergo dictū est qd scribit 6°. meta^ce q artificiatum et volitū sunt idē. etiā eligibile et volitū idē sunt. Sciētia aūt practica: que in ipsuz eligibile vel ortificiatū tendit nō est in intellectu fz se: sed vt hz ordinē ad appetitum. Dicere ergo nālem sciētiaz eē practicā est dicere oppositū in adiecto. nā si practicū fm q huius subest volūtati: opz q in diffōne oīuz talium accipiatur volūtas: vt pōt hri a Cōmētatore 6°. metaphysice. Sed cū in diffinitione naturaliū accipiatur nā: vt idē ibidē ait: si phyca cognitio fz q huius eēt practica: natura non esset nā: fz volūtas: pz ergo q practice sciētie: quasi per accidēs respiciūt scire. magis aūt per se respiciunt opus et bonū. ideo 2°. metaphy. scribit q operantes: lz considerēt in eo qd agunt: tñ non pscrutantur de causa ppter seipsaz: sed pp opus: et sicut sciētie operatiue essentiales phie partes eē non possunt: sic nec sciētie rōnales eēntiales phie partes pprie dici debēt. Talia.n. magis sunt modi sciendi q sciē: vt Cōmē. ait: et vt poterit declarari: si contingat nos in logicalibus aliquid scribere. Cū ergo exceptis seientys opatiuis et rōnalibº: oīs alia cōsideratio: vel sit metaphyca vel phyca vel diuina. si rōnales et opatiue eēntiales phie ptes esse non possunt: sole cōsideratiōes phyce mathematice et diuine eēntialr ad phiam ptinere vident. Ex h aūt innotescit veritas illa que scribitur 6°. metaphyce. q tres sunt modi eēntiales phie. vz. nālis mathematicus et diuinus. Hoꝝ aūt sufficientia haberi pōt fm Cōmen. 6°. metaphy. Entia.n. vel circūcernunt mām et motuz fz esse: et fm diffinitionē: vel sunt abstracta fm diffinitōez et nō fm eē: vel vtroqz modo abstracta eē dicūt. in pmo gradu sunt nālia. in scdo mathematica. in tertio diuina: physicus igit versat circa res mobiles: tā fm eē q fm diffōnē: vel tā fz eē q fz cōsiderationē. Est.n. nālis phia de mobilibº: et cōsiderat de eis iquātū mobilia sunt. Nā tñ nālis abstrahit ab hoc mobili et ab illo: qz aliter non esset scia: cū pticulariū nō sit scia neqz diffinitio: nūqz tñ abstrahit a mobili simplr. Naz fm phm nālia non sunt sicut cauū et pfundū: sed magis sunt sicut rectū et simuz. profundū.n. et cauuz possunt intelligi circūscripta omni mā sensibili. Rectū aūt et simuz nō sic. Nā rectū determinat sibi spālez māz sensibilez: vt crus. simum aūt nasuz: sic ergo abstrahit nālis a motu et mā: vt simum et rectuz abstrahi possunt a naso et crure. possum.n. itelligere symuz pter huc nasuz: et preter illū: sed nō preter nasum simplr. sic et rectū pōt itelligi sine hoc crure et sine illo: fz nō sine crure vlr. Et qz sic eēntiale est physico versari circa corpus mobile fm diuisionē corporis mobilis: opz accipere ptiales libros in sciētia nālr. corpus.n. mobile: vt cōiter dicitur: vel sumitur simplr: vel cōtracte: si simplr: sic determinat de eo in libro physicoꝝ. Si contracte sic est duplr: qz aut cōtrahitur per motū ad vbi: et sic est liber de celo et mūdo: vbi determinat de corpore mobili ad situz. Si vero cōtrahitur per motū ad formā: sic ēt est duplr: qz aut determiat ibi de tali motu in cōi: et sic est liber de gnātione: vbi etsi descēdat ad gnātiōez elemētoꝝ. hoc est valde vlr et in cōi. Si vero est de mobili ad formā in spāli: sic est duplr: qz vel hoc est respcū elemētoꝝ: et sic est liber metheoroꝝ: vel respcū mixtoꝝ: et hoc duplr: qz aut est de inanimatis: et sic ē liber de mineralibº: aut est de aiatis: et sic duplr: qz aut ē de aiatis i cōi: et sic est liber de aia: vbi determinatur de omni aia: siue de oibus aiatis. Si vero sit de aiatis in speciali: h est duplr: qz aut determinatur de aiatis aia vegetabili: et sic est liber de vegetabilibº et plantis: aut anima sensibili: et sic est liber de aialibus: et per hunc modum p respectum ad aiam fm se et fm suas potentias: et fm obiecta potētiaruz: si alicui eēt cure alioꝝ libroꝝ sufficientiā inuestigare posset. Hoc viso pz: q liber phycorum est primus inter libros nāles. liber autē de anima est sextus. liber autē de aialibus est octauus. Ex hoc autez patere pōt: quare liber Auicēne de anima dr sextus de naturalibus. manifestū est igr per iaz dicta q i libro physicoꝝ: quē premanibº habemus: determinatur d' corpore mobili simplr nō cōtracto ad h vel ad illud: pp qd si aliqd ibi de mobilibº spālibus tradit: hoc est inquātuz in eis reseruat ratio mobilis in cōi. Intitulat āt hic liber de physico auditu: qz vt dr: phs in nālibº quosdam libros edidit scribēdo: quosdā vero docēdo. Et qz liber physicoꝝ sic traditus fuit: qm auditores sub pho phiam audiēdo hunc libruz recollegerūt. iō ititulatus est de phyco auditu: qz fuit audiēdo recollectus. Possumus aūt aliter dicere: et forte meliº: q hic liber p anthonomasiaz continet pncipia nāe: et qz ad pncipia fz q hº nō est rō: fz eis audiēdo acgescimus: iō p quādaz excellētiā ititulatus est de phyco auditu.
— Ordo librorum Aristo.
— Rō titu li libri phycoꝝ

Scda ps plogi.

HIs visis ad euidentiam dictoꝝ aliqua concurrunt dubitanda. eēt.n. rationabilis questio: cum dicatur physica de rebus mobilibus esse et corruptibilibus: vtrū de corruptibilibus possit esse scientia: quo cōcesso restaret dubitare: vtrum huius scia posset dici nālis: et vtruz rebus corruptibilibº corruptis remaneat sciētia de eis. Sz qz hoc dubitauimus i ope qd sup d' generatione edidimº: ideo ad psens talia dimittant. verū qz cū hoc q dictū est hāc sciaz eē de mobilibus: habuimus est etiam eam eē essentialem partez phie. ideo de comparatiōe huius ad alias philosophie ptes est dubitādū. Queritur ergo vtrum hec scientia precedat metaphysicaz. motus forte aliquis debili medio videtur forte ei scientiam de sensibilibus precedere metaphysicā:
— Dub. pº An nāl pcedat meta^cem

6.meta- physice Com.2. q2 fm Cōmētatorez in plurib⁹ locis in metaphysica.ab-
stracta sunt priora in esse.sensibilia vō priora sunt ordie do-
ctrine.hec ergo scia:siue hec doctrina que est de sensibi-
lib⁹ fm q̄ doctrina est:7 p ɔsequēs fm q̄ scia est:pcedit
metaphysicā que est de reb⁹abstractis. ¶ Ad hoc autem
dici pōt q̄ sicut est in formis:que vt in subto fundāt in
corpe:sic suo mō est de habitib⁹ 7 de pfectionib⁹ q̄ fun
dant in aia.videmus.n.ea ptinere ad qditatez formaꝝ
corporaliū que sunt de rōne ipsi⁹ forme:7 a qbus eēntia-
liter depēdet talis forma.pticipari aūt in subto fz ma-
gis 7 minus:est extra rōnē taliū formarū:7 per accñs se
hz ad eas.lz.n.vna albedo magis participet a suo subto
q̄ʒ alia:nō tñ pp hoc vna magis ē albedo q̄ʒ alia.sic ergo
pticipari magis 7 minus:vel pticipari per prius 7 poste
rius per se loquēdo non facit eēntialē dr̃iam in scia:sed
q2 scia sortitur eē 7 spēm ex suo subiecto simplr:illa scia
est dignior eēntialiter:7 prior nobilitate:que est de no-
T.cō.2. biliori subto.iō phs.6⁰.meth.q2 metaphysica est de nobi-
lissimo subto:ait:q̄ alie scie speculatiue sunt valde no-
biles:sed ipsa est nobilior oib⁹alys.Qd̄ vero obycit nā-
lem eē priorē ordine doctrine dicēdum q̄ huiꝰ priori-
tas accipiēda est fm pticipationez subiecti.est.n.huiꝰ
scia prior in ordie doctrine:q2 in adiscēdo pmo debem⁹
eē istructi in scia physica q̄ʒ in diuina. Sed talis prioritas
per accñs se hz ad sciam:vt dcm̄ est. Immo si pticipatio
in subiecto eēt fm magis 7 minus:7 fm prius 7 posterius
dubiū est:vtrꝫ per accñs respiciat formas corpales:nul-
li tñ dubium eē debz q̄ per accidēs respiciat sciaa 7 ha-
bitus.scia.n.non sortitur spēm ex eo in quo est:sed ex eo
de quo est.oēs.n.scientie in intellectu sunt:distigūtur
tñ 7 sortiunt aliud 7 aliud eē specificū:q2 sunt de alys 7
T.c.38. alys reb⁹:iō bene dcm̄ est qd̄ scribit in.3⁰.de aia:q̄ secā-
tur scie quēadmoduz 7 rea.per accidēs ergo est q̄ phy
sica metaphysicā precedat. Si aūt huiꝰ per accñs velle
mus reducere ad per se:diceremus rōne tactā magis eē
ad oppositū q̄ʒ ad ppositū.nā ea que sunt priora in via ge
9⁰meta- nerationis 7 tpis sunt posteriora in via pfectionis 7 cō-
physice plementi.eo ergo ipso q̄ origie.i.in adiscendo 7 ordine
T.c.15. doctrine physica metaphysicā precedit:posterior est ea
dignitate 7 perfectione.

Du.2⁰. Alterius forte dubitaret aliqs dato metaphysicaz
eē priorem 7 perfectiorē physica.vtrū ex
hoc cōcedi debeat physicaz subalternari ei.vr̃.n.q̄ sic:
q2 metaphysica est de ente simplr.omnis aūt alia scia ē
de ente contracto:q2 ergo subm̄ omniuz sciarum est sub
subiecto meta^ce.oēs scie huiusmodi iuente meta^ce.subal-
ternari debēt. ¶ Ad hoc aūt dici debz q̄ tūc pprie scia
est subalternata quādo accipit tāq̄ʒ pncipia que nō sunt
per se nota:nec in illa scia hñt reduci ad p se nota:sicut
musica subalternata arismetrice:q2 cōclusiones in aris-
metrica probatas supponit ab ea:7 accipit ab illa cōclu-
sa tāquā pncipia:que tñ nō sunt p se nota:nec in illa scia
possunt reduci ad p se nota.Quecūq3 igitur scia vtit pn-
cipys per se notis proprie subalternata dici non debet:
7 q2 physica innititur his q̄ ex sensu ortum sumūt 7 que
per se sunt nota:vel quasi p se nota.ideo simpliciter non
est subalterna.quātuz autē ad aliquā sui partē:vt quan-
tuz ad illam sciam que est de yride:q2 ibi vtitur quibus-
dam propositionibus pspectiuis quas nālis fz q̄ huiꝰ
ad p se notum non pōt reducere.ideo lz non simplr.tñ
quātum ad illam partez subalterna dici pōt. ¶ Ut aūt
melius appareat quomō physica simpliciter subalter-
na esse non pōt sciēdum est q̄ sciētiam non vti princi-
pys p se notis dupliciter:vt ad presens spectat:pōt con-
tigere.primo si ea que accipit non pōt reducere ad im-
mediata.secūdo si subiectum illud ad qd̄ talia imedia-
te reducit sit adeo spāle q̄ ex eo cōmunis animi conce-
ptio sumi non possit.primo modo pspectiua subalterna-
tur geometrie.pspectiua.n.est de linea non simplr:sed
de linea visuali:vt visualis est:7 q2 scdm̄ q̄ huius nō pt
visualē transcēdere:ea que probat de linea visuali que
innitunt linee simplr perspectiua non pōt talia ad ime-
diata reducere.propter qd̄ opz eam vti principys non p
se notis:sed dclaratis in illa scia:cuius est considerare d
ea simpliciter:ex quo patere pōt q̄ quotiēscūq3 aliq̄ sci-
entia primo 7 principalr considerat aliqd̄ subiectū sub
aliqua passione que non equatur subiecto illi:oz eaz vti
principys non p se notis:q2 accipit ea que scdm̄ suā spēz
non pōt ad immediata reducere. scdo modo medicina
subalternatur physice. Nam si medicina est de corpore
humano circa qd̄ considerat sanum vel egrum:que in-
sunt omni corpori humano:tamen q2 corpus humanuz
dicit quid valde speciale:7 q2 simpliciter:7 per se nota:
vt hic de eia loquimur:debēt esse in terminis cōmuni-
bus.ideo quātūcūq3 acciperet aliquas imediatas pas-
siones circa tale subiectum:oporteret tamen aliqua p
supponere a scientia superiori:vbi per ea que ibi tradū-
tur talia specialia declarari habent.nullo autez istoruz
modoruz physicoꝝ subalternari habz. Nā cū ad physicā
spectet considerare de omni corpore sensibili:absq3 eo
q̄ transcēdat proprios limites:poterit reducere ea que
considerabit de tali corpore ad imediata. Rursum q2
corpus sensibile est valde quid cōmune poterit natura-
lis phylosophus circa tale corpus considerare aliqua p
se nota:ad que poterit reducere que pbantur in tali sci-
entia:per se nota.n.possunt sumi non solum ex ente:sed
etiam ex his que sunt infra ens. Non solum eniz per se
notum 7 cōmunis conceptio ē q̄ de quolibz oz esse vel
non esse . Sed etiam communis conceptio est q̄ si ab
equalibus equalia demas que remanēt sunt equalia:sz
tamen cum maxime proprium sit quantitati scdm̄ eam
equale vel inequale dici dictum principiuz non imme-
diate sumetur ex ente:sed ex parte entis: vt ex quātita-
te:7 si ex quantitate talia per se nota sumi possunt nulli
dubium esse debet q̄ vniuersaliter ex corpore sensibili
talia principia possunt sumi:7 inde est q̄ omnes aly li-
bri philosophie naturalis in quib⁹ determiatur de mo-
bili contracto innituntur huic libro:vbi determinatur
de mobili simpliciter.principia.n.nota per se magis su-
mi habēt ex mobili simpliciter q̄ʒ ex mobili contracto.
est ergo scientia naturalis non subalterna : quia que as-
sumit potest reducere ad per se nota:tamen si illa per se
nota ei negarentur:non haberet vnde probaret illa:nisi
ageret vltra suam speciem.potest eniz scientia specialis
vti principys per se notis:7 h̄ sufficit vt nō dicatur sub-
alterna.Si in talia principia poterit reducere que assu-
mit:probare tamen ea si negarentur est primi phyloso-
phi:7 non alicuius artificis specialis. quare autem spe-
ctat ad primuz phylosophuz disputare contra negantes
principia:7 non ad artificem specialem infra dicetur.
Cuz ergo queritur vtrū hec sciētia subalternet meta^ce.
patet q̄ non proprie : cum possit reducere assumpta in
per se nota. ¶ Rationem autem in contrarium non est
difficile soluere:q2 nō sufficit q̄ subiectuz sit sub subie-
cto:vt scientia subalternetur sciētie:nisi forte vellemus
accipere subalternationem large. Nam cū nomina sint
ad placitum possemus illud subalternationem appel-
lare:tamen vt ostensum est: non est scientia subalterna:
nisi q2 que sumit non possit perducere in per se nota:qd̄
proprie non competit scientie naturali.

Du. 3. **Alterius** forte dubitaret aliquis. dato scientiam
naturalem non proprie: et simpliciter subal-
nari metaphysice: nec alteri scie: et cōcesso metaphysicaz
esse primam phylosophiam: quia est de abstractis: consurgit
dubitatio: si non essent alique res abstracte. utruz phy-
sica esset phylosophia prima. videtur autē quod nō: quia si nul-
la eēt substātia abstracta: et nō essent aliq̄ entia: nisi cor-
pora adhuc differret ꝯsiderare corpa in eo quod mobilia:
et in eo quod entia. non ergo eēt physica prima scientia cū cō-
sideret de corporibus in eo quod mobilia: non in eo quod entia.
Amplius q̄daz pars meta^ce. est de corporibus mobili-
bus: ut septimus: ubi determinatur de suba sensibili. Sz
metaphysica sz se: et sm oēs ptes suas precedit physicā:
quia igitur nō existēte suba abstracta adhuc remaneret ps
prime phie que est de substantia mobili. Si poneretur
substātia abstracta non eē: non oporteret physicam esse
phiam primam. Ad hoc autez dici potest quod ad scien-
tiam illam que considerat de passiōe inherēte omni ta-
li spectat cōsiderare de omni illo simpliciter: ut si rectum et
curuuz inest omni linee: qui cōsideraret de omni curuo:
et omni recto ꝯsiderare posset universaliter de omni li-
nea. Si igitur nō eēt suba abstracta: et oia eēnt mobilia: scia
que ꝯsideraret vlr de oī motu: ꝯsideraret vlr dē oī ente:
et eadez esset scia de mobili simpliciter: et de ente simpliciter. Nō
eniz esset possibile aliquez cōsiderare per se de uno quod cō-
uertitur cuz ente: vel de aliquo alio quod consequeretur to-
tum ens: et tamē de ente simpliciter considerare non posset.
Tc. 3. ideo bene dictū est quod scribitur meth. 6. quod si non eēt ali-
qua substātia īmobilia scia nālis eēt prima: et scia eius
eēt phia universalis. Opposita aūt his facile solui-
tur. nā cum dr̄ quod si non essent nisi corpora: adhuc cōside-
rare talia in eo quod entia differret: et eēt prius q̄ considerare
ea ī eo quod mobilia: pz quod hoc posito alia scia nō cō-
sideraret de corporibus in eo quod entia et in eo quod mobilia.
Qd aūt addit metaphysicā sm se: et sm suas partes pre-
cedere phiam. dici dz ypotesi stante nō esse metaphysi-
caz sm se: nec sm suas ptes altā a physico: sed physica esset
ipa metaphysica. Ideo. n. phia prima differt a physica: quia
differt ꝯsiderare corpa in eo quod entia: et in eo quod mobilia.
Sed hac positiōe posita nō differret: vel si differret nō
eēt dria que faceret alietatem in scientia: sed ad eandez
artem spectaret utrūq: ut dictum est.

Dub. 4 **Ulterius** autez dato quod si non essent entia abstra-
cta physica esset prima phia: et ipa eadē
Quod sit subm̄ phie naturalis esset de corpe mobili: et de ente simpliciter: quia ens simpliciter eēt
ens mobile: ideo subm̄ suuz dici posset ens simpliciter: et ens
mobile: ꝯsurgit quod. utruz rebus se hn̄tibus: ut tunc subm̄
in sciētia nāli posset dici ens mobile: vel corpus mobi-
le: et vr̄ quod nō sit bene dictum corpus mobile esse subie-
Tc. 32. ctum huius. Nā cum probetur in. 6°. huius quod omne corpus
est mobile: et omne mobile corpus: frustra ibi adderetur
mobile. Amplius nulla scia probat suuz subm̄: sed in
libro celi et mundi īuestigatur noticia corporis mobilis
Sūt opi. uaria. quod non eēt: nisi nālis hoc probare posset. ergo etc. Ad hoc
autē pōt dici magistros fuisse huius positionis quod in nāli
phia subm̄ esset nō corpus mobile: sed ens mobile. Nos
n. nō ut eoꝝ ītellectū reprobemus: ad quē nō attigimus:
sed ut teneamus positionē quā melius ītellectu capimus
dicemus in nāli phia subm̄ eē corpus mobile non ens mo-
bile. Occurrunt. n. nobis duo īconuenientia: si ens mo-
bile diceretur eē subz. Primū ē: quia hoc posito nālis phia eē
metaphysica vel ps eius. Scdz est quod hec scia non pcede-
ret ex per se notis: primū sic pz. ens. n. nō ꝯhibetur ad modū ge-
neris: ita quod addita sibi dria cōstituat spālez modū entis.
Sicut dria addita generi ꝯstituit spēz. i tali. n. additio-
ne additū est extra rōnē eius cui fit additio. dria. n. est extra rō-
nez generis. si ergo ens hr̄et talē driaz: tunc additū enti
nō hr̄et rōnē entis. io dr̄ 3° meth. quod si ens hr̄et drias eius T.c. 10.
dria eēt nihil. modus ergo ꝯhēdi ens. est per diuersos mo-
dos eēndi: et sic ꝯstituit diuersos modos entiū. Et quia ad
illā sciaz ad quā ptinet ꝯsiderare dē ente ad eā ptinet cō-
siderare de diuersis modis eēndi: et de ptibus entis: quia di-
cēdo ens mobile. ly mobile si ꝯhat ens hoc erit per aliquez
spālē modū eēndi: metaphysica ad quā ptinet ꝯsiderare dē
ente ad eā ptinet ꝯsiderare dē ente mobili. si g̊ subm̄ nālis
phie eēt ens mobile: physica vel eēt metaphysica: vel ps eius.
Itē cū hec passio q̄ ē motus nō fluat a re in eo quod ens: dē ente
mobili in eo quod mobile nō poterit eē scia per se: lz forte possit
eē scia subalterna: et q̄si per accn̄s. Si g̊ dē ente mobili erit
scia per se: et scia q̄ sit eēntialis ps phie nō erit de eo in eo
quod mobile: sz ī eo quod ens. quo posito nulli dubiū ē physicā
vel eē metaphysicā: vel ptē eius. Est aūt diligēter notā-
duz quod quottēscūq: aliq̄ passio adiungitur alicui subio q̄ per
accn̄s se hz ad ipz: et nō oritur ex pncipijs eius sm quod huius:
tūc si fiat ꝯsideratio de illo subto sub rōne illius passiōis
erit scia subalterna: et q̄si per accn̄s et pprie et directe eēn-
tialis ps phie eē nō poterit: ut si de linea visuali est ali-
qua scia: quia visuale nō oritur ex pncipijs linee sz quod huius: dē
linea visuali sz quod visualis est scia: q̄si per accn̄s que eēn-
tialis ps phie eē nō poterit: sic quia motus nō oritur ex pnci-
pijs entis sz quod huius: q̄nimo eē mobilitati q̄dā hz oppo-
sitionē ad eē entis: ut declari hz ex libro de causis ex li-
bro pculi. De ente igitur mobili sub rōne qua mobile nō
poterit eē scia per se. oz ergo dare aliqd subm̄ ex cuius pnci-
pijs sm quod huius oritur motus ad hoc quod de eo in eo quod mo-
bile possit eē scia per se: vel si de ente mobili vellemus huius
sciaz eē hoc nō erit in eo quod mobile: sz in eo quod ens: et tunc
huius scia q̄ hr̄et tale subm̄: vel eēt metaphysica: vel ps eius.
Melius ergo est dr̄e corpus mobile in eo quod mobile eē tale
subm̄: quia a pncipijs corpis sensibilis sz quod huius fluit hec
passio q̄ est motus. io de corpe mobili in eo quod mobile po-
terit eē scia per se: que erit essentialis ps phie: que nec erit
metaphysica nec ps eius. Scda via dē leui pz. nā ut di-
cebatur in qōne de subalternatōe qn̄ aliqua scia ꝯsiderat
aliqd subm̄ sub aliq̄ passiōe que ei nō equatur: nō poterit
que ꝯsiderabit circa tale subm̄ reducere ad īmediata et
per se nota. Cū ergo motus nō equetur enti: si eēt aliq̄ scia dē
mobili ente in eo quod mobile: oporteret illā pcedere non
ex per se notis: quod est īcōueniēs dr̄e circa phiaz nālē. Si g̊
sub rōne mobilis volumus de aliquo subto ꝯsiderare: ut
possimus dicēda de motu reducere ad īmediata: et per se
nota. Dicemus igitur subm̄ eē corpus mobile nō ens mobile.
vn̄ Auic. in pn°. sufficientie sue assignat pro subto huius scie
corpus sensibile: siue corpus mobile: ut subiacet muta-
tiōi. Si vo nō eēnt substātie abstracte: bn̄ dictum eēt quod
ens mobile eēt subm̄ in nāli phia. Sz rebus se hn̄tibus: ut
tūc: hoc nō est bn̄ dcm̄: quia hoc posito: vel physica eēt scia
per accn̄s: vel nō differret a metaphysica. et ulterius: ut di-
ctū ē nō pcederet ex per se notis: q̄rū q̄libz ē īcōueniēs.
vt g̊ dōz eē quod ens mobile nō sit subm̄ ī hac scia: tn̄ quia vi-
ri magne auctoritatis dixerūt ꝯtrariū: nō est hoc sic ptinaci-
ter asserēdū quod claudatur via ad ꝯtrie opinādū. Oppositū
aūt his nō ē difficile soluere. Nā cū dr̄ quod frustra additur
ibi mobile cū nō ꝯhat corpus: quia oē corpus ē mobile et ecōuerso. di-
ci pōt quod ꝯhere aliqd pōt eē dupliciter: vel quātū ad supposita:
vel q̄tū ad ꝯsideratiōes. Mobile. n. lz nō ꝯhat corpus
q̄tū ad supposita: ꝯhit tn̄ ipz quo ad ꝯsideratiōes: quia nō ꝯdictio dupliciter
oīs ꝯsideratio ē dē corpe sub rōne q̄ mobile. vel possumus dr̄e
nō frustra dcm̄ eē corpus mobile ī eo quod mobile esse tale subm̄.
Nam per hoc quod dr̄ corpus mobile separatur physica a meta-

physica que magis est de subiectis abstractis q̄ de mo-
bilib⁹ corpib⁹: p̄ hoc v̄o q̄ addit̄ in eo q̄ mobile separat̄
a mathematica: q̄ lz sit de mobilib⁹: nō tñ est de eis: vt
mobilia sunt: posset aūt eēꝯ h̄ adaptari: ⁊ forte magis ad
ppositū. mathematica. n. ⁊ si ē de mobilib⁹ h̄ est solū p̄
accn̄s. iō in ea ō motu ⁊ trāsmutatōe nō agit̄. metaphy-
sica. n. de reb⁹ mobilib⁹ est aliquo mō p̄ se: lz nō ita p̄nci
pal̄r ꝯsiderat de eis: vt de abstractis. vñ liber vn⁹ meta-
physice est de sub̄a sensibili: ⁊ ō reb⁹ n̄ālib⁹ ⁊ mobilib⁹:
tñ nō est de talib⁹ mobilib⁹ vt mobilia: sed vt entia. igit̄
p̄ h̄ q̄ physica est de corp̄e mobili separ̄ a mathemati-
ca cui eēneuz est ꝯsiderare de motu. p̄ h̄ v̄o qd̄ addit̄ in
eo q̄ mobile separ̄ a metaphyca: vbi ⁊ si agit̄ ō mobili-
bus: h̄ nō est in eo q̄ mobilia: sed in eo q̄ entia: vt dcm̄
est. Qd̄ v̄o addebat̄: q̄ nulla scia p̄bat suū subm̄: dicim⁹
rōnē supponere flm. N̄ālis. n. nō p̄bat corp⁹ mobile eē.

T. cō. ii. Si. n. n̄ālis p̄baret corp⁹ mobile eē posset ꝯ negātē mo-
tuz arguere: sed vt pz: ex p̄mo physicoꝝ: physicus p̄suppo
nit motū eē: ⁊ ꝯ p̄menidē ⁊ mellissuz negātes motuz: vt
ibi dr̄. N̄ālis fm̄ q̄ hui⁹ disputare nō dz: sic nec geome-
tra dz soluere rōnes negātes p̄ncipia geometrie: ⁊ si n̄ā-
lis p̄supponit motū eē: multo magis p̄supponit corp⁹ eē:
q̄ motus p̄supponit corp⁹: sicut passio p̄supponit subm̄.
Sed si n̄ālis p̄supponit corp⁹ ⁊ motū de necessitate pre-
supponit corp⁹ mobile. Si ergo dicat̄ physicū p̄bare cor-
pus mobile eē: q̄ p̄bat oē corp⁹ eē mobile. ⁊ cēꝯ. pz q̄ ex
hoc nō p̄bat̄ corp⁹ mobile eē: sz ostēdit̄ q̄ hec passio q̄ ē
motus ꝯuertibiliter iest corpi. Supponit ḡ physicus cor-
pus mobile eē: ⁊ q̄ corpa n̄ālia mouent̄: ⁊ ꝯ negātē h̄ di
sputare nō pōt. Sed vtꝝ oīa corpa n̄ālia moueant̄: ⁊
vtꝝ motus ꝯuertibiliter insit corpi: hoc nō supponit: q̄

Com. ii. vt Com. ait: dubiū est de aliqb⁹ corpib⁹: vt de ptib⁹ ter-
re: que sūt circa cētrū. vtꝝ moueri possint an nō. Jō
signāter physicus ait. nobis aūt que n̄ā sunt subyciant̄
moueri oīa: aut q̄dā. Nō igr̄ pp̄ auctoritatē p̄dictā p̄ba-
tur a physico corp⁹ mobile eē. Sz si dicat̄ physicū p̄ba-
re tale corp⁹ eē: q̄ in p̄n° celi ⁊ mūdi notificat̄: qd̄ ē cor-
pus: dici dz: q̄ physicus pōt aliqd assumere ad ꝯclaran-
duz qd̄ est motus: ⁊ qd̄ est corpus. Sicut ḡ q̄ in 3° physi-
coꝝ iuestigat: qd̄ est motus: nec tñ pp̄ h̄ p̄bat motū eē: sz
supponit: vt pōt hr̄i ex p̄mo hui⁹: sic q̄ in p̄n° ce. ⁊ mun.
venat̄ ⁊ ꝯclarat: qd̄ est corp⁹: nō tñ pp̄ hoc p̄bat corp⁹ eē.

Du: 5. Alterius forte dubitaret aliqs. vtꝝ sit idē subm̄
in tota ph̄ia n̄āli: ⁊ in h̄ libro: ⁊ vr̄ q̄ sic
q̄ in h̄ libro subm̄ est corpus mobile simpl̄r nō ꝯctū ad
hoc vel ad illud: sed corp⁹ mobile est subm̄ simpl̄r i to-
ta ph̄ia n̄āli. ergo ⁊c. Ad h̄ aūt dici dz q̄ equocat̄ in
eo q̄ simpl̄r. in tota. n. ph̄ia n̄āli subm̄ est corpus mobile
sumptū simpl̄r. i. sumptū fm̄ oēm sui acceptionē. ad n̄ā-
lez. n. ptinet: ꝯsiderare de corpore mobili fm̄ oēm mo
tuz: ⁊ fz acceptionē motus. Jn h̄ aūt libro subm̄ est cor-
pus mobile sumptū simpl̄r. i. vl̄r. ꝯsideratio aūt particula
ris de corp̄e mobili nō ptinet ad hūc librū. ptinet tñ ad
ph̄iam naturalem. Dis visis ad expositionez littere
accedamus. Explicit Prologus.

Fidelissimi Aristo. Interpretis Egidy Romani al-
mi ordinis Heremitarum super octo libros physici au-
ditus cōmentaria. Lectio. I.

T. cō. i. Quoniam quidem intelligere ⁊ sci-
re contingit circa omnes scienti-
as quarū sunt principia: aut cau-
se aut elementa ex hoꝝ cognitiōe.

Liber iste phy. quem pre manib⁹ ha-
bemus diuiditur in partes duas. Jn p̄hemiuz ⁊ tracta-
tuz pars executiua incipit ibi. (Necesse aūt aut vnuz).
Ad euidentiā p̄me ptis notādum: vt habeatur q̄daz
precognitio de dicēdis. Si. n. negociū esset manifestum
⁊ breue non esset vtēdum p̄hemio: vt dr̄. 3° retho. Jn h̄
autez libro tradūtur p̄ncipia reꝝ n̄āliū in vl̄i: ⁊ sub mo-
do cōfuso. iō ph̄s: vt det nobis quādā precognitionē de
dicēdis. ostēdit hūc eē ordinē procedēdi in scia n̄āli: q̄
prius tradēda sunt p̄ncipia in vl̄i: ⁊ tractādus est de cor-
pore mobili in cōi: qd̄ fit i hoc libro: ⁊ postea sunt tradē-
da talia pricipia spāliter ⁊ distīcte: qd̄ faciūt aly libri se-
quētes. per ea ergo que dicunt̄ in h̄ p̄hemio manifeste
probat̄ hūc libruz priorē esse oibus alys libris hui⁹ art̄.
Ad hoc aūt p̄bādū pōt sic rō formari. Jn oi scia: cui⁹
sunt pricipia cause ⁊ elēnta accipiēda est prius cognitio
ex cognitione illoꝝ principiorum fm̄ modum nostruz.
⁊ vt sumus apti nati scire. sed in ph̄ia naturali sumus
apti nati scire non ex prioribus nature: sed ex prioribus
nobis: ⁊ ex his que sunt magis vl̄ia ⁊ cōfusa. ergo ⁊ in ta-
li sciētia accipiēda est prius cognitio principioꝝ in vl̄i
⁊ sub modo cōfuso. Sed tūc est supplendum q̄ talis est
cognitio tradita in hoc libro. ergo liber iste prior est in
tota naturali ph̄ia. hec autē ratio fundat̄ sup duab⁹ p-
positionibus: quatuz prima est. q̄ in omni sciētia cuius
sunt pricipia ⁊ cause ꝯtingit scire ex cognitiōe illorum.
Secūda est: q̄ nostra cognitio icipit a magis cōfuso: ⁊ a
prioribus nobis: nō a priorib⁹ nature. Diuidit̄ ergo
istud p̄hemiuz in ptes duas: q̄ primo manifestat ppo-
sitionez primā. secūdo secūdaz ibi. (Innata autez ⁊c.)
Circa primū tria facit: q̄ primo pponit qd̄ itendit. scd̄o
probat qd̄ dixerat. tertio cōcludit itētuz. scd̄a ibi. (Tūc
ergo cognoscere.) 3ª ibi. (Manifestū qdez quot.) Di-
cit ergo p̄mo. q̄ circa oēs scias quatuz sunt pricipia: aut
cause: aut elēnta ꝯtigit itelligere aut scire ex cognitiōe
eoruz. s. pricipioruz cārum ⁊ elēntoruz. Notāduz aūt
q̄ dicit itelligere ⁊ scire: q̄ vt cōiter ponitur. itelligere
dicit actū itellectus simplicē fm̄ quē format̄ diffō. scire
autē respicit itellectū cōponētē: fm̄ quē format̄ enūcia-
tio. Cū ergo diffinitū cognoscat̄ per pricipia diffinitia.
enūciatio v̄o cognosci hz p̄ pricipia p̄bātia ⁊ demōstrā-
tia. iō tā itelligere q̄ scire in q̄libz scia ꝯtigit p̄ pricipia
eoꝝ: que tradunt̄ in illa scia. Deide cum dicit.

Tunc. n. cognoscere arbitramur vnūquodqz
cuz causas primas ⁊ prima principia cogno-
scimus vsqz ad elementa.

Probat qd̄ dixerat dicens: q̄ cōmunis existimatio h̄
testatur q̄ cognitio fit per causas ⁊ pricipia: q̄ tunc ar-
bitramur cognoscere vnūquodqz: cū cognoscimus cau-
sas primas ⁊ prima pricipia: ⁊ vsqz ad elemēta. No-
tāduz autez hoc a diuersis expositoribus peripateticis
diuersimode fuisse expposituz. Alexā. n. voluit: vt Com. Alex.
ait: q̄ per pricipia prima itelligeremus causas agentes: Com.
⁊ mouentes: q̄ efficienti primo competit ratio pricipy.
per causas fines: q̄ finis est causa cārum. per elementa
dz itelligi materia ⁊ forma. elēntuz. n. dr̄ aliquid qd̄ est
in re. cause aūt itrīsece sunt mā ⁊ forma. ē ḡ sensus q̄ tūc
arbitramur cognoscere vnūqdqz cū cognoscim⁹ cās ef-
ficientes ⁊ finales: ⁊ hoc vsqz ad elemēta. i. vsqz ad cau-
sas intrīsecas. Cōmentator autem sic exponit dicens: q̄ Com.
cause q̄dā sunt extrīsece: q̄dā intrīsece. Intrīsecaꝝ autē
quedā sunt remote: vt p̄ma materia ⁊ p̄ma forma: q̄daz
propinque vt materia hui⁹ vel illius. ait ergo q̄ que sūt
preter p̄mā mām: ⁊ vltimā formā reꝝ n̄ālium sunt māe
ꝯposite ⁊ forme ꝯposite: hoc p̄misso ait. q̄ p̄ p̄ncipia itel-
ligit cās extrīsecas per cās p̄mas itelligit cās extrīsecas

⁊ remotas ꝑ elemēta intrīsecas ꝓpinꝗs. tūc ergo cognoſcimꝰ rē: qñ cognoſcimꝰ eiꝰ cās extrīsecas ⁊ intrīsecas remotas: vſqꝫ ad intrīsecas ꝓpinꝗs. Alfarabiꝰ aūt vult ꝙ ad q̄dlibet ſcire ꝯcurrāt tria. ſ. pmo ꝓpōnes que ſunt animi cōes ꝯceptiōes que nō igrediunt̄ demōſtrationē ſm ſubaꝫ: ſed ſm vtutē quas ꝓpōnes ipſe oppellat ꝓlogos. 2ᵒ ꝯcurrunt ibi pricipio proprio demonſtrationis cuiꝰ ſunt ipſo media que igrediunt̄ demōſtrationē ſm ſubaꝫ: ſed nō itrāt ꝯclōnē. eſt ergo ſenſus ꝙ tūc cognoſcimꝰ vnūqōdqꝫ: qñ ſcimus pncipia. i. cōes animi ꝯceptiones: ⁊ cās: ⁊ ꝓpōnes pmiſſas: ⁊ ꝓpria pncipia demōſtratiōis: ⁊ h̄ vſqꝫ ad elēnta. i. vſqꝫ ad ea que igrediunt̄ ꝯcluſionē: q̄litercūqꝫ tñ exponat̄ ſemꝑ appet ꝙ cognitio eſt per pncipia. ⁋ Nōnduꝫ ēt ꝙ dicit pncipia cās ⁊ elēnta: vt cōnumeret oīa genera cāruꝫ: qꝛ ſm Alex. hec ſcia ꝓcedit ex oībus cāis. q̄dā. n. ſcie conſiderāt de cā formalitātū: vt mathematica: q̄dā de tribus cāis. ſ. de motore ⁊ forma ⁊ fine: vt ſcia diuina. q̄dā aūt de oībus q̄tuoꝛ: vt nālis. h̄ āt q̄uo ſit itelligēdū i 2ᵒ appebit. ⁋ Deiñ cū. d.

Scia nāt ꝓcedit ex oībus cāis ꝓ mēto

⁋ Manifeſtū q̄deꝫ qꝺ ⁊ que ſūt circa pricipia ſcie: que de nā eſt prius ꝺtermiare tētandū.

⁋ Concludit intētum. ꝯtinuet̄ aūt ſic: qñ circa oēs ſcias ꝯtigit itelligere ⁊ ſcire: ex cognitōe pncipioꝝ in illa ſcia. ergo hoc ꝯtingit in ſcīa nāli. manifeſtuꝫ eſt igit̄ ꝙ priꝰ eſt tētandū ea determinare que ſunt circa pncipia huiꝰ ſcie que eſt de natura. ⁋ Deide cum dicit.

T. cō. 2. ⁋ Innata aūt eſt ex notioꝛibꝰ nobis via: ⁊ certioꝛibꝰ in certioꝛa nature ⁊ notioꝛa. Nō. n. eadeꝫ nobis nota ⁊ ſimplr̄. Unde q̄dem neceſſe ſm modū hunc ꝓcedere ex icertioꝛibꝰ nāe: nobis aūt certioꝛibꝰ i certioꝛa nāe ⁊ notioꝛa.

⁋ Manifeſtat ꝓpōnē ſcdaꝫ. ꝯtinuet̄ aūt ſic. dcm̄ eſt aūt ſic ꝙ in ſcia nāli pmo tētandū eſt ꝺtermiare que ſūt circa pncipia. Sꝫ h̄ faciēdū eſt in vlī: ⁊ ſub mō ꝯfuſo: qꝛ ſic apti nati ſumꝰ ad ſciēdū. pus. n. ſūt nobis nota ꝯfuſa q̄ꝫ diſticta: ⁊ vlīa q̄ꝫ ſingularia. Duo aūt facit: ſm ꝙ duplr̄ ꝓbat cognitionē nr̄aꝫ icipe ob vlīoꝛibꝰ: ⁊ a magis cōfuſis. pmo. n. ꝓbat h̄ per rōnem. 2ᵒ per ſignū. ſcda ibi. (Et pueri pus.) ⁋ Ad euidētiā aūt pme ptis notādū ꝙ circa cognitionē nr̄aꝫ quā habemus de rebꝰ nālibꝰ ē multa ꝯſiderare. pmo ipſas rea nāles de q̄bꝰ cognitionē habemus. ſcdo ſenſuꝫ ꝑ quē cognitioneꝫ accipimus. Incipit. n. nr̄a cognitio a ſenſu. 3ᵒ eſt ibi ꝯſiderare ipſa noīa: ⁊ ipſas diffōnes ꝑ que talis cognitio exꝑmit̄. tria ergo facit ſm qꝺ triplr̄ ꝓbat ꝓpoſitū: qꝛ pmo ꝓbat hoc ꝯparādo itellectū ad nāꝫ: ſiue ad res nāles de q̄bus cognitionē habemꝰ. ſcdo ꝯparādo itellectū ad ſenſū. tertio ꝓbat h̄ ꝯparādo diffōnes ad noīa. 2ª ps ibi. (Totū. n.) tertia ps ibi. (Suſtinēt aūt.) Circa pᵐ itēdit talē rōnē. inata ē nobis via ⁊ icipit cognitio nr̄a a pꝛoꝛibꝰ nobis nō a pꝛoꝛibus nāe. Sꝫ pꝛoꝛa nobis ſūt nota vlīo ⁊ ꝯfuſa. ergo eſt incipiēdū ⁊ ꝓcedēdū ab vlibus ⁊ ꝯfuſis. In hac aūt rōne ſic ꝓcedit: qꝛ pmo ꝓponit maioꝛē ⁊ ꝺclarat eā. 2ᵒ ponit minoꝛē ⁊ ipſaꝫ ꝺclarat. 3ᵒ īfert ꝯclōnē intentā. ſcda ibi. (Sūt aūt pmū.) 3ª ibi. (Uñ ex vlibꝰ.) Dicit ergo. ꝙ inata eſt nobis vio ex notioꝛibꝰ ⁊ certioꝛibꝰ nobis in ea que ſunt certioꝛa ⁊ notioꝛa nāe: qꝺ ꝺclarat ſic: qꝛ nō ſūt eadē nobis nota ⁊ ſimplr̄. cū ergo nota ſimplr̄ ſint nota nāe: qꝛ nos ꝓcedimus ex notioꝛibꝰ nobis in ea que ſunt nota ſimplr̄. Neceſſe eſt ḡ ſm hunc modū. ſ. ex icertioꝛibus nāe. certioꝛibꝰ aūt nobis ꝓcedere in ea que ſunt nature notioꝛa ⁊ certioꝛa. ⁋ Nōndū aūt ꝙ q̄ꝫto oliq̄ magis ſunt i actu: ⁊ plus hñt de ꝑfectiōe tāto q̄ꝫtuꝫ eſt de ſe magis ſunt cognoſcibilio. iō talia dicunt̄ nota nāe: qꝛ cū de nā ſui plus hēant ꝺ ꝑfectione: ⁊ de entitate. ſeq̄tur ꝙ plus habeāt de vitate: ⁊ ꝑ ꝯñs ꝙ ſint magis cognoſcibilia. Sed qꝛ itellectus nr̄ ad ea que ſunt māifeſtiſſima i natura ſe hꝫ ſicut oculus noctue od lucē diei. iō ea q̄ ſūt magis nota nāe ſunt minus nota nobis. Termiat̄ ergo noſtra cognitio ad nota ſimplr̄ que ſunt nota nature: ſꝫ incipit a notis nobis que poſſunt dici ignota ſimplr̄ ⁊ quodāmodo ignota nature. ⁋ Deinde cuꝫ dicit.

⁋ Sunt aūt primum nobis manifeſta ⁊ certa cōfuſa magis. Poſterius aūt ex his fiunt nota elementa ⁊ pricipia diuidētibus hec. T. cō. 3.

⁋ Ponit minoꝛē pdicte rōnis. d. ꝙ ſunt nobis pmū nota ⁊ certa magis ꝯfuſa. poſteriꝰ āt ex his reꝝ magis ꝯfuſis fiūt nobis nota elemēta ⁊ pncipia diuidentibus h̄. i. huiꝰ ꝯfuſa. ⁋ Nōndū aūt ꝙ cū noſter itellectus nō naſcat̄ plenus ſpēbꝰ: ſed in ſui pmoꝛdio ſit ſicut tabula raſa: cū naſcimur ſumus in potētia ad ſciēduꝫ: ⁊ qꝛ actus ē qui diſtiguit: vt dr̄. 7ᵒ meth. ⁊ ſm ꝙ aliq̄d eſt in potētia eſt id iſtinctū: ita nr̄a cognitio: qꝛ de poᵃ tēdit in actū incipit a ꝯfuſis: ⁊ idiſtinctis: ⁊ terminat̄ ad ſpālia ⁊ diſtincta: ꝓp qꝺ pꝫ: nobis eē pus nota ꝯfuſa magis. ⁋ Nōndū eciā ꝙ cognitio de re abſolute: eſt q̄ſi ꝯfuſa reſpectu cognitiōis eiꝰ cū reſoluit̄ in ſua pncipio. iō phs ad ꝺclātionē minoꝛis. ſ. vt oſtēderet eē pmū nobis noto magis cōfuſa manifeſtauit ꝑ hoc ꝙ pmo cognoſcimus res ipſas aliquali cognitione q̄ꝫ ſciſmus eas reſoluere in ſua pncipia. ⁋ Deinde cum dicit. T. c. 49

⁋ Unde ex vlibus ad ſingularia oꝫ ꝓcedere. T. c. 4.

⁋ Poſita moioꝛi ꝙ ꝓcedendū eſt a notioꝛibꝰ nobis addita miori ꝙ nobis ſunt pus nota magis ꝯfuſa: īfert cōcluſionē intētā. vꝫ. ꝙ opꝫ ꝓcedere ex vlibus. i. ex confuſis in ſingularia. i. in ea que ſunt diſtincta.

Dubitaret forte aliq̄s: ꝙ cū nr̄a cognitio icipiat a ſenſu: vt dr̄ pmo poſterioꝛum. vr̄ ꝙ nr̄a cognitio icipiat a ſingularibꝰ ⁊ tēdat in vlīa. ⁋ Ad hoc autem dici pōt ꝙ nō intēdit phs dare pꝛoꝛitotem ⁊ poſterioꝛitatē iter cognitionē itellectiuā ⁊ ſenſitiuā: ſed intēdit oñdere ꝙ cognitio itellectiua vlīs ⁊ ꝯfuſa pcedit hꝰ cognitiōeꝫ ſingularē ⁊ diſtictā: qꝺ ēt circa ſenſuꝫ veritatē habꝫ ꝙ ſenſus prius apprehēdit reꝫ ſub modo confuſo q̄ꝫ ſub modo diſtincto. Dub. pᵐ

Ulterius aūt ꝯſurgit qꝺ vel dubitatio ꝙ ſi itēderet hic ſꝫ pꝛoꝛitatē ⁊ poſterioꝛitatē ꝯparare cognitionē itellectiuā ad itellectiuā: ⁊ nō itellectiuā ad ſenſitiuā: nō dr̄et cognitionē vlīuꝫ pcedere cognitionē ſingulariū: qꝛ ſingulare eſt dū ſentit̄. ꝑticularia. n. directe obiecta itellectus eē nō pñt. ⁋ Ad h̄ aūt dōꝫ ꝙ ſm Com̄. ꝑ ſingularia nō intēdit indiuidua: ſed intēdit ſpēs vltimas: vel q̄ſi vltimas. i. intēdit ſpēs ſpāliſſimas: vel q̄ſi ſpāliſſimas. vult ergo phs ꝙ prius cognoſcimus vniuerſalia q̄ꝫ ſingularia. i. genera ⁊ cōia q̄ꝫ ſpēs: quoꝛuꝫ vtraqꝫ ſunt obiectum intellectus. ⁋ Deinde cū dicit. Duᵒ. 2ᵐ Com̄. 4

⁋ Totū. n. ſm ſenſum notius eſt. Uniuerſale autem totum quoddam eſt. Multa. n. comprehendit vt partes vniuerſale.

⁋ Probat h̄ idē ꝯparando intellectū ad ſenſuꝫ: qꝛ ſicut ſe hꝫ ſenſus ad ſenſibilia ſic ſe hꝫ itellectus ad intelligibilia. Sed ſenſus pus fert̄ in totā rē q̄ꝫ in ꝑtes rei. totuꝫ. n. ſꝫ ſenſuꝫ notiꝰ eſt: ⁊ qꝛ vlē eſt qꝺdā totū: qꝛ vlē ꝯprehendit multa: vt ꝑtes eius. iō ſemꝑ intellectus priꝰ fert̄ in vlē ⁊ in genus q̄ꝫ in ſingulare ⁊ in ſpēꝫ. ergo vniuerſalia ⁊ ꝯfuſa ſūt nobis magis nota: qꝺ ꝓbare volebamus.

¶ Notãdũz aũt ꝙ ſm ꝑſpectiuũ viſus primum fertur in totam rem ꝙ̃ in partes rei: ⁊ prius apprehendit rẽ indiſtincte ꝙ̃ diſtincte. vñ ait ꝙ ſi alicubi eſſent ſubtiles ſculpture: nõ ſtatĩ cũ videremus illud: apꝑhẽderemus ſculpturas illas. Sed prius ferret̃ viſus in totã rez idiſtincte: ⁊ poſtea diligẽter intendendo apꝑhenderemus ſculpturas illas. ſimile eſt ꝙ̃ de ſenſu ⁊ intellectu. vterqꝫ enĩ ꝑus apꝑhẽdit ſuũ obm̃ indiſtincte ꝙ̃ diſtincte.

Dub. 3ª **Dubitaret** forte aliqs. qꝛ dicebat̃ pħz non intẽdere ꝯparare intellectũ ad ſenſuz: ſꝫ vnã cognitionez intellectiuã ad aliã: qđ plane pꝫ eẽ falſum. cũ hic intellectũ ad ſenſum cõparet. ¶ Dõm hanc obiectionẽ modici põderis eſſe. nõ. n. hic cõparat intellectũ ad ſenſuz: vt prius dicebat̃. vꝫ. ꝙ prius intẽdat ꝓbare cognitionẽ intellectiuã ꝑcedere ſenſitiuã: ſed oſtẽdit ꝙ ſicut vna cognitio ſenſitiua ꝑcedit aliam: qꝛ indiſtincta precedit diſtinctaz: ſic vna cognitio intellectiua precedit aliam: qꝛ confuſa ⁊ vniuerſalis precedit nõ cõfuſam ⁊ ſingularem. ¶ Deinde cum dicit.

T. cõ. 5. ¶ **Suſtinent autem idem hoc quodãmodo ⁊ nomina ad rationem. Totuz enĩz quodãmodo ⁊ idiſtĩcte ſignificat vtputa circulus. Diffinitio autem ipſius diuidit in ſingularia.**

¶ Addit 3am rõnem ad ꝓpoſituz cõparando diffõnes ad noĩa dicens ꝙ hoc idẽ quodãmodo ſuſtinẽt noĩa ad rationẽ. i. ad diffõnez. ſunt. n. noĩa prius nota ꝙ̃ diffõnes: qꝛ nomina ſignificãt qđdaz totũ indiſtĩcte: vtputa circulus id: qđ ſignificat dicit ꝑ modũ ꝯfuſuz. diffinitio ãt ipſius circuli diuidit in ſingularia qđ ſignificat ꝑ modũ diſtinctũ. ¶ Notãdũ aũt ꝙ idẽ ſignificat nomẽ ⁊ diffinitio. nã rõ quã ſignificat nomẽ eſt diffinitio: vt põt hri

Cõ. 28. ex 4.º meth. idẽ. n. ſignificat hõ ⁊ aĩal rõnale: ſed hõ ſignificat illud ſub mõ ꝯfuſo. aĩal rõnale ſub mõ diſtĩcto: qꝛ ꝯgregat in ſe genus ⁊ dĩaz que ſunt in ſe ꝑncipia cõſtituẽtia qditatẽ hoĩs. iõ bene dcm̃ eſt ꝙ diffinitio diui-

T. cõ. 6. dit in ſingularia: qꝛ diuiſiz exprimit qditatez diffiniti ſm ſingula ꝑncipia ei⁹. iõ i. 8.º meth. ꝯmẽdant̃ diffõnes archite que erãt ꝑ oẽ genus cauſe: qꝛ ergo multoꝝ noĩa ſcimus: quoꝝ diffõnes ignoramus ꝑus nobis ĩnoteſcũt res: vt ſignificant̃ ꝑ noĩa ꝙ̃ vt exprimunt̃ ꝑ diffõnes: ⁊ qꝛ ꝑ nomina ſignificant̃ ꝯfuſe per diffõnes diſtĩcte. ideo cognitio noſtra confuſa precedit diſtinctaz.

Dub. 4ª **Dubitaret** forte aliquis. qꝛ vr̃ pħs ſibi ꝯdicere. dixerat. n. ſupra vlĩa eẽ nobis notiora ſingularib⁹. genera. n. vt dicebat̃ ſunt notiora ſpẽb⁹. hĩc aũt dicit ꝙ nomẽ quo ad nos eſt ꝑus notum ꝙ̃ diffõ: vt circulus ꝙ̃ diffinitio circuli: ⁊ qꝛ in diffõne ponit̃ genus prius innoteſcit nobis ſpẽs ꝙ̃ genus: vt circulus ꝙ̃ figura. Eſt. n. circulus figura in cui⁹ medio eſt pũctus a quo linee ducte ad circũferẽtiam ſunt eq̃les. ¶ Dõz ꝙ per ſe loquẽdo ſemꝑ ꝯfuſa ⁊ indiſtincta ſunt nobis ꝑus nota ꝙ̃ diſtĩcta. tẽdit. n. nr̃a cognitio: vt dicebat̃ ab imperfecto ad ꝑfectũ: a potẽtia ad actũ: ⁊ ꝑ ꝯñs ab indiſtincto ad diſtinctuz: ⁊ qꝛ cognitio rei: vt eſt quoddaz totũ eſt indiſtincta: ⁊ quaſi ꝯfuſa reſpectu cognitiõis ei⁹: vt diſtinguit̃ ꝑ ꝑtes. ideo cognitio totius ſm ſe precedit quo ad nos cognitiõez eius: vt diſtĩcte cognoſcit̃ in ſuis ꝑtib⁹: ⁊ qꝛ genus vno mõ hꝫ rõnẽ totius ſpeciei. alio aũt modo ſpẽs ẽ quoddã totũ reſpcũ generis. ideo cognitio ſpẽi ꝑcedit cognitionẽ generis ⁊ ecõuerſo. ¶ Ad cui⁹ euidẽ-

Com. 5. tiã notãdũ ꝙ ſm Com. tres ſunt modi ꝯpõnis. ſ. cõpoſitio ſpẽi ex ſuis cauſis: vt ex genere: ⁊ differẽtia: ⁊ ꝯpoſitio generis ex ſuis ſpẽbus: ⁊ Comẽtatoꝛ ait. vtrũqꝫ iſtorũ ꝯpoſitoꝝ ẽ noti⁹ apud intellectũ ꝙ̃ ꝑtes. gen⁹ ꝗ̃ vt eſt quoddã totũ ⁊ ꝯfundit in ſe multas ſpẽs: ꝑcedit cognitionẽ ſpeciꝛꝝ. hoc. n. mõ qđ genus dicit confuſe ſpẽs dicũt diſtincte. Sic etiã ſpẽs: vt eſt quoddã totũ ad gen⁹ ⁊ dr̃iaz: qꝛ qđ ſpẽs dicit ꝯfuſe ⁊ indiſtincte genus ⁊ dr̃ia illã quiditatẽ ⁊ nãz explicãt diuiſe ⁊ diſtincte. ideo iſto mõ prius eſt nota nobis ſpẽs ꝙ̃ genus. pꝫ ergo ꝯtrouerſia textus ſi diſtĩguamus inter has duas ꝯpõnes. quarũ vna eſt generis ex ſpẽb⁹: alia ſpẽi ex ſuis cauſis. Tertia cõpoſitio eſt vt dicit Comẽtatoꝛ indiuidui ex ſuis ꝑtibus ꝙ̃titatiuis: ⁊ iſta ꝯpoſitio notioꝛ eſt apud ſenſuz ꝙ̃ ſue ꝑtes. Nã vt dicebat̃ ſenſus prius fertur in ſuũ obiectum ſm ſe totum: ⁊ ſub modo cõfuſo ꝙ̃ in partes eius. ⁊ ſub modo diſtincto. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Et pueri primum appellant omnes homines patres: ⁊ matres feminas: poſterius aũt determinant horum vnũquodqꝫ.**

¶ Manifeſtat qđ dixerat ꝑ ſignũ. Signũ. n. eſt ꝙ cognitio ꝯfuſa precedit cognitionẽ diſtinctiã: qꝛ pueri primuz appellãt oẽs viros pr̃es: ⁊ oẽs feminas mr̃es. poſterius aũt determinãt. i. diſtincte cognoſcũt hoꝝ vnũquodqꝫ. ¶ Nõn[m] ãt ꝙ hoc ſignũ ꝙ dat pħs a tꝑe dat Auic. a loco. ſicut. n. ſm tꝑs cognitio ꝯfuſa ꝑcedit cognitionez diſtinctã: qꝛ pueri in ꝑncipio nõ diſtincte cognoſcũt pr̃em ⁊ matrẽ: ⁊ poſtea cũ roborat̃ cognitio in eis nõ appellãt oẽs virũ pr̃ez: ſed diſtinguũt pr̃ez ab alijs viris. ſic ⁊ꝫ loco cũ cognitio ꝯfuſa precedit diſtinctã. Nã cũ a remotꝭ videm⁹ aliqđ aĩal. ꝑmo appet nobis ꝙ obſiſtit viſui. ideo indicamus ipꝫ eẽ corpus. poſtea aũt cũ magis appropinquamus ⁊ videmus qđ mouet̃ indicamus ipꝫ eẽ aĩal: ⁊ cũ vlterius appropinquamus cognoſcimus ipm̃ magis diſtĩcte: qꝛ diſcernemus lineamẽta mẽbroꝝ: ⁊ tũc indicam⁹ ipꝫ eẽ tale aĩal: vtputa hoĩez vel leonẽ: ⁊ ſic magꝭ ꝑ appropĩquãdo diſtĩctioꝛẽ cognitõez habem⁹. Lec. II.

Neceſſe autem eſt: aut vnum eſſe principium: aut plura.

¶ Quia vt dicebat̃ in ꝓhemio ꝓcedẽdũ eſt prius a ꝯfuſis ad diſtĩcta: ⁊ a ꝑncipijs ſub modo. ſ. vlĩ ad alia ſub mõ ſpãli ⁊ diſtincto. iõ in iſto libro: qꝛ prioꝛ ẽ in pħia nãli determiat̃ de ꝑncipijs reꝝ nãliũ in vlĩ. ⁊ ſub mõ ꝯfuſo. iõ Com. ꝯtinuãs hanc ꝑtẽ ad ꝑcedẽtẽ ait ꝙ finito ꝓlogo icipit ꝑſcrutari de ꝑncipijs cõibus reꝝ oĩuz nãliuz. Sꝫ vt ſupra dicebat̃ nãlis pħs verſat̃ circa corp⁹ mobile vt ſubiacet motui ⁊ mutatiõi. ad nãlẽ ergo ꝑtinet determiare de corꝑe mobili ⁊ ð motu. ¶ Diuidit̃ ergo iſta ꝑs executiua in duas ꝑtes: qꝛ ꝑmo determiat de ꝑncipijs corꝑis mobilis. ſcðo icipit determinare de ipſo motu: ſiue de ipſo corꝑe mobili. 2ª ꝑs incipit in ꝑn.º tertij libri ibi. (Qm̃ aũt nã eſt ꝑncipiuz motus ⁊c̃.) Circa ꝑmũ duo fac̃: qꝛ ꝑmo dtermiat ð ꝑncipijs corꝑis mobilis intrĩſecis: vt de mã ⁊ forma. 2.º determinat de ꝑncipijs huius corꝑis: tã intrinſecis ꝙ̃ extrĩſecis enumerãdo oẽs cãs eius. 2ª ꝑs incipit aliqñtuluz poſt ꝑncipium ſcðí libri ibi. (Determiatis aũt his ꝯſiderãduz eſt de cauſis.) Circa ꝑmuz. d. f. qꝛ ꝑmo determiat ð huiꝰ ꝑncipijs: vt de mã ⁊ forma. 2.º oſtẽdit talia eẽ nãlia: ⁊ eẽ de ꝯſideratione nãlis. 2ª ꝑs icipit in ꝑn.º libri ſecũdi ibi. (Eoꝝ que ſunt alia ⁊c̃.) Circa ꝑmũ duo fac: qꝛ ꝑmo circa huiꝰ ꝑncipia narrat opiniones antiquoꝝ. 2.º ex dictis eoꝝ venat̃ veritatem itentam. ſcða ibi. (Oẽs igitur cõtraria ꝑncipia faciunt.) Circa ꝑmum duo fac: qꝛ ꝑmo norrat opiniones antiquoꝛuz in vniuerſali. 2.º exequitur de eis in ſpeciali ibi. (Id quidem igit̃ ſi vnũ ⁊ imobile.) ¶ Prima ꝑs diuidit̃ i duas: qꝛ ꝑmo ponit quandã gnãlem diuiſionez de ꝑncipijs. ſcðo exequitur

T. cõ. 6. Com. 6.

mēbra illi⁹ diuisiōis ibi (Et si vnū.) Dicit ergo ꝙ necesse est aut vnū esse pncipiū: aut plura. ¶ Notandū aūt ꝙ sm Cōmentatorē istud necesse sequit ex nā diuisionis. vnum eniz ꝛ plura sufficienter diuidūt exn̄tia. Si ergo pncipium est aliqđ existens: opʒ vel ꝙ sit vnū vel plura. ¶ Notandum autem ꝙ ita ex abrupto pars executiua incipit a principijs in cōmuni: qꝛ supponit mani^m eē ex pꝛhemio icipiēdū eē a pncipijs sic acceptis. ¶ D.c.ʒ.d.

¶ Et si vnū: aut imobile sic dicūt parmenides ꝛ mellissus: aut mobile: sic physici. Hi qdē ae rē dicētes eē. Alij vō aquā primū pꝛcipiū.

¶ Exequit de mēbris diuisionis narrans diuersitatem antiquoꝝ circa pncipia: ꝛ duo facit: qꝛ pmo narrat hui⁹ diuersitatem circa pncipia. scđo ostendit ꝙ sic differebant antiqui in loquēdo de pncipijs sic etiā differebant in loquēdo de entibus. scđa ibi. (Similr aūt querunt.) Circa pmū. d. f. sm duo mēbra diuisionis q̄ pmisit. Naʒ primo exequit de ponētib⁹ vnū pncipiū. scđo de ponētibus plura ibi. (Si aūt plura) Dicit ergo: ꝙ si vnū ē pn^m aut est imobile sicut dicūt parmenides ꝛ melissus: aut ē mobile: ꝛ pōt eē motū ꝛ trāsmutatū: sicut dicūt phici. i. naturales: quoꝝ qdā fuerūt dicentes ipm esse aerē: alij aūt aquā. Quidā vō dixerūt mediū eē īter aerē ꝛ aquā: de qbus oībus dicet infra. ¶ Notandū āt ꝙ qui ponebant hui⁹ pn^m pmū fuisse mobile dicit eos esse phicos. idest nāles: qꝛ quodāmodo nālr loquebant: cū nō negarent motū. dicit. n. hoc ad drīam parmenidis ꝛ melissi: q oino ināles fuerunt: cū negarēt simplr motū: qui supponi debet a naturali phō. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Si aūt plura: aut finita: aut īfinita. Et si finita: plura aūt vno: aut duo: aut tria: aut q̄tuor: aut sm aliū aliquē numeꝝ. Et si īfinita: aut sic sicut dixit democritus genus vnū figura autē ꝛ specie differētia: aut etiā ꝯtraria.

¶ Exequit de ponentib⁹ plura pncipia dicens: ꝙ si hui⁹ pncipia sunt plura aut erunt finita aut īfinita: ꝛ si sunt finita: ꝛ sunt plura vno: aut sunt duo vt ignis ꝛ terra. q̄ parmenides dicebat eē pncipia: aut sunt tria: sic posuerunt qdā nāles dicētes ignē aerē ꝛ aquā eē hꝰ pncipia: aut sūt quatuor: sicut dicit empe. ponens oīa q̄tuor elā hꝰ pn^a: aut sunt sm aliquē aliū numerū finitū. Si aūt sunt īfinita: aut sunt sicut dicit democrit⁹ ponens oīa pncipia esse vnū sm genus: ꝛ eē drīa ꝛ ꝯria figura ꝛ spē. Aut supple sūt sʒ aliquē aliū modū: vtputa sic dic̄ Anaxa. ponēs īfinita corpa similiū partium eē huiꝰ pncipia. ¶ Notandaʒ aūt parmenidē posuisse pn^m eē vnū ꝛ īmobile: ꝛ tñ cū hoc dicebat ignē ꝛ terrā eē reꝝ pncipia: sed q̄uō h̄ sūt ītelligenda īfra patebit. ¶ Notandū ēt democritū posuisse oīa pncipia eē eiusdē generis: qꝛ oīa dicebat eē corpora īdiuisibilia: sʒ hꝰ corpora indiuisibilia erāt drīa figura: qꝛ q̄dam erant triangularia: quedaʒ q̄drāgularia. erant aūt ꝯria spē. i. nā: qꝛ q̄dā erāt nāe prioris: q̄daʒ posterioris: q̄dam erāt nā īferiora: q̄dā supiora. ¶ Differebant. n. hꝰ athomi sm Democritū ordine: qꝛ q̄daʒ priora q̄dam posteriora: positiōe: qꝛ q̄dā īferiora q̄daʒ supiora. Cōmentator aūt hūc textū sic exponit: qꝛ sm ipsum supposita vnitate generis vel est drīa sm spēm vel sm nūerum: Si ergo pncipia sunt vnū sm gen⁹: aut sūt ꝯria spē: aut sunt drīa ꝛ figura ꝛ q̄titate. drīa. n. in talib⁹ vel erit sm spēʒ: vel sm formā: vel sʒ numerū ꝛ sm q̄titatē.

Dubitaret forte aliqs: q̄re īter ponētes pluralitatem pncipioꝝ nō dat drīam ꝙ quidam ponerent ea mobilia: qdā īmobilia: sic inter ponētes vnū pn^m distinguit: qꝛ qdā dixerūt ipsum eē mobile: qdam īmobile. ¶ Ad hoc aūt rñdet Cōmen. ꝙ null⁹ ponens plura pncipia dixit ea eē īmobilia. Rō aūt ex hoc sumi pōt: qꝛ oēs ponētes plura pncipia dixerūt ea eē cōtraria: vt īfra patebit. Sʒ si contraria erant transmutabant se adinuicem: ꝛ non erant īmobilia. ponitur autē in Cōmen. alia solutio. Sed quia non vr̄ ita eē ad ꝓpositum: ideo dimittatur. ¶ Deinde cū dicit. Cō.6.

¶ Similiter autē querūt: ꝛ que sunt: querētes quot sunt ex quibus sunt que sunt. Querunt primū post hoc vtrū vnū: aut plura sint. Et si multa: aut finita: aut īfinita. Quare principiū ꝛ elementū querūt vtrū vnū: aut multa. T.c.7.

¶ Ostēdit ꝙ sic differebāt āliq in loquēdo de pncipijs: sic differebāt in loquēdo de entibus dicens: ꝙ sic q̄runt de pncipijs quot sunt: silr q̄rētes q̄ sunt. i. de entib⁹ q̄rūt de pncipijs ex qbus sunt entia: vtrū sunt vnū aut plura. Si sunt multa ꝛ plura: vtrū sunt finita aut infinita: q̄re q̄rendo de entib⁹ q̄re sit pn^m ꝛ elʒ: viꝫ sit vnū aut mlta. nō. n. faciūt drīam īter q̄nē de entib⁹ ꝛ de pncipijs.

Dubitaret forte aliqs: qꝛ nō vr̄ eadē qđ de pncipijs ꝛ de entib⁹: sicut nō est eadē qđ de causis ꝛ effectibus. oīs. n. effect⁹ hʒ rōnē entis. vr̄ eni ridiculū dicere ꝙ si aliqs poneret vnū pn^m: ꝙ ꝓp h̄ poneret solum vnuʒ ens: ꝛ si poneret duo tm̄ eē pncipia: ꝙ ꝓpter h̄ pōeret duo tm̄ entia. ¶ Ad h̄ āt rñdet Cōmē. ꝙ antiq solūmō pceperūt māle pncipiū ꝛ nō formale: ꝛ hui⁹ pn^m materiale dixerūt esse ens: qꝛ posuerūt ipsum esse corpus: ꝛ eē aliqđ in actu. H̄ aūt posito pʒ solutio ad q̄situm. Nā qꝛ pncipia oʒ manere: ꝛ mā semꝑ manet sʒ subam: si aer vel aliqđ aliud corp⁹ esset māle pncipium oīum: sꝑ maneret aer: ꝛ gnō nō esset nisi alteratio: ꝛ si sꝑ maneret aer: ꝛ oīa generarent ex aere: oīa essent aer: vt ignis eēt aer calefact⁹: ꝛ aqua eēt aer īfrigidat⁹. idē est g̃ dicere aerem eē sic pn^m māle oīum: vt ponebāt antiq: ꝛ dicere oīa eē aerē. Si g̃ bn̄ ꝯsiderent pōnes antiq̄ꝝ eadem est qđ de pncipijs ꝛ de entib⁹. ponentes. n. vnū pn^m dicebant eē oīa illud: ꝛ ponētes plura dicebāt oīa illa eē plura. quot g̃ ponebāt pn^a tot dicebāt eē entia. ¶ D.c.d. Dub.p^us Cō.7.

¶ Id quidem igitur si vnum ꝛ imobile sit: qđ est intēdere: nō de natura est intēdere. Sicut. n. geometre nō amplius ratio est ad destruētē pꝛicipia: sed est aut alterius sciētie: aut oib⁹ cōmunis: sic neqʒ alicui de principijs. T.c.8.

¶ Exequit de opinionibus istoꝝ antiquoꝝ in speciali. ꝛ duo facit: quia pmo exequit de opiniōibus parmenidis ꝛ melissi: qui nō loquebant nālr. scđo exequit de opinionibus alioꝝ: qui quodāmodo nālr loquebant. scđa ibi. (Sicut aūt phi dicūt.) Circa p^m. d. f. qꝛ pmo dicit pmenidez ꝛ melissuʒ nō fuisse loquutos nālr: ꝛ ꝙ nō spectat ad nālem disputare ꝯtra eos. Scđo ne error eoꝝ īcorrigibilis maneat: cū nō possit cōtra eos disputare ꝑ viam nāe: disputat cōtra eos induendo habitum primi phi. 2^a ibi. (Et qm̄ de nā pmenides ꝛ mell. vt supra dicebat dixerūt oīa esse vnū ꝛ īmobile.) Circa pmum duo facit: qꝛ pmo ostēdit eos nō fuisse loquutos nālr: qꝛ posuerūt oīa eē vnū. Secūdo ondit h̄ idē ex eo ꝙ posuerūt illud eē imobile. 2^a ibi. (Nobis aūt subijciant.) Circa p^m. d. f. sm ꝙ duplr ꝓbat intentū. scđa ibi. (Simile igit ītēdere est.) In pma pte ītendit talē rōnē. sic nec geometra: ita nec nālis pōt disputare cōtra negantē sua pn^a. Sed parmenides ꝛ mell. negabāt pncipia nāe. g̃ nālis contra

eos disputare nõ debet. In hac aũt rõne sic ꝓcedit: quia primo ostendit nãlẽ nõ debere disputare cõtra negantẽ sua principia. scðo ostendit parmenidem ⁊ melissum negasse principia nãe. scða ibi. (Nõ.n.amplius.) ¶ Dicit ergo. id qdẽ igitur si vnũ est. i. si vl'r ipsum ens sit vnum ⁊ imobile ĩtendere. Naȝ de nã ẽ ĩtendere. i. ĩtendere nõ spectat ad nãlẽ. Nã sicut geometre nõ est amplius rõ cõtra negantẽ siue destruentẽ p̃ncipia geometrie. Sȝ hoc aut est alterius sciẽ: vt dyalectice: aut omnibus cõia: vt metaphĩce. Sic nec huic. i. naturali phõ interest disputare de p̃ncipiis. ¶ Notandũ ãt q̄ dicit: aut alteri⁹ sciẽ: aut cõis: qꝛ ſm Cõmen. log cõtra negantes p̃ncipia vel spectat ad artẽ disputandi. i. ad dyalecticam: vel ad methaphicam. Dyalectica enim dicit̃ scia altera. qꝛ nõ ẽ ꝓprie scia: sed modus sciendi. ¶ Dein cũ dic̃.

¶ Non enim amplius principium est si vnum solum: ⁊ sic vnum est: principium enim cuiusdam aut quorũdam est.

¶ Oñdit eos negasse p̃ncipia nãe. negabant.n. isti p̃ncipia nãe: qꝛ negabãt oẽ p̃ncipiũ. si.n. ẽ vnũ solũ: ⁊ sic vnũ sicut isti dicebant nõ est amplius p̃ncipiũ: qꝛ nullũ erit p̃n^m: p̃n^m.n. semper suppõit plura: cũ sit cuiusdã aut quorũdam. ¶ Notandũ aũt q̄ hi ponebãt oĩa eẽ vnũ simpliciter ⁊ absolute. Si.n. posuissent oĩa vnũ aliq̊ modo vt oĩa vnũ anologia vel vnũ genere nõ oportuisset eos negare vl'r p̃ncipiũ. Sed qꝛ ponebant omnia sic vnũ vt dcm̃ ẽ: iõ h̃ posito sequebat̃ nõ amplius eẽ p̃n^m.

Dub.p° **Dubitaret** forte aliqs: vtꝝ dictio exclusiua addita vni relatiuoꝝ excludat reliquũ: vt si dicat̃: tm̃ p̃ncipium est: vtꝝ valeat. g̃ p̃ncipiatũ nõ est. Et vr̃ q̄ nõ: qꝛ que sunt de intellectu alterius per dictionem exclusiuã nõ excludunt̃. nõ.n. valȝ. tm̃ hõ est. ergo aĩal nõ est: qꝛ aĩal est de intellectu hominis: sic non valȝ. tm̃ p̃n^m est. g̃ principiatũ non est: qꝛ vnũ relatiuoꝝ est de intellectu alterius. ¶ Amplius cõsueuerũt sophiste arguere: si tm̃ p̃ncipiũ est: p̃ncipiũ est: si p̃n^m est p̃ncipiatuꝫ est. Si p̃ncipiatum est. nõ tm̃ p̃n^m est. ergo si tm̃ p̃ncipiũ est nõ tm̃ p̃ncipiũ est. ¶ Dicendũ q̄ aliqd eẽ de ĩtellectu alic⁹ põt intelligi dupl'r vel de intellectu primo. vel scðo. illa enim sunt de intellectu primo. q̃ sunt de eẽntia eoꝝ ĩ qb⁹ ĩtelligunt̃: iõ talia nõ hñt ꝓprie alietatẽ ad ea de quoꝝ intellectu sunt: ⁊ sic sunt oĩa superiora respectu ĩferioꝝ: ⁊ qꝛ solus: ſm phm̃ in lib. elẽchoꝝ idẽ est: qð nõ cum alio: iõ talia per dictionẽ exclusiuã nõ excludunt̃. Nõ.n. valȝ. tm̃ hõ ergo nõ aĩal. Relatiua aũt q̃ hñt alietatem adinuicẽ ⁊ sunt. q. de intellectu scðo: per dictionẽ exclusiuam excludunt̃. ⁊ sic soluta ẽ prima ratio. Scða aũt erat oĩno sophistica. Nam lȝ principiũ inferat principiatũ: principium tm̃ sumptũ cũ exclusione principiatuȝ non infert. dato g̃ q̄ valeat h̃ ɔña. Si tm̃ p̃ncipium est p̃n^m ẽ: nĩ cũ postea assumitur si p̃n^m ẽ p̃ncipiatũ ẽ: decipit per fallaciã accñtl. variat̃.n. ibi mediũ. nã p̃mo accipiebat̃ p̃n^m cũ exclusiõe ⁊ nõ ĩferebat̃ p̃ncipiatũ: ĩ scða ãt accipit̃ vt ĩferi p̃ncipiatũ. accipit̃.n. p̃n^m vt eẽ ñecũ ẽ ab eo ĩferre p̃ncipiatũ vt stat cũ exclusiua dictiõe. ¶ Notãdũ aũt: q̄ si dictio exclusiua addita p̃n° nõ excluderet p̃ncipiatũ: q̊ diceret tm̃ p̃ncipiũ eẽ nõ negaret p̃ncipiatũ esse. ¶ Nõndũ ẽt: q̄ q̊ dicit tm̃ p̃ncipiuȝ esse quodãmõ ɔ̃ria ponit: qꝛ ponit eẽ multa ex eo q̄ ponit eẽ principiũ: ⁊ negat eẽ multa ꝑꝑ exclusionẽ: ex quo melius apparet q̄ dictio exclusiua principio addita excludit principiatum: qꝛ si h̃ nõ eẽt nulla eẽt ĩpossibilitas: ⁊ nulla contradictionis ĩplicatio dicẽdo tm̃ principiũ eẽ: tñ ex h̃ non excluderetur multitudo nec tolleret̃ principiatuȝ esse.

¶ Ulterius aũt dato q̄ dicẽs: vnũ tm̃ eẽ: vel tm̃ p̃n^m eẽ ex hoc posset ɔuinci q̄ ponat principium non esse: quia negat principiatum esse.

Dubitaret forte aliqs: vtrũ cõtra taleȝ possit disputare naturalis: ⁊ vr̃ q̄ sic: qꝛ si ad aliquẽ artificem spectat disputare ɔ̃ tales: vr̃ q̄ spectat ad eum qui vtitur ꝓpõnib⁹ per se notis: sed hõ est nãlis vt dicebatur. ergo ⁊c. ¶ Dõm q̄ triplex ẽ gradus sciaꝝ q̃dam.n. nec possunt ꝓbare ꝓpões per se notas: nec oĩa que assumũt resoluunt in huiꝰ ꝓpositiones: ⁊ huiꝰ sunt scientie subalterne: vt musica ⁊ ꝑspectiua: ⁊ alie si que sit tales. Quedam vero vtunt̃ ꝓpositionibus per se notis: ⁊ ea que assumunt in per se nota resoluunt: sed per se nota ꝓbare nõ debẽt: ⁊ huiꝰ sunt sciẽ spãles non subalterne: vt geometria ⁊ nãlis ⁊ alie tres. Quedaȝ vero ipsa ꝑ se nota ꝓbant vt sciẽ cões: methaphĩca.n. vt pȝ ex q̃rto meth. ꝓbat h̃ p̃ncipiũ. de quolibet affirmatio vel negatio: q̊ nullũ est noti⁹. Quõ aũt ꝓbat illð in dubiis seq̃nti bus dicetur q̃tum aũt ad p̃ns spectat dicere possum⁹ q̄ oẽs ꝓpões per se note roborantur ꝑ istð p̃n^m: q̄ de quolibet ẽ necesse esse vel nõ esse: qꝛ istud p̃n^m imediate fundat̃ ex ipso ente qꝛ nulla scia specialis põt ꝓbare cões animi conceptiones nec disputare dȝ ɔ̃ negantẽ principia. nõ sufficit g̃ q̄ nãlis vtat̃ ꝓpõnib⁹ ꝑ se notis vt possit disputare cõtra negantẽ p̃n^a: sȝ oporteret q̄ eẽt artifex cõis vt dictũ ẽ: qð ei nõ potest ɔpetere.

Dub.2 **Ulterius** forte dibitaret aliqs: vtrum logicus disputare possit ɔ̃ negãtẽ p̃n^a. ¶ Ad hoc dici potest: q̄ logici est ꝓbabil'r incedere: ⁊ qꝛ ad ꝓbandũ p̃ncipia haberi p̃nt ꝓbationes ꝓbabiles: iõ nõ ẽ ĩcõueniens logicũ ɔtra negantẽ p̃ncipia disputare. hãc aũt rõnẽ tãgit phs. p̃mo top. dicẽs q̄ ad p̃ma eoꝝ q̃ sũt circa vnãquãq; disciplinam ĩpoſſe ẽ aliqd dicere: qꝛ p̃ma p̃n^a que oĩum sunt nõ p̃nt per alia ꝓbari. per ea g̃ que circa singula ꝓbabilia sunt necesse de eis ptrãsire. Sȝ hoc nõ videt̃ sufficere: qꝛ sic se hñt alii artifices ad veritatẽ: ita se hȝ logicus ad ꝓbabilitatẽ. Sicut ergo nõ ꝓbat̃ aliqð vere nisi per veriora: ita nõ ꝓbatur aliqd ꝓbabiliter nisi per ꝓbabiliora. cũ igit̃ ꝑ se nota ⁊ cõmunes animi cõceptiones cũ h̃ q̄ sunt maxime ve sĩt ẽt max^e ꝓbabiles: qꝛ eas qlibet ꝓbat auditas: vr̃ q̄ talia dyaleticus ꝓbare nõ possit. ¶ Sciẽdũ g̃: q̄ maxĩe ꝓbabilia ſm q̄ huiꝰ simpl'r ꝓbari nõ p̃nt: p̃nt tñ ꝓbari huic vel illi: ⁊ hoc sufficit. Nã cũ talia in se sint maxime manifesta nõ opȝ q̄ ꝓbent̃ simpl'r ⁊ in se. sufficit ãt ea ꝓbari negãti es.

Ulterius forte dubitaret aliqs: vtꝝ methaphic⁹ possit disputare cõtra negantẽ p̃n^a: ⁊ videt̃ q̄ nõ. qꝛ sic scia spãlis nõ põt disputare ɔtra negantem sua p̃ncipia: qꝛ tũc ageret vltra suã spẽm sic scia cõmunis cõtra negantẽ p̃n^a cõia disputare nõ põt: ⁊ qꝛ parmenides ⁊ mell̃. ponẽda tm̃ vnũ esse negabãt vl'r p̃n^m n̄ solũ nãlis: vt vr̃: n̄ p̃t disputar̃ ɔ̃ eos: sȝ ẽt nec metaphic⁹: qꝛ sic loquẽtes n̄ solũ negãt p̃n^a nãe: sȝ ẽt p̃n^a metaphicum vl'r oĩa principia negarẽt. ¶ Ad hoc ãt dici põt q̄ vl'r p̃n^a: ⁊ cões animi cõceptiones simpl'r nõ ꝓbant̃: p̃nt tñ probari huic vel illi: sed hoc nõ vr̃ sufficere. Nã vt vr̃ phĩcus sua principia ꝓbare nõ posset per aliq̃ posteriora nõ accipiendo notiora simpl'r sȝ notiora illi. Iõ dõm q̄ methaphic⁹ põt ꝓbare hꝰ principia huic vel illi q̄ nõ ꝓprie põt phĩcus. Nullus est eni qui adeo neget aliqd q̄ nõ ponat aliqd eẽ: ⁊ ex eo q̄ ponit esse põt methaphicuȝ ostẽdere ⁊ ꝓbare illud qð negat eẽ. imo qꝛ semꝑ ĩ nõ facere intelligitur facere: ⁊ oĩno in negatiõe affirmatio vt dr̃ circa finẽ secũdi elenchoꝝ: nullus ponit aliqd nõ esse nisi apphẽdat aliqd esse. p̃^m.n. qð ab ĩtellectu appre-

hendit[u]r est ens vel esse vt Auic. dicit: ⁊ glibet apprehē dit vel concedit aliqd eē: iō methaphicus: cuius ē consi derare de ente: cōtra tales disputare poterit. hoc autem manifeste apparet in ꝓposito. pormenides. n. ⁊ melissus lȝ fm positionē eoꝝ negarent vl̃r omne pn^m: aliquid tñ concedebant: ponebant. n. esse vnum ens ⁊ imobile: ⁊ qꝛ de ente ⁊ vno hȝ cōsiderare methaphicus: ideo cōtra ta les disputare poterat: vl̃r ergo principia methaphicus simpl̃r ꝓbare nō pōt: tñ poterat ꝓbare hꝰ pncipia huic vel illi vt parmenidi vel melisso: qꝛ aliqua cōcedebant: que sunt de consideratiōe methaphici: phicꝰ aũt nec po terat probare simpl̃r pncipia: nec poterat ea ꝓbare par medini vel melisso: qꝛ ex ente ⁊ vno: q̃ ipsi cōcedebant: phicus contra eos arguere non poterat: sed methaphi cus: transcendũt. n. talia limites naturalis phie: ⁊ per h̃ pȝ veritas quesiti. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Similiter igitur intēdere est: si sic vnum est: ⁊ ad aliam positionem quamlibet disputare. verbi gratia. ad dictam aut eraclitanam. Aut si aliquis dicat hominem vnum quod est esse.

¶ Aut soluere rationem litigiosam: qꝺ sane vtreqȝ quidez hñt rōnes: ⁊ melissi ⁊ parmeni dis. Eteni falsa recipiũt: ⁊ nō syllogizãtes sũt.

¶ Adducit scꝺam rōnē ad ꝓpositũ ⁊ duo facit: qꝛ p̊ facit qꝺ dictũ ē. scꝺo ꝯparat opinionē parmenidis ad opinio nē melissi ibi. (Magl āt melissi.) Dic̃ g̊: ꝙ sil̃e ē itēdere si ē sic vnũ sic dixerũt pmenides ⁊ melissus: ⁊ disputare ad positionē quãlibet aliã. i. ad positionē debilē ⁊ friuo lam. verbi gratia. vt disputare ꝯtra positionē dictã. i. so lum dictis firmatam: cuiusmodi fuit positio eracliti: q posuit oia mobilia ⁊ oia eē in ꝯtinuo fluxu: ita ꝙ nō cō tingeret scire: sic ēt sollicitũ eē soluere rōnem dicentem omne qꝺ est esse vnum aliqd: vt vnũ hominem: aut sol uere rōnē litigiosaȝ ⁊ sophisticã. sup. nō spectat ad nãlē: ⁊ qꝛ sane vtreqȝ rōnes tam parmenidis q̃ȝ melissi hñt h̃ q. s. sunt litigiose ⁊ sophistice: qꝛ falsa recipiũt: ⁊ non sũt syllogizãtes: iō de eis tãq̃ȝ de friuolis ⁊ debilibꝰ rōnibꝰ nãlis sollicitꝰ esse non debet. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Magis aũt melissi onerosa ratio ⁊ nō habēs defectum. Sed vno inconuenienti dato alia contingunt. Hoc aũt nihil ē difficile videre.

¶ Cōparat rōnes pmenidis ⁊ mell. adinuicē dicēs: ꝙ rō melissi. magis ē onerosa. i. magis vana: vt hȝ alia l̃ra: q̃ȝ rō parmenidis: ⁊ nō hȝ defectũ. i. nō hȝ du^m qꝛ sic ē friuo la: ⁊ nō facit hominē dubitare. Rō. n. parmenidis: lȝ nō sit ita vana: est tñ multũ incōueniēs: qꝛ vno incōueniēti dato multa alia ꝯtingunt. hoc aũt videre nō ē difficile.

¶ Notandũ aũt ꝙ ne aliqs crederet ꝙ ipse vellet lau dare parmenidē: iō ad ostendēduȝ positionē suã eē mul tum icōuenientē addidit: ꝙ ex illo icōueniēti qꝺ posuit pmenides multa alia ꝯtingunt. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Nobis autem subijciantur que sunt natura: aut omnia: aut quedam moueri. Est autem manifestum hoc ex inductione.

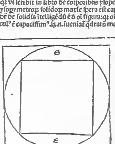
¶ Postq̃ȝ ꝓbauit pmenidē ⁊ melissum non fuisse loqu tos nãl̃r: qꝛ posuerunt tñ vnũ ens: ostendit eos non fuis se loquutos nãl̃r: qꝛ posuerũt ēt illud imobile: ⁊ duo fac: fm ꝙ dupl̃r h̃ ostendit. scꝺa ibi. (Simil̃r aũt neqȝ.) Di cit ergo ꝙ nobis phicia subijciant̃ ea que sunt nã moue ri omnia aut quedam: ⁊ h̃ est manifestũ ex iductione: ⁊ quia naturalia moueri accipit phicus tãq̃ȝ pn^m ⁊ per se notum: iō sup. ꝯtra negãtes talia disputare nō dȝ. ¶ No tandum ꝙ fm Cōmen. dicit q̃ sunt natura moueri oia Cō. ii. sui quedam abstinendo se ab anima ⁊ a formis: de qui bus dubium est: vtrũ sint mobiles: lȝ non sit dubium ꝙ sint naturales fȝ ꝙ sũt i mobili: aut dicit h̃ fm cũ: qꝛ du bitatur de ptibus terre: que sunt circa centrum: vtrum possint moueri: vel etiam dubitatur de tota terra: vtruȝ moueri possit. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Similiter autē neqȝ soluere omnia cōuenit. sed aut quecũqȝ ex principijs aliquis demon strans mentitur. Quodcũqȝ vero non mini me: vt tetragonismũ eum quidem qui per de cisiones: geometrici est dissoluere. Illum aũt qui antiphontis non geometrici.

¶ Probat hoc per sil̃e: qꝛ in hoc simul cōueniũt oēs arti ficea spãles: ꝙ non conuenit eos soluere oia: sed soluȝ ea soluere debēt que aliquis false infert ⁊ mentit̃ ex pnci pijs. quecũqȝ vero non sequunt̃ nec inferuntur suppone do principia minime debet ea soluere artifex spãlis: vt pȝ in geometria: qꝛ tetragonismũ qui est brissonis p de cisiones geometrie est dissoluere: qꝛ brisso non negauit pncipia geometrie: sȝ illud qꝺ est antiphōtis geometre non ē dissoluere: qꝛ antiphō pncipia geometrie negauit.

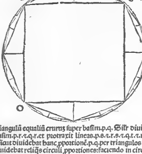

¶ Notandũ aũt ꝙ q̃dratu ra brissonis p decisiōes mul tiplicitet describit̃. Cōmen. Cō. ii. eaȝ describit sic: quia brisso descripsit quadratũ in circu lo: vt pȝ in circulo a. b. c. qꝺ faciendo apparuerunt deci siones in circulo ad moduȝ lunularũ: ⁊ in vna illaꝝ par tiuȝ: vt in ꝓportiōe. a. b. ap plicauit lineã rectã: quã po stea extēdēs dicebat eã equalē eē quarte parti circũferē tie circuli: ⁊ ex talibꝰ q̃ttuoꝛ lineis cōstituēs q̃dratũ di cebat ipm eē equale circulo ꝓpter h̃ ꝙ oia latera q̃dra ta sic̃ sumpta equabant̃ circũferētie circuli. Sȝ rō eius non cōcludebat: qꝛ si ex tãta linea ex quãta cōstat circu lus fieret q̃dratũ nō eēt tãte capacitatis quãte ē circulꝰ: qꝛ vt scribit̃ in libro de corporibus ysoperymetris: oiuȝ ysopymetroꝝ solidoꝝ maxie spera est capacissima: ⁊ qꝺ dr̃ de solidis itelligēdũ ē ꝺ oi figura: qꝛ oiuȝ figuraꝝ cir culꝰ ē capacissimꝰ. lȝ. n. iueniat̃ q̃dratũ maiꝰ circulo: ex tã ta tñ linea: q̃ȝ ta ē circulus: eq̃lis figura fieri ñ pt: hãc q̃dratura si ue h̃ tetrago nismus lȝ fal sus eēt: ad ge meotrã tñ p tiet ipȝ dissol uere: qꝛ ñ ne gat pn^a geo metrie. Pos set āt al̃r de scribi hꝰ te tragonismus ponendo cir culũ e. g. i me dio loco pro

portionalē iter q̃dratũ iteriꝰ ⁊ exteriꝰ: ⁊ postea inuenire

Quadratum: qd̄ eēt media rei inuentio ad illa duo q̃drata. quo facto sequeref q̃dratum illud esse eq̄le circulo: in circulo: q2 haberet eandē ꝓportionē ad illa duo q̃drata quam haberet circulus: sed hoc inuestigare τ ostēdere: q̄uo talis q̃dratura fieret per decisiões. nō est p̄titis spe culatōis. āntiphō aūt sic q̃drauit circulū: q2 descripsit q̃dratū. q.p.o. τ ꝓtraxit lineas. q.r. τ p.r. faciēs ysocbelē τ

triangulū equaliū crurīz super basim. p.q. Silr diuisit basim. p.r. τ. q.r. et protraxit lineas. p.s. τ. r.s. τ. q.t. τ. r.t. τ sicut diuidebat hanc ꝓportionē. p.q. per triangulos sic diuidebat reliq̄s circuli ꝓportiones: faciendo in circulo figuram multoꝝ laterū: τ q2 in circulo quāto scribitur figura multoꝝ laterū: tanto plus occupat de spatio: τ minus superaf a circulo: cū negaret cōtinuū eē diuisibile i infinitū: credidit q̄ in circulo posset fieri figura tot laterum: q̄ equaref circulo: illi aūt figure multoꝝ laterū faciens equari quadratum dicebat se circuluz quadrasse. ad hoc aūt nō habet rn̄dere geometra. q2 negat id qd̄ supponit geometra. tāq̄ p̄n^m: videlz q̄ cōtinuū est diuisibile in infinitum.

Lectio. III.

T.c.12. Sed quoniam de natura quidem nō naturales defectus contingit dicere ipsos: fortassis bene se habet aliquātulum disputare de ipsis: habet eniz philosophiam hic respectus.

¶ Postq̄ p̄hs ostēdit q̄ nō dz vel non est bonū disputare ꝯtra ꝑmenidē τ melissū per nāz: in parte ista dicit q̄ bonum est disputare cōtra ꝑ methaphisicam: circa qd̄ duo facit: q2 p̄mo ait q̄ bn̄ se hz disputare cōtra eos methaphisice. scd̄o methaphisice cōtra eos disputat ibi. (Principium aūt maxime.) Dicit ergo. q̄ q2 ipsos .s. ꝑmenidez τ melissuz ꝯtingit dīce de nā n̄ nāles defect⁹. i. dubitationes ideo fortassis bn̄ se hz aliquātulū disputare de ipsis .i. de positōib⁹ ipsoꝝ: τ hoc ꝑ methaphisicaz: q2 hic respectus hz p̄hiaz. i. spectat ad methaphisicā: que ꝑ ātonomasiam p̄hia dr̄. ¶ Nōndū autez parmenidez τ melissum dixisse de natura nō nāles defect⁹: q2 cum loquerenf de rebus nālib⁹ deficiebant τ mētiebanf in locutionibus suis: τ hoc nō nālr: q2 non supponebāt p̄n^a nāe. ¶ Nōn^m ēt q̄ dicit. fortassis bn̄ se hz aliquātulū disputare cōtra eos: q2 h⁹ disputatio aliquo modo est vtilis τ bona: aliq̄ modo nō. Nā si ꝯsiderenf positiones eoꝝ in se: ita erant friuole τ vane: q̄ stultū est eē sollicitū cōtra eas. Sz ne ꝓpter dicta eoꝝ ꝯtingat error in p̄hia nāli: bene se habz cōtra eos disputare. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Principium autē maxime est oīum ꝓpriū: quoniaz multipliciter dicitur qd̄ est: quomodo dicunt dicentes vnum esse omnia: vtrum substantiam omnia: aut quātitatē: aut qualitatem. Et iterum vtrum substantiam vnaz oīa: vt hoīez vnū: aut equū vnū: aut aīam vnā: aut q̄litatē vnam erunt hec: vt album: aut calidū: aut aliquid alioꝝ taliū. Hec enim omnia differunt multū: τ sunt impossibilia dicere.

¶ Incipit disputare ꝯtra ꝑmenidē τ melissum: τ tria facit: q2 p̄mo disputat ꝯtra eos. scd̄o cōtra sequētes ipsos. 3° soluit argumēta ipsoꝝ. scd̄a ibi. (Cōturbati sūt aūt.) tertia ibi. (Et ex quib⁹ demōstrat.) Disputare aūt ꝯtra eos non poterat directe: nisi ex his que illi ꝯcedebāt: cōcedebāt aūt ens τ vnū: cū ponerēt oīa eē vnū ens: ideo duo facit: q2 p̄mo disputat cōtra eos per nām entis. scd̄o per nām vni⁹ ibi. (Amplius qm̄ τ ipsum vnum). Circa p̄mū duo facit: q2 p̄mo p̄mittit quādā diuisionez entis. scd̄o ex diuisione p̄missa arguit cōtra eos ibi. (Si qdez enim erunt.) Dicit ergo q̄ p̄n^m ꝓpriū oīum disputandi contra eos est per diuisionē entis: qm̄ qd̄ est. i. ens: dicif multiplr̄: q2 dicif de. 10. p̄dicamentis. dicētes ergo vnuz esse oīa: q̄uo aūt h̄ dicūt: vtrū dicant oīa esse substantiā aut q̄titatē aut qualitatē. Et iterū si oīa sunt substātia: vtrū veꝝ sit oīa esse substantiaz vnam vt vnū hoīnē: aut vnū equū: aut vnaz aīaz: aut si dn̄t oīa esse qualitatem: queraf ab eis vtrū hec qualitas quā dicūt esse oīa: vtrū sit vna: vt albū qd̄ est vna q̄litas: τ calidū qd̄ est ēt vna q̄litas. Et subdit. q̄ hec oīa differunt multū: τ sunt impossibilia dicere. ¶ Notandū aūt q̄ disputare cōtra parmenidē τ melissum ꝑ diuisionē entis est maxīe p̄n^m .i. maxime modus p̄ncipalis: q2 τ si possumus disputare ꝯtra eos per nāz entis τ per diuisionē vni⁹: tn̄ q2 rō vnius fundaf in rōne entis: τ p̄ncipalior ē rō entis q̄ ratio vnius: ideo principalis modus disputandi ꝯtra eos est per naturam entis. Nam cum ꝑuatiuū semꝑ in positiuo fundef: q2 ꝑuatio est negatio in subo: vt dr̄. 4. meth. rō vnius qd̄ cōuertif cum ente: q2 ꝯsistit in ꝑuatione: fundabitur in ente: cui⁹ rō in pōne ꝯsistit. ¶ Notanduz ēt q̄ ꝓpriū est disputare cōtra eos per nām entis: q2 vt dictum est: ipsi ꝯcedebant ens esse. Si. n. disputasset ꝯtra eos: non ex cōcessis nec ex datis: nō ꝓprie disputasset ꝯ eos. ¶ Notandū ēt q̄ q2 vnum dicif multis modis: vt vnū genere: vnū spē: τ vnū numero: ideo cū dicit querēdū eē a parmenide τ melisso: vtrū ponerēt oīa esse substantiam aut q̄litatē: addidit iterū querendū eē vtrum oīa eēnt vna suba: vt hō: aut vna q̄litas: vt albū: q2 si dicerēt oīa esse subaz: aut oīa esse qualitatē vel q̄titatē: ponerēt omnia vnū genere. Sed q2 si oīa dicerent vnā subaz: vt hominē: vel vnā qualitatē: vt albū: ponerēt oīa vnū spē vel vnū numero. ¶ Nōndū ēt q̄ dixit h̄ differre multū: τ eē impossibile dicere: q2 gcq̄d dicit ipoīe ē. Nō. n. possibile est oīa eē vnum: nec genere nec spē nec numero: tn̄ inter ista ipossibilia est multa drīa: q2 impossibilius est ponere oīa vnū numero q̄ vnū spē: τ vnū spē q̄ vnū genere. ¶ Notādū ēt q̄ ens dupl'r pōt diuidi. p̄mo fz rē: τ sic diuidif in. 10. p̄dicamenta. scd̄o pōt diuidi fm intentiões: τ sic diuidif per vle τ particulare. p̄ma ergo diuisio cū dixit q̄ oīa dicimus vnū: aut dicimus oīa subam aut quātitatē: aut qualitatē τc̄. ptinet ad diuisionē entis

fm rem. Scda vo diuisio cum addidit: & iterum aut oia dicimus vnam substantiam: vt hominē: aut vnam qualitatem: vt albū: pertinet ad diuisionē entis fm particularem & vniuersalem intentionem: & quia quelibet istarū diuisionū fundat in ente fm q̄libet diuisionē talez arguere poterat contra eos. ¶ Deinde cum dicit.

Tex.4. ¶ Siquidem enim erunt & substantia & quale & quātum: & hec siue separata adinuicez siue non multa sunt que sunt.

¶ Premissa diuisione entis disputat cōtra eos. & duo facit: q2 pmo pponit qd intēdit. secūdo declarat ppom ibi (Si vero oia.) Dicit ergo: q si oia erūt suba: & q̄le & quātuz: & hoc siue dicant eē resoluta. i. sepata adinuicez siue nō: nihilominus multa sunt que sunt. ¶ Nōndū aūt q h illatio sequit ex superiori diuisione. nam si ipsi ɔcedebant ens eē. & ens diuidit per se & essentialr in .10. pdicamenta. s. in subam & q̄titatem & qualitatē &c. nō poterat dicere oia esse ena nisi li ens. acciperet pro suba & accnte simul: vel acciperet p altero tm. ergo si oia sunt ena: vl sunt suba q̄titas & q̄litas. i. sunt suba & accns sil: vel sunt h resoluta. i. sepata: ita q sit accns tm: vel suba tm: q cqd hoꝝ dicat necesse est multa esse.

dub. pa **Dubitaret** forte aliquis: q2 vr hic velle q dictio exclusiua addita accidēti non excludit substantiam. vnde non valet. tm accidens est. ergo suba non est. nam si dictio exclusiua addita accnti excluderet subam: tunc si ponerent oia esse accns: vt accns accipitur resolute: & fm se: & vt accipitur cū exclusione: nō oporteret si oia accna eēnt: q oia multa eēnt: huius oppositū vult phs: imo vt pz ex lra sequēti si ponant oia esse accna tm: ideo ponunt oia esse multa: q2 nullū alioꝝ separabile est a subo. Sz oē accns subaz psupponit. ¶ Dicendū q vt superius dicebat dictio exclusiua addita alicui excludit oē illud qd hz alietatem cū eo: q2 solū idē est qd non cum alio: & q2 accns hz alietatem a subo: cum diffinitia accidentia: in qua ponitur subm: dicatur eē p additamenta: oz simplr loquēdo: q dictio exclusiua addita accnti excludat subaz. vtrū aūt aliq mō possit accipi accns: qd subam nō excludat infra dicet. qui ergo dic tm accna esse: ipossibile dicit: q2 li tm. excludit substantiam eē. q si tm li tm nō excluderet subam: nulla eēt ibi falsitas: nec ipossibilitas dicēdo. tm accns est: q2 p hoc n poneret accidens eē sepabile a suba. ¶ Aduertendū tm q dicēa tm accns esse quodāmō ɔdictoria iplicat. Naz dicendo accna eē ponit subam eē. dicēdo vero illud esse tm negat subam esse. ponit ergo multa & negat multa: & q2 sufficit ɔtra aliquē arguere ex datis: cōtra dicentem tm accns esse: quia quodāmō ɔtradictoria implicat: possumus dicere q fm suā positionez necesse est eē multa: & non necesse est eē multa: his autez habitis pz phm bn arguere ɔtra pmenidē & melissum.

dub. 2a **Alterius** forte dubitaret aliqs: q2 lz contra dicentem tm accns esse possumus arguere: q2 sic dicens quodāmodo ɔdictionem implicat: iō fm positionē suā necesse est eē multa & nō esse multa. Sz si qs diceret tm subam esse: q2 de intellectu sube non est accidens: non videt q cōtra sic dicentē possim9 arguere fz suam ipothesim: necesse est multa eē: cuius ɔtrariū innuitur in lra: q2 si oia sunt suba: q̄titas & hō accns: siue ponatur sil: vt q sint sube & accns: siue ponat resolutū. i. sepatiz: vt q sint sube tm vel accns tm: nihilominus multa sunt que sunt. ¶ Rndeo dicēdum q multa nō valēt simplr: q̄ valent i gra mae in qua arguit: & q2 sufficit arguere ex datis: sufficit hanc rōnē gra mae: in qua loquimur: esse cōtra pmenidē & melissum: & q2 melissus dixit oia esse vnū ens ifinitū: pmenides vo posuit oia eē vnū ens finitū: q2 finitū & infinitū se tenēt ex pte q̄titatis: iō si oia eēnt ens vnū: si li ens. staret p suba tm: q2 suba nō ē finita nec ifinita: nisi per quātitatem vt saluaret positio parmenidis & melisi: oporteret illaz subam esse & q̄taz. & ita essent multa. ¶ His vo itellectis soluunt q̄sita: et rōnes q̄ sequunt faciliores appent. ¶ Deide cū dicit.

¶ Si vero omnia: aut quale aut q̄tum sunt: siue cum sit substantia: siue cum non sit. inconueniens est: si oportet incōueniens dicere ipossibile. Nullum autem aliorum separabile est extra substantiam. Omnia nanq3 de subiecta dicuntur substantia.

¶ Quia dixerat: q si oia dicant eē vnū: siue dicant esse suba cū accnte sil siue alterū tm: nihilomin9 sunt multa. hic declarat qd dixerat: & tria facit: q2 primo ondit q si oia dicant esse vnū accna: oz multa esse. Secūdo ondit hoc idem si ponantur oia esse suba: tertio si ponant esse suba & accns simul. secūda ibi. (Melissus aūt q ē.) tertia ibi. (Si quidem igitur substātia est.) Dicit ergo: q si ponant vel si sunt omnia quale aut q̄tuz siue cū suba sit siue cum non sit: iconuenies est qd dicit: q2 ē impole: & si est ipole est inconueniens. iō ironice subdit. si oz q ipole ē esse dicere inconueniens: vel si habeat in textu sed tūc: non erit dictū yroicum sed aggrauatū: & erit sensus q hō dictū est incōueniēs: & non q opz. Sed est tale incōueniēs q oportet ipsum dicere esse impossibile: naz q2 esse alioꝝ nō est sepabile a suba: ita q extra illam sit. oia nāq3 accntia dicunt de suba: psupponit igitur accns subam. Si ergo noie entis intelligat accna: & dicat ens esse: quia accidens est: cū accna presupponat substantiā. necesse est multa esse. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Melissus autem qd est: infinitum dicit esse. Quantū itaq3 aliquid est quod est. Infinitum enim in quātitate est. Substantiā autem infinitam: aut qualitatem aut passionem esse non contingit nisi fm accidens: si simul & aliq quātitates sunt. Infiniti autez ratio quātitati congruit: sed non substātie neq3 qualitati. T. cō. 15

¶ Ostendit q si noie entis intelligat suba necesse ē multa esse dicens q melissus qd est. i. ipsum ens dicit eē infinitū. Itaq3 qd est. i. ena erit aliqd q̄tum: q2 infinitum in q̄titate est: subam enim infinitam aut q̄litatem aut passionem non ɔtingit esse nisi per accidēs. talia enim non pnt dici infinita vel finita nisi simul. cū eis sint alique quātitates. nam rō infiniti ɔgruit q̄titati: & non sube neque qualitati. Si g suba erit infinita oz simul cū ea esse q̄titatez: q̄ mediante infinita sit. suppleat igitur sic rō. q si melissus nomine entis itelligebat subam: cuz poneret ipaz ens ifinitū: infinitas ē per quātitatē: oportebat ipsum ponere multa. s. subam & quātitatē. ¶ Notandū aūt q [illegible] Cōmen. qd hic dicit de melis. intelligendū est etiā de parmenide. melissus eniz ens qd posuit dixit eē infinitū: parmenides aūt finitū: & q2 tam finitas q̄ infinitas est per quātitatē: hō ens qd ponit esse infinitum fm melissum: & finitū fm pmenidē. non pōt poni sola suba. Sz erit suba cū quātitate: pptet qd necesse ē multa eē. Com. 15 ¶ Notandum ēt q finitum & infinitum possunt accipi dupliciter. fm pfectionē: & fm extēsionē. Si accipiant fm perfectionē: sic reperient in alijs generibus a q̄ttte.

te. Est enim quedaz suba infinita sm imperfectionē: vt mā: cui sm se non cōpetit aliquis actus: nec aliqua pfectio. Quedam vo pfectio est suba infinita: vt forma: sed si sumant finitum ⁊ ifinitū sm extēsionē: vt sumuntur hic: sic per se solū se tenēt ex parte qtitatis. ¶ Notādū ēt qp quedam diffinitiones sunt dñtes quid rei: qdā vero dñtes quid nominis: vt dicit in secūdo posterioz. cū ergo dicit qp ratio siue diffinitio infiniti ɔgruit qtitati: nō est intelligendū de rōne dñte qd rei: qz ista est solum entium. infinitū aūt extensione actu: vt itelligebat melissus: esse nō pōt. intelligendū est ergo de rōne dñte qd nominis. Naz lz tale infinitū esse non possit: possumus tñ apprehendere qd est qd dicit per h nomē infinitum: ⁊ in hō rōne dñte quid nominis cadit qtitas. infinituz enim sm extensionem: nominat quantitatem non habentem terminum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Si quidem igitur substantia est: ⁊ qtū duo ⁊ non vnū est. est qd est. Si vo substantia solum: non infinitū est: neqz magnitudinem habebit vllam. Quantū enim qddā erit.

¶ Ostenso qp oz multa eē si noie entis intelligat accns: vel suba: hic ostendit qp oz multa eē: si nomie entis iportetur vtrūqz dicēs: qp si qd est. i. ens est substantia ⁊ qtū. i. si noie entis importet suba ⁊ qtitas: sic oz multa esse. duo. n. erūt ⁊ nō vnū. addit aūt ad cōfirmationem superioz rationū: qp si hō ens est suba solū: nō erit infinituz: nec habebit vllā magnitudinē: siue illa magnitudo sit finita: siue infinita: qp si habuerit: qtum qddam erit: nō ergo erit sola suba. Lectio. IIII.

T.c.16. Amplius qm ⁊ ipm vnum multipliciter dicitur queadmodū ⁊ qd est in tendendum qmo dnt vnum esse oē. Dicit enim vnū aut cōtinuū aut idiuisibile: aut quoz rō vna ⁊ eadē q ē qp qd erat eē queadmodū vappa ⁊ vinum.

¶ Disputato cōtra parmenidez ⁊ mellissum per naturā entis: hic disputatur cōtra eos per naz vnius: ⁊ duo fac: qz pmo pmittit quādā diuisionē de vno. scdo ostēdit qp sm nullū illoz modoz pōt dici oia esse vnū. secūda ibi. (Siquid igit cōtinuū.) Cōtinuet igit sic. nō solū arguere possum⁹ cōtra parmenidē ⁊ melissum per naturā entis ostendendo qp ens multipliciter dicit. Sed ampli⁹. i. vltra hoc disputare possumus ɔtra eos per nām vni⁹: ostendendo qp vnum multipliciter dicit: queadmoduz ⁊ qd est. i. ens: ⁊ qz vnū dr multipliciter: sic ens: intendēduz est qmo dicūt oia esse vnū: aut qz sunt vnū ɔtinuum: aut vnū indiuisibile: aut qz sunt ea quoz ratio est vna ⁊ eadē: que ratio est qd qd erat eē. i. expressiua essentie et quiditatis: queadmodū vappa ⁊ vinū siue tunica ⁊ idumentū: que non differūt nisi in solo noie: ⁊ hñt vnā rōnē qditatis. ¶ Notandū aūt qp cū sint plures modi vni⁹ qz hi quos numerauit: forte hos solos tetigit: qz antiquis hi soli erant magis famosi. vel forte hoc ideo fec: qz ad hos tres modos alij aliquo mō reduci psit. Uel possumus dicere parmenidez ⁊ melissum loquutos fuisse de vno simplr: ⁊ qz magis reseruat rō vnitatis simplr in his modis qz in alijs: ideo forte hos solos tres modos nominauit. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.17. ¶ Si quidē igit cōtinuū multa sunt qd est. in infinitū. n. diuisibile est continuū.

¶ Exequit de mēbris diuisionis: ⁊ facit tria: qz pmo dic non posse dici oia vnū: qz sunt qd cōtinuū. secūdo ostendit non posse dici oia vnū: qz sunt qd idiuisibile. 3° ostēdit non posse dici oia vnum: eo qp sit vna rō. secūda ibi. (At vero si ē idiuisibile). 3ª ibi. (At vero si rōne vnū.) Circa pm duo facit: qz pmo facit qd dictū est. secūdo mouet quādam qōnem annexam ibi. (Habet aūt dubitationē.) Dicit ergo: qp si oia sunt qd continuū: multa sunt qd ē. i. ens. ɔtinuū. n. ē diuisibile i ifinitū. qz i qlibet illarū ptiū reseruabit rō entis. ¶ Nōm aūt: qp qz dci phi ponūt eē tm vnū ens imobile: oportebat illud ens ita eē vnū imobile: qp nō posset eē multa: qz si posset eē mlta ⁊ posset diuidi: posset ei cōpetere mot⁹: ideo nō poterant dre ipz eē ɔtinuū: qz de rōne cōtinui ē qp possit diuidi i ifim.

Dubiu

Dubitaret forte aliqs: qz nō vr vez qp si est cōtinuū. ergo est diuisibile. celū eniz continuū est ⁊ diuidi non pōt: qz non est susceptibile peregrine impssionis. ¶ Ad qd dici pōt qp cōtinuuz vt continuū semp vr esse diuisibile: ⁊ si diuidi nō pōt: hoc qsi accidit cōtinuo rōe mãe in qua cōsistit: sicut exēplificabatur de celo: qp vt cōtinuū est nō hz qp sit idiuisibile: sz si ei cōpetit idiuisibilitas: h ē rōe nãe celestis: in q talis ɔtinuitas fūdat. Sz h nō vr sufficere qz forte sufficeret pmenidē ⁊ melissū hō ɔtinuū nō posuisse actu eē diuisū: vt nō cogerent multa ponere. Iō dōz qp si dicti phi suā pōnē saluare volebāt: oportebat eos dre ens illd: qd ponebāt imole: eē sic vnū: qp n possz diuidi nec sz eē: nec sz vbi. celū aūt lz nō possit diuidi sm eē: vt qp vna pars habeat esse diuisum ab alia: diuidit tñ sz vbi: in qtū successiue per diuersas ptes acqrit aliud ⁊ aliud vbi. Si ergo ponebāt hō ens imobile: opz qp nō possit esse multa sm vbi: ⁊ qz quodlibet cōtinuū est sic multa: nō poterāt ponere illud ens esse vnū cōtinuitate. Uel possumus dicere qp si tm vnū eēt: ⁊ illud esset cōtinuum: de necessitate esset diuisibile: ⁊ si diceret nō oportere: qz illud ɔtinuū posset eē ɔiunctū talis nãe: cui repugnaret diuisio: pz qp hoc posito ponūtur esse multa: videlz ɔtinuū: cui non repugnat diuisio: ⁊ natura illa in qua recipit continuitas: cui diuisio repugnat. Si ergo tm vnum est ⁊ illud ē continuū diuisibile erit. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Habet autem dubitationem de parte ⁊ toto. Fortassis autē non ad hanc rationem: sed ad ipsam sm seipsam. Utrum vnū aut plura pars ⁊ totum ⁊ qmo vnū aut plura ⁊ si plura qmo plura ⁊ de partibus non ɔtinuis.

¶ Mouet quoddaz dubiū: qd sumit originē ex pdictis. dixerat enim qp qui cōtinuuz ponit multa ponit: ⁊ qz cōtinuū dicitur per cōparationē ad ptes: vel ergo ponens cōtinuuz ponit multa: qz ponit partē ⁊ totū: vel ideo ponit multa: qz ponit diuisas ptes: ⁊ lz non habeat dubium diuersas ptes esse multa: hz tñ dubiū: vtrū totū ⁊ ps possit dici multa. qd dubiū nō solum rōne ppositi: sz propter seipsuz vtile ē scire: iō duo facit: qz pmo assignat vtilitatē istius dubij. secūdo manifestat veritatē hui⁹ qsiti ibi. (Sed si cōtinuū vtrūqz.) Dicit g: qp hz dum de pte ⁊ toto: que dubitatio fortassis nō solū ad hāc rōnē. i. non solū rōne ppositi est vtile scire: sz ēt ad ipam: ⁊ sz seipaz est vtile scire: vtrū ps ⁊ totū sint vnū aut plura: ⁊ si sint vnū: qmo sint vnū: ⁊ si sunt plura: quō sūt plura. hec qd n solum pōt queri de ɔtinuis: sed ēt de ptib⁹ nō cōtinuis: qz dubiū est: vtrū quilibet lapis sit alius a suo toto: vt ab aceruo lapidū: vel vt cōiter ponit: h qd locū hz in rebus ɔtinuis. i. naturalib⁹: ⁊ in nō cōtinuis. i. in artificialibus. de vtroqz. n. toto dubium potest esse: vtruz ponat in numerū cū sua pte. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et si toti vnum: vtrūq3 est sicut indiuisibile: quoniam ⁊ eadē eisdem erunt.

¶ Manifestat veritatē quesiti ꝙ totū ē aliud a sua pte qđ sic declarat: q2 si quelibet. supple pars est vnū toti: ⁊ non differt ab eo: vtrūq3. i. ipsū totum qđ ɔplet vel ɔti net vel ɔplectitur vtrāq3 partem: est sicut indiuisibile. Quoniam q̄ sunt eadē eisdē simplr̄ sunt eadē inter se. si ergo partes eedem sunt toti: sunt eedē īter se: s3 si ptes sunt vnū ⁊ idem: totum non habebit multas ptes: ergo totū qđ indiuisibile est: qđ ē incōueniens. ¶ Notandū aūt ꝙ sicut arguitur ꝙ ptes non sunt eedē toti: q2 essent
c.17 eadem inter se: sic Cōmen. arguit. ꝙ non sunt aliud a toto: q2 tunc totū3 esset aliud a se. Si. n. quelibet pars eēt aliud a toto: omnes partes essent aliud ab ipso. cum ergo totū nō dicat aliud q̄3 oēs ptes: si oēs ptes sūt aliud a toto: totū ē aliud a se. Ad hoc rñdet ꝙ est ibi fallacia cōpositionis ⁊ diuisionis: nam vt Cōmen. ait: q̄libet pars per se ē aliud a toto: sed oēs partes simul sumpte aliud a toto dici non possunt. ¶ Notandū ēt ꝙ l3 totū sit aliud a q̄libet pte fm̄ se: q2 aliqd h3 totū qđ nō ptiner ad ptē: ⁊ quelibet pars differat etiā3 a suo toto. magis tñ vr̄ differre totū3 a pte q̄3 eꝰ. aliqd. n. h3 totū qđ non clauditur in parte: nihil tñ realiter h3 pars qđ non cōtineat in toto. totum enim h3 aliqd positiue: qđ nō h3 pars. ⁊ ps priuatur aliquo: quo non ꝑuatur totū: ⁊ q2 priuatio fundat in pōne: differentia partis ad totū quodam modo sumit originem ex differentia totius ad partem. q̄re differentia illa est quodam mō maior. ¶ Deinde cum dicit.

c.18 ¶ At vero si est idiuisibile: nullum erit q̄3tum neq3 quale: neq3 iam infinitū qđ est: sicut mellissus dicit. neq3 finitum. sicut ⁊ parmenides. Terminus. n. indiuisibilis finitus non est.

¶ Ostendit oīa non posse eē vnū idiuisibile dicēs: ꝙ si oīa sunt vnū indiuisibile nullū erit q̄3tū: ⁊ per ɔñs neq3 quale: q2 quale fundat in q̄3to: imo h̄ posito qđ est. i. ens nō erit infinitū: sicut dixit mell'. neq3 finitū3 sicut dixit parmenides. ipse. n. terminꝰ. i. ipse pūctus indiuisibilis non est ꝓprie finitꝰ neq3 infinitꝰ. ⁊ tūc supp. neq3 īfinitꝰ: q2 non est q̄3tus. ¶ Notm̄ aūt ꝙ q2 antiqui nō ꝑceperūt nisi hec corꝑalia: cū loquebant̄ de indiuisibili loquebant̄ur de indiuisibilitate pūcti: ideo phs arguēs cōtra eos plus arguit de indiuisibilitate pūcti q̄3 de īdiuisibilitate substā. sepatarꝝ: q̄3uis ēt ad indiuisibilitatem illam h̄ rō possit adaptari. ¶ Deinde cum dicit.

c.19 ¶ At vero si ratione vnum sunt que sunt omnia. sicut est tunica ⁊ idumentum: Eracliti rationem contingit dicere. Idem enim erit ⁊ bono ⁊ malo: ⁊ non bono esse ⁊ bono. Quare idem erit bonum ⁊ non bonū. ⁊ hō ⁊ equus. Et non de eo qđ vnū sunt que sunt rō erit. sed de eo qđ nihil. Et tali igitur esse ⁊ tanto idē3.

¶ Ostendit oīa non posse eē vnū idiuisibilitate rōnis dicens: ꝙ si omnia que sunt vnū rōne sicut tunica ⁊ indumentū: quoꝝ est vna ratio: ɔtingit ipsos sic dicētes dr̄e sermonē eracliti: qui dicebat ɔ̄dictoria simul verificari posse. nam si oīa hñt rōnē vnā: idē erit esse. i. eadem erit diffinitio bono ⁊ malo: ⁊ q2 malū pōt dici non bonū3. si idē inest eē bono ⁊ malo: idē3 erit esse non bono ⁊ bono: quare idē erit bonū ⁊ nō bonū: q2 quoꝝ rō est eadē: ⁊ ipsa sunt eadē: ⁊ si ɔ̄ria sunt idē. m̄lto magis erūt eadē disperata: q̄re idem erit homo ⁊ equus: ⁊ non solū de eo. i. propter id ꝙ vnū sunt que sunt rō erit vna sup. oīum entiū: sed etiam de eo ꝙ nihil est sup. veꝝ erit dicere ꝙ eandē h3 rōnē cū ente. ꝙ si ɔ̄dictoria habeant rōnē eandē3: nihil ⁊ aliqd eādē rōnē habebūt. ⁊ subdit: q2 ēt erit idē eē tali ⁊ tanto. i. qualitati ⁊ quātitati. h̄. n. nō tantū distant q̄3tum nihil ⁊ aliquid. ¶ Notandū3 aūt ꝙ oīa que sunt diuersa vel sunt opposita vel disperata. Opposita autē3 triplr̄ se hñt: q2 quedā sunt cōtraria: quedā ɔ̄dictoª. q̄dā ꝑuatiua. relatiua. n. nō sunt ꝓprie opposita. disperata. n. possunt dici dr̄ia spē vel dr̄ia genere. dr̄ia enim solū3 numero non pñt dici disperata ꝓprie: q2 inter talia fm̄ ꝙ hꝰ non est essentialis ordo: vult ergo phus ꝙ si oīa dicantur esse vnum rōne: tunc oīum oppositoꝝ ⁊ oīum disperatoꝝ erit vna ratio: ⁊ oīa talia erunt eadē. Ide3. n. erit bonū ⁊ malū q̄3tum ad ɔ̄ria: ⁊ bonū ⁊ non bonū: q̄3tū ad ɔ̄dictoria: ⁊ ens ⁊ nihil q̄3tum ad ꝑuatiua. ꝑuatio enim q̄3tum est de se est non ens. ⁊ idem erit hō ⁊ equus q̄3tū ad dispata dr̄ia spē: ⁊ idē erit tale ⁊ tñ: siue quale ⁊ q̄3tū. q̄3tū ad dispata dr̄ia gñe. ¶ Tunc sequitur illa pars. T.c.20.

Conturbati sunt autē ⁊ posteriores queadmodū ⁊ antiqui. ne forte contingat simul idem vnum esse ⁊ multa. Unde alij quide3 est auferebant quemadmodum Licophon. Alij autem dictionem mutabāt. vt q̄m homo nō albus est. sed albat̄. neq3 ambulās ē. sed ambulat. vt nō est adijcientes multa faciant eē vnū. ¶ Tā q̄3 T.c.21. singulariter dicto vno aut ente.

¶ In qua postq̄3 phs disputauit cōtra ꝑmenidē ⁊ melissum: disputat ɔtra eoꝝ sequaces: ⁊ tria facit: q2 p̄mo manifestat eoꝝ positionē. scđo arguit cōtra eos. tertio manifestat eoꝝ defectū. secūda ibi. (Sed multa sunt.) 3ª ibi. (Hic aūt iam deficiebant.) Dicit ergo. ꝙ cōturbati sūt posteriores. i. sequaces ꝑmeni. ⁊ mell'. ne forte cōtingat eos dicere simul idem esse vnū ⁊ multa. Nam cū vellēt negare oēm multitudinem: ⁊ sustinere oīa esse simpliciter vnū: non valentes hoc cōpetēter facere turbabātur: queadmodū antiq. i. sicut ꝓcedentes ipsos turbati non valentes talē positionē sustinere. hi ergo posteriores vt talē pōnem saluarent: diuersas vias adinuenerūt: iō subdit. ꝙ alij quidē est. i. h̄ verbū ē auferebāt: queadmodū licophron: qui non ɔcedebat. homo est albus: sed homo albus. alij vero dictionem ꝑmutabant: ⁊ non ɔcedebāt: q̄m hō albus est: sed albat̄: neq3 est ambulās: sed ambulat: vt non adycieres ē. i. h̄ verbū est. faciāt. i. cogant̄ facere m̄lta eē vnū tā q̄3 singulr̄ dicto vno aut ente. ¶ Notandū aūt hos adeo fuisse inscios: ꝙ nullo mō credebāt multiplex esse vnū. cū ergo ɔcederent oīa esse vnū: videbatur eis cōcedere oppositū in adiecto: si concessissent ea aliquomodo esse multa. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sed multa sunt que sunt: aut ratione: vt aliud albo esse ⁊ musico. Si idem vtraq3: multa itaq3 vnū. Aut diuisione: quemadmodum totum ⁊ partes.

¶ Arguit cōtra eos: ꝙ o3 eos aliquo mō cōcedere multitudine3: iō subdit. ꝙ multa sunt que sunt. ⁊ h̄ aut rōne sicut album ⁊ musicū: q2 aliud esse est eē album ⁊ aliud esse musicū: sed vtraq3 sunt idē subo: multa itaq3 sunt ⁊ non vnum tñ: aut non solū sunt multa rōne: s3 ⁊ diuisione: queadmodū totū ⁊ ptes. ¶ Notandū aūt ꝙ cum hi crederēt vnū simplr̄ dici ⁊ ponerēt oīa vnū esse: q̄liter-

tūq3 ꝓbent̄ esse multa redarguit̄ eoꝝ positio: siue ergo ostendat̄ multa esse rōne sicut duo accidentia in eodez subō: siue multa diuisiōe: sic plures ptes eiusdē toti⁹ vel cōtinui: sp redarguunt̄ eoꝝ dicta. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Hic autē iam deficiebant: ꝛ cōfitebant̄ vnū multa esse tāq3 non cōueniret idē vnū ꝛ multa esse. Non opposita aūt. Etenim vnū ꝛ po-
T.c.22. tentia ꝛ endelechia. i. actu. ¶ Hoc igit̄ mō facientibus īpoſ̄e vr̄ que sunt vnum esse.

¶ Assignat eoꝝ defectum dicēs: q̄ hic iam deficiebant .i. iste erat d̄fectus eoꝝ: q2 credebāt vnū dici simplr̄: iō nō distiguebant inter modos vnius. Sed cōfitebantur sup. nō eē ꝯueniēs vnū eē multa: tanq3 non cōueniret: s3 eēt impossibile idē eē ꝛ vnū ꝛ multa. euidēs est aūt eos defecisse: q2 vnū ꝛ multa sic pn̄t accipi q̄ non sunt opposita. sed cōpetūt vni ꝛ eidem. est. n. vnū in potentia ꝛ endelechia. i. actu: pt ergo eē q̄ idē sit vnū ꝛ multa: s3 erit vnū in actu: multa in po⁹. Nō ergo vnū ꝛ multa accipiū-
Com.21 tur vnū numero: vt credebant. ¶ Nōndū Cōmen. hāc lr̄am aliter exponere. na3 q̄ idē sit vnū ꝛ multa q̄ntū ad p̄sens duplr̄ potest ostendi. p̄mo fm̄ q̄ duo accn̄ita sunt vnū in subiecto ꝛ multa rōne. scđo prout idē cōtinuum est vnū actu. ꝛ multa potentia. ¶ Ad euitādū āt p̄mm mom remouebāt ē. ꝛ mutabāt dictōe3. credebāt. n. sufficiēter euadere si nō cōcedebāt hō ē alb⁹. s3 hō albus. ꝛ hō albatur. vt nō cogerent̄ ꝯcedere accidēs ꝛ subm̄: vel duo accidētia in eodē subō eē multa. S3 ad difficultatē illam de pte ꝛ toto q2 videbāt totū quodā mō esse multa: cu3 eēnt multe partes ibi omnino deficiebāt: ꝛ nesciētes respōdere ꝯfitebant̄ mlt̄a eē vnū credebāt. n. nō ꝯuenire: ꝛ eē icōueniēs idē eē vnū ꝛ multa. S3 nesciētes euader̄ difficultatē cōcedebāt ꝯnē. S3 vt hitū ē: hec nō opponūtur. totū. n. alr̄ ē vnū: alr̄ multa. ē. n. vnū actu: multa po⁹. ¶ Ulti⁹ q̄si epylogādo ꝯcludit q̄ h̄ mō faciētibus ꝛ h̄ mō arguētib⁹ vt nos argum⁹ īpoſ̄e vr̄ q̄ sunt. i. entia eē vnū. o3. n. ens eē mlt̄a: vt ońsum est. Lec. V.

E T ex quibus demōstrant soluere nō difficile est: vtriq3 eni sophystice syllogizant ꝛ parmenides ꝛ melissus. Et nāq3 falsa recipiunt: ꝛ non syllogizantes sunt. Est autē magis melissi onerosa rō ꝛ nō hn̄s d̄fectū. S3 vno icōueniēti assignato alia ꝯtingūt. Hoc āt nihil graue est.

¶ Postq̄ ph̄s disputauit ꝯ pmenidē ꝛ melissu3: h̄ soluit argum̄ta ipoꝝ: ꝛ duo fac: q2 p̄ dat mom q̄uo pn̄t argum̄ta dcā solui. 2⁹ soluit ea s3 mom illū. 2a ibi. (Qđ qdē igit̄ palogizat.) Dic̄ ḡ q̄ nō ē difficile soluere sup. argumenta ex qb⁹ d̄mōstrāt pmētdes ꝛ mell̄. vterq3. n. ꝛ pmēides ꝛ mell̄. sophistice syllogizāt: peccāt. n. eoꝝ rōes i mā ꝛ forª i mā nāq3: q2 f̄l̄a recipiūt: i forª vō: q2 nō syllogizātes sūt: ꝛ addit: q̄ rō mell̄. magl̄ ē onerosa. i. magl̄ vana: ꝛ nō hn̄s d̄fectū. i. n̄ hn̄s dum. sua. n. sophisticatio ē adeo māifesta: q̄ cuilib3 p3. ꝛ null⁹ ibi dubitat. ꝛ subdit. q̄ vno icōueniēnti assignato alia ꝯtigūt: ꝛ h̄ videt̄ nihil ē graue. q̄si. d. q̄ cū ex vno icōueniēti sequant̄ mlt̄a nulli dum ē valde multa icōueniētia seq ex pōnib⁹ istoꝝ: g nō solū vnū: s3 ꝛ multa incōueniētia posuerūt. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.23. ¶ Qđ qdē igit̄ melissus male palogizat: māifestū ē. Opinat̄. n. accipe si qđ factū est: h3 principiu3 oē: qm̄ ꝛ qđ non factū non h3 pricipiū.

¶ Paralogizans exequit̄ de dictis solutionib⁹. In dādo aūt h3 solutiones tria facit: q2 p̄mo redarguit mell̄. scđo pmenidē. 3⁰ redarguit vtrūq3. 2a ibi. (Et ad pmenidē.) 3a ibi. (Neq3 igit̄ magnitudo.) Circa p̄m. d. f. q2 p̄ ońdit q̄ rōnes mell̄. peccabant in forma. scđo q̄ peccabāt in materia. scđa ibi. (Postea pp qd.) Circa primū duo facit: fm̄ q̄ duplr̄ ońdit tales rōnes peccasse i forma. p̄mo. n. ońdit eas peccasse p fallaciā ꝯn̄tis. scđo p fallaciā equocatōis. scđa ibi. (Postea ꝛ h̄ icōueniēs.) ¶ Nōnm rōnē mell̄. fuisse talē. qcqd ē factū h3 p̄nm. ḡ qđ nō est factum nō h3 p̄nm. S3 ens nō ē fcm̄ ḡ nō h3 p̄nm: s3 si nō h3 p̄nm: nō h3 finē: qđ caret p̄n⁰ ꝛ fine ē īfinitū. ḡ ens ē īfinitū. qđ est īfim: est mobile: q2 totū occupat: ꝛ nō h3 q̄ vadat. ē ēt vnū: q2 cū totū occupet: nō ꝯpatit̄ secū aliud ens: ḡ ens ē tm̄ vnū ꝛ imobile ꝛ īfinitū: ens aūt nō eē factū: qđ i rōne predicta fuit suppositū: sic ꝓbat̄: q2 si ens fit: vl fit ex ente vel nō ex ente. ex ente nō. q2 tūc ens eēt anteq̄ fieret: nec ēt ex nō ente: q2 h̄ pterruit oēs ph̄antes ex non ente aliqd fieri. p3 aūt hāc rōnē q̄ntū ad p̄mā ꝯn̄a3 peccare p fallaciā ꝯn̄tis: iō ait q̄ manim est q̄ mell̄. palogizat. opinat̄. n. accipe. si oē qđ fcm̄ est h3 p̄nm: qm̄ qđ nō ē fcm̄ nō h3. supple. p̄nm. Est n. i hac ꝯn̄a fall̄a ꝯn̄tis: q2 arguit̄ a d̄structiōe an̄cedētis cū d̄beret argui a d̄structiōe ꝯn̄tis. ¶ Nōndū aūt q̄ q̄nto negatio addit̄ termio magis speciali tāto reddit ip3 magis cōe3. Nō hō. n. cōius ē q̄ nō aīal. ꝛ q2 in ordiaria sp magis cōe seqtur ad minus cōe. nō hō est ꝯn̄s ad nō aīal. Negatio. n. facit d̄ an̄cedēte cōsequēs: ꝛ d̄ ꝯn̄ti an̄cedēs: iō p negationē o3 fieri ꝯn̄a i cōtrario: vt si aīal sequit̄ ad hoie3: nō hō sequit̄ ad nō aīal. Inde ē ḡ q̄ arguēdū ē a d̄structōe ꝯn̄tis: ꝛ nō an̄cedētis.

Dubitaret forte aliqs: q2 l3 simplr̄ non possim⁹ a d̄structōe an̄cedentis arguere. In mā tn̄ ꝯuertibili possumus: q2 in tali mā vnūqđq3 ē ꝯn̄s ꝛ an̄s: q2 h̄ ꝯuertūt̄. si est fcm̄ h3 p̄ncipiū a quo fit. ꝛ ecōuerso. Si h3 p̄nm a quo fit. ḡ est factū. iniuste ḡ rep̄hēdit̄ mell̄. q2 ꝛ ph̄s ipse multotiēs facit argumēta: que nō valent fm̄ se ꝛ gratia forme. valēt aūt gr̄a mā̄e: in qua loqtur. ¶ Dō3 q̄ si melissus accepisset p̄nm p p̄n⁰ tpis: vel pro p̄n⁰ factiōis rōnabile videret̄ dcm̄ ei⁹. Sed accepit p̄ncipiū p p̄n⁰ magnitudīs: qđ p3: q2 ꝯcludebat ens esse infinitū: ꝛ q̄ totū occuparet. Sic aūt accipiēdo nō ē mā cōuertibilis. val3. n. qcqd est factum habet principium magnitudinis. Sed scđm sentētiam ph̄i non valet ecōuerso: q2 aliquid non est factu3: ꝛ tamē h3 principiū magnitudinis. Celum. n. fm̄ Cōmenta. non est factum; ꝛ tamen non est infinitu3 magnitudine. vtrum autē celum sit non factu3: ꝛ vtrum mundus sit eternus: ꝛ quid concludūt argumēta ph̄i h̄ ꝓbātia i. 8⁰. patebit. ad p̄ns aūt sufficiat scire argum̄ta mell̄. eē sophyca. ¶ Dein̄ cū dic̄.

Dubiū

Com.

¶ Postea ꝛ hoc est inconueniens: omnis eē principium rei: ꝛ non temporis ꝛ generationis non simpliciter: sed alterationis tāq3 non momentanea facta mutatione.

¶ Ostēdit predictā rōnē peccare p fallaciā equocatōis. habebat. n. ratio dicta plures ꝯn̄tias quaru3 p̄ma deficiebat per ꝯn̄s. Scđa vō equocabat. Nā cum d̄. qđ non est factum non habet principium. verum est de p̄ncipio tpis: vel de p̄n⁰ gnātiōis: q2 qđ nō fit nō icepit. Cum vō postea subdit̄ qđ nō h3 p̄nm nō h3 finē. ḡ ē īfim. ꝛ totū occupat: accipit̄ p̄nm ibi p p̄n⁰ magnitudis: q2 īfim fm̄ magnitudinē ē id qđ totū occupat. hāc āt equocationē volens īnuere ph̄s ait: q̄ icōueniēs est oīs rei esse p̄nm sup. magnitudis: ꝛ n̄ tpis. ꝛ gnōnis. i. icōueniēs ē cū loqmur de p̄n⁰ rei loq de p̄n⁰ magnitudis. ꝛ nō de p̄n⁰ gnōnis vel tpis generatiōis. dico nō simplici. s3 alteratiōis tāq3 nō

momentanea facta mutatione. ¶ Notandũ aũt incõ ueniens esse loqui de principio magnitudinis. ⁊ non de principio tẽporis: qꝛ vt dictum est cum dicitur qđ non est factũ nõ hꝫ principium. Si vera est ꝓpositio accipitur ibi principiũ ꝓ principio tpis. cũ vero subdit: qđ nõ hꝫ pricipiũ nõ habet finẽ: ⁊ ẽ infinitũ accipitur ibi principium pro principio magnitudinis. Sic ergo equocatur in principio. incõueniẽs est ergo accipere principium pro principio magnitudinis: qꝛ inconueniens est equiuocare. ¶ Notandũ etiam ꝙ dicit gñationis non simplicis: qꝛ generatio duplr̃ põt sumi. vno modo vt includit motũ precedentem. s. alterationẽ: ⁊ sic mensuratur tẽpore. Scđo modo generatio accipitur simplr̃: ⁊ sic noĩat momentaneam mutationẽ: ⁊ sic mẽsuratur instanti. ⁊ nõ est ibi assignare ordinẽ temporis. cum ergo dicitur ꝙ factũ est hꝫ ꝑncipiũ temporis ⁊ generationis debꝫ ibi accipi generatio vt includit alterationẽ nõ vt accipitur simpliciter ⁊ est momentanea mutatio qꝛ sic non est ibi assignare ordinẽ tpis nec ordinẽ factionis. Sic eniꝫ accepta generatione non est ibi signare principiũ ⁊ finẽ cuꝫ sit quid diuisibile. ¶ Deinde cũ dicit.

T.c.24 ¶ Postea ꝑꝑ quid imobile: si vnum est: sicut enim ⁊ pars vna cum sit hec aque mouetur in ipsa: quare non ⁊ omnis.

¶ Oñdit rõnẽ melissi peccasse i mã ⁊ accepisse fl̃sa. ⁊ tria facit ꝫ ꝙ triplr̃ ħ oñdit. Scđa ibi (Postea alteratio.) 3ª ibi. (At vo nec specie.) Dicit ḡ. ꝙ si est vnũ ens. sup. totũ occupans ꝑpter qđ est immobile. q. d. hoc totum occupat. ergo est immobile. non valꝫ: sed est falsũ. Nã si aqua totũ aliquod vas occuparet posset in vna pte cõdempsari ⁊ in alia rarefieri. ꝑpter qđ ptes aque in ipsa aq̃ mouerẽtur: ⁊ sicut cũ sit ħ aqua supple totũ occupãs vna pars moueť in ipsa. i. in ipso toto q̃re ⁊ nõ oĩs aqua. Si enim quelibet pars moueri potest ⁊ tota aqua moueri dicetur per motionem cuiuslibet partis. ¶ Notãdũ aũt ꝙ huius motus manifeste apparet in aere. lꝫ. n. aer totã suã sperã occupet flãte vento ptes aeris moueťur absqꝫ eo ꝙ aer exeat sperã suã. cõdẽpsatur eniꝫ aer in vna parte ⁊ rarefit in alia: ꝑpter qđ talis motus saluari potest. falsuꝫ est ergo ꝙ totũ occupans de necessitate sit immobile. ¶ Deinde cũ dicit

¶ Postea propter quid alteratio nõ erit.

¶ Adduť scđaꝫ rõnẽ dicẽs ꝙ alteratio ꝑꝑ qđ ñ erit. q. d. fl̃m est ꝙ totũ occupans de necessitate sit imobile. poterit enim moueri motu alterationis: que non de necessitate videť regrere localẽ distãtiã. ¶ Deide cũ diť.

¶ At vero nec specie possibile est vnũ esse: sed sicut ex quo. Si aũt ⁊ phisicoꝝ quidã vnũ dicunt. Jllo autem modo non. Homo nãqꝫ ab equo alterũ est spẽ ⁊ ꝯria adinuicẽ.

¶ Ostendit tertia ratione melissum accepisse falsa. dicebat enim omnia esse vnum: qđ est falsum: quia impossibile ẽ oĩa eẽ vnuꝫ specie ⁊ forma. Sꝫ forte oĩa sunt vnũ sicut ex quo. i. ꝼm mãꝫ. Nam quidam phycoꝝ. i. nãlr̃ loquentiũ dñt oĩa esse vnũ. sic. i. ꝼm mãꝫ: illo aũt mõ. i. ꝼꝫ formã nõ dñt oĩa vnũ. hõ nãqꝫ ab equo alteꝝ est spẽ. i. ꝼm formã: ⁊ talia sunt ꝯtraria adinuicẽ. s. ꝼꝫ formã. Quõ aũt sit intelligendũ ꝙ in subã sit ꝯtrarietas ĩfra diceť. ad pñs autẽ sufficiat scire talia esse dñia ꝼm formam. ¶ Notandũ aũt ꝙ parmenides ⁊ mell'. posuerunt oĩa esse vnũ ꝼm veritatẽ. Attamẽ multa dixerunt esse per extimationẽ. vnde vt infra hẽbim' de parmenide ipse posuit duo reꝝ ꝑncipia. s. ignẽ ⁊ terrã. tradiderũt. n. antiqui phĩ mãꝫ eẽ aliquid in actu. quo posito: qꝛ semper manet mã semꝑ manebit ens in actu. omnis ergo trãsmutatio alteratio erat. Sola ergo mã erat suba. omnia vo alia accñtia erãt. hꝫ ãt accñtia ꝼꝫ parmẽidẽ ⁊ mell'. nõ erãt aliqd fixũ in nã. Sꝫ erãt q̃dã apparentie ⁊ q̃dã extimationes siue quedã fantasie. vnde ⁊ democritus qui multũ insudauit in nãlibus: ⁊ cui fuit cure de oĩb' videbatur tñ velle accidentia esse entia ꝼm solũ extimationẽ. Dicebat enim ꝙ color non erat aliquid fixuꝫ in natura. ħ aũt posito videť eẽ vera positio istoꝝ. Nã si sola substantia ꝼm veritatẽ est ens: alia vero sunt q̃dã extimata ⁊ q̃dã fantasie. Rursus si sola materia ẽ suba ⁊ vnuꝫ est mãle ꝑncipium: opꝫ tñ vnũ esse. ꝯcedebant ergo isti aliquid esse hoĩeꝫ aliquid esse equũ ⁊ aliquid albuꝫ ⁊ aliqd nigrũ. Sꝫ dicebãt ꝙ oĩa hec supra mãle ꝑncipiuꝫ non addebãt aliquã entitatem. sed soluꝫ erãt quedã fantasie ⁊ apparẽtie quedã. ¶ Ex ħ aũt apparere potest ꝙ phs arguebat ex datis cũ superius arguens ꝯtra istos dixit ꝙ idẽ erat bonũ ⁊ malũ ⁊ bonũ ⁊ nõ bonuꝫ ⁊ hõ ⁊ equus ⁊ cetera talia. Supponebant. n. ista eẽ. Sꝫ dicebãt ea esse solũ fantasias ⁊ apparẽtias quasdã. Ex ħ etiaꝫ appeť ꝙ cũ isti ꝯfiterenť accidentia ⁊ ꝯfiterentur corpus et magnitudinẽ. qꝛ dicebãt numerũ esse corp': bene arguebať ꝯtra ipsos: ꝙ oꝫ multa eẽ aut rõne vt musicũ ⁊ albuꝫ aut diuisione vt totũ ⁊ partes. Ulterius etiam ex hoc apparet ꝙ cũ isti concederẽt hoĩem ⁊ eqũ ⁊ talia que differũt forma bene arguitur contra eos ꝙ nõ oĩa sũt vnũ qꝛ nõ sũt vnũ foralr̃. ¶ Qꝛ si dr̃eť hoĩeꝫ equũ ⁊ cetera talia ꝼm hos fuisse fãtasias solũ ꝑꝑ ħ ꝙ ad ħ debuit ĩstare Aristo. dici debet ꝙ ĩfra probabitur ꝙ taꝫ accidens q̃ꝫ substantia habet aliquo modo rationem entis. Notabile du^m

Lectio. VI.

T.c.25 Et ad parmenidẽ autẽ idem modus rationuꝫ est: ⁊ si aliqui aliȷ̃ propriȷ̃ sũt ⁊ solutio parti quidẽ qꝛ falsa ẽ: partiꝫ aũt qꝛ nõ cõcluditur.

¶ Postq̃ꝫ phs solut argumẽtũ mellissi in pte ista soluit rõnes ꝑmenidis: ⁊ duo facit. qꝛ pmo cõtinuat se ad dicenda. scđo exequiť de itento. scđa ibi. (Falsa qdeꝫ qꝛ simplr̃.) Dicit ergo ꝙ ad parmenidẽ aũt ẽ idẽ modus rõnũ ⁊ ideo est eodẽ mõ dãda solutio ⁊ si aliqui aliȷ̃ propriȷ̃ sũt illi. s. tãgenť. Qꝛ ãt sit idẽ modus soluẽdi rõnes ꝑme. ⁊ mell'. pꝫ qꝛ sic mell'. falsa recipiebat ⁊ nõ syllogizabat: sic ⁊ solo ad rõnẽ ꝑmẽidis ẽ ptiꝫ qdẽ qꝛ falsa: ptiꝫ quidẽ qꝛ nõ cõcludiť. ¶ Notandũ ãt ꝙ dicit. si qui propriȷ̃ modi sunt ꝑmenidis: qꝛ vt patebit reprehẽdit: parmenidẽ ꝼm se ⁊ reꝑhẽdit ipꝫ vt cõueniebat cũ melisso. vel hoc dicit ꝙ ꝑmenides vt cõiter põiť habuit ꝓpriũ modũ reꝑhẽsiõis. ꝯcessit. n. aliq̃s rõnabiles ꝓpões: ex qb' poterat argui ꝯtra ipꝫ. ꝯcessit. n. oẽ qđ est nõ ens nihil esse: ⁊ ꝙ tñ ens est. Mell'. aũt lꝫ ꝯcederet ens ⁊ vnũ sicut ⁊ parme. ex ente tñ ⁊ vno nullas ꝓpositiões ꝓbabiles ꝯbinauit. Uel ħ dicit qꝛ rõnes inferius posite cõtra ꝑmenidẽ cũ hoc ꝙ sunt ꝓprie ꝑmeni. sunt ⁊ aliquo modo cõtra melissum vt dicetur. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Falsa quidẽ: qđ simpliciter accipit qđ ẽ dici multipliciter dicto.

¶ Exequitur de intento. ⁊ d. f. quia primo ostendit rationem parme. assumpsisse falsa. secũdo ostendit eam non concludere. scđa ibi. (Non cõcludiť antẽ.) Dicit ergo ꝙ rõ ꝑmenidis est falsa: qꝛ accipit qđ est. i. ens dici simplr̃ ipso ente dicto multiplr̃. ¶ Notãdũ aũt rõnẽ ꝑme. fuisse talem. ꝙcquid est ꝑter ens est nõ ens ⁊ qđ est non

ens nihil est.ergo tm̄ ens est:sed ens est vnum.ergo tm̄ vnū ē ens.in hac aūt rōne vt Cōmē.innuit variatur me-
Tē.25. dium. Nam cum dicitur.q̄cq̄d est preter ens est nihil: o3 q̄ ibi accipiat̄ ens pro ente in cōi:q2 si accipet̄ ens ꝑ ente in sp̄ali vt pro suba vel ꝑ accn̄te falsa eēt ꝑpositio. non.n.q̄cq̄d est preter subaȝ est nihil. nec q̄cq̄d est p̄ter accn̄s est nihil. Cū v̄o subditur q̄ ens est vnū:accipitur ibi ens pro ente in sp̄ali.ens.n.in cōmuni nō est vnū aliq̄d signatū vt itelligebat p̄me. ¶ Notandum ēt q̄ oēs false si non cōcludunt variant aliquo mō mediū:ꝛ si accipiatur ibi mediū variatū:est ibi pctm̄ in forma: q2 arguitur quodāmodo in quattuor terminis. Si v̄o accipiatur mediū vniformiter.tūc accip.f'la ꝛ peccat in materia:vt si dicat̄.canis currit.celeste sid⁹ ē canis. si hec ꝑpositio minor d3 esse vera op3 q̄ aliter acipiatur ibi canis q̄3 in maiori: q2 si acciperetur eodē modo esset ꝑpositio falsa.celeste eniȝ sidus non est canis qui currit. ꝛ q2 p̄meīdes:credebat ens dici simpl'r oportebat rōnē eius habere alterā ꝑpositionē f'laȝ. Nā si semper accipitur ens pro ente in cōi:tūc est f'la minor:q2 ens in cōi. non est vnū aliquid signatū vt credebat. Si v̄o ens in vtraq3 ꝑpositione accipitur pro ente in speciali tūc:est f'la maior.non eniȝ qd̄ est preter ens aliquod speciale ē non ens. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Non concluditur auteȝ:quia si sola alba recipiantur significante vnum albo:nihilomin⁹ multa alba sunt: ꝛ non vnum. Non enim cōtinuatione erit vnum album neq3 rōne. Aliud enim erit esse albedini ꝛ susceptibili.

¶ Oñdit rōnes parmenidis nō ꝯcludere. ¶ Ad c⁹ euidentiā notanduȝ antiquos ph̄os nesciuisse distinguere īter vnū:qd̄ ē p̄ncipiū numeri ꝛ vnū qd̄ ꝯuertit̄ cū ente. nō cognouerunt.n.nisi vnū qd̄ est p̄ncipium numeri:iō sp̄alis modus arguēdi ꝯ eos est ex vno qd̄ est p̄n^m nūeri.duo g̃ facit ph̄s.q2 p̄mo oñdit nō oīa:eē vnū accepto vno ꝑut est p̄n^m numeri.scd̄o oñdit non oīa eē vnū quocūq3 mō accipiat̄ vnū.scd̄a ibi.(Nec̄e igr̄ accipe.) Circa p̄mū.d.f.q2 p̄mo fac̄ qd̄ dcm̄ est.scd̄o remouet quādā cauillationē ibi(Et nō erit.) ¶ Notādū āt q̄ vnū qd̄ ē principiū numeri dicit aliq̄d per accn̄s cuȝ sit in genere q̄ntitatis. ideo dicit quādā intentionē additam nāe rei. Dicere ergo aliquid esse sic vnū est dicere ipsum habere aliquid per accidens:idē est ergo arguere de tali vno ꝛ de aliquo alio per accn̄s:vt de albo vel de nigro. Hoc viso p3 rōnē parmenidis nō ꝯcludere.nō.n.valȝ tm̄ vnū est.ergo multa non sunt sicut nō valet:tm̄ album est.ergo multa non sunt:ideo ait q̄ nō cōcluditur:q2 si sola alba accipiant̄ vnū significante albo:nihilominus multa sunt.primo.n.albuȝ non erit vnū cōtinuatione.i.ꝑ ꝯtinuatōeȝ:tū q2 oīa alba nō sunt cōtinua:tū ēt q2 albū fundatur in cōtinuo:ꝛ qd̄libet cōtinuū est diuisibile.albuȝ cōtinuatione.i.rōne continui:in quo fundat̄ est quodāmodo multa alba. Rursus album non erit vnū rōne:q2 aliud est esse albo ꝛ susceptibili. ¶ Notandū aūt hāc rōnem specialiter respicere vnū qd̄ est p̄ncipium numeri: nā h⁹ vnū vel realiter est idem qd̄ ipsum cōtinuuȝ vel sine continuo esse nō pōt:iō si res eēnt sic vnū rōne cōtinui:sine quo tale vnū esse non potest:quodāmodo multa essent. ¶ Notandū etiam hāc rōnem ꝑprie nō posse adaptari ad vnū qd̄ ꝯuertit̄ cuȝ ente. vnū enim qd̄ cum ente ꝯuertitur dicit p̄uationem quādaȝ ꝯñ tem oēm formaȝ.q̄lib3.n.forma dat esse tale:ꝛ dando tale eē distinguit rem ab omni nō tali. ꝑut aūt dat esse dicit̄ entitas. Put vero facit rem indistinctam a se ꝛ distinctā ab alio dicitur vnitas:huī⁹ vero vnū non dic̄ aliquā rem additam supra numeꝝ rei. Ridiculū est ergo dīc q̄ ponēdo aliquid eē sic vnū ponam⁹ multa:q2 aliud eē ē ei⁹ ꝛ susceptibilis.tale enim vnū ad id de quo dicit̄ non cōparat̄ sicut accidēs ad subm:sed vnū qd̄ est p̄ncipium numeri q2 dic̄ aliqd̄ accn̄s supadditū rei: Jō ponēdo aliq̄d sic eē vnū ponim⁹ multa:q2 aliud est esse talis vni⁹ ꝛ ei⁹ ī quo suscipit̄ tale vnū sicut aliud est esse accn̄tis ꝛ sube. Ideȝ est ergo arguere de albo ꝛ de tali vno:q2 sicut albū sine ꝯtinuo esse non potest:et dicit aliqd̄ accn̄s supadditum rei:sic tale vnū sine ꝯtinuo esse nō pōt:ꝛ dic̄ aliqd̄ accn̄s supadditū sube:īmo tale vnū magis se tȝ ex p̄te ꝯtinui q̄3 albū. ꝑpter qd̄ ratio quodāmodo magis arguit de tali vno q̄3 de albo. verū q2 magis est notū quid importat̄ nomīe albi q̄3 q̄d īportat̄ noīe talis vni⁹:ideo ad maioreȝ manifestationē veritatis facta fuit ratio in talibus terminis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et non erit extra album nihil diuisum. Nō enim inq̄ntū est separabile:sed esse alteruȝ est albo: ꝛ rei cui iest. Sed hoc parme.nōdū vidit.

¶ Remouet cauillationē q̄ndaȝ:crederet.n.aliquis q̄ si sola alba accipiant̄ nō erūt multa nisi aliquid sit ex̄ album:qd̄ excludēs ait :q̄ nō erit ex̄ albuȝ nihil diuisum. q2 nō ponim⁹ inq̄ntum est.i.q̄ntuȝ ad esse separabile simple accn̄s a subiecto. Sed hoc ponim⁹ rōne:q2 eē diffinitiuū est alteꝝ albo:ꝛ rei cui inest.s.susceptibili. Si ergo aliquid est albuȝ multa sunt:q2 ꝛ accn̄s ꝛ subm Sic simple si aliquid est vnū qd̄ est p̄n^m numeri multa sunt:q2 ē accn̄s ꝛ suba:cū tale vnū dicat aliquid per accn̄s.s3 hoc parmenides nōdū vidit. ¶ Notandū aūt q̄ p̄menides ꝛ quidā antiq ph̄i nisciuerūt distiguere īter accidens ꝛ subaȝ:imo nō credebant accn̄tia aliq̄3 entitateȝ addere supra subam. Credebāt.n.quecūq3 sunt idē subto nō dicere aliq̄3 multitudinē: iō h⁹ multitudinē quā videm⁹ īter accn̄s ꝛ subȝ parmēides nō vidit:vl' nō vidit h.i.nō cognouit q̄ vnū qd̄ est p̄n^m numeri dicit aliq̄d ꝑ accn̄s sic album. ꝑpter qd̄ qui ponit aliq̄d sic esse vnū quodāmodo ponit multa.parmenides ergo nōduȝ vidit hoc quia nesciuit distinguere inter vnū per accidens ꝛ vnū per essentiam. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Necesse igitur accipere. Dicētibus oīa esse vnū non solū vnū significare qd̄ ē:de quo vti predicetur sed ꝛ qd̄ vere est: ꝛ qd̄ vere vnum est. Accidens enim de subiecto quodā dicit̄. Tē.

¶ Quare cui accidit qd̄ est non erit. Alteruȝ enim est ab eo quod est. Erit itaq3 aliquid cui non sit. Non itaq3 inerit aliȷ existens qd̄ vere est. Nō eni erit ens aliquod ipsi:nisi m'ta qd̄ est significet:sic q̄ sit aliquid vnūquodq3. S3 supponitur qd̄ est significare vnū.

¶ Probat multa esse quocūq3 mō accipiat̄ vnū.intēdit aūt talē rōnē.tm̄ ens est s̄m parmenidē:ꝛ ēt s̄m vitatē: s3 ens multa significat.g̃ si tm̄ ens est.o3 q̄ cū noīe entis m'ta īportet̄.īportat̄.n.noīe entis accn̄s ꝛ suba. nō g̃ ꝯcludit ꝯclusio parmenidis.tm̄ ens est.ergo multa non sunt:imo magis sequit̄ ꝯ̄rio.s.q̄ multa sint.i declarando aūt hāc ꝯñam duo facit.q2 primo ostendit q̄ nomine entis nō importatur accidens tantum.scd̄o q̄ īportatur substātia tm̄.ex quo seq̄r̄ q̄ ens multa significat:ꝛ q̄ nomīe ei⁹ īportat̄ vtrūq3.scd̄a ibi.(Si ergo q̄ vere ē.) Dicit ergo q̄ necesse ē accipe qd̄ est.i.ens nō solū significare vnū vt q̄ solū significet q̄ p̄dicet̄ de quo.i.de ali-

quo.i.nõ solũ significat accñs cui ꝯpetit ṗdicari de aliq̃ ꝗ qḋ se tenet ex pte ṗdicati:sed ẽt significat subaȝ ꝗ subȝ qḋ vere eſt:ꝗ qḋ vere eſt vnũ:subȝ.n. verius ẽ vnũ ꝗ ens q̃ȝ qḋcũqȝ accñs:dat aũt rõnẽ hꝰ.q̃ accñs dr̃.i.predicat̃ de subiecto quodã.q̃re si noĩe entis importatur solum accñs:subm cui accidit qḋ eſt.i.accñs non erit. Nam cũ subm sit alteꝝ ab accñte erit alteꝝ ab eo qḋ eſt:cũ solũ accñs ponatur eẽ:subm ergo erit ꝗ nõ erit.erit enim:q̃ de eo ṗdicat̃ ens.s.accñs.nõ erit ãt:q̃ noĩe entis ẜȝ hãc ypothesim ĩportatur solum aceñs. Jḋ ait:ꝙ id.i.subm cũ non sit erit:qḋ eſt ĩconueniens.ꝗ vlteriꝰ ꝙ vere.i.accidens qḋ ponitur vere eẽ:nõ ĩnerit alĳs exñtẽs:iḋ subdit.ꝙ accñs qḋ ponitur ens aliqḋ eſſe nõ ĩerit ipſi.supple susceptibili nisi qḋ eſt.i.nisi ens significet mĺta:sic ꝗ vnũqḋqȝ.i.nõ tã suba q̃ȝ accidẽs sit aliqd. Sed supponitur.i.ſi rõ parmenidis dȝ cõcludere dȝ ꝙ suppõat̃ qḋ ẽ.i.ens significare vnũ.cũ ergo sigñat mĺta:mĺta sũt que sunt. ¶ Notãdũ ergo ꝙ si solũ accñs ponat̃ eẽ ens: duo incõueniẽtia sequũt̃.ṗmũ ẽ ꝙ subȝ erit ꝗ non erit. scḋȝ ẽ ꝙ accñs erit accñs ꝗ nõ erit accñs. Nam si accñs accideret subo:tc̃ ẽs accideret ñ enti:ꝗ q̃ accñs ṗdicat̃ de eo cui accidit ẽs ṗdicaret̃ de ñ ente:ñ ens igr̃ eẽt ẽs. qḋ eſt inconueniens.primũ aũt inconueniens tangebatur cũ dicebatur.erit itaqȝ aliquid cũ non sit. Secũdũ vero innuebatur cum addebatur ꝙ vere eſt ꝗ accidens non inerit alĳ. ¶ Deinde cum dicit.

27 ¶ Si igitur qḋ vere eſt nulli accidit:sed illi qd magis qḋ vere eſt significat qḋ eſt:ꝗ qḋ non eſt. Si.n.erit qḋ vere eſt idẽ ꝗ albũ:albo autẽ eſſe nõ eſt qḋ vere eſt. Neqȝ eniȝ accidere ipſi poſſibile ẽ qḋ eſt.nihil.n.ẽ qḋ nõ vere eſt. Nõ ergo qḋ eſt:eſt qḋ album eſt. Non sic autẽ vt cum aliquid nõ sit:sed oĩno non sit. Qḋ vere itaqȝ ẽ:non eſt. Verũ enim eſt dicere:quoniã albũ eſt. Hoc aũt qḋ nõ eſt:significauit. Quare si ꝗ albũ significat qḋ mĺta.ḡ sigñat qḋ ẽ.

¶ Oñdit ꝙ nomĩe entis nõ ĩportetur suba tm̃. Dicit ergo ꝙ:sed magis aliquid accidit illi.i.si noĩe entis iportatur suba que non accidit alĳ:sed alia sibi:tũc qḋ eſt.i. ens significat qḋ vere eſt.i.significat subam:ꝗ q̃ sube aliquid accidit:ponatur hꝰ subm eẽ albũ vel eſſe vniuũ alicui alĳ accñti. Sed si idẽ erit qḋ vere eſt ꝗ albũ.i.si album predicatur de eo qḋ põitur vere eſſe ita ꝙ illud sit suba ꝗ albuȝ:q̃ albo nõ eſt.i.nõ competit eẽ nõ ẽ poſſibile ipſum album.supple accidere ipſi qḋ eſt qd.i. ipſi subto.vȝ.qḋ eſt qd.i.suba que ponitur eẽ quid eſt. Quod vero nõ eſt.i.eſt alba vel nigra vel aliq̃ alio accñte affecta. Jdeo ait ergo qd ẽ.i.ipſa suba ꝗ subm nõ ẽ albuȝ. Eſt ergo vis rõnis:ꝙ si accidens poneretur nõ eſſe ens:nõ predicaretur de subiecto:quia tũc non ens predicaretur de ente.eſſet ergo ens ꝗ nõ ens:qḋ eſt inconueniens.cuȝ ergo parmenides ꝗ melliſſus:vt patet per sequentes eos:ꝯcederẽt hominem album ꝗ hoĩem ambulantẽ:oportebat ꝙ tam noĩe hoĩs q̃ȝ noĩe albi ĩportaretur ens:cũ solũ ens ṗdicetur de ente.ideo subdit.ꝙ si accidens sit non ens.nõ sit autem cũ non sit aliqd:ſȝ cum oĩno non sit.i.si accñs ponatur simpl'r eſſe nõ ens: non eſt veꝝ dicere qm̃ qḋ vere eſt.i.ipſum subiectum ẽ albuȝ.qm̃ qḋ eſt.i.ens non significauit hoc.s.albuȝ. Si ergo album vel aliqḋ accñs predicatur de suba:dȝ ꝙ album sit ens.iḋ subdit:ꝙ si qḋ ẽ.i.ens significat qḋ vere eſt.i.subam ꝗ albũ:multa igitur significat:q̃ suba ꝗ accidens. ¶ Notãdũ aũt accidẽs aliquo mõ eſſe nõ ens: tñ si poneretur simpl'r ꝗ per oẽm modũ eſſe non ens: de ente.i.de suba ṗdicaretur non ens:qḋ eſt incõueniens. iḋ nõ eſt inconueniens dicere ꝙ accñs aliquo mõ non sit:ſȝ ꝙ oĩno nõ sit. ¶ Notãdũ ẽt ꝙ cũ parmenides ꝗ mell'.solã subam dicerẽt eẽ:accñtia aũt eẽ extimatões ꝗ appãrentias q̃sdã:qḋ hic dcm̃ ẽ:cũ hoc ꝙ ṗṗe redarguit pme.redarguit ẽt cõiter ꝗ ipȝ mell':cũ oñ suȝ sit noĩe entis ĩportari tã subam q̃ȝ accñs ꝗc̃. Lectio. VII.

NEcȝ igit̃ magnitudinem habebit qḋ eſt siquidem qḋ vere eſt:eſt qḋ eſt. Utriqȝ.n.alteꝝ eſt eſſe partiũ. T.c.28.

¶ Poſtq̃ȝ phs ĩcrepauit pmenidez.ꝗ mell'. sepatim ꝗ per se.hic ĩcrepat vtrũqȝ simul.ꝗ tria facit.q̃ primo facit qḋ dictũ eſt.scḋo adducit q̃ȝdã rõnez parmenidis.per quã videbatur ĩfringi qḋ dixerat cõtra eũ.tertio increpat pl'onẽ acqeſcentem rõnibꝰ parmenidis.scḋa ibi.(Sȝ qḋ vere ẽ.) tertia ibi.(Quidaȝ aũt rõnibꝰ.)circa primũ.d.f.ẜȝ ꝙ dupl'r redarguit parmenidẽ.ꝗ mell'.scḋa ibi.(Qr̃ aũt diuiditur.)Continuetũr sic.ꝙ cũ ẜȝ parme.ꝗ mell'.nõ sit aliq̃ mĺtitudo: hoc poſito.si qḋ ẽ.i.si ens eſt qḋ eſt vere.i.suba huiꝰ qḋ eſt.i.hꝰ ens nõ erit magnitudo:q̃ si eſſet magnitudo: hẽret ptes:ꝗ ita eẽt multa:q̃ vtriqȝ ptium eſt alterum eſſe. ¶ Notandũ ãt hos phos posuiſſe multa ꝑ extimationẽ:erat tñ vnũ ẜȝ veritatẽ:qḋ dicebant eẽ subaȝ:ꝗ q̃ q̃libet pars sube eſt suba:iḋ hec rõ recte eſt ꝯtra eos:q̃ dȝ eos multitudinez ponere q̃ȝtum ad subaȝ:ꝗ q̃ȝtuȝ ad id qḋ vere eſt. ¶ Notandũ ꝙ hꝰ subam dixerunt vere eſſe:dicebant eſſe mãle principiũ:ꝗ q̃ oẽs antiq phi posuerũt mãȝ eẽ corpꝰ:hꝰ vere ens ponebãt eẽ corpꝰ ꝗ magnitudinẽ:iḋ arguere ꝯtra eos ex pte magnitudĩs ẽ arguere ex datis ꝗ ex ꝓprĳs. ¶ Notandũ ãt ꝙ magnitudo eſt mĺta nõ in actu:sed in potẽtia.tñ q̃ ipſi negabãt mĺtitudinẽ ꝑ oẽȝ modũ:negabãt ẽt mĺtitudinẽ ĩ põ.ẽ ergo hec rõ cõtra eos. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Qr̃ autẽ diuiditur qḋ vere eſt:in qḋ vere eſt aliquod aliud ratione manifeſtũ eſt:vt homo si eſt qḋ vere eſt aliqd neceſſe eſt ꝗ animal qḋ vere eſt aliqd eſſe ꝗ bipes. Si.n.non qḋ vere eſt nõ sunt aliquid:accidẽtia erũt. Aut igit̃ homini:aut alĳ alicui subiecto. Sed ĩpoſ'e eſt.

¶ Oñdit mĺta eẽ que vere sunt alia via.ꝗ.d.f.q̃ primo facit qḋ dictũ ẽ.scḋo qḋ suppoſuerat ꝓbat.scḋa ibi.(Accidẽs.n.dr̃ hoc.)Dicit ergo:q̃ qḋ vere eſt diuiditur in aliqd aliḋ qḋ vere ẽ:eſt manĩ ͫ rõne.i.diffõne.diffinitio.n. cõponitur ex genere ꝗ drĩs:que hñt quãdã alietatẽ iter se:ꝗ sunt quodãmõ alia a diffinito. Si ergo vnũ eſt qḋ vere eſt:ex diffinitiõe eiꝰ poſſumꝰ oñdere multa eſſe: quoꝝ quodlibȝ eſt qḋ vere ẽ:vt si homo eſt aliquid qḋ vere ẽ:neceſſe eſt ꝗ aĩal eſſe aliqd qḋ vere ẽ.ꝗ bipes ẽt erit aliquid qḋ vere eſt:q̃ si vtrũqȝ iſtoꝝ nõ eſt aliquid qḋ vere ẽ:accñtia erũt.aut ergo accidẽt hoĩ aut alicui alĳ subto. Sed vtrũqȝ eſt ĩpoſ'e. ¶ Notãdum aũt phm velle oñdere de neceſſitate mĺta eẽ:nõ ẜm extimationem:sed multa eẽ q̃ vere sunt:vt eẽ multa ẜȝ subam:q̃ eſſe multa ẜm accñs nõ fuiſſet forte inconueniens phi dictis.ponebãt.n.multa ẜm extimationẽ:accñtia aũt forte cõceſſiſſent eẽ fantasias:ꝗ ẜm extimationẽ tantũ. ¶ Notandũ ẽt ꝙ lȝ partes diffinitõis dicantur eẽ partes ẜm rõnem:tñ hõ diuidit̃ in aĩam ꝗ corpus ẜm rẽ.q̃ neutꝝ illoꝝ dicit totũ id qḋ eſt hõ:diuiditur tñ in aĩal

rõnale fm rõnẽ:q2 aĩal realr dic totũ qđ dicit homo:ſʒ nõ dicit ipm per modũ toti⁹:ex quo vr hri q ex diffinitione rei non habeatur multitudo niſi fm rõnẽ.iõ dicendũ q ſufficit eẽ mlta vere entia ſʒ rõnẽ:vt arguãt cõtra dictos phos.q2 in eo qđ vere eſt nullã multitudi/ poſuerũt.¶ Ulteri⁹ tñ dicere poſſumus q partes diffinitionis ⁊ ſi nõ dicant partes fm rẽ:cõſurgunt tñ ex partibus realib⁹.qcqd.n.diffinitur eſt cõpoſitũ.ſimpliciũ aũt nõ eſt ꝓprie diffinitio:⁊ ideo ꝓpter hꝰ partes reales in diffinito exiſtentes dicitur genus ſe hre per modũ mãe:⁊ dfia per modũ forme:⁊ ſpẽs per modum vtriuſqʒ. ſi ergo aliqua ſuba diffinit:opʒ ipſam eſſe cõpoſitam ex plurib⁹ partibus:quaꝝ quelʒ erit qđ vere ẽ. vtrũ aũt veꝝ ſit partes diffinitionis ſoluʒ eſſe ptes fm modũ intelligendi non eſt preſentis ſpeculationis.ſufficit autem ad preſens ſcire q ⁊ ſi tales partes ſunt:pſupponũt tamẽ partes fm rem:ꝓpter qđ oportet multa eẽ que vere ſunt.¶ Deinde cum dicit.

Solius cõpoſiti eſt diffõ

¶ Accidens eniʒ dicitur hoc:aut qđ contingit eſſe ⁊ non eſſe:aut cuius eſt in ratione hoc cui accidit:vt ſedere qdẽ ſic ſeparabile. In ſimo aũt eſt ratio naris:cui dicimus accidere ſimũ.

¶ Probat qđ ſuppoſuerat.ſ.aĩal ⁊ bipes vere eſſe ⁊ non eẽ accñtia:nec homini nec alij ſubo:⁊ duo facit:q2 pmo oñdit q non ſunt accñtia homini.ſcđo q non ſunt accidentia alij.ſecũda ibi.(Si aũt alij.) Circa pmũ.d.ſ.q2 primo premittit qdam preambula neceſſaria ad ꝓpoſitum.ſecũdo ex his q dixerat arguit intentũ ibi.(Si igit hec hũc hñt moduʒ.) Prima pars diuidit in duas fm q duo talia premittit.ſecũda ibi.(Ampli⁹ quecũqʒ.) Primũ aũt qđ requiritur ad concludendũ itentũ eſt quedam diuiſio de accidẽte:q2 accñs dicitur ſupple dupl'r:q2 aut dicitur hoc qđ cõtingit eẽ aut nõ eſſe.ſicut accñs ſepabile:aut dicit accñs in c⁹ rõne eſt hoc cui accidit.i.ſubm:⁊ exẽplificat de vtroqʒ:q2 ſedere eſt accñs ſicut ſeparabile:ſimũ aũt accñs ꝓpriũ. In ſimo enim ẽ rõ naris.i.naſi cui ſimũ accidere dicimus.

Du.p⁹ **Dubitaret** forte aliquis hanc nõ eſſe ſufficientem diuiſionẽ de accidẽte. Nõ eniʒ omne accñs vel eſt ſeparabile vel propriũ:ſʒ eſt mediũ accñs iſeparabile. Nigredo eniʒ nec ſeparatur a coruo: nec eſt propria coruo:ita q in rõne ſiue in diffinitiõe nigri non cadit coruus vel ratio corui.¶ Dicendũ q accidens vel cauſatur a pncipijs ſpẽi:⁊ tũc dicit ꝓpriũ: vl' cauſatur a pncipijs induidui:⁊ tũc dr ſeparabile:accidens ergo ſeparabile h appellatur oẽ illud qđ cãtur ex pncipijs iduidui.Sepabile.n.põt aliqd eſſe ab aliquo dupl'r.vel q2 vnũ põt itelligi ſine altero:⁊ ſic tã propriũ q accidẽs ſunt ſeparabilia a ſubo.nã cum poſſit itelligi prius non intellecto poſteriori:põt itelligi ſuba nõ itellecto ꝓprio vel accidente.ſecũdo mõ põt dici ſeparabile:qñ itelligitur aliquid nõ ſolũ non intellecto illo:ſed ẽt eſſe ſine illo:vt cũ nõ ſolũ intelligitur aliquid itellectu ſimplici ſine aliq: ſʒ etiã itelligitur itellectu diuiſo ſine illo.pt.n.itelligi hõ itellectu ſimplici ſine riſibili: q2 poſſũ itelligere hoĩeʒ ſʒ ſuã qditatẽ:nihil ꝯſiderãdo de riſibili.nõ tñ intellectu diuiſo:q fit fm formationẽ ꝓpoſitionis negatiue. Non.n.põt itelligi homo nõ eſſe riſibilis. aliud eſt eniʒ intelligere homineʒ ſine riſibili:⁊ aliud itelligere ipſum nõ eſſe riſibileʒ:⁊ q2 ꝑ omne accñs qđ cauſatur ex principijs iduidui:cum propriuʒ obʒ itellectus nõ ſit iduiduũ:põt intelligi nõ ieſſe rei. Si.n.nigredo nõ cauſat a principio corui vt coruus ẽ: ſed a principijs h⁹ corui:q2 poſſuʒ itelligere coruũ:non itelligendo hũc coruũ exñteʒ coruũ:⁊ tñ nõ eſſe nigrũ: imo poſſeʒ itelligere ipm eſſe albuʒ:vt videt porphirius velle:qui volẽs dare dfiam inter accñs ⁊ ꝓpriũ ait q poteſt ſubintelligi coruus ⁊ ethiops nitens candore.¶ Ad pñs tñ ſufficiat ſcire q q2 ſeparatio opponit cõponi:nõ eſt ꝓprie ſepatio fm intellectuʒ ſimpliciũ.ſed ſolũ fm intellectũ diuidentẽ ⁊ formanteʒ ꝓpõnẽ negatiuã.oẽ ergo accñs qđ cãtur ex pncipijs iduidui:qũtũcũqʒ iſepabil'r cõcomitetur ꝯplexionẽ induidui ⁊ materiã ſignatã:ſepabile dʒ dici:q2 res fm ſe non ſolũ põt intelligi non intellecto tali accñte.ſed ẽt põt intelligi eſſe ſepata ⁊ diuiſa ab accñte illo:accñs võ ꝓpriũ dr iſeparabile:q2 nõ põt intelligi ſubʒ ſeparatũ ⁊ diuiſum ab illo:vt qđ intelligat non eſſe ſub illo:⁊ q2 in diffinitiõe accñtis:qđ cãtur ex pncipijs ſpẽi:⁊ eſt accñs ꝓpriuʒ:ponitur ſubm:ideo oẽ accñs eſt ſeparabile:in diffinitione cuius nõ ponit ſubm.nigredo.n.corui ⁊ oĩa accñtia induidui ſepabilia dici pñt:accipiẽdo ſeparabile modo quo dictum eſt.¶ Deinde cum dicit.

¶ Amplius quecũqʒ i diffinitiua ratiõe iſunt: aut ex quibus inſunt in ratione alicuius homiʒ non eſt idẽ totius: vt in bipede ratio hominis. Aut in albo que eſt albi hominis. Te.

¶ Premittit ſcđaʒ ꝯditionẽ neceſſariã ad ꝓpoſitũ dicẽs q qcũqʒ ſunt in rõne diffinitiua:aut ea ex qbus fuerint talia diffinitiua in rõne coꝝ nõ ieſt rõ totius.i.diffiniti. Diffinitũ.n.non põt poni in diffinitiõe diffinientũ ipm: nec in diffõne coꝝ ponitur ex quib⁹ ſt hꝰ diffinientia:vt ſi bipes diffinit hoĩem:in bipede ⁊ in rõne bipedis nõ ponit rõ hoĩs:⁊ ſi albũ diffinit hoĩem albũ:in albo non ponetur rõ q eſt hoĩs albi.¶ Notanduʒ aũt q cũ diffinientia ſunt priora ipſo diffinito:ſi diffinitũ caderet in rõne diffinientiũ:idẽ eẽt prius ⁊ poſteri⁹ ſeipſo.¶ Notandũ aũt q qcqd eſt pus pore eſt prius poſteriore.Si ergo diffinientia ſunt priora diffinito q diffiniunt diffinientia.i.ea ex qbus ſunt hꝰ diffinientia:multo magis ſunt priora diffinito.Si ergo hõ nõ ponit i diffinitiõe animalis:nec ponitur in diffinitione eorum ex qbus eſt aĩal:⁊ q diffiniũt aĩal.¶ Deĩn cũ dic.

¶ Si igitur hec hunc habent modũ: ⁊ homini accidit bipes neceſſe eſt ſeparabile eſſe ipſum. Quare ꝯtinget vtiqʒ non bipedẽ eſſe hominẽ: aut in ratione bipedis ierit hominis ratio. Sʒ ipoſſibile eſt. Illud.n.in illius ratione ineſt.

¶ Ex premiſſis cõditiõib⁹ arguit intentũ.d.q ſi h hunc hñt modũ:⁊ hoĩ accidit bipes.neceſſe eſt aũt ipm eẽ ſeparabilẽ ab hoĩe:⁊ tũc ꝯtiget hoĩeʒ nõ eẽ bipedẽ:qđ eſt incõueniẽs:aut ſi bipes nõ ẽ accñs ſepabile:ſʒ ꝓpriũ:in rõne bipedis ierit rõ hominis.ſed hoc eſt ipoſſibile.illud.n.i.bipes ieſt in rõne illi⁹.i.hoĩs.Si g bipes ẽ diffinitiuũ hoĩs:homo non erit diffinitiuum eius:vt pʒ per iam dicta.¶ Deinde cum dicit.

¶ Si autem alij accidunt bipes ⁊ animal: ⁊ nõ eſt vtrunqʒ qđ vere eſt aliquid: ⁊ homo vtiqʒ erit accidentium alteri.

¶ Oñdit q bipes ⁊ aĩal non pñt accidere alicui alij ab hoĩe:dicẽs q ſi bipes ⁊ aĩal accidũt alij:⁊ vtrũqʒ nõ eſt aliqd qđ vere eſt hõ:vtiqʒ erit accñtiũ alteri.Si g diffinitũ vere ẽ:⁊ diffinientia vere ſunt:⁊ ſi diffinientia accidũt alicui:⁊ diffinitũ.tũc ſuppleat rõ:q cũ vnũ diffinitũ multa hẽat diffinientia:⁊ ponitur vere eſſe:oportet multa vere eſſe.¶ Deinde cũ dicit.

Sz si qd vere est sit accidẽs nulli: ⁊ de quo ambo ⁊ vtrũqz: ⁊ qd est ex his dicat̃. Ex idiui sibilibus itaqz est omne.

T.c. Ponit scdam rõnẽ parmeni. per quã videbat̃ solui icõ ueniens quod phs dixerat ꝯtra eum: Dicebat̃.n.ꝫ parmenidẽ ꝙ si qd vere ẽ hz ptes q̊dãmõ multa sunt: iõ rõ parmeni. pbat qd vere ẽ eẽ indiuisibile. Credebãt eniz ãtiqui ꝙ nihil eẽt ex̃ subãs corꝑales. ita ꝙ vere ens eẽt solũ corp⁹. volebat.n. parme. ꝙ hꝫ corp⁹ eẽt idiuisibile: ꝑpter qd vere ens ita erat vnũ: ꝙ nullo mõ erat multa: dicebat igitur parmen. ꝙ sit qd vere ẽ: supple dicatur eẽ suba vel corp⁹: ita ꝙ sit accñs nlli⁹: sz magl alia accidũt ei: ⁊ hꝫ corp⁹ siue hꝫ vere ens dicatur eẽ d q̊ ambo. i. de quo ambe partes abscindi pñt: vt si dicatur diuisibile: ⁊ vtrũqz. i. ⁊ pari rõne vtraqz pars oꝫ ꝙ dicat̃ diuisibilis ⁊ que est ex eis. i. ẽt q̃libet pars partiuz dicat̃. s. diuisibilis. q. d. ꝙ si hꝫ corpus dicatur diuisibile: opꝫ ꝙ partes ⁊ etiam ptes partiũ diuidant̃: ⁊ qꝛ semꝑ sic diuisio ꝯtinuabitur: erit deuenire vsqz ad puncta vel ad indiuisibilia: ideo cõcludit: ⁊ omne itaqz. i. totũ illud corpus est ex idiuisibilib⁹: ⁊ tunc cõplenda est rõ: ꝙ cum sit ipossibile corpus eẽ ex indiuisibilibus: ⁊ magnitudinẽ ex nõ magnitudinib⁹: ipoſe erit illud ex quo sequit̃: videlz ꝙ hꝫ corpus ⁊ vere ens sit diuisibile. Notandũ aũt ex hoc parmen. totũ suũ itentũ hr̃e. nã si illud corp⁹: qd ponitur hoꝝ mãle ꝑnciꝑiũ: eẽt qd vere est: ⁊ illud ẽ idiuisibile: ⁊ nullo mõ ẽ mlta: pꝫ tñ vnũ eẽ qd ẽ vere. Notandum ẽt phꝫ hꝫ rõnes antiquoꝝ ita succicte ponere: quia forte erãt adeo note: ꝙ non oportebat eas prolixe explicare. Deinde cum dicit.

Quidã aũt rõnib⁹ vtrisqz aquiescunt. Huic quidẽ qm̃ oia vnũ sũt: si qd est: vnũ significat: qm̃ est: ⁊ qd nõ est. Alteri aũt que ex decisione idiuiduas facientes magnitudines.

Reprehendit platonẽ acquiescentẽ vtrisqz rõnibus parmen. ⁊ duo facit: qꝛ ꝑmo ponit positionẽ platonis. secundo iprobat eã. secũda ibi. (Manifestum aũt est.)

Dicit ergo ꝙ quidã. i. platonici vt dic̃ Cõmen. acquiescunt vtrisqz rõnib⁹ sup. parme. huic quidẽ qm̃ oia vnũ sunt. hec.n. fuit vna rõ parmen. qꝛ dicebat oia esse vnũ huic ãt plo acqeuit: qꝛ ꝯcedebat oia eẽ subaz. accñs.n. collocauit sub nõ ente. dicebat g̊. si qd est. i. si ens significat vnũ. i. non accipitur eqnoce: oia vnũ sunt: qꝛ oia sunt suba: quoniaz sup. si alter eẽt: ẽ ẽt ⁊ qd nõ est. i. qd nõ est esset: quod est inconueniens. acqescebãt ẽt aliꝫ rõni ꝙ est diuidere magnitudinẽ vsqz ad indiuisibilia: iõ subdit. ei aũt rõni acqescunt q̃ est decisionis facientes indiuiduas magnitudines. Notandũ aũt fm platonez quedã eẽ in potentia: quedã in actu: que erãt in po⁹ non appellauit entia sed q̃ in actu. Rursus eoꝝ q̃ erãt i actu: quedã erãt vt sube: q̃dã iherẽtia vt accñtia. ⁊ qꝛ ens est qd hꝫ eẽ: qꝛ sole sube hñt eẽ sole: solã subaz apellauit ens: accñtia võ dixit nõ entia: qꝛ nõ hñt eẽ sed inesse. Dicebat g̊. oia vnum sunt: qꝛ oia sunt suba: ⁊ nihil est extra subam. nã si accñtia: que sunt alia a suba: dicerentur eẽ: verificarent̃ ꝯdictoria: qꝛ qd nõ est eẽt. nã sic accñs qd nõ est sed inest eẽt: qd est inconueniens. Notandum ẽt ꝙ si ens acciperet̃ equoce: qꝛ noia sunt ad placitum: ⁊ idem nome de cõtradictoriꝫ v̾ificat̃ equiuoce: iõ dixit si ens vnũ significet: ⁊ si nõ accipiat̃ equiuoce: sed si accipiatur ens solũ pro hñte eẽ: quo posito accidẽs nõ est ens: qꝛ nõ hꝫ eẽ inesse: qcquid g̊ est suba ẽ. oia ergo sunt vnũ: qꝛ oia sunt suba. Notandũ ẽt parmenidẽ fuisse vsuz duab⁹ rõnib⁹ vna ostẽsiue: videlz ꝙ qꝛ tñ ens est: ⁊ ens ⁊ vnũ ꝯuertunt̃: iõ tñ vnũ est ⁊ oia vnum sunt. Alia aũt rõne vtebat̃ ad ipoſe. vz. ꝙ si hꝫ ens qd dicebat eẽ subam: ⁊ corpus poneret̃ diuisibile: qꝛ qua rõne diuideret̃ totũ possent diuidi ptes: ⁊ etiã ptes partiũ. Iõ cõtinuãdo hꝫ diuisionẽ: eẽt resoluere corpus vsqz ad indiuisibilia. plo aũt acquieuit cõclusioni vtriusqz rationis. acqeuit.n. cõclusiõi rõnis ostẽsiue: qꝛ ꝯcedebat oia esse vnũ: ⁊ oia eẽ subaz. accñs.n. collocauit sub nõ ente. acqeuit etiã cõclusiõi rõnis ad ipossibile: qꝛ faciens magnitudines idiuisibiles ꝯcedebat ꝙ corpus posset resolui in nõ corpa. ex hoc autem apparet ꝙ lr̃a ꝑcedẽs de indiuisibilib⁹ adaptari dꝫ ad parmeni. alr̃.n. non haberem⁹ duas rõnes pme. qb⁹ acqescebat plo. Dein cũ dic̃.

Manifestũ aũt est: ⁊ qm̃ nõ veruz est: qd si vnũ significat qd est: ⁊ nõ possibile est simul ꝯtraditionẽ eẽ verã nõ erit nihil: qd nõ est. Nihil eni ꝑhibet qd non est non simplr̃ esse: sed nõ ens aliqd esse: qd non est. T.c. 31.

Improbat dcm̃ platonis. ad c⁹ euidẽtiã notañ. ꝙ positionẽ ei⁹ de magnitudib⁹ idiuisibilib⁹ h̃ ñ iprobat: qꝛ in de celo ⁊ mũdo sufficiẽter iprobat̃: sz iprobat eũ: quia absolute collocauit accñs in nõ ente: ⁊ duo facit: qꝛ ꝑmo ostẽdit ꝙ peccabat ꝑ fallaciã ꝯñtis. scdo ꝙ peccabat per fallaz equocatõnis ibi. (Dicere igr̃ ex̃ ipꝫ.) Dicit ergo. mani^m est aũt qm̃ nõ ẽ veꝝ ꝙ si vnũ significat qd est. i. si ens nõ accipit̃ eqnoce: ⁊ nõ ẽ poſe siml̃ ꝯdictionẽ eẽ: qd ñ ẽ. i. accñs: qd põt ñ eẽ l̃ qd ñ ẽ simplr̃: ꝑp h̃ erit nihil. nihil.n. ꝑhibet qd nõ ẽ. i. accñs non eẽ simplr̃. Sz tñ hꝫ nõ ens eẽ aliqd. accñs igr̃ lꝫ ñ sit simplr̃: ẽ tñ aliq̊ mõ: deficiebat g̊ plo ꝑ fallaciã ꝯñtis: cũ dicebat accñs nllo mõ eẽ: eo ꝙ simplr̃ ⁊ ꝑncipalr̃ nõ erat. lꝫ.n. accñs nõ sit simpliciter: sz insit: qꝛ tñ ipm inesse est quod ãmõ eẽ: accñs est aliq̊ mõ ens. Notanduz ẽt ꝙ equoca fm hꝫ nullo mõ significãt vnum. analoga võ ⁊ vniuoca vnũ aliquo mõ significãt. Sz vniuoca sigñant vnũ ꝑ ꝑdicatõez. analoga võ vnũ ꝑ attributionẽ. credebat g̊ plato ꝙ ẽs nllo mõ deberet significare vnũ. sz deberet sumi oĩno equoce: si accñs debeat dici ens. Deinde cũ dicit.

Dicere igit̃ extra ipsuz quod est: nihil aliqd erit aliud: vnũ oia esse inconueniẽs est. Quis enim adiscit ipsum qd est nisi qd vere est: aliquid sit: Si aũt hoc nihil tñ prohibet multa q̃ sunt esse: sic dcm̃ est. Qꝫ quidẽ igitur sic vnũ eẽ qd ẽ: ipossibile sit: manifestũ est.

Ostẽdit plonẽ peccasse ꝑ fallaciaz equocatiõis. d. ꝙ inconueniẽs ẽ dicer̃ oia eẽ vnũ nisi aliqd aliõ erit ex̃ ipꝫ qd ẽ. i. ex̃ subaz. volebat.n. ꝙ ens ñ verificaret̃ d accñte nisi aliqd extra substãtiam esset: ⁊ si ens non verificaret̃ de accidẽte oia erãt vnũ: qꝛ oia erãt suba. equocabat.n. i hoc ꝙ ẽ eẽ ex̃ subaz: qꝛ aliqd eẽ ex̃ subaz ẽ duplr̃. vel qꝛ ẽ sepatũ a suba fm actualem exñtiã: ⁊ sic nãlr̃ nihil est ex̃ subaz. vel dr̃ aliqd eẽ ex̃ subaz: qꝛ differt a suba ⁊ nõ claudit̃ in rõne eius. Iõ ait. qs.n. adiscit. i. qs intelligit ipm qd ẽ. i. ens: nisi itelligat ꝙ aliqd sit qd vere ẽ. i. nisi itelligat subaz: quasi. d. nõ est poſe. Accidens.n. qꝛ sꝑ dependet a suba nõ põt itelligi sine ea: qꝛ nõ ẽ sepatũ ab ipsa. Sed si hec ita se hñt nihil tñ ꝑhibet multa eẽ q̃ sunt sic dcm̃ ẽ. accñs.n. ⁊ suba multa sunt. qꝛ accñs hꝫ aliam eẽntiã a suba. lꝫ fm existentiaz nõ sit sepatuz ab ea. ergo accñs ẽ ex̃ subaz ⁊ nõ est ex̃ subaz. ẽ ex̃ ipaz: qꝛ hꝫ aliam eẽntiã ab ea: ita ꝙ accñs ⁊ suba sũt quodãmõ mlta. nõ

ē āt ex̄ subaꝫ q꞉ nāl'r ē semꝑ in ea ⁊ nō pōt intelligi sine ipsa. ¶ Notādū aūt q꞉ nullus itelligit qd̄ est.i.ens nisi itelligat qd̄ vere est.i.subaꝫ q꞉ gcūqꝫ itelligit ens vel intelligit subaꝫ vel accn̄s. si itelligit subaꝫ: subaꝫ itelligit: ⁊ si itelligit accn̄s subaꝫ itelligit: q꞉ accn̄s sine suba itellectu capi nō pōt. ¶ Ultimo epilogat. ⁊ dicit. ꝙ gdē igr̄ impo'le sit vnū sic supple esse oīa. sicut dicebāt parme. ⁊ mell'. manifestū est ex habitis. Lectio. VIII.

T.c.32. Sicut aūt physici dicūt: duo modi sūt: hi gdē.n. vnū faciētes: qd̄ est corpus subm̄ aut triū aliqd̄: aut aliud qd̄ est igne dēsius: aere aūt subtili⁹: alia aūt gnānt dēsitate ⁊ raritate multa faciētes. Hec aūt sunt ꝯria vl'r aūt excellētia ⁊ defectus: sicut magnū dicit plato ⁊ paruum.

¶ Superius posite sunt opiniones antiquoꝝ nō nāl'r loquētiū. in parte ista narrant̄ opiniones eoꝝ qui quodāmodo nāl'r loq̄bātur: ⁊ duo facit: q꞉ ꝑmo narrat opiniones hꝫ gnāl'r. Scd̄o spāl'r descēdit ad opinionē anaxa. ibi. (Videt̄ āt anaxa). Circa ꝑmū duo facit. q꞉ ꝑmo ponit opiniones ponentiū vnū māle principium. secūdo pōit opiniōes ponētiū plura ibi. (Quidā aūt ex vno.) ꝑma pars diuidit̄ in duas. q꞉ ꝑmo facit qd̄ dictū ē. scd̄o q꞉ fecerat mentiōem de Platone dat dr̄iam inter Platonē ⁊ alios: ibi (Nisi ꝙ h̄ ydē.) ¶ Dic̄ g̊ ꝙ si volum⁹ dicere: sicut phici.i. sicut nāles dicūt duo sūt modi. supple ponēdi vnū māle ꝑnm: q꞉ hi facientes vnuꝫ subm̄.i. vnū māle ꝑnm qd̄ ē corp⁹ aut faciūt ipsuꝫ aliqd̄ triū aut aliud: ꝙ est mediū qd̄.s. est igne densi⁹ aere subtili⁹. Fm̄ āt hos duos modos mālis ꝑncipij ponēdo ipsuꝫ eē aliqd̄ elementū vel esse aliqd̄ mediū: gnānt alia ex illo ꝑncipio: facientes ex eo multa densitate ⁊ raritate. hoc āt .s. rarum ⁊ densuꝫ sunt ꝯtraria. iō sup. multa ⁊ ꝯria pn̄t fieri ex mā vna mediāte raritate ⁊ dēsitate. Addit āt ꝙ excellentia ⁊ defectus vl'r sup. noīant hꝫ contraria: ad excellētiam.n. ⁊ defectum tanqꝫ ad vl'ia ꝑncipia possūt reduci nō solū rarū ⁊ densum que posuerūt dicti phi. Sed etiam ad hꝫ ꝑncipia reduci hn̄t magnū ⁊ paruꝫ: sicut dicit plato qui posuit magnū ⁊ paruū esse rerū ꝑncipia. ¶ Notandū aūt qd̄ dicit sicut phi dicūt: q꞉ hi cū ponerent motū erāt quodāmō nāles respectu parmenidis ⁊ mell'. g ipsuꝫ negabāt. ¶ Notandū aūt qd̄ dicit vnū subiectuꝫ qd̄ est corpus q꞉ antiqui subꝫ ⁊ māle ꝑncipiuꝫ dixerunt ipsum esse aliquid in actu ponētes ipꝫ esse corpus. ¶ Notandū etiaꝫ ꝙ dicit aliquid trium q꞉ nullus phoꝝ posuit solā terraꝫ esse principiū oīum. Sꝫ vel posuerunt ipsum esse ignem qd̄ forte iō mouebant̄ q꞉ est maxime insensibilis. Ideo maxīe videt̄ accidere ad nāꝫ māe que de se non est aliquid sensibile in actu. vel posuerūt ipsum esse aquā q꞉ videt̄ esse maxīe apta vt sit generationi subiecta. vel posuerūt ipsuꝫ esse medium inter ignem ⁊ aerem vel inter aerē ⁊ aquā. ⁊ isti magl accesserūt ad nāꝫ māe: q꞉ plus sepauerūt tale ꝑnm a cōtrarietate. Nullus aūt phoꝝ posuit solam terrā eē hꝫ ꝑncipiū: hesiodus aūt hoc posuit: sꝫ ipse nō fuit phs

ꝑ meth. Cō. 14. sed legista vt Cōmen. narrat. ¶ Notandū etiam ꝙ nō solū magnum ⁊ paruū que fuerunt principia apud Platonē dicūt excellentiaꝫ ⁊ defectum q꞉ magnū dicit excellentiā ⁊ paruū defectū: sed ēt rarū ⁊ densuꝫ h̄ dicūt. rarū enim defectū nominat: q꞉ qd̄ tale est. hꝫ parum de mā: densum vō nominat excellentiā q꞉ ꝙ tale est habet multum de mā vel possum⁹ dicere ecōuerso: ⁊ forte magis ad ꝑpositū ꝙ rarū dicit excellentiam: q꞉ multū hꝫ de forma: ⁊ densum defectū: q꞉ est minus formale: hoc aūt videt̄ magis esse ad propositum: q꞉ rarū ⁊ densum fm̄ dictos phos dicebant̄ ꝑncipia formalia. defect⁹ ergo ⁊ excellētia in eis sūt magis accipiēda ex ꝑte forme q̄ꝫ ex ꝑte materie. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Nisi qd̄ hoc quidē hoc facit materiā vnū aūt speciē. Alij vero vnū quidē subiectū materiā: ꝯtrarias aūt differētias ⁊ species.

¶ Dat dr̄iam inter dictos phos ⁊ Platonē dicēs ꝙ h̄.s. plato. h̄.s. magnū ⁊ paruū facit māꝫ: vnū aūt facit spēm .i. formā. alij vero ecōuerso faciunt vnum subm̄. ⁊ mām ꝯtraria vō faciūt dr̄ias ⁊ spēs.i. dr̄ias formales. ¶ Notanduꝫ aūt platonē non modo nostro nec modo humano phatum fuisse. cognitio enim nostra incipit a sensu ⁊ ex sensib⁹ tendim⁹ in intelligibilia. plato vero ecōuerso ex intelligibilib⁹ in sensibilia voluit. ꝓcedere: ⁊ sicut vidit ex parte intellectus sic credidit eē ex ꝑte rei: ⁊ q꞉ itellectus ex plurib⁹ ꝑticularib⁹ abstrahit vnuꝫ vl'e: ꝙ ꝑticularia sunt mālia respectu vl'is ⁊ abstractio magis fit ex parte forme. iō posuit pluralitatē ex parte māe. ⁊ vnitateꝫ ex parte forme. credidit.n. ꝙ sicut intellectus itelligit vl'e ꝙ ē vnū ꝑter multa: sic eē in rerū nā ꝙ eēt aliqs hō sepat⁹ a ꝑticularib⁹ hoībus sicut itelligit̄ ꝑter ꝑticulares hoīes: ⁊ illū hominē sic abstractū ⁊ sepatuꝫ dicit esse ydeam formā ⁊ quiditatē oīuꝫ ꝑticulariū hominū: ⁊ posuit ipm facere ad gnātionē taliū oīum: vnitatem ergo posuit ex parte forme: pluralitatem vō ex ꝑte māe: q꞉ dixit vnā ideaꝫ. In plures mās. Dicti vero phi naturales ex sensibilib⁹ ꝓcesserūt ad itelligibilia. videbant.n. ꝙ vna forma nō fit alia: raritas.n. nō fit dēsitas. Sꝫ mā que est sub forma rari efficitur postea sub forma densi. Sic aūt vnitas est ex ꝑte materie. pluralitas ex ꝑte forme: plato g̊ i loquēdo de nālib⁹ fuit sophista: q꞉ n̄ ꝓcedebat ex ꝓprijs cū n̄ ꝓcederet ex sēsibilib⁹. Cū ꝓpriū sit nālis phie circa sensibilia intendere.

Dubitaret forte aliqs. q꞉ vr̄ pōnē Platōis verā fuisse. Nā cū n̄ exn̄te aliq̄ ꝑticulari rosa possēꝫ rosaꝫ intelligere: videt̄ ꝙ rosa vt est obꝫ intellect⁹ sit aliqd ꝑter ꝑticulares rosas. tunc quero de hꝫ rosa sic intellecta vel est aliqua res. vel nulla. si nulla tūc rosa nō exn̄te intellectus rose esset quasi intellect⁹ chymere: qd̄ est inconueniens. Dub

Amplius si rosa ꝑticulari nō exn̄te qd̄ itelligeretur de rosa nō esset res aliq̄: ⁊ diffinitio data de rosa nō esset diffintio quid rei. sꝫ solū quid nominis. Tales aūt diffinitiōes sunt figmētoꝝ: quoꝝ nō pōt eē sciētia: qd̄ de rosa dicere ⁊ rosa ꝑticulari n̄ exn̄te nō est bene dictū vt in oꝑe qd̄ fecimus super de gnātōe ondim⁹. Rosa g̊ q̄ est obm̄ itellect⁹ est aliqua res alia a rosis ꝑticularibus: hoc viso pꝫ rōnabilē apparere positionē Platōis posuit.n. ipse ydeas nihil aliud esse q̄ꝫ quiditates. abstractas rerum. quarū erat scientia q̄s dicebat esse quedā vl'ia ⁊ obꝫa intellectus. ¶ Rn̄dendū ꝙ i ponēdo positionē ꝑdictā est duplex deceptio. vna est ignorātia distinctionis iter entia vt hn̄t de se esse subsistēs ⁊ vt sunt res ꝑdicamēti. Rosa.n. nulla ꝑticulari existente rosa est res ꝑdicamenti. Sꝫ nō est aliqd existens nec hn̄s eē actuale in reꝝ nā. iō nō est sicut chimera: q꞉ chimera nō est res ꝑdicamēti. res.n. est in predicamento ꝑ suā qditatē: esse vero est preter rōnem quiditatis. cum ergo rosa desinit actualiter esse non desinit habere suam quiditatem. Sufficit enim ad rationem quiditatis ꝙ aliquid sit in potētia. ergo eo ipso ꝙ rosa remanet in suis causis ⁊ est in potētia ad esse competit ei ꝙ

sit res pdicamēti ꝛ qd possit esse obiectū ītellect⁹. secūdo est deceptio in dicta pōne qꝛ imaginatur sic intellectū ferri in suū obiectū sicut sensus fertur in sensibile imaginabatur eniꝫ plato ꝙ sicut opꝫ sensibile habere in actu eē ꝛ eē in ꝯspectu sensus vt sentiri possit sic vniuersale: qd est obm ītellect⁹ qd dicebat esse ydeā credebat ꝙ actualiter existeret ꝛ haberet eē actu sepatuꝫ vt intelligi possꝫ. credebat ergo ꝙ nisi res hēret eē actuale ad eam non posset terminari actio ītellectus. Sꝫ sic sensibilia ẜꝫ esse qd habent in reꝝ nā sunt ꝛ actu sensibilia: ideo nō indiguit ponere intellectū agentē vt Cōmen. ait super tertiuꝫ de aīa: sicut nec nos īdigem⁹ ponere sensum agentē: sed vt alibi hꝫ declarari res iste in quas noster ītellect⁹ ferī sunt ītelligibiles in potentia ꝛ fiunt intellecte in actu in lumine intellect⁹ agētis: qꝛ mediāte tali lumine in ītellectu possibili formanī diffinitiones ꝛ cōceptus reꝝ in qbus reā ipas ītelligim⁹. In ipso. n. cōceptu quē formo de rosa rosam intelligo. sufficit ergo ꝙ sit actualr̄ talis ꝯceptus in aīa ad hoc ꝙ intelligere possim ea que sunt res pdicamēti. Non aūt opꝫ ꝙ ipse res sint actu sepate a suis pticularib⁹ ꝛ offerant se intellectui vt intelligantur: sicut sensibilia se offerāt sensui vt sentianī. ⁋ Opposita aūt non est difficile soluere. Nam cū dicit rosa particulari nō existēte vtꝝ intelligā aliqd vel nō. aliqd ītelligo nō ꝙ sit actu existēs in seipso: sed ꝙ est in suis causis: ꝛ ē res predicamenti. Cū vō addiī ꝙ diffinitio ꝛ cōceptus talis non differat a cōceptu chimere: sed solum dicit qd nominis. pꝫ hoc falsum esse: cū rosa non sit ens solū apud aīam: sed ēt sit res pdicamēti si remaneat in suis cāis dato ꝙ non habeat actuale esse. ⁋ Notanduꝫ aūt ꝙ plato dr̄iam ex pte māe appellabat magnū ꝛ paruū. posuit. n. ydeas eē super ītelligentias sup aīas ꝛ super māꝫ corporalē: ꝛ vna ꝛ eadē ydea īprimebat similitudineꝫ suā in ītelligētias in aīas ꝛ in mām corporalē: sed intelligentie influētiaꝫ illam recipiebāt magis vlr̄. aīa vō min⁹ vlr̄. mā vō corporalis oīno particulr̄: ꝛ qꝛ oē receptiuuꝫ hꝫ aliquo mō rōnē māe: ideo taꝫ mā corporalis ꝙ anime ꝛ ītelligentie erant aliq̊ mō mālia respectu ydee: ex parte g̊ materie erat magnū ꝛ paruū ẜm ꝙ magis ꝛ min⁹ vlr̄: recipiebatur īflux⁹ ydealis in ītelligentias aīas ꝛ māꝫ corporalem: vel si magnū ꝛ paruū volum⁹ referre ad solaꝫ materiam corporalem dicemus eē paruū ꝛ magnuꝫ respectu talis māe ẜꝫ ꝙ vna mā corpalis erat magꝭ disposita ad suscipiendū hꝫ influxū q̄ꝫ alia. ⁋ Notandū etiā ꝙ qꝛ plato de sensibilib⁹ non loquebaī ẜm modū ppriū iō de nālib⁹. q. nō nālr̄ loquebaī: iō positio ei⁹ q̄si hic icidentalr̄ ē adducta. ⁋ Deinde cū dicit.

⁋ Quidam aūt ex vno iherentes cōtrarietates segregant: quēadmodū anaximādros dixit: ꝛ quicūqꝫ aut vnū ꝛ mlt̄a dn̄t eē sic ēpedocles ꝛ anaxagoras. Ex ꝯmixtōe nāqꝫ segregāt alia.

⁋ Determiat de ponētib⁹ materiale pncipiū vnū chaos confusum. ꝛ tria facit: qꝛ primo ostendit illos qui ponebant tale pncipium. scdo dat differētiā inter eos. tertio spālr̄ descendit ad positionē anaxag. secūda ibi. (Differunt āt.) tertia ibi. (Videī aūt anaxag.) Dicit ergo ꝙ qdā ex vno chaoꝫ ꝯfuso segregāt ꝯrietateꝫ. i. ꝯrias foraꝫ ꝛ ꝯrias res iherētes. i. laritātes ī illo chaos: quēadmoꝫ dixit anaximandros: ꝛ qcūqꝫ dicūt eē vnū aliqd ꝛ mlt̄a supple segregantes ex illo ꝯueniūt aliquo mō cū anaximandro sicut empe. ꝛ anaxag. qui ex mixtiōe. i. ex illo confuso ꝛ cōmixto alia segregant. ⁋ Notandū aūt empedocleꝫ. ꝛ anaxag. ꝛ anaximandros posuisse vnū chaos cōfusum aliter tn̄ ꝛ aliter qꝛ empe. posuit in illo chaos esse cōfusa: ꝛ cōmixta q̄ttuor elemēta: nec distinguit vtrū illud chaos hēret rōnē pncipij respectu elementorum vel ecōuerso. vt supra librū de gnatōe plen⁹ diximus. anaxag. vō ꝛ anaximandros posuerūt illud mixtū eē cōfusum ex infinitis similiuꝫ partiuꝫ aliter tn̄ ꝛ alr̄: qꝛ vt diciī anaxag. posuit ꝯsimiles ptes eē pncipiū illius chaos anaximandros vō econuerso. Possumus tamen aliter dicere ꝛ melius: quia anaxag. differebat ab anaximādro: qꝛ nō dixit illud chaos confusuꝫ eē quid diuinū: sed pter ipm posuit intellectum tāqꝫ aliqd diuinū. anaximandros vō vt dicitur infra posuit ipm infinitū qd dicebat chaos esse aliquid diuinum. oēs eniꝫ isti tres posuerunt chaos aliquo mō esse pn̄ᵐ materiale rerum. sed anaximādros posuit ipsum eē pncipiū oīuꝫ alioꝝ non solū materiale: sed ēt effectiuū: qꝛ dixit ipsuꝫ eē qd diuinū. anaxag. vō posuit illud nō eē pn̄ᵐ simplr̄: qꝛ nō dixit ipꝫ eē. pn̄ᵐ p se ꝛ pmo respcū silīū ptiū. sꝫ respectu mixtoꝝ que sepabanī ab ipso. dixit. n. ab illo chaos non separi aliqd puꝝ: sꝫ qcqd sepabaī erat mixtū. p se g̊ pmo erat illud chaos pn̄ᵐ mixtoꝝ. ex ꝯnti vō ꝛ quodā mō erat pn̄ᵐ respectu partiū silīū: sic ꝙ forte empe. posuisset hꝫ chaos eē pn̄ᵐ respectu mixtoꝝ: sꝫ vtꝝ eēt pn̄ᵐ respectu elemētoꝝ nō certificant. ⁋ Deiñ cū dicit.

⁋ Differunt aūt abinuicē: in eo ꝙ hic circulationē facit hoꝝ: hic autem semel: ꝛ hic quidem infinitas similes partes ꝛ contrarias: Ille xō vocata elementa solum.

⁋ Dat dr̄iaꝫ inter dictos phos. d. ꝙ differūt abinuicē in eo ꝙ hic. s. empe. facit circulationē hoꝝ. Dicebat. n. aliqñ corrūpi elt̄a ꝛ generari chaos ꝛ aliqñ aūt ecōuerso: ita ꝙ ẜm eū infinities generabaī mundus ꝛ corrūpebatur. H aūt. s. anaxa. ꝛ etiā anaximandros semel sup. generant mūduꝫ: qꝛ ex quo incepit ītellect⁹ separe aliqd ab illo chaos semp separabit ꝛ nūqꝫ deficiet. scdo differūt qꝛ hic. s. anaxag. ꝛ ēt anaximandros sup. ponūt pncipia eē reꝝ īfinitas dr̄ias ꝛ īfinitas ptes ꝯsimiles ꝛ īfinitas ptes ꝯrias. ille vō. s. empe. ponit esse hꝫ pncipia solū vocata q̄tuor elemēta. ⁋ Notandū aūt ꝙ partes ꝯsimiles anaxag. ꝛ anaximandros posuerūt eē rerū pncipia: sed anaxag. hui⁹ partes dicit eē pncipia pma: anaximādros aūt illud chaos dixit eē pn̄ᵐ respectu taliū partiū. qlibꝫ tn̄ istoꝝ in q̊libꝫ posuerūt īfinitas partes ꝯsimiles vt infinitas partes auri vel argenti: ꝛ etiam in quolibet posuerūt īfinitas portes differentes ꝛ ꝯrias: qꝛ in q̊lꝫ ponebant qōlꝫ. erāt. n. ẜꝫ eos in q̊lꝫ īfinite partes auri ꝛ argenri plūbi carnis ossis: ꝛ sic in īfinitū. Lectio. IX.

Videtur autem anaxagoras sic īfinita opiari: vt accipiat cōeꝫ physicoꝝ opinionem esse verā: tāqꝫ nō fiat nulluꝫ eorum: ex eo qd nō est: ꝓpter hoc. n. dicunt ꝛ erant simul omnia. ꝛ fieri huiusmodi statuerunt alterari: alij autem congregationem ꝛ segregationem. T. c. 33.

⁋ In parte ista descēdit specialiter ad positōeꝫ anaxag. ꝛ duo facit. qꝛ pmo declarat positionē eius. scdo qꝛ ipse posuit pn̄ᵒ. finita īprobat ponētes īfinitatē pncipioruꝫ. ibi. (Si igitur īfinitū.) circa pmuꝫ duo facit: qꝛ primo oñdit qūo anaxag. pbat pōnē suā verā esse. scdo manifestat qūo soluebat ad rōnes in ꝯtrāū factas ibi. (Sꝫ pp pamitatē) Circa pmū duo facit ẜꝫ ꝙ duas rōnes adducit: per quas anaxag. positionē suā oñdebat veram esse.

scđa ibi.(Amplius ex eo.)Dicit ergo ꝙ anaxag. sic videtur opinari infinita pͣncipia vt accipiat eē veraȝ cōmunē opinionē phicoꝝ.i.naturaliuȝ tāq̄ nō fiat aliqd ex eo qđ nō est:sed qcqd fit.fit ex ente ꝑꝑ h̄ sicut dicunt simul erāt oīa qꝛ supple oīa ex oībus sunt:qđ nō eēt nisi oīa in oībus essent:ꝛ addit ꝙ huiꝰ oīa fieri quidaȝ statuerunt.i.dixerūt eē idē ꝙ alterari. Aliꝗ aūt dixerūt eē ꝯgregatōeȝ ꝛ segregationē.¶ Notandū aūt ꝙ anaxag. vocē ꝓpꝛiā ignorauit qꝛ cū poneret chaos ꝯfusuȝ ꝛ poneret multa pͣncipia cū deberet dicere gnātionē eē aliā ab alteratione dixit generati ꝛ corrūpi esse idē ꝙ alterari.aliꝗ vō gnōnē sepauerūt ab alteratiōe:qꝛ gnōnē ponebāt ꝑ cōgregationē:corruptionē ꝑ segregationē.tāgiť ḡ
p.t.c.ꝑ dr̄ia hic illa que latius in libro de gnātione ponitur inter anaxag.ꝛ alios.¶ Deinde cū dicit.

¶ Amplius ex eo ꝙ fiūt ex alterutris ꝯrīa. In-
T.c.34. erāt ergo. Si.n.omne qđ est fit necesse ē fieri: aut ex his que sunt:aut ex his que nō sunt. Horum aūt illud qđ est ex his que nō sunt aliquid fieri:īpossibile est. De hac.n.ꝯuenisūt opiniones oēs qui de nā sunt. Reliquū iā ꝯtingere ex necītate putauerūt:ex his q̄ sunt ꝛ īsunt fieri.

¶ Ponit secūdam rōnē dicens ꝙ ex eo:qđ ꝯrīa fiunt ex alterutris.i.ex se inuicē.ierant ergo sup. in se inuicē:ꝛ q̄ ratione sup.cōtraria in simul sunt rōne pari oīa in oībꝰ erunt.addit aūt ad declarationeȝ dictoꝝ:ꝙ si omne qđ fit necesse ē fieri aut ex his que sunt.i.ex ente aut ex his que nō sunt.i.ex nō ente:qꝛ aliud hoꝝ est īpossibile.vȝ. aliquid fieri ex his:que nō sunt.imo de hac opinione cōuenūt oēs q sunt de nā.oēs.n.naturales phi timuerūt cōcedere ex nō ente aliqd fieri:ꝛ qꝛ nihil fit ex nō ente: ideo putauerunt reliquū ex necessitate iam ꝯtingere: vȝ.oīa fieri ex his que sunt ꝛ insunt. ¶ Notandum aūt antiquos phos nesciuisse distinguere inter ens in potētia ꝛ ens in actu.qcqd.n.fit:fit ex ente ꝛ non ente:ex nō ente in actu ente tm̄ in pō.Caro.n.fit ex non carne actu sed potentia. Antiqui.n.qꝛ non ponebant ens in pō.esse mediū inter ens actu ꝛ nihil.si posuissent aliquid fieri ex non ente in actu credidissent illđ fieri ex nihilo. Posuerunt ergo generationē ex ente in actu vt negarēt eā esse ex nihilo.Caro ergo nō generabať nisi ex actu carne.Si igitur oīa generantur ex oībus ꝛ contraria ex cōtrarijs.vnum contrarium est actu in alio ꝛ omnia sunt actualiter in omnibus.¶ Deinde cū dicit.

¶ Sed ꝓpter paruitatē magnitudinū ex īsensibilibus nobis:vnde dicūt eē in omne misceri: ꝓpter id ꝙ omne ex omni videbāt fieri.

¶ Ońdit quō anaxag.soluebat ad oba:in cōtrariū ꝛ duo facit ꝭm ꝙ duas cōtrarias obiectiōes remouebat.scđa ibi.(Apparere autē.)diceret forte aliquis ꝯ anaxa.si oīa sunt in oībus quare nō qđlibet apparet qđlibȝ:ꝛ q̄re non oīa apparent in oībus.ad qđ rn̄debat ꝙ ꝑꝑ paruitatem magnitudinū:idest paruitateȝ partiū q̄ntitatiuarum fiunt res ex insensibilibꝰ nobis:iō non videmꝰ oīa in oībus:lȝ omnia sint commixta:vnde dicunt omne in omni misceri propter illud ꝙ omne ex omni videbant fieri.Sed supple talis mixtio non apparet ꝓpter paruitatem partium.¶ Deinde cū dicit.

¶ Apparere aūt dr̄ia ꝛ appellari altera ab īuicē ex magis supabūdāti ꝓpter multitudinē in mixtura īfinitoꝝ. Sincere quidē.n.totū albuȝ aut nigrū:aut carnē:aut os nō esse:ſȝ qđ plus vnūqđq3 habet:hoc videri esse nā rei.

¶ Soluit scđm obm.diceret forte aliquis ipsi anaxag.si oīa sunt in omnibꝰ q̄re reꝝ ē dr̄ia.ꝛ q̄re nō ꝯfusio nominum ita ꝙ per qđlibet nomē ītelligať res q̄libet.ad hoc aūt respōdebat entia appere dr̄ia ꝛ appellari alr̄ ab inuicem ex magis supabūdāti ꝑꝑ mltiudinē īfinitoꝝ.i.īfinitarū partium in mixtura.sincere.n.i.pure nō ꝯtingit esse aliqd totū albū aut nigrū:aut carnem aut os.Sed vnūqđq3 h̄ ꝙ hȝ plus.i.illđ qđ supabūdat in vnoquoq3 vr̄ eē nā illiꝰ rei.oīa ḡ sunt in oībꝰ:sed qđ plus hȝ đ auro appet auꝝ ꝛ noīať auꝝ:ꝛ qđ plus de argento argentuȝ.

Dubitaret forte aliqs.qꝛ si īfinite ptes cuiuslibet rei sunt in vnoq̊q3:cū īfinitū non sit maiꝰ īfinito non plus erit in vna re de argento:q̄3 de auro:sed qꝛ oīa in oībꝰ equalr̄ existēt.¶ Rursus dubitatiōeȝ auget:qꝛ ait ꝙ ꝑꝑ multitudinē partiū in mixtura fit denomiatio a supabundāti.Cū ergo i q̄lȝ eēnt īfinite ptes de vnaq̄q3 re:nō eēnt plures partes de vna re q̄3 de alia.¶ Notandū qđ anaxag.nesciebat distiguere inter partes formales ꝛ partes q̄ntitatiuas:videmꝰ.n.i q̄ntitatiuis partibꝰ ꝙ n̄ pl'es ptes hȝ vna magnitudo q̄3 alia cū q̄lȝ ꝭȝ tales ptes sit diuisibilis in īfim. hoc tm̄ nō obstāte vna magnitudo ē maioꝛ alia ꝛ hȝ maiores ptes q̄3 alia.infinite.n.ptes q̄ntitatiue et in potētia nō faciūt rē īfinitā.et qꝛ anaxag.credidit hoc idē eē de ptibꝰ formalibꝰ et in actu ponēdo in vnoq̊q3 īfinitas ptes vniuscuiusq3:qꝛ credidit tm̄ plus eē de vna re in vno q̄3 i alio et maiores ptes eē in vna re de vno q̄3 de alio:et nō credidit hꝰ īfinitatē ptiū facere īfinitū ꝭm extēsionē exponēdū ē ḡ ꝑꝑ mltīne .i.ꝑꝑ magnitudinē ptiū ē in vna re pl's đ vno q̄3 đ alio ꝛ ꝑ h̄ pȝ solō ad q̄sita.¶ Deiñ cū dic.

¶ Si igiť īfinitū scđȝ ꝙ īfinitū ignotū est:scđȝ multitudinē qdē ꝛ magnitudinē īfinituȝ ignotū q̄ntū est qđdā. Scđȝ spēȝ aūt īfinitū ignotū q̄le qđdā est. Principijs aūt īfinitis existibꝰ ꝛ scđȝ multitudinē ꝛ scđm spēȝ īpoſe est q̄ sunt ex his cog̊scere. Sic.n.cog̊scere cōpositū arbitramur.cū cognoscimus ex qbꝰ ꝛ q̄ntis sit.

¶ Improbat ponētes īfinitatē pͣncipioꝝ:ꝛ duo facit:quia pͦ īprobat vl'r sic opinātes.scđo spāl'r descēdit ad opionē anaxago.ibi.(Ampluꝰ si oīa.)Circa pͫ duo facit ꝭm ꝙ dupl'r īprobat sic opinātes zͦ ibi.(Ampliꝰ nec̄e.)Dic ḡ ꝙ si īfim ꝭȝ ꝙ īfim ē ignotū:ꝙ pͣncipijs exñtibꝰ īfinit ꝭȝ mltitudnē.i.ꝭȝ nūeꝝ ꝛ spēȝ īpoſe ē cognoscere q̄ sunt ex his pͣncipijs.ꝛ subdit.qꝛ tūc arbitramur cognoscere vnūqđq3 ꝯpoͫ nō cognoscimꝰ ex qbꝰ pͣncipijs sit q̄ntū ad formā ꝛ spēȝ:ꝛ ex q̄ntis sit ꝭȝ mltitudinē ꝛ nūeꝝ.vtrūq3.n. debemꝰ scire de pͣncipijs q̄nta sit coꝝ multitudo ꝛ quo differāt ꝭȝ spēȝ ꝛ nāȝ:ꝛ qꝛ de īfinitis talia dici nō pñt:ꝭȝ i vnoq̊q3 sr̄ īfinita pͣncipia:vnūqđq3 erit ignotū.¶ Notandū āt ꝙ qcqd sciť ꝭȝ ꝙ hꝰ scıētis scīa ꝯprehendiť.ꝛ qꝛ īfinita ab ītellectu nr̄o cōprehēdi nō valēt:iō īfinita ꝭȝ ꝙ hꝰ sunt ignota.¶ Deinde cum dicit.

¶ Amplius aūt si necesse est cuius pars ꝯtigit q̄ntacūq3 esse ꝭm magnitudinē ꝛ paruitateȝ:ꝛ ipsum totū ꝯtingere. Dico aūt taliū aliq3 partiū in quā cū insit diuiditur totum.

¶ Pōit zͫ rōnē ad ońdēdū ꝙ ptes rei q̄ ponūť rerū pͣncipia si pñt eē īfinite.ītēdit.n.talē rōnē.ps ꝛ totū se se ꝯsequitur ꝭm mēsurā magnitudis ꝛ puitatis.Sȝ ipa tota hȝ determinatā magnitudinē ꝛ puitatē.ḡ ꝛ ptes.non ergo

sunt infinite partes carnis vł ossis in aliquo: qz si h esset nō eēt caꝝ determiata q̄titas. In hac aūt rōne sic ꝓce-dit: qz p̄ ponit maiorē. s. ꝙ ps ꝛ totū sese ꝯsequunt̄ ꝫ mē surā magnitudinis ꝛ paruitatis. 2° ponit miorē ꝙ totuꝫ est determiate q̄titatis. 3° ifert ꝯnē. vꝫ. ꝙ et ptes deter-minatā q̄titatē hebūt. 2ª ibi. (Si aūt ipossibile.) 3ª ibi. (Manifesta igit̄ est.) Dicit. g̊. ꝙ si necesse est cui⁹ pars cōtingit q̄tācūq; eē ꝫ magnitudinē ꝛ paruitatē: ꝛ ipm totū ꝯtingere. q. d. ꝙ cui⁹ pars est ideterminata ꝛ totū: ꝛ eꝯ. ꝛ expōit se de q̄ pte itelligit. d. dico aūt aliq̄ taliū p-tiū in q̄s diuidit̄ totū cū isit. i. cū sit in eo q̊dāmō i actu.

Dub. p̄ª **Dubitaret** forte aliqs: qz non vr̄ ꝙ ps ꝛ totū sese ꝯsequant̄ ꝫm mēsurā magnitudinis ꝛ puitatis: qz quoꝝ nō est eadem quantitas nō ē eadeꝫ mēsura q̄titatis. Sꝫ toti⁹ ꝛ ptis nō ē eadē q̄titas: ergo nec eadē mēsura q̄titatis. dōꝫ h ꝓcedere ex falso intel-lectu. nō est. n. intelligēdum eādē eē mēsurā ptis ꝛ toti⁹ ꝫm q̄titatē ꝙ sit eq̄lis q̄titas vtriusq;: ꝫ qz crescēte to-to crescūt ꝛ ptes: qz aīalia maiora plus hn̄t de carnibus ꝛ ossib⁹ q̄ minora. Si g̊ nō possꝫ eē ita magnū aīal. quin possit eē mai⁹ nō posset esse ita magna caro: qn possꝫ esse maior: qz semꝑ maius aīal plus hr̄et de carne: ꝛ si nō pos-set eē ita paruū aīal qn possꝫ eē min⁹: nō possꝫ eē ita mo-dicū de carne qn posset eē min⁹. cōsequunt̄ g̊ sese totum ꝛ ps ꝫm quādā mēsurā q̄titatiuā: nō ꝙ sit eq̄lis q̄titas vtriusq;: ꝫ qz si vni⁹ q̄titas ē ideterminata ꝫ magnitudi-nē: ꝙ crescat in ifinitū: ꝛ reliq̄. et si ē ideterminata ꝫ q̄ti-tatē vł ꝙ diminuat̄ in ifinitū ꝛ reliq̄ sic ideterminata erit. Si aūt vna ē determiata ꝛ alia. ¶ Notādū aūt ꝙ

Co. 36. ꝫm ꝯmē. duplex est ps: q̄dā ꝫm qualitatē. i. ꝫ essentiā et nām vt mā ꝛ forma sunt ptes corpis: siue corp⁹ ꝛ aīa sunt ptes aīalis. q̄dā sūt ptes ꝫ q̄titatē: ꝛ iste sunt duplices: qz q̄dā sunt. q. in actu ꝛ formales: q̄dā vero sūt ptes mā-les ꝛ in potētia. Nā si diuerse ptes carnis sunt ptes car-nis ꝫ q̄titatē: tn̄ qz p̄t accipi caro ꝫ spēꝫ ꝛ caro ꝫ māꝫ: iō h⁹ ptes pn̄t accipi vt sunt quodāmodo in actu si acci-piant ꝫ spēm: ꝛ vt sunt in potētia si accipiātur ꝫ māꝫ. Cuꝫ g̊ dr̄ ꝙ pors ꝛ totū sese ꝯsequunt̄ ꝫm magnitudineꝫ ꝛ puitatē itelligēdū est ꝙ de partib⁹ ꝫm spēꝫ nō ꝫ māꝫ. nā caro ꝫm spēꝫ est determiote q̄titatis. nō aūt caro ꝫ mām: qz h non potest accipi ita parua quin possit accipi minor. ¶ Deinde cuꝫ dicit

¶ Si aūt ipossibile est aīal aut plātā quātācūq; esse ꝫm magnitudinē ꝛ paruitatē: manifestuꝫ ē qm̄ neq; partiuꝫ quālibet. Erit. n. totū partib⁹ simile. Caro autē ꝛ os ꝛ huiusmodi ptes sunt aīalis ꝛ fructus plantarum.

¶ Ponit minoreꝫ p̄dicte rōnis que fuit quasi q̄dā sillius ypoteticus. d. ꝙ tota sunt determinate quātitatis: qz im-possibile est aīal aut plātā eē quātācūq;. i. eē ideterminatā ꝫ magnitudinē ꝛ paruitatē. manifestuꝫ est g̊ ꝙ neq; quālibꝫ ptiū ꝯtingit supple eē indeterminatā: qz si pars eēt ideterminata: ꝛ totū sil̄r supple erit ideterminatum. Caro. n. ꝛ os ꝛ h⁹ vt nerui ꝛ talia sūt ptes aīalis. fruct⁹ vo et talia sunt ptes plātaꝝ. Si g̊ h⁹ tota sunt determinata ꝛ partes. ¶ Notādū aūt ꝙ ifinite ptes carnis ꝫm spēm simul ꝯiūcte facerēt ifinitā carnē ꝛ qd̄ dcm̄ est de carne: intelligēdū est de osse ꝛ lapide ꝛ de oībus habētib⁹ spe-cieꝫ in mā. in oīb⁹. n. talib⁹: vt dr̄ in de gnātiōe caplo. de augmēto. est accipere h ꝫm spēm. hoc aūt ꝫm mām: ꝛ qz

3 lucelorum ponētes p̄ncipia ifinita dicebāt ifinitas ptes carnis in actu: ꝛ ifinitas ptes ossis ꝛ oīuꝫ taliū eē in vnoquoq;: cō-stat ꝙ nō poterāt itelligere de ptib⁹ ꝫ māꝫ: qz tales nul-lo mō sunt in actu. oportebat g̊ eos dicere ꝙ eēnt ifinite ptes ꝫ formā: ꝛ qz ifinite tales ptes reddūt totū ifinitā os ifinita cetera talia: qd̄ est icōueniēs. nō ergo est possi-bilis ifinitas principioꝝ. ¶ Deīde cuꝫ dicit.

¶ Manifestuꝫ igit̄ qm̄ impossibile est carneꝫ: aut os: aut aliquid aliud quātūcūq; esse magni-tudine aut in maius aut in minus.

¶ Concludit conclusionē intentā. vꝫ. tales partes de ne-cessitate sunt finite ꝛ determinate ꝫm quātitateꝫ. d. ma-nifestuꝫ igitur: qm̄ ipossibile est supple carnē aut os: aut aliquid aliud esse quātūcūq;. i. eē ideterminatū ꝫm ma-gnitudinē aut in mai⁹ aut in min⁹. ¶ Notādum aūt ꝙ partes carnis ꝫm spēm ꝛ partes cuiuslibet alterius si su-mantur ꝫm spēm ꝛ in actu: qz sunt determinate quātita-tis in maius: ideo nō pn̄t esse ifinite ꝫ magnitudinem. qz vero sunt determinate in min⁹: ita nō esse possunt in-finite ꝫ multitudinē: qz ex quo est dare quātitatem cir-ca quā nō est assignare specieꝫ carnis si illa q̄titas esset vnius grani milij: vel etiam medij vel cuiuscunq; alte-rius determinate quātitatis. semper enim ifinita talia facerent infinitā quātitatē: essꝫ ergo infinita caro in eo essent h⁹ carnes infinite. minia nā-lia dari.

Lectio. X.

Amplius si omnia insunt quidem hu-iusmodi inuicem ꝛ non fiunt: sed se-gregantur cum insint. Dicuntur au-tem ꝛ a plurimo. Fit autem ex quoli-bet qd̄libet: vt ex carne aqua segregat̄: ꝛ caro ex aq̄: oē aūt corp⁹ finitū resecat̄ a corpe finito: māifestū ē ꝙ nō ꝯtigit i vnoquoq; vnūq̄dq; eē. T. c. 37.

¶ In parte ista vt dicebatur specioliter descenditur ad improbandum opinioneꝫ Anaxago. circa qd̄ phus duo facit: quio primo improbat huiusmodi opinioneꝫ. in se secundo improbat eam in radice sua. ibi. (Nequaq̄ au-tem segregandum.) Circa primum duo facit: quia pmo premittit q̄sdā suppositiones: ꝛ innuit positionē Anax. esse ipossibilē. scd̄o adducit rōnes circa eā. ibi. (Remo-ta. n. ex aq̄.) Premittit. n. p̊ tres suppositiōes: q̄ꝝ pª est. ꝙ oīa ex inuicem nō fiunt: sed segregātur cū isunt. dicū-tur aūt. i. denominant̄ a plurimo. 2ª suppositio est: ꝙ ex quolibet fit qd̄libet: vt caro ex carne: vt habꝫ alia lr̄a se gregatur aq̄ ꝛ caro ex aq̄. 3ª suppositio ē. ꝙ omne corp⁹ finitum resecatur. i. cōsumitur a corpore finito. nullum enim est finituꝫ ꝙ per abscisionē finiti ab ipso nō rese-cetur vel cōsumetur. his aūt suppositis manifestū est ꝙ nō ꝯuenit in vnoquoq; eē vnumq̄dq; vt Anax. dicebat. ¶ Notādū has tres suppositiōes sic se hr̄e: qz p̄me due fūdātur super dictis anax. 3ª vero q̄si est per se nota. q̄si enim per se notuꝫ est ꝙ nulluꝫ finitū cōtinet aliqd̄ fini-tum infinities. qd̄libet ergo finitū pōt resecari a corpo-re finito. i. pōt cōsumi per abscisionē corporis finiti ab ipso. ¶ Notāduꝫ ēt ꝙ resecari finituꝫ a finito pōt intel-ligi dupliciter vel ꝫm equalē ꝓportionem: ꝛ sic nūq̄ cō-sumitur finituꝫ: qz quodlibet cōtinuū est diuisibile i ifi-nitū. Si vero accipiātur ptes ꝫ eādē q̄titatē sic oꝫ qd̄-libet finitū deficere: qz nō est q̄titas adeo minima q̄ cō-tineat̄ ifinities in aliquo finito. ¶ Deinde cuꝫ dicit.

¶ Remota enim ex aqua carne: ꝛ iteruꝫ alia fa-cta ex reliqua segregabitur: quāuis semper mi-nor erit segregata. Sed tamen nō excellit ma-gnitudo paruitatem. Quare si quidem stabit segregatio: non omne in omni inerit. In reliq̄ enim aqua non inerit caro. Si vero nō stabit:

sed habebit semper remotionem infinita magnitudine equalia inerunt infinita s̄m multitudinem. Hoc autem impossibile est.

¶ Adduc̄ rōnes ꝯ positionē p̄dictā ⁊ tria facit: s̄z q̄ tres rōnes adducit. 2ª ibi. (Adhuc aūt si oē.) 3ª ibi. (Amplius aūt īfinitis.) Dicit ḡ. q̄ remota carne ex aqua: ⁊ iterū segregatiōe. i. per segregationē facta alia carne ex reliqua aq̄. i. ex aqua residua aq̄ fuit abstracta caro: iterū segregabit̄ caro: ⁊ q̄uis caro segregata. i. caro posteriꝰ abstracta diceret forte aliqs q̄ semꝑ erit minor. Sz tamē aliqua est magnitudo carnis que nō excedit ꝑuitatē. i. s̄m paruitatē: qꝛ est ita parua q̄ nō pōt esse minor. Cū ergo per ꝯtinuā segregationē deuētū est ad talē magnitudinē carnis q̄ nō pōt eē mīor: q̄reret̄ si stabit segregatio vl̄ nō. Si q̄dē stabit segregatio non erit oē. in oī. i. in quolz q̄ōlibz: qꝛ in reliq̄ aq̄ segregata est minima caro. nō vlteriꝰ inerit caro. Si v̄o nō stabit: sz semꝑ habebit remotionē: qꝛ poterit semꝑ remoueri caro ab aq̄ in magnitudine finita erūt eq̄lia īfinita s̄z multitudinē. i. s̄z numerū. h̄ aūt īpossibile: qꝛ ipoſ̄e ē q̄ finitū ꝯtineat̄ īfinities in magnitudine finita. ¶ Notādū aūt q̄ sicut corpora magna excellūt parua s̄z magnitudinē: qꝛ plus hn̄t de magnitudine q̄ illa: sic ꝑua excellūt magna quantū ad paruitatē: qꝛ plus hn̄t de paruitate q̄ illa: ⁊ sic si corpora crescerēt in īfinitū semꝑ eēt excellētia s̄m magnitudinē sicut si decrescerēt in īfinitum: semꝑ eēt excellētia s̄m paruitatē. Sz qꝛ est dare minimā carnē cū deuentū erit ad eā nulla magnitudo carnis excellet ipsā s̄z paruitatē: qꝛ nulla erit minor ea. ¶ Notādū ēt q̄ si postq̄ deuētū est ad minimā carnē si nō cessabit segregatio īfinite minime carnes erūt in illa tali aq̄ a qua fit talis abstractio: et qꝛ semꝑ minima caro est eq̄lis alie minime carni: cū q̄lz minima caro dicat q̄d finitū vbi sunt īfinite minime carnes sunt īfinita eq̄lia quoꝝ q̄ōlibz est finitū. ¶ Notādū ēt q̄ sp̄alr̄ dr̄ ipoſ̄e esse in re finita esse īfinita eq̄lia: qꝛ īfinita ieq̄lia nō ē icōueniēs cū in quolz ꝯtinuo sint īfinite ꝑtes: sz nō sūt s̄z eq̄lē q̄titatē: sed s̄m eādē ꝑportionē. ¶ Deinde cum dicit.

c.38. ¶ Adhuc autem si omne quidem corpꝰ remoto quodam minus necesse est fieri: carnis aūt determinata est quātitas ⁊ magnitudīe ⁊ ꝑuitate. Manifestū est q̄ ex minima carne nullū segregabit̄ corpꝰ. Erit. n. minꝰ minima.

¶ Adducit scd̄ā rōnē. q̄ si oē corpꝰ necesse est fieri minꝰ remoto ab eo aliquo. i. aliqua parte: qꝛ q̄titas carnis est determinata magnitudīe: qꝛ pōt eē ita magna q̄ si esset maior nō eēt in sp̄ē carnis: ⁊ ē ēt determiata ꝑuitate: qꝛ est deuenire ad minimā carnē. manifestū ē ḡ q̄ ex tali minima carne nullū segregabit̄ corpꝰ: qꝛ si segregaret̄ erit aliq̄d minꝰ minimo: q̄d est incōueniens.

Dub.ꝑ. **Dubitaret** forte aliqs nō eē veꝝ q̄d hic dr̄. nā ēt si q̄lz res nālis hz determiatā magnitudinē nō eēt determiata q̄titas oīū nāliū: aliq̄. n. q̄titas eēt minima caro: ⁊ si vlteriꝰ descēderet̄ nō saluaret̄ ibi sp̄ēs carnis q̄ cū forte n̄ eēt mīma aq̄. ḡ poterit a minima carne resecari mīma aq̄. nec ē icōueniēs eē minus minimo s̄z diuersā sp̄ē: vt mīmā aquā eē mīorē minima carne. ¶ Dicendū q̄ si a minima carne: vt ponebat Anaxa. segregaret̄ aliq̄d corpꝰ caro illa sequendo sn̄iam eius remansisset caro. Sed esset minoris quantitatis. igitur esset aliquid minus minimo: etiam s̄m eandem speciem: quia residua caro minor esset priori carne que ponebatur minima. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Amplius autē infinitis corporibus inestviq̄ iam caro infinita ⁊ sanguis ⁊ cerebrū. Separata tamen abinuicem: nihil autem minus entia sunt que sunt: ⁊ infinitū vnumquodq̄. Hoc autem irrationabile.

¶ Adducit tertiā rōnē: qꝛ s̄z rōnē Anaxa. in corꝑibꝰ finitis inest īfinita caro ⁊ īfinitꝰ sanguis ⁊ īfinitū cerebrū et seꝑata abinuicē. i. cū ꝑs separatur a suo toto hꝰ ꝑtes nō sunt entia minꝰ. i. nō sunt minores q̄ sua tota vnūq̄d q̄ eni īfinitū erit. h̄ aūt ē ipoſ̄e. s. q̄ ꝑs sit eq̄lis toti. ¶ Notandū aūt hāc rōnē duo icōueniētia ꝯtinere. p̄mū est q̄ in re finita ponit̄ aliq̄d eē īfinitū: qꝛ cū in q̄libz re sint īfinite ꝑtes cuiuslz: cū talia īfinita reddāt īfinitā q̄titatē in q̄lz re finita sūt īfinita: qꝛ est ibi īfinita caro: cū sint ibi īfinite ꝑtes carnis ⁊ īfinitꝰ sāguis ꝑpter īfinitas partes sanguis: ⁊ sic de alijs. Scd̄m icōueniēs ē q̄ cū ab aliq̄ corpore sepat̄ aliq̄d: qꝛ in illa ꝑte sepata erūt oīa īfinito mō sicut erāt in suo toto: cū in q̄libz sint īfinite ꝑtes cuiuslibz ꝑs illa erit eq̄lis toti. ¶ Deīde cū dicit.

¶ Nequaq̄ autem segregādū esse nescienter dicitur: recte autem dicitur: passiones enī inseparabiles sunt. si igitur mixti sunt colores ⁊ habitꝰ si segregent̄: erit aliquid albū ⁊ sanatiuū non alterum aliquid cum sit: quare inconueniens est impossibilia querēs intellectus. T.c.39.

¶ Improbat rōnē Anaxa. in radice. radix. n. ⁊ motiuum Anaxago. deficit per fallaciā ꝯñtis. videbat. n. aliq̄ segregari ab aliq̄bꝰ ⁊ credebat oīa ab oībꝰ posse segregari. ⁊ qꝛ videbat aliq̄ fieri ex sīl̄ibꝰ credebat oīa ex sīl̄ibꝰ fieri. ꝑpter q̄d partes cōsīl̄es posuit p̄ncipia oīum. h̄ autē duo fūdamēta ph̄s remouet. p̄. n. ōn̄dit nō oīa in oībus separi posse. 2º manifestat non oīa ex sīl̄ibus fieri. 2ª ibi (Nō recte aūt.) Circa p̄m duo facit: s̄m q̄ dupl̄r manifestat intentū. 2ª ibi. (Si v̄e velit q̄dē.) ¶ Dicit ergo. q̄ sciēter dr̄. i. verū est nequaq̄ segregādū esse oīa vl̄ si habeat̄ in textu nesciēter: dicat̄ q̄ nesciētis est dicere neq̄ q̄ segregādum eē. i. nullo modo segregari posse. aliq̄. n. segregari pn̄t: sz nō oīa: vt credidit Anaxa. qꝛ recte dr̄ q̄ passiōes isepabiles sūt a subiectl. Si ḡ colores ⁊ habitꝰ sūt mixti subiectis suis: ⁊ sūt sepabiles ab eis si segregarent̄ ab ipsis erit aliq̄d albū ⁊ sanatiuum cū nō sit aliq̄d alteꝝ. s. cū nō sit subz in q̄ sit passio neq̄ d̄ subō supple dicent̄ tales passiōes: ⁊ qꝛ h̄ est icōueniēs: incōueniēs ē ⁊ itellectꝰ quē ponebat anaxa. qꝛ est q̄rēs ipossibilia cū s̄z anaxa. ille itellectꝰ q̄reret separare oīa. ¶ Notādū aūt q̄ qꝛ s̄z ph̄z albedo nō denoiat seipsā: ꝑ icōuenienti hꝫ q̄ aliq̄d sit albū: ⁊ tn̄ nō sit subz cui isit albedo. Si ergo albedo esset per seipsā: vt vr̄ iplicaret̄ ꝯdictio: qꝛ cū nō sit albedo nisi sit aliq̄d albū: ⁊ nō sit aliq̄d album nisi sit subiectū: qꝛ albedo facit subiectū albū ⁊ nō seipsam. iō ponere albedinem per seipsam vt videtur est ponere album ⁊ non album. Inconueniens est ergo intellectus. h̄ querens: qꝛ impossibilia querit. h̄ aūt vtrū verum sit ⁊ vtrum albedo possit se s̄m aliquē modū denoīare vt dicatur alba: ⁊ vtrū accidētia sine subō esse possint alibi declarabimus. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Si vere velit quidem segregare. Hoc autem facere est impossibile: ⁊ s̄z quātitatē ⁊ s̄z qualitatem: s̄m quātitatē quidē quoniam non est minima magnitudo: s̄m qualitatem autē q̄ñ inseparabiles sunt passiones.

¶ Ostendit alia rōne nō oīa eē separabilia dicēs: q si vere .i. si totaliter intellectus vellet segregare facere hec .i. separare oīa ab oībus est īpossibile tā sm qlitatē q̄ sm quātitatē. sz quātitatē quidē: q2 nō est minima magnitudo. sm qualitatē aūt: qm īseparabiles sunt passiones a subiectis. ¶ Notādū aūt hāc rōnē eē vlīorē q̄ pma. q2 pma arguit īseparabilitatē soluz de qlitate. h aūt de qlitate 7 q̄ztitate. ¶ Notādūz ēt q ipsa diuisio cōtinui qdā sepatio ē. Si g ītellect' ille quē ponebat anaxa. esse separātē oīa vellet separe ɔtinuuz ociosa eēt ei' actio: q2 nūq̄ finiretur cū nūq̄ possz ip̄z tm̄ diuidere q nō essz vlteri' diuisibile. nō eniz est venire ad minimā magnitudinez. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.40 ¶ Non recte autez generationem accipit similium specierum. Est enim vt lutum in luta diuiditur. Est autem vt non: 7 non idez modus est: vt latens ex limo: 7 domus ex lateribus. Sic autem aqua 7 aer ex alterutris: 7 sunt 7

T.c.41. fiunt. ¶ Melius autem est minora 7 finita recipere: qd vere facit Empedocles.

¶ Improbat sz fūdamētum q nō oīa fiūt ex silib' dicēs q nō recte accipit anaxa. q2 neq̄ gnōnē supra semp ɔtigit eē siliuz spēx .i. ex silib' ptib'. est. n. i. ɔtigit aliq̄ fieri ex silib' 7 diuidi in silia: q2 lutuz diuidit in luta 7 aq̄ in aq̄ 7 sic de alijs. est aūt vt nō .i. ɔtigit aliqn̄ nō eē gnōnez ex silib'. nō. n. est idē modus in oīb'. lateres. n. gnānt nō ex laterib': sz ex domo: 7 dom' nō gnātur ex domib': sed ex laterib'. Sic autez aq̄ nō fit ex aqua nec aer ex aere. Sz aer 7 aq̄ sūt 7 fiūt ex alterutris: q2 aer fit ex aq̄ 7 eō. nō g oīa gnānt ex silib' nec sp resoluunt in silia. ¶ Notādū aūt q lateres fiūt ex aq̄ 7 terra: 7 ēt ex domo: sz ex terra 7 aq̄ fiūt tāq̄ ex porib': 7 via ɔpositiua. ex domo vō fiūt tāq̄ ex posteriori 7 via resolutiua. ¶ Ultio epilogādo ɔcludit q meli' est minora 7 finita pncipia recipere qd vere fecit Empedo. supple q̄z recipere infinita: qd fecit Anaxago. Lectio. XI.

T.c.41. Omnes igitur contraria principia faciunt 7 dicētes: q vnum sit omne 7 imobile. Et parmenides enim calidū 7 frigidum principia facit. Hoc autē appellat ignem 7 terram. Et quidam rarum 7 densum. Et Democritus firmum 7 inane. Quorum aliud quidem sicut quod est. Aliud autez sicut qd non est esse dicitur. Adhuc positione: figura 7 ordine. Hec autem genera cōtrariorum sunt. Positione sursum 7 deorsuz

T.c.42 ante 7 retro. Figura: angulus rectuz: circulatum. ¶ Oz quidez igitur contrario quodāmodo oēs faciunt principia manifestum est.

¶ Postq̄ phs determiauit d pncipijs sz opinionē aliox. in pte ista determiat de eis sz opinionē ppriā. 7 duo facit: q p igrit de ɔrietate pncipiox. z° igrit de nuō ipsox ibi. (Oēs aūt vtiq̄.) pbat g p pn' eē ɔria 7 duo facit: sz qd duplr h pbat. nā p pbat h ex ātiq̄x opinioē. z° ex rōne ibi. (Et h rōnabilr.) ¶ Dic g. q ipse ātiq̄x opiniōes testant ɔrietates pncipiox. oēs. n. faciūt pn' ɔria: ēt dicētes q oē sit vnū 7 immobile hō ɔrietatē ponūt. nā Parme. fac rex pn' calm 7 fridū que sūt ɔria. 7 h. s. calz 7 frigidū appellabat ignē 7 terrā. Quidā aūt ponebāt pn' rerū rax 7 dēsum. Democritus vō posuit firmū 7 inane .i. plenū 7 vacuū: quox aliud vt plenū appellauit qd est .i. ens. aliud vō vt vacuū sz ip̄z dr eē sicut qd nō ē: 7 sic non ens. Adhuc aūt posuit athomos. qs ponebat rex pn' differre pōne figura 7 ordīe. h aūt sunt gnā .i. de gnē ɔriox q2 inane 7 plenū calz 7 fridū 7c. talia oppōnē quādā importāt. Addit aūt quo pōebat Democrit' ɔriaz sz pōnē 7 figurā: q2 pōne differūt sursūz 7 deorsum. an 7 retro. figura vō differūt āgulus rectū 7 circulatū siue circulare: cōcludit aūt q manifestum ē q oēs antiq qdāmō ɔria pncipia faciūt. ¶ Notādū aūt q parme. lz pōeret vnūz Cō. 41. ens sz vitatē: tm vt supi' dcm̄ est: 7 vt Cōmē. h ait: pōebat entia duob' modis. vā 7 estimabilia. vā sz ītellz. estimabilia sz sensuz. vt g saluaret ea q sz sensum fiebāt posuit pnm ignē 7 terrā siue calz 7 fridū. ¶ Nota ēt q sz ɔmē. Cō. 41. ɔrietas q ponit in pncipijs accipit large put se extēdit ad puationē 7 habitū: 7 h siue accipiat puatio 7 habitus sz vitatē siue sz famā: inq̄ztū in vna forma reseruat puatio alteri'. ¶ Notādū ēt q cū exēplificat d ɔrietate Democriti tacet contrarietatē sz ordinē 7 ponit ɔrietatez in positione 7 figura. ratio autem hui' potuit esse breuitas locutionis. vel possum' dicere q per ea q sunt in textu sumit oīs ɔrietas democriti: vt p sursūz 7 deorsū ɔrietas in pōne p an 7 retro. q. p pus 7 posterius accipit ɔrietas in ordīe. p rectum angulare 7 circulare ɔrietas in figura vt dicant corpa figure recte q sīt colūnaria ad modū colūne: figure vō āgularis q sunt corpa pyramidalia: circularia vō corpora sperica. ¶ Deīde cum dicit.

¶ Et hoc rationabiliter. Oportet enim principia neq̄ ex alterutris esse: neq̄ ex alijs: 7 ex alijs: 7 ex his omnia.

¶ Probat ɔrietatē pncipiox p rōnez: 7 duo facit: q2 prio ponit rōnez pbātē hāc veritatē q pncipia sunt ɔria. z° ostēdit quō antiq huic veritati acqeuerūt. ibi. (Usq̄ g dē igit.) Adhuc in p° parte ītēdit talē rōnē. ponēdo pncipia esse ɔria saluam' oīa que sunt de rōne pncipiox. ponēdum est ergo pncipia esse hō ɔria vt possimus saluare que pertinēt ad rōnē pncipij. in hac aūt rōne sic pcedit. q2 primo narrat que sunt de rōne principij. secūdo ostendit q ponēdo pncipia prima esse ɔria saluamus oīa ista scōa ibi. (Contrarijs aūt pmis.) ¶ Dicit ergo. q ponit rōnabiliter. s. q principia ponūt ɔria 7 nō cōtraria quelibet: sed prima. Sunt enim tria de rōne pncipiorūz primuz est q principia opz esse non ex alterutris: vt q vnū nō sit ex alio. secūdū est q nō debēt eē ex alijs. tertiū est q de ratione principiox est: quia oīa alia debent esse ex his principijs. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Contrarijs autem primis insunt hec: ppter id qd prima quidem nō sunt ex alijs. Ob id vero q sunt cōtraria nō sunt ex alterutris.

¶ Ondit q pmis ɔrijs ɔpetūt oīa illa tria. 7 duo fac: q2 p breuiter 7 succincte saluat duas pmas cōditiōes: q2 sunt faciliores ad saluādū. z° diffuse saluat ɔditionē tertiaz. q2 plus difficultatis hz. z° ibi. (Sz oz h in rōne.) Dic g. q ɔrijs pncipijs īsūt h q sūt de rōne pncipij. nā pp illd q p' sūt nō sūt ex alijs. ob h q sūt ɔria nō sūt ex alterutris: 7 ita saluate sūt due ɔditiōes. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Sed oportet hoc in ratione cōsiderare qualiter contingat. Accipienduz igitur est primuz T.c.43 q omnium que sunt nihil neq̄ facere aptum natum est: neq̄ pati contingens a contingenti. Neq̄ fit quodlibet ex quolibet: nisi aliquis accipiat sm accidens.

¶ Saluat cōditionē tertiā.s.φ oīa sunt ex ꝯrys. intendit
aūt talē rōnez. oīa vel sunt ex ꝯrys vl' ex medys: sed ipsa
etiā media sunt ex ꝯrys. ḡ oīa sunt ex ꝯrys. h aūt rō fun-
data est sup duab⁹ ꝓpositionib⁹. tria ergo facit: q2 p̊. de-
clarat ꝓpositionē p̄mam. vz. φ oīa sunt vl' ex ꝯrya vl' ex
medys. scđo annectit ei ꝓpositionē scđaz. vz. ipsa media
esse ex ꝯrys. 3°. ꝯcludit ꝯclusionē intētā: oīa.s. ex ꝯrys eē.
2ª ibi. (Si igit̄ h vez est.) 3ª ibi. (Quare oīa vtiq3.) Cir
ca p̄m. d. facit: q2 p̊ p̄mittit qđdaz necessariū ad ꝓpositū.
scđo ex illo premisso arguit ibi. (Qualiter vtiq3 enim.)
¶ Dicit ḡ. φ oz h rōne ꝯsiderare q̄lr ꝯtigit oīa eē ex cō
trarys. p̄mū ḡ accipiēdū est φ oīuz eoꝝ que sunt. i. oīuz
entiū nihil iter h9 entia. vz. aptū natū est facere: neq3 pa
ti ꝯtingēs a ꝯtingēti. i. qđlibz a quolibz. neq3. n. fit qđli-
bet a quolibet nisi aliquis accipiat factionē fm accidēs
¶ Notādū aūt φ q2 agēs assimilat sibi passuz ex eo ali-
quid fit φ ab illo est aptū natū pati; vt ex eo fit ignis φ
ab igne pati pōt. 7 φ pōt in ignē ꝯuerti; 7 q2 nō qđlibet a
quolibz patit̄. Sz oīs passio ꝓprie loquēdo est a ꝯrio: q2
qcqd fit ex ꝯrio fit. Ex igr̄ p̄missuz ē hz in se totā viz rō-
nis q̄uo oīs gnō fit ex ꝯrys. ¶ Deide cū dicit.

¶ **Qualiter enim fiet album ex musico: nisi ac
cidens sic ex albo aut nigro musicum: sed al-
bum quidez fit ex non albo: 7 hoc nō ex omni:
sed nigro aut medÿs. Et musicum ex non mu
sico: sed non ex omni: sed ex immusico: aut si
aliquid ipsis est medium.**

¶ Ex eo qđ p̄miserat oñdit oēz gnātionē 7 oēz corruptio
nez eē ex ꝯrys vl' ex medys. 7 duo facit: q2 primo oñdit
hoc in simplicibus. secundo in compositis. ibi. (Simi-
liter aūt hoc.) Circa p̄m duo facit: q2 p̊ ostēdit gnātionez
fieri ex ꝯrys. 2° oñdit hec de corruptiōe. ibi. (Neq3 igit̄
corruptio.) ¶ Dicit ergo q̄liter vtiq3 fiet albū ex musi-
co nisi musicū sit accidēs albo vl' nigro. Nō ḡ qđlibz fit
ex quolibz nisi p accn̄s. p se aūt solū ꝯrium fit ex ꝯrio: vt
albū fit ex n̄ albo. 7 h nō ex oī nō albo: sz ex nigro aut ex
medys aut ex palido: sic 7 musicū fit ex nō musico: sz nō
ex oī nō musico: sz ex opposito musici: vt ex ĩmusico: aut
t.43. ex medys si ipsis sit aliqd mediū. ¶ Notādū aūt fz cō-
mentatorē φ hoc nō dicit: q2 iter p̄uatiōnē 7 habitū: vt
inter musicā 7 ĩmusicā ĩueniat̄ mediū. Sz hoc addidit
ad verificādū ꝓpōnē dicētē φ oē qđ gnātur aut gnātur
ex ꝯrys aut ex medys. ¶ Deinde cuz dicit.

¶ **Neq3 igitur corrumpitur incontingens pri-
muz: vt album non immusicum: nisi forte se-
cundum accidens: sed in non album 7 non in-
t.44. contingens: sed in nigrum aut mediuz. Simi
liter autem musicum in non musicum: 7 hoc
non in contingens: sed in ĩmusicū: aut si ipsis
aliquid medium est.**

¶ Ostēdit φ quicqd corrūpit̄ in ꝯria corrūpit̄: 7 dicit φ
primū. i. p̄mo 7 p se nō corrūpit̄ aliqd in cōtingens. i. in
qđcūq3: sed in ꝯriuz: vt albū nō corrūpit̄ in musicuz nisi
forte fm accidēs: sz corrūpit̄ in nō albū nō in cōtingens
idest nō in qđcūq3 nō albū: sz in nigrū aut in mediū. Si-
militer aūt 7 musicū corrūpit̄ in nō musicū: 7 hoc nō in
cōtingēs. idest nō in quodlibz nō musicuz: sz in ĩmusicū
vl' mediū si ipsis est aliqd mediuz.

Dub° p̊ **Dubitaret** forte aliqs: q2 nō videt̄ φ per se 7 pri
mo vt ĩnuit hic ph̄s fiat generatio ex
contrarys aut fiat corruptio in ꝯria. ¶ Sed hoc erit so
lum per accidēs. nigrū eniz nō fit album: ita φ nigredo
fiat albedo: sz materia que est sub forma nigri efficitur
postea sub forma albi. ¶ Dicēdū φ generatio nō fit ex
forma: q2 albedo nō fit nigredo: nec fit ex p̄uatiōe: q2 pri
uatio albi nō fit forma albi: sz p se loquēdo generatio fit
ex ente in potētia: q2 mā que ē sub vna forma fit postea
sub alia forma. ¶ Ex hoc aūt magis vr̄ fortificari rō ac
ta: q2 si nō est gnātio ex forma nec ex p̄uatiōe albū nō ge
nerabit̄ ex nigro nec ex nō albo: nisi fz accn̄s ĩquātū ni-
gredini vl' p̄uatiōi albi est ꝯiūctū id qđ est potētia albū
¶ Propter qđ sciēdū φ nigrū pōt sumi cuz exclusione
subi: 7 ibi nominat ipsaz nigredinē: 7 sic ex nigro non fit
albū: q2 gnātio nō est ex forma vl' p̄uatiōe. vl' pōt accipi
nigrū: vt ĩcludit subm: 7 id qđ est potētia albū: 7 sic ex ni
gro fit albuz: q2 ens potētia albū qđ ē sub nigrediē 7 sub
priuatiōe albi efficit̄ albuz. equocabat ergo rō facta: q2
accipiebat nigrū cū exclusione subiecti.

Alterius forte dubitaret aliqs: q2 si ē sensus φ ex
nigro fit albū: q2 ex nigro cui ē ꝯiūctum Dub°
potētia albū. Vr̄ qđ ex dulci possz fieri albū: q2 ipsi dul-
ci pōt eē ꝯiūctū potētia albū. igit̄ vt vr̄ nō ē magis p se
ex nigro fit albū q̄3 ex dulci fit albuz. ¶ Rn̄. dōm φ dis-
perata nō determināt sibi idē subm sicut ꝯria 7 p̄uatiua
albū. n. 7 nigrū determināt sibi supficiē: q2 ꝓp̄e est supfi
ciei p̄mo loco colorari: sz albū 7 dulce: 7 quecūq3 alia dis
perata p se fm φ h9 nō determināt sibi idē subm: q2 al-
buz determinat sibi supficiē. sapor vo debitaz ꝓportio-
nez humidi 7 frīdi vl' aliqd aliud si aliud sit in quo fun-
dat̄. Per accn̄s ergo est φ dulce sit ꝯiūctū potētia albo
Sed p se est φ nigrū sit potētia albū: iō dictū est φ albū
fit ex nō albo 7 nō ex quolibz nō albo: sz ex nigro. i. ex ta
li nō albo qđ determiat sibi idē subiectū cū albo. 7 ē po-
tentia albū. Quō aūt est idē subiectuz ꝯrioꝝ: 7 quō ꝯria
apta nata sunt fieri circa idem alibi forte daclarabitur.
¶ Notādū aūt fm ꝯmētatorē φ differt secundariū a p Cō.44
accidēs. p accidēs. n. est oīo ĩdeterminatū: ideo albū fie
ri ex dulci est oīno p accidēs: q2 est oīo ĩdeterminatū. si-
cut eniz fit ex dulci: q2 dulce est ꝯiūctū ei qđ est potētia
albū: sic et possz fieri ex amaro: vl' ex musico: vl' ex quoli
bet alio: qđ eēt ꝯiūctū ei qđ est potētia albū: sz qđ nō ē al
buz: 7 est potētia albū: vl' est nigrū vl' medio colore colo
ratū: 7 sic q̊dāmō ē p se 7 determiatū φ gnātio vl' ē ex ꝯ-
rys vl' ex medya: ex potētia ḡ albū fit albuz p se. 7 p̊. Ex
nigro aūt vl' p̄uatiōe fz φ h9 fit albū. scđario: 7 ex ꝯñti:
in q̄3tū gnātio albi determiate fit ex talib⁹: q2 nūq3 albū
fit ex aliq̊ nisi sit p̄uatū albo. ex p̄uatiōe ḡ 7 ꝯrio et si ac-
cipiant̄ fz φ h9 nō fit aliqd oīo p accn̄s nec oīo p se: sed
fit q̄si scđario: 7 ex ꝯñti: sz si accipet̄ p̄uatio 7 ꝯriū: vt in-
cludūt subm: sic simplr̄ 7 absolute ꝯcedi pt φ ex nō albo
siue ex nigro fit 7 gnātur album.

Alterius forte dubitaret aliqs: q2 vr̄ ph̄s sibi ꝯdi Dub°
cere: dixerat n. supra: φ p̄ria ꝯria eo φ p̊
sunt nō fiūt ex alys. eo vo φ ꝯria sunt nō fiunt ex alter-
utris: vt φ vnū ex alio gñet̄. vr̄ ḡ velle φ p se sit ꝯrium
ex ꝯrio nō fieri: cui⁹ oppositū hic dicvbi ait. p se eē ꝯriuz
fieri ex ꝯrio. ¶ Rn̄. dōm vt tactū ē nō p se ꝯriū fieri ex
ꝯrio nisi ĩq̄3tū ꝯriū ĩcludit subm. sic. n. albū fit ex nigro
φ fit ex alio q̄3 ex nigrediē: q2 fit ex eo qđ ē po° albū. Si
ḡ albedo nūq3 separet̄ a subo suo nūq3 gnāret̄ albū: q2 si
gnāret̄ albū vl' gnāret̄ ex nigrediē vl' gnāret̄ 7 educere-
tur de po° subi: qđ eēt po° albū: ex nigrediē gnāri nō pos-
set: q2 p se est ꝯriū fieri nō ꝯriū: ex po° subi educi nō pos-
set: suppositū. n. est albedinez nūq3 separi a subiecto suo:
7 q2 p̄ncipia opz manere 7 nūq3 fm φ h9 separantur a
suis subiectis: vt infra ostēdetur: iō p̄ma ꝯria nō generā
tur ex alterutris: vt φ priuatio 7 forma vel econuerso

nec generant̃ ex alijs: vt ꝙ ſꝫ ꝙ hꝫ educant̃ de potētia ſubi: qꝛ ſm ꝙ hꝫ ſemꝑ manēt. Sequens ğ lr̃a nō ɔ̄dicit ꝑcedēti: qꝛ ita album fit ex nigro ꝙ fit ex alio: qm̃ ex nigredine cū educat̃ de potētia ſubiecti. Sꝫ ſi albuꝫ eſſet ꝑncipiū ⁊ eēt pᵐ ɔ̄triū nō fieret ex nigredie: nec fieret ex alio: vt ex potētia ſubiecti: qꝛ cū ſemꝑ maneret: ſemꝑ eſſet cōiūctū ſuo ſubo ⁊ nō educeret̃ de potētia eiꝰ. pᵃ ergo lr̃a ꝙ ɔ̄triū ꝑ ſe ñ fit ex ɔ̄trio ītelligēda: vt ď ɔ̄trio accepto in abſtracto. Scđa vō ꝙ ɔ̄triū ſemꝑ fit ex contrario vł ex medio intelligenda eſt de contrario vel medio vt īcludunt ſubiectum. Lectio. XII.

T.c.45 Similiter aūt hoc ⁊ in alijs: quoniam non ſolum ſimplicia eoꝝ que ſunt: ſed ⁊ compoſita ſm eandeꝫ ſe habēt rōneꝫ. Sꝫ ꝑꝑ hoc oppoſite diſpōnes nō denoīate ſunt: latet hoc ɔ̄tingens. Neceē.n. oē ɔ̄ſonās ex icōſonāti fieri: ⁊ icōſonās ex cōſonāti: ⁊ corrūpi ɔ̄ſonās in icōſonātiā. ⁊ hanc nō in cōtingēteꝫ: ſed in oppoſitaꝫ.

¶ Poſtq̄ phs oſtēdit ex cōtrarijs oīa fieri. ⁊ hoc in ſimplicibꝰ. in ꝑte iſta oſtēdit idē eſſe in cōpoſitis qđ probauerat eē in ſimplicibꝰ: ⁊ duo facit: qꝛ oñdit cōpoſita generari ex cōpoſitis ⁊ corrūpi in ea. ſecūdo oſtendit h̄ eē generale in oībus cōpoſitis. ibi. (Differt aūt nihil.) Dicit ğ ꝙ ſilr̃ aūt h̄ eſt ⁊ in alijs. i. in cōpoſitis: qꝛ nō ſolum eoꝝ que ſunt ſimplicia ſupple generant̃ ex cōtrarijs vł medijs vel corrūpunt̃ in ea: ſed ēt ɔ̄poſita ſe hñt ſꝫ eandeꝫ rōnē: ſed hoc cōtingēs. i. hoc cōueniēs. ſ. ꝙ ita ſe habeat in cōpoſitis ſicut in ſimplicibꝰ latet nos: ⁊ eſt ignotuꝫ ꝑpter hoc ꝙ oppoſite diſpōnes nō ſunt denominate ⁊ manifeſte in cōpoſitis ſicut in ſimplicibꝰ. poſſumꝰ tñ hꝫ diſpōnes oppoſitas noīare cōſonantiā ⁊ incōſonātiam: quo poſito dicemus ꝙ neceſſe eſt oē ɔ̄ſonans fieri ex icōſonāti ⁊ corrūpi cōſonās in icōſonātiā: ⁊ hāc nō in cōtingēteꝫ: ſed in oppoſitā. corrūpit̃.n. cōſonātia in non cōſonātiaꝫ nō in quālibꝫ: ſed in oppoſitā. ¶ Notādum aūt ſimplicia hic accipi oīa gnāta per acceptionē vnius alicuiꝰ forme ſiue illa ſit ſubſtātialis vt homo cuius forma eſt humanitas: ſiue accidētalis vt albū ⁊ muſicū: cuius forma eſt albedo ⁊ muſica. cōpoſita vero hic appellant̃ que generant̃ ex acceptione alicuius ordinis: vt generatio ciuitatis ex ordine multaꝝ domoꝝ: vel ex acceptione alicuius ɔ̄poſitionis: vt generatio parietis ex cōpoſitione multoꝝ lapidū: vel ex acceptione alicuiꝰ ſymphonie vel alicuius cōſonantie: vt generatio cythare ex melodijs cordis: vel generatio ſtatue ex conſonantibus partibus: vel generatio picture ex correſpondētibus coloribus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Differt autem nihil icōſonātiā dicere aut ordinē aut ɔ̄poſitionē. Manifeſtū.n. eſt ꝙ eadē

T.c.46 ſit rō. At vero domus ⁊ ſtatua ⁊ quolibet aliud fit ſilr̃. Domus qdē enim fit nō ex eo ꝙ cōpoſita ſunt: ſꝫ ex eo ꝙ diuiſa ſunt hec: ſic ⁊ ſtatua: ⁊ figuratorum aliquod ex nō figurato: ⁊ vnumqđq; horum. Alia quidē ordo: alia vero compoſitio quedam ſunt.

¶ Oſtēdit hoc qđ dcm̃ eſt eſſe generale quātū ad oīa cōpoſita dicēs. ꝙ nihil differt accipere hꝫ cōpoſita vel cōſonātia. i. ſm cōſonātiā vel in ordine vel in cōpoſitione In oībus eniꝫ iſtis ſemꝑ generatio ⁊ corruptio attēdit̃ ſm quādā cōpoſitionē: idō ſubdit. manifeſtū eſſe ꝙ eadē ſit ratio in oībus. Domus vero ⁊ eius ratio conſiſtit in conſonātia ⁊ quodlibet aliud: vt ciuitas vel quodcumq; aliud: cuius ratio conſiſtit in ordine. ſimiliter fit: qꝛ ſemper fit ex oppoſito. Domus enim quideꝫ fit ex eo ꝙ non ſunt cōpoſita ea ex quibus domus ɔ̄ſtat: ſed ex eo ꝙ hec ſcilicet componentia domuꝫ ſunt diuiſa: ſic etiam ⁊ ſtatua ⁊ qđcūq; aliud figuratorum fit ex nō figurato. vnūquodq; enim horum compoſitorū: alia quidem ſunt ordo: quia ratio eoꝝ conſiſtit in ordine. alia vero quedā ſunt cōpoſita alia qdeꝫ ſunt cōſonātia ⁊ armonia q̄daꝫ. ¶ Notādū aūt ꝙ vt dcm̃ eſt per hāc lr̃aꝫ ītēdit phs oñdere ꝙ in omnibus compoſitis habet veritatem qđ dictum eſt: ⁊ qꝛ ipſa naturalia: ſunt etiam compoſita: cum exempla data ſint ſoluꝫ de artificialibus. Ideo ſꝫ commētatorem ſic debꝫ cōtinuari hic textus ꝙ manifeſtuꝫ eſt cōpoſita gnāri ex cōtrarijs ⁊ nō ſoluꝫ hoc eſt in naturalibus: ſed etiā in artificialibus: ꝙ autē ſit manifeſtuꝫ in artificialibus patꝫ per exempla iam poſita vel poſſumus dicere ꝙ ea: quorum eſſe cōſiſtit in ordine: poſſunt dici cōpoſita naturalia. ciuitas eniꝫ quodāmodo eſt naturalis: vt probat̃ primo politicoꝝ. ¶ Notandum etiā accipiendo ſimplex ⁊ compoſitū: vt hic accipiuntur nō eſt inconueniens idem ſꝫ aliū ⁊ aliuꝫ moduꝫ generari ſimplex ⁊ compoſituꝫ: ſimplex quidem generabit̃ vt accipit vnam formaꝫ. cōpoſituꝫ vero dicet̃ generari inq̄tum accipiēdo formaꝫ illaꝫ accipit quēdam ordinem ⁊ quādaꝫ cōpoſitionem: vel etiā quādaꝫ armoniam: ideo ordo cōpoſitio ⁊ cōſonātia nō videt̃ incōueniens ꝙ poſſint referri tā ad artificialia q̄ ad naturalia. In vtriſq; eniꝫ talia reſeruant̃: ⁊ quia in omnibus in quibus reſeruantur talia ſemper generatio eſt ex oppoſitis oīa compoſita tam artificialia q̄ naturalia ex oppoſitis generantur. ¶ Deinde cum dicit. Cō.46

¶ Si ğ hoc veꝝ eſt ꝙ omne qđ fit: fiat ⁊ corrumpatur qđ corrumpitur: aut ex contrarijs aut in contraria: ⁊ in horum media: media autem ex ɔ̄trijs ſunt: vt colores ex albo ⁊ nigro. T.c.47

¶ Quia oſtenderat omnia generari ex medijs vel ex cōtrarijs que fuit prima propoſitio principalis rationis: addit huic propoſitioni propoſitionem aliaꝫ. videlicet ꝙ ipſa media ſunt ex contrarijs dicēs ꝙ ſi hoc eſt veꝝ: ꝙ omne qđ fit fiat ex contrarijs aut ſupple ex medijs: ⁊ etiam ſi verum eſt ꝙ omne qđ corrumpitur. corrumpatur in contraria aut in eoꝝ media: quia media ſunt ex contrarijs vt colores medij ex albo ⁊ nigro. ideo ſimpliciter omnia vel ſunt contraria vel ex contrarijs. ¶ Cōſequenter cum dicit.

¶ Quare omnia erūt que natura fiunt aut contraria aut ex contrarijs.

¶ Ex pmiſſis ɔ̄cludit ɔ̄nē intentā: quia oīa que nā fiunt erunt contraria aut ex cōtrarijs. patet ergo ꝙ principia ſunt contraria: non quelibet: ſed contraria prima. Nam ponendo ea ſic contraria competūt eis illa tria que ſūt de ratione principiorum. primo enim non erunt ex alterutris: quia contraria non erunt ex alijs: quia prima: omnia autem alia erunt ex his: quia quicquid fit: fit ex oppoſitis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Uſq; quidē igitur hoc fere ſecuti ſunt ⁊ aliorum plurimi quemadmoduꝫ diximus prius. Omnes.n. elementa ⁊ ab ipſis vocata principia ⁊ vera ſine ratiōe ponentes: tamē ɔ̄ria dicunt tāq̄ ab ipſa veritate coacti. T.c.48

¶ Probata hac veritate .s. q̄ p̄ncipia sunt cōtraria tam ex rōne q̄ ex antiquoꝝ opinione: in parte ista ondit quō antiqui huic veritati acquieuerūt. Circa qd̄ duo facit: quia primo facit qd̄ dictuȝ est. secūdo cōparat opiniones antiquorū ad seinuicē. secūda ibi. (Differunt tn̄ abinuicē.) ¶ Dicit ergo. q̄ vsq̄ qdē igit̄ ad hoc .s. q̄ ponerēt p̄ncipia ꝯria fere plurimi alioꝝ phoꝝ secuti sunt queadmodum diximꝰ priꝰ. oēs eniȝ elemēta que ab ipsis erant vocata principia nature dicunt esse ꝯria. Sed h̄ sunt ponētes sine rōne: quia cū rōneȝ nō haberent ad hoc ponēdū tāq̄ ab ipsa veritate coacti hoc dixerūt. ¶ Notandum aūt q̄ ph̄s hic innuit q̄. q. est per se notū p̄ncipia esse contraria. In ea enim que sunt per se nota: q̄ sunt velut locꝰ ianue in domo: ideo in ea q̄si nālr̄ ferimur. sufficit eniȝ ad talia lumen intellectus agentis. statim .n. cuȝ proponunt̄ nobis si itelligimꝰ qd est qd̄ dicit̄ per nomē absq̄ eo q̄ adducat̄ nobis aliq̄ rō acgescimꝰ: vult igit̄ ph̄s dicere q̄ valde erat manifestū p̄ncipia cē ꝯria cū fere oēs ātiq ph̄i absq̄ aliq̄ rōne quā h̄rent ad h̄ ponēdū pōcrēt ꝯuctatē in p̄ncipiꝭ. aliq̄ .n. sūt adeo manifesta in veritate q̄ cogunt̄ ad ꝯcedēdū: ea ēt si nullā rōneȝ habeamus ad h̄ ponēdū. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Differunt tamen abinuiceȝ: in eo q̄ aliȷ̄ quidem priora: aliȷ̄ posteriora accipiunt. Et q̄ hi quidem notiora s̄m rationem: illi autem s̄m sensum. Hi quidem eniȝ calidum ꝛ frigidum. illi autem humidum ꝛ siccū: aliȷ̄ aūt imparem ꝛ pareȝ. Quidā aūt cōcordiā ꝛ discordiā cās ponūt generationis. Hec aūt abinuicē differūt secundum dictum moduȝ.**

¶ Cōparat h̄ꝰ opiniones ad seinuicem: ꝛ duo facit: quia primo ostendit eas differre. secundo simul cum differētia assignat ꝯueniētiā. secūda ibi. (Quare est differētia quodāmodo.) Dicit ergo q̄ differunt antiq in suis positionibus adinuicem: quia licet fere ponant omnes principia ꝯtraria: differūt tamē in eo: q̄ aliȷ̄ quidē accipiūt cōtraria prima. aliȷ̄ vero posteriora: ꝛ etiā scd̄o differūt: q̄ hi qdē ponūt p̄ncipia ꝯria notiora s̄m rōnem. illi aūt s̄m sensum. Nam hi posuerūt pricipia calidū ꝛ frigidū: vt Parmenides. illi vero humidū ꝛ siccū: vel etiā rarū ꝛ densum: que oīa sunt cōtraria s̄m sensum notiora. aliȷ̄ vō pithagorici causas gn̄onis parē ꝛ iparem. Quidā aūt vt Empedocles cōcordiā ꝛ discordiā. hec aūt differunt abinuicē s̄m dictū modū: quia par ꝛ ipar. ꝯcordia ꝛ discordia sunt notiora s̄m rōnem. alia vō sunt notiora s̄m sensum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Quare est eadeȝ dicere quodāmodo ꝛ altera adinuicem.**
249 **Altera quidem queadmodum videbitur pluribus. Eadem autem secunduȝ analogiā. Accipiunt .n. ex eadeȝ coordinatione. Hec quideȝ enim continent. Alia autē continentia contrarioꝝ. Sic igitur similiter dicūt ꝛ aliter ꝛ peius ꝛ melius. Et hi quidem notiora secundum rationeȝ: sicut dictuȝ est priꝰ. illi autem s̄m sensum.**

¶ Assignat inter h̄ꝰ opiniones cōueniētiam ꝛ differētiā: ꝛ duo facit: quia prio pōit .q. triplicē ꝯueniētiā. 2° qdā qd̄ supposuerat, pbat. ibi. (Uniuersale qdem enim.) Dicit ergo q̄ p̄ncipia que posuerūt antiq ē ea dicere quodammodo eadem ꝛ quodāmodo altera abinuicem. Altera qdem quemadmodū videtur pluribus, idest diuersis: quia diuersi diuersa principia posuerūt. eadem eniȝ principia posuerūt antiq tripliciter: quia quasi omnes accipiūt principia ex eadem coordinatiōe: vt ex coordinatione cōtrarioꝝ. conuenīūt ergo primo q̄ oēs posuerūt principia cōtraria: ꝛ hoc s̄m quandā analogiam: q̄a qdam posuerūt principia esse cōtraria priora: ꝛ cōtinentia. qdam vero posteriora ꝛ contenta: ideo subdit q̄ hec qdē cōtrariorū positoꝝ .s. ab antiqs cōtinēt: q̄a sunt priora: ꝛ vl'ia. Alia vero cōtinent̄ q̄a sunt posteriora ꝛ particularia. subdit autē. sic igit̄ ꝛ aliter supple cōueniebāt: q̄a ponendo principia cōtraria posuerūt esse vnū peius: ꝛ aliud melius: vt calidū ꝛ ꝯcordia: ꝛ alia h̄ꝰ erant peiora frigidum ꝛ discordia ꝛc. talia erāt peiora. tertio conueniebāt: q̄a oēs posuerūt p̄ncipia notiora. Sȝ hi qdem posuerūt notiora s̄ȝ rōnē sicut priꝰ dcm̄ est. illi aūt ꝛ aliȷ̄ notiora s̄m sensum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Uniuersale quidem .n. s̄m rationem notum est: singulare autem s̄m sensum. Ratio quidē enim vniuersalis est: sensus autē particularis: vt magnum ꝛ paruuȝ s̄m rationeȝ est: rarum aūt ꝛ densuȝ s̄m sensuȝ. ¶ Oꝫ quideȝ igit̄ contraria oȝ esse pricipia: manifestuȝ est.** Tc. 50.

¶ Manifestat qd̄ supposuerat. d. q̄ vl'e est notuȝ s̄m rationem. singulare aūt s̄m sensum. Nam ratio qdem est vl'is. sensus vero particularis. magnū vero ꝛ paruū que sunt principia magis vl'ia cōtingit ea esse notiora s̄ȝ rationem. rarū aūt ꝛ densum que sunt minꝰ vl'ia sūt notiora s̄m sensum. Rarū .n. ꝛ densum ꝯtinentur sub paruo ꝛ magno sicut excellentia ꝛ defectum. ¶ Ultimo epilogat. Oꝫ quideȝ igitur manifestum est q̄ oportet principia esse cōtraria.

Lectio. XIII.

Consequens aūt vtiq̄ erit dicere: vtꝝ duo: aut tria: aut plura sint.

¶ Postq̄ ph̄s venatus est de p̄ncipioꝝ contrarietate. In p̄te ista ingrit numerum eoꝝ. ꝛ duo facit. q̄ prio ꝯtinuat se ad dicēda. 2° exeqt̄ de itēto. ibi. (Unū qdē.) Dicit g̊. q̄ ꝯn̄s vtiq̄ erit dicere de nūo p̄ncipioꝝ vtꝝ sint duo aut tres aut pl'a. ¶ Deīde cū dic.

¶ **Unum quidem eniȝ impossibile est: quoniā non vnum contraria.**

¶ Exeqt̄ de intento ꝛ duo facit: q̄a primo venat̄ numeꝝ principioꝝ s̄m rōnes cōes. 2° venat̄ h̄ per rōnes nāles ꝛ phycas. 2ª ibi. (Sic ergo nos dicamꝰ.) Pōt aūt aliter cōtinuari: sȝ h̄ infra dicet̄. pria pars diuidit̄ in duas: q̄a primo venat̄ numerū principioꝝ quodāmodo: ꝛ icōplete s̄ȝ q̄ est manifestū ex habitis. 2° venat̄ h̄ꝰ numerum simpl'r. 2ª ibi. (Qm̄ aūt ifinita.) Dcm̄ aūt fuit supra pricipia nō cē ifinita. rursus dcm̄ fuit pricipia cē ꝯria. ꝯrietas āt ad minꝰ ē iter duo. ex dcis g̊ māifestū ē p̄nª nec cē ifinita nec cē vnū tm̄. Circa p̄m duo fac: q̄a p̊ ondit p̄ncipia nō cē vnū tm̄. scd̄o nō cē ifinita. 2ª ibi. (Infinita aūt est.) Dicit ergo q̄ ipōl'e qdē p̄ncipia cē vnū tm̄. Nā qm̄ ꝯria sūt pl'a sūt nō vnū. ¶ Deinde cū dicit.

¶ **Infinita aūt non: qm̄ neq̄ scibile qd̄ est erit.**

¶ Ostēdit p̄ncipia nō cē ifinita: ꝛ q̄nq̄ fac̄ s̄ȝ q̄ q̄nq̄ rōnes ad h̄ adduc̄. 2ª ibi. (Et igit̄ vna ꝯrietas.) 3ª ibi. (Et q̄ contingit ex finitis.) Quarta ibi. (Amplius autem sunt alia) q̄nta ibi. (Principia aūt oȝ.) ¶ Prima rō talis est. principia non sunt infinita. quoniā hoc posito qd̄ est ex h̄ꝰ principiȷ̄s non erit scibile: ꝛ ita peribit sciētia: qd̄ est inconueniens. ¶ Deinde cūȝ dicit.

¶ **Et vna cōtrarietas in oī genere vno. Sub**

autem vnū quoddā genus est.

¶ Ponit 2am rōnē qz in oī gñe vno ē vna ɔ̄rietas pª ⁊ pria habit⁹. sub̄a aūt vnū qōdā gen⁹ est. ḡ in eo ē vna pª ɔ̄rietas: sz p̄ma ɔ̄ria in genere sub̄e sūt ponēda simplr̄ p̄ncipia: cū talia nō sint infinita: sz sūt duo tm̄ p̄ncipia nō erūt ḡ īfinita. ¶ Notādū aūt ꝙ pricipia sunt prima ɔ̄traria vt dicebat̄ supra. ergo p̄ncipia p̄ma simpliciter sūt p̄ma cōtraria in p̄mo genere simpliciter: sed pᵐ genus simpliciter est sub̄a. ḡ pª pricipia de qbus nos loquimur ponēda sunt in genere subſtātie. ¶ Deide cuz dic̄.

¶ Et quod contingit ex finitis melius est: quēadmodum Empedocles: ꝗ̄ ex infinitis. Oia nāqz assiguare opinatur: quemadmodū Anaxago. ex infinitis.

¶ Adducit tertiā rōnē. ꝙ contingit facere ex p̄ncipijs finitis: quēadmoduz Empedocles facit: est meli⁹ ꝗ̄ ꝙ ex īfinitis qō fec̄ Anaxag. Empedo. nāqz opinat̄ assignare oīa. l. rōnē oī ex p̄ncipijs finitis: quēadmodū Anaxa. ex p̄ncipijs īfinitis. ¶ Notādū aūt ꝙ frustra ⁊ vane dicit̄ per cōparationē ad finē: sicut ḡ in arte frustra fit p plura: qō pōt fieri p pauciora: cū tota nā regat̄ ab arte p̄ncipali q̄ est ipsi⁹ dei: vt dicit ɔ̄mē. 12. meta. nihil frustra fit in nā. nō ḡ fit p īfinita vl' p plura p̄ncipia qō pt̄ fieri p finita ⁊ per pauciora. ¶ Deinde cū dicit.

L.18. ¶ Amplius sunt alia alijs priora contraria. Et sunt altera ex alterutris: vt dulce ⁊ amarum: ⁊ album: ⁊ nigrum.

¶ Ponit q̄rtā rōnem ꝙ alia cōtraria sunt alijs priora ⁊ quedā sunt ɔ̄ria altera ex alterutris. i. fiunt ex seinuicē vt dulce ⁊ amaruz: ⁊ album ⁊ nigrum: que ex seinuicem transmutent. Non ergo omnia ɔ̄ria sunt principia: quia contraria posteriora: ⁊ que fiunt ex seinuicē nō erunt p̄ncipia cū dictū sit supra ꝙ cōtraria oz esse prima ⁊ nō eē ex seinuicē siue ex alterutris: sed si p̄ncipia essent infinita: oīa ɔ̄ria essent principia. ergo a destructiōe ɔ̄ntis: qz nō oīa ɔ̄ria sunt principia non erunt principia infinita. ¶ Notāduz aūt ꝙ in infinito nō est possibilis additio: iō si p̄ncipia que sunt ɔ̄ria essent infinita: oporteret oīa cōtraria esse principia. ¶ Deinde cum dicit.

L.19. ¶ Principia autem semper oportet manere.

¶ Or quidem igitur neqz vnum neqz infinita sunt: manifestum est ex his.

¶ Ponit q̄ntā rōnē: qz p̄ncipia semp oz manere: sed non sūt infinita: ea que manent. ḡ non sunt infinita p̄ncipia. Posset aūt qui vellet ad hoc qō dictū est nō facere rōnē nouam: sed dicere h̄ additum esse ad ꝓbandū qō p̄mise rat. inuebat. n. per lr̄am p̄cedētē nō oīa cōtraria esse p̄ncipia: sed solum ea que sunt p̄ma ⁊ nō sunt ex alterutris: ideo ad hoc ꝓbañ. subdit qō pricipia oz manere. Cū ḡ nō oīa ɔ̄ria maneāt: sz solū maneāt q̄ sunt pª ⁊ nō sunt ex alterutris: iō talia oz eē principia.

Dubitaret forte aliqs vtrū pricipia opz manere ⁊ videtur qō nō: quia p̄ncipia sunt cōtraria: ⁊ vnū cōtrariorū facit ad corruptionē alterius. ḡ videtur ꝙ talia nō maneāt. ¶ Ad qō dixerūt quidam hoc dictū eē s̄m opinionē alioꝝ: qz s̄m Empedo. pª contraria vt q̄litates elemētoꝝ semp manent. posuit. n. elta īntransmutabilia: sz hoc nō videt̄ ītellectū q̄etare. Nam s̄m pria cōtraria posuit eē pricipia nec sunt ex seinuicem nec ex alijs. Sed que sic se habent nō accidit eis fieri transmutatio. videtur ergo ꝙ s̄m phi sniam opz semper principia manere. ¶ Dicēduz ergo ꝙ principia nature sunt mā: ⁊ forma: ⁊ priuatio. materia autem dupliciter potest accipi: vel vt est prima: ⁊ vt ɔ̄siderat̄ s̄m essentiaz suaz: vel vt est disposita. p̄mō mā semper manet: qz mā semp manet mā. scd̄o modo materia nō semper manet. variatur. n. materia s̄z dispositiones additas ita. qō fuit materia liquabiliū ⁊ aquaticoꝝ: fit postea materia ignitoꝝ: ⁊ ypercaumatuz: ⁊ sicut materia potest dupliciter accipi: ⁊ vno modo manet: ⁊ nō alio: sic forma: ⁊ priuatio dupliciter accipi possunt. Naz sicut mā h: vt mā disposita addit supra māᵐ simplr̄: sic priuatio ⁊ forma hoc addunt s̄m nostruz modum intelligendi: super formā: ⁊ priuationē sumptam simplr̄: ⁊ sicut semper manet mā: sz nō semp manet mā h ⁊ sic disposita: sic semp māet ⁊ priuatio ⁊ forma: sz nō h forma ⁊ h priuatio: ⁊ qz hic loquimur de principijs simpliciter: ⁊ non de principijs huiusmodi: vel illius: vt presens sermo postulat: bene dictum est: ꝙ principia semper manent: ⁊ quod dicebatur: quia vnum contrarium facit ad destructionem alterius: patet ꝙ totaliter tollitur hoc contrariuz: vel illud: ⁊ absoluitur ab hac forma: vel ab illa: ⁊ ab hac priuatione: vl' ab illa: nunqz tamen absoluitur simpliciter: semper eniz est sub forma: ⁊ sub priuatione: quia semper est sub aliqua forma sub qua existens p̄uatur opposita. ¶ Ultimo cuz dicit. (Or quidez.) epilogat dicēs: ꝙ manifestum est ex his ꝙ principia neqz sunt vnum tantum: neqz infinita. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quoniam autem finitorum facere duo tantum: vel non facere duo tantum: habet quandam rationez. Deficiet enim aliquis qualiter dēsitas raritatē facere apta nata sit: aut h densitatem. Similier autē ⁊ alia quecūqz contrarietas. Non enim concordia discordiam conducit: ⁊ facit aliquid ex ipsa neqz discordia ex illa sed vtraqz: alteruz qdā tertium.

¶ Quia valde incomplete scimus numerum principioruz sciendo ea neqz esse infinita neqz vnum tantū: ideo hic ostendit quot sunt principia: ⁊ duo facit: quia primo ostendit principia esse tria. Secundo probat ea non esse plura tribus. ibi. (Plura autem tribus.) Circa primuz tria facit: quia primo probat principia esse tria per rationem. Secundo probat hoc per aliorum opinionez. Tertio concludit veritatem. secunda ibi. (Sed omnes vnū hoc.) tertia ibi. (Tria quidem igitur.) ¶ Ad euidentiā prime partis. Notandum ꝙ preter principia contraria: vt preter priuationem ⁊ formaz opz dare tertium. s. materiam. tria ergo erunt principia: forma: priuatio: et materia. duo ergo facit: quia primo ostendit ꝙ oportet dare tertiuz: qō subijciatur contrarijs. secundo ostendit h⁹ tertium esse quodam modo magis principiuz ꝗ̄ aliquod aliorum contrarioꝝ. secunda ibi. (Adhuc autem amplius ⁊ de hoc.) Circa primuz duo facit s̄m ꝙ dupliciter probat intentum. secunda ibi. (Quidaz autem plura.) ¶ Dicit ergo ꝙ faciēdo finita p̄ncipia habet quandam rationez. idest quādaz rationabilem dubitationē: vtrum debeamus ea facere duo tātuz: vel nō facere duo tantuz: ⁊ subdit ꝙ deficiet. id est dubitabit vtiqz aliquis qualiter densitas est apta nata facere aliquid: vt raritatem: aut. s. raritas qualiter est apta nata facere densitatem. Similiter autem ⁊ alia quecūqz ɔ̄trarietas: vna. s. nō facit aliaz nisi subijciatur eis aliqō tertium: vt materia. non enim concordia conducit discordiam: nec facit aliquid ex ipsa: neqz discordia facit aliquid ex illa. i. ex cōcordia: sz vtraqz. i. vt fiat vtrūqz ɔ̄trarioꝝ requiritur

alterum:qdam tertium:vt materia:est ergo vis rōnis ꝙ quia principia sunt cōtraria:ꝛ cōtraria non transmutant se inuicem sine materia:ergo vt saluentur transmutationes naturales oꝫ dare tertiū principiuꝫ videlicet materiā que substernat̄ ɔtrarijs. ¶ Deide cū dicit.

¶ Quidaꝫ autē ꝛ plura recipiunt ex quib⁹ parant corum que sunt ꝑm naturam.

¶ Pōit 2ᵃᵐ rōnē dicēs ꝙ qdā recipiūt plura.i.plura pn̄cipia ex qb⁹ parāt nāꝫ coꝝ que sunt.res enim naturales parant̄ ꝛ cōstituunt̄ ꝛ sunt cōposite ex pluribus principijs:vt quidā dicūt:ꝛ verum est. Sed supple si sola ɔ̄ria essent principia ꝛ nō essꝫ dare māꝫ q̄si 3ᵐ pn̄cipiuꝫ subiectam eis:res nāles non essent cōposite:sed simplices:qđ est incōueniēs. ¶ Notādum aūt ꝙ ideo res nāles sunt cōposite:qꝛ mā que est sub vno cōtrarioꝝ efficit̄ postea sub alio. Sed si vnū ɔ̄rioꝝ fieret aliud tota subā rei essꝫ alteꝝ ɔ̄rioꝝ. Res ergo generate non essēt ɔposite essentialr̄ ex plurib⁹ pn̄cipijs:qđ est incōueniēs. ¶ Notāduꝫ etiā ꝙ qdaꝫ de hoc nō faciunt rōneꝫ nouā:sed cōtinuāt ad texᵐ p̄cedētē dicētes ꝙ oꝫ ponere māle pn̄ᵐ subꝫ vtriqꝫ ɔ̄rioꝝ:sed hui⁹ pn̄ᵐ qdā dicūt eē vnū:qdā plā:iō dr̄ ꝙ quidā parant nāꝫ coꝝ que sunt ex pluribus ponēdo plā materialia pn̄cipia. Lectio. XIIII.

T.c.52. **Adhuc autē amplius ꝛ de hoc aliqs dubitabit:nisi aliqs supposuerit contrarijs naturā. Nullius enim videm⁹ eoꝝ que sunt substantiam contraria. Principiū aūt nō de subiecto oꝑꝫ dici aliquo. Erit.n.principiuꝫ principij. Subiectū.n. principium ꝛ prius videt̄ esse p̄dicato.**

¶ Postq̄ phs ostēdit ꝙ oꝫ dare 3ᵐ vt māꝫ subiectā vtriqꝫ ɔ̄rioꝝ:qꝛ forte diceret aliqs ꝙ licꝫ oporteat ponere tale 3ᵐ:hꝫ tn̄ 3ᵐ nō erit pn̄cipiuꝫ:ideo hic ꝓbat ꝙ istud 3ᵐ est magis pn̄cipiū q̄ aliqđ ɔ̄rioꝝ:imo ipsa ɔ̄ria respectu hui⁹ q̄si nō hn̄t rōnem pn̄cipij. Sꝫ hic qđ est mā videt̄ esse pn̄cipiū pn̄cipij. Duo ergo facit:qꝛ primo facit qđ dcm̄ est. scđo ex his que dixerat ɔcludit ꝙ oꝑꝫ dare māꝫ 3ᵐ pn̄cipiū. 2ᵃ ibi. (Unde si aliqs.) Circa pᵐ duo facit ꝑm ꝙ duplr̄ ꝓbat itēꝫ. scđa ibi. (Amplius nō esse dicimus.) Dicit ergo ꝙ adhuc amplius de h̄ dubitabit aliqs nisi supposuerit vnā nām ɔ̄rijs. nullius.n. videm⁹ coꝝ que sunt subam esse ɔ̄ria:ꝛ quia ɔ̄ria nō sunt substātia nec per se stant merito dubitare debemus quomodo poni possunt principia ɔ̄ria nisi eis detur aliquod 3ᵐ in quo subsistant:ꝛ istud 3ᵐ maxie erit pn̄cipiū:vn̄ oꝫ dici de aliquo:p̄dicatuꝫ.n. qđ dr̄ de subiecto ꝛ est in subiecto videt̄ oriri ex subiecto ex quo sustētat̄. Materia ergo in qua sustētat̄ vtrūqꝫ ɔ̄rioꝝ videt̄ hr̄e rōneꝫ principij respectu vtriusqꝫ. iō subdit̄ ꝙ erit pn̄ᵐ pn̄cipij. subm enīꝫ ꝛ mā est principiū:ꝛ videt̄ esse prius p̄dicato. i. forma:qꝛ h̄ educit̄ de illa. ergo mā nō solū est pn̄ᵐ:sꝫ ē maxime principiū:que est pn̄ᵐ pn̄cipij. ¶ Deide cū dicit.

¶ Amplius nō esse dicimus substantiam contrariam substantie. Qualiter igitur ex nō substantijs substātia vtiqꝫ erit. Aut quō prius nō substantia:substantia erit.

¶ Adducit ad h̄ 2ᵃᵐ rōnē dicēs ꝙ nos nō dicim⁹ eē subaꝫ ɔ̄riā substātie. g̊ principia que ponunt̄ ɔ̄ria nō erūt principia sube simplr̄:quia qualiter ex nō substātijs erit vtiqꝫ suba:ꝛ quō nō suba erit prius substātia. Si igr̄ simpliciter:ꝛ p oēm modū ɔ̄ria essent pn̄cipia substātie:cū contraria nō sint substātia:ex nō substātijs fieret substātia: quia ex pn̄cipijs fieret pn̄cipiatū:ꝛ nō substātia essꝫ prior substātia:qꝛ pn̄cipiū est prius pn̄cipiato. mā ergo cui nihil est ɔ̄rium ꝛ que videt̄ esse maxime suba:qꝛ maxime substat maxime vr̄ hr̄e rōnē pn̄cipij. ¶ Deide cū dicit.

¶ Unde si aliquis ꝛ priorē veram putabit esse rōneꝫ:ꝛ hanc necessariū est si dꝫ saluare vtrasqꝫ ipsas subesse quoddā tertiū:queadmodum dicūt vnā quādā nām dicentes omne vt aquā aut ignē:aut mediuꝫ horuꝫ.

¶ Cōcludit ꝙ oꝫ māꝫ dare eē 3ᵐ pn̄ᵐ ꝛ duo facit:qꝛ p̊ facit qđ dictū est. secūdo ōndit q antiquoꝝ accesserūt magis ad nāꝫ māe ibi. (Videt̄ aūt eē mediū.) Dicit g̊ ꝙ si aliquis putabit rōneꝫ priorē esse verā:que supple ꝓbabat pn̄cipia esse cōtraria. ꝛ hāc. i. putabit hāc rōnē esse veraꝫ probāteꝫ ꝙ principiū oꝑꝫ esse substātiā ꝛ nō esse cōtrariuꝫ:necessariuꝫ est:si debet saluare ipsas vtrasqꝫ rōnes subesse ipsis cōtrarijs quoddā tertium:ita ꝙ ꝓpter cōtraria demus vnā naturā 3ᵒ pn̄cipio:queadmodū dicunt antiqui dicētes vnā quādā naturā esse quā appellabāt māᵐ:m:quā māꝫ dixerūt qdā esse aquā:qdā aerē:qdaꝫ mediū hoꝝ. ¶ Notādū aūt ꝑm Cōmētatorē ꝙ rōnes prius facte nō adducunt̄ ad ꝓbandū māꝫ esse principiū. Sed adducunt̄ directe ad ostendēdū ɔtraria eē pn̄cipia:quia cōtrariū in subiecto ꝛ causat̄ ab ipso. cum igit̄ subm sit pn̄cipiuꝫ ɔ̄rij: si cōtrariuꝫ essꝫ pn̄cipiū:tūc pn̄cipium haberet principiū:ꝛ esset aliqđ principiū pn̄cipij:qđ est incōueniēs. Rursus si pn̄cipia sube eēnt cōtraria cū ɔ̄ria nō sint sube pn̄cipia sube nō essent substātia:ꝛ nō substantia esset prior suba:ideo Cōmen. dicit ꝙ iste rōnes sunt disputatiue:que nō concludunt veꝝ ꝑm totū:sed ꝑm parte. priores ergo rōnes probātes pn̄cipia esse ɔ̄ria vere sunt ꝑm partē:qꝛ aliqua pn̄cipia sunt ɔ̄ria. ꝛ he rōnes vere sunt ꝑm partē:qꝛ est dare pn̄cipiū nō cōtrariū:ideo Cōmē. dicit ꝛ allegat ad h̄ Alexan. ꝙ subaꝫ substātie eē ɔ̄riā verū est ꝑm formā:quia vna forma cōtrariat̄ alteri:ēt quātū vna magis habꝫ rōneꝫ habitus: alia vero magis priuationis:ideo cōmētator ait. ꝙ si qs putet predictā rōnem ꝓbantē ɔ̄rietatē pn̄cipioꝝ eē veram quātū ad aliqd:ꝛ hāc negātem hꝫ ɔ̄rietatem etiaꝫ esse verā quātū ad aliquid:oportebit eū ponere vtrūqꝫ: scilicꝫ q̄dam pn̄cipia sunt cōtraria ꝛ quedā nō ɔ̄ria:contraria quātū ad formā:nō ɔ̄ria quātū ad mām. ergo preter ɔ̄ria oportebit eū dare tertiū pn̄cipiū. s. mām. quocūqꝫ tamē modo expōat̄ satis p̄t haberi expositio littere.

Dubitaret forte aliqs vtrū mā sit magis pn̄ᵐ q̄ forᵃ vt vr̄ velle phs q pōit eā q̄si pn̄ᵐ pn̄cipij:ꝛ innuit eā esse priorem forma:quia subm est semper prius p̄dicato. ¶ Respōdeo. dicēdū ꝙ nō est inconueniēs mām esse priorē forma ꝛ ecōuerso ꝑm aliū ꝛ aliū modū:quia in via generationis ꝛ originis mā est prius forma:qꝛ forma videt̄ educi de potētia materie. in via tamē perfectionis ꝛ actus forma est p̊or mā: cum materia ꝑm se sit potētia solū:ꝛ esse ꝛ perfectioneꝫ suscipiat ꝑ formā:sed hoc nō videt̄ questio querere. Sꝫ querit cui magis attribuēda sit ratio pn̄cipij:ideo sciēdū ꝙ principium est causa alicuius:ꝛ hoc esse dicit̄ inquātum facit ad esse eius:ideo qđ magis facit ad esse magis habꝫ rōnem principij:ꝛ qꝛ forma pn̄cipalius facit ad esse rei q̄ materia: forma magis habet rōneꝫ pn̄cipij q̄ materia: nō est tn̄ incōueniens qđ simpliciter est magis tale per aliquē modum eē minus tale:vt forma:que simpliciter magis habet rōnem pn̄cipij:quia magis facit ad esse:tamē ꝑm aliquid minus habet rōnē pn̄cipij:cum in via originis sequat̄ materiaꝫ:de cui⁹ potētia educit̄.

Dub. 2a. **Alterius** forte dubitaret aliqs vtr̄ mā sit magis subā q̄ forma: cū videatur phs velle q̄ ɔtraria nō habeāt ratione sube; ppter qd mā magis videt̄ esse subā q̄ forma. ¶ Rñsio. dicēdū q̄ in oib⁹ est duo ɔsiderare. rē ⁊ modū rei. est ergo videndū qd ipoztet realr̄ suba ⁊ in quo ɔsistat modus eius. suba. n. ē id qd est ⁊ q̄tū ad id qd iportatur per rez denominat ens qddā a quo omnia alia dicūtur esse: q2 vt pōt haberi ex T.c.21. quarto metha. sicut oia dicūtur sana p attributionē ad vnū sanū: sic oia dicūtur entia per attributionē ad vnū ens: vt ad subaz. ⁊ q2 ratio entitatis pncipalr̄ iportatur per formā q̄tū ad id qd realr̄ ⁊ fm id qd est iportatum nomie substātie: ideo forma est magis substātia q̄ mā: modus aūt substātie ɔsistit in per se essendo. q̄tuz ergo ad talem modū forma deficit a ratione sube: q2 nō per T.c.19. se existit sed hz esse in mā: vnde. 5. meth. forma subalis dicitur esse quedaz qualitas: ideo fm talem modū materia est magis suba q̄ forma: q2 magis substat. ex hoc autem magis soluit̄ qd premissa: q2 forma fm id qd realiter iportat̄ nomie pncipij: est magis pncipiuz q̄ materia: tñ q̄tum ad aliquē modū se habēdi mā ē magis pncipium q̄ forma. ¶ Deinde cū dicit.

¶ **Videt̄ aūt mediū magis. Ignis. n. ⁊ terra ⁊** T.c.54 **aer ⁊ aqua cū ɔrietatibus ɔplexa sunt. Unde nō irrōnabilr̄ faciūt subz alterū ab his faciētes: Aliorū aūt qdā aerez. Aer. n. minime hz aliorū drias sensibiles. Cōsequēter aūt aqua.**

¶ Ostēdit qui antiquorū accesserūt magis ad nām materie dicens: q̄ mediū idest ponēs mām esse aliqd mediū videtur magis accessisse ad nām māe. ignis eniz ⁊ aqua aer ⁊ terra cū ɔrietatib⁹ cōplexa sunt; vñ q2 mā fm se dicit aliquid semotum a contrarietatib⁹: nō irrōnabiliter faciunt facientes subiectū alterū ab his. i. ab his elementis: ⁊ ponētes ipsum esse medium inter ea. ⁊ subdit: quidā aliorū quidem. i. inter alios aerem. q. d. q̄ post facientes materiā esse aliqd mediū inter elemēta inter oēs alios meli⁹ dixerunt: qui posuerunt mām eē aerem: q2 aer aliorū. i. iter alia elemēta minime hz differētias sensibiles: ⁊ iō magis accedit ad nāz materie. cōsequenter autē aqua idest post ponentes materiam eē aerem consequēter minus male dixerūt ponētes eā eē aquā: ⁊ supplendū est q̄ iter oēs alios pessime dixerūt ponentes eam esse ignē. ¶ Notandū autē q̄ ponentes materiā esse ignē crediderunt eā eē pncipiuz actiuū: iō dixerūt eam esse ignē: q2 inter oia maxie est actiu⁹: propter qd pessime dixerūt: q2 materia fm se dicit quid in potentia non in actu: q2 si vellemus hos trahere ad bonum intellectum: diceremus q̄ mā ⁊ quolibet pnm fm se videtur dicere aliquid simplex. Cū ergo iter elementa ignis magis videat̄ accedere ad simplicitatem: magis videt̄ habere rōnē principij. ¶ Cōseqnter cū dic.

T.c.55. ¶ **Sz oēs vnū h̄ ɔrijs figurāt: vt dēsitate ⁊ raritate: ⁊ eo qd mai⁹ ⁊ min⁹. Hec aūt sunt oia: excellētia videlicet ⁊ defect⁹ sicut dictū est pri⁹.**

¶ Postq̄ pbauit q̄ oportet dare tertiū pn⁹. s. māz p rōnem: hic pbat h̄ per antiquorū opinionē. ⁊ duo facit. q2 primo facit qd dictū est. scdo dat differentiam inter ipsos antiquos. scda ibi. (Sed videtur antiqua eē.) Dic̄ ergo. q̄ omnes antiqui figurant hoc vnū materiale pncipium ɔrijs formis: q2 aut figurant ipsum raritate vel densitate: aut eo q̄ est magis ⁊ minus: ⁊ subdit. q̄ h̄ oia sunt excellentia videlz ⁊ defectus sicut prius dictū est. Nam vt dicebat̄ excellentia ⁊ defect⁹ sunt q̄dā vlia: in q̄ reducunt̄ oēs alie ɔrietates. ¶ Deinde cū dicit.

¶ **Sed videt̄ antiqua esse opinio q̄ vnū ⁊ supabūdantia ⁊ defectus pricipia rerū sunt. sed nō eodē modo. Sz antiqui duo qdē facere: vnū aūt pati: posteriorū aūt quidā ɔtrariū vnū qdē facere: duo vero pati magis dicunt.**

¶ Quia dixerat q̄ opinio que dicit q̄ rerū pncipia sunt supabundantia ⁊ defectus. i. fuerunt duo ɔtraria: ⁊ sunt vnū nō ɔriū: sed differēter: q2 qdā posuerūt duo ɔria ex pte forme: vnitatez ex parte materie quidam aūt econuerso: iō subdit q̄ hec non sunt eodē modo. Sed antiq. i. antiquiores dixerunt duo facere. i. posuerūt dualitatem ⁊ ɔrietatem ex pte pncipij actiui ⁊ forme. vnū aūt dixerūt: q2 posuerūt vnitatem ex parte pncipij passiui ⁊ materie. ¶ Posteriorū quidā vt Platonici ɔriū. i. dixerunt ɔtrariū. Nā dixerūt vnū qdē facere vt ydeā. dicūt enim vnitatem ex pte forme. duo vero dnt magis pati: q2 posuerūt dualitatem vt magnū ⁊ pruū: ex pte pncipij passiui ⁊ materie. ¶ Ultimo cū dicit

¶ **Tria quidē igit̄ dicere elemēta esse: ⁊ ex his: ⁊ ex huiusmodi alijs itēdētibus videbit̄ vtiq3 habere quādam rationē: sicut diximus.** T.c.56.

¶ Cōcludit pncipia ⁊ elemēta esse tria dicens. q̄ dicere tria elementa manifestū erit ex his que dicta sunt: ⁊ ex alijs h9 intendentib⁹ videbitur vtiq3 habere q̄daz rōnē: sicut dixim⁹. rōnabilr̄ ostēsuz est ⁊ dictū est supra. q̄ pter duo contraria oportet dare tertium pncipium qd est materia. ¶ Deinde cū dicit.

¶ **Plura aūt tribus nō amplius. Ad patiēduz quidē enim sufficiēs est vnū.**

¶ Postq̄ pbauit q̄ oportet pncipia esse tria. hic pbat q̄ nō possunt esse plura tribus: ⁊ tria facit. scdo q̄ triplr̄ hoc ondit. scda ibi. (Si aūt q̄tuor.) tertia ibi. (Simul aūt.) Dicit ergo q̄ plura aūt tribus nō ampl⁹. i. nō pncipia possunt esse plura trib⁹. ⁊ est ratio: q2 ad patiendū quidē sufficiens est vnū pncipiū. ⁊ supple duo ɔria sufficiunt ad agendū: ⁊ q2 frustra fit per plura qd pōt fieri p pauciora: tria tātū erunt pncipia duo formalia ⁊ vnum materiale. ¶ Deinde cū dicit.

¶ **Si aūt quatuor existentibus due erūt ɔtrarietates. oportebit seorsum vtrisq3 esse alterā quandā naturā. Si aūt ex īuicē poterit generare ociosa vtiq3 altera ɔtrarietatū erat.**

¶ Adducit secūdam rationem. quia si principia reducerentur in vnam cōtrarietatem: cum vna cōtrarietas requirat vnum subiectuz: ⁊ habeat duo extrema: nō eēnt nisi tria principia: ideo ait: q̄ quatuor existentibus principijs non sufficiet vna contrarietas: sed ad minus due erunt contrarietates. oportebit ergo seorsum vtrisq3 cōtrarietatibus dare alterā quandam naturam mediaz: idest dare alterum subiectum ⁊ alteram materiaz. Si autez h9 contrarietas ex inuicē poterit generare: ociosa vtiq3 erit altera contrarietatum: sed quia inconueniens est esse aliquid ociosum in natura: inconueniens est esse plures contrarietates. non ergo erūt plura principia tribus: sed erit vna cōtrarietas siue erunt duo cōtraria: ⁊ erit vna materia subiecta vtrisque. ¶ Notandum autem q̄ ab eodem vniuersaliter non potest imediate procedere nisi vnum. Si ergo cōtraria procedūt ab aliquo subiecto: si vnum est subiectum: oportet q̄ insit ei vna prima contrarietas. quare si essent due cōtra

rietates p̄me oporteret ꝙ essent duo sub̄a. ℂ Notādū etiam ꝙ omnis transmutatio presupponit vnitatē materie: ⁊ per consequens presupponit vnitatem cōtrarietatis: quia vnius subiecti vna est prima contrarietas. sicut ergo sufficit vna materia vt statuatur trāsmutatio in rebus: imo si essent materie plures: vel nō esset trāsmutatio: vel altera superflueret. sic si essent plures contrarietates prime: vel non esset transmutatio vel altera superflueret. ℂ Notandum etiam quālibet istarum rationuz: ośdere nō esse p̄ncipia plura trib⁹: quia nō est dare aliquid ociosum in natura. Sed prima ratio magis se tenet ex p̄te m̄āe: vt ꝙ m̄ā eēt ociosa si essent p̄ncipia plura tribus: hoc autez magis se tenet ex parte cōtrarietatis: vt ꝙ esset aliqua contrarietas ociosa si nūerus p̄ncipioꝝ excederet triariū nūeꝝ. ℂ Deiñ cū dič

ℂ Simul autē ⁊ ipossibile est ꝯtrarietates primas. Substantia enim vnū qˀdam genus est entis. Quare in eo ꝙ prius ⁊ posterius sunt: differūt abinuicē principia tantū: sed nō genere. Sēper enim in vno genere cōtrarietas est vna. Omnes enim ꝯtrarietates reduci videntur in vnā. ℂ Qꝛ quidē igitur neqꝫ vnū sit ele-
T.c.57.
mentū: neqꝫ plura duobus vel tribus manifestum est. Hoꝝ aūt vtꝝ sit veꝝ: quēadmodum diximus: dubitationē habet multā.

ℂ Adducit tertiam rationem ꝙ si in vno genere ipossibile est esse plures contrarietates primas: ⁊ quia substātia est vnum qˀdam genus entis: in substantia erit vna prima contrarietas. ideo subdit. ꝙ contraria que ponūtur principia tantuz differunt in eo ꝙ sunt quedaz prius: quedam posterius. Sed tamen non differunt genere. Sed in vno genere est vna cōtrarietas ad quā reducuntur omnes alie. omnes enim contrarietates in vnā contrarietatem reducuntur: vt in priuationē ⁊ habitū: que est in genere substantie. supplenda est ergo ratio: ꝙ si essent principia plura tribus: essent plures contrarietates: quarū vna non reduceretur in aliam: qˀd est incōueniens. ℂ Notandum autem ꝙ substantia que nominat vnum genus: in quo est prima cōtrarietas: dupl'r potest accipi: vel ꝓ genere predicabili: vel subycibili. Si accipiatur predicabili: tūc est sensus. ꝙ oppositio in oībus alys generibus reducitur ad oppositionem que est in genere substantie. vt priuatio ⁊ forma prout sunt in alys generibus opposita reducūtur ad priuationē ⁊ formaz in genere substantie. ergo cōtraria possunt differre s̄m p̄us ⁊ posterius: s̄m ꝙ genera illa in quib⁹ tales contrarietates sunt scd̄m prius ⁊ posteri⁹ se habent: omnia tamen reducuntur ad contraria in vno genere. ℂ Alio modo intelligi potest prout substantia nominat genus subycibile: ⁊ isti expositioni multum concordat series textus. Nā si accipiat̄ sub̄a pro genere predicabili simpliciter loquendo: oīa cōtraria non sunt in vno genere: nisi forte per reductionē: inquātuz reducuntur ad vnū genus. Si accipiat̄ ꝓ gn̄e subycibili qˀd dicit̄ nō habz calūniam. omnia enī cōtraria sunt in vno genere subycibili: qꝛ omnia vt in subiecto fundantur in substantia. non ergo differunt contraria secunduz genus subycibile: vt ꝙ quedam fundant̄ in substantia quedam nō: sed differunt s̄m prius ⁊ posterius: quia quedam mediati⁹ adherent sub̄e q̄ꝫ alia. Si ergo oīa ꝯaria sunt in vno genere sub̄i: ⁊ vni⁹ sub̄i est vna prima ꝯrietas: ad quā oēs alie reducūtur: de necessitate erunt tria p̄ncipia: ⁊ non plura: subiectum. s. ⁊ duo contraria constituentia illam contrarietatem primaz: ad quam omnes cōtrarietates alie reducūtur. ℂ Ultimo epilogat circa determinata. d. manifestum esse ꝙ elementū ⁊ principium nō est tm̄ vnum: sed vtrum non sint plura duobus: sed sint tantuz duo. Uel nō sint plura tribus: sed sint tantū tria vtrūqꝫ horum dubitationē habet multam sicut diximus: quia dubium est vtrum principia sint tantū duo. vel tantum tria. ℂ Notandum aūt ꝙ p̄ncipia tria sunt quoꝝ duo sunt per se vt m̄ā ⁊ forma: ⁊ vnuz per accn̄s: vt priuatio. dicit ergo phylosophus: dubitationez habere vtꝝ principia sunt duo vel tria: quia nondum manifestum est quo modo sunt duo ⁊ quomodo tria. vel hoc ideo dicit. quia vsqꝫ nunc adduxit rationes disputatiuas vt Commen. ait: posterius autem adducet rationes naturales ⁊ phisicas: ⁊ quia disputatiue rationes: plenam fidem non faciunt: ideo dixit dubium esse quid sentiendum sit de nūero p̄ncipioꝝ.

Lectio. XV.

Sic igit̄ nos dicamus primū de omni generatione aggrediētes. Est. n. scd̄z nāz cōmunia prius dicere: ⁊ sic circa vnūqˀdqꝫ ꝓpria speculari.

ℂ Postq̄ꝫ ph̄s in inquirēdo numerū p̄ncipioꝝ adduxit rationes disputatiuas: hic adducit rationes naturales ⁊ physicas. vel possumus dicere ꝙ circa principia tripliciter contingit queri: primo qualia sint: ⁊ ad hoc respondetur ꝙ contraria. contrarietas enī nominat quēdam modum qualem: propter qˀd ipsa principia in genere substantie vt contraria sunt: habent quēdam moduz qualem. secundo ꝯtingit q̄rere circa p̄ncipia quot sunt ⁊ ad hoc respondetur tria. tertio contingit querere que sunt. Non enim sufficit scire ꝙ sint tria nisi sciuerimus que sunt illa tria. ℂ Postq̄ꝫ ergo philosophus venatus est principiorum contrietatem: determinauit de numero principiorum ostendendo quot sunt. in parte ista inquirit de quiditate eorum ostendendo que sunt. ⁊ tria facit. quia primo inquirit que sunt illa tria que ponuntur esse principia: ostendēs ꝙ sunt materia forma ⁊ priuatio. secundo ostendit per quem modum talia sunt principia ostendens materiam ⁊ formaz esse principia per se: priuationem vero per accidens. tertio ex his que dixerat reprehendit defectum antiquorum. secūda ibi. (Manifestuz ergo ꝙ si quidem.) tertia ibi. (Qꝛ autez singulariter.) Circa p̄muz duo facit: quia primo continuat se ad dicenda. scd̄o exequitur de itento ibi. (Dicimus enim fieri.) Dicit ergo. ꝙ sic dicamus primum aggredientes de omni generatione. est enim s̄m naturaz prius dicere cōmunia postea speculari ꝓpria circa vnūquodqꝫ. ℂ Notandum autem hoc ideo dictū esse: quia rationes precedentes fuerunt. q. cōmunes: cum fuerint disputatiue. sequentes vero sunt. q. proprie cum sint naturales ⁊ physice vel possumus dicere ⁊ melius ꝙ inter rationes physicas quedam sunt cōmunes: vt rationes tradite in hoc libro: quedam vero sunt. q. proprie ⁊ speciales: vt que traduntur in libris alys. De omni ergo generatione vniuersaliter ꝙ fit in hoc libro est primo aggrediendum q̄ꝫ speculari proprie circa vnūquodqꝫ: q fit in libris alys. ℂ Deinde cū dicit.

ℂ Dicimus enim fieri ex alio aliud: ⁊ ex altero alterum: aut simplicia dicentes aut cōposita.

ℂ Exequitur de intento: et duo facit secundum ꝙ dupliciter ostendit ꝙ oportet materiaz subiectam esse priuatiōi ⁊ forme: ꝓpter qˀd oportet tria esse p̄ncipia: mā

formam ⁊ priuationē.primo enim ostendit h̄ ratione. secundo inductione.secunda ibi.(Multipliciter autē cum dicitur.)Ad euidentiam autem prime partis notandum ꝙ si non essent dare tertium principiuꝫ preter contraria: omnis generatio inciperet ab vno opposito ⁊ terminaretur ad aliud.sed quia preter opposita:vt preter priuationeꝫ ⁊ formā est dare tertium vt materiā ideo generatio incipit quodam modo a duob⁹:vt a materia ⁊ priuatione:⁊ terminatur ad tertiū:vt ad formā. Si igitur ostendere poterimus generationē incipere a duobus vt a materia ⁊ priuatione:cum sit euidens eaꝫ terminari ad formam:manifestuꝫ erit tria esse ꝑncipia generabilium: materiam formam ⁊ priuationem.duo ergo facit.Nam primo ostendit generationē quodam modo īcipere a duobus.secundo ex his que dixerat cōcludit subiectum generationis esse aliquo modo duo. secunda ibi.(Determinatis autem his.)Circa primuꝫ tria facit secundum ꝙ tripliciter probat ꝙ id a quo īcipit generatio est quodam modo duo.secunda ibi.(Dorum autem quidem.)tertia ibi.(Eoruꝫ auteꝫ q̄ fiunt.) In parte ꝑma intendit talem rationeꝫ.si non esset dare tertium principium preter contraria:⁊ si generatio semper inciperet ab vno oppositorum:⁊ termīaretur in aliud:vt a priuatione in formā:omnis generatio denomīaretur nomine simplici:⁊ nunq̄ꝫ denomīari posset nomine composito:sed hoc est falsum:q2 vtroq3 modo denominatur.generatio ergo esset. ❡ Notandum autem totam vim huius rationis in hoc consistere:ꝙ generatio competenter denominari potest per simplex ⁊ per compositū.qđ non esset nisi quodaꝫ modo inciperet a duobus:vt a priuatione ⁊ materia.tria ergo facit.quia ꝑmo ait generationem posse nominari per simplex ⁊ per cōpositū.secundo exponit qđ dixerat.tertio exequitur de mēbris.secunda ibi.(Dico autē sic.)tertia ibi.(Simpliciter quideꝫ ergo.)Dicit ergo.ꝙ dicim⁹ fieri aliud ex alio:q̄ꝫtum ad generationem substantiarum:⁊ alterꝫ ex altero:q̄ꝫtum ad generationem accidentiū:⁊ hoc aut simplicia dicentes aut cōposita:q2 generatio taliū per simplex ⁊ ꝑ ꝯpositū dn̄ari pōt. ❡ Deinde cū dicit.

❡ Dico autem sic hoc. Est enim hoc fieri hominem musicum. Est autem non musicum aliquod fieri musicum. Aut non musicuꝫ hominem musicum.

❡ Exponit qđ dixerat ponendo in terminis ⁊ exemplificat:in accidentibus:vbi magis est nota vtraq3 denominatio dicens.dico autem:idest expono h̄ sic.q2 est.idest contingit.hoc.idest aliquod fieri musicum hominem:⁊ est non musicū aliqđ fieri musicum:aut etiam non musicū hominē fieri hominē musicū. ❡ Deinde cū dic̄.

❡ Simpliciter quidem igitur dico ꝙ fit hominem ⁊ non musicum: ⁊ quod simpliciter fit musicum. Compositum autem ⁊ quod fit ⁊ ꝙ factum est:cum non musicum hominem dicam⁹ fieri aut musicum aut musicū hoīeꝫ.

❡ Exequitur de membris diuisionis ostendendo quomodo in talibus reseruatur simplex ⁊ compositum dicens:ꝙ simpliciter quidem dico ꝙ fit hominem q̄ꝫtuꝫ ad subiectum:⁊ ꝙ fit non musicum quantum ad priuationem:⁊ simpliciter etiam dicitur ꝙ fit musicum quātum ad formaꝫ.quocūq3 enim modo denominet̄ generatio vel a subiecto tantum vel a priuatione tātū vel a forma tantum semper dicitur simplex:sed compositus est aut qđ fit aut qđ factū est.taꝫ eniꝫ in fieri q̄ꝫ in facto esse potest esse denominatio composita:vt cum dicim⁹ non musicum hominem fieri musicum:aut dicimus ipsum fieri musicum hominem.vtroq3 enim modo est composita generatio: siue dicat̄ .nō musicus homo fit musicus.siue non musicus homo fit homo musicus:sed primo modo est composita ex altero termino tantum. secundo mō composita est ex vtroq3 terminoꝝ. ❡ Notandum autem ꝙ modi significandi sequuntur modos intelligendi modi intelligendi modos essendi.nūquaꝫ autem aliquid vere significatur nisi sic sit vt significatur.igitur si generatio competenter significari potest ꝑ nomen compositū:oportet sic esse vere:qđ non eēt nisi esset dare tertium principium differens a quolibet oppositorum. ❡ Notandum etiam:aliquam denominationem esse simplicem tantum:aliquam compositā tm̄: aliquam partim simplicem ⁊ partim compositam.Nā cum generatio incipiat a materia vt est sub priuatione: et terminetur ad eam vt est sub forma vterq3 terminorum potest denominari nomine simplici ⁊ nomine cōposito.Naꝫ termin⁹ a quo pōt denominari vel a priuatione tantum:vel a subiecto tantuꝫ:⁊ tunc est simplex: vel ab vtroq3 simul:⁊ tunc etiaꝫ est compositus:sic etiā terminus ad quē potest denomīari simpliciter vt forma tantum:⁊ composite vt a materia ⁊ forma simul.totam ergo istam diuersitatem denominatiōis facit materia que successiue coniungitur vtriq3 contrarioꝝ.Si ergo vterq3 terminoꝝ generationis accipiatur simpliciter erit denomīatio simplex tantū.Si vtriq3 composite erit composita tm̄.si alter sumat̄ simplr̄ alter composite erit partim sic ⁊ partiꝫ sic.⁊ huius diuersitas accipi potest tam s̄m fieri vt dicat̄ ꝙ h̄ fit h̄:q̄ꝫ s̄m factuꝫ eē vt cū dr̄ ꝙ h̄ factū est. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Horum autem quidem non soluꝫ dicitur hoc aliquid fieri: sed etiam ex hoc: vtex non musico musicus. Hoc autem non dicitur in omnibus vt ex homine factus sit musicus: sed homo factus sit musicus.

❡ Ponit secundam rationem que talis est.si non esset dare materiam que est tertium principium preter contraria:omnis simplex generatio denomīaretur vno modo:quia semper inciperet ab vno termino.sed hoc falsum ē:quia potest simplex generatio accipi multipliciter.ergo ⁊c̄.huius autem rationis ponit tantuꝫ virtutē ⁊ medium.d.ꝙ horum idest harum simplicium generationum.Non autem dicitur aliquid fieri hoc:sed ēt dicit̄ ꝙ ex hoc fit hoc vt ex nō musico musicus:sed hoc non dicitur in omnibus:quia licet dicatur in priuatione non tamen dicitur q̄ꝫtum ad subiectuꝫ quia non dicitur ꝙ ex homine factus sit musicus:sed dicitur ꝙ homo factus est musicus.supplenduꝫ est ergo ꝙ si non eēt dare tertiuꝫ ꝑncipiū vt māꝫ:quia generatio inciperet a priuatione tm̄ cum h̄ ꝙ omnis generatio eēt simplex: nō haberet illas denominationes diuersas secundū ꝙ dictum est. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Eorum autem que fiunt sicut simplicia dicimus fieri aliquid quidem permanens fit:aliud vero non permanens. Homo quidem eni permanet musicus fact⁹:⁊ homo est:sed nō musicuꝫ ⁊ imusicum:neq3 simpliciter neq3 cōpositum permanet. T.c.59.

❡ Ponit tertiam rationem:quia si generatio inciperet

a priuatione tantum τ non a materia cum priuatione. tunc non maneret aliquid a quo īciperet generatio: qꝛ non manet priuatio adueniente forma. cum ergo generatiōe completa aliquid maneat: τ aliquid nō maneat: generatio non incipit ab vno solo vt a priuatione tātū: sed quodam modo a duobus vt a materia τ priuatiōe. Est ergo dare materiaʒ tertium principium. huius ergo rationis non ponit nisi medium. d. ꝙ eoruʒ que sunt simplicia. i. cum denominatur generatio nomine simplici: dicimus fieri aliqd qḋ fit permanens vt subiectū: aliō vō nō permanēs: vt ꝑuatio qdē manet τ factus est hō musicus: ita ꝙ simul stāt materia cū forma: sʒ musicus τ imusic⁹. i. forma τ ꝑuatio nō. supple stat simul nec simplex nec composita: quia priuatio non manet cū forma: vt est separata a materia: nec manet cum ea vt ē cōiuncta materie. ℂ Deinde cū dicit.

T.c.60. ℂ **Determinatis igitur his ex omnibus que fiunt: hoc est accipere si aliquis intenderit sicut diximus: quoniā oportet aliquid semp subijci qḋ fit: τ hoc si numero est vnuʒ sed specie nō vnum est. Specie enim dico τ ratione idem. Non. n. idem est homini τ musico esse.**

ℂ Ex his que dixerat ostendit subiectum generationis τ id a quo generatio incipit: esse aliquo mō duo. ℂ Et tria facit. quia primo facit qḋ dictum est. secūdo qḋ dixerat probat. tertio remouet quandaʒ cauillationem. secūda ibi. (Et hoc quidem.) tertia ibi. (At vero τ in permanentibus.) Continuetur sic. determinatis his ꝙ generatio non solum potest dici simplex sed etiam cōposita. τ ꝙ simplex generatio multis modis potest accipi: τ ꝙ generatio simplex pōt denominari a permanente vt a subiecto: τ a non permanente vt a priuatione. his visis manifestum est si aliquis intenderit ex omnibus que fiunt: ꝙ est accipere hoc sicut diximus: videlicet ꝙ oportet aliquid subijci in illo qḋ fit: τ hoc est subiectuʒ: τ si hoc qḋ subijcitur est vnū numero: τ subiecto specie tamen: idest ratione τ diffinitione non est vnum τ ideʒ. Priuatio enim τ materia que in generatione subijciuntur: sunt ideʒ subiecto: quia priuatio non habet esse per se sine materia. ratione tamen non sunt idem: quia non est idem esse diffinitiuum homini τ imusico. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ **Et hoc quideʒ permanet: illud vero nō permanet. Non oppositum quidem permanet. Homo enim permanet. Musicum autem τ imusicuʒ non permanet: neqʒ ex ambobus compositū: vt nō musicus hō.**

ℂ Probat qḋ dixerat. τ duo facit. secundum ꝙ dupliciter probat materiam differre a priuatione ſm rōnem. secūda ibi. (Sed ex aliquo.) Prima ratio est talis. ꝙ hoc quidem: idest materia permanet: illud vero. s. priuatio non permanet. oppositū quideʒ non permanet: homo autеʒ permanet: si homo fiat musicus: simul erit homo τ musicus. musicuʒ auteʒ τ imusicū nō permanent: qꝛ si hō fiat music⁹ ex īmusico nō remanebit ꝑuatio ſʒ se: neqʒ cōpositū ex mā τ ꝑuatiōe. ℂ Deiñ cū dicit.

T.c.61. ℂ **Sed ex aliquo fieri aliquid: τ non hoc fieri aliquid: magis quidem dicitur in non permanentibus: vt ex non musico musicum fieri: ex homine autem non.**

ℂ Ponit sc̄dam rationeʒ. ꝙ ex aliquo fieri aliquid: τ nō hoc fieri aliquid magis dicitur in non permanētibus. idest in ꝑuationibus: vt ex non musico dicim⁹ fieri musicū. in ꝑmanentib⁹ vero hoc non dicitur: ex homie autem non dicitur fieri musicus. differt ergo ꝑuatio a mā rōne τ diffōne: tū quia materia manet τ nō priuatio. tū etiam quia aliter denominatur generatio a ꝑuatione τ aliter a subiecto: cuʒ ex imusico fiat musicuʒ τ nō ex homine. ℂ Notandū autem has duas rōnes positas esse hic τ superius: sed non ad eundem finem: sed ibi adducte sunt vt probaretur ꝙ oportet materiam subijci forme τ priuationi. hic vero adducunt̃ vt ostendat̃ mā̃ʒ ratione esse aliā a ꝑuatiōe. ℂ Deinde tum dicit.

ℂ **At vero τ in permanentibus aliquādo dicit̃ similiter. Ex ere enim statuam dicimus fieri: nō es statuaʒ. Hoc autem ex opposito τ non permanēti vtrolibet dicitur ex hoc hoc: τ h̄ h̄. Et nāqʒ ex imusico τ imusicus fit. musicus. Unde τ in composito similiter est. Etenim ex imusico homine τ imusicus homo dicitur fieri musicus.**

ℂ Remouet quādā cauillationē. dixerat eniʒ ꝙ in permanentibus nō dicit̃. ex hoc fit hoc. Sed videtur contrarium. Nam etiam in permanētib⁹ aliquibus dicit̃ simpliciter. ex hoc fit hoc: vt ex ere dicimus fieri statuam. τ non dicimus es fieri statuam. supple tantū: vel nō dicimus es fieri statuam ita proprie sicut ex ere statuā. Sed supplendum est ꝙ hoc ideo accidit: quia es includit priuationeʒ τ oppositūʒ: qꝛ videt̃ dicere aliquid informe: ideo subdit ꝙ ex opposito τ non permanenti. i. ex priuatione dicitur vtrolibet: idest vtrūqʒ: videlicet ex hoc fieri hoc. τ hoc fieri hoc. τ namqʒ ex imusico supp. fit musicus. τ imusicus fit musicus: τ qḋ dictū est de priuatione veritatem habet de composito ex priuatiōe τ subiecto. ideo subdit. ꝙ τ in composito similiter est: qꝛ enim ex musico homine dicitur fieri musicus: τ imusicus hō dicit̃ fieri musicus. ℂ Tunc sequit̃ illa pars.

ℂ **Multipliciter autem cuʒ dicatur fieri: et horum quidem non simpliciter fieri: sed hoc aliqd fieri: simpliciter autem fieri substantiaruʒ solum est ſm quid aliorum.** T.c.

ℂ In qua cū ꝓbauit per rōnē ꝙ oportet dare materiaʒ tertium ꝑncipium: probat' hoc inductione. τ tria facit. quia primo distinguit multiplex fieri. secundo inducit ꝙ in vnoquoqʒ fieri oportet materiaʒ subijci. tertio ex dictis cōcludit tria esse ꝑncipia. duo contraria: τ tertiū qḋ est materia. secunda ibi. (Manifestū quia necesse.) tertia ibi. (Quare ostensum.) Dicit ergo. ꝙ cuʒ multipliciter dicatur fieri: horum quidem que fiunt: contingit quedam nō simpl'r fieri: sed fieri hoc aliquid: τ secundum quid. Fieri enim simpliciter solū sb̄arum est. Secundū quid fiunt alia accidentia. ℂ Notanduʒ aūt ꝙ simpliciter aliquando opponitur ei qḋ habet esse compositum: aliquando opponitur ei qḋ habet esse secundū quid. primo modo generatio accidentium potest denominari per simplex: vt cuʒ denominatur a subiecto tantum. dicendo. homo fit musicus. vel a priuatiōe tantū. dicendo. imusicus fit musicus. τ sic accipiebat̃ simpliciter in precedenti parte. sed si simpl'r dicitur per cōparationem ad secundum quid: semper generatio accidentium potest dici non simpliciter: quia est secundum quid. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ **Manifestuʒ ꝙ necesse est subijci aliquid qḋ**

fit. Et enim quantum & quale: & ad alterũ: & quando: & vbi fiunt in subiecto aliquo ꝓpter id ꝙ sola substantia de nullo alio dicitur subiecto: sed alia omnia de substantia.

¶ Exequitur de mẽbris diuisionis. & duo facit. quia primo ostendit ꝙ aliquid debet subijci in generatione accidentium. secundo ostendit hoc idem in generatione substantiarum ibi. (Ex autez & sube.) Dicit ergo ꝙ manifestum est quia necesse est aliquid subijci ei qd̃ fit. Nam hoc patet in accidentibus. q̃tuz enim quale & ad alterum. i. relatio. & aliquando. idest qñ. & vbi & cetera. predicamenta fiunt in subiecto aliquo: ꝓpter id ꝙ sola substantia de nullo subiecto dicit̃ tanq̃ accidens de subiecto. Sed omnia alia dicunt̃ de substantia. si g̃ accidentia presupponunt subiectuz: oportet in generatione eorum aliquid subijci. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Ex autem & substantie & quecũq̃ alia simpliciter entia ex quodam subiecto fiant: ꝯsideranti fiet vtiq̃ manifestum. Semper eniz est aliquid qd̃ subijcitur: ex quo fit qd̃ fit: vt plante & animalia ex semine.

¶ Ostendit hoc idem in generatione substãtiarũ. & duo facit: ꝑmo proponit qd̃ intendit & exemplificat specialr̃ in naturalibus. secundo exemplificat in naturalib⁹ sil' & artificialib⁹ ibi. (Fiunt autez que fiunt.) Dicit ergo ꝙ cõsideranti fiet vtiq̃ manifestũ ꝙ sube & q̃cũq̃ alia simpliciter entia q̃tum ad artificialia ex subiecto quodaz fiunt. semper est eniz aliquid qd̃ subijcit ex quo fit qd̃ fit. exemplificat autẽ specialiter in naturalibus. dicens vt plante & animalia fiunt ex semine. & alia ex alia materia sunt. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.63 ¶ Fiunt autem que sunt simpliciter. Alia quidem trãsfiguratione: vt statua ex ere. Alia vero appositione: vt que augmentant̃. Alia vero subtractione: vt ex lapide mercurius. Cõpositione autem vt domus. Alteratione vero vt que conuertuntur secundum materiaz. Omnia autẽ que sic fiunt: manifestũ est quoniam ex subiectis fiunt.

¶ Inducit in naturalibus & artificialibus simul dicẽs. ꝙ que fiunt simpliciter alia fiunt ex transmutatiõe. vt statuã. alia ex appositiõe vt ea q̃ augm̃tant̃. vt fluui⁹ ex diuersis riuis. alia ex abstractiõe & remotiõe. vt ex lapide. i. in lapide mercuri⁹. i. forma mercurij. sculpit̃ ꝑ remotionez partiuz lapidis. alia fiunt cõpositione: vt domus. alia alteratione & transmutatione. vt que cõuertũtur adinuicem s̃m materiaz. vt ex aqua aer & ecõuerso. cum ergo in omnibus his aliquid subijciat̃ manifestũ est ex inductione. quoniã omnia que sic fiunt ex subiectis fiunt. ¶ Notandum autem rationes & inductionem: quas in presenti lectione adducit ad probandum ꝙ necesse est ponere materiã successiue subijci vtriq̃ ꝯtrariorũ sunt ꝓprie & nãles: q2 oẽs arguũt ex fieri & ex motu: de quo proprie ꝯsiderat nãlis. ¶ Deinde cuz dic̃.

T.c.64 ¶ Quare ostensum ex dictis est: quoniam qd̃ fit: semper compositum est. Et est quidẽ aliquid qd̃ fit: est autez aliquid qd̃ hoc fit: & hoc dupliciter. Aut enim subiectum aut oppositum. Dico autem oppositum quidẽ non musicum: subiectum autem hominem. Et infigurationem & inordinationez & informationem oppositum. Es autem & lapidem & aurum dico subiectum.

¶ Cõcludit ex dictis ꝙ preter contraria oportet ponere tertium ꝑncipium. s. materiaz. & dicit. ostensum esse ex dictis qm̃ qd̃ fit semper est compositũ: & in fieri tria ẽ cõsiderare: videlicet aliquid qd̃ fit hoc: idest qd̃ fit musicum: & hoc dupliciter contingit dicere: aut substantia: idest subiectum: quia homo fit musicus: aut oppositum. i. priuatio: q2 etiam ĩmusicus fit musicus. hoc est ergo qd̃ subdit: dico autem oppositũ non musicũ q̃tum ad priuationem. subijci autem hominem. & in artificialibus dico oppositum priuationez infigurationez inordinationẽ & iformationẽ. i. nõ formationẽ. subiectũ aũt voco lapidem aurum aut es. Lectio. XVI.

Manifestum igitur ꝙ si quidẽ sunt cause & principia eoruz que natura sunt: ex quibus primis sunt: & fiunt non secundum accidens: sed vnumquodq̃ qd̃ dicitur secundum substantiã qd̃ fit ex subiecto & forma. componitur etenim musicus homo ex homine & musico quodammodo. T.c. 65.
Resolues enim rationes in rationes eorum. T.c. 66.
¶ Manifestũ igit̃ est ꝙ fiunt: que fiũt ex his.

¶ Ostenso quõ oportet tria esse principia duo opposita & tertium qd̃ est materia. in parte ista ostendit quõ talia habeant rationez ꝑncipij & tria facit. q2 primo ostendit quõ duo opposita cũ materia habeant rõnẽ principij. secundo declarat qualiter accipienda sunt opposita que debent poni ꝑncipia. tertio manifestat quomodo materia comparatur ad huius opposita. scd̃a ibi. (Ex quidẽ igitur principia.) Tertia ibi. (Substantia autẽ natura.) Circa primũ tria facit. quia primo ostẽdit materiam & formaz esse principia per se. secundo ostendit priuationem esse principiũ per accidens. tertio ex h̃ cõcludit vera esse que superi⁹ dicta sunt. secũda ibi. (Est autem subiectum.) tertia ibi. (Vñ est ꝙ sicut.) Dicit ergo. ꝙ eorum que sunt natura. idest reruz nãlium. per se sunt cause & ꝑncipia. ex quib⁹ primis. idest per se & primo sunt & fiunt res nõ s̃m accidens. hec ẽ maior sillogismi. dicit autem. sunt & fiunt vt cõmuniter dicit̃ vt ostẽdat se dare principia nõ solum q̃tum ad fieri: sed etiaz q̃tum ad esse. & subdit. ꝙ vnũquodq̃ dicitur ꝙ fiat s̃z subam. idest per se & essentialiter ex subiecto et forma. hec est minor. sequitur cõclusio. ꝙ omnia naturalia cõsistent per se & essentialiter ex subiecto: & forma. Hoc aũt declarat cum subdit. ꝙ homo musicus componitur ex homine tanq̃ ex subiecto: & musico tãq̃ forma: que cõpositio est quodam modo essentialis hominis musici quia quodãmodo rõnẽ hominis musici resolues in rationes eorum. idest in rationes componentiũ. cõcludit ergo. manifestum esse ꝙ que fiunt fiant ex his. idest ex materia & forma. ¶ Notandum autem ꝙ ex homine & musico non fit vnuz essentialiter & per se. ideo homo & musicus non sunt simpliciter ꝑtes essentiales: tñ quia nihil prohibet qd̃ non est essentiale simpliciter esse eẽntiale huic quodaz modo. musicus & homo licet nõ sunt partes essentiales simpliciter: quia non faciunt vnũ totum per essentiam: sunt tamen partes essentiales quodam modo huic: quia sunt essentiales homini musico

hoc enim totum qđ est homo musicus intelligi non potest sine homine ⁊ musico. ¶ Deinde cum dic.

¶ Est autem subiectuz numero quidem vnũ: specie vero duo. Homo quidem enim ⁊ auꝝ ⁊ omnino materia numerabilis est. Hoc eniz aliquid magis ⁊ non secundũ accidens ex ipso fit: qđ fit: Priuatio autem ⁊ contrarietas accidens: vnum autem species vt ordinatio: aut musica: aut alioꝝ aliquid sic predicantium.

¶ Ostendit priuationem esse principium per accidēs: ⁊ dicit. ꝙ subm numero quidē est vnũ: specie vero. i. diffinitione. ⁊ rōne est duo. qꝛ mã priuata aliqua forma que subycitur in generatione quodã mõ duo dicit: ⁊ qꝛ ꝑuatio ratione ⁊ diffinitione differt a mã: ideo subdit ꝙ hõ quidez ⁊ aurũ ⁊ oĩno mã ⁊ qcq̃d factioni subycitur quodam modo numerabilis est: ⁊ importat plura rōne ꝑuationis ãnexe: ⁊ h̃. s. materia et subiectum est magis aliquid ⁊ per se: ⁊ non ſm accidens fit qđ fit ex ipso subo. priuatio vero ⁊ cõtrarietas accñs. i. est ꝓncipiũ per accidens. Nam priuatio est magis non aliq̃d q̃ aliq̃d. materia ergo est principium per se. priuatio vero per accidens: aut pro ſz: sed spēs. i. forma q̃ est vnũ quoddã ꝓncipium: vt ordinatio aut musica aut aliquid alioꝝ sic predicantium ⁊ habentiũ se per modũ forme. supple qđ est huius forma: non est principiuz per accidens sed per se.

Cō.66. ¶ Notandum aũt vim huius rõnis in hoc esse: qꝛ mã lz non sit ens in actu: sed sit media iter ens ⁊ nihil: vt dicit Cõmen. tamē qꝛ materia aliquã ceñtiam hz magis est aliquid q̃ nihil. ꝑuatio vero econtrario: cum nullaz essentiã dicat: magis est non aliquid q̃ aliquid: ⁊ qꝛ ipz factum ⁊ generatum dicit rem aliquaz permanentem: priuatio que de se est nõ aliqđ per se ens: ꝓncipiuz eē nõ poterit. materia vero poterit: cũ de se sit aliquid magis q̃ non aliquid. ¶ Deinde cũ dicit.

T.c.67. ¶ Unde est ꝙ sicut duo dicēda sunt esse principia: est autem sicut tria.

¶ Cõcludit vera esse que superi⁹ dubitabilia esse dicebãtur. dubitari. n. poterat vtruz ꝓncipia essent tñ duo vel plura: qꝛ vt superi⁹ dicebat̃: hoc dubitationē hz multã: ideo ostendit h̃ omnia verificari posse. ⁊ duo facit: quia primo ꝓponit qđ intēdit. secũdo manifestat qđ dixerat ibi. (Et est qdē sicut.) Dicit g̊ ꝙ ꝓncipia sũt dicēda sicut duo: ⁊ sunt dicenda sicut tria. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Et est quidez sicut contraria: vt si aliquis dicat musicum ⁊ imusicum: aut calidum ⁊ frigidum: aut consonans ⁊ inconsonans: est autem sicut non. Ab alterutris eniz pati ꝯtraria impossibile est. Soluitur autem propterea ꝙ aliud est subiectũ. Hoc enim nõ est ꝯtrarium.

¶ Manifestat qđ dixerat. ⁊ duo facit. qꝛ primo ostēdit quõ ꝓncipia sunt cõtraria: ⁊ quõ nõ. scđo ex hoc concludit quõ sĩt duo ⁊ quõ sũt plura duob⁹ ibi. (Quare neqꝫ) Dicit ergo. ꝙ est. i. contingit dicere principia sicut contraria vt si aliquis dicat. i. accipiat formam ⁊ priuationez vt musicũ ⁊ ĩmusicũ: aut calidũ ⁊ frigidũ aut ꝯsonãs ⁊ inconsonãs accipiet ꝓncipia sicut cõtraria. est autem. idest contingit ea accipere sicut non cõtraria. qꝛ impossibile est ꝯtraria pati ab alterutris. supple nisi habeat tertium subm. soluit̃ ergo ⁊ declarat̃ ista difficultas: qꝛ est aliqđ subm aliud a priuatione ⁊ forma. h̃. n. subm nõ est cõtrariũ alicui illoꝝ. ergo non est ibi cõtrarietas ratione subiecti: sed est ibi contrarietas ratione priuationis ⁊ forme. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quare neqꝫ plura contrariorum sunt principia quodammodo: sed duo vt est dicere numero. Neqꝫ iteruz penitus duo propter id ꝙ alteꝝ est esse ipsis sed tria. Alterũ eniz est esse homini: ⁊ nõ musico esse: ⁊ infigurato ⁊ eri.

¶ Cõcludit quõ ꝓncipia sũt plura duobus modis: ⁊ quõ nõ dicēs. ꝙ principia quodã modo nõ sunt plura cõtrariorum. i. non sunt plura q̃ contraria. priuatio quodam modo se tenet ex parte subiecti. ideo sicut sunt duo contraria priuatio ⁊ forma. sic ꝓncipia est dicere vt duo ſm numerũ: ⁊ iterũ non penitus sunt duo ꝓpter id ꝙ ipsis. idest priuationi ⁊ materie esse diffinitum est alterum. principia ergo non sunt duo: sed quodam modo tria: qꝛ alterum est esse homini ⁊ non musico: ⁊ eri ⁊ ĩfigurato. Cum igitur priuatio vno modo ponat in numerum cuz materia: ⁊ alio modo non: quia accipiēdo priuationē vt se tenet ex parte materie: sunt duo principia: accipiēdo eam vt ponit in numero cuz materia contingit ꝓncipia esse tria. ¶ Notanduz aũt principia tripliciter esse duo ⁊ tria. nam cum priuatio ⁊ materia sint vnũ ⁊ duo. vnũ subiecto: ⁊ duo ratiõe: vt sunt vnũ contingit dicere duo principia: scilicet subiectum priuatum. ⁊ formam: vt priuatio ⁊ materia sunt duo. ⁊ ponũt in numeruz: sunt tria principia materia forma ⁊ priuatio. h̃ autem reductio habetur in littera. secundo reducuntur sic. quia si accipiuntur principia vt contraria: sic sunt tantuz duo ꝑuatio ⁊ forma. Si vero accipiãtur quocũqꝫ modo: siue vt contraria siue non: sic sunt tria: quia hoc modo materia non excluditur a ratione principy. Tertio reducuntur sic: quia si accipiantur ꝓncipia per se: sic sunt duo materia ⁊ forma. Si vero accipiantur tam per se q̃ per accidens sic sunt tria: quia priuatio sic non excluditur a ratione principy. ¶ Deinde cum dicit. T.c.68

¶ Quot quidem igitur principia circa generationem physicorum ⁊ quomodo tot sint dictum est: ⁊ ostēsum est: quoniã oportet subyci aliquid contrarijs: ⁊ ꝯtraria duo esse. Sed quodammodo alio non necessarium. Sufficiens enim erit alterum contrariorum facere absentia: ⁊ presentia mutationem.

¶ Ostendit quomodo accipiēda sunt opposita: si debēt poni principia: quia non debēt accipi secundum ꝙ forma opponit̃ forme. Sed vt priuatio opponit̃ forme. iõ ait. quot sũt ꝓncipia circa gñatione physicoꝝ. i. nãliũ. ⁊ quomodo tot sunt dictum est: ⁊ ostensum est: quoniam oportet aliquid subyci contrarys: ⁊ oportet cõtraria eē duo: ⁊ huiusmodi contraria non dicuntur accipi vt forma ⁊ forma: quia quodaz modo non ē necessariuz: idest non indigemus aliquo contrariorũ siue alia contraria forma. Nam in generatione quodam modo preternecessaria est forma a qua incipit motus. In corruptione vero quodam modo preternecessaria est forma ad quã terminat̃ motus. nõ ergo debent accipi cõtraria vt forma ⁊ forma vt nigrum ⁊ album. sed vt priuatio ⁊ forma vt album ⁊ nõ album. ideo subdit ꝙ sufficiens erit alterum ꝯtrarioꝝ facere mutationē idest generationez ⁊ corruptionez absentia ⁊ presentia. posset autem h̃ littera aliter legi vt nõ diceretur ꝙ nõ idigem⁹ alio ꝯtrioꝝ. i. nõ indigemus priuatione nisi forte per accidens. sufficit. n. materia que subycitur ⁊ forma per sui presentiã

⁊ absentiā facere generationē ⁊ corruptionē: ⁊ tunc hec littera ꝯtinuaret̃ ad precedentē: q꞉ ibi reducuntur principia ad duo: inquātū priuatio non ponit in numeꝝ cū materia: hic autem reducuntur ad duo. prout priuatio non ꝓprie ⁊ per se meretur nomē principij.

Dub. pª epicher mma

Dubitaret forte aliquis cū ꝑncipia dicant̃ ꝯria: ⁊ contrarietas non sit nisi forme ad formam: quodlibet autē contrarioꝝ oportet dicere naturam aliquā positiue. cum sint in eodem genere: contrarietas ergo principioꝝ nō erit priuationis ⁊ habit⁹: quia priuatio non est directe in genere: sꝫ erit prima cōtrarietas forme ad formā. ❡ Respōsio. dicendū ꝙ cōtrarietas vt reperitur in ꝑncipijs debet accipi large vt se extendit ad priuationem ⁊ formaꝫ. semper enīꝫ vnū ꝯtrariorum habet rationem habitus. ⁊ aliud priuationis. possumus autem quadruplici via inuestigare oppositionem principiorum accipiendam esse ſm ꝑuationē ⁊ formaꝫ: ⁊ non ſm formam ⁊ formā. ❡ Prima via sumitur: quia ꝑncipia oportet manere. cū ergo nūꝗ materia sit simul coniuncta formis contrarijs lꝫ forma simpliciter sumpta semper maneat: forma tñ vt specificat̃ per formas contrarias non semꝑ manet. Si igitur materia semꝑ est simul sub priuatione ⁊ forma: accipiendo formā ⁊ priuationem simpliciter: non tamen semper sit sed successiue est sub formis contrarijs. non sunt ponenda principia simpliciter due forme cōtrarie: sed ꝑuatio ⁊ forma. ❡ Secunda via sumit̃ ex parte transmutationū: q꞉ hic ponūt̃ ꝑncipia: trāsmutatio. n. duplex ē: vna que dicit̃ motus: ⁊ est a subiecto in subiectum: a forma in formā. alia vero que dicitur mutatio: ⁊ h̃ si est generatio est a nō subiecto in subiectuꝫ: a non forma in formaꝫ. Si vero sit corruptio erit econuerso a subiecto in non subiectuꝫ: a forma in non formaꝫ: ⁊ quia semꝑ vna forma claudit in se priuationē opposite: oppositio ꝑuationis ⁊ forme reperitur tam in motu ꝗꝫ in mutatione. sed oppositio forme ⁊ forme: lꝫ aliquo modo repiat̃ in motu: non tamen ꝓprie reperitur in mutatione: ⁊ q꞉ principia transmutationū simpliciter debent se extendere ad qualꝫ transmutationē: hꝯ principia opposita nō sunt ponenda forma ⁊ forma. sed priuatio ⁊ forma. ❡ Tertia via sumitur ex parte generum in quibus transmutationes inueniūtur. q꞉ licet oppositioneꝫ forme ⁊ forme possimus īuenire in accidentibus: ꝓprie tamē ꝯtrarietatem forme ⁊ forme nō reperimus in substantia. Substantia enim ꝓprie non hꝫ cōtrariū vt dicit̃. v. phycoꝝ.

T.c.10.

sed si in substātia ē ꝯrietas. h̃ est inꝗtum vna forma nō cōpatitur secum aliam. sed claudit in se priuationē ei⁹. vel substantia contrariat̃ sube ſm formā. lꝫ inquātum vna forma magis ē perfecta ꝗꝫ alia: ꝓpter qꝺ magis hꝫ rationē habitus. alia vero ꝑuationis. ergo in suba magis reperitur compositio priuationis ⁊ habitus ꝗꝫ alia. ⁊ q꞉ principia de quibus loquimur hic sicut debent se extēdere ad omnem modum trāsmutationum sic debent se extendere ad omnia predicamenta: ⁊ maxime reperiri debent in predicamēto sube tāꝗꝫ in primo genere. ideo oppositio ꝑuationis ⁊ forme magis competit principijs ꝗꝫ oppositio forme ⁊ forme ſm cōtrarietatem: q꞉ illa oppositio magis reperitur in predicamēto sube ꝗꝫ alia. ❡ Quarta via sumitur: q꞉ in principia debēt reduci alia ⁊ nō econuerso. cū ꝗ oppositio forme ⁊ forme reducatur in oppositionē ꝑuationis ⁊ forme: quia semper vna forma habet magis rationem priuationis ꝗꝫ alia. non autem sic econuerso. oppositio enim priuationis ⁊ forme non reducitur in oppositionem cōtrariam tanꝗꝫ in cōiorem oppōnē: q꞉ quodlibet ꝯrioꝝ dicit aliquod ens: priuatio autem de se est non ens. Cōmunior ergo ē oppositio priuationis ⁊ habitus ꝗꝫ contrarietatis: cum quodam modo se extendat ad non entia. he autem quatuor vie arguunt priuationem ⁊ formam esse principia simpliciter: quia sunt magis cōmunia. Sed prima via arguit de cōmunitate ſm durationem: quia semper durant. secunda arguit de cōmunitate ſm mutationem ⁊ motum: quia se extendunt ad omnem transmutationē. tertia arguit de cōmunitate ſm genera: qui se extendūt ad omnia predicamēta: circa que cōtingit esse transmutationem. quarta vero sumitur de cōmunitate ſm ambitum: quia priuatiua sunt ampliora: ⁊ in eodem genere extendunt se ad aliꝗ in quibus non reseruat̃ oppositio contrarietatis. ❡ Deinde cū dicit.

❡ **Subiecta autem natura scibilis est secundū analogiaꝫ. Sicut enim ad statuam es: aut ad lectulum lignum: aut ad aliorum aliquod habentium formam in materia: ⁊ informe se habet priusꝗꝫ accipiat formaꝫ: sic ipsa se ad substantiam habet: ⁊ hoc aliquid ⁊ qꝺ est.** T.c.69.

❡ Postꝗꝫ ostendit quomodo accipienda sunt opposita: que sunt ponēda ꝑncipia. quia accipienda sunt vt priuatio ⁊ forma. in parte ista ostēdit quomodo se habet mā respectu talium oppositoꝝ. ⁊ duo facit: quia primo ostēdit materiam habere quādam analogiaꝫ tam ad priuationem ꝗꝫ ad formam. secundo ex hoc concludit tria eē principia. tertio continuat dicta dicendis. secunda ibi. (Unū quidē igit̃.) tertia ibi. (Primū quideꝫ igitur.) Dicit ergo ꝙ subta natura. i. materia scibilis est secunduꝫ analogiā ⁊ ſm ꝗꝫdam ꝓportioneꝫ: quā habꝫ ad formaꝫ. sicut. n. es se habet ad statuā: aut lignū ad lectulū: aut aliquod aliorū habentium forma in mā: ⁊ vl̃r sicut omne informe prius ꝗꝫ accipiat formā. supple se habꝫ ad formā. sic ipsa materia se hꝫ ad substantiam: ⁊ ad h̃ qꝺ est hoc aliquid. i. ad formā: que ꝓpter suā actualitatem ⁊ endelechiā per anthonomasiā dꝫ dici suba ⁊ hoc aliquid. si ergo volumus ītelligere mām: intelligamus aliqd qꝺ sit ꝑuatū forma: sit tñ in poᵃ ad illā. hꝫ ergo mā ꝗꝫdaꝫ analogiā ad ꝑuationē ⁊ formā. ❡ Deiñ cū dic̃.

❡ **Unum quidem igitur principium est: non sicut vnum existens: neqꝫ sic vnum sicut hoc aliquid: vnum autem secunduꝫ ꝙ ratio. Amplius autem contrarium huic priuatio est.**

❡ **Hec autem quomodo duo: ⁊ quomodo plura dictum est.** T.c.67.

❡ Cōcludit ex hoc tria esse ꝑncipia. d. ꝙ vnū quidē principiū est mā: que non est sic vnuꝫ vt existens in actu: vt hoc aliqd: ⁊ vnū supple aliud ꝑncipiū est ſm ꝙ rō. i. forma: a qua sumit̃ ꝑncipaliter ratio rei. Ampli⁹ tertiū ꝑncipium est priuatio que est ꝯrīū huic. idest forme. ⁊ subdit ꝙ hec idest hꝯ ꝑncipia mā ⁊ forma ⁊ ꝑuatio dictuꝫ est quō sī duo ⁊ quō plura. i. quō tria. ❡ Deiñ cū dic̃.

❡ **Primum quidem igitur dictum est ꝙ principia contraria sunt. Posterius auteꝫ ꝙ necesse est: ⁊ aliud quoddam subijci: ⁊ esse tria. Ex his autem nunc manifestum est que differentia contrariorum: ⁊ quomodo se habent adinuiceꝫ principia: ⁊ qꝺ sit subiectum: vtrū**

autem substantia species aut subiectum: nondum manifestum est. Sed ꝙ principia tria: ⁊ quomodo: ⁊ quis modus eorum dictum
Te.c.71. est. ¶ Quot quidem igitur: ⁊ que sunt principia: ex his consideretur.

¶ Cōtinuat dicta dicendis. d. Qr pͥmū dictuꝫ fuit ꝙ pͥncipia sunt 3ria: ⁊ post hoc dictū fuit ꝙ necesse est aliud quodam subyci cōtrarys ⁊ esse tria pͥncipia: ⁊ ex his que nūc dicta sunt manifestū est que ē differentia cōtrariorum: ⁊ quomodo se habent h9 cōtraria pͥncipia adinuicem: quia vnum est princium per se: vt forma: aliud per accidens vt priuatio: ⁊ etiam dictum est quid sit subm h9 ꝯtrarys. ista ergo dicta sunt. Sed vtrū species. i. forma debeat dici substantia: aut etiam ipsum subiectuꝫ. supple debeat dici suba. ⁊ sit aliquid in actu nondū manifestū est. supple plene. statim. n. dicetur ꝙ materia est quid in potentia: ⁊ illud qđ subycit̃ generationi non est suba in actu: vel ens in actu: ita ꝙ per se ens nō generat̃ ex ente. ista ergo restat dicere. Sed ꝙ pͥncipia sunt tria ⁊ quō sunt tria: quia duo per se ⁊ vnū per accidēs: ⁊ quis est modus eoꝝ: quia duo se habent vt contraria: ⁊ tertium vt subiectum. hoc ergo dictū est. ¶ Notandū autē
Co. 70. ꝙ sm Cōmentatorē cū dicit̃ vtrū spēs sit suba aut subiectum: intendit cōparare mām ad formaꝫ: que illaꝝ sit magis suba. ⁊ tunc qđ dictū est cōtinuabitur dicēdis in secūdo libro: vt sit sensus: ꝙ dictum est principia esse contraria ⁊ cetera talia Sꝫ vtrū materia ⁊ subiectū sit magis substantia naturalis q̃ꝫ forma ⁊ species vel econuerso: restat dicere: qr dicetur in secundo: vbi ostendet̃ ꝙ forma est magis natura q̃ꝫ materia: sed prima expositio melior videt̃ esse: qr cōtinuat precedētia ad ea que statim sequunt̃. statim enim ostendet̃ ꝙ generatio per se nec fit ex ente nec ex nō ente. ꝓpter qđ materia de se non est suba: ⁊ hoc aliquid in actu. Ultimo epylogat. d. ꝙ quot quidem sunt principia ⁊ que sunt ꝯsideretur ex his. idest ex dictis. Lectio. XVII.

Uod ait singulariter sic soluitur: ⁊ antiquoꝝ defect9 dicamus post hec. ¶ Ostenso quot sunt principia eoꝝ q̃ fiunt: ⁊ quomodo ex talibus principys saluari potest generatio ⁊ corruptio: ⁊ vl'r oīs factio. in parte ista manifestat antiquoꝝ defectus circa factionē ⁊ motū: ⁊ ostendit vnde est ꝙ qdaꝫ antiquoꝝ in tm̄ defecerunt vt negarent factionē ⁊ motū. circa qđ. d. facit. quia primo continuat se ad dicenda. secūdo exequitur de intento ibi. (Querentes. n. sm phiam.) Dicit ergo. ꝙ autem sic. i. post manifestam veritatem circa principia soluitur singulariter. s. specialiter antiquorum defectus. dicemus post h̄. idest post ista. que determiauim9 de principys. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Querentes enim secundum philosophiam primi veritatem ⁊ naturam reruꝫ diuerterūt: vt in viam quandam aliam abscedentes ob infirmitatem: ⁊ dicūt neqꝫ fieri eoꝝ que sunt nullum neqꝫ corrumpi.

¶ Exequitur de intento. ⁊ duo facit. sm ꝙ duplicē cām assignat defectus antiquoꝝ. pͥmo enī ostendit eos defecisse: quia ignorauerunt logicam. secundo quia nesciuerunt nām materie ibi. (Alius aūt qm̄ contingit.) circa primū tria facit. Nam primo ait quosdam antiquoruꝫ defecisse circa factionem rerū ⁊ negasse generationem ⁊ motū ꝓpter defectum logice. secundo ponit rationeꝫ illam per quam inducebant̃ quidā antiquoꝝ ad negādum generationem ⁊ motum. tertio soluit h9 rationes. scđa ibi. (Propter id qđ necessariuꝫ). tertia ibi (Nos autem dicim9) Dicit ergo. ꝙ primi. i. antiqui phi. querentes veritatem sꝫ phiam ⁊ naturā rerū: diuerterunt in q̃ꝫdam viam aliam. Nā cū ignorarent viam veritatis. i. logicam fuerunt abscedentes. i. recedentes a veritate: ⁊ hoc ob infirmitateꝫ intellectus: quia nō habuerunt ipsum exercitatū: ⁊ in tm̄ deuiauerūt ꝙ negauerūt transmutationē ⁊ motū: ⁊ dicunt nullum eoꝝ que sunt neqꝫ fieri neqꝫ corrūpi. ¶ Notandum autē ꝙ per istos primos phos intelligit pmenidem ⁊ mell'. quia illi specialiter motuꝫ ⁊ trāsmutationē negauerūt. ¶ Notādū etiam ꝙ logica nō ē ꝓprie scientia. sed est. q. quidā modus sciendi: ⁊ quedam via introductiua ad veritatem. dicere ḡ antiq̃s nesciuisse ire ꝑ viaꝫ vitatis ē dicere eos ignorasse logicā: vt Cōmen. tāgit. ¶ Deinde cū dicit. Co.71.

¶ Propter id qđ necessarium est fieri qđ fit: aut ex eo qđ est: aut ex eo qđ nō est. Ex his autem vtrisqꝫ impossibile est esse. Neqꝫ enim ex eo qđ est fieri contingit. Est enim iam neque ex eo qđ non est nihil vtiqꝫ fieri. Subyci eniꝫ aliquid oportet. ¶ Et consequenter contingens augmentantes non esse multa dicunt: sꝫ tantum qđ est. Illi igitur talium accipiebant opinionem propter ea que dicta sunt. Te.c.72.

¶ Ponit rationē negantiuꝫ generationē ⁊ motū dicēs. ꝙ ideo dixerūt nihil fieri nꝫ corrūpi ꝓprie: qr id qđ fit necessariū ē fieri: aut ex eo qđ est. i. ex ente: aut ex eo qđ nō est. i. ex nō ente: Ex his aūt vtrisqꝫ tam ex ente q̃ꝫ ex nō ente ipossibile est esse aliqđ: qr neqꝫ qđ ē ꝯtigit fieri qr iam est. Si. n. aliqđ fieret sm ꝙ est ens ⁊ ex ente: cēt ens anteq̃ꝫ fieret. neqꝫ ex eo qđ nō est. i. ex nō ente: nihil cōtingit vtiqꝫ fieri. oꝫ enī aliq̃ꝫ nāꝫ subyci in oī factōe. ex nō ente ḡ nihil fieret: qr nō ens nō potest esse factionis subꝫ. parmenides ergo ⁊ mellisus sic ꝯnr argumētantes. ꝯtingēs. i. qđ ꝯtingebat ⁊ sequebat̃ ad rationes eoꝝ dicunt nō esse multa. sed tm̄ eē qđ ē. i. ens: ⁊ qr ens ꝯuertit̃ cum vno: tm̄ vnū est: illi ergo. i. huiusmodi phi acceperunt opinionē talium ꝓpter ea que dicta sunt. i. ꝓpter rationes factas. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Nos autem dicimus quidem ex eo qđ est: aut ex eo qđ non est fieri aut qđ est; aut qđ nō est aliquid facere aut pati: aut quodlibet hoc fieri. Uno quidem modo nihil differt: vt medicū aliquid facere aut pati: aut ex medico aliquid esse aut fieri. ¶ Quare quoniaꝫ hoc dupliciter dicitur: manifestum est: quoniaꝫ ⁊ ex eo qđ est: ⁊ ex eo qđ non est: ⁊ ꝙ est aut facere aut pati duobus modis dicit̃. Edificat quidem igitur medicus non secundum ꝙ medicus: sed secunduꝫ ꝙ edificator: ⁊ albus fit nō inquantum medicus: sed inq̃ꝫtū niger. Medicat̃ aūt: ⁊ nō medic9 fit: inq̃ꝫtū est medic9. Te.c.73.

¶ Sluit h9 rōnē. ad c9 euidētiā notādū ꝙ soluere rōneꝫ pmen. ⁊ mell'. sꝫ ꝙ dicebāt tm̄ vnū eē: n̄ oꝫ qr de h̄ sufficiẽs dcm̄ satis ē. Sꝫ hic rōnē eoꝝ soluit ex h̄ ꝙ dicebāt nihil fieri. quia non potest fieri aliquid ex ente: qr iam est: neqꝫ ex non ente: quia nō ens. non potest subyci fa

etioni: h̄ enim ratio procedebat ex ignorantia logice: qr nesciebant distinguere inter per se τ per accidens: per se enim nō fit aliquid nec ex ente nec ex nō ente. Sed per accidens. vtroq̄ʒ.n. mō contingit aliquid fieri. duo ergo facit. Naʒ primo distingnit inter per se τ per accidens. 2° ex tali distinctione. soluit rōnē factā. 2ª ibi. (Qm̄ aūt maxie.) Dicit ḡ. ꝙ nos dicim⁹ ex eo qḋ ē aut ex eo qḋ nō est fieri aut qḋ ē τ qḋ nō est aliqd facere aut pati aut qḋlibet: h̄.n. quocūqʒ mō dicat̄ aliquid fieri vel facere vno quidē modo nihil differūt: qr per accidēs oīa talia verificari possunt: licʒ alio mō τ per se possunt talia nō verificari: vt si dicamus medicuʒ aliqd facere aut pati aut ex medico. i. a medico aliqd eē vel fieri. sup. dupl'r pōt contingere. per se τ per accidens: τ qm̄ hoc dupl'r dr̄. manifestū est: qm̄ ex eo qḋ est τ ex eo qḋ nō est aut facere aut pati aliqd. sup. sil'r dupl'r dicet̄. edificat qdeʒ medicus nō inquātū medicus per se: sʒ ꝭʒ ꝙ edificator. τ alb⁹ fit medicus. nō inquātū medicus: sʒ inquātū niger. ista aūt sūt per accidēs: sed medicat̄ medic⁹. i. medicat̄ τ sanat medicus per se inquātū est medic⁹. τ ēt nō fit medic⁹. i. non facit opus medici τ nō sanat inq̄ʒtū est medic⁹ τc̄. suplenda ē rō ꝙ sicut ex medico τ a medico fit aliqd ꝑ se τ ꝑ accidēs: sic ex eo qḋ ē τ ex eo qḋ nō ē fit aliqd dupl'r vl' ꝑ se vl' ꝑ accidēs. ¶ Notādū aūt ꝙ medic⁹ sanat τ nō sanat siue medicat̄ τ nō medicatur in eo ꝙ medic⁹: qr si nihil omittat de ꝯtigētib⁹ τ agat ꝭʒ exigētiā artis siue sanet siue nō sanet dr̄ agere in eo ꝙ medic⁹. ¶ Deinde cū dicit

¶ Quoniam autem maxime proprie dicimus medicuʒ aliquid facere aut pati aut fieri ex medico: si secunduʒ ꝙ medicus hoc patiatur aut faciat. Manifestum ꝙ ex eo qḋ non est fieri: τ hoc significat inquantuʒ non est. Qḋ illi quidem non percipientes deliquerunt: τ propter hāc ignorātiā in tm̄ ignorauerūt ꝙ nihil opinati sūt fieri: nʒ eē alioꝝ: sʒ auferebāt oēʒ gnōnē.

¶ Ex diuisiōe facta soluit rōnē ꝑdictā τ duo facit: qr ondit antiquos nesciuisse distinguere inter ꝑ se τ per accidens. scḋo h̄ distinctionē adaptat ad ꝓpositū. scḋa ibi. (Nos aūt τ ipsi dicim⁹.) Dicit ḡ. ꝙ maxie ꝓprie dicim⁹ medicū aliqd facere aut pati aut ex medico. i. a medico aliqd fieri: si ꝭʒ ꝙ medic⁹ patiat̄ h̄ aut faciat: manifestū est ꝙ ex eo qḋ nō est aliqd fieri ꝓprie max̄ significat h̄ inquātū nō est: tūc.n. ꝓprie ex nō ente fit aliqd si fiat ex eo: sʒ qḋ nō est ex ente ꝓprie fit aliqd si fiat ex eo ꝭʒ ꝙ ē. qḋ illi qdē nō dispartiētes. i. nō distiguētes inter per se τ per accidēs dereliquerūt veritatē τ ꝓpter hāc ignorantiā intātū ignorauerūt ꝙ opinati sūt nihil fieri nec aliqḋ alioꝝ. s. gnābiliū eē ꝑ gnōnē: sʒ conati sūt auferre oēʒ generationē. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.75 ¶ Nos autem τ ipsi dicimus fieri quidem ni-
bil simpliciter ex eo qḋ non est: sed tamen fieri
ex eo qḋ non est vt secunduʒ accidens. Ex pri
uatione enim qḋ est quideʒ per se non ens: nō
inexistente fit. Mirabile autem videtur τ im-
T.c.76 possibile sic fieri aliquid ex eo qḋ nō est. ¶ Si
militer auteʒ nec ex eo qḋ est: neqʒ qḋ est fieri:
nisi secundum accidens.

¶ Adaptat ꝑdictā distictionē ad ꝓpositū ostēdēdo ꝙ ex ente τ nō ente nō fit aliqd per se: sed ꝑ accidēs. circa qḋ tria facit: qr ꝑmo ostēdit h̄ accipiēdo gnātionē in cōi. secundo descēdēdo ad gnātionē spālez. 3° recolligit in summa que dixerat τ cōcludit intētuʒ. scḋa ibi. (Sic auteʒ τ hec.) 3ª ibi. (Quod eniʒ est.) Dic̄ ḡ. ꝙ nos ipsi dicim⁹ simpliciter. i. per se τ ꝓprie nihil fieri ex eo qḋ nō est: sed tm̄ vt scḋʒ accidēs pōt aliqd fieri ex eo qḋ nō ē: vt ex priuatōe. qḋ qdē.n. per se est nō ens nō ex eo qḋ nō est. idest nō ex priuatione secūduʒ ꝙ priuatio est fit. sup. aliquid. mirabile aūt videt̄ τ impossibile ex eo qḋ nō est aliquid fieri sic. idest per se τ secundum ꝙ h̄. Similiter etiā neqʒ ex eo qḋ est. i. neqʒ ex ente neqʒ ens cōtingit fieri nisi secūduʒ accidens. ¶ Notandum auteʒ ꝙ in omni fieri est considerare formā ꝑuationē τ materiā. forma auteʒ secunduʒ se est aliquid in actu. priuatio de se est nō ens. materia vero est ens in potētia: τ quia subiectū generationis nō est ꝓprie forma neqʒ ꝑuatio: sʒ mā: ideo nō fit aliquid proprie nec ex ente nec ex non ente: sed ex ente in potentia. habet autem h̄ veritatem non solum in generatione substantiaruʒ: sed etiam accidentium. albuʒ enim non per se τ primo fit ex nigro nec ex nō albo: sed ex albo in potētia. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sic autem τ hoc fieri eodem modo: vt si ex animali animal vtiqʒ fiat: τ ex quodaʒ animali qḋdam animal: vt si canis ex equo fiat. Fiet quidem enim vtiqʒ non solum ex quodaʒ animali canis: sed etiam ex animali. Sed non inquantum est animal. Est eniʒ iaʒ hoc. Si autē aliquid debet fieri animal non secūdum accidens non ex animali erit.

¶ Manifestat h̄ idem in gnōne cōtracta dicēs: si autē τ eodē mō ꝯtingit fieri h̄. i. aliqd determinatū ꝯtractuʒ: qr nō ꝯuenit ipʒ fieri ex ente vl' ex nō ente nisi eodē mō quo dictū est. s. per accidēs: qr sicut ex aīali vtiqʒ fit aīal: sic ꝯdescēdo h̄ gnātionē dicem⁹ ꝙ ex quodā aīali fiet qḋdaʒ aīal: vt si canis fiat ex equo: qr canis est aīal τ hō est animal τ equ⁹ sil'r est aīal. τ ideo in tali factione nō solū ex quodā aīali fit canis: sʒ ēt ex aīali. Sed hoc nō est inquātū est aīal: qr iaʒ est hoc τ qḋ fit nō est. Si ergo debʒ fieri animal nō ꝭm accidēs nō erit ex aīali. ¶ Notādū aūt ꝙ in gnātiōe cōiter sumpta τ cōtracta nō pariter dubitatur quō aliquid fit ex ente τ nō ente. bene.n. appareʒ ꝙ aer fit ex nō aere: nūqʒ tm̄ corp⁹ fit ex nō corpore: sicut etiā si canis fieret ex equo fieret canis ex nō cane. Sed nō fieret animal ex nō animali: ideo ph̄s ad elucidādaʒ veritatē ostēdit ꝙ qualiter cūqʒ accipiatur generatio siue simpl'r siue ꝯtracte semper ex ente est generatio per accidens. Nam accidit equo ꝙ fit animal inquantum ex eo generatur canis. Non enim generatur ex equo canis inquantuʒ est animal: τ vt cōuenit in forma cum cane: sed vt est in potentia ad formaʒ canis. vnde τ quinto ph̄ycoꝝ scribitur ꝙ accidit albo colorē esse vt transmutetur in nigrum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et si aliquid fit qḋ est: nō ex eo qḋ est: neqʒ T.c.77
ex eo qḋ non est. Qḋ enim est ex eo qḋ nō est:
dictum est nobis quid significet: quoniam in
quantum non est. Amplius autē τ esse omne:
aut non esse non remouetur. ¶ Unus quideʒ T.c.78
igitur modus hic est.

¶ Recolligit que dixerat vt ꝯcludat intētū dicens ꝙ si debʒ aliqd fieri: qḋ est. i. aliquod ens non supple fieret per se τ per oēʒ modū: neqʒ ex eo qḋ est neqʒ ex eo qḋ nō est. Nā ꝙ ens nō fiat ex nō ente per se manifestuʒ est: qr dictuʒ est nobis. i. a nobis quid significet qḋ est. idest ens

supple fieri per se: ex eo ꝙ non est. idest ex non ente aliquid per se: si fiat ſm ꝙ non ens. sic etiam si ex ente per se fiat in eo ꝙ est: ⁊ quia nõ generatur aliquid nec ex ente nec ex nõ ente ſ3 ꝙ hꝫ nõ fit ex talibus aliquid per se amplius sicut nõ fit aliquid ex ente vel ex non ente per se non fit nec ex ente nec ex non ente per omnem modum: quia omne esse ⁊ omne non esse non remouetur ab eo qđ fit. Unus igitur modus soluendi ⁊ manifestandi defectus antiquoꝝ hic est: qꝛ ignorauerũt logicam ⁊ nesciuerunt distinguere inter per se ⁊ per accidẽs ⁊ inter illud qđ ē ꝑ oẽm modũ tale ⁊ quodãmodo tale. per se. n. ⁊ per oẽm modũ nõ fit aliqd nec ex ente nec ex nõ ente: ſ3 per accidẽs ⁊ quodãmodo: posset autẽ hec pars amplius separatim legi a ꝓcedenti: qꝛ in ꝓcedenti ꝓbabaẽ ꝙ nec ex ente nec ex nõ ente nõ fit aliquid per se: in hac autem parte ostẽdit ꝙ in talibus nõ fit aliqd per oẽm modũ.
¶ Notãdum aũt ꝙ cũ aliquid fit ex aliquo: vt cũ aqua fit ex aere aqua que fit aer. nõ hꝫ omne eẽ: qꝛ si haberet oẽ eẽ. nõ posſ3 acqrere aliqđ esse: ⁊ sic nũꝗ aq̃ ꝯuerteretur in aerẽ. Rursus nõ hꝫ omne nõ esse: qꝛ nõ est pura ꝓuatio: ⁊ qꝛ illud ex quo fit generatio nec hꝫ omne eẽ nec hꝫ omne nõ esse. Sed semper materia cõiuncta est alicui esse: ideo per se ⁊ per omnẽ modũ nõ fit aliqd nec ex ente nec ex nõ ente.

Dub.p° **Dubitaret** forte aliqs de priuatiõe que ſm se dicitur esse nõ ens: vtrũ sit per se ꝓncipiũ rei quãtũ ad esse. ¶ Ad qđ dici potest ꝙ duplici via possumus inuestigare priuationẽ nõ esse per se principiũ rei quãtum ad esse. Prima via sumitur ex parte ipsi⁹ priuationis ſm se. priuatio enim de se vt diciẽ in hoc prio est nõ ens: sed nõ ens secundũ ꝙ hꝫ nõ est ratio essendi. Imo cũ opposita sit ratio eius qđ est esse ⁊ eius qđ est nõ esse: priuatio que de se dicit nõ eẽ per se ⁊ secundũ ꝙ hꝫ nõ poterit facere ad eẽ alicui⁹ rei. ¶ Scđa via sumiẽ ex parte ꝓuationis vt cõparatur ad mutationẽ ⁊ ad motũ. ꝓuatio enim ⁊ si manet in toto motu: nõ tñ manet in termino motus: qꝛ adueniente forma cessat priuatio. priuatio enim nõ stat cũ ipsa re facta nec stat simul cum ipsa forma cuius est priuatio: ⁊ qꝛ eẽ est per formaꝫ si nõ stat simul cũ ipsa forma nõ stabit simul cũ ipso esse: qꝛ taꝫ eẽ ꝗ3 forma in termino motus acquiriẽ. Non ergo per se facit ad esse rei nec per se potest esse de ꝯpositiõe rei: qꝛ nihil per se est cõstitutiuũ alicuius nisi stet simul cuꝫ eo cuius cõstitutiuuꝫ esse dicitur.

Dub.2° **Alterius** forte dubitaret aliqs. dato ꝙ ꝓuatio nõ per se facit vt res sit: vtꝝ per se faciat vt res fiat. Ad qđ dici põt ꝙ in hoc qđ est fieri aliquid duo est cõsiderare. ipsuꝫ aliquid qđ fit. ⁊ ipm fieri. Si ergo cum queritur vtruꝫ priuatio per se faciat ad fieri aliqd Si questio ĩtroducitur rõne rei sic nõ differt h̃ questio a precedẽte. vnde ⁊ pħs dicit ꝙ res fit ex priuatiõe per accidens: qꝛ respectu rei ꝓuatio nõ põt hr̃e rõnem ꝓncipij per se. Sed si questio introducitur ꝓpter ipsum fieri rationes predicte magis ꝯcludũt priuationẽ esse principium per se ꝗ3 per accidens. priuatio eniꝫ non esse ⁊ defectuꝫ importat. Motus ⁊ fieri quia quid defectiuũ dicunt nõ erit ĩcõueniẽs si defectus per se est de rõne defectiui. Nõ videtur ꝗ̃ incõueniẽs si priuatio sit per se de rõne fieri: ideo ꝓma rõ facta de esse si applicatur ad fieri magis arguit oppositũ ꝗ3 ꝓpositũ. ¶ Amplius ratio illa in hoc videtur arguere. nã licet priuatio non stat in termino motus in quo acquiriẽ eẽ ⁊ forma: manet tñ in toto motu siue manet ꝗ3diu durat ipꝫ fieri. Videẽ ergo ꝙ fit per se pĩcipiũ fieri licꝫ per se nõ possit eẽ ꝓncipiũ ipsius eẽ. Quãtuꝫ ergo ad presens occurrit nõ est oĩo negandũ priuationem per se esse de rõne motus: qđ sic põt ostendi. dũ eniꝫ res mouetur partiꝫ est in termĩo a quo ⁊ partim in termino ad quẽ. ⁊ omne mobile dum mouetur partim acquisiuit ⁊ est in actu. ⁊ partiꝫ restat sibi acquirenduꝫ ⁊ est priuatuꝫ ⁊ in potẽtia. Si ergo motus se teneret ex parte mobilis: vt est in actu videretur posse dici nõ eẽ de ratione motus per se. sed quia mot⁹ magis se tenet ex parte mobilis: vt est priuatuꝫ ⁊ in potẽtia ꝗ3 vt est in actu: ideo negare priuationẽ nõ eẽ de rõne motus per se nõ videẽ incõueniẽs. Dicamus ꝗ̃ ꝙ motus requirit in mobili ꝙ partim acqsiuerit ⁊ aliquo mõ sit in actu. ⁊ partim restet acquirendum ⁊ sit priuatuꝫ ⁊ in potentia. motus ergo aliquo modo actus est ⁊ est actus entis in potentia: quia subiectum motus ⁊ est ens ratione acquisiti vel actualitatis ⁊ est in potentia ratione acquirendi vt est priuatum. Si ergo motus est actus entis in potentia: vel est actus eius vt est actu ens: vel ens in potentia: ⁊ quia vt dictum est: est actus eius vt est in potentia: ⁊ vt est priuatum: ideo negare priuationeꝫ nullo modo esse per se de ratione ipsius fieri ⁊ ipsius motus non videtur omnino cõueniens. Lectio. XVIII.

ALius autem quoniaꝫ contingit eadẽ dicere secundum potentiam ⁊ actũ. Hoc autem determinatuꝫ est in alijs per certitudinem magis. Te.7a.

¶ Postꝗ3 pħs ostendit antiquos pħos defecisse in rationibus suis: quia ignorauerunt logicaꝫ. in parte ista ostẽdit eos defecisse: quia ignorauerunt naturam materialis principij. Nam cum dicitur quicquid fit: fit ex ente vel ex non ente: dici debet ꝙ fit ex non ente in actu: ente tamen in potentia: ⁊ quia essentiale est materie eẽ in potentia si cognouissent naturam eius nõ negassent generationem rerum. Non solum ergo. quia ignorauerũt logicam. sed etiam quia ignorauerunt naturã materie: quia nesciuerunt distinguere inter ens in actu: ⁊ ens in potentia. Circa autem hanc partem duo facit. quia primo manifestat defectum antiquorum: quia nesciuerũt distinguere naturam que est ens in potentia: ab ente in actu. Secundo specialiter descendit ad positioneꝫ Platonis: qui aliquo modo inter omnes alios visus est accedere ad naturam materie. secunda ibi. (Tangẽtes quidem.) Circa primuꝫ duo facit. quia primo docet distinguere. Inter ens in potentia ⁊ ens in actu. Secundo cõcludit ꝙ ex hoc soluũtur antiquoꝝ defectus. ibi (Quare ꝙ vere.) Continuetur textus sic. ꝙ vnus modus soluendi antiquorũ defectus est in distinguendo inter per se: ⁊ per accidens. alius autem modus soluendi est in distinguendo inter potentiam ⁊ actum. quoniam eadem contingit dicere ſm potentiam ⁊ ſm actum: quia est aliquid qđ est aqua in potentia: ⁊ est aliquid qđ est aqua in actu. ⁊ est aliquid qđ est ignis in potentia: ⁊ qđ est ignis in actu: ⁊ sic de alijs. subdit auteꝫ ꝙ hoc. s. de distinctione inter potentiam ⁊ actum determinatum est in alijs. idest in nono metaphysi. magis per certitudinem. 9°. me
¶ Deinde cum dicit.

¶ **Quare** secunduꝫ ꝗ vere diximus dubitationes soluũtur: propter quos coacti remouent predictorum quedam: propter hoc enim in tantum destiterunt priores a via in generationeꝫ ⁊ corruptionem ⁊ omnino mutationeꝫ. Hec enim vtiq3 visa natura omneꝫ soluit hãc ipsorum ignorantiam.

¶ Cōcludit ꝙ ex hac distinctione vere soluunt̄ antiquorū defectus dicēs. quare vere diximus supra ex dicta distinctione ꝙ soluunt̄ antiquoꝝ defect⁹ ꝓpter quos defectus siue ꝓpter quas dubitationes: quia nesciuerunt eas soluere coacti remouent quedam predictorum ad generationem ⁊ corruptionem ⁊ omne fieri et proprie hoc intātū destiterūt ipsi priores ab ipso motu ⁊ ipso fieri qđ est via in generationem ⁊ corruptionē ⁊ oīo īmutationē intātū. s. destiterūt ab eo: ꝙ omnē negauerūt trāsmutationē. Sed hec vtiqꝫ visa nā. i. cognita nā materie soluit oēm hāc ipsorum ignorātiā. ¶ Notādum autem ꝙ esse per accidēs reducitur ad per se: ideo vt cōiter ponitur nō sufficit dicere ꝙ ex ente ⁊ nō ente fit aliquid p accidens nisi detur illud ex quo per se generatio habet fieri qđ est ens in potētia: ideo licet deficerent antiqui in arte exercitatiua siue in logica: quia nesciuerūt distinguere inter per se ⁊ per accidens. rōnes vero ⁊ dubitationes eorū tunc vere ⁊ ad plenuz soluunt̄ cuꝫ cognoscitur nā materialis principij. nā quia materia est potētia ad omnes formas: ideo fieri ⁊ generatio rerū sunt possibilia non impossibilia.

Dubi⁹ 2ᵐ **Dubitaret** forte aliquis si ꝓpter potētiam materie saluamus generationem ⁊ corruptionem in rebus vtrum h⁹ potētia sit aliquid aliud ab
Co. 7. essentia materie ⁊ videtur ꝙ sic per Cōmentatoreꝫ qui duabus vijs conatur ostēdere potētiaꝫ materie nō esse ideꝫ cuꝫ ipsa materia. prima ratio talis est. adueniente forma cedit potētia ad formā: ⁊ nō cedit materia: sꝫ manet. ergo mā nō est idē qđ sua potētia. secūda talis. potētia est in predicamēto relatiōis: sed mā in predicamēto substātie. ergo ideꝫ qđ prius. ¶ Respōdeo dicēdum ꝙ in genere substātie possumus distinguere potentiam et actuꝫ. Nā sicut forma est essentialiter ipse actus: ita mā
potētia dupl'r sumitur. est essentialiter ipsa potētia: potētia ergo dupliciter potest diffiniri vel vt nominat respectuꝫ quēdam fundatum in ipsa substātia materie vel vt est in genere substātie: ⁊ dicit ipsaꝫ essentiā materie: ⁊ sic potētia que est respectus fundatur in potentia que est substātia materie. ¶ Rursus quia nō est incōueniēs in eadē re plures fūdari respectus potētia que dicit respectuꝫ ad formā dupliciter sumi potest. vno modo: vt est ꝯiuncta actui. alio modo vt est abijciēs actū. Est enim aliquo modo alius ⁊ alius respectus: quē habet mā ad formā vt est sub ea: ⁊ vt est ꝑuata illa: ipsa tn̄ substātia materie successiue est sub vtroqꝫ respectu ⁊ sub vtraqꝫ potētia. Patet ergo ꝙ mā nō differt a potētia que est in genere substātie: licet differat a potentia que est respectus ad formā ⁊ per hoc soluuntur obiecta. Nā cum dicitur mā manet ⁊ nō potētia nō accipitur ibi potētia: vt dicit ipsam substātiā materie: sed vt dicit respectum quēdā fundatuꝫ in ipsa mā. ⁊ cum subditur ꝙ potētia pertinet ad ꝑdicamētuꝫ relatiōis pꝫ ꝙ est equocatio ibi de potētia.

Dubi⁹ 2ᵐ **Alterius** dato ꝙ potentia possit nominare ipsam substātiaꝫ materie: ⁊ etiā respectū quendā fundatum in ipsa. ¶ Dubitaret forte aliquis vtrum h⁹ respectus sit aliquid vel nihil: qꝛ si aliquid est ⁊ nō ē ipsa substātia materie nec ipsa substātia forme erit aliquod accidēs. ergo mediāte aliquo accidēte forma coniungeretur materie. ¶ Respōdeo dicēdum ꝙ ad euidētiā questionis declarabimus ꝙ si h⁹ respectus esset relatio realis in substātia materie fundata: nō tn̄ ꝓpter hoc forma vniretur materie mediante aliquo accidente. Hoc aūt sic ostenditur. forma enim aliam habet essentiā a materia. est tn̄ idem esse vtriusqꝫ. Nā sicut eadem est actio sensibilis ⁊ sensus ⁊ oīno agētis ⁊ passi. sic idē est esse forme ⁊ māe: vnio ergo māe ad formā accipiēda est ꝭꝫ vnitatē ipsi⁹ esse: ⁊ qꝛ idē est eē relatiōis ⁊ fundamēti: qꝛ idē est eē similitudinis ⁊ albedinis quātūcūqꝫ ille respectus eēt relatio realis fundata in substātia materie: nō tn̄ tolleret īmediatā cōiunctionē forme ⁊ māe cū nō adderet aliqđ esse supra suuꝫ fundamētū. Qꝛ aūt relatio nō habeat aliud esse ab eē fundamēti pꝫ: qꝛ si silitudo haberet aliud esse qꝫ albedo cum accidentis esse sit in esse: cōpositiorem esset hō si eēt albus ⁊ silis qꝫ si eēt albus solū: qđ nō est verū: cū possit qs fieri de nō simili silis nulla trāsmutatione facta in ipso. relatio ergo qꝫtūcūqꝫ sit realis nullā cōpositionē facit vltra suū fundamētū. mā ergo nō erit ꝯpositior qꝛ est in ea substātia sua ⁊ respectus ille: qꝫ ex eo ꝙ est in ea sua suba tm̄. Et qꝛ ex hoc aliqd exn̄s in mā facit ꝙ mā forme aduenienti nō īmediate ꝯiugat̄: qꝛ reddit māꝫ cōpositiorē dictus respect⁹ h⁹ īmediatā ꝯiūctiōem nō īpediret: qꝛ nō reddit māꝫ ꝯpositiorē. (ratiōne quod nō dissimilis fundamento.)

Dub⁹ 3ᵐ **Alterius** aūt qꝛ animus hoīs nō qescit dato ꝙ h⁹ respect⁹ īmediatā ꝯiūctionem forme ad māꝫ nō īpedit. Dubitaret aliqs qd sit respect⁹ ille. Ad qđ dicūt qdā ꝙ est relatio solū ꝭꝫ rōnē: sꝫ istud videt̄ mirabile ꝙ mā realr̄ ⁊ ꝭm id qđ est depēdeat a forma: ⁊ tn̄ respect⁹ ille nō dicat relationē realē. sciēduꝫ igit̄ ꝙ ꝑdicamenta diuersa cōicāt sibi adinuicē suos modos: qꝛ res. vni⁹ ꝑdicamēti modū alterius hr̄e pōt. videmus eniꝫ ꝙ forma subalis que ꝭm id qđ est existit in predicamento substātie. hꝫ tn̄ quēdā modū qualē in qꝫtuꝫ nō per se existit. vn̄ phs. 5. meta. h⁹ formā dicit esse q̄litatē quādā: ⁊ sicut id qđ est in ꝑdicamēto substātie hꝫ. quēdā modū qualē sic ꝙ est in alijs ꝑdicamētis a relatiōe pōt habere quendā modum relatiuum: sciētia enim que ꝭm id qđ est in predicamēto qualitatis: habet tamē quēdaꝫ modum relatiuuꝫ: qꝛ refertur ad scibile. nō ergo solum in relatione: sꝫ etiā in alijs predicamētis possumus distiguere ꝙ hoc est ꝭm esse: hoc aūt ꝭm dici: ⁊ de hoc in logicis editionib⁹ frequentius diximus. est enim qualitas ꝭm esse ⁊ qualitas ꝭm dici. Secūduꝫ esse quidē que ꝭm id qđ est: est in ꝑdicamēto qualitatis. Secunduꝫ dici vero est illa qualitas que ꝭm id qđ est nō est in predicamēto qualitatis. habꝫ tamē quēdam modum qualitatiuuꝫ: sic relatio ꝭm esse est quādo ꝭꝫ id qđ est: est in predicamēto relationis: ꝭꝫ dici vero quādo ꝭm id qđ est: est in alio predicamēto: cōpetit tamē ei quidaꝫ modus relatiuus. Nō est ergo idē relatio ꝭm esse ⁊ realis relatio: multa enim realiter referuntur que nō sunt relatiua ꝭm esse: vt scientia realiter refertur ad scibile: nō tamen est relatiuum ꝭm eē cum sit in predicamēto qualitatis. cū ergo queritur quid sit ille respectus fundatus in natura materie. Dici debet ꝙ est quidam modus relatiuus realiter ergo materia ordinatur ad formaꝫ: nō tn̄ ꝓpter hoc est relatiuum ꝭm esse: sꝫ cōpetit ei quidam modus relatiuus: ⁊ qꝛ modus nō trahit secunduꝫ rem: sed magis res modum: ille modus nō facit materiam esse extra predicamentuꝫ substātie: sed materia est existens in tali predicamēto: ⁊ ꝯpetit ei ille modus relatiuus. ¶ Deinde cum dicit.
(mōi vni⁹ ꝑdi⁹ cōicant̄ alcī ꝑdicamēto.)
T. c. 19.

¶ **Tangētes qdē igitur ⁊ alteri qdā sunt ipsaꝫ sed nō sufficiēter. Primū qdaꝫ. n. ꝯfitent̄ simpliciter fieri aliquid ex eo qđ non est: inquantū parmenidem recte est dicere.** T. c. 79

¶ Specialiter descendit ad positionem platonis qui aliquo modo lꝫ insufficienter videbatur tangere naturaꝫ materie: ⁊ duo facit: quia primo reprehendit ipsum qꝛ nō loquebatur de natura materialis pricipij. secūdo qꝛ plato imponēdo principia ponebat trinarium numerū

ne aliquis crederet platonem eodem modo posuisse trinitatem principiorum: vt phus ostendit ꝙ trinitas illa quã posuit plato diuersa est a trinitate sua. secunda ibi (Quidã autẽ ꝙ nõ.) Circa primuz duo facit. qꝛ primo. ponit positionez platonis circa materiale principium. secũdo improbat positionem eius. secunda ibi. (Sed hoc differt.) Circa primuz duo facit ſm ꝙ duplicem rationem assignat per quã plato mouebatur ad sic loquẽduz de materia. secũda ibi. (Postea videtur ipsis.) Dicit ergo. ꝙ ⁊ alteri. i. platonici. sunt quidez tãgentes ipsaz materie naturam: sed collocabãt eam sub non ente non distinguentes eã a priuatione. cõfitebãtur eniz principiũ idest pricipaliter ⁊ simpliciter fieri aliquid ex eo ꝙ nõ est. idest ex materia quã collocabat sub nõ ente ⁊ vna ratio que mouet platonem ad sic dicendum fuit inquantuz Parmeni. recte est dicere. credebat enim rationi parmenidis ꝙ nihil generatur ex ente. materia ĝ ex qua ẽ simpliciter generatio simpliciter debet dici non ens. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Postea videtur ipsis si vere ẽ numero vna: ⁊ potentia tantum vnam esse.

¶ Ponit secundam rationem per quã mouebatur plato ad collocãdum materiaz sub nõ ente non distinguendo eam a priuatione dicens. ꝙ postea. i. preter rationez predictam Parmenidis videtur ipsis platonicis si materia cũ priuatione supple vere est vna numero ſm subiectum esse tãtum vna potẽtia. idest virtute ⁊ ratione. credebat enim ꝙ si priuatio nõ erat alia subiecto ⁊ existentia a materia ꝙ nõ esset alia virtute ⁊ ratione. ¶ Notãdum antem ꝙ vt superius tactuz fuit plato ex intelligibilibus ꝓcessit ad sensibilia ⁊ credidit sic esse in rerum existentia vt erat apud intellectum. qđ patet: quia vniuersalia que possunt sine particularib⁹ intelligi: possunt esse a particularibus separata ſm ipsum. ergo quecunq; poterant intellectu ⁊ ratione separari: poterãt ſm essentiaz esse separata ⁊ quia priuatio nõ potest existere sine materia. Sed oportet eam esse vnuz subiecto cũ ea credidit ꝙ sicut non separatur a materia existentia sic non esset ſm rationem ab ea distincta. ¶ Deĩde cum dicit.

¶ Sed hoc differt plurimũ. Nos quidem eni materiaz ⁊ priuationez alteram dicimus. Sz hoz hanc quidem nõ esse scđz accidens mãz: priuationez aũt per se nõ esse.

¶ Improbat positionem platonis ⁊ duo facit: ſm ꝙ dupliciter ostẽdit materiã differre a priuatione ⁊ non collocari sub ea. secunda ibi. (Et hanc quidez.) Dicit ergo ꝙ si hoc differt multũ. idest magna est differentia inter priuationem ⁊ materiã. vel hoc differt plurimũ. idest plurima differentia est in hoc. s. in esse vnum subiecto. ⁊ esse vnum ratione. Nos quidem dicimus materiã ⁊ priuationem esse alterum. idest habere esse diuersum ⁊ differre ratione: licet non differat subiecto: sed hozuz hãc quidẽ. idest materiã dicimus nõ esse ſm accidẽs priuationem aũt per se nõ esse. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Et hanc quidez ꝓpe rem ⁊ subam aliqualr mãz: priuationem aũt nequaq̃.

¶ Ponit secundã differentiã: quia hãc. s. mãm dicimus aliqualiter esse ꝓpe formã ⁊ ꝓpe substãtiã: qꝛ stat simul cum forma. priuationem vero nequaq̃ dicimus esse ꝓpe formã: sed oppositã forme. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.80. ¶ Quidam autem quod non est magnum ⁊ paruum similiter: aut simul vtrunq;: aut seorsuz vtrunq;. Quare penitus alter modus est hic trinitatis ⁊ ille.

¶ Ostendit vt dicebatur trinitatem principiorum quã posuit plato esse aliam a trinitate principiorum quam posuit ipse: quia Aristo. nõ despexit priuationem. plato vero despexit: ⁊ circa hoc duo facit: quia primo circa hꝫ principia narrat põnez platonis. secundo eaz improbat ibi. (Existente autem quodam.) Circa primum tria facit: quia primo ait. trinitatez principioꝝ quã posuit plato esse aliam a trinitate sua. secundo ostendit ꝙ plato loquendo de principijs priuationem despexit. tertio dat causam hꝫ. secunda ibi. (Usq; quidem eniz.) tertia ibi. (Subiecta quidem natura.) Dicit ergo. ꝙ quidem qđ non est. idest materiam quã dixerunt non esse dicebant esse magnum ⁊ paruum non distinxerunt a priuatione: ideo subdit. ꝙ vtrunq;. scilicet magnuz ⁊ paruum si accipiantur simul conueniunt in vna natura materie. Aut accipiãtur seorsum vtrinq; simpliciter supple loquitur de eis nõ distinguendo ea a priuatione: quare hic modus trinitatis ⁊ ille quem posuimus penitus est alter. nam si plato posuit tria principia vt magnũ ⁊ paruuz ⁊ ydeã. ⁊ phs tria: vt materiã ⁊ priuationez ⁊ formam. aliter tñ hanc trinitatem posuit plato: quia ex parte materie posuit magnum ⁊ paruum. priuationez vero despexit: quia nõ distinxit eam a magno ⁊ paruo: vt accipiuntur idem ⁊ cõueniunt nec distinxit eam ab eis: vt accipiũtur seorsum ⁊ differunt. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Usq; quidẽ enim ad hoc peruenerunt ꝙ oz quãdam supponi naturam. Hanc tamen vnã faciunt. Etenim si aliquis dualitatem facit dicens magnum ⁊ paruũ ipsam: nihilomin⁹ idẽ facit: alteraz enim despexit.

¶ Ostenso ꝙ plato posuit magnũz ⁊ paruuz ex parte materie hic ostendit cuz priuationez despexisse. d. ꝙ platonici vsq; ad hoc peruenerunt vt supponerent his que fiunt quãdam naturã. hãc tamen naturaz respectu priuationis faciunt vnã quia nõ distinguunt eã a priuatione. Nam ⁊ si aliquis. idest plato facit dualitatem ex parte materie dicens eã esse magnum ⁊ paruuz: ipsam nihilominus facit idem: quia tã magnuz q̃ʒ paruum dixerunt esse materiaz. alteram idest priuationez plato despexit. ¶ Notãdũ aũt phm sic posuisse duo ex pte mãe ꝙ alterũ illoꝝ nõ dixit eẽ mãz. voluit. n. ꝓuationẽ se tenere ex pte mãe: tñ voluit ꝓuationẽ eẽ ipsaz mãm. plato aũt sic posuit duo ex pte mãe: qꝛ qđlz illoꝝ dixit eẽ mãz: ꝓp qđ faciẽdo magnũ ⁊ pũũ ex pte mãe nõ posuit mãz ⁊ priuationem: sed mãz tãtum. alterum vero. s. priuatiõem despexit. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Subiecta quidem materia cuz forma causa est coꝝ que fiũt sicut mater. Altera vero pars cõtrarietatis multotiens imaginabitur ad maleficium ipsius protendẽti intellectuz: neq; eẽ penitus: ⁊ esse extra omne.

¶ Dat cãz q̃re plato despexit ꝓuationez dicẽs ꝙ mã ipsi forme subiecta cõcausa est. i. siĺ cũ forma est cã coꝝ que sunt in ea. est. n. mã sicut mater. Altera vero pars ꝯrietatis. s. priuatio multotiẽs imaginabitur ad maleficiũ: qꝛ videt̃ facere ad corruptionẽ. ꝓcedẽti ĝ vel ei qui habet voluntatem ꝓcedendi ſm intellectum ipsius platonis videbit̃ supple priuationẽ ipsaz nõ eẽ penit⁹ ⁊ esse extra oẽ ⁊ nullo mõ hr̃e rõnẽ principij: qꝛ nõ hꝫ rõnẽ materie nec videtur facere ad esse.

Lectio. XVIII.

T.c.81 Existente enim quodaz diuino ꝛ optimo ꝛ appetibili aliud quidez contrariuz esse ipsi dicimus. Aliud autez natum aptuz appetere ꝛ desiderare ip̄m secundum ipsius naturam.

¶ In parte ista vt dicebat̄ ph̄s ip̄robat platonē de p̄ncipys. Ad cui⁹ euidētiā notādū ꝙ q̄ntū ad ea que se tenēt ex parte māe spectat ad nālē reprobare platonē ostēdendo cū male dixisse: q꞉ p̄uationē despexit: que se tenet ex p̄te māe. Sz quātū ad ea q̄ se tenēt ex p̄te forme nō spectat ad nālē reprobare: cū q꞉ ip̄e ponebat formas abstractas q̄ sꝫ subaz nō sūt ph̄yce ꝯsideratiōis. duo ḡ facit. nā p̄mo reprehēdit platonē de priuatiōe que se tenet ex p̄te māe. scd̄o ostēdit ꝙ nō spectat ad nālez reprehēdere platonē d̄ his que se tenēt ex p̄te forme. 2ª ibi. (De p̄ncipio aūt sm̄ spēz.) ¶ Ad euidētiā p̄me p̄tis notādū q̄d plato in loquēdo de p̄uatiōe q̄ se tenet ex p̄te māe dupl'r errauit. p̄mo q꞉ p̄uationem despexit. scd̄o q꞉ nō distīxit eā a mā. d. ḡ fa. q꞉ p̄mo on̄dit p̄uationē despiciēdā nō esse. scd̄o ostēdit eā eē differētē a mā. 2ª ibi. (Corrūpit̄ aūt ꝛ fit.) Circa p̄ᵐ duo facit: q꞉ p̄mo p̄mittit quoddā necium ad ꝓpositū. scd̄o ex his que p̄miserat arguit intentū ibi. (Quibusdā aūt accidit.) Dicit ḡ. ꝙ existēte quodaz diuino optimo ꝛ appetibili. i. existēte forma aliud q̄dē dicimus esse ꝯriū ipsi vt p̄uationē. aliud aūt vt māz sꝫ naturā ipsi⁹ dicim⁹ eē aptū natū desiderare ꝛ appetere ip̄z idest formā. tria ḡ sunt. forma q̄ est. q. optia ꝛ diuina. priuatio que est ei ꝯria: ꝛ mā que sm̄ nāz suā appetit formā. ¶ Notādū aūt ꝙ forma d̄r diuia optima ꝛ appetibilis: for⁹. n. tripl'r pōt accipi. p̄ vt ꝯsiderat̄ sꝫ se. 2º vt ꝯpat̄ ad māz. 3º vt ꝯpat̄ ad motū sꝫ se accepta p̄t dici q̄d diuinū: q꞉ cū sꝫ se sit q̄dā actus. i. inq̄ntū h⁹ est q̄dā participatio esse diuini: q꞉ ip̄se deus est actus purus: cui nō admiscet̄ aliq̄d de potētia. vt cōparat̄ ad mām h̄ꝫ rōnez appetibilis: q꞉ est p̄fectio ꝛ endelechia ei⁹. vt ꝯparat̄ ad opationē nāe ꝛ ad motū eius: q꞉ terminat ꝛ finit ip̄saz: h̄ꝫ rōnē optimi: q꞉ finis in vnoquoq꞉ optimū dici pōt. ¶ Notādū ēt ꝙ: vt i de gn̄atiōe dixim⁹ nō oꝫ ꝙ appetēs cognoscat: sꝫ sufficit ꝙ a cognoscēte dirigat̄. volūtas. n. non cognoscit: ꝛ idē d̄r appetere: q꞉ ab ītellectu dirigat̄. sic mā lꝫ nō cognoscat: d̄r tñ appetere: q꞉ a cognoscēte dirigitur vt ab itelligētia. Nā opus nature est quodāmodo opus intelligētie. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quibusdaz autem accidit contrarium appetere suiipsius corruptionez: ꝛ neq꞉ suiipsi⁹ possibile est appetere speciez ꝓpter non esse indigens neq꞉ cōtrariuz. Corruptiua eniz sunt adinuicē contraria. Sed hoc est materia: sicut si femina masculuz ꝛ turpe bonū: non qd̄ per se est turpe: sed secundum accidens.

¶ Ex his que p̄miserat on̄dit priuationē nō eē despiciendā. ꝯtinuet̄ aūt sic. si mā appetit formā vt dictū ē. ꝛ p̄uatio est oīno despiciēda ꝛ p̄ter nec̄ia: vt posuit plato: seq̄t̄ h̄ incōueniēs ꝙ accidit q̄busdā vti reb⁹ nālib⁹ appetere ꝯriūz ꝛ appetere suiipsi⁹ corruptōez vl' accidit q̄busdā. i. platonicis: ꝙ cogātur dicere ꝯriūz. i. formā ꝯriā siue materiā: vt est sub forma ꝯria appetere corruptōez suiipsi⁹: qd̄ est incōueniens. Nā si mā nō est āmixta cū p̄uatōe: ꝛ appetit formā: vel appetit eā quā h̄ꝫ vel aliā: ꝛ q̄dē spēm suiipsius. i. formā quā h̄ꝫ nō est possibile appetere q̄ nō esse indigēs: q꞉ nō caret ea neq꞉ appetit ꝯriūz. i. formā ꝯrīāq꞉ ꝯria adiuicē corruptiua sunt. Si ergo mā appetit formā ꝛ nō h̄ꝫ p̄uationē admixtā: appetit p̄ se corruptibilitatē: qd̄ est incōueniēs. Ideo subdit: ꝙ h̄ ꝙ appetit formā appetit eā sicut femina masculū ꝛ turpe bonū: nō ꝙ mā per se sit q̄d turpe: sꝫ est sꝫ accidēs rōne p̄uatiōis annexe. q ḡ p̄uationē tollit: tollit appetitū māe ad formaz. ¶ Notādū aūt ꝙ corruptio ꝛ defectus ꝛ q̄cq̄d h̄ꝫ rōnez mali p̄ se ꝛ sm̄ ꝙ h⁹ nō pōt cadere sub appetitu. mā ḡ appetēdo esse sub forma qua p̄uatur per se appetit bonuz: q꞉ appetit p̄fectionē sui: p̄ accidēs tñ appetit corruptionez forme sub qua est. Sꝫ si p̄uatio nō essꝫ āmixta māe: sed mā appeteret formā ꝯriā nō appeteret eā vt p̄ficeretur p̄ ip̄saz: cū p̄uatio nō p̄onat̄ ei eē āmixta. Si ḡ eā appeteret h̄ nō eēt: nisi q꞉ vellet corruptionē forme sub q̄ existit: ꝛ ita p̄ se corruptiōez appeteret: qd̄ est īcōueniēs. Nō est ḡ ꝯspiciēda p̄uatio nec ē oīo p̄ter nec̄ia: cū faciat ad h̄ ꝙ mā nāl'r appetat formā. ¶ Deīde cū dicit.

¶ Corrūpitur autez ꝛ fit: est quidem vt sic. est autez vt non. Secunduz quidez eniz ꝙ est in quo secunduz se corrūpitur. Quod enim corrūpitur in hoc est priuatio. Inquātuz aūt secūduz potētiaz non per se: sed incorruptibilez ꝛ ingenitaz necesse est esse ipsam. T.c.82.

¶ On̄dit māz differētē eē a p̄uatione: qd̄ plato negabat. intēdit aūt talē rōnē. qd̄ sm̄ se nō corrūpit̄: sꝫ vt est ꝯiūctū alij: oꝫ illud eē differēs ab illo alio. Sꝫ mā nō corrūpit̄ sm̄ se: sꝫ vt est p̄uatiōi ꝯiūcta. ḡ oꝫ ip̄saz eē a p̄uatiōe differētē. virt⁹ aūt h⁹ rōnis in h̄ ꝯsistit: ꝙ mā sm̄ se non corrūpit̄: sꝫ vt p̄uatiōi subycit̄. Duo ḡ facit. q꞉ p̄ ponit id in quo ꝯsistit virt⁹ rōnis predicte. scd̄o ꝓbat qd̄ dixerat ibi. (Si. n. fiat.) Dicit ḡ ꝙ mā corrūpitur ꝛ fit. i. gn̄at̄ ē q̄dē vt sic. est aūt vt nō. i. vno mō est vez alio mō falsuz. nā sm̄ ꝙ mā est id in quo supple est p̄uatio qd̄ sꝫ se corrūpit̄ accidit ei corruptio. p̄uatio. n. ē id qd̄ corrūpit̄. in h̄. i. ī mā: vt si ex ere īfigurato fiat statua: corrūpit̄ es vt est īfiguratū ꝛ nō remanet in eo īfiguratio: sꝫ inq̄ntuz ꝯsiderat̄ mā sꝫ potētiā suā nō p̄ se corrūpit̄. Sꝫ necesse est ip̄saz eē īgenitā ꝛ īcorruptibilē. ¶ Deīde cū dicit.

¶ Si enim fiat subijci aliquid oportet primuz ex quo fit: hoc autem est hec natura. Quare erit ante fieri. Dico enim materiam primum subiectuz vnicuiq꞉: ex quo fit aliquid cuz insit: nō secunduz accidens.

¶ Nūc ꝓbat qd̄ dixerat. s. materiam corrumpi per accidens ratione priuationis: ꝙ nō habet dubium. Sed eā esse per se incorruptibilem ꝛ ingenerabilem dubium videtur habere: ideo duo facit: quia primo ostendit materiā per se esse ingenerabilem. secundo ostendit ip̄sam esse incorruptibilem. secunda ibi. (Et si corrumpitur.) Dicit ergo ꝙ si materia fiat. i. si generet̄. oꝫ ei subyci aliquod primū. idest principaliter ꝛ per se. ex quo fiet. h̄ autez. i. h̄ qd̄ subycit̄ est h̄ natura que est materia. Si ergo materia fieret haberet materiam precedentem ex qua fieret. quare erit materia ante fieri. idest anteq̄ꝫ fiat: qd̄ est inconueniens: ꝛ exponit se quid appellat materiam cum ait. dico autem materiam esse primum subiectuz: idest primuz qd̄ subycitur ex quo fit aliquid: cum insit. idest cum sit in eo ꝛ nō sm̄ accidens. ¶ Notanduz aūt ꝙ materia dicitur id ex quo. primo ꝯponit̄ res ad differentiam primoꝝ corporum que vocatur elementa: quia si mixtum est ex elemētis: vltima tñ resolutio mixti nō stat ad elēta: sꝫ ad materiā: ita ꝙ materia primordialius est de ꝯpositione mixti q̄ꝫ elemēta. dicitur autē cū insit.

ad oñiam coꝝ ex quibus sic fit aliqd ꝙ nõ manet: vt cum caro generaᷓ ex sanguine: sanguinis nõ remanebit pars carni. 3ᵒ materia est id ex quo fit aliqd nõ ƺ accidẽs ad oñiaƺ ꝓuatiõis q̄ nõ est pñᵐ ꝑ se sed ꝑ accidẽs.

Dub. pᵃ **Dubitaret** forte aliquis: qꝛ diceret ꝙ si materia fieret eẽt mã anq̄ꝫ fieret: nõ tñ illa q̄ fieret: ƺ alia. ꝛ h̄ forte nõ eẽt icõueniens. Ad qͦ dici põt ꝙ si hõ nõ esset nisi ab hoĩe possƺ generari hic homo vel ille hõ: nũq̄ꝫ tñ hõ iciperet eẽ simplr̄: qꝛ si simplr̄ hõ inciperet eẽ cũ nõ habeat eẽ nisi ab homine ante oẽƺ hoĩem esset hõ: ꝛ nũq̄ꝫ iciperet hõ eẽ hõ sic si qcqd fit: fit ex mã preiacẽte põt fieri mã dispoᷓta h̄ mõ vel illo. Sed mã simplr̄ fieri nõ poterit: qꝛ si mã simplr̄ fieret cũ non fieret nisi ex mã essƺ mã ante oẽƺ mãm ꝛ anteq̄ꝫ generareᷓ mã: qͦ est icõueniens: imo qꝛ mã simplr̄ pᵃ est vna scdm̄ essentiã si mã sic accepta fieret ꝛ hr̄et mãƺ ꝓcedẽtẽ: cum isto modo materia accepta non sit nisi vna oporteret ꝙ materia seipsaƺ precederet. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ **Et si corrũpitur: in hoc abibit vltimuƺ. Quare corrupta erit anteq̄ꝫ corrũpatur.**

¶ Oñdit materiã eẽ icorruptibilẽ. d. ꝙ si materia corrũpiᷓ abibit. i. resolueᷓ ꝛ cedet in h̄ vltimuƺ. i. in materiã. sed si materia corrumpiᷓ in materiã erit materia corrupta anteq̄ꝫ corrumpatur.

Dub. 2ᵃ **Dubitaret** forte aliqs: qꝛ nõ vr̄ seq ꝙ si mã corrũpiᷓ in mãƺ ꝙ sit corrupta anq̄ꝫ corrũpaᷓ: ƺ seqᷓ ꝙ sit postq̄ꝫ hƺ eẽ corruptũ. Nã si mã gñareᷓ ex mã eẽt materia anq̄ꝫ eẽ generata sic si mã corrũperetur in mãƺ eẽt mã postq̄ꝫ eẽt corrupta. ¶ Ad qͦ dici potest ꝙ vtrũq̄ꝫ seqᷓ: nã si mã corrũpiᷓ in mãm: vt dictum est seqtur ꝙ mã sit postq̄ꝫ hẽat eẽ corruptum: ꝛ si mã est postq̄ꝫ hƺ eẽ corruptũ. ğ sil'stabit corruptio mãe cũ eiᵒ eẽ ꝛ qꝛ anq̄ꝫ corrũpereᷓ hẽbat eẽ poterat ei accidere corruptio anq̄ꝫ corrũpereᷓ vt in lr̄a dr̄. ¶ Deinde cũ dicit.

T. c. 83. ¶ **De principio autem secundum speciem vtꝝ vnum aut plura: aut quot: aut que sint per certitudinem prime phylosophie opus est determinare. Ergo in illud tempus apponaᷓ. De physicis autem ꝛ corruptibilibus speciebus in posterius demonstrandis dicemus.**

¶ Ostẽdit ꝙ reprehẽdere platonẽ q̄ꝫtuƺ ad pñᵐ formale nõ est ꝯsiderationis phyce: ꝛ dicit ꝙ de pncipio scdƺ speciẽƺ. i. de pncipio formali: vt de eo locutus est plato vtꝝ sit vnũ: aut plura: aut quot: sint ꝛ que sunt per certitudinẽ determĩare est opᵒ pme phie. ergo illud tp̄s apponat ƺ de speb'. i. de formis phycis. i. nãlibᵒ ꝛ corruptibilibᵒ demõstrãdis. i. determinãdis a nobis dicemᵒ posterius q̄si dicat ad nãlẽ pertinet determinare de formis sensibilibᵒ ꝛ corruptibilibᵒ. de formis aũt sepatis a mã sensibili: vt de eis loquebatur plato nõ est opus nãlis phie. ¶ Notãdum aũt ꝙ est ponere formas abstractas: ƺ nõ eo modo quo posuit eas plato: sunt. n. forme sepate a mã sensibili ꝛ ab oĩ mã: vt itelligẽtie: sed nõ sunt ydee vt posuit plato: iõ dicit ꝙ de hꝯ formis abstractis diceᷓ: quia sunt itelligẽtie ꝛ quot sunt: qꝛ scdƺ phm̄ est numerus earuƺ scdƺ numerũ orbiũ. vtꝝ aũt sic dicẽdo bene senserit sup de gñatione tractauimᵒ. ¶ Ultimo cũ dr̄.

¶ **Quod quidem igitur sint principia: ꝛ que: ꝛ quot numero aliud determinetur a nobis sic. Item autez principium incipientes dicamus.**

¶ Epilogat circa determinata dicens qͦ qdem igiᷓ sint aliq̄ pncipia reꝝ nãliũ ꝛ que sũt illa. ꝛ quot sũt numero determineᷓ a nobis. sic vt dictũ est. ¶ Itẽ finiẽtes hũc pmũ librũ ꝛ icipiẽtes scdƺ dicamus faciẽtes aliud pñᵐ. ¶ Notãdũ aũt ꝙ in pmo libro dictũ est de pncipijs intrinsecis. Sed in hoc scdo faciet aliud pñᵐ ab hꝯ principijs: qꝛ nõ solũ de pncipijs itrinsecis: ƺ de extrĩsecis. vel scdm̄ cõmẽtatorẽ in hoc scdo facit aliud principiũ: qꝛ in prio libro determinauit de principijs reꝝ nãliũ. In hoc scdo determinat de pncipijs scie nãlis. Nã in prio libro ostẽdit mãm ꝛ formã eẽ principia reꝝ nãliuƺ. In hoc secundo ostẽdit talia esse de cõsideratiõe sciẽtie nãlis. faciet ergo aliud principiuƺ: quia dicta principia alio modo considerabit ꝛ in hoc terminetur sententia primi libri physicorum Egidij Romani. Co. 1.

¶ Incipit scds liber phycoꝝ Egidij romani. Lec. I.

Eorum que sunt: alia quidem sunt natura: alia vero propter alias causas. Natura quidem sunt animalia queq̄ꝫ ꝛ partes ipsorum ꝛ plante ꝛ simplicia corpora: vt terra: ꝛ ignis ꝛ aer ꝛ aqua. Hec enim ꝛ huiusmodi esse natura dicimus.

¶ Postq̄ꝫ phs in pmo libro determiauit de mã ꝛ forma ꝛ ꝓuatiõe que sunt pncipia nãe. In hoc scdo oñdit ꝙ cõsiderare de talibᵒ spectat ad phm̄ nãlez. ꝛ tria facit. scdƺ ꝙ triplici via hoc iuestigat. Prio. n. oñdit ꝙ determinare de talibᵒ spectat ad nãlez: qꝛ qõlibƺ istoꝝ hƺ rõnẽ nature. Scdo oñdit hoc idẽ ex dr̄ia quã hƺ nãlis phus ad mathematicos. Tertio adducit spãles rõnes ad ostẽdẽduƺ ꝙ ꝯsiderare de mã ꝛ forma spectat ad vnũ ꝛ eũdeƺ artificẽ: qꝛ ad phm̄ nãlez. scda ibi. (Qm̄ aũt determinatũ.) 3ᵃ ibi. (Qm̄ aũt nã dupl'r dr̄.) In tota pma pte intẽdit talẽ rõnẽ. qcqd hƺ rõneƺ nãe est de cõsideratiõe phi nãlis. Sƺ mã ꝛ forma ꝛ ꝓuatio hñt rõnẽ nãe. ğ sũt de cõsideratiõe phi nãlis. pƺ. n. ꝙ si nãlis dƺ ꝯsiderare de nã cũ mã forma ꝛ ꝓuatio: vt patebit possint dici nã oƺ ꝙ de his ꝯsiderare hẽat phs nãlis. ¶ In hac aũt rõne. sic pcedit. pmo. n. iuestigat qd sit nã. scdo ex diffinitione data ostendit ꝙ mã ꝛ forma ꝛ ꝓuatio debeant dici natura 2ᵃ ibi. (Ur̄ aũt nã ꝛ suba.) Circa pᵐ duo facit: qꝛ pᵒ inuestigat qd est nã. scdo oñdit ꝙ nõ opƺ pbare nãƺ eẽ. ibi. (Qm̄ aũt ẽ nã tẽtare.) ¶ Ad euidẽtiã aũt pme ptis nõndũ ꝙ magis innotescit nobis qd est nã si sciuerimᵒ qd est hñs nãƺ ꝛ qd est kᵐ nãƺ. Iõ circa pmũ tria facit: qꝛ pᵒ inuestigat quid est natura. secũdo quid est habẽs nãƺ. 3ᵒ inuestigat qd ẽ eẽ scdm̄ nãƺ. 2ᵃ ibi. (Nãƺ aũt hñt.) 3ᵃ ibi. (Secũduƺ nãƺ aũt sũt.) Pria ps diuidiᷓ in tres ptes: qꝛ primo ponit quãdã diuisionẽ. scdo ex diuisiõe data dat differẽtiã iter nãlia ꝛ nõ nãlia. 3ᵒ ex his que dixerat cõcludit diffinitioneƺ nãe. scda ibi. (Omnia autez que predicta sunt.) 3ᵃ ibi. (Tanq̄ꝫ existente natura.) Ponit ergo primo taleƺ diuisioneƺ. ꝙ eoꝝ que sũt alia qdẽ sunt nã. alia vero ꝓpter alias causas: vt per volũtatem vel per artem ꝛ exponit que sunt natura dicens ꝙ natura sunt animalia ꝛ quecũq̄ꝫ sunt partes ipsoꝝ aĩaliũ ꝛ plante et corpora simplicia: vt terra ignis aer ꝛ aq̄. hec. n. corpora simplicia et hꝯ. i. corpora cõposita: vt aĩalia et plante dicimus eẽ a nã. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Omnia autem que predicta sunt videnᷓ differentia a nõ natura existentia. Que qdem. n. natura sunt oĩa videntur habẽtia in seipsis principiũ motus ꝛ status hec quideƺ secunduƺ locũ: illa vero secũdũ augmentũ ꝛ decrementuƺ.**

Quedam autem secundum alterationē.

¶ Ex diuisiōe data assignat drīaʒ īter nālia ꝛ nō nālia. ꝛ duo facit: qꝛ p̄ assignat hꝰ drīaʒ. scđo qđ dixerat manifestat. ibi. (Lectulus aūt ꝛ idumentū.) Dicit ḡ. ꝙ oīa que dicta sunt. i. oīa nālia videnť drīa a nō existētia nā. i. vident differre a nō nālibꝰ: qꝛ oīa q̄ sunt nā videnť eē habentia in seipsis p̄nᵐ motꝰ ꝛ status: oīa. n. nālia hn̄t in se p̄nᵐ motus ꝛ q̄etis. Sed nō eodeʒ mō: qꝛ hec hn̄t hꝰ p̄nᵐ f̄m locū. illa vō f̄ʒ augmētū ꝛ decremētū: q̄daʒ aūt hn̄t hꝰ p̄nᵐ f̄ʒ alteratioñ. ¶ Notādū aūt ꝙ f̄ʒ ɔmētatorē

T.c.1. nālia corpora q̄ hn̄t in seipsis p̄nᵐ motus f̄m locum sunt q̄tuor elemēta ꝛ corpora hn̄tia aīas ꝛ supcelestia. Scđꝫ augmētū vō hn̄t in seipsis p̄nᵐ vegetabilia: f̄m vero alteratioñ habent in seipsis p̄nᵐ corpora ɔposita q̄ꝫtū ad formā: simplicia vō quātū ad māʒ. h̄ aūt quō sint itelligēda in fine lectionis patebit. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.2. ¶ Lectulus autem ꝛ indumentum: ꝛ si aliqđ huiusmodi genus est: secundum qđ quidem sortituʒ est in predicatione vnaquaqꝫ ꝛ in quā tum est ab arte: neqꝫ vnum habet impetum mutationis innatum. Secundum autem qđ contingit ipsi lapideis: aut terreis esse aut mixtis ex his habent tantum.

¶ Manifestat qđ dixerat dicēs ꝙ lectulus ꝛ idumētuʒ ꝛ si aliqđ hꝰ genus est. i. ꝛ si aliqđ aliud sit hꝰ artificiale f̄ʒ q̄dē ꝙ sortitū est nomē in vnaq̄qꝫ p̄dicatiōe artificialiū. i. vnūq̄đqꝫ tale f̄ʒ ꝙ reducit̄ ad p̄dicamētū ꝛ ad genus artificialiū inq̄ꝫtū est ab arte: neqꝫ vnuʒ. i. nullū hʒ inatū. i. nullū hʒ in se ipetū mutatiōis. Sʒ f̄ʒ ꝙ cōtingit ipsis artificialibꝰ esse lapideis aut terreis aut mixtis ex his. i. ex terra. ꝛ alijs elemētis tm̄. i. tm̄ ꝛ f̄m hoc habēt in se supple p̄nᵐ motꝰ ꝛ q̄etis. Manifesta ē ḡ drīa priꝰ posita. vʒ. ꝙ nō nālia siue artificialia differunt a nālibꝰ: qꝛ talia f̄ʒ ꝙ hꝰ nō hn̄t in se p̄nᵐ motꝰ ꝛ q̄etis: īmo si ɔtigit artificialia hr̄e hꝰ p̄nᵐ h̄ est inq̄ꝫtū hn̄t eē in mā nāli: vt qꝛ sunt lapidea aut terrea. ¶ Deīde cū dicit.

T.c.3. ¶ Est igitur natura principium alicuius ꝛ causa mouendi ꝛ quiescendi in quo est primuʒ p se ꝛ non secundum accidens.

¶ Ex his que dixerat ɔcludit q̄d est nā siue ɔcludit diffinitionē nāe: ꝛ duo facit: qꝛ p̄mo ponit hꝰ diffinitionē. ꝛ 2° declarat eā. ibi. (Dico aūt nō f̄m accidēs.) Dicit ḡ. ꝙ si differūt nālia a nō nālibꝰ: qꝛ hn̄t in se p̄nᵐ mutationis ꝛ status tāq̄ꝫ existēte nā p̄nᵐ aliqđ ꝛ causa mouēdi ꝛ q̄escēdi eius in quo est p̄ᵐ per se ꝛ nō f̄m accidens. Est ḡ diffinitio nature ꝙ est principium motus ꝛ quietis eius in quo est per se: ꝛ p̄mo ꝛ nō f̄ʒ acn̄s: qđ q̄uo vex̄ sit in fine lectionis patebit. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Dico autem non secunduʒ accidens cum fiat vtiqꝫ ipse sibi aliquis causa sanitatis: cuʒ sit medicus. Sed tamen non secundum ꝙ sanatur: medicinam habet: sed accidit eundeʒ medicum esse ꝛ sanari. Unde ꝛ diuiduntur aliquando abinuicem.

¶ Manifestat diffinitionē datā ɔparādo nām ad arteʒ ꝛ duo facit: qꝛ p̄mo māifestat hāc veritatē quātū ad arteʒ medicine. Scđo ostēdit ꝙ dictū de medicina veritatē ꝛ hr̄e vl̄r in oībꝰ his que sunt f̄m artē. ibi. (Silr̄ aūt ꝛ alioꝝ.) Dicit ḡ. dico aūt. i. expono nō f̄ʒ accidēs: qꝛ cū aliq̄s sit medicꝰ si fiat ipse sibi vtiqꝫ cā sanitatis. Sʒ tn̄ nō est per se: qꝛ nō f̄ʒ ꝙ sanat̄ medicinā hʒ. Nō. n. sanat̄ inq̄ꝫtū medicꝰ: sʒ inq̄ꝫtū īfirmꝰ. accidit. n. eūdeʒ eē medicuʒ ꝛ sanari. vnde ꝛ diuidunt̄ aliq̄n abīuicē: qꝛ aliq̄n nō seipsuʒ sanat medicus: sʒ aliū. Dicit̄ ḡ nā eē p̄nᵐ eiꝰ motꝰ in quo est p̄ p se ꝛ nō f̄ʒ accn̄s ad drīam artis: qꝛ licʒ ars possit eē p̄nᵐ hꝰ: qꝛ medicus pōt seipsuʒ sanare: h̄ tn̄ nō ē p se: sʒ p accn̄s. ¶ Notādū aūt ꝙ ea que sunt per se sunt necessaria ꝛ sūt semp talia. q̄cūqꝫ ḡ separi ɔtingit nō ɔiūgunt̄ p se sʒ p accidēs. accidit ḡ medicine ꝙ sit p̄nᵐ motus eius in quo est: cū ɔtingat hec diuidi. hoc aūt nō est in nā. Naturalr̄. n. nō ɔtingit ꝙ vnuʒ sit leue: ꝛ per hꝰ leuitatē aliud moueat̄ sursuʒ. Sʒ qđlʒ mouet̄ nālr̄ sursuʒ per formā leuis que est in ipso: in arte vero vt dictuʒ est conuenit vnuʒ esse medicum: ꝛ per hꝰ artē aliū recipere sanitatem. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Similiter autem ꝛ aliorum vnumquodqꝫ que fiunt. Nullum enim ipsorum habet in se ipso factionis principium. Sed alia quideʒ in alijs ꝛ ab exteriori: vt domus ꝛ aliorum manu incisorum vnumquodqꝫ. Alia autem in se ipsis quidem: sed non secundum seipsa quecūqꝫ secundum accidens cause fiunt vtiqꝫ ipsis. Est igitur natura qđ dictuʒ est.

¶ Ostendit qđ dcm̄ ē in medicina veritatē hr̄e in oībus alijs que sunt f̄m arteʒ. d. ꝙ silr̄ se habet circa vnūquodqꝫ alioꝝ que fiunt f̄m artē: nullum eniʒ ipsoꝝ per se habet in seipso p̄nᵐ perfectionis: sed alia q̄deʒ artificialia hn̄t hꝰ p̄ncipiuʒ in alijs ꝛ ab exteriori: vt domus ꝛ vnūquodqꝫ alioꝝ manu incisoꝝ. domus eniʒ ꝛ quodlibʒ factuʒ per sculpturā vel manuuʒ incisurā nō habent p̄ncipiū factionis nec f̄m ꝙ hꝰ habēt aliqđ p̄ncipiuʒ motus in seipsis. Sed in artifice. alia autē in seipsis habent hꝰ principiū: sed nō f̄m seipsa. ꝛ huiusmodi sunt quecunqꝫ per artem scđm accidens fiunt: vtiqꝫ cause sibi ipsis sicut medicus per accidens seipsum curatur: ꝛ quia natura in h̄ differt ab arte: ꝛ propriū est nature esse hꝰ principium: ideo cōcludit ꝙ est natura qđ dictum est. s. principium motus. ¶ Deinde cuʒ dicit.

¶ Naturam autem habent quecūqꝫ huiusmodi habent principium: ꝛ sunt hec omnia subiecta. Subiectum enim quoddam: ꝛ in subiecto est natura semper. T.c.4.

¶ Ostendit qđ est habens naturaʒ dicens ꝙ naturā habent quecūqꝫ habēt hꝰ principiū. Natura ergo est p̄ncipium motus. Sed ille est habens naturā qđ in se habet huiusmodi principium. addit autē ꝙ omnia h̄ sunt substantia. Nam taʒ natura q̄ꝫ habens naturam substantia est. Et ne quis crederet ꝙ omnis natura esset eodeʒ modo substātia subdit: ꝙ natura semper est vel subiectum quoddā quātū ad materiā: vel est in subiecto quātū ad formā. est ergo suba tā mā q̄ꝫ forma: sʒ nō eodem modo: qꝛ natura que est mā est suba in potētia: ꝛ se hʒ vt subiectum. Sʒ nā que est forma est suba que est actus: ꝛ se hʒ vt existens in subiecto. ¶ Deinde cuʒ dicit.

¶ Secundum naturā autem sunt ꝛ hec ꝛ quecunqꝫ his insunt secundum se: vt igni ferri sursum. Hoc enim natura quideʒ nō est: neqꝫ habet naturam: sed a natura: ꝛ secundum naturam est. T.c.5. ¶ Quid q̄deʒ igitur natura sit dictuʒ est: ꝛ quid natura: ꝛ ꝙ secundum naturaʒ. T.c.6.

¶ Ostendit quid est esse fm nãm dicẽs: q fm nãm sunt hec.i. hñtia nãm: τ ẽt sunt fm naturã quecunq fm se insunt his que hñt naturã: vt ferri sursum cõpelit igni fm nãz. hoc gdẽ nõ est nã neq hz nãm: sed est a nã τ fz nãz. ¶ Deinde epilogat quãtũ ad tria determinata. d. q dictũ est quid nã sit τ quid supple nãm hñs τ quid est scdz nãm. hec enim tria patefacta sunt. s. quid est nã quid habens nãm τ gd scdm naturã. ¶ Notãdũ aũt q de his q̃ sunt per accidẽs scdz q hs nihil est cure arti. dimissis g̃ his que sunt per accidens quicqd in nãlib' videmus ad tria reduci hñt: qr vel sunt nã vt mã τ forma: vel sunt habentia nãm: vt cõposita ex mã τ forma: vel sunt fm nãz vt per se passiones τ ꝓprietates sequẽtes illã nãm. phs ergo describẽdo gd est hñs nãm τ quid fm nãm descripsit qcquid per se τ scdz q hs in nãlib' repit. ¶ Aduertendũ tñ q lz sola ꝯposita sint hñtia nãm τ sola mã τ forma sint nã accipiẽdo nãm τ hñs nãm: vt hic phs accipit tñ scdm naturã dici possunt nõ solum ꝓprietates: τ p se passiones. sed etiam ipsa cõposita fm nãz sunt prout in se naturã habent. ¶ Deĩde cum dicit.

¶ Si autez ex natura tentare demonstrare ridiculuz est. Manifestũ. n. est q huiusmodi rez sunt multa. Demonstrare autẽ manifesta per ĩmanifesta nõ potẽtis iudicare est ꝓpter ipm: τ nõ ꝓpter ipsuz cognitum.

¶ Ostenso quid est nã ostẽdit q nõ oz ꝓbare vel demonstrare nãm esse. τ duo facit: qr primo facit q dictũ est. secundo qd dixerat manifestat per quoddaz sile. ibi. (Or autẽ ꝯtingat.) Dicit ergo. q ridiculũ est tentare demonstrare q nã est. Manifestuz ẽ. n. q multa sunt hs rez. i. q multa sunt nãlia. g̃ ẽ manifestũ nãz esse. manifesta autẽ τ per se nota nõ sunt demõstrãda: qr per se notũ nõ potest ostẽdi nisi p aliqd minus notũ. demõstrare aũt manifesta τ nota per ĩmanifesta est nõ potẽtis indicare gd est cognitũ ꝓpter seipsum. i. ꝓpter quid est per se notuz ¶ Notãdũ aũt q de re simplici siue de suba duplex qd fieri põt. vna est an sit. scda gd sit. haz autẽ questionuz. vna presupponit aliã: qr questio gd ẽ ꝓsupponit qõnem an sit. nullus eniz ĩuestigat gd est aligd nisi presciat ipz esse. Ne ergo videret phm ignorasse ordinationez questionuz: qr ĩuestigauerat gd est nã: nõ tñ ꝓbauerat nãm esse ideo hoc ait ridiculuz esse tentare demõstrare nãm esse: cũ sit manifestuz ipsam esse. ¶ Notãdum aũt q cũ per se notũ τ manifestuz fm q hs ꝓbari nõ possit nisi p aliquod minus notũ. τ per aliqd ĩmanifestũ volens ꝓbare manifesta: τ per se nota signum est q nõ possit discernere gd sit per se notũ τ quid nõ. gd sit supponenduz in scientia τ quid ꝓbãdũ: imo hs homines q hoc iudicare nõ possunt de ipsa nã τ gditate rerũ nihil intelligunt: sz solum loquuntur τ nõ nisi voces apprehẽdũt τ rõnes no-
Co.6. minum ꝓpter quod bene ait cõmẽ. q iste modus hoĩuz nũq põt ꝓbari. ¶ Deinde cuz dicit.

¶ Or autem contingat hoc pati: non immanifestum est. Syllogizat enim aliquis cum natus sit cecus de coloribus. Quare necesse est huiusmodi de nominibus habere rationez: nihil autem intelligere.

¶ Manifestat qd dixerat: ostẽdit. n. aliquos hoĩes esse q nõ possunt discernere inter per se notũ τ nõ per se notuz τ qui nihil intelligũt de re: sed solũ voces τ rõnes nominuz apprehẽdũt. q aũt aliquos ꝯtingat pati hoc videlicet q nesciãt iudicare quid est per se notũ τ q nõ ĩtelligat aliquid de re nõ est ĩmanifestũ. Nã aliquis cũ sit natus cecus syllogizat. i. syllogizare põt de colorib': τ quia cecuz a natiuitate ĩpossibile est hr̃e sciẽtiã colorũ necesse est hs cecũ hr̃e rõnẽ de nominib'. i. apphẽdere voces nihil aũt ĩtelligere de re. ¶ Notãdũ aũt q cã quare cecus a natiuitate nihil de coloribus ĩtelligat: est qr deficiente sensu necesse est deficere sciẽtiã que fm illum sensuz est: vt hz declarari p̊ posterioz. potest ergo cecus apprehẽdere voces τ rõnes nominũ τ syllogizare de coloribus: nihil tñ intelliget de his que dicet: nec sciet gd est p se notũ in nã coloz: τ quid est supponẽdũ in tali mã: τ qr multi fm ĩtellectũ sunt similes cecis. τ nõ apprehẽdunt nisi solas voces: ideo non possunt intelligere gd in naturis rez est per se notum: τ quid nõ: τ gd est ibi ꝓbãdum τ quid supponendum.

Dubitaret forte aliquis: vtz nã diffiniri debeat per hoc q est p̃ncipiũ motus eius in quo est. τ videt q nõ: qr celũ nõ mouetur violẽter: sz mouetur nũqd motus celi sit ab ĩtrinseco nãlr: τ tñ non mouetur a p̃ncipio ĩtrinseco: sz a p̃n° extrinseco cuz moueat ab ĩtelligẽtia τ motore separato: cũ g̃ ipsi celo nõ ꝯpetat alius motus nisi ad vbi cũ hũc motuz habeat a motore separato vr̃ q nullus motus ꝯpetat celo p p̃ncipium qd est in ipso. ¶ Dicẽduz q motus celi põt dupliciter dici nãlis. primo rõne motoris. scdo rõne mobilis. motor. n. celi est quasi forma eius τ aĩa ipsi': nõ q ex hs motore τ mobili vnũ fiat fm esse. sed pro tãto celũ dr̃ esse aĩatuz qr motor eius appropriatus influit ei motũ qd est quoddam opus vite. Sicut ergo celũ dr̃ esse aĩatuz τ dr̃ moueri ex se sic hz in seipso p̃ncipium vnde moueat. ex parte igitur motoris celuz moueť a p̃n° qd est in ipso: tũ qr motor eius est appropriatus sibi: tũ etiã qr est: q̃si aĩa ipsius τ etiã tertio: qr hs motor ẽ in ipo celo. Substãtia. n. separata qr virtus eius nõ sepať a suba. Nã vbi operať ibi ẽ. Si ergo hs motor operať in celo in seipo hz celum aĩaz ipsum mouẽtez. ¶ Scda via ad ĩnestigãdum h̃ idez sumitur ex parte mobilis. Nã cuz leuia p nãm moueanť a medio: grauia vo ad mediũ: celũ qd p naturã suã nec graue nec leue existit: ex nã sua hz q nec moueať a medio nec ad mediũ: sz circa mediuz. motus g̃ ei' est nãlis τ nã in ipso est aliquo modo p̃n^m hs mot': qr ex nã sua hz q sit aptũ natuz sic moueri. Or vo dicebať q motor celi ẽ separat'. dicẽdũ q est separat' scdz esse. non tñ ꝓprie loquẽdo põt dici motor extrĩsecus: cum sit q̃si aĩa ei'. sic g̃ moueť celũ a motore separato: qd tñ moueť p̃n° ĩtrinseco. ¶ Ulterius aũt dato q nã põt dici p̃n^m motus.

Forte dubitaret aligs vtz diffiniri habeat p hoc q est p̃n^m quietis τ vr̃ q nõ: qr si h̃ eẽt diffinitio nãe ꝯpeteret oĩ nãe: qd videm' falsuz eẽ: celũ. n. p nãz nõ hz q qescat. ¶ Dõm q Auic. ĩ sufficiẽtia sua. sic satisfac huic q̃sito. exponẽs copulatiuã p disiũctiuam dicẽs nãz eẽ p̃n^m mot' τ qetis: qr est p̃n^m mot'. vl' qetis. Nullũ aũt est corp' nãle in quo nã nõ sit p̃n^m motus vel qetis. Commẽtator aũt de hac qõne τ de ꝯsilib' se videtur expedire hs diffinitionẽ asserẽs eẽ analogã: vl' ẽt equocã. quale. n. est diffinitũ talis est ei' diffinitio. Cũ g̃ nã in his in qb' esse hz sit quasi equoce: qr qcqd est in supcelestibus τ in istis ĩferiorib' totũ est quasi mõ equoco. quare equiuoca est diffinitio data de nã. nõ g̃ oz q fm eãdẽ rõnem τ vniformiter ꝯueniat oĩb': sz in aligb' nã erit p̃n^m mot' τ qetis: in aligb' vo mot' tñ: τ mot' nõ codẽ mõ: qr in aliqb' est p̃ncipiũ mot' fm locũ solũ: in aligb' vo fm augmentũ: in gbusdã aũt fm alterationẽ: vl' ẽt fz gnãtionẽ. ¶ Possumus aũt dicere si volum' q ẽt in ipso celo nã est principiũ qetis: celũ. n. vt diceť in 6°: moueť totum τ

quiescit omne. q̄tu3.n.ad s̄bm totu3 non mutat locū.s3
solum q̄tum ad dispositionē. Na3 q2 semper mouet̄ cir
ca medium: semper est in eadem distantia ad centru3.
semper ergo habet eundem situm s̄m sub̄m.⁊ q2 ex na/
tura sua h3 ꝙ moueatur circa medium:⁊ ꝙ semꝑ sit in
equali distātia ad terra3: ex nā sua hab3 ꝙ quiescat pro
ut ei competit quiescere.

de mo/tu graui/um ⁊ le/uium. Dub.3ᵘˢ. **Ulterius** forte dubitaret aliquis. dato ꝙ natura
sit principium quietis ⁊ motus eius in
quo est. vtrum hoc cōpetat ei per se.⁊ vr̄ ꝙ non. Nam si
grauia ⁊ leuia: cuiusmodi sunt elemēta: habent in seip/
sis vnde moueantur: hoc maxīe erit respectu motus lo/
calis. Sed elementa mouent̄ localiter per se a generan
te: a seipsis aūt mouentur per accn̄s. graue.n.per graui/
tatem seipsum mouet deorsu3: sed hoc est per accn̄s: q2
non mouet se deorsum nisi remouendo ꝓhibens: ⁊ diui
dendo medium. Sed causa remouens ꝓhibens est cā
per accidens. ergo natura in talibus: si est principiū mo
tus: non erit per se: vt videt̄ phus dicere: sed per accn̄s.
¶ Dicendū ꝙ in ipsis elemētis: ⁊ vl̄r in grauib⁹ ⁊ leui
bus natura est per se principiū motus ⁊ quietis: non ob
stante ꝙ grauia non mouent̄ ex se: sed a generante. gra/
uia enī nō mouent seipsa per se: sed per accidens: q̄d sic
declaratur. Motū enim nālem non oportet differre a
motu non nāli per habere motorē ab intra. In vtroq3
enim motu tam in naturali q̄3 in non naturali motor po
test esse extrinsecus. videmus enim ꝙ hō mouet lapidē
sursum violenter. sol vero trahit vapores sursum nālr.
Cum ergo hō sit aliquid extra lapidē: ⁊ sol extra vapo/
res: tam mot⁹ lapidis sursum: q̄3 ascensus vapoꝝ causa3
effectiuam habent ab extra: non obstante ꝙ vn⁹ illorū
motuū est aliquo mō nālis: reliquus vero est penit⁹ vio/
lētus. bene ergo dictū est ꝙ motus nāles ⁊ nō nāles nō
op3 differre ꝑ habere motorē ab extra. Differentia ergo
īter dictos motus accipiēda est: q2 in motu nāli aliqua
vis ⁊ aliqua forma ꝯfert̄ passo: ꝑ quā tēdit ī talē motū.
In violēto vero s̄m ꝙ hō nihil tale tribuit̄ passo: hō.n.
sic mouet lapidē sursum: ꝙ nullā formā leuis ei cōfert:
sed solū mouet ipsum īpellēdo. Sol quidē sic trahit va
poꝝ sursum: ꝙ aliquam vim eis cōfert. efficit.n.in eis
quendā calorē īcorporatū: quo mediāte sursum tēdunt.
ascēsus ergo vapoꝝ est a sole: ⁊ est a calore illo īcorpora
to: sed a sole est effectiue: a calore vero īcorporato est q̄/
si formalr̄. Sol.n.dādo vaporibus hō calorē: dat eis ꝙ
sic moueātur. erit igit̄ sol causa effectiua tā caloris q̄3 ta
lis motus: calor vero nō est cā effectiua ꝑ se illius mot⁹:
s3 magis est cā quasi formalis. dicit̄.n. hō calor quasi cā
formalis talis motus: q2 calor īcorporatus sic īformat ⁊
ꝑficit vapores dictos: ꝙ eis quodā mō cōpetit talis mo
tus. vapores ergo nō mouētur ex se nec mouent seipsos
ꝑ se: sed mouētur a sole. est tn̄ in ipsis vaporibus aliqd:
vt est calor īcorporatus: q̄d est principiū per se: ⁊ cā talis
motus: nō ꝑncipiū effectiuū: sed magis: vt dictu3 est: q̄si
ꝑncipiū formale. habēt ergo vapores in seipsis ꝑncipiū
motus: vt calorē īcorporatū. nec tn̄ obstat ꝙ per seipsos
nō mouētur. ⁊ q̄d dictū est de vaporibus respectu solis
itelligendū est de grauibus ⁊ leuibus respectu generā/
tis. generās.n.dādo formam grauis ipsi graui: dat ei ꝙ
moueat̄ deorsum. Nec tn̄ grauia seipsa per se deorsum
mouēt: q2 graue postq̄3 adeptū est formā grauis: q̄3tū est
de se semꝑ est deorsu3: nec vnq̄3 actu graue eē pōt in po/
tentia essentiali ad locū deorsum. Sed si est in potētia
ad tale3 locum hoc ē per accn̄s solū. Non.n.indiget gra
ue vt moueatur deorsum nisi remouente ꝓhibens: hoc
autem modo graue seipsum deorsum mouet: q2 scindit
medium ⁊ scindendo mediu3 remouet ꝓhibēs: ⁊ remo
uendo prohibens est causa per accidens. ideo graue se/
ipsum mouet deorsum per accn̄s. effectiue ergo graue
per se mouet̄ a generāte. graue.n. anteq̄3 habeat formā
grauis est in potentia essentiali vt sit deorsu3: ⁊ indiget
causa per se vt moueat̄ ad talem locū. generans ergo dā
do graui formā grauis ē cā effectiua ꝑ se vt graue deor/
sum tendat: ⁊ q2 generās nō ē cā effectiua talis motus:
nisi dādo formā: op3 dicere ꝙ sicut generans respectu
illius mot⁹ ꝑ se: se h3 vt ꝑncipiū effectiuū: sic forma gra/
uis respectu illi⁹ mot⁹ se h3 ꝑ se q̄si vt ꝑncipiū formale.
est ergo in ipsis grauib⁹ per se ꝑncipiū mot⁹ ⁊ q̄etis: q2
est in eis forma grauis: non obstāte ꝙ grauia nō mouēt
seipsa per se: sed ꝑ accn̄s. ⁊ q̄d dictu3 est de grauibus ve/
ritatem habet de leuib⁹. vtraq3 enim ꝙ hō sunt effecti/
ue per se mouent̄ a generante. inferius tn̄ de hac mate/
ria clarius dicetur. ꝓpter q̄d si aliquid est hic dimissu3
ibi supplebitur.

Ulterius autem dato nā3 eē ꝑncipiu3 motus ꝑ se: Dub.4ᵘˢ
dubitaret forte aliquis. vtrū nā sit ꝑnci
pium hō mot⁹ primo: ⁊ vr̄ ꝙ nō. Nā.n.rei substantiam
eius nominat. habitum est enim in lr̄a ꝙ tam nā q̄3 ha/
bentia nām suba sunt. Cū ergo forma substātialis ipsi⁹
grauis vel etiam nā eius non sit ratio talis motus nisi
mediante forma aliqua accidētali: vt mediante graui/
tate vel frigiditate: videt̄ ꝙ nā respectu talis motus nō
debeat dici ꝑncipium primo: sed solū per se. ¶ Dōm ꝙ
ly ꝑmo: idē sonat q̄d ꝑncipalr̄. Oēs.n.forme accn̄tales
sunt q̄si quedā īstrumēta: ⁊ quedā organa formaꝝ sub/
stātialiū. ꝓpter q̄d in nulla actione nec in aliquo motu
forma accidētalis potest esse ꝑncipale ꝑncipiū: sed solū
instrumētale. sicut ꝗ aīa ē ꝑmū sentiens: non obstāte ꝙ
sentit mediante poᵃ sensitiua: sic nā grauis est formalr̄
loquendo q̄si ꝑncipalis rō respectu mot⁹ deorsu3: nō ob
stāte ꝙ ē rō talis mot⁹ mediāte forma aliq̄ accn̄tali.

Ulterius forte dubitaret aliqs: q2 in diffōne nāe Dub.5ᵘˢ
vr̄ ꝙ superflue addat̄. n̄ s3 accn̄s: q̄cqd.n.
est nō s̄m accn̄s: vr̄ eē ꝑ se: ⁊ ecōuerso. ¶ Dō3 ꝙ h̄ se ha/
bent per ordinē. nō s̄m accidēs: ⁊ ꝑ se ⁊ ꝑmo. In plus.n.
est nō s3 accn̄s: q̄3 per se. illud enī est ꝑ accn̄s q̄d est ide/
terminatū: albū.n. fit ex dulci per accn̄s: q2 nō magis ē
ex dulci determinate q̄3 ex amaro. Si ergo accipiat per
accn̄s ꝓprie: albū nō fit ex nigro vel ex suo ꝯrio per acci
dens. determinate enim generationes sunt ex ꝯrijs. nō
enim potest fieri contrariū nisi ex ꝯrio. ex dulci autem
fit albū per accn̄s: q2 vt dictū est: nō habet album: ꝙ de/
terminate fiat ex dulci vel ex amaro vel ex alio sapore.
Sed licet album nō fiat ex nigro: si ꝓprie accipiat̄ ꝑ
accn̄s: non tn̄ fit ex nigro per se: sed per se loquēdo albū
in actu: vt in ꝑmo libro tetigim⁹: fit ex albo in poᵃ. vez
quia album in poᵃ semꝑ est cōiunctum nigro vel alicui
colori medio: ex cōsequenti albu3 fit ex nigro vel ex co
lore medio. In plus ergo ē nō esse per accn̄s q̄3 esse ꝑ se:
q2 q̄d est ex cōsequenti: esse pōt nō ꝑ accn̄s: nō tn̄ ꝓprie
dr̄ esse ꝑ se: ⁊ sic nō ꝑ accn̄s ē ī plus q̄3 ꝑ se: sic ꝑ se ē ī plus
q̄3 ꝑmo: q2 nō sufficit vt sit ꝑ se ad hoc ꝙ sit cā ꝓprie: sed
vt sit ꝑmo: vt hic de ꝑmo loquimur: op3 ꝙ sit sic cā ꝓpe:
ꝙ etiam sit ꝑncipalis. cum ergo phs ait: nā est ꝑncipiu3
⁊ cā mot⁹: ⁊ quietis: nō ꝑ accn̄s: sed ꝑ se ꝑmo: vult dicere
ꝙ ē hō cā determinata ꝓpria ⁊ ꝑncipalis.

Ulterius aūt q2 phs de omni motu vr̄ intelligere pulchre dictum Dub.6ᵘˢ
cum ait nā3 eē ꝑncipiū motus ⁊ quietis:
iō de omni motu pōt esse q̄d q̄uo veritatem habeat: ꝙ nā
sit tale ꝑncipiū. Primo ergo forte dubitaret aliqs: vtrū
nā sit ꝑncipiu3 motus per se ⁊ ꝑmo in motu locali: ⁊ vr̄

denir ꝙ nō:nō solū enim elemēta grauia mouent̄ deorsum nāliter:sed etiam ista in quibus dominant̄ elementa grauia tendūt nāliter deorsum:ꝛ tamen natura istorum nō videt̄ esse principiū per se ꝛ primo respectu talis motus. Lapis enim fm ꝙ hꝰ nō videt̄ ꝙ nāliter tēdat deorsum. dicitur enim nāliter lapis deorsum moueri nō qꝛ lapis:sed qꝛ in eo dominat̄ terra:que est elementum graue. Natura ergo lapidis respectu talis motus non est principiuz per se ꝛ primo. ¶ Dōm ꝙ per se ꝛ primo ꝛ cetera talia quēdā ordinē īportare vidētur. prout ergo diuersificat̄ ordo rerū hꝰ itentiōes diuersimode accipi possunt. ¶ Qꝛ ergo nā dicit̄ esse pncipiuz motus per se ꝛ pmo:h est per comparationez ad accidētales formas:q̄ qꝛ:vt dcm̄ ē:sunt q̄dā organa ꝛ īstrumēta nature:non sunt principiū ꝛ rō in tali motu pncipaliter:sed instrumentalr̄ tantū. Natura ergo lapidis ē pncipium primo. idest pncipale respectu motus deorsum: non per cōparationē:quā habet ad elemēta:sed per cōparationē:quā habet ad accidētales formas sequentes ipsam:que in tali motu:vt dictū est:nō sunt rō principalis. vel possumus dicere ꝙ in de generatione declarauimus in natura mixti virtualiter nāz elemētoꝝ. ipsa ergo nā corporis mixti potest eē pncipale pncipiū talis motus:put in ea per quoddā predominiū reseruat̄ nā elemēti grauis:cuiꝰ motū sequit̄.

Nā mixti ē pnm motꝰ et getis in mixto

Dub. 7ᵃ

Alterius forte dubitaret aliquis. vtꝝ nā sit pnm per se ꝛ primo in motu augmēti. ꝛ videt̄ ꝙ non. vlr̄ enim grauia vel leuia nō habent in seipsis vnde augmētant̄. cū ergo habeant in se nāz:nō vr̄ ꝙ sit diffiniēda nā per hoc qꝺ est pricipiuz per se ꝛ primo in motu augmenti. ¶ Dōm ꝙ si cōsiderat̄ series littere: qꝺ querit̄ non habet dubiū. Natura enim diffinitur a pho:ꝙ est pncipiū motus ꝛ quietis:sed non oꝫ ꝙ in oibus sit pncipium hꝰ motus vel hꝰ quietis:vt in lr̄a dr̄. Aliq̄ nālia hn̄t in se pncipiū motꝰ fꝫ locū. alia vero fm augmētū. alia vō fꝫ alterationē. sufficit ergo ꝙ in aliquibus sit nā pncipium talis motus. Qꝛ aūt aliqua habeāt in se pncipium hꝰ motus in aliquibus:non est immanifestum:plante.n. ꝛ animalia habent in seipsis qꝺ ē principium ꝛ cā motꝰ augmēti:imo qꝛ ꝓprie loquēdo:sola aiata augent̄:vt in gnātione declarauimꝰ:sufficit in talibus per nām saluare motū augmenti.

Dub. 8ᵃ

Alterius forte dobitaret aliqs. vtꝝ nā possit p se dici principiū motꝰ alterationis eius in quo est:ꝛ videt̄ ꝙ non:qꝛ si nā esset hꝰ pncipiū:videret̄ esse dicendū ꝙ sicut oia que ꝓprie augent̄ hn̄t in se vn̄ augeant̄:sic oia q̄ ꝓprie alterant̄:hn̄t in se vn̄ alterent̄. h autē videt̄ eē falsum. corpora enim simplicia vt elementa proprie alterantur:nec tn̄ alterantur ex se:qꝛ fm Cōmentatorē nullū corpus simplex videt̄ alterari vel generari ex se. ¶ Dōꝫ ꝙ sicut dicebatur de motu augmenti:sic ꝛ de alteratione dici pōt. sicut ergo nā in oibꝰ est principiuz motꝰ:nō tn̄ in omnibus est pncipiuz motus talis. neqꝫ augmenti. sic in omnibus est principiuz motus:non tn̄ talis motus:vt alterationis. sufficit ergo ꝙ aliqua in se habeant vn̄ alterētur. Qꝛ aūt aliqua sint talia manifeste pꝫ. Mixta enim eo ipso ꝙ sunt composita ex ꝯrijs hn̄t in seipsis vn̄ alterent̄ ꝛ corrūpant̄. aial enim eo ipso ꝙ cōpositū est ex contrarijs hꝫ in se vn̄ alteretur ꝛ corrūpat̄:possumꝰ tn̄ si volumꝰ in oibus alterabilibus saluare alterationē per nām existentē i ipsis: nō tn̄ eodē mō:qꝛ fm Cōmen. cōposita alterant̄ per nāz existentez in se. qꝛ per formā:simplicia vero non alterātur p formā:sed per māz. In cōpositis enim vt in aialibus forma potest esse pmū alterans. vn̄ phs in libro de

Cō. 3ᵒ. Nō oīa alterantur ab intrinseco

generatione. in capitulo de augmento. aiam vegetatiuam appellat alterans inalteratum. eo enim ipso ꝙ in mixtis vel in aialibꝰ est alteratio pp cōtrarietatem:qꝛ omnes hꝰ contrarietates sunt quedam organa forme substantialis:pncipium alterationis in talibus potest dici forma. In simplicibus vō:in qbus nō sunt q̄litates contrarie:non reperitur alteratio esse principiuz:pnm ḡ alteratōis in talibꝰ simplr̄ non videt̄ eē forma:sed mā. eo enī ipso ꝙ habent in se mām possibilem subijci forme cōtrarie:habent in se nām vnde alterant̄:qꝛ habent in se nām māe. ¶ Ex h ḡ appet ꝙ analoga ē diffō nāe q̄si equiuoca. nam cum dicit̄ ꝙ nā est pncipium motꝰ ꝛ quietis:non accipitur ibi motus vniformiter:qꝛ in aliquibꝰ est pncipiū solius motꝰ localis. In aliquibus est pncipiū alterationis in aliquibꝰ autez augmenti. Rursus etiam principiū non accipit̄ ibi vniformiter:qꝛ aliqua habent in se pncipium motꝰ:prout pncipiū dicit qd actiuū. ꝛ sumit̄ pro forma:aliqua vero habent hꝰ pncipium prout dicit quid passiuū:ꝛ sumit̄ pro mā. Ex hoc autem patere potest quō intelligenda sunt verba cōmēta. videlꝫ ꝙ corpora supcelestia:siue corpora simplicia: habent in se pncipiū motꝰ q̄tum ad locuz:vegetabilia vō q̄tuz ad augmentū. Sed corpora composita hn̄t in se pncipiuz alterationis nām:q̄ est forma. simplicia vō habent hꝰ pnm nāz que est mā. ¶ Aduertendum tamē ꝙ licet corpora simplicia nō alterent̄ ex se:qꝛ nec localiter mouentur ex se. forte alterant seipsa per accidens: sicut ꝛ seipsa mouent per accidens. sicut enim quia graui competit locus deorsum:ideo si iaciat̄ sursum:redit deorsum:sic quia aque competit frigiditas:si calefiat: per se dimissa redit iteruz frigida. simil'r ergo simplicibus materia est pncipiuz alteratōis:qꝛ non possunt aliquo genere alterationis alterari:quin illius alteratōis mā nō sit ratio ꝛ pncipium:formam vero non sic possumus ponere principium:imo nūq̄ꝫ nā forme in talibus erit rō alteratiōis:nisi pus susceperit alterationē habētem aliqualē oppositionem ad ipsam formaz:vt aq̄ per se dimissa redit frigida:qꝛ prius susceperat calefactōez que habebat a mā repugnātiā ad formā eius. Quicqd tn̄ sit de hoc:pꝫ ꝙ in omnibus alterabilibꝰ est aliq̄ nā: que est alterationis pncipium.

pbātur dictum

a. cō. 3ᵃ

Dub. 9

Alterius forte dubitaret aliqs vtꝝ in generatiōe possumꝰ saluare nāz hꝰ pncipiū:ꝛ videt̄ ꝙ non:qꝛ fm phm in scdo de aia:nihil generat seipsum sed saluat. Si ergo nihil generatur ex se:videtur ꝙ nā in nullo sit generatōis pncipium. ¶ Dōm quosdaz opinatos fuisse māz esse potentiam quādā actiuā:quā appellabant ichoatiuū forme:volebant enim ꝙ essentia forme corporalr̄ ꝛ simplr̄ non educit̄ de pō māe:sed in ipsa mā est quedam forma incompleta:que seipsaz per seipsaz non potest facere in actu completo:sed excitata per agens extrinsecuz facit se in completo actu. ppter qꝺ voluerunt saluare diffinitionem de nā dicentes:ꝙ in rebus nālibus est principium gnātionis:qꝛ est in eis inchoatiuuz forme. Sed istaz posititionē de ichoatiōe formaꝝ alibi eradicare ꝛ ipugnare intendimus:vbi h questio per se tractabitur. Sufficiat aūt ad presens diffinitionē dataz de nā aliter saluare respectu generationis rerū q̄ꝫ per inchoationē forme. ¶ Dicitur ergo ad h cōiter ꝛ bn̄:ꝙ sic cōpetit alicui motꝰ nālis:sic ꝯpetit ei ꝙ nā sit in eo pncipiū motꝰ. ḡ qbꝰ ꝯpetit motꝰ generationis actiue:qꝛ generant:habent i se pncipiū actiuū vt forma:quibus vero motus generationis passiue:vt qꝛ generant̄:habēt in se principiū generationis passiuū vt māz. Est ergo generatio generabiliū nālis:inquātū

Z. a. p.

habent in se p̄ncipiuz passiuū: qđ hȝ potētiā naturalem ad talem formā. possum⁹ tñ si volum⁹ dicere ꝙ sicut nā est principium motus alterationis: sic ⁊ generatiōis. sic eniȝ aliqua quasi alterant̄ ex se: vt composita: aliq̄ vero alterant̄ non ex se: nec simplr̄ alterant̄ per formā: sed ē eoꝝ alteratio nālis rōne mãe: que est principiū ⁊ rō illi us alterationis: sic aliqua q̄si alterant̄ ex se: vt illa q̄ generantur ex cōmixtione seminuȝ. In q̄bus est dare aliq̄d p se mouēs: ⁊ aliq̄d per se motū: in talib⁹. n. semē maris q̄si se hȝ vt artifex: menstruuȝ v̄o femelle q̄si se hȝ vt mã. Aliqua v̄o non generant̄ ex se: sed ē eoꝝ generatio: vt dicebant̄: naturalis ratione principij passiui: vel etiam ratione materie. in omnibus ergo vel rōne principij passiui vel etiam ratione actiui saluare possumus ꝙ nā sit generationis principiū: dictū est enī diffinitionē de natura eē quasi equiuocaȝ. nec oportet oībus equalr̄ conuenire. qđ vero dicebatur ꝙ nihil seipsum generat. dōm ꝙ aīal seipsum nō generat. hoc tamen non obstāte in aīalibus est quodam mō generatio ex se: q2 in mēstruo: qđ non est aīal: est āmixta virtus seminis maris: que facit ad generationē fetus: illud ergo ex quo generatur animal aliquo modo mouet seipsum ad generationem eius: q2 in eo dare aliquid qđ est per se mouēs: ⁊ aliquid qđ est per se motum. Utrū aūt illud qđ est ibi per se mouens sit idē qđ forma introducenda vel si nō ipsa forma q̄d sit alibi habebit locū. Rursus vtꝝ semē

Dub. 10ª maris: qđ se videt̄ habere vt mouens: ingredit̄ fetū: vl̄ sit de compositione animalis: qđ fit ex mēstruo moto a tali semie: nō spectat ad presens negotium.

Alterius dubitaret aliquis. vtrū forma artificialis possit esse per se principiū mot⁹ eius in quo ē. ⁊ vr̄ ꝙ sic. videm⁹. n. aliq̄s figuras magis esse aptas ad motū: ⁊ magis scindere mediū q̄ȝ alias: corp⁹. n. eq̄lis grauedīs si sit figure pyramidalis vel rotunde magis scindit mediuȝ ⁊ veloci⁹ mouebit̄ q̄ȝ si eēt figure late. Cum ergo hꝫ figure per viaȝ artis iduci hēant: videtur formā artificialem esse p̄ncipiū mot⁹ eius in q̄ est: non solū per accn̄s: sed ēt per se. ❡ Dōm ꝙ in oībus est duo considerare: rem: ⁊ moduȝ rei. in mutationibus ergo est considerare motū ⁊ modum motus. Nulla aūt figura nec aliqua forma artificialis s̄m ꝙ hꝫ est p̄ncipium motus eius in quo est: forma. n. rotunda vel pyramidalis nisi esset coniuncta grauedini: vel leuitati vel alicui forme naturali: nulluȝ motū haberet: nec ad aliquē locū tenderet. res ergo ex hꝫ forma artificiali ⁊ figura per se nō sortit̄ motū. Nō est tñ īconueniēs ꝙ sortiat̄ aliquē modū motus: quia vt tangebatur in arguendo: forma leuis vel forma grauis: s̄m ꝙ est ꝯiuncta alij

Dub. 11ª ⁊ alij figure: sortitur aliū ⁊ aliū modū motus: vel q2 velocius vel tardius mouetur.

Alterius forte dubitaret aliquis de aliquibus artibus vt de arte musice: vel de arte saltādi. vtrum sint principia motus eius in quo sunt. ⁊ videtur ꝙ sic. Nūq̄ȝ. n. vnus scit practicaȝ musice ⁊ alius cātat: nec vn⁹ scit artem saltādi ⁊ alius saltat. Sicut ḡ arguebamus formaȝ leuis per se esse p̄ncipium motus: q2 non est dare ꝙ vnuȝ sit leue: ⁊ aliud moueatur sursum. Sed illud idē qđ est leue habet talem motū: sic a simili predicte artes per se sunt p̄ncipiuȝ eius in quo sunt: q2 nūq̄ȝ diuidunt̄: ita ꝙ vnus habeat illas: ⁊ alius moueat̄ s̄m illas. ❡ Dōm ꝙ vt tactū est: nūq̄ȝ forma artificialis est principiū mot⁹ eius in quo est: lȝ possit facere aliquē modum motus. Motus igit̄ brachioꝝ: qui requiritur in saltando: vel mot⁹ lingue: qui requiritur in cantādo: ⁊ aliquis alius motus alioꝝ mēbroꝝ: qui requiritur ad hꝫ opera: per se est ab aliqua virtute nāli existēte in corpore: vt a virtute affixa muscul' ⁊ neruis: vnde dōm ꝙ dicte artes non sunt per se principium motus: lȝ possint facere ad modū motus. ex arte. n. saltandi nullus habȝ ꝙ moueat brachia: sed ꝙ sic moueat illa. Immo sicut figura pyramidal' vel alia figura: nisi esset ꝯiuncta forme naturali: nullū motum efficeret: sic ars saltandi nisi iuuaretur per virtutē nālē alligatā muscul' ⁊ neruis: non posset in actum saltandi. potest ergo forma artificialis vel ars facere ad modū motus: sed per se nūq̄ȝ ē p̄ncipium motus eius in quo est. qđ declarare volebam⁹. ex hꝫ ergo apparet ꝙ aliter est nā p̄n^m motus mediante aliq̄ forma accidentali: vt mediante grauitate vel leuitate: ⁊ aliter ars facit ad motum eius in quo est mediante virtute naturali. Nā. n. sic est p̄n^m motus mediante grauitate ⁊ leuitate vel mediante alia forma accidētali: ꝙ taȝ nā ꝙ illa forma accidentalis sunt p̄ncipiū motus eius in quo sunt: aliter tñ ⁊ aliter: q2 nā est hꝫ p̄ncipium primo ⁊ p̄ncipale. sed illa accidētalis forma est tale p̄ncipium īstrumentale ⁊ organicū. Sed nō sic ars facit ad motum mediante virtute nāli: q2 virtus illa naturalis est principium motus eius in quo est. ars vero nō ꝓprie ē p̄ncipiū motus: sed magis facit ad modum illius motus: tamen non proprie est principium illius motus: vt ostensum est. Du. 12ª.

Alterius forte dubitaret aliquis. vtrū forme artificiales dici debeant nāles. ⁊ videtur ꝙ sic. dicebant̄ enim aliqua esse nālia nō rōne forme vel p̄ncipij actiui: sed ratione materie ⁊ p̄ncipij passiui: eo enim ipso: vt tangebatur: ꝙ materia que est quedam natura: potest moueri ad susceptionē talis act⁹ vel talis forme: illud nāle dicitur. cum ergo mã possit moueri ad susceptionem formaꝝ artificialiū: si esse in pura po^a passiua mãe: ad hoc ꝙ aliq̄d sit nāle: facit rem esse nālē forme artificiales nāles erunt. ❡ Dōm ꝙ si aliq̄s est in pura po^a passiua mãe s̄m ꝙ mã est nālis dicit̄ esse nāle. forme aūt artificiales s̄ȝ ꝙ hꝫ: nō sunt in po^a passiua mãe: s̄ȝ ꝙ mã est nālis. ḡ nāles dici nō debēt. tota. n. cā q̄re aliquid existens in pura po^a passiua mãe dr̄ nāle. ex hoc coll'r ꝙ mã est quedā nā. Si ḡ aliq̄d fundaret̄ in mã: nō vt est nā: vel mã moueret̄ ad susceptionē ei⁹ nō mō nāli: si vellem⁹ arguere illud eē nāle: deciperemur ꝑ fallaciam accidentis. Duplici ḡ via venari possum⁹ hꝫ formas nāles nō eē. p̄mo q2 mã nō mouet̄ ad susceptionem eaꝝ mō nāli. 2° q2 mã nō est subm taliū formaꝝ: ꝑ vt hȝ rōnē nãe. ❡ Primo via sic pȝ. ex hoc. n. aliquid inducitur mō nāli. q2 mã trāsmutat̄ ꝑ qualitates actiuas ⁊ passiuas: ita ꝙ ex ipsa mã educit̄ nālis forma: nūq̄ȝ. n. aliq̄ forma inducit̄ nālr̄: nisi tota illa mã: q̄ īformat̄ illa forma sit subiecta trāsmutationi ⁊ motui. hoc aūt non facit ars: q2 s̄m temistiū nā agit in corpore toto. ars v̄o s̄m ꝙ hꝫ agit solū in extremitatib⁹ eius. mã ḡ ad susceptionē formaꝝ artificialiū s̄ȝ ꝙ hꝫ s̄t: ñ mouet̄ nālr̄: q2 non suscipit illas transmutata per qualitates actiuas ⁊ passiuas: nec suscipit illas ꝓut s̄m se totaȝ trāsmutationi subijcit̄. ❡ Scđa via ad inuestigandū hoc idē sumitur ex eo ꝙ mã hȝ rōneȝ nãe: ex arte. n. vel resultat opatū: cuiusmodi est ars saltandi: ⁊ ars cantandi: ex q̄bus nihil opatū efficit̄: s̄ȝ solū ex talibus fiunt q̄dā actiōes: ⁊ q̄dā opa. in talib⁹ ḡ nō hȝ locū qđ querit̄: vr̄ igit̄ eē dubiū de illis artib⁹: ex q̄b⁹ resultant nō solū opa: s̄ȝ ēt opata vt ex arte edificatoria efficit̄ domus: ⁊ ex arte lignaria archa: ⁊ sic de alijs. hꝫ ḡ forme inducte per artem: vt sunt pure artificiales vident̄ esse forme ille in q̄b⁹ mathematica cōmunicant cuȝ naturalib⁹. cuiusmodi sunt

Quare for' artificiales ñ possit dici naturales

eurum circulare rectum ⁊ cetera talia. Dico aūt pure artificiales ad dr̄iam sanitatis: que nō est forma: in qua cōmunicent mathematica cū nālibus: tn̄ vt plane pꝫ: sanitas nō ē forma pure artificialis: vt declarari habet
sup.t.23 septimo metha. cuꝫ ḡ forme ille in quibus cōmunicant mathematica cuꝫ naturalibus: non ꝓpe videant̄ respicere mām: vt natura: qꝛ pn̄t abstrahi ab oī materia sensibili: non opꝫ formas tales eē naturales: cum ergo dicitur: qđ est in potentia passiua māe. est naturale: verū est si sit in potentia passiua materie vt est nā vel si educatur modo nāli. hoc aūt non habent artificiales forme ideo qđ querit̄ nō hꝫ dubium. Lectio. II.

T.cō.7. Videt̄ aūt nā ⁊ substātia coꝝ que natura sunt: qđ primuꝫ inest vnicuiqꝫ non formatū per seipsum: vt lectuli natura lignum: statue autē es.

Postq̄ phus inestigauit quid est natura: in parte ista vt dicebat̄ ostendit ꝙ mā forma ⁊ priuatio debent dici natura. tria ergo facit: qꝛ pͥmo ostendit ꝙ mā hꝫ rōnem nāe. scđo ondit h̄ de forma. tertio de priuatiōe. secūda ibi. (Alio aūt mō forma ⁊ spēs.) tertia ibi. (Sꝫ forma ⁊ natura.) Circa pͥmū duo facit: qꝛ primo ꝓponit qđ intendit. scđo manifestat qđ dixerat ex testimonio alioꝝ scđa ibi. (Signū aūt dicit.) Dicit ergo ꝙ illud qđ pͥmū inest vnicuiqꝫ nō formatū ꝑ seipsum videt̄ esse nā ⁊ sbā eoꝝ que sunt nā. i. rerū nāliū. ⁊ qꝛ mā est hꝫ. ergo ē nā ⁊ suba nāliū ⁊ exponit se ꝙ lectuli nā ē lignū: ⁊ statue es. Notandū aūt ꝙ volens ꝓbare māꝫ esse nām ait illud qđ pͥmū inest vnicuiqꝫ esse naturam reruꝫ: quia mā ē id ex quo res cōponit̄ pͥmo. vt declarari hꝫ. v. metha.
T.c.4. Notanduꝫ etiā ꝙ dicit. nō formatū per seipsuꝫ quia mā q̄tum est de se nihil est in actu nec aliquā formam hꝫ: qꝛ in fundamento nāe nihil est distinctū vt habetur
T.c.17. pͥmo meth. Notandū ēt ꝙ mā nō ē cognoscibilis nisi per analogiam ad formā. lꝫ ergo lignū ⁊ es nō dicant solā mām: tn̄. qꝛ nō possumus itelligere mām nisi itelligamus aliquid qđ se hꝫ ad oēs formas sicut lignū ad lectulū: ⁊ es ad statuā: volens dare itelligere mām exemplificauit de ligno ⁊ ere. Deinde cum dicit.

Signū aūt dicit Antiphō. quoniā si aliquis ꝓiecerit lectū deorsum: ⁊ accipiat potentiam putrescens: vt vtiqꝫ sit germē: nō vtiqꝫ fieri lectū sed lignū: tanq̄ꝫ dicat ꝙ ꝓm accidēs esse dispositionē ꝓm legē ⁊ artē: substantiā aūt enteꝫ illā que permanet h̄ patiēs ꝯtinue. Si aūt ⁊ hoꝝ vnūqđqꝫ ad alteꝝ aliqđ ideꝫ hoc susti-
T.cō.8. nuit: vt es quidē ⁊ aurū ad aquā: ossa aūt ⁊ ligna ad terrā. similiter aūt ⁊ alioꝝ qđlibet illā naturā esse ⁊ substantiā ipsoꝝ.

Manifestat qđ dixerat ex testimonio alioꝝ: ⁊ duo facit: quia primo manifestat h̄ ex testimonio antifontis. scđo ex testimonio oīuꝫ phoꝝ ibi. (vn̄ sane hi qdē). dicit ergo. ꝙ antifon dicit. i. dat signū supple per qđ ꝓbat̄ ꝙ mā hꝫ rōnem nature. Dicebat. n. antifon q̄m si aliqs ꝓiecerit lectuꝫ dorsum ad terrā. ⁊ hꝰ lectus putrescens accipiat potentiaꝫ generatiuā vt vtiqꝫ fit. i. fiat germen ex ipso lectulo putrescente cōtingit ex eo nō vtiqꝫ fieri lectum sed lignū tāq̄ꝫ dicat dispositionē ꝓm legē artificis ⁊ ꝓm artē ꝙ ꝯtingat eē ens ꝓm accn̄s: subaꝫ āt entē illā que ꝑmanet: ⁊ que continue hoc est patiēs. i. mā. Si ergo vnūqđqꝫ hoꝝ. i. rerū nāliū hoc idē sustinuit ad aliquid alterū: qꝛ res nāles se habēt ad propriā māꝫ: sicut statua ad es et lignum ad lectū. qđlibet eniꝫ naturaliū comparat̄ ad aliquid tāq̄ꝫ ad ꝓpriā māꝫ que est natura ⁊ suba ipsoꝝ: vt es ⁊ auꝝ ad aquā. ossa aūt ⁊ ligna ad terraꝫ. simil'r ⁊ alioꝝ qđlibet respicit aliquid tāq̄ꝫ ꝓpriam mām. illam ergo supple materiam oportet esse naturā ⁊ subam ipsorum.

Dubitaret forte aliquis qꝛ videt̄ hoc signū antifontis nō arguere ꝓpositū sed oppositū. ex h̄ enim antifon ꝓbabat māꝫ esse nāꝫ: qꝛ virtute hꝰ fiebat generatio vt lectum putrescens: qꝛ nō generat rōne qua lectꝰ: sed rōne qua lignū: dicebat nāꝫ non esse lectum sed lignū. Cū ergo generatio predicta fiat rōne forme nō rōne māe. Qꝛ enim aliquis generet sibi simile: vt ꝙ ex ligno fiat lignū: ⁊ ex leone leo: nō videt̄ eē ratione māe: sed rōne forme. predictum ergo signū nō arguit mām esse nām: sed formā. Dicendum ꝙ sufficit phō ad probanduꝫ mām esse nām ex testimonio alioꝝ ꝙ ipsi concesserunt mām habere rōnem nāe. vtrū autē ipsi posuerunt mām esse nām modo debito vel indebito non est ad ꝓpositū. vel possumus dicere ꝙ etiaꝫ hec rō est ad ꝓpositū ⁊ arguit mām esse naturam. Namqꝫ ex simili generetur simile. nō soluꝫ est rō forma. sꝫ mā. quo eniꝫ sanamur. vt dicit phs. i scđo de aīa est dupl'r: sanamur enim sanitate ⁊ corpore: sꝫ sanitate sanamur pͥncipaliter: corpore autem ex consequenti. eo eniꝫ ipso ꝙ sanitas non habet esse nisi in tali mā vt in corpore actꝰ sanandi nō solū est a sanitate tāq̄ꝫ a forma debita sed ēt ē a corpore tāq̄ꝫ a ꝓpria mā. sic generare sibi sile pͥncipaliter est ex forma: ex consequenti auteꝫ ex mā. eo enim ipso ꝙ forma potēs hoc facere nō hꝫ eē nisi in mā illꝰ generationis nō solū est ratio forma: sed etiam mā. posset autem sic formari ratio. illud autem in cuius virtute generat aliquid sibi simile mereretur nomē nāe: sed hoc fit pͥncipal'r ex forma: ex ꝯsequenti aūt ex mā. ergo forma meretur nomē nāe pͥncipal'r: mā aūt ex cōsequenti. ratio enim tacta vel ē in quadā cōfusione accipiēda: vt dicamꝰ mām nām: quia hoc dixerunt antiqui: vel si accipiatur in ꝓpria forma vt patuit non arguit mām esse nām pͥncipal'r sed ex cōsequenti. Notandum āt ꝙ ait māꝫ eē subam: cetera vero esse ꝓm accn̄s qꝛ vt in de gnātione sufficiēter ostēdimꝰ: oēs antiqui phi posuerunt mām esse aliqd in actu q̊ posito sola mā erat suba: cetera v̊o educta de poᵃ metaᶜᵉ. erāt accn̄tia. Notandum ꝙ dicit aurum ⁊ es comparari ad aquā: qꝛ ꝑ qđdā predominium materia omnium metalorum ⁊ omniuꝫ liquabilium dicitur esse aqua: sic etiam ait ligna ⁊ ossa comparari ad terram quia talia maxime videntur esse nature terrestris.

Unde sane hi quidē terrā: aliꝫ vero ignē: aliꝫ aerē dicūt. quidā aūt aquā quidā vero quedā hoꝝ. Sed aliꝫ omnia hec naturā esse eoꝝ que T.cō.
sunt. Quot. n. aliquis acceperit ipsoꝝ huiusmodi: siue vnum: siue multa. hoc ⁊ tāta dicit esse omnē substātiā: alia aūt oīa passiōes istoꝝ ⁊ habitus ⁊ dispositiones.

Ostendit materiam habere rationem nature ex testimonio alioꝝ phoꝝ. ⁊ duo facit: sꝫ ꝙ dupl'r hoc ostēdit. scđa ibi. ⁊ hoꝝ qdem qđlibet. In pͥma pte intendit talē rationem illud est natura rerum nāliū qđ est sba eoꝝ sed hoc est materia. ergo ⁊c. Qꝛ autem materia sit sba rerum naturalium probat ex testimonio omnium phoꝝ dicens ꝙ hi quidem dixit terram esse materiam

naturaliū: alij vero ignē: alij vō aerē: quidā aūt aquā: quidā aūt q̄dā hoꝝ vt parmen. ponēs ignē ꝛ terrā eē rerum p̄ncipia. alij vero vt empedocles ꝛ eoꝝ sequaces dn̄t oīa hec. i. oīa quattuoꝛ elementa esse nām eoꝝ que sunt. ꝛ subdit ꝙ quot ipsoꝝ elemētoꝝ aliquis acceperit esse hꝫ. i. nāle p̄ncipium siue vnū: siue multa h̄ ꝛ tāta. i. tot. ꝛ quod ponit sic esse p̄ncipiū dicit esse subam oīum. alia aūt oīa dicit esse passiones ꝛ habitus ꝛ dispositiōes istoꝝ. ponebant. n. primi ph̄i oīa alia a mā accn̄tia eē.

Dub. pº pōe aīa **Dubitaret** forte aliqs de eo qd̄ ait ꝙ alij posuerunt principium rerum esse terram.
T.c.32. quia in libro de aīa dicitur ꝙ oīa elementa acceperunt iudicē preter terram. Nullus enim ph̄oꝝ posuit
Coni. 9. terram esse principium vt ibi inuit. ¶ Dōm ꝙ vt ꝯmē. soluit ad dubitationē tactā nullus ph̄oꝝ posuit terrā esse p̄ncipiū reruꝫ per se sūptā: sed tamē cū alijs elemētis posuit. Nam parmeni. terrā cū igne posuit sic principium. Et empe. terrā cum alijs tribus elementis sic posuit principiū. ¶ Uel possumus dicere ꝛ forte melius ꝙ esyodus aūt h̄ posuit vt habet̄ primo metha. sed
T.c.14. non fuit ph̄s: sed famosus fuit in legibus. Cum ergo dicitur ꝙ alij posuerunt aq̄ꝫ alij terram non solū intendit enumerare ph̄os: sed etiam alios viros famosos. vl̄r. n. ꝙ cū ait ꝙ alij posuerunt terram alij ignē: intendit de ponentibus terrā nō per se: sed cū alijs elemētis: videt̄ expō penit⁹ extorta. ¶ Notandū aūt ꝙ fm̄ opinionem antiquoꝝ ph̄oꝝ sola mā est suba: tm̄ fm̄ veritatē q̄ꝫtum ad id qd̄ realr̄ dicit suba forma magis est suba q̄ꝫ mā. lꝫ q̄ꝫtum ad aliquē modū se habendi vt supra in primo declarauim⁹ mā ē magis suba q̄ꝫ forma. dōm ergo de hac rōne sicut ꝛ de p̄ma. qꝛ vel dꝫ accipi sub cōfusione vt dicatur māṁ esse subam ꝛ nām reruꝫ: qꝛ h̄ dixerunt ph̄i. vel si debet accipi in p̄pria forma arguetur ꝙ forma sit nā p̄ncipaliter: mā ex ꝯn̄ti: cū rō sube p̄ncipalr̄ ꝛ simplr̄ ꝯueniat forme ꝛ ex ꝯn̄ti materie. ¶ Deinde cuꝫ dicit.

¶ **Et horum quidem quodlibet esse perpetuum. Non enim esse mutationeꝫ ipsi ex seipsis**
T.c.10. **Alia autem fieri ꝛ corrumpi infinities. Uno quideꝫ modo natura sic dicitur prima vnicuiqꝫ subiecta materia habentium in seipsis motus principium ꝛ mutationis.**

¶ Adducit aliam rōnē que talis est. illud qd̄ p̄petuatur in rebus nālib⁹ est eoꝝ suba ꝛ nā: sed hoc ē mā. g̊ ꝛc. ꝙ ēt mā p̄petuet̄ in nālib⁹ p̄bat ex testimonio alioꝝ dicēs ꝙ antiq ph̄i qd̄libet hoꝝ elemētoꝝ qd̄ dicebant alioꝝ mā dicebāt eē p̄petuū. Nō. n. ponebāt in ipsis elemētis mutationem ex seipsis: qꝛ nō ponebant ea fieri ex seinuicem vel ex alijs: sed alia ex elemētis dicebant fieri ꝛ corrūpi infinities. ergo ꝙ mā est quid perpetuū ꝛ ē sba ꝛ natura rerū. P̄ꝫ dōm esse ꝙ vno modo natura dicit̄ sic. puta subiecta mā vnicuiqꝫ habentiū in seipsis p̄ncipium motus ꝛ mutationis. ¶ Notandū aūt antiquos ph̄os non peccasse ponendo māṁ est incorruptibileꝫ ꝛ esse nām ꝛ subam reꝝ: sed peccauerunt qꝛ posuerūt eā sic icorruptibilē ꝙ semp̄ maneret sub eadē actualitate ꝛ sub eodem esse. rursus peccauerunt qꝛ dixerūt eam eē totam subam ꝛ naturam rerum: cuꝫ tn̄ forma sit magis suba ꝛ natura q̄ꝫ materia. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.11. ¶ **Alio autem modo forma ꝛ species que est secundum rationem. Sicut enim ars dicitur qd̄ est secundum artem ꝛ artificiosum: sic ꝛ natura qd̄ secundum naturam dicitur: ꝛ qd̄ naturale. Neqꝫ autem illud adhuc dicimus habere fm̄ artē nihil: si potētia tm̄ est vt lectulus. Nonduꝫ eniꝫ habet specieꝫ lectuli: neqꝫ eē fm̄ artem: neqꝫ ī his que natura subsistūt. potentia enim caro aut os: neqꝫ habet adhuc suiipsius naturaꝫ: priusq̄ꝫ accipiat speciem secunduꝫ rationē. qua diffinientes dicimus qd est caro aut os: neqꝫ natura est.**

¶ Ostēso ꝙ vno⁹ nā dr̄ ō mā ondit ꝙ alio mō dr̄ de forᵃ ꝛ specie. ꝛ tria facit: fm̄ ꝙ tres rōnes ad h̄ adducit. scd̄a ibi. (Amplius fit ex homine.) tertia ibi. (Amplius aūt natura.) Circa primū tria facit. qꝛ primo adducit rōneꝫ ꝙ forma sit nā. scd̄o ex hoc cōcludit ꝙ forma aliter ē natura q̄ꝫ materia. tertio p̄bat ꝙ est magis nā q̄ꝫ ipsa. scd̄a ibi. (Quare alio mō.) tertia ibi. (Et magis nā.) Dicit ergo. ꝙ alio mō supple dicit̄ nā forma ꝛ spēs q̄ est fꝫ rōnem. i. fm̄ diffōnē: qꝛ ab ea p̄ncipalr̄ sumit̄ diffinitio. H̄ aūt sic ondītur: qꝛ sicut ars dr̄ se habere ad id qd̄ est fm̄ artem ꝛ artificiosuꝫ: sic ꝛ nā. supple se hꝫ ad id qd̄ dicit̄ fm̄ nām ꝛ qd̄ est naturale. sed neqꝫ dicimus illud. s. artificiosum: aliquid h̄re fm̄ arteꝫ nisi habeat formā artis: qꝛ nihil si est potētia tm̄ lectulus. sup. est lectulus: qꝛ nōduꝫ hꝫ spēꝫ lectuli: nꝫ dr̄ eē fꝫ artē. sic ꝛ ī his q̄ nā subsistunt sunt nālia nisi sint actu talia: qꝛ potentia caro aut os nō hꝫ adhuc nāꝫ suiipsius prius q̄ꝫ accipiat speciem fm̄ rationeꝫ: idest prius q̄ꝫ accipiat formam secundum diffinitionē siue rōnē diffinituā: q̄ forma diffinientes. i. distinguentes vnaꝫ rem nālem ab alia dicim⁹ qd est vnūqdq̄ꝫ tale vt qd est caro aut os ꝛ addit ꝙ neqꝫ natura sup. est aliquid taliū an̄qꝫ accipiat formā ꝛ spēm. Si ergo forma ꝛ spēs est id quo aliqd dicitur nāle. ergo ipsa est maxime nā. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Quare alio modo natura vtiqꝫ erit habentium in seipsis motus principiuꝫ forma ꝛ spēs non separabilis: sed aut scd̄m rationem. Qꝛ autem est ex his natura quidem non est: sed a natura vt homo.** T.c.12.

¶ Concludit ꝙ alio mō est natura forma q̄ꝫ materia dicens. vtiqꝫ forma ꝛ species ē natura habentiū in seipsis principiuꝫ motus alio mō. supple q̄ꝫ materia. non ꝙ fꝫ rem sit ens sepabilis ab ipsa: sed tm̄ separatur ꝛ differt fm̄ rōneꝫ: idest fm̄ diffinitioneꝫ: quia dicit qd in actu: materia vō quid in potētia: ꝛ qꝛ dixerat quomō differt forma a mā: subdit quomodo differt compositū ab vtraque dicens. ꝙ auteꝫ est ex his. idest compositūꝫ. nā quidem non est: sed est a natura vt homo. Si ergo tam mā q̄ꝫ forma sint nā compositum differt ab vtraqꝫ: qꝛ non est natura: sed a natura. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Et magis natura hoc est q̄ꝫ materia. Unūqdqꝫ. n. tunc dicitur cuꝫ endelechia sit: ꝛ magis q̄ꝫ cum potentia.**

¶ Hic p̄robat: qꝛ forma nō solū est alio modo nā q̄ꝫ mā. Sed etiam est magis natura q̄ꝫ ipsa. d. ꝙ h̄. i. forma magis est nāe q̄ꝫ mā: qꝛ vnūquodqꝫ cū sit endelechia. i. cū sit actu. qd̄ habet per formam: est magis tale q̄ꝫ cum est potentia qd̄ habet per materiam. ¶ Deinde cū dic̄.

¶ **Amplius fit ex homine homo: sed nō lectulus ex lectulo. Unde dicunt non figuraꝫ esse naturam sed lignum: quoniaꝫ fiet vtiqꝫ si germinet non lectulus sed lignū. Si ergo hec est** T.c.13.

ars; ⁊ forma ē nā. Fit.n.ex homine homo.

¶ Ponit secundam rōnem ad ostendendū ꝙ forma sit natura dicens ꝙ ex homine generatur hō: sed nō lectulus ex lectulo. vnde dicunt phi figurā.i.formam lectuli non esse nām sed lignum: qm̄ si germinet lectulus nō vtiqꝫ fiet lectulus sed lignum. si ḡ hec ars. sup. se habet ꝙ in artificialibus mā est nā: qꝛ materia generat sibi simile. ⁊ in naturalibus. sup. forma ē natura quia in talibus potissime fit assimilatio in forma. fit.n.ex homie homo. ¶ Notandū aūt oēs formas artificiales eē accidentia. natura ergo ⁊ suba artificialiuꝫ ṗncipalr̄ est ex mā ⁊ v̄tute māe. artificialia sibi gnāt silē. lectulus.n.ñ gnāt: qꝛ lectulus: sed qꝛ lignū. in nālibꝰ vō est ecōuerso: quia in eis rō sube ṗncipalr̄ sumit ex forma ⁊ generatio similis potissime fit virtute forme. si ergo in artificialibus ṗncipaliter natura est mā ⁊ non forma in naturalibus vero est econuerso: ṗmo ⁊ ṗncipalr̄ natura erit forma ⁊ non mā. ¶ Notandum etiam nō per omnem modum esse econuerso in artificalibus quo in naturalibꝰ: in artificialibꝰ enī sic principalr̄ est suba ⁊ nā ipsa mā: ꝙ tñ forma nec est suba nec est nā. in nālibꝰ aūt non sic. qꝛ i eis sic ē ṗncipalr̄ suba ⁊ nā forma: ꝙ tñ mā est ēt nā

T.c.14. ⁊ suba nō ṗncipalr̄ sed ex ꝯñti. ¶ Deinde cum dicit

¶ **Amplius autem natura dicta sicut generatio via est in naturam.**

¶ Adducit rationē tertiam: ⁊ duo facit: qꝛ primo ponit hꝰ rōnē. scdō quoddā qd̄ supposuerat ꝓbat ibi. (Non.n. queādmodum.) Dicit ergo ꝙ mutatio nālis sicut generatio est dicta nā: qꝛ via est in naturā.i.in formā. pōt aūt formari sic rō. ꝓpter qd̄ vnūqdqꝫ tale ⁊ illd̄ magis. Sꝫ generatio est nā ꝓpter formā: qꝛ est via in formaꝫ. ergo forma potissime est natura.

Dub. pª **Dubitaret** forte aliqs. qꝛ nō videtur ꝙ gnātio aliquo mō sit nā. Natura eniꝫ vt dictum est: est principiuꝫ motus ⁊ quietis: sed hec non vr̄ ꝯpetere generationi. generatio enim non est ṗncipium motus. Sed cū sit quedam mutatio magis videt̄ esse finis ⁊ terminus ipsius. ¶ Dōm ꝙ natura primo ⁊ per se competit forme: ex ꝯsequenti vō ꝯpetit māe: inqꝫtuꝫ suscipit formā. motui aūt nō cōpetit nomē nāe nisi valde extēso nomine: vt dicatur motus ⁊ generatio eē nā: qꝛ est via in nāꝫ. est ḡ generatio aliq̊ mō nā: sed nō eodē quo diffinita: sꝫ extēso nomie. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Non enim quemadmodum medicatio dicitur non in medicinam via: sed in sanitatē. Necesse quidem enim est a medicina non in medicinam esse medicationem. Non sic autem nā se hꝫ ad nāꝫ: sed qd̄ nascit̄ ex quodā in quodam venit secundum ꝙ nascitur. Qꝛ igitur in**

T.c.15. **nascitur non ex quo: sed in quod. ¶ Forma itaqꝫ natura est.**

¶ Ondit ꝙ gnō dicat̄ nā: qꝛ denoiat̄ a termīo ad quē vt a forma vt pꝫ per drīaꝫ quā hꝫ ars ad nām: iō ait ꝙ generatio nō dr̄ queādmodū medicatio. nā medicatio nō dr̄ via in medicina. sꝫ in sanitatē. Denoiat̄ ḡ medicatio a termīo a q̊: ñ a termīo ad quē. medicatōeꝫ.n.neēe est esse a medicina non in medicinā. Sed nā.i.gnō nālis nō sic se hꝫ ad nāꝫ.i.ad formā: qꝛ semꝑ denominat̄ a forma ad quā vadit: iō subdit. ꝙ h̄ qd̄ nascitur venit a quodā in quēdam. illud igit̄ qd.i.illud aliqd qd̄ nascit̄ nō denominat̄ ex eo ex quo venit: sed ex eo i qd sine in qd̄ venit. motus.n.a nigro in album non denominat̄ a nigro a quo īcipit: sꝫ ab albo in qd̄ vadit. gnō ḡ denominatur a forma ad quā vadit. cū ḡ dr̄: nā opꝫ ꝙ forma a q̄ denominat̄ debeat dici nā: iō q̄si cōcludēdo subdit. forma vtiqꝫ nā est. ¶ Notandum aūt ꝙ eadeꝫ res ē actio passio ⁊ motus. Calefactio.n.ē actio vt ē a calefaciente. ē passio vt suscipit̄ in calefacto: sꝫ est motꝰ vt terminat̄ ad formā caloris. lꝫ ḡ eadē res sit actio ⁊ motus: qꝛ calefacere siue calefactio est quoddā agere siue qdaꝫ motꝰ. non tamen secunduꝫ eandem rationem dicitur motus ⁊ actio: sed motus est per comparationem ad formam: actio vō per ꝯparationeꝫ ad agens ex quo appet ꝙ gnō

T.c.4. sꝫ ꝙ hꝫ rōnē motꝰ vel mutatiōis suscipit spēꝫ ⁊ denoiatione a forma ad quā est: qꝛ vt dicet̄ īfra in tertio: motꝰ est in eodē genere cum rebus ad quas est motꝰ. ¶ Notandum ēt ꝙ nālia agunt mota: īmo qꝛ tota ꝯsideratio nālis vr̄ eē respectu transmutationis ⁊ motus: factiōes nāles potissime cōsiderant̄ vt habent rōnē motus: ⁊ qꝛ vt sunt motus suscipiunt spēm ⁊ denominationem a forma ⁊ termino ad quē est. oꝫ ꝙ forma potissime dicat̄ natura. ¶ Notandum ēt: ꝙ lꝫ nālia agant mota. ars tñ agit īmobilis: factiones ergo nāles: lꝫ considerent̄ per modū motus. factiones tñ s̄m artem possunt accipi per moduꝫ actus: ⁊ qꝛ actiones denominantur a principio a quo: factiones s̄m artem vtplurimū nō denominantur a forma quā inducūt: sed ab arte a qua sunt vt medicatio ab arte medicine non a sanitate. edificatio ab arte edificandi non a domo. Qꝛ si vtraqꝫ denomiatio sit possibilis: qꝛ sicut dicimus ꝙ medicus medicet: sic dicere possumꝰ ꝙ sanet. ⁊ sicut dicimus ꝙ edificator edificet sic dicere possumus ꝙ domificat: vñ videt̄ magis cōueniens tales factiones denomiare a ṗncipio a quo. q̄ꝫ a termino ad quem: siue q̄ꝫ a forma: qꝛ s̄m ꝙ hꝰ magis vident̄ ꝯsiderari vt sunt actiones q̄ꝫ vt sunt motus. qꝛ ergo vt dictū est. in factionibus nālibꝰ magis ē ecōuerso: qꝛ magis ꝯsiderant̄ vt motꝰ q̄ꝫ vt actiones: iō hic habuit ortū illa drīa ꝙ factiones artificiales denominantur a termino a quo: naturales autē a forma: ⁊ a termino ad quem. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Sed forma ⁊ natura dupliciter dicitur. Etenim priuatio species quoadmmodo est. Si autem est priuatio ⁊ contrarium aliquod circa simplicem generationeꝫ aut non est. posterius considerandum est.**

¶ Ondit ꝙ ṗuatio possit dici nā. d. ꝙ forma ⁊ nā duplr̄ dr̄. nā ⁊ ṗuatio q̊dā mō ē spēs. s. forma ⁊ nā. nā ḡ ⁊ spēs dicunt̄ duplr̄: qꝛ dicunt̄ de forma ⁊ ṗuatione. veruꝫ qꝛ priuatio ⁊ contrariuꝫ habēt esse potissimū in accñtibꝰ: iō addit ꝙ si ṗuatio ⁊ ꝯriū aliqd̄ hꝫ se circa gnātionem simpliceꝫ.i.circa generationē s̄balē: aut non ē vel non hꝫ eē circa talia. cōsiderandū est posterius: in. 5º. enī. hꝰ T.c.1.. ⁊ in de gnātione ostēdit hꝫ vtꝝ s̄be sit aliqd ꝯriū. ¶ Notādū aūt ꝙ ṗuatio duplr̄ pōt sumi. ṗmo vt dicit formā īcōpletā. semꝑ.n. vnū cōtrarioꝝ magis hꝫ rōnē hītus: ⁊ aliud rōnē ṗuationis. vt nigrū hꝫ rōnē ṗuationis respectu albi. Sic ḡ accipiendo ṗuationē nō hꝫ dubiū qn ṗuatio sit aliquo mō nā ⁊ forma. nigꝝ.n. ⁊ q̄lꝫ forma icōpleta quodā mō forma ē. scdō pōt accipi ṗuatio vt dicit negationē forme s̄ꝫ quē modū accipiendi ṗuatio de se est nō ens sic aūt accipiendo ṗuationē difficile ē saluare qūo sit nā ⁊ forma. ¶ Sciendūꝫ ergo ꝙ sic accepta ṗuatio pōt dici forma ⁊ nā triplr̄. ṗmo ꝑ accñs eo ipso ꝙ ṗuatio tollit vnū esse ⁊ dat aliō. scdō pōt dici forma ⁊ nā qꝛ sꝑ ē annexa forme vel nāe. nūq̄ꝫ.n.ē ṗuatio prius

zeꝝ nisi sit ãnexa forme alteri⁹. 3⁹ dr̃ eẽ priuatio mã ꝛ forma: qꝛ in sui intellectu includit mãm ꝛ formã. semꝑ.n.in nõ facere itelligit facere: ꝛ oĩno in negatiue dicto vt dr̃ circa finẽ secũdi elenchoꝝ. Lectio. III.

T.c.16. Quoniam autẽ determinatũ est quot modis natura dicitur post hoc speculandum est quomodo differt mathematicus a physico.

¶ Postq̃ phus ostendit ꝙ mã forma ꝛ priuatio ꝑut ẽ q̃dam forma dicunt̃ nã: ex quib⁹ hẽri põt ꝙ spectat ad nãlẽ considerare de mã ꝛ forma: cum spectet ad ipsum considerare de nã. In parte ista ostendit hoc idem.s.ꝙ spectat ad nãlẽ cõsiderare de mã ꝛ forma ex dr̃ia quaꝫ hꝫ naturalis ad mathematicũ. ¶ Intendit aũt in tota lectõe talẽ rõnẽ. naturał differt a mathematico: qꝛ mathematicus ↄsiderat formã ꝑter mãꝫ sensibilẽ: naturalis vero considerat formã in materia sensibili. Sed cõsiderans formã in mã sensibili hꝫ considerare de mã ꝛ forma. ergo spectat ↄsiderare ad nãlẽꝫ tam de forma q̃ꝫ de materia. h⁹ aũt ratio totaliter fũdari videt̃ in dr̃ia quã habet nãlis ad mathematicũ: iõ venat̃ dr̃iam vni⁹ ad alterũ. duo ergo facit: qꝛ primo cõtinuat dicta dõis. scđo exequit̃ de itento ibi. (Eteni plana ꝛ firma.) Dic̃ ergo: ꝙ qꝛ determinatum est quot modis dicitur natura post h̃ speculandum est quomodo differt mathematicus a phico.i.a nãli. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Etenim plana ꝛ firma habent physica corpora ꝛ longitudines ꝛ puncta de quibus intẽdit mathematicus.

¶ Exequit̃ de itento: ꝛ duo facit: qꝛ p̃mo adducit rõnes ꝓbantes mathematicũ nõ differre a nãli. secũdo rõnes illas soluit dãs dr̃iam iter eos ibi. (De his q̃deꝫ igit̃.) circa p̃mũ tria facit ꝼm ꝙ tres rõnes adducit. scđa ibi. (Ampli⁹ astrologia). tertia ibi. (Et alr̃ qm̃.) prima rõ talis est. corpora phica.i.nãlia habent plana.i. superficies. ꝛ firma.i. soliditates; ꝛ lõgitudines.i.lineas ꝛ pũcta: de qb⁹ itendit mathematic⁹. Sꝫ scie ↄsiderãtes de eisdem sunt eedẽ ꝛ nõ differũt. g̊ mathematica ꝛ nãlis eẽnt eedẽ qꝛ de eisdẽ ↄsiderant. ¶ Deinde cũ dic̃.

T.c.17. ¶ Amplius astrologia aut altera est aut pars physice. Si.n. physici ẽ q̃d sit sol aut luna scire: accñtiuꝫ aũt q̃ sunt ꝑ se nullũ icõueniẽs est.

¶ Ponit scđaꝫ rõneꝫ. ꝙ astrologia aut est altera a phyca.i.a naturali: aut est pars phice. nõ videt̃ aũt ꝙ sit altera: cũ de eisdem sit physicus ꝛ astrologus. ꝙ ãt sit de eisdem pꝫ: qꝛ si phyci est scire quid est sol. ꝛ quid est luna: nullũ incõueniẽs est.i.oĩno ↄueniẽs est; ꝙ ad phycũ pertinet ↄsideratio accidentium que per se sunt.i.isunt soli ꝛ lune: cuiuscũq; enim est ↄsiderare sub̃a: eius ẽ considerare per se accñtia suboꝝ. Si ergo phicus ↄsiderat de sole ꝛ luna: ↄsiderare hꝫ de eclipsibus ꝛ motib⁹ coꝝ: ꝛ quia de talibus cõsiderat astronomus. ergo de eisdeꝫ est astronom⁹ ꝛ phyc⁹: ꝛ qꝛ astrologia est quedã mathematica. vñ mathematica saltẽ q̃tũ ad illã ꝑtẽ q̃ ẽ astrologia nõ differt a phyca. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Et aliter quoniã videntur de natura dicentes. ꝛ de figura solis ꝛ lune. ꝛ vtꝝ sperica sit terra ꝛ mundus aut non.

¶ Adducit tertiam rõnẽ dicens: ꝙ aliter.i.alia rõne videtur mathematica nõ differre a phyca: qm̃ dicẽtes ea que sunt de nã.i.phi. determinantes de nãlib⁹ vident̃ determinare de figura solis ꝛ lune: ꝛ vtrũ terra sit sperica.i. vtꝝ mũdus sit spicus: aut nõ: ꝛ qꝛ de his cõsiderat mathematic⁹ ñ vr̃ differre vn⁹ ab alio. ¶ Dein cũ dic̃.

¶ De his quidẽ igit̃ negociat̃ ꝛ mathematic⁹: sed nõ inq̃tum physici corporis terminus est vnũq̃dq;. Neq; accidẽtia speculat̃ inq̃tũ talibus existentibus accidunt: vnde ꝛ abstrahit. Abstracta.n. in itellectu a motu sunt: ꝛ nihil differt neq; fit mẽdaciũ abstrahẽtiũ. T.c.18.

¶ Soluit ꝛ tria facit: qꝛ p̃mo ponit hõ solõnem. scđo ex his que dixerat reprehẽdit plõnẽ ꝛ vlr̃ faciẽtes ydeas. 3⁹ maĩfestat solõnẽ quã dederat. scđa ibi. (Latent ãt.) tertia ibi. (Fiet ãt vtiq;.) Solõ ãt oĩuꝫ dictaꝝ rõnũ in hoc cõsistit: ꝙ lꝫ de eisdem ↄsideret mathema. ꝛ nãlis: nõ tñ sunt vna sciã: qꝛ non cõsiderant de illis eodẽ mõ: ideo ait: ꝙ de his q̃dẽ igit̃.i. de lineis sũꝑficieb⁹ ꝛ de ceteris talibus negociant̃ mathematici. Sꝫ nõ negociantur de eis inq̃tum vnũq̃dq; illoꝝ ẽ termin⁹ phyci corporis: neq; ẽt accidentia solis ꝛ lune speculatur mathe. inq̃tũ accidũt corporibus exñtib⁹ talib⁹.i. exñtib⁹ nãlibus. vnde ꝛ mathematicus abstrahit per ↄsideratione a talib⁹ corꝑib⁹. ↄsiderat.n. que sunt abstracta a motu ꝛ h⁹ consideratio q̃tum ad veritatem nihil differt. vera est.n. cõsideratio mathematicoꝝ: ideo subdit ꝙ non sit mendacium abstrahentium.

Dubitaret forte aliq̃s vtꝝ mathematica differt a nãli: ꝛ vr̃ ꝙ nõ: qꝛ scie: ꝛ vlr̃ oẽs habit⁹ recipiũt ex subiectis spẽꝫ siue ex his circa q̃ negociant̃. q̃tũcũq; g̊ nõ eodẽ mõ ↄsideret nãlis ꝛ mathematicus: ex quo de eisdẽ ↄsiderãt vident̃ eẽ eadeꝫ sciẽtia. Dub. p̃a

¶ Dõm ꝙ sicut in ipsis reb⁹ vt hñt eẽ in seipsis cõsideratur aliq̃d vt mãle ꝛ aliq̃d vt formale: sic ẽt res: vt ↄsiderãt̃ in sciã: ꝛ vt sunt subm sciaꝝ: est ibi accipere aliq̃d mãle ꝛ aliq̃d vt formale. Quicq̃d.n. ↄsiderat̃ in scia cõsiderat̃ sub aliq̃ rõne: vt si de sole ꝛ luna ↄsideret̃ in nãli phia: h̃ est sub aliq̃ rõne: vtputa inq̃tũ sunt corpora mobilia. ipsa g̊ ↄsiderata sunt q̃si mã respectu scie. rõ ãt sub qua ↄsiderant̃ est quid formale in hõ ↄsideratione. sicut ergo dr̃ia reruꝫ p̃ncipaliter attẽdenda est ꝼm formam: sic ꝛ differentia scientiaꝝ attendẽda est q̃tuꝫ ad rõnẽ ꝼm quã cõsiderant q̃ ↄsiderãt. q̃tũcũq; g̊ mathematica ꝛ nãlis sint de eisdem: ex quo illa non sub eadeꝫ rõne ↄsiderant̃ nõ eẽ eadẽ scia. Qđ v̊o obyciebat̃ ꝙ circa idẽ sbm negociant̃. vt pꝫ per iaꝫ dicta: hoc nõ est formalr̃: sꝫ mãlr̃ tñ. bona ẽ ergo solutio phi cũ ait mathematicũ a phyco differre: qꝛ physicus considerat lineas sũꝑficies ꝛ talia: vt sũt termini corꝑis nãlis: mathematicus.n. lꝫ de his negociet̃. nõ tñ negociat̃ de his vt sũt hõ termini: sꝫ vt ↄsiderant̃ ꝑter trãsmutatõeꝫ ꝛ motũ. Dub. 2a

Ulterius forte dubitaret aliq̃s vtꝝ nãlis phs differat ab astronomo ꝛ vr̃ ꝙ nõ. motus.n. nõ potest ↄsiderari ꝑter motũ: qꝛ tũc aliq̃d ↄsideraret̃ ꝑter seipꝫ. Cũ g̊ ad astronomũ ꝑtineat ↄsiderare d̃ motib⁹ planetaꝝ: cũ cõsideratio de motu videat̃ esse ꝓpria cõsideratio nãlis: astrologia q̃ non videtur abstracta a trãsmutatiõe ꝛ motu: nõ vr̃ differre a scia nãli. ¶ Dõꝫ ꝙ astrologia magis appropinq̃t nãli phie q̃ꝫ geometria vel q̃ꝫ alia scia pure mathe. nõ tñ eadẽ ẽ scia astrologia ꝛ phyca. nã lꝫ vtraq; sit de motib⁹ planetaꝝ. nõ tñ hoc ẽ eodẽ mõ: qꝛ phyca magis ẽ de dictis motib⁹ vt mot⁹ sunt: astrologia v̊o ẽ de talib⁹ motib⁹ vt in eis ꝼm velocitatem ꝛ tarditatẽ repit̃ maior ꝛ minor distãtia plãetaꝝ adinuicẽ. cõsiderat g̊ astrologus de hõ motib⁹ nõ vt Dr̃ia astrologi ad nãlẽ

mot⁹ sunt:ſʒ vt in eis repit rō q̄titatis.hoc eſt ḡ qδ ait
Com.16 Cōme.y.metb.ꝙ ſuba vel ſubſtrata aſtrologie.ſcʒ cor
pora celeſtia ſunt mota:nō tñ cōſiderat in eis aſtrolog⁹
ſm ꝙ ſunt mota:ſed cōſiderat de figuris ⁊ ſitibus eoꝝ
ſm q̄titatē motuū:⁊ conſiderat de q̄titate eoꝝ ſm ve
locitatē ⁊ tarditatem. Naturalis vero vt ait cōſiderat
de nālis coꝝ ſʒ ꝙ mobila ſunt:⁊ qꝛ ſʒ ꝙ mobilia ſunt:ſt
corpora phyſica:iō phs volēs oſtendere aſtrologiā dif
ferre a phyſica ait aſtrologum non cōſiderare accñtia
ſolis ⁊ lune vt inſunt hꝭ corpib⁹ ſm ꝙ exiſtunt talia.i.
ſm ꝙ ſunt phyſica:conſiderat enim aſtronom⁹ hꝭ mo
tum magis vt eſt q̄tus q̄ʒ vt eſt nālis vel phyſicus.qδ
vero dicebatur ꝙ nihil abſtrahit a ſeipſo:verū ē.ꝙ ni
hil ſub eadem rōne acceptū abſtrahit a ſeipſo.non ē tñ
incōueniens eandem rem ſub vna rōne cōſideratā eē
abſtractiorē ſeipſa cōſiderata ſub alia rōne ſic etiā:idē
vno modo acceptuʒ eſt p̄ter rōnē ſuppſitus:put cōſide
ratur ſm aliā rōnē:motus ergo ſub rōne qua motus ⁊
vt eſt phyſicus:eſt preter rōnem eius ſub conſideratio
ne q̄ q̄tus.differt ergo aſtrologia a phyca:qꝛ de motu
non ſub eadē rōne conſiderat.imo ⁊ſi de q̄titate ⁊ mo
tu cōſiderat aſtrologus ⁊ nālis:aſtrologus tñ cōſiderat
de q̄titate magis formalr:⁊ de motu magis mālr.nā
lis vero mō conuerſo principalius ⁊ formali⁹ conſide
rat de motu q̄ʒ de quātitate.

Dub.3ᵘ. **Alterius** forte dubitaret aliqs.vtꝝ abſtrahenti
um ſit mendaciū:⁊ vtrū differat q̄tum
ad veritatē conſideratio abſtracta:⁊ non abſtracta:⁊ vi
detur ꝙ ſit mendacium ipſoꝝ abſtrahentium:qꝛ res ſi
T.c.4. cut ſe hʒ ad eſſe:ita ⁊ ad veritatē:vt inuit phs 2ᵒ metba
phyſice.que ergo nō ſunt abſtracta ſm eſſe non ſunt ab
ſtracta ſm veritatē.mathematica ḡ cū non ſint abſtra
cta ſm eſſe:ſi conſiderant vt abſtracta:cōſiderabuntur
vt nō ſunt:falſus ḡ eſt eoꝝ intellectus. ¶ Dōm ꝙ ma
thematica cōſideratio nihil differt ſm veritatē a nāli:
nō ꝙ ñ ſit alia ꝯſideratio h̄ ⁊ illa:ſʒ ꝙ vtraqʒ ꝯſideratio
ē va:iō diñr ſʒ vitatē nō differre.qꝛ in vitate ꝯueniūt:ad
h̄ ḡ mãifeſtãdū ſubdit ꝙ mathematicoꝝ ⁊ abſtrahētiū
nō eſt mendaciū.hoc autem ſic oſtendit.quedā.n.ſunt
coniuncta per ſe ⁊ eſſentialr:quedā vō ſunt coniuncta p
accñs.que ergo non habent eſſentialem dependentiā:
ſi per intellectum ſepentur abinuicē:nihil icōueniēs
eſt.abſqʒ falſitate.n.poſſum⁹ intelligere aliquid ſine oī
eo qδ non ē de intellectu ei⁹.lʒ ergo poſteriora habeāt
eſſentialem dependentiam ad priora.priora tñ non hñt
eſſentialem ordinem ad poſteriora:poſſunt ergo abſqʒ
mendacio intelligi priora non intellectis poſteriorib⁹.
Et qꝛ q̄titas p̄mo adheret ſube q̄ʒ qualitas:vt cōmuni
ter ponit:pōt intelligi q̄titas non intellecta qualitate.
⁊ quia res eſt ſenſibilis per q̄litatē:cōſiderata re quāta
abſqʒ qualitate conſiderat p̄ter mām ſenſibilem.nūq̄ʒ
tñ abſtrahit q̄titas a mā ſimplr:qꝛ mā ſic ſumpta p̄ce
dit q̄titatem. nec pōt abſtrahi q̄litas ſenſibilis a q̄ti
tate:qꝛ q̄titas p̄cedit ſenſibilem qualitateʒ.mathema
tici ergo cōſiderando māʒ quātam abſqʒ eo ꝙ conſide
rent māʒ qualē:non mentiūtur:qꝛ ex nā q̄titatis eſt ꝙ
poſſit ſic ꝯſiderari: cū habitū ſit ꝙ nālr p̄cedit q̄litatē.
Qd vō obijcit:ꝙ res ſic ſe hʒ ad eſſe:ſic ſe hʒ ad cog̊ſci: ⁊
ad vitatē:nō ē itelligēdū ꝙ nō poſſit aliqd itelligi ſine
omni eo:cuʒ quo hʒ eē:vt ſi q̄titas hʒ eē cum q̄litate:⁊
cū mā ſenſibili:ꝙ nō poſſit intelligi ſine illis.Sʒ ideo
res ſe hʒ ad eſſe ſicut ad cognoſci:qꝛ oīs verus itellect⁹
de re ex ipſa nā rei:vel ex ipſo eē ei⁹ ſumit ortum.cuʒ ḡ
q̄titas ſic ſe hēat ad eſſe:ꝙ ſm ſuā nām p̄cedit q̄litatē
⁊ māʒ vt eſt ſenſibilis:ſic ſe habebit ⁊ ad cognitionē:ꝙ
ſm intellectū p̄cedet illa.vr ḡ eē itellectus ibi:cū dr:ꝙ
res ſicut ſe hʒ ad eē ſic ad veritatē:ꝙ ibi eē accipit p eē
eēntiali ⁊ qdditatiuo:ſʒ quē modū priora ſunt p̄ter po
ſteriora:non aūt accipit p eſſe actuali ⁊ in effectu: put
mlta p̄ora a poſteriorib⁹ ſepari nō pñt.¶ Deīn cū dic.

¶ **Latēt autē hoc facientes ⁊ ideas dicentes.** T.c.15.
**phyſica enim abſtrahunt:cum minus ſint ab
ſtracta mathematicis.**

¶ Ex his q̄ dixerat reprehendit plōnē ⁊ faciētes ydeas
dicens.ꝙ hec.ſ.mathematica ſint abſtracta a ſenſibili
bus ſʒ ꝯſiderationē ⁊ ñ ſʒ eē latēt faciētes ⁊ dicentes
ydeas.i.plonicos.abſtrahūt.n.plonici.ſup.ſʒ eē.phica
.i.nālia:cū ſint min⁹ abſtracta mathematicis.i.q̄ʒ ma
thematica.¶ Nōndū āt ꝙ:vt hʒ declarari.vij.metha. T.c.
plo poſuit qdditates reꝝ nāliū p ſe exñtes ⁊ ſeparatas ſʒ
eē.Si ḡ plo ſciuiſſet ⁊ ñ latuiſſʒ eū ꝙ mathe^{ca}.ñ ſt ſepa
ta a ſēſibilib⁹ ſʒ eē:cū magl ſint abſtracta mathe.nālib⁹
nūqʒ poſuiſſet nālia abſtracta ſʒ eē cū tanta abſtractio
ēt ipis mathematicis ꝯuenire nō poſſit.¶ Deīn cū dic

¶ **Fiet aūt hoc manifeſtuʒ ſi aliquis vtroꝝūqʒ
tētauerit dicere terminos ⁊ ipſoꝝ ⁊ acciden
tiū.impar quidē enim ⁊ par ⁊ rectū ⁊ curuū.
Adhuc autē ⁊ linea ⁊ figura ſine motu. Ca
ro aūt ⁊ os ⁊ homo nō adhuc ſed.h.ſicut na
ris ſima:ſed nō ſicut curuū dicitur.**

¶ Manifeſtat ſolōnē datā. videlʒ ꝙ differt mathema
tic⁹ a phyco.qꝛ phycus ꝯſiderat ſenſibilia vt ſenſibilia
ſūt:ꝯſiderata vō a mathematico nō ꝯſiderant ab ipo vt
ſunt ſenſibilia:ſʒ vt ſt abſtracta.duo ḡ facit:ſʒ ꝙ duplr
pbat ꝯſiderata a mathematico eſſe abſtracta.ſcða ibi.
(Demōſtrant aūt ⁊ q̄.) Dicit ergo p̄mo:ꝙ hoc.ſ.ꝙ ma
thematicus abſtrahit ⁊ nō nālis;fiet vtiqʒ manifeſtū:ſi
aliqs tētauerit dicere termios.i.diffōnes vtroꝝūqʒ:vi
delʒ mathematici ⁊ nālis:⁊ h̄ tā ipoꝝ ſboꝝ q̄ʒ accñtiū:
ſubta.n.⁊ accñtia:vt diffiniunt a nāli accipiunt vt non
abſtracta:a mathematico vō vt abſtracta.iō ſubdit:ꝙ
ipar ⁊ par:⁊ rectū ⁊ curuū:q̄ʒ^{in} ad accñia mathe^{ca}.Adhuc
aūt linea ⁊ figura:q̄tū ad ſubiecta ſine motu.i.ꝯſiderā
tur a mathematico vt abſtracta a motu.Caro āt ⁊ os q̄
ſunt nālia nō adhuc dicunt ſine motu.ſm h̄ dicunt ſic
narl ſima:⁊ nō ſic dr curuū.¶ Notādū āt ꝙ curuū a ſy
mo differt qꝛ ſymū determiat ſibi māʒ ſenſibilē:vt na
ſuʒ:curuū āt nō:ſic ꝯſideratio ḡ nālis q̄ ꝯcernit māʒ ſen
ſibilē differt a mathe.q̄ abſtrahit ab hꝭ mā:ſic ꝯſidera
tio ſymi differt a ꝯſideratione curui.¶ Notandū ēt ꝙ
itellect⁹ itelligēdo qditates reꝝ format diffōnē.talis ē
ḡ diffinitio rei:q̄lis eſt ꝯſideratio ei⁹ apud itellectū.vo
lens ergo phs dare per ſe dr̄iam inter nālē ⁊ mathema
ticū:docet nos recurrere ad termios ⁊ ad diffinitiones
vtriuſqʒ. Nā cū alia ſit ꝯſideratio nālis ⁊ alia mathe^{ci}.
opʒ ꝙ vterqʒ nō eodē mō diffiniant.ſed nālis:cui⁹ cōſi
deratio eſt minus abſtracta:diffiniet ꝯcernendo mām
ſenſibileʒ.mathematicus vero diffiniet per abſtractio
nem a tali materia.¶ Deinde cum dicit.

¶ **Demōſtrāt aūt ⁊ que magis phyſica q̄ʒ ma
thematica:vt perſpectiua ⁊ armonica ⁊ aſtro
logia. Cōtrario enim quodāmodo ſe habent
cū geometria. Geometria quidē eniʒ phyſicā** T.c.
**intēdit lineā:ſed nō inq̄ʒtum eſt phyſica. Sed
pſpectiua qdē mathematicā lineā:ſʒ nō inq̄ʒtū
mathematica:ſed inq̄ʒtū eſt phyſica.**

⸿ Adducit̄ 2ᵐ rōnē ad ostēdēdū mathematicā eē sic abstractā. s. ꝙ mathematica eē sic abstracta demōstrāt ille sciētie que magis sunt phīca q̄ȝ mathematica: vt ꝑspectiua ⁊ armonica. i. musica ⁊ astrologia. nā h̄ q̄dāmō se hn̄t 2ue cū geometria. geometria. n. itēdit ō phīca linea: sȝ nō iq̄tū ē phīca. icipit ḡ geometria a linea nō abstracta vt a phīca: sȝ termiat̄ ad lineā abstractā: qꝛ ꝯsiderat ō ea nō vt ē phīca. Sȝ ꝑspectiua eōtrio icipit a linea abstracta ⁊ terminat̄ ad lineā nō abstractā. ꝯsiderāt. n. lineā mathematicā ⁊ abstractā: sȝ nō inquātū est mathematica: sȝ inquātū est phīca. ⸿ Notādū aūt oīa hec adducta esse ad ostēdēdū mathematica esse abstracta. Nam si hꝫ sciētie medie cuiusmodi sunt ꝑspectiua astrologia ⁊ musica et incipiāt ab abstracto cū icipiāt a mathematicis pȝ per hꝫ sciētias medias ꝙ demonstratio mathematica ē abstracta. ⸿ Nōndū ēt ꝙ sicut ꝑ hꝫ sciētias que sunt medie iter mathematica ⁊ phīca ostēdit̄ mathematica eē abstracta sic ꝑ easdē ondit̄ phīca nō eē abstracta. Nā sicut ꝯsideratio taliū sciaꝝ icipit ab abstracto: sic termiatur ad nō abstractū: ⁊ qꝛ terminatio ēst ad phīca seqtur phīca nō eē abstracta. ⸿ Notādū ēt hꝫ scientias medias esse magꝭ phīcas q̄ȝ mathematicas duplr̄ posse itelligi. primo vt per mathematica itelligamꝰ mathematica pure: cuiusmodi sunt geometria ⁊ arismetrica: ⁊ tunc qꝺ dr̄ nō hȝ calūniā: qꝛ cū ꝑspectiua ⁊ astrologia sint medie iter geometriā ⁊ phīcaȝ: cū mediū magis appropinquet extremo q̄ȝ extremū: ꝯstat astrologiā ⁊ ꝑspectiuā magis esse phīca q̄ȝ geometria: sic ēt cū armonica siue cum musica sit media iter arismetricaȝ ⁊ nālem ipsa erit magis phīca q̄ȝ arismetrica. scđo pōt intelligi hꝫ scias medias magis eē phīcas q̄ȝ mathematicas: qꝛ cū scie medie sint iter vtraq̄ȝ plus appropiquāt vni extremo q̄ȝ aliꝫ: vt plus appropiquāt phīce q̄ȝ mathece. H aūt itellꝰ vtꝝ sit verus: ⁊ si nō ē verus simplr̄ ⁊ ꝑ oēȝ modū vtꝝ sȝ aliquē modū hēat veritatē forte alibi habebit locū. Lec. IIII.

T.c.21. Quoniam autem natura dupliciter dicitur species ⁊ materia: sicut de simo quid sit intendimus: sic cōsiderandū est. Quare neque sine materia huius neq̄ȝ sm̄ materiam.

⸿ In pte ista vt dicebatur adducit phꝰ spāles rōnes ad ondēdū ꝙ spectat ad nālē ꝯsiderare de mā ⁊ de forma ⁊ tria facit: qꝛ pmo ꝯcludit ex dictis ꝙ spectat ad nālē ꝯsiderare de mā ⁊ de forma. scđo ꝑ modū dubitatiōis inquirit vtrū vez sit ꝙ idē artifex nālis habeat cōsiderare de mā ⁊ forma. tertio soluit ⁊ adducit rationes ad ꝓpositū ostēdētes nālē phȝ posse cōsiderare de vtrisq̄ȝ. s. de mā ⁊ forma. scđa ibi. (Etenim iam de hoc.) 3ᵃ ibi. (Nā ars imitat̄ nām.) Dicit ḡ. ꝙ qꝛ nā dr̄ duplr̄. s. spēs idest forma ⁊ mā: ⁊ qꝛ cōsiderādū est in nālibus: sicut cōsideramus in simo ⁊ itēdimus de simo qd sit: q̄re sequitur ex his ꝯsideratiōes nāles: neq̄ȝ eē sine mā: neq̄ȝ esse sine forma neq̄ȝ eē sȝ māȝ tm̄: sȝ sup. eē sȝ māȝ ⁊ formā. ⸿ Notādū aūt phm̄ in his verbis tetigisse illas duas vias ꝑ quas ostēsū est ꝙ spectat ad nālē ꝯsiderare de mā ⁊ forma. ostēdebatur enim supra ꝙ spectabat ad naturalem considerare de materia ⁊ forma: quia taȝ materia q̄ȝ forma debet dici natura. secundo probabatur hoc idem ex differentia quā habet naturalis ad mathematicas: vt quia consideratio naturalis nō est abstracta: sȝ eius cōsideratio est forme in materia: ⁊ est sicut cōsideratio simi: ideo spectat ad ipsum considerare de materia ⁊ forma. has autem duas vias resumens philosophꝰ aīt ꝙ quia materia ⁊ species dicuntur natura: ⁊ quia cōsideratio nālis ē sicut ꝯsideratio simi. iō ꝯsideratio nālis nō est sine mā nec sm̄ māȝ: sed est forme in materia.

Dubitaret forte aliquis: vtrum verum sit ꝙ materia ⁊ forma debeant dici natura. et videtur ꝙ nō: quia natura est primū pricipiū motus et quietis: sed eque pmo non videtur aliquid posse procedere a materia ⁊ forma: imo quicquid procedit a cōposito pncipaliter videt̄ ꝓcedere a forma: sola ḡ forma erit natura ⁊ nō materia. ⸿ Dicēdū ꝙ in diuersis generibꝰ reperire diuersa primo ⁊ per se nō est incōueniens. sicut ergo in diuersis generibus causaꝝ reperiunt̄ diuersa quibus cōpetit pmo nomē cause: ⁊ sic qꝛ actꝰ ⁊ potētia diuersum gd nomināt repire diuersa se hn̄tia primo sȝ actū ⁊ potētiā nō est incōueniēs. mā ergo ⁊ forma sunt natura. ⁊ quodlibet eoꝝ est principium per se ⁊ pmo aliter ⁊ aliter: quia forma est principium motus actiue. materia vero passiue: res vero ꝙ moueat ⁊ ꝙ agat habet per formā: sȝ ꝙ moueatur ⁊ patiat̄ hȝ per māȝ: veꝝ qꝛ potentia passiua dicit̄ per cōparationē ad actiuaȝ. Naȝ vt habetur. 5ᵒ meta. qꝺ se habȝ vt passiue nō habet rationem principij nisi per cōparationeȝ ad actiuū: ratio principij ⁊ nomen nature primo competit forme q̄ȝ materie. est ergo materia natura ⁊ est principium primum motus nō simpliciter: sed in genere passiuoꝝ. in composito enim nihil est adeo primū principiū motus passiue: vt materia. simpliciter tamē ⁊ absolute forma est magis pncipiū ⁊ natura q̄ȝ materia. ⸿ Deinde cum dicit. Dub. pᵒ T.c.17.

⸿ Etenim iam ⁊ de hoc dubitabit aliquis dupliciter: qꝛ due nature sunt de qua est physica: aut de eo qꝺ ex vtrisq̄ȝ: sed si de eo qꝺ ex vtrisque ⁊ circa vtraq̄ȝ. ⸿ Utrū igitur eiusdeȝ: aut alius vtrūq̄ȝ cognoscere. T.c.22.

⸿ Ingrit per modū dubitatiōis. vtruȝ idem artifex nālis considerare habeat de mā ⁊ forma. ⁊ duo facit. pmo mouet circa h̄ duas qōnes. scđo ostēdit antiquos defecisse circa hꝫ veritates quesitas. 2ᵒ ibi. (In antiques qdeȝ.) Dicit ḡ. ꝙ de hoc dubitabit aliqs duplr̄. pma dubitatio erit: qꝛ cū due sint nāe mā ⁊ forma: de qua erit phyca cōsideratio: vtꝝ de altera istaꝝ: aut de eo qꝺ est ex vtrisq̄ȝ. Sȝ si cōsideratio nālis est de eo qꝺ est ex vtrisq̄ȝ: ⁊ circa vtraq̄ȝ: qꝛ circa māȝ ⁊ formā erit scđa questio. vtrū eiusdeȝ scie nālis aut alterꝰ sit cognoscere vtraq̄ȝ. s. mām et formā. ⸿ Notādū aūt ꝙ sicut circa magnitudinē ⁊ numerū possȝ esse duplex q̄stio. vna vtꝝ mathematicus cōsideret de magnitudine ⁊ numero. alia aūt vtrū idē mathematicus ꝯsideret de vtrisq̄ȝ: sic circa māȝ ⁊ formam pōt eē duplex questio. vna vtꝝ nālis ꝯsideret de vtrisq̄ȝ. alia vtrū idē nālis hoc cōsiderare habeat. posset. n. quis credere ꝙ sicut mathematicus ꝯsiderat de magnitudie ⁊ de numero: nō tn̄ idē mathematicus ꝯsiderat de vtrisq̄ȝ. Sȝ geometria cōsiderat de magnitudine ⁊ arismeticus de numero sic forte qs crederet ꝙ nālis ꝯsideret de mā ⁊ forma. nō tn̄ essȝ idem naturalis qui consideraret de vtrisq̄ȝ. ⸿ Deinde cuȝ dicit.

⸿ In antiquos quidem enim aspicienti videbitur vtiq̄ȝ esse materiei. Ex parua. n. parte quadam empedocles ⁊ democritus speciem ⁊ qꝺ quid erat esse tetigerunt.

⸿ Ostendit antiquos defecisse ab huius veritate quesiti dicens: ꝙ aspicienti in antiquos philosophos siue in antiquos sermones videbitur vtiq̄ȝ sciam naturaleȝ eē materiei tantum. Antiqui enim phī loquentes de natura nihil aut modicum tetigerunt de forma. ideo subdit.

ꝙ Empedo. ⁊ democritus: q̄ de nālib⁹ plus se intromiserunt ex quadaꝫ parte parua tetigerūt spēꝫ .i. formā: ⁊ qd̄ quid erat esse. ¶ Deinde cuꝫ dicit.

¶ **Si autem ars imitatur naturam. eiusdem autem scientie est cognoscere speciem ⁊ materiam vsq; ad hoc. vt medici sanitatem ⁊ coleram ⁊ flegma in quibus est sanitas. similiter autem ⁊ edificatoris est speciem domus ⁊ materiam: quoniam lateres ⁊ ligna sunt. Similiter autem ⁊ in alijs. ⁊ physici vtriq; erit cognoscere vtrasq; naturas.**

¶ Soluit dictas qōnes ⁊ duo facit: qꝛ p̄mo soluit qōneꝫ secundā .s. ꝙ eiusdē sciētie est ꝯsiderare māꝫ ⁊ formā. secundo soluit qōneꝫ p̄mā .s. ꝙ spectat ad nāleꝫ ꝯsiderare de vtrisq;. 2ª ibi: (Qm̄ aūt faciūt artes mām̄.) Circa p̄m duo facit ſꝫ ꝙ duas rōnes adducit ad ꝓpositū. scd̄a ibi. (Adhuc qd̄ cui⁹ cā.) ¶ Prima rō talis est. ars imitatur nāꝫ: ſꝫ eiusdē sciētie .i. eiusdē artis est cognoscere spēm ⁊ mōꝫ vsq; ad h̄ .i. vsq; ad aliquē terminū: vt medici .i. artis medicine: est cognoscere sanitatē: tāq; formoꝫ: ⁊ colerā ⁊ flegma tāq; māꝫ in qb⁹ est sanitas. Silr̄ aūt ⁊ edificatoris est cognoscere spēm domus ⁊ māꝫ. est .n. edificatoris cognoscere ꝙ lapides lateres ⁊ ligna sūt mā dom⁹ pari ḡ rōne ⁊ physice .i. eiusdē nālis phīe est cognoscere vtrasq; nās: qꝛ .s. māꝫ ⁊ formā. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.23. ¶ **Adhuc qd̄ cuius causa fit ⁊ finis eiusdem. ⁊ quecunq; sunt propter hoc. Natura autem finis est: ⁊ cuius causa fit.**

¶ Adducit secūdā rōnē ad hoc idē: ⁊ tria facit: qꝛ p̄mo facit: qd̄ dcm̄ ē. scd̄o qōdā qd̄ supposuerat ꝓbat. 3º ex his q̄ dixerat oñdit dictū cuiusdā poete derisoriū ēē. scd̄a ibi. (Quoꝝ .n. ꝯtinui.) 3ª ibi. (Unde ⁊ poeta derisorie.) Dicit ḡ. ꝙ sup. pꝫ adhuc aliter veꝝ ēē qd̄ dixim⁹: qꝛ eiusdē sciētie est cognoscere cui⁹ cā sunt talia ⁊ finē ⁊ q̄cūq; sūt ꝓpter hoc .i. pp̄ finē. Si ḡ eadē scīa cognoscit finē ⁊ que sunt ad finem: qꝛ nā que est forma est finis mãe: ⁊ cuius causa est materia: igitur eiusdem sciētie est cognoscere formaꝫ ⁊ mōm̄. ¶ Deinde cuꝫ dicit.

¶ **Quoꝝ .n. ꝯtinui mot⁹ existētis est finis aliq̄s Motus hoc vltimū est. ⁊ cui⁹ cā fit.**

¶ Probat qd̄ supposuerat: videlicꝫ ꝙ formo sit finiꝫ materie dicens: ꝙ existentis motus continui .idest existente motu continuo. quorum .idest aliquarū rerum ex necessitate est finis aliquis illius motus: ⁊ etiam illarum rerum ⁊ hoc quod est huiusmodi finis ⁊ est vltimum ⁊ est id cuius causa fit huiusmodi motus. Cum ergo forma sit illud vltimum quod terminat motum materie ⁊ cuius causa habet materia ꝙ moueatur oportet ꝙ forma sit finis materie. ¶ Notandum ergo duo esse de ratione finis. primo quia debet dicere quid vltimum. secundo ꝙ debet esse id cuius causa alia fiunt: ⁊ quia hoc habet forma respectu materie oportet ꝙ sit finis eius. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Uñ ⁊ poeta derisorie apposuit dicere. Huc finē cuius gdeꝫ causa effectus est. Uult .n. nō oē esse vltimū finem: sed optimuꝫ.**

¶ Ex his que dixerat ostendit derisorium esse dictuꝫ cuiusdam poete dicens: ꝙ poeta .idest ille versificator derisorie apposuit dicere hanc .s. mortem: vt habet littera cōmenti circa fineꝫ ⁊ esse cuius causa factus est motus materie. videbat enim poeta motum naturaliuꝫ ad corruptioneꝫ terminari: quia eius corruptio videbatur habere rationē vltimi in tali motu credidit mortem siue corruptionem esse huius finem. Sed non oportet ꝙ oē vltimuꝫ necesse sit esse fineꝫ: sed oportet fineꝫ esse optimuꝫ ⁊ esse cuius causa alia fiunt qd̄ corruptioni ⁊ morti ꝯpetere nō pōt. ¶ Deinde cuꝫ dicit.

¶ **Quoniam autē faciunt artes materiam: alie quidē simpliciter: alie vero operose: ⁊ vtimur tāq; propter nos omnibus que sunt. Sumus enim quodāmodo ⁊ nos finis.** T.c.24.

¶ Soluit qōneꝫ aliā .s. ꝙ spectat ad nālē ꝯsiderare māꝫ ⁊ formā. rōnes .n. pri⁹ posite ꝓbāt nō simplr̄: ſꝫ ex suppositiōe ꝙ eiusdeꝫ scīe nālis sit cognoscere illa vtraq;. supposito .n. ꝙ nālis sit cognoscere mām̄ vel formā arguīt ex p̄dictis rōnib⁹ ꝙ eiusdē sit ꝯsiderare vtraq;: qꝛ cuius est cognoscere vnū ⁊ reliquū: cū eiusdem sit cognoscere mām̄ ⁊ formā: ſꝫ rōnes adducēde simplr̄ ꝓbāt ꝙ nālis sit cognoscere mām̄ ⁊ formā. circa hoc aūt duo facit: qꝛ p̄ ꝓbat ꝙ nālis est cogīcere māꝫ. 2º ꝙ ei⁹ est cognoscere formā. ibi. (Amplius coꝝ que sunt.) In tota p̄ª pte intēdit talē rōneꝫ: qm̄ vt spectat ad ꝓpositū nō est dr̄ia iter nāꝫ ⁊ artē: nisi qꝛ aliq̄ artes faciūt mām̄. nā aūt p̄supponit eā: ſꝫ artes nō faciētes māꝫ cognoscūt māꝫ ḡ spectat ad nāleꝫ cognoscere māꝫ: nō obstāte ꝙ nā nō facit māꝫ: ſꝫ supponit eā. in hac aūt rōne sic ꝓcedit: qꝛ p̄mo ostēdit ꝙ artes nō faciētes māꝫ cognoscūt. secūdo ait dr̄iam ēē inter artē ⁊ nām̄: qꝛ aliquē artes faciūt māꝫ. nā aūt non facit eā. ex his aūt sequit̄ ꝙ spectat ad nālem cognoscere mōꝫ nō obstāte ꝙ nā māꝫ p̄supponat. scd̄a pars icipit ibi. (In his qdē.) Circa p̄m tria facit: qꝛ p̄mo ꝓbat ꝙ artes nō faciētes māꝫ cognoscūt ipsaꝫ. secūdo ingrit quot sunt hꝫ artes nō faciētes māꝫ ⁊ cognoscētes ipaꝫ. tertio assignat dr̄iaꝫ iter ipsas. scd̄a ibi. (Dupliciter aūt est id cui⁹.) 3ª ibi. (Differūt aūt ſm ꝙ.) ¶ Ad euidētiā p̄me partis sciēdū ꝙ q̄si in omni genere factoꝝ est dare tria genera artiū. vꝫ. dispositiuā factiuā ⁊ vsualeꝫ. Dispositiua .n. dr̄ que māꝫ parat. factiua vero que formam iducit vsualis v̄o que vtit̄ eo qd̄ factū est. vbi grā. In opere nauigādi est dare artē dispositiuā vt dolatiuam que ligna p̄parat: ⁊ artē factiuā vt nauifactiuā que in lignis dolatis formā nauis iducit: ⁊ tertio est dare artē vsualem gubernatiuā que vtit̄ naui facta. Sic ēt in opere domificādi alius est q ex luto facit lapides ⁊ parat mām̄ domus. Alius est q domū cōstruit. ⁊ alius q domo vtit̄ ⁊ inhabitat. hec aūt tria p ordinē semp se hn̄t: qꝛ vsualis est supra factiuam ⁊ p̄cipit ei. q eniꝫ dꝫ vti re īperat facienti eam qualē eā facere debeat. factiua v̄o est supra dispositiuaꝫ qꝛ q formam iducit p̄cipit disponēti māꝫ ⁊ p̄parāti eaꝫ q̄liter debeat ipsaꝫ disponere ⁊ p̄parare. iter has aūt artes sic se hn̄tes p ordinē sola dispositiua mām̄ facit. alie v̄o artes vt factiua ⁊ vsualis: que possūt dici architectonice ⁊ p̄ncipātes: nō faciūt māꝫ: ſꝫ cognoscūt. Nā ſꝫ phm̄ in libro pol. quecūq; opꝫ seruū scire facere oꝫ dn̄m scire p̄cipere. ars ḡ p̄paratiua mãe: qꝛ ancillat̄ artib⁹ supioribus ⁊ architectonicis: māꝫ quā ipsa sic scit facere: supiores artes sciūt cognoscere ⁊ p̄cipere. hn̄ ḡ dictū est ꝙ supiores artes: licꝫ nō faciāt māꝫ: tn̄ cognoscūt ipaꝫ. Posset ḡ sic formari rō. per artes architectonicas ⁊ supiores vtimur ī obsequio nr̄o ⁊ sum⁹ q̄si finis oīuꝫ artificialiū ⁊ oīuꝫ opatoꝝ ab īferiorib⁹ artib⁹: ſꝫ artes īferiores operant̄ ipsaꝫ mām̄ artificialeꝫ. ḡ p supiores artes vtimur huiusmodi materia: ⁊ sumus quasi finis ei⁹: ⁊ cognoscimus ipsam. h̄ autē ratio fundatur super duabus ꝓpositiōib⁹: quaꝝ p̄ma est. qd̄ aliquē artes vt īferiores faciūt

Tres artium species

mām. alia eſt ꝙ per ſuperiores artes vtimur oībus artificialibus vł omnibus operatis ab inferioribus artib⁹: ⁊ ſumus quaſi finis eorū: ⁊ per conſequens per hȝ ſuperiores artes cognoſcimus māȝ operataȝ ab inferiorib⁹ artibus. licet per tales artes nō faciamus eaȝ. Hͦ eſt ergo qđ ait. ꝙ artes alique: vt inferiores faciunt māȝ: alie quidem ſimpliciter: alie operoſe: ⁊ vtimur. ſupple per ſuperiores artes tāq̄ȝ nos oībus que ſunt artificialia vel oībus que ſunt operata ab inferiorib⁹ artibus. ſumus eniȝ ſupple per ſuperiores artes: ⁊ nos quodāmodo finis oīum taliū operatorū. ergo per tales artes cognoſcem⁹ talia operata: licȝ ꝑ hȝ artes nō faciam⁹ illa. declarata eſt ergo propoſitio illa ꝙ artes nō faciētes māȝ cognoſcūt eaȝ. ¶ Notādum autē ꝙ ait alias artes facere materiā ſimpliciter. alias vero operoſe: q̄ꝛ artiū preparātiū māȝ eſt duplex genus. quedaȝ enim faciunt māȝ operoſe: vt ars dolatiua preparās ligna que ſunt mā nauis. hȝ eniȝ artes nō faciunt ligna ſimpliciter nec mām nauis ſimpliciter: ſed faciunt eā operoſe inquātum eaȝ preparant ⁊ diſponunt. quedaȝ tamē artes ſunt faciētes māȝ artificialiū ſimpliciter: vt pȝ in arte preparante mām vaſis vitreis. Nō ſolū enim vitrū operoſuȝ fit per artē: ſed ēt per arteȝ fit vitrū ſimpliciter. ¶ Notādum etiā ꝙ ait vtimur oībus ꝓpter nos: q̄ꝛ potiſſime ars vſualis eſt illa que eſt finis ⁊ architectonica ⁊ imperatrix oīuȝ aliorū. hȝ eniȝ ars vſualis: licȝ māȝ nō faciat. habȝ tñ eam cognoſcere: q̄ꝛ hȝ īperare ⁊ ꝑcipere negociantibus circa ipſaȝ. ¶ Notāduȝ aūt ꝙ ait nos eſſe quodāmodo finis taliū operatorū: q̄ꝛ homo iners nihil ſcit ordinate in ſui obſequiū: ⁊. q. nullius eſt finis. ſi ergo ſumus finis taliū artificiatorū hͦ eſt inq̄ȝtū iuuamur ꝑ artes architectonicas: iō dicimꝰ eē finis quodā mō nō ſimplr̄.

Dubitaret forte aliquis vtruȝ mām ſimplr̄ poſſint facere alique artes. ⁊ videtur ꝙ nō: mā. n. ſimplr̄. vt ſupra circa finē primi hꝰ dicebatur eſſe igenerabilis ⁊ incorruptibilis. ḡ ⁊c̄. ¶ Dicēdum ꝙ mā ſimplr̄ pōt accipi duplr̄: vł reſpectu nāliū: vł reſpcū artificialiū. in genere autē nāliuȝ qđ ſe hȝ vt mā maxīe videt̄ eē ylē: q̄ eſt ingnābilis ⁊ īcorruptibilis. Sȝ mā reſpectu artificialiū eſt qđ ꝯpoſitū: iō talē māȝ eē gnābilē ⁊ corruptibilē. nō eſt inconueniens.

Alterius forte dubitaret aliqs: vtꝝ opōteat artes ſupiores cognoſcere opata ab īferiorib⁹ artib⁹. ¶ Dicēdū ꝙ ſeruus eſt. q. qđdā aīatū organū ſui dñi. Sicut ⁊ organū eſt qđā inaīat⁹ ſeru⁹: ⁊ q̄ꝛ talia hȝ ꝙ hȝ nō agunt niſi ab alijs mota: oē organicuȝ ⁊ vł̄r oē ancillatiuū nō hȝ ꝙ agat niſi motū a ſupiori agente: ꝑꝑ qđ ſi ſuperius agēs agat ꝑ itellectū ⁊ ꝑ cognitionē moueat inferiora agentia oportebit hȝ agēs ſuperius hr̄e cognitionē oīuȝ operatoꝝ ab īferiorib⁹ agētibus inq̄ȝtuȝ ſunt mota ab ipſo. cū ḡ īferiores artes ſint q̄dā organa: ⁊ q̄dā ancille artiū ſuperioꝝ: ⁊ nō agāt niſi mote ab illis ꝑ ſe loquēdo: quicqd eſt īferioꝝ efficere: hͦ eſt artiū ſuperioꝝ ꝑcipe ⁊ cognoſcere. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Dupliciter eniȝ eſt id cuius cauſa fit. Dictū eſt autē de his in his que de philoſophia ſunt.

¶ Due igitur ſunt principantes mām ⁊ cognoſcentes artes: que vtitur. ⁊ factiua que architectonica. Unde ⁊ vſualis architectonica quodam modo eſt.

¶ Uenatur quot ſunt hȝ artes nō faciētes mām: ſed cognoſcētes ipſaȝ. ¶ Ad cuius euidētiā ſciēdū ꝙ neceſſitas actiōis ⁊ iperiuȝ agēdi ſumit̄ ex fine. q̄to ḡ ars magis attigit optimū ⁊ finē: tāto magis eſt aliaꝝ iperatrix. finis aūt in hȝ operabilib⁹ duplex eſt forᵃ. ſ. ⁊ vſus. Sȝ tñ vſus eſt ꝑncipalior finis q̄ȝ forma. videt̄. n. ſe hr̄e formā ad vſum: ſicut mā ad formā: ligna. n. dolata ordinantur ad formā nauis: iō. n. dolant̄ ligna vt in eis inducat̄ talis forma. forma aūt ordinat̄ ad vſuȝ: q̄ꝛ iō talis ē forma: q̄ꝛ talē reqrit eā vſus ad quā facta eſt: ⁊ q̄ꝛ duo ſunt fines forma ⁊ vſus: ideo due ſunt artes ſuperiores ⁊ ꝑncipātes nō faciētes māȝ: ſȝ cognoſcētes eā. videlicet factiua forme ⁊ vſualis: ⁊ q̄ꝛ vſus in artificialib⁹ eſt ꝑncipalior finis q̄ȝ forma: iō vſualis eſt principalior q̄ȝ factiua forme. hͦ eſt ḡ qđ ait. ꝙ finis cuius cā fit dr̄ dupliciter. ſ. forma ⁊ vſus. ⁊ addit ꝙ de eis dictū eſt: in his q̄ ſunt de de ꝑma phīa. i. in metaphiſica. q̄ꝛ ḡ duplex eſt finis vſus ⁊ forma: due ſunt artes ꝑncipātes māȝ ⁊ cognoſcētes eā vna que vtit̄. i. vſualis ⁊ alia que eſt architectonica ⁊ factiua forme. qđ aūt vſualis ſit ars ꝑncipās: patet q̄ꝛ vſualis quodāmodo architectonica eſt.

Dubitaret forte aliquis: q̄ꝛ cū vſus ſit ꝑncipalior finis q̄ȝ forma nō videtur ꝙ vſualis ſit architectonica quodāmodo: ſȝ ſimplr̄. ¶ Dicēdum ꝙ architectonicū accipit̄ hic reſpectu artis dolatiue ſiue reſpectu artis ꝑparātis māȝ. gubernatiua vͦ ⁊ vſualis: licet ſit architectonica ſimplr̄: tñ q̄ꝛ īmediate īperat naui factiue nō dolatiue: iō reſpectu dolatiue ⁊ ꝑparantis māȝ cui nō īperat īmediate dr̄ architectonica imperatrix non ſimpliciter. ideſt īmediate. Sed quodaȝ modo. ¶ Deinde cum dicit. Dub⁹ p⁹

¶ Differunt autem ſecundum hoc ꝙ hec ſpeciei quidem cognoſcitiua eſt architectonica: alia autem vt factiua materie. Gubernator enim qualis ſit ſpecies aliqua temonis cognoſcit ⁊ inſtituit. Alius autem ex quo ligno ⁊ q̄bus motibus erit.

¶ Dat dr̄iam inter hȝ artes ꝑncipātes dicens: ꝙ differt vna ab alia ſcđm ꝙ architectonica. i. vſualis eſt cognoſcitiua. i. ꝑceptiua ſpēi: alia aūt. ſ. nauifactiua eſt factiua. i. īpatiua māe. gubernator. n. i. vſualis cognoſcit. i. īpat ⁊ īſtituit q̄lis ſit ſpēs themonis ſiue nauis. ali⁹ aūt. ſ. nauifactiuus īſtituit ex quo ligno: ⁊ ex q̄libus. ſ. lignis erit nauis ſiue themo. Eſt ḡ dr̄ia īter has tres: q̄ꝛ vna īperat factionē forme. alia vͦ factionē māe. gubernator. n. non facit formā: ſȝ īperat ⁊ ſtatuit q̄lis dȝ eē. ſic nauifactiu⁹ nō dolat ligna nec facit māȝ: ſed impat ⁊ ſtatuit q̄liter mā eſſe debȝ facta. ¶ Notandū aūt ꝙ aliquādo cognoſcere ⁊ facere ſumunt̄ ꝓ impare. dicimus. n. aliqn̄ de eo qđ hȝ ꝑcipe in aliq̄ cā ꝙ illi⁹ cāe cognitio ſpectat ad ipȝ: ſic etiaȝ qui impat aliqd faciēduȝ dr̄ illud facere. vſualis ḡ dicit̄ cognoſcitiua eſſe forme: q̄ꝛ impat formā fiendam: ⁊ nauifactiua dicit̄ eē factiua māe nō ꝓprie: ſed q̄ꝛ impat eā fiendā. ¶ Deinde cum dicit.

¶ In his quidem igitur que ſunt ſecundum artem nos facimus materiaȝ propter opus: ſed in phyſicis ineſt.

¶ Ponit ſecundaȝ ꝓpoſitioneȝ rōnis ꝑncipalis. d. ꝙ in his que ſunt ꝓpter arteȝ nos facimus māȝ ꝑꝑ opus. Sȝ in phyſicis mā ineſt. i. nō fit: ſȝ ſupponit̄: tūc ḡ ſuppleat̄ ratio: ꝙ inquātū ſpectat ad ꝓpoſitū non eſt differentia inter nāȝ ⁊ artē: niſi q̄ꝛ ars facit māȝ nō nā. cū igit̄ ꝓbatum ſit ꝙ artes non facientes materiaȝ cognoſcunt materiaȝ: ſequitur ꝙ ſpectat ad naturalem cognoſcere materiam non obſtante ꝙ natura materiam non facit: ſed ſupponit. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.26. **¶ Amplius eorũ que sunt ad aliquid materia est. In alia enim specie alia materia.**

¶ Postq̃ ꝓbauit ꝙ spectat ad nãlem cognoscere mãm probat ꝙ spectat ad ipsũ cognoscere formã: ⁊ duo facit: q̃ primo facit qđ dictũ est. secũdo ex h̃ ĩquirit vsq̃ ad quẽ terminũ spectat ad nãlẽ ꝯsiderare đ for². ⁊ 2ª ibi. (Us q̃ ad q̃tũ.) Intendit aũt talem rõnẽ. mã est de genere eorũ que sunt ad aliquid. ⁊ dicitur relatiue ad formã si ue ad spẽm: qđ patet: q̃ in alia ⁊ alia specie est alia ⁊ alia mã. Cũ g° ꝓbatũ sit ꝙ spectat ad nãlẽ cognoscere mãm pꝫ ꝙ spectat ad ipꝫ ꝯsiderare formã: q̃ cui⁹ ẽ cõsiderare vnũ relatiuoꝝ ⁊ reliquũ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Usq̃ ad quantum ergo physicum oportet cognoscere speciẽ ⁊ qđ quid est. Aut queadmodũ ad medicũ neruũ: ⁊ fabrum es vsq̃ quo cuius. n. causa vnũquodq̃. Et circa hec q̃ sunt separate qdẽ spẽs in materia.

¶ Inquirit vsq̃ ad quẽ terminũ possit nãlis cõsiderare de forma ⁊ duo facit: q̃ primo facit qđ dictũ est. secundo probat qđ dixerat. ibi. (Homo eniꝫ hominẽ.) Dicit ergo quasi querẽdo vsq̃ ad quãtũ opꝫ physicum cognoscere spẽm ⁊ qđ quid est: ⁊ soluit ꝙ queadmoduꝫ oꝫ medicũ cõsiderare neruũ ⁊ fabrũ es: vsq̃ quo veniat ad id cuius causa cõsideratur vnũquodq̃ in illa materia ⁊ vsq̃ ꝙ deueniat ad cognitionẽ vltime forme in tali materia. sic. supple opꝫ nãlem considerare de forma: vsq̃ quo deueniat ad vltimã formã que det esse mõe nãli. h̃ aũt est anima hũana que est aliquo mõ separata: q̃ nõ educitur de potẽtia mãe ⁊ aliquo modo est in mã: q̃ dat eẽ mãe: ideo subdit ꝙ circa hoc. i. circa has formas que sũt qdeꝫ spẽs. i. forme separate: ⁊ tñ sũt in mã circa tales formas. supple circa animas humanas est terminus nãlis cõsiderationis. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Hõ. n. hoieꝫ generat ex materia ⁊ sol. Quomodo aũt se habeat hoc separabile: ⁊ quid sit philosophie prime est determinare.

¶ Probat qđ dixerat: videlicꝫ ꝙ de anima humana possit cõsiderare nãlis. intendit aũt talẽ rõnem. oĩs forma generata ex mã est de ꝯsideratiõe nãlis: sed homo generatur ex mã. ergo forma eius est de cõsideratiõe nãlis. de hac aũt rõne non plus ponit nisi ꝙ homo generatur ex mã. vnde ait ꝙ hõ ⁊ sol generat homiẽꝫ ex mã. aĩa g° hũana que est aliquo mõ separabilis est de ꝯsideratiõe nãlis. Sꝫ quõ se habeat h̃ sepabilis. i. forma oĩs separabilis ⁊ qs sit h⁹ forma determinare nõ spectat ad nãleꝫ: sed est p̃me phĩe opus. ¶ Notãduꝫ aũt formas eẽ in triplici genere: q̃ quedã sunt oĩno mãles vt ille que educũtur de potẽtia mãe: q̃dã aũt sunt oĩno abstracte: vt sube separate: q̃dã v° sũt medio mõ se hñtes. vt aĩe hũane. ꝯsideratio g° nãlis incipit a formis mãlib⁹ ⁊ terminat̃ vsq̃ ad aĩas hũanas: ita ꝙ cõsiderare de h⁹ aĩab⁹ spectat ad nãleꝫ. Sꝫ neq̃q̃ spectat ad ipꝫ ꝯsiderare de substantijs sepatis scđꝫ id ꝙ sũt: q̃ vt ĩfra dicet̃ q̃ nõ ãpli⁹ mota mouent nõ ampli⁹ sũt phyce ꝯsideratiõis. Lec. V.

T.c.27. **D Eterminatis autem his considerandum est de causis: que ⁊ quot numero sint. Quoniam enim sciendi gratia hoc negocium est. scire auteꝫ non ante opinamur vnumquodq̃ q̃ vtiq̃ accipiamus propter quid vnumquodq̃. Hoc autem est accipere primam causam manifestum est: quoniam ⁊ nobis hoc faciendum est: ⁊ de generatione ⁊ corruptione ⁊ de oĩ physica mutatione quaten⁹ sciẽtes coꝝ principia reducere in ipsa tentemus quesitoꝝ vnũq̃đq̃.**

¶ Hec autem pars diuisa fuit contra totum precedens. supra enim determinauit philosophus de causis intrinsecis: vt de materia ⁊ forma. In parte ista vniuersaliter determinat de omnibus causis tam intrinsecis q̃ extrinsecis. aduertendum tamen ꝙ sicut in determinando de causis intrinsecis: vt de materia ⁊ forma duo fecit: quia primo determinauit de huiusmodi causis. secundo ostendit ꝙ determinare de eis ad naturalem spectabat. sic in determinando de omnibus vniuersaliter causis duo facit: quia primo determinat vniuersaliter de omnibus causis. secundo ꝙ spectat ad naturaleꝫ vniuersalitr omnes causas cognoscere. secunda pars ibi vltra mediũ h⁹ secundi. (Que autẽ sunt cause ⁊ quot sunt numero.) Circa primum duo facit: quia primo determinat de causis per se. secundo de causis per accidens. ibi. (Dicitur auteꝫ ⁊ fortuna.) Prima in duas: quia primo dicit quot sunt species ⁊ maneries causaruꝫ. secũdo determinat de modis earũ. ibi. (Modi auteꝫ causaruꝫ.) Circa primũ duo facit: q̃ primo cõtinuat se ad dicẽda. secũdo exequit̃ de intẽto. ibi. (Uno qdẽ modo.) Dicit ergo. p° ꝙ determinatis his que dicta sunt determinanduꝫ est de causis vlr que ⁊ quot sunt numero: ⁊ est ratio: quoniam h̃ negocium est sciendi gratia: scire autem nõ opinamur vnũquodq̃ anteq̃ sup. accipiamus: propter qđ est vnũq̃đq̃. hoc autem est accipere primam causam eius; manifestũ est g° ꝙ hoc. s. accipere cãm est faciendũ nobis de generatione ⁊ corruptione ⁊ omni physica mutatione quatenus scientes principia ipsorum motuũ siue ipsarum mutationuꝫ tentemus reducere vnumq̃đq̃ naturalium siue vnumquodq̃ mobilium in ipsa siue in sua principia. si enim scire est per cãm dignum est inuestigare causas reꝝ. ¶ Deinde cuꝫ dicit.

T.c.

¶ Uno quidem modo causa dicitur ex quo fit aliquid cum insit: sicut es statue: ⁊ argentum fiale: ⁊ horum genera.

¶ Exequitur de intento ⁊ inuestigat genera causarũ. circa qđ tria facit: q̃ p°o inuestigat h⁹ genera causaꝝ. secundo assignat quasdã ꝯsideratiões sequẽtes h⁹ causas. tertio vt faciliorẽ doctrinã trãdat sũmatim recolligit que dixerat. scđa ibi. (Cõtingit autem multipliciter.) 3ª ibi. (Oẽs auteꝫ vt dicte.) Circa p̃mũ q̃ttuor facit fm̃ ꝙ de q̃ttuor generibus causarũ determinat. primo enim determinat de causa materiali. secundo de formali tertio de efficiente. quarto de finali. secũda ibi. (Alio autem modo.) tertia ibi. (Ampli⁹ vnũ p̃ncipiuꝫ.) 4ª ibi. (Adhuc autẽ queadmodũ.) Dicit ergo. ꝙ vno modo dicitur cã sicut ex quo fit aliquid cũ sit in eo: q̃tũ ad causaꝫ materialem ex qua fit res: ⁊ est in re sicut es est mã statue ⁊ argentũ fiale ⁊ horuꝫ genera. Naꝫ nõ soluꝫ argentum ⁊ es sunt materia statue ⁊ fiale: sed etiã metalluꝫ ꝙ est genus ad illa est h⁹ materia. ¶ Notãdum auteꝫ ꝙ mã cõsueuit distingui in manens ⁊ transiens. illud autẽ qđ sic est materia alicuius ꝙ nõ manet in eo: non ꝓprie materia eius est. materia enim alicuius proprie sumpta debꝫ esse de compositione ipsius: qđ nũq̃ cõtingeret nisi maneret in eo: volens ergo phs describere materiam que est de compositione rerũ dicit: ꝙ est illud ex quo fit aliquid cũ sit in eo. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Alio autem modo species ⁊ exemplũ. Hoc

autem est ratio ipsius q̄ quid erat esse ⁊ huiusmodi genera: vt eiꝰ que est dyapason: duo ad vnum: ⁊ omnino numerus ⁊ partes que in diffinitione.

¶ Determinat de causa formali.d.q̄ alio modo dr̄ causa forma que ē spēs ⁊ exēplū.hec aūt est rō ipsiꝰ qd̄ qd erat esse:q2 a forma sumit̄ pncipaliter diffinitio:⁊ hꝰ genera vt eius ꝓportiōis que est dyapason duo ad vnū.i.ꝓportio dupla est forma eius:⁊ oīo ⁊ vlr̄ numerus est forma ipsius. Nā cū numerus sit genꝰ ad duplū si duplū est forma dyapason oꝫ q̄ numerus sit ēt forma eiꝰ. ⁊ ꝑtes que sunt in diffinitione.supple:sunt ēt forma rei.tota.n.diffinitio aliquo modo spectat vel ꝑtinet ad formā: vt declarat hꝫ.7.meta. ¶ Notādū aūt q̄ forᵃ pōt dici spēs exēplū ⁊ qd̄ qd erat eē.forma.n.triplr̄ sumi pōt.pᵒ vt dat eē. scdo vt generat siue vt est rō generandi sibi silē.3ᵒ. vt est obiectū itellectꝰ vt dat esse dr̄ spēs vt generat sibi silē.dicitur exēplū vel exēplar siue padigma: vt hꝫ alia lr̄a.sed vt ē rō itelligēdi:siue vt est id qd̄ itelligit̄ dr̄ qd̄ qd erat eē:q2 obm̄ itellectꝰ est qd̄ qd est siue qditas.

Dubitaret forte aliqs:q2 cū nālis nō solum diffiniat per formaꝫ:sꝫ ⁊ ꝑ materiā videt̄ q̄ ꝑtes diffinitionis nō sint solū forma: sꝫ ēt possunt esse mā. ¶ Dicēdū q̄ pncipale in diffōne est forma. mā eni nō igredit̄ qditatē ⁊ diffōneꝫ rei nisi vt hꝫ ordinē ad formaꝫ.cū ḡ dr̄ q̄ ꝑtes diffōnis sūt forme:itelligēdū est de partibꝰ pncipalibꝰ. Uel possumꝰ dicere q̄ ꝯsueuit distingui duplex forma.s.forma ꝑtis ⁊ forma totiꝰ siue forma que est totū:forma.n.totiꝰ pōt dici totuꝫ illud qd̄ ꝑtinet ad spēꝫ:⁊ q2 oēs ꝑtes igrediētes diffōnē ꝑtinēt ad spēꝫ: cū spēs idē sit qd̄ forma:oēs hꝰ ꝑtes sꝫ q̄ tales sūt rōnē forme habent:imo cū ipsa mā sm̄ se accepta nō igrediatur diffinitionē:sꝫ ꝯpetat ei talis igressus: vt hꝫ ordineꝫ ad formā.⁊ vt stat sub ea.mā vo igredit̄ diffōnē:⁊ vt ꝑtinet ad spēꝫ hꝫ quādam rōneꝫ forme. ¶ Q2 vero obycitur q̄ nālis diffinit ꝑ māꝫ:⁊ mā igredit̄ diffinitionē:pꝫ q̄ nūq̄ mā sꝫ se accepta:⁊ vt ē in potētia diffōnē igreditur:sꝫ vt dcm̄ ē ꝯpetit ei talis igressus vt ꝑtinet ad spēm ⁊ idum rōnes forme. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Amplius vnde pricipiū mutatōis primū aut getis est vt ꝯsilians cā: ⁊ pater filij: ⁊ oīo faciēs facti: ⁊ cōmutans cōmutati.

¶ Determinat de causa efficiente dicēs: q̄ amplius dicitur causa efficiens: vt de eo qd̄ est vnuꝫ primum principiuꝫ mutationis aut quietis: vel qd̄ est causa vt causa cōsilians vel vt est causa vt pater filij. ⁊ oīo.i. vlr̄ faciēs facti ⁊ cōmutans cōmutati. ¶ Notandum auteꝫ q̄ causa dupliciter patest accipi.primo q2 quedam est pncipalis quedaꝫ secundaria ⁊ coadiuuans.secundo potest distingui causa: quia quedaꝫ est vniuersalis: quedaꝫ particularis:quātum ergo ad causaꝫ principalem ⁊ secundariam aut vnum primum principium:aut consilians:ita q̄ per primum principium intelligit causam principalem per consilians vero coadiuuantem et secundariam . quantum vero ad eā vniuersalem ⁊ particulareꝫ ait.pater faciēs ⁊ ꝯmutās.faciēs.n.est vniuersalior causa q̄ pater.⁊ cōmutans est vniuersalior q̄ faciens.mouere enim est in plus q̄ agere: vt vult philosophus in pmo de gnātiōe caplo de actu. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Adhuc auteꝫ queādmodū finis . Hoc auteꝫ est qd̄ cuius causa: vt ambulādi sanitas ꝓpter quid est ambulat dicimus: vt sanetur. Et dicētes sic opinamur assignare causaꝫ.

¶ Determinat de causa finali:⁊ duo facit:q2 pᵒ. determinat de fine.secundo de his que sunt ad fineꝫ.ibi. (Et q̄cunq̄ iam mouente.) Dicit ergo. q̄ adhuc se habet: vt causa qd̄ se habet: quemadmodum finis.hec autem est cuius causa alia fiunt vt sanitas est finalis causa ambulandi:quia si queritur propter quid ambulat dicimus vt sanetur:⁊ sic dicentes opinamur assignare cām eius qd̄ queritur. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Et quecūq̄ iam mouēte alio iter media fiūt finis: vt sanitas: macies: aut purgatio: aut potiones: aut organa. Omnia.n. hec finis gratia sunt. Differunt tamen abinuicē. Qd̄ alia quidem opera: alia vero organa. ¶ Cause quidē igit̄ fere tot modis dicuntur. T.c.30.

¶ Quia dixerat qd se hꝫ vt finis:ondit q̄ se hn̄t vt ad finē dicēs.q̄ q̄cūq̄ alio mouēte sūt itermedia iter pᵐ mouentē ⁊ vltimū finē sūt grā finis siue sūt ad fineꝫ: vt grā sanitatis sūt macies.i.attenuatio corꝑis purgatio potiones.organa.n.flōmia.oīa.n.hec sūt grā finis siue sūt ad finē.Differūt tn̄ abīuicē:q2 alia qdē sunt opa.alia vo organa.purgatio.n.corꝑis pōt fieri ꝑ opa: vt ꝑ iter ⁊ exercitiū ⁊ ꝑ organa: vt ꝑ flōmiā.subdit aūt.q.ꝑ moduꝫ epylogi q̄ cāe fere tot modis dicunt̄ . ¶ Notādū aūt q̄ sꝫ Alexādrū dicit fere ꝓꝑ cās ꝑ accn̄s.oēs.n.cāe assignate sunt cāe ꝑ se: vel dicit fere sm̄ Cōmēta.ad designādum dubietatē:q2 ꝑ ea que dicta sunt nō plene ostēsuꝫ est esse tm̄ q̄tuor cāꝝ gnā.Sꝫ q2 h̄ alibi pleniꝰ declarabit̄.ideo hic sub dubietate dr̄. ¶ Deinde cum dicit. Cō.30.

¶ Contingit autē multipliciter dictis causis: ⁊ multas eiusdem causas esse non secundum accidens: vt statue statuifica ⁊ es: non secunduꝫ alteruꝫ aliquid: sed secunduꝫ q̄ est statua. Sꝫ non eodem modo. sed hoc quideꝫ vt materia: illud autem sicut vnde motus.

¶ Assignat q̄sdā ꝯditiōes sequētes hꝰ cās:⁊ tria facit: pᵒ q̄ tres ꝯditōes ponit.2ᵒ ibi.(Sūt aūt q̄dā.)3ᵒ ibi.(Amplius aūt eadeꝫ.)Dicit ḡ.q̄ causis dictis multiplr̄ contingit eiusdē rei multas eē causas nō sꝫ accn̄s vt statuifica ⁊ es:sunt cā statue nō sꝫ q̄ aliqd alteꝝ.i.nō ꝑ accn̄s sꝫ sꝫ q̄ est statua.i.ꝑ se:sꝫ nō eodē mō:sed h̄ qdē.s.est cā statue: vt mā.illud aūt.s.statuifica siue artifex est causa sicut vnde motus.i.efficiens:non est autem inconueniens in diuersis generibus causaꝝ eiusdeꝫ rei per se esse diuersas causas. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sunt autem quedaꝫ ⁊ adinuiceꝫ cause: vt laborare causa est boni habitus: ⁊ h̄ laborandi Sed non eodem modo. Sed hec quidem sicut finis: illa sicut pricipiū motus.

¶ Ponit secūdā ꝯditionē videlicet q̄ q̄dā sunt sibiipsis cause adinuicē vt laborare est cā boni habitus.i. sanitatis.⁊ h̄.s.bene se hr̄e scdꝫ corpꝰ siue esse sanū causa est laborandi:sed nō eodē modo:sed hoc.s.bonus habitus est causa sicut finis.illa aūt.s.laboratio est causa sicut principiuꝫ motus.i.est causa efficiens.

Dubitaret forte aliqs:q2 nō vr̄ posse q̄ duo aliq̄ sic se hr̄e possint q̄ vnū sit cā alteriꝰ ⁊ ecōuerso:nō.n.est icōueniēs q̄ aliqd sit priꝰ altero nālr̄: ⁊ tn̄ sit posterius illo quo ad nos. Sed q̄ vnum ⁊ idē respectu eiusdeꝫ sit prius ⁊ posterius naturaliter nō videtur Dub. pᵒ

possibile. Cuz ergo vniuersaliter semper sit causa prior effectu si idē respectu eiusdez esset causa ꝛ effectus tunc idē respectu eiusdē esset prius ꝛ posterius nāliter: qḋ videtur incōueniēs. ¶ Dicēdū ꝙ nō est incōueniēs aliquid eē tale simplr ꝛ eē oppositū. q. ꝓm qd. sicut ethiops est niger simplr est tn̄ alb⁹ ꝓz qd: ꝛ qꝛ ꝓoritas quo ad nos est ꝓz qd respectu prioritatis nāe: nō est incōueniēs vnū ꝛ idē respectu eiusdē esse prius nā nō prius quo ad nos. Rursus aūt si ꝯsideram⁹ ordinē sciendi vel demōstrandi ꝓpter quod est introductū negociū. In ipsa prioritate nature est assignare gradus: est enim hic ordo in causis ꝙ finis īponit necessitatē efficienti efficiens forme ꝛ forma materie: ideo. n. sic agit agēs: qꝛ sic requirit finis: ꝛ ideo est talis forma: qꝛ talis efficiēs: sic etiā ideo est talis mā: quia ordinatur ad talē formam: finis ġ in ordine demōstrādi est prior oībus causis: vnde Cōmē. appellat finē causaz causaꝝ. prioritas ergo ꝓz efficiens est q̄si ꝓz quid respectu prioritatis finis: ꝛ qꝛ nō est inconueniens idem esse prius simpliciter ꝛ posterius ꝓm quid: non est incōueniens idez esse causam in genere causaꝝ finaliū: ꝛ esse effectū respectu causarū efficiētiū: ꝛ si ex hoc quis vellet arguere ꝙ si idē hoc modo esset causa ꝛ effect⁹: esset prius ꝛ posterius seipso cōmitteret fallam accidētis: quia variaretur ibi medium: cum non eodem modo sit prius ꝛ posterius. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Amplius autem eadem causa contrariorum est. Que enim presens causa huius est hanc ꝛ absentem causam aliquando contrarij: vt absentia gubernatoris nauis submersiōis cuius erat presentia causa salutis.**

¶ Ponit tertiā conditionē cāruz: ꝙ eadem cā potest esse cōtrarioꝝ aliter ꝛ aliter accepta: qꝛ cā que est presens. i. per presentiā est cā h⁹. s. salutis: hāc eādem cām absentē: idest per absentiā ꝯtingit aliquādo esse causaz cōtrarij. vt absentia gubernatoris ē causa submersiōis nauis cuius presentia erat causa salutis: sic etiā circa finē de gnātione ostēdimus ꝙ sol motus in obliquo circulo presentia sua causat gnātionē: absentia vō causat cōtrarium vt corruptionem. ¶ Deinde cum dicit.

T. c. 31. ¶ **Omnes autem nunc dicte cause in q̄tuor incidunt modos manifestissimos. Elemēta eni syllabaꝝ: ꝛ mā vasorū: ꝛ ignis ꝛ huiusmodi corpoꝝ: ꝛ ptes totius: ꝛ suppositiōes conclusionis sicut ex quo cause sunt.**

¶ Ut faciliorem tradat doctrinā resumit sub cōpendio oīa genera cāruz: ꝛ duo facit: qꝛ primo sub quodā cōpendio determinat de causis intrinsecis. secūdo de extrinsecis. ibi. (Semen aūt ꝛ medicus.) Circa p̄mū duo facit. qꝛ primo sub cōpendio narrat causas intrinsecas. secundo dat differētiaz inter eas. ibi. (Harum autez hec quidem.) Dicit ergo. ꝙ omnes hꝫ cause que dicte sunt incidunt in q̄tuor modos manifestissimos. i. in q̄tuor maneries vel in quatuor genera manifesta. nā littere sunt causa syllabarū: ꝛ mā est cā vasorū: ꝛ ignis ꝛ alia elemēta sūt causa hꝫ corporū: ꝛ premisse cōclusionis. ꝛ addit. ꝙ oēs hꝫ cause sunt sicut ex quo. Pro quo notāduz ꝙ inter hꝫ causas narratas quedā sunt magis māles vt mā vasoꝝ: ꝛ elemēta corpoꝝ: ꝛ premisse cōclusionis: quedā aūt magis formales: vt elemēta syllabaruz: ꝛ partes totius si accipiātur partes formales. ¶ Notādum aūt ꝙ causa sic̄ ex quo aliquādo dicit̄ solū causa materialis: vt cū dicit̄ ex ferro fit cultellus: aliquādo cause sicut ex quo dicunt̄ oēs cause intrīsece tā mā q̄z forma. dicimus eniz ex aīa ꝛ corpore eē hoīez. cū igit̄ hic dicit̄ ꝙ oēs dicte cāe sunt sicut ex quo. ly sicut ex quo. ōnotat vniuersaliter omnes cās intrinsecas. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Harum autem he quidez sunt sicut subiectū ꝛ partes: Alie aūt sunt sicut qḋ quid erat esse: totum ꝛ compositio ꝛ species.**

¶ Quia exemplificauerat de causis intrinsecis: cum cause intrinsece sint tā mā q̄z forma: dat drīaz īter cās ītrīsecas. d. ꝙ haruz. i. causaꝝ intrinsecarū he quidem sunt sicut subiectuz: ꝛ vt ptes. i. sicut māe. alie aūt sunt sicut qḋ qd erat esse: ꝛ sicut totū ꝛ cōpositio ꝛ spēs. i. sicut forma. ¶ Notādum aūt ꝙ ly haꝝ. nō solum referenduz est ad exempla posita. Sꝫ vlr ad oēs cās ītrīsecas: īter q̄s q̄dā se hn̄t vt mā ꝛ subm: q̄dā aūt vt forma ꝛ spēs. ¶ Notandū ēt ꝙ forma ꝑ cōparationē ad ītellectuz dr̄ qḋ qd erat esse: qꝛ qḋ qd est: est obiectū ītellect⁹: sꝫ per cōparationē ad māz dr̄ totū ꝯpositio ꝛ spēs: aliter tn̄ ꝛ aliter. Nā ꝓm ꝙ mā triplr pōt accipi: sic ꝛ forma ꝑ ꝯpationē ad ipsam triplex nomē sortit̄. est. n. mā q̄dā ꝓcdꝫ ꝯpōnē vt lapides sunt mā dom⁹: q̄dā ꝓz alterationē: vt cib⁹ alterat⁹ dr̄ esse mā sanguinis: quedam autez est mā ꝓm alterationem ꝛ ꝯpositionē: vt quatuor elementa sunt materia mixtoꝝ: māe ergo ꝓm ꝯpōnez respōdet forma: vt dicit̄ ꝯpō: ꝓcdꝫ alterationē vō respōdet forma: vt dr̄ spēs. Sꝫ māe secūduz alterationē ꝛ ꝯpōnem sicut ex aceto ꝛ melle fit oximel: pōt respōdere forma vt totuz.

Dubitaret forte aliquis: qꝛ vr̄ sibi phs ꝯdicere. aliqn̄. n. dicit partes se tenere ex pte māe. aliquādo enim videt̄ velle ꝙ partes se teneant ex parte forme. ¶ Dicēduz ꝙ ꝓm quosdā ptes habēt semper rōnez materie respectu eius cuius sunt partes. non est tn̄ incōueniens aliqua esse partes vnius ꝛ habere rationez forme respectu alterius: vt ea que sunt partes nature sunt materialia respectu nature: possunt tamē esse forma respectu compositi. Sed hꝫ nō videtur quietare intellectum: quicquid enim est pars nature humane: est etiam pars hominis. Ideo dicitur aliter: ꝙ nō est incōueniens partes pertinere ad mām ꝛ ad formam aliter ꝛ aliter acceptas: qꝛ ꝓm phm. 7. meta. quedaz sunt partes materiales rei in quarum diffinitione ponitur totum: sicut semicirculus est pars materialis circuli: qꝛ in diffinitione eius ponitur circulus: est eniz semicirculus portio circuli secata a dyametro. littere autem vt in eodem 7. habetur sunt partes formales syllabe: non est ergo inconueniēs alias ꝛ alias partes esse formales ꝛ materiales: immo eedē partes relate ad vnum pertinent ad materiam. relate vero ad aliud ad formam: vt cuprum est pars materialis circuli: sed est pars formalis circuli cuprei. totum enim illud quod pertinet ad speciem ꝓm ꝙ huiusmodi est: potest dici pertinere ad formam. quod ergo philosophus aliquando vult partes dicere quid materiale cuiusmodi sunt partes quantitatiue totius. aliquando vero ait eas dicere quid formale vt partes diffinitionis nullum inconueniens est si considerentur que dicta sunt.

Alterius forte dubitaret aliquis. qꝛ dicit suppositiones ꝛ premissas esse materiā ꝯclusionis: qḋ nō videt̄ verꝝ. p̄misse. n. vident̄ esse cā efficiēs cōclusionis. efficiēs aūt ꝛ mā nō ōcidūt in vnum. ¶ Dicendum ꝙ in premissis est cōsiderare medium terminum: maiorē extremitatē ꝛ minorē: ꝛ virtutē medij termini ꝑ quā vna extremitas de alia cōcluditur: ita ꝙ medius terminus nunq̄z ingreditur conclusionem: sicut nec

ilelse ingreditur archam. sunt ergo premisse causa efficiens conclusionis ratione medij: et se habent vt materia eius ratione extremitatum. non ergo efficiens et materia coincidunt in idem: quia aliud est ibi vt materia: aliud vt efficiens. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Semen autem et medicus et consilians et oio faciens omnes sunt vnum principium mutationis aut status aut motus est.

¶ Sub quodam compēdio determinat de causis extrīsecis: et pͦ de cā efficiēte. scdo de finali ibi. alie vo sicut finis. dicit gͦ qꝫ semē et medicus et ↄsiliās et oio faciēs oēs hꝰ cāe sunt cāe: vñ pnͥᵐ mutatiōis aut motus aut statꝰ. ¶ Notandū qꝫ phs cū vult loq de cā efficiēte semper appellat eā: vñ pnͥᵐ motꝰ: qꝛ solus efficiēs ꝓprie mouet. finis enī nō mouet nisi metaᶜᵉ forma. n. nō agit: sꝫ pōt eē rō agēdi. per māꝫ eniꝫ nō hꝫ qs pncipaliter qꝫ agat: sꝫ qꝫ patiatur. cū gͦ semē maris: in quo est quedā virtꝰ actiua: et medicꝰ et talia reducant ad genꝰ cāe efficiētis: dicunī esse talia vñ pnͥᵐ mutatiōis aut motus. quō aūt differt mutatio a motu in qnto patebit. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Alie autem sicut finis et bonū alioꝝ. Que enī est cuius causa potissima est: et finis alioꝝ voluit esse. Differt autem nihil eandem dicere bonam vel videri bonam. ¶ Cause quidem igitur he et tot sunt specie.

¶ Determinat de cā finali dicens: qꝫ alie cāe se hñt sicut finis et bonū alioꝝ: et qꝛ finis vr̄ esse. q. cā causaꝝ et pricipalioꝛ alijs: subdit qꝫ cā illa que est cuiꝰ cā. i. ꝓpter quam alia fiūt: est potissima causaꝝ: et voluit eē finis alioꝝ: qd̄ totū dictū est ad ↄmēdādū causam finalem. addit aūt qꝫ nihil differt eādem cām finalē dicere esse bonam vel videri eē bonā. ¶ Notādū aūt qꝫ finis mouet agētē inqͣtum apprehēdit sub rōne boni. bonū. n. apprehēsum ē motiuū volūtatis. sufficit gͦ qꝫ aliqd videat bonum et apprehendat vt bonū ad hꝰ vt consideret vt finis: vtꝝ aūt sit vere bonū nō diuersificat negocium. ¶ Vltio aūt p modū epylogi ait. qꝫ cāe sunt he q dicte sūt et sūt tot spēs vl' tot maneries cāꝝ quot dicte sunt. Lec. VI.

Modi autem causarum numero quidē sunt multi. Capitales autem et hi minores. Dicuntur autem cause multipliciter. Et ipsarum similiū specieꝝ et priꝰ et posterius altera alteriꝰ: vt sanitatis medicꝰ et artifex. Et dyapason duplum et numerus: et semꝑ cōtinētia ad vnūquodqꝫ.

¶ Postqͣ phs determinauit de spēbꝰ cāꝝ et ostēdit quot sunt cāꝝ genera: in pte ista determinat de modis eaꝝ et tria facit: qꝛ in assignādo modos causaꝝ pͦ ponit qͣttuor cōbinatiōes. scdo reducit illas ↄbinatiōes ad seinuicem. tertio assignat quedā documēta circa cōbinationes pdictas. scda ibi: (Sꝫ tamē oēs he.) 3ͣ ibi. (Differūt autem tantū.) ¶ Ad euidētiā aūt pme ptis sciēdū qꝫ modi causaꝝ quadruplr̄ ↄbinari possunt. Prima combinatio est qꝛ cause vel sunt ꝓprie vel sunt cōes. Scda est. qꝛ vel sunt per se vel per accidēs. Tertia est. qꝛ vl' sunt actu vel potētia. Quarta ē. qꝛ vel sūt simplices vel cōposite. quattuor gͦ facit: qꝛ pͦmo determinat de pͦma ↄbinatiōe. secūdo de secūda. tertio de tertia. qͣrto de qͣrta. 2ͣ ibi. (Amplius sicut accñs.) 3ͣ ibi. (Preter aūt oēs.) 4ͣ ibi. (Amplius aūt ↄplexe.) Dicit gͦ qꝫ modi causaꝝ numero qdē sunt multi: sed et hi q sunt capitales sunt minores. i. sunt pauciores. qꝫ autē plures sint tales modi. pꝫ: qꝛ cause dicuntur multipliciter. nā ipsaꝝ similiū spēꝝ. i. in eodē genere cāe reperit̄. s. diuersitas modoꝝ et multiplicitas: qꝛ causa alteriꝰ. i. alicuiꝰ pōt accipi: vt priꝰ et posteriꝰ altera. idest vt cōis et ꝓpria: vt cā sanitatis est medicꝰ et artifex: sed medicus est cā ꝓpria. artifex cōis. Et sicut in genere cāe efficiētis reperit̄ cōis et ꝓpria: sic et in genere cāe formalis: qꝛ forma dyapason est duplū et numerus: sꝫ duplū est ꝓpria. numerus vo cōis. et semper cōtinētia et vlia ad vnūqdqꝫ se hñt sicut cā cōis respectu ↄtentoꝝ. ¶ Notādū qꝫ modi causaꝝ hic traditi valde vl'r sumunt̄. qlibet enim illoꝝ modoꝝ hꝫ sub se multos modos. Nā cū dicimus. causaꝝ alia cōis alia ꝓpria: tā cōis qͣꝫ ꝓpria hꝫ sub se diuersos modos. Nā cōis et ꝓpria accipi pñt sꝫ diuersa genera causaꝝ: sicut ēt per se et per accidens hñt diuersos modos. Nā per accidēs dr̄ cā remouēs ꝓhibēs et sine qua nō: et ēt multis alijs modis. bene ergo dcm̄ est: qꝫ modi causarū sunt multi: sed capitales et accepti in quadam summa sunt pauciores. ¶ Notandū etiam qꝫ causa communis et propria dupliciter accipi possunt: vel secundum causalitatem: vel secundum predicationem. aliter enim sol causa est cōmunis respectu virtutis pullulatiue in planta: et aliter artifex respectu medici. Artifex enim est communis causa respectu medici secundum predicationem: quia omnis medicus est artifex nō ecōuerso: sed sol respectu virtutis pullulatiue est communis secundum causalitatem: quia ad plura se extendit causalitas solis qͣꝫ illius virtutis. qualitercunqꝫ ergo accipiatur cōmune et proprium: semper vnum se habet vt continens: aliud vt contentum. vniuersalia enim et genera cōtinent suas species. et virtutes superiores celestes continent has inferiores: licꝫ continentia hic et ibi nō eodem modo accipiantur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Amplius autem secundum accidens et boꝝum genera: sicut statue et aliter policletus: et aliter statuam faciens: quoniam accidit statuā facienti policletum esse. Et continentes secundum accidens: vt si homo causa sit statue aut omnino animal. Sunt autem accidentium alie alijs longius et propius: vt si albus et musicus causa dicuntur statue. T.c.33.

¶ Ponit aliam combinationem: et dicit qꝫ quedam cause se habent sicut accidens: et eorum genera: quedam vero sicut per se: et exponit quid est esse per se et quid per accidens: dicēs qꝫ aliter est causa statue policletus: aliter statuā faciēs: qꝛ statuā faciēs ꝑ se est. Policletus autem est causa per accidens: qm̄ accidit statuā faciēti policletū eē: et sicut policletꝰ ē cā per accidēs: sic vniuersalia ad policletum: sunt etiam causa per accidens: ideo subdit. qꝫ continentes per accidens. idest continentes causam per accidens. supple sunt etiam causa per accidens: vt si homo est per accidēs causa aut omnino animal: et omnino animal: vt habet alia littera erit causa per accidens. addit autem qꝫ ipsorum accidentium est aliquis ordo: ideo subdit qꝫ ipsorum accidentiū. idest de numero ipsarum causarum accidentalium alie cause sunt longius et alie propinus: vt si albus et musicus dicātur causa statue albus erit causa longinquioꝛ et musicus propinquioꝛ.

Dubitaret forte aliquis vtrum policletus vel sortes sit causa per accidens. videtur qꝫ non. ratio enim actionis etiam per se loquendo non solum est forma: sed etiam subiectum. Si ergo ars statuifica: vt in subiecto habꝫ esse in policleto: policletus erit Dubͦ pͦ

causa statue per se. eo eniz ipso φ forma determinat sibi
debitū subiectū: τ nō pōt per se existere rō agēdi: nō solū
est forma: sed subz. ¶ Dicēdū φ rō agēdi per se τ ꝓ ꝯpe-
tit forme. Si aūt ꝯpetat subo h̄ est inq̄ꝫtum stat sub for-
ma. Si ḡ accipit̄ subm nō vt stat sub forma que est rō il
lius actionis: statim accipit̄ nō vt causa per se: sed vt per
accidēs. Policletus eniz per aliā formā est Policletus
τ hō: τ per aliā est artifex. rō aūt ꝓpria faciēdi statuā nō
est forma per quam est policletus vel per quā est homo
sed per quā est artifex. si ḡ subm nūq̄ꝫ est principalis rō
agēdi: sed forma: nūq̄ꝫ dꝫ subm esse: vt est per se rō agēdi
nisi vt stat sub forma. nūq̄ꝫ. n. qđ est per se est tale nisi ꝑ
respectū ad ꝑmū: cū igit̄ policletus nō nominet subm vt
stat sub forma: que est rō faciēdi statuā: sequit̄ φ sic sum
ptus policletus nō sit causa statue per se: ꝫ per accidēs.
ex hoc aūt appere pōt φ si subm nō hꝫ φ agat nisi ꝑ for-
maz: cū in eodē subiecto possint esse diuerse forme. qua-
rū vna est rō agēdi: τ non alia: subiectū cōsideratuz sub
forma actiua erit per se agēs. acceptū aūt sub alia forma
dicet̄ agēs nō per se: sed per accidēs. vnū ḡ τ idē subꝫ ali
ter τ aliter acceptū ſm φ refert̄ in aliā τ aliā formā erit
causa per se τ per accidēs. ex hoc etiā apparere pōt φ cū
ex oī forma possit sumi q̄dā ordo ꝑdicamētalis: q̄ attēdi
tur ſm genꝰ τ spēm: si subiectū acceptū sub forma spēi es
set causa per accidēs: acceptū sub genere illꝰ forme erit
etiā cā per accidēs: iō bn̄ dictū est. φ si cause sunt sicut ꝑ
accidēs τ harꝫ gn̄a: q̄ꝛ si hō est cā per accidēs τ aīal est cā
per accidēs. qđ vero obyciebat̄ φ subiectuꝫ est causa ꝑ
se: pꝫ: q̄ꝛ vt dcm̄ est: qđ est per se nō est tale nisi per ꝯpara
tionē ad formā: τ q̄ꝛ ꝑncipalitas actiōis sumit̄ ex forma
subꝫ nūq̄ꝫ ē ꝑ se efficiēs cā nisi ꝯsideratū vt stat sub forᵃ.

Dub. 2ª Ulterius forte dubitaret aliq̄s: q̄ꝛ nō vr̄ φ in cau-
sis per accidens reperiatur aliq̄s ꝓpius
vel lōgius. ꝓpius. n. τ lōgius nō reperiūt nisi in his que
dicūt aliquid determinatū. hec aūt que sūt per accidēs
dicūt q̄d īdeterminatū. ḡ in talibꝰ talia reperiri nō hn̄t.
¶ Dōm φ per accidēs dupl'r pōt sumi vel ex pte effectꝰ
vel ex pte cause. ex pte aūt effectꝰ sumit̄ qn̄ non fit illud
sed fit aliq̄d annexū illi: vt aperiēs fenestrā illumiat do
mum: nō q̄ꝛ faciat lumē: ꝫ q̄ꝛ facit aliq̄d ad qđ cōsequit̄
huiꝰ illuminatio: ex pte aūt cāe sumitur per accidēs: qn̄
aliq̄d nō ē cā: ꝫ est ānexū cause: vt si albedo ē in edifica-
tore: albū erit cā domus per accidēs: q̄ꝛ est annexū edifi
catori: q̄ est cā per se. ꝓpius ḡ τ lōgius in causis per acci-
dens nō accipit̄ ex pte actionis: q̄ꝛ causa per accidēs ꝫ
φ hꝰ: nō hꝫ φ determinate agat: ꝫ talia accipiunt̄ ex p-
te cōnexionis. Nūq̄ꝫ. n. eēt aliq̄ cā ꝑ accidēs nisi aliquē
ordinē vel aliquā cōnexionē haberet determiate ad ali
quā causaz: vt ad eā que est cā per se: scđꝫ ḡ φ ꝯnexio est
maior τ minor hic accipit̄ ꝓpius τ longius in hꝰ causis.
hꝰ aūt cōnexio quātuꝫ ad pn̄s tripliciter sumi pōt. ꝑ ſm
reꝫ. scđo ſm subm. τ tertio ſm determinationē. ſꝫ rē au
teꝫ sic. policletus est ānexus statue facienti: q̄ꝛ idē real'r ē
policletus τ statuā faciēs. differt aūt rōne ꝓut ꝯsiderat̄
sub alia τ alia forma. Scđꝫ subꝫ aūt sic. musicū annecti-
tur faciēti statuā: q̄ꝛ in eodē subiecto vt in intellectu hꝫ
esse ars factiua statue τ musica: ſm determinationē aūt
sic. risibile ānectit̄ statuā faciēti: q̄ꝛ risibilitas determi-
nat sibi hoīeꝫ cui ꝯpetit eē artificē τ factorē statue. scđꝫ
ergo hos tres modos accipitur lōgius τ ꝓpius in causis
per accidēs. Nā ꝓprior est ista. policletus facit statuā q̄ꝫ
musicus: q̄ꝛ maior est idētitas rei q̄ꝫ subiecti. policletus
eniꝫ ad faciētē statuā: hꝫ idētitatē realem. musica vō ad
statuificā hꝫ idētitatē rōne subiecti in quo sunt. quātuꝫ
vero ad 2ᵐ modū ꝓprior est ista. musicus facit statuā q̄ꝫ
albꝰ: q̄ꝛ albedo est in corpore. musica vō est in aīa: τ est in
eodē subiecto in quo est ars factiua statue. q̄ꝫtū vō ad 3ᵐ
modū ꝓprior est ista. risibile facit statuā q̄ꝫ coloratū fac̄
statuā: q̄ꝛ risibilitas magis determinate inest artifici et
factori statue q̄ꝫ color. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Preter autē omnes τ ꝓprie dictas τ secun- Tex.
duꝫ accidens. alie quidē sicut potētes dicunt̄:
alie vero sicut operantes: vt edificādi domuꝫ
edificator: aut edificās edificator.

¶ Ponit tertiā cōbinationē: τ duo facit: q̄ꝛ ꝑ facit qđ di-
ctū est. scđo ostēdit hos modos τ has ꝯbinatiōes sil'r re-
periri in causis τ effectibꝰ. scđa ibi. (Sil'r aūt dicunt̄.)
Dicit ḡ. φ ꝑter oēs hꝰ dictas causas ꝓprie. i. ſꝫ se dictas
τ ſꝫ accidēs. supple est alia ꝯbinatio causaꝝ: q̄ꝛ alie q̄dē
dicunt̄ sicut potētes. i. sunt cause in potētia. alie vō sicut
operātes. i. sunt cāe in actu. Ut edificator ē causa edifi-
candi domū in potentia. Aut est edificator edificans in
actu. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Similiter aūt dicunt̄ τ in q̄bꝰ cause que sunt Tex.
cāe i his q̄ dcā sūt: vt hꝰ statue: vt statue aut τ
oīo imaginis τ eris huiꝰ vt eris: aut τ oīo ma
teriei: τ in accidētibꝰ similiter est.

¶ Ostēdit φ sil'r se hꝫ in effectibꝰ sicut in causis. d. φ ea
que dicta sunt. s. esse ꝓpius τ cōiꝰ sil'r dicūtur in his que
sunt cause. idest in causis: τ in his quibus sūt cause. idest
in effectibus: vt artifex est causa huius statue: que est ef
fectus particularis τ proprius aut est causa statue: que
est cōmunior q̄ꝫ hec statua aut ē causa oīo. idest vniuer-
saliter ymaginis: que est cōior q̄ꝫ statua: sicut etiā est ali
qua causa hꝰ eris: aut eris: aut oīno māei: τ in accidenti-
bus sil'r. potest enim effectus per accidens accipi specia
liter τ generaliter. ¶ Notandum autem φ sic effectus
potest accipi special'r τ general'r: sicut τ cā sic potest acci
pi in potētia τ in actu: τ ꝑ se: τ ꝑ accidens: sicut τ cā. Sed
h̄ forte tacuit ph̄s cā breuitatis. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Amplꝰ autez cōplexe τ iste τ ille dicuntur: Tex.
vt non policletus neq̄ꝫ statuaꝫ faciens: sed po
licletus statuam faciens.

¶ Ponit quartam combinationem dicens φ amplius
cause dicuntur complexe. supple iste per se: τ ille per ac-
cidens: τ dicuntur etiam simpliciter. supple. vt policle-
tus non est causa complexa: nec statuam faciens est cau-
sa complexa: sed totum hoc. policletus statuam faciēs.
est causa complexa siue composita: componitur. n. ex sta
tuā faciēs: que causa est per se: τ policletus: que est causa
per accidēs. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Sꝫ tn̄ oēs he sunt multitudine q̄dē sex: dicte
aūt dupl'r. Aut. n. sicut singulare: aut sicut ge-
nus: aut sic̄ accn̄s: aut sic̄ genꝰ accn̄tis: aut sic̄
ꝯplexe: he aut sicut simpl'r dicte. Oēs aūt actu
operātes aut secundum potentiā sunt.

¶ Reducit hꝰ cōbinationes ad seinuiceꝫ. Ad cuius eui
dentiam sciendum φ tres dictaruꝫ combinationuꝫ pos
sunt reduci ad aliam: q̄ꝛ proprium τ cōe per se: τ per acci-
dens simpliciter τ compositum reducuntur ad poten
tiā τ actum. quodlibet enim istoruꝫ potest distingui per
potentiam τ actum. cum ergo sint tres combinationes
reducte ad aliaꝫ. τ habeant sex modos. τ quilibet istoꝝ Co.
modorum distingui habeat per potentiam τ actum: oēs
modi sic multiplicati erunt duodecim: vt Cōmentator
dicit. hoc est ergo qđ ph̄s ait. φ omnes he combinatio-

nes: vel omnes hi modi multitudinis sunt sex. dicte aūt dupl'r: q2 quelibet illar᷑ combinationū diuidit᷑ per potentiā ⁊ actum. omnes enim cause aut dn̄r sicut singl'e: idest aut dicūtur sicut singulares: aut sicut genus: idest sicut generales: ⁊ hoc quantum ad primaꝫ combinationem: aut dicuntur sicut accidens aut sicut genus accidentis q̄ntum ad scđaꝫ combinationem. ⁊ he etiam cāe aut dicunt᷑ sicut complexe aut sicut simpl'r dicte: q̄ntum ad tertiaꝫ combinationē: ⁊ q2 omnes he tres combinationes distingui possunt per potentiā ⁊ actum: ideo subdit ꝙ oēs aūt sunt opantes actu aut ꝫ̃ potentiā. ❡ Notandum ꝙ in repetendo scđaꝫ combinationeꝫ q̄ fuit ꝙ cause vel sunt per se vel per accidens: omittit hoc qđ est per se ⁊ distinguit alter᷑ mēbr᷑ qđ est eē ꝑ accn̄s: q2 cā ꝑ accn̄s vel ē spālis vel generalis. ❡ Deinde cū dicit.

T.c.37. ❡ Differunt aūt in tantū ꝙ operantes quidē ⁊ singulares simul sunt ⁊ non sunt: ⁊ quor᷑ sunt cause: sicut hic medicās cū hoc qui fit sanus: ⁊ hic edificator cū hoc edificato. Que autem sunt secundū potentiā nō semper. Corrūpunt᷑ .s. nō simul domus ⁊ edificator.

❡ Dat q̄dam documenta. circa hos modos causar᷑: ⁊ tria facit: fm ꝙ tria documenta ponit. scđa ibi. (Opꝫ auteꝫ semper.) tertia ibi. (Amplius aūt alie.) Primū documentum est tale. ꝙ cāe in actu ⁊ in potentia in tn̄ differunt ꝙ cause singulares ⁊ opantes in actu simul sunt ⁊ non sunt cum his quor᷑ sunt cause: sicut hic medic⁹ cuꝫ hoc infirmo qui fit san⁹: ⁊ hic edificator cum hoc edificato. sed cause que sunt ꝫ̃ potentiam non sp̄ sunt simul: quia non simul corrūpit᷑ domus ⁊ edificator. ❡ Notādum autē ꝙ dicit cāe singulares sic operātes: q2 actiones: ⁊ opa proprie sint singularium.

Dub. pᵃ Dubitaret forte aliquis. q2 nō videt᷑ verum ꝙ cause in actu simul sint cuꝫ suis effectib⁹. Ex quo enim domus est actu cōpleta est effectus i actu: ergo ⁊ cā sua erit in actu: q2 quales sunt effect⁹ tales sunt cāe. sed domus actu existens nō simul corrūpit᷑ cum edificatore. ergo nō opꝫ cās in actu simul esse ⁊ corrumpi cū suis effectib⁹. ❡ Dōm ꝙ quedam sunt cause esse rei vt cause intrinsece: ⁊ ēt cause extrinsece si sint rē conseruantes in esse: q̄dam aūt sunt cause fieri rei sicͭ edificator est causa domus: nō ꝙ domū cōseruet in eē: sed quia est cā fieri eius. Ad hoc ergo genus cāe reducitur omne genus: qđ sic efficit reꝫ: ꝙ tn̄ eam non ꝯseruat in esse. Cum ergo res dicatur esse actu quādo hꝫ esse. dicatur esse in potentia qn̄ est in fieri: quia qđ fit non est sed pōt eē: sequitur ꝙ cā in actu dicat᷑ causa esse rei: cāe vͦo in potentia dicantur cause fieri rei. ❡ Rursuꝫ autē aduertendum. ꝙ lꝫ cāe fieri rei respectu esse ipsius rei dicantur esse in potentia: respectu tn̄ ipsius fieri dicunt᷑ cāe in actu. His visis qđ querit᷑ nō hꝫ dubiū: q2 cause eē rei sūt vt cause: simul sunt ⁊ nō sunt cuꝫ ipsis rebus. cāe aūt fieri rei nō opꝫ sil' esse cuꝫ ipsis rebus. Sed vt actu cāe sunt: simul sunt cum ipso fieri. Nō enim est intelligibile ꝙ edificator edificet actu nisi ipsum fieri dom⁹ vel ipsum edificari sit in actu: nec etiā esse potest ꝙ ipꝫ fieri dom⁹ vel ipsum edificari sit in actu nisi aliqs actu edificet. Si ergo edificator referatur ad ipsum fieri c⁹ est cā in actu vt est in actu edificator simul est ⁊ non est cum ipso edificari ⁊ cum ipso fieri: q2 si edificari est in actu ⁊ edificator in actu ⁊ ecōuerso: ⁊ si edificari nō est i actu nec edificator ē i actu nec eͦ. Sꝫ si edificator referat᷑ ad ipaꝫ domū cui⁹ dr̄ esse cā in potentia nō opꝫ sil' esse vel non esse cum ea: pōt enim corrūpi domificator domo manente ⁊ ecōuerso. Signanter ergo phūs dixit cām in potentia esse respectu domus edificande: q2 cā in potentia est causa fieri. Res aūt dum est in fieri nō est facta sed est fienda. Sic etiam cum voluit exemplificare de causis in potentia ꝙ non opꝫ esse simul: dixit ꝙ non simul corrumpit᷑ domus ⁊ edificator. Notās ꝙ edificator respectu domus nō est cā esse in actu sed ē cā fieri ⁊ in potentia. ❡ Qr vero obycit᷑ ꝙ domus in actu habet causas in actu: dōm ꝙ ille cāe sunt cause intrinsece: quibus corruptis corrumpit᷑ domus. edificator .n. respectu domus non est causa esse ⁊ in actu: nec est cā cōseruans ipsam. Ideo vno corrupto non oportet corrumpi aliud. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Oportet aūt semp causā vniuscuiusqꝫ sūmā querere sicut ⁊ in alijs: vt homo edificat qm̄ edificator est: edificator autē secundū edificationē. Hec aūt prima causa est: ⁊ sic in oibus. T.c.38.

❡ Dat secūdum documētum dicens ꝙ vniuscuiusqꝫ rei naturalis opꝫ querere causam sūmam idest ꝑncipalē ⁊ primam sicut querimus in alijs idest in artificialibus vt cum cā querit᷑ in artificialibus quare homo edificat dicimus qm̄ est edificator: edificator autē edificat fm artem edificatiuam. hec autem .s. ars edificatiua est prima causa respectu edificij ⁊ sic in artificialibus queritur prima causa: sic ⁊ in omnibus. supple nālibus querēda est prima causa. ❡ Deinde cū dicit.

❡ Amplius aūt alie quidē genera sunt gener᷑: alie aūt singulares singularū vt statue statuā quidē faciēs. He aūt ⁊ huius ⁊ potētias quidem possibiliū operantes autem ad operata.

❡ Quot quideꝫ igitur cause sint: ⁊ quōcause sunt nobis determinata sint sufficiēter. T.c.39.

❡ Dat tertiuꝫ documentū dicens ꝙ generū sunt alique cause que sunt genera: singularū aūt sunt alique cause que sunt singulares vt statue causa est statuam faciens huius autem statue causa est hic statuam faciens: ⁊ cause secūdum potentias sunt cause possibiliū: cause autem operantes in actu sunt cāe ad opata: sicut ergo diuersificantur effectus sic diuersificant᷑ cause: q2 singulariuꝫ sunt cāe singulares: vniuersaliū vniuersales: possibiliū possibils. actualiū in actu. Ultimo aūt epylogat: ⁊ dicit ꝙ quot sunt cause ⁊ quomodo sunt cause determinatū sit nobis sufficienter.

Lectio. VII.

Dicitur aūt ⁊ fortuna ⁊ casus de numero causar᷑. Et multa ⁊ esse ⁊ fieri ꝑpter fortunā ⁊ ꝑpter casum. Quo igit᷑ modo in his causis est fortuna ⁊ casus: ⁊ vtr᷑ idē sit fortuna ⁊ casus aut altera: ⁊ oino qd sit fortuna ⁊ casus ꝯsiderandū est.

❡ Postq̄ phs determinauit de causis per se. in pte ista determinat de fortuna ⁊ casu que sunt cāe per accn̄s: circa qđ duo facit: q2 pͥmo continuat se ad dicenda. scđo exequit᷑ de intento. scđa ibi. (Quidam enim ⁊ si sint.) Dicit ergo ꝙ fortuna ⁊ casus dicit᷑ esse cār᷑: idest de numero causar᷑: qđ pꝫ q2 dicimus multa esse ⁊ fieri ꝑpter fortunam ⁊ casum: q2 ergo fortuna ⁊ casus vident᷑ habere rōnem cause. cōsiderādū ē ergo q̄uo in his causis nālibus est fortuna: ⁊ vtr᷑ idem sint fortuna ⁊ casus: aut altera. ⁊ vl'r ꝯsiderādū est qd sit casus ⁊ fortuna. ❡ Notandum aūt ꝙ cū in hoc libro intendat phs determina-

re de causis naliu volēs assignare rōnē q pertineat ad hanc doctrinaȝ determinare de casu ⁊ fortuna aīt ea eē de numero cāꝝ. Nam si in hoc libro intenditur vniuersaliter de causis: ⁊ fortuna ⁊ casus habent rōnem cause: sequitur q spectat ad hanc doctrinam determinare vl considerare de casu ⁊ fortuna.

Dub. pᵐ. **Dubitaret** forte aliquis. vtrū de casu. ⁊ fortuna possit esse scientia. ⁊ videt q non: qꝛ de his que sunt per accīs nō est cure arti; nec de talibꝰ est scientia: sed casus ⁊ fortuna sunt hꝰ. quare ⁊c. ¶ Dicendum q cum omnis scientia sit p necessarias rōnes de casu ⁊ fortuna ⁊ vniuersalr̄ de causis per accīs determinari potest in sciētia inq̄tū de eis sumi possunt quedam necessarie rōnes: vt si casus ⁊ fortuna sunt in paucioribus: ⁊ sunt p̄ter intentionē: ⁊ h̄ de necessitate competunt casui ⁊ fortune: ⁊ cognoscere hoc de casu ⁊ fortuna non dicit cognitionē contingentem sed necessariaȝ. possumus ergo dicere q sicut de corruptibilibꝰ potest esse scientia: inquātum de eis formari possunt incorruptibiles rōnes: sic de cōtingentibus ⁊ de his que sunt p accidens pōt eē scientia: inquātuȝ de eis talibus formari pn̄t rōnes necessarie. vnus ergo modus soluendi ē: q de fortuna ⁊ casu potest esse scientia inq̄tum aliqua de necessitate cōueniunt fortune ⁊ casui ſm q̄ de eis certa cognitio capi potest. Alio modo potest solui qđ querit: qꝛ cognitio cause per accidens q̄si assimilatur cognitio-
T. c. 4. ni sermonis sophystici: vt īnuit phs. vi. meth. sicut ergo loquimur de cognitiōe sillogismi sophistici: sic suo modo loqui possumꝰ de cognitione causaꝝ per accidens. Si ergo queratur an possit haberi cognitio ⁊ sciētia sillogismi sophistici sicut nūc querimꝰ de causis per accidens. dōȝ esset vt super elench. diximus: q esset pōt scīa de sillogismo sophistico: sed non per sillogismū sophisticum: syllogismus enim sophisticus ſm q hꝰ est: nō aggenerat scientiam sed deceptionē. sic potest haberi scīa ⁊ cognitio de cā per accīs: sed non per cām per accidēs: scire enim aliquid per mediū accidentale siue per cām per accidens: non est scire sed ignorare. Qꝛ vero obycit q de his que sunt per accidēs nō ↄsiderat ars; dici potest q de his que sunt per accidens ſm accidentales rationes ars non considerat: sed de his que sunt per accidens: inq̄tum de eis aliqua necessaria enunciare cōtingit: sic nihil prohibet habere scientiam de his que sunt per accīs: īmo sic habere scientiam de eis quodam mō magis est habere scientiam de necessarys q̄ȝ de p accidens. ¶ Uel possumꝰ dicere q scīa nō ↄsiderat per cās per accidēs: potest tn̄ ↄsiderare de cāis per accīs vt pȝ per iam dicta. ¶ Deinde cum dicit.

T. c. 40 ¶ **Quidā enim si sint an nō dubitāt. Nihil enī fieri a fortuna dicūt: sed omnium esse aliquaȝ causam determinatā: quecūqȝ nos dicimus a casu fieri aut a fortuna: vt veniēdi a fortuna in foꝝ: ⁊ reperiēdi quē volebat: queȝ nō est opinatus ante: causa est veniētē velle emere. Similiter autē ⁊ in alijs que a fortuna dicuntur: semp est aliquā accipere cāȝ sed nō fortunā.**

¶ Exequitur de intento. ⁊ duo facit: qꝛ p̄mo exequit̄ de casu ⁊ fortuna. Narrādo opiniones alioꝝ. scđo determinando veritatem. scđa ibi. (Primū quidē igit̄.) Circa primū tria facit: ſm q tres opiniōes narrat circa casuȝ ⁊ fortunā. scđa ibi. (Sūt aūt quedā.) tertia ibi. (Sunt quidā aūt quibus videt̄ esse.) Circa p̄mū duo facit: qꝛ primo ponit dictam positionem. secundo improbat eā ibi. (Sed mirabile hoc videbit̄). Circa primū duo facit: ſm q duas rōnes adducit: per quas dicti phi suā positionem defendebāt. scđa ibi. (Quoniā si aliqđ erat.) Dicit ergo: q quidam dubitant an sint fortuna ⁊ casus an nō: credūt enim talia nihil esse. Nihil enim fieri dicunt a fortuna ⁊ a casu: sed quecunqȝ nos dicimus fieri a casu aut fortuna: oium illoꝝ dicunt esse causam determinatā: vt veniendi fortuna in foꝝ ⁊ reperiendi debitorem quē volebat: quē anteq̄ȝ veniret ad forum nō est opinatus inuenire: hꝰ veniendi vel reperiēdi cā determinata est venientem velle emere. simlr̄ autē ⁊ in alys que dicunt̄ fieri a fortuna semp est accipere aliquā cāȝ determinatā: sed non fortunā: fortuna. n. nullꝰ est causa. posset aūt ſm Cōmen. sic formari ratio. cū fortuna videatur esse de genere cāꝝ: si fortuna eēt aliqđ: eēt alicꝰ Cō. 40.
causa: sed nullius est cā. ergo nihil ē. ¶ Deīn cū dic̄.

¶ **Quoniaȝ si aliquid erat fortuna iconueniēs vtiqȝ videbitur: sicut ⁊ vere est. Et dubitabit vtiqȝ aliquis: ꝑpter quid nullus antiquoꝝ sapientuȝ causas de generatione ⁊ corruptione dicēs de fortuna aliquid determinauit. Sed sicut visum est nihil opinabantur: neqȝ illi aliquid esse a fortuna.** T. c. 41.

¶ Ponit scđam rationem: ⁊ dicit q si fortuna esset aliquid sicut ⁊ vere est: incōueniens vtiqȝ videbit̄: ⁊ dubitabit vtiqȝ aliquis ꝑpter quid nullus antiquoꝝ sapientum dicens causas de generatione ⁊ corruptione nihil determinauit de fortuna. est ergo vis rōnis: q si fortuna eēt aliquid antiqui sapientes de ea determinassent. Sed nihil de ea determinauerūt: ⁊ sicut visuȝ est nihil opinabant̄ videlȝ illi eē fortunā. ergo p locū ab auctoritate fortuna nihil est. ¶ Deinde cū dicit.

¶ **Sed ⁊ mirabile hoc videbitur sicut vere est. Multa enim ⁊ sunt ⁊ fiunt a fortuna ⁊ a casu: que nō ignorantes quoniā est inferre vnūquodqȝ in aliquā causam eoꝝ que fiunt: sicut antiqua ratio dixit destruens fortunam ⁊ casum. Tamen horum alia quidem dicunt esse omnes a fortuna: alia non a fortuna.** T. c. 42.

¶ Improbat dictam positioneȝ soluendo rationes predictas et duo facit: qꝛ primo soluit rationem primam. secundo scđam ibi. (Unde hoc quodā mō.) Dicit ergo q mirabile hoc videbitur. s. non esse fortunam ⁊ casuȝ sicut vere est: idest sicut vere est mirabilis hec pō: vel sicut vere est aliquid esse casum ⁊ fortunaȝ. vel mirabile videtur de antiquis: qui nihil determinauerūt de casu ⁊ fortuna: cum tamen vere sit fortuna ⁊ casus: multa eniȝ sunt ⁊ fiūt a fortuna ⁊ casu: que nō ignorantes qm̄ est referre vnūqđqȝ talium in aliquaȝ causam eoꝝ que fiunt: idest in aliquā cām per se: sicut dixit rō antiq̄ destruēs fortunā ⁊ casuȝ: h̄ tn̄ nō obstāte q vnūqđqȝ ē reducere in cām per se: alia hoꝝ que videmꝰ dicūt oēs eē a fortuna: alia aūt nō a fortuna. ¶ Notanduȝ aūt: q dicit antiqua ratio. idest p̄ma rō destruens fortunā ⁊ casum: qꝛ tn̄ due rōnes facte sunt ad ꝓbandū fortunā non esse: p̄ma tn̄ rō ꝓbat fortunā nō esse: qꝛ qđlibet est reducere in causam p se. ¶ Notandum etiā q oē per accīs reducit̄ ad per se: illud enim dr̄ eē per accīs: q ē p aliđ. tunc queram de illo alio. vtrū sit p aliđ: ⁊ nō est abire in īfinitū. est ergo deuenire ad per se: non ergo obstante q oīa reducant̄ in per se: multa tn̄ sunt p accīs. friuola ḡ

est rō dicēs nihil eē fortunā vł nihil eē per accñs: qꝛ oīa reducuntur in per se. ¶ Notandum etiā: ꝙ non solum hꝰ ratio non cōcludebat ꝓpositum: imo arguebat oppositū. ex hoc enim contingit casus ⁊ fortuna: ⁊ per accñs: quia aliquid est alicuius causa per se: cuius existens per se causa est alterius causa per accidens: vt aliquid ē cā per se: ꝙ vadit ad forū: cuius existens cā per se est causa per accidens vt inueniat debitorem. nisi ergo eēt istō qō est per se: nūꝗ̄ esset qō est ꝑ accñs: per accñs ḡ ꝓsupponit per se in qō reducitur. dicere ergo ꝙ nō est per accidens: qꝛ est dare ꝑ se in qō reducitur. non arguit ꝓpositum sed magis oppositū. Nam ex isto per se in qō fit reductio: non tollitur esse per accidens: imo oritur esse per accidens: cū ex tali pe se illud per accidens sumat ortum. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.43 ¶ Unde ⁊ quodā modo erat ipsis faciēda memoria. At vero neqꝫ illoꝝ aliqui opinabātur esse fortunā aut amicitiā: aut litē: aut ignē: aut intellectum: aut aliquid talium.

¶ Soluit scðam rōnem ostendens antiquos male fecisse nihil determinando de casu ⁊ fortuna. ⁊ duo facit: qꝛ ꝑmo facit qō dictū est. scðo assignat rationem dicti. ibi (Incōueniens igitur.) Dicit ergo. ꝙ cum casus ⁊ fortuna aliquid sit quodam mō erat facienda memoria ipsis antiquis de casu ⁊ fortuna: imo qꝛ neqꝫ aliqui illoꝝ antiquoꝝ opinabātur esse fortunā: aut amicitiā: aut litē: aut ignē: aut itellectū: aut aliquid taliū. omnino inexcusabiles fuerūt: qꝛ nec determinauerūt de fortuna: per se nec per reductionē. ¶ Notandū aūt antiquos aliquos posuisse causaꝫ reꝝ litē ⁊ amicitiā: vt empedo. Aliquos vero hꝰ posuisse causas itellectū. vt Anaxa. ⁊ diuersimode de causis loquebātur. Nulli tñ posuerūt aliquas cās sub ꝗbus collocarēt casum ⁊ fortunā: qꝛ ergo ñ determinauerūt de casu ⁊ fortuna scðm se: nec collocauerūt eas sub itellectu: vel sub amicitia: vel sub alijs causis: quas posuerunt: omnino insufficienter determinauerunt de causis reꝝ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Incōueniens igitur est siue non putauerunt esse: siue putātes reliquerūt: ⁊ hac aliquando vtentes sicut empedocles non semper aerem ꝯgregari superius dicit: sed vt cōtingit. Dicit enī in mundi creatione ꝙ sicut collisit se currens tunc: multotiens autē aliter. Et partes animaliū ait a fortuna fieri plurimas.

¶ Assignat rationē dicti ostēdens eos debuisse determinare de casu ⁊ fortuna: dicēs: ꝙ icōueniēs est siue nō putauerūt aliquid esse fortunā ⁊ casuꝫ siue putātes eas eē: reliquerunt tamen illas nō determinādo de eis. causa aūt huius est: qꝛ ipsi antiqui aliquādo sunt vtentes hac .s. fortuna ⁊ casu: sicut Empedo. qui dixit aerē non semp ꝯgregari superius per se: sed vt contingit: qꝛ aliquādo hꝫ fit a fortuna. dicit. n. ꝙ in mūdi creatione operat̄ supple fortuna ⁊ casus: sicut tūc currēs. i. aliquādo currēs collisit se: multotiēs etiā aliter: sicut etiā partes animalium plurimas ait fieri a fortuna. Si ergo Empedo. vtebat̄ hoc nomine fortuna debuit de fortuna tractare. ¶ Notandū aūt ꝙ in omni sciētia notificāde sunt rōnes vocabuloꝝ: ⁊ quid est qō dicit̄ ꝑ nomē: si ignota sint de ꝗbus loquimur. Si ergo antiqui phi vtebantur hoc nomine fortuna. vt patet per Empedo. dicentē ꝙ sic currēs aer fortuna collisit se. sic in creatione mundi ⁊ generatiōe partiū animaliū aliquādo cooperat̄ fortuna: debuerūt de fortuna tractare. ¶ Deīde cum dicit.

¶ Sunt autē quidaꝫ qui celi huius ⁊ mundanoꝝ omniū causam dicunt esse casum. A casu enim fieri volutationē ⁊ motū discernentē ⁊ statuentē in hūc ordinē omne. T.c.44.

¶ Ponit scðaꝫ opinionē de fortuna. ⁊ duo facit. qꝛ ꝑmo ponit huiꝰ opinionē. secūdo eā iprobat ibi. (Et multū hoc.) Dicit ergo ꝙ sunt quidā qui huius celi ⁊ oīuꝫ mūdanoꝝ. i. oīuꝫ entiū vel oīuꝫ mūdanoꝝ. i. omniū speraꝝ supercelestiū ꝯtinētiū mūdū. dicit autē omniū mūdanoꝝ in plurali ꝓpter pluralitatē supercelestiū speraꝝ: taliū aūt speraꝝ causabātur. i. conabātur ponere causaꝫ esse casum ⁊ fortunā. dicebant enim fieri a casu volutationem. idest reuolutionē ⁊ motuꝫ celestē. discernenteꝫ ⁊ statuentem omne in hunc ordinē. idest ordinem causalem: qꝛ ex quo ponebāt motum celi esse a casu: cū motus celi sit cā oīuꝫ istoꝝ iferioꝝ: seq̄bat̄ ordinē totū vniuersi: ⁊ oīa entia sensibilia eē casualia. ¶ Deiñ cū dic̄.

¶ Et multū hoc admiratione dignū est dicentes animalia quidē ⁊ plantas a fortuna nec eē nec fieri. sed aut nāꝫ aut itellectuꝫ esse: aut huiusmodi alterā causam. Nō enim vt euenit ex semine vnoquoqꝫ aliquid fit: sed ex tali quidē oliua: ex tali aūt homo. Celuꝫ aūt ⁊ diuiniora manifestoꝝ a casu fieri. Huiusmodi autē causam nullā qualē animaliū ⁊ plantaꝝ. T.c.45

¶ Improbat dictā positionē: ⁊ tria facit. qꝛ ꝑmo ostēdit ꝙ est irrōnabilis. scðo ꝙ est diminuta ⁊ insufficiens. 3ᵒ ꝙ cōtradicit sensui. scða ibi. (Et igit̄ si sit.) tertia ibi. (Quo enim eo.) Dicit ergo ꝙ multum est admiratiōe dignum dicentes animalia quidem ⁊ plantas a fortuna nec esse nec fieri: sed aut nā. aut intellectuꝫ: aut alteram cām hꝰ. idest determinatam: ⁊ per se dicebant esse animaliū ⁊ plantaꝝ. Non. n. ex semine vnoquoqꝫ fit. i. nascitur aliq̄d qn̄ euenit. i. indifferēter ⁊ casualiter. Sꝫ ex tali quidem semine generat̄ oliua. ex tali autem hō: dicebant ergo hꝫ inferiora nō fieri a casu: celū autē ⁊ ea que sunt diuiniora: ⁊ de numero manifestoꝝ: dicebant a casu fieri. hꝰ enim celi nullaꝫ causam per se ⁊ determinatam ponebāt: qualē ponebāt animaliū ⁊ plantarum. ¶ Notandum autem ꝙ dic̄ nām ⁊ intellectum: qꝛ opꝰ nāe est opus itelligentie. natura enī non agit nisi rememorata ex supioribus causis: que dicunt̄ intelligētie: vt dicit Cōmenta. xij. metha. ¶ Notandū etiā ꝙ dicit celestia esse de numero manifestoꝝ: vel qꝛ sunt magis manifesta in nā q̄ꝫ hꝫ iferiora: vel qꝛ manifeste apparet ibi non eē casuꝫ ⁊ fortunā vt isti ponebant. Cō.18.

Dubitaret forte aliquis qꝛ nō videt̄ ꝙ isti negauerit aīalia ⁊ plantas fieri a fortuna ⁊ a casu. dicebat̄ enīꝫ hos posuisse celos: ⁊ oīa mūdana: idest oīa entia esse a casu. Rursus dicebat̄ ꝙ totū hunc ordinem sensibiliū posuerunt casualē: sed hꝰ ordine cōprehendunt̄ plante ⁊ aīalia. ergo posuerūt ista casualia. ¶ Dōm ꝙ non est inconueniens aliquem ignorare propriā vocem ⁊ cōtradicere sibi tacite: lꝫ nullꝰ sane mentis contradicat sibi expresse. dicit ḡ ꝙ phi posuerunt ⁊ negauerūt aīalia esse a casu: sꝫ negauerūt expresse ⁊ posuerūt tacite. eo. n. ipso ꝙ motū celestē posuerunt a casu cū ille motꝰ sit cā oīuꝫ eoꝝ que nā. fiunt: cogebant̄ ponere totū nāe ordinem esse casualē. Dub. pᵒ

Ulterius forte dubitaret aliquis: qꝛ si sic ponētes phi erant: ⁊ icōueniens est ponere oīno Dub. 2ᵒ

eos irrōnabilia dixisse quo motiuo moueri poterant vt sic dicerēt. ¶ Dōz multos antiq̄s phoꝝ theologizasse: imo ꝯuenienter oēs ꝑcedētes phz. volēdo loq̄ de nālib⁹ loq̄banť vlr̄ de oib⁹ entib⁹. in ordine aūt entiū sic aspicimus: ꝙ cū summus ꝑnceps agat per intellectū ⁊ voluntatem ⁊ per suam sapientiaz: q2 sapientis est ordinare: oz ī eo eē ordinē oiuz ꝓcedentiū ab ipso: ab illo āt ordīe existēte in prima cā deriuať ordo scdaꝝ causaꝝ. ordo āt ille qui est ī pmo potest appellari ꝓuidētia. Sz ordo q̄ ē in secūdis causis fm boetiū. secūdo de ꝯsolatōe phie. appellať fatū. dr̄. n. fatuz a for faris. i. dicē. n. est fatū qđ locutū: q2 qđ in pma cā per ꝓuidentiam accipiť. in secundis causis p fatuz ꝓmulgať. Si ḡ ordo causaꝝ secūdatum pōt dici fatū ipsa vis caꝝ fm quosdaz fatū dr̄. tāto ergo fatū magis reseruať ī supcelestibus corpib⁹ q̄ ī iferiorib⁹: q̄to rō cālitatis magis ꝯuenit illis q̄ istis. q2 ḡ cōiter homies cū loquūť de fato credūt loqui de fortuna. Jō forte ꝑdicti phi posuerūt fortunaz ī supercelestibus: ⁊ nō in iferiorib⁹: q2 vt dictuz est: rō fati plus reseruať in illis q̄ in istis. phs ergo iprobat dictā positionē accipiēdo fortunā ꝓprie: fm quē modū loq̄ndi irrōnabile erat dcm eoꝝ: q2 fortuna nō repiť ī supercelestib⁹. sed ī iferiorib⁹. Uel possum⁹ dr̄e ⁊ forte meli⁹: q2 ꝙ fortuna videť dicere aliqd ex rōnē: iō forte ꝑdicti phi posuerunt fortunā in supercelestibus: ⁊ nō in iferioribus. q2 videbať eis ꝙ sciret reddere rōnē eoꝝ q̄ sunt in iferiorib⁹: nō in supercelestibus. ¶ Deinde cū dicit.

T.c.46 ¶ Et igiť si sic se habet hoc ipsum dignū est īsistere: ⁊ bene habet aliqđ dicere de hoc ipso.

¶ Jmprobat dictam positionē q2 cū h̄ ꝙ erat irrōnabilis erat incompleta ⁊ insufficiens. iō ait. ꝙ si sic ē: ꝙ fortuna sit ī supercelestibus ⁊ nō ī inferiorib⁹: cū h̄ ipsū videať irrōnabile ⁊ dubiū: dignū ē īsistere ad declatione eius: ⁊ bene se hz aliquid dicere de h̄ ipso: ⁊ q2 non fecerūt hoc ponentes hanc pōnē: incomplete ⁊ insufficiēter dixerūt. Notādū aūt ꝙ quotiensciūq; positio aliq̄ videtur irrōnabilis ⁊ est dubia si non declarať insufficiēter tradiť: ergo predicti phi suaz positionem tradiderunt īsufficiēter: q2 sumentes dubia ea nō reducebant ad notum. ¶ Aduertendū tn̄ ꝙ Cōmenta. textum aliter exponit. dicit enim aliquid dōm esse de hoc ipso. idest de dicta positione: q2 dicta cōsideratio non est ꝓpria huic scientie iō diminutiue loquiť dōz esse aliqd circa ipaz.

Dub.p^a. Dubitaret forte aliq̄s. vtꝝ hec cōsideratio supexcedat ꝯsiderationē naturalis phie

¶ Dōm ꝙ in supercelestibus nō eē casum ⁊ fortunam dupl'r venari possum⁹. pmo ex ordine entiū. Secūdo ex nā mot⁹. Prima via sic ostēdiť: tot⁹. n. ordo entiū deriuat⁹ ē a pma cā: ⁊ totū vniuersuz respicit ipsuz dominū sic vn⁹ pncipat⁹ vnū pncipē: vel sicut vna dom⁹ vnū patrē vt vult phs. xy. meth. Jn domo āt aliq̄ pticulari: sūt

T.c.52. nō solū liberi: sz ēt serui ⁊ bestie: alia tn̄ ē actio liberoꝝ alia seruoꝝ. liberi. n. nō licentianť nisi ad ea que sunt de regimie dom⁹: seruus aūt ⁊ bestie mlia īordinate agūt. q2 ergo vniuersuz ē dom⁹ sūmi pncipis: corpora supcelestia se habentia q̄si liberi in domo nihil īordinatū patiuntur: q2 nihil reperiť in eis qđ nō spectet ad regimē vniuersi: nihil ē ibi a casu nec a fortuna. h̄ aūt via ex ordine entiū tradiť. xy. meth. ⁊ excedit ꝯsideratōez nālē. Secūda via ad īuestigandū in celestibus nō esse aliqd a casu sumiť ex nā mot⁹. eo eni ipso ꝙ motus celi: nō hz ꝯriū ⁊ fit a vtute nō organica sp est vniformis: ⁊ nō accidit ibi aliqua īordinatio: ꝓpter qđ nihil ē ibi fortuitū: nihil casuale h̄ aūt rō partim est nālis partim non. Nā q̄lis sit mot⁹ celi cōsiderare ptinet ad nālē. qualis tn̄ sit virtus ⁊ suba itelligentiaꝝ sp excedit ꝯsiderationē ei⁹: dr̄ ḡ h̄ cōsideratio ꝓprie nō eē nālis phie: q2 via ad improbandū eā vel ē simplr̄ metha^ca. vel nō ē pure nālis: ⁊ si aliquo mō per cōsiderationes pure nāles possem⁹ inuestigare hanc māz nō posset forte fieri ita exquisite sic per cōsiderationes methaphysicas. ¶ Deiñ cū dic.

¶ Quomodo enim eo qđ aliter inconueniens est qđ dicitur adhuc icōueniētius dicere hoc: videntes quidē in celo nihil casu fieri. Jn his autē que non sunt a fortuna multa ꝯtingere a fortuna ⁊ erat merito ecōtrario fieri.

¶ Jmprobat dictaz pōnē: eo ꝙ negabat sensum dicens: qūo enim supple pōt stare dicta positio: eo ꝙ aliter icōueniens est qđ dr̄: q2 est irrōnabile ⁊ adhuc incōueniēs est dicere hoc: q2 non solū irōnabile: sed etiam q2 sic dicentes negant sensum videntes ad sensuz in celo nihil fieri a casu. Sed in his que non sunt a fortuna. idest in istis iferioribus que dicebant nō eē a fortuna: multa videmus contingere a fortuna. merito ergo erat fieri ecōtrario. Si. n. h̄ positio eꝯrio dixisset: vt qđ posuissz ī iferiorib⁹ eē fortunā ⁊ n̄ ī celo meli⁹ fecissz. ¶ Deiñ cū dic.

¶ Sūt aūt quidā quibus videť esse quidē causa fortuna. Jmmanifesta autē humano itellectui tanq̄ diuinum quoddam ens ⁊ felicius. Quare ꝯsiderandum est quid sit vtrūq;: ⁊ si idē aut alteꝝ sit: ⁊ casus ⁊ fortuna: ⁊ quomodo in determinatas causas incidunt. T.c.47

¶ Ponit tertiā pōnē circa fortunā: ⁊ dicit ꝙ sunt q̄dam quibus vr̄ fortuna eē cā. Sed dicūt ꝙ ē imanifesta humano itellectui tāq̄ aliqd diuinū ⁊ tāq̄ qđdam ens felici⁹ q̄ ꝙ possit humano intellectu cōprehendi: ⁊ q2 sic ponebant isti casum ⁊ fortunā esse icōprehensibilez: ꝯsiderādū est an sit sic: quare ꝯsiderandū est quid sit vtrumq;: scilicet casus ⁊ fortuna: ⁊ si casus ⁊ fortuna sit idē aut alterū: ⁊ si alterū quid sunt ⁊ differunt adinuicē. Uidēdū est qūo incidūt ī determinatas causas. idest videndum ē ad qđ gen⁹ caꝝ reducanť. ¶ Notandū aūt fm q̄sdaz phm non inquisiuisse de hac opione: q2 vt dicūt supexcedit metas nālis phie: possum⁹ tn̄ dicere ꝙ hanc positionē hic nō statiz īprobat: q2 q̄cq̄d ifra diceť totum erit īprobatio h⁹ opinionis. Cū. n. declabiť q̄d est casus. ⁊ q̄d fortūa appebit ꝙ n̄ ē fortūa ⁊ casus sic q̄d diuū ⁊ excedēs hūanū ītellectū vt isti ponebāt. Lec. VIII.

Primū quidē igitur quoniā videmus alia quidez semper similiter fieri: alia aūt sicut frequēter: manifestum est ꝙ neutri hoꝝ causa fortuna dicitur: neq; illius quidē qđ est ex necessitate ⁊ semper: neq; eius qđ est sicut frequēter. Sed quoniā quedam fiūt ⁊ extra hoc: ⁊ omnes dicūt hoc esse a fortuna: manifestū ꝙ fortuna aliquid sit huiusmodi: ⁊ casus eniz a fortuna fieri: ⁊ que a fortuna huiusmodi esse scimus. T.c.48

¶ Premissis opinionib⁹ circa casuz ⁊ fortunā in pte ista determinat veritatē circa ea ⁊ tria facit: fm ꝙ circa casuz ⁊ fortunā tria dixerat se determinaturū. dixerat. n. se velle determinare q̄d sit fortuna ⁊ casus ⁊ vtruz sint idem aut alterū: ⁊ qūo incidunt in determiatas causas. primo ergo iuestigat q̄d ē casus ⁊ fortuna. secūdo ośdit

quomodo differũt abinuicē. tertio declarat quomodo incidunt ĩ determinatas causas: vel qđ idez est: ostēdit ad qđ genus causaꝝ reducunt᷑. scđa ibi. (Differt autem quoniam.) tertia ibi. (Sed modoꝝ cāꝝ.) Circa pͥmũ tria facit. qꝛ pͥmo inuestigat quid est casus ꝛ fortuna. secundo ostēdit quomodo aliquo mō opiniones prius de fortuna continebāt aliquā veritatē. tertio mouet quādam qōnez circa ipsam. secũda ibi. (Infinitas quidem igit᷑.) tertia ibi. (Quare quoniā ĩfinite.) Ad euidentiā autē pͥme partis sciendũ. ꝙ phūs specialꝛ vr̄ insistere ad inuestigandum diffinitionem fortune: qꝛ ĩuestigata diffinitione fortune de leui pꝫ qd sit casus. diffinitio. n. casus cōtinet᷑ in diffinitione fortune: sicut diffinitio generis in diffinitione spēi. casus enĩ vt patebit ē q̄si genus ad fortunā. Sciēdũ aũt diffinitiōez fortune q̄tuoꝛ ꝯtinere. fortuna. n. pͥmo ē in his q̄ sunt raro. scđo in agētibus ꝓpter finē. tertio est in agentibus a ꝓposito. q̄rto est cā per accidēs. diffinitio ergo fortune hec q̄tuoꝛ cōprehendit: qꝛ ē cā per accñs in his que sunt raro in agētibus ꝓpter finē ꝛ a ꝓposito. Circa pͥmũ tria facit: qꝛ primo premittit quasdam diuisiones: ex quibus haberi pt̄ diffinitio fortune. secundo ex diuisiōibus premissis in quadaz sũma recolligit ea que sunt rōne fortune. tertio ꝯcludit diffōnē eiꝰ. 2ª ibi. (Sicut dcm̄ ē igr̄) tertia ibi. (Manifestũ itaq̄ꝫ.) Circa pͥmũ q̄tuoꝛ facit fm ꝙ quatuoꝛ diuisiones premittit: ex quibꝰ haberi possunt quatuoꝛ ꝑticule posite ĩ diffinitiōe fortune. scđa ibi. (Eoꝝ autem que fiunt.) tertia ibi. (Hoꝝ autez alia.) quarta ibi. (Huiusmodi igit᷑.) Dicit ergo. ꝙ primũ qdez igit᷑. supple. diuidendũ est qm̄ alia quidē semꝑ videmꝰ fieri similiter. idest eodem modo. alia autem sicut frequenter. manifestũ est autem ꝙ neuter hoꝝ fortuna dicit᷑ eē causa. neq̄ꝫ quidē fortuna est causa eius qđ est ex necessitate ꝛ semper: ꝛ neq̄ꝫ eius qđ est sicut frequēter. Sꝫ qm̄ quedam fiunt ex̄ hoc. i. ex̄ frequenter ꝛ semꝑ: ꝛ fiunt raro in his hꝫ esse fortuna ꝛ casus. ideo subdit. ꝙ h̄ que st̄. s. raro oēs dicunt esse a fortuna: ꝛ qꝛ sic est: manifestum est ꝙ fortuna ꝛ casus aliquid sit cũ aliqua sint fortuita ꝛ casualia. Qꝛ autē aliq̄ sint fortuita vel a fortuna pꝫ: qꝛ que sunt hꝰ. idest raro: sunt a fortuna: ꝛ que sunt a fortuna scimꝰ esse hꝰ. i. raro. ¶ Notandũ aũt ꝙ ex hac diuisione: qꝛ quedam sunt semꝑ: quedā frequenter: q̄dam raro: phūs habere vult hāc particulā positā in diffinitione fortune: videlꝫ ꝙ fortuna est in his que sunt raro: nō in his que sunt semꝑ aut frequenter. ¶ Notandũ etiaz ꝙ ex his que dicta sunt apparet falsaz eē opiōnē dicētiũ fortunā nihil esse: qꝛ si aliqua sunt fortuita ꝛ raro: oꝫ fortunā aliquid esse: ꝛ si fortuna ē aliquid: casus est aliqd: cum fortuna sit quidā casus: ꝛ casus sit q̄si genus ad fortunā. ¶ Notandũ etiam ꝙ phūs volens inuestigare diuersitatē cāꝝ: ĩcipit a cātis: vt qꝛ causatoꝝ q̄dā sũt semper: q̄dā frequēter: quedā raro: oꝫ eē diuersitatē in cāis: vt ꝙ causa quedam sit necessaria: quedam nālis: q̄dam
Cō.48. casualis ꝛ fortuita. ideo autē fm Cōmen. volens inuestigare causas: incipit a causatis: qꝛ cāta apud nos sunt notiora causis. ¶ Notanduz aũt iđ esse quedā semꝑ q̄dā frequenter q̄dā raro: ꝛ qꝛ entium quedam sunt necessaria quedam ꝯtingentia: cōtingentia aũt quedaz sunt vt in pluribꝰ q̄dā vt in paucioribꝰ. ex his ergo habet᷑ ꝑdcā trimēbris diuisio. Nā necessaria semꝑ sunt; cōtingētia vt in pluribus sunt frequenter: contingentia vt in paucioribus sunt raro.

Dub. 3ª **Dubitaret** forte aliquis de differentia membroꝝ diuisionis vt de differentia necessarij ad contingens. Auicen. autem vt Commen. narrat: distinguit necessarium a contingenti: quia necessarium est id quod non habet impedimentuꝫ: ꝯtingens aũt qđ pōt impediri. Sed hoc fm Cōmen. non bn̄ Cō.48.
dr̄. Nā illud cui parat᷑ ĩpedimētũ vel pōt nō eē vl nō pt̄ i digres-
nō eē. si nō potest nō esse frustra parat᷑ ei ĩpedimentuꝫ. sione
Si aũt potest nō esse: ex hoc habet ꝙ possit impediri. ergo preparatio impedimenti sumit originē ex ipso posse non esse. Si ergo per se ꝛ essentialꝛ volumus distiguere necessariũ a cōtingenti: nō est sumenda differentia penes inpedimentũ ꝛ nō ĩpedimētũ: sed penes posse nō eē ꝛ nō posse nō esse: differunt eniꝫ illa abinuicē: qꝛ cōtingens possibile ē nō eē: necessariũ vō n̄ ē posle nō eē.

Alterius forte dubitaret aliquis cum sit triplex Dub.2ª
contingēs sepe raro ꝛ ad vtrũlibet: vtrũ circa contingēs ad vtrũlibet habeat eē fortuna ꝛ casus.
¶ Dōm ꝙ vt Cōmen. narrat: Auicc. visus ē velle ꝙ nō Cō.48.
solum circa contingēs raro: sed etiam circa contingens ad vtrũlibet hꝫ eē casus ꝛ fortuna: voluit eniꝫ Auic. nō esse inconueniens aliquid eē in maioꝛi parte respectu alicuiꝰ cause: ꝛ esse casuale respectu alterius: vt si ambulatio attribuitur potentie motiue est casualis: qꝛ nō est in pō eius plus mouere q̄ꝫ quiescere: potentia. n. motiua ex sui nā nō hꝫ ꝙ moueat vel q̄escat nisi vt refertur ad appetitũ. Sꝫ si hꝰ ambulatio refert᷑ ad appetitũ: qui facit motuꝫ: non erit casualis. ambulatio ergo que respcũ potentie motiue est ad vtrũlibet est casualis. igit᷑ circa contingens ad vtrũlibet ꝯtingit esse casum. Cōmētatoꝛ aũt magis ad veritatē quesiti vr̄ accedere. ondit enĩ tripliciter ꝙ circa cōtingens ad vtrũlibet nō hꝫ eē casus. pͥmo sic. ex hoc enĩ cōtingunt fortuna ꝛ casus: inq̄ꝫtũ ex aliq̄ actione ꝓgreditur aliquis effectus ĩopinatus ꝛ rarus: cuius illa actio nō est per se causa. Nũq̄ꝫ enim habꝫ esse casus ꝛ fortuna nisi habeat fieri aliq̄ actio. Sed id qđ ē ad vtrũlibet nō hꝫ ꝙ agat nisi determinet᷑ ꝑ aliqđ agens ex̄. si. n. qđ est ad vtrũlibet fm ꝙ hꝰ ageret: cum nō magis respiciat vnũ oppositoꝝ q̄ꝫ aliud: silꝛ efficeret duo opposita. qđ est incōueniēs. opꝫ ergo ipsum determinari per agens ex̄: determinatũ aũt nō vlteriꝰ est ad vtrũlibet. ergo agens ad vtrũlibet: qꝛ fm ꝙ hꝰ nō hꝫ ꝙ agat: fm ꝙ hꝰ nō hꝫ ꝙ circa ipsum cōtingat casus ꝛ fortuna. ¶ Scđa via ad ostēdēdũ hoc idē sic accipit᷑: qꝛ potentia ad vtrũlibet potissime vr̄ eē mālis ꝛ entis ĩ potētia: vt spera posita in plano equalꝛ ad vtrũlibet se hꝫ ꝙ moueat᷑ ad vtrālibet partē vel dextraz vel sinistrā. passiue eniꝫ ꝛ equaliter respicit vtrũq̄ꝫ motũ: sed forma ꝛ agens fꝫ ꝙ hꝰ sunt: non vident᷑ esse ad vtrũlibet. qcqd enim agit: vt est in actu: ꝛ vt est in actu: iam dicit quid determinatũ ꝛ nō ad vtrũlibet. cā enim agens vt cā est: semꝑ determinat᷑ ex actualitate ꝛ forma. Si sit cā nālꝛ: determinat᷑ ex forma nāli. si aũt sit cā volũtaria determinat᷑ ex forma apprehensa vel ex ordine sapientie sue. qꝛ ergo casus ꝛ fortuna vt ĩfra patebit nō reducunt᷑ ad causas māles: sed ad cās agentes: circa contingens ad vtrũlibet: qđ fm ꝙ hꝰ vr̄ respicere cāz in poª ꝛ mālē nō agentem vt agens est nō hꝫ fieri casus ꝛ fortuna: poª q̄ motiua circa quā Auice. venabat᷑ fortunā ꝛ casum vt ē ad vtrũlibet est in poª ꝛ nō hꝫ ꝙ agat: ꝓpter qđ circa ipsam sic acceptam non accidit casus et fortuna. Tertio ꝙ circa tale cōtingens nō accidit casus ꝛ fortuna pꝫ per phm̄ qui volens determinare de casu ꝛ fortuna distinguit entia ĩ ea q̄ sunt sꝑ frequēter ꝛ raro: nullā mētionē faciens de his que sunt ad vtrũlibet. Nam causa efficiens vt efficiens est: vel agit semper vel frequenter vel raro. nũquam tamen vt efficiens est se videtur habere ad vtrumlibet.

Dub. 3ª. **Alterius** forte dubitaret aliquis. vtrũ verũ sit q̄ h̄ ꝯuertant̄. s. q̄ que sunt a fortuna ꝛ casu sint raro: ꝛ que sunt raro sunt a casu ꝛ fortuna: ꝛ vr̄ q̄ nõ. multa enim raro contingunt: que tñ nõ sunt a fortuna: q꞉ nõ eueniũt p̄ter itentionẽ: laborãs. n. q̄s vt aliq̄d acq̄rat: lꝫ forte raro illud possidere possit: si tñ illud possideat nõ erit a fortuna: q꞉ nõ erit p̄ter itentionẽ. Oppositũ aũt: vult p̄hus in l̄ra: qui ait eẽ ꝯuertibilia eẽ raro ꝛ a fortuna. ¶ Dõm q̄ raro ꝛ sepe p̄nt accipi vel ꝑm se vl' in cõparatiõe ad cãm. Si accipiant̄ ꝑm se. nõ opꝫ q̄cũqꝫ sint raro eẽ a fortuna. tũc. n. eclipses essent a fortuna si raro cõtingerent. Sꝫ si accipiat̄ raro per relationez ad cãm: vt dicat̄ eẽ raro respectu alic᷒ cãe: q̄n cã illa nõ hꝫ de se q̄ talẽ effectũ efficiat: ꝛ posita tali cã ꝛ nõ ĩpedita nõ de necessitate seq̄t̄ effectus: ꝛ tũc q̄d sic ẽ raro ẽ p̄ter itentionẽ: ꝛ ẽ a fortuna. que. n. sunt ꝑm ĩtentionez agentis: lꝫ ꝑm se possint esse raro: sublato tñ impedimẽto de relatiõe ad causam nũq̄ꝫ sunt raro. que ergo ꝑm q̄ huiusmodi per relationẽ ad cãm sunt raro dici possunt eẽ fortuita: q̄d declarare volebam᷒. ¶ Deinde cuꝫ dicit.

T.c.49 **¶ Eorum autem que fiunt alia ꝓpter hoc fiũt: alia vero non.**

¶ Ponit scđam diuisionẽ: ex qua potest accipi secunda ꝑticula in diffinitione fortune posita. d. q̄ eoꝝ que fiũt alia quidem fiunt propter hoc: idest propter finem: alia võ n̄: idest nõ fiunt ꝓpter finem. Ex hac aũt diuisione: vult venari p̄hus q̄ fortuna est in agentibus ꝓpter finez: nõ in agentib᷒ nõ ꝓpter finẽ.

Dub. pª. **Dubitaret** forte aliq̄s: q꞉ nõ vr̄ verũ q̄ sint aliqua agentia nõ ꝓpter finẽ: q꞉ oẽ agẽs intendit finẽ: ꝛ q̄ tollit finez tollit oẽm actionez ꝛ oẽm
T.cõ.8. intellectum practicũ: vt vr̄ velle p̄hs scđo meth. ¶ Di-
Cõ.49. cendũ q̄ ad hoc r̄ndet Cõmen. q̄ aliq̄ dicunt̄ eẽ nõ ꝑꝑ finẽ: q꞉ nõ h̄nt finẽ deliberatũ: cuiusmodi sũt confricatio barbe ꝛ tactus capilloꝝ: cõtingit. n. absq̄ꝫ deliberatione talia fieri. vel possumus dicere q̄ aliq̄ de se sunt indifferentia: q꞉ bonitate moris nec sunt mala nec sũt bona. cuiusmodi ẽ eleuatio festuce vel q̄dcũqꝫ aliud simile. ¶ Aduertendũ tñ q̄ lꝫ cõfricatio barbe vel tact᷒ capilloꝝ nõ habeant finem deliberatũ: habent tñ finẽ imaginatũ: q꞉ lꝫ fiant sine deliberatione: nõ tñ fiũt sine imaginatione. sicut etiam eleuatio festuce: licꝫ forte de se sit indifferens: ex parte tamen agentis ordinatur in finẽ. Nullus enim festucam eleuat nisi ĩtendat finẽ deliberatũ vel imaginatũ. Cũ ergo dicit̄ aliqua fieri non ꝓpter finẽ: intelligenduꝫ est: q꞉ nõ habẽt finẽ deliberatum: vel q꞉ de se sunt indr̄ia: ꝛ si ordinant̄ in finẽ hoc ẽ ex parte agentis: nõ de se. Sed ad intentionẽ p̄hi oĩno videt̄ ire vt dicam᷒ aliqua nõ eẽ ꝓpter finẽ: q꞉ nõ h̄nt finẽ per se vel deliberatum. ¶ Deiñ cũ dic̄.

¶ Horum autem alia quidem ꝑm propositũ fiunt: alia vero non. Ambo autez sunt in his que sunt ꝓpter hoc.

¶ Ponit tertiaꝫ diuisionẽ: ex qua põt haberi tertia ꝑticula in diffinitione fortune posita: ꝛ duo facit: q꞉ primo facit q̄d dictũ ẽ. secũdo cõcludit tres predictas diuisiones se h̄re per ordinẽ ibi. (Quare mãifestũ). Dic̄ ergo q̄ hoꝝ que sunt ꝓpter finem: alia sunt ꝑm ꝓpositũ. i. ab intellectu. alia aũt nõ sũt ꝑm ꝓpositũ. sed sunt a nã. addit aũt q̄ ambo h̄. s. tam illa que sunt a nã q̄ꝫ illa q̄ sunt ab intellectu sunt in his que sunt ꝓpter h̄. idest ꝓpter finẽ. Ex hac aũt diuisione vult p̄hs habere q̄ fortuna non est in his que sunt a natura: sed in his que sunt a proposito. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quare manifestũ quoniam in his que sunt p̄eter necessarium: ꝛ q̄d sicut frequẽter sunt quedam circa que cõtingit q̄d est ꝓpter hoc. Sunt aũt propter hoc: quecũqꝫ ab intellectu vtiqꝫ aguntur: ꝛ quecũqꝫ a nã.

¶ Cõcludit predictas diuisiões se habere per ordinem. Nã prima includit secundam ꝛ secũda tertiam. d. q̄ in his que sunt ꝓpter necessariũ vel in his que sunt ꝑꝫ necessarium: vt hꝫ alia l̄ra. ꝛ etiaꝫ in his que sunt in eo q̄d est sicut frequenter: sũt quedam: circa que contingit q̄d ꝓpter hoc. idest ꝓpter finem. quasi dicat q̄ eẽ ꝓpter finem: q̄d dicebat secũda distinctio: continet̄ in his q̄ sũt sicut frequenter: ꝛ sic̄ semꝑ: q̄d dicebat distĩctio prima: subdit aũt q̄ sunt ꝓpter h̄. i. ꝓpter finẽ: q̄cũqꝫ aguntur ab intellectu ꝛ q̄cũqꝫ agunt̄ a nã: q꞉ eẽ a ꝓposito vel nõ esse a ꝓposito: sed a natura: q̄d dicebat distinctio tertia: clauditur in eo q̄d est agere propter finem: q̄d dicebat distinctio secũda. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Huiusmodi igitur cum secunduꝫ accidens fiant: a fortuna dicimus esse. Sicut. n. ꝛ q̄d est: aliud q̄d per seipsum est: aliud autem ꝑm T.c.50.
accidens: sic ꝛ causaꝫ contingit esse: vt dom᷒ quidez per seipsam causa est edificatiua. Secunduꝫ accidens autem album aut musicuꝫ. Per se quidez igit̄ cã finita est: ꝑm accñs aũt indefinita. Infinita. n. vni accidunt.

¶ Ponit quartã distinctionẽ: ex qua habet̄ q̄rta particula in diffinitiõe fortune posita. d. q̄ hꝰ entia fortuita cuꝫ fiant secũdũ accñs dicim᷒ eẽ a fortuna: q꞉ sicut q̄d est. idest q̄d est ens: aliud est per seipsum: aliud autẽ ꝑm accñs: q꞉ quedã sunt entia per se: quedã per accñs: sic ꝛ ꝑm cãm cõtingit esse. q꞉ q̄dã sunt cãe per se: q̄dã per accidens: vt ars edificatiua est cã domus per se: albũ aũt ꝛ musicũ sunt causa domus ꝑm accidẽs: addit aũt q̄ cã per se est finita: determinata: causa aũt ꝑm accñs ẽ ĩfinita ꝛ ĩdeterminata. oĩa. n. sunt: cã ꝑ accñs: q̄ possunt accidere cause per se. Infinita enim accidũt. i. possunt accidere vni ꝛ eidẽ: ꝛ q꞉ cãe ꝑ se vt edificatori p̄nt accidere esse album esse musicũ ꝛ infinita talia. iõ cãe per accñs sunt infinite. ¶ Notandum aũt q̄ de hac diuisione: q̄ q̄dã sunt per se: quedã per accñs: vult habere p̄hus. q̄ fortuna non est causa per se: sed per accidens: ꝛ per consequens non est causa determinata ꝛ finita: sed infinita ꝛ indeterminata. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sicut igitur dictum est: cum in his que ꝑꝑ hoc fiunt: hoc fiat: tunc dicitur a casu ꝛ a fortuna. ¶ Ipsorum autem dr̄ia hoꝝ adinuicez T.c.5[?]
posterius determinãda. Nunc aũt hoc fit manifestum: q̄ vtraqꝫ sunt in his que sunt ꝓpter hoc: vt causa accipiẽdi argentũ venit vtiqꝫ delaturus pecuniã: si sciuit. Venit aũt non hui᷒ cã: ꝫ accidit venire ꝛ facere h̄ reportãdi gr̄a.

¶ Ex p̄dictis diuisionib᷒ recolligit in quadã sũma: ꝛ accipit ea q̄ sunt de rõne fortune: ꝛ q̄tuor facit: ꝑm q̄ sunt q̄tuor ꝑticule in diffinitione eius posite. p̄mo. n. oñdit q̄ fortuna est in his q̄ agũt ꝓpter finẽ: scđo q̄ est in his que sunt raro. 3º. q̄ est in agentib᷒ a ꝓposito. q̄rto q̄ est cã per accñs. scđa ibi. (Hoc aũt neqꝫ.) tertia ibi. (Am-

plius autez finis).q̄rta.ibi.(Si autē pponens.)Dicit ergo.ꝙ sicͬ dcm̄ est ꝙ cum fiat hoc.i.cū contingat aliqd raro in his que sunt ꝛ fiunt ꝓpter hoc.i.pp finē: tūc dr̄ illō eē a casu ꝛ fortuna.addit aūt. ꝙ differētia hoꝝ ipsoruz adinuicē.i.dr̄ia casus ꝛ fortune est posteri⁹ determināda. Nūc aūt ad presens hoc sit manifestū qꝛ vtraqꝫ.i.casus ꝛ fortuna sunt in his que sunt ꝓpter hoc.i.ppter finē: vt si aliquis sciuit se recepturū pecuniā venit causa accipiendi argentū ꝛ venit vtiqꝫ delaturus.i.deportaturus pecuniā. Autē pro sed: sꝫ supple.si hoc nesciuit venit non h⁹ cā.sed accidit venire ꝛ facere hoc grā deportandi.i.vt deportaret pecuniā.est ergo fortuna in agentibus ꝓpter finem cuz eis accidit aliquid ꝓpter intentionem. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Hoc aūt neqꝫ sicut frequenter veniēs ad villam neqꝫ ex necessitate.

¶ Ostendit ꝙ fortuna est in his que sunt raro.d.ꝙ h.s. qđ est a fortuna: ita supple est in agētib⁹ pp finē: ꝙ sicut neqꝫ frequenter veniens ad villā ꝛ reportans argentū neqꝫ sicut ex necessitate sed est sicͬ raro. ¶ Deiñ cū dicͬ.

¶ Amplius autem finis est reportatio non in seipso causarum sed propositorum ꝛ ab itellectu: ꝛ dicit̄ a fortuna venire.

¶ Declarat aliam ꝑticulā positā in diffinitiōe fortune .s.ꝙ fortuna est in agentibus a ꝓposito.d.ꝙ finis ꝛ reportatio pecunie q̄ est a fortuna nō est cāꝫ i seipso.i.nō est cāꝫ naturaliū: quoꝝ qđlibet hꝫ in seipso ꝑncipiū motus ꝛ quietis: sed dr̄ euenire a fortuna: qđ ē ꝓpositorū ꝛ ab itellectu: ꝙ fortuna nō est in agētib⁹ nālib⁹: sꝫ in agētib⁹ a ꝓposito ꝛ p itellectū ¶ Deiñ cū dicit.

¶ Si aūt ꝓponēs ꝛ huius causa: aut semp veniens: aut sicut frequenter reportaturus: non a fortuna.

¶ Declarat aliam ꝑticulā.s.ꝙ fortuna est causa p accñs dicens.ꝙ si qs ꝓponēs accipere argentū ꝛ vadēs ad villaz h⁹ cā vt sicut semp aut frequenter veniēs reportaturus argentū h⁹ actio nō erit a fortuna: sed supple si sit per accñs ꝛ ꝑter ꝓpositū erit a fortuna: fortuna g̃ nō est cā per se: sꝫ per accñs: accepte sūt ergo oēs ꝑticule q̄ sūt de rōne fortune.s.ꝙ fortuna est cā per accñs: in his q̄ sͭ raro.in agentib⁹ pp finē ꝛ a ꝓposito. ¶ Deinde cū dicͬ.

T.c.52. ¶ Manifestū itaqꝫ ꝙ fortuna causa sit fm accidēs in his que in minori sunt secundū ꝓpositū eoꝝ: que ꝓpter hoc sunt. Unde circa idez ꝛ intellectus ꝛ fortuna est: propositum enim non sine intellectu est.

¶ Cōcludit diffinitionē fortune tāqꝫ manifestā ꝛ declarataz ꝛ dicit manifestū esse ꝙ fortuna est cā fm accñs in his que sunt fꝫ ꝓpositū ꝛ eoꝝ que sunt pp h.i. ꝓpter finem.ꝙ aūt fortuna sit in his que sunt fm ꝓpositū: pꝫ qꝛ fortuna ꝛ itellectus sūt in his q̄ sunt circa idē. Sꝫ ꝓpositū nō est sine intellectu ꝛ sine mēte. Si ergo fortuna hꝫ esse in agentibus fm intellectuz sequit̄ ꝙ habeat esse in agentib⁹ a ꝓposito. ¶ Notandū aūt ꝙ cū q̄tuor sunt ꝑticule posite in diffinitōe fortune: hic aūt ꝑtermittit vnā.cōcludendo.n.diffinitionē fortune.nō ait fortunam esse in his que sunt raro. Sꝫ sciēdū ꝙ eē raro claudit in eo qđ est eē cām per accñs: cū ergo dixit fortunam esse cām per accñs. Innuebat cā eē in his que sunt raro. ¶ Notādū aūt ꝙ imponēdo q̄tuor ꝑticulas que sunt de rōne fortune nō semp ponit eas eodē ordine: sꝫ h nō variat ꝓpositū. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Infinitas quidē igit̄ causas necesse est esse a quib⁹ vtiqꝫ fiat qđ est a fortuna. Unde videt̄ fortuna ifinita esse: ꝛ imanifesta homini. T.c.53.

¶ Ex his que dixerat de fortuna: ostendit qūo veritatē habent aliquo mō tres opiniones prius posite circa ipsaz.tria ergo facit: qꝛ ꝑmo ostēdit qūo veritatē hꝫ aliq̄ mō opinio tertia.scđo qūo opinio ꝑma.tertio qūo opinio scđa: scđa ibi.(Et est vt nihil.)tertia ibi.(Et dicere aliquid.)Dicit ergo.ꝙ necesse est infinitas cās eē a qbus vtiqꝫ fiat qđ est a fortuna.vñ videt̄ fortuna eē infiniti: ꝛ qꝛ ifinitū fm ꝙ h⁹ ē ignotū.fortuna est imanifesta homini: aliqꝫ g̃ vitatē ꝯtinebat 3ᵃ opinio.d.ipaz eē imanifestaz humano intellectui. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Et est vt nihil a fortuna videbit̄ vtiqꝫ fieri. Omnia quidē eniz hec recte dicitur.quoniā rationabiliter. Est quidē vt fit a fortuna: ꝛ secundū accidens enim fit. ¶ Et est causa sicut accidēs fortuna: vt aūt simpliciter nullius: vt domus edificator quidē causa est. Secundū accidēs autē tibicē: ꝛ venientē referēdi argentuz nō huius causa venientē infinite sunt multitudine. Etenim videtur aliquez volēs ꝛ persequēs ꝛ fugiēs ꝛ visurus. T.c.54

¶ Ostendit qūo aliquo modo veritatem ꝯtinebat opinio prima que dicebat nihil a fortuna fieri. Iō ait ꝙ ē vt vtiqꝫ nihil videbit̄ a fortuna fieri. qm̄ oīa quidē h rōnabil'r dicunt̄.est enim quidez vt sit a fortuna qđ fit fm accñs ꝛ fortuna est cā vt accñs.vt autez simpl'r fortuna nullius est cā: vt edificator simpl'r.est cā dom⁹: sꝫ accñs aūt cā domus est tibicem.i.tibicinator vel bucinator siue musicus: ꝛ sicut cā per accñs est ifinita ꝛ ideterminata ꝛ fm qd: ita qđ est a fortuna est ifinitū ꝛ ideterminatuz: ꝛ fm qd: vt si cōtingat aliquē venientē aut non h⁹ cā: ifinite sūt cāe multitudine: ꝓpter quas ire potuit.ꝛ.n.si vadēs ad foꝝ inenit debitorē ꝛ reportauit argētū: ꝛ si ñ iuit cā h⁹ ifinite potuerūt eē cāe.pp q̄s iuit: qꝛ forte iuit volēs videre aliquē amicū: vel iuit persequēs aliquē: vl'fugiēs: vel forte iuit visurus ea q̄ sunt in foro.qꝛ ergo cause fortuite sunt infinite: ꝛ fortuita sunt fm quid: quia talia dici magis possunt non esse q̄ꝫ esse quodam modo vera erat positio prima que dicit nihil a fortuna esse. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et dicere esse aliquid extra rationē fortunā recte est. Ratio enim aut est eoꝝ que semper sunt: aut eoꝝ que sicut frequēter. Fortuna autem in his que fiūt preter hec. T.c.55.

¶ Oñdit qūo vera erat 2ᵃ positio q̄ dicͬ fortunā eē ex̄ rōnē.dicebat̄.n.illos pħos posuisse fortunā in celo: qꝛ nesciebāt assignare rōnē celestiū: iō dicebāt celestia eē fortuita: isti ēt aliquo mō veꝝ dicebant: iō ait ꝙ recte ē dicere fortunā esse aliqd ex̄ rōnē: qꝛ ratio est eoꝝ que sūt semp vel frequenter.fortuna āt est ex̄ rōnē: qꝛ est in his q̄ fiunt ꝑter hec.i.ꝑter frequenter ꝛ sp. Lec. VIII.

Quare quoniam ifinite que sic cause sunt: ꝛ fortuna ifinita est. Tamen in quibusdā deficiet vtiqꝫ aliquis. Nunquid igitur ꝯtingētia causa vtiqꝫ fiāt fortune: vt sanitatis aut spiritus: aut estus: sꝫ nō depilari. Sūt autez alie aliꝭ proximiores

que sunt secūdū accidēs causaꝝ.

℄ Postq̄ phus ostēdit qd est fortuna: ⁊ declarauit quō opiniones prius posite de ea cōtinebant aliquā veritatem. in parte ista mouet quādam q̄ōnem circa fortunā. circa qd. d. f. qꝛ primo mouet hꝫ. q. secundo determinat de quibusdā modis ipsius fortune ibi. (Fortuna autez bona) dicit ḡ. ꝙ īfinite sunt cāe que sunt sic. i. qꝛ īfinite sunt cāe per accn̄s: ⁊ ēt qꝛ fortuna ē īfinita: lꝫ ergo ita sit qꝛ scimus fortunā eē īfinitā ⁊ eē cāz p accn̄s: tn̄ gbusdā .i. de gbusdā deficiet. i. dubitabit aligs. cū fiant ꝯtingētia. i. cū fiant aliq̄ per accn̄s: nūgd illoꝝ p accn̄s fortune fiāt cā. Est ḡ qd de quibusdā ꝯtingentibꝰ vtꝝ illoꝝ q̄cūqꝫ cā ꝯtingēs sit fortuna. Solutio aūt hꝰ quesiti in hoc cōsistit ꝙ aliq̄ cā ꝯtingens est fortuna: aliq̄ vō non vt sanitatis ꝯtingens cā fortuna spūs: aut estus: sed nō depillari. Subdit autē: qꝛ de numero cāꝝ que sunt ſm accn̄s: alie sūt aliꝗs ꝓximiores: alie. supple lōgingores.

Dub. pᵒ. **Dubitaret** forte aliquis vtrū idem sit fortuna ⁊ cā per accn̄s. ℄ Dōm ꝙ cā p accn̄s ē in plus q̄ fortuna ipsoꝝ. n. ꝯtingentiū siue ipsoꝝ q̄ sunt per accn̄s: nō quecūqꝫ cā ē fortuna. Cā. n. p accn̄s duplr̄ sumi pōt. p̄mo ex parte cāe. secūdo ex pte effectꝰ. ex pte aūt cāe sumit̄ cā per accn̄s qn̄ qd est cōiunctum cāe ponitur eē cā: vt si edificator sit cā domꝰ per se: si ꝯtingat edificatorē eē albū: dicemꝰ albū qd est cōiunctuz edificatori eē cāz domꝰ p accn̄s. scdo mō pt accipi cā p accn̄s ex pte effcūs: vt cū aligs fac̄ aligd ad qd seq̄t̄ aliō dicet̄ illiꝰ alteriꝰ eē cā p accn̄s: vt si ad aptionē fenestre seq̄t̄ illuminatio domꝰ: apiens fenestrā dr̄ illuminare domū p accn̄s. ℄ Inter cās aūt per accn̄s dictas p̄mo mō ⁊ secūdo mō h̄ est dr̄ia: qꝛ cāe p accidēs ſm p̄mū modū ſm ꝙ hꝫ nihil opant̄. albuz. n. vel risibile que sunt cāe per accidens: qꝛ sunt cōiuncta cāe per se nihil agūt ſm ꝙ sī hꝫ cāe. Sed cāe per accn̄s scdo mō ſm ꝙ sūt hꝫ cāe aliquid opantur: apiens. n. fenestrā aliq̄ꝫ agit vt sit cā illuminationis domus. lꝫ. n. hꝫ agēs ipsiuz lumē nō efficiat: facit tn̄ aliquid: quo facto seq̄t̄ illuminatio domꝰ. cuz ergo dicit̄ ꝙ fortuna est cā p accn̄s: nō est intelligendū ꝙ sit illo mō cā que ſm ꝙ est cā: nihil agit: sed est cā aliquid opans. cā. n. fortuita agit aligd: ſꝫ non per se agit illud: respectu cꝰ cā est fortuita: sed agit aligd aliud quo facto hꝫ eē illud respectu cꝰ cā ē fortuita: vt si aligs p se vadens ad forū vt emat: fortuitu inueniat debitorē: per se aliquid agit: qꝛ vadit ad forum: quo facto seq̄t̄ inuētio debitoris: cꝰ nō ē cā per se: sed p accn̄s. cuz ergo cā p accn̄s: ſm ꝙ cā est: possit esse opans ⁊ nō opans. fortuna aūt semp sit cā p accn̄s: que est opans. ergo in plus ē cā per accn̄s q̄ fortuna. iō phs ait. ꝙ estꝰ ⁊ spūs possunt eē cā fortuita sanitatis: ſꝫ nō depillari: estꝰ. n. i. calor ⁊ spūs .i. ventus aligd pn̄t opari in corpe per se: quo facto pn̄t eē cā sanitatis per accn̄s. qꝛ ḡ estꝰ ⁊ spūs sic sunt cā sanitat̄ p accn̄s: ꝙ aligd opant̄: pn̄t eē cā fortuita: depillari vō: qꝛ nihil opat̄: nullo mō est cā fortuita. pōt tn̄ esse cā per accn̄s sanitatis. Nam si actioni illi q̄ ē cā sanitatis p se sit annexa depillatio: depillari erit causa sanitat̄ p accn̄s. Rursus aduertenduz ꝙ nō ōis cā per accn̄s si sit operans est cā fortuita. Quedaz. n. cāe p accn̄s opantes frequēter vel ēt semper īferūt effectū per accn̄s: vt graue existens sursum mouet mediū per se: ⁊ mouēdo medium per se mouet seipsum per accn̄s. tn̄ hꝫ per accn̄s sp̄ seq̄t̄ ad illud p se. sp̄. n. graue cū p se mouet mediū mouet seipꝫ p accn̄s. aliq̄n̄. n. cā p accn̄s opās nec frequēter nec semp īfert id cꝰ est cā per accn̄s. vt si vadens ad foꝝ p se: inueniat debitorē per accn̄s: hꝫ per accn̄s nō semp īfert̄ a tali cā per se: sed raro iter istas cās per accn̄s pōt talis dr̄ia assignari: qꝛ cā illa p accn̄s q̄ semp aut frequēter infert suū effectum: dici potest cā ꝓpinqua: sed que raro talez effectum infert dici pōt cā remota. lꝫ ergo lapis moueat se p accn̄s: ⁊ vadēs ad foꝝ p accn̄s inueniat debitorem: lapis tn̄ ⁊ quodcūqꝫ graue respectu sui motus deorsuz est ꝓpingor cā per accn̄s: q̄ vadēs ad forū respectu inuentionis debitoris. Cum ḡ dicit̄ ꝙ nō ōis cā per accidens est fortuita: sed cā opans: nō est intelligendū ꝙ omnis cā opans est fortuita: ſꝫ solū illa cā per accn̄s opans est fortuita: q̄ raro suū infert effectū. phus ergo volēs ostēdere cāz per accidēs eē in plus q̄ cā fortuita ait: ꝙ spiritus ⁊ estus pn̄t eē cā fortuita: sed nō depillatio: in quo īnuebat nō oēm causaz per accn̄s eē fortuitam. Rursus ait: ꝙ cāꝝ per accn̄s: quedā sunt remotiores: quedam ꝓpinquiores: in quo īnuebat ꝙ non ōis cā per accn̄s opans est fortuita: qꝛ cā ꝓpinqua semp inferens suū effectū nō est casualis nec fortuita. lapis eñ vel qdcūqꝫ graue nō mouet seipsum casualr̄ deorsuz: ſꝫ si sit causa p accidens: q̄si remota: que raro hꝫ effectum īferat. sicut est ire ad foꝝ respectu inuentionis debitoris: sic cā per accn̄s pōt dici fortuita. ⁊ ex h̄ plane pꝫ expositio textus. cōmen. aūt que dicta sunt videt̄ exponere aliter: sed de sua expositione nō sit nobis cure: qꝛ nō vr̄ plene textui ꝯsonare. ℄ Deinde cū dicit. Cō. 5z.

℄ **Fortuna autem bona quidem dicitur: cum bonū aligd euenit: praua autē cū prauū aligd.** Te. 5z.

℄ Determinat de quibusdā modis ipsius fortune: fortune aūt sunt diuersi modi: qꝛ aliq̄n̄ dr̄ esse fortuna bona aliq̄n̄ mala. Aliq̄n̄ dicit̄ eufortuniū: aliq̄n̄ difortuniuz. duo ḡ facit. qꝛ p̄mo dicit gd est fortuna bona ⁊ mala. secūdo gd ē eufortuniū ⁊ difortuniū. scda ibi. (Eufortuniū āt.) dicit ergo ꝙ fortuna dr̄ bona cū ex ea aliqd bonuz euenit. praua āt cū aligd prauū. ℄ Deinde cū dic̄.

℄ **Eufortuniū autem ⁊ difortunium est cum magnitudinē habentia sunt hec: vnde ⁊ secus paruū malū: aut bonum accipere magnū: aut discontingere: aut eucōtingere est: qm̄ sicut ē dicit intellectus: qd enim ad paruum tanq̄ꝫ nihil detrahere videtur.**

℄ Ondit gd ē eufortuniū ⁊ difortuniū. ⁊ tria facit: qꝛ p̄ ondit gd ē eufortuniū ⁊ difortuniū. scdo ondit talia eē īcerta. tertio epylogat circa dterminata. zᵃ ibi. (Amplius autem.) tertia ibi. (Sunt quidem igitur) Dicit ergo ꝙ eufortuniū ⁊ difortuniū sunt habētia h̄. idest fortunam bonam ⁊ malam cum magnitudine. eufortuniū enim est valde bona fortuna: ⁊ difortuniū valde mala: ⁊ addit ꝙ cum quis est secus: idest iuxta accipere magnū bonū aut malum: ⁊ paruū. supple distat aut discontingere aut eucontingere ei magnum bonum ⁊ maluz. supple circa talis cōtingit esse difortuniū ⁊ eufortuniū quoniaz intellectus dicit. i. accipit hoc sicut est: idest ac si esset: qd enim ad paruū distat ſꝫ intellectum tāq̄ꝫ nihil debabere videtur. ℄ Notandum aūt ꝙ aliquis est in ꝓpinqua dispōne ꝙ possit ei ꝯtingere vel discontingere magnū bonum si illud bonum amittat dicit̄ eē infortunatus. lꝫ. n. illud bonū nō hūerit tamē qꝛ modicū videbat̄ distare ab ipso: intellectus accipit ac si habuisset ⁊ perdendo illud videtur ītellectui ꝙ pdidit qd habebat: ⁊ qꝛ amittere bonuz est quoddam malum: sicut ꝓpinquus bono nō cōsequens illud dicitur infortunatus. sic etiam ecōtrario: qꝛ amissio mali est qdā bonū. ꝓpinquus magno malo si nō cōsequatur illud dicitur eufortunatus. ℄ Deinde cum dicit.

¶ Amplius āt icertū eufortunium rōnabilr ē. Fortuna.n.incerta ē. Neqʒ.n.vt sp:neqʒ sicut frequēter possibile esse que sūt a fortuna nihil.

¶ Ostendit disfortunium vel eufortunium esse qd icertum:ꝛ h rōnabiliter. Nam cū fortuna sit incerta:eufortuniū q̄ est q̄dam fortuna etiā erit qd icertum. Quod āt fortuna sit icerta.pʒ qꝛ nihil eoꝝ q̄ sunt a fortuna ē possibile eē:vt semꝑ vel sicut frequenter. ¶ Deīde cū dicit.

T.c.57. ¶ Sunt quidem igitur ambo cause quemadmodum dictum est secūdum accidēs:ꝛ fortuna ꝛ casus in contingentibus fieri:neqʒ simpliciter:neqʒ sicut frequenter:ꝛ eorum quecūqʒ vtiqʒ fient propter aliquid.

¶ Epylogat dterminata.ꝛ dicit ꝙ ambo.s.casus ꝛ fortuna queadmodū dcm̄ est sunt cāe scdm̄ accñs ꝛ sunt in ꝯtingentibꝰ fieri neqʒ simplr.i.neqʒ sicut semꝑ neqʒ sicut frequēter:sed supple sicut raro:ꝛ sunt eoꝝ q̄cūqʒ vtiqʒ fiunt ꝓpter aliqd.i.ꝓpter finē. ¶ Nōndū āt ꝙ vt dcm̄ est:de rōne fortune sunt q̄tuor.s.ꝙ sit raro:ꝛ ꝙ sit cā ꝑ accñs:ꝙ sit in agētibꝰ a ꝓposito ꝛ ꝑꝑ finē:veꝝ qꝛ fortuna est species casus aliquā differētiā addit supra ipm:addit āt eē a ꝓposito:tres ergo ꝑticule.s.eē nō frequēter:ꝛ eē ꝑ accidens in agentibus propter finem conueniūt casui ꝛ fortune:esse autē in agentibus a ꝓposito est qd addit fortuna supra casum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Differt āt:qm̄ casus ī amplius ē. Quod.n.ē a fortuna:ē ꝛ a casu. Hoc āt nō oē a fortuna ē.

¶ Dat differentiā iter fortunā ꝛ casum:hꝫ aūt dr̄ia sciri nō pōt:nisi sciaꝫ in qbꝰ hꝫ eē fortuna ꝛ ī qbus casus.tria ergo facit:qꝛ p̄mo ꝓponit hꝫ dr̄iam.secūdo ad manifestationē p̄dicte dr̄ie ostēdit in qbꝰ hꝫ eē fortuna.tertio manifestat ī qbus hꝫ eē casus.scd̄a ibi.(Fortuna qdē.) tertia ibi.(Sꝫ casus ē in aliȷs.)Dicit ergo ꝙ differt fortuna a casu:qm̄ casus est amplius.i.in plus q̄ʒ fortuna: ē eni.q.genus ad ipsaʒ.Nā qd est a fortuna ē a casu:nō tn̄ ois hic.i.ois casus est a fortuna. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Fortuna qdem.n.ꝛ quod a fortuna ē qbuscūqʒ ꝛ eucōtigere vtiqʒ inerit:ꝛ oīno actus ē.

T.c.58. ¶ Vn̄ necesse ē circa practicā eē fortunam.

¶ Ostendit in qbus habet esse fortuna:ꝛ duo facit:qꝛ p̄mo facit.qd dcm̄ est.secundo qd dixerat manifestat per simile ibi.(Signū aūt est:)dicit ergo ꝙ fortuna ꝛ qd ē a fortuna.supple hꝫ esse.in his qbuscūqʒ vtiqʒ inerit eucontingere.i.bene ꝯtingere:ꝛ etiā hꝫ eē in his in qbꝰ inest oīno actus:ꝛ qꝛ talia sunt habētia ꝓpositū ꝛ itellectū ideo circa talia accidit fortuna.ideo subdit ꝙ necesse ē fortunā esse circa practicū.ꝛ circa intellectū practicū siue circa opantes ꝑ intellectū. ¶ Notādū aūt ꝙ illis dr̄ posse bene cōtigere qui possunt participare felicitatem. Rursus in illis dr̄ esse actus oīno q sunt dn̄i sui actus q libere agūt:agētia ergo ex natura vel ex instictu nāe:qꝛ magis agunt q̄ʒ agāt nō libere agūt:nec sūt dn̄i sui actꝰ: qꝛ ergo sola agētia per itellectū possunt participare felicitatem ꝛ libere agere.ideo sola rōnalia sunt quibꝰ pōt bene ꝯtigere:ꝛ in quibus est oīno actus ꝑꝑ qd circa sola talia habet esse fortuna. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Signū autem est ꝙ videtur idem eē felicitati aut prope. Felicitas autem praxis q̄daʒ est. Eupraxia āt est. Quare quibuscūqʒ non contingit agere neqʒ a fortuna aliqd facere. ¶ Et ꝑꝑ hoc neqʒ inanimatū nihil:neqʒ īfans:neqʒ bestia nihil facit a fortuna:qm̄ non hn̄t ꝓpositum. Neqʒ eufortuniuʒ neqʒ infortuniū inest his nisi secūdum similitudinem. T.c.59.

¶ Declarat qd dixerat ꝑ signū.ꝛ d.f.qꝛ p̄mo facit qd dictū ē.scd̄o q̄ddā qd supposuerat māifestat ibi.(Sic dixit ꝓtarchos.)dicit ḡ qd signū est fortunā eē circa operātes a ꝓposito.ꝛ ꝑ ītellectū:qꝛ fortuna vr̄ esse idē felicitati:aut ꝓpe felicitatē.est.n.felicitas q̄daʒ praxis.i.q̄dam opatio.est.n.felicitas eupraxis.i.bona opatio:qꝛ ergo fortuna est ꝓpe felicitatē:ꝛ felicitas nō inest nisi his:qbus ex se ꝯtingit bene opari.pʒ ꝙ qbuscūqʒ supple ex se ꝛ a ꝓposito nō ꝯtingit agere:illis nō ꝯtigit aliqd facere ex fortuna:ꝑꝑ qd neqʒ aliquid inanimatum:neqʒ īfans: neqʒ bestia nō facit aliqd a fortuna:qm̄ nō hn̄t ꝓpositū. vnde his nō inest:neqʒ eufortuniū nisi ꝭʒ similitudinē. ¶ Notādū aūt ꝙ fortuna dr̄ esse propīqua felicitati:qꝛ hoīes bene fortunati ꝛ possidentes bona fortune cōiter dicunꝫ esse felices. ¶ Notādū aūt ꝙ cū duplex sit felicitas ꝭm phm̄:vna politica:alia cōtēplatiua:fortuna nō dr̄ esse ꝓpīqua felicitati ꝯtēplatiue.bona.n.fortune vel nihil vel modicū iuuāt ad talē felicitatē:ꝛ sunt sicut organa felicitatis cōtēplatiue.imo talia bona si abūdātia adsit magis hꝫ felicitatē īpediūt q̄ʒ augmētent:ē tn̄ fortuna ꝓpinqua felicitati practice ꝛ politice:ciuilis.n.potētia:ꝛ alia bona fortune politicā felicitatē:decorā reddunt.Signāter ḡ phus ait.fortunā eē ꝓpīquā felicitati que est opatio q̄dam vel praxis q̄ daʒ. ¶ Notāduʒ.n.ꝙ operatio est ī plus q̄ʒ bona opatio:ꝛ qꝛ felicitas politica nō est opatio q̄libet:sed est eupraxis.i.operatio bona:iō talis felicitas nō dr̄ operatio simpliciter vel vniuersaliter:sed operatio quedam. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sicut dixit protarcus eufortunatos eē lapides:ex qbus sunt are:cū honorētur. Copulati aūt his ꝯculcātur. Pati autē a fortuna inest quodā mō ꝛ his:cū agēs aliqd circa hoc agat a fortuna. Aliter autem non.

¶ Declāt qd supposuerat.vʒ.alia ab agētibꝰ a ꝓposito nō eē fortunata ꝓp̄e.Sꝫ metaphorice:ꝛ ꝭʒ silitudīeʒ:sic dixit ꝓtarchos ꝙ lapides ex qbꝰ sūt are.i.altaria dixit eē fortunatos cū honorēꝫ ꝛ venerēꝫ ab hoībꝰ. Lapides vō copulati his.i.lapides ex qbꝰ fiūt gradꝰ ꝑ quos itur ad altare sup.dixit eē īfortunatos:qꝛ ꝯculcanꝫ.iō subdit ꝙ his.i.hꝫ lapidibꝰ iest q̄dā mō pati a fortūa.nō ḡ tales lapides sūt fortūati qd agāt fortuita:sꝫ qꝛ ab hꝫ agētibꝰ patiūꝫ:sꝫ.n.tales lapides fortūati:cū hō agēs circa h agat a fortūa.alr̄ āt nō sꝫ fortunati:nō ḡ inanimata sūt fortūata actiue:vt qd agāt a ꝓposito sꝫ passiue:qꝛ agētia a ꝓposito pn̄t aliqd exerceꝫ circa ipa. ¶ Nōndū āt ꝙ lapides ꝛ inaīata duplr̄ dicūꝫ eē fortūata.p̄ metaphoꝰ:qꝛ cū q̄dā inaīata venerenꝫ hn̄t se ad modū fortunatoꝝ. zꝰ pn̄t dici fortunata ꝭʒ qd īq̄ʒtū sūt talia passiue. Hr̄e.n. aliqd ī poª vl̄ passiue ē hr̄e q̄dā mō ꝛ ꝭʒ qd. Lec. X. T.c.60.

SEd casus ē ī aliȷs aīalibꝰ ꝛ inaīatis:vt equus casu venit:qm̄ saluatꝰ ē qdē veniens:non salutis autē causa venit. Et tripoda casu cecidit. Stat quidem.n. causa sedēdi:sed nō causa sedendi cecidit.

¶ Postq̄ʒ phs ostendit in qbus habet esse fortuna:in ꝑte ista ostendit in quibus habet eē casus:ꝛ duo facit:quia primo facit qd dcm̄ ē.scd̄o ex his q̄ dixerat assignat dif-

ferentiā inter formā ⁊ casum ibi.(Quare māifestū ē:) cōtinuetur ergo sic.dictum est:fortunā esse in agentibus solū a pposito:sed casus est in alijs aīalibus que nō agūt a pposito:⁊ est ēt in rebus inanimatis:vt equus ingt aliquis fugiens a bello casu venit ad stabulū:veniēs gdez saluatus est:sed hͦ fuit casu:qꝛ nō venit cā salutis:sꝫ forte cā cibi.Et tripoda casu cecidit:cadēs āt stat cā sedēdi.i. stat disposita ad sedēdum:sed hoc fuit per accidēs:quia nō cecidit cā sedendi.tripoda.n.⁊ qōlibet graue cadēs de alto intendit ire ad cētrū:ꝙ autez cadat sic disposita ꝙ homo sedere possit in ea:hͦ est casuale ⁊ preter intentionem eius.(Notandū aūt phm posuisse exēplum ꝺ equo:vt ostenderet casum esse in alijs aīalibus ab hoīe. posuit autem exemplum de tripoda:vt ostēderet casūꝫ esse in rebus inanimatis.(Deinde cum dicit.

T.c. 61. (Quare manifestum est ꝙ in his que simpliciter propter aliquid fiunt.cum nō accidentis causa fiunt:quoꝝ extra est causa:tunc a casu dicimus:a fortuna autē eoꝝ quecūqꝫ a casu fiūt propositorum in habentibus ppositum.

(Ex his que dixerat assignat differentiam īter fortunā ⁊ casum ⁊ duo facit:qꝛ pͥmo assignat hͦ differentiā.scḋo ostendit in qbus maxime differētia apparet inter ipsa. scḋa ibi.(Maxīe aūt separatū).Circa primum tria facit.qꝛ primo assignat differentiā dictaꝫ.scḋo qḋ dixerat probat per signum.tertio signūꝫ qḋ posuerat adaptat ad propositū.scḋa ibi.(Signū autem.)tertia ibi.(Sic igr ꝙ)Dicit ergo qꝛ manifestum est ꝙ casus fit in his que fiunt simplr.i.vniuersaliter ppter aliqd:idest ppter finem:vt cum aliqua fiunt non causa accidentis:sed circa talia facta ꝯtingant aliq̄ per accidēs:quoꝝ per accidēs causa est extra:qꝛ sunt preter ītentionem cause:tūc talia sic facta per accidēs dicimus esse a casu.Casus ergo vniuersaliter habet esse in agētibus ppter finē:si circa ea contigat aliqd per accidens ⁊ raro a fortuna sunt supple quecūqꝫ eoꝝ fiunt a casu propositoꝝ ⁊ in habentibꝰ propositum.fortuna ergo est in minus q̄ꝫ casus:qꝛ non ꝯtingit vniuersaliter in agētibus ppter finē:sed soluꝫ in habentibus propositum.(Deinde cum dicit.

(Signum autem est:ꝙ vanum est:quoniam dicitur:cū nō fiat:quod ppter aliud illius cā: vt ambulare depositionis causa ē.Si vero nō
T.c. 62. fiat:ambulanti frustra dicimus ambulasse:⁊ ambulatio vana:tāquaꝫ hoc sit frustra:quod aptum natum est alterius causa:cum non icludat illud cuius causa erat aptum natuꝫ.Quoniam si aliquis se balneatuꝫ dicat frustra:quia non defecit sol:derisio vtiqꝫ erit:non eniꝫ erat hoc propter illud.

(Probat per signum ꝙ casus habet esse vniuersaliter propter finem dicēs.signū autē est ꝙ casus sit in agentibus vniuersaliter ppter finem:qm̄ ꝙ est vanū qḋ supple est propīquū casui dr̄ cū aliqd agit ppter aliud.si cā illius.i.si propter illud non fiat illud aliud ppter qḋ agitur:vt si ambulare est causa depositiōis cibi.si ambulāti non fiat depositio cibi ipsum dicimꝰ frustra ambulasse:⁊ ambulatio illa est vana.hͦ ergo est frustra qḋ ē aptū natum esse causa alterius:cū non icludit illud cuiꝰ causa erat aptum natū.semp ergo vanum dr̄ per comparationeꝫ ad finem:nō ad finē quēlibet:sed ad finē ad quē ordinatur.qm̄ si aliqs dicat se frustra balneatū:qꝛ non defecit sol:derisio vtiqꝫ erit talis locutio.hͦ.n.s.balneatio nō erat pp illud.i.ppter defectū solis siue ppter eclypsim.

(Notādū autem ꝙ ex his que dicta sunt posset sic formari ratio.vanū dr̄ per respectuꝫ ad finē:⁊ habet eē vniuersaliter in agētibus ppter finem itentum:ad queꝫ recte ordinanꝛ:sed casus est ppinquum ei qḋ est vanuꝫ:si g̊ vanū hꝫ esse vlr̄ i talibus agētibꝰ ppter finē:g̊ ⁊ casus habebit esse vlr̄ in talibꝰ agētibus:in plus est ergo casus q̄ꝫ fortuna:qꝛ fortuna non est vlr̄ i agētibus ppter finē: sed solum in agentibus a proposito.

Dubitaret forte aliqs vtrum vanuꝫ sit vlr̄ i agētibus propter finem.(Dōm ꝙ oē agens presupponens dispōneꝫ materie pōt impediri ab agendo si habeat mām indispositam:īpeditur autez ab agendo.⁊ frustratur multotiens a fine intento:vtruꝫ āt sit aliqḋ agēs:qḋ nec presupponat mām.nec dispōnē eiꝰ. nec possit frustrari in sua actione nō est p̄sentis speculationis.sufficiat aūt ad presens scire ꝙ tā agentia a pposito q̄ꝫ nālia possunt īpediri in agendo ⁊ accidere aliqd vanum circa ea:⁊ qꝛ casus ppiquus est ei qḋ ē vanū:taꝫ in agentibus a proposito q̄ꝫ in materialibus habet esse casus.(Deinde cum dicit. Dub. 1ª

(Sic igitur qḋ apthomatum secundū nomē est:cum ipsum frustra fiat. Cecidit.n.non ꝑcutiendi causa lapis.Ab eo igit̄ quod apthomatum cecidit lapis:quia cecidit vtiqꝫ a quodam percutiendi causa. T.c. 63.

(Adaptat signum ad ppositū:⁊ dicit ꝙ sicut vanū dicitur respectu finis:sic apthomatuꝫ:idest per se frustra siue casus dicitur respectu finis.Nam secundum nomen casus dicitur cū ipsum fiat frustra ⁊ preter fineꝫ.cecidit enim lapis nō percutiēdi causa.ideo cecidit lapis ab eo qḋ est apthomatū.i.a casu siue a per se frustra.naꝫ ꝙ lapis cadit:idest proyicit̄ ab aliquo causa percutiēdi. ideo supple cū percutit si nō percutiendi causa cadit est a casu.(Notandum aūt ꝙ casus apud grecos habet denominationē a frustra.dr̄.n.apud grecos casus apthomatū:qḋ idē est qḋ ꝑ se frustra ex hac autē denominatōe arguit phs casuꝫ esse ppiquuꝫ ei qḋ est frustra.⁊ esse ꝑ cōparationē ad finem:sicut ⁊ frustra.

Dubitaret forte aliquis:vtꝝ idem sit casus ⁊ frustra.dōm ꝙ casus ⁊ frustra cōueniūt ⁊ differunt.ꝯueniunt aūt:qꝛ vtrūqꝫ habet esse in agētibꝰ pp finē.nisi.n.ageret aliqs ppter finem nunq̄ꝫ ꝯtigeret ei aliqd frustra:vel aliqd vanū.ex hoc.n.habet esse vanū:qꝛ agēs nō ꝯsequtur ītētū. Intētio.n.semp accipit̄ respectu finis.Si igr̄ agēs nō ageret pp finē nihil intēderet:⁊ si nihil intēderet nihil accideret ei vanuꝫ. Nunq̄ꝫ ergo hꝫ eē vanū:nisi i agētibus pp finē:sic ēt casus hꝫ eē in hͦ agētibꝰ.casus.n.p̄supponit ītentionē finis:cū ex hͦ habeat eē:qꝛ accidit aliqd p̄ter finē ītētū.ex hac āt ꝯueniētia q̄ est ꝑ ꝯparationē ad finē sufficiēter phs hꝫ ītentū.vult.n.casuꝫ eē vlr̄ in agētibꝰ pp finē:qꝛ circa talia habet eē vanū:cui ppīquū est qḋ est a casu.Differētia autē inter casum ⁊ vanū sic hr̄i p̄t:qꝛ licet vtrūqꝫ sit ꝑ cōparationē ad finē.tñ aliter ⁊ alr̄.est.n.vanū ꝑ cōparationem ad finē:inquātū finē nō attigit:casus vero ē ꝑ cōparationē ad finē:īquantū attigit qḋ nō ē finis:vt si finis deambulatiōis sit depositio cibi:nō āt finis sit īuētio debitoris:frustra erit:si nō deponat̄ cibꝰ:casus āt si inueniatur debitoꝛ.ꝯtigit ergo aliqñ circa actionē.aliquā ꝯcurrere casuꝫ ⁊ vanū.aliqñ āt casuꝫ ⁊ nō vanū.aliquādo vero vanum ⁊ nō casum.aliquādo autez nec casum nec vanū:vt si qs pergens vt deponat cibū:nō vt iueniat debitorem. Dub. 2ª

Sed inuenit debitorem ⁊ nō deponit cibū ꝯtingit ibi casus ⁊ vanum. Si vero deponit cibum ⁊ inuenit debitorem nō cōcurrit ibi vanum sed casus. Si autem cibū deponat ⁊ debitorē nō inueniat nec aliqd ꝑ accidēs ei ꝯtigat nec ꝯcurret ibi vanū neqꝫ casus. ¶ Deīn cū dic.

¶ Maxime autem separatum est a fortuna in his que a natura fiunt. Cum enim fiat aliquid extra naturam: tunc non a fortuna: sed magis ab eo quod per se frustra est: factum esse dicimus. Est autem ⁊ hoc alterum: huius quidē enim exterius est cā: illius vero interius.

¶ Ostendit in qbus maxime differt casus a fortuna ⁊ ex hoc dat quādaꝫ aliam differētiā īter ea: dicit ergo ꝙ casus est maxīe quid separatū a fortuna in his que fiūt a natura. cū.n.ī operib⁹ nature fiat aliquid extra naturā idest extra intētionē nature: tunc nō dicimus illud eē a fortuna. Sed magis dicimus ip̄m esse factuꝫ ab eo qđ ē per se frustra.i.a casu. ex hoc patet alia differētia inter casum ⁊ fortunā. ideo subdit: ꝙ ⁊ hoc.i. fortuna est alteꝝ aliquid a casu: qꝛ causa hꝰ.s. fortuiti est exterius: illius vero scꝫ causa effectus casualis est interius. ¶ Notandum aūt ꝙ cū natura sit ꝑncipiū motus ⁊ qetis ei⁹ in q̄ ēnālia si sunt casualia hn̄t in se ip̄is hꝰ cāꝫ circa quā cōtingit casus: vt si in embrione per virtutē informatiuaꝫ fiat sextus digitus: casu embrio hꝫ in seipso hꝰ virtuteꝫ: circa quā contingit hꝰ casus: artificialia vero: qꝛ scđꝫ ꝙ hꝰ non habent in seipsis ꝑncipium motus ⁊ quietis: si ꝑ artē circa talia ꝯtingat aliqd fortuitū: qꝛ ars ē extra artificialia: sequitur ꝙ hꝰ artificialia non hn̄t in se cām illaꝫ: circa quā accidit hꝰ fortuna. ergo eo ip̄o ꝙ cā fortuita est ars vel ꝓpositum: cā vero casualis est nā: qꝛ naturalia hn̄t in seipsis ꝑncipiuꝫ motus: ⁊ nō artificialia: dr̄ rei casualis esse ꝑncipiū intra: fortuite vō extra. Duplex est ergo differētia inter casum ⁊ fortunā prima: qꝛ casus est in plus q̄ꝫ fortuna. secūda qꝛ effectus casualis ē ꝑncipiū ⁊ cā ītra: fortuita vero extra. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Quid igitur sit ꝑ se frustra: ⁊ qd fortuna dictum est: ⁊ quid differunt adinuicem.

¶ Epylogat circa determinata. d. qd igitur sit per se frustra.i. casus ⁊ qd fortuna: dictū ē: ⁊ ēt dcm̄ ē qd.i. fm̄ qd adinuicem differunt fortuna ⁊ casus. Lec. XI.

Sed modorum causarum in quib⁹ est vnde principium motus: vtrūqꝫ ipsorum est: aut.n. eorum que sunt natura: causa aliqua est: aut eorū que sunt sub intellectu causa semper est: sed eoruꝫ multitudo indeterminata est.

¶ Postq̄ꝫ phs determinauit qd sit casus ⁊ qd fortuna. ⁊ quomodo differūt adinuicem. ostendit quomodo incidunt in determinatas causas. vel ad qđ genus cause reducanī. circa qđ tria facit: qꝛ ꝑmo ostendit ꝙ cuꝫ fortuna ⁊ casus fiant: circa ītellectum ⁊ nāꝫ reducūtur ad genus cause efficiētis. scđo ex hoc ostēdit quē ordinem habeant fortuna ⁊ casus ad nām ⁊ intellectū. tertio ex his que dixerat ꝯcludit eē falsam opinionē ponentium casum ⁊ fortunā circa supcelestia corpora. scđa ibi. (Quoniam autem sunt.) Tertia ibi. (Quare si qm̄ maxime.) Dicit ergo ꝙ vtrūqꝫ ipsoꝝ.i. casus ⁊ fortuna est modoꝝ causaꝝ in quibus est vnde principium motus.i. reducitur ad gen⁹ cause efficiētis: qđ patet: qꝛ casus ⁊ fortuna semꝑ est aut eoꝝ que sunt nā.i. sub aliqua causa nature: siue sub aliqua causa naturali: aut est eoꝝ q̄ sunt sub intellectu. ⁊ tunc supplenda est ratio: ꝙ cū intellectus ⁊ nā sint de genere causaꝝ efficientium: casus ⁊ fortuna que sunt sub ītellectu ⁊ natura reducūtur ad genus cause efficientis: verū tamē sunt causa efficiēs per accidēs ⁊ indeterminata. ideo subdit ꝙ eorum multitudo est indeterminata. ideo ex casu.n. ⁊ fortuna non determinate: sꝫ per accidens sequitur effectus.

Dubitaret forte aliquis vtrū casus ⁊ fortuna reducantur ad cām efficientem: videt̄ ꝙ non. phus.n. supra volens determinare de causis fortuitis: dixit fortunā esse īfinitaꝫ: qꝛ si aliqs vadēs ad forum īueniens debitorem quē nō opinabat̄ inuenire dicitur eē a fortuna: sed istius fortuiti possunt esse īfinite cause. forte.n. iuit ad forum ꝓsequens inimicū. vel etiaꝫ infinitis alijs modis. Cū ergo omnia ista reducātur ad causam finalē si ꝓpter h̄ fortuna est īfinita videtur esse cōputāda inter causas finales: nō inter efficiētes. ¶ Dicendū vt supra declarabat̄: ꝙ ex hoc cōtigit casus ⁊ fortuna: qꝛ agēs aliquē effectum preter intentionē cōsequitur effectum aliū: cum ergo finis nō sit agere ⁊ mouere nisi metaphorice si est de ratione cause fortuite ꝙ sit effectiua vel motiua: oportet hꝰ cām reduci ad gen⁹ cause efficiētis: siue ad genus cause vn̄ ꝑcipiū mot⁹. q̄uo aūt soluit̄ ratio in cōtrarium in sequēti questiōe patebit. Dub. p̄ᵒ

Alterius forte dubitaret aliqs vtrum fortuna sit cā īdeterminata. videt̄ ꝙ nō. dictum est enim fortunā reduci ad cām efficiētem: in effectu auteꝫ fortuito cā efficiens videt̄ eē determinata: finis aūt indeterminatus: vt si fortes vadēs ad foꝝ debitorem īueniat: īuentor debitoris est determinatus: qꝛ for. finis autem ꝓpter quem iuit ad forum est īdeterminatus. īfinite.n. poterāt eē cause finales ꝓpter quas iuit ad forū: ad quarum quālibet sequi poterat per accidēs īuentio debitoris. Si ergo fortuna est d̄ genere cause efficiētis oꝫ eam esse determinatam cū hꝰ causa in tali effectu dterminatū qd dicat. ¶ Dōm ꝙ finis vr̄ comparari ad efficiens quasi forma ad mām. sicut.n. materia de se qd indeterminatum dicit: determinat̄ autem ꝑ formā: sic efficiēs determinatur per finē: oīs ergo effectus per accidens: qui seqtur ad cām agentem: vt non respicit determinatū finē dr̄ habere īdeterminatam cām: qꝛ ergo for. ⁊ quodlibet efficiens determinatur ex fine quantūcūqꝫ inuētio debitoris vel qcūqꝫ alius effectus fortuitus respiciat hunc agētem vt fortem: qꝛ tn̄ respicit ip̄m preter intētionē: ⁊ vt nō respicit determinatū fineꝫ dr̄ habere indeterminatam cāꝫ. Ex hoc autē patere potest solutio ad argumētū ꝑcedentis questionis. vbi ostendebat̄ fortunā reduci ad cām finalem: qꝛ phs ip̄sos fines assignabat eē cās fortuitas: pꝫ.n. fortunā reduci ad cām efficiētem. Sꝫ ꝓ tāto fines cooperant̄ ad hꝰ cālitatē: qꝛ agens nō ageret nisi ītendēdo finē: agēdo āt ꝓp fineꝫ accidit ei effectus fortuitus īquātū ꝯseqtur ip̄m aliqd qđ est ꝑter intētionē finis: imo qꝛ rō agēdi ex fine sumit̄. ⁊ finis efficiētē determiat: quodā mō efficiēs hꝫ rōnē tot causarū: quot fines sibi dterminare p̄t. inuētio ergo debitoris facta a forte respicit eandē cāꝫ efficientē mā liter: formaliter autem respicit cām indeterminataꝫ.i.q. non cādeꝫ inquātum in finitis finib⁹ pōt determinari fortes: vt ꝑgat ad foꝝ ad qđ pergendo per accidēs inueniat debitorem. patet ergo effectum fortuitū habere cām indeterminatā. Nam si nil aliud eēt nisi ꝙ effectus fortuitus ⁊ casualis accidit ꝑter intētionem finis: qꝛ finis determinat agentē: oportet effectus fortuitos ⁊ casuales respicere cām efficiētem: vt hꝫ esse indeterminatum. Dub. 2ᵒ

Dub.° 3° **Alterius** forte dubitaret aliquis vtrum causa fortuita ⁊ casualis sit causa per accidēs. habituz est eniz supra causam per accidens esse in plus ꝙ̄ fortunaz ⁊ casum: qꝛ omnis casus ⁊ oīs fortuna est causa per accidens: non tñ oīs causa per acidens est casus vel fortuna: tñ orit̄ q̄stio: qꝛ nō videt̄ ꝙ casus ⁊ fortuna sint causa ꝑ accidens. Si.n. lapide cadente frāgat̄ caput alicuius casualiter licz per cōparationē ad finē h̄ sit per accidens: qꝛ lapis non intēdit finē illum: sed cū sit gd grauis intendit ire ad centrum: videt̄ esse tamē per se ꝑ comparationē ad efficiens. qꝛ ꝙ graue descēdens frangat caput videt̄ eē per se. ¶ Dōm ꝙ vt patet ꝑ habita efficiens determinat̄ ex fine sicut materia vel subiectū determinatur ex forma. Sicut ergo subiectū cū est determinatum per formā ad aliquā actionē si consideretur preter formā illam erit illius actionis causa per accidēs: sic qꝛ ratio agēdi simpliciter sumitur ex fine si ꝑter intētionem finis ꝯsequat̄ agens aliquem effectū dicet̄ illi⁹ esse causa per accidēs. videmus.n. ꝙ policletus determinat̄ ad faciēduz statuaz vt est artifex ⁊ vt hz formā artis. iō cōsideratus vt policletus est: nō vt artifex est: ⁊ vt habz formā artis: non erit causa statue per se: sed per accidēs. Sicut ergo nihil eēt dicere. Hec actio est ab hac cā per se rōne subiecti non rōne forme: qꝛ subiectū non habz ꝙ agat nisi vt est actu per formā: sic nihil est dicere h̄ eē ꝑ se rōne efficiētis: non ratione finis: qꝛ efficiens non habet ꝙ per se agat nisi vt itendit finem. oīs ergo effectus subterfugiēs intentionē finis causat̄ ab efficiēte per accidens: effectus ergo fortuiti ⁊ casuales: qꝛ nō sunt intēti ab agente. ⁊ sunt ꝑter intētionem finis: secūduz ꝙ huiusmodi sunt: nō habent cām per se sed ꝑ accidens.

Du. 4°. **Alterius** forte dubitaret aliq̄s dato fortunam ⁊ cām esse causas per accidēs. vtrum aliquid sit a fortuna ⁊ casu. ¶ Dōm ꝙ in quesito duo videtur facere difficultatē: quoꝝ vnū spectat ad naturalē philosophū: aliud vero superexcedit nālē phīsm. qd̄ spectat ad nālem phūm faciens difficultatem in quesito ē ꝙ videtur aliquib⁹ corpora sup celestia ponere necessitatem istis inferiorib⁹: qd̄ si esset nihil videret̄ esse contingens: ergo nec fortuitum vel casuale. Secūdum aūt faciens difficultatem in quesito superexcedēs naturales sermones est diuina ꝓuidentia vel prescientia. Si.n. ds in sui cognitione falli nō potest nihil videt̄ esse fortuitū vel casuale. De hac scd̄a difficultate pergsite inuestigare non est presentis speculatiōis. intātum.n. dictū sit de

In quolibetis ea ꝙ vt diximus in gbusdam nostris editionibus theologicis: diuina ꝓuidentia licet falli non possit nō tñ tollit a reb⁹ contingentiā: vt plane Boetius ꝓbat. Sigs.n. vidēs solez oriri: ⁊ hoiem currere: licet in suo visu nō falleretur: nihilominus tñ sol oriretur necessario: ⁊ hō curreret ꝯtingenter: nō obstante ergo ꝙ visus nō decipitur cū videt hoiez currere. currit tñ hō ꝯtingēter: ⁊ ꝑ h̄s visum nō tollitur cōtingentia a tali cursu: sic diuina prouidentia nō tollit contingentiam a reb⁹. imo qꝛ h̄s prouidentia est cā entis in eo ꝙ ens: cū per se differētie entis sint cōtingēs: ⁊ necessariū: opz ipsius cōtingētie diuinaz prouidētiā cāz esse. Secūda āt difficultas de facili tollitur. planū. est.n. corpora supcelestia non tollere fortunam. Nā cum effectus fortuiti respiciāt vt cāz ꝓpositū ⁊ intellectum. qꝛ talia non subsunt corpibus supcelestibus nec necessitantur per eorum motus. Dubiū ergo est de causalibus: qꝛ h̄s corporalia: circa que cōtingit esse casus: videntur subesse motui supercelestiū corpoꝝ. Sciendum ergo ꝙ licet motus celi sit necessarius: impeditur tamen aliquando a sua actione ꝑpter indispositiōez materie. vnde ⁊ Tholomeus in cētiloquio suo ait iudicia astroꝝ esse in pluribus ⁊ esse media inter possibile ⁊ necessarium. qꝛ ergo talia impediri possunt in agēdo: potest circa hec inferiora accidere casus ⁊ fortuna.

Alterius forte dubitaret aliquis. vtrum h̄s impedimentum possit dici casuale. ⁊ videtur ꝙ non. Nam si generatur mōstruz ex aliq̄ corruptōe seminis: ⁊ sit impedimētū in materia: vt non obediat agēti: cōstat corruptionē illā factam eē ab aliqua causa: ois autē cā corporalis reducit̄ in celestē motū. ergo ⁊ huiusmodi īpedimentum reducitur in motum celi. Nihil ergo videtur esse casuale. qꝛ si nō impedit̄ necessitas motus celestis in h̄ inferiora ꝑpter impedimētuz materie: cum ipsuz īpedimentum reducatur in cām celestiū: ipz impedimētuz erit necessariuz: ꝑpter qd̄ omnia erūt necessaria. ¶ Dicēdum ꝙ non opz eē tantam vniformitatem in effectu: quāta est in causa. sicut.n. effectus deficit a simplicitate cause. qꝛ nō oportet si causa oīuz est summe simplex omnes effectus esse sūme simplices. Sic ⁊ stabilitas effectus deficit a stabilitate cause. nō.n. oportet ꝙ redeuntibus sideribus ad eūdem situz: ꝙ redeat materia eodē modo disposita: non redeunte autez materia: nō redibunt idē effectus: nec erūt oīa necessaria. Sz multa poterūt esse casualia ⁊ per accidēs. possent autem exꝑimētis reꝝ ⁊ ex naturis eaꝝ adduci ꝓprie rōnes ꝙ nō oz ꝙ redeuntibus sideribus ad eundē sitū ꝙ redeāt idē effect⁹: sz de hoc forte alibi erit loc⁹. ¶ Deiñ cū dicit.

¶ **Quoniam autem sunt casus ⁊ fortuna: cause eorum quoruz vtiqz aut intellectus fiat causa: aut natura: cum secundum accidens causa aliqua fiat horum ipsorum. Nihil autem secūduz accidens prius est his que sunt per se: manifestum est ꝙ neqz per accidens causa prius est ea: que est per se. ¶ Posterius itaqz ē casus ⁊ fortuna ⁊ itellectu ⁊ natura.**

¶ Ostendit quē ordinē habeat fortuna ⁊ casus ad nām ⁊ intellectū. probat.n. h̄ esse posteriora illis. ideo aūt ꝙ casus ⁊ fortuna sunt cāe eoꝝ: quoꝝ aut ītellect⁹ aut nā fiat cā: ⁊ hoc cū hoꝝ ipsoꝝ. s. casualiū vel fortuitoꝝ fiat aliq̄ cā scd̄z accn̄s. tūc.n. hz eē casus vel fortuna qñ nā vel intellectus fiūt respectu aliquoꝝ effectuū cā ꝑ accn̄s. ⁊ qꝛ nihil ꝑ accidēs est prius his q̄ sunt per se: manifestum ē ꝙ cā per accidēs nō est prius imo est posterius ea cā q̄ ē per se. itaqz casus ⁊ fortuna que sunt cause ꝑ accidēs sūt posterius natura ⁊ itellectu q̄ sunt cause per se. ¶ Nōduz aūt ꝙ illa eadē res q̄ dr̄ nā respectu effectus per se dicitur cā casualis respectu effectus per accn̄s. ⁊ illa eadē res q̄ dr̄ itellectus respectu effectus ꝑ se dr̄ cā fortuita respectu effectus ꝑ accn̄s. ⁊ qꝛ itellectus ⁊ nā non hñt ꝙ sint cause fortuite ⁊ casuales nisi qꝛ possunt eē cause ꝑ se: cū per accidēs p̄supponat qd̄ est ꝑ se: licet eadē res sit natura ⁊ cā casualis: prius tñ itelligitur vt est nā q̄ꝫ vt ē cā casualis: ⁊ lz eadē res sit cā fortuita ⁊ itellect⁹: prius tamē intelligit̄ vt est ītellectus q̄ꝫ vt est cā fortuita. Nō est.n. inconueniens vnā ⁊ eandē rem scd̄z aliam ⁊ aliam acceptionē esse prius ⁊ posterius seipsa: vt si eādē rē dicunt animal ⁊ homo: est tamen animal ꝑius homine.

¶ Deinde cum dicit.

¶ **Quare si q̄ꝫ maxime celi causa est casus: necesse prius est cām intellectū ⁊ naturaz esse ⁊ alioꝝ multoꝝ ⁊ huius omnis.**

¶ Ex his que dixerat reprehēdit ponētes casuz ⁊ fortunam

naꝫ esse cām celestiū dicēs: ꝙ si casus q̄ꝫ maxīe est causa celi: vt quidā ponebant necesse est intellectū ⁊ nām esse pri⁹ q̄ꝫ causas celestes: ⁊ ēt necesse est causas aliorū multoꝝ eē ꝑores q̄ꝫ causas celestes: ⁊ ēr causas oēs hui⁹ vniuersi opꝫ eē priores causis celestibus que oīa sunt īpossibilia. ⸿ Notādūꝫ aūt phm tetigisse. q. tria incōuenientia cōtra positionē tactā. Nā si casus ⁊ fortuna sūt cā celi celū babebit causaꝫ per accidēs. erūt ğ alique cāe priores causis celestib⁹. Rursus qꝛ casus ⁊ fortuna non sunt causa aliquoꝝ per accidens: nisi qꝛ sunt causa aliquoꝝ ꝑ se. Si alique cāe respectu celi sunt casus ⁊ fortuna oportet ꝙ aliorum multoruꝫ sint cause per se: ⁊ quia qđ est ꝑ se est prius eo qđ est per accidens: ille cause vt sunt aliorum multorum erūt cause priores q̄ꝫ sint cause celestiuꝫ Ulterius qꝛ huic toti vniuerso dabāt causas per se. celo aūt dabāt causas per accidēs: opꝫ ꝙ cause hui⁹ toti⁹ vniuersi. i. oīuꝫ exñtiū in sṗa actiuoꝝ ⁊ passiuoꝝ sint ꝑores causis celestib⁹: q̄ sūt īcōueniētia dicere. Lec. XII.

Tex. Quae autē sunt cause: ⁊ ꝙ tot sint numero: quot dicimus manifestuꝫ est: tot enim secundum numerum ꝓpter quid comprehendit.

⸿ Postq̄ꝫ phs determinauit vlr de oībus causis. In pte ista vt dicebať ostēdit ꝙ cōsiderare de talib⁹ ad nālem spectat. circa qđ. d. facit: qꝛ ṗmo ꝓbat esse tm̄ q̄tuor gnā causaꝝ. scđo ꝓbat qđ determinare de oīb⁹ illis ⁊ demonstrare per oēs illas spectat ad nālē. scđa ibi. (Qm̄ autē quattuor cause.) Circa ṗmū duo facit: qꝛ primo facit qđ dcm̄ est. scđo qđ dixerat mātfestat per exēpla. ibi. (Aut eniꝫ in quid.) Dicit ğ. ꝙ manifestū est ꝙ tot sunt numero quot dicim⁹ esse eas: qđ pꝫ: qꝛ tot secūdū numerū comprehēdit ꝓpter quid. ⸿ Notādū aūt cām eē ꝓpter quā est aliud. q. c. qd ğ pōt respōderi ad ꝓpter qd rōnē hꝫ cāe ⁊ ecōuerso. q. c. qd. n. rōneꝫ cāe hꝫ pōt respōderi ad ꝓpter qd. posset ğ sic formari rō: he ⁊ tot sunt cause: que ⁊ quot pñt respōderi ad ꝑꝑ qd: sed cāe que dicte sunt: ⁊ tot quot dicte sūt: qꝛ q̄tuor pñt respōderi ad ꝑꝑ qd. ⁊ ğ necesse est tm̄ dicta eē q̄tuor gnā causaꝝ. ⸿ Deinde cum dicit.

⸿ Aut eniꝫ in quod quid est reducitur propter quid vltimuꝫ in imobilibus: vt in mathematicas. In diffinitione enim recti: aut cōmensurati: aut alius cuiusdaꝫ reducitur vltimum. Aut in mouentē primuꝫ: vt ꝓpter quid certauerūt: qm̄ furati sunt: aut alicuius gr̄a vt dominentur: aut in his que fiūt mā. Quod quidē igitur cause he ⁊ tot sint: manifestuꝫ est.

Tex. ⸿ Exēplificat quō respondenť ad ꝓpter qd oēs dicte q̄tuor cause dicēs. ꝙ aūt reduciť causatū in qđ quid est. i. in causaꝫ formalē: forma. n. est vltimū ꝓpter qd in īmobilibus: īmobilia. n. sunt aliqua ꝓpter formaꝫ ⁊ demonstrationes in talib⁹ fiūt secūdū formā: vt in mathematicis reduciť. i. fit reductio in vltimā cām formaleꝫ vt in diffinitōe recte linee aut ꝯmēsurate: aut alicui⁹ cuiusdā ergo ꝓpter qd reduciť in causaꝫ formalē vltimā: aut in mouētē primū. vt ꝓpter qd certauerint. Respondeť cā efficiens: ⁊ qm̄ furati sunt: aut fit reductio in alicui⁹ gr̄a idest in causaꝫ finalē. dicimus. n. ꝓpter qđ certāt: vt dominentur: aut in his que fiunt māe: vt dicimus qđ res corrūpiť: qꝛ hꝫ māꝫ per quā res pōt esse ⁊ nō esse: ⁊ qꝛ he cause ⁊ tot respōdenť ad ꝓpter qd. Manifestū est ꝙ he ⁊ tot sunt cause. s. forma efficiēs finis ⁊ mā. ⸿ Notāduꝫ aūt ꝙ demōstrationes oēs mathematice tāq̄ꝫ in vltimū ṗncipiū. hñt reduci in diffinitiones mathematicaliū vt per diffinitonē recti ⁊ cōmēsurati: ⁊ linee ⁊ alioꝝ mathematicaliū roboranť oēs demōstratiōes mathematicaliū ⁊ reducuntur ad causaꝫ formalē: ideo vltimuꝫ ad qđ reduciť ꝓpter quid in mathematicis est diffinitio ⁊ forma vel qđ qd erat eē. ⸿ Deinde cuꝫ dicit.

⸿ Quoniam autem cause quatuor sunt: de oībus erit physici cognoscere: ⁊ in omnes inducens ꝓpter qd demōstrabit physice māꝫ spēꝫ mouenteꝫ ⁊ qđ est cuius causa. T. c. 70

⸿ Ostendit ꝙ de talibus oībus cognoscere ⁊ per oīa talia demōstrare spectat ad nāleꝫ: ⁊ duo facit: qꝛ ṗmo ꝓponit qđ intēdit. secundo probat qđ dixerat. ibi. (Ueniūt autem tres.) Dicit ergo. ꝙ cause sunt quatuor ⁊ de oīb⁹ erit physice cognoscere ⁊ aliquid demōstrabit physice. idest nāliter ꝓpter qd sunt effectus inducēs in causas. accipēt eniꝫ physicus in demonstrando māꝫ. spēm. idest formā. mouētē. i. efficiēs: ⁊ qđ ē cui⁹ cā. i. finē. demōstrat ğ nālis per oēs causas ⁊ eius est cognoscere.

Dub.ᵒ pᵃ

Dubitaret forte aliquis: vñ est ꝙ spectat ad nālem cōsiderare de oībus causis: ad qđ respōdet cōmētator ꝙ in quo est mā sunt oēs cause: qꝛ ğ res nāles hñt māꝫ habent omnes causas: ⁊ qꝛ sciee est ꝑ causam si volumus habere scientiam de naturalib⁹ opꝫ nos cognoscere omnes causas. scientia ergo naturalis q̄ est de rebus materialibus cōsiderare habet omnes causas. Qꝛ autem res habentes materiam habeant omnes causas: ⁊ ꝙ vbi cōcurrit mā concurrāt oēs cause de leuī pꝫ. mā enim nō est in actu nisi per formam nec materia habet cognosci nisi per analogiam ad formā. si ğ res hꝫ māṁ de necessitate hꝫ formā. Rursus quia materia dicit quid in potētia: ⁊ qđ est in potentia nō agit ex necessitate: res habēs causaꝫ materialeꝫ: habet causam efficiētem: que materiam reducit ad actuꝫ: ⁊ quia efficiens nō agit nisi propter finem: de necessitate concurrit ibi causa finalis. res ergo habens materiam. habet omnes causas: ⁊ naturalis cuius est considerare materialia est considerare omnes causas. ⸿ Deinde cum dicit. Cō. 70.

⸿ Ueniunt autem tres in vnaꝫ multotiēs. Qđ quid est enim: ⁊ qđ cuius causa vna est. Qꝛ vero vnde motus principiū: spē eadē est his. Homo enim hominem generat.

⸿ Exequitur de intento ⁊ duo facit: secundū ꝙ duo premiserat: dixerat enim: ꝙ nālis ē cognoscere omnes causas ⁊ demonstrare per omnes. primo ergo ostēdit ꝙ nālis est cognoscere omnes causas. scđo ꝙ eius est demonstrare per omnes causas. ibi. (Et penitus reddenduꝫ.) Circa primuꝫ duo facit: qꝛ primo premittit quedaꝫ preambula ad ꝓpositūꝫ. secundo ex hisque dixerat probat intentum. scđa ibi. (Quare ꝓpter quid in materia.) Circa primuꝫ duo facit. secundū ꝙ duo preambula premittit. scđa ibi. (Et tenetur physic⁹.) Dicit ğ. ꝙ multotiens tres cause veniunt in vnam: qꝛ qđ quid est. i. forma. ⁊ qđ cuius causa. idest finis. idest est vna causa numero: que vero vnde principium motus. idest efficiēs cum forma ⁊ fine est eadeꝫ specie. homo enim generat hominem: ⁊ quia homo generans ⁊ genitus sunt idem specie forma generantis que est ratio agendi et principium actionis est eadem specie cuꝫ forma geniti que est finis materie ⁊ perfectio eius. materia ergo non coincidit cū alys causis: sed alie tres coincidunt in vnuꝫ: ita ꝙ finis ⁊ forma coincidunt in vnum numero. efficiens vero coincidit cum eis in idem specie.

Dub. 2ᵃ **Dubitaret** forte aliquis: vtrū semper finis ⁊ forma sint idē vel coincidant in idem
Cō. 70. numero. ¶ Dicēdū q̄ vt ait ↄmētator duplex est finis. generatōis: ⁊ generati. finis gnātōis est ipsa forma: vt finis gnātionis hōis est forma humana. Sz finis generati est perfectio quā acquirit genitū per suas actiones: vt finis nālis hōis generati est felicitas illa quā pōt acquirere ex suis actibus. Cū ergo querit̄ vtrū idem sit finis ⁊ forma: si itelligit̄ de fine gnātiōis sic: si de fine gnāti nō.

Dub. 3ᵃ **Alterius** forte dubitaret aliquis. vtrū semper efficiens coincidit in idē spē cū alijs duabus causis. s. cū forma ⁊ cū fine. ¶ Dicēdum q̄ nō semp fit homo ab hoīe. Sed etiā mulus ab asino: nec etiā agēs semp est vniuocū: sz aliquādo est equiuocū: agit. n. agēs qđ nō hz in se formaliter: sed virtute ⁊ effectiue: vt sol generat calorē: licz forma caloris careat ⁊ non sit calidus formaliter: sz virtute. cū ḡ querit̄ vtrū efficiēs coincidat cū forma ⁊ fine in idem spē: si intelligit̄ de agente equiuoco qđ nō est tale formaliter: sz v̄tute: nō ē idē. Sz si itelligit̄ de agēte vniuoco qđ ē tale formal'r sic. idē ē enī spē forma talis agētis cū forma generati: ⁊ etiā est idē spē cū fine: nō cū fine gnāti: sz cū fine gnōnis sic: gnāliter ḡ phs nō dixit q̄ semp he tres cause coinciderēt in vnū: sed q̄ multotiens. ¶ Deinde cum dicit.

T.c. 71. ¶ **Et tenetur physicus considerare oīno quecunqz mota mouent. Quecūqz autem nō: nō amplius physice sunt. Non enim in seipsis habentia motum: neqz principium motus mouent: sed immobilia sunt. Unde tria negocia sunt. Hec quidem circa īmobile. alia vero circa mobile quidē incorruptibile. Quedā autē circa mobilia corruptibilia.**

¶ Ponit 2ᵐ pambulū. d. q̄ phicus tenet̄ oīno ↄsiderare quecūqz mouēt mota. que aūt nō mouēt mota non sunt ampli⁹ phice ↄsiderationis: q2 talia nō sunt in seipsis habentia motū neqz p̄ncipiū mot⁹: sz cū mouēt sunt īmobilia. cum ḡ sic diuersificent̄ entia p mobile ⁊ imobile: pz q̄ tria sunt negocia. h. n. negocia sunt circa immobile: vt circa substātias sepatas. alia aūt negocia sunt circa mobile ⁊ īcorruptibile: vt circa celeste corp⁹. Sz quedā negocia sunt circa mobilia ⁊ corruptibilia: vt circa hec īferiora. ¶ Notādū aūt q̄ vt supra dicebatur nālis nō abstrahit a trāsmutatiōe ⁊ motu. īmobilia ḡ que nō habēt in se principiū transmutationis ⁊ motus nō sunt de consideratione naturalis.

Dub. pᵃ **Dubitaret** forte aliquis: vtrū de reb⁹ īmobilibus possit cōsiderare nālis. ⁊ videt̄ q̄ sic. ꝓbatur enī in. 8°. q̄ est deuenire ad motorē īmobilem per se: ⁊ per accidēs. ⁊ ab itra. Sz h̄ ꝓbare est cōsiderare de reb⁹ īmobilib⁹. ḡ ⁊c̄. ¶ Dicēdū q̄ vt cōiter ponitur motores īmobiles quātū ad id qđ sunt scđz substātiā nō cadunt sub ↄsideratiōe nāli. Sz rōne motus inquātum motores sunt: pōt de eis ↄsiderare nālis.

Dub. 2ᵃ Diuersitas iter metaᵐ ⁊ nālē i ↄsiderādo de p̊ motore ⁊ abstractis. **Alterius** forte dubitaret aliquis: q2 cū metaphisica nō doceat cognoscere qd sit p̄m⁹ motor fm substātiā: q2 h̄ qditas nobis nota eē nō pōt: videt̄ q̄ nō aliter ↄsiderat metaphisicus de p̊ motore q̄s nālis phs. quicqd. n. tradit metaphisic⁹ de eo ⁊ de substātijs separatis: hoc est p motū ⁊ p speras mobiles: sz hoc pōt facere nālis. ḡ ⁊c̄. ¶ Dicēdū q̄ aliter ↄsiderat de motore p̊ ⁊ motu nālis phs ⁊ al'r metaphisic⁹. meminim⁹. n. hāc māz alibi tractasse: vbi recolim⁹ dixisse nālem cōsiderare de p̊ motore rōne mot⁹. si. n. possz de motu plenā hr̄e noticiā absqz eo q̄ aliqd traderet de motore p̊mo: de eo nullā mentionē faceret. metaphisicus aūt q̄si ecōuerso: de motu ⁊ speris mobilib⁹ determinat ꝑpter motorē p̄ᵐ ⁊ ꝑpter substātias sepatas: ita q̄ de ipso deo ⁊ de intelligentijs intēdit noticiā tradere a priori ampli⁹. Or nālis phs nō tradit notitiā de suba diuina fm se hoc est rōne ipsi⁹ sciētie. trāscēderet. n. limites ꝓprios si talē noticiā traderet. Metaphisica v̄o si nō docet nos cognitionē diuine substātie in se: sz tradit notitiā ei⁹ solū p effect⁹: hoc nō est rōne ipsius scīe fm se. scia. n. illa de ipsa suba dei ⁊ intelligētiarū tractare hz: sz hoc est rōne modi quo talis scia pcipiat̄ a nobis. Cū. n. nostrū itelligere vel sit fantasia: vl' nō sit sine fantasia: nō possum⁹ eo modo participare metaphisicā: vt p eā itellectu eēntiali possim⁹ itelligere deū ⁊ subas sepatas: iō in p̊n⁹ metaphisice dr̄ q̄ solus de⁹ hūc hz sensū: ⁊ q̄ metaᶜᵃ nō ē hūana possessio. Nam cū hūana nā multipl'r sit ancilla: nr̄ itellect⁹ q q̄si ācillatiu⁹ ⁊ seru⁹ obnubilat̄ fātasmatib⁹: metaphicā: q̄ libera est: nō libere pōt possidere. rōne ḡ modi: nō rōne ipsi⁹ scientie ē q̄ p metaphisicā deū ⁊ subas separatas itellectu eēntiali scire nō possum⁹. i. itellectu cognoscēte ⁊ ↄphendēte eorū eēntiā scire nō possum⁹ p se. ḡ ꝓpe loquēdo cognitio de p̊ motore: quā tradit nālis phs: oīo est differēs a cognitione: quā tradit metaphisicus.

Alterius forte dubitaret aliqs: q2 dicit tria eē negocia: vnū de reb⁹ īmobilib⁹: aliud de rebus mobilib⁹ ⁊ īcorruptibilib⁹: 3ᵐ de reb⁹ mobilib⁹ ⁊ corruptibilib⁹: vr̄. n. h̄ nō eē triplex negociū: sed duplex. metaphisic⁹. n. cōsiderat de reb⁹ īmobilib⁹. nālis v̄o vl'r cōsiderare hz de qbuscūqz mobilib⁹. ḡ illa mobilia siue īcorruptibilia vt celestia: siue corruptibilia: vt h̄ iferiora oīa erūt de ↄsideratiōe nālis. ¶ Dōz q̄ fz ↄmē. p illud triplex negociū nō itēdit phs assignare modos artiū speculatiuarū: sz modos ētiū diuersorū. vlt. n. dicere triplex eē gen⁹ entiū: q2 q̄dā sūt īmobilia: vt sube sepate: q̄dā mobilia ⁊ īcōruptibilia: vt celestia: q̄dā mobilia ⁊ corruptibilia: vt h̄ īferiora. vtrū aūt d̄ oīb⁹ istis ētib⁹ ↄsiderēt due scie vl' tres vl' q̊t nō ē p̄ntis speclatiōis. ¶ Deīn cū dicit. Dub. 3ᵃ Cō. 71.

¶ **Quare propter quid in materiam reducenti redditur: ⁊ in eo qđ quid est: ⁊ in primū mouens. De generatione enim maxime hoc modo causas considerant: quid post aliquid fiat: ⁊ quid primum fecit: aut quid sustinuit: ⁊ sic semper quod consequenter.** T.c. 72. ¶ **Duplicia autē sunt principia mouentia: quorum alterum nō physicum est. Non enim habet motus principium in seipso: huius autem est si aliquid mouet: qđ non mouetur: sicut est qđ ⁊ penitus immobile est: ⁊ omnium primum.** T.c. 73.

¶ Ex his q̄ dixerat declarat itētū ōndēs q̄ spectat ad nālē phm ↄsiderare de oīb⁹ causis. circa qđ duo facit: q2 p̊ ōndit q̄ spectat ad ipz ↄsiderare de mā forma ⁊ efficiēte. 2° q̄ spectat ad eū ↄsiderare de fine. ibi. (Et q̄ qd ē.) Dicit ḡ. q̄ a nāli phō reducēti pp qd. i. reducenti qōnes in suas cās a tali phō reddit̄ in māz ⁊ in eo qđ qd ē. i. in forma. ⁊ in p̊ᵐ mouēs. i. in efficiēs. q̄si dicat. q̄ nālis phs reducit suas qōnes in has tres cās: vl' rn̄det ad pp qd p has tres cās. Nā cōsiderātes de gnātione cōsiderāt causas hoc modo: qd post aliqd fiat quātū ad formā: ⁊ quid p̊ᵐ facit quātū ad efficiēs: ⁊ quid sustineat q̄tū ad māᵐ. ⁊ sic semp qđ ↄsequēter: q2 a p̄ma mā ⁊ vltima forma potest descendere nālis vsqz ad formas ⁊ mās q̄si spāles ⁊

ꝓprias: ⁊ sicut est duplex forma ⁊ mā.s.prima ⁊ ꝓpria sic duplicia sunt principia mouentia.s.pͥmū ⁊ ꝓpriū: quorum alterū vt mouens primū nō est physicū.i. nō est de cōsideratione nālis: qꝛ nō habet in seipso pͥncipiū motꝰ. ⁊ subdit ꝙ si aliquid mouet qḋ nō mouetur: sicut est qḋ est penitus imobile ⁊ oīuꝫ primū illud.s.mouens tale sic imobile est hꝫ.s.mouēs est pͥmū. ¶ Notādū aūt ad hāc rōnē deseruire 2m preambuluꝫ. Si.n.physicꝰ hꝫ considerare que mouent mota: ⁊ hꝫ considerare motus ⁊ generationes reꝝ: cū ad generationem tres cause concurrant.s.forma que per generationē fit: et inducitur et mā que genarationē sustinet: ⁊ efficiens que generationē facit: opꝫ physicū ꝯsiderare de tribꝰ causis ꝑdictis.s. de mā efficiēti ⁊ forma. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et qḋ quid est ⁊ forma. finis eniꝫ cuius causa. Quare quoniam natura ꝓpter aliquid est: ⁊ hanc cognoscere opꝫ.

¶ Ostendit ꝙ spectat ad nāleꝫ ꝯsiderare de fine ⁊ dicit ꝙ quid est ⁊ forma: siue supple est de ꝯsideratiōe nālis. finis eniꝫ ⁊ cuiꝰ cā.sup.est idem qḋ forma: qꝛ ḡnā est ꝓꝓ aliquid.i. ꝓpter formā: ⁊ agit ꝓꝓ formā: que vt dictū est idem est qḋ finis: oꝫ nālē cognoscere.hanc.i.cognoscere cām finalē. ¶ Notādū aūt ad hāc rōneꝫ deseruire primū preambulū. Si.n.tres cāe incidunt in idē: ita ꝙ finis ⁊ forma incidūt in vnū: nālis ꝗ considerat de forma habebit ꝯsiderare de fine ꝗ ideꝫ est forme. ¶ Notādū etiaꝫ ꝙ licꝫ eadem res possit eē forma ⁊ finis: nō tñ sub eadeꝫ rōne est vtrūqꝫ: sꝫ forma est: vt dat esse māe. finis autē vt terminat motum eius.

Dubitaret forte aliqs: qꝛ non vr̄ valere rō phī: qꝛ si vna forma ⁊ finis sunt idem: ꝙ nālis ꝗ cōsiderat de forma cōsiderabit de fine. Licꝫ.n. ꝭm diuersaꝫ rōneꝫ de eadeꝫ possit sumi alia ⁊ alia cōsideratio scientie: forma ⁊ finis: licꝫ possint dicere eādem reꝫ: tñ qꝛ dicūt eā sub alia ⁊ alia rōne: opꝫ ꝙ nō ꝑtineant ad cōsiderationē eiusdē scie. ¶ Dicenduꝫ ꝙ si aduertit̄ rō phī arguit ꝙ spectat ad nāleꝫ considerare de forma vt hꝫ rōneꝫ finis. ait eniꝫ ꝙ spectat ad nāleꝫ cōsiderare de forma inq̄ꝫtū nā agit ꝓpter aliqd.i. ꝓpter formā. forma autem inquātuꝫ est id ꝓpter quod est actio nature habꝫ rōneꝫ finis. ergo ratio illa probat ꝙ ad nālē spectat considerare de forma inq̄ꝫtuꝫ habꝫ rōnem finis. ⁊ sic pꝫ solutio ad quesitum.

Lectio. XIII.

ET penitus reddenduꝫ propter quid vt quia ex hoc necesse ē hoc eē. Hoc autem ex hoc aut simpliciter est: aut sicut frequēter: ⁊ si hoc dꝫ fieri: sicut ex ꝓpositionibꝰ conclusio.

¶ Postq̄ꝫ phs ondit ꝙ opꝫ physicū cognoscere oēs causas. in parte ista ostēdit ꝙ spectat ad eū demōstrare per quodlibꝫ genus causarum. circa qḋ duo facit: qꝛ primo facit qḋ dictū est. scḋo declarat quedā declaranda circa demōstratiōes physicas. ibi. (Dicēduꝫ quideꝫ igitur.) ¶ Ad euidētiaꝫ prime partis sciēduꝫ ꝙ causarū q̄dam sunt priores quedā posteriores. ordine eniꝫ generationis efficiens ⁊ mā sunt priores. finis ⁊ forma sunt posteriores. Rursus quedam cause respiciunt suos effectꝰ vt semper ⁊ ex necessitate: q̄dā aūt vt freq̄nter ⁊ ī pluribꝰ. aliter aūt est demōstrādū cū effectus cōsequit̄ suas cās ex necessitate: aliter aūt cū vt in pluribꝰ: qꝛ cū est ibi necessitas ꝯsequētie possumꝰ arguere ex causis priorib: vt qꝛ ad hēc mā ꝫ cōtrarijs subiectā de necessitate sequitur corruptio: possumus arguere ex cā māli vt ꝙ hic habet māꝫ subiectā ꝯtrarijs. ḡ de necessitate corrūpetur: sic ēt qꝛ ad existētiaꝫ solis in signis septētrionalibꝰ sequit̄ maioritas dieꝝ in climatibꝰ habitabilibꝰ vel in habitatiōe nr̄a: arguere possumꝰ. sol est in parte septētrionali vel est estas. ḡ sunt magni dies: sed cū effectꝰ cōsequit̄ vt in pluribus ⁊ nō ex necessitate non possumꝰ arguere ex causis prioribꝰ: vt si ad accessum solis ad nos sequit̄ pululatio arboꝝ nō possumus arguere. sol accessit ad nos. ḡ hec arbor pululat: qꝛ pōt talis effectꝰ ipediri: ⁊ sicut non possumus arguere ex cā efficiēte in effectibus nō necessarijs: sic non possumꝰ arguere ex cā māli: nō.n. valꝫ. mā est sic disposita. ḡ suscipit talē forām. nisi eēt talis dispositio q̄ est nec̄ia: sꝫ in dispōnibꝰ vt in pluribꝰ talis modus arguēdi nō valet. ex causis ḡ prioribꝰ in his que sunt vt frequēter demōstratio nō tenet: sꝫ ex causis posterioribꝰ tenet. ex forma.n. ⁊ fine possumꝰ sic arguere. Naꝫ si h̄ sunt opꝫ ꝑcedētia eē: sunc.n. priora iferāt posteriora vt semꝑ vl̄ vt frequēter: semꝑ tñ positis posterioribus necesse est esse priora: nō tñ positis ꝑoribꝰ necesse ē eē posteriora nisi illa posteriora ad hꝫ ꝑora sequant̄ vt semꝑ: duo ḡ facit primo ostēdit qūo demōstrādium sit causis prioribꝰ: vt ex efficiēte ⁊ mā: scḋo qūo demōstrādū sit ex causis posterioribꝰ: vt ex forma ex fine. 2a ibi. (Et qm̄ h̄ erat.) Dicit ergo. ꝙ penitus reddēdū est a phisico ꝓpter quid secundū oē genꝰ cāe: vt qꝛ ex h̄ sicut ex efficiēte vel ex h̄ sicut ex mā necesse est h̄ eē: id sup. h̄ erit: addit aūt ꝙ h̄ eē ex hoc sup. sicut ex efficiēte vel sicut ex mā est duplr̄: qꝛ aut est simplr̄: aut semꝑ: aut sicut frequēter. ⁊ subdit ꝙ si dꝫ hoc fieri.i.si dꝫ fieri demōstratio ex causis prioribꝰ.i.ex efficiēte ⁊ mā opꝫ esse sicut cōclusio ex ꝓpositiōibꝰ quia sicut cōclusio de necessitate sequit̄ ex ꝓpositionibꝰ premissis: sic effectꝰ de necessitate dꝫ seq ex prioribꝰ causis si dꝫ fieri demonstratio per causas priores in quo manifeste innuit ꝙ per causas ꝑores nō tenet demōstratio in his que sunt frequenter: sed in his que sunt ex necessitate. ¶ Notandum autem ꝙ ex aliquando dicit habitudinem cause efficientis: vt cum dicimus ex patre est filius: vl̄ ex fabro ē serra. Aliq̄ñ aūt dicit habitudinē cāe mālis: vt ex ferro ē cultellus: ex ligno archa: cū ḡ dr̄ ex h̄ nec̄e est hoc eē: ly ex. denotat habitudinē vtriusqꝫ cāe.s. mālis ⁊ efficiētis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et quoniam hoc erat: quod quid erat esse ⁊ quia dignius est: sic nō simpliciter: sed ad vniuscuiusqꝫ substantiam.

¶ Ostēdit quomodo demōstranduꝫ sit per causas posteriores vt per formā ⁊ finē. d.cōmē. ꝙ qd erat eē.i.forma erat hoc.i.erat talis: ideo sup. necesse est talia esse precedentia: ⁊ qꝛ dignius est esse sic ꝭm finē: ideo sup. necesse est talia esse ea que sunt ad finem. Addit aūt ꝙ dignius ex fine: nō est arguēduꝫ simpliciter: sed ad substantiam idest ꝭm substantiam vniuscuiusqꝫ. natura eniꝫ semper facit: qḋ melius est nō simpliciter: sed vt requirit vniuscuiusqꝫ substantia ⁊ natura. Dat enim natura nisi impediatur in agendo cuilibet rei perfectiones nō meliores simpliciter: sed vt requirit eius substātia: nō enim cuilibet metallo dat perfectiones auri: sed dat ei perfectiōes debitas. ¶ Notādum aūt ꝙ cū determinauit de demōstratiōe per causas priores: vt per efficiētē ⁊ māꝫ distinxit aliq̄ esse ex nec̄itate ⁊ simplr̄ aliqua vō vt frequēter. Sed cum determinauit de demonstratione per causas posteriores: vt per formam et finem talem distinctionem pretermisit innuens ꝙ per causas priores non demonstrādū quocūqꝫ modo: sꝫ solū tenet demōstratio in his que sunt ex necessitate: sꝫ per posteriores causas: vt Cō.74.

dictuz est: nõ sic se habz demonstratio: siue .n. posteriora ad p̃ora sequant̃ vt semp: siue vt frequẽter semp positis posterioribꝰ necesse ẽ eẽ p̃ora. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.75. ¶ **Dicendum quidem igitur primum: quoniam natura earuz que sunt propter hoc causarum est: postea de necessario: quomodo se habeat in physicis.**

¶ Declarat quedã declarãda circa demonstratiões phicas. ¶ Ad cuiꝰ euidẽtiã sciendũ ꝙ tollens nãz agere pp finẽ: tollit oẽ demõstrationẽ nãlẽ. in nãlibꝰ .n. finis imponit necessitatẽ efficiẽti. efficiẽs forme. forma mãe. tollens ğ finẽ tollit oẽ efficiẽs: qꝛ nullũ agẽs agit nisi intendendo finẽ: si aũt tollatur omne efficiẽs tollitur omnis forma. destructa aũt oĩ forma nulla remanebit mã: qꝛ tũc remaneret aliqđ mediũ ĩter ens ꝛ nihil. ex quo manifeste pꝫ ꝙ tollẽs finẽ in nãlibꝰ tollit omne genus cause. tollẽdo omne genꝰ cause tollit oẽz demõstratiõez. Si ergo volumus in physicis demõstrare supponẽdum est in eis esse finez ꝛ nãm agere ꝑpter aliqđ vt ꝑpter finez. rursus si demonstrare volumus in naturalibus supponenduz est in eis esse aliquã necessitatẽ: cuz demonstratio non nisi ex necessarijs fieri habeat: qꝛ hic ğ duo sunt declarãda circa demõstratiões phisicas: videlicet naturaz agere ꝑpter finẽ ꝛ eẽ nccitatẽ aliquaz in nãlibus: iõ phs duo facit: qꝛ p̃mo ꝑponit h̃ duo declaranda eẽ. scđo illa duo declarat. ibi. (In hac .n. cãm.) Dicit ğ. dicẽduz eẽ pᵐ: qm̃ nã est de numero caꝝ cãꝝ que sunt ꝑpter hoc. idest ꝑpter finẽ. postea dicendũ est de necessario qũo se habeat in physicis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **In hanc eniz causaz inducunt omnes: quoniam calidum huius aptum natum est ꝛ frigiduz. vnumquodqꝫ igitur taliuz hec ex necessitate sunt: ꝛ fiunt: ꝛ apta nata sunt. Sꝫ nãqꝫ ꝛ si aliam causam dicant quancunqꝫ tangentes gaudere sinunt. Hic quidem concordiã ꝛ discordiam: ille vero intellectum.**

¶ Exequitur de p̃dictis duobꝰ. circa qđ duo facit: qꝛ primo ostẽdit nãm agere pp finẽ. secundo declarat qũo necessariuz sit in nãlibus. ibi. (Et aũt ex necessitate.) Circa p̃muz tria facit: qꝛ p̃mo narrat opinionẽ antiquoꝝ negantiũ nãm agere ꝑpter finez. secũdo ĩprobat positionẽ eoꝝ ostẽdẽs per rõnes plurimas ꝙ opꝫ ponere nãm agere ꝑpter finez. tertio remouet ea que videntur huic veritati cõtradicere. scđa ibi. (Sed impossibile est.) 3ᵃ ibi (Peccatũ aũt fit in his.) Circa p̃muz duo facit: qꝛ p̃mo ponit opinionem antiquorum. secũdo narrat ea per que dicti antiqui suã positionẽ fulciebant. scđa ibi. (Hꝫ aũt oppositionez.) Dicit ğ. omnes antiqui inducunt .i. reducunt effectus nãles in hanc cãm. idest in causaz mãlez. vt quoniaz caliduz ꝛ frigiduz est hꝰ aptũ natum. ꝛ vnũquodqꝫ taliũ est aptũ natum. sic ideo ex necessitate sunt h̃. idest hꝰ effectus nãles fiunt ꝛ sunt nata fieri talia naturalia p̃ncipaliter. ergo antiqui tangebant causam materialẽ. Sed nãqꝫ ꝛ si aliaz causaz tãgẽtes dicãt gaudere sinũt. idest sinebãt eã gaudere nõ multũ molestabãt eã. ꝙ aũt aliqualr̃ tetigerũt aliam cãm a mã pꝫ ꝙ hic .s. empedo. posuit causas agẽtes cõcordiaz ꝛ discordiã. ille vero .s. Anaxagoras posuit itellectũ. ¶ Notãduz autem ꝙ antiq nõ sinebãt gaudere nec dimittebãt in pace cãm mãlez: qꝛ q̃si oĩum effectuũ reddebãt rõnez ex pte mãe. sed alias causas q̃si dimittebãt gescere nec multũ molestabãt eas: qꝛ paucoꝝ effectuũ rõnes reddebant ꝑ illas.

Dubitaret forte aliquis: qꝛ nõ videtur antiquos oĩa attribuisse necessitati mãe. Naz dicẽtes talia esse nãlia: qꝛ caliduz est sic aptum natuz: ꝛ frigidũ est sic aptũ natuz: cũ caliduz ꝛ frigidũ nõ dicant solã mãz: nõ reducebãt nãles effectꝰ in solã mãm. ¶ Dicenduz antiquoꝝ errorẽ fuisse: qꝛ posuerũt mãm esse aliquid in actu: licet ğ reducerẽt nãles effectus in aliqđ in actu: vt in caliduz ꝛ frigiduz: nõ tamẽ ꝑpter hoc habet̃ eos nõ reduxisse tales in solã mãm cũ ponerẽt eam esse aliquid in actu. ¶ Uel possumꝰ dicere ꝙ quicqđ fit preter intentionez finis dicitur accidere ex necessitate materie: vt si animal corrũpitur: qꝛ nullũ agẽs per se intendit corruptionẽ ꝛ malũ: dicimus illã corruptionem accidere ex necessitate mãe. sic ergo qꝛ hi ãtiqui nõ dicebãt esse effectus nãles ex intẽtione finis: relinquebat̃ vt dicerẽt eoa eẽ ex necessitate mãe. ymaginabantur eniz sic eẽ nãlia sicut si diceremus de domo lapides grossos eẽ inferius. ligna vero superius eẽ nõ ꝑpter finẽ aliquẽ sꝫ ex quadaz necessitate mãe: vt lapides grossi tãq̃ grauiores ineunt inferius. ligna vero tanq̃ leuiora superius ascenderunt: sic ꝛ in nãlibus nihil est ex intentiõe finis: sꝫ qꝛ talia habẽt mãm sic dispositã: vt qꝛ sunt calida vel leuia: iõ sic se hñt. alia võ hñtia mãz dispositaz alr̃: vt qꝛ grauia sũt vl̃ frida alr̃ se hñt. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ **Habet autem oppositionem: quid prohibeat naturã nõ ꝑpter hoc facere: neqꝫ qꝛ melius: sed sicut pluit Jupiter non vt frumentuz augmentet: sed ex necessitate. Sursum enim ductam aquam congelari oportet ꝛ congelatam aquã deorsum venire. Augeri autem cuz hoc fiat accidit frumentum.** T.c.

¶ Ostẽdit qũo dicti antiqui dictã positionẽ fulciebant: fulcimẽtum aũt rõnis duplr̃ fieri hꝫ. p̃mo adducẽdo rõnes ad ꝑpositũ. scđo soluẽdo rõnes in ꝯtriuz. duo ğ facit: qꝛ p̃mo ponit rõnes antiquoꝝ q̃s adducebãt ad sustinẽduz ꝑpositũ. scđo ostẽdit qũo soluebãt rõnes in contrariuz. ibi. (Ubicũqꝫ .n. oĩa.) Circa p̃mũ duo facit: qꝛ p̃mo ponit dictas rõnes. scđo adaptat eas ad partes aĩaliũ in gbus maxie: videt̃ esse actio ꝑpter finẽ. ibi. (Quare qđ ꝓhibet.) Prima in duas r̃m ꝙ ostẽdit duplr̃ intentuz. scđa ibi. (Silr̃ si perdit̃.) Dicit ğ. ꝙ hꝫ oppositionem .i. dubitationẽ ꝙ qđ .i. ꝙ aliquid ꝓhibeat nãm nõ facere ꝑpter hoc: neqꝫ facere qꝛ meliꝰ est: sꝫ solũ agere ex necessitate mãe: sꝫ sic pluit iupiter .i. deus vel orbis nõ vt augmẽtet frumẽtũ: sed ex necessitate materie. ꝙ autem sic ex necessitate fiat pꝫ: qꝛ sursuz ductaz aquã opꝫ ꝯgelari ꝛ cõgelatam aquã aportet deorsum venire: ꝛ cuz hoc fiat accidit augeri frumẽtum: nõ ğ fit pluuia ꝑpter augmẽtum frumẽti: sꝫ ex nec̃itate mãe: cõtingẽt e .n. aliquẽ effectũ ex nec̃itate mãe ꝑ accidẽs ẽ ꝙ ex eo eueniat aliquod bonuz vl̃ aliquis finis. ¶ Notãdum autẽ ꝙ dicit qꝛ iupiter pluit: qꝛ antiqui phi quasi non ꝑceperunt nisi corporalia. primus .n. inter eos qui visus ẽ dicere aliqđ de incorporalibus fuit Anaxa. ponẽs causaz agẽtem intellectũ. ideo iouem appellat factorẽ pluuie: quia more antiquoꝝ reducit hꝰ effectus tãq̃ in cãz vltimaz in aliquid corporale. ¶ Uel possumꝰ dicere ꝙ qꝛ nãliter intelligentie ꝛ deus scđm ea que innotescũt sensui nõ efficiunt tales effectus nisi mediantibus corporibus supercelestibus: ideo causam agentem respectu talium appellat iouem siue orbem.

Dubitaret forte aliquis: quia videtur antiquos posuisse causam agẽtẽ respectu […]

effectuuz cum ponerent: aquã sursum duci: ꝛ sursum ductam a frigore congelari. nõ ergo oĩa reducebant in necessitatem mãe. ¶ Dõm ꝙ vt pꝫ per phm circa finez secũdi de generatione. multi antiquoꝝ posuerunt mãz mouere seipsam ad formaz: ꝛ qꝛ vt ait cõmentator eadẽ ratio est de forma ꝛ de actione: si mã mouebat seipsam ad formã seipsam mouebat ad agendũ: oẽs ḡ tales effectus ꝛ oẽs motus ꝛ vniuersaliter oẽs actus fm hꝰ opinionem reducebanť in mãm tãq̃ in cãm ̃pncipalẽ: vel possumus dicere. vt supra dicebamꝰ: ꝙ q̃ntũcũq̃ ponerent causam agentem ex quo nõ ponebãt eam agere ex intentione finis: ponebant talia ̨puenire ex necessitate mãe. qcqd enim oꝫ sic esse si sit ̃pter itentionẽ agẽtis dꝫ ̨puenire ex necessitate mãe.

T.c.53. [?] 75.

dub.2ª **Ulterius** forte dubitaret aliquis vtrũ hoc sit verum ꝙ quicqd est ̃pter intentionẽ agentis possit dici cõtingere ex necessitate mãe. ¶ Dõm ꝙ si agens plene dominareť mãe: ita ꝙ nec mã nec que se tenent ex parte eius impedire possent actionem ipsius: hꝰ agens semp cõsequereť itentum: ꝛ nihil accideret ei preter intentionẽ. necessitas ergo mãe. vel aliquid se tenens ex ̨pte mãe facit ꝙ fiat sextꝰ digitus in manu: vel ꝙ fiat aliquid preter intentionẽ agentis: ꝛ quia talium mã est cã: dicimꝰ que fiunt ̃pter finẽ contigere ex necessitate mãe: ꝛ maxime talia facta ̃pter finẽ vel ̃pter intẽtionẽ agentis dicunť contingere ex necessitate mãe: q̃ necesse est fieri: vt si aquã supius ductam necesse est cõgelari: si cõgelatio a nullo agente intenditur: oportebit eaz contingere ex necessitate mãe. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Similiter si perdiť frumẽtũ in area nõ huiꝰ causa pluit vt perdatur: sed hoc accidit.

¶ Ostendit hoc idẽ alia ratione formeť aũt sic rõ. si pluuia esset ̨ppter augmentum frumẽti: vel aliquid aliud in nãlibus esset ̨ppter aliquem finẽ: tunc per talia non contingeret ̨ɔriũ illius finis: sed pluuia non solum auget frumentum: sed destruit: vt cũ pluit frumẽto existẽte in area. ergo pluuia non est propter frumentum: nec per consequens aliquid phisicum est ̨ppter finem aliquẽ. de hac autẽ rõne non plus ponit nisi ꝙ nõ semper pluuia augmẽtat frumẽtũ: sꝫ ɔ̃struit: lꝫ pluuia destructionem non intendat: iõ ait. ꝙ similiter si perdiť frumentum in area non huius cã pluit vt perdať: sed h̃ accidit. sic supple si ɔtingat frumentũ augmentari nõ pluit vt augmenteť sed hoc accidit. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Quare quid ̨phibet sic ꝛ partes se habere in natura vt dẽtes ex necessitate oriri: anteriores quidem acutos aptos ad diuidendũ: maxillares autem latos ꝛ vtiles ad conterendum cibum: qm̃ non ̨ppter hoc: h̃ fieri sed simul euenire. Similiter autem est ꝛ de alijs ̨ptibus in quibꝰ videť esse qd̃ ̨ppter hoc.

¶ Adaptat qd̃ dixerat ad ̨ptes aĩalium sic se habere in natura: ꝙ. s. fiant ex necc̃itate mãe. vt dẽtes ex necessitate materie vel ex necessitate. i. absq̃ deliberatiõe ɔtingit oriri anteriores quidẽ dentes acutos aptos ad diuidẽdum: maxillares ãt latos ꝛ vtiles ad conterenduz cibos: nõ qm̃ contingat h̃ fieri ̨ppter hoc. i. ̨ppter hꝰ finẽ sed simul cõtingit talia euenire ex necessitate materie. materia enim que apta nata fuit ire ad partẽ ãteriorez iuit ad partem illam. mã vero que nata est ire ad partẽ aliam iuit ad partez aliam. Sic autem euntemã absq̃ alia intentiõe finis accidit hos dentes fieri acutos alios vero latos. ꝛ qd̃ dictum est de dentibus vt dicebant dicti phi similiter est in partibus aĩalis in quibꝰ vĩ eẽ aliquid ̨ppter hoc. i. ̨ppter finẽ: nõ tñ est ̨ppter finẽ: sed ex necessitate mãe. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ubicunq̃ eniz omnia accidunt: sicut si propter hoc fiant. Hec quidez saluata sunt ab eo qd̃ ̨ppter se vanum constantia apte. Quecunq̃ vero non sic: perdita sunt: ꝛ ̨pduntur quẽadmodum empedocles dixit bouigenas ꝛ viripas. ¶ Ratio qdẽ igiť q̃ vtiq̃ deficiet aliqs hec ẽ: ꝛ si aliqua alia huiusmodi est. T.c.77

¶ Ostendit qũo sic opinãtes soluebãt rõnes in ̨ɔriũ. vĩ. n. eẽ ̨ɔ rõnẽ ̨ptes aĩalis nõ eẽ ̨pp finẽ: cũ semp vĩ vtplurimũ sic ordinate se hẽant fm ꝙ per eas aĩal ẽ aptũ natum consequi salutẽ: ad hoc aũt saluandũ dicebat empedo. i ercatõe mũdi diuersa aĩalia ɔstructa fuisse: q̃dã iordinata q̃ erant ̨ptiꝫ hõ ꝛ partim bos ꝛ hñtia ̨ptes iordinate dispositas: ꝛ hꝰ aĩalia ̨pierunt: alia võ fuerũt ordinata ꝛ cõposita vt ista q̃videmꝰ: ꝛ talia sunt manẽtia. totũ ergo h̃ fuit a casu vel ex necessitate mãe. ꝙ igiť videmus vtplurimũ vel vt semp aĩalia hñtia ̨ptes ordinatas nõ est ̨pp itentionẽ hꝰ finis: sꝫ qꝛ talia sũt saluata h̃ ẽ ergo qd̃ ait: ꝙ vbicũq̃ i aĩalibus accidũt oĩa. i. ɔiungunť oẽs ̨ptes sicut si fiant ̨pp hoc. i. ̨pp finem vt ̨ppter salutẽ aĩalis: h̃ quidẽ aĩalia saluata sunt: ꝛ sunt constantia. i. ɔposita apte ꝛ debite ab eo qd̃ ẽ ̨pp se vanũ. i. a cãu ꝛ ex necessitate mãe: q̃cũq̃ võ aĩalia nõ sic sunt ɔposita ̨pdita sunt ꝛ ̨pdunť q̃ttidie: si talia fiant: quẽadmodum empe. dixit bouigenas q̃ erãt fm medietatẽ hõ ꝛ fꝫ medietatem bos ꝛ viriperas que erant i medietate vipera ꝛ in medietate aliud animal. talia ergo non saluabantur: subdit aũt q̃si epilogando ꝙ rõ q̃ igiť vtiq̃ deficiet. i. dubitabit aliquia vtrũ nã agat ̨ppter finẽ h̃ ẽ q̃ dicta est ꝛ si aliqua alia hꝰ est qꝛ plures alie rõnes possũt ad hoc adduci. ¶ Notandũ aũt q̃si q̃tuor tacta eẽ propter que ̨pbari posset nãz nõ agere ̨ppter finẽ. ̃pmo qꝛ agit ex necessitate mãe vt pluit nõ ̨ppter finẽ. Sꝫ qꝛ aq̃ coagulata descendit ex necessitate mãe. Scdõ propter errorez quẽ videmꝰ in nã ɔtigere vt pluit nõ ̨ppter augmentũ frumẽti cũ per pluuiã ɔtingat frumẽtũ destrui. Tertio nã nõ agit ̨ppter finẽ: qꝛ partes aĩaliũ facit absq̃ deliberatiõe ex quadã necessitate. Quarto vĩ tolli in phycis actio ̨ppter finẽ: qꝛ vt dicebant antiqui oĩa sunt a casu. posset ergo qui vellet ̨ptẽ ̃pcedẽtẽ ̃pma facie diuidere in ̨ptes q̃tuor fm ꝙ his q̃tuor modis vĩ oñdi nãz nõ agere ̨ppter finez: scdã ibi. (Similr̃ si perdiť.) 3ª ibi. (Quare qd ̨phibet.) 4ª ibi. (Ubicũq̃. n.) sñia ãt partiuz visa est per iam dicta. Lectio. XIIII.

Sed ipossibile est ista huc habere modum: hec quidem. n. ꝛ quecũq̃ sunt a natura aut semp sic fiunt: aut sicut frequẽter. Sed eoꝝ quẽ sunt a fortuna ꝛ per se vano nihil. Neq̃. n. a fortũa neq̃ a casu videť pluere multotiens hyeme: sꝫ forte sub cane. Neq̃ cauma sub cane: sed si hyeme. Si igiť a casu videtur: aut ̨ppter hoc eẽ: sed nõ possibile est hoc eẽ neq̃ a casu: neq̃ ̨p se vano: propter aliqd vtiq̃ erũt. At vero nã sunt huiusmodi oĩa: quẽadmodũ ꝛ ipi firmabãt hoc dicentes. Est itaq̃ qd̃ propter aliqd in his que natura fiunt ꝛ sunt.

¶ Narrata opinione antiquorum negantium naturam agere propter finem: in parte ista improbat illam opinionem ostendens per plures rones: quod oportet dicere naturam agere propter finem. diuiditur autem hec pars in quinque: secundum quod quinque rones adducit ad hoc ostendendum. secunda ibi. (Amplius in quibus.) 3a ibi. (Omnino autem ars.) 4a ibi. (Maxime autem manifestum.) quinta ibi. (Et quoniam natura dupliciter.) Dicit ergo primo quod impossibile est ista naturalia hunc habere modum quod fiant a casu solum vel ex necessitate materie et non propter finem. hec quidem enim quecumque sunt natura aut fiunt sic semper: aut sicut frequenter: sed eorum que fiunt a fortuna vel a per se vano nihil fit sicut semper vel sicut frequenter. Nam pluere multotiens quod fit in hyeme non videtur fieri a fortuna neque a casu: sed forte pluere sub cane est a casu: sic etiam neque cauma. i. estus si est sub cane. i. in diebus canicularibus: sed si in hyeme. super est calor forte esset a casu. Si igitur naturalia aut videntur esse a casu aut propter hoc. i. propter finem: sed non possibile hec naturalia esse neque a casu neque a per se vano: quia sunt semper aut frequenter ex necessitate utique erunt propter aliquid. i. propter finem. confirmat autem quod dixerat ex assensu dictorum phorum dicens: quod queadmodum dicti phi firmant hoc dicentes omnia que sunt natura sunt hec. quod sunt semper vel frequenter. non ergo sunt a casu: sed propter finem: ideo subdit: quod est itaque quod est propter aliquid. i. propter finem in his que sunt et fiunt natura. ¶ Notandum autem quod dicit quod pluuia sub cane: et cauma in hyeme sunt forte a casu: quia effectuum hic existentium non solum causa est sol: sed alii planete. licet ergo sol in hyeme non habeat generare calorem et estum: non tamen propter hoc calor in hyeme erit casualis. poterit. n. habere causam per se et determinatam: ut forte: quia mars vel alius planeta calidus erit in calidis signis: ideo non simpliciter asserit calorem in hyeme esse casualem: et quod dictum est de calore vel de caumate respectu hyemis intelligendum est de pluuia respectu canis. canis enim ut dicitur est quedam stella in orbe leonis sub qua sol existens tamen estum generat ut non sit aptum tempus ad generationem pluuie: sicut nec hyems est aptum tempus ad generationem caloris.

Dub. p. **Dubitaret** forte aliquis utrum verum sit quod phs ait. s. effectus naturales esse vel a casu vel propter finem. videtur autem quod non. Nam quedam sunt ex necessitate materie: cuiusmodi est corruptio animalis. nullus. n. diceret animal casualiter corrumpi: cum omne corruptibile de necessitate corrumpatur. nec etiam dicendum est corruptionem intentam esse ab aliquo agente propter finem. non ergo sufficiens est dicta diuisio. ¶ Dicendum quod supposito naturam agere propter finem effectuum naturalium triplicem rationem assignare possumus. s. finem casum et necessitatem materie. Nam hi effectus vel contingunt raro. vel ut frequenter vel semper. sed ut raro causa est fortuna et casus. ostendebatur enim supra quod quicquid per comparationem ad causam est raro: est a casu vel a fortuna. Sed si hi effectus non sint raro: sed sint ut frequenter vel semper vel habent causam determinatam et per se: et tunc sunt propter finem vel habent solum causam per accidens: et tunc contingunt ex necessitate materie. sic ergo loquendum est supposito naturam agere propter finem: sed si propter finem non ageret vel nihil fieret: vel quicquid fieret esset casuale: quod dupliciti via potest declarari. primo sic. quia si nihil esset intentum ab agente et nihil fieret propter finem: nihil per comparationem ad causam esset frequenter vel semper. Nam ex hoc aliquid per comparationem ad causam est frequenter vel semper: quia est a causa intentum: vel quia est quasi inseparabiliter annexum ei quod a causa intenditur: sed si nihil per comparationem ad causam esset frequenter vel semper: vel nihil fieret vel quicquid fieret esset per comparationem ad causam in paucioribus: et raro. et quia omne tale est casuale vel fortuitum quicquid esset: esset a casu: vel a per se vano. Diuisio ergo phi dicentis omne quod est aut est propter finem vel a casu vera et recta est. si consideretur opinio antiquorum contra quam procedit. ¶ Secunda via ad declarandum hoc idem sic haberi potest: quia ut ex superioribus aliqualiter patet: intentorum quedam sunt intenta principaliter: quedam interpretatiue: quedam autem nullo modo nisi solum per accidens. per se et directe intenditur quicquid est quod sibi constituit aliquis tamquam finem. interpretatiue autem intenditur quod ut semper vel ut frequenter annexum est tali fini: ut si intemperatus volens delectationem fornicationis: nolit autem turpitudinem eius: tamen quia huius turpitudo semper annexa est illi delectationi: ridiculum est dicere: quod quis velit delectationem illam: et tamen nullo modo velit turpitudinem sibi annexam: vel id quod ut semper vel ut frequenter sequitur ad illum actum: ut plane videtur velle phs in libro eth. quia ergo si non esset actio propter finem nihil esset intentum principaliter vel interpretatiue siue ex consequenti: nihil per comparationem ad causam esset ut frequenter vel ut semper: quia omne tale vel est intentum principaliter vel interpretatiue et ex consequenti. hoc ergo posito vel nihil fieret vel quicquid fieret per comparationem ad causam: esset raro vel casuale: et nec esset intentum principaliter vel ex consequenti siue interpretatiue. Si ergo nihil esset propter finem: ut patet per iam dicta vel nihil fieret vel quicquid esset casuale esset.

Dubitaret forte aliquis. utrum natura agat propter finem. ¶ Dicendum quod tota causa quare natura Dub. 2 non videtur agere propter finem videtur oriri ex eo quod natura cognitione caret. hoc autem non obstante triplici via ostendere possumus naturam agere propter finem: prima via sumitur ex ordine nature ad intelligentias. secunda ex ordine intentionis ad cognitionem. tertia ex ordine motus ad motorem immobilem. ¶ Prima via sic patet. Nam ut in de generatione ostendimus: non oportet quod quicquid intendit aliquid vel agit propter finem: quod hoc agat per cognitionem: que est in ipso. sufficit autem quod agat id per cognitionem que est in alio: inquantum dirigitur ab habente cognitionem. nullus enim negaret quod voluntas intenderet: vel quod voluntatis non sit agere propter finem: et tamen voluntas non cognoscit: sed a cognoscente dirigitur: quia dirigitur ab intellectu: ita quod opus voluntatis est quasi opus intellectus: inquantum ab intellectu dirigitur: sic etiam licet natura non cognoscat. tamen quia dirigitur a cognoscente ut ab intelligentiis: et opus nature est quodam modo opus intelligentie dici potest quod natura intendat: et quod agat propter finem: inquantum intelligentia mouens naturam propter finem agit. ex ordine ergo nature ad intelligentias possumus dicere naturam agere propter finem. ¶ Secunda via ad ostendendum hoc idem sumitur ex ordine intentionis vel ex ordine actionis intente ad ipsam cognitionem. nisi enim precederet cognitio vel origine vel tempore nihil intenderetur. cognitio ergo aliquo modo precedit: sed tamen postquam agens adeptum est formam vel habitum inclinantem per modum nature: non oportet quod agendo actionem debitam vel intentam: quod de ea cogitet vel aduertat: nisi enim quis ex precedente premeditatione citharizare adisceret: numquam citharizare sciret: sed postquam adeptus est plene artem et habitum citharizandi: multotiens debite et ordinate citharizat: et tamen nihil de actu illo cogitat. Non ergo semper cogitatio et intentio concomitantur actionem intentam et ordinatam. Cum ergo forma naturalis non minus inclinet in modum nature quam habitus et ars: non oportet quod natura cogitet vel deliberet ad hoc quod agat actionem intentam et ordinatam et propter finem: sed sufficit quod forma per quam agit sit per intelligentias et per cognitionem inductam: sicut: ut dicebatur: non oportet quod agens actionem artis cogitet vel deliberet cum agit propter finem: sed sufficit artem vel habitum illum esse per meditationem vel per cognitionem inductam. ¶ Tertia via sumitur ex ordine motus naturalis ad motorem immobilem. Cum enim omnis

talis mot' per se ⁊ directe reducat̃ in motorez imobilē: q: mouere imobiliter est mouere sub rōne finis: ⁊ sicut desideratū ⁊ amatum: q: nihil mouet̃ a fine: nisi finem intendat: ⁊ agat pp finē: ex quo tota natura mouet̃ a fine ⁊ a motore imobili: tota nā intendit pticipare diuinum bonū: ⁊ itendit finē quē pstituit sibi motor imobilis de' bñdictus in secula. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Amplius in quibuscūq; finis aliquis est huiusmodi cā agit qd prius ⁊ qd consequenter. T.c.78. Ergo sicut agitur: sic aptum natum est: ⁊ sic aptum natum est: sic agit̃ vnūquodq; si non aliquid impediat: agit autem propter hoc: ⁊ aptū natuz est: itaq; huiusmodi cā vt si dom' esset eoꝝ que nā fiunt: sic vtiq; facta esset: sicut nunc ab arte est. Si aūt que natura non soluz natura sed arte fierent: similr̃ vtiq; fierent: s3 q apta nata sunt: ꝓpter hoc alteꝝ alterum.

¶ Adducit rōnem secundam dicens. q in quibuscūq; est finis aliquis: hō cā agitur qd prius est: ⁊ qd consequenter. ergo qd est ꝓpter finem sicut agitur sic aptum natū est agi: ⁊ cōuertit: q: sicut aptum natum est agi sic agit̃ vnūquodq; qd est ꝓpter finē: si nō aliquid impediat illud: ergo qd est aptuz natū sic agi: agitur ꝓpter hoc. i. ꝓpter finem: itaq; sequetur opus nāe esse causa hō. i. ꝓpter finem: cuz agatur vt aptum natum est. Posset ergo sic formari ratio. qcqd agitur vt aptum natum est: agitur causa hō ⁊ ꝓpter finē. opus nāe si nō ipediat̃ agit̃ vt aptū natū est. ergo ⁊c. Q: autem opus nāe agatur vt aptū natum est: manifestat per analogiā quā h3 ad artem. d. q si domus esset eoꝝ que fiunt nā: sic vtiq; facta esset sicut nūc est ab arte: sic ēt que sunt nā si non solū nā fierēt s3 arte: similiter vtique fierent s̃m q sunt apta nata fieri. ergo taz opa nāe q̃z artis sunt vt apta nata sunt fieri. g in eis ē alteꝝ pp alteꝝ. i. est opatio pp finē: q: i talibus est alterum: vt qd est ad finem est propter alterū: idest propter finem. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.79. ¶ Omnino autem ars alia quidem perficit: q natura non pōt opari: alia vero imitatur. Si igitur que sunt s̃m artem: ꝓpter hec sunt. manifestum q ⁊ que sunt s̃m nām. Similr̃ enī se habent in his que sunt s̃m artē ⁊ in his que s̃m nām posteriora ad priora.

¶ Ponit tertiam rationē dicens. q oīno ars: alia quidē perficit: que nā n̄ pōt opari. alia vō imitatur. si ergo tanta est analogia inter artem ⁊ nām: si ea q̄ sunt s̃m artez sunt ꝓpter hoc: idest ꝓpter finē: manifestum est q que sunt s̃m naturam: erūt etiam ꝓpter finē: q: vt dictum est: similiter se habent posteriora ad priora adinuicem in his que sunt s̃m artem: ⁊ in his que sunt s̃m nāz. Nā si est tanta analogia inter artez ⁊ nām: oportet q sicut ars agit propter finem: ⁊ in talibus priora: ⁊ ea que sunt ad finē: sunt ꝓpter posteriora ⁊ ꝓpter finem: sic opz q ⁊ nā agat ꝓpter finē: ⁊ in naturalibus p̄ora ⁊ ea que sunt ad finez sunt ꝓpter posteriora ⁊ ꝓpter finem. ¶ Notādum autez q ars imitat̃ nām ⁊ perficit ipsam. perficit autez eā: q: natura est determinata ad vnum: ars vero quia non sic determinat̃: pōt in rebus naturalibus aliquas formas īducere: quas nō pōt ipsa nā: vel ars perficit nām: q: virtute artis pōt iuuari nā: vt celeri' ⁊ facilius consequat̃ intentū. possunt enim per artez sic ꝓporcionari actiua ⁊ passiua: vt expeditius ex eis sequatur effectus. imitat̃ autem ars nāz: q: cū itellect' nr̄ teneat infimū gradum in genere intelligentiaꝝ: ⁊ imitet̃ eas: oz q ars itellectus nostri aliquo mō imitet̃ nāz: in qua refulget op' ⁊ ars itelligentiaꝝ. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Maxime autem manifestuz est in aīalibus alioꝝ: que neq; arte: neq; q̄situra: neq; deliberatura faciunt. Unde dubitāt quidā. vtruz intellectu aut quodam alio operant̃ aranee ⁊ formice ⁊ huiusmodi. Paulatim aūt sic ꝓcedenti ⁊ in plantis apparet expedientia quedā facta ꝓpter finē: vt folia ꝓpter fruct' coopertimentum. Quare si nā facit: ⁊ ꝓpter hoc hirūdo nidum: ⁊ aranea telam: ⁊ plante folia grā fructuum: ⁊ radices non sursum: sed deorsuz gratia vegetandi. Manifestū q causa huiusmodi est in his que nā fiunt ⁊ sunt. T.c.80.

¶ Ponit quartā rōnē. d. q max' manifestū est nāz agere ꝓpter finē in aīalib' de numero alioꝝ ab homine: q nec arte nec quesitura. i. inquisitura: neq; deliberatura faciunt qd faciūt. vñ cū aranee ⁊ formice ⁊ yrūdines ⁊ hō aīalia agant ordinate: ⁊ ꝓpter finem: dubitant qdaz vtrū intellectu aut quodam alio operant̃. imo paulatiz sic procedenti non solū in aīalibus videm' actionem ꝓpter finē: sed etiam in plantis apparent q̄dam expedientia pp finē fcā: vt folia pp coopientū fruct': q̄re si hō opa nā fac: ⁊ hyrundo fac̃ nidū ⁊ aranea telā pp h̃. i. pp finez: ⁊ plante faciūt folia grā fructuū: ⁊ hn̄t radices nō sursum: s3 deorsuz: ⁊ hoc ꝓpter finē: vt grā vegetandi ⁊ accipiēdi nutrimētū: q: oīa talia opa sunt nālia ex quo sunt ꝓpter finez. Manifestū est q in his que nā fiunt: ⁊ ea que nā facit: sunt cā hō. i. ꝓpter finem.

Dubitaret forte aliqs vtrū yrūdines ⁊ aranee ⁊ cetera talia agant q̄ agūt ex arte vel ex deliberatione. ¶ Dicendū q duplici via iuestigare possumus talia nō agere ex arte vel ex deliberatione: q: opus artis ⁊ deliberatū subtili' fit q̄to diutius agitur. aranee autem ⁊ alia hō nō subtiliori mō faciūt sua opa si diutius operent̃. rursus ars seqtur iuentionē iduidui. in eadē enim spē opantes s̃m artē s̃m magis ⁊ minus subtilē iuentionē magis ⁊ min' subtiliter opant̃. nā. n. dicit id in quo cōmunicāt iduidua: participantia eandem spēm. que ergo in eadē spē vniformiter agūt: non opant̃ ex arte: sed ex instinctu nāe: ⁊ q: aranee eodē modo faciunt telam ⁊ yrūdines nidū: sequit̃ talia nō opari ex deliberatiōe vel ex arte: sed ex instinctu nāe. Si ergo talia agunt ꝓpter finē: q: yrūdines faciunt nidū propter filios conseruandos: aranee telaz ꝓpter cibum capiendū: q: opant̃ ex instinctu nāe: ⁊ eoꝝ opus est opus nāe: opz naturam agere ꝓpter finem: cuz talia: vt dictū est: finis grā operent̃. ¶ Deinde cum dicit. Dub.p̃s

¶ Et qm̄ nā dupl'r alia quidem sicut mā: alia vero sicut forma: finis autem hec est: propter finem aūt alia sunt: hec vtiq; erit cā c' grā. T.c.81.

¶ Adducit quintam ⁊ vltimam rationez q natura agit propter finem. d. q natura dupliciter dr̃. alia quidez sicut materia: alia autem sicut forma: finis autez est hec: vel est h̃: vt h3: alia lr̃a. i. est forma: ⁊ q: de ratione finis est q ꝓpter finē sint alia: h̃ vtiq;. i. forma erit cuius grā sunt alia. si ergo forma est natura: ⁊ natura inducit formam: si propter formam sunt alia: oportet naturam agere propter finem: quia agit formam: propter quaz ⁊ cu

ius gratia sunt alia. Lectio. XV.

T.c.82. PEccatum autem fit τ in his que sūt ſm artem. Scripsit enim non recte grammaticus: τ potauit medicus non recte potionē. Quare manifestū est φ contingit τ in his que ſm nām sunt: que non sunt. Sic igit̄ sunt quedam ſm artem: in qb⁹ qđ recte fit: ꝑpter aliquid fit: ī quib⁹ etiā peccat: alicuius gratia aguntur: sed fallit similiter vtiq; τ in physicis. Et mōstra sūt peccata illius qđ ꝑpter aliquid est. Et in substantijs ergo que sunt ex principio bouigena si nō ad aliquē terminū τ finē poſſia erāt venire: corrupto pricipio aliquo facta sunt sicut nūc semine.

¶ Narrata autem opinione antiquoꝝ negantium agere nām ꝑpter finē: τ adductis rationib⁹ ꝓbantibus φ opꝫ ponere in physicis esse actionē ꝑpter finē. in parte ista soluit antiquoꝝ rōnes: ꝑpter quas videbant̄ negare nām agere ꝑpter finē: τ remouet que vident̄ cōtradicere huic veritati: φ. s. sit nālis actio ꝑpter finē: ſꝫ vt dicebat̄: in dictis antiquoꝝ tangebant̄ q̄tuor: ꝑpter q̄ videbat̄ ostendi nām non agere ꝑpter finē: scꝫ necessitas māe: peccatum nāe: ideliberatio: τ casualitas. ideo q̄tuor facit: ſꝫ φ has q̄tuor difficultates remouet. pmo enim ostendit nām agere ꝑpter finē remouendo difficultatem sumptaꝫ ex errore vel ex peccato nāe. secūdo remouet difficultatem sumptaꝫ ex casu. tertio sumptā ex necessitate māe. quarto ex indeliberatione. secunda ibi. (Amplius necesse est.) tertia ibi. (Omnino aūt destruit.) Quarta ibi. (Incōueniēs aūt.) Dicit ḡ φ peccatum fit in his que sunt secūdum artem: qꝛ scripsit nō recte grāmaticus: τ potauit medicus potionem non recte: vel non rectam: vt habet alia littera: q̄re manifestū est: φ in his que sunt. sup. ſm nāꝫ: ꝯuenit. sup. similr̄ peccare. Si igitur quedā sunt ſm artē: in quibus qđ fit ꝑꝑ aliquid: fit recte: τ etiam quedam sunt in arte: que agūtur gratia alicuius. i. gratia finis: in quibus peccatur: τ non recte agitur: sed fallit̄. ars ergo agit ꝑpter finē: nō obstante φ ſm eam peccat̄ τ fallit̄. similiter vtiq; τ in physicis erit. s. actio ꝑpter fineꝫ: non obstante φ in eis cōtingit peccatū τ inordinatio. iđ subdit. φ mōstra sūt peccata illius. i. actionis naturalis: qđ. i. que actio est ꝑpter aliquid. i. ꝑpter finē. in substantijs ergo que ſꝫ empe. a ꝑncipio sunt bouigena sꝫ ille sube vł illa naturalia non erant possibilia venire ad aliquē finē vel ad aliquē terminū. h̄ non erat qꝛ nā nō agat ꝑpter finē sed nālia illa facta sunt talia aliquo ꝑncipio corrupto. Nam sicut nūc in semine. sup. ꝑpter corruptionē. supple pōt ꝯtigere monstrū τ peccatū: sic ab initio qn̄ facta fuerunt bouigena cōtigerunt talia monstra ꝑpter corruptionem alicuius seminis vel alicuius alterius ꝑncipij. ¶ Notanduꝫ aūt ph̄m adduxisse simile de arte: qꝛ antiq̄ phī cōcedebāt in arte eē actionem ꝑpter finē. Sed nō concedebant hoc in natura. Si ergo ars agit ꝑpter fineꝫ: τ tn̄ contingit peccatū in arte: nā poterit agere ꝑpter finem: non obstante φ cōtingit peccatū circa ipsam: siue ergo fiant monstra ex corruptiōe seminis: siue fiat pluuia tempore messium: τ destruat̄ frumentū: hoc est per accn̄s τ ī paucioꝛib⁹: nec ꝑꝑ h̄ arguit̄ nāꝫ nō agere ꝑꝑ finē. amota est ḡ illa difficultas antiq̄ꝝ negantiū nāꝫ nō agere ꝑꝑ finē: qꝛ contingit peccatuꝫ in nā: vł qꝛ ꝯtingit aliqn̄ nō agere ꝑpter finē. ¶ Notandū etiam hanc rōnem: videlicet nām nō agere ꝑpter finem: qꝛ contingit peccatū in natura: τ non semꝑ est ibi cōsecutio finis: nō solū nō ꝓbare ꝓpositū: sed petere qđ est in contrarium: τ arguere oppositū. peccatū. n. τ error τ inordinatio nō sumit̄ nisi per compationē ad finē: ex hoc enim qs ordinate agit: qꝛ debito mō finē consequitur. Ex hoc autē agit inordinate: qꝛ debito fine priuat̄. tolle finē: tollis omnē inordinatianem τ peccatuꝫ. ergo eoipso φ in nā hꝫ esse inordinatio τ peccatuꝫ: arguitur oppositum ei⁹ qđ cōcedebant antiqui: videlicet φ nālis actio nō esse habeat propter finem. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Amplius necesse est semen fieri ꝑmuꝫ: sed non statim animalia: τ molle natura primuꝫ quod semen erat. T.c.83.

¶ Remouet difficultatē sumptam ex parte casus. ostēdit enim nāꝫ agere ꝑpter finem: qꝛ generatiōes aīaliū τ plantaꝝ non sunt casuales τ fortuite: vt credebat empe. circa hoc autem tria facit: secūdū φ tripliciter ꝓbat intentum. secūda ibi. (Amplius in plantis.) tertia ibi. (Adhuc oportebat.) Prima ratio talis est. qꝛ qđ fit ordinate τ debite non fit a casu. generatio aīaliū fit ordinate τ debite. ergo τc. de hac autem rōne nō plus ponit: nisi qꝛ generationem aīalium ostendit fieri ordinate τ debite. d. φ necesse est semen fieri ꝑmuꝫ τ facto semine non statiꝫ sunt aīalia: τ qđ est semē prius erat molle. vt sup. nā melius posset opari ex eo. ex hoc ergo semine nō statim: sed ꝑ ꝓcessuꝫ tēporis τ ordiate fiūt aīalia: q̄ oīa īdicant actiōes nāles nō eē a casu. ¶ Deinde cū dicit. Dub.2.

¶ Amplius τ in plantis inest qđ ꝑpter h̄: minus autem dearticulatum est. vtrum igitur in arboribus fiant sicut bouigene τ viripere: sic vitigene τ oliuipere aut non. Incōueniēs enī est: ſꝫ tn̄ oportuit: si quidē in aīalibus est.

¶ Adducit scđaꝫ rōnē. d. φ in plantis inest opari ꝑpter h̄. i. ꝑꝑ finē: min⁹ tn̄ ē dearticulatū. i. ē distictū τ organizatū: qđ ē in plantis q̄ꝫ qđ est in aīalib⁹. si ḡ ī aīalib⁹ nō ē opatio ꝑꝑ finē: multo min⁹ τ in plantis: τ si aīalia gnānt̄ casu. mlto magis τ plante. querit̄ ḡ ab empe. vtrū sicut fiūt bouigene τ viripe in aīalibus: sic fiāt in arboribus vitigene. i. aliqd qđ sit media vitis τ medi⁹ homo: τ oliuipere. i. aliquid qđ sit media oliua τ media vipera: aut nō ꝯtingāt talia in arboribus. Incōueniēs ē enꝫ talia ponere circa arbores: oportuit tn̄ in arborib⁹ sic eē si quidem in aīalibus sic est. ¶ Notandū āt φ casuale τ ꝑ accn̄s ꝯtingit in his que fiūt ꝑter ītentionē. q̄to ergo agēs cū maiori ītentōe agit circa aliqd. tāto in actione sua: ꝑ se loquendo: pauciora vident̄ ꝯtigere casualia. τ qꝛ nā magis vr̄ eē ītēta circa gnōnē aīaliū: cui⁹ ꝑtes τ mēbra facit magis organizata τ distīcta: q̄ꝫ circa gnātionē plantaꝝ: q̄s nō ita dearticulatas τ organizatas fac. si ḡ cōtingit casus circa aīalia: τ fiunt bouigene casualr̄ fiunt vitigene τ oliuipe casualiter. ¶ Notandū aūt φ ſm cōmentatorē ꝑ oliuigenas ītelligit aliqd qđ sit media oliua τ media vitis: sed istđ stare nō pōt. Nā si ex cōmixtione seminū diuersoꝝ aīaliū gnāri pōt aliqđ monstruꝫ ſm aliquas ꝑtes ꝯueniēs cū vno aīali: τ ſm alias cū alio: nō est inconueniens per īsertionē plantaꝝ fieri aliquā: cu⁹ vna pars ꝯueniat cū vna arbore: τ alia cū alia. vt cu⁹ vna sit oliua τ alia vitis: iđ melı⁹ videt̄ eē dōm: vt ꝑ oliuigenā ītēdat aliqd qđ sit media oliua τ medi⁹ hō ł aliqđ aliđ aīal: τ ꝑ oliuipas ītelligat φ sit media oliua τ media vipa. hāc. n. cōmixtionē nullus vidit: τ mos est dare: si talia sic essent casualia: vt empe. posuit. Si ergo talia sunt īpoſſia: īpoſſe ē oīa eē a casu: τ nihil eē ꝑꝑ finē. Com.

Dub. 3ᵃ **Dubitaret** forte aliquis vtrū verum sit: ꝙ si eēt dare bouigenas ꝙ esset dare oliuigenas vel viripas. videt̄ ꝙ nō. maior enim ꝯueniētia est inter aīal ꝛ aīal q̄ꝫ īter plantā ꝛ aīal. Si ḡ ex aliq̄ ꝯmixtione pōt resultare aliqd: qđ ex vna parte sit vnuz aīal: ꝛ ex alia pte aliud: non tñ ꝑpter hoc sequit̄ ꝙ possit eē aliquid cuius vna pars sit planta: ꝛ alia aīal: maioꝛ eniz est inordinatio nāe: ꝛ maius peccatū si fieret mōstrum cōmunicās cū aīali ꝛ planta: q̄ꝫ ꝯmunicans cū diuersis aīalibus. dare ergo ꝙ si est talis inordinatio in aīalibꝰ ꝙ sit in plantis: est arguere affirmando per locū a maiori. nō ergo valet argumentū. ⁋ Dōm ꝙ magis ꝛ minus ſm pħm. 4. thopicoꝝ dr̄ per cōparationem ad simplr̄. magis. n. recedit a veritate dicēs. mille sēt q̄tuoꝛ q̄ꝫ gnq̄ꝫ sunt quatuoꝛ. sed iste maioꝛ ꝛ minoꝛ recessus: vel magis ꝛ minus veꝝ nūq̄ꝫ esset dare nisi eēt aliqd simplr̄ veꝝ: semꝑ ergo magis ꝛ minꝰ dr̄ ꝑ cōparationē ad simplr̄: ſꝫ aliter in positiuis: alr̄ in ꝑuatis. in positiuis enim h̄ dr̄ per accessum: in ꝑuatiuis per recessuz. reperit̄ eniz aliquid magis ꝛ minus bonū: qꝛ magis ꝛ minꝰ accedit ad simplr̄ bonū. sic ēt reperit̄ magis ꝛ minꝰ malū ꝑ magis ꝛ minus recedere a bono simplr̄: cū non sit dare simplr̄ malū: non fundatuz in aliquo bono. Nam ſm pħm. 4. eth. maluz seipsum destruit: ꝛ si integrum sit īportabile fit. Non ergo in priuatiuis ꝛ in malis dr̄ magis ꝛ minꝰ ꝑ accessū ad simplr̄: ſꝫ ꝑ recessū. dr̄. n. magꝭ ꝛ minꝰ malū ſꝫ ꝙ magꝭ ꝛ minꝰ recedit a simplr̄ bono. Si igr̄ ī nālibꝰ repit̄ magis ꝛ minꝰ īordinatū: vel magꝭ ꝛ minꝰ ordinatum: opꝫ dare aliquid qđ sit simplr̄ regula agēdoꝝ: per cꝰ accessuz ꝛ recessuz dicant̄ talia magꝭ ꝛ minꝰ talia. hꝫ autez regula est ipse finis: ideo sunt aliq̄ magis ꝛ minꝰ ordinata: ꝑut magis ꝛ minꝰ accedunt ad finem: ꝛ magis ꝛ minus īordinata: prout magis ꝛ minus recedunt ab ipso. Si igitur tollat̄ finis: qui: vt dicebat̄: est simpliciter regl'a agēdoꝝ: in nullis opabilibꝰ reperiet̄ maioꝛ ꝛ minoꝛ īordinatio: vl' maioꝛ ꝛ minoꝛ ordo. ꝑpter qđ si nulla eēt nālis actio ꝑpter finē: n̄ eēt maioꝛ īordinatio: nec maius peccatū: si fierent oliuigene q̄ꝫ si fierent bouigene. q̄re si h̄ possent fieri casu: ꝛ illa. imo tanto magis illa: q̄nto q̄ videmꝰ in arboribus: nō tātā dearticulationē denotāt: sic q̄ videmꝰ ī aīalibꝰ. ⁋ Deiñ cū dic.

Tex. 48 ⁋ Adhuc oportuit ꝛ ī seminibꝰ fieri: vt ꝯtigit.

⁋ Adducit tertiaz rōnē ad ostendendū non oīa talia eē a casu. d. ꝙ adhuc hac positōe posita: ꝙ nihil fiat ꝑpter finē: sed oīa esse a casu: oportebit in seminibus fieri īdifferenter vt contingit: ita ꝙ ex q̊libet semine fiat qđlibꝫ aīal: ꝛ ex quolibet aīali quodlibet semen. Si ergo hoc ē inconueniens. ergo ꝛ ꝑmū. amota est ergo alīs difficultas: qua dicebat̄ nām nō agere ꝑpter finē: qꝛ que sunt a natura: sunt a casu. ostensum est enim talia non esse indifferenter: ꝛ ēt a casu. ⁋ Deinde cū dicit.

⁋ **Omnino** aūt destruit sic dicēs. **Que natura** qdē sunt ꝛ ſm nāꝫ. **Natura** qdē. n. sunt q̄cūq̄ꝫ a quodā in seipsis principio ꝯtinue mota accedūt ad aliquē finē. **Ab** vnoq̄uoq̄ꝫ aūt non idē

Tex. 49 vnicuiq̄ꝫ neq̄ꝫ ꝯtingēs: semper tamen in eundē: nisi aliquid īpediat. ⁋ **Q**đ autē est cuius causa fit: ꝛ qđ propter hoc.

⁋ Remouet tertiam difficultatē ostendens falsum eē naturalia nō esse ꝑꝑ finē: qꝛ sunt ex necessitate māe: circa qđ duo facit: qꝛ primo facit qđ dictū ē. secūdo remouet quādam cauillationeꝫ ibi. (Fieret vtiq̄ꝫ a fortuna.) Dicit ergo. ꝙ sic. d. videlicet nihil in nālibus eē ꝑpter finē ex necessitate materie omnino destruit nām ꝛ que sunt a nā: qꝛ a nā sunt quedaꝫ cōtinua mota. s. ab aliquo ꝑncipio in seipsis accedūt ad aliquē finem. ꝛ subdit. ꝙ ab vnoquoq̄ꝫ ꝑncipio non ꝑstituit̄ idē finis: neq̄ꝫ contingens. i. īdifferens vnicuiq̄ꝫ rei nāli. imo diuersis rebus nālibus a suis ꝑncipijs ꝑstituunt̄ diuersi fines. semꝑ tñ eadeꝫ res nālis tendit in eundē finē: ꝛ ꝯsequit̄ illuꝫ: nisi aliquid impediat. ergo finis ē qđ cꝰ cā est nā: ꝛ que sunt nā: ꝛ ꝑpter hoc. i. ꝑꝑ finē sunt oīa talia. tollēa ergo finē ꝛ ponēs oīa eē ex necessitate māe: tollit nām ꝛ q̄ sūt nā: qđ est icōueniens. ⁋ Deinde cum dicit.

⁋ **Fiet** vtiq̄ꝫ a fortuna: sicut dicimus: a fortuna venit extraneus ꝛ balneatus abscessit. cum tanq̄ꝫ ꝑpter hoc veniēs egerit: non ꝑpter hoc aūt venit: ꝛ hoc ſm accidēs. **Fortuna** aūt est causaꝝ que sunt ſm accn̄s: queādmodū ꝛ prius diximus. **Sed** cūꝫ hoc semꝑ aut sicut frequēter fiat nō ſꝫ accn̄s: neq̄ꝫ a fortuna est. **In** physicis aūt semꝑ sic est: nisi aliqd īpediat.

⁋ Remouet q̄ndā cauillationē. diceret enim quis esse a fortuna ꝛ nō ꝑpter intentionem finis: ꝙ natura tendit in aliqd determiātū. d. ꝙ actio nālia si sic fieret sic dicimꝰ: ꝙ a fortuna venit aliqs extraneus ꝛ abscessit. i. recessit balneatꝰ: consecutus est ergo ille extraneꝰ hūc finem. s. balneū: tāq̄ꝫ h̄ egerit veniens ꝑpter hoc: nō tñ ꝑpter hoc venit: sed hoc est ſm accn̄s. fortuna eniꝫ est de numero causaꝝ: que sunt ſm accidens: queādmodū ꝑus diximꝰ. sicut ergo forte qs diceret: ꝙ sicut extraneꝰ cōsequit̄ balneū: ac si ꝑpter illud iuisset: hoc tñ nō fuit per se: sed a casu: sic nā cōsequit̄ finē ac si ꝑpter illđ ageret: nō tñ hoc est per se: sed a fortuna ꝛ a casu. sed hoc stare nō pōt: qꝛ cū hoc ꝙ est a nā: ꝛ cōsecutio finis in nālibus sic sit vt sꝑ: aut sicut frequēter: ꝛ nō fiat ſm accn̄s neq̄ꝫ est a fortuna: neq̄ꝫ a casu: iđ subdit. ꝙ in physicis sꝑ sic est. i. semper est ibi ꝯsecutio finis: nisi aliquid impediat. non ergo est a casu. ⁋ Deinde cum dicit.

⁋ **Incōueniēs** aūt est non opinari ꝑpter aliqd fieri: nisi viderint mouens deliberatiuū: ꝛ tñ etiā ars non deliberat. **Et** nāq̄ꝫ si esset in ligno nauis factiua: similr̄ vtiq̄ꝫ nā fecisset. **Quare** si in arte iest ꝑpter aliqd: ꝛ in nā inest. **Manifestū** est aūt maxime: cum aliqs medicatus fuerit ipse seipsum: huic qdem. n. assimilatur natura. **Q**đ quidē igit̄ causa sit natura: ꝛ sic sicut ꝑpter aliquid manifestū est.

⁋ Remouet q̄rtaꝫ difficultatē: videlicet ꝙ nō est negādū nāꝫ agere ꝑꝑ finē. qꝛ agit absq̄ꝫ deliberatōe: qđ ꝑbat ꝑ simile in arte. vñ ait: ꝙ icōueniēs est nō opinari. sup. in nālibꝰ fieri ꝑꝑ aliqd. i. ꝑpter finē: nisi videat̄ mouēs deliberatiū: cū tñ ars ꝑꝑ finē agat q̄ nō ꝺliberat. ꝙ āt simile sit de nā ꝛ arte: pꝫ: qꝛ si nauifactiua eēt in ligno: faceret similr̄ naueꝫ: sicut vtiq̄ꝫ nā fecisset: tota ergo dr̄ia īter artem ꝛ nāꝫ est: qꝛ in artificialibꝰ est ꝑnᵐ ex: in nālibus intra. in agere aūt ꝑpter fineꝫ nō est differentia inter hanc ꝛ illā: quare si in arte. sup. absq̄ꝫ deliberatione inest agere ꝑpter aliquā. i. ꝑꝑ finē: ꝛ ī nā hoc iest. ꝙ aūt dr̄ia artis ꝛ nāe accipiēda sit per ꝑncipium intra ꝛ extra: manifestū est ꝙ cū aliqs medicus seipsum curat maxime huic actioni assimilat̄ nā. qđ iđ cōtingit. quia medicus curando seipsum illa actio videt̄ eē a ꝑncipio

Co. 86. ītra:iō assimilaꝛ actioni nāli. ¶ Notādū āt ꝙ ſꝫ ꝯmētatorē alique artes non deliberāt in agendo: vt ars textoria ⁊ ſutoria: ſic ēt poſſum⁹ dicere ꝙ citbarizās poſtꝗꝫ plene adeptus eſt artem citbarizandi citbarizando nō deliberat nec cogitat de citbarizatione ſua. Si .n. cum tangit vnam chordā deliberaret anteꝗꝫ tangeret aliaꝫ: tolleretꝛ cōſonātia: qꝛ nimis poneretꝛ de tpe iter tactuꝫ vnius chorde ⁊ alteri⁹: ſi ḡ concedebant antiqui: ⁊ veꝝ eſt: artes agere ꝑpter finem: cum abſqꝫ deliberatione fieri babeat actio artis: non eſt inconueniens nām agere ꝑpter finem: nō obſtante ꝙ in agendo nō deliberet. ¶ Notandū etiam: ſm ꝙ ex nunc dictis patere poteſt: ꝙ ſi opa artis faceret natura: faceret ea ſicuti ars: ⁊ eꝯ ſi opa nāe faceret ars: faceret ea ſicuti nā. Nā vt dictū ē: maxima differentia iter arteꝫ ⁊ nām eſt: qꝛ artificialia babent principium mot⁹ ab extra. nālia vero ab intra: ſed ſi principium extrinſecum fiat intrinſecum: vel ecōuerſo: non mutabitꝛ opatio: vt ſi īfirmus non ſit medic⁹ ⁊ curetꝛ ab alio: erit bꝫ cura a ꝑncipio extrinſeco. Si ergo ille īfirmus fieret medicus: ⁊ curaret ſe per artē medicine exiſtentē in ipſo: eodem mō curaret ſe: ſicut curabatꝛ ab alio medico. ſic etiam ſi medicus exiſtens īfirmus amitteret artē medicine: ⁊ curaretꝛ ab alio: nō aliter per artem medicine curaretꝛ ab alio ꝗꝫ a ſeipſo: qꝛ ergo non variatꝛ modus agendi: ſi ꝑncipiū ītrinſecuꝫ fiat extrinſecuꝫ: vel ecōuerſo: pꝫ non variari modū agendi: ſi que faceret nā fierēt ab arte: vl' ecōuerſo. ¶ Notādū ꝙ cum medicus ſeipſum curat: illa actio multum videtur aſſimilari nāe. qꝛ eſt a ꝑncipio intra: non tñ per oēꝫ modū aſſimilatꝛ ei: qꝛ ꝙ medic⁹ ſeipſuꝫ curet: eſt per accidens: vt ſupra oſtendebatꝛ. Natura enim eſt ꝑncipiuꝫ motus ⁊ quietis eius in quo eſt per ſe ⁊ primo: ⁊ nō ſm accidens. ¶ Ultimo autem epilogat dicens ꝙ manifeſtum eſt quidem ꝙ a nā ſic eſt cā ſicut agens ꝑpter aliquid. i. ꝑpter finē. Lectio. XVI.

T.c.87 **Quod aūt ex neceſſitate ē: vtrū ex ſuppoſitione exiſtit aut ſimplr.**

¶ Ut ſupra dicebatꝛ circa demōſtrationes phycas duo declāda erāt: videlꝫ ꝙ nā agit ꝑpter finē: ⁊ ꝙ reperitꝛ neceſſariū in rebus phyſicis. declarato ergo ꝑmo ꝙ nā agit ꝑpter aliquid: in parte iſta declarat 2^m: īntentio ergo buius capituli ē oſtendere quomodo reperiatꝛ neceſſariū in nālib⁹. Circa boc aūt duo facꝛ: qꝛ ꝑ querit quō reperiatꝛ neceſſariū in phyſicis. ſcdō exequitꝛ de qſtione ꝑpoſita ibi. (Nūc quidem eniꝫ.) Dicit ergo ꝙ illud qd̄ eſt ex neceſſitate in naturalibus. ſup. dubiū ē: vtꝝ tale neceſſariū exiſtat ſimpliciter aut ex ſuppoſitione. ¶ Notandū aūt ꝙ cāe ſm viam generatōis vel tēporis aliqñ ſumūtur reſpectu prioꝝ: aliqñ reſpectu poſterioꝝ. finis enim cā ē eorum que ſunt ad fineꝫ: tñ in via generationis ⁊ tēporis poſterior eſt omnibus illis. mā eniꝫ ſm generationem intelligitur eſſe prior bis quoꝝ eſt cā. Cum ergo priora imponāt neceſſitatē poſterioribus ſimpliciter: poſteriora vō priorib⁹ ex ſuppoſitione: querere vtrū in reb⁹ nālibus ſit neceſſitas ſimpliciter vel ex ſuppoſitione: eſt querere vtrū in talibus accipiēdū ſit neceſſariū ex cauſis priorib⁹ vel ex poſteriorib⁹. ¶ Uel poſſum⁹ dicere ꝙ neceſſitas ex mā eſt neceſſitas ſimplr ⁊ abſolute: neceſſitas vō ex fine eſt neceſſitas ex ſuppoſitione. Naꝫ ſi neceſſe eſt corrumpi aīal: qꝛ cōpoſituꝫ eſt ex ꝯtrarijs: bꝫ neceſſitas eſt ſimplr ⁊ ineuitabilis: ſꝫ ſi neceſſe eſt babere aliqd ꝑpter finē ꝯſequendū: vt neceſſe eſt babere nauigium: ſi debeat fieri tranſitus marinus: bꝫ neceſſitas non eſt abſoluta. Nauigium .n. nō eſt neceſſariū ſimplr: ſed neceſſariū ad talem finē cōſequēdū. ſuppoſita ergo neceſſitate finis: que ſunt ad finē erunt neceſſaria. qꝛ finis eis neceſſitatem imponit. querere ergo quō ſit neceſſarium accipienduꝫ in nālibus: vtrū ex ſuppoſitiōe vel ſimplr: ē qrere: vtrū talis neceſſitas accipiēda ſit ex fine vel ex materia. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Nunc quidā enim opinatꝛ qd̄ eſt ex neceſſitate in generatione eſſe: quemadmodum vtiqꝫ ſi aliquis muruꝫ eſſe ex neceſſitate exiſtimet: qm̄ grauia quidē deorſuꝫ ferri apta nata ſunt: leuia autem ſupereminēt. Unde lapides quidem deorſum in fundamentum: terra autem ſurſum propter leuitatem. Supereminēt aūt ligna: leuiſſima enim ſunt.**

¶ Exequitur de queſtione ꝑpoſita. circa qd̄ duo facit: qꝛ ꝑmo exequitur de ea ſm opinioneꝫ alioꝝ. ſecundo ſm opinionē ꝑpriā ibi. (Sed tñ nō ſine bis.) Dicit ergo. ꝙ nūc quidē antiqui opinantꝛ qd̄ eſt ex neceſſitate. i. neceſſariū in generatione nāli ex mā putant neceſſarium tale eſſe: quēadmodū ſi aliquis exiſtimet murum ſiue domuꝫ eſſe ex neceſſitate māe: vt ꝙ credat: qm̄ grauia ſunt apta nata fieri deorſum ex neceſſitate materie: leuia autē ſupereminent: vñ dicat domū eſſe ſic factā: ꝙ lapides ſunt deorſum: terra ⁊ cementū eſt in medio. ligna vō ſurſum nō ꝑpter finem: ſed gratia māe. lapides quidē eniꝫ tāꝗꝫ grauiores iuerant deorſuꝫ in fūdamento: terra autem ⁊ cementū ꝑꝑ leuitatē iunt ſurſuꝫ: ligna āt: qꝛ ſtꝛ leuiſſima: maxime ſupereminēt oībus.

Dubitaret forte aliqs vtꝝ in nālib⁹ ſit aſſignanda neceſſitas ex mā. ⁊ vrꝛ ꝙ ſic. Nam cū nālis demōſtret per oē genus cauſe: ſi demōſtratio ē ex neceſſarijs: oꝫ in phyſicis accipere neceſſitatē ſꝫ oēꝫ cām: videntꝛ ergo antiqui nō fuiſſe reprebenſibiles aſſignando neceſſitatē nāliū ex neceſſitate māe. ¶ Dōꝫ ꝙ negare nō fieri demōſtrationē in nālib⁹ per mālē cāꝫ: ⁊ nō ſumi neceſſitatē in eis aliq̄ mō ex mā: nō vrꝛ conueniens: cū oīa vel q̄ſi oīa nālia circūcernāt māꝫ. Nō ḡ reprebēſibiles erāt antiqui ponēdo neceſſariū aliquo mō ex pte māe. Sed oīno reprebēſibiles erāt: qꝛ credebāt bꝫ necītatē ꝑncipalr ſumēdā eē ex mā: cū tñ ꝑncipalr ſumi debeat ex fine. ¶ Ad c⁹ euidentiā ſciēdū ꝙ nāliuꝫ effectuū quidā ſunt ꝑ ſe ⁊ directe itenti a nā: vt reꝝ generatio ⁊ eaꝝ ꝯſeruatio ⁊ cōplementū. quidā āt effect⁹ nō ſic ſunt intenti: vt mors ⁊ corruptio. talia aūt nō itenta a nā ꝑueniūt ꝑncipalr ex neceſſitate māe: qꝛ mā eſt id: ꝑ quā res pōt eē ⁊ nō eē. intenta vō ꝑ ſe a nā ꝑncipaliter nō ꝑueniūt ex mā: ſed ex fine. nāliū ergo accipiēda ē neceſſitas ꝑncipalr ex fine: qꝛ vel mā nō ē ꝑncipalis rō taliū: vel ſi aliq̄ ꝑncipalr ex mā ꝑueniūt: nō ſunt ꝑncipalr a nā itenta: vt pꝫ ꝑ iā dcā. ¶ Deiñ cū dicit. Dub^m

¶ **Sed tamen non ſine bis quidem factuꝫ eſt. Non tamen propter boc: niſi ſicut ꝑpter materiam: ſed cauſa abſcondendi ipſa ⁊ ſaluādi. Similiter autē ⁊ in alijs omnibus: in quibus propter aliquid eſt: nō ſine quidē babentibus neceſſariaꝫ naturā ſunt. Non tamen propter boc: ſed aut ſicut materia ſunt: ſed propter aliquid eſt. Ut ꝑpter qd ſerra buiuſmodi. quatenus boc ſit ⁊ propter boc. Sed tñ id qd̄ eſt cuius cā īpoſſibile eſt fieri: niſi ferrea ſit. Neceſſe igitꝛ ferreā eſſe: ſi ſerra erit ⁊ opus ipſius.** T.c.8

¶ Exequitur de questione proposita s̃m opinionem propriam ostendens necessariũ in talibus sumendum esse p̃ncipaliter ex fine: nõ ex mã: vt posuerunt antiqui. circa q̃d tria fac: s̃m ꝙ tripliciter ostendit intentũ. pmo .n. ostendit hoc ex similitudine: quã hꝫ finis in nãlib⁹ cuꝫ fine in artificialib⁹. scdo ostendit ideꝫ ex eo ꝙ hꝫ finis hꝫ rõnẽ principij. tertio ex eo ꝙ hꝫ rõnẽ medij demonstratiui. scda ibi. (Est autẽ necessariũ.) tertia ibi. (Et finis quia cuius causa:) Circa pmũ duo facit: q̃ primo adducit rationẽ ppositaꝫ. secũdo ex his que dixerat cõcludit intentũ ibi. (Ex suppositiõe igit̃.) Dicit ergo. sꝫ tñ non sine his .i. sine mãlibus p̃ncipijs factũ est aliqd nãliuꝫ vel artificialiũ: nõ tñ factum est p̃ncipal'r ppter hoc .i. ppter tale p̃ncipiuꝫ mãle: nisi sicut ppter mãm. domus igitur in artificialib⁹ non est facta p̃ncipal'r ex necessitate mãe: sed facta est causa abscondendi ⁊ saluãdi ipsas res. similiter aũt in oĩbus alijs tam naturalib⁹ q̃ꝫ artificialib⁹: in quib⁹ est agere ppter aliqd .i. ppter finẽ: talia .s. non sunt sine habentib⁹ necessariam mãm: non tñ sunt ppter hoc .i. ppter mãle p̃ncipium p̃ncipaliter: sed aut sunt propter ipsum: sicut ppter mãm: sed ppter aliquid .i. ppter finẽ. sup. sunt p̃ncipal'r: vt ppter q̃d .i. ppter quid serra est hꝰ. respõdetur quatenus hoc sic. ⁊ vt sit finis: ⁊ ppter hoc .i. ppter finẽ p̃ncipalis ergo cã ex fine est: sed tñ mã est aliquo mõ cã: q̃ id q̃d est cuius cã .i. finem: impossibile est fieri: nisi sit mã: vt nisi serra sit ferrea: necesse est ergo mãꝫ esse ferream: si erit serra ⁊ si erit opus eius. ¶ Notandũ auteꝫ ꝙ finis dici potest tam forma q̃ꝫ actio. serra ergo ⁊ opus serre habent rõneꝫ finis respectu mãe: ex q̃ fit q̃d fit serra. p̃ncipaliter ergo ratio debet sumi ex fine. ideo enim mã talis est: q̃ talis est forma: vel tale est opus: aliquo tñ modo ratio sumit̃ ex materia: quia nisi materia esset: nec forma nec opus fieret.

Dub. pª **Dubitaret** forte aliquis vtrũ mã sit causa sine q̃ non: vt videt̃ velle phus. vr̃ ꝙ nõ: q̃ cã sine qua nõ est cã per accñs. mã auteꝫ est cã per se. ergo ⁊c. ¶ Dõm ꝙ cã sine qua non potest dici dupl'r causa remouens prohibens: ⁊ faciens per accñs ad effectũ: ⁊ q̃d sic est causa sine qua non est cã per accñs. ¶ Alio modo potest dici cã sine qua non q̃cq̃d non p̃ncipaliter ⁊ pmo facit ad existentiam alicuius effectus: ⁊ sic materia est causa sine qua non. tam respectu esse q̃ꝫ respectu agere: forma enim est p̃ncipalis ratio essendi ⁊ agẽdi: veꝝ q̃ act⁹ actiuoꝝ sũt in patiente bene disposito: ⁊ propria forma est in ppria mã: esse ipsius: ⁊ per consequens ipsi⁹ agere non soluꝫ per accñs sed etiam per se: cã est mã: sed non p̃ncipaliter ⁊ pmo. vult ergo phus dicere principalẽ cãm nãlũ est sumendam ex fine: nõ ex materia: ideo materiaꝫ appellat causam sine qua non: quia ab ea naturalium effectuum non est sumẽda ratio principalis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Ex suppositione autẽ q̃d necessariuꝫ est: sed non vt finis. in materia enim necessarium est. Q̃d aũt est cuius causa: in ratione est.**

¶ Ex his que dixerat concludit intentum. d. ꝙ necessarium in naturalibus est ex suppositione finis: sed nõ vt finis sit necessariũ .i. sit illud cui imponit̃ necessitas. sꝫ necessariũ est in mã: vt supplet alia littera .i. mã ẽ illud: cui necessitas imponit̃. q̃d aũt est cuius causa .i. finis: ẽ in rõne .i. ẽ illud q̃d est rõ necessitatis. ¶ Notandũ aũt hanc cõclusionem sequi ex dictis. Nam si necessitas finis ẽ ex suppositiõe necessitas mãe absoluta ⁊ simpl'r: q̃ in naturalibus p̃ncipal'r rõ sumẽda ẽ ex fine: non ex materia: ideo necessariũ in talib⁹ nõ ẽ absolutũ: sed ex suppositione ⁊ ex relatione ad finẽ. ¶ Notandũ etiam ꝙ diffinitio mãlis ẽ cõclusio demonstrationis. diffinitio data ex fine est p̃ncipium demõstrationis. q̃ ergo conclusio non imponit necessitatem p̃missis: nec est rõ q̃re p̃misse sint necessarie. Sed magis ecõuerso: iõ finis dr̃ esse non necessari⁹ .i. esse id cui non ĩponit̃ necessitas a mã: sed magis ecõuerso: finis ĩponit necessitatẽ mãe: ⁊ est in rõne: siue est ratio necessitatis eius.

Dubitaret forte aliquis: quare finis in hꝰ ordĩe necessitatis dr̃ eẽ ñ necessari⁹. ¶ Dicendũ ꝙ denominatio ppriẽ ẽ a forma. illud ergo q̃d ẽ formaliter tale: absolute dicitur tale: sed q̃d est solũ virtualiter tale: ⁊ est ratio quare alia sunt talia: nõ dicit̃ absolute tale. h̃ enim inferiora: que sunt formal'r calida ppriẽ ⁊ simpliciter dicuntur calida. celestia .n. q̃ solum sunt virtualiter calida: non dicuntur proprie calida. qui ergo de calore determinare vellet diceret celestia non proprie esse calida: sed hec inferiora esse calida: celestia vero sunt in ratione siue sunt ratio caliditatis istoꝝ: sic q̃ necessitas: q̃ est in ratione demonstratiua: habet esse in mã a fine: ⁊ finis imponit necessitatẽ alijs causis: nõ ecõuerso: iõ sꝫ talẽ necessitatẽ mãe: vel alie cãe sunt sic necessarie. finis aũt nõ ẽ sic necessari⁹: sed ẽ rõ talis necessitatis. ¶ Utrũ aũt p̃ter hãc necessitatẽ: quã videm⁹ in ordine demõstrandi. q̃ ẽ necessitas ĩposita 9clusioni per p̃missas: sit aliq̃ alia necessitas in ipso fine: pp quaꝫ dici possit necessarius: nõ est presentis speculatiõis. sufficit autem ad presens scire ꝙ hꝰ necessitatem: de qua loquimur: finis imponit materie ⁊ alijs causis: nõ aũt econuerso. ¶ Deinde cum dicit. Dub. 2ª

¶ **Est aũt ⁊ in doctrinis necessarium: ⁊ in his que secundũ naturã fiũt quodã modo simil'r. Quoniã enim rectus hic est: necesse est triangulũ duobus rectis equales habere. Sed nõ si hoc est: illud est. Sed si hoc nõ est: neqꝫ ille rectus est. In his aũt que fiunt ppter hoc cõtrariũ est. Si finis enĩ erit: aut est: q̃d est ante finẽ erit: aut est. Si vero nõ: sicut ibi cum non sit 9clusio principiũ non erit: ⁊ hic non est finis: ⁊ q̃d cuius causa: principium enim ⁊ hoc nõ actionis: sed ratiocinationis. Ibi aũt ratiocinationis. Actus enim non sunt.** T. c. 89.

¶ Adducit secundã rõnẽ: ꝙ necessariũ in nãlib⁹ p̃ncipaliter sumẽdũ ẽ ex fine. sumit̃ aũt hec rõ ex eo ꝙ finis hꝫ rõnẽ p̃ncipij. circa hoc aũt tria facit. q̃ pmo ponit rõnẽ dictã. scdo q̃d dixerat mãifestat p exẽplũ. tertio 9cludit intẽtũ. secũda ibi. (Quare si ẽ dom⁹.) tertia ibi. (Manifestũ igit̃ ẽ.) Dic̃ g. ꝙ ĩ doctrinis: ⁊ in his q̃ fiũt sꝫ nãꝫ q̃dã mõ ẽ simil'r necessariũ. in doctrinis .n. q̃ñ hic ẽ rectus .i. q̃ñ sunt p̃misse: vel q̃ñ ẽ triangulus rectilineus habẽs angulũ extrinsecũ equiualentẽ duob⁹ intrĩsecis sibi oppositis: iõ q̃ sic est: necesse est triangulũ habere tres angulos equales duobus rectis. in doctrinis ergo si sunt premisse est 9. sꝫ nõ si ẽ B .i. si ẽ 9: ẽ illud .i. sunt p̃misse. põt .n. 9tingere ꝙ 9 sit vera ⁊ p̃misse false. Sꝫ si B nõ ẽ .i. si nõ est 9: vel si triangulus nõ hꝫ tres: nec ille est rect⁹ .i. nõ erũt p̃misse: ⁊ triangulus nõ erit rect⁹ .i. non erit rectiline⁹ hñs angulũ extrinsecũ equiualentem ⁊c. Nã si 9 est falsa: opꝫ falsitatẽ eẽ in premissis. Sꝫ in his que fiũt s̃m nãm: sunt hec ecõtrario. in talib⁹ enim si finis erit aut est: q̃d est ante finẽ: aut erit aut est. Si vero

non est.supple qd̄ ē ad finē:nō erit finis:sicut ibi in doctrinis cū non sit cōclusio.sup.non est principium.finis ergo in nālib⁹ se habet vt pncipiū:⁊ qd̄ est ad finē:vt pz per habita:se habet sicut conclusio.⁊ tunc supplenda ē rō:ꝙ cum pncipia imponant necessitatem conclusioni:⁊ necessitas sit pncipalr sumēda ex principijs:rō necessitatis in naturalibus sumēda est ex fine:cuz se habeat q̄si principiū in doctrinis.subdit autez quomodo finis habet rōnem principij.d.ꝙ ⁊ hoc.i.finis est principiuz non actionis:sed ratiocinationis.⁊ addit.ꝙ ibi.s.in doctrinis sumendum est principiuz rōcinationis nō actionis:quia actus non sunt ibi.

Dub.pª **Dubitaret** forte aliqs:qr videt̄ phs sibi cōtradicere.dixerat eniz prius simile esse in his:que fiūt sz naturā:⁊ in doctrinis.postea aūt subdit ꝙ hic ⁊ ibi est econtrario.❡ Dōm nō esse inconueniēs idem diuersimode sumptum se habere similiter ⁊ contrarie.finis.n.i executione se habet sicut vltimū:⁊ sicut conclusio.est.n.id qd̄ vltimo efficit̄.in rōcinando vō se habet sicut pncipiuz:vel sicut primū.est enim id qd̄ primo apprehendit̄:qr ergo finis semp ⁊ quocūq; mō sumptus imponit necessitatē:his que sunt ad finē:ideo si accipiat̄ via executiua:⁊ vt habz rōnē cōclusionis:⁊ vltimi:sic ecōtrario est in doctrinis ⁊ in nālibus.in doctrinia enim premisse imponunt necessitatē cōclusioni.in nālibus vero conclusio ⁊ vltimuz imponit necessitatē pcedentib⁹.Sed si fiat acceptio fm viam rōcinatiuaz:sic similr est in doctrinis ⁊ in nālibus.Nam fm hanc viam rōcinatiuā finis hz rōnē principij.Sicut ergo in doctrinis pncipia imponunt necessiuatem conclusioni:sic in nālib⁹ finis imponit necessitatez his que sunt ad finem.phus ergo non ait simplr esse simile in nālib⁹ ⁊ in doctrinis:sz ꝙ quodā modo similr se hz hic ⁊ ibi.Est .n.aliquo mō similr:⁊ aliq mō dissimilr:vt pz p iā dcā.

Dub.2ª **Alterius** forte dubitaret aliqs:cuz finis vno mō habeat rōnem pncipij.alio mō rōnem cōclusionis:cum demonstratio fiat per pncipia;⁊ non per cōclusionē:non vr̄ simpliciter esse ꝯcedendū in demonstrationibus phycis necessitatē esse ex fine:sed cū distinctiōe debem⁹ dicere ꝙ est vt sic:⁊ est vt nō.❡ Dicendū ꝙ cū demōstratio ⁊ oīs rōcinatio:per se loquendo:sint actus rōnis:vel se teneant ex parte rōnis;pncipium in demōstratiuis sumendū ē via rōcinatiua:⁊ qr in rōcinando finis hz rōnē principij:simplr cōcedendū est necessitatē in rōnibus demōstratiuis sumendam eē ex fine.peccabat ergo ratio facta per accñs.accidit eni fini:vt cōparatur ad demōstratiōes:ꝙ habeat rōnē cōclusionis:cū via rōcinatiua sit id qd̄ primo concipitur.

❡ Uel possumus dicere ꝙ non omne vltimū est id:cui imponitur necessitas:sed necessitas imponit̄ ei qd̄ ē vltimū in rōcinando.sed qd̄ est vltimum in exequēdo nō necessarium est ex alijs:sed est rō necessitatis alioꝝ.finis ergo siue accipiat̄ vt principiuz in rōcinādo:siue vt est vltimū in exequendo:semp est id a quo pncipalr sumenda est ratio necessitatis.❡ Possum⁹ aūt tertio respōdere sic:ꝙ cū nālis phia sit scientia speculatiua:nō factiua:qr in speculādo ⁊ in rōcinādo finis hz rōnē principij:nullam hz calūniam:qd̄ in demonstratiōib⁹ physicis rō necessicatis sit sumenda ex fine.signanter ergo phs dixit finem eē pncipium rōcinationis:⁊ ꝙ ibi.s.in doctrinis speculatiuis sunt rōcinatōes:nō actiones:vt ōnderet in talib⁹ rōnib⁹ vel demōstrationib⁹ rōnem ⁊ necessitatē sumēdā eē ex fine.❡ Deinde cū dicit.

T.c.90. ❡ **Quare si erit domus:hec necē fieri:aut existere:aut esse:aut oīno mām:que ꝑpter hoc:vt lateres ⁊ lapides esse:si domus:nō tamen ꝑpter hoc est finis.Sz aut sicut materie sunt neq; erit ꝑpter hoc.Oino tamē si nō sint:nō erit:neq; domus neq; serra.Hec quidez nisi sint lapides:illa vero nisi ferꝝ sit.Neq;.n.ibi pricipia sunt:nisi triāgulū duobus rectis.**

❡ Manifestat qd̄ dixerat per exēpla ⁊ dicit.ꝙ si erit domus:necesse ē fieri aut existere:h que ordinant̄ ad domuz.aut oīno.i.vlr necesse est eē mām que est ꝑpter h .i.ꝑpter domū:vt si domus est necesse est esse lapides lateres que sunt mā eius:nō tamen propter hoc finis ē lapides vel lateres:sed aut talia sunt sicut mā dom⁹:nz domus erit ꝑpter hoc.i.propter lateres ⁊ lapides:sicut ꝑpter finē domus:ergo vlr finis se hz ad mām sic pncipium ad conclusionē:qr sicut positis premissis ponit̄ ꝯ:sic posito fine ponunt̄ ea que sunt ad finē.ea vō que sūt ad finē se habent sicut ꝯ:qr sicut non existente ꝯne non existunt:premisse:sic nō existentib⁹ que sunt ad finē:nō erit finis:iō subdit:ꝙ oīno tñ si nō sint mālia ⁊ que sunt ad finem:nō erit finis:vt nō erit neq; dom⁹ neq; serra. Naz h quidē.s.domus non erit nisi sint lapides:illa vō .s.serra nō erit nisi sit ferrum.sic etiam ibi in doctrinis non sunt principia nisi contingat triangulo habere tres angulos equales duobus rectis.idest nisi contingat eē conclusionem.❡ Deinde cum dicit.

❡ **Manifestū igit̄ ē:qd̄ est necāriū in physicis:ꝙ sicut mā dr̄ ⁊ motus q ipsius.❡ Et vtreq; physico dicēde sunt cause:magis aūt que cu⁹ cā.Causa.n.hec materie est:h nō hic finis.** T.c.91.

❡ Cōcludit cōclusionē intentaz dicens.ꝙ in phycis id qd̄ est sicut mā:⁊ ille qui dicit̄ mot⁹ ipsius ē id.qd̄ est necessariū:cui imponit̄ necessitas.materia enim ⁊ motus eius suscipiunt necessitatē ex fine.vtraq; ḡ.s.finis ⁊ mā sunt dicēde cāe physico.i.a physico.magis autem dicenda ē cā q ē c⁹ cā alia fiūt.i.finis ⁊ ē rō:qr finis ē cā māe:sz h.i.mā nō sic ē cā ipsi⁹ finis.ē.n.mā ꝑpter finē:nō finis pp mām.aliq āt text⁹ hñt qd̄ cā ē mā sed nō ē finis:sz nō ꝯcordat cū lrā ꝯmēti.possz tñ sic exponi:ꝙ vtraq; cā tam mā q̄ finis reddenda ē a phyco:est eniz ipa mā cā reꝝ nāliū.iō reddēda ē a phyco:tñ qr nō ē cā vt finis nec ē cā pncipal':magis spectat ad phycū reddere rōnē per finem q̄ per materiam.

Dub.ª **Dubitaret** forte aliqs qūo veꝝ sit ꝙ vr̄ phs dicere.s.ꝙ in nālib⁹ nō sit reddēda rō necitat simplr sz ex suppositōe.❡ Dōz ꝙ simplr vt ad psens spectat triplr pōt sumi:pº vt idē ē qd̄ vlr ⁊ sp.qd̄.n. ē sp dr̄ eē simplr respcū ei⁹ qd̄ sp eē nō hz. scdo pōt accipi simplr dcm̄,put idē ē ꝙ absolute sumptū.qd̄ eni ē respectiue tale dr̄ eē n̄ simplr tale. 3º pōt dici simplr,put diuidit̄ ꝯ sz qd.Oib⁹ istis modis possum⁹ dicere necitatez nāliū sumendā eē:nō simplr.pº.n.ci⁹ necessitas nō ē simplr:qr nō ē vt sp.nō.n.oz ꝙ nāle ē eē vt sp:imo vtplimū nālia st̄ vt frequēter.scdo nālia dicunt̄ eē nō simplr qr nō hñt necessitatē absolutā.necitas.n.māe ē necessitas absoluta.q̄.n.ꝯtingūt ex necitate māe vt mors ⁊ corruptio ⁊c.talia absq; relatōe ad finē ⁊ absq; itētiōe ei⁹ eē hñt.sz nālia q st̄ itēta a nā n̄ hñt ꝯtigere nisi p rlatōz ad aliō vt ex itētōe finis.3º nālia dicunt̄ n̄ eē necīa simpliciter:qr st̄ necīa q̄si sz qd.in reb⁹.n.imobilib⁹ q̄ fm qd̄ hs̄ p motū ⁊ trāsmutatōez n̄ ꝑgrediunt̄ i eē:nō ē assignāda necessitas ex parte finis;sed solum ex forma ⁊ natura coꝝ.pp qd̄ qr mathematica fm ꝙ hs̄ imobilia sunt demōstratio i eis nō fit neq; ex fine:neq; ex bono.

Ridiculū.n.esset dicere qđ triangulus habet tres ꝛ nō
quatuor:qꝛ melius ꝛ dignius est ipsiuꝫ hr̃e tres q̃ q̃tuor.
quicqd.n.demōstrabit de triāgulo hoc est:qꝛ sic cōpetit
nature eius:ꝛ inde est ꝙ demōstrationes mathe᷈ solū di
cunt̃ esse per diffōnē ꝛ formā.in nālibus aūt non sic:qꝛ
cum nā agat ꝑꝑ finem demōstrationes physice sunt su
mēde ꝑncipalr̃ ex fine.Cū ergo necessitas ex nā propria
sit necessitas simplr̃ respectu necessitas ex ordīe ad aliđ
ꝑper cōparationē ad finē dmonstratiōes mathe᷈ magis
dicuntur respicere necessarium simplr̃:nāles vero ma
gis respiciunt necessitatem ex supposit ione:ꝛ ex ordine
ad finem.❡Deinde cum dicit.

❡Et finis qui cuius causa ꝛ principium a diffi
nitione ꝛ ratione est:sicut in his que secundū
artem.Quoniam si domus talis est:oportet
hec fieri ex necessitate et esse:ꝛ quoniaꝫ hoc ē
sanitas:hec oportet fieri:ꝛ esse ex necessitate.
Sic ꝛ si homo hoc est hoc:si āt hoc ꝛ hoc.

❡Ostendit necessitatē nāliū eē ex fine ex eo ꝙ finis hꝫ
rōnē medij demōstratiui.mediū āt in demōstratiōe est
diffinitio.duo ergo facit:qꝛ ꝑmo ostēdit necessitatē ꝛ rō
nē nāliū ꝑncipalr̃ sumēdā eē ex fine.scđo ostēdit eā ali
quo mō sumēdā eē ex mā ibi.(Fortassis aūt.)❡Dicit
ergo ꝙ finis:qꝛ ē cui᷒ cā alia fiunt:ꝛ est ꝑncipiuꝫ alioꝝ.
ideo supple ab eo ꝑncipalr̃ sumēda est rō ꝛ necessitas in
demōstrationibus naturalib᷒:qđ patet:qꝛ a diffōne ꝛ ra
tione finis:est supple sumēda necessitas in nālib᷒:sicut
in his que sunt ſm artē:vt si domus intendat̃ in arte ex
diffōne domus sumet̃ necessitas alioꝝ:dicemus.n.quo
niam si dom᷒ est talis:vt qꝛ est coopertimētū ꝛc.iđ ex ne
cessitate oꝫ hec fieri ꝛ esse:ꝛ qm̃ sanitas est hoc.iđ ex ne
cessitate opꝫ h̄ fieri ꝛ eē:sic ēt ꝛ in nālibus.si hō est hoc
supple ex necessitate erit.si aūt h̄.i.si aliud nāle est hoc
ꝛ hoc.i.aliđ erit:tūc ergo supplēda est rō ꝙ cū a diffōne
finis.tā in nālibus q̃ in artificialib᷒ sumatur rō alioꝝ:
opꝫ necessitatem taliū ꝑncipalr̃ ex fine sumēdam esse.
❡Nōndū āt hāc rōnē sic differre a scđa. 2ᵃ.n.rō fuit ma
gis vl̃is ꝛ cōfusa q̃ ista.dicebat̃.n.ibi.Fineꝫ hr̃e ꝑncipij
respectu sillogismi:sed nō demōstratiui.Nam ꝙ existē
tibus premissis existat ꝯclusio.nō existēte aūt cōclusio
ne non existūt ꝑmisse est:de rōne sillogismi vlr̃.in libro
eni prioꝝ:vbi agit̃ de sillogismo simplr̃:ostendit̃ ꝙ non
seqtur ex veris nisi veꝝ:ꝛ ꝙ falsum nō seqtur nisi ex fal
so.scđa.n.rō assimilabat fineꝫ ꝑncipio sillogistico.vt re
cipit sillogismū demōstratiuū.diffō.n.nō est mediū silli
simplr̃:sed demōstratiui.eo ergo ipso ꝙ ex diffōne finis
sumit̃ rō alioꝝ:finis hꝫ rōnem ꝑncipij sillogistici:nō so
luꝫ respectu sillogismi simplr̃:sed respectu sillogismi de
monstratiui.Necessitas ergo demonstrationū physica
rū principalr̃ est sumēda ex fine.❡Deinde cum dicit.

❡Fortassis aūt ꝛ in ratione est necessariū.De
terminātī.n.opus serrandi:qm̃ diuisio huius
T.c.ii. modi.Hoc aūt non erit nisi habeat dentes hu
iusmodi.Hi aūt nō nisi ferrum.Sunt.n.ꝛ in
diffinitione quedā partes vt materia.

❡Ostendit hꝫ necessitatē aliquo mō sumēdā eē ex mā.
Ad cuius euidentiā sciēdum ꝙ si diffō est mediū in de
mōstratione:sicut aliqd facit ad diffōnē:sic facit ad ne
cessitatē demōstrationis ꝑncipalr̃ aūt diffō nālium su
mēda est ex fine vel ex forma.aliquo tñ modo ad diffō
nem mā ꝑtinet.licet nō ita ꝑncipalr̃ vt forma.Ad ‘insi
nuādū āt māꝫ aliquo mō facere ad talē necessitatē:ostē
dit eā aliquo mō ꝑtinere ad diffōnē reꝝ.ideo ait ꝙ for
tassis in rōne.i.in diffōne necessariū est supple.vti mate
ria.determinanti.n.idest diffinienti opus serrādi:qm̃ ē di
uisio hꝫ.i.diuisio duroꝝ:qꝛ hoc nō erit nisi hēat hꝫ den
tes.hi aūt dentes nō erūt:nisi sit ferrū.iđ oꝫ ferrū poni ī
diffōne serre:nec ē icōueniēs māꝫ igredi diffōnē:qꝛ sunt
in diffōne q̃dā ꝑtes:vt mā:mā.n.licet non q̃libet diffō
nē ingrediat̃:mā tñ ꝑtinēs ad spēm diffōnem ingredit̃.
❡Notādū aūt ꝙ dicit fortassis necessariū est vti mate
ria in diffōne:qꝛ principalr̃ mā nō ꝑtinet ad diffōnē.sed
quodāmodo.❡Notādū āt ꝙ cū forma habeat rōnē fi
nis.vr̃ pħo sufficiēter ꝓbare ꝙ si diffinito sumitur ꝑnci
paliter ex forma ex cōsequēti ex mā:qꝛ diffinitio hꝫ rō
nem medij in demōstratione.iđ demōstrationis necessi
tas sumēda est ex fine ꝑncipalr̃ ꝛ ex mā ex consequēti:
imo qꝛ diffinitio mālis est cōclusio ī demōstratione:qꝛ
non exn̄te conclōne non existūt ꝑmisse:necessitas dmō
strationis sumpta ex mā est q̃si necessitas sine q̃ non:vt
supius dicebat̃.❡Nōndū ēt ꝙ diffinitio formalis pōt
dici oīs diffinitio iponēs necessitatē.diffinitio mālis pt
dici diffinitio:cui iponit̃ necessitas:ꝛ qꝛ finis iponit ne
cessitatē efficiēti:efficiens forme:ꝛ forma materie:diffi
nitio data per finē ē formalis respectu oīuꝫ aliaꝝ:ꝛ oēs
alie sunt māles respcū eius.sicut ergo eē principalr̃ ē ex
forma:ex consequēti ex mā:sic in doctrinis arguētib᷒ ex
cā finali necessitas demonstrationis ꝑncipalr̃ ē ex diffi
nitione finis:q̃ ē q̃si formalis respectu oīuꝫ aliaꝝ.ex cō
sequēti āt est ex alijs q̃ sūt q̃si māles respectu ei᷒.ex quo
apparet non eē īconueniēs ſm diuersas demonstratio
nes diuersimode sumi rationē necessitatis.Nā cū actio
habeat rationē finis respcū forme:forma habeat ratio
nē finis respectu materie:diffō sumpta ex actione serre
erit ꝑncipalis respectu diffōnis sumpte ex forma:ꝛ diffō
sumpta ex forma serre:vel ex forma cuiuscunq̧ alterius
erit ꝑncipalis respectu diffōnis sumpte ex mā.ꝛ qꝛ hoc
comm contigit:qꝛ vt dcm̄ est actio habet rōneꝫ finis re
spectu forme ꝛ forma respectu materie.ideo manifeste
patet necessitatem demonstrationis ꝑncipalr̃ ex fine su
mendam esse:vt ī littera pħi per plures rōnes ostēsuꝫ ē.
ꝛ ī hoc terminat̃ sñia scđi libri physicoꝝ Egidij romani.

❡Incipit terti᷒ liber physicoꝝ. Lec. I.

Quoniam autem natura est princi- T.cō.i.
pium motus ꝛ mutationis:scien
tia autē nobis de natura est:opor
tet non ignorare quid sit motus.
Necessariū enim est ignorato ipo
ꝛ ignorari naturam.

❡Postq̃ pħs ī duobus libris ꝑcedentib᷒ determīauit đ
ꝑncipijs corporis mobilis.In ꝑte ista icipit đterminare de
corpore mobili siue đ motu:q ē passio talis corporis.circa h̄
āt duo fac:qꝛ ꝑmo ostēdit qđ spectat ad nālē đterminare
de motu ꝛ đ ꝯñtib᷒ motū.scđo exeqt̃ tā đ motu q̃ đ ꝯñ
tib᷒ motū.scđa ibi.(Primū āt vt dixim᷒.)Circa ꝑmuꝫ
duo fac:qꝛ ꝑo ostēdit ꝙ spectat ad nālē ꝯsiderar̃ đ motu.
scđo ꝙ spectat ad ipꝫ đterminare đ ꝯñtib᷒ motū ibi.(De
terminātib᷒ āt.)Dic ḡ ꝙ qꝛ nā ē ꝑncipiū motus ꝛ muta
tionis ꝛ sciā nobis ē đ nā.iđ oꝫ nos nāles ñ ignorare qđ
sit mot᷒.necessariū ē.n.ignorato ipo motu ignorare nāꝫ.

Dubitaret forte aliqs ꝙ cū cognita cā non opor Dub.ꝑᵒ
teat cognosci effectū poterit sciri na
tura secūduꝫ id qđ est absq̧ eo ꝙ cognoscatur motus.nō
ergo oportet ꝙ ignorato motu ignoret̃ natura.❡Dicē
dum ꝙ absolute loquēdo non opꝫ ꝙ cognita causa ſm

id quod est ꝙ cognoscať effectus. Ad cognitionē.n.effectus nõ sufficit scire cãz;nisi sciať qm illius ē cã:vel sub rõne qua ē causa:licet ergo sic sit simplr loquēdo:sūt tamen aliq effectus adeo manifeste se hñtes ad cãz:ꝙ statim scita cã sciť effectus.sicut.n.pncipia cognoscim⁹ cū statim terminos cognoscimus:sic aliquos effect⁹ cognoscimus statiz cū eoꝝ cãz cognoscimus.imo qꝛ mot⁹ claudiť in diffõne nãe:ꝛ diffiniendo nãm mētionē facimus de motu:nõ est possibile scire nãm ignorato motu:vnus ergo mod⁹ soluendi ad q̃situm est:ꝙ lz nõ sit vlr de rõne effectus:ꝙ scita cã ſm id qõ est sciať ꝛ ipse effect⁹:sūt tamē aliq effectus habentes adeo patentem ordinē ad suã cãm:ꝙ ignoratis eis necesse sit ignorare eoꝝ causaz. ℭ Possumus āt aliter soluere:ꝛ forte meli⁹:qꝛ licet scita cã ſm id qõ est:non oportet scire effectum:scita tñ cã sub rõne qua cã:ipossibile est ignorare effectū.nã.n.non nominat nãm ꝛ qditatem rei ꝛ essentiã rei absolute:sed nominat ipsaz vt est rõ ꝛ pncipiū motus:qõ patet ex diffinitione eius.scire ergo nãm vt natura est:est scire eēntiam:nõ absolute:sed vt ē cã ꝛ principiuz motus:ꝛ qꝛ nõ põt sciri cã:vt cã ē sine cognitõe effectus:nõ pt cognosci nã vt nã ē:nisi cognoscať ꝛ motus. ℭ Deinde cuz dicit.

ℭ Determinantibus autem de motu tētanduz est eodem aggredi modo: ꝛ de his que consequenter sunt. Videtur autem motus esse cõtinuorum: sed infinitū apparet primo i ꝯtinuo. Unde ꝛ diffinientibus cõtinuum ꝯtingit prius indigere multotiens ratione infiniti ꝛ cum in infinitum diuisibile continuum sit.

ℭ Ostendit ꝙ spectat ad nãlem determinare de ꝯsequētibus motum. Ad motū autē videnť ꝯsequi continuū:ifinituz:locus:vacuū:ꝛ tēpus.duo ergo facit:qꝛ pmo ostēdit ꝙ spectat ad nãlem determinare de ꝯtinuo ꝛ infinito. scđo ostendit ꝙ spectat ad ipm determinare de loco vacuo ꝛ tēpore ibi.(Adhuc aūt sine loco.)Dicit ergo ꝙ determinãtibus de motu tēptandū est eodē mõ aggredi de his que ꝯsequēter sunt ad motuz:ꝛ qꝛ motus videtur eē de numero ꝯtinuoꝝ:ideo sup.determinãdū de cõtinuo:ꝛ ēt qꝛ ifinitum pmo apparet in ꝯtinuo:iõ determinãdum est de infinito. Qꝛ aūt ifinituz appeat in ꝯtinuo ꝛ sit de rõne eius pz.qꝛ diffinientibus cõtinuum pmuz.i.pncipalr contingit indigere multotiēs rõne infiniti:cuz continuum sit diuisibile in infinitū. ℭ Notãdum autē qõ ait ꝙ diffiniendo continuum multotiens idigemus

Cõme.p infinito:qꝛ ꝯtinuum ſm Cõmentatorem põt duplr diffiniri. pmo via compositiua:ꝛ sic diffiniť in predicamētis continuum:vbi dř: ꝙ continuum est:cuius ptes ad aliquem terminū cõem copulanť:ꝛ sic diffiniendo ꝯtinuū infinitum nõ cadit in rõne eius. scđo modo diffiniť cõtinuū via resolutiua:ꝛ sic diffiniť hic.vbi dř ꝙ ꝯtinuum est qõ est diuisibile in ifinitum:ꝛ hoc mõ ifinituz cadit in rõne cõtinui.dicit ergo phs ꝙ diffiniēdo continuum multotiens indigem⁹ infinito:qꝛ in diffõne cõtinui nõ semp cadit rõ infiniti vt ostensuz ē. ℭ Deinde cū dicit.

ℭ Adhuc autez sine loco ꝛ vacuo ꝛ tempore impossibile est esse motum. Manifestum igiť

T.c.z. est ꝙ ꝛ propter hec: ꝛ propter id qõ omniuz sunt cõmunia ꝛ vniuersaliter omnibus intendendū preargumentãtibus de vnoquoqꝫ istorum. Posterior autez de proprijs speculatio ea que de communibus est.

ℭ Ostendit ꝙ spectat ad nãlem ꝯsiderare ð loco vacuo ꝛ tpe dicens:ꝙ adhuc sine loco vacuo ꝛ tpe ipossibile ē esse motū.ergo manifestū est ꝙ pp hoc ꝙ motus nõ põt esse sine predictis.ꝛ pp id ꝙ predicta sunt cõsequentia oium nãlium.iõ supple spectat ad nãlem considerare ð illis.iõ subdit:ꝙ intelligendū est hoc.i.que sunt dicēda circa hoc vlr de oibus preargüentibus nobis vlr ð vnoquoqꝫ istoꝝ.rõ autē quare vlr est prius intendenduz ꝛ argumentandū de istis ex hoc sumitur:qꝛ speculatio de proprijs posterior est ea speculatiõe q̃ ē de cõib⁹. ℭ Notandū autem phm assignasse duplicē rõnem:quare spectat ad nãlez considerare de ꝯtinuo.ifinito.loco.vacuo.ꝛ tēpore. Prima est.qꝛ talia consequunť motum.secūda autē qꝛ talia sunt oibus nãlib⁹ cõia.he aūt due rõnes sic se hñt:qꝛ pma simplr ostendit ꝙ spectat ad nãlez ꝯsiderare de predictis:cū spectet ad ipz ꝯsiderare de motu.secūda āt plus arguit:qꝛ ostēdit ꝙ ad hãc ptez phie nãlis.s.ad librū physicoꝝ spectat ꝯsiderare ð talib⁹. Si.n.i ħ libro traduntť cõia nãlis phie:i sequētib⁹ āt libris traduntur magis specialia ꝛ magis ppria:si pdicta sunt cõia oibus nãlib⁹:pz ꝙ ꝯsideratio de eis spectat ad hūc librum qui ē pmus in nãli phia.vbi agēdum est ð cõibus.ꝯsideratio.n.cõium spectat ad primū libꝛuz phie nãlis:qꝛ hꝫ ꝯsideratio prior est ea speculatõe q̃ est de pprijs. ℭ Notandū ēt pdicta qnqꝫ eē cõia oibus:vl q̃si oib⁹ nãlib⁹:vl ſm veritatē:vel ſm opinionē.vacuū.n.ſm veritatē in naturalibus eē nõ hꝫ:ſm tñ quorūdã opionez vacuū q̃si ē cõe oib⁹ nãlib⁹.posuerũt.n.qdã vt Democrit⁹ ꝛ Leucipp⁹ oia nãlia ꝯposita eē ex inani ꝛ pleno. ℭ Deinde cū dic.

ℭ Primum autez sicut diximus de motu. Est quidem igitur aliquid quod endelechia tantuz est: aliud autem tantum potentia. Et eorum q̃ sunt actu: hoc quidem hoc aliquid: aliud vero quantū: aliud vero quale: vel aliquod aliorũ entis predicamentorum. Sed eius qõ ad aliquid: aliud quidem secūdum superabundãtiã ꝛ defectum dicitur: aliud autem secundū actiuuz ꝛ passiuum: ꝛ omnino motiuuz ꝛ mobile: motiuum enim motiuuz mobilis est: ꝛ mobile a motiuo est mobile. Tẽ

ℭ Ut diximus exequiť tã de motu q̃ȝ de cõsequentibus motum.ꝯsequētia āt motum vt ad presens spectat sunt quinqꝫ.vz.ꝯtinuū.infinitū.locus.vacuū.ꝛ tps:possum⁹ ꝙ prima facie diuidere sequētem tractatū in partes.6.qꝛ primo determinat de motu.scđo de infinito.tertio ð loco. quarto de vacuo. quinto de tpe. ꝛ sexto de cõtinuo. scđa ergo pars incipit añ mediū huius tertij ibi.(Quoniam āt de nã sciētia.)Tertia ps icipit in pncipio quarti ibi.(Silr aūt necesse est physicū.)Quarta añ mediū quarti ibi.(Eodem āt mõ accipiēdū ē.)Quinta ps incipit circa finē quarti ibi.(Cõsequēs āt dictis est aggredi de tpe.)Sexta ps icipit in pncipio sexti ibi.(Si aūt est ꝯtinuū.)Qūo aūt qntus septimus ꝛ octauus q ī hac diuisiõe gnãli nõ videť icludi:ðseruiãt huic opi i.pseqndo patebit.pma āt ps i q̃ ðtermiat ð motu:diuidiť i duas qꝛ p ðtermiat ð motu.scđo qꝛ actio ꝛ passio videť pluriмū eē ãmixta motu:mouet quãdã rõnabilē q̃stionē circa actõez ꝛ passionē ibi.(Pz āt ðfectū rõnabilē.)Mot⁹ āt duplicē hꝫ diffõnē.q̃rū vna ē q̃si formalis ꝛ ðmõstratiõis pncipiū.alia vo ē q̃si mãlis ꝛ ðmõstratõis ꝯclusio. in determinando ergo de motu.duo facit:qꝛ pmo venat diffõnem hanc ꝙ motus est actus entis in potētia:s3ꝙ

cõ.16.b⁹ hꝫ que ſm Cõmentatorem eſt quaſi formalis ⁊ demonſtrationis pͥncipium. ſcḋo venatur diffõnem aliã: q̄ꝫ. vꝫ. motus eſt actus mobilis in eo ꝙ mobile: q̄ diffinitio ſm Cõmentatorem eſt quaſi materialis ⁊ demõſtratiõis cõcluſio ſcḋa ibi. (Mouet̃ autez ⁊ mouens.) pars ãt illa ĩ qua venat̃ primam diffõnem motus ſm ꝯmentatorem diuiditur in tres partes: ſm ꝙ tripliciter venatur ipaz. primo.n. venat̃ eã via diuiſiua. ſcḋo via ĩductiua. tertio remouẽdo contraria. ſecũda ibi. (Qz autẽ hic ſit mot⁹.) tertia ibi. (Qz autem bene dcm̃ eſt.) Circa primũ tria facit: qꝛ primo premittit quaſdam diuiſiones ex q̄bus inueſtigari poteſt diffinitio motus. ſcḋo oſtẽdit in quo p̄dicamento ſit motus. tertio ex his que dixerat ꝯcludit diffõnem motus tãquã inueſtigatam ⁊ venatã. ſcḋa ibi. (Non eſt aũt motus.) tertia ibi. (Diuiſio autẽ ſꝫ vnũquodqꝫ) ¶ Dicit ergo ꝙ ſicut diximus. pͥmum dõm ẽ ḋ motu q̄ꝫ de conſequentibus motum. premittit autẽ tres diuiſiones ex quibus venari poſſumus diffõnem mot⁹. Prima diuiſio eſt ꝙ eorũ que ſunt aliq̄d eſt qḋ eſt tantũmodo endelechia. i. actu: aliud vero qḋ eſt tantũ potẽtia. Secũda diuiſio eſt ꝙ eoꝝ que ſunt actu. hoc q̄dẽ eſt hoc aliquid. i. ſubſtãtia. aliud vero quãtũ. aliud vero q̄le: vel ſimiliter eſt aliq̄d alioꝝ predicamentorũ entis. Tertia diuiſio eſt reſpectu ipſius relatõis: qꝛ eiꝰ qḋ eſt ad aliquid aliud q̄dem dr̃ ſm ſupabundantiam ⁊ defectum. i. ſm quantitatem perfectã ⁊ impfectã. fundat̃. n. relatio aliquãdo in quãtitate ſupabũdãte: vt duplũ triplum ⁊ cetera talia: aliquãdo vero in quantitate deficiente: vt ſubduplũ ſubtriplum ⁊ hm̄: ⁊ ſicut relatio fundat̃ in quantitate: ſic fundat̃ in actione ⁊ paſſione: iõ ſubdit: ꝙ aliud qḋ eſt ad aliq̄d ſm actiuum ⁊ paſſiuũ ⁊ oĩno. i. vniuerſaliter ſm motiuũ ⁊ mobile. ꝙ aũt motiuum ⁊ mobile ſint relatiua pꝫ: qꝛ motiuũ eſt mobilis motiuũ ⁊ mobile ẽ a motiuo mobile. ẽ ergo hec tertia diuiſio: ꝙ relatio vel fundat̃ ĩ quãtitate vel in actione ⁊ paſſione.

Dub.3ª **Dubitaret** forte aliq̄s. quomõ he tres diuiſiones faciant motus ad diffõnem. ¶ Dõꝫ qḋ diffinitio motus q̄ hic intendit̃ eſt ꝙ motus ẽ actus entis in potẽtia ſm ꝙ in potentia. in hac ãt diffõne tria tangunt̃: pͥmo. n. tangit̃ quid eſt motus: qꝛ eſt actus. ſcḋo cuius eſt: qꝛ eſt entis in po⁹. tertio reſpectu cuius ẽ: qꝛ eſt reſpectu eius ad qḋ eſt ĩ potẽtia. Ad has aũt tres particulas inueſtigandas deſeruiunt predicte tres diuiſiones. Nam ex pͥma diuiſione cũ dicit̃ ꝙ aliud quidem ẽ act⁹ ⁊ endelechia: aliud vero potẽtia: accipit̃ quid eſt mot⁹: qꝛ eſt actus. Ex ſcḋa vero diuiſione: ꝙ entium aliud eſt ſubſtãtia aliud q̄ꝫtitas aut aliud hm̄. accipitur cuiꝰ ẽ motus qꝛ eſt entis in potẽtia. Nã ſm diuerſa predicamẽta motus diuerſimode eſt entis in po⁹. Naꝫ motus ad ſubſtantiam ſubm̃ eſt ſubſtãtia in potentia. motus ad quãtitatem ſubm̃ eſt quãtum in po⁹ ⁊ ſic de alijs: ⁊ qꝛ ſꝫ aliḋ ⁊ aliud p̄dicamẽtũ aliud ⁊ aliud ens in po⁹ eſt ſubm̃ motus: ideo motus eſt alterius ⁊ alteriꝰ entis ĩ po⁹. vt ergo ſciremus cuius entis in po⁹ ſit motus: oportuit diuidere predicamẽta. Sic ergo ĩtelligẽdum eſt ꝙ motus eſt entis in po⁹: qꝛ motus ad qualitatez eſt q̄lis in potẽtia: motus ad quãtitatẽ eſt quãti in potẽtia ⁊ ſic de alijs. Ex tertia aũt diuiſione habet̃ reſpectu cuiꝰ ſit motus. Naꝫ eſt reſpectu forme ad quã eſt in po⁹: ſed hic ordo ⁊ hic reſpectus fundat̃ in actione ⁊ paſſione: vel fundat̃ in dependẽtia mobilis ad motũ: vt ergo haberet̃ ordo ille vel ille reſpectus potẽtialis quẽ dicit motus: vt hꝫ ordinẽ ad formã: oportuit de relatione diſtinguere: q̄ñ aliquãdo fundatur in actione ⁊ paſſione: aliquando in alijs predicamentis. Nã vt dcm̃ eſt reſpectus ille in actione ⁊ paſſione fundat̃. Ex p̄dictis ergo diuiſionibꝰ ꝯplete habet̃ diffinitio motus: qꝛ ex prima habet̃ q̄d eſt motus: qꝛ eſt actus. ex ſcḋa cuiꝰ eſt tanq̄ꝫ ſubiecti: qꝛ eſt entis in potẽtia. ex tertia vero reſpectu cuius eſt tanq̄ꝫ termini. qꝛ ẽ reſpectu eius ad quod eſt in potentia. qꝛ reſpectus: vt dictum eſt: fundat̃ in actione ⁊ paſſione: vel in dependentia mobilis ad motum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Non eſt autez motus preter res ad quas eſt motus. Mutatur. n. ſemp id quod mutatur: aut ſecũdum ſubſtantiam: aut ſm quantitatẽ: aut ſm qualitatem: aut ſm locuꝫ. Cõmune ãt in his nulluꝫ eſt accipe: ſicut diximus: qḋ neqꝫ hoc: neqꝫ quantũ: neqꝫ quale ſit neqꝫ alioꝝ predicamentorum nullum. Quare neqꝫ motus: neqꝫ mutatio nullius erit: extra ea q̄ dicta ſũt: cum nihil ſit extra predicta.** T.c.4.

¶ Oſtẽdit in quo p̄dicamẽto ſit mot⁹: res ãt q̄ ſunt ĩ p̄dicamẽto ⁊ ſũt ĩ genere ⁊ aliquo mõ ĩ ſpẽ. iõ duo facit. qꝛ p̄ oſtẽdit q̄ñ motus ẽ ĩ genere. ſcḋo q̄ñ ẽ ĩ ſpẽ ibi. (Unũquodqꝫ ãt dupl̃r.) mot⁹ ãt ſic ẽ ĩ genere: qꝛ ẽ in eodẽ genere cũ rebꝰ ad q̄s ẽ motus. iõ ait. ꝙ motus nõ ẽ p̄ter res ſupple ad q̄s eſt motus. illud ãt qḋ mutat̃ ſemp mutat̃: aut ſm ſubam: aut ſm quãtitatem: aut ſm qualitatẽ: aut ſm locũ. motus ergo eſt ĩ q̄tuor generibꝰ. ĩ ſuba. q̄ꝫtitate q̄litate. ⁊ vbi. addit ãt ꝙ ĩ his ſicut diximꝰ nullũ eſt cõe accipe qḋ ſit extra oĩa iſta. nihil. n. ẽ qḋ neqꝫ ſit hoc. i. ſubſtãtia: neqꝫ quãtũ: neqꝫ q̄le: neqꝫ nullũ alioꝝ p̄dicamẽtorũ: q̄re mãifeſtũ ẽ ꝙ neqꝫ mot⁹: neqꝫ mutatio nulliꝰ erit extra hm̄ p̄dicamẽtũ. Nã cũ nihil ſit extra p̄dicta p̄dicamẽta: nullus mot⁹ aut mutatio erit extra ea. ¶ Nõdũ aũt ꝙ rõ cõis ẽ extra rõnẽ pticulariũ ⁊ maxie cũ ẽ cõe: vt gen⁹. ſpẽs. n. ſp addit ſupra ſuũ gen⁹ dr̃iaꝫ: q̄ ẽ p̄ter rõnẽ generis: ⁊ ḋ q̄ nõ p̄dicat̃ gen⁹. ſi g̊ eẽt aliq̄d cõe ad hm̄ p̄dicamẽta: tũc eẽt dare aliq̄d qḋ eẽt extra rõnẽ oĩuꝫ p̄dicamẽtoꝝ. ⁊ vlteriꝰ ſi ens vel aliq̄d aliḋ eẽt gen⁹ ad ĩpa: oporteret hm̄ p̄dicamẽta addere aliquã dr̃iaꝫ: ḋ qua non p̄dicaret̃ ens: qꝛ ꝯ rõnẽ generis ẽ p̄dicare ḋ dr̃ia. ⁊ qꝛ oĩa hec ſũt ĩcõuenientia ĩcõueniẽs eſt aliq̄d ſe hr̃e: ſic̃ genus vel. ſic̃ cõe vniuocũ reſpcũ dictoꝝ p̄dicamẽtoꝝ. ¶ Notãdũ ẽt quoſdã dixiſſe motũ eẽ q̄ddã p̄dicamẽtũ p ſe ſꝫ hoc ſtare nõ p̄t: qꝛ vel eẽt p̄dicamentũ cõe ad alia p̄dicamenta: vel eſſet p̄dicamẽtũ diuiſum ꝯ illa p̄dicamenta. Sicut ſuba diuidit̃ ꝯ q̄ꝫtitatẽ: qꝛ vnũ nõ eſt aliḋ: vt ergo phs oſtenderet motũ nõ eẽ aliq̄d cõe ad hm̄ p̄dicamenta: ait ꝙ nihil eſt cõe ad illa: vt oſtenderet motũ nõ facere diuerſuꝫ p̄dicamẽtũ ab illis ait motũ nõ eẽ ex̃ hm̄ p̄dicamenta: qꝛ nihil eſt ex̃ illa. mot⁹ g̊ nõ eſt extra predicamenta: nec eſt in vno genere tm̃: ſꝫ eſt ĩ oĩ eo genere: in quo ſũt res ad q̄s ẽ mot⁹. ⁊ qꝛ talia ſũt ĩ q̄tuor generibꝰ: iõ mot⁹ reducit̃ ad q̄tuor gñ̄a: vt oñſũ ẽ. ¶ Deiñ cũ. d.

¶ **Unumquodqꝫ autem dupliciter ineſt oĩbꝰ: vt hoc. Aliud quidem. n. forma ipſius: aliḋ vero priuatio. ¶ Et ſm qualitatem. Hoc quidẽ enim album: iſtud autem nigrum: ⁊ ſecũdum quãtitatem: aliud quidem perfectuꝫ: aliud vero imperfectum. Similiter autem ⁊ ſecundũ loci mutationem. Hoc quidem ſurſum: iſtud vero deorſum: aut aliud quidem graue: aliud vero leue. Quare motus ⁊ mutatiõis tot ſũt ſpecies: quot ⁊ entis.** T.cõ.5.

¶ Ostendit quo motus est i spē.d.q in oib⁹ pdicamentis vnūquodqz est dupli:vt h.i.suba vel vt in pdicamento substātie. Aliud qdē ē vt forma ipsi⁹ sube:aliud vero vt priuatio: ꝛ ēt sm qlitatē hoc qdē ē albū qd se hz vt forma:aliud āt ē nigrum qd se hz vt puatio:ꝛ sz quātitatē aliud qdē ē pfectū. aliud iperfectū. Silr aūt ꝛ sm loci mutationē hoc qdē ē sursuz qd se hz per modū habitus: illud vero deorsuz qd se hz vt puatio:aut aliud qdē ē graue qd respicit locū deorsuz:ꝛ se hz vt puatio:aliud vero est leue qd respicit locū sursum:qd se hz vt habit⁹ vel vt forma.ꝛ qr sm ois ista entia accipiunt spēs motus:pz q mot⁹ ꝛ mutatiōis tot sunt spēs quot sunt spēs entis acqsiti p motū. ¶ Nōndū āt q motus possunt assignari qtuor genera.ꝛ.8.spēs. Nā cū qtuor gnāliter acqrantur p motū loquēdo de acqsitione directe ꝛ p se.s.suba quātitas qlitas ꝛ vbi;motus erit in his qtuor generib⁹: verū qr in vnoquoqz istoꝝ geneꝝ ē dare aliqd qd se hz vt pfectum:ꝛ vt habit⁹ ꝛ aliqd qd se hz vt impfectum ꝛ vt priuatio: in vnoquoqz istoꝝ geneꝝ erit assignare duas species motus:vnā sz quā itur ad pfectū:ꝛ aliā sz quā itur ad puationem ꝛ impfectū.has aūt duas spēs aduertere possumus in quolibet dictoꝝ geneꝝ. Nā in suba vt itur ad formā dr generatio vt itur ad puationē dr corruptio. sic etiā ꝛ in quātitate motus ad quātitatē perfectaz dicitur augmentū:ad quātitatem impfectam dr diminutio:ꝛ sicut in quātitate est assignare pfectuz ꝛ iperfectū: sic in qualitate:ꝛ alia spēs motus est ad qualitatē pfectā alia ad impfectam. Nō tn̄ habemus distīcta noīa horuz motuum:sed cōi nomine quilibet talis motus dr alteratio. Sic ꝛ in vbi alia spēs motus est motus sursum ꝛ alia deorsum:phs ergo i assignādo genera motus distīxit pdicamēta in qbus hz eē motus. Sz in assignādo spēs in quolibet pdicamento in quo est motus distinxit pfectū ꝛ impfectū:sm que habent accipi spēs motus. ¶ Nōndum ēt hs spēs motus nō esse specialissimas: licet.n.motus ad quātitatem sit generalior qz motus ad quātitatē perfectā vel iperfectā:pp qd motus ad quātitatem ē genus ad augmētuz ꝛ diminutionem:nō tn̄ ois motus ad quātitatez pfectam vel ad quātitatez iperfectaz ē eiusdem spēi specialissime.imo diuersificātur hs motus put pfectū ꝛ impfectū in diuersis quātitatib⁹ diuersimode repitur:ꝛ qd dcm̄ ē de qtitate itelligēdū ē de alijs generib⁹:i qbus repitur ratio motus. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Diuisio autem secundum vnumquodqz genus: hoc qdem esse endelechia:aliud autē potentia:potētia existentis endelechia sm qd huiusmodi est:motus est;vt alterabilis qdez inquantum est alterabile:alteratio est. Augmētabilis āt ꝛ oppositi:nulluz enim cōmune nomen vtrisqz augmentum ꝛ decrementū. Generabilis autē ꝛ corruptibilis generatio ꝛ corruptio:loco mutabilis loci mutatio. Te.c.6.

¶ Ex his que dixerat ꝯcludit diffōnez motus.d.q qr diuisio sm vnūquodqz genus est: qr hoc ibidē hz esse endelechia.i.actu. Aliud vero hz esse in potētia:qr ergo sic est motus ē endelechia.i.actus nō existentis in actu;sed existentis in po° sm q hs.i.sm q est in potentia qd declarat p exempluz.d.vt alteratio est actus alterabilis i quātum est alterabile:ꝛ augmētū est motus augmentabilis inquātum augmentabile:ꝛ diminutio est oppositi idest diminuibilis quātuz hs. ꝛ addit. q nullū est commune nomē vtriusqz.s.ad id qd est augmentum ꝛ decremētum.motus.n.ad quantitatem completam ꝛ incompletā nō noiatur vno noie;sicut motus ad qualitatē pfectā ꝛ impfectam noiatur vno noie:ꝛ dr alteratio. Subdit āt q sic etiam generatio ꝛ corruptio sunt generabilia ꝛ corruptibilis sz q hs ꝛ loci mutatio est loco mutabilis sm q hs.semp ergo motus est actus entis in potētia sz q hs.qr ē actus mobilis sz q mobile. Lec. II.

QUod autem hoc sit motus ab hinc manifestuz est. Cum edificabile huiusmodi ipsum dicimus esse actu sz q edificatur: ꝛ ē hec edificatio. Similiter autez ꝛ doctrinatio ꝛ medicatio ꝛ saltatio: ꝛ adolescentia ꝛ senectus. Te.c.7.

¶ Postqz phs venatus ē diffōnez motus via diuisiua:qr premisit tres diuisiones:ex qb⁹ possunt hri tres particule posite in diffōne motus.i parte ista venat dictā diffōnem via iductiua.iducit.n.in singulis pticulas positas i diffōne mot⁹ q sunt bene assignate.tria ergo facit sz q tres particule posite sunt in diffōne motus.pmo.n.ostendit q motus ē actus.scdo q est entis in potentia. tertio q est hui⁹ entis prout est in potētia.scda ibi.(qm̄ autez quedā.)tertia ibi.(dico aūt inquātuz.)dicit ergo.q āt motus sit h.i.actus ab hinc.i.ex hac rōne manifestū est: qr cum edificabile edificat inquātum hs.Dicimus ipz esse actu:ꝛ hoc est edificatio.s.perfectio edificabilis cuz actu edificatur.ergo edificatio est qdam actus.Sz edificatio est motus.ergo motus est actus.ꝛ qd dcm̄ ē de edificatione itelligēdum est de alijs motib⁹:qr silr ē medicatio ꝛ doctrinatio ꝛ volutatio ꝛ saltatio ꝛ adolescētia: idest augmētum:ꝛ senectus.i.decremētum:sunt.s.qdam actus.ergo vniuersalr motus est qdam actus. ¶ Notādum aūt q quādo aliquid est in termino a quo nō mouetur.quādo est in termino ad quē cessat motus: tūc.n. aliqd mouetur quando est in ipso actu ꝛ in ipo fieri. Sz h non eēt nisi motus sm id qd est esset qdam actus.imo sic compentt motui q sit actus q siue accipiatur motus corporalis:vt saltatio ꝛ augmētum.siue aialis ꝛ intellectualis vt meditatio ꝛ doctrinatio.siue accipiatur mot⁹ appetitiuus semp importat quēdam actum.

Dubitaret forte aliquis.vtrum verum sit q motus sit qdam actus videtur q nō: qr quale est pfectibile talis est sua perfectio.calidi.n.scđm q calidum perfectio est caliditas:ꝛ frigidi vt frigidum frigiditas.ergo potētialis vt potentiole est pfectio erit potētialitas.sed motus est actus entis in potētia vt in potentia est.ergo magis quedaz potētialitas qz quidam actus. ¶ Dicēdum q motus vt in pseqndo patebit qdaz actus est incōpletus cū ordie ad ꝯpletū vel ē quedā forma incōpleta cū ordine ad cōpletionē.vtrūqz.n.est de rōne motus.vz.q ptim habeat de termino ad quē:ꝛ ptim restat habēdū.rōne.n.eius qd hz dicit actuz incōpletū.rōne hndi dicit ordinē ad cōplemētū.qd aūt essentialr⁹ cōpetat motui:an qd acqsitum est:an ordo ad acqrendū infra dicet.Ad psens aūt intantū dcm̄ sit:q siue reponat motus in genere acqsiti:siue rōne eius qd restat acqrendum semp motus est qdaz actus.nā qd ē acqsitū est act⁹ ꝛ pfectio qdā ē:ꝛ qd ēt ad acqrēdū restat hz rōnē cuiusdā pfectiōis. Est g mot⁹ act⁹ qdā. Sz ē act⁹ icōplet⁹ ꝛ i fieri hns ordinē ad cōplemētū. Qd vero obijciebat q ē pfectio entis in po°:dōm q ens in po° qd est subm̄ mot⁹ nō ē in po° pura:sz ē in po° āmixta actui.ꝛ qr qle ē subm̄ talis ē pfectio ei⁹:mot⁹ g ē pfectio mobilis vt mobile est non erit actus pfectus.sz erit actus in fieri ꝛ potentie ammixtus. ¶ Deinde cum dicit. Dub.

¶ Quoniam autẽ quedam eadẽ sunt ⁊ potẽtia
⁊ actu: quãuis non simul: nec secũdũ idem: sꝫ
vt calidum q̃dem potentia: frigidum aũt ende
lechia: multa iã agunt ⁊ patiũtur adinuicem.
Tex. 8. **Omne. n. erit simul actiuum ⁊ passiuũ. Ergo**
⁊ mouens physice mobile erit. Omne. n. hu
ius mouet: cum mouetur ⁊ ipsum.

¶ Ostendit bñ esse assignatam scðam ꝑticulam positam
in diffõne motus. bñ. n. dictũ est ꝙ motus est actus non
cuiuslibet: sed entis in potẽtia: circa hoc aũt duo facit: q2
primo ꝓbat ꝙ motiua ẽ actus entis in potẽtia. Scðo ex
h ostẽdit ꝙ si aliq̃d mouẽs eẽt nõ i potẽtia ꝙ nõ moue
ret ibi. (vr̃ q̃dem igr̃.) dicit ergo ꝙ q̃dã entia vt physi
ca eadeꝫ sunt potentia ⁊ actu quãuis nõ simul: aut nõ sꝫ
ideꝫ. Non. n. põt esse ꝙ simul ideꝫ sit calidũ actu ⁊ potẽ
tia: sed põt eẽ vt sit calidũ q̃dem poª frigidum aũt ende
lechia. i. actu: ⁊ q2 multa sunt talia q̃ sunt actu ⁊ potẽtia.
ideo multa agũt ⁊ patiunť adiuicẽ. imo q2 oẽ agẽs phy
sice est tale: oẽ mouens physice erit simul actiuũ ⁊ passi
uuꝫ: ⁊ oẽ mouẽs physice erit mobile: q2 omne hꝰ mouet
cum moueť ⁊ ipꝫ: formeť aũt sic rõ. q̃cunq3 sũt simul actu
⁊ in potẽtia sunt simul actiua ⁊ passiua ⁊ mouẽtia ⁊ mo
ta: sꝫ vt sunt actu: sunt actiua ⁊ mouẽtia. ergo vt sunt po
tentia sunt passiua ⁊ mota: motuꝫ ergo ⁊ passiuuꝫ est q̃
dem in potẽtia: ⁊ motus qui ẽ actus eius est actꝰ entis i
potẽtia. de hac aũt rõne nõ plus ponit nisi ꝙ opꝫ eẽ poª ⁊
actu q̃ sunt actiua ⁊ passiua vel mouentia ⁊ mota. Aliaꝫ
deductionẽ tacet: q2 mãifestũ est ea esse mouẽtia ⁊ acti
ua: vt sunt actu: ex quo plane seq̃tur ꝙ sunt motiua ⁊ pas
siua vt sunt in poª. Posset aũt hec rõ aliter formari. s. sic
motus nõ hꝫ eẽ in oĩ mouente: sed in mouẽtibꝰ physicis
⁊ in his q̃ mouent mota. sed talia sunt entia in poª. ergo
motus est actus entis in poª. ¶ Notandũ aũt ꝙ in inuesti
gãdo cuiꝰ actus sit motus: ait ꝙ eadeꝫ entia sunt actu ⁊
poª. subm̃. n. motus nõ põt esse aliq̃d in poª tãtuꝫ: nec ali
quid vt est in actu cõpleto. oꝫ. n. esse ⁊ in actu ⁊ in poten
tia q̃ð est subiectum motus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Videtur q̃dem igitur quibusdam omne mo
ueri mouens. Sed de his quideꝫ ex aliis erit
manifestũ: quomõ se habeant. Est. n. q̃ddam
Tex. 9. **mouentium ⁊ imobile. ¶ Sed potẽtia existẽ**
tis cũ endelechia ens agat: aut ipsuꝫ: aut aliud
inquantum mobile motus est.

¶ Ex his que dixerat: ostẽdit nõ omne mouens moueri:
q2 mouẽs q̃ð nõ est i poª moueri nõ põt: h est ergo q̃ð ait.
ꝙ vr̃ q̃busdã omne mouens moueri: sꝫ de his q̃uõ se hñt
ex aliis erit mãifestũ. in. 8. enĩ huiꝰ hec mã diffusius de
clarabiť. ostẽdetur. n. ibi ꝙ est quoddã de numero mo
uẽtiuꝫ q̃ð est imobile. Nã mobile ſm ꝙ hꝫ nõ est i actu.
Sed tñ cũ ens endelechia. i. ens actu agat. i. seipsuꝫ mo
ueat: aut aliud supple ꝓut est i poª vt moueať hꝫ eẽ mo
tus: ⁊ q2 sic est: motꝰ est existẽtis in poª ſm ꝙ mobile. i. i
quantũ est in poª. Cũ ergo sit aliq̃ð mouens nõ in poten
tia erit aliq̃ð mouẽs imobile. ¶ Nõnduꝫ aũt ꝙ siue mo
uẽs moueat seipm̃: siue aliud semꝑ mouẽs in eo ꝙ mo
uens est in actu ⁊ mobile ſm ꝙ hꝫ: est in poª. Nã cũ ali
quid seipm̃ mouet est diuisibile in aliq̃ duo: quoꝝ vnuꝫ
est in actu ⁊ est ꝑ se mouens: ⁊ aliud est in poª: ⁊ est per se
motũ: ⁊ q2 sic est de rõne moti vel de rõne mobilis: q2 de
uenire est ad aliq̃ð mouẽs: q̃ð est actus purus: in quo nul
la est poꝰ: nõ omne mouens moueť vt Plato ⁊ sui sequa
ces sentire videbanť. Sed est aliquo mõ mouẽs imobi
le vt declarabiť in. 8º. ¶ Nõndũ etiã ꝙ ex h ꝯplebitur
ratio supius posita. Nã si nõ omne mouens moueť: sꝫ so
lum mouẽs physice: cum omne tale sit in potentia: Mo
tus non est nisi entis in potentia.

Dubitaret forte aliq̃s. de hac scða particula po / Dub. pª
sita in diffõne motus. s. ꝙ est entis i
potẽtia. Si. n. motus ꝑ se loq̃ẽdo est actus entis in poª:
tũc q̃ð moueť ad subaꝫ est poª suba: ⁊ q̃ð moueť ad quã
titatẽ est potẽtia quãtuꝫ. Sed cũ ex nõ q̃to nõ fiat quã
tuꝫ: ⁊ ex nõ suba non fiat suba: q2 q̃ð est poª tale põt dici
nõ tale: ⁊ nũquã est aliq̃d tale nisi sit actu tale: q̃ð est poª
quãtũ nũquã mouebitur ad q̃titatẽ ⁊ q̃ð ẽ potẽtia sub
stãtia nũquaꝫ mouebiť ad subaꝫ. ¶ Dðm ꝙ cũ oẽs actª
diffiniri habeãt ꝑ ꝓpriã mãm motus q̃ est q̃dam actus:
diffiniri hꝫ ꝑ ꝓpriũ subm̃. ꝓprium auteꝫ subm̃ motus ẽ
ens in poª. ideo motus diffiniri hꝫ per hoc ꝙ ẽ actus en
tis in potẽtia. in hac aũt diffõne aliq̃d poniť vt genus. ali
quid vt dr̃ia. actus. n. se hꝫ tãquã genus: ens aũt in poten
tia se hꝫ vt differẽtia: in hoc. n. differt diffõ substãtiaꝝ ⁊
existentiũ ꝑ se a diffõne accidentiũ: ⁊ vlr̃ eoꝝ q̃ sunt in
subiecto: q2 in diffõne substãtiaꝝ q̃ð se hꝫ vt genꝰ est q̃d
mãle: q̃ð se hꝫ vt dr̃ia est q̃d ⁊ actuale. Sed in diffõne ac
cidentiũ vt vult phs. 7. methaphysice ⁊ vt dclarauimꝰ i T.c.17.
secũdo elẽchoꝝ: q̃ð se hꝫ vt dr̃ia est q̃d mãle: ⁊ q̃ð se ha
bet vt genus ẽ q̃d formale. in talibꝰ. n. ipsum subm̃ tenet
locum dr̃ie. Uidemus. n. ꝙ cauuꝫ est quasi genus ad sy
mum ⁊ ad richuꝫ. Sꝫ si nasus addiť cauo ꝯstituit symũ
sicut dr̃ia addita generi ꝯstituit spẽꝫ. Symus. n. idẽ est
q̃ð nasus cauus: sic crus additũ cauo ꝯstituit richũ. Ri
chum. n. idem est ꝙ crus cauũ: ⁊ sicut cauũ ẽ sicut genus
ad symũ ⁊ richũ: sic actus est. q. genus ad motũ ⁊ formã.
specificatur. n. huiusmodi actus ex additione subiecti.
Nam forma ſm ꝙ huiusmodi ẽ actus entis in actu: mo
tus autẽ est actus entia in potentia: sicut ergo in diffõ
ne subarum competenter ponitur dr̃ia: sic in diffinitiõe
talium competenter ponitur subiectum. Nam subm̃ in
talibus hꝫ se vt differẽtia: ⁊ specificat quod est cõe. nam
licet actus sit quid cõmune ad motum ⁊ formam: ens ta
men in potentia additum actui ꝯstituit motũ: q2 motus
est actus entis in potẽtia. Sic etiã ens in actu additum
actui ꝯstituit formã: forma. n. est actus entis in actu: cõ
petenter ergo poniť hec scða particula. s. entis in poten
tia in diffõne motus: q2 se hꝫ. q. dr̃ia ⁊ specificat actuꝫ ⁊
contrahit ipm̃: ⁊ facit eum stare pro motu. ¶ Quod vo
obyciebať: q2 ex nõ quãto non fit quantũ: ⁊ ex non suba
non fit suba. ¶ Dðm ꝙ id quod mouetur ad quantita / pulchrũ
tem: non est vniuersaliter nõ quantum: nec est in poten / nõbile
tia ad omnem quãtitateꝫ. Sed sufficit ꝙ sit i potentia
ad eam quãtitateꝫ ad quã moueť. semꝑ. n. q̃ð moueť ad
vnã subaꝫ est actu alia suba: q2 sꝑ gñãtio vnius est cor
ruptio alterꝰ. vtrũ aũt sit ꝑ se vel ꝑ accidens ꝙ id q̃ð mo
ueť ad vnã subaꝫ ẽ actu alia suba: non ẽ p̃sentis specula
tiõis. sufficit aũt ad p̃sens scire ꝙ nũq3 moueť ad q̃tita
tẽ q̃ð oĩo ẽ ðnudatũ a forma q̃titatiua. nec vnq3 moueť
ad subaꝫ q̃ð oĩno ẽ ðnudatũ a forã subali. ¶ Deĩn cũ. d.

¶ Dico autem hoc inquãtum sic. Est. n. es po
tentia statua: sed tamẽ nõ eris endelechia: ⁊ i
quantum es est motus est. Non. n. ideꝫ est eri
esse: ⁊ potentia alicui mobili. Quĩ si idem eẽt
simpliciter ⁊ scðm rationem esset vtiq3 ens: i
quantum es est endelechia motus. Non ẽ au
tem idem quemadmodum dictum est.

¶ Ostendit bñ assignatã esse tertiã ꝑticulã i diffõne mo

tus.s. ꝙ motus est act⁹ entis in po° ſm ꝙ in po°: circa qḋ tria facit. q: p̊ fac̄ qḋ dcm̄ ē. ſcḋo qḋdā qḋ ſuppoſuerat ꝓbat. tertio ex his q̄ dixerat ꝯcludit diffōnez mot⁹ esse bn̄ assignatā. ſcḋa ibi. (Mā̄ifestuz est āt.) tertia ibi. (qḋ q̄dē igr̄.) ¶ Dic̄ ergo. dico. i. expono vel ḋclaro h̄. s. ꝙ motus est act⁹ entis in po° iquātuz sic. i. iquātuz est i po°: q: es. i. id qḋ est actu es est po° statua: sed tñ mot⁹ nō est endelechia. i. nō est actus eris iquātuz est es: ſʒ iquātū sup. est po° statua: ꝛ addit ꝙ nō est idez esse ipsi eri ꝛ po° alicui mobili: nō est. n. eadē rō eris iquātū est es: ꝛ vt ē po° quoddā mobile: qm̄ si idez eēt simplr̄ ꝛ ſʒ rōnē es vt est es: ꝛ vt est mobile: mot⁹ esset vtiqȝ endelechia eris iquātum es: qḋ est icōueniens. Seq̄tur ergo ꝙ queādmoduz dictū est nō est idem es vt est es ꝛ vt est po° mobile. posset āt sic formari hec rō. subm̄ mot⁹ est actu ꝛ po°: ſʒ motus nō est act⁹ ei⁹ vt est actu. ergo est act⁹ eius vt est i po°. vt motus ad statuā nō est act⁹ eris vt est es actu ſʒ vt est mobile ꝛ vt est po° statua. ¶ Nōndū āt ꝙ si mot⁹ ad statuā esset actus eris vt es ē: tūc q̄ȝdiu esset es sp̄ moueret̄ ad statuā: qḋ est icōueniens. Uel possumus dicere ſʒ cō-

Cõ.9°. menta. ꝙ si mot⁹ esset actus eris vt es est: tūc mot⁹ eēt q̄ditas eris. Nā es cū sit es ꝑ suā q̄ditatem: si motus esset actus eris vt es est: mot⁹ eēt q̄ditas ei⁹. Cū ergo es dicat q̄d ꝑmanens: si mot⁹ esset q̄ditas ei⁹: seq̄ret̄ ꝙ motus eēt q̄ditas ꝑmanētiū: ꝛ eēt ḋ gener̄ ꝑmanētiū: qḋ ē oīno falsūz. q: ē ḋ genere successiuoꝝ: si ḡ icōueniēs ē ꝙ mot⁹ sit q̄ditas ꝑmanētiū: icōueniēs ē ꝙ sit act⁹ alicui⁹ vt existit in actu: sed solum erit actus eius vt est in potentia ꝛ vt potest successiue aliq̄d acquirere. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Mā̄ifestū āt est ꝛ i ꝯtrariis: posse q̄dē. n. sanari: ꝛ posse laborare alteꝝ ē. Et nāqȝ si labo-

T.c.10. rare q̄dez ꝛ sanari idē eēt. subm̄ aūt ꝛ sanabile ꝛ ifirmū siue humiditas siue sanguis vnū ꝛ idē est. Qm̄ āt nō est idē: queādmodū neqȝ color idē ꝛ visibile. Possibilis inquātum possibile endelechia manifestum est ꝙ sit motus.

¶ Declarat qḋ ſuppoſuerat. vʒ. ꝙ nō idem est subm̄ in se cōsideratū ꝛ vt est po° ad aliq̄d dicēs: h̄ mā̄ifestū esse in ꝯtrariis: q: posse sanari ꝛ posse laborare alteꝝ est. Nā si nō esset alteꝝ posse sanari ꝛ posse laborare idē eēt laborare ꝛ sanari: qḋ est icōueniens: altera ergo sunt illa adinicem sed subm̄ sanabile ꝛ ifirmū siue sit humiditas siue sanguis vnū ꝛ idē est. Si ḡ idē est subm̄ ꝛ nō ē eadem po° nō est eadez rō subiecti ſʒ se ꝛ eius vt ē in po°. Ideo subdit ꝙ non est idem subiectum sic acceptum ꝛ vt ē in po°: queādmodū: nō est idē color ꝛ visibile: q: ḡ nō ē eadē rō subiecti ſʒ se: ꝛ vt ē in po°: q: mot⁹ est act⁹ subiecti vt est i po°. mā̄ifestū est ꝙ mot⁹ sit endelechia. i. act⁹ possibilis iquātū est possibile. ¶ Nōndū āt ꝙ licet idez sit subiecto color ꝛ visibile: color tñ noīat id vt ē aliq̄d i se. visibile vero noīat ip̄ʒ: vt est in po° ad mouēdū visuʒ: sic licet idē sit subo sanguis ꝛ sanabile vel sanguis ꝛ ifirmabile. Sanguis tamen dicit aliquid in se acceptuʒ: sanabile vero dicit aliquid in potentia ad sanitateʒ: ꝛ infirmabile aliq̄d in potentia ad ifirmitateʒ. ꝛ quod dictum est de sanguie itelligendū ē ḋ colera vel ḋ q̄cūqȝ alio humore. Si ḡ sicut differt color ꝛ visibile sic differt sanguis ꝛ sanabile: q: sanatio nō est actus sanguis vt sanguis ē: ſʒ ē actus ei⁹: vt ē q̄d sanabile cū sanabile dicat q̄d in po° od susceptiōem sanitatis: seq̄tur ꝙ sanatio sit act⁹ sanguis nō vt est actu: ſʒ vt ē in po°: ꝛ qḋ dcm̄ ē de sanatōe: intelligēdū est de quocūqȝ alio motu. ¶ Deinde cum dicit.

T.cõ.11. ¶ Quod q̄dē igit̄ hoc sit: ꝛ qḋ accidit tūc moueri: cū est endelechia: ꝛ neqȝ prius neqȝ posterius ostensum est.

¶ Ex his q̄ dixerat ꝯcludit diffōnez mot⁹ esse bn̄ assignatā. circa qḋ duo facit: q: p̊mo facit qḋ dcm̄ ē. ſcḋo q̄dā q̄ dixerat mā̄ifestat ibi. (ꝯtigit āt vnūqḋqȝ.) dic̄ ḡ. ꝙ q̄dez igit̄ ē hoc. s. motus qḋ est act⁹ entis i po° ſʒ ꝙ h̄ꝯ: ꝛ ꝙ accidit. i. ꝙ ꝯtigit tūc moueri aliq̄d cū est endelechia vel cū est ipse act⁹ ꝛ neqȝ pri⁹ neqȝ posteri⁹ ostēsuz ē ex dictis ꝛ ēt manifestū est ex dicēdis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Contingit. n. vnūq̄ḋqȝ aliqñ q̄dē opari: aliquādo āt nō: vt edificabile ꝛ edificabilis act⁹ inquantum est edificabile edificatio est.

¶ Quedā q̄ dixerat mā̄ifestat. ꝛ duo facit ſʒ ꝙ duo dixerat: q: p̊mo oñdit ꝙ motus nō ē act⁹ rei pri⁹ q̄ȝ sit i fieri. ſcḋo ḋclarat ꝙ nō ē act⁹ ei⁹ posteri⁹: ꝛ postq̄ȝ ꝯpletū ē fieri: ꝛ est i facto eē. ſcḋa ibi. (Aut. n. h̄.) dicit ergo ꝙ ꝯtingit vnūqḋqȝ aliqñ q̄dē opari aliqñ nō: edificatio autē ē actus edificabilis iquātuz est edificabile. i. iquātū edificatur: ergo non est actus eius anteq̄ȝ sit in fieri ꝛ anteq̄ȝ edificator operetur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Aut. n. hui⁹ est edificatio act⁹: aut domus: ſʒ cū domus sit: nō ampli⁹ edificabile est. Edificat̄ aūt edificabile. Necesse est ergo edificatione esse actuʒ. Edificatio āt motus q̄dam ē. At vero eadē cōueniet ratio in aliis motibus.

¶ Ostendit ꝙ edificatio ꝛ mot⁹ nō est act⁹ mobilis posteri⁹: vt postq̄ȝ ꝯpletū ē fieri dicēs. ꝙ aut hec. s. edificatio est act⁹ edificabilis: aut dom⁹: ſʒ cū dom⁹ sit ꝛ cū terminatū ē fieri nō ampli⁹ ē edificabile. edificat̄ āt edificabile ſʒ ꝙ h̄ꝯ ē i fieri ꝛ nō i facto eē: necesse ē ḡ edificationem eē actū edificabilis nō dom⁹: ꝛ q: edificatio mot⁹ est: seq̄tur ꝙ mot⁹ nō sit act⁹ edificabilis anteq̄ȝ edificet̄: nec sit act⁹ ei⁹ postq̄ȝ facta est dom⁹ ꝛ ꝯpleta est edificari: ſʒ est actus edificabilis vt edificat̄: ꝛ q: sic acceptū edificabile dicit q̄d i po° ſʒ ꝙ est i po°: bona est diffō mot⁹ pri⁹ assignata. s. ꝙ est act⁹ entis i po° ſʒ ꝙ h̄ꝯ. ¶ Addit āt ꝙ eadez rō ꝯueniet aliis motib⁹ q̄ dicta est ḋ edificatione. ¶ Notādū āt ꝙ duplex est act⁹. vn⁹ i fieri vt edificatio ꝛ vl̄r mot⁹: alt⁹ āt i facto esse vt domus: ꝛ vl̄r oīs forma. Si ḡ anteq̄ȝ aliq̄d edificet̄ vel agat̄ nō est mot⁹: ꝛ postq̄ȝ facta est dom⁹ ꝛ iducta est forma nō est ampli⁹ mot⁹: oʒ ꝙ mot⁹ sit i ip̄o fieri ꝛ i ipso actu icōpleto: ꝛ q: act⁹ icōplet⁹ est entis i po° ſʒ ꝙ h̄ꝯ: opʒ ꝙ motus sit actus entis in potentia secundum ꝙ huiusmodi.

Dubitaret forte aliq̄s de tertia particula in diffinitiōe motus posita: q: nō videt̄ verum eē ꝙ mot⁹ sit actus entis i po° ſʒ ꝙ h̄ꝯ: q: si motus eēt sic act⁹: quāto aliq̄d magis eēt i po°: magis eēt subm̄ mot⁹. mā ḡ oīno p̊ma moꝛie eēt subm̄ mot⁹: cui⁹ ꝯrīu dicit ꝯmēta. in. 8. h̄⁹. vbi ait ꝙ si eēt dare māʒ oīno p̊mā ꝑ se existē nō posset subiici trāsmutatōi ꝛ motui. ¶ Dōm ꝙ cū dr̄ ꝙ mot⁹ est act⁹ entis i po° ſʒ ꝙ h̄ꝯ nō ē itelligēdū ꝙ subm̄ mot⁹ sit po° tm̄. imo vt supra dicebat̄ oē qḋ mouet̄ aliq̄d hʒ de actu ꝛ aliq̄d de po°: tñ q: magis ē subiectū mot⁹ vt ē in po° q̄ȝ vt est in actu: dr̄ motus esse act⁹ entis in potentia secūdum ꝙ in potentia ꝛ non secundū ꝙ est in actu.

Lec. III.

Quod autē bene dictuʒ sit: manifestū est: ex q̄bus alii de ip̄o dicūt: ex eo qḋ nō facile est diffinire aliter ip̄ʒ. Neqȝ enī motum in alio genere ponere pōt

vtiq̄ aliqs. Manifestū āt itēdētib⁹ queadmo dū ponūt q̄dam ipsum alteritatem ⁊ inequa litatē: ⁊ qḋ non est: dicentes esse motum.

¶ Postq̄ phs declarauit diffōnem motus via diuisiua: ⁊ inductiua: qꝛ īducit in oēs ptes positas in diffōne mo tus ostēdendo eas bene esse assignatas. in pte ista decla rat dictā diffōnez remouēdo ꝯria: ostēdit. n. opiones an tiquoꝝ ꝯdicentiū veritati p̄dicte esse falsas. circa h au tē duo facit: qꝛ p̄mo remouet ꝯrias opiones antiquorū. scḋo confirmat opionez ꝓpriā ibi. (Et motus qdē.) circa p̄muz tria facit: qꝛ p̄mo ponit antiquoꝝ opiones. scḋo improbat eas. tertio dat cām q̄re antiq sic opinati sunt. scḋa ibi. (Quoꝝ nllū.) tertia ibi. (Causa āt i h.) ¶ Di cit ergo ꝙ bene dcm̄ sit qḋ dcm̄ est de motu: manifestuz est ex his: q̄bus alij dicūt de ipso. Nā ex male dictis alio rum apparet bñ dcm̄ phi: ⁊ ex eo ꝙ nō est facile ipm̄ mo tum aliter diffiniri q̄ꝫ diffinitū sit appet bonā eē diffini tionē datam. Ideo subdit ꝙ nō pōt vtiq̄ aliqs ponere motū in alio genere q̄ꝫ sit positū: ⁊ hoc manifestū ē intē dētibus. circa opiones alioꝝ: queadmodū q̄daz ponunt ipm̄ motū eē alteritatē: q̄dā inequalitatē: q̄dā āt sunt di centes motū esse qḋ nō est. i. eē nō entitatez. ex his ergo male dictis apparet diffōnē positam eē bene dictam.

Dubitaret forte aliqs. vtꝝ verꝝ sit motum eē qḋ nō est. Nō vr̄ habere dubiū. vtruz sit alteritas vel ineq̄litas: qꝛ cū talia videanť simpl'r dice re respcūm quedaz: nō videť ꝙ motus sit alteritas vel ineq̄litas. videť tñ motus esse nō entitas. Nā id de quo nihil est pōt dici eē nō ens. sed de motu nō est nisi muta tū eē: sicut de tpe nō est nisi istās: cū ergo mutatū eē nō sit ps motus: sicut nec istans ps tpis: oz motū nō eē: ex q̄ nulla pars ei⁹ est. ¶ Dōm ꝙ totalitas in successiuis ⁊ p manētib⁹ nō sumiť eodē mō: i permanētibus. n. accipiť totalitas ex simultate partiū: tūc. n. pmanentia sunt cuz partes eoꝝ simul sunt: i successiuis. n. vt alias ostēdim⁹ accipitur totalitas ex ordie partiū: sufficit. n. vt successi ua sint ꝙ partes eoꝝ habeāt debitū ordinē ad se iuicē. sufficit ergo vt motus sit ꝙ vna pars motus debite or dineť ad aliaz. rō ergo facta in cōtrariuz ꝓcedebat ac si totalitas motus accipiēda esset ex simultate ptiū: vt qḋ ꝙ ptes ei⁹ simul eē ad hoc ꝙ mot⁹ eēt. ¶ Deide cū dic.

¶ Quoꝝ nullū necessarium est moueri: neq̄ si altera sint: neq̄ si inequalia: neq̄ si nō sint.

¶ Improbat dictas opiones ō motu: ⁊ duo facit sz ꝙ du pliciter eas iprobat. scḋa ibi. (Sz neq̄ mutatio.) prima ratio talis ē. si aliqḋ p̄dictoꝝ esset motus ad existētiam alicuius eoꝝ oporteret motū existere. Sz nullū p̄dicto rum necessariū est moueri: nō. n. necessariū ē moueri ali qua si sint altera: neq̄ si sint ineq̄lia neq̄ si nō sint entia motus ḡ nec est alteritas nec ineq̄litas nec nō entitas.

Dubitaret forte aliqs: qꝛ nō videť rōnē phi suf ficiētem esse. licet. n. homo sit anial nō tñ qḋ est aial necesse est esse hoiez. poterit ergo mot⁹ esse q̄dam alteritas vel quedā ineq̄litas vel quedā non entitas: nec tñ oportebit q̄cunq̄ sunt altera vel ineq̄lia: vel nō entia ꝙ moueanť. ¶ Dōz predictos phōs sic as signasse motū in aliquo predictoꝝ: qꝛ credebāt ex h mo tum sufficiēter notificare ⁊ diffinire: ⁊ qꝛ posita diffōne necesse est poni diffinitū: si eēt diffinitio motus ꝙ eēt al teritas q̄dam vel ineq̄litas vel nō entitas quecūq̄ eēnt talia eo ipso ꝙ h⁹ eēnt oporteret ea moueri: qḋ cū falsuz sit q̄ nō oz aliq̄ moueri ex eo ꝙ sunt altera vel ineq̄lia: vel nō entia: falsa erat eoꝝ opinio. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Sed neq̄ mutatio neq̄ i hoc neq̄ ex his ma gis est q̄ꝫ ex oppositis. T.c.13.

¶ Adducit scḋam rōnem. d. ꝙ neq̄ mutatio nec motus est magis ex his q̄ꝫ ex oppositis vel in opposita. ḡ motus nō magis collocādus est in p̄dictis generib⁹ q̄ꝫ in oppo sitis. ¶ Notādum āt ꝙ cū motus recipiat spēz a termi no: si motus eēt ineq̄litas vel hoc eēt: qꝛ esset ab eq̄lita te: vel qꝛ esset ab ineq̄litate. Sed cū motus possit icipe re ab eq̄litate: sic ab ineq̄litate ⁊ possit terminari ad eq̄ litatē: sicut ad ineq̄litatē: ridiculosa erit antiquoꝝ opi nio. d. motum esse ineq̄litatē cū nō solū terminari habe at ad ineq̄litatē: sed ēt ad eq̄litatē: sicut. n. per motū ali qua fiunt ineq̄lia: sic possunt fieri eq̄lia: ⁊ qḋ dcm̄ est de ineq̄litate respcū sui oppositi: itelligēdū est de alterita te ⁊ nō entitate respcū suoꝝ oppositoꝝ. in nullo. n. taliuz collocandus est motus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Causa aūt in hoc ponere ꝙ indeterminatuz quoddā iā videtur esse motus. Alterius āt co ordinatiōis pricipia ex eo qḋ sunt priuatiua ⁊ indeterminata sūt. Neq̄. n. hoc: neq̄ tale: neq̄ vnū ipsoꝝ: qꝛ neq̄ aliorum p̄dicamētoꝝ.

¶ Assignat cāz quare antiq sic opinati sunt. circa qḋ. d. f. qꝛ p̄mo facit qḋ dcm̄ ē. scḋo q̄ddaz qḋ supposuerat ꝓbat ibi. (videri āt.) dicit ḡ. ꝙ cā i hoc ponere. i. cā q̄re antiq posuerūt motū in talib⁹ generib⁹ ē: qꝛ mot⁹ vr̄ eē q̄ddaz indeterminatū: ⁊ vr̄ ptinere ad p̄ncipia alteri⁹ coordia tiōis. i. ad p̄ncipia p̄uatiua. Ex eo ḡ ꝙ p̄ncipia priuatiua sunt ideterminata posuerūt motū eē: neq̄ h. i. neq̄ sub stātiā: neq̄ tale. i. neq̄ q̄litatē: nec vnū ipsoꝝ p̄dicamē toꝝ: qꝛ nō posuerūt motū i aliquo p̄dicamēto ōtermina to ⁊ positiuo: sz posuerūt ipz i p̄dicamēto idetermiato ⁊ p̄uatiuo. ¶ Nōndū āt ꝙ vt ōterminari hz p̊ meth. py thagoras posuit duas coordinatiōes p̄ncipioꝝ: vel duas coordinatiōes p̄dicamētoꝝ vnā p modū habit⁹: aliaz p modū p̄uatiōis: ex pte. n. habitus posuit finitū ipar vnū dextꝝ masculū quiescēs rectū lucē bonū ⁊ q̄d rāgulare. ex pte p̄uatōis posuit alia. io. p̄dicamēta opposita his. s. infinitū par plurale sinistꝝ femininū motū curuū tene bras malū ⁊ altera pte lōgi⁹: p̄dicti ḡ phi loquēdo ō mo tu: eo ꝙ q̄d idetermiatū vr̄ eē: posuerunt ipsum in gene re priuationis dicendo ꝙ est inequalitas vel nō entitas vel alteritas vt dcm̄ est. ¶ Deinde cum dicit. caplo p̊

¶ Videri aūt indeterminatū esse motuz cā ē: qꝛ neq̄ in potētia eoꝝ que sunt geneꝝ neq̄ i actū est ponere ipm̄. Neq̄. n. qḋ est potētia quātū necesse est moueri actu quantum est. T.c.14.

¶ Quia supposuerat eē motū q̄d idetermiatū. Ideo h declarat dicēs ꝙ cā videri motū eē q̄d idetermiatū ē: qꝛ nec est eoꝝ geneꝝ q̄ sūt i potētia: neq̄ ē possibile ipz ponere in actu: qꝛ mot⁹ nec vr̄ esse actus simpl'r: nec potē tia simpl'r: ideo vr̄ esse q̄d idetermiatū: ideo subdit: ꝙ neq̄ ex necessitate moueť: qḋ est possibile eē q̄ꝫtitatez. i. qḋ ē potētia quātū neq̄ ex necessitate moueť qḋ ē actu quātuz. ¶ Nōndū āt ꝙ vt pz p habita: qñ aliqd simpli citer est in potētia ad aliud nondū moueť: qñ autē actu est illud: terminat⁹ est motus: motus ergo nec ē in actu simpliciter neq̄ in potentia simpl'r: ⁊ qꝛ dicit quid me diū iter illa: iō vr̄ eē q̄d idetermiatū. ¶ Deide cū dicit.

¶ Et motus quidaz actus videtur esse: imper fectus autem. T.cō.15

¶ Falsificatis opinionibus antiquoꝝ ostendit verā esse opinionē propriam. circa qḋ duo facit: qꝛ primo ꝓponit

q̄ꝺ intendit.ſcđo aſſignat cām dicti ibi.(aūt eſt.)Dicit ergo ꝙ motus videt̄ eſſe quidam actus imperfectus.ex hoc autem apparet veram eē opinionem prius poſitam de motu. Nam cum dictum ſit ꝙ motus eſt actus:non act⁹ vt forma:nec actus vt domus:ſed actus vt fieri: vel actus vt edificari:cū actus īperfect⁹ ſit actus:vt fieri:verū ē motū eē talē actū q̄lis dicebat̄.℄ Deide cū dicit.

℄ Cauſa autem eſt:quoniaꝫ imperfectū quod poſſibile cuius eſt actus motus ꝓpter hoc igitur difficile eſt ipſum accipere quid ſit.

℄ Aſſignat cauſam quare motus eſt actus imperfectus ⁊ duo facit.ſecūdū ꝙ dupliciter hoc oſtēdit.ſecūda ibi.(Aut.n.in priuatiōe.)Dicit ergo ꝙ cauſa quare motus eſt actus impfectus eſt:qm̄ eſt actus eius q̄ꝺ eſt īperfectum ⁊ poſſibile.Si ergo ip̄m mobile cuius actus ē motus ſm̄ ꝙ hꝰ dicit q̄d īperfectum ⁊ in potētia:motus q̄ eſt actus eius:erit actus īperfectus ⁊ am mixtus potentie:ꝓpter hoc ergo:q2 talis eſt motus difficile eſt accipere q̄d ſit motus.℄ Notādū aūt ꝙ difficultas cognitionis aliq̄n conſurgit ex defectu potētie:aliquādo ex defectu obiecti.Difficile.n.eſt vel etiā īpoſſibile cognoſcere ſubſtātias ſeꝑatas:⁊ difficile eſt cognoſcere motū ⁊ relationē ⁊ mām ꝑmaꝫ:aliter tamē ⁊ aliter.Nā difficultas cognitionis in ſubſtātijs ſeꝑatis cōſurgit:nō ex defectu obiecti:q2 illa ſunt maxime ītelligibilia:ſed ex defectu potentie:q2 ad manifeſtiſſima in nā:ſic ſe hꝫ intellectus noſter:ſicut oculus noctue ad lucē diei:mām aūt primā motū ⁊ relationem nō de facili cognoſcimus ex defectu obiecti:q2 talia hn̄t minimū de eē bene:g̊ dictum eſt ꝙ non de facili ſcitur:quid eſt motus:quia eſt quid incompletum ⁊ imperfectum.℄ Deinde cum dicit.

℄ Aut.n.in priuationē neceſſe eſt ipſum ponere:aut inpotentiā: aut in actum ſimpliceꝫ.Horum autem nullū videt̄ ꝯtingēs.Relinquit̄ igitur predictus modus actū q̄dem quēdaꝫ eē:ſꝫ huiuſmodi actū qualē diximus difficile q̄dem videre:contingentem autem eſſe.

℄ Adducit ſcđam rōnē ad oſtēdenduꝫ ꝙ motus ē actus impfectus.dicit aūt ꝙ oꝫ ponere motū in ꝑuatione: aut in potētiam:aut in actū ſimplicē ⁊ cōpletū:aut ſupple in actū incōpletū ⁊ diffinitū:⁊ q2 nullū hoꝝ ꝑdictoꝝ triuꝫ videt̄ contingēs.i.videt̄ ꝯueniēs ꝙ ſit motus:q2 nec ē priuatio nec potētia neqꝫ actus ſimplr̄.relinqt̄ur ergo ꝑdictus modus.ſ.motū eſſe actum quēdam:⁊ eſſe hꝰ actū qualē dicimus.vꝫ.incōpletū ⁊ diminutū.⁊ q2 talis act⁹ eſt:difficile eſt videre q̄d ſit motus:ꝯtingentē tn̄ eē:q2 licet ſit difficile cognoſcere motū:ꝯtingit tn̄ motū eē ⁊ cōtingit habere cognitionem eius.

Dub.p° **Dubitaret** forte aliquis cū actus incōpletus videat̄ eſſe q̄daꝫ forma incōpleta.vtrꝫ ſit motus idē q̄ꝺ forma incōpleta:videtur autē ꝙ quia ſi eſſet idem q̄ꝺ forma incōpleta nō poſſet eē in aliqua forma incōpleta quin in eo eēt motus:q̄ꝺ apparet eē falſuꝫ.

Cō.4°. ℄ Op̄ vr̄ velle cōmēta.℄ Dōm ꝙ motus māliter aliquo mō idē eſt q̄ꝺ forma īcōpleta vel q̄ꝺ diſpoſitio ad formā:ſed formalr̄ nō idem eſt:addit āt ſupra formā incōpletam vel ſupra illud q̄ꝺ acq̄ſitū eſt ordine ad illud q̄ꝺ vlteri⁹ acq̄rendū reſtat:poſſumus ergo dicere ꝙ materialiter aliquo modo idē ſunt actio ⁊ paſſio mot⁹ ⁊ forma incōpleta.calefactio.n.vel ipſa ēt caloris forma duꝫ eſt in fieri ⁊ habet eē incōpletū pōt importare actioneꝫ paſſionē motum ⁊ formā incōpletā.Sed actio eſt vt eſt ab agēte:paſſio vt ſuſcipit̄ in paſſo forma incōpleta ē ratione perfectiōis acq̄ſite.motus āt eſt prout ſupra id q̄ꝺ eſt acq̄ſitum.additur ordo ad cōplementum:ita ꝙ ſi ordo ille intercideret ⁊ nō acciperet̄ vlterius ꝑs poſt partem ceſſaret motus:cōplete ergo rationem motus dicit forma incompleta vel diſpoſitio acquiſita cum actuali ordine ad complementum.

Ulterius forte dubitaret aliquis cū de rōne mot⁹ videatur eſſe:q̄d incōpletum cū actuali ordīe ad cōplementū in rōne motus:q̄d eſt ꝑncipaliꝰ ⁊ formaliꝰ.an ipſuꝫ incōpletū acq̄ſitū:an ordo ad complemētum acq̄rendū.℄ Dōm ꝙ ſicut locus māliter dicit vltimū corpis cōtinentis:formalr̄ vero dicit ordinē ad vniuerſum:⁊ hꝰ ordo ꝑncipalius ꝑtinet ad rōneꝫ loci q̄ꝫ ip̄m vltimū vel ipſa ſupficies corpis ꝯtinētis:vt declarabitur in quarto:ſic de rōne motus eſt forma incompleta ⁊ ordo ad cōplementuꝫ:ordo tn̄ ipſe ꝑncipaliꝰ ⁊ formaliꝰ ē de rōne motus q̄ꝫ forma īcōpleta:q̄ꝺ ex duobus patere pōt.Primo q2 motus eſt de genere ſucceſſiuoꝝ.Si.n.motus nō ſe teneret ꝑncipaliter ⁊ formaliter ex parte acq̄rendi ⁊ nō importaret ꝑncipaliter ordineꝫ reſpectu cōplementi acq̄rendi:ſꝫ formalioꝛ in motu eēt forma incōplete acq̄ſita:ſequeret̄ ꝙ motus magis eēt d̄ genere permanētium q̄ꝫ ſucceſſiuoꝝ.℄ Rurſus cū motus ſit actus entis in potentia:vt eſt in potentia ſi nō formaliꝰ ſe teneret ex parte acquirendi q̄ꝫ ex parte acquiſiti magis eſſet actus entis:vt eſt in actu q̄ꝫ vt eſt in potentia.℄ Deinde cum dicit. Dub.

℄ Mouetur autem ⁊ mouens omne ſicut dictum eſt:cum ſit potentia mobile. Te.c.

℄ Uenatur aliam diffōnem motus que eſt q̄ſi materialis reſpectu ꝑme.vꝫ.ꝙ motus eſt actus mobilis in eo ꝙ mobile.Ad cuius euidētiam ſciēduꝫ ꝙ licet ipſa mouētia cōtingat moueri:nō tn̄ mouentur in eo ꝙ mouentia:ſed in eo ꝙ mobilia:accidit enim mouenti vt mouens eſt ꝙ moueatur:⁊ q2 motus per ſe nō hꝫ eſſe in mouēte:ſed in mobili ſeq̄tur ꝙ motus nō ſit actus mouētis ī eo ꝙ mouēs:ſed ſit actus mobilis ī eo ꝙ mobile:circa hͦ āt duo facit:q2 ꝑmo oſtēdit ꝙ motus per ſe cōpetit mobili.ſcđo declarat ꝙ motus nō per ſe:ſed ꝑ accidēs:competit mouēti:ibi.(Accidit āt hoc.)Circa ꝑmum duo facit:q2 ꝑmo tangit tria breuia media ꝑ que oſtēditur ꝙ motus per ſe ꝯpetit mobili.ſcđo ex his que dixerat ꝯcludit dictā diffinitionē motus eſſe bn̄ aſſignatam ibi.(Unde motus.)Prima ꝑs poſſet diuidi in tres ꝑtes ſm̄ ꝙ tres rōnes adducit ad oſtendendū motuꝫ ꝑ ſe cōpetere mobili.ſcđa ibi.(Et cui⁹ īmobilitas.)tertia ibi.(Adhuc agere eniꝫ.)℄ Prima ratio talis ē.ſicut dcm̄ eſt:omne mouēs mouetur:cū ſit in potentia mobile:ſed ſup.motus per ſe cōpetit ei q̄ꝺ mouetur.ergo motus per ſe cōpetit ei q̄ꝺ eſt potentia mobile.℄ Deinde cum dicit.

℄ Et cuius imobilitas quies eſt:cui enim motus ineſt huius īmobilitas quies eſt.

℄ Adducit ſcđam rōneꝫ ⁊ dicit:ꝙ cuius īmobilitas quies eſt:illud ſupple eſt ꝑ ſe potētia mobile:ſed motus ineſt huic cui īmobilitas quies eſt.ergo motus ꝑ ſe ſupple ineſt ei q̄ꝺ eſt potētia mobile.℄ Nōndū āt ꝙ q̄es ⁊ motus ſūt apta nata fieri circa idē.Si g̊ q̄es ꝑ ſe ineſt mobili:⁊ ꝑ ſe loquēdo:cui⁹ īmobilitas q̄es ē illud eſt mobile.ſeq̄tur ꝙ mot⁹ cui⁹ oppoſitū eſt q̄es:nō īſit ꝑ ſe niſi mobili.Quomodo āt motus ⁊ q̄es īſunt oībus corpib⁹ phyſicis circa ꝑncipiū ſcđi declarauim⁹.℄ Deide cū dicit.

℄ Adhuc agere.n.inquātum huiuſmodi ip̄m mouere eſt.Hoc āt facit tactu q̄re ſil' ⁊ patit̄.

¶ Ponit tertiā rōnē ꝛ dicit: ꝙ agere inquātū hꝫ est ipm mouere. facit aūt h. i. agens mouet tactu. i. tangēdo. q̄re simul ꝛ patit: q2 tactus est actiuoꝝ ꝛ passiuoꝝ adiuicē. Si g̊ motus est in mouēte vel in agēte h est inquātum tāgit ꝛ inquātū patit: sed h est inquātū mobile. g̊ mot⁹ per se ꝛ fm ꝙ hꝫ competit mobili. formet g̊ sic rō. qd nō inest mouēti ꝛ agenti nisi iquātū tāgit ꝛ patit: ꝛ est mobile: illud per se competit mobili nō mouēti. motus est hꝫ. g̊ ꝛc. de hac aūt rōne ponit solā virtutē medij: videlꝫ ꝙ q2 agēs agit ꝛ causat motū tangendo. iō simul patit ꝛ mouet. quare nō mouet in eo ꝙ agit: sed in eo qd ꝯpetit ei tactus in eo est mobile. tact⁹. n. nālis nō competit nisi mobilibus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Un̄ mot⁹ act⁹ mobilis est: iquātū ē mobile.

¶ Ex his q̄ dixerat ꝯcludit diffōnez mot⁹ tanq̄ʒ venatā: q2 qd ꝑ se ꝛ fm ꝙ hꝫ cōpetit alicui: illud cōpetit ei in eo ꝙ tale: sed vt ōn̄sū est mot⁹ ꝑ se ꝛ fʒ ꝙ hꝫ. ꝯpetit mobili. g̊ est act⁹ ei⁹ in eo ꝙ tale. vn̄ seqt ex dictis ꝙ mot⁹ sit act⁹ mobilis in eo ꝙ mobile. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.17. ¶ Accidit aūt hoc tactu motiui: q̄re sil ꝛ patit.

¶ Q2 ōn̄derat motū per se ꝯpetere mobili: ostēdit motū nō ꝑ se: sed ꝑ accn̄s cōpetere mouēti. circa qd duo facit: q2 ꝑmo facit qd dcm̄ est. Scd̄o ex his declarat q̄daʒ dubia circa motū ibi. (Et dubiū aūt) Circa ꝑmū duo facit fm ꝙ dupl'r ōn̄dit motū nō per se: sed per accn̄s ꝯpetere mouēti. 2ª ibi. (Spēs aūt.) ꝑma rō talis est. accidit aūt hoc ꝙ mouēs moueat tactu motiui. i. inquātum mouet tangēdo. vn̄ q2 mouet tāgēdo simul patit. tota g̊ cā quare mouēs mouet ꝛ patit est: q2 mouet tāgendo. Sed accidit mouenti ꝙ moueat tāgēdo. g̊ accidit ei ꝙ moueatur motus. g̊ nō competit mouenti per se: sed per accn̄s. Notādū aūt ꝙ nō est de rōne mouētis ꝙ moueat tāgendo vel ꝙ moueat motū vt ōn̄dim⁹ in de gnōne. caplo de tactu. bene g̊ arguit ꝙ mouēti nō ꝯpetit motus per se: sʒ per accn̄s: cū mouere tāgendo nō competat ei per se: sed per accidens. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Species aūt semꝑ existimabit aliqua mouēs. Aut. n. hec aut qualis aut quāta: que erit principiū ꝛ cā motus. Cū moueat actu hō: facit ex potētia existēte homine hominē.

¶ Ponit secundā rōnē: ꝙ mot⁹ mouēti nō cōpetit per se sed ꝑ accn̄s: ꝛ dicit ꝙ semꝑ existimabit aliq̄ mouēs spēs. i. aliq̄ forma ꝛ aliqs actus. q2 qd g̊ mouet: mouet vt est in actu. ꝛ tūc supplēda est rō: q2 cū motus ꝯpetat enti vt est in potētia: per se g̊ nō cōpetit mouēti: cū mouens fm ꝙ hꝫ nō sit in potētia sed in actu. Q2 aūt mouens fm ꝙ hꝫ sit in actu: ꝛ ꝙ semꝑ aliq̄ species sit rō mouēdi: pʒ ꝙ semꝑ est aliq̄ forma que est: aut hoc. i. sūba: aut q̄lis: aut q̄ta: q̄ forma cū moueat est cā ꝛ ꝑncipium motus. vt hō actu facit hoiem ex hoie exn̄te in potētia ꝛ calidū actu facit calidū ex calō exn̄te in potentia: ꝛ sic in ceteris motib⁹ semꝑ agēs se hꝫ vt actu. ¶ Notādū aūt ꝙ duplici via declaratū est bn̄ eē assignatā hāc diffōnē motus. primo ꝑ se ꝛ directe. Nā si motus per se ꝛ fm ꝙ hꝫ cōpetit mobili: vt ꝑma tria media ōn̄debāt: seqt directe ꝙ motus sit actus mobilis in eo ꝙ potētia mobile. Secundo declaratū est h q̄si indirecte. Nā si motus vel est act⁹ ꝑ se mouētis vel mobilis: si ꝑ se nō cōpetit mouēti: vt due vltime rōnes ostēdebāt. sequit q̄si indirecte si motus per se nō competit mouenti: sed per se ꝯpetat mobili ꝙ sit actus mobilis in eo ꝙ mobile.

Dubitaret forte aliquis. vn̄ est ꝙ hec diffinitio dr̄ eē q̄si mālis. prima aūt. s. ꝙ mot⁹ est act⁹ entis in potētia fm ꝙ in potētia: dr̄ eē q̄si formalis. ¶ Dōʒ ꝙ: vt declarari hʒ. 2° posterioꝝ. ōis illa diffinitio q̄ est demr̄atōis ꝑn̄ᵐ dr̄ eē q̄si formalis respcū diffinitōis ei⁹: q̄ est demr̄atōis ꝯclō. iō ira est accēsus sanguinis circa coꝛ. est mālis respcū h⁹ diffōnis: ꝙ est appetit⁹ doloris in ꝯrio: q2 h ꝑ illā ꝯcludit. arguimus. n. hūc habere accēsum sanguinē: q2 appetit vindictā: vel q2 appetit dolorē i ꝯrio: siue in inimico: sic q2 ex hoc ꝙ mobile mouet ad formā: q2 est in potentia ad illā. iō hec diffinitio: ꝙ motus est actus mobilis in eo ꝙ mobile: ꝯcludit hʒ per diffinitionē illā: ꝙ est actus entis in potentia fm ꝙ in potentia. Inde est ergo ꝙ hec dicit materialis: illa vero formalis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et qd dubitat aūt manifestū est: ꝙ est motus i mobili. Actus. n. huius ꝛ ab hoc.

¶ Declarat ex his q̄ dixerat q̄dā dubia circa motuʒ. Dubitabat. n. antiqⁱ⁹ vtꝝ mot⁹ eēt in mouēte vel i mobili. Rursus dubitabat ꝙ cū mot⁹ sit aliq̊ mō act⁹ ꝛ mouentis ꝛ mobilis: vtꝝ sit idē act⁹ vtriusq3. duo g̊ facit: fm ꝙ duo dubia māifestat. 2ª ibi (Motiui aūt act⁹) Dicit g̊. ꝙ dubiū antiquoꝝ manifestū est videlꝫ ꝙ mot⁹ est in mobili: nō in mouente. est enim actus huius. s. mobilis ab hoc. i. a mouēte. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Motiui aūt actus nō alius est. Opʒ quidē. n. esse actuʒ vtriusq3. Motū quidē est in ipso posse. Motiuū aūt in ipso operari vel agere: sed est actiuū mobilis. Quare similiter vnus vtriusq3 act⁹. sicut idē spaciū est vnius ad duo: ꝛ duoꝝ ad vnū ꝛ ascēdentis ꝛ descendentis. Hec. n. vnū quidē sunt: ratio aūt non vna. Similiter aūt est ꝛ in mouēte ꝛ in moto. T.c.18.

¶ Declat 2ᵐ dubiū. vʒ. ꝙ mot⁹ ē vn⁹ ꝛ idē act⁹ mouētl ꝛ mobilis. d. ꝙ motiui. i. mouētl nō ē ali⁹ act⁹. sup. q̄ʒ act⁹ mobilis. ꝛ subdit. ꝙ opʒ aliū eē actū vtriusq3: motū. n. siue mobile: vt hʒ alia lr̄a: ē hn̄s actū in ipo posse suscipe vel i ipo posse moueri: mouēs āt in ipo opari: vel in ipso agere: sʒ mouēs est actiuū. i. motiuū mobilis. ille g̊ ideʒ act⁹ q ē mobilis i eo ꝙ patit ē mouētis in eo ꝙ agit: ꝛ q2 sic ē vtriusq3 sil'r. i. tā mouētis q̄ʒ mobilis ē vn⁹ act⁹: qd pʒ ꝑ sile: q2 sicut ē idē spatiū. i. eadē distātia: quā hʒ vnū ad duo: ꝛ duo ad vnū: ꝛ sic ē idē spatiū ascēdētis ꝛ descēdētis: q2 h sūt vnū fm rē. rō āt eoꝝ nō ē vna. sil'r i mouēte ꝛ i moto. ē. n. vn⁹ act⁹ vtriusq3 sub alia tn̄ ꝛ alia rōne: q2 licꝫ sit idē mot⁹ q est a mouēte i mobili tn̄ dn̄t rōne: q2 vt ē a mouēte dr̄ actio: ꝛ vt ē i mobili dr̄ passio. Lcō. IIII.

Habet aūt defectū rationabilē. Necesse est. n. fortassis esse quēdā actū actiui ꝛ passiui. Hinc quidem. n. actio. illinc. n. passio. opus. n. ꝛ finis hmōi quidem actio: illius autem passio. T.c.19.

¶ Postq̄ʒ determiauit phs ō motu: q2 actio ꝛ passio vīr ānexa motui: h circa actiōez ꝛ passionē mouet q̄dā rōnabilē q̄ōnē circa qd duo facit: q2 ꝑ ait hꝫ q̄ōnē eē rōnabilē. 2° de illa q̄ōne exeqt. ibi (Qm̄ g̊ vtraq3) ¶ Dic g̊ ꝙ hʒ qd dcm̄ est rōnabilē defectū. i. rōnabilē q̄ōnē. Nā vt dcm̄ ē: neēe ē fortassis eē aliquē actū actiui ꝛ passiui q act⁹ hic. i. ex ꝑte agētl dr̄ actio: illic. i. ex ꝑte patiētl dr̄ passio. Q2 āt sic sit pʒ: q2 op⁹ ꝛ finis hꝫ agētis ē actio: illi⁹ āt. s. patiētis ē passio. ¶ Nōn̄ᵐ aūt ꝙ op⁹ ꝛ finis agētis dr̄ actio: q2 agētia ꝑfectiora sunt cū sunt cōiūcta suis actib⁹: op⁹ āt ꝛ finis patiētis dr̄ passio: q2 ꝑfectio patiētl

est ex influxu agentis: ⁊ qꝛ h̄ influx⁹ vī hr̄e rōnē passiōis: passio ⁊ mot⁹ sūt q̄dā pfectio: ⁊ q̄dā endelechia patiētis: si g̃ res nō d₃ destitui ꝓprijs finib⁹ ⁊ ꝓprijs actib⁹: op₃ dare ꝙ sit aliqs act⁹ agētis: ⁊ aliqs patiētis. ❡ Nōndū aūt ꝙ: qꝛ est dare aliquē actum agētis ⁊ aliquē patiētis: oꝛit̄ rōnabilis qō de actōe ⁊ passione in q̄ eē hēant. si.n. nō eēt dare nisi act⁹ agētis: qꝛ tūc nō ꝯpeteret act⁹ agēti ꝑ ꝯpatione ad passiū: nec act⁹ eēt ab agēte in passiū₃ opoꝛteret act⁹ illos eē in agētib⁹ tm̄. Rursus si non eēt dare nisi act⁹ passiuoꝝ nō eēt dubiū h̄ act⁹ eē in passiuis: sed qꝛ tā agēs ꝙ̄ patiēs hn̄t suos act⁹: ⁊ h̄ act⁹ ꝯpetūt patiēti in ꝯpatiōe ad agēs ⁊ eꝯ. iō dubiū ē in q̄ eē hēant tales act⁹. ❡ Nōn^m ēt qō dicit h₃ rōnabilē defectū .i. logicalē vt h₃ alia lr̄a: qꝛ ad q̄ōnē de actiōe ⁊ passiōe pn̄t fieri ꝓbabiles rōnes ad vtrāq₃ ptē. vel possum⁹ dicere hn̄t defectū rōnabilē: qꝛ ex q̄ tā agens ꝙ̄ patiēs hn̄t suos act⁹: ⁊ h̄ act⁹ ꝯpetūt vni in ꝯpatiōe ad aliud: rōnabilr̄ q̄rit̄ in q̄ eē hēant tales act⁹: siue in quo hēant eē actio ⁊ passio. ❡ Nōn^m aūt qō ait ꝙ fortassis nc̄e est eē quēdā actum actiui ⁊ passiui: qꝛ q̄liter hoc sit nōdum est māifestū plene. iō h̄ q̄si sub dubio relinq̄t. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Q̄m igit̄ vtraq₃ sunt motus: siq̄dē₃ alteri in quo sunt: Aut.n. vtraq₃ in patiēte ⁊ moto sūt: aut in agēte sunt vtraq₃. Aut actio q̄dē in agēte: passio aūt in patiēte est. Si aūt op₃ ⁊ hanc actionē vocare: equiuoce quidem fiet.

❡ Exeq̄t̄ de h̄ q̄ōne. circa qō duo facit: qꝛ p̄ exequit̄ arguēdo. 2° soluēdo. ibi (Aut neq₃ alteri⁹.) Circa p̄^m duo facit: qꝛ p̄ arguit ad h̄ q̄ōnē si actio ⁊ passio ponant̄ duo mot⁹. 2° si ponant̄ vn⁹ mot⁹. ibi (Si vn⁹ erit act⁹) Circa p̄mū duo facit: qꝛ p̄ p̄mittit q̄ndā diuisionē. 2° arguit ꝯ mēbra illi⁹ diuisiōis. ibi (Sz si h̄ est.) ❡ Dicit g̃ ꝙ q̄m igit̄ vtraq₃ .s. actio ⁊ passio sunt motus. si q̄dē sunt alteri .i. si sunt diuersi mot⁹ in q̄ sunt: sic in subiecto: aut g̃ vtraq₃ sūt in patiēte ⁊ moto: aut vtraq₃ i agēte: aut g̃ actio q̄dē in agēte: passio aūt est in patiēte. Si aūt daret̄ q̄rtū mēbꝝ. vt diceret̄ actōe₃ eē in patiēte: ⁊ passione₃ in agēte: ꝯstat ꝙ equoce sumet̄ actio ⁊ passio. iō subdit. ꝙ si hanc .s. q̄ est in patiēte: op₃ vocare. sup. actionē: ⁊ illā sup. q̄ est in agēte passione₃: equiuoce vtiq₃ fit. nō g̃ dādū est hoc quartum membꝝ. ❡ Deinde cum dicit.

❡ At v̄o si hoc est in mouēte: mot⁹ erit. Eadē .n. rō est in mouēte ⁊ in moto. Quare aut oē mouēs mouebit̄: aut hn̄s motū nō mouebit̄.

❡ Arguit ꝯ mēbra diuisiōis p̄dicte. Ad cui⁹ euidētiā sciendū: ꝙ lic₃ dicta diuisio plā mēbra hēat: oīa illa mēbra excepto vno: ponūt eē motū in mouēte vel i agēte. Nā cū tā actio ꝙ̄ passio sit q̄dā mot⁹ siue ponat̄ actio i agēte ⁊ mouēte siue passio siue vtraq₃: semꝑ seq̄t̄ ꝙ in agente ⁊ mouēte sit mot⁹. solū g̃ illō mēbꝝ f̄m qō tā actio ꝙ̄ passio ponunt̄ i patiēte ⁊ moto: nō ponit qō i agēte ⁊ mouēte sit mot⁹. sufficiēter g̃ iprobant̄ oīa mēbra diuisionis habite: si ōndat̄ ꝙ in mouēte ⁊ agēte f̄m ꝙ h̄ nō sit mot⁹ vel nō sit actio ⁊ passio vt dicūt motū: ⁊ ꝙ vtraq₃ actio ⁊ passio eē nō pn̄t in patiēte ⁊ moto. duo g̃ facit f̄m ꝙ h̄ duo ꝓbat. 2° ibi (Si aūt vtraq₃.) Ōndit g̃ p̄ ꝙ in agēte ⁊ mouēte nō sit actio ⁊ passio vt dicūt motu₃ dicēs. ꝙ si hoc est .i. actio ⁊ passio ē i agēte: cū actio ⁊ passio sit q̄da₃ mot⁹: seq̄t̄ ꝙ i mouēte erit mot⁹: eadē .n. rō est in mouēte ⁊ moto: q̄ sup. est in agēte ⁊ patiēte: qꝛ oē agēs est mouēs: ⁊ oē patiēs ē motū. ponere g̃ actiōe₃ vel passionē in agēte est ponere motū in mouēte. Si aūt mot⁹ ē in mouente: sequitur ꝙ aut omne mouens mouebitur: aut habens motum non mouebitur.

Dubitaret forte aliqs. vn̄ h̄ ꝯn̄a seq̄t̄ ꝙ si actio vel passio vt dicūt motū ponāt̄ i agēte vel mouēte: ꝙ vel oē mouēs mouebit̄: vel in aliq̄ motus erit qō nō mouebit̄. Uidem⁹.n. in multis agētib⁹ ⁊ mouētib⁹ eē motū: hoc tn̄ nō obstāte est deuēire ad motoꝛē imobilē in q̄ nō est mot⁹. ❡ Dōm ꝙ ph̄s intēdit h̄ log̃ de mouēte ⁊ agēte ꝑ se vt differūt a patiēte ⁊ moto. si.n. in agēte ⁊ mouēte repit̄ mot⁹: hoc nō est ꝑ se: nec vt est agēs ⁊ mouēs: s₃ vt est patiēs ⁊ motū. si.n. ꝑ se in mouēte eēt mot⁹: qꝛ qō ē ꝑ se est vl̄e: seq̄ret̄ ꝙ in oī mouēte eēt mot⁹: q̄ posito vel oē mouēs mouebit̄ vel in aliquo mouēte erit mot⁹ q̄ nō mouebit̄: quoꝝ vtrūq₃ ē incōueniens. Nā sicut stare nō pōt ꝙ in aliq̄ sit albedo: ⁊ nō sit album: sic stare non potest ꝙ in aliquo sit motus ⁊ non moueatur. ❡ Deinde cum dicit. Dubiū

❡ Si āt vtraq₃ in moto sūt ⁊ in patiēte: ⁊ actio ⁊ passio: ⁊ doctio ⁊ adiscentia: cū duo sint in adiscēte. Primū q̄dē actus vniuscuiusq₃ non in vnoquoq₃ erit. Postea ⁊ incōueniēs est ꝑ duos mot⁹ sil̄ moueri. Quedā nāq₃ erūt alteratōes due vni⁹ ⁊ in vnā spēm: h₃ ipoīe est.

❡ Ōndit ꝙ actio ⁊ passio nō pn̄t poni in patiēte ⁊ moto dicēs: ꝙ si vtraq₃ sunt in patiente ⁊ moto ⁊ actio .s. ⁊ passio: seq̄t̄ ꝙ ⁊ doctio ⁊ doctrina cū duo sint: sunt in adiscēte: qō se h₃ vt patiēs: q̄ posito sequūt̄ duo icōueniētia. p̄^m q̄dē: qꝛ act⁹ vniuscuiusq₃ nō erit in vnoq̄q₃. act⁹.n. agētis ⁊ docētis nō erit in eo: sed erit in adiscēte ⁊ patiēte. Postea icōueniēs: qꝛ seq̄t̄ aliqō mobile sil̄ moueri ꝑ duos mot⁹. si.n. actio ⁊ passio sūt duo mot⁹: ⁊ ambo sunt in patiēte: qꝛ ōn̄su₃ est in agēte f̄m ꝙ h̄ nō eē motū: seqtur ꝙ q̄dā alteratōes erūt due vni⁹ subiecti ⁊ in vna spē .i. in vna forma: quod est impossibile.

Dubitaret forte aliqs: q̄re est ipoīe idē mobile moueri diuersis motib⁹ in vnā formam. ❡ Dōm ꝙ res: aut distiguunt̄ f̄m formā: aut f̄m māz. dr̄ia aūt f₃ formā accipit̄ ex alia ⁊ alia rōne q̄ditatis. dr̄ia v̄o f₃ māz ex alio ⁊ alio eē. hō.n. differt a leone: qꝛ est alia rō hūanitatis: ⁊ alia nā leonis: s₃ sortes ē alius hō o Platōe: nō qꝛ alia sit rō hūanitatis in sorte ⁊ in platone: sed qꝛ hūanitas h₃ aliud ⁊ aliud eē ⁊ in hoc ⁊ in illo: accn̄tia g̃ ⁊ oīa q̄ sunt in subiecto: qꝛ eoꝝ eē est in esse: nūerant̄ penes subiecta in q̄b⁹ sunt. Nō g̃ pōt eē ꝙ i eodē subiecto sint aliq̄ duo dr̄ia solū nūero: qꝛ tūc illa duo hērent idē inēē cū sint in eodē subiecto: habēdo aūt idē inēē hērent idē eē ⁊ eadē eēnt nūero. iplicat g̃ h̄ positio opposita: qꝛ ponit dr̄ia nūero nō esse dr̄ia nūero. hn̄ g̃ dictū est ꝙ scribit̄ 5° metaph̄. ꝙ q̄cūq₃ sunt in eodē subiecto ⁊ differūt: ꝙ differunt forma. nō.n. pn̄t differre solo nūero. Si g̃ tā actio ꝙ̄ passio est q̄dā mot⁹: si sūt duo diuersi mot⁹: cū per actōe₃ ⁊ passionē vnū ⁊ idē subiectu₃ tēdat in vnā ⁊ eādē formā: qꝛ idē calefactibile per calefacere: vt qꝛ agēs calefacit ipsu₃: ⁊ per calefieri: vt qꝛ calefit ab agente tendit in caloꝛē: idē mobile mouebit̄ ad eādē formā diuersis motib⁹: ⁊ qꝛ motus recipiūt speciē a termino: in eodē mobili erūt duo motus: nō in spē differētes cū sint in eādē formā; sed solo differentes numero: qō p₃ eē impoīe: qꝛ vt ostensu₃ est: in eodē subiecto duo accn̄tia dn̄tia solū numero eē nō possunt. p₃ g̃ q̄uo valz ꝯn̄tia ph̄i. ❡ Notādū aūt hāc rōnē ph̄i sufficiēter ostēdere ꝙ actio ⁊ passio duo diuersi mot⁹ eē nō possunt cū sint respectu eiusdē forme. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Sed si vnus erit actus. Sed irratiōabile est

⁊ duoꝝ ⁊ alteroꝝ ſm ſpēm eundē ⁊ vnū eſſe actū. Et erit ſiquidē doctio ⁊ adiſcētia idez ⁊ paſſio ⁊ actio: ⁊ docere cum adiſcere idem ⁊ agere cum pati. Quare neceſſe eſt omnez docentem adiſcere: ⁊ agentem pati.

¶ Exeq̄t de dicta q̄ōne ſi actio ⁊ paſſio ponātur vnꝰ actꝰ ⁊ vnꝰ motꝰ. d. ꝙ ſi actio ⁊ paſſio erit vnꝰ actꝰ. i. vnꝰ motꝰ irrōnabile eſt. i. incōueniēs eſt. tāgit aūt. q. q̄ttuoꝛ incōueniētia circa h. p̄mū eſt: qꝛ hoc poſito ↄtiget duoꝝ alteroꝝ. i. duoꝝ diuerſoꝝ ſm ſpēm vt agētis ⁊ patiētis eē vnū actū. Scḋm incōueniens eſt: qꝛ idē eſt doctio ⁊ doctrina: ⁊ actio ⁊ paſſio. Tertiū eſt: qꝛ ſi idē eſt actio ⁊ paſſio: idē erit docere cū adiſcere ⁊ agere cū pati: quare ſi h eadē ſunt: ſeq̄t 4.m icōueniēs ꝙ nec̄e eſt oēm docentem diſcere: ⁊ oēm agētē pati. ¶ Deinde cum dicit.

Te.c.20. ¶ Aut neq3 actū alterius in altero eſſe incōueniens eſt. Eſt eniz doctio actus docentis. In quodā. n. ⁊ nō deciſus: ſed huius in hoc.

¶ Soluit. circa q̄ð duo facit: qꝛ p̄ facit q̄ð dcm̄ eſt. 2o p modū epylogi oñdit ex his q̄ dcā ſunt māifeſtas eē diffinitiōes datas de motu tā vl'r q̄3 ꝑticlariter. ibi (Quicq̄d igit̄.) ¶ Ad euidētiā p̄me ꝑtis ſciēdū veritatē q̄ſiti in hoc ↄſiſtere: ꝙ actio ⁊ paſſio ſunt vnꝰ motꝰ: ⁊ ꝙ ambo ſunt in patiēte ⁊ nō in agēte. Cū g̊ ph̄s q̄uī ſeptē ratiōes adduxerit arguēdo ad q̄ōnē ꝑpoſitā: due rōnū illaꝝ nō ↄdicūt huic veritati. Nā pª rō oñdēs actōez ꝑ motū nō eē in mouēte huic veritati non ↄdicit: cū nos ponamus actionē ⁊ paſſionē eē in paſſo nō in agēte. ſic etiā ratio illa ducēs ad incōueniēs ꝙ idē mobile mouebit̄ duobus motibꝰ reſpcū eiuſdē forme: nobis nō ↄdicit: qꝛ nō ponimus actionē ⁊ paſſionē eē duos motꝰ: ſed vnū. Reſtat g̊ ſoluere alia q̄nq3: qꝛ ſi actio ⁊ paſſio ſunt vnꝰ motꝰ: ⁊ ſūt in moto: q̄nq3 tacta ſunt q̄ vīr ↄdicere huic. p̄mū eſt ꝙ actio vniꝰ cuiuſlibz nō erit in vnoquoq3. Secundū aūt ꝙ diuerſoꝝ idem erit actꝰ. Tertiū eſt ꝙ idē erit actio ⁊ paſſio. Quartū ꝙ idē erit agere ⁊ pati. Quintū ⁊ vltimū ꝙ oē agēs patiet̄. ⁊ eꝯ. Soluit g̊ ad iſta: ſ3 nō eo ordine q̊ poſita ſunt: ꝑpter q̄ð q̄nq3 facit. ſcḋm ꝙ ad hec quinq3 ſoluit. 2ª ibi (Neq3. n. vnū.) 3ª ibi (Nec nec̄e) 4.ª ibi (At v̄o neq3) 5ª ibi. (Omno aūt dicere.) ¶ Dicit g̊ ꝙ non eſt incōueniēs actū alteriꝰ eē in altero. doctio. n. eſt actꝰ docētis: eſt tn̄ in altero: qꝛ eſt i adiſcēte. ideo ſubdit: ꝙ hꝰ actꝰ eſt in q̊dā. i. in adiſcēte nō deciſus: ſed eſt hꝰ in hoc. actio. n. q̄3diu eſt ↄtinue abſq3 deciſiōe eſt ab agēte i paſſu3. ¶ Nōndū aūt ꝙ duplex eſt actio. q̄dā trāſiēs in exteriorē mām: ⁊ eſt ꝑfectio paſſi. q̄dā nō trāſiēs ⁊ eſt ꝑfectio agētis. Cū g̊ dr̄ ꝙ actio vniuſcuiuſq3 eſt in vnoq̊q3. vt aūt actio vniuſcuiuſq3 agētis eſt in vnoquoq3 agēte: intelligēdū eſt de actōe nō trāſeūte: motus aūt eſt actio trāſiēs in exteriorē mām. talis g̊ actio licet ſit agentis: tn̄ qꝛ eſt tranſiens extra vt in ſubiecto: non eſt in agente ſed in paſſo. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Neq3. n. vnū duobꝰ ꝓhibet nihil eundē eſſe actū: nō ſicut eē idē vt tunica ⁊ indumentum: ſed ſicut eſt q̄ð potentia eſt ad agens.

¶ Soluit ad aliud q̄ð videbat̄ icōueniēs dicēs ꝙ nihil ꝓhibet vnū ⁊ eūdē actū eē duobꝰ: nō tn̄ ſicut idem eē. i. nō ſm eādē rōnem: ſed ſicut q̄ð eſt in potētia ad agens. Nam cum paſſum ſit in potētia ad agens: ⁊ actio ⁊ paſſio non ſint in paſſo ſm eandē rationem: ſed vt eſt ab agente dicitur actio. vt ſuſcipitur in paſſo quod eſt in potentia ad agens dicitur paſſio.

Dubitaret forte aliqs: q̄uō eē ꝑt ꝙ diuerſoꝝ ſit idē actꝰ. ¶ Dō3 ꝙ ſic iudicamus de eē: ſic debemꝰ iudicare de actōe: ſic g̊ nō eſt icōueniēs: ꝙ aliq̄bꝰ duobꝰ ↄpetat vnū eē: ſic nō ē icōueniēs: ꝙ aliq̄bꝰ duobꝰ cōpetat vnꝰ actus. Si. n. aliq̄ duo eēnt potentia tm̄: nūq3 ex eis fieret vnū ſm eē: ſic etiā ſi eēnt actu tm̄: nō ↄſtituerēt vnū ſm eē: ſed ſi vnu3 eſt in potētia: aliud in actu: ſic eis pōt cōpetere vnū eſſe. iō dr̄ in 2o de aīa. ꝙ nō op3 q̄rere q̄uō ex figura cere ⁊ cera fit vnū: eo. n. ipſo ꝙ cera eſt in potētia ad talē figurā: ex illis duobꝰ fit aliq̄ð vnū. Ex q̊ apꝑet ꝙ nūq3 vnū eē eſt a duobꝰ ſm eādē rōnē. op3. n. eē diuerſaꝝ rōnū: ex q̄bus fit vnū ſm eē: ⁊ ſicut illa ſunt diuerſaꝝ rōnū: ſic eē q̄ð eſt ab illis: ea reſpicit ſub rōne diuerſa. Nā vnū reſpic̄ vt actū. alteꝝ reſpicit vt potētiā q̄ð g̊ dcm̄ eſt de eſſe: itelligēdū eſt de actu ſiue de actiōe. ſi. n. eſſent aliqua duo: quoꝝ vtrūq3 eſſet ſimiliter in actu: vel ſimil'r in potētia ſm ꝙ hꝰ nō agerent: nec paterētur adinuicem: ⁊ illis duobus nō poſſet competere vnus actus: ſed ſi vnū ſit in actu alterū in potentia: qꝛ eadē actio ꝓcedit ab agente: vt ſuſcipit̄ in paſſum: vnus ⁊ idē actus erit agētis ⁊ patiētis: ſed non ſub eadē ratiōe: ſed agētis erit vt eſt in actu: ⁊ vt influit: patiētis v̄o vt eſt in potētia: ⁊ vt ſuſcipit actū illū. ſufficienter g̊ ph̄s oñdit eūdē actū poſſe eē actiui ⁊ paſſiui: cū ait: h ↄtigere: qꝛ paſſu3 ē in poª ad agēs. ¶ Deinde cū dic̄.

Dubi. pº

Te.c.7.

Te.c.21. ¶ Neq3 neceſſe eſt docētē adiſcere: neq3 ſi pati ⁊ agere idē eſt: nō tn̄ tāq3 rōnez eſſe vnā q̄ð quid eſt eſſe dicentē. ſicut tunice ⁊ indumēti: ſed ſicut via a thebis ad athenas ⁊ ab athenis ad thebas: quēadmodu3 dictū eſt prius. Nō enim omnia eade3 inſunt quolibet modo eiſdem: ſed ſolum quibus eſſe idem eſt.

¶ Soluit ad aliud incōueniēs. ꝙ neq3 nec̄e eſt docentez adiſcere: vel agentem pati: neq3. n. h ſequit̄ ſi idē eſt agere ⁊ pati: ita tamē ꝙ nō ſit idē tāq3 eſſe ratiōez vnam dicentē ꝙ quid erat eē. ſicut tunice ⁊ indumēti eſt vna ratio. agere. n. ⁊ pati nō ſunt vnū ſm rōnem: ſed ſunt vnu3: ſicut via q̄ itur a thebis ad athenas: ⁊ qua itur ab athenis ad thebas: quēadmodū dcm̄ eſt p̄us: ⁊ qꝛ nō omnia eadē quolibet. i. quocūq3 modo ſumpta: inſunt. i. conueniūt eiſdē: ſed ſolum ea: quibus eſt eadem eſſentia. i. eadem ratio. nō. n. valet. actio competit agēti: ⁊ eſt idez q̄ð paſſio. g̊ paſſio competit agēti ⁊ agēs patitur: niſi actio ⁊ paſſio eſſent idem ſm ratiōez. ¶ Notandū aūt ꝙ ſicut nō valet. homo eſt ſpecies. ſortes eſt homo. ergo ſortes eſt ſpēs: qꝛ accidit homini: ⁊ extraneū eſt ab eo: ꝙ p̄dicetur de ſorte: vt ſtat ſub h attributo ſpecies. ſic non valet actio competit. agenti actio eſt paſſio. g̊ paſſio competit agēti: qꝛ accidit actōi: ⁊ extraneu3 eſt ab ea: ꝙ ſit paſſio ſm ꝙ competit agenti: ⁊ qꝛ variatur ibi ratio medij. Et cōmittitur ibi fallacia accidentis. Ideo ph̄us ait: ꝙ nō ſemꝑ eadē iſunt eiſdē: niſi accipiant̄ ſub eadē rōne: imo cōmittit̄ ibi fallacia accn̄tis. ¶ Deinde cū dicit.

¶ At v̄o neq3 ſi doctio ⁊ doctrina ide3: ⁊ adiſcere ⁊ docere idē. ſicut neq3 ſi ſpatiu3 vnum diſtantium ſit: ⁊ diſtare hinc illuc ⁊ inde huc vnum ⁊ idem eſt.

¶ Soluit ad aliud incōueniēs: arguebatur. n. ſup̄: ꝙ ſi idez eſt doctio ⁊ doctrina: ꝙ idē ſit adiſcere ⁊ docere. h. n. nō ſequit̄: ſicut ſi idē eſt ſpacium: ⁊ eadē eſt diſtantia aliquoꝝ diſtantium: ꝙ diſtare hinc illuc: ⁊ inde huc eſt vnum ⁊ idem. ¶ Notandū aūt ꝙ ſpaciū exiſtens inter

aliqua duo aliter accipitur vt est spaciuz: et vt importat quoddā distare. Nā spatiū dr̄ vt ɔsideraṫ ſm ſe: distare vō nomīat spatiū applicatū ad terminos. eadē est ḡ via sursuz ad deorsum: et eš. et idē spatiū: sed nō est idē distare a sursum ad deorsum: et cui competit vnū non competit aliud: que.n. sunt deorsum distāt a sursum nō a deorsum: et que sunt sursum a deorsum et nō a sursum. Idē est ergo spatiū ſm se ɔsideratum: sed nō est idē distare: nec est idē spatiū ſm rōnem vt applicaṫ ad diuersos terminos: et qꝛ vt dcm̄ est: distare a sursum vel a deorsum non nominat spatiū simplr̄: sed vt applicaṫ ad terminos: cuz diuersi sint termini: erit aliud et aliud distare hoc et illō: nō obstāte ꝙ est idē spatiū: sic nō est idē adiscere et docere: dato ꝙ sint idē doctio et doctrīa. ¶ Deide cū dicit.

T.c.22. ¶ Omnino aūt dicere est: neq3 doctio cuz doctrina: neq3 actio cū passione idē ꝓprie est: sed cui insunt h̄ motus. Qꝛ.n. hmōi in hoc: et qd̄ hmōi ab hoc actū esse ratione: alter est.

¶ Soluit ad aliud inconueniēs dicēs. ꝙ oīno est dicere ꝙ: neq3 doctio cum doctrina: neq3 actio cum passiōe est idē: sed ꝙ est idē motus cū h̄ insunt: qꝛ est eē alterū actū ratiōe qd̄ est hꝰ in hoc: et qd̄ est hꝰ ad hoc. ¶ Notādum aūt ꝙ actio et passio nō sunt idē actus ſm ratiōez. Idez .n. motus est actus agētis et patiētis: et est actio et passio: sed nō sub eadem ratōe: sed est actio et est actus hꝰ.i. agētis: qꝛ est ab hoc: est aūt passio et est actus hꝰ.i. patientis: nō qꝛ est ab hoc.i. a patiēte: ſ3 qꝛ est in hoc.i. in passo.

Dubi.p^a **Dubitaret** forte aliquis si actio et passio sūt idē realiter: et sunt idez motus quō possunt facere diuersa predicamēta. ¶ Dōz ꝙ res: sicut se habēt ad eē sic se habēt ad cognosci: ita ꝙ ex modis eēndi sumūtur modi intelligēdi. sicut ḡ se habent res ad cognosci sic se habēt ad signari: ita ꝙ ex modis intelligendi sumūtur modi significādi vel ꝑdicādi et denominandi: sicut ḡ loqmur de eē rerū et de cognitiōe earū: sic loq debemus de significatiōibus et predicatiōibus earūdē:

Pulchra h̄ habeṫ. sic aūt videmus in ipso eē ꝙ res nō solum hꝫ eē per causas intrinsecas: sed per extrīsecas: licet.n. per quādaz appropriationē dici possit ꝙ cause ītrinsece faciunt ad eē: extrinsece vō faciūt ad fieri cōueniēter tamē loquendo oēs cause faciūt ad eē: qꝛ etiā que faciūt ad fieri: quodā modo faciūt ad eē: sicut ḡ cause quedaz sunt extrinsece: quedaz ītrinsece: et sicut effectus cōparari pñt ad causas ītrinsecos et extrīsecas: sic etiā et predicatiōes et denominatiōes fieri pñt per causas ītrinsecas et extrinsecas: vel etiā per effectus ītrinsecos et extrinsecos. dr̄.n. opus humanū: cū tamē humanitas non sit in ope: denominat tamen humanitas opus: eo ꝙ opus illud sit causatū ab homine: et sicut effectus denominari hꝫ per causaz exteriorem: sic denominari pōt causa per effectū extrinsecū. dr̄ .n. quis domificator: eo ꝙ sit causa domus: effectus ergo denominat causam: qꝛ suscipit eē ab ea: et causa effectuz: qꝛ dat ei eē. vtroq3 ergo modo ex modis essendi sumuntur modi predicādi siue sumātur modi eēndi ꝑut cause dant eē effectibus: siue ꝑut effectꝰ suscipiūt eē a causis. amplius huiꝰ habitudines accepte ex modis essendi: nō solū sumūtur ſm causam et causatū: sed ēt ſm mensuram et mēsuratū: vel ſm aliū modū debitū. omnis.n. debita rei habitudo ex modis eēndi sumit originē. si ergo ex talibꝰ habitudinibꝰ modi ꝑdicādi sumi debēt: cum huiꝰ debite habitudīes sumātur item nō solū per comparationē ad īteriora: ſ3 etiaz per respectū ad exteriora. bñ ḡ dcm̄ est ꝙ predicamēta quedā sumūtur ex intrinsecis. omnia.n. illa sex genera de quibus in sex ꝑncipys determiāṫ: respectu exterioꝝ sumpta sunt: vt vbi sumitur per cōparationē ad locū. quādo per comparationē ad tēpus: sic ēt actio agēs denomiat vt comparaṫ ad patiēs: qd̄ est extra ipm̄: et passio denomiat patiēs vt comparaṫ ad agēs. si ḡ actio et passio eēnt predicamēta sumpta respectu intrinsecorū oporteret ꝙ in ipo passo eēnt due res: quarū vno esset actio: et alia passio: sicut qꝛ quātitas et substantia sunt duo predicamēta sumpta respcū intrinsecoꝝ: nunquā essent duo predicamēta quantitas et substantia: nisi in ipsa re eēnt aliqua duo realiter differentia: quoruz vnum esset substantia et aliud quantitas. Sed qꝛ actio et passio sunt sumpta respectu extrinsecorum: sufficit ꝙ agēs qd̄ est extra passum respectu cuiꝰ dr̄ actio: et quod passum qd̄ est extra agēs respectu cuius dicitur passio: sint realiter differētia ad hoc ꝙ actio et passio ſm rei veritatē duo predicamenta constituanṫ. sic ḡ imaginari debemus: qꝛ actio et passio fundanṫ in eodez motu: sicut distare a sursum et deorsum fundanṫ in codē spatio: qꝛ ergo distare hoc et illud dicit aliqd per respectum ad terminos. ideo vnuz distare differt ab alio: qꝛ vnus terminoꝝ ab alio est distinctus: sic qꝛ actio et passio nō dicunt ipsum motuz ſm se: sed dicunt hꝰ motum per relationē ad agens et ad patiēs: non idem predicant actio et passio. ideo neq3 sunt vnū predicamētuz. pꝫ ergo ꝙ respectu terminoꝝ et respectu extrinsecoꝝ sumiṫ taz predicamētū actiōis ꝙ̄ passionis: qꝛ hꝰ termini sunt distincti actio et passio distincta faciunt predicamēta: qui ergo vult actionem et passionē vnum eē predicamētuz: qꝛ in eo in quo sunt vno est res: ignorat modū accipiēdi predicamēta: qꝛ credit actionē et passionē esse accipiēda penes intrinseca: cū ostensuz sit ꝙ non cōstituunt predicamenta nisi respectu extrinsecorum.

Alterius forte dubitaret aliqs: qꝛ si motus est idē realiter qd̄ actio et passio: videṫ ꝙ nō sit in quattuor generibꝰ. vt supra dicebaṫ: ſ3 sit solū in predicamēto actionis et passionis. ¶ Dōm ꝙ motus materialiter in predicamēto actionis est: qꝛ est ipa actio et est in predicamento passionis: qꝛ est ipsa passio. formaliter tamē nō est in predicamēto actiōis: nec ēt passionis: qꝛ motus ſm ꝙ hꝰ: nec dicit aliquid per comparationē ad agens nec ad patiens: sed per comparationē ad formaz: que per motuz inducit. motus ergo vt motus est formaliter sumptꝰ est in eodē genere cuz forma vel cū re q̄ per formā inducit. vt supra ondebaṫ. ¶ Deide cū dicit. Dubia

¶ Quid quidē igiṫ motus sit et vniuersaliter et ſm partē dcm̄ est. Non.n. imanifestū est quō determinabiṫ spērum vnaqueq3 ipsius. Alteratio quidem enim alterabilis secundū quod est alterabile: endelechia est. T.c.23.

¶ Ostēdit per modū epylogi ex his que dicta sunt manifestas eē diffinitiōes de motu tam vniuersaliter ꝙ̄ particulariter: et duo facit ſm ꝙ due sunt tales diffinitiōes. 2^a ibi (Amplius aūt.) Dicit ergo ꝙ dictum est quid sit motus et vniuersaliter: et etiā ſm partē: non.n. immanifestum est: quomodo declarabiṫ vnaquaq3 specierū ipsiꝰ motus. Naz si motus est actus mobilis in eo ꝙ mobile manifestum est ꝙ alteratio est actus et endelechia alterabilis secundū ꝙ olterabile: et sic de alijs speciebꝰ motus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Amplíꝰ aūt notiꝰ que potētia actiui et passiui inquātū hmōi: simpliciterq3 et iteꝝ ſm vnūquodq3: qm̄ edificatio: aut medicatio. Eodez aūt diceṫ modo et de alijs motibꝰ singulis.

¶ Ostendit etiā manifestā eē aliā motus diffinitionem ex his que dicta sunt. notus sup. est nobis illa diffinitio que est φ motus est actus actiui ⁊ passiui potētia inquantū hꝰ: ⁊ hꝰ diffinitio est nota non solū simpliciter. verū etiam fm vnāquāqꝫ spēm motus: qm̄ edificatio ⁊ medicatio sunt hꝰ actus: eodem aūt modo manifestum est ⁊ de singulis alijs motibꝰ φ sunt actus. i. actiui: ⁊ passiui fm φ passiuū est in potentia od suscipiendū ⁊ agēs ad agendū. fm. n. potētiā actiuā agentis ⁊ passiuā patiētis sumitur omnis motus. Lectio. V.

Quoniā aūt de natura scientia est circa magnitudines ⁊ tēpus ⁊ motū: quoꝝ vnumquodqꝫ necesse est aut infinitū: aut finitū eē. Et si nō omne sit infinitū: aut finitum: vt passio: aut punctū. Taliū. n. fortasse nullum necesse est in altero hoꝝ esse conueniēs vtiqꝫ erit de natura negociantē ꝯsiderare si est: aut nō est: ⁊ si ē qd est.

¶ Postqꝫ phs determinauit de motu. in parte ista determinat de infinito. Circa qꝺ duo facit: qꝛ primo ꝓbat φ spectat ad naturalē phm determiare de infinito. secundo incipit determinare de ipso. ibi (Et omnes tanqꝫ pncipia) Circa pmū duo facit: scꝺm φ dupl̄r ꝓbat itentū. pmo. n. ꝓbat hoc ratiōe. secūdo vo signo. ibi. (Signum aūt.) ¶ Dicit ḡ φ qꝛ sciētia de natura est circa magnitudines ⁊ circa tēpus ⁊ motum: quoꝝ vnūqꝺqꝫ necesse est aut finitū: aut infinitū eē. ideo supple spectat ad nālez cōsiderare de infinito ⁊ finito: ⁊ addit: φ si nō oē est finitū: aut infinitū: qꝛ passio aut punctū: ⁊ fortasse nullū taliū necesse est collocari in altero hoꝝ: qꝛ talia nec sunt finita nec infinita: lꝫ ergo talibus non conueniat nec finitas: nec infinitas: tamē qꝛ multa considerat naturalis que sunt finita: aut infinita. ideo negociantē de naturo conueniēs erit ꝯsiderare si est infinitū: aut si nō est: ⁊ si est quid est. ¶ Notandū φ nō opꝫ ea que sunt de consideratōe naturalis inēē omnibꝰ nālibus. nō. n. opꝫ si naturalis cōsiderat de finito ⁊ infinito: φ h̄ insint omnibꝰ naturalibus: licet ḡ passio ⁊ punctū: ⁊ plura talia que de se nō sunt quāta sint de consideratiōe noturalis: que nec sunt finita: nec infinita. poterit tamē naturalis considerare de finito ⁊ ifinito: qꝛ hꝫ ꝯsiderare de magnitudine tēpore ⁊ motu: que opꝫ vel finita vel infinita eē. ¶ Notandū est ēr φ cuius est ꝯsiderare subiectū eius est cōsiderare ꝓprias passiōes illius subiecti: ⁊ qꝛ per se differētie quātitatis videmus esse finitū aut ifinitū: qꝛ ratio finiti ⁊ ifiniti ꝯgruit quātitati: cū magnitudo tempus ⁊ motus gd quātū dicāt: cū spectet ad naturalē ꝯsiderare de hꝰ quātis: spectat ad ipm ꝯsiderare de finito ⁊ infinito. ¶ Notandū aūt φ oit punctū passionē: ⁊ talio fortassis nō esse finita nec infinita: qꝛ passio licet nō sit finita nec ifinita per se: pōt tamē h̄ ei competere per accidēs. Albedo. n. vel coloꝛ q videt̄ eē ꝓpria passio superficiei: pōt esse quid extensum ⁊ gd quātū rōne subiecti in quo fundat̄. sic etiam punctus lꝫ non sit infinitus pͥuatiue: qꝛ non est aptus natus finiri: est tamen infinitus negatiue: qꝛ non est finitus. ideo phus non simpliciter: sed sub dubio negat talia finita vel infinita.

Dubi. 1ª Dubitaret forte aliquis: qꝛ si phs considerat de ifinito: qꝛ considerat de tempoꝛe qꝺ necesse est esse finitū: aut infinitū: videt̄ φ pͥus debuit tractare de tēpoꝛe qꝫ de infinito. ¶ Dōm φ naturalis considerat de ifinito nō solū rōne tēpoꝛis: sed etiā rōne motus ⁊ pͥncipalius considerat de eo ratione motus qꝫ ratione tempoꝛis. sufficit ergo eū pͥus determinasse de motu. vt nunc determinore possit de ifinito.

Alterius forte dubitaret aliquis vtrū spectat ad naturalez considerare de infinito. videtur φ nō: qꝛ qꝺ nō reperit̄ in naturalibus nō est de cōsideratione naturalis: sed ifinitū nō īuenitur in naturalibus. oīum. n. natura ꝯstantiū est terminus ⁊ ratio magnitudinis ⁊ augmēti. vt dicit̄ in scꝺo de anima. cōsiderare ḡ de ifinito nō spectat od naturolē. ¶ Dōm φ infinitum dupl̄r pōt accipi. potentia ⁊ actu: infinitū aūt in potentia qꝺ est ifinitū diuisione vel in successiuis in naturalibus reperiri hꝫ. infinitū aūt actu: vt φ sit aliquod corpus habēs actu ifinitā magnitudinē in naturalibus reperiri nō pōt vt ꝓbabitur ifra: ⁊ vt declarari hꝫ. pmo celi ⁊ mundi. ¶ De vtroqꝫ aūt ifinito determiari hꝫ in naturalibus. de infinito in potētia hꝫ considerare naturalis φ reperit̄ in naturalibus. de ifinito aūt actu etiā considerare hꝫ aliquo modo: qꝛ oppositoꝝ eadē est disciplina. ⁊ rectū est iudex sui ⁊ obliq: sicut cuius est considerare rectum eius est considerare obliquū. sic cuius est cōsiderare finitū eius est cōsiderare ifinitū. sufficit ergo naturalio esse finita. vt naturalis phus possit de infinito facere mentionē. signāter ergo phus ait magnitudinem tempus ⁊ motū esse finita: aut infinita: qꝛ quodcūqꝫ hoꝝ der̄ probabit̄ φ spectat ad naturalē considerare tam de infinito qꝫ de finito: cum dcm̄ sit φ oppositorum eadē est disciplina. Ad obiectū aūt in ꝯtrariū pꝫ solutio: qꝛ nō opꝫ φ quicqd cōsiderat naturalis sit in naturalibus: sed sufficit φ ipm vel φ eius oppositū in nālibus hēat reperiri. ¶ Deinde cum dicit.

Dubi. 2ª

T. c. 41.

Incipiē do a. 35. t.

¶ Signum. n. quod hmōi scientie ꝓpria consideratio de ipso est. Omnes. n. qui vidētur ratiōabiliter tetigisse huiusmodi phylosophiā: fecerunt verbum de infinito. T. c. 25.

¶ Probat hoc idē per signū. d. signū eē φ hꝰ scientie. s. naturalis ꝓpria consideratio est de infinito: qꝛ oēs phi qui videntur ratiōabiliter tetigisse phiam hꝰ. i. naturalem fecerunt verbum de infinito. Signū est ergo φ spectat od naturalē phiam considerare de infinito: ex quo oēs de natura rationabiliter loquentes de ifinito mentionē fecerunt. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et oēs tanquā principiū quoddā ponsit eorū que sunt. Alij quidē queadmodū Pythagorici ⁊ Plato per se nō sicut accidēs alicui alteri: sed sicut substantiā ipm esse infinitū.

¶ Incipit determinare de ipso infinito. Circa qꝺ duo facit: qꝛ pmo determinat de eo fm opionē alioꝝ. secundo determinat de ipo fm opionē ꝓpriam determinādo veritatē circa ipsum. secūda pars incipit quasi iuxta finē huius tertij. ibi. (Qꝺ quidē igit̄.) Circa pmū trio facit: qꝛ pmo narrat opinionē ontiquoꝝ de ipso infinito. secūdo adducit rōnes per quas moueri poterāt ad sic opinādum. tertio improbat opiones illas. 2ª ibi (Rationabiliter aūt.) 3ª ibi. (Habet aūt dubitationē) Loquentes aūt de natura ⁊ de infinito diuisi sunt: qꝛ gdā loquebantur nāliter. vt Anaxa. ⁊ Democritus. quidā vo nō naturaliter. vt Pyctago. ⁊ Plato: q de nālibus loquētes assignauerunt ratiōes nō nāles: sed mathematicas. In narrando ḡ opiones antiquoꝝ de ifinito duo facit: qꝛ pmo narrat opiones loquētiū nō naturaliter. secūdo loquentium naturaliter. ibi. (De natura aūt oēs.) Circa pmū duo facit: qꝛ pmo narrat opionē Platōis ⁊ Pythagore loquētiū nō nāliter. scꝺo dat differētiam inter eos. ibi.

(Preter hoc qꝫ Pytha) Dicit ergo qꝫ oēs loquentes de īfinito ponunt ipsum tanquā quoddā principiuz eoꝝ que sunt.i.entiū. Sed diuersimode: q2 alij vt Pytha. ꝛ Plato ponunt infinitū eē aliqd per se nō sicut accidēs alicui alteri: sed dicunt ipm infinitum eē: sicut subiectū.i. sicut substantia quedam per se existens.

Du.pª **Dubitaret** forte aliqs. vtrū verū sit qꝫ Pytha. posuerint īfinitū esse subam. ꝛ videt̄ qꝫ nō. Naz Pytha. posuerūt īfinitū circa numeros: numeri aūt nō sunt substātia: sed sunt quedā spēs quātitatis.

Com.25 ⁋ Dōm qꝫ ad hanc questionē respōdet Cōmentator dicens numeros īfinitos: quos ponebat Pythago. eē substantias: q2 ponebat eos esse principia substantiarū. Si ergo principia substātie sunt substātia Pytha. ponēdo īfinituz in numeris: ꝛ dicēdo numeros esse principia substātiarū posuerūt īfinitū habere rōnem substātie. sic etiā ꝛ Plato ponēs mathematicalia principia nālium corpoꝝ ponebat īfinitū hēre rōnē substātie. ⁋ Deide cū dicit.

⁋ Preter hoc qd Pythagorici quidē in sensibilibus. Neqz.n. abstractum faciunt numerum: ꝛ extra celū infinitū. Plato autez extra nullum esse corpꝰ neqz ydeas: eo qꝫ nusqꝫ sint ipse: tñ infinitū ꝛ in sensibilibꝰ ꝛ in illis esse.

⁋ Dat drīaz inter eos. Circa qd duo facit fm qꝫ duplicē drīam assignat. 2ª ibi. (Et hi qdem.) Cōtinuet̄ sic Plato ꝛ Pytha. cōuenerunt loquēdo de īfinito preter.i. excepto qꝫ differunt: q2 Pytha. posuerunt īfinitū eē in sensibilibus. sicut.n. nō faciunt numerū abstractū a sensibilibus sic ponunt corpora sensibilia īfinita: ꝛ fm eos erit infinitū extra celum. Plato aūt nō sic: q2 extra celū nullum ponit corpꝰ neqz ydeas: eo qꝫ ipse ydee nusquā sint. posuit.n. Plato ydeas non ꝯtineri sub tēpore nec sub loco: cū dicit esse infinitū ꝛ in sensibilibꝰ ꝛ in illis.i. ydeis. ⁋ Notandū aūt Pythagorā posuisse infinitū extra celuz: q2 que sunt īfra celū: celo claudunt̄. ideo dicebat ea īfinita nō esse. Sed extra celū posuit numeros ꝛ corpora que dicebat īfinita. ⁋ Notandū etiā drīam hāc assignatā duo in se cōtinere. primo q2 Pythago. differebat a Platone: q2 non ponebat infinitū extra sensibilia. Plato aūt posuit: q2 ponebat īfinitū nō solū esse in sensibilibus: sed etiaz in ydeis. secūdo differebat: q2 plato nō posuit infinitum extra celū. nihil.n. posuit Plato extra celum esse. oīa.n. sensibilia posuit īter celū. ydeas aūt nec posuit ītra nec ext̄. sed Pytha. posuit sensibilia extra celuz que dixit esse īfinita. ⁋ Deinde cum dicit.

T.c.26 **⁋ Et qui quidem infinitum esse parē. Hic quidem.n. comprehensus ꝛ sub impari reclusus adhibet his que sunt infinitatem.**

⁋ Assignat aliam inter eos differētiam: q2 Pytha. attribuebat īfinitatez numero pari. Plato vero materie. dicebat.n. magnū ꝛ paruū que se tenent ex parte materie habere rōnem īfiniti: duo aūt facit fm qꝫ dupl'r ꝓbat Pythago. attribuisse īfinitatē numero pari. primo.n. probat Pytha. hoc per rōnem. secūdo per signū. 2ª ibi. (Signū aūt.) ⁋ Dicit ergo qꝫ Pythago. dicūt īfinitū esse parē. Nā q2 hic.s. numerus par est cōprehensus ꝛ ꝯclusus sub impari. ergo par numerus de se est īfinitus: ꝛ adhibet.i. prebet īfinitatē his que sunt.i. entibus. ⁋ Notandū aūt qꝫ in corporibus. ideo quādā īfinitatē aspicimus: q2 semꝑ sunt corpora diuisibilia in duo equalia. ideo.n. diuisio corpoꝝ vadit in īfinitū: q2 semper pōt diuidi corpus in duas medietates. Cum ergo sit de rōne numeri paris qꝫ possit diuidi in partes equales vel in duas medietates par numerus de se quādam īfinitatē hꝫ: q2 ergo addita vnitate numero pari iam nō vlterius est sic diuisibilis in partes equales. ideo nūerus par de se est infinitꝰ: ꝛ dicit̄ claudi ꝛ finiri per vnitatē vel numeruz imparē: ꝛ q2 qd de se est infinituz est rō īfinitatis alioꝝ. ideo dicebant Pytha. parem numerū adhibere vel dare infinitatem entibus. ⁋ Deinde cum dicit.

⁋ Signum autez huiusmodi est qd contingit in numeris. circūpositis.n. gnominibus circa vnum: ꝛ extra: aliquādo quidē aliam fieri speciem: aliquando autem vnam. ⁋ Plato aūt duo infinita magnum ꝛ paruum. T.c.27

⁋ Probat hoc idē per signū dicens: qꝫ signuz est hꝰ.s. qꝫ par numerus de se sit infinitus id qꝫ cōtingit in nūeris. In numeris.n. circūpositis gnomonibus circa vnum.i. circa vnitatē ꝛ extra.i. circa alios numeros: q sunt extra vnitatē: aliqñ ꝯtingit fieri aliā spēm numero: aliqñ aūt vnā ꝛ eandē: q2 si ꝯgregent̄ numeri pares circa vnitatē fit alia spēs numeroꝝ: sed si īpares semper fit eadez species. Signū ergo est qꝫ par de se dicat qd indeterminatū ꝛ īfinitū. Pytha. ergo attribuebat infinitatem pari. Plato aūt mā͠e. ponebat.n. duo magnū ꝛ paruū que tenēt se ex parte materie eē īfinita. ⁋ Notanduz aūt qꝫ si numeri impares q sunt extra: ꝛ alij ab vnitate ꝯgregent̄ ordinate cū ipsa vnitate semꝑ faciunt eādē spēm numeri. accipiunt̄ aūt numeri impares ordinate sic. vnū. tria. qnqz. 7. 9. xi. ꝛ sic in īfinitū. hi aūt ꝯgregati semꝑ constituunt eandē spēm: q2 ꝯstituunt quadratū. vnū.n. ꝛ tria faciūt quattuor qd est q̄dratū. quatuor ꝛ qnqz nouē qd est quadratū. nouē ꝛ septē. 16. qd est quadratū: ꝛ sic ð alijs: sꝫ pares numeri nō sic. Nā vnū ꝛ duo: tria faciunt: tria aūt ꝛ quattuor faciūt septē. septenarius aūt est alia spēs a ternario. Nā ternarius est numerus primus ꝛ incōpositꝰ dupliciter. primo q2 nō fit ex ductu numeri in numerū. scdo q2 nō fit ex aggregatōe numeroꝝ. Nulli.n. duo numeri simul ꝯgregati ꝯstituunt ternariū. septenarius aūt licet sit primus ꝛ īcompositꝰ quātū ad ductū numeroꝝ: q2 nullus numerus ductus in aliū numeꝝ facit. 7. nō est tñ incompositus quātū ad aggregatōez numeroꝝ. quattuor .n. ꝛ tria simul aggregata ꝯstituūt septenariū. pꝫ ergo qꝫ pares numeri aggregati cū vnitate statim diuersificāt speciem qd nō faciūt impares. ⁋ Notandū ēt qꝫ dicit ꝯpositis gnomonibꝰ: q2 sicut in figuris circūposito gnomōe ipsi q̄drato q̄dratum qdē crevit: sꝫ nō est alteratuz: gnomon.n. est vna supficies secata dyametro cū duobꝰ supplemētis. hāc āt si addat̄ q̄dratuz ipm augmētat: sꝫ nō alterat: q2 oēs superficies circa dyametrū sūt siles. vt ꝓbat̄ in. 6. geometrie.

sicut ergo in figuris gnomon additū quadrato ipꝫ augmētat. qnqz.n. additū q̄tuor faciūt. 9. q̄ licet sint plā quā q̄ttuor: nō tñ sub altera spē ꝯtinent̄. Cōtinet.n. nouenariꝰ sub spē q̄drati. sicut ꝛ q̄ternariꝰ. Dicunt̄ ergo numeri īpares gnomones ꝑpter silitudinē quā habēt cū illis. ⁋ Nōndū sūt qꝫ fm Cōmētatorē. Plato posuit magnū ꝛ paruū eē īfinita: q2 magnū apud ipm crescit in īfinitū vt paruū diminuit̄ in infinitum. T.c.

Du. **Dubitaret** forte aliqs vtruz sit verū qꝫ magnū ꝛ paruū vadāt in īfinitū. vī qꝫ nō. paruū.n. nō diminuit̄ in īfinitū: q2 vt ꝓbat̄. primo hꝰ. est dare minimā carnē ꝛ minimā aquā. ⁋ Amplꝰ si dubiū ē vtꝝ in diminutiōe sit descēsus in īfinitū: nō vī hēre dubiū: q2 in augmēto nō est ascēsus in īfinitū: q2 dicebat

supra ꝙ oīum natura ꝯstantiū est certa rō ⁊ termin⁹ eorum magnitudīs ⁊ augmēti. ¶ Dōm ꝙ Plato per mathematicalia voluit reddere rōnes de nālib⁹: qnopostō oportebat eū loq̄ de magno ⁊ paruo in nālibus: sicut de magno ⁊ paruo in mathematicis: cū ḡ mathematici ꝯsiderent q̄tum: vt q̄tum est: ⁊ nō ꝯsiderent ip̄m vt est in mā nāli: vl' vt est in mā sensibili: q2 q̄to vt q̄tum est nō repugnat augmentū ⁊ diminutio in ĭfinitu3: oportebat Platonē dicere magnum posse crescere in ĭfintum ⁊ pūū posse in ĭfinitū diminui. Argumēta aūt in ꝯtriu3 facta ꝓcedebāt de q̄to nō vt quantū: sed vt circūcernit mā3 naturalē ⁊ sensibilem. ¶ Deinde cum dicit.

¶ De natura autez omnes semper subijciunt alteram quādam naturam infinito dictoꝝ elementoꝝ: vt aquā: aut aerez aut medium hoꝝ. Finita aūt facientiū elementa nullus infinita facit. Quicūq3 autez infinita faciunt elemēta queādmodū Anaxagoras ⁊ Democritus.

¶ Ponit opiones nāliter loquentiū. Circa qō duo facit: q2 p̄mo facit qō dcm̄ est. secūdo q2 mentionē fecerat de Anaxa. ⁊ Democrito: assignat dr̄iam iter eos. ibi. (Hec q̄dē ex similibus.) ¶ Dicit ḡ ꝙ oēs loquentes de nā. i. nāliter semꝑ subijciunt ipsi ĭfinito quādā alterā naturā dictoꝝ eltoꝝ: vt aquā: aut aerem: aut mediū hoꝝ. Aliq ergo faciētes vnū elementū p̄ncipiū entiū dicebant illud ĭfinitū esse. Sed nullus facientiū plura elta: si dicebant ea eē numero finita: facit ĭfinita magnitudine: sed q̄cūq3 faciūt ĭfinita elta numero: queādmodū Anaxag. ⁊ Democritus: illos. sup. op3 ponere eē infinitū s̄m magnitudinē: q2 ex infinitis corporibus numero op3 cōstitui corpus infinitū s̄m magnitudinē. ¶ Notādū ergo dr̄iam esse inter Platonē ⁊ Pythago. nō loquētes naturaliter. Et alios nāliter loquētes: q2 illi posuerunt ĭfinitum quādaz sub̄am esse per se existem. hi v̄o dixerūt ĭfinitū esse quādā passionē siue quādā ꝓprietatē alicuius corporis nālis. ¶ Notandū etiā ꝙ ponētes vnū solum elementū s̄m aliquas rōnes apparētes potuerūt ipsum ponere eē ĭfinitu3. Sed ponētes plura elta si dixerūt ea esse finita numero necē habebāt dicere eē finita magnitudine: q2 si aliqō istoꝝ eēt ĭfinitu3. totū occupasset: nec cōpateret̄ secū aliud eltū. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Hic quidē ex similibus partibus: ille autem ex omni semine figurarum per cōtactum continuum infinitum esse dicit.

¶ Dat dr̄iam inter Democritū ⁊ Anaxa. ⁊ duo facit: s̄m ꝙ duas dr̄ias assignat. 2ª ibi. (Et hoc q̄dē) p̄ma differētia talis est: ꝙ hic. s. Anaxa. ex sīlibus portib⁹ ꝯstituit ĭfinitū: ille aūt. s. Democri. dicit esse ĭfinitū per cōtinuum ꝯtactū ex omni semīe. i. ex omni genere figuraꝝ. posuit .n. Anaxa. esse p̄ncipia corpora similiū partiū. Democritus v̄o posuit corpora indiuisibilia diuersaꝝ figuraru3 s̄m quēdam ordinē ⁊ ꝯtactū eē ꝯstitutiuū reru3. sicut ḡ hi diuersimode ponebant p̄ncipia: sic diuersimode constituebāt ĭfinitū. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et hic quidem quālibet partez esse similiter

T.c.28. mixtaz toti ex eo qouod videt q̄libet ex quolibet fieri. Hinc etenim videtur ⁊ simul aliquādo oēs res affirmare eē: vt hec caro ⁊ hoc os: ⁊ sic quodlibet: ⁊ omnia itaq3 ⁊ simul igitur. Principium. n. non solum in vnoquoq3 disgregationis: sed ⁊ omnium est. Quoniam. n. omne qō fit: ex huiusmodi fit corpore: oium .n. gnātio preterq3 qō nō simul.

¶ Dat secundā dr̄iam: q2 Anaxa. posuit vnū p̄ncipiu3 generari ex alio: q2 posuit ex quodā chaos ꝯfuso generari h̄ corpora similiū partiū: que hn̄t rōne3 p̄ncipij. Democrit⁹ aūt nō posuit p̄ncipia fieri ex alijs. In ponēdo aūt hanc dr̄iam duo facit: q2 p̄mo ponit pōnē Anaxago. ponentis h̄ corpora similiū partiu3 generari ex illo chaos ꝯfuso. secūdo ponit opionē Democriti negātis p̄ncipia generari ex alijs. ibi. (Democritus aūt.) Circa p̄mum duo facit s̄3 ꝙ duas rōnes adducit: per quas Anaxago. ꝓbabat intentū. 2ª ibi. (Et qōdā p̄ncipiū.) Dicit ergo ꝙ h̄. s. Anaxago. ait quālibet partē simil'r esse cōmixta3 toti. dicit. n. in quolibet esse qōlib3: ex eo ꝙ videt quālibet rem fieri ex qualibet. hinc. n. s. Anaxago. videt̄ ꝯfirmare. i. videt̄ firmandu3 esse oēs res aliquādo simul eē vt h̄ caro: ⁊ hoc os: ⁊ sic qōlibet. oīa itaq3 ⁊ simul igr̄ oīa fuerunt: causa aūt h⁹ ex hoc sumit̄: q2 est aliqō p̄ncipiū disgregatiōis nō solū in vnoquoq3. i. in vnaquaq3 re particulari: sed ⁊ oium tale est p̄ncipium. op3 igit̄ in aliquo chaos ꝯfuso omnia aliq̄n simul existere. ideo subdit. ꝙ q2 omne qō fit: fit ex h⁹ corpore siue ex h⁹ p̄ncipio siue ex h⁹ chaos: generatio oium est ex illo ꝓpter qō nō sit. successiue. n. fuerunt hec corpora separata ex illo chaos. ¶ Notandū aūt vim h⁹ rōnis in hoc ꝯsistere: q2 si pars est mixta similiter toti: ⁊ op3 dare p̄ncipiū disgregationis oium: sicut damus h⁹ p̄ncipiu3 in quolibet corpore ꝑtiali: sic in q̄lib3 corpe ꝑtiali sūt oīa mixta s̄m pōnem Anaxa. ita oportebit dicere aliq̄n fuisse aliqō cōp⁹ totale ⁊ aliqō chaos i q̄ vl'r oīa eēnt mixta. ¶ Deide cū dic.

¶ Et quoddam principium esse oportet generationis. Hoc autem est vnum: quod ille vocat intellectum. Intellectus autem ex principio quodā operatur intelligens ⁊ cognoscēs. Quare necesse est simul' aliquādo omnia esse: ⁊ incipere moueri aliquando.

¶ Ponit secundam rōnem ad h̄ idem. d. ꝙ op3. sup. esse quoddā p̄ncipiū oīum: h̄ aūt p̄ncipiū est vnū qō ille vocat ītellectū: ītellect⁹ aūt s̄m ip̄m opat̄ ītelligens vel cognoscēs: vt h3 alia lr̄a: ex quodā p̄ncipio tēporali siue ex tpe: quare necē est aliq̄n oīa sil'r eē simul. ⁊ oīa aliq̄n īcipere moueri ⁊ segregari. Si. n. nihil segregat̄ nisi p ītellectū: ⁊ ītellectus incepit segregare ex tempore oportet ante segregationem h⁹ omnia fuisse simul: ⁊ omnia fuisse cōmixta. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Democritus autem nihil alterum ex altero fieri primorum dicit. Sed tamē ipsum cōmune corpus omnium esse principiū magnitudine s̄m partes ⁊ figuras differens. ¶ Qz quidem igitur conueniens sit physicis hec speculatio manifestum ex his. T.c.29. T.c.30.

¶ Ponit pōnē Democriti. d. ꝙ Democrit⁹ dicit nihil alteꝝ p̄moꝝ. i. p̄ncipioꝝ fieri ex altero: s3 tn̄ est ip̄m corp⁹ cōe qō est p̄nm oīum s̄m ꝑtes differēs magnitudine ⁊ figura. ¶ Nōndū aūt ꝙ duplex est cōitas: q̄dā toti⁹ vl'is: q̄dā aūt toti⁹ ītegralis. Democrit⁹. n. posuit qōdā corp⁹ p̄nm oīum qō erat cōe cōitate q̄dā ītegrali. posuit. n. ĭfinita corpora idiuisibilia: q̄ s̄m quēdā ordinē ⁊ ꝯtactū constituebant qōdā corpus totale ⁊ cōe: qō corpus habebat diuersitatē magnā in partib⁹: s̄m ꝙ athomi diuersaꝝ figuraꝝ veniebāt ad ei⁹ ꝯstitutiōe3: ⁊ ꝓp hāc diuersitate3

athomoꝝ ex illo corpore oīa poterant generari.

Du.ᵘ p.ᵒ **Dubitaret** forte aliqs: qꝛ vr̄ ponē Anax. q̄si oīno fuisse silēz cū pōne Democriti. sicut. n. Anaxa. posuit ꝙ ex vno chaos ꝯfuso gnārenꝰ oīa: sic Democritꝰ dr̄ posuisse oīa corpa indiuisibilia vnū facere qōdā cōe corpꝰ: ex q̄ gnārenꝰ oīa alia. ¶ Dōm ꝙ licet aliq̄ mō ꝯueniret Democritꝰ ⁊ Anaxa. magna tamē erat dr̄ia inter eos. Anaxa. n. posuit illud chaos ꝯfusum sic ꝯfundere carnē ⁊ os: ⁊ alia similiū ptiū ꝙ nullū illorū videbaꝰ eē: ꝓꝑ qō cū ex illo chaos talia gnābanꝰ: qꝛ ibi talia nō apparebāt eē: sed oīa erāt ibi sub modo confuso: merito illud chaos ꝯfusuz hēbat rōnē pncipij respectu corpoꝝ similiū ptiū gnātoꝝ ex ipso: ⁊ qꝛ corpora similiū partiū gnāta ex illo chaos ponebat Anaxa. eē pncipia: oportebat eū dicere pncipioꝝ eē pncipiū. Democritus aūt nō sic. Naz licet poneret aliqō vnū cōe ⁊ tale corpꝰ ꝯstitui ex oībus corporibꝰ īdiuisibilibꝰ: sicut vniuersum totū ꝯstituiꝰ ex oībus suis partibꝰ: corpora tñ illa īdiuisibilia erāt in illo totali corpore: non sub mō ꝯfuso: sed sub mō distīcto. dicebat. n. illud corpꝰ hēre dr̄iam vel distōnē in partibus: nō ḡ ꝓprie corpora īdiuisibilia gnābanꝰ ex illo cū eēnt in eo nō sub mō ꝯfuso: sꝫ distīcte ⁊ sub ꝓpa forma. ¶ Ultimo epilogat circa determīata di. manifestū eē ex his q̄ dcā sunt ꝙ speculatio hec q̄ est de īfinito sit ꝯueniēs phīcis. i. nālibꝰ: qꝛ vt pꝫ loq̄ntes de nā mētionē fecerūt de īfinito. Lectio. VI.

Rationabiliter autez ⁊ principiū ipm ponunt omnes. Neqꝫ enim frustra possibile est ipsum esse: neqꝫ aliā inesse potentiam: nisi sicut principij. Omnia enim principium sunt: aut ex principio. Infiniti autem non est principium. Esset enim vtiqꝫ finis ipsius.

¶ Positis pōnibꝰ antiquoꝝ de īfinito. in pte ista ponuntur rōnes per q̄s antiq mouebanꝰ vel moueri poterant ad opinādū īfinituz eē tale q̄le ipsi ponebāt. ¶ Ad cuiꝰ euidētiā sciendū ꝙ antiq nō solū ponebāt īfinituz eē: sꝫ ētꝫ ei attribuebāt q̄sdā ꝓpetates. dicebāt. n. ipꝫ esse pn̄ᵐ: eē īcorruptibile: eē alioꝝ ꝯseruatiuū: ⁊ esse qd diuinuz. duo ḡ facit: qꝛ p̄ ponūꝰ rōnes ꝑ q̄s ātiq opinabanꝰ vl̄ opinari poterāt īfinitū hr̄e ꝓpetates p̄dictas. 2ᵒ ponunꝰ rōnes ꝑ q̄s opiari poterāt ipꝫ īfinitū eē. ibi. (Esse āt aliqd īfinitū.) Circa p̄ᵐ q̄ttuor facit: fm̄ ꝙ q̄ttuor ꝓprietates opinabanꝰ antiq de ipso īfinito. p̄mo. n. ōn̄dit ꝙ opinabanꝰ ipm eē pncipiū. scd̄o eē īcorruptibile. tertio eē qd ꝯseruatiuū. ⁊ q̄rto qd diuinū. 2ᵃ ibi. (Amplius aūt.) 3ᵃ ibi. (Cōtinue.) 4ᵃ ibi (Et hoc diuinū) ¶ Dicit ḡ. ꝙ rationabiliter oēs ponūt ipm īfinitū eē pncipiū. Nā nō est poꝭe ipm eē frustra vel eē ociosum: nec est possibile ipsi īfinito inē eē aliā potētiā: nisi sicut pncipij. oīa. n. aut sūt pncipiū: aut ex pncipio. īfiniti aūt nō est pncipiū: qꝛ tūc vtiqꝫ eēt ipsiꝰ finis aliqs. i. eēt qd finitū. si ḡ īfinitū non hꝫ pn̄ᵐ nec est ex pn̄o: qꝛ nō est pncipiatū: ⁊ ab alio causatum: opꝫ ꝙ ipsum sit pncipium ⁊ causa alioꝝ.

Du.ᵘ 2ᵐ **Dubitaret** forte aliqs. vtꝝ īfinitū possit esse pncipiatū ⁊ causatū. ¶ Dōm ꝙ dupli ci via īuestigare possumus ꝙ īfinitū nō pōt hēre rōnez pncipiati ⁊ causati. p̄ma via sumiꝰ ex ordine agentiū. secunda ex mō agēdi. p̄ma via sic pꝫ. omne agens vel agit ex nā: vel ex īstinctu nature: vel agit a ꝓposito per ītellectuz. omne aūt agēs vel ex nā vel ex īstinctu nāe agit vt īstrumentū ītelligētie: ⁊ reducit in agēs per ītellectū: qꝛ natura nō agit nisi rememorata ex supioribꝰ causis que dicunꝰ ītelligētie. ex ipso ḡ ordine agentiū: qꝛ agens nāle reduciꝰ in agēs ꝑ ītellectū. nullus. n. est effectꝰ: cuius cā nō fit ītelligētia vel agēs ꝑ ītellectū: cū ḡ oē tale agens agat ītelligendo qō de se est ignotū: ⁊ subterfugit cognitionē ītelligibilē: nō erit effectꝰ agētis per ītellectuz: ⁊ ꝑ ꝯn̄s nō poterit eē effectus alicuius agētis. īfinitū ḡ fm̄ magnitudinē: qꝛ fm̄ ꝙ hꝫ: est ignotū. vt dicebaꝰ in p̄mo huiꝰ: ⁊ qꝛ īfinitū subterfugit cognitōez ītelligibilem. vt īnuit phs scd̄o metaph. pꝫ ex ipso ordīe agētium: qꝛ oīa agētia reducunꝰ in agēs per ītellectū: īfinitū nulliꝰ agētis poterit eē effectꝰ. ¶ Scd̄a via sumiꝰ ex mō agendi. oīs. n. effectꝰ hꝫ virtutē participatā ab alio: ⁊ agit in virtute sue cāe. si ḡ eēt corpꝰ īfinitū: hēret virtutē infinitā: qꝛ crescente corpore crescit ⁊ virtꝰ. si aūt eēt v̄tutis īfinita nō ageret in v̄tute alteriꝰ: ex ipo ḡ mō agendi pꝫ ꝙ īfinitū nō pōt eē qd causatum ⁊ pncipiatum. T.c.35 T.c.11

Alterius forte dubitaret aliqs. vtruz īfinitū hēat rōnē cause. videꝰ ꝙ nō: qꝛ qō hꝫ rōnem cāe: ⁊ est cā alioꝝ effectuū: videꝰ eē qd in actu. īfinitum aūt: vt īfra patebit: magis dicit qd in potētia q̄ꝫ quid in actu. nō ḡ hꝫ rōnē cause. ¶ Dōm ꝙ īfinitū in magnitudine: de quo h̄ loq̄mur: nō pōt eē cā: qꝛ nō pōt eē: sꝫ si poneret eē: qꝛ nō pōt eē cātū ⁊ pncipiatū ab alijs vt ostensum est: de necessitate eēt causa ⁊ pncipiū alioꝝ: qꝛ vt dicebaꝰ qcquid est vel est causa vel causatum. Dubi.3ᵐ

Alterius forte dubitaret aliqs. vtrū hec ꝓpō sit vera. ꝙ qcqd est vel est cā: vel est cātū. Du.ᵘ 4ᵐ

¶ Dōm ꝙ de rōne effectꝰ est hēre aliq̄ꝫ potentialitatē āmixtā ⁊ hēre eē ab alio: ⁊ per ꝯn̄s esse in potētia ad eē. De rōne aūt cause est dare alij esse. nulla. n. est cā q̄ aliq̄ modo nō sit alicui rō eēndi: ⁊ qꝛ sic est de rōne effectꝰ eē in potētia: nihil est cui competat potētialitas aliq̄: qō sit simplr̄ cā nō cātum. pōt. n. ꝯtingere ꝙ aliqs sit in potentia: ⁊ tñ sit causa hꝰ vl̄ sit causa in tali genere vt in genere cause mālis: sed tñ qō aliqō ens in potētia sit ita causa: ꝙ nullo mō sit effectus stare: nō pōt: omne ḡ cui admisceꝰ potētialitas: de nec̄itate est causatū: qō vō est actus purus nō hn̄s potētialitatē admixtā simplr̄ ⁊ vl̄r est cā reꝝ. si ḡ nullo dubitāte actꝰ ⁊ potētia sufficiēter diuidūt ens: qꝛ oē ens vel est actꝰ purus vel hꝫ potētialitatē ammixtā: cā ⁊ cātū sufficiēter ens diuidēt: qꝛ omne ens vel erit causa vel causatū: qō declarare volebamus.

Du.ᵘ 5ᵐ **Alterius** forte dubitaret aliqs: qꝛ videꝰ phs laborare in equoco cū ait: ꝙ si esset infinitū nō hēret pncipium: qꝛ si hēret pncipiū hēret finez. ergo eēt qd finitū. Nā cū dicimus ꝙ hn̄s pncipiū hꝫ finē: ⁊ est qd finitū ītelligēdū est de pn̄o magnitudis. Nos aūt h̄ loq̄mur de pn̄o factōis equocaꝰ ḡ in pn̄o. ¶ Dōm ꝙ omne factū hn̄s pncipiū factōis hꝫ pncipiū magnitudinis: a quo īcipit gnātio. declarauimus. n. in de generatione: ꝙ lꝫ in motu locali non sit dare p̄mū mutatū esse: est tñ hoc dare in motu ad formā: vt si calefit aer: est dare aliq̄ꝫ ptē aeris p̄mo calefactā. vt in 6ᵒ hꝰ pleniꝰ ōn̄detur. qcqd ḡ hꝫ pncipiū factōis hꝫ pncipiū magnitudis: a q̄ īcipit gnātio. Nō ḡ ex pncipio factiōis īcōgrue arguitur pn̄ᵐ magnitudis. ¶ Uel qꝛ hoc nōdū patefactuz est possumus tñ alr̄ saluare textū phi. Nā cū ōn̄suz sit ꝙ oē cātuz est qd finitū: de nec̄itate qcqd hꝫ pncipiū factōis hꝫ pncipium magnitudis. ⁊ per ꝯseq̄ns hꝫ finē: ⁊ est qd finitum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Amplius aūt ⁊ ingenituz ⁊ incorruptibile: si est quoddaz principiū. Quodcūqꝫ. n. fit necesse est accipere finem: ⁊ finalitas est corruptionis. Quare sicut dicimus non est huiusmodi

principium: sed hoc aliorum videtur esse.

¶ Ponit scdam ꝓprietatē infiniti: dicēs ꝙ ifinituȝ si est qͦddā pncipiū .i. si hȝ rōnē pncipiȝ vt ōnsum est. opȝ ꝙ sit igenitū ⁊ icorruptibile. qͦd .n. fit necesse est accipe finē: ⁊ ois corruptionis est aliq̄ finalitas. nullū .n. corruptibile est ifinitū. Si ḡ sit aliqd qͦd sit non factū: ⁊ sit ifinituȝ de necessitate erit icorruptibile ⁊ igenitū. subdit aūt q̄si cōcludēdo: ꝙ nō est pnciptū hui⁹ .s. ifiniti: qꝛ ifinitū nō est pncipiatū: sed hͦ .i. ifinitū videt̄ esse pncipiū alioꝝ. Naȝ si ifinitū non hȝ finē: necesst factū nō erit pncipiatū: sed pncipiū. ¶ Notādū aūt ꝙ ex his vbis dupli͛ ōndit̄ ifinitū esse icorruptibile: tū qꝛ est nō factū: tū etiā qꝛ nō hȝ finem. gcquid enim corrumpitur: ⁊ est factum ⁊ est finatum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Et continere omnia ⁊ gubernare: sicut affirmant quicūqȝ non faciunt extra infinitum aliquā cām: vt itellectū aut cōcordiam.**

¶ Ponit tertiā ꝓprietatē: dicēs ꝙ ifinitū videt̄ oīa continere ⁊ omnia gubernare: sicut affirmant gcūqꝫ non faciunt extra ifinitū aliquā cām efficientē: vt itellectum: aut cōcordiā: aut aliquā aliā cām efficiētē. ¶ Notādūȝ sūt ꝙ ponētes p̄ter ifinitū aliā causam vt efficiētē: sicut anax. q p̄ter chaos cōfusuȝ posuit itellectū: oportebat dicere illud ifinitū esse cām materialeȝ reꝝ: qꝛ ḡ gubernatio ɔgruēt⁹ attribuit̄ causę efficiēti: ꝗ̄ma̅li sic opinantes nō oportebat dicere illud ifinitū gubernare ⁊ cōseruare alia. Sed nō ponētes aliā cām ab ifinito conueniebat illud dicere ifinitum esse conseruatiuȝ ⁊ gubernatiuū aliorum. ¶ Deīde cum dicit.

¶ **Et hoc esse debet diuinum: Immortale eni ⁊ incorruptibile est: sicut affirmant anaximandros ⁊ plurimi philosophorum.**

¶ Ponit q̄rtā ꝓprietatē ifiniti: dicēs ꝙ cōtingit dicere hoc .s. ifinitū esse qd diuinuȝ. qꝛ est qd imortale ⁊ icorruptibile: sic affirmat Anax. ⁊ plīmi phoꝝ. si .n. qͦd ē mortale ⁊ icorruptibile est qd diuinū ifinitū: qͦ ōnsuȝ est esse hꝯ erit qd ifinitū diuinum. ¶ Deīde cū dicit.

Te.c.31. ¶ **Esse autem aliquid ifinituȝ fides ex quinqȝ contingit maxime intendentib⁹. Ex tempore. hoc enim infinitum.**

¶ Ostēso quomō rōnabili͛ antiq p̄dictas q̄tuor ꝓprietates attribuebāt ifinito. Cū oēs ille ꝓpetates supponant ifinitū esse. In parte ista ōndit qb⁹ rōnibus antiq mouebant̄: vel moueri poterāt ad ponēdū ifinitū esse. ¶ Infinitū eni nō est cā: nec cātum: nec corruptibile: nec icorruptibile: qꝛ nō est. Sȝ si eēt rōnabili͛ ⁊ ꝓbabili͛ dici posset ꝙ ei cōpeterēt ꝓpetates tacte. In probādo aūt ifinitū eē gnqꝫ facit fm ꝙ gnqꝫ rōnes adducit ꝓbātes ifinituȝ eē. 2ª ibi. (Et in magnitudinib⁹.) 3ª ibi. (Ampli⁹ sic vtiqꝫ.) 4ª ibi. (Ampli⁹ icludēdo.) 5ª ibi. (Maxie aūt.) Dicit ḡ ꝙ eē aliqd ifinitū maxie cōtingit fides itendentib⁹ ex gnqꝫ. p̄ .n. ex tpe: qꝛ hͦ est ifinitū. est ḡ pⁱma rō ꝙ ifinitū est qͦd est tps qͦd ɔtigit ifinitū eē. ¶ Deīde cū dic.

¶ **Et in magnitudinibus diuisione. Vtūtur .n. mathematici infinito.**

¶ Adducit scdaȝ rōnē dicēs ꝙ ex diuisione in magnitudinib⁹: ⁊ qꝛ vtunt̄ mathematici ifinito. ex his supple ꝓbari pōt ifinitū esse. si .n. magnitudo ē diuisibilis in ifinitum: ⁊ si mathematici vtunt̄ ifinito: qꝛ dicūt quālibȝ lineā in ɔtinuū ⁊ directū ⁊ in ifinitū ꝓtrahere videt̄ ꝙ necesse est ponere ifinitū esse. ¶ Deīde cū dicit.

¶ **Amplius sic vtiqȝ solum nō est deficere fieri ⁊ corrumpi: si infinitum sit.**

¶ Ponit tertiā rōnē dicēs: ꝙ ampli⁹ solū fit .s. si sit ifinitū nō est deficere fieri ⁊ corrūpi. si .n. semp ɔtinuat̄ ⁊ nūꝗ̄ deficit generatio ⁊ corruptio: videt̄ esse dicendum ꝙ materiale pncipium: qͦd generationi ⁊ corruptioni subiicitur: est infinitum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Amplius icludendo finitū semper ad aliqd. Quare necesse est nulluȝ esse terminū: si semper icludere necesse est alterū ad alterum.**

¶ Pōit q̄rtā rōnē dicēs: ꝙ finitū sumit̄ icludēdo ad aliqd. aq̄ .n. finita est: qꝛ icludit̄ ab aere: ⁊ terminat̄ ad ipȝ: ⁊ aer ad ignē: ⁊ ignis ad celū: q̄re necesse est nullū eē terminū si semp necesse est icludere alteꝝ ad alteꝝ. ¶ Notādū aūt vim rōnis h⁹ in hͦ ɔsistere: qꝛ si nō est finitum corp⁹ nisi termineт̄ ad aliud: vel oȝ dare corp⁹ eē ifinitū vel si oē corp⁹ est finitū: semp vnum corp⁹ termiabit̄ ad aliud: ⁊ aliͦd ad aliud. ⁊ sic in ifinitū: q̄re ponēdo oē corpus finitū ponim⁹ aliqd ifinitū. ¶ Notādū ēt ꝙ q̄tuȝ he rōnes cōcludūt: in fine hui⁹ tertiȝ ōndet̄. veꝝ est eniȝ ꝙ omne corpus finitū terminat̄ ad aliqd: vt ad superficiem; sed accidit corpori finito: vt Cōmenta. ait: vt includatur vel terminetur ad aliud corpus. ponendo ergo oē corpus finitum: non oportet ꝙ semper vnuȝ corpus terminetur ad aliud: ⁊ aliud ad aliud: ⁊ sic in infinitum vt ratio ostendebat. ¶ Deinde cum dicit. Com.31.

Te.c.32. ¶ **Maxime autem ⁊ magis ꝓprie qͦd cōmunē facit dubitationem oibus: ꝓpter id eni qͦd intellectu nō est deficere: ⁊ numerus ifinit⁹ videtur esse ⁊ mathematice magnitudines: ⁊ qͦd est extra celū. Infinituȝ aūt cū sit extra: ⁊ corpus ifinitū videtur esse ⁊ mundi.**

¶ Adducit gntā rōnem. circa qͦd duo facit: qꝛ pⁱmo facit qͦd dcm̄ est. 2º quoddā qͦd supposuerat ꝓbat. ibi. (Quid eni magis.) Dicit ergo. ꝙ magis ⁊ maxie ꝓpe qͦd cōmune .i. cōiter facit dubitationē de ipso ifinito. ꝓpter illud eni ꝙ nō est deficere itellectu .i. in ymaginatōe .i. ꝑ ymaginationē. semp. n. ymaginādo aliqd terminatū ymaginamur aliqd vltra illud. ⁊ etiā qꝛ numer⁹ videt̄ eē ifinitus: ⁊ mathematice magnitudines vident̄ posse ꝓtrahi in ifinitū: ⁊ qͦd est extra celū ymagiamur eē spaciū ifinitum. cū ḡ fm ymagiationē sit extra celū spatiū ifinituȝ: ⁊ corp⁹ videt̄ ibi eē ifinitū ⁊ mūdi ifiniti. ḡ est aliqͦ ifinitum hꝫ: vel ei⁹ ymaginatio deficit: qͦd est cōtra cōmunem opionē phoꝝ. ¶ Deīde cum dicit.

¶ **Quid enim magis vacuū hic q̄ȝ ibi: Quare sigdem in vno loco: ⁊ vbiqȝ esse magnitudinē Simili͛ aūt ⁊ si vacuum est: ⁊ locus infinitus ⁊ corpus ifinitū necesse est esse. Cōtingere .n. ab esse nihil differt in ꝑpetuis.**

¶ Probat qͦd supposuerat. vȝ. ꝙ si est ifinitū spatiuȝ extra celū ꝙ est ibi ifinitū corp⁹. Non .n. dicere possum⁹ ꝙ in vna parte illi⁹ spatiȝ sit corpus: ⁊ nō in alia: qꝛ qd .i. ꝓpter qd est magis vacuum hic q̄ȝ ibi. ⁊ in vna parte q̄ȝ in alia. Si ḡ in vno loco .i. in vna parte illi⁹ spatiȝ est corp⁹ vel magnitudo: necesse est vbiqꝫ eē magnitudinem. Si aūt totum spatium sit simul vacuū erit loc⁹ ifinitus. necesse est ergo ⁊ corpus ifinitum esse .i. cōgruere siue contingere: siue posse: vt hȝ littera cōmēti. in perpetuis non differt posse ab eē. si ḡ in spatio extra celum congruit: vl̄ pōt esse corpus: ⁊ est ibi locus ifinitus: vel vacuum ifinitum de necessitate ibi erit corpus ifinitum.

Du:p^a **Dubitaret** forte aliqs vtrū verū sit ꝙ in ꝑpetuis nō differt eē ⁊ posse. ⁊ videt̄ ꝙ nō: qꝛ sicut se hꝫ esse ad eēntiā: sic se hꝫ posse ad potētiā. in qb⁹ ḡ nō differt esse ⁊ posse. nō differt essentia ⁊ potētia: nec suba a ṽtute. Cū ḡ nō oīa ꝑpetua habeāt subam a potentia īdifferentē: nō vr̄ bn̄ dcm̄ ꝙ in ꝑpetuis nō differt esse ⁊ posse. ❡ Dōm ꝙ potētia dr̄ respectu actus: ⁊ sicut duplex est act⁹. vnus ꝑm⁹: vt esse. ali⁹ scōs vt agere vl̄ oparí: ita duplex est potētia. vna sūpta respectu eē: ⁊ hec est potētia passiua: q̄. n. sunt in potētia vt sint: sunt in potentia passiua mãe. alia est potētia respectu agere. ⁊ h̄ ē potentia actiua. cū ḡ dr̄ ꝙ in ꝑpetuis nō differt esse ⁊ posse nō loqmur de ṽtute siue de potentia actiua sūpta respectu agere: vt rō facta in 2riū ꝯcludebat: sꝫ loqmur de potentia sūpta respectu esse. est. n. sensus ꝙ in eis nō differt esse ⁊ posse: qꝛ nō ꝑus sunt in potētia passiua mãe q̄ sūt: sꝫ stati cū possint esse sunt. H̄ viso pꝫ ꝓpōnem ꝑdictā nō solū esse verā: sꝫ etiam ꝑ se notaꝫ. Nā ratio ꝑdicati clauditur in subiecto. si ergo contra ratonē eternorum est icipe eē: contra rationem eternorū erit ꝙ differat esse ⁊ posse: vt ꝙ ꝑus possint eē q̄ȝ sint. ❡ Aduertēdū āt ꝙ reꝫ esse in potētia ad esse vno mō sumi pōt ex parte mãe. sic enī sunt in potētia ad eē corruptibilia: qꝛ ꝑua q̄ȝ sint fuerunt in potētia passiua mãe: ⁊ qḋ sic est in potētia ad eē: q̄si de se hꝫ qḋ possit eē: qꝛ mã in cui⁹ potētia passiua existit igredit̄ essentiā ei⁹: ⁊ efficit̄ ꝑs sube ei⁹. Alio mō res est in potētia ad esse: nō ex parte potētie mãe: sꝫ soluꝫ ex parte potētie agentis: ⁊ sic ꝭm fidē catholicā ⁊ ꝭm veritatem sube sepate fuerunt in potentia ad esse: qꝛ habuerunt esse post nō esse. Qḋ āt sic est in potentia ad esse nullo mō hꝫ de se qḋ possit esse: qꝛ nūq̄ȝ anq̄ȝ sit est dare aliqd qḋ sit essentia ei⁹: vl̄ pars sube ipsi⁹: vel ex cui⁹ potentia educat̄. imo in talib⁹ tota rō facti est potentia facientis. Si ḡ iter ꝑpetua ꝯputare volum⁹ supcelestia: ⁊ substātia a sepatas in talib⁹ nō differt esse ⁊ posse: nō ꝙ non ꝑus fuerint in potentia agentis: q̄ȝ esse habuerint: sed qꝛ nō ꝑus fuerūt in potentia mãe. q̄ȝtum est ḡ de se nō ꝑus potuerūt esse q̄ȝ fuerūt: qꝛ vt dicebat̄: qḋ est in po^a mãe aliq̄ mō hꝫ de se ꝙ possit esse. Sꝫ qḋ solū est in po^a agentis: nullo mō hꝫ de se ꝙ possit esse. ph̄us ḡ qꝛ credidit ꝙ qcqd h̄ret esse post nō esse educeret̄ de po^a mãe: simpl̄r ꝯtulit ꝙ in ꝑpetuis nō differt esse ⁊ posse. Nos āt dicere possum⁹ ꝙ si ꝑpetua volum⁹ itelligere ṽe eterna: tunc vt dicebat̄: ꝓpō dicta est ꝑ se nota: qꝛ rō ꝑdicati claudit̄ in subo: cum icipe esse: vel h̄re esse post nō esse repugnet eternitati. vtrū āt sit aliqd tale. s. vere eternū: vl̄ sint plura talia nō est ꝑsentia speculatōis: sꝫ si ꝑpetua itelligere volum⁹ oīa icōruptibilia: sic i eis nō differt esse ⁊ posse: qꝛ q̄ȝtū est de se nō ꝑus potuerūt esse q̄ȝ fuerūt. Cum nō prius fuerint in po^a mãe: aliq̄ tn̄ modo differt in eis esse ⁊ posse: qꝛ ꝑus q̄ȝ essent fuerūt in po^a facientis.

Du:2^a **Alterius** forte dubitaret aliqs vtrū si extra celuꝫ esset spatiū vel vacuū ifinitū ꝙ ḋ necessitate esset ibi corp⁹ ifinitū. ❡ Dōm ꝙ qcquid est vltra corp⁹ lunare totū est icorruptibile. icorruptibilia aūt ꝭꝫ opionem ph̄i sunt ṽe eterna: qꝛ vt ꝓbat ipse in de celo ⁊ mūdo. qcqd hꝫ potentiā vt semꝑ sit in futuꝝ: habuit potentiā vt semꝑ esset in ꝑteritu: ita ꝙ ꝭm ipꝫ omne icorruptibile est igenituꝫ: ⁊ nec in po^a agentis: nec in po^a materie ꝑus potuit esse q̄ȝ fuerit. si ḡ extra celuꝫ potuit esse corp⁹: qꝛ illud corp⁹ esset incorruptibile ⁊ eternuꝫ ꝭꝫ opinioneꝫ ph̄i: si posset ibi esse tale corp⁹ de necītate ibi esset: ita ꝙ si ibi possꝫ esse corp⁹ ifinituꝫ esset ibi corp⁹ ifinitum. ꝭm ph̄m tale corp⁹ esset qd ꝑpetuꝫ: ⁊ in eo nō differt esse ⁊ posse. Possꝫ āt alia via declarari propositū: sꝫ nō sic directe iret̄ ad menteꝫ ph̄i: vtrum āt ṽa sit mens ipsi⁹: ꝙ qcqd est corruptibile est igenitū: ⁊ qcqd nō ꝑcessit in po^a mãe nō ꝑcessit in po^a facientis. in. 8. b⁹ declarabit̄: vbi oñdet̄ ꝙ est deuenire ad aliqḋ agens qḋ pōt totuꝫ ꝓducere absq̄ȝ suppōne mãe. Lectio. VII.

Habet autem dubitationē de infinito T.c.33 cōsideratio: ⁊ nāq̄ȝ non esse ponentibus multa ipossibilia accidunt ⁊ esse. Amplius autem qualiter est: vtrum sicut substātia: aut sicut accidens per se alicui nature. Aut neutraliter. Sꝫ nihilominus est ifinitum: aut ifinita multitudine. ❡ Maxime T.c.34 autem est physici considerare si est magnitudo sensibilis infinita.

❡ Positis opionib⁹ antiq̄ꝝ ḋ ifinito: ⁊ adductis rōnib⁹ ꝑ q̄s moueri poterāt ad sic opināduꝫ. In ꝑte ista iprobat opiones illas. Circa qḋ tria facit: qꝛ ꝑ oñdit qōneꝫ de ifinito eē rōnabilē. 2° ꝑmittit q̄sdā diuisiones necessarias ad ꝓpositū. 3° ex ꝑmissis diuisiōib⁹ iprobat opiones antiq̄ꝝ. 2ª ibi. (Primū igr̄ determinādū.) 3ª ibi. (Sepatū qdē igr̄.) ❡ Dicit ḡ ꝙ ꝯsideratio de ifinito hꝫ dubitationē. Nā qꝛ ponētib⁹ ifinitū nō eē: ⁊ ponētib⁹ ipm eē accidūt .i. vident̄ accidere multa ipossibilia. sūt. n. ꝓbabiles rōnes ad vtrāq̄ȝ partē. Ampli⁹ ḡ qꝛ sic est rōnabilis dubitatio de ifinito. vidēdū est qualr̄ est ifinitū: vtrū sit sicut suba: aut sic ꝑ se accn̄s alicui nãe: aut neutralr̄ .i. neutro mō. Sꝫ nihilomin⁹ qcqd dicat̄ de ifinito si est ifinitum multitudie: vl̄ si sunt ifinita magnitudine ph̄yci est ꝯsiderare: iō subdit ꝙ maxīe est cōsiderare ph̄yci si est magnitudo sensibilis ifinita: vel sup. si est infinita multitudo sensibilis. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Primum igitur determinandum quot modis dicitur infinituꝫ. Uno quidem igitur modo ꝙ impol̄e est transiri: ex eo ꝙ non est aptū transiri: vt est vox iuisibilis. Aliter auteꝫ transitum habens iconsūmabilem: aut quod vix: aut quod aptum natum est habere: non tamē habet transitum aut finem.

❡ Premittit q̄sdā diuisiōes necīias ad ꝓpositum. circa qḋ duo facit ꝭm ꝙ duas diuisiōes ꝑmittit. 2^a ibi. (Ampli⁹ ifinitū.) Dicit ḡ. ꝙ ꝑmū determinādū ē quot modis dr̄ ifinitū. Nā ꝭm vnā diuisionē ad ꝑsens dr̄ q̄tuor modis. vno enī mō dr̄ ifinitū qḋ ipol̄e est trāsiri: ex eo qḋ nō est aptū natū trāsiri: qꝛ caret spatio qḋ trāseat̄: vt vox est iuisibilis: qꝛ caret eo quo posset videri. ⁊ sic pūct⁹ est ifinit⁹: qꝛ nō est quātus: nec hꝫ spatiuꝫ q̄ posset finiri. Al̄r 2° mō dr̄ ifinitū h̄ns trāsitū icōsūmabilē: ⁊ sic ꝓprie accipit̄ ifinitum qḋ actu hꝫ magnitudinē nullo mō ꝑtrāsibileꝫ. Tertio āt mō dr̄ ifinitū qḋ vix est ꝑtrāsibile: ⁊ sic magna via dr̄ aliq̄ñ ifinita: qꝛ cū difficultate trāsit̄. Quarto aūt mō dr̄ ifinitum qḋ est aptū natum habere trāsitū: non tamē habꝫ trāsitum ad finē ꝓpter ipedimētum appositum: sicut ꝓfunditas maris dr̄ ifinita: non tn̄ ꝓpter magnitudinē: qꝛ forte multa spatia non reputant̄ ifinita: que tamen sunt maiora q̄ȝ ꝓfunditas maris: dr̄ tamen talis ꝓfunditas ifinita propter impedimētum appositū: quia multitudo aquarum ꝓhibet ne finiatur vel trāseatur dictum spatiū. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Amplius ifinitū esse: aut ꝭm appositionem: aut ꝭm diuisionem: aut vtroq̄ȝ mō.

¶ ponit aliã diuisionẽ de īfinito habentẽ tria mẽbra: ꝛ dicit īfinitũ esse vno mõ ſm apposõnẽ. i. ſm augmẽtũ: aut ſm diuisionẽ: aut vtroqꝫ mõ. ¶ Notãdũ aũt ꝙ de īfinito posset dari tertia diuisio: qꝛ vel est ſm potẽtiã: vel ſꝫ actũ: nã īfinitũ ſm apposõnẽ ꝛ augmẽtũ põt dici tale potẽtia vel actu. sic ẽt ſm diuisionẽ: vel etiã vtroqꝫ mõ tã ſꝫ augmentũ qȝ ſm diuisionẽ põt dici esse tale actu vel potentia. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.35. ¶ Separatum quidẽ igitur esse infinituꝫ a sensibilibus ipsum aliqd ens infinitũ impossibile est. Si nãqꝫ neqꝫ magnitudo: neqꝫ multitudo est: substantia autem est ipsum īfinitum: ꝛ nõ accidens: indiuisibile erit. Diuisibile eniꝫ: aut magnitudo: aut multitudo erit. Si autem indiuisibile est: non infinitũ est: nisi sicut vox inuisibilis. Sed neqꝫ sic dicunt affirmantes esse īfinitum: neqꝫ nos querimus: sed sicut intransibile.

T.c.36. ¶ Si autem ſm accidens est infinituꝫ: non erit vtiqꝫ elementum eorum que sunt ſm ꝙ est infinituꝫ: sicut neqꝫ inuisibile locutionis: quãuis vox sit inuisibilis.

¶ Ne laboraret in equoco ꝑmisit phs diuisiões quasdã de īfinito: qbus ꝑmissis iprobat opiones dicẽtiũ eẽ actu aliqd īfinitũ. circa qđ duo facit: qꝛ ꝑmo iprobat platoneꝫ ꝛ pictag. nõ nãlr loquẽtes. 2° iprobat alios q nãlr loquebant. ibi (Phyce ãt magis) Circa ꝑmũ duo facit: qꝛ primo iprobat platonẽ ꝛ pictag. ꝑ rõnes quasi demõstratiuas ꝛ necẽias. 2° ꝑ rõnes rõnabiles ꝛ logicas. ibi. (Rõnabilr qdẽ.) Circa ꝑm̃ duo facit: qꝛ ꝑmo adducit rõnẽ ꝯ plonez. 2° ꝯ pictagorã. ibi. (Manifestũ aũt) Prĩa in duas ſꝫ ꝙ duas rõnes adducit. 2° ibi. (Amplꝰ quõ.) ¶ Dicit ḡ ꝙ separatũ eẽ īfinitũ a sensibilibꝰ: sicut posuit Plato ipm dico īfinitũ esse. sic aliqd ens actu ꝑ se exñs est īpossibile. nã si ipm īfinitũ: neqꝫ ẽ magnitudo: neqꝫ multitudo: ſꝫ est subã ꝛ nõ accñs id iuisibile erit: nã diuisibile sup. oẽ aut erit magnitudo: aut multitudo: qꝛ nihil diuiditur nisi q̃tum. Si ḡ dicm̃ īfinitũ est subã sepata a q̃titate erit indiuisibile. Si aũt est id iuisibile nõ erit īfinituꝫ nisi equoce: vt pũctus est īfinitꝰ: vel vt vox est iuisibilis. Sed affirmãtes īfinitũ esse non sic loquunt: nec sic dicũt esse īfinitũ: nec nos h̃ q̃rimꝰ: sed q̃rimus īfinitũ sicut ītransibile. Nõ ḡ põt poni subã a q̃titate sepata eẽ īfinita: nisi equoce. Sꝫ si est īfinituꝫ ſm accñs: vt rõne q̃titatis: sic qđ est īfinitũ nõ erit vtiqꝫ elm̃ eoꝝ q̃ sunt. i. entiũ ꝛ substantiaꝝ. Nã si substãtia ponit īfinita: nõ qꝛ subã: sed qꝛ quãta īfinitũ: ꝛ q̃tũ ſm ꝙ hꝰ nõ erit ꝑncipiũ entiuꝫ: sed subã erit ꝑncipiũ tale cui accidit eẽ quantã ꝛ īfinitã: sic nec iuisibile est mã locutionis: q̃uis vox cui accidit ꝙ sit iuisibilis sit hꝰ mã. ¶ Notãdũ ãt hãc rõnẽ duplr eẽ ꝯtra platonẽ. ponebat. n. plato īfinitã eẽ subam separatã ꝑ se exñtẽ separatã a sensibilibꝰ: ꝛ dicebat hꝰ īfinitũ ꝑ se ꝛ ſm ꝙ hꝰ est: eẽ alioꝝ ꝑncipiũ. ponebat. n. eẽ īfinituꝫ in ydeis: q̃s dicebat esse reꝝ ꝑncipia. Duplr ḡ peccabat. ꝑ qꝛ ponebat subam ꝑ se separatã eẽ īfinitã: qđ stare nõ potest: cũ ratio īfiniti quãtitati cõgruat. 2° qꝛ ponebat īfinitum ſm ꝙ hꝰ eẽ reꝝ ꝑncipiũ. Nã si ſm ipꝫ subã erat reruꝫ ꝑncipiũ: īfinitũ ſm ꝙ hꝰ nõ poterat eẽ tale ꝑncipiũ: lꝫ forte posset esse reꝝ ꝑncipiuꝫ illud cui accidebat esse īfinitum. ¶ Deide cum dicit.

¶ Amplius quomõ cõtinget aliquid esse ipsuꝫ īfinitum: si vere non est: ꝛ secundũ numeruꝫ ꝛ magnitudinẽ: quorum est per se passio q̃dã infinituꝫ. Adhuc eni minus necesse est esse q̃ȝ ſm numerum ꝛ magnitudinem.

¶ Ponit scđam rõnẽ dicẽs: ꝙ amplꝰ quomõ ꝯtigit esse ipm īfinitũ separatũ. si qdẽ nõ ꝯtigit esse separatũ nũeꝝ ꝛ magnitudinẽ: quoꝝ ipm īfinitũ est q̃dã ꝑ se passio: naꝫ si minꝰ est separata passio q̃ȝ subꝫ: necesse est adhuc separatũ eẽ minus īfinitũ q̃ȝ numeruꝫ ꝛ magnitudinẽ: respectu quoꝝ īfinitũ se hꝫ vt ꝑpetas: vl' vt passio. ¶ Notandũ aũt has duas rõnes que ꝑncipalr iprobare vident īfinitũ sepatũ: specialr eẽ ꝯtra platonẽ: q posuit hꝰ īfinitum. ¶ Deide cum dicit.

¶ Manifestum autem est ꝙ non contingit īfinitum esse: sicut actu esse: ꝛ sicut substantiam ꝛ principium. Erit enim quodlibet ipsius acceptum īfinitũ si partibile est. Infinito eni esse ꝛ infinitum idem est: si substantia infinitũ est: ꝛ non de subiecto. Quare aut indiuisibile est: aut in infinita diuisibile. Multa autem infinita esse idem impossibile est. T.c.37.

¶ Improbat opionẽ Pictag. Circa qđ duo fac: qꝛ ꝑ adducit rõnes ꝯ ipm. 2° õndit ꝙ iuestigatio taliũ opionũ aliq̃ mõ excedit ꝯsiderationem phi nãlis. 2ª ibi. (Sꝫ fortassis.) Circa ꝑmũ tria fac ſm ꝙ tres rõnes adducit. secunda ibi. (At võ sicut.) 3ª ibi. (Sed ipole est) ¶ Dic ergo. ꝙ mãifestũ est ꝙ nõ ꝯtigit īfinitũ eẽ sic actu ens: ꝛ sicut subam: ꝛ sic ꝑnm: sic posuit Pictag. Nã si hꝰ īfinitũ sit ꝑtibile qđlibꝫ acceptũ ipsiꝰ. i. q̃libꝫ ps ipsiꝰ erit qd īfinitũ. Nã si īfinitũ est subã: nõ dr de subo. Idẽ ḡ ẽ eẽ īfinito ꝛ īfinitũ. Nã sic q̃libꝫ ps sube ẽ subã: ꝛ in q̃libꝫ pte sube reseruat eẽ: ꝛ rõ sube: sic i q̃libꝫ pte īfiniti reṡuabit eẽ ꝛ rõ īfiniti. q̃re si īfinitũ ẽ tale: vt ponebãt pictagoꝛ: aut ẽ idiuisibile: aut si ẽ diuisibile: diuidit in īfinita: qꝛ q̃libꝫ ps īfiniti ẽ īfinita: ſꝫ vnũ ꝛ idẽ eẽ īfinita: ꝛ hr̃e multas ptes īfinitas est ipole: qꝛ ipole est plura īfinita sit esse.

Dubitaret forte aliqs vtꝝ subã sit ideꝫ qđ sube eẽ: vt vr̃ velle phs q ait: ꝙ si īfinitũ ẽ subã: ꝛ nõ dr̃ de subo: sic accñs de subo pdicat. Ideꝫ erit īfinitũ ꝛ īfiniti eẽ: qđ nõ eẽt nisi idẽ eẽt subã ꝛ sube eẽ: cuius ꝯtriũ vr̃ phs velle in 3° de aĩa. vbi ait. ꝙ aliud est magnitudo ꝛ magnitudĩs eẽ ꝛ aq̃ ꝛ aq̃ eẽ. cuꝫ ḡ magnitudo sit nomẽ accñtl: aq̃ sit nomẽ sube: tã in accñtibꝰ q̃ȝ i alys vificari põt ꝙ nõ sit idẽ res qđ eiꝰ eẽ. ¶ Dõm ꝙ de hac qõne i qbusdã nr̃is editiõibꝰ theologicis: ꝛ in qbusdam nr̃is qõnibꝰ sub nob in metaphyca recollectis diffusiꝰ dixim̃ꝰ: tñ vt ad pñs spectat dicere possumꝰ ꝙ hãc qõnem vtꝝ res sit idẽ cũ suo eẽ: vl cũ sua qditate: ꝯtermĩat phs in. 7. metaphy. vbi ait ꝙ in his q̃ sũt ꝑ se idẽ ẽ res cũ suo eẽ vel cũ sua qditate. ¶ Quãtuꝫ ãt ad p̃sens spectat duplr põt dici aliqd eẽ ꝑ se. ꝑ si nõ sit in alio sic accñs: ꝛ sic nõ solũ sube itelligibiles: ſꝫ ẽt sensibiles sunt ꝑ se. 2° põt dici aliqd ꝑ se: qꝛ nõ hꝫ admixtũ aliqd ꝑ accñs: ſm queꝫ modũ nulla subã sensibil' est ꝑ se: qꝛ in oĩ tali multa ꝑ accidẽs sũt admixta: ꝛ sic duplr accipit ꝑ se. sic duplr põt accipi rẽ esse eãdẽ cũ sua qditate. ꝑ. n. aliqd põt dici idẽ cũ sua qditate: si i qditate eiꝰ nihil ponatur extraneũ ab ipso. ꝛ sic lꝫ accñtia nõ sint idẽ cuꝫ sua qditate: qꝛ nõ hñt qditatẽ simplicẽ: ſꝫ ꝑ additamẽta: cũ i diffõne eoꝝ ponat aliqd nõ ptinẽs ad eẽntiã eoꝝ: sube tñ ẽt sẽsibiles sũt sic idẽ cũ sua qditate: qꝛ nõ hꝫ diffõnẽ ꝑ additamẽta: nec in diffõne eoꝝ põit aliqd nõ ptinẽs ad eoꝝ subaꝫ ꝛ nãꝫ. 2° põt dici aliqd idẽ cũ sua qditate: qñ nõ soluꝫ i qditate eiꝰ

Dub. ꝑª T.c.9. i q̃libeto T.c.21.

non ponit̃ aliq̃d extraneum ab ipso: ⁊ non pertinens ad essentiã ipsius: ſʒ etiã in eo nihil est admixtũ ꝑ accñs: ⁊ nihil ẽ in eo qḋ nõ sit idẽ qḋ nã ei⁹: ⁊ sic nulla suba sensibilis est idẽ cũ sua q̃ditate: q꞉ vt dictuʒ est: in oĩ tali sunt multa ꝑ accñs: quoꝝ nullũ est idẽ cũ ipsa natura substãtie sensibilis. sic ẽt esse idẽ cũ sua q̃ditate simplr̃. ⁊ ꝑ oẽʒ modũ ꝯueñit solũ p̃mo p̃ncipio: in quo nihil est ꝑ accñs: q̃cq̃d ãt est in ipso est idẽ qḋ ipse: ⁊ est idẽ qḋ ipsa ei⁹ eẽntia: sube etiã sep̃ate non sunt sic idẽ cuʒ sua q̃ditate sicut p̃mũ p̃ncipium: nec sic differunt ab ea: sicut sube sensibiles: ꝓpter qḋ respectu subaꝝ sensibiliũ aliq̃ñ ꝯcedit̃ intelligẽtias esse ideʒ cum sua q̃ditate: qḋ sic accipiẽdo eẽ idẽ ꝙ sit ipsa sua q̃ditas: ⁊ ꝙ nihil habeãt admixtũ ꝑ accidẽs: nõ est veꝝ simplr̃: est tñ aliq̊ mõ veꝝ in respectu: vt respectu substãtiaꝝ sensibiliuʒ: q꞉ in eis nõ sunt tot ꝑ accidẽs: quot in illis. pʒ g̃ quo mõ est idẽ suba ⁊ eẽ: ⁊ quõ non: ⁊ quõ est idem aq̃ ⁊ q̃cunq꞉ alia suba sensibilis: ⁊ h⁹ sube esse: ⁊ quõ non: sic ẽt pʒ quõ in substãtiis separatis: ⁊ etiã in ipso p̃mo p̃ncipio est idẽ h̃ñs q̃ditateʒ cum sua q̃ditate. pʒ ergo qḋ querebat̃.

Dubi. 2ᵐ **Alterius** forte dubitaret aliq̃s vtꝝ si ĩfinitum est suba: vt ponebãt Pictagoꝛ̃ci. ⁊ idẽ eẽt infinitũ: ⁊ ĩfinito esse: vtꝝ nihil posset accipi in ĩfinito: qḋ nõ est esse ĩfinitũ. ¶ Dõʒ ꝙ Pictagoꝛ̃ci nõ solum posuerunt ĩfinitũ esse subaʒ: ſʒ posuerunt eẽ p̃ncipiũ ⁊ cãm rerum: nec assignauerunt aliquã p̃oreʒ cãm ipso ĩfinito. q꞉ g̃ vt oñsum est: suba que est p̃ncipiũ ⁊ cã reꝝ: est idẽ simpliciter cuʒ sua q̃ditate: ⁊ nihil est in ea qḋ non sit idẽ qḋ ipsa. nihil est. n. in ipso p̃mo p̃ncipio qḋ nõ sit ip̃m p̃muʒ p̃ncipiũ. Si g̃ ĩfinituʒ sic eẽt suba: vt Pictagoꝛ̃ci posuerũt idẽ esset ĩfinitum qḋ ĩfinitũ esse: siue qḋ eius quiditas: ⁊ nihil posset accipi in ĩfinito qḋ non esset ĩfinituʒ. q꞉ vel tale ĩfinitum eẽt ĩdiuisibile: ⁊ tunc nõ esset ĩfinitum: vt hic de ĩfinito loq̃mur. vel si eẽt partibile: ⁊ eẽt in eo accipere plures partes: q̃libʒ illaꝝ eẽt ĩfinita: ꝓpter qḋ esset dare plura ĩfinita sil̃: qḋ ẽ ĩcõueniẽs. ¶ Deinde cũ dic̃.

¶ At ṽo sicut aeris aer pars est: sic ⁊ infiniti ĩfinitum. Siquidem substantia est ⁊ principiũ ĩpartibile. igit̃ ⁊ ĩdiuisibile est.

¶ Adducit scd̃aʒ ĩprobationẽ cõtra p̃dicta dicẽs: ꝙ sicut quelibʒ pars aeris est aer. sic q̃libet pars ĩfiniti est infinitũ: ⁊ quia siue sit q̃d vt hʒ alia l̃ra: ĩfinitum est substantia ⁊ partibile. sup. erunt plura ĩfinita. igr̃ ĩpartibile ⁊ ĩdiuisibile est h⁹ ĩfinitum. ¶ Notãdum aũt ꝙ si ĩfinitũ eẽt substãtia sensibilis ⁊ corporea vt posuerũt Pictagorici: q꞉ dicebãt h⁹ subam ĩfinitã esse p̃ncipiũ. oportebat talẽ subam ĩfinitã non eẽ corp⁹ ꝯpositũ: sed simplex. simplicia. n. sũt p̃ncipia alioꝝ: q꞉ g̃ quelibet ꝑs corporis simplicis suscipit p̃dicationẽ totius: q꞉ q̃libet pars aeris est aer. g̃ si ĩfinitũ erat tale vt ipsi ponebãt: q̃libet pars infiniti erat ĩfinita: ⁊ q꞉ ĩpossibile est plura ĩfinita eẽ sil̃. h⁹ ĩfinitũ non poterat eẽ partibile. erat igr̃ ĩpartibile ⁊ ĩdiuisibile: qḋ etiã ponere est ĩcõueniẽs: q꞉ tunc nõ esset ĩfinitum: vt hic de ĩfinito loq̃mur. ¶ Notãdũ etiã hãc improbationem differre a p̃cedẽti: q꞉ illa fuit ꝑ rõnẽ. h̃ aũt per sil̃e. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Sed impossibile est eẽ actu infinitũ. Quantũ enim aliquod necesse est esse. ¶ Secunduʒ accidens ergo est infinitum: sed sic dictum est ꝙ non contingit ipsum dicere principium: sed illud cui accidit. vt aerem aut par. Quare inconuenienter vtiq꞉ enunciant idem dicentes: sicut pictagorici dicunt. Simul enim substantiam faciũt infinitum: ⁊ partiuntur. T. c. 38.

¶ Ponit tertiã ĩprobationem ꝯ Pictag. dicens. ꝙ ĩpossibile est esse actu ĩfinitũ. supple sicut Pictagorici posuerunt. Nã necesse est ĩfinitũ esse aliquaʒ quãtitatem: vel esse aliqḋ q̃tũ: vt hʒ alia l̃ra. g̃ est ĩfinitũ s̃m accidẽs: nõ s̃m subam vt ponebãt pictagorici. Sʒ si sic se hʒ vt dcm̃ est non cõtingit ip̃m ĩfinitũ esse p̃ncipiũ: ſʒ illud cui accidit ĩfinitũ eẽ: vt aerẽ: aut par: vel quecũq꞉ alia suba. sic ĩfinita poterit esse tale p̃ncipium. ip̃m aũt ĩfinituʒ s̃m ꝙ h⁹ nõ erit ip̃m p̃ncipiũ: ſʒ erit accñs eius: imo q꞉ substãtia dicit̃ de se q̃d ĩdiuisibile ĩcõueniẽs est ponere ĩfinitũ s̃m ꝙ h⁹ eẽ subam: ⁊ tñ eẽ q̃d diuisibile. iõ subdit̃ ꝙ ĩcõueniẽter vtiq꞉ enunciãt: dicẽtes sicut pictagorici dicũt q̃ simul faciunt ĩfinitaʒ esse subam: ⁊ tñ partiunt̃ ip̃m. i. dicunt ip̃m eẽ diuisibile. ¶ Notãdũ aũt hãc rõnẽ tripliciter esse ꝯ pictago. p̃mo q꞉ pictag. posuit ĩfinituʒ s̃m ꝙ h⁹ esse subam: qḋ pʒ eẽ falsum: q꞉ ĩfinitum s̃m ꝙ h⁹ non dicit subam: sed q̃d q̃tum. 2ᵒ q꞉ ponebat ĩfinitum s̃m ꝙ h⁹ p̃ncipiũ esse substãtiaꝝ. Nã si p̃ncipium substãtiarũ est suba: qḋ etiã pictagorici cõcedebãt: ĩfinitũ nõ erit h⁹ p̃ncipiũ. Sʒ forte poterit accidere ipsi substãtie q̃ ponit̃ eẽ tale p̃ncipiuʒ. 3ᵒ ponebãt pictagorici ĩfinitũ s̃m ꝙ h⁹ eẽ subam: ⁊ tñ ponebãt ip̃m diuisibile: qḋ etiã falsuʒ est: q꞉ loquẽdo de diuisione: vt hic loq̃mur: suba vt substantia est nõ diuiditur: sed vt est quãta. ¶ Notãdũ etiã ꝙ dicit non esse p̃ncipiũ: sed subam cui accidit ĩfinitum vt aerẽ aut par: q꞉ loq̃tur de mõ pictago. qui parẽ: ⁊ vl̃r numeꝝ dixit eẽ subam. iõ cõnumerat parẽ cũ aere: ac si eẽt substãtia vt aer. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Sed fortassis hec q̃deʒ est vniuersalis questio magis: si contingit in mathematicis infinitum esse ⁊ in intelligibilibus: ⁊ in nullã habentibus magnitudinem. Nos autem intendim⁹ de sensibilibus: ⁊ de quibus facimus sciẽtiam vtrum in ipsis est. aut non est corpus infinitum in augmentum. T. c. 39.

¶ Oñdit ꝙ inuestigatio taliuʒ opionũ aliquo mõ excedit cõsiderationẽ ph̃i nãlis dicẽs. ꝙ fortassis hec questio si cõtingit in mathematicis ⁊ in ĩtelligibilib⁹ ⁊ in h̃ñtib⁹ nullã magnitudinẽ: aliq̃d eẽ ĩfinitũ est q̃stio magis vl̃is q̃ req̃rat nãlis ph̃ia: q꞉ nos ĩtẽdimus de sensibilibus: de q̃bus facimus sciam nãlẽ: vtꝝ in ipsis est aut nõ est corpus ĩfinitũ in augmentũ: vel in diminutionẽ. non g̃ ẽ nostra questio de abstractis: de quibus sunt dicte opiones. ¶ Notãdum aũt ꝙ eoipso ꝙ plato ⁊ Pictago. posuerũt ĩfinitum in mathematicis: q꞉ mathematica sunt abstracta a sensibilibus posuerunt ĩfinitũ in abstractis: et eorum cõsideratio aliquo mõ excedebãt nãleʒ ph̃iam: verum q꞉ plato posuit infinitũ nõ soluʒ in mathematicis: sed etiã in ydeis. iõ posuit ĩfinitũ tã in abstractis s̃m eẽ q̃ s̃m cõsiderationẽ. pictago. ṽo q꞉ posuit ĩfinitũ solum in mathematicis non posuit ip̃m in abstractis s̃m eẽ: ſʒ s̃m considerationẽ. ex hoc autem soluitur controuersia textus superius adducta: vbi dicebatur ꝙ plato posuit infinitum abstractum ⁊ non pictago. qḋ sic ĩtelligenduʒ est: quia pictago. non posuit ĩfinitum abstractum a sensibilibus s̃m esse: vt plato qui vt dictum est posuit ĩfinitũ in ipsis ydeis: que non solum s̃m cõsiderationẽ: ſʒ etiaʒ s̃m esse erãt a sensibilibus separate.

Dubitaret forte aliquis: quia si positio Platonicorũ et Pictagoricoꝝ Dub.

esset vniuersalior q̄ requirat consideratio naturalis: videtur ꝙ philosophus fuerit trāsgressus ꝓprios limites huius doctrine: cū in hac scientia īprobauit pōnes illas.
¶ Dōm ꝙ in pōnib⁹ dictoꝝ phoꝝ est duo considerare. vz. illud de q̄ loquebant᷑: ⁊ modū ꝭm quē loquebant᷑. loquebant᷑. n. de nālib⁹: sed non loq̄bant᷑ mō nāli: q2 ꝑ mathematica voluerūt assignare rōnes ⁊ cās nāliū. q̄ntū g̊ ad ea de q̄b⁹ loquebant᷑ īprobare pōnes illoꝝ spectat ad nālē. Sed q̄ntū ad modū loquēdi h9 cōsideratio aliquo mō videt᷑ excedere ꝯsiderationē physicā. iō phs nō simplr asserit h9 rōnem esse magis vlem: sed sub quodā dubio ait. fortassis hec qō est magis vlis: q̄ꝫ. s. sit consideratio physica. ¶ Deide cum dicit.

T.c.40 ¶ Rationabiliter quidez igitur speculantibus ex huiusmodi videbitur non esse vtiq̄ꝫ. ¶ Si enim est corporis ratio ꝙ planicie determinatum est: non erit vtiq̄ꝫ corpus infinitum: neq̄ꝫ intelligibile: neq̄ꝫ sensibile.

¶ Postq̄ꝫ īprobauit dictas pōnes ꝑ rōnes necīas improbat eas ꝑ rōnes logicas. ¶ Notādū āt ꝙ lꝫ tā plato q̄ꝫ Pictago. aliq̊ mō ꝑ mathe^ca voluerit reddere cās nāliū. Pictago. tñ magis conat⁹ est reddere rōnes tales ꝑ nūeros: vt pꝫ ꝑ p̄cedentia. plato v̊o magis ꝑ planities ⁊ per corpora. duo g̊ facit: q2 pmo adducit quādā rōnez ꝓbabilē ⁊ logicā: ꝙ non est dare corp⁹ īfinitū. z° ꝙ non est dare īfinitū numeꝝ. ibi. (At v̊o nec nūerus.) Dicit g̊ ꝙ rōnabilr. i. logice speculātib⁹ ex h9 videbit᷑ vtiq̄ꝫ nō esse corp⁹ īfinitū. Si. n. est rō. i. diffō corporis: qō est determinatū planitie. i. sup̱ficie. non erit vtiq̄ꝫ corp⁹ īfinituz: neq̄ꝫ itelligibile: neq̄ꝫ sensibile: q2 īpoīe est eē īfinitū qō ꝑ sup̱ficiē terminat᷑ h. ¶ Notādū āt ꝙ vt cōiter ponit᷑ h̄ rō est logica ⁊ ꝓbabilis. ꝓbabile. n. est ꝙ de rōne corporis sit ꝙ determinet᷑ sup̱ficie. ¶ Sꝫ diceret forte aliq̄s non eē necīum: nec esse de rōne corporis simplr: sꝫ soluz de rōne corporis finiti. ¶ Deide cū dicit.

T.c.41 ¶ At vero nec nūerus sic est: sicut separatus ⁊ infinitus. Numerabile. n. numer⁹ est: aut habēs numeꝝ. Si ergo numerabile possibile est nūerari. Et trāsiri vtiq̄ꝫ possibile erit īfinitū.

¶ Adducit aliā rōnē ꝓbabilē ⁊ logicā: ꝙ non sit dare numeꝝ īfinitū: dicens: ꝙ at v̊o nec nūerus sic est sicut separatus. i. sic mathematic⁹ ⁊ īfinitus sicut posuit Pictag. vel si volum⁹ h̄ adaptare ad platonē: dicem⁹ ꝙ nūerus nō est separat⁹. i. ydealis ⁊ īfinit⁹ vt plato posuit. Nā numerabile est tā nūer⁹ q̄ꝫ habens numeꝝ. Si g̊ oīs numerus est q̄d numerabile poīe est ipm nūerare. non est g̊ īfinit⁹: q2 poīe erit trāsire ⁊ nūerare īfinitū: qō est īconueniens. ¶ Notādū āt ꝙ vt cōiter ponit᷑ h̄ rō est ꝓbabil̄ ⁊ logica: q2 diceret q̄s ꝙ accidit multitudini ꝙ nūeret᷑: ⁊ ꝙ mēsuret᷑. nūer⁹. n. nō est oīs multitudo: sed addit supra multitudinē mēsurationē. est. n. nūerus multitudo
T.c.z. mēsurata ꝑ vnū: vt dr̄. io. metaph. diceret g̊ q̄s multitudinem illā īfinitam nō habere rationem numeri: nec rationem mensurati: cum non sit de ratione multitudinis ꝙ numeretur.

Lectio. VIII.

T.c.42 Physice autem magis cōsiderātibus ex his manifestum erit. Neq̄ꝫ enī cōpositum possibile est esse infinitum: neq̄ꝫ simplex. Compositum quidez igitur non erit infinitū corpus: si finita elementa sunt multitudine. Necesse est eni plura esse ⁊ equare contraria semper: ⁊ non esse vnum ipsorum infinitum. Si nāq̄ꝫ quantūcūq̄ꝫ deficiat q̄ in vnoquoq̄ꝫ corpore est potentia a potentia alterius: vt si ignis finitus sit: aer autem īfinitus. Est aūt equalis ignis eq̄li aeri in potentia quātūcūq̄ꝫ duplicatus. soluz aūt numerum quēdā habens: tunc manifestū ꝙ īfinituz excellit ⁊ corrumpit finitum.

¶ Postq̄ꝫ phs īprobauit pōnes de īfinito non nālr loquētiū. In parte ista īprobat nālr loquentes: vel postq̄ꝫ īprobauit ponētes īfinitū esse aliquā subam ꝑ se ⁊ separataꝫ. in parte ista īprobat ponētes īfinitū esse accńs aliquod subycientes ei aliqō eloꝝ vel aliquā aliā nām. oñdit. n. ꝑ rōnes nāles ⁊ phicas ꝙ nullū elm nec aliqō aliud corp⁹ pōt eē subm īfiniti: vel eē īfinitū. circa qō duo facit: q2 p̊ oñdit ꝙ non est dare corp⁹ īfinituz ꝑ rōnes magis ꝑticulares. z° ꝑ rōnes magis vles. ibi. (Opꝫ aūt de oī.) Circa p^m duo facit: q2 p̊ oñdit ꝙ non pōt eē corp⁹ ꝯpositū īfinitum. z° oñdit h̄ idez de corpore simplici. ibi. (At v̊o neq̄ꝫ.) Probādo āt corp⁹ ꝯpositū non eē infinitū: supponit eła ⁊ miscibilia eē finita: q̊ supposito pꝫ ꝙ corp⁹ ꝯpositū vel corp⁹ mixtū poni īfinitum pōt ītelligi duplr: q2 si miscibilia sunt finita nūero nūq̄ꝫ poterunt facere corp⁹ cōpositū īfinitū: nisi vnū eloꝝ vł plura eła sint īfinita. duo g̊ facit: q2 p̊ oñdit ꝙ non pōt poni corp⁹ mixtū īfinitū ꝓpter īfinitatē vni⁹ miscibilis tm̄. z° oñdit ꝙ non pōt hoc poni ꝓpter īfinitatē pluriū miscibiliuz. ibi. (Unūq̄ꝫ aūt.) ¶ Dicit g̊ ꝙ ꝯsiderātib⁹ magis physice. i. ꝑ rōnes magis physicas: vel magis physice. i. ꝯloquētes magis physice ex his. i. ex dicēdis manifestū est ꝙ neq̄ꝫ corpus cōpositū nec simplex poīe est eē īfinitū. cōpositū q̄dē igr̄ corp⁹ nō erit īfinitū si eła sunt finita multitudine. necesse est. n. in oī corpore cōposito plura miscibilia eē ⁊ eq̄re semꝑ ꝯria. i. ꝯrietatē miscibiliū: ⁊ non esse vnū ipsoꝝ īfinitū: q2 ēt inter ipsa miscibilia nō posset esse eq̄litas. Nā q̄ntūcūq̄ꝫ deficiat potētia q̄ est in vno corpore a potentia alteri⁹: semꝑ tñ īfinitū sup̱abit alia: vt si ignis sit finit⁹: aer aūt īfinit⁹: lꝫ aer sit debilior igne: corrūpet tñ ⁊ sup̱abit ipm: nec erit eq̄litas iter ea. vñ subdit. ꝙ ignis pōt esse eq̄lis aeri in potētia q̄ntūcūq̄ꝫ duplicat⁹ sit aer ī magnitudine. solū aūt sic habēs quēdā numeꝝ. i. quādā numeratā ⁊ determinatā magnitudinē. Nūq̄ꝫ. n. posset tm̄ accipi de aere: dū tñ eēt q̄d finituz: q̄n finit⁹ ignis possit ei eq̄ri in potētia: tñ manifestū est ꝙ si aer est q̄d īfinitū qō ⁊ excellit ⁊ corrūpit oē finitū. nō g̊ poni pōt ꝙ in isto mixto sit vnū elm īfinitum: ⁊ non alia: q2 tunc nō eēt ibi eq̄litas: nec eēt ibi mixtio: q2 illud īfinitū corrūpet alia.

Dubitaret forte aliquis vnde phs habet ꝙ possit hoc supponere elementa esse finita multitudine. ¶ Dicendum rationes phi procedere ex hac suppositione. Naꝫ si elementa essent īfinita multitudine non oporteret aliquod miscibilium esse infinitum ad hoc ꝙ institueret corpus infinitum: sed si elemēta sunt finita multitudine: nūq̄ꝫ ex eis resultabit infinitū mixtū: nisi vnum illorum: vel etiam plura infinitatem habeant. Et autem vnum miscibiliū ponatur infinitum ⁊ non alia stare non potest: quia vt ponit nō eēt ibi equatio neq̄ꝫ mixtio. Si vero ponatur mixtum infinitū: etiā stare non pōt: q2 vt potebit plura īfinita simul esse nō possunt. supposito ergo elementa esse finita multitudine ex eis īfinituz corpus cōpositū vel īfinituz mixtum eē non pōt. Hāc autem suppositionē phs triplr supponere potest. primo ex dictis prioribus. probabat eniꝫ Dubi. p^a

supra cum disputabat̃ ꝯtra Anaxag. ꝙ elementa: ex qb⁹ cõponit̃ aliqd: oꝫ eẽ finita: nõ soluꝫ magnitudine: sed ẽt multitudine: qꝛ alr periret sciã: cum ĩfinitũ ſm ꝙ h⁹ sit ignotũ. ꝛ nos nõ arbitramur cognoscere aliquid ꝑus ꝗ̃ sciam⁹ ex qbus ꝛ ꝗ̃tis sit. 2° põt h̃ supponere ex suppõne phoꝝ: ꝯ quos disputabat: qui h⁹ elemẽta ꝛ corpora simplicia: cui⁹ sunt ignis ꝛ aer ꝛ talia cõcedebãt esse finita. Cũ.n. qs disputat ꝯ aliũ: liceꝫ supponere ꝙ ille concedit. 3° h̃ põt ex dicẽdis supponere. nã ꝑ de gnãtione ꝓbabit̃ h⁹ elemẽta ꝛ miscibilia finita eẽ. ¶ Deĩde cũ dic̃.

T.c.43 ¶ Unũquodqꝫ autẽ ĩfinitum esse ĩpossibile ẽ: corpus eni est penitus habẽs dimẽsionẽ. Infinitũ aũt ĩdeterminate distans est. Quare ĩfinitũ corpus vbiqꝫ distãs erit in ĩfinitũ.

¶ Ostẽso ꝙ non possit eẽ mixtũ ĩfinitũ ꝑpter ĩfinitateꝫ vni⁹ elemẽti: ostẽdit ꝙ nõ possit esse ĩfinitũ ꝑpter ĩfinitatẽ pluriũ: vel etiã oĩum elemẽtoꝝ dicens: ꝙ vnũqδqꝫ elemẽtũ: vel vnũqδqꝫ miscibile eẽ ĩfinitũ est ĩpossibile. corp⁹.n. est habẽs dimẽsionẽ penit⁹. i. in oẽm partẽ. ĩfinitum aũt est ĩdeterminate distãs: q̃re ĩfinitũ corp⁹ est distans in ĩfinitũ omniqꝫ. i. in oẽm parteꝫ. nõ g̃ cõpatiet̃ secũ aliud ĩfinitũ. plura g̃ vel oĩa elemẽta ĩfinita constituere aliquid mixtum est ĩpossibile.

Dubi. p^a **Dubitaret** forte aliqs: qꝛ non videt̃ veꝝ ꝙ si ponitur corp⁹ ĩfinitũ: ꝙ in oẽm partẽ distet in ĩfinitũ: ꝛ ꝙ non cõpatiat̃ secuꝫ aliud corp⁹. posset eni corp⁹ ꝑtẽdi in ĩfinitũ in partẽ vnã absqꝫ eo ꝙ ꝑtenderet̃ in partẽ aliã: ꝛ posset cõpati secũ aliud corp⁹ circa partẽ illã: ad quã in infinitũ nõ ꝑtẽdit̃. ¶ Dõm ꝙ absolute loquẽdo nõ est corpus ĩfinitũ nisi in oẽm parteꝫ distet in ĩfinitũ. Nã vt Cõmen. ait. cũ aliqd ꝯponit̃ ex aliqbus: diffõ cõpositi cõponit̃ ex diffõne vtriusqꝫ ꝯponentium: vt si hõ alb⁹ ꝯponit̃ ex hoĩe ꝛ albo. diffõ hoĩs albi cõponet̃ ex diffõne vtriusqꝫ. vt si hõ est aĩal rõnale: ꝛ albũ est disgregatiuũ visus. hõ alb⁹ erit aĩal rõnale disgregatiuũ visus. sic g̃ qꝛ corp⁹ ĩfinitũ cõponit̃ ex corpore ꝛ ĩfinito: diffõ corporis ĩfiniti cõponet̃ ex diffõne vtriusqꝫ. Cũ igr̃ corp⁹ sit hñs dimensionẽ in oẽꝫ partẽ. ĩfinitũ aũt sit ĩdeterminate distãs: oꝫ ꝙ corp⁹ ĩfinitũ hec oĩa ꝯphendat. erit g̃ h⁹ corp⁹ in oẽm partẽ ĩdeterminate distans: q̊ posito nõ cõpatiet̃ secũ aliud corp⁹. textus g̃ phĩ si bene aduertit̃: ex diffõne corporis ĩfiniti arguit multa vl̃ oĩa elemẽta ĩfinita esse nõ posse: cuꝫ de rõne corporis ĩfiniti sit in oẽm partẽ ĩdeterminate distare. Pꝫ igr̃ ꝙ ĩfinituꝫ absolute: ꝛ ĩfinitũ vt corpus: nõ cõpatit̃ secũ aliqδ aliud corp⁹: qδ aũt est ĩfinitũ solũ in vnã portẽ nõ ẽ ĩfinitũ absolute: sꝫ ſm qd: nec ꝓpe ẽ ĩfinitũ vt corp⁹: qꝛ nõ est ĩfinitũ ĩ oẽꝫ dimẽsionẽ: vl̃ ĩ oẽꝫ ꝑtẽ. ¶ Deĩde cũ dicit.

Cõ.43.

T.c.44 ¶ At vero neqꝫ vnum ꝛ simplex cõuenit infinitum corpus esse: neqꝫ sicut dicunt quidã ꝙ extra elementa est: ex quo alia generantur: neqꝫ simpliciter. Sunt enim quidam qui hoc faciunt infinitum: sed non aerẽ: aut aquaꝫ: quatenus non alia corrũpãtur ab infinito. Habẽt enim adinuicem contrarietatem: vt aer quidẽ humidus: aqua autem frigida: ignis vero calidus: quorum si esset vnum infinitum: corrũperentur vtiqꝫ iam alia. Nunc autem dicũt al-

T.c.45. teruꝫ esse: ex quo hec sunt. ¶ Impossibile est auteꝫ esse aliquod corpus huiusmodi: non qꝛ infinitum. De hoc enim cõmune quidam dicendum est: ꝛ de omni similiter ꝛ aere ꝛ aqua ꝛ quolibet. Sed primo dicẽdum ꝙ non ẽ huiusmodi corpus sensibile extra notata elementa. Omne nãqꝫ ex quo est: ꝛ resoluit̃ in hoc. Quare eẽt vtiqꝫ h̃ corpus ꝑter aerẽ ꝛ igneꝫ ꝛ terrã ꝛ aquam: videt̃ aũt nullũ huiusmodi.

¶ Ostẽso ꝙ nõ est ĩfinitũ corp⁹ ꝯpositũ: oñdit ꝙ non possit eẽ ĩfinitũ corp⁹ simplex. de corporib⁹ aũt simplicibus antiq duplr̃ loq̃bant̃: qꝛ qdã ponebãt h⁹ corpora ĩpa elemẽta. qdã v̊o aliqδ mediũ ĩter ipsa. duo g̃ facit: nã ꝑ ostẽdit ꝙ nõ possit corp⁹ simplex eẽ ĩfinitũ: qδ sit mediũ inter elemñta. 2° oñdit vl̃r de oĩ corpore simplici: qδ nõ possit eẽ ĩfinitũ. ibi (Neqꝫ igr̃ ignẽ.) Dicit g̃: ꝙ neqꝫ contingit vnũ corp⁹ ꝛ simplex eẽ ĩfinitũ: neqꝫ sicut dicunt qdaꝫ est ĩfinitũ corpus: qδ est ex̃ elemẽta: ex q̊ alia gnãnt̃: nec simplr̃ aliqδ corp⁹ simplex põt esse infinitũ: sunt.n. qdaꝫ q ĩfinitũ faciunt h̃. s. corp⁹ mediũ inter elemẽta: sꝫ nõ faciunt ĩfinitũ aerẽ: aut aquã: aut aliqδ aliud elemẽtũ: q̃tenus alia ipsoꝝ elemẽtoꝝ nõ corrũpant̃ ab infinito. hñt eni h⁹ elã ad seiuicẽ ꝯrietatẽ: vt aer qdeꝫ est hũidus: aq̃ v̊o est frida: ignis v̊o calidus. terra v̊o sicca: q̃rũ eloꝝ si eẽt vnũ ĩfinitũ: corrũpent̃ iã vtiqꝫ alia. Nunc aũt dicũt eẽ. s. ĩfinitũ alteꝝ corp⁹ qδ est ĩter elã: ex q̊ corpore h̃ alia fiunt. Sꝫ ĩpoĺe est eẽ h⁹ corp⁹ mediũ: nõ solum qꝛ ponit̃ esse ĩfinitũ: qꝛ de h̃ est dõꝫ qδdã cõe. i. est fiẽda q̃dã cõis rõ. fiet.n. q̃dã cõis ratio similr̃. i. vl̃r de oĩ corpore simplici: de aere: ꝛ de aq̃: ꝛ de q̃libꝫ alio ꝙ nõ est ponere aliqd tale ĩfinitũ. hec g̃ rõ nõ intẽdit ĩprobare eẽ corp⁹ mediũ ĩfinitũ rõne infinitatis: sꝫ rõne ipsi⁹ corporis ſꝫ se: eo ꝙ nõ est h⁹ corp⁹ sensibile extra vocata elã: oẽ nãqꝫ qδ est: ex q̊. i. ex aliq̊ resoluit̃ in h̃ ex quo est: Si g̃ corpora mixta eẽnt ex aliq̊ corpore medio ĩter elã vt ponebãt antiq: eẽt vtiqꝫ h̃ aliqδ corp⁹ simplex: in qδ resoluerẽtur miscibilia ꝑter ignẽ ꝛ aquã ꝛ aerẽ ꝛ terrã: qδ est ĩpoĺe: ꝛ pꝫ ad sensum esse falsum: quia nullum videtur esse tale corp⁹. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Neqꝫ igitur ignem neqꝫ aliorum elemento- T.c.46
rum nullum contingit infinitum esse aliquod. Omnino enim ꝛ preter id quod infinitum sit aliquod ipsorum impossibile esse: ꝛ si infinitũ sit: aut esse: aut fieri vnum aliquod ipsoruꝫ: sicut dicit Eraclit⁹ omnia fieri aliquando ignẽ.

¶ Eadem auteꝫ ratio est: ꝛ de vno ꝛ de alio T.c.47
qδ faciunt extra elementa physici. Omne aũt mutatur ex contrario in contrarium: vt ex calido in frigidum.

¶ Adducit quãdã cõem rõnẽ ꝙ nullũ corp⁹ simplex põt eẽ ĩfinitũ: dicẽs: ꝙ neqꝫ igitur ignẽ: nec alioꝝ eloꝝ nullum cõtingit esse aliqδ ĩfinitũ: qꝛ h̃ posito ꝑter id qδ est ĩfinitũ: ĩpoĺe est eẽ aliqδ ipsoꝝ eloꝝ. corrũpet.n. sic ĩfinitum elm̃ oĩa alia: ꝛ conuerteret ea ad seipm̃. iδ subdit ꝙ si ĩfinitum sit aliqδ elm̃: nece est oĩa elã: aut eẽ aut fieri vnũ aliqδ ipsoꝝ eloꝝ: qꝛ oĩa cõuertẽtur in illud. Naꝫ sic dic̃ Eraclit⁹: cõtingit aliqñ oĩa fieri ignẽ. Si g̃ ꝑpter potentiã ignis ponebat Eraclit⁹ oĩa aliqñ fieri ignẽ: supplẽdũ est ꝙ multo magis illud infinitũ ꝑpter suã potentiã oĩa cõuerteret ad seipm̃. ꝑpter contrarietateꝫ ergo que est inter elementa nullum eloꝝ põt poni ĩfinitum: quia oĩa alia corrumpet. subdit aũt ꝙ eadẽ ratio est: ꝛ de illo vno corpore: qδ faciunt physici extra elementa. Nã cuꝫ illud habeat ꝯrietatem ad alia non põt poni ĩfinituꝫ: qꝛ

oīa alia corrumperet: ꝙ aūt oīa habeāt ꝯrietatē ad alia patet: qꝛ oē qđ mutat̄: mutat̄ ex ꝯrio in ꝯrium: vt ex frigido in calidū. Si ḡ ex illo medio elemento ſm antiq̄s fiebāt alia babebat ꝯrietatē ad illa.

Dubi. pᵒ **Dubitaret** forte aliqs: qꝛ hec rō non videt̄ ſufficienter arguere de oī corpore ſimplici: ꝙ nullū tale ſit infinitū. ſupponit.n. hec rō cum nāli phō: ꝙ elemēta: ⁊ pncipales ptes vniuerſi opꝫ manere: quo ſuppoſito arguit. cum oē corpus ſimplex: ſiue ſit elemētum: ſiue mediū iter elementa habeat ꝯrietatem ad alia: non pōt eſſe tale corpꝰ īfinitū: qꝛ tūc oīa alia elemēta corrūpet: ⁊ non remanerent pncipales partes vniuerſi. cum ḡ ſit aliqđ corpꝰ ſimplex ꝙ nō babet ꝯrietatē ad alia: cuiuſmodi eſt corpꝰ celeſte. hec ratio nō vlr̄ probat de omni corpore ſimplici: qđ nō poſſit eſſe īfinituꝫ.

Cō.48. ¶ Dōm ꝙ ſm Cōmen. nōdum declaratū eſt corpꝰ celeſte hr̄e aliā nām ab elementis ſiue a corporibꝰ hic exiſtētibꝰ: īmo oēs antiq phi neſciuerunt diſtinguere illud corpꝰ ab iſtis corporibꝰ: ſed poſuerunt ipm eſſe de nā elementari: quo poſito neceſſe erat hꝰ corpꝰ hr̄e ꝯrietatem ad alia. phs ḡ arguendo ꝯ dicta antiquoꝝ ſufficiēter arguit nō eſſe aliqđ corpꝰ ſimplex īfinitū: cū oſtēdit ꝙ nullum corpꝰ hn̄s ꝯrietatē poſſit eſſe īfinitū: nā vt dem̄ ē: ex dictis antiquoꝝ ſequebat̄: ꝙ oē corpꝰ ſimplex ſubm eēt alicui ꝯrietati. in libro ḡ celi ⁊ mundi. vbi oſtendet̄ corpus celeſte eſſe alterius nature ab iſtis corporibus: reiterabitur queſtio de īfinito: ⁊ illic erit ſermo cōmunis: ꝙ non eſt ponere corpus īfinitum. ¶ Deīde cū dicit.

Quid dic ē ꝙ libro ce. ⁊ mū. h̄ reſpōſum no iterū.

¶ Oportet autē de omni ex his conſiderare: ſi contingat: aut non contingat corpus infinitū

T.c.48 eſſe ſenſibile. ¶ Oꝫ autem omnino impoſſibile ſit corpus infinitum eſſe ſenſibile ex his manifeſtum. Aptum enim natum eſt omne ſenſibile alicubi eē: ⁊ locus aliquis eſt vniuſcuiuſqꝫ: ⁊ idem partis ⁊ omnis eſt. vt totiꝰ terre ⁊ vnius glebe: ⁊ ignis ⁊ ſcintille.

¶ Adducit rōnes magis vlr̄es ad ꝓbādum nō eſſe aliqđ corpꝰ īfinitū: circa qđ duo facit. qꝛ pmo pmittit quaſdaꝫ ſuppōnes. 2ᵒ ex illis arguit. ibi. (Quare ſiqdē.) Dicit ḡ ꝙ oꝫ in his q̄ ſunt dicenda ꝯſiderare de oī corpore ſi cōtingat aut nō cōtingat corpꝰ īſenſibile eē īfinitū. Naꝫ h̄ ex his dicēdis manifeſtū erit: pmittit ad declarationeꝫ huiꝰ tres ſuppōnes: q̄ꝝ pma eſt ꝙ oē corpus ſenſibile eſt aptū natū alicubi eē. 2ᵃ eſt: ꝙ vniuſcuiuſqꝫ corporis ſenſibilis eſt aliqs locus. 3ᵃ eſt: ꝙ idē locus eſt oīs. i. totiꝰ ⁊ partis: vt totiꝰ terre ⁊ vniꝰ glebe: ⁊ totiꝰ ignis ⁊ vniꝰ ſcintille. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quare ſi quidem ſit eiuſdem ſpeciei: aut immobile erit: aut ſemꝑ mouebitur: qđ etiā impoſſibile eſt. Quid enim magis deorſum: aut ſurſum: aut alicubi. Dico autē vt ſi gleba ſit alicubi: ipſa vbi mouebitur: aut vbi manebit. Locus enī infinitus erit ſibi ⁊ cognati ſibi corporis. Utꝝ igr̄ ꝯtinebit totū locū: ⁊ quomō.

¶ His ſuppoſitiōibꝰ ſuppoſitis arguit nō eſſe corpꝰ aliqđ īfinitū: circa qđ duo facit: qꝛ pmo oſtēdit non poſſe eſſe corpꝰ īfinitū: ſi illud ponat̄ ſile ⁊ hōgeneū. 2ᵒ oſtēdit non poſſe eē tale corpus; ſi ponat̄ diſſimile ⁊ etherogeneum. ibi. (Si aūt diſſimile. ¶ Ad euidētiaꝫ aūt pme partis ſciēdū eſt ꝙ oē corpꝰ nāle aliquo mō hꝫ moueri ⁊ geſcere: vt declarauimꝰ in pncipio ſecūdi huiꝰ. Motus āt duplex eſt: qdā rectꝰ: qdā circularis: mota autē motu recto moueri vidētur vt tendāt ad locū ꝓpriū. Sꝫ mota motu circulari: cū nō ꝓpꝛie ſint extra locū ꝓpriū: non ꝓpter h̄ moueri vidētur: ſꝫ q̄libꝫ pars mobilis circulariter videtur appetere: vt ſit in toto circuitu: ⁊ qꝛ h̄ ſimul obtinere nō pōt: mouet̄: vt hoc ſucceſſiue obtineat: qđ nō poteſt hr̄e ſimul: hꝰ aūt ſile videmꝰ in mā: q̄ cū ꝑ quēdam circulū ſit formaꝝ gnātioni ſubā: qꝛ ſimul ſub oībus formis eē nō pōt appetit vt ſucceſſiue ſub illis exiſtat. Dupl'r ḡ ſit motꝰ: vel vt totuꝫ ſucceſſiue occupet̄: vel vt ad debitā māſionē tendat̄. duo ḡ facit: qꝛ pmo ꝓbat nō eſſe tale corpꝰ: ꝓut ſit motus vt cōtineat̄ totū. 2ᵒ ꝓut ſit motus vt tēdat̄ in māſionem ꝓpriam. ibi. (Que igr̄ et vbi māſio.) dicit ḡ. q̄re ſiqdē corpꝰ: qđ ponit̄ īfinitū: ſit eiuſdem ſpēi. i. ſit ſile ⁊ homogeneuꝫ: aut eſt ſemꝑ īmobile: aut ſemꝑ mouebit̄: qđ eſt īpoſſibile. Mobili.n. nāli opꝫ cōpetere qetē ⁊ motū. ꝙ aūt hoc ſequat̄ ex hac poſitiōe: qꝛ hꝰ corpꝰ qd magis mouebit̄ deorſuꝫ: aut ſurſum: aut ēt alicubi: vtputa: ad dexterā: vl' ad ſiniſtraꝫ: vl' q̄ſi ī circuitu: vl' ēt alr̄. dico āt ſi gleba ſit alicubi ipā: aut vbi mouebit̄: aut vbi māebit. q. d. nō māebit: ſꝫ ſꝑ mouebit̄. locus enī īfinitꝰ erit ſibi. i. ipi glebe ⁊ cognati corpis. vtrū igit̄ ꝯtinebit totū locū. i. vtꝝ mouebit̄ hꝰ gleba: vt cōtineat ⁊ occupet totū locū: ⁊ quō mouebit̄. q. d. ꝙ ꝓpter h̄ moueri non pōt. Cū.n. locꝰ ſit īfinitꝰ vel nunq̄ꝫ mouebit: qꝛ fruſtra moueret̄: cū nō poſſit totū occupare: vel ſemꝑ mouebit̄: ⁊ nūq̄ꝫ finiet̄ motꝰ eius: cū nūq̄ꝫ poſſit ad hoc deuenire vt totū occupet. ¶ Notādū autē ꝙ dicit īfinituꝫ eē locū ipſi glebe ⁊ cognati corporis: qꝛ cū ponat̄ hꝰ corpus eē homogeneū ⁊ eiuſdē ſpēi: partes erūt cognate ⁊ ſimiles adinuicem: quibus omnibus reſpondet infinitus locus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Que igitur māſio: ⁊ vbi: ⁊ motus ipſiꝰ: aut vbiqꝫ manebit. Non ergo mouebitur. Aut ſi vbiqꝫ mouebit̄. Nō ergo ſtabit.

¶ Oſtēdit h̄ idē ſi ponat̄ corpꝰ moueri: non vt totū occupet: ſꝫ vt tēdat in māſionē ꝓpriā dicens. Que igit̄ ⁊ vbi māſio ipſiꝰ: ⁊ vbi erit motꝰ ipſius. nā cū ideꝫ ſit locus totius illiꝰ īfiniti: ⁊ cuiuſlibꝫ partis: qꝛ ponit̄ corpꝰ eſſe homogeneū ⁊ eiuſdeꝫ ſpēi vni glebe ⁊ vni parti illiꝰ corporis: nō magis rn̄debit vnus locus q̄ꝫ aliꝰ. hꝰ ḡ gleba vel vbiq̄ꝫ manebit: ⁊ tūc non mouebit̄: aut vbiq̄ꝫ mouebit̄. non ḡ ſtabit: nā ſi nō magis rn̄det ei vnus locꝰ q̄ꝫ aliꝰ: vel ad oēm locū mouebit̄: vel in oī loco geſcit: qđ videt̄ eſſe ꝯ rōnē corporis nālis: de cuiꝰ rōne nō eſt motus tm̄: nec qes tm̄: ſꝫ vtrūq̄ꝫ. ¶ Notādū āt has rōnes vniuerſaliores eē q̄ꝫ pmiſſe: ille.n. magis ꝑticulariter ꝓbabant non eſſe corpꝰ īfinitū. tū qꝛ pmo ꝓbabāt hoc de corpore mixto. 2ᵒ de corpore ſimplici. he autem ꝓbant hoc de omni corpore euiſdē nature: ſiue de omni corpore cui cōpetit vnus locus: ſiue ſit ſimplex: ſiue cōpoſitum.

Dubitaret forte aliqs qꝛ nō vr̄ eē īcōueniēs qđ phs hꝫ ꝓ īcōueniēti. habuit.n. tāq̄ꝫ īpoſſe ꝙ corpꝰ nāle ſēꝑ moueat̄ vl' ſꝑ geſcat. celū.n. ē nāle corpꝰ: ⁊ tn̄ ſēꝑ mouet̄: nec valꝫ ſi qs diceret ꝙ celū ſꝑ geſcit q̄ꝫtū ad ſe totū: qꝛ lꝫ ſꝫ ſe totū mutet locū q̄ꝫtū ad diſpōnē: nō tn̄ q̄ꝫtū ad ſubāꝫ. nā h̄ mō īfinitū regeſceret: cū ſꝫ ſubāꝫ locū mutare nō poſſit. ¶ Dōꝫ ꝙ ſꝫ ꝯmē. h̄ n̄ arguit niſi ō motu recto: ſꝫ quē modū ē īpoſſe aliqd ſꝑ moueri. Sic ēt forte ē īpoſſe aliqd ſēꝑ geſcere. ¶ Sꝫ ꝙ ſolū hic ītelligat̄ ō motu recto: nō vr̄ bn̄ textui ꝯſonare: g q̄ſi ō oī motu loq̄ns ait. quō mouebit̄ hꝰ corpꝰ: īmo expſſe ī tex. dr̄. vtꝝ moueat̄: vt ꝯtieat totū: g modꝰ mouēdi vt ſ ꝯclabat̄ vr̄ eē ꝓpꝰ motui circlari. ¶ Ampliꝰ cū h̄ argua/ Duᵒ pᵒ. Cō.48.

tur contra antiquos phos tēpore quorū visum erat esse circularē motū: ⁊ celū circulariter moueri: lz non visum eēt ipm esse alteri⁹ nāe ab istis iferiorib⁹. disputādo g̊ ꝯ eos sufficit arguere de corpe hñte ꝯriū: cū ipsi nō ꝑceperint aliud corp⁹. Sz nō videt̃ sufficere ꝑ se loquēdo arguere solū de motu recto cū ipsi ꝑceperint aliū motum. ℂ Amplı⁹ cū argr̃ ꝯtra aliquos q̃to rō est vniuersalior ⁊ ipossibilior: tāto melior. ℂ Possumus g̊ dicere sic esse itelligendū textū phi: ꝙ posita hȝ positione seqtur corpus moueri semꝑ: aut semꝑ qescere: qꝛ vtrūq̧ pōt argui de hȝ corpore. Nā posita dicta positione: seqtur ꝙ vnuz ⁊ idē corp⁹ semꝑ moueat̃: ⁊ semꝑ qescat: qꝺ est ipossibile. Nā dcm̄ corp⁹ si nāle est aliquē motū habebit. vel ergo mouebit̃ circulariter: vel recte. si circulariter semꝑ mouebit̃. Nā cuȝ in tali motu quelibet pars itendit successiue totū vbi occupare: qꝛ vbi illius corporis est ifinitum: semꝑ mouebit̃ quelibet pars illi⁹ corporis: qꝛ nūq̧ veniet ad finē: qꝺ pertrāsire possit spatiū ifinitū. sic etiā nūq̧ mouebit̃: qꝛ nā nūq̧ incipit qꝺ non pōt ꝯsūmare. Non est. n. iconueniēs aliquē ponere positionē aliquaȝ ad quā sequunt̃ opposita. si vō hȝ corpus moueat̃ motu recto: ħ ideȝ sequet̃. s. ꝙ semper moueat̃ ⁊ semꝑ qescat. vel ꝙ semꝑ moueatur ⁊ nūq̧ moueat̃. Nihil. n. mouet̃ motu recto: cuius nō sit assignare duo loca: in quoꝝ vno qescit nāliter: in alio vō violenter. si eni graue eēt extra locū ꝓpriū. vel eēt in loco violēto: ⁊ nūq̧ moueret̃ ad locum nālē. Si g̊ idē eēt locus toti⁹ ⁊ partis: qꝛ ifinituȝ totum occupat: si sit dare aliqꝺ corpus ifinituȝ eiusdē spēi non erit dare nisi vnū locum. si g̊ tale corpus vel partes eius moueret̃ motu recto: ⁊ est eis assignare motū naturalem ⁊ violentū: cū non sit eı̄ assignare nisi vnū locum idē erit loc⁹ eius nālis ⁊ violentus. semꝑ g̊ mouebit̃: qꝛ semꝑ est in loco violēto. ⁊ nūq̧ mouebit̃: cū semꝑ sit in motu nāli. loc⁹. n. eius: vt ostsū est: simul ē ei nālis ⁊ violētus. pȝ g̊ ꝙ siue ponant̃ partes dicti corporis moueri: recte vel circulariter: simul semꝑ mouebit̃ ⁊ nunq̧ mouebitur. ℂ Qui aūt vellet saluare ꝯmētatorē: ꝙ loqueret̃ hic solū de motu recto: posset ꝑ hūc modū: qꝛ licȝ antiqui aliū motū ꝑceperunt: tñ cū nō ponerent nisi corp⁹ hñs ꝯrium: cū oē tale corpus moueat̃ motu recto oportebat eos dare qꝺlibȝ corp⁹ nāliter moueri motu recto. siue g̊ partes illius ifiniti moueant̃ motu recto: vt totuȝ locum: quē non possint occupare simul: occupēt successiue: seqtur ꝙ semꝑ mouebunt̃: qꝛ nūq̧ poterunt attingere finē: ⁊ nūq̧ mouebunt̃: qꝛ vt dcm̄ est nā non icipit qꝺ cōsūmare non pōt: siue etiā moueātur vt tēdant in mansionē ꝓpriā: semꝑ mouebunt̃ ⁊ nūq̧ mouebunt̃: qꝛ vt ꝓbatum est: vt Cōmētator vult illi⁹ corporis ⁊ partiū ei⁹ idē eēt locus nālis ⁊ violētus. Lectio. IX.

T.c.49 Si autem dissimile est omne: dissimiles ⁊ loci sunt: ⁊ primū qdē nō vnuz corpus ois est: ħ aut in tāgendo.

ℂ Ostēso ꝙ non pōt poni corpus ifinitum: si ponat̃ sile: ⁊ eiusdē spēi. hic ostēdit ꝙ non pōt poni tale corp⁹ si ponat̃ dissimile ⁊ diuersarū spērum. poneret forte qs tale eē corpus ifinitū: quale est nunc vniuersuȝ: in quo cōgregant̃ partes diuersarum spēruȝ. duo aūt facit qꝛ ꝑmo iprobat tale corp⁹ esse. 2° specialr̃ descēdit ad opinionē Anaxag. q̇ videt̃ dicere q̄dam repugnātia dictis suis. ibi. (Anaxag. aūt.) Circa ꝑmū duo facit: qꝛ ꝑ adducit quandā rōnē logicā. 2° adducit rōnes magis nec̃ias. ibi. (Postea aūt ⁊ finita.) Dicit g̊ ꝙ si ē oē: vl̃ totum: vt hȝ alia lr̃a: dissimile. i. dissimiles sunt ⁊ loci illius corporis totius ifiniti. hoc posito ꝑmum quidē iconueniēs ē: quia non omnis talis magnitudo est vnum corpus: sed solum hȝ vnitatē: vt in tāgēdo. s. fm̄ quēdā ꝯtactū. nō g̊ est vnū corp⁹ ifinitū. ℂ Deinde cū dicit.

ℂ Postea aut finita hec erunt: aut infinita specie. Et finita quidem non esse possunt. Erunt enim alia quideȝ finita: alia vero non: si omne infinituȝ est: vt ignis aut aqua. Corruptio aūt huiusmodi in contrarijs esset: sicut dictuȝ est prius. Et propter hoc nullus vnum ⁊ infinitū ignem facit: neq̧ terram physiologorū: ħ aut aerem: aut aquam: aut ipsoruȝ medium: quia locus vniuscuiusq̧ manifestus erat ⁊ determinatus. Hec autem terminatur ad duas partes sursum ⁊ deorsum.

ℂ Quia forte vt dcm̄ est nō eēt iconueniens adducit cōtra positionē ꝑdictaȝ rōnes magis nec̃ias. circa qꝺ duo facit: qꝛ ꝑmo ostēdit non posse eē tale corpus si corpora simplicia componētia illud ponātur finitaꝝ spērum. 2° si ponātur ifinitarum. ibi. (Si aūt infinita.) Dicit g̊ ꝙ postea iconueniēs ē ponere corpus sic dissimile ifinitū: qꝛ ħ. s. corpora simplicia dissimilia componētia ipȝ: aut erunt finita spē aut ifinita. finita qdē spē eē non possunt: qꝛ tunc erūt alia qdē finita: alia vō non: ȝ oē. i. ȝ totum ē infinitū. non. n. ē possibile ꝙ corpora simplicia sint finita spē: ⁊ faciant aliqꝺ totum ifinitum nisi aliqꝺ illorū corporuȝ: vel aliq̄ sint ifinita: vt ꝙ sit ifinitus ignis aut aq̄: aut aliqꝺ aliud elemētoꝝ: sed hoc stare non pōt: qꝛ sicut dcm̄ ē prius: erit tale: vl̃ eēt: vt hȝ alia lr̃a: corruptio alijs elemētis ꝯrijs. subdit aūt ad declarationē h⁹: ꝙ ꝓpter ħ nullus phisiologoꝝ fecit vnū corp⁹ ifinituȝ ignē neq̧ terrā: ȝ aut aerē aut aquam aut mediū ipsoꝝ inter aerē ⁊ aquam. Nā qꝛ locus vniuscuiusq̧. s. ignis ⁊ terre erat manifestus ⁊ determinatus. Nā ħ. s. ignis ⁊ terra se habēt ad ambo sua loca: sicut ad sursum ⁊ ad deorsuȝ: qꝛ ergo ignis ⁊ terra habēt sic loca ꝯria ꝓpter coruȝ ꝯrietateȝ: ne alia corrūperēt: nullus philosophātiū posuit aliquod illoꝝ eē ifinitum: qꝛ g̊ qꝺcūq̧ elemētoruȝ vl̃ quecūq̧ ponantur ifinita oīa alia corrūperēt non ē ponēdū aliquod simpliciū corpoꝝ eē ifinituȝ: nisi forte illud nō haberet contrarietatē ad alia: quoꝝ nullum tale posuerunt antiqui: qꝛ ēt ipsum celum posuerunt de natura elemētorum. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Si autem infinita ⁊ simplicia sunt: ⁊ loci infiniti: ⁊ elementa infinita erunt. si autem hoc impossibile est ⁊ loci finiti sunt: totum finituȝ esse necesse est. impossibile enim est non cōparare locum ⁊ corp⁹. Neq̧. n. locus ois maior est: q̄ q̄tūcūq̧ cōtingit corp⁹ esse. Simil̃r aūt neq̧ infinitum erit corpus: neq̧ corp⁹ maius q̄ locus: aut. n. vacuuȝ erit aliqd: aut corpus nusq̧ aptum natum est esse.

ℂ Ostēdit nō posse eē tale corp⁹: si corpora simplicia cōponētia ipm ponant̃ ifinitaꝝ spēruȝ dicēs. ꝙ si corpora simplicia cōponētia tale corpus sunt ifinita. s. spē: ⁊ loci ifiniti erūt: ⁊ elemēta ifinita erunt: qꝛ qꝺlibȝ tale corp⁹ simplex habebit rōnē elemēti: aut si ipossibile est hoc ꝙ elemēta sint ifinita: sicut ꝓbat̃ in ꝑmo cū disputat̃ ꝯtra Anaxag. loci finiti sunt: ⁊ si loci finiti sūt: qꝛ elemēta finita sunt nec̃e ē totū corpus ꝯpositū ex illis elemētis finitum eē. impossibile. n. est nō cōparare. i. non ꝓportiōare

locū ⁊ corpus. nec enim locus omnis maior ē ꝗ̃ ꝗ̃tū/cūq; simul cōtingit esse corpus: simul autez nec infini/tum erit corpus: si supple non est infinitus locus: qꝛ nec corpus maiꝰ est ꝗ̃ locus: nec ecōuerso: qꝛ hoc posito: aut vacuū erit aliquid: aut est corpus: qđ nusꝗ̃ aptuz natū est esse. Si ergo elemēta sunt finita: ⁊ oēs loci finiti: im/possibile est corpus cōpositū infinitū esse: qꝛ tūc cōstaret infinitum ex partibꝰ finitis: tam fm spēz: ꝗ̃ fm magni/tudinez: ⁊ esset infinitū corpus ī finito loco: que omnia sunt inconuenientia.

Dub. p° **Dubitaret** forte aliquis: qꝛ videt̃ hic phus sup/ponere: ꝙ cuilibet corpori competat suus locus: cꝰ ꝯriū dicet̃ in q̃rto. vbi ondet̃ ꝙ terra est in aqua. aq̃ in aere. aer in igne. ignis in celo. celum autē non amplius in alio est. ¶ Dōm ꝙ cū hic dubitet ꝯtra dictos phos: ponentes omne corpus habere cōtrarieta/tem aliquā: qꝛ omne tale est in loco: iō sufficit ratio phi ratione materie: in qua loquimur: vel rōne coꝝ: contra quos loquitur. Uel possumꝰ dicere ꝙ lz celuz nō sit in loco cōtinente ipm: aliquo tñ mō locus ⁊ vbi competūt celo. ex eo enim ipso ꝙ celū hz determinatā distantiaz: ⁊ determinatū ordinez ad centrū: cōpetit et habere de/terminatum locū: ⁊ determinatū vbi. Nā vt in q̃rto di/cetur: celuz est in loco: qꝛ centrū in loco est. sic ergo acci/piendo esse in loco: qđlibet corpus est in loco: ⁊ determi/natuz corpus in determinato loco. si ergo finitus sit lo/cus: ⁊ finita sit distantia: ⁊ finitus ordo: oportet esse fini/tum corpus. ¶ Deinde cum dicit.

Tex. ¶ Anaxagoras autē inconueniēter dicit de īfi/nita mansione. Fulcire enim ipsum seipsum dicit infinituz. Hoc autez est: qꝛ in seipso est. Aliud enim continet nihil: tāꝗ̃ vbi vtiq; ali/quid sit aptum natum sit ibi esse.

¶ Quia dicta anaxago. specialiter repugnare videbant̃ dictis eiꝰ: iō h̃ specialr̃ descēdit ad positionē ipsius: po/suit autem anaxago. infinitum fulcire seipsuz: ⁊ eē in se ipso ꝓpter suā infinitatez tāꝗ̃ in loco ꝓpo. qđ vr̃ repu/gnare his que dicta sunt: ⁊ ēt dicendis. Nam taz rōnes habite ꝗ̃ habēde supponūt eē determinatū locū vniuscuiusq; corporis sensibilis: qꝛ omne tale corpus fert̃ in suum ꝓprium locuz: ⁊ qꝛ nullū corpus fertur in seipsuz: nō videtur bene dictum aliquid eē in seipso tāꝗ̃ in lo/co proprio. duo ergo facit: qꝛ primo recitat hꝫ positio/nem anaxago. ⁊ improbat eam. scdō adducit rōnes no/uas ad ꝓbandū corpus sensibile non esse īfinituz. scda ibi. (Omnino aūt manifestū.) Circa p̄mū duo facit: qꝛ p̄mo ponit positionē anaxago. secūdo iprobat eam ibi. (Hoc aūt nō veꝝ.) Dicit ergo. ꝙ anaxago. inconueniē/ter dicit de mansione. i. de loco infiniti. dicit enim infi/nitum seipsum fulcire. hoc aūt est. s. qđ fulcit seipsuz. qꝛ est in seipso. nihil enim aliud continet ipsuz: ⁊ in nullo alio est: sz ipso seipz cōtinet: ⁊ in seipso nālr̃ ē: tāꝗ̃ nihil vtiq; sit aliqd: nisi vbi aptū natū ē sic eē. ¶ Dein cū dic.

¶ Hoc autem non veruz est. Erit enim aliqd alicubi: ⁊ non ibi aptū natū est esse.

¶ Improbat hꝫ pōnē. circa qđ tria facit: p̄z ꝙ tripliciter improbat ipsam. secunda ibi. (Si igitur ꝗ̃maxime.) tertia ibi. (Similiter aūt manifestum.) Supponebat enim anaxa. ꝙ illđ chaos infinitū: qđ ponebat: nō erat in alio: sed ī seipso: iō ex h̃: qꝛ in seipso erat. erat in seipso nālr̃: ⁊ erat aptū natū esse in seipso: qđ phus p̄mo impro/bans ait: ꝙ hoc nō ē veꝝ: qꝛ erit aliqd alicubi: ⁊ vbi nō natū est esse: non ergo opz ꝙ quicquid est alicubi: ꝙ sit ibi naturaliter. dato ergo ꝙ infinitum sit in seipso. non tamen oportet ꝙ sit naturaliter in se: ⁊ ꝙ sit aptum na/tum in seipso esse. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Si ergo qꝛ maxime non mouetur totū in se/ipso nāq; fulcitur: ⁊ in seipso est: imobile esse necesse est. Sed quare non aptum natum sit moueri dicendum est. non enim sufficiens est sic dicentez euadere. Erit enim vtiq; ⁊ quod/libet aliud non motū: sed aptum natum eē ni/hil prohibet: quoniā ⁊ terra non fertur: neq; si īfinita esset ferretur coercita tñ a medio. Sz quia est non aliud vbi mutatur manebit in me/dio: sed nō mouebitur: quia non apta nata est sic: sed tamen licebit vtiq; dicere qꝛ fulcit seip/saz. Si ergo neq; in terra hec causa est cuz sit infinita: sed quia grauitatem habet: graue: au/tem manet in medio: similiter ⁊ infinitum ma/net vtiq; in seipso ꝑꝑ ꝗ̃dā aliā causaz. ¶ Sed non qꝛ infinitū est: ⁊ fulcit ipsuz seipsuz. T.c.51. T.c.52.

¶ Adducit secundam improbationē contra anaxago. di/cens ꝙ si ꝗ̃ maxime non mouet̃ totum qđ fulcitur in seipso: ⁊ si necesse est esse imobile: qđ est in seipso: nō tñ sufficit dicere: ꝙ infinituz ꝓpter suā īfinitatē non est in alio: sed est in seipso tāꝗ̃ in loco ꝓprio: adeo nō mouet̃. Sed dicendum est quare non sit aptum natum moue/ri: ⁊ quare est in seipso. non enim sufficiens cā huius est infinitas: iō subdit. ꝙ sic dicentez non sufficiens est eua/dere: erit enī vtiq; qđlibet vel quodcūq; aliud. sup. ali/cubi non motum: sed tamen nihil prohibet esse aptum natum esse ibi per aliquam causam: licet enim terra sit in centro imobiliter: aliqua tamen causa est: quare apta nata est esse ibi: ideo ait: ꝙ terra non fertur sursum: nec si īfinita eēt: ferret̃ sursum: sed eēt coercita ⁊ coadunata a medio: ⁊ ī medio: terra ergo ⁊ si sit īfinita: manebit in medio: nō qꝛ nō hz aliqd: vbi mutetur: et quo tendat: sz qꝛ non apta nata est eē nisi sit in medio: sed tñ posita ter/ra īfinita: ꝑter ipsam īfinitatē licebat vtiq; dicere cām: qꝛ fulcit seipsaz in medio. si ergo neq; in terra hec est cā ꝙ maneat in medio: qꝛ sit infinita: sed qꝛ hz grauitatē: ⁊ graue manet in medio: similr̃ ⁊ si īfinitū manet vtiq; in seipso: ꝓpter aliquā aliā cām hoc erit. nō ḡ quia infini/tum est: ideo fulcit ipm seipsum.

Dubitaret forte aliqs: q̃re nō sufficit assignare infinitatē cāz ꝑꝑ quā aliquid est in loco vel ꝓpter quaz infinitum est in seipso. ¶ Dōm ꝙ sicut duplex est corpꝰ. s. nāle ⁊ mathematicū: sic quodā mō pōt distingui duplex locus: nālis. s. ⁊ mathematicꝰ. Nam ⁊ mathematicis quodā mō debet̃ tactꝰ ⁊ locꝰ. vt declarauimꝰ in de gnātiōe: differt eniz corpꝰ nāle a ma/thematico. qꝛ corpꝰ mathematicū solū consideratur vt ꝗ̃tuz: nāle vō ꝯsiderat̃ vt est quale: ⁊ vt est sensibile: qꝛ nālis nō abstrahit a mā: q̃li vel a mā sensibili: ⁊ sic dif/fert corpꝰ nāle a mathematico: sic quodā mō differt lo/cus nālis a mathematico. sufficit enī locū mathemati/cuz ꝯsiderare vt ꝗ̃tuz: sed locꝰ nālis vr̃ habere ꝗ̃dā viz ꝯseruatiuā. nec sufficit ipsuz ꝯsiderare vt ꝗ̃tum: sed vt est cōiunctū q̃litatibus debitis. sicut ḡ aliter ꝯsiderat̃ corpus vt est nāle: ⁊ vt ē mathematicū: ⁊ alr̃ considerat̃ locꝰ nālis ⁊ mathematicꝰ: sic ⁊ cā ꝑꝑ quā aliqd est in lo/co: alr̃ accipienda est in nālibꝰ: aliter in mathematicis. Nā sicut corpus mathematicū vr̃ cōsiderari vt ꝗ̃tuz: ⁊ Dub. 2°

locus mathematicus accipit̃ rõne q̃ntitatis: sic ꝓut mathematicis damus locũ: cã ꝓpter quã mathematica sũt in loco: ex pte quantitatis sumi videt̃. corpus võ: q2 cõsideratur vt quale: ⁊ locus nãlis: q2 cõsiderat̃ vt sit sensibile ⁊ nõ rõne q̃ntitatis tm̃: cã ꝓpter quã nãlia sunt in loco. nõ sufficit sumere ex pte q̃ntitatis soluz. terra ergo non q2 sit q̃ta: est in medio: sed q2 qualis ⁊ q2 grauitatẽ bz. Cũ igitur ĩfinitũz se teneat ex pte q̃ntitatis: si illi corpori ĩfinito deberemus assignare locuz mathematicuz: forte sufficeret dĩc ipz esse in seipso: vel ei cõpeteret talem locum ꝓpter sui infinitatem: sed q2 ei querim⁹ locum nãlez: ideo p̃ter infinitatem opz assignare aliquaz aliã cãz: vt grauitatẽ vel leuitatẽ: vel aliqd aliud: ꝓpter qd̃ sit i seipo: vl ꝓp qd̃ cõpetat ei talis loc⁹: qd̃ cũ nõ fecerit anaxag. ĩsufficiẽter locut⁹ ẽ. ℂ Deĩde cum dicit.

ℂ Similiter aũt manifestum ꝙ ⁊ si sit quelibz pars indigebit manere. Sicut enim infinituz in seipso manet se sufficiens: sic ⁊ si quelibet pars accipiatur in seipsa manebit. Totius. n. ⁊ partis similes loci sunt: sicut terre ⁊ glebe deorsuz: ⁊ oĩs ignis ⁊ scintille sursum. Quare si infiniti locus qd̃ in seipso ⁊ idez partis: manebit ergo in seipso.

ℂ Adducit tertiã rationẽ contra anaxago. d. simul cum dictis inconuenientibus manifestuz est ꝙ sic quelibet pars illi⁹ infiniti indigebat manere. i. indigebat quiescere. sup. in seipsa: q2 sicut infinitum in seipso manet seipsum fulciens: sit ⁊ si quelibet pars: idest quecũqz pars q̃tũcũqz modica accipias: in seipsa manebit. toti⁹ eniz ⁊ partis loci sunt similes: sicut toti⁹ terre ⁊ vnius glebe locus est deorsum: ⁊ oĩs idest totius ignis ⁊ scintille locus est sursum: quare si locus infiniti est ꝙ sit in seipso: idem loc⁹ erit ⁊ partis. manebit ergo in seipsa quelibet pars illi⁹ infiniti q̃tũcũqz parua.

Dub. 2a **Dubitaret** forte aliquis: quomõ hec rõ sit contra anaxag. ℂ Dõm ꝙ si aliqd sit in seipso ꝓpter sui infinitatem: vt anaxag. ponebat: sequit̃ ꝙ si tollat̃ hec cã. s. ĩfinitas: ꝙ tollat̃ ⁊ effectus. s. esse in seipso. qd̃ ergo non est infinituz ſm hanc ypothesim: in seipso esse non poterit. Sed ⁊ q2 ꝓbatũ est per rõnẽ predictam: ꝙ quelibet pars infiniti sit in seipsa: cum ab ĩfinito possit abscindi pars finita: vt probat̃ in primo celi ⁊ mũdi. sequitur ꝙ non solum infinitũ: sed ẽt finitũ sit in seipso: qd̃ ẽ contra anxago. ℂ Deinde cum dicit.

T.c. 53. ℂ Omnino aũt manifestũ est ꝙ impossibile ẽ sic dicere infinitum corpus ⁊ locum quendã corporibus esse si omne corpus sensibile: aut grauitatem habet: aut leuitatẽ: ⁊ si graue quidem in mediũ natura habet ferri. Si vero leue sursuz necesse eniz ⁊ infinitũ corp⁹. Impossibile autez aut oẽ vtrũlibet aut mediũ vtrũqz sustinere. Quomodo enim diuides: aut quomodo infiniti erit hoc quidẽ sursum: illud aũt deorsum: aut vltimũ: aut medium.

ℂ Adducit quasdã nouas rõnes ad ꝓbandũ infinitũ nõ esse. sunt autem hẽ rõnes tres. quarũ p̃ma sumit̃ ex nã motus. secunda ex natura loci. tertia ex quadam ꝯñtia. secũda ibi. (Amplius omne.) tertia ibi. (At võ ꝙ alicubi.) Dicit ergo ꝙ omnino manifestũ est: ꝙ ĩpossibile ẽ simul dicere ĩfinitũ corpus: ⁊ locum qdẽ corporib⁹ esse. hẽ enim duo non possunt simul stare: ꝙ aliqd infinitum sit ĩfinitũ corpus: ⁊ ꝙ seruatur in ꝓpriũ locũ. Si eni oẽ corpus sensibile hz grauitatẽ aut leuitatẽ: ⁊ si graue ex nã hz ferri in mediũ: si võ leue sursum: necesse est enim infinitũ corpus ferri aut sursuz aut deorsum. impossibile est autem ipsum ferri sursum aut deorsuz. ĩõ subdit: ꝙ impossibile est aut oẽ. i. totũ esse vtrũqz. i. esse sursum aut deorsum. aut mediũ sustinere vtrunqz. i. sursuz ⁊ deorsum. nõ eniz põt eẽ ꝙ medietas ĩfiniti sit sursuz: ⁊ medietas deorsum: q2 q̃uõ diuides ĩfinitũ: aut q̃uõ ĩfiniti hoc. i. pars quidez erit sursum. illud aũt. i. illa pars erit deorsũ. aut q̃uõ in ĩfinito assignabis vltimũ ⁊ mediũ. de rõne enim infiniti est esse qd indeterminatuz. talia ergo que determinationẽ important: infinito ꝯuenire nõ possunt. ℂ Notandum ꝙ si infinitũ esset graue vel leue: ⁊ posset moueri in suum ꝓpriũ locũ: qd̃ oz ponere: si sit tale quale antiq ponebãt: vel totũ ibit sursuz: vel totum ibit deorsum: ⁊ tũc erit qd finitũ: q2 occupabit determinatũ locũ: vel totũ sit̃ ⁊ semel erit sursuz ⁊ deorsũ: qd̃ est ĩpossibile: q2 vnũ ⁊ idẽ ſm se totũ nãlr̃ in plurib⁹ locis esse nõ põt: vel medietas erit sursum ⁊ medietas deorsũ: qd̃ ẽt est impossibile: q2 hẽ diuisiones: que quid determinatũ dicũt: infinitũ pati nõ põt: ex ipsa ergo nã motus ſm ꝙ aliquid fertur in suũ locũ: pz ꝙ infinituz corpus esse nõ põt. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Ampli⁹ oẽ corpus sensibile in loco est. loci aũt spẽs ⁊ differentie sursuz ⁊ deorsuz: ante T.c. 54 ⁊ retro: dextrorsuz ⁊ sinistrorsum: ⁊ hec non solũ ad nos ⁊ positiones sunt: sed in ipso toto determinata sunt. Impossibile aũt in ĩfinito hoc esse. Simplr̃ autem si impossibile ẽ lo T.c. 55 cum esse ĩfinitũ: in loco aũt oẽ corpus ẽ: ĩpossibile ẽ infinitũ eẽ aliqd̃ corpus.

ℂ Adducit secũdã rõnẽ sumptã ex nã loci. d. ꝙ oẽ corp⁹ sensibile est in loco. loci aũt spẽs ⁊ differentie sunt sursum ⁊ deorsuz. ante ⁊ retro. dextrorsuz ⁊ sinistrorsum. ⁊ hec non solũ sunt determinata positione ⁊ situ quoad nos: sed etiam in ipso toto. i. in ipso vniuerso: siue in ipso celo determinata sunt. dextrũ eniz in celo est oriens. sinistrũ occidens. sursuz võ polus meridionalis. deorsuz võ septẽtrionalis: ⁊ hoc accipiendo ſm motũ celi absolute in se. nam accipiendo in cõparatione nostri climatis: sursuz est polus artic⁹: siue septẽtrionalis. añ hemisperium superi⁹. retro hemisperiuz ĩferi⁹: ⁊ q2 hẽ sic determinata sunt: cũz infinitũ dicat qd indeterminatũ. impossibile est hẽ. i. hẽ differentias eẽ in ipso infinito. Si g̃ simplr̃ ĩpoƚe est locuz eẽ ĩfinitũ: q2 tales differentias habere nõ posset: in loco aũt est. i. ꝯtingit eẽ corp⁹. impossibile ẽ igit̃ ex ipsa nã loci eẽ ĩfinitũ aliqd̃ corpus: cũz nõ possit eẽ ĩfinit⁹ locus. ℂ Deinde cũ dicit.

ℂ At võ qd̃ alicubi est ⁊ i loco est: ⁊ qd̃ in loco est: alicubi est. Si igitur neqz q̃ntitatez possibile est infinitam esse. Quãtum enim aliqd erit vt bicubitum aut tricubitum. hec enim signant q̃ntuz. Sic in loco q2 alicubi. Hoc est ẽt aut sursum aut deorsum aut in aliqua alia distantia que sunt sex. Horum autem vnũquodqz terminus aliquis est.

ℂ Adducit tertiam rõnẽ sumptam ex quadam ꝯñtia. d. at võ qd̃ ẽ alicubi ẽ in loco: ⁊ qd̃ est in loco ẽ alicubi. i. in aliquo loco si igit̃ est possibile q̃ntitatem eẽ ĩfinitaz [illegible]

tme q̄tū erit quid infinitū vt bicubitū aut tricubitū. h enim significant aliquid q̄tum. sicut ergo in q̄titate tenet h q̄ña. ꝙ si q̄titas ē īfinita: aliqua q̄titas est infinita: sic ꝛ in loco: qꝛ alicubi idest aliquis locus. sup. est infinitus si locus est infinitus. hic autem est: aut sursum aut deorsum: aut aliq̄ alia differentia: que dr̄ie sūt sex. Nā vt dictū est: sex sunt loci differentie: vnūquodq̧ hoꝝ: idest ſm vnūquodq̧ hoꝝ: siue ſm vnāquāq̧ talez differentiam localem est aliquis terminus: qꝛ ergo nō est dare aliquē locum nec aliquā differentiaz localem: cuius non sit aliquis terminus: vel que non sit finita: vt patet ex vi ↄsequentie predicte: locus simpl'r finit⁹ erit ꝛ si locus finitus: ꝛ corp⁹ finitū: qđ declarare volebam⁹.

¶ Notandū autē: vt supra tetigim⁹: ꝛ vt pꝫ per habita: oēs has rōnes ꝓbantes impossibile esse corpus infinitum: ꝓncipaliter loqui de corpore habente ↄ̃triū: vel de corpore habente grauitatem ꝛ leuitatē: in de celo enim ꝛ mundo: vbi ꝓbat̄ corpus celeste esse alterius nāe ab istis inferiorib⁹: simpliciter ostendetur non esse possibile corpus aliqđ infinitū eē. ibi enim supplebit̄ siqd h videtur esse dimissum.

Lectio. XIIII.

Quod quidem igitur actu non sit corpus infinitum: manifestū ex his. Quod autem si nō sit infinituz simpl'r: multa īpossibilia accidāt: manifestū est: temporis eniꝫ erit quoddā pꝛīcipium ꝛ finis. Et magnitudīes nō diuisibiles in magnitudines. Et numerus non erit infinitus. Cuꝫ aūt sic determinat̄ sic neutro mō videt̄ contingere arbitro indiget ꝛ est manifestum ꝙ sic quidem est: sic autem non.

¶ Positis opinionibus antiquoꝝ de īfinito ꝛ īprobatis eisdem. in parte ista phs determinat de infinito ſm veritatem: ꝛ ſm opinionem ꝓpriaꝫ. circa qđ duo facit. qꝛ primo pmittit quedā: per que declarari hꝫ diffinitio de infinito. scđo ex his que dixerat inuestigat diffōnē eius ibi. (Accidit aūt contrariū.) Circa pmum duo facit: qꝛ pmo determinat de ipso infinito quo mō hꝫ eē. scđo qꝛ infinitum dicitur multis modis: comparat modos infiniti ad seinuicem ibi. (Aliter autez ꝛ in tempore.) Circa pmū duo facit. qꝛ pmo ꝓponit qđ intendit. secūdo manifestat qđ dixerat ibi. (Dicitur igitur esse.) Dicit ergo ꝙ quidē non sit corpus actu infinitum manifestū est ex his. idest ex dictis. ergo infinituꝫ aliquo mō non est. qꝛ non est actu: ꝛ etiaꝫ aliquo modo est: iđ subdit. ꝙ si infinitū simpliciter non sit: idest nullo mō sit manifestum est ꝙ multa impossibilia accidunt. Nā erit tēpus quoddā: idest tēpus determinatū ꝛ finitū: ꝛ erit pncipium ꝛ finis ipsi⁹ tpis: cui vr̄ ↄ̃dicere phus nālis: ꝛ magnitudines non erūt diuisibiles in īfinitū: qđ est cōtra geometram: ꝛ numerus nō erit īfinitus: qđ est cōtra arismetricum. si ergo hec sunt inconuenientia: opꝫ dicere infinitum aliquo modo esse: cū aūt determinatis his sic neutro mō vr̄ contingere ꝙ non est concedendū infinitum simpl'r esse: nec simpl'r non esse: ob hoc videlꝫ ꝛ manifestū eꝙ īfinitū sic quidē est: sic aūt nō ē. i. aliq̄ mō ē: aliq̄ mō nō est. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Dicitur igitur esse aliud quidē potentia: aliud vero actu. Et infinitū est quidem appositione: est aūt ꝛ ablatione. Magnitudo autez qđ quidem actu non sit infinita: dictū est. Diuisione autem est. Non eni difficile ē destruere indiuisibiles lineas. ¶ Relinquitur igitur potentia esse infinitum. T.c.57.

¶ Maīfestat qđ dixerat. ꝛ qꝛ dixerat īfinitū aliquo mō eē aliquo mō non esse. iđ duo facit: qꝛ pmo oñdit quō ē: qꝛ est potentia. scđo quō nō est: qꝛ nō est in actu completo: nec est in potentia respiciente talez actū ibi. (Nō opꝫ aūt). Dicit ergo. ꝙ aliquid dr̄ esse potentia: aliqd vo aliđ dicit̄ esse actu. infinitū aūt dupliciter est: appositione ꝛ ablatione. i. diuisione ꝛ sup. vtroq̧ mō est in potētia nō in actu. Nā magnitudo ꝙ non sit quidem actu infinita dictuꝫ est. pus ergo nō est īfinitū ſm appositionē ꝛ augmentum actu: diuisione aūt. sup. est infinitū ēt nō actu: qꝛ nō est difficile interimere lineas indiuisibiles. nūq̧ enim pōt aliquid esse actu: diuisuꝫ in īfinitū: nec est deuenire ad lineas: vel ad corpora indiuisibilia: ꝛ interimere positionem illā hoc dicentē nō est difficile. sic ergo nec appōne nec diuisione ē aliqd īfinitū in actu. Relinquit̄ igit̄ īfinitū eē īpotentia. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Non oportet autem potentia ens accipere: sicut si possibile sit hoc statuam es esse: qđ ꝛ erit hec statua: sic ꝛ infinitū: qđ erit actu. Sꝫ quoniam multipliciter est esse: quēadmoduꝫ dies ꝛ agon in semp aliud ꝛ aliud fieri: sic ꝛ infinitum est. Et namq̧ in his est ꝛ potentia ꝛ actu esse. Olimpia enim sunt ꝛ in posse agonem fieri: ꝛ in eo qđ fit.

¶ Ostendit quomodo infinitū nō est: qꝛ nō est potentia respiciente actum completū dicens. ꝙ nō opꝫ accipere infinitū esse potentia ens sicut possibile ē hoc scilicet es statuā esse: ꝙ pro qꝛ ꝛ erit hec statua sic ꝛ infinitum. diceret aliquis esse potētia qđ ꝛ erit aliqñ actu: qđ simpl'r non est veꝝ. Sed qm̄ multipl'r eē est aliqd in actu: quēadmodum dies ꝛ agon est aliquid in actu: quia semper est in semper aliud ꝛ aliud fieri. sunt enim actu ammixto potentia: sic ꝛ infinitū est in actu āmixto potētia: iđ subdit ꝙ in his est esse potentia ꝛ actu: olimpia enim. i. illi ludi qui fiebant in monte olympo sunt in eo ꝙ est posse agonē fieri ꝛ in eo ꝙ agon fit. sicut ḡ i ludis ꝛ vl'r in oīb⁹ motib⁹ est po° āmixta actui: ꝛ aliqd est ibi fcm̄ ꝛ aliqd fiendū: sic ꝛ ifinitū nūq̧ est in actu completo: sed in actu āmixto potentia.

Dubitaret forte aliquis vtrū īfinitū sit in po° vr̄ ꝙ nō: qꝛ frustra ē po° que: nō ē ad actū reducibilis. si ergo īfinitū eēt po° possꝫ esse ꝛ actu: ampl'⁹ po° nō dr̄ nisi respectu actus. si ergo nō pōt poni ꝙ ifinitū sit in actu. vel ꝙ possit esse in actu: nō debet poni ꝙ sit in potentia. ¶ Dōm ꝙ. vt in de generatione diffusius dixim⁹: ridiculū est negare illud pn^m ꝙ possibili posito esse nulluꝫ sequit̄ impossibile: ꝓpter qđ ridiculū est dicere ꝙ ifinitū nō possit poni in actu: vt est in po°. ē. n. de rōne possibilis ꝙ possit esse. qđ si esse nō posset iā pole nō eēt: sed ipole. Est tñ aduertēdū ꝙ possibile pōt poni in esse ꝛ in actu. nō in actu q̄libet: sed in actu quē respicit ꝛ respectu c⁹ dr̄ possibile. ¶ Actus aūt duplex est. forma scꝫ ꝛ mot⁹. ipse enim mot⁹ qdā act⁹ est. vt sup. dicebat̄: sꝫ nō ē act⁹ simpl'r neq̧ est actus pfect⁹: sed est actus āmixtus. cū po° cū ergo dicit̄ ꝙ īfinitū ē in potentia: ꝛ ꝙ pōt poni in actu ꝛ in esse: nō ē itelligenduꝫ ꝙ sit in potentia respiciente actum cōpletum: ꝓpter qđ si ponat̄ in actu vt est possibile nō poner̄ in actu cōpleto: nec in facto esse: sed in fieri. ꝛ hoc posito nullum seque̅

Dub. p°

pulcherrima distinctio

impossibile.est ergo continuũ diuisibile ĩfinitũ non respectu actus in facto esse;qꝛ nũq̃ esse potest infinitũ diuisum:sed est ibi possibilitas respectu actꝰ in fieri:qꝛ sp põt diuidi.vñ ⁊ si ponat̃ in tali actu:φ ponat̃ semp diuidi nullũ sequet̃ incõueniens.signãter q̃ phs cũ prius ꝓbauit ĩfinitũ esse potẽtia postea ait:φ nõ est ĩ potẽtia sicut statua;vel sicut domo:qꝛ hꝰ potẽtialitas nõ respicit actum cõpletuʒ nec formã:que.n.talem actum respiciunt:sic põt esse φ aliq̃n sunt in actu simplr̃:sic eni possibile est statuam esse φ contingit eaʒ aliq̃n esse in actu simpliciter.finituʒ autẽ sic est in poᵃ:φ nũq̃ est ĩ actu simplr̃:qꝛ vt dictũ est.nõ est in poᵃ respectu actꝰ simplr̃:sed respectu actus in fieri.est eni in potentia:sicut dies que est latio solis super terrã:⁊ sicut agon.i.sicut bellũ.vel sicut ludus:que oĩa cũ importẽt motũ: dicunt actũ vt in fieri:non in facto esse:sic ⁊ ĩfinitũ põt poni in actu in fieri:non in facto esse.❡ Deinde cum dicit.

❡ Aliter aũt ⁊ in tempore manifestũ est infinitum ⁊ in hominibꝰ ⁊ in diuisione magnitudinum. Omnino enim sic est infinitum in semp aliud ⁊ aliud accipiendo:⁊ acceptum quideʒ

T.c.58. semp esse finitum. ❡ Sed semp alterũ ⁊ alterum. Quare infinitũ non oportet accipere sic hoc aliquid:vt hominem aut domum:sed sicut dies dicitur ⁊ agon:quibus esse non sicut substantia quedam facta est:sed semp in generatione aut corruptione finitum:sed semp alterum ⁊ alteꝝ. Sed in magnitudinibus qdeʒ ꝑmanente accepto hoc accidit:in hominibus aũt ⁊ tpe corruptis:sic nõ sit deficere.

❡ Comparat modos infiniti ad seinuiceʒ. Infinitũ aũt reperitur in successiuis ⁊ in permanẽtibꝰ.rursus in ipsis ꝑmanentibꝰ repit̃ duplr̃ ĩfinitũ:videlʒ ꝫm diuisioneʒ ⁊ appõnẽ.duo ergo fac:qꝛ ꝑmo cõpat ĩfinitũ in successiuis ad infinitũ in ꝑmanentibꝰ.scðo cõparat ĩfinitũ ꝫm diuisionẽ ad ĩfinitũ ꝫm appositionẽ ibi:(Qꝛ aũt est ꝫm appositionẽ.)❡ Dicit ergo manifestuʒ esse φ infinitũ aliter est in tpe ⁊ in hominibꝰ.i.in generatiõe hominũ ⁊ in quacũq̃ alia generatione.⁊ aliter est hꝰ ĩfinituʒ in diuisione magnitudinum. Nam diuisio sic est infinitũ in accipiendo aliud ⁊ aliud ⁊ acceptuʒ semp esset qd finitum:⁊ semper esset alterũ ⁊ alteꝝ:q̃re infinituʒ nõ oʒ accipere esse sicut hoc aliquid cõpletum:vt sicut hominem aut domũ.Sed dicitur infinitum esse sicut dies ⁊ agon quibꝰ esse non potest sicut substantia q̃dã facta:qꝛ talia nõ importãt actũ in facto esse:est ergo ꝯuenientia inter infinitũ in successiuis ⁊ in permanẽtibus:qꝛ tam hic q̃ ibi sumit̃ infinitũ in accipiẽdo aliud ⁊ aliud:⁊ acceptum semp est finitũ:⁊ tam hic q̃ ibi dicit̃ infinitum respectu actꝰ in fieri:lʒ ergo sic ꝯueniãt ħ ĩfinitũ ⁊ illð:differt tñ qꝛ infinitũ acceptum in gn̄atione ⁊ corruptione:vel etiam in alijs successiuis.supple non manet:sʒ sp succedit alterum ⁊ alteruʒ.sed in magnitudinibꝰ ħ quidem accidit permanente accepto.diuisa eniʒ magnitudine partes accepte manent.Sed in hominibus.idest in generatione hominũ:vel in generatione alioꝝ vt in tpe accidit:vt nõ sit deficere.i.vt nõ ꝓcedatur in ĩfinitum corruptis acceptis.qcqd enim aceptum est de tpe non manet:⁊ generatio ꝫm phm durabit in infinitum:qꝛ nõ oĩa generata manent.pʒ ergo quomodo ꝯueniũt:⁊ quomodo differunt infinitum in successiuis ⁊ in permanentibus. ❡ Notandũ autem semp acceptum esse:finitum si sit ibi dare primum acceptum esse:sed si non sit ibi dare ꝑmum tale:nõ oportet accepta finita esse.si enim vera cẽt positio phi:cum sit falsa mundũ ab eterno fuisse:si totũ preteritũ volumꝰ aepellare acceptum:infinita accepta sunt:qꝛ ĩfiniti homies ꝓcesserũt.ẽ g̊ hꝰ acceptuʒ ĩfinitũ:qꝛ ħ posito:nõ erat dare ꝑmũ acceptũ eẽ:nec ꝑmum hominem.❡ Deinde cum dicit.

❡ Quod autem est ꝫm appositionẽ:ideʒ quodam modo est ⁊ qð est ꝫm diuisionem. Infinitum enim ꝫm appositioneʒ fit ecõtrario:inq̃tum enim diuisum videt̃ in ĩfinitum:sic appositum videbit̃ ad determinatum. T.c.59.

❡ Comparat infinitũ ꝫm appositionẽ ad ĩfinitũ ꝫm diuisionẽ.Circa qð duo facit:qꝛ p̊ ꝓponit qð ĩtendit.scðo manifestat ꝓpoᵐ ibi.(Infinita.n.magnitudĩe.)Dic̃ g̊ φ infinitũ ꝫm appositionẽ est quodaʒ modo idem illi ĩfinito qð est ꝫm diuisionẽ.⁊ dicit quodã mõ:qꝛ nõ simpliciter est idẽ ħ infinitũ ⁊ illud.bene ergo dcm̃ est hoc esse quodã mõ ⁊ non simplr̃:qꝛ infinitũ ꝫm appositionẽ fit q̃si ecõtrario cum infinito ꝫm diuisionẽ.ꝫm eniʒ φ cõtinuum est diuisum:vr̃ ire in ĩfinitũ:sed sic appositũ ⁊ augmẽtatũ videbit̃ ire ad ðterminatã magnitudinẽ.ꝯ̃rio ergo vr̃ esse in magnitudinibꝰ ꝫm appositionem ⁊ diuisionẽ:qꝛ ꝫm appositionem non itur ad infinitũ:sʒ ad aliquid determinatũ.Sʒ ꝫm diuisionẽ.vr̃ esse processus in infinitum.❡ Deinde cum dicit.

❡ Infinita eniʒ magnitudine sic accipiens aliquis determinatũ accipiet eadem ratione non eandeʒ aliquã magnitudinẽ ratione accipẽs:non transibit finitũ. Si ergo sic augmentet vt semper eandẽ aliquã sit accipere magnitudinem transibit finitũ ꝓpter id φ oẽ finitum remouet̃ a quolibet finito.

❡ Manifestat qð dixerat.Circa qð.d.f.qꝛ p̊ oñdit quõ magnitudo ẽ diuisibilis in ĩfinitũ.scðo ex his q̃ dixerat oñdit quõ ẽ idẽ:⁊ quõ nõ ẽ idẽ ĩfinitũ ꝫ appõnẽ ⁊ ꝫ diuisionẽ ibi.(Aliter qdẽ igit̃ nõ ẽ.)Dicit g̊.φ in magnitudine finita si aliquis accipiens accipiet aliqd determinatũ eadẽ rõne.i.eadẽ ꝓportiõe:⁊ nõ ꝫm eãdẽ aliq̃ magnitudinẽ:sic accipiens eadẽ rõne nõ transibit finitum.finita.n.magnitudo ẽ diuisibilis in infinitũ:accipiendo ꝑtes ꝫm eandem ꝓportionẽ:nõ tñ diuisibilis ẽ in ĩfinitũ:accipiendo ꝑtes ꝫm eãdẽ q̃ntitateʒ:iõ subdit:φ si sic augmẽtet rõnẽ.i.ꝓportionẽ:vt sp eandẽ aliquã sit accipere magnitudinẽ:trãsibit finitũ:ꝑꝑ id φ oẽ finitũ remouet̃.i.ꝯsumit̃ quolibet finito.i.per amotionẽ cuiuslibet finiti:vel cuiuslibʒ ðterminate q̃ntitatis ab ipso.❡ Notãdũ aũt φ qꝛ ꝯtinuũ ẽ diuisibile ĩ ĩfinitũ:accipiendo partes ꝫm eandẽ ꝓportionẽ:vt diuidendo totũ in duas medietates:⁊ medietatẽ in duas medietates:⁊ sic semp ꝓcedendo:ꝫm hanc ꝓportionem itur in infinitũ.qꝛ nõ ẽ deuenire ad ĩdiuisibilẽ magnitudinẽ.Sed si fiat acceptio ꝫm eãdẽ q̃ntitatẽ:vt φ semp accipiat̃ ab aliq̃ magnitudine finita q̃ntitas vnius cubiti:vel vnius palmi:vel quecunq̃ alia determinata q̃ntitas:nõ ꝓcedet̃ ĩ ĩfinitũ.nulla ẽ.n.magnitudo.duʒ tñ sit finita:a q̃ non possit totiẽs remoueri q̃ntitas vnius palmi vel quecũq̃ alia q̃ntitas determinata:φ ad vltimũ nõ oporteat q̃ntitatẽ illam cõsumi ⁊ deficere.❡ Notãduʒ aũt φ ait:si nõ augmẽtet rõnẽ.i.ꝓportionẽ:accipiẽdo sp eãdẽ magnitudinẽ:qꝛ si fiat acceptio ꝫm eandem q̃ntitatẽ:vt ꝫ eandẽ magnitudinẽ inter partẽ ⁊ totũ:nõ

remanebit ꝓportio eadē:sed semper erit ꝓportio augmentata.nam si totum diuidat̃ in duas medietates: et medietas in duas medietates:semꝑ sic ꝓcedēdo: pars abscisa cū suo toto semꝑ habebit ꝓportionem eandez: q: semꝑ erit in ꝓportiōe subdupla. Sed si fiat abscisio sm eandē q̃titatem:vel sm eandem magnitudinē:nō semꝑ remanebit ibi ꝓportio eadē inter ptem ⁊ totū: sz semꝑ erit tal' ꝓportio augmētata. nā si a magnitudine decem palmaꝝ remoueatur vnus palmus:pars abscisa cum suo toto erit in proportione subdecupla.sed si a residuo:vt si a.ix.palmis iteꝝ abscindat̃ vnus palmus: ps scd̄o abscissa hēbit maiorē ꝓportionē cū suo toto:q̃ȝ pars p̄ma.maior eniȝ est ꝓportio inter vnū palmū ⁊.9. palmos:q̃ȝ iter vnū ⁊.10.sic etiā si tertio fieret abscissio rursum augeret̃ ꝓportio:q: maior est ꝓportio iter vnū ⁊ octo:q̃ȝ iter vnū ⁊.9.q̃to igit̃ magis accipiunt̃ ptes sz eandē q̃titatem:tanto magis augmentat̃ ꝓportio.ph̄s ergo volens loqui de acceptiōe sz eandē q̃titatē:ꝯgrue talem acceptionē circūscribit per augmentū rōnis siue per augmentum ꝓportionis.❡ Deinde cū dicit.

❡ **Aliter quidem igitur non est: sic autem est infinitum potentia ⁊ diuisione. Et actu autē est:sicut diem esse dicimus ⁊ agonem. ⁊ potentia sic sicut materia: ⁊ non per se sicut finitum. ❡ Et sm appositionem igitur sic infinitum potentia est:qđ idem dicimus quodam modo esse ei quod est sm diuisionez. Semꝑ quidē eni aliqd ipsi⁹ extra est accipere.**

❡ Ostenso qūo diuisio magnitudinis vadit in infinitū: ondit qūo est idē:⁊ qūo nō est idē infinitū sz diuisionē ⁊ sm appositionē. Circa qđ duo facit:q: p̄mo facit qđ dictum est.secūdo ex his q̄ dixerat spāliter descendit ad increpationē platonis ibi.(Quoniā ⁊ plato.)Circa primuȝ duo facit:q: p̄mo ostendit qūo infinitū sm diuisionem est quodā mō idē cū infinito sm appositionē.scd̄o ondit qūo nō est idē ibi.(Nō tñ excellit.) Dicit ergo. ꝙ aliter gdē igit̃ nō est.supple ꝓcedere in ĩfinitū in diuisione magnitudinis.nisi.s.accipiendo ptes sm eādez ꝓportionē.sic autē ꝓcedendū est in ĩfinituȝ potentia ⁊ diuisione.actu aūt nō est tale ĩfinitū simpl'r:sz est actu: sicut dicimus esse diem ⁊ agonē:⁊ est potentia sic sicut mā. Nō aūt est hꝫ infinitum per se in actu cōpleto sicut id qđ est finitū:⁊ q: infinitū sm appōnez sic potentia ē: non est per se in actu cōpleto:sicut id qđ est finitum.pȝ ꝙ idē quodā mō dicimus esse ĩfinitū sm appōnē ei qđ est sz diuisionē.semꝑ quidē.n.in vnoquoq; tali ĩfinito aliquid ipsius est extra accipere.cōueniūt ergo ĩfinitū sm appositionē ⁊ diuisionē:q: nullum ipsoꝝ est in actu cōpletū:sed qđlibet est in actu āmixto cū potentia.⁊ q: nullū ipsoꝝ dicit actū cōpletuȝ ⁊ terminatū:semꝑ ē ibi aliqd ex̃ sumere:q: sp ibi restat aliqd accipiēdū.

Dubitaret forte aliqs vtrū sit idē infinitū sz diuisionē ⁊ sm appositionē.❡ Dōm ꝙ inter vtrūq; infinitum magna videt̃ esse conuenientia ⁊ similitudo:qđ sic ostendit̃.diuisio.n.vel appositio vel augmentū ad q̃titatē pertinere vident̃.q̃tū aūt tripliciter cōsiderari pōt.p̄mo sm se ⁊ vt q̃tum est.secūdo vt hꝫ eē in mā.tertio vt hꝫ esse in mā sensibli:⁊ vt dicit gd nāle.❡ Si āt ꝯsideret̃ q̃tū p̄mo mō sm absolutā acceptionem suam:⁊ vt quantum est:sic tam sm diuisionez q̄ sm appositionem vadit in infinitū sm actum in fieri:⁊ nō sm actum in facto esse.q̃to enim vñ q̃tum est:cōtingit diuidi in infinitū. Nūq̃ȝ enim q̃tum sm ꝙ hꝫ pt in tm̄ diuidi:quin possit vlteri⁹ diuidi:sic etiam q̃tū sz appositionem:vnde q̃tū est:nō hꝫ ꝙ habeat statum.nō enim repugnat q̃to sm ꝙ q̃tum:semꝑ posse augeri in infinitū.nūq̃ȝ tñ erit actu in ĩfinitū augmētatū:nec erit actu in ĩfinitū diuisū.sm ergo p̄mā acceptionez q̃ti:vt accipiendo q̃tū vt q̃tū est:sile est quodā modo de infinito sm appositionez ⁊ diuisionē:ꝙ vtrūq; vadit in ĩfinituȝ in fieri:nō in facto esse.❡ Si vō accipiat̃ q̃tū:nō vt q̃tum est:sed vt hꝫ esse in mā:⁊ vt hꝫ esse in rebus:sic est etiam aliquo modo simile de vtroq; infinito. Nam infinitum secundū diuisionez accipiendū est secunduȝ eandez ꝓportionez:nō secūduȝ eandez q̃titatē.Sic ergo ab aliqua magnitudine finita in infinitum pōt aliquid accipi:si fiat acceptio sm eādem ꝓportionem:sic magitudini finite in ĩfinitum pōt fieri additio sz ꝓportionez illā:sz quā fit diuisio alteri⁹ magnitudinis:si.n. quicqd accipit̃ ab vna magnitudine potest addi alteri: ꝑut in infinitū pōt fieri acceptio a magnitudine vna in ĩfinitū poterit fieri tal' additio magnitudini alteri.q̃to q̊ vt q̃tū est: nō repugnat additio ĩ ĩfinitū sz eandē magnitudinē.nūq̃ȝ eniȝ est aliqua q̃titas adeo magna cui absolute loquēdo:⁊ vt q̃titas est:repugnet ꝙ augeatur. quanto ergo:vt q̃tum est:in infinituȝ potest fieri additio:sm eandē q̃titatē.nō eniȝ repugnat q̃to sz ꝙ hꝫ ꝙ semꝑ ei addat̃ q̃titas vni⁹ palmi:vel q̃titas vni⁹ cubiti:vel quecūq; alia q̃titas:sed q̃tuȝ nō sm absolutā suā cōsiderationē:sed vt hꝫ esse in mā:⁊ vt existit in rebus: nō patit̃ talē additionez. Nam tota q̃titas oīum reꝝ:⁊ tota magnitudo mãe corporalis:nō sufficeret ad hꝫ additionez:totiens enim q̃titas vnius palmi posset addi alicui magnitudini:ꝙ excresceret hꝫ q̃titas supra q̃titatē totius mãe corporalis.lȝ q̊ q̃titas nō habeat eē preter res in quib⁹ est:⁊ p̄ter mām in qua existit:alia tñ est acceptio ⁊ cōsideratio quāti:vt q̃tū est:⁊ quanti vt hꝫ eē in mā ⁊ in rebus:q: q̃to:vt q̃tuȝ est.nō repugnat crescere in ĩfinitū sm appositionē eiusdē magnitudis: sed q̃to:vt hꝫ esse in mā ⁊ in rebus:tale augmētū repugnare vr̃:siue accipiatur q̃tum vt q̃tum est:siue vt hꝫ eē in mā ⁊ in reb⁹:⁊ quodā mō simile est de infinito sm appositionem ⁊ diuisionē:q: sicut potest fieri ĩ ĩfinitū diuisio sm eādē ꝓportionē nō sm eādē q̃titatē:sic quāto vt hꝫ esse in mā vel in reb⁹ pōt fieri additio infinita sz hꝫ ꝓportionem:nō sm eandē q̃titatem.❡ Tertio pōt ꝯsiderari q̃tū magis ꝯtracte:vt si consideret̃ nō solū vt existit ĩ reb⁹:⁊ ĩ mā:sz vt existit ĩ his reb⁹ ⁊ in his corporibus:⁊ vt dicit aliquid nāle:⁊ sic est aliquo mō simile de diuisione ⁊ appositione:q: q̃tū vt ē nāle:nec vadit in ĩfinitū in mai⁹:nec ĩ min⁹:ĩ maius nō:q: vt dicit̃ in scd̄o de aīa.oīum nā cōstātiū est certa rō ⁊ termin⁹ eoꝝ magnitudinis ⁊ augmēti.ĩ min⁹ ēt nō vadit q̃tū vt ē nāle in ĩfinitū:q: vt declarabat̃ in p̊ hui⁹: est dare minimaȝ carnē:⁊ minimā aquā. pȝ ergo ꝙ lȝ nō sit q̃tum preter q̃titatē:que est in mā ⁊ in reb⁹:⁊ lȝ sm ph̄m nō sint res quāte nisi sint nāles ⁊ sensibiles:alia tñ ꝯsideratio q̃ti: vt q̃tuȝ est:⁊ vt hꝫ eē in mā ⁊ in reb⁹:sit ēt alia cōsideratio quāti vt est ĩ reb⁹ ⁊ in mā:⁊ vt est ĩ mā sic accepta siue vt est gd nāle:quocūq; tñ mō accipiat̃ q̃tū:semper: vt pȝ ꝑ habita:ē aliq̊ mō simile de appōne ⁊ diuisiōe. T.c.41.

Alterius aūt ꝑꝑ iam dicta dubitaret aliqs:q: lȝ q̃tū precedat quale:⁊ precedat mām ⁊ vt est sensibilis:⁊ vt est de cōsideratiōe nālis:nō tñ precedit māȝ simpl'r:nec pōt cōsiderari q̃tū p̄ter oēȝ māȝ. non est ergo alia cōsideratio quāti sm se:⁊ vt hꝫ esse in rebus vel in mā:lȝ sit alia ꝯsideratio quāti sm se:⁊ vt ē gd nāle:siue vt est in mā sensibili.❡ Dōm ꝙ sicut spēs Dub.2°

nõ potest intelligi sine genere: ꝛ inferiora sine superioribus: aliqua tñ ꝯpetũt spẽi ꝺm se: q̃ nõ cõpetunt generi ꝺʒ se: nec cõpetũt spẽi: vt in ea rõ gñis referat: sic lʒ q̃ntitas nõ habeat esse nisi in mã: ꝛ nõ possit ĩtelligi q̃ntitas non intellecta mã simplr̃: aliqua tñ cõpetũt quãto ꝺʒ se: vt q̃ntũ est: ita ꝙ si posset habere eẽ ꝑter mãʒ: nihilominus ei illa cõpeterent. Nõ est ergo inconueniens predicta distinctio. ⸿ Et si tñ faciliori mõ ꝛ sine oĩ calũnia vellem⁹ satisfacere precedenti quesito: possem⁹ aliter distinguere triplex q̃ntum: dicendo ꝙ q̃ntum cõsiderari põt vel vt est quid imaginatuʒ: vel vt est quid reale: vel vt est qd nãle: oĩb⁹ tñ istis q̃dã mõ sile ẽ de appõne ꝛ de diuisione: q: sicut q̃ntũ imagiatũ ꝺʒ diuisionẽ diuidit in ĩfinitũ: sic q̃ntuʒ imaginatuʒ ꝺm appositionem vadit in infinitum. Nunq̃ȝ.n. possumus imaginari q̃ntitatem ita magnaʒ: quin possumus imaginari maioreʒ. Si vero accipiat q̃ntum vt est quid reale: sic ẽt quodã mõ sile est de diuisione ꝛ appõne: q: sicut vadit diuisio in infinitũ ꝺm eandem ꝑportionẽ nõ ꝺm q̃ntitatem eandẽ: sic realr̃ põt q̃ntitas augmẽtari in ĩfinitũ ꝺʒ hoȝ ꝑportionẽ: nõ ꝺm eãdem q̃ntitatẽ. sicut enim semꝑ põt aliquid remoueri ab vna magnitudine: sic realiter remotum hoȝ a magnitudine vna poterit semper addi alteri magnitudini. Si vero accipiat tertio mõ q̃ntuʒ: vt est quid nãle: est etiam quodã mõ simile de diuisione ꝛ appositione: quia vt dicebatur: q̃ntum naturale nec ꝺm diuisionem vadit in infinitum in minus: nec ꝺm appositionẽ in infinitum in maius. ⸿ Deinde cum dicit.

⸿ Non tamen excellit omnem determinatam magnitudinẽ: sicut in diuisione excellit omne determinatum: ꝛ erit minus. Quare neq̃ȝ est excellere omne ꝺm appositionem: neqȝ potẽtia possibile est esse: siquidem non est ꝺm accidens actu infinitũ: sicut dicunt physiologi extra corpus mundi cuius substãtia est aer: aut aliud huiusmodi. Sed si non possibile est ꝙ infinitũ corpus sensibile actu sit: manifestũ ꝙ neqȝ potentia vtiqȝ erit ꝺm appositionẽ: sed aut sicut dictuʒ est ecõtrario diuisioni.

⸿ Ostenso esse quodã mõ simile de appositione ꝛ diuisione: oñdit quodã mõ esse dissimile: ꝛ quomõ se hʒ q̃ñ e conuerso hic ꝛ ibi dicens: ꝙ in appositione nõ excellit oẽm determinatam magnitudinẽ sicut in diuisione excellit oẽ determinatũ: ꝛ erit min⁹: q: nũq̃ȝ potest accipi ita determinate modicũ: quin per diuisionẽ possit fieri minus: quare excellere omne q̃ntum ꝺm appositionẽ nõ solum actu: sed etiam neq̃ȝ potentia est possibile: q: q̃dẽ si nõ est in ĩfinitum actu ꝺm accñs: ꝺm q̃ntitatem: sicut dicunt quidam physiologi: ponentes extra corpus mundi aliqđ infinitũ: c⁹ substantia est aer: aut aliud hoȝ. si ergo infinitũ ꝺm appositionẽ in magnitudinibus nõ põt esse actu: nõ poterit esse potẽtia: iõ subdit: ꝙ si nõ ẽ possibile in ĩfinitũ corpus sensibile eẽ actu: manifestũ ẽ ꝙ neq̃ȝ vtiq̃ȝ potentia ꝺm appositionẽ erit vtiqȝ aliquid infinitũ. sed sicut dictũ est: in appositione est ecõtrario diuisioni. ⸿ Notandũ aũt ꝙ in appositione duplr̃ est econtrario diuisioni. primo. q: non põt appositio ire in infinitũ nisi ecõtrario fiat appositio: sicut fit diuisio: vt sicut abscindit ab vna magnitudine sic ecõtrario apponatur alteri. Secundo est ecõtrario in appositione diuisioni: q: in diuisione exceditur omnis determinata magnitudo in minus: in appositione vero nõ excedit oĩs determinata magnitudo in maius.

Dubitaret forte aliquis: cum habitum sit supra: quodam modo simile esse de appositione ꝛ diuisione: vñ est ꝙ in diuisione magnitudo non hʒ statuʒ: ꝛ semꝑ est excellere oẽm determinatã magnitudinem in minus: in appositione vero hʒ statũ: ꝛ non ẽ excellere oẽʒ determinatã magnitudinẽ ĩ mai⁹. ⸿ Dõʒ ꝙ cũ supra dictum est: ꝙ q̃ntum triplr̃ sumi põt. videlʒ vt est quid imaginatũ: qd reale: quid nãle: controuersia ista nõ est accipienda ꝺm q̃ntũ imaginatum: q: q̃ntuʒ sic acceptum in infinitum vadit: ẽt ꝺm appositionẽ: nec ẽt est ĩtelligendũ de quãto: vt est quid nãle: q: q̃ntũ sic acceptum hʒ statũ in mai⁹ ꝛ in min⁹. Intelligẽdũ est ergo de quãto vt hʒ eẽ reale: absolute loquendo: non vt habʒ esse sic reale: put est qd nãle. sic enim acceptum q̃ntũ nõ obstante similitudine predicta non habet statum in minus ꝺm diuisionem: sed hʒ statũ in maius ꝺm appositioneʒ. Dicebat. n. sic: ꝙ accepto q̃nto sile erat de appõne ꝛ diuisione: q: sicut ꝺʒ diuisionẽ itur in ĩfinitũ ꝺʒ eãdẽ ꝑportionẽ: nõ ꝺʒ eãdẽ q̃ntitatẽ: sic vadit appositio in ĩfinitum ꝺʒ hoȝ ꝑportionẽ: nõ ꝺʒ appõnẽ eiusdẽ magnitudinis: vel eiusdẽ q̃ntitatis. eo. n. mõ quo semꝑ remouet aliquid ab vna magnitudine: põt fieri appõ vel additio alteri. h. n. silitudo non solũ ĩpedit ꝯrietatem predictam. imo inducit eã. Nã diuidẽdo in magnitudinẽ ꝺm eandeʒ ꝑportionẽ nũq̃ȝ poterit signari ita modica q̃ntitas: quã nõ sit excellere in min⁹ ꝺm talẽ diuisionẽ. sꝑ enĩ sic diuidendo nõ erit dare statũ in minoratione magnitudinis: erit tñ dare statũ in augmẽto: q: ĩ h̃ mõ vadit appositio in ĩfinitũ: q: sꝑ põt remoueri aliqd ab vna magnitudine: ꝛ addi alteri: cõstat ꝙ per hoȝ additionẽ non excedet q̃ntitas vtriusq̃ȝ magnitudinũ: ꝛ q: tota illa q̃ntitas est determinata ex hoȝ appositiõe: nõ excedit oĩs determinata magnitudo: qđ declarare volebam⁹. Dub.

Alterius forte dubitaret aliqs: quõ veritatẽ habet cõsequẽtia philosophi. videlʒ ꝙ si ꝺʒ appositioneʒ possʒ crescere magnitudo in ĩfinitũ: ita ꝙ excelleret oẽm magnitudinẽ determinatã: esset dare magnitudinẽ actu ĩfinitã. Uidem⁹. n. ꝙ nũer⁹ põt augmentari in ĩfinitũ: nõ tñ est dare numerũ actu ĩfinitum. ⸿ Ampli⁹ nõ quicqd est potẽtia: oʒ ꝙ sit actu. si ḡ magnitudo põt crescere in ĩfinitũ ꝺm potentiã: nõ opʒ ꝙ sit ĩfinita ꝺm actum. ⸿ Dõʒ ꝙ hãc ꝯñtiaʒ duplr̃ possum⁹ declarare. ꝑ̊ ex dñia augmenti in numeris ꝛ in magnitudine. scđo ex diuersitate potẽtie forme ꝛ potẽtie mãe. Numeruʒ enĩʒ aliquẽ crescere realr̃ in ĩfinitũ duplr̃ põt intelligi. ꝑ̊ ꝙ sit aliqs nũer⁹ actu infinitus: a q̊ sꝑ possent accipi alique vnitates: ꝛ addi alteri numero: ꝛ sic ponẽdo numerũ crescere in ĩfinitũ: ꝑsupponit numerus aliquis ĩfinit⁹: a q̊ pñt accipi ĩfinite vnitates: vt possit alteri nuõ fieri ĩfinita additio. Secũdo mõ põt ĩtelligi numeꝝ crescere in ĩfinitũ ẽt realr̃ ex sola diuisione ꝯtinui finiti. Nã q: qđlibet ꝯtinuũ q̃ntũcũq̃ȝ finitũ est in ĩfinituʒ diuisibile: q: sꝑ ex diuisione cõtinui fiũt ꝑtes plures ꝛ augmentat nũerus. si possibile est ꝯtinuũ diuidi in ĩfinitũ: possibile est numeꝝ ĩ ĩfinitũ augeri. Nõ ḡ oʒ si numerus crescit in ĩfinitũ: ꝙ sit dare numeꝝ actu ĩfinitũ: q: hoȝ augmẽtũ fieri põt ex sola diuisiõe ꝯtinui: absq̃ȝ eo ꝙ supponat magnitudo aliq̃ finita. sʒ augmentũ magnitudis ĩ ĩfinitũ si đbeat excellere oẽʒ magnitudinẽ datã: fieri ñ poterit ex sola diuisiõe cõtinui. Nã: vt supra dicebat: ex tali additõe nõ excedet oĩs đterminata magnitudo: q: nũq̃ȝ excedet tãta q̃ntitas: quãta est vtriusq̃ȝ magnitudis: videlʒ ei⁹ cui fit additio: ꝛ ei⁹ a q̃ fit acceptio. oʒ igit si põt alicui magnitudini realr̃ fieri additio in

nitū: ꝙ aliq̄ magnitudo īfinita ꝓsupponat̄: a q̄ nō solū ſm eādem ꝓportionē: ſed etiam ſm eādē q̄ītitatē in īfinitum poſſit fieri acceptio infinita: vt alij magnitudini fiat additio infinita: pōt ḡ magnitudo creſcere in infinitum: vt excellat oēm magnitudinem datā ſ3 imaginationem solū: qꝛ augmentū imaginatū fieri pōt abſq3 diuiſione cōtinui: ꝛ abſq3 ꝓſuppōne alteri⁹ magnitudinis: ſed ſi tale augmētū fieri debeat ſenſibiliter ꝛ realr̄: cū ad hoc nō ſufficiat diuiſio cōtinui ſi ſit finitū: opꝫ vt dicebatur: ꝓſupponere magnitudinem realē ꝛ ſenſibilē actu infinitā: a qua poſſit fieri īfinita acceptio: vt magnitudo alia realiter creſcere poſſit in īfinitum. ¶ Secunda via ad inueſtigandum hoc idem ſumitur ex dr̄ia potētialitatis mā̄e ꝛ potentialitatis forme. potētia enī ſm mām̄ reſpicit actum in fieri: dicim⁹ enī māꝫ eſſe in potentia ad īfinitas formas: nūq̄ tn̄ ſimul erit ſub īfinitis formis: ſed hꝯ potentialitas ſolum reſpicit actum in fieri: ſed potētia ſm formā reſpicit actū perfectū ꝛ in facto eſſe. qꝛ ergo diuidi ꝛ accedere ad partialitatem eſt accedere ad modū mā̄e: augeri vō ꝛ accedere ad totalitatem eſt accedere ad modū forme. iō po ͣ illa: qua ꝯtinuum diuidit̄: eſt ſm mām̄: ꝛ reſpicit actū in fieri. ꝓpter qđ nō opꝫ ſi cōtinuū poteſt diuidi in īfinitū: ꝙ aliqn̄ ſit actu diuiſum in infinitū: qꝛ hꝯ potētialitas: cū ſit ſm māꝫ: nō reſpicit actū in facto eſſe: ſed ſi magnitudo poſſit augeri in īfinitū: qꝛ hꝯ potentialitas eſſet ſm formā: ꝛ reſpiceret actū cōpletū: qꝛ fruſtra eſſet po ͣ: niſi poſſet poni in actu: reſpectu cui⁹ dr̄: ſi eſſet in nā po ͣ ad augmētum in infinitum: qꝛ vt dcm̄ eſt: talis potentialitas reſpicit actum cōpletum: ꝛ in facto eſſe opꝫ ꝙ eſſet dare magnitudinē aliq̄ actu infinitā: qđ declarare volebam⁹. ¶ Qꝛ vero obijciebat̄ de numeris pꝫ ꝙ nō ē ſimile. Qꝛ aūt addebat̄ de potentialitate: vt pl'ies replicatum eſt: ſicut aliquid eſt poſſibile: ſic pōt poni in actu: vt ſi eſt poſſibile reſpectu actus in fieri: ponet̄ ſic in actu: ſi reſpectu actus in facto eſſe: ponet̄ in actu tali: ꝛ in actu ſimplr̄. qꝛ ḡ potentialitas nūq̄ vlr̄ fruſtratur a ſuo actu: lꝫ fruſtrari poſſit in h vel in illo: ſi eēt in nā potentia ad augmentū infinitū: qꝛ talis potentialitas eſſet ſm formā: ꝛ reſpiceret actū ſimplr̄: qꝛ hꝯ potētialitas vlr̄ fruſtrari nō pōt: de neceſſitate eēt dare magnitudinē aliq̄ actu infinitam. ¶ Deinde cum dicit.

L.c.61. ¶ Quoniam ꝛ plato ꝓpter hoc infinita duo fecit: qꝛ ꝛ in augmentū videt̄ excellere ꝛ infinitum abire ꝛ ānihilationem: faciens tamen duo nō vtitur duobus. Neq3 eniꝫ in numeris ſm diuiſionem infinitum eſt. Unitas eniꝫ minimū eſt. Neq3 in augmentuꝫ. Uſq3 nāq3 decem facit numerum.

¶ Specialiter deſcendit ad increpationem platonis. d. qm̄ ꝛ plato ꝓpter hoc. ſ. ꝙ eſt duplex infinitum. vnum ſm augmentum in numeris. aliud ſm diuiſionē in cōtinuis: ꝓpter hoc. ſ. plato facit duo infinita. ſ. magnum ꝛ paruum. magnū enim videtur excellere: ꝛ infinitū habere augmentuꝫ. paruum autem vadit in infinitum ad nihilationē: ꝛ ad detrimentum: ꝛ ad diminutionē. lꝫ ergo ſit ita: tn̄ reprehenſibilis eſt: quia ſic duo infinita faciens: nō tamen vtitur bis duobus: quia in numeris ſ3 ipſum non eſt infinitum ſm diuiſionē: quia vnitas eſt ibi minimum: neq3 eſt ibi infinitas in augmentū. Nam plato nō facit numerū niſi vſq3 ad. x. ꝛ ab illo in antea ſm ipſū nō creſcit numerus: ſed eſt replicatio accepti. Reprehenſibilis ergo erat plato: qui cū faceret duo īfinita: nō vtebat̄ eis vt debebat.

Lectio. XIIII. T.c.62.

¶ Accidit aūt cōtrariū eſſe infinitum q̄ ſicut dicunt. Nō enim cuius nihil eſt extra: ſ3 cuius ſemper aliquid eſt extra: hoc infinitum eſt.

¶ Poſtq̄ phs̄ premiſit quedam per que declarari habꝫ diffinitio infiniti. in parte iſta ponit diffinitionē eius. Circa qđ tria facit: qꝛ p̄ facit qđ dictū eſt. ſcđo aſſignat rōnē dictoꝝ eoꝝ: q̄ dicunt̄ de infinito. tertio ſoluit ad illas gnq3 rōnes ſupius factas: ꝑ q̄s oñdebat̄ īfinitū eē. ſecūda ibi. (Secūdū rōnē aūt) tertia ibi. (Reliquū āt eſt.) Ponendo aūt diffinitionē de infinito oſtendit ecōtrario diffiniendū eſſe: q̄ antiqui dixerūt. antiq aūt dupliciter deſcripſerūt ipſum. p̄mo ſic. infinitum eſt extra qđ nihil eſt. ſecundo ſic. infinitū eſt: qđ oīa ꝯtinet: duo ḡ facit: ſm ꝙ has duas diffinitiões īꝓbat: oñdens infinitum deſcribendū eſſe mō oppoſito: q̄ antiq deſcripſerunt: p̄mo ḡ oñdit infinitū nō eſſe extra qđ nihil eſt: ſed ex̄ qđ aliqd eſt. Secūdo oñdit īfinitū nō eſſe ꝯtinēs oīa ſed eē quoddā ꝯtētū. ſcđa ibi. (Qm̄ hinc accipiūt.) Circa p̄mū duo facit: qꝛ p̄ ꝓponit qđ itēdit. ſcđo ꝓbat qđ dixerat ibi. (Signū aūt ē.) Dicit ḡ. ꝙ accidit īfinitū eē ꝯriū: q̄ ſic antiq dicūt: Nō. n. īfinitū ē id: x⁹ nihil ē ex̄: ſ3 h ē īfinitū: x⁹ ſemꝑ aliqd ē ex̄. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Signū aūt eſt: ꝛ nāq3 ānulos dicūt infinitos vt habentes circulationē: qꝛ ſemꝑ ē extra accipere: ſm ſimilitudinē quādā dicentes: nō tn̄ ꝓprie. Oꝫ. n. ꝛ h eē: ꝛ nō aliqn̄ idē recipi. In circlo āt nō ſic fit: ſ3 ſꝑ qđ ē ꝯn̄r ſolū alterū.

¶ Probat qđ dixerat. Circa qđ tria facit: qꝛ p̄ ꝓbat h ꝑ ſignū: ſcđo ꝑ rōnē. 3° ex his q̄ dixerat oñdit parme. melius dixiſſe q̄ melliſ. ſecūda ibi. (Infinitū quidē.) tertia ibi. (Uñ meli⁹ opinandū.) dicit ergo. ꝙ ſignū eſt ꝙ īfinitū eſt id c⁹ ſemꝑ eſt aliqd ex̄: qꝛ ānulos dicunt eſſe infinitos: vt habentes ſuppoſitionē: ideſt ſupponētes: qꝛ ſꝑ in ānul: ꝓpter coꝝ circulationē eſt aliqd ex̄ accipere. ſꝑ enim in ānul pōt accipi ps poſt ptē: ꝛ nūq̄ finietur talis acceptio. addit aūt ꝙ ſ3 ſilitudinē quādā: ñ tn̄ ꝓprie ſunt dicentes ānulos eē īfinitos. opꝫ aūt in infinito eē hoc: ꝙ ſꝑ aliqd ibi reſtat accipiendū: ita tn̄ ꝙ non ſit ibi aliqn̄ idē repeti: in circulo aūt non ſic fit: ſ3 in eo ſꝑ eſt alterū ſolū qđ ē ꝯn̄ter: pars. n. que īmediate ꝛ ꝯn̄r ſe hꝫ ad ptē aliā: eſt altera ab ipſa. aliquo ḡ mō ī circulo accipit̄ alteꝝ: qꝛ ſi dꝫ ꝯtinuari circuit⁹ in īfinitū: non ſꝑ accipiet̄ ſimplr̄ alteꝝ: ſed pluries recipiet̄ idē.

Dubitaret forte aliqs: qꝛ cū ſuꝑius phs̄ dixerit rōnabilr̄ dictū eē ꝙ īfinitum habeat rōnē p̄ncipij: ꝛ ꝙ oīa cōtineat: vr̄ hic ꝯdicere ſibi: cū velit īfinitū nō ꝯtinere oīa: nec eē id: ex̄ qđ nihil eſt: ſed ex̄ qđ ſꝑ aliqd eſt. Dub. p ͣ ¶ Dōm ꝙ antiqui poſuerūt īfinitū eſſe actu: quo poſito vr̄ eē bn̄ dictū: ꝙ ſit ex̄ qđ nihil ē. ſed cū īfinitū nō poſſit eē in actu cōpleto: ſed in actu in fieri: qꝛ in oī motu: ꝛ in oī fieri eſt aliqd acceptuꝫ: ꝛ aliqd reſtat accipiēdū īfinitū ſ3 ꝙ hꝫ eē: qꝛ nō hꝫ eē ī actu ꝯpleto: ſ3 in po ͣ: ꝛ in fieri: ſꝑ in eo reſtat aliqd accipiēdū: qꝛ totum acceptū ſm ꝙ hꝯ finitū eſt: iō enī ē īfinitū ī diuiſiōe: qꝛ ſꝑ reſtat aliqd vlteri⁹ diuidendū. Si. n. poſſet aliqd totaliter diuidi: ꝯſūmaret̄ ei⁹ diuiſio: ꝛ nō eēt īfinitū ſm diuiſionē. ſic ēt iō eſt aliqd īfinitū appoſitione: qꝛ ſꝑ reſtat aliqd ei apponēdū. ſi enim conſūmari poſſet: ei⁹ appoſitio nō eſſet īfinitū appoſitione. antiq ḡ phi: qꝛ crediderūt īfinitū eſſe tale reſpectu actus in facto eē. diffinierūt ipſū eſſe id ex̄ qđ nihil eſt. Cū ḡ īfinitū nō recipi

at actū in facto esse:sed actū in fieri:qꝛ in oī fieri vlteriꝰ
aliquid restat accipiendum.ꝭm rei veritatē melius di/
xissent antiq dicēdo īfinitum esse id cuiꝰ semꝑ aliquid
ex̄ est.q̄꜆.cuiꝰnihil est ex̄.sicut enim habitibus presenti/
bus in mā cessat motus:ꝛ qn̄ nihil vlteriꝰ restat acipiē
dum cessat fieri:ꝛ non est vlteriꝰ fieri:sic qꝛ infinitū re/
spicit actū in fieri:si nihil eius eēt ex̄:ꝛ si nō restaret ali
quid vlteriꝰ accipiēdū:cessaret īfinitas:ꝛ nō eēt vlteriꝰ
infinitū:ſꝫ magis eēt finitū ꝛ ꝯsūmatū. ¶ Deīn cū dic̄.

T.c.63. ¶ Infinitū quidē igit̄ hoc est:cꝰ ꝭm q̄ntitatē ac
cipientibus semꝑ ē aliquid accipere extra. Cu
ius aūt nihil est extra:hoc perfectuꝫ est ꝛ totū.
Sic enim diffinimus totuꝫ:cui nihil abest:vt
hominē totū:aut archā. Sicut aūt singulare:
sic ꝛ qđ ꝑprie:vt totuꝫ:cuius nihil est extra.
Cuius aūt absentia extra est:non oē est : cum
T.c.64 absit. ¶ Totū aūt ꝛ perfectū:aut idem peni/
tus:aut proximum ꝭm nām est. Perfectum
āt nullū nō habēs finē. Finis aūt terminꝰ ē.

¶ Probat hoc idem per rōnē.ꝛ dicit.ꝙ infinitū qdē igr̄
est hoc:cuius q̄ntitatē accipiētibus semꝑ est aliquid ac/
cipere ex̄:cuiꝰ aūt nihil est extra ħ non est infinituꝫ:sed
magis est finitū ꝑfectum ꝛ totū.sic enim diffinimus to
tum:cui nihil abest:vt hominē totum:aut archam totā
dicimꝰ esse:qn̄ nihil deest ibi de rōne hoīs vel de rōne
arche.sicut aūt totū singulare totū aliquid:vt totuꝫ ho
minem:aut totā archam dicimꝰ:qn̄ nihil eis deest:sic ꝛ
qđ est ꝑprie:vt qđ est totū vniuersal'r est:cuius nihil est
extra.vñ vniuersum ꝑprie dicit̄ totum:qđ extra ipsum
nihil est.cuius autē absentia ex̄ est non est omne:idest
nō est totū:cū absit:idest cuꝫ desit ei aliquid:quia ergo
totum ꝛ perfectum:aut est idem penitus:aut ꝓximū ſꝫ
materiaꝫ.perfectum aūt nullū est nō habens finē:finis
aūt terminus est.ḡ totū ꝛ ꝑfectuꝫ dicunt quid termina
tum.ꝛ qꝛ id cuius nihil est extra.est totū ꝛ perfectum.ḡ
tale nō est infinitū:vt dixerūt antiq:sed finitū ꝛ termi/
natum. ¶ Nota aūt vim rōnis huius in hoc consistere:
qꝛ oppositoꝝ opposite sunt diffinitiones ꝛ descriptōes:
qꝛ ergo cōpletum ꝛ perfectū:siue habens finem ꝛ termi
natum dr̄ opposite ad īfinitū:huiꝰ ꝛ illius opposite erūt
diffinitiones.cum ergo perfectum ꝛ cōpletū sit ideꝫ qđ
totum vel proximū ei:qꝛ totuꝫ est cuius nihil est extra:
ꝑfectum ꝛ cōpletuꝫ erit id cuius nihil est ex̄.si ḡ ꝑfecti
ꝛ completi ꝛ īfiniti est ꝯria diffinitio:qꝛ ꝑfectum est id
cuiꝰ nihil est ex̄.infinitū q̄si mō ꝯrio erit id cuius semꝑ
est aliquid extra. ¶ Notandum aūt ꝙ ait totum ꝛ per/
fectum vel esse idem penitus:vel proximū ꝭm naturā:
qꝛ in itelligentijs ꝛ substantijs separatis magis ꝑprie
reperitur ratio perfecti q̄꜆ ratio totius:iđ ꝑfectum non
per oēm modum est idem qđ totū:sed habet magnā af/
finitatem ꝛ similitudinē cū ipso. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Unde melius opinandū ē parmenideꝫ mel/
lisso dicere. Hic qdē eniꝫ īfinitū totū dicit. To
tum aūt finiri a medio eque pugnās. Nō eniꝫ
sic̄ linū lino est ꝯtinuare oī ꝛ toti īfinitum.

¶ Ex his que dixerat ostendit parme.melius dixisse q̄꜆
mellis. dicens ꝙ melius est opinandū parmenidem di/
cere melius mellisso.hic quidem enim:idest mellis.di/
cit totū.i.vniuersum infinitum:sed parmenides.sup.di
cit totū finiri a medio eque pugnans:idest eque distās:
posuit enim parmeni.totum vniuersum esse circulare:
ꝛ eque distare a medio:ꝛ esse qd finitū:ꝛ in hoc melius
dixit q̄꜆ mellis. Non enim infinitū est cōtinuare toti:si
cut linuꝫ est cōtinuare lino:qꝛ ergo totalitas ꝛ ꝑfectio
non ꝯtinuat̄ infinitati:sed repugnat ei:ꝑmeni.ḡ totum
ꝛ vniuersuꝫ n̄ posuit īfinitū:ſꝫ finitū:dixit meliꝰ q̄꜆ mel/
lis. q posuit ipsum infinitū.toti enim vr̄ repugnare īfi/
nitas:ꝛ est ei cognata finitas. ¶ Notādū aūt fuisse pro/
uerbiū antiq̄ꝝ:qn̄ aliqn̄ duo erāt cognata ꝛ cōsequēter
se hn̄tia:dicebant̄ ꝯtinuari ꝛ cōnecti:sic̄ linū cōtinuat̄
lino. In filo.n.qđ est qd ꝯtinuū:linū lino ꝯnectit̄:ꝛ cōti
nuat̄.volēs ergo phs ondere ꝙ īfinitū ꝛ totū nō habēt
cōnexionem adinuicē:sed repugantiā:ait:ꝙ totū nō cō/
tinuat̄ infinito:sicut linum lino.

Dubitaret forte aliqs:vtꝝ īfinitū hēat rōnē to/ Dub. pª
tius. ¶ Dōꝫ ꝙ cū omne habēs ꝑtes
sit qđdā totū:qꝛ oē īfinitū hꝫ ꝑtes:oꝫ oē īfinitū:accipiē/
do īfinitū:vt hic de eo loqmur:esse qđdā totū:siue.n.īfi/
nitū ponat̄ in actu simpl'r:vt posuerūt antiqui:siue po/
natur esse in poª:vt ait phs:semꝑ dicit qd q̄ntuꝫ.ꝛ qꝛ de
rōne q̄nti ē hr̄e ꝑtes:ꝛ eē qd diuisibile:oē īfinitū ē qđdā
totū:lꝫ ergo sꝑ īfinitū sit qđdā totū:tn̄ si de infinito loq
volumꝰ ꝭm veritatē:accidit īfinito ꝙ sit totū.īfinitū.n.
lꝫ sit totū qđdā:tn̄ vt īfinitū est nō hꝫ rōnē totiꝰ:sed hꝫ
magis rōnē ꝑtis.sic enim imaginari debemꝰ:ꝙ sicut in
motu ꝛ in fieri est aliqd acceptū:ꝛ aliqd restat accipien
duꝫ:ꝛ talia magis accipiunt̄ respectu accipiēdi q̄꜆ re/
spectu accepti:sic ī īfinito:qꝛ dic̄ actū ī fieri:ꝑut ponit̄ ī
actu:aliqd ē acceptū:ꝛ aliqd restat accipiēdū:ꝛ forma/
liꝰ sumit̄ īfinitas respcū accipiēdi q̄꜆ respcū accepti:tn̄
acceptū ſꝫ ꝙ hꝫ dic̄ qd finitū.qꝛ ḡ īfinitū rōne accepti
dr̄e pōt qđdā totū:rōne tn̄ accipiēdi hꝫ rōnē ꝑtis.cū igr̄
īfinitū magis dicat̄ rōne accipiendi q̄꜆ rōne accepti ꝭm
ꝙ hꝫ est:magis hꝫ rōnē ꝑtis q̄꜆ rōnē totiꝰ.vr̄ eni esse de
rōne totiꝰ extra qđ nihil est. Sed de ratione partis ē ex̄
quā aliquid est:ꝛ qꝛ respectu accipiendi īfinitū est:cuiꝰ
aliquid ex̄ est:si infinitū ꝭm ꝙ hꝫ magis dicit̄ respectu
accipiēdi q̄꜆ respectu accepti:sequitur ꝙ magis habeat
rōnē ꝑtis q̄꜆ totiꝰ:lꝫ ḡ īfinitū possit esse totū:tn̄ ꝭm ꝙ hꝫ
nō habet rationē totius:sed partis.

Alterius forte dubitaret aliqs:si eēt dare īfinitū Dub.
in actu:vt posuerūt antiqui:vtrū q̄libꝫ
ꝑs infiniti eēt īfinita. ¶ Dōm ꝙ īter ꝑteꝫ ꝛ totū dꝫ esse
q̄dam determinata ꝓportio. Si ḡ ꝑs sumat̄ ꝑprie:nūq̄
īter ꝑtē ꝛ totū ē īfinita distātia:ꝛ ide ē ꝙ oīs ꝑs sumpta
in aliquo nūō determinato: vel reddit totū:vel plus q̄꜆
totū.vñ ꝛ mathematici oēm ꝑtē esse aliquotaꝫ dixerūt:
vel nō aliquotā:appellantes ꝑtē aliquotā:que aliq̄ties
sumpta reddit pūctal'r totū:nō aliquotā aūt.que reddit
plus q̄꜆ totū:sic āt sumēdo ꝑtē q̄libꝫ pars īfiniti ē īfini/
ta:qꝛ nullū finitū sumptū aliq̄ties.i.in aliq̄ nuō deter/
minato reddit īfinitum: ꝛ multo minus reddit plus q̄꜆
īfinitū.sic ergo accipiēdo ꝑtē:q̄libet ꝑs īfiniti ē īfinita:
ſꝫ si vellemꝰ accipe ꝑtē large:vt diceremꝰ esse ꝑtē qđ in
īfinitū distat a toto:ꝛ qđ īfinities sumptū reddit totū:
sic in infinito signare partem infinitam non est incon/
ueniens.vnde ꝛ philosophus aliquando dicit: quālibet
partem infiniti esse infinitam:vt patuit in primo huiꝰ:
cum disputabatur contra Anaxa.aliquando vero ait:ꝙ
ab infinito potest abscindi pars finita:vt patet in ꝑmo
celi ꝛ mundi:ꝛ vt patebit in lectione sequenti.quomo/
do autem vtrūqꝫ horum habeat veritatem potest esse
per habita manifestum.

Alterius forte dubitaret aliqs:dato ꝙ ꝑprie ac/ Dub.
cipiēdo partē:quelibet pars infiniti sit
īfinita:vtrū īfinitū talē ꝑtē habeat. ¶ Dōꝫ ꝙ nō.oīs.n.

pars talis vel est aliquota: que in aliquo numero determīato sumpta reddit pūctaliter totū: vel est non aliquota: que ī aliquo numero sumpta reddit plus q̄ȝ totū. partem. n. aliquotam infinitum habere non pōt: qꝛ oīs talis pars: sic est situata in toto ꝙ ſm aliquem determinatuȝ numerum distat ab extremitatibus ipsius totius: ⁊ qꝛ h̄ reperiri non potest nisi in q̄ȝtitate finita ⁊ in quātitate habēte extrema: nullū īfinitū habere pt partez aliquotā que in aliquo numero dterīato sumpta reddit pūctaliter totū: ⁊ multo minꝰ h̄re poterit ptē nō aliquotā q̄ aliquotiēs sumpta redderet plus q̄ȝ totū. dato g̃ ꝙ eēt īfinitū ī actu: vt posuerūt antiq: nō h̄ret ptē ꝑprie sumptam. sed si talē ptē h̄ret q̄libet talis ps eēt īfinita: decēs. n. eēt ꝙ sicut tale īfinitū nō ꝑprie eēt totuȝ nec pfectum sic ēt nec ꝑprie ptē h̄ret. si g̃ eēt īfinitū ī actu h̄ret ptē improprie q̄ sumpta ī numero īfinito redderet totū: ſȝ nō h̄ret ptē ꝑprie q̄ sumpta aliquotiēs vel in aliquo nūero dterminato redderet totū vel plus q̄ȝ totū. ℭ Deide cū dic.

T.c.6… ℭ Qm̄ hinc accipiunt dignitatē de infinito: qđ est oīa ꝯtinēs: ⁊ oīa in seipso h̄ns: ꝑpter id qđ habet similitudinem quādam cum toto.

ℭ Ostēso īfinitū nō eē id cuius nihil ē ex: vt diffiniuerūt antiq: sed eē id cuiꝰ aliqd est ex. ostēdit īfinitū nō h̄re rationē ꝯtinētis: vt dixerūt antiq: ſȝ magis h̄re rōnē ꝯtenti. Circa qđ duo facit: qꝛ p̄ facit qđ dcm̄ ē. scđo ex hīs q̄ dixerat specialr descēdit ad icrepationē platōis ibi. (Qm̄ si ꝯtinet.) Circa p̄mū tria facit. qꝛ p̄ ostēdit vn̄ moti fuerūt antiq: vt ponerēt īfinitū h̄re rōnē ꝯtinentis: qꝛ credebant ipm h̄re rōnē totiꝰ. scđo ꝓbat ꝙ īfinitū nō ꝑprie hȝ rōnē totiꝰ. tertio ex hoc ostēdit ꝙ īfinitū nō hȝ rōnē ꝯtinētis: sed ꝯtēti. scđa ibi. (Est. n. īfinitū.) Tertia ibi. (Et nō ꝯtinet.) Dicit g̃ ꝙ hinc accipiūt antiq dignitatē ⁊ regulā đ īfinito ꝙ ē oīs ꝯtinēs: ⁊ ꝙ ē oīa ī seipso h̄ns ꝑꝑ id ꝙ hȝ. i. ꝙ vr̄ h̄re quādā si͞litudīez cū toto. credebant. n. antiqui infinitum habere rationem totius. ideo posuerunt ipsum omnia continere. ℭ Deinde cū dicit.

ℭ Est. n. infinitum perfectiōis materia magnitudinis: ⁊ qđ potentia totū est. Actu vero nō. Diuisibile autem est in diuisionē ⁊ in oppositam appositionem. Totum autem ⁊ finitum non secūdum se sed secundum aliud.

ℭ Improbat h̄ ostendens infinitum non habere rationē totius dicens. ꝙ infinitum est materia perfectionis: ⁊ magnitudinis: qꝛ respectu perfectionis magnitudinis ⁊ respcū totiꝰ est sicut mā ⁊ sicut poª. iđ subdit ꝙ īfinitū ē poª totū: actu vero nō. Qr aūt īfinitū sit poª totū pȝ. qꝛ īfinitū ꝑut est diuisibile ad ꝯsumptōez se hȝ ad oppositaȝ appositionez. ꝑut. n. ī īfinitū fit diuisio ī ꝯtinuis ꝑ oppositū ī īfinitū fit augmentū ⁊ appositio ī discretis. si g̃ diuisio ī ꝯtinuis ſꝑ est ī poª: qꝛ nūq̄ȝ termīatur appositio ⁊ augmētū ⁊ totalitas ī discretis ſꝑ erit ī poª ⁊ nūq̄ȝ terminabit totū. g̃ ē īfinitū nō ſȝ se. i. ſȝ ꝑpriaȝ rōnē: ſȝ ſȝ aliud. infinitū. n. ſȝ ꝙ hꝫ ⁊ ſȝ ꝑpriā rōnē dic̄ nō gd ī actu: ſȝ gd ī poª: ⁊ ſȝ se nō hȝ rōnē totiꝰ. ℭ Notādū āt ꝙ cū vnū ⁊ idē possit eē finitū ⁊ īfinitū aliter ⁊ aliter sumptū: vnū ⁊ idē poterit eē totū ⁊ nō totū aliter ⁊ aliter acceptū. si g̃ infinitū ē totū. h̄ nō ē ſȝ se ⁊ vt hȝ rōnē īfiniti: ſȝ ſm aliđ ⁊ vt hȝ rōnē finiti: qꝛ vt dcm̄ ē idē p̄t eē finitū ⁊ īfinituȝ aliter ⁊ aliter acceptum. ℭ Deinde cuȝ dicit.

T.c.66 ℭ Et non continet: sed ꝯtinet̄ inquātū est īfinitū. Unde ignotū est īquātuȝ est īfinitū. Speciem aūt nō hȝ materia. ℭ Ergo manifestuȝ ē ꝙ magis in partis rōne sit infinitū q̄ȝ in totius: pars. n. materia totius est sicut es statue.

ℭ Ex hīs q̄ dixerat ostēdit ꝙ īfinitū nō hȝ rōnē ꝯtinentis: ſȝ ꝯtēti. d. ꝙ īquātū aliqd ē īfinitū nō ꝯtinet: ſȝ continet̄. vn̄ ignotū est īquātū est īfinitū ⁊ ſȝ ꝙ hꝫ est mā ⁊ nō hȝ spēȝ. i. finē ⁊ pfectiōez. g̃ māifestū est ꝙ īfinitū magis sit ponēdum ī ratione partis q̄ȝ in ratione totius: qꝛ materia est quasi pars totius: sicut es est pars statue. infinitū ergo: qꝛ accedit ad rōnē materie: ⁊ dicit gd ī poª: nō hȝ rōnem totius ⁊ ꝯtinentis: ſȝ rōneȝ ptis ⁊ ꝯtenti. cuius contrariū dicebant antiqui. ℭ Deinde cū dicit.

ℭ Qm̄ si ꝯtinet autem ī sensibilibus ⁊ in itelligibilibus magnū ⁊ paruū oportuit ꝯtinere intelligibilia. incōueniens aūt ⁊ impossibile ignotū ⁊ indeterminatū ꝯtinere ⁊ determinare.

ℭ Ex hīs que dixerat specialiter descēdit ad increpationem platonis ⁊ dicit: ꝙ si magnum ⁊ paruū cōtinet ī sensibilibus ⁊ itelligibilibus. plato. n. posuit īfinitū tam in sensibilibꝰ q̄ȝ ī itelligibilibus: ⁊ qꝛ īfinituȝ dicebat habere rōnem continentis: magnum ⁊ paruum que dicebat infinita dicebat cōtinere īsensibilia ⁊ itelligibilia. oportuit ergo eum dicere īfnitum continere ītelligibilia. icōueniens est autem ⁊ impossibile huiusmodi dictuȝ. s. infinitū: qđ est ignotū ⁊ īdetermiatū: ꝯtinere ⁊ dtermiare intelligibilia q̄ sūt nota ⁊ determiata. Lec. XV.

Secundum rōnem autem accidit: ⁊ qđ ē secūdū appositionē nō eē videri infinitū: sic vt omnem excellat magnitudinē. In diuisione āt esse: ꝯtinet. n. sicut mā intus ⁊ īfinitū: ꝯtinet aūt species. T.c.67

ℭ Ostenso quomodo habet esse īfinituȝ ⁊ gd est īfinitū. in parte ista ex iam dictis ostendit rationabilia esse que de infinito dicuntur. Circa qđ duo facit: qꝛ p̄mo facit qđ dictum est. secundo qꝛ crederet aliquis ꝙ ratio īfinitatis eodem modo reperiretur in omnibus: ostendit ꝙ diuersa diuersimode participant rationē infiniti ibi. (Infinitum autem non ideȝ). ℭ Ad euidētiam prime partis sciendum ꝙ īfinitum reperitur in continuis ſm diuisionem: non ſm augmentū. In numeris autem econuerso. duo ergo facit: qꝛ primo ostendit rationabile esse: qꝛ in continuis itur in īfinitum ſm diuisionem ⁊ nō ſȝ augmentum. secūdo ostendit rationabile esse ꝙ numeri augmētentur in īfinitū ⁊ non magnitudīes ibi. (Rationabiliter autem est.) Dicit ergo ꝙ ſm rōnez accidit ꝙ ſm appositionem nō esse īfinitū: vt oēm excellat magnitudinez. In diuisione autem oportet esse processum in īfinitum. h̄ autem est rationabile: qꝛ materia continetur intus ⁊ est sicut infinitum ⁊ īdeterminatum: species autem. i. forma cōtinet: ⁊ est sicut quid finitum ⁊ determinatum. ergo ſm augmētum: qꝛ accedimus ad totum ⁊ ad formaȝ: debet esse statꝰ: ⁊ non debet esse processus in infinitum. ſm diminutionem vero: qꝛ accedimus ad māṁ: q̄ est gd indeterminatū ⁊ īfinitū: nō dȝ eē ibi statꝰ sed dȝ ibi eē ꝓcessus in īfinitū. ℭ Deide cum dicit.

ℭ Rationabilr̄ autē est ⁊ in numero qdē vnuȝ minimū eē terminū: ad plus aūt semꝑ oēȝ excellere multitudinē. In magnitudinibꝰ āt ecōtrario. In minus qdē excellere oēm magnitudinē: sed in maiꝰ nō eē magnitudinē infinitam. T.c.68.

ℭ Ostendit rōnabile esse ꝙ in numeris ſm augmētū est ꝓcessus in īfinitū. nō aūt ſȝ diminutionē. ī magnitudi

nib⁹ vero ecōuerso:circa h̄ aūt duo facit:q₂ p̊mo ꝓponit qđ ītēdit. scđo manifestat qđ dixerat ibi. (Cū āt.) Dicit ergo. ꝙ rōnabilr̄ est ꝙ ī numeris qđē ad minimū est esse terminū. Ad plus aūt. i. ſ₃ augmētū nō ꝯtigit esse terminū:sed ꝯtigit semꝑ excellere oēm multitudinē:ī magnitudinib⁹ āt ecōtrario:in min⁹ qđē ꝯtigit excellere oēm magnitudinē:ſ₃ ī maius nō ꝯtigit posse esse magnitudinē īfinitā. h₃.n. ꝯtinuū statū ī augmētū. ¶ Deinde cū d.

¶ Causa autē est:q₂ vnum est indiuisibile cum vere vnum sit:vt homo vnus hō:ꝛ nō multi. Numerus autē est vno plura ꝛ quelibet q̄dā. Quare necesse est stare ad indiuisibile. Duo nāq₃ ꝛ tria denominatiua nomina sunt:similiter ꝛ aliorum numerorum vnusquisq₃.

¶ Manifestat qđ dixerat. Circa qđ duo facit:q₂ p̊ māifestat qđ dcm̄ ē ī numeris. scđo in magnitudinib⁹ ibi. (In magnitudinib⁹ āt.) Circa p̊mū duo facit ſ₃ ꝙ duo dclarat q̄ premiserat de numeris. p̊.n. ostēdit ꝙ numer⁹ h₃ statum in min⁹. scđo ꝙ nō h₃ statū in plus ibi. (In plus aūt semꝑ.) Dicit ergo. ꝙ cā āt q̄re statū h₃ numerus in min⁹ est:q₂ vnū est īdiuisibile qđcūq₃ sit hꝫ vnum: vt hō dr̄ vnus hō:q₂ ſ₃ ꝙ hꝫ est īdiuisibilis ꝛ nō ē multi homines. Numer⁹ āt sꝑ est plura vno ꝛ q̄libet numerus ē quidā vnitates. si g̊ numerus ē ex vnitatib⁹ resoluet̄ ī vnitates cū igr̄ ꝑuentū erit ad vnitates nō ꝓcedit vlteri⁹ diuisio. q̄re necesse ē stare ad īdiuisibile. i. ad hꝫ vnitates que sunt īdiuisibiles. Q2 aūt q̄libet numerus resolui habeat in vnitates p₃:q₂ duo nāq₃ ꝛ tria ꝛ silr̄ aliorꝝ numerorꝝ vnusq̄sq₃ sūt noīa denoīatiua ab vnitate. dr̄.n. ternarius:q₂ tres ꝯtinet vnitates. q̄ternatius āt:q₂ q̄tuor:ꝛ sic de alijs. h̄ aūt nō eēt ꝙ q̄libet nūerus denoīaret̄ ab vnitatib⁹ nisi ꝯponeret̄ ex eis ꝛ resolueret̄ ī illas. h₃ g̊ nūerus statum in minus:vt resolui valeat vsq₃ ad vnitates que sunt īdiuisibiles. ¶ Deinde cum dicit.

¶ In plus autē semꝑ est ītelligere. Infinite aūt sunt decisiōes magnitudinis. Quare potētia quidez est. Actu vero nō:sed semꝑ excellit acceptum oēm multitudinem determinatā. Sz non seꝑabilis est hic numerus a decisione neq₃ manet infinitas:sed fit semper sicut ꝛ tempus ꝛ numerus temporis.

¶ Ostēdit ꝙ numerus nō h₃ statū ī plus. ꝛ dicit. ī plus āt numerus nō h₃ statū:ſ₃ semꝑ est intelligere maiorē numerꝝ. īfinite.n. sunt decisiōes magnitudinis. i. ꝯtinui. si ergo ex diuisiōe ꝯtinui causat̄ augmētum ī numeris. q₂ ꝯtinuū p̄t diuidi ī īfinitū:numerus augeri poterit ī īfinitū:nūq₃ tn̄ erit numerus actu īfinitus:q₂ ꝯtinuū nūquā erit actu diuisuz ī īfinitū. iđ subdit. ꝙ po^a ē hꝫ īfinitum: actu v̊o nō ē:sed ī nūeris accipiēdis:siue qđ ē acceptū in po^a:semꝑ excellit oēm multitudinē determīataz: addit aūt ꝙ hic nūerus q sic crescit ī īfinitū nō est seꝑabilis ā decisiōis. i. a diuisiōe ꝯtinui:neq₃ hꝫ īfinitas manet. i. non respicit actū ī facto eē:ſ₃ fit semꝑ. i. semꝑ respicit actū in fieri:sicut tp̄s ꝛ nūerus. i. sicut tp̄s ꝛ motus q̄ respiciunt actū ī fieri nō ī facto eē. ¶ Notādū aūt ꝙ vt supra dicebat̄ īfinitū nō p̄ōt poni ī actu ꝯpleto:sed p̄t poni ī actu:sicut dies ꝛ agon:ꝛ q₂ talē actū dicit tp̄s ꝛ mot⁹ q ē aliquo mō numerus tp̄is: vt ī quarto patebit. iđ dr̄ īfinitū nō eē in actu:nec manere:ſ₃ fieri sicut tp̄s ꝛ numerus tp̄is.

Dub. p̊ **Dubitaret** forte aliq̄s. vtꝝ hic nūerus q vadit ī infinitū separari possit a decisiōe cōtinui. ¶ Dō₃ ꝙ nūerus de quo hic loq̄tur ē sp̄ēs quātitatis. vnitates g̊ ꝯponētes talē numerꝝ ꝑtinēt ad genus quātitatis. Nō.n. dicere possum⁹:ꝙ vnū qđ ē p̊ncipium numeri:ꝛ qđ īgredit̄ ꝯpositionē nūeri:dicat formā substātialē ꝛ maz vel aliq̄d ī genere subē. Sed dic̄ aliq̄d ī genere quātitatis. nihil āt īuenim⁹ ī genere quātitatis:qđ possit dare rei ꝙ sit q̄d vnū nisi q̄ntitas ꝯtinua. realr̄.n. nisi vellemus fingere:nō possum⁹ dicere ꝙ vnū:qđ ē p̊ncipium nūeri:sit aliquid aliđ q̄₃ ꝯtinuū:nō tn̄ sub eadē rōne est vnū ꝛ ꝯtinuū:q₂ g̊ idē realr̄ a seipso seꝑari non p̄t:vnitates ꝯponētes nūerꝝ a ꝯtinuis seꝑari nō possunt. nihil.n. aliud sūt hꝫ vnitates nisi ꝯtinua īcercisa. si g̊ īpossibile ē seꝑari numerum ab vnitatibus: impossibile est separare ipsum a decisione continui.

Dub. 2ᵃ **Alterius** forte dubitaret aliq̄s. q₂ si vnū:qđ ē p̊ncipiū nūeri:ē idē qđ ꝯtinuū:vel qđ q̄ntitas ꝯtinua:cū ꝯtinuū sꝑ đ se sit diuisibile: vnū đ se ē diuisibile. nō g̊ nūerus habz statū ī min⁹:q₂ nō ē resoluere nūerū vsq₃ ad īdiuisibilia:cū ostēsuz sit ipsas vnitates de se eē diuisibiles. ¶ Dō₃ ꝙ si vnū vel ꝯtinuū eandē rē vel cādē formā ꝛ ꝑfectionē dicūt:nō tn̄ h̄ ē sub eadem rōne. Sz illa res q̄ ē ꝯtinuū ꝓut ꝑficit. id ī quo ē ꝑ cōparatōez ad ꝑtes meret̄ nomē ꝯtinui:ſ₃ ꝓut ꝑficit id ī quo est ī se ꝯsideratū nō ꝑ relationē ad ꝑtes dr̄ vnū qđ ē p̊ncipium numeri:inde ē g̊ ꝙ ꝯtinuū ē q̄d diuisibile:q₂ q̄c̄q̄d diuidit̄ h₃ diuidi ꝑ cōparationē ad ꝑtes. inde est et ꝙ ī diffinitiōe ꝯtinui cadūt ꝑtes. dr̄.n. ꝯtinuū cui⁹ ꝑtes copulantur ad aliquē cōem terminū:vel dr̄ ꝯtinuū qđ ē diuisibile ī sꝑ diuisibiles ꝑtes. vnū āt de se ē īdiuisibile:ꝛ ī diffōne vni⁹ nō cadūt ꝑtes:q₂ vt dcm̄ ē:res illa q̄ ē vnū. dr̄ eē hꝫ ꝓut ꝑficit aliq̄d ī quo ē:nō ꝑ relationē ad ꝑtes:vnū g̊ ſ₃ ꝙ hꝫ respicit suū subm̄. nō vt h₃ ꝑtes:nec vt h₃. eē diuisibile:bn̄ igr̄ dcm̄ ē:q₂ vnū non diuidit̄:q₂ vnū:sed q₂ ꝯtinuū. manifeste g̊ p₃ ꝙ nūerus ꝑ se h₃ statū ī min⁹:q₂ resolui h₃ ī vnitates q̄ de se q̄d īdiuisibile dicunt.

Dub. 3ᵃ **Alterius** forte dubitaret aliq̄s. vtꝝ sit aliq̄s nūerus seꝑabilis a đcisiōe ꝯtinui. ¶ Dōm ꝙ sicut distiguim⁹ duplex vnū:vnū. s. qđ ꝯuertit̄ cū ente: ꝛ vnū qđ ē p̊ncipiū nūeri:sic possum⁹ distiguere duplicē pluralitatē:vnā q̄ fit ex vnis:q̄ sūt p̊ncipiū nūeri. ꝛ aliā q̄ fit ex vnis ꝯuertibilib⁹ cū ente:verūtamē pluralitas illa cui⁹ p̊ncipiū ē vnū ꝯuertibile cū ente:nō ꝓprie dr̄ numerus:ſ₃ si hꝫ pluralitatē extēso noīe appellare vellem⁹ nūerꝝ eēt dare aliquē nūerꝝ seꝑatū a decisione ꝯtinui:q₂ hꝫ pluralitas repit̄ ī substātijs seꝑatis:sic g̊ accipiendo large nūerꝝ possum⁹ dicere ꝙ ē vnus nūerus seꝑat⁹ a đcisiōe ꝯtinui. Ali⁹ āt nō. hꝫ āt numer⁹ seꝑatus a đcisione cōtinui nō vadit ī īfinitū:q₂ respicit ꝑfectionē ꝛ formā. ipsa.n. forma rei ꝛ ip̄a entitas ē hꝫ vnitas q̄ facit ip₃ vnū qđ cōuertit̄ cū ente. Sz nūer⁹ q nō ē seꝑatus a đcisiōe cōtinui:q̄ ē sp̄ēs q̄ntitatis vadit ī īfinitū:q₂ possibile ē continuū diuidi ī īfinitū. Signāter g̊ p̄hs nō ait. nūerꝝ q̄c̄q₃ mō sumptū nō separi a đcisiōe cōtinui:ſ₃ dic̄ ꝙ hic nūerus q. s. vadit ī īfinitū a tali diuisiōe nō seꝑat̄:qđ quō sit est ꝑ habita manifestum. ¶ Deīde cū dicit.

¶ In magnitudinibus autez ꝯtrarium est. Diuiditur autē in infinita ꝯtinuuz. In maius aūt nō est in īfinitū. Quātuz.n. ꝯtingit potētia eē: ꝛ actu ꝯtigit tātūdē eē. Quare qm̄ īfinita ē nulla magnitudo sensibilis non cōtingit ois excellentiam esse magnitudinis determinate. Esset enim vtiq₃ aliquid celo maius. Tex.

¶ Ostendit ecōuerso eē ī magnitudinib⁹ numeris dicēs ꝙ ī magnitudinib⁹ ꝯtrariū ē. diuidit̄.n. magnitudo ī cō

finitũ ꝛ ĩ ĩfinitũ vt hꝫ lr̃a cõmẽt. semp. n. magnitudo est diuisibilis: ꝛ nõ hꝫ statũ ĩ min⁹: ĩ maius ãt statũ hꝫ: ꝛ nõ est ire ĩ ĩfinitũ: q꞉ quãtũ ꝯtigit aliqd eẽ magnũ po⁹ tñ cõtigit eẽ actu: quare qm̃ nulla magnitudo sensibilis ẽ ĩfinita nõ ꝯtigit. i. nõ ẽ possibile eẽ excellẽtiã oĩs ꝺterminate magnitudĩs. eẽt. n. vtiq꞉ aliqd maius celo: qḋ cõtinet totũ vniuersũ: qḋ ẽ ĩpossibile. ¶ Nõndũ ãt q꞉ vt supra dicebaẽ: po⁹ fꝫ formã respicit actũ simplr̃: ꝛ qḋ pt̃ sic esse ꝯtigit esse actu: fꝫ ğ hãc positionẽ si posset eẽ aliqd mai⁹ celo eẽt mai⁹ celo: tũ ğ q꞉ forma dicit qd finituꝫ: tũ etiã q꞉ qḋ dr̃ per respectũ ad formã dicit actũ cõpletũ. po⁹ fꝫ formã nõ sumit respectu ĩfiniti: sed po⁹ fm̃ mãꝫ ẽ ad ĩfinitũ: ꝛ nõ hꝫ ꝺterminationẽ ꝛ statuꝫ: tũ q꞉ mã dicit᷑ qd indeterminatũ: tũ ẽt q꞉ talis potẽtialitas respicit actũ ĩ fieri. cũ ğ ex diuisione ꝯtinui accedaẽ ad modum mãe: ex augmẽto vero ad totalitatẽ ꝛ moduꝫ forme: ĩ cõtinuis ẽ status in maius ꝛ nõ ĩ mĩus. ĩ numero võ ecõtrario. Nã ex diuisiõe acceditur ad modũ forme: q꞉ acceditẽ ad vnitatẽ: ex appositione vero acceditẽ ad moduꝫ mãe: q꞉ ad pluralitatẽ. iõ ecõtrario ẽ ĩ numeris ꝛ in magnitudinib⁹ q꞉ ĩ numeris ẽ status ĩ min⁹ ꝛ nõ ĩ mai⁹. ¶ Deide cũ dic̃.

T.c.70 ¶ Infinitum aũt non idẽ est in motu ꝛ magnitudine ꝛ tẽpore tãquã vna quadaꝫ nã: sed posterius dicitur ꝛ fm̃ prius. Et motus qdẽ q꞉ prior est magnitudo in qua moueẽ: aut alteratur: aut augmentaẽ. Tẽpus autem ꝓpter motum. Nũc qdeꝫ. n. vtimur his: posterius ãt tẽtabimus dicere: ꝛ quid est vnũquodq꞉: ꝛ q꞉ oĩs magnitudo sit ĩ magnitudĩes diuisibilis.

¶ Ne crederet aliqs ꝙ ĩfinitũ vniformiter reperireẽ in oĩb⁹ ostẽdit ꝙ rõ ĩfinitatis ĩ diuersis diuersimode repeririẽ. Circa qḋ tria facit: q꞉ p̃ facit qḋ dcm̃ ẽ. scḋo ostendit qḋ dicta ꝺ ĩfinito nõ ꝯdicũt mathematicis scientijs. tertio ꝺclarat ad qḋ gen⁹ cause reduciẽ infinitum. scḋa ibi. (Nõ remouet ãt.) Tertia ibi. (Qm̃ ãt cause.) Dicit ergo. ꝙ ĩfinitũ nõ ẽ idẽ. i. nõ repiẽ eodẽ mõ ĩ oĩbus: q꞉ non reperiẽ eodẽ mõ ĩ motu magnitudĩe ꝛ tpe. ĩ his. n. nõ ẽ ĩfinitũ tãq꞉ vna q̃dã nã vniformiter accepta: sꝫ dr̃ ꝺ istis fm̃ prius ꝛ posteri⁹: vt motus qdẽ dr̃ ĩfinitus: q꞉ p̃or. magnitudo est. supple. quodã mõ ĩfinita ĩ qua moueẽ: aut alteraẽ: aut augmẽtaẽ. i. in qua hñt eẽ tales mot⁹. tps autẽ hꝫ ĩfinitatẽ ꝓp motum. subdit ãt ꝙ nunc qdẽ vtimur his supponẽdo talia: posteri⁹ ãt tẽtabimus dicere. i. ꝺclarare qd est vnũqḋq꞉ hoꝝ: ꝛ ostendemus ꝙ oĩs magnitudo sp̃ẽ diuisibilis ĩ magnitudĩes: ex quo apparebit ꝙ fꝫ diuisionẽ oĩs magnitudo sit ĩfinita a cuius ĩfinitate tps ꝛ motus ĩfinitatẽ hñt. ¶ Nõndũ ãt ꝙ vt ĩfra ꝺclarabiẽ tps hꝫ q̃titatẽ ꝛ cõtinuitatẽ a motu: motus ãt a magnitudĩe: ꝛ q꞉ rõ ĩfiniti quãtitati cõgruit. sicut rõ q̃titatis ꝛ cõtinuitatis p p̃us reperiẽ ĩ magnitudine q꞉ ĩ motu: ꝛ in motu q꞉ ĩ tpe. sic rõ ĩfinitatis reperiẽ ĩ illis fm̃ pri⁹ ꝛ posterius q꞉ ab ĩfinitate ĩ magnitudĩe est ĩfinitas ĩ motu ꝛ ab ĩfinitate ĩ motu ĩfinitas ĩ tpe. qũo ãt ĩtelligenduꝫ sit ꝙ oportet esse magnitudĩeꝫ infinitam. vt sit motus infi-

T.c.71 nitus in. 8. patebit. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Non remouet aũt ratio neq꞉ mathematicos a consideratione auferens sic esse aliqd infinituꝫ: vt actu sit in augmentũ intransibile. Neq꞉ enim sic indigent infinito: neq꞉. n. vtuntur: sed solũ esse quãticũq꞉ velint finitã. Maxime autem magnitudini fm̃ eãdem inest secari rationem: quãticũq꞉ magnitudo sit altera. Quare ad demõstrandũ qdeꝫ illo modo nihil differt. Esse ãt in existẽtibus erit magnitudinibus.

¶ Ostẽdit dicta ꝺ ĩfinito nõ ꝯdicere sciẽtijs mathematicis. d. ꝙ hec rõ: ꝛ h̃ dcm̃ de ĩfinito auferẽs ꝛ tollẽs sic aliqd eẽ actu ĩfinitũ ĩ augmẽtũ: vt sit ĩtrãsibile. h̃ ãt modo negare vel auferre ĩfinitũ nõ remouet mathematicos a cõsideratione sua: q꞉ nec ipsi mathematici sic idigent ĩfinito nec vtunẽ h̃ mõ ĩfinito: sꝫ solũ idigẽt eẽ lineaꝫ finitã q̃tãcũq꞉ velint. Cũ dr̃ ĩ mathematicis ꝙ liceꝫ lineam protrahere in infinitum: intelligendum est ꝙ liceꝫ eam protrahere quantũcunq꞉ velis ꝛ quantũcunq꞉ expedit. ad huiusmodi. n. ꝺmõstratões nõ oportet eẽ lineaꝫ ĩfinitã simplr̃: q꞉ maxĩe magnitudini ẽt finite inest secari fꝫ eãdẽ rõnẽ. i. fꝫ eandẽ ꝓportionẽ q̃tũcũq꞉ altera magnitudo sit magna. Si. n. mathematic⁹ vult aliq꞉ magnitudinẽ q̃tũcũq꞉ magnã secare ab alia fꝫ ꝓportionẽ decuplã vel fꝫ ꝓportionẽ aliã nõ opꝫ ꝙ magnitudo illa ponaẽ ĩfinita. poterit. n. fieri h̃ ẽt si sit finita: dũ tñ accipiaẽ ita maxĩa sicut expedit. iõ subdit. ꝙ ad ꝺmõstrãdũ qdẽ illo mõ nihil differt: sꝫ ĩ eẽ ĩfinitatẽ ĩ exñtib⁹ magnitudib⁹: vl̃ nõ eẽ. erit supple magna dĩa. ¶ Nõndũ ãt ꝙ in entib⁹ multũ refert ponere ĩfinitatẽ vel nõ ĩfinitatẽ: q꞉ ĩfinitas ĩ actu repugnat entitati. sꝫ si ab aliq̃ magnitudĩe dꝫ alia subtrahi fꝫ aliqueꝫ ꝺterminatũ numeꝝ: nihil ad ꝓpositũ. vtrũ sic illa magnitudo ꝓtẽdaẽ ĩ ĩfinituꝫ vel nõ ꝓtẽdaẽ. Suffic̃. n. hõ magnitudĩem adeo ponere magnã ꝙ ab eo possit subtrahi magnitudo alia fꝫ ꝺterminatũ numeꝝ. vtꝝ ãt ꝓtẽdaẽ vlterius. vel ẽt. vtꝝ ꝓtẽdaẽ in ĩfinitũ nihil ad ꝓpositũ: ꝛ q꞉ mathematici nõ idigẽt ĩfinito simplr̃: fm̃o ille auferẽs ꝛ negãs ĩfinitũ hõ ñ remouet mathematicos a cõsideratiõe sua. ¶ Deide cum. d.

¶ Qm̃ autem cause diuise sunt quadrifariam: manifestum ꝙ sicut mã infinituꝫ cã est: ꝛ ꝙ esse quidẽ ipsi priuatio est. Per se ãt subiectũ ꝯtinuũ ꝛ sensibile est. Videnẽ aũt ꝛ oẽs alij sicut materia vtentes infinito. Unde incõueniens est ꝯtinens ipm̃ facere: sed nõ ꝯtẽtum. T.c.72

¶ Ostẽdit ad qḋ gen⁹ cãe reduciẽ ĩfinitũ. d. ꝙ cãe diuise sũt q̃drifariã: ꝛ mãifestũ ẽ ex dictl ꝙ ĩfinitũ ẽ cã: sic mã: ꝛ eẽ ipsi ĩfinito ẽ sic p̃uatio. rõ. n. ĩfiniti ĩ p̃uatõe consistit. subm̃ ãt hõ p̃uatõis p se ꝛ ĩmediate nõ ẽ mã p̃⁹: sꝫ ẽ corp⁹ cõtinuũ ꝛ sensibile. ꝙ ãt hõ ĩfinitũ reducaẽ ad cãꝫ mãlẽ. pꝫ. q꞉ oẽs alij antiq p̃hi videnẽ eẽ vtentes ĩfinito: sic mã: vñ si sic se hꝫ: ĩcõueniens ẽ ipꝫ ĩfinitũ faceẽ cõtinens ꝛ nõ ꝯtẽtũ. ꝺ rõne. n. mãe nõ ẽ ꝙ ꝯtineat sꝫ ꝙ ꝯtineaẽ. ¶ Notãdũ ãt ꝙ oẽs antiq p̃hi attribuerũt ĩfinito rõnẽ mãe: q꞉ si ei attribuerũt rõnẽ efficiẽtis ꝛ ꝯseruãtis h̃ erat: q꞉ credebãt mãle p̃ncipium habere rationeꝫ p̃ncipij effectiui ꝛ conseruantis.

Lec. XV.

Reliquum autem est aggredi: secundum quas rõnes infinitũ eẽ videtur: nõ solũ potẽtia: sed sicut ꝺterminatũ est. Alia quidem ipsoꝝ nõ necessaria sunt. Alia vero hñt q̃sdã veras ꝯtrarietates. T.c.7

¶ Postq꞉ p̃hs ostdit ĩfinitũ nõ eẽ actu: sꝫ po⁹: ꝛ ꝺclarauit rõnabilia eẽ dicta ꝺ ĩfinito: ĩ pte ista soluit illas quasꝫ rõnes sup̃i⁹ positas: p q̃s videbaẽ ꝓbari ĩfinitũ ñ solũ eẽ po⁹ fꝫ actu: Circa qḋ duo fac̃: q꞉ p̃ ꝯtinuat se ad ꝺ cenda. scḋo exequiẽ ꝺ ĩtẽto ibi. (Nec. n. vt gñatio.) Dic̃ ğ ꝙ reliquũ est aggredi soluere illas rõnes quasꝫ fꝫ quas vr̃ esse ĩfini-

tum nõ solũ potentia: sed sicut aliquid est determinatũ actũ: ⁊ ait ꝙ alia qdẽ ipsoꝝ argumẽtoꝝ simplr non sunt necessaria. i. simplr sunt falsa: alia vero sũt aliquo modo vã ⁊ aliquo mõ falsa. hñt. n. q̃sdã alias veras ꝯrietates. dicunt̃. n. aliquę illaꝝ rõnũ hr̃e ꝯrietates veras nõ simplr ſʒ quosdã: q꞉ nõ sunt ꝑ oẽm modũ false: ſʒ sunt quodã modo false. ¶ Deinde cuꝫ dicit.

¶ Neqꝫ. n. vt gñãtio nõ deficiat necessariũ ẽ ifinitũ eẽ actu sensibile corp⁹. Cõtigit. n. alterius corruptionẽ alteri⁹ gñãtionẽ eẽ: cũ oẽ finitũ sit.

¶ Exequit̃ ꝺ ĩtento. circa qõ quinqꝫ facit: ſʒ ꝙ gnqꝫ sunt rõnes q̃s soluit. 2ª ibi. (Ampli⁹ tãgi.) 3ª ibi. (Intelligẽtie aũt.) 4ª ibi. (Tẽpus ãt.) Tertia ibi. (Magnitudo ãt.) Dicit g̃ ꝙ neqꝫ vt gñãtio nõ ꝺficiat. necessariũ ẽ eẽ actu corp⁹ sensibile ĩfinitũ. ꝯtigit. n. alteri⁹ corruptionẽ: alteri⁹ eẽ gñãtionẽ: ⁊ sic nũqꝫ gñãtionẽ ꝺficere: cũ ꝺẽ. i. cũ totũ sit finitũ. arguebat̃. n. supra: ꝙ ne generatio ꝺficiat oꝫ ponere aliqꝺ corp⁹ actu ĩfinitũ: ex quo gñãtio sꝑ fieri valeat. Sʒ vt pʒ nõ oꝫ aliqꝺ tale totũ poni ĩfinitũ: vt gñãtio ꝯtinuet̃. poterit. n. sꝑ gñãtio ꝯtinuari ꝙ nihil ꝺ subiecto gñãtionis deperit sed semꝑ vni⁹ corruptio est alteri⁹ generatio ⁊ econuerso. ¶ Deinde cũ dicit.

c.74 ¶ Amplius tãgi ⁊ ĩcludere alteꝝ ẽ. Hoc qdeꝫ. n. ad aliqd ⁊ cuiusdaꝫ. Tãgit. n. aliqd oẽ ⁊ finitoruꝫ alicui accidit. Finitũ autẽ nõ ad aliqd est: neqꝫ tãgere ꝯtingenti ꝯtingens est.

¶ Soluit ad rõnẽ ꝺ actu. ꝺ. ꝙ alteꝝ ẽ tãgi ⁊ finiri. ħ quidẽ. n. ſ. tãgi cuiusdã ad aliqd: oẽ. n. tãgẽs tãgit aliq̊ alio ⁊ aliter: alter finitoꝝ accidit ꝙ tãgat vel ꝙ tãgat̃ ab alio: finitũ ãt nõ ẽ ad aliqd aliud nec ẽ respectu alteri⁹. ad ħ. n. ꝙ aliqd sit finitũ nõ oꝫ ꝙ cõtineat̃ sub alio: ſʒ sufficit ꝙ ꝯtineat̃ ĩfra ꝓprios termĩos. iõ subdit ꝙ nõ ẽ. i. nõ cõtingit siue nõ ꝯuenit ꝯtigẽti tãgere ꝯtingẽs. i. nõ ꝯtingit cuilibet tãgere qõlibet: vt sonat lr̃a cõmenti: rõ. n. illa ꝙ oẽ corp⁹ finitũ finit̃ ad aliqd aliꝺ corp⁹ ad qꝺ terminat̃ ⁊ ad qꝺ ꝯtigit: simplr ẽ falsa: q꞉ nõ ẽ idẽ tãgere ⁊ finiri. pt. n. vt ꝺcm̃ ẽ aliqd finiri ĩfra ꝓpos termĩos qꝺ ñ termĩat̃ ꝑ aliud corp⁹ nec ꝯtigit aliꝺ cõp⁹. Nõ. n. oꝫ qõlibet finitũ tãgere aliꝺ ꝑ cui⁹ ꝯtactũ finiat̃. celũ. n. sic finit̃ ĩfra ꝓpos termĩos ꝙ ñ finit̃ ꝑ ꝯtactũ alteri⁹ corpis. ¶ Deĩde cũ. ꝺ.

c.75. ¶ Intelligẽtie ãt credere ĩcõueniẽs est. Nõ. n. in re abũdãtia ⁊ defect⁹ ẽ: sed ĩtelligẽtia. Unũquẽqꝫ. n. nostꝝ ĩtelliget aliqs multiplicẽ seipo augmẽtans in ĩfinitũ. Sed nõ ꝑꝑ hoc extra aliquid ẽ aut extra tãtã magnitudineꝫ: quã habemus: q̃ꝫuis ĩtelligit aliqs: ſʒ qm̃ ẽ; hoc accidit.

¶ Soluit ad rõnẽ de imaginatiõe ꝑ quã arguebat̃ eẽ corpus ĩfinitũ: q꞉ imaginari poterim⁹ ĩfinitũ spatiũ ex̃ celũ. ꝺ. ꝙ ĩcõueniẽs ẽ credere ĩtelligẽtie. i. imaginatiõi. Naꝫ si imagĩamur aliquẽ abũdare vel deficere: non ꝑꝑ ħ in re ẽ abũdãtia ⁊ defect⁹: sed ĩtelligẽtia. vnũquẽqꝫ. n. nr̃m intelliget aliqs multiplicẽ. i. multiplicatũ. seipso eni. i. supra seipo augmẽtãs q̃ꝫtitatẽ suã ĩ ĩfinitũ: ſʒ nõ ꝑꝑ ħ. i. ꝑꝑ hꝫ imaginationẽ ẽ aliqd ĩ re ex̃: aut ꝑꝑ hꝫ imaginatiõeꝫ hẽmus ex̃. i. vltra tãtã magnitudinẽ quã hẽmus: quãuis aliqs ĩtelligit. i. imaginat̃ nos hr̃e vlteriorẽ magnitudinẽ q̃ꝫ habeam⁹: ſʒ qm̃ ẽ. i. qñ ẽ ita in re sicut ĩ imaginatõe hoc accidit. i. nõ est necessariũ. Non. n. opꝫ ꝙ semꝑ imaginationi respondeat aliquid in re. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Tempus autem ⁊ motus infinita sunt ⁊ in telligentia non permanente accepto.

¶ Soluit ad rõnẽ de tp̃e ⁊ motu. ꝺ. ꝙ tp̃s ⁊ mot⁹ sunt ĩfinita ĩtelligẽdũ nõ simplr ⁊ in actu nõ ꝑmanẽte accepto. ¶ Nõndũ ãt ꝙ q꞉ ꝑtes tp̃is ⁊ mot⁹ nõ mouẽt realr ⁊ in actu dato ꝙ tp̃s ⁊ mot⁹ fuerint ab eterno nõ faciũt ĩfinitũ ĩ actu: faciũt tñ quodã mõ ĩfinitũ ſm ĩtelligẽtiã: q꞉ lʒ hꝫ ꝑtes nõ manẽt in actu tñ manẽt aliquo mõ ſʒ imaginationẽ ⁊ ĩtellectũ: q꞉ ĩ tp̃e ⁊ motu ꝑ ĩtellectũ apꝑhendimus ordinẽ partiũ posterioꝝ ad ꝑores. ¶ Deĩde cũ dic.

¶ Magnitudo autem neqꝫ diuisione neqꝫ intelligibili augmentatione infinitum.

¶ Soluit ad rõnẽ ꝺ magnitudine. ꝺ. ꝙ magnitudo neqꝫ diuisiõe nec ĩtelligibili. i. imaginabili augmẽtatiõe vadit ad ĩfinitũ. ¶ Nõndũ ãt ꝙ magnitudo nõ vadit diuisiõe ĩ ĩfinitũ ſm actũ in facto eẽ: q꞉ nõ p̃t eẽ actu diuisuꝫ in ĩfinitũ: imaginabile ãt augmentatiõe non vadit ĩ infinitũ ꝙ illi imaginationi respondeat aliqd ĩ re. possumus. n. imagĩari q̃ꝫtitatẽ crescere ĩ ĩfinitũ: ſʒ ĩ re ex̃ nõ sic se habebit. ¶ Ultĩo cum dicit.

Sed de infinito quideꝫ qũo est: ⁊ quo mõ non est: ⁊ quid est: dictum est.

¶ Epylogat. circa ꝺtermĩata. Et pʒ.

Ad intelligentiã ãt dictoꝝ ꝺ ĩfinito restat q̃rere ĩ q̃ genere sit ĩfinitũ. ⁊ ꝑ q̃rit̃. vtꝝ finitũ ⁊ ĩfinitũ sint ꝺr̃e q̃ꝫtitatı. ¶ Dõꝫ ꝙ diuersoꝝ geneꝝ ⁊ ñ subalternatiꝫ positoꝝ diuerse sũt sp̃es ⁊ ꝺr̃e: q꞉ g̊ finitũ ⁊ ĩfinitũ: vt ĩ seq̃nti q̃one patebit ñ sũt ĩ gñe q̃ꝫtitatı: ſʒ ꝑtinẽt ad aliꝺ ꝑdicamẽtũ: q꞉ q̃ sũt ĩ vno ꝑdicamẽto ñ ꝓꝑe sũt ꝺr̃e alteri⁹ ꝑdicamẽti: finitũ ⁊ ĩfinitũ: q꞉ sũt ĩ alio ꝑdicamento a q̃ꝫtitate; ꝓprie nõ sũt ꝺr̃e q̃ꝫtitatı: veꝝ q꞉ qñ nescim⁹ ꝓprie nominare differentias vnius generis nominamus eas per differentias accidentales: sic non est inconueniens: cũ nescimus noĩare ꝓprias ꝺr̃ias q̃ꝫtitatis ꝙ noĩemus eas per finitum ⁊ infinitũ vel ẽt ꝑ ꝺr̃ias alias. Dub. 1

Alterius forte dubitaret aliqs in quo genere collocari debeant finitũ ⁊ infinitũ. ¶ Dicendum ꝙ finitum ⁊ infinitum non proprie sunt in genere quãtitatis cõtinue nec in genere quãtitatis discrete; nam vt supra dicebatur finitum ⁊ infinitum sunt passiones magnitudinis ⁊ numeri. ex ħ. n. ostẽdebatur ꝙ ĩfinitum non potest habere esse separatum: q꞉ magnitudo ⁊ numerus quorum ponitur passio: esse separatuꝫ nõ habent. Non ergo finitum ⁊ infinitum quantitas est: ſʒ passio quantitatis. est. n. quedam qualificatio quantitatis: vel qꝺ idem est: qualitas in quantitate; ⁊ q꞉ qꝺ sic est pertinet ad quartam speciem qualitatis finitum ⁊ infinituꝫ sunt in quarta specie qualitatis. ita tamen ꝙ finitum est in huiusmodi specie tanq̃ꝫ habitus ⁊ directe infinitum vero tãquã priuatio ⁊ per reductionem. Cuꝫ ergo queritur in quo genere sunt finitum ⁊ infinitum: si q̃ritur de genere ꝑdicabili sunt in genere qualitatis. Sʒ si queritur de genere subiicibili sunt in genere quãtitatis. Si ergo aliquando inueniatur ꝙ pertinent ad gen⁹ q̃ꝫtitatis ħ pro tãto veꝝ est: q꞉ in q̃ꝫtitate fundant̃ tãq̃ꝫ ĩ primo subiecto. sunt. n. vt dictũ est passiones q̃ꝫtitatis. Dub. 2

Alterius forte dubitaret aliquis. vtrum ratio infiniti quantitati congruat. ¶ Dicendũ ꝙ cum proprium subiectum ingrediatur diffinitionem proprie passionis: oportet ꝙ quantitas ingrediatur diffinitionem tam finiti q̃ꝫ infiniti. pro tanto ergo dictum est ꝙ ratio infiniti quantitati congruit: q꞉ infinituꝫ per quantitatem habet diffiniri. sicut. n. infinitũ habet diffinitionẽ: sic q̃ꝫtitas ingredit̃ diffinitionẽ ipsi⁹. Et ĩ hoc terminat̃ sn̄ia tertij libri physicoꝝ. Dub. 3

¶ Incipit quartus liber physicorum. Lec. I

Lcō. i. Similiter autem necesse est physicum & de loco sicut & de infinito cōsiderare si est: aut non: quomodo est & quid est.

¶ In h quarto lib. vt pz ex diuisiōib' pcedētib' phs d trib' dterminare itēdit. vz. d loco vacuo & tēpore: vez qr de oibus his dtermiat pp motū. iō duo fac: qr p determinat de pdictis trib'. scdo redit ad determinandū d motu & diuidit motū i suas spēs. scda ps icipit i pncipio qnti ibi. (Trāsmutat āt trāsmutās.) Circa primū tria facit: fz qr tria sūt de qbus determinat i hoc qrto. pmo. n. dterminat d loco. scdo d vacuo. tertio de tēpore. scda ibi. (Eodē āt mō.) Tertia ibi. (Cōsequēs āt dictis.) Circa pmū duo facit: qr p ait qr spectat ad nālē ɔsiderare de loco. scdo icipit exequi de ipo ibi. (Qd gdē igitur locus.) Circa pmū duo facit: qr p ppōit qd itēdit. secūdo pbat qd dixerat ibi. (Et ea nāq.) Dicit ergo qr necesse ē physicū ɔsiderare silr & d loco sicut & de ifinito si est aut nō est: & qd est: & quomodo est.

Dub. pª Dubitaret forte aliqs: qr cū locus repiat determinate & simplr i nālib': nō tn sic repiat ifinitū vr: & qr nō silr spectat ad nālē ɔsiderare d loco & d ifinito. ¶ Dōz qr silr. sic. & cetera talia dicūt silitudinē nō eqlitatē: ad h āt qr silr ɔsideret nāl d loco sic de ifinito nō oz qr eque directe vel eque pncipalr cadat in ɔsideratiōe nālis ifinitū: sicut locus. sufficit āt qr ille eedē rōnes: p qs pbari pōt qr spectat ad nālē ɔsiderare de ifinito: adduci possunt ad ostēdēdū. qr spectat ad ipm ɔsiderare de loco. dicebat. n. supra. qr de ifinito ɔsiderare debet nālis: tū qr sequit motū: tū ēt qr de eo tractauerūt phi nāles. g a simili d loco dz ɔsiderare nālis: tū qr sequit motū: tū ēt qr nāles phi ɔsiderauerūt d ipo: sunt ēt speciales alie rōnes: quare spectat ad nālē considerare d loco: vt dicetur in littera. ¶ Deīde cū dicit.

¶ Et ea nāq que sunt: omnes opinātur alicubi esse. Quod enim non est: nusquaz est. Ubi enim est tragellaphus: aut sphinx?

¶ Probat qd dixerat. vz. qr spectat ad nālē ɔsiderare de loco. Circa qd qtuor facit: fz qr qdruplr pbat itētū. scda ibi. (Et de motu.) Tertia ibi. (Habz aūt.) Quarta ibi. (Amplius aūt.) Dicit g qr oēs opinant ea q sunt alicubi eē: qr qd nō ē nusq̄ ē. vbi. n. est tragellaphus & sphinx .i. vbi ē bircocerū' & chimera: vt habz alia lra. q. d. qr hec nihil sunt nusq̄ sūt. Si ergo loc' ɔpetit entib' & reb' nālibus pz qr spectat ad nālē ɔsiderare de ipso.

Dub. 2ª Dubitaret forte aliqs. qr si de rōne entis ē qr sit in loco. ita qr solū nō entia nusq̄ sūt. vr qr spectat ad metaphysicū ɔsiderare d loco: qr ei' proprie ē cōsiderare de ente. nō āt vr h spectare ad nālem. ¶ Dōm vt innuit cōmētator: & vt cōiter dr: eē in loco nō sequitur ens in eo qr ens. imo fz Boetiū apud sapiētes est cōis animi cōceptio icorpalia in loco nō eē: talia. n. non sunt in loco: vt hic de esse i loco loqmur. verū qr antiqui phi modicū vel nihil pceperūt pter corporalia: loquēdo de hs sensibilib' credebāt loq de toto ente. vñ in quarto metaphysice dr qr nāles pscrutando de pncipijs corporis mobilis estimabāt se pscrutari de cognitione vniuersalis nāe & toti' entis: cū ergo locus sequat oē corpus mobile: loquēs more antiquoz phoz ait: oīa entia eē in loco: qr oib' sensibilib' & oib' corpib' mobilib' cōpetit aliquo mō locus: vñ & cōmē. ait hāc rōnē eē famosaz: qr fundata est sup cōi fama: & sup cōibus dictis antiquorūz phoz. ɔsideratio g d loco spectat ad nālē: qr locus nō cōsequit ens simplr: fz ens mobile. Nā si ɔsequit ens simpliciter: h ē fm modū loquēdi antiquoz phoz nō ponētiū alia entia pcter entia mobilia.

Dub' 3ᵐ Ulterius forte dubitaret aliqs. qr vr phs arguere a positiōe cōsequentis. pbat. n. oē quod est esse i loco: qr qd nō est nō ē in loco. esse. n. in plus est q̄ eē in loco: bene g valet. qd nō est nō est i loco: qr arguit a destructione ɔntis: sed cū arguit. ergo qd est ē in loco. est ɔsequētia falsa: qr arguit a positione ɔsequētis. eē. n. est ɔsequēs ad esse in loco. ¶ Dōm qr qdā h cōcedūt hanc rōnē eē sophysticā. cōmētator āt ēt vr velle hāc rōnem peccare i cōsequentia: & nō eē verā: sed famosam. Nō. n. valet: si bircoceruus & chimera q sunt nō entia nusq̄ sūt: qr qcūq sunt entia sint alicubi: possum' āt dicere qr sic h loquit de entib': sic valet hec ɔña: & si nō valz gra forme: valet gratia materie i qua loquit. Naz vt pz per habita hic p entia solū itelligenda sunt entia sensibilia & mobilia: q appellat vlr entia: qr antiq alia entia nō pceperunt. cū ergo qcūq sunt i loco accipiēdo eē in loco: vt hic accipim' sint entia sensibilia: & cū oib' sensibilib' cōpetit aliquo mō locus: hoc mō accipiēdo entia: vt hic accipiunt: est ɔuertibilis: qr igr i mā ɔuertibili possumus arguere a positione cōseqūtis: & a destructione antecedentis: tenet hec cōsequētia. mō quo diximus. ¶ Deinde cū dic.

¶ Et motus qui cōis maxie & magis prius fm locum est: quem vocamus loci mutationem.

¶ Addūcit scdaz rōnē. d. qr nālis maxime hz cōsiderare de motu: qui est maxime cōis & est magis pprius. hs āt ē motus fm locū: quē vocamus loci mutationē. dr aūt talis motus esse magis pprius: qr in eo magis pprie reseruatur rō motus: cū solus ipse sit simplr continuus. dr ēt eē maxie cōis: qr cōpetit tā supcelestib' q̄ iferiorib': qd nō accidit d aliq alio motu. si g d motu fz locū maxime dz ɔsiderare nālis: tū qr cōior: tuz qr pprior: opz qr de loco etiaz considerare habeat nālis. ¶ Deinde cū dicit.

T. c. 2. ¶ Habet autem multas dubitationes: qd forte sit locus. Non enim idem videtur considerantibus ex omnibus que sunt.

¶ Addūcit tertiā rōnē. d. qr hz mltas dubitatiōes qd forte sit loc': qr nō vr eadē rō loci ɔsiderātib' ex oib' q isūt .i. ex oib' his q sūt i loco: si g circa difficilia maxie dz eē ars & scia d loco nāliū corpoz nālis dz cōsiderare. circa cui' qditatē multe difficultates isurgūt. ¶ Notādū āt qr qr obm itellect' ē qr qd ē qn aliqb' cōpetit eadē rō qditatis fz qr hs sūt facili' ab itellectu ɔphēdunt. cū igr oib' nālib' nō cōpetat loc' fz vnā & eadē rōnē: qr aliter sunt in loco supcelestia: aliter hec inferiora. circa qditatē loci accidit difficultas. expedit g ɔsiderar d eo pp difficultates cōtingētes circa ipm. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Amplius autē neq habemus nihil ab alijs: neq predubitatū: neq bene exquisitū de hoc.

¶ Ponit qrtā rōnē dicēs qr apli' āt bonū ē pscrutari de loco: qr neq hēm' nihil ab alijs neq pdubitatū neq bn exqsitū d h. si g alij nāles i h dficiūt bonū ē suppler eoz dfectū. dic āt nō bn exqsitū neq bn pdubitatū: qr antiq ita friuole dterminau[illegible] d loco qr nō solū nō bene exqsiuerūt d ipso: se[illegible] [illegible]bitare d eo: & eoz dicta nō merebant[illegible] [illegible] Deinde cum dicit.

T. cō. 3. ¶ Quod [illegible] [illegible]er trāsmutatione [illegible] [illegible]qua hinc exe[illegible] [illegible]quando

autem eundem locū aliud aliquod corporeū detinet. hoc aūt ab his q̄ fiunt ⁊ cōmutant̄: alterū oib⁹ esse videt̄. In quo.n. aer ē nūc aqua in hoc pri⁹ erat. Quare manifestū ē ꝙ erat locus aliqs ⁊ receptaculū alterū ab vtrisq̄ in quod ⁊ ex quo mutatum est.

Ostēso ꝙ spectat ad nālē ꝯsiderare de loco: hic incipit exeq̄ d̄ eo. Circa qd̄ duo fac: q: p̄ d̄terminat d̄ loco dubitādo. scd̄o v̄itatē d̄terminādo ibi. (Quid aūt forte sit loc⁹.) Circa p̄mū duo fac: q: p̄ ingrit an loc⁹ sit. scd̄o qd sit ibi. (Qm̄ aūt aliqd.) Circa primū duo facit: q: p̄ adducit plures rōnes ꝓbātes locū eē. scd̄o adducit rōnes ad ptē oppositā: ostēdētes locū nō eē ibi. (At vero sꝫ hꝫ d̄fectū.) Circa p̄mū duo facit. q: p̄ ostēdit locū eē p rōnes. scd̄o p auctoritates siue p testimonia aliorum ph̄oꝝ ibi. (Amplius aūt affirmātes.) Pria ps diuidit̄ i ptes q̄tuor: sꝫ ꝙ q̄tuor rōnes adducit ad ꝓbādū ꝓpositū. scd̄a ibi. (Amplius aūt loci.) Tertia ibi. (Sūt aūt h⁹). q̄rta ibi. (Ostēdūt aūt.) Dicit ḡ. ꝙ qdē igit̄ sit locus v̄r māifestū esse ex trāsmutatiōe corpoꝝ: vbi nāq̄ nūc ē aqua hinc exeunte aqua: sicut apparet cū aqua exit a vase aer ibi ingreditur. ⁊ iterū aer illic inest. Quandoq̄ aūt hūc eūdē locū i q̄ est aer detinet postea aliqd̄ aliud corpoꝝ: q: ḡ corpa sic sibi inuicē succedūt i loco: id̄ h̄. s. locus v̄r eē qd alteꝝ ab oib⁹ his corpib⁹: q̄ sūt i loco: ⁊ q̄ sequētur se cū cōmutāt̄ i loco: ⁊ q: i quo est aer nūc in h̄ aq̄ prius erat: ⁊ q: sic trāsmutant̄ corpa i loco māifestū ē ꝙ locus erat aliqd: ⁊ manifestū ē ꝙ erat receptaculū alteꝝ ab vtrisq̄ h⁹ corporibus i qd̄ receptaculū ⁊ ex quo receptaculo mutatū est. i. fit mutatio corporum.

Dub. p° **Dubitaret** forte aliqs. vn̄ est ꝙ ex trāsmutatiōe corpoꝝ īnotescit nobis locus eorū.

Dōm ꝙ duplex ē mot⁹: ad vbi: ⁊ ad formā. sicut.n. in motu ad formā intelligim⁹ aliqd qd̄ sit receptaculū formaꝝ. vt ipā māz: sicut ifra dicet̄: sic i motu sꝫ locū itelligim⁹ ipm locū. q. receptaculū corpoꝝ. v̄r.n. quodāmō se h̄re locus ad corp⁹. sicut mā ad formas. Naꝫ sicut mā nūquā priuat̄ simplr̄ forma: q: nō est dare māz sine omni forma: priuat̄ tn̄ hac forma vel illa: sic nūquā loc⁹ ꝑuatur simplr̄ corpe: q: nō est dare vacuū: ꝑuat̄ tn̄ h̄ corpore vel illo corpe: sic ḡ ē quodā mō sile d̄ mā respcū trāsmutatiōis formaꝝ: sicut d̄ loco respcū trāsmutatiōis corporū: q: trāsmutatio formaꝝ nō solū facit nos scire māꝫ: sꝫ etiā facit nos cognoscere ipaꝫ alterā eē a q̄libet forma. ḡ transmutatio corpoꝝ: nō solū faciet nos cognoscere locum esse: sed etiam faciet nos scire ipsum esse alterum a quolibet corpore. Deinde cum dicit.

T.c.4. Amplius aūt loci mutatiōes physicoꝝ corporū ⁊ simpliciū vt ignis ⁊ terre ⁊ taliū nō soluꝫ ostēdūt ꝙ aliqs ē locus: Sꝫ q: ⁊ hꝫ quādā potētiā locus. Fertur.n. vnūquodq̄ in sui locuꝫ non ꝓhibitū. Hoc quidem sursum: illud autē deorsum. He autē sunt loci partes: ⁊ species sursum ⁊ deorsum: ⁊ reliq̄ sex distantiarum.

Adducit scd̄aꝫ rōnē dicēs ꝙ mutatiōes loci corporuꝫ ꝑhicoꝝ ⁊ simpliciū vt mutati[illegible] ignis ⁊ terre ⁊ talium corpoꝝ nō solū ostēdūt [illegible] ꝓbāt ꝙ locus habeat quādā pot[illegible] [illegible]atiuam: q: ḡ vnūqd̄q̄ corpo[illegible] [illegible] si non ꝓhibeat̄: vt h̄ g[illegible] [illegible]t graue: q: ḡ sic ē c[illegible] [illegible]ruatiuū seq[illegible] [illegible] ꝙ

habeat quādā viꝫ ⁊ virtutē saluatiuā: addit aūt ꝙ sursū ⁊ deorsuꝫ ⁊ reliq̄ sex distātiaꝝ. vꝫ. an̄ ⁊ retro: ⁊ dextꝝ ⁊ sinistrū sūt ptes ⁊ spēs loci. Nōndū aūt ꝙ duo sūt genera ptiū. q̄dā.n. sūt ptes q̄titatiue q̄dā vero formales. sursū ⁊ deorsū faciūt d̄fiaꝫ formalē i loco. ne ḡ aliqs crederet ꝙ sursū ⁊ deorsū eēnt ptes loci solum quātitatiue: ait ꝙ sūt ptes ⁊ spēs. i. ptes ⁊ forme siue ptes formales. diuidit̄.n. locus vt ꝯmēta. ait i supius ⁊ iferi⁹: sicut gen⁹ diuidit̄ i suas specificas differētias. Deinde cū dic. T.c.4.

Sunt aūt huiusmodi nō solū ad nos dextruꝫ sinistrū sursuꝫ ⁊ deorsuꝫ. Nobis qdē.n. nō sp idē: sed ꝰm positionē q̄uocūq̄ vertamur fit: ꝓpter qd̄ idē multotiēs dextrū ⁊ sinistrū ē: ⁊ sursum ⁊ deorsuꝫ ⁊ ante ⁊ retro. In nā aūt determinatū est seorsum vnūqd̄q̄. Nō.n. qm̄ ꝯtingit sursum est: sed vbi fert̄ ignis ⁊ leue. Similiter aūt ⁊ deorsuꝫ: nō q: contingit: sed vbi habentia grauitatē ⁊ terrena tāquā non positione soluꝫ differentia: sed potentia. T.c.5.

Adducit tertiā rōnē q̄ talis est. nō est ponere differentias loci sine loco. Sꝫ i vniuerso ē signare d̄fias loci nō solū quo ad nos. Sꝫ ēt i se. ḡ in ipso vniuerso ē ponere locū eē. de hac aūt rōne nō plus ponit nisi ꝙ in vniuerso est signare d̄fias loci: nō solū quo ad nos: sꝫ ēt i se: dicens. ꝙ dextrū ⁊ sinistrū sursū ⁊ d̄orsū ⁊ hui⁹ d̄fie loci sūt i vniuerso: nō solū q̄ ad nos: sꝫ ēt i se. Nobis qdē.n. nō sp idē ē dextrū ⁊ sinistrū: sꝫ ꝰꝫ positionē q̄uocūq̄ v̄tamur fit nobis dextrū qd̄ erat sinistꝝ ⁊ eꝯ. ꝓp qd̄ ideꝫ multotiēs est dextrū ⁊ sinistrū ⁊ sursū ⁊ d̄orsū ⁊ an̄ ⁊ retro. Cū.n. vertim⁹ nos eadē colūna q̄ erat nobis dextra fit sinistra: ⁊ q̄ erat an̄ fit retro. ⁊ ex motu nostro illō idē qd̄ erat supra nos fit subtus nos: sꝫ i nā ⁊ i vniuerso sursū seorsū ⁊ distictū d̄terminatū ē vnūqd̄q̄ hoꝝ. Nō.n. sursū est qm̄ cōtigit. i. idifferēter vbiq̄: sꝫ sursū ē solū vbi fert̄ ignis ⁊ leue: silr̄ aūt ⁊ d̄orsū nō ē: q: contigit. i. idifferēter vbiq̄. sed est vbi ferunt̄ h̄ntia grauitatē ⁊ terrena tāq̄ hec nō solum differentia positiōe vel q̄ ad nos: sꝫ poᵃ ⁊ virtute. Nōndū aūt ꝙ sicut ē ponere differētias loci: sic est ponere ipꝫ locū. arguit̄ ḡ p rōnē factā ꝙ locus sit i vniuerso ⁊ in natura rerum non solum quo ad nos: sed etiaꝫ simpliciter ⁊ secūdum se. Deinde cum dicit.

Ostēdūt aūt ⁊ mathematica. Cū.n. nō sint in loco: tn̄ ꝰm positionē ad nos h̄nt dextra ⁊ sinistra. Quare solū est intelligere ipsoꝝ positionem non habentia nā hoꝝ vnūquodq̄.

Adducit q̄rtā rōnē q̄ talis ē. differētias locales q̄s h̄nt mathematica positiōe ⁊ q̄ ad nos h̄nt nālia nālr̄ ⁊ ꝰꝫ se. sꝫ sursū ⁊ deorsū ⁊ dextꝝ ⁊ sinistꝝ ⁊ alias h⁹ differētias h̄nt mathematica positiōe ⁊ q̄ ad nos: ḡ talia h̄nt nālia vlr̄ ⁊ ꝰꝫ se. h̄ aūt nō eēt: nisi loc⁹ eēt aliqd i nā. ḡ ⁊c. De hac aūt rōne nō plus ponit: nisi ꝙ mathematica h⁹ differētias locales nō h̄nt ꝰꝫ se: sꝫ q̄ ad nos. h̄ ē ḡ qd̄ ait ꝙ mathematica supple ostēdūt locū eē aliqd i nā. cū.n. mathematica nō sint i loco ꝰꝫ se: tn̄ ꝰꝫ positionē ⁊ q̄ ad nos h̄nt dextꝝ ⁊ sinistꝝ. q̄re solū ē itelligere positionē ⁊ sitū ipsorū q̄ ad nos nō sūt tn̄ h̄ntia nāꝫ. i. p nāꝫ vnūqd̄q̄ hoꝝ. ⁊ tūc supplēda ē rō ꝙ cū nālia habeāt h⁹ differētias nālr̄ q̄s matheᶜᵃ h̄nt positiōe ⁊ q̄ ad nos. ex d̄fia mathematicoꝝ ad nālia ōndit̄ ꝙ loc⁹ ē ⁊ ꝙ ei⁹ d̄fie sint aliqd in nā.

Dubitaret forte aliqs q̄uō mathematica ꝓp differentiā quā h̄nt ad naturalia osten- Dub.2

dũt locũ: ⁊ differẽtias locales eẽ aliqd in nã. ¶ Dõz φ corpora mathematica à nãlibus differre videtur: qꝛ illa ↄſiderantur in eo φ quãta. h aũt in eo φ ſenſibilia. ⁊ in eo φ qualia: ſiue ĩ eo φ ſunt ↄiũcta q̃litatibꝰ actiuis vel paſſiuis. dextrũ aũt ⁊ ſiniſtruz: ſurſuz ⁊ deorſuz ⁊ hꝫ d̃ñe locales nõ poſſunt accipi ex ſola q̃titate: cõſiderata. n. ſola quãtitate nõ habet̃ φ vna ps aĩalis ſit plus dextra q̃ alia: ſed rõne virtutis ĩpulſiue: vt qꝛ incipit motus a pte dextra. iõ in aĩali differt dextrũ a ſiniſtro: ſic ẽt ⁊ in vniuerſo: vt in celo ↄſiderata quãtitate ſola: cũ ſit figure orbicularis: nõ hꝫ φ vna ps ſit magis dextra q̃ alia: tamẽ qꝛ motus celi ĩcipit ab oriẽte ex ipſo motu celi arguimꝰ oriẽs eẽ dextrũ: ⁊ occidẽs ſiniſtrũ: ſic cõſiderata ſola differentia quãtitatis poſſumꝰ ſignare ĩ vniuerſo extremũ ⁊ mediũ: ſꝫ non ſurſum ⁊ deorſum. Naturalia ergo qꝛ cõſiderant̃ vt mobilia ⁊ vt ↄiũcta v̄tutibꝰ ⁊ q̃litatibꝰ actiuis ⁊ paſſiuis: hꝫ d̃ñas locales ſimpl'r ⁊ ſm nãz hñt d̃terminatas ⁊ diſtictas: mathematica vero: qꝛ abſtrahũtur ab iſtis: ſi hñt hꝫ d̃ñas locales hoc ẽ p̱ cõparationem ad nos: vel p̱ cõparationẽ ad nãz: vt dicemꝰ aliqđ corpꝰ mathematicũ eẽ dextrũ: qꝛ imaginamur illud ex pte d̄xtra: vel eẽ ſurſũ: qꝛ imaginamur illud in aere vel in igne vl' eẽ deorſuz: qꝛ imaginamur illud eſſe ĩ medio vel ĩ terra. ipſa g̃ d̃ña mathematicoꝝ ad nãlia ſufficiẽter oſtendit φ locus ⁊ locales d̃ñe nõ ſoluz quo ad nos: ſꝫ ſimpl'r ⁊ p̱ nãm in nãlibꝰ hñt eẽ. Eſt ãt diligẽter aduertendũ φ qꝛ id p̱p̱ qđ ſunt alia: eſt p̄mo ⁊ ſimpl'r tale. Sꝫ mathematica hñt d̃ñas locales nõ p̱p̱ ſe ſed ĩ cõparatione ad nos: ⁊ per reſpcũz ad nãlia. oꝫ hꝫ igr̃ d̃ñas locales ſimpl'r ⁊ p̄ncipal'r reperiri ĩ nãlibus. ipa ergo mathematica oſtẽdũt tales d̃ñas locoles eẽ ſimpl'r ⁊ p̄ncipal'r in nãlibꝰ: cũ habeãt eas p̱ comparationem ad illa. ¶ Deinde cũ dicit.

Lcõ.6. ¶ Amplius vacuum affirmantes eſſe locũ dicunt eſſe. Vacuuz enim erit vtiq3 locus priuatus corpore. Qꝛ quidem igitur ſit aliqd locus preter corpora: ⁊ omne corpus ſenſibile in loco eſſe: per hec aliquis concipiet.

¶ Oſtendit ex teſtimonio alioꝝ locũ eẽ aliqd in nã. circa qđ duo facit: ſm φ dupl'r hoc oſtẽdit. ſcđa ibi. (Videtur ãt ⁊ heſiodus.) Dicit g̃ φ amplꝰ affirmãtes vacuuz dicũt locũ eẽ aliqd ĩ nã. Nã vacuũ erat vtiq3 locus p̄uatus corp̱e. g̃ ex teſtimonio ponẽtiũ vacuũ pꝫ locũ eẽ aliquid in nã. ſubdit ãt. q. epylogãdo. d. φ qdẽ igit̃ locꝰ ſit aliquid p̄ter corpus: ⁊ φ oẽ corpus ſit in loco per h vtiq3 iam dicta aliquis concipiet. ¶ Deinde cuz dicit.

¶ Videtur autem vtiq3 ⁊ Heſiodus recte dicere faciens primuz chaos. Dicit quidẽ igitur oĩum primum chaos factũ: poſtea vero terrã latam tãquã indigeret primũ eſſe receptaculũ his que ſunt: p̱pter id qđ opinati ſunt queadmodũ multi oĩa alicubi ⁊ in loco eẽ. ¶ Si aũt huiuſmodi eſt mirabilis quedam vtiq3 erit potentia loci ⁊ prima oĩum: ⁊ prima oĩbus. Sine quo nãq3 alioꝝ nulluz eſt: illud aũt ſine alĩs neceſſe eſt primum eſſe. Non enim perdit̃ locus his que ſunt in eo corruptis.

Lcõ.7.

¶ Adducit ad h idẽ teſtimoniũ heſiodi. d. φ heſiodꝰ vr̃ recte dicere faciens primũ chaos. i. locũ ⁊ receptaculuz dicit qdẽ igit̃ chaos factũ eẽ p̄mũ oĩum: imaginabat̃. n. heſiodus φ ĩ p̄ma factiõe mũdi. p̄mo factũ fuit quoddã chaos ⁊ quoddã receptaculũ. poſtea vero ĩ illo chaos. dicebat eẽ terram lataz ⁊ ſpatioſaz: vt in ea eẽ poſſint aĩalia ⁊ alia q̃ ſunt ĩfra tanq3 ĩdigeret. i. tãq3 oporteret. p̄mũ eẽ receptaculũ his q̃ ſunt. i. q̃ ipſa entia. h aũt dicebat p̱pter id φ heſiodus ⁊ ſui ſequaces opinati ſũt: queadmodũ ⁊ multi alĩ oĩa entia eẽ alicubi ⁊ ĩ loco. ideo ponebãt locũ ⁊ receptaculũ p̄ora eẽ q̃ ea q̃ ſũt. i. q̃ entia. Subdit aũt φ ſi locus ẽ hꝫ: vt heſiodus dicebat mirabilis vtiq3 erit poᵃ loci: ⁊ primo oĩum erit nã loci ſine quo loco nullũ alioꝝ ẽ: illud aũt. ſ. locus vel receptaculũ põt eſſe ſine alĩs: neceſſe eſt ergo locũ eẽ prius alĩs entibꝰ: qꝛ nõ perdit̃. i. nõ corrũpit̃ locus corruptis his q̃ ſũt in eo: qꝛ g̃ h erat ſnĩa heſiodi pꝫ ex teſtimonio eius nõ ſolũ locũ eſſe. ſed ẽt mirabilẽ eẽ virtutẽ ⁊ potẽtiã ipſius. ¶ Notãduz aũt φ ait. vr̃ heſiodus recte dicere: qꝛ nõ ſimpl'r recte dicebat: dicebat tñ aliquo mõ recte: qꝛ quandã virtutẽ ſaluatiuã loco attribuebat. ¶ Nõndũ ẽt φ ſi priorib' corruptis corrũpũtur poſteriora. ⁊ nõ ecõuerſo ſꝫ ſnĩam heſiodi: locꝰ ẽ prior alĩs entibꝰ: qꝛ corruptis his q̃ ſũt ĩ loco nõ p̱dit̃ nec corrũpitur locus: ſed ecõuerſo.

Lec. II.

T.cõ.8. At vero hꝫ defectũ: ſi eſt: qd eſt. Vtrũ enim moles quedam corporis: aut quedam altera natura. Querendum eſt. n. genus ipſius primum: diſtantias qdem habet tres lõgitudinis: latitudinis: ⁊ profunditatis: quibus d̃terminatur corpus omne. Impoſſibile eſt autem corpus eẽ locũ. In eodem nãq3 eſſent duo corpora.

¶ Adductis rõnibus p̱ quas oſtẽdit̃ locũ eſſe: in pte iſta adducit rõnes p̱ quas p̱bari vr̃ locũ nõ eẽ. diuidit̃ ãt h pars in ptes ſex ſꝫ φ ſex rõnes ad hoc adducit. ſcđa ibi. (Amplius ſi vera.) Tertia ibi. (Quidẽ. n. forte.) Quarta ibi. (Amplꝰ ⁊ cuius vtiq3.) Quĩta ibi. (Amplꝰ ⁊ ipſe ſi eſt.) Sexta ibi. (Amplius ſicut oẽ corpꝰ.) Dicit g̃ φ at v̄o hꝫ defectũ. i. dubitationẽ ſi ẽ locus ⁊ ſi aliqd ẽ. vtrũ eſt. ſ. moles q̃dã corp̱is. i. corp̱alis: aut ẽ q̃dã altera nã. p̄mũ. n. q̃rẽdũ ẽ genꝰ ipſiꝰ loci. vtrũ ſit ĩ genere corporaliũ vel ĩcorporaliũ. hꝫ qdẽ igr̃ locꝰ. i. vr̃ hr̃e tres diſtãtias lõgitudinis: latitudĩs: ⁊ p̱funditatis: qbꝰ diſtãtĩs d̃terminatur oẽ corpꝰ. licet g̃ videat̃ locꝰ hr̃e diſtãtias ⁊ dimẽſiones corp̱is: ĩpoſſibile ẽ locũ eẽ corpꝰ: qꝛ h poſito ĩ eodem nãq3. i. ſil' eẽnt duo corp̱a. Formet̃ ãt ſic h rõ. Cũ locꝰ videat̃ hr̃e dimenſiões corp̱is: ſi eẽt aliqd eẽt corpꝰ: nõ eſt corpus: qꝛ tũc duo corp̱a eſſent ĩ eodez. g̃ nõ eſt. ¶ Notãdũ ãt φ ait q̃rendũ eſſe p̄mũ genꝰ ipſiꝰ loci. qꝛ vt ↄmẽtator innuit: aliqñ d̃ re ẽ ignotũ tã genꝰ q̃ d̃ña: qꝛ neſcimus nec ĩ quo genere: nec p̱ q̃s d̃ñas d̃terminat̃. ⁊ qñ h ↄtingit: ſi illiꝰ rei qditatẽ ⁊ diffõnẽ iueſtigare volumꝰ: q̃rendũ ẽ tã genꝰ q̃ d̃ña. qñ vero notũ eſt genꝰ ⁊ ignota differẽtia: tũc genꝰ eſt ſupponenduz ⁊ d̃ña eſt q̃renda: qꝛ g̃ dicta antiquoꝝ. q. nihil d̃ loco notificauerunt: ⁊ qꝛ ſic friuola erãt φ ñ merebãt̃ dici dubitatões: ſꝫ eoꝝ dicta locus erat. q. pũctꝰ ignotus: nec de eo ſciebat̃ genꝰ nec d̃ña. priꝰ g̃ q̃ q̃rat̃ d̃ña loci: q̃rendũ eſt ⁊ genꝰ eiꝰ: cũ etiã d̃ genere ipſiꝰ ↄtigat dubitare: nec ſit plene notũ in q̃ genere ſit. ¶ Nõndũ ãt φ ait locũ hr̃e tres diſtãtias: lõgitudinis: latitudĩs: ⁊ p̱funditatis: qꝛ loq̃t̃ more ãtiquoꝝ ph̃oꝝ credentiũ locũ nõ eſſe ſupficiez vltimã corp̱is ↄtinentis: ſꝫ eſſe diſtãtias illas exñtes ĩter latera corp̱is ↄtinentis: vt ſi aq̃ ſit ĩ vaſe tãq3 ĩ loco locꝰ aq̃ ſꝫ ãtiquoꝝ dicta nõ ẽ vltima ſupficies vaſis: ſꝫ ẽ ſpatiũ illđ exñs ĩter latera vaſis: qꝛ g̃ ĩ illo ſpatio ẽ ſignare dictas tres diſtãtias ⁊ dimẽſiões. iõ locꝰ tales dimẽſiões hr̃e dicit. vtrũ ãt p̱p̱e accipiẽdo locũ ↄpetat ei tales diſtãtias hr̃e ĩfra patebit.

Cõmẽ.8

Dub.pª **Dubitaret** forte aliquis quō veritatem hʒ consequentia phi. vʒ. ꝙ si locus esset corpus duo corpora essent in eodem loco. ℂ Dōm ꝙ quātum ad presens spectat de rōne loci duo sunt; primū ē ꝙ locus totaliter attingitur a locata. nihil est. n. loci qō locatum nō attigat. 2ᵐ est ꝙ locus nō cedit aduenīēte locato. imo simul est cū locato. Si ergo locus eēt corp⁹. tūc vnum corpus totaliter attigeret aliud corp⁹ ꝛ ꝑ hʒ attigere: vnū corp⁹ nō cederet alteri corpori: sed simul esset cum eo: sicut locus non cedit locato: ʒ simul stat cū ipō. Hō autē: vt patet: stare non posset: nisi duo corpora ī eodeʒ simul essent. Si. n. aqua est ī aere: ꝛ loc⁹ aque nō est supficies aeris: sed ipse aer vel ipm corpus aeris oportebit ꝙ aqua totū aerem attigat dere nō cedēte: qō nō eēt nisi simul ꝛ in eodē loco eēnt aer ꝛ aqua. ℂ Deinde cū dicit.

T.cō.9. ℂ **Amplius si vere corporis locus est receptaculum: manifestū ꝙ ꝛ supficiei erit ꝛ reliquoruʒ terminoꝝ. Eadē. n. ꝯsonat ratio: vbi nāqʒ prius erat aque planicies: erunt iterū que sunt aeris. At vero differētiam neqʒ vnā habemus puncti ꝛ loci puncti. Quare si neqʒ ab hoc est locus alteꝝ: neqʒ ab aliorum nullo: neqʒ est aliquid preter vnumquodqʒ istorum locus.**

ℂ Adducit scdaʒ rōnem ꝙ si corporis vere est locus ꝛ receptaculū; manifestū est: qm̄ ꝛ supficiei erit locus ꝛ receptaculū: ꝛ reliquoꝝ terminoꝝ: vt linee ꝛ pūcti erit etiaʒ locus ꝛ receptaculū. eadē. n. rō ꝯsonat in oībus. vbi nāqʒ prius erat aque planities erūt iteꝝ planities. i. supficieʒ que sunt aeris: sic ēt vbi: erat punctus aque: fit postea pūctus aeris. At vero neqʒ vnā dr̄iaʒ habemus puncti ꝛ loci: si puncti erit locus; neqʒ est aliqō alterū ab hō. i. a puncto; neqʒ ab alioꝝ nullo locus erit qd alteꝝ; qua. n. ratione locus pūcti nō differt a pūcto: nec locus supficiei differt a supficie; nec locus corpis a corpe: iō subdit: ꝙ loc⁹ non est aliqd preter vnūquodqʒ istoꝝ. formet aūt ratio sic. Si locus esset aliqd: eēt differens ab eo cuius est locus. sed non pt̄ poni ꝙ sit differens. ergo nō est.

Dub.pª **Dubitaret** forte aliqs. vtrū locus pūcti differat a pūcto. ℂ Dōm ꝙ pūcti non ē locus proprie ꝛ ꝑ se: sed ꝑ accn̄s. corpori. n. debet locus ꝑ se: nō puncto tn̄: sicut supficies corpis locati attigit supficiem corporis locantis: sic aliquo mō pūcta attigunt pūcta: vl' actu si ponātur pūcta talia actu eē: vel potētia: si ponant potētia eē: ꝙ si pūcta illa vellem⁹ appellare locū querere: vtrū punctus sit idē cū loco suo est querere: vtrū duo puncta se ꝯtigentia sint vnus pūctus. ℂ Ad qō dici pōt ꝙ dr̄iam punctoꝝ supficieꝝ ꝛ taliū dupl'r accipe possumus. pmo ex situ. eo. n. ipso ꝙ hic pūctus est ī alio situ qʒ ille differt ab illo. scdo talis dr̄ia accipi pt ex eis ī qbus sunt. cū. n. aqua contiguat aeri: simul est supficies aq̄ cū supficie aeris: qꝛ cōtigua sunt quoꝝ vltima simul remanēt. tn̄ ille supficies distīcte sunt: qꝛ supficies aque ē in alio subiecto qʒ supficies aeris: qꝛ alia est nā aque ꝛ alia aeris. Sʒ si eēnt corpa mathematica: q̄ solū considerantur: vt quāta. nec differūt ex diuersitate nāe ſm

Cō.22. Cōmē. in quinto huius: si ponerent contigua fierēt continua. si enim vltima ꝛ supficies taliū corpoꝝ eēnt simul: de necessitate eēnt vnū. supficies. n. ꝛ vltima taliū non possēt differre ex diuersitate naturaꝝ in qbus sunt: ʒ solū differūt ex diuersitate sit⁹. Si g° due tales supficies ponātur simul: efficiētur vna supficies ꝛ duo talia pūcta vn⁹ punctus. Cū ergo q̄ritur. vtrū differat punctus ꝛ loc⁹ pūcti: vel vtrum differat pūctus a puncto quē attingit: dici pōt ꝙ si loquamur ō tactu ꝛ ō loco mathematico: sic vltima se attingētia efficiūtur vnū tale. Sʒ si loquamur ō tactu naturali: adhuc poterit reseruari distīctio iter talia ꝑꝑ diuersitatē naturarū: in qbuʒ sunt: qꝛ ergo antiqui loq̄bātur ō loco magis mathematico qʒ ō loco naturali: qꝛ solum considerabāt locū rōne quātitatis: ꝛ ratione dimēsionuʒ: oportebat eos dicere ꝙ idē eēt pūctus ꝛ locuʒ puncti: ꝛ supficies ꝛ locus supficiei: qꝛ hoc modo loquēdo: vt habitū ē: sp vnus pūctus attingēs aliū efficit ideʒ cū illo: ꝛ vna supficies attingēs aliā efficit eadē cū illa.

Alterius forte dubitaret aliqs. vtrū si pūctus non differret a loco suo: ꝙ nec qōlibet aliorū differt a suo loco. vt in lr̄a dr̄. ꝛ videt ꝙ non. qꝛ punctus cū non habeat partē ꝛ partē: total'r attingitur a suo loco. corp⁹ vero: qꝛ est qd partibile ꝛ qd diuisibile non total'r attigitur a suo loco. non g° valet: si pūctus ē idē cū suo loco: ꝙ corp⁹ sit idē cū suo loco. ℂ Dōm ꝙ sicut non ē ideʒ cum loco suo simpl'r loquēdo: ʒ solū hʒ veritatem supponēdo antiquoꝝ dicta loquētiū ō loco magis mathematice qʒ natural'r: sic nō valet simpl'r loquēdo. si pūctus ē idem cū loco suo: ꝙ corpus sit idē cū loco suo: nisi supplēdo dicta antiquoꝝ dicētium locū non eē supficiē corporis continētis: ʒ eē distātiam illam vel spaciū illud: qō est inter latera continētis: quo posito seqtur ꝙ sicut punctus total'r attigit ꝛ attingit a suo loco: sic ꝛ corp⁹ total'r attingit ꝛ attigitur illud spatiū ꝛ illas diuisiōes. silis g° erit cōparatio corporis ad suū locū: q̄ ē puncti ad locum suū: propter quod si pūctus nō differt a loco suo: nec corpus a suo: dicta ergo rō optime ꝯcludit ꝯ ātiquos phos: quoꝝ suppositōe supposita: vel nihil ē locus: vel si aliqd est nō ē qd alteꝝ ab eo cuius est. ℂ Deinde cum dicit. Dub.2ª

ℂ **Quid enim forte ꝛ ponemus eē locū. Neqʒ elementum enim: neqʒ ex elementis possunt esse huiusmodi habentia naturaʒ: neqʒ corporeis neqʒ incorporeis. Magnitudinem: qdeʒ enim habet locus: corpus autem nulluʒ. Adhuc autem sensibilium quidem corporuʒ elementa corporea. Ex intelligibilibus autem elementis nulla magnitudo fit.** T.cō.

ℂ Ponit tertiā rōnē dicēs. qd forte ponem⁹ locū eē: nec. n. ē elemētū nec ex elemētis: hn̄tia āt hʒ nāʒ. vʒ. nāʒ localē: neqʒ possūt eē ō numero corporeoꝝ neqʒ ō numero incorporeoꝝ. g° locus nihil ē. si nec ē elemētū: neqʒ ex elemētis: nec ē qd corporeū. nec qd ī corporeū. Or āt sic fit pʒ. qꝛ locus hʒ magnitudinē: ꝛ tn̄ est nullū corpus. eo. n. ꝙ magnitudinē hʒ nō est qd ī corporeum: qꝛ vero locus non est corpus. vel qꝛ ē nullum corpuʒ: nō ē qd corporeū. Adhuc autem sensibilium qdē corpoꝝ elemēta sunt corporea. locus ergo nō est ex sensibilib⁹ elementis: qꝛ tunc esset qd corporeū: nec est ex intelligibilibus elementis: qꝛ ex talib⁹ nulla fit magnitudo: nullo mō g° vt vr̄ locus est aliqd. ℂ Nōndū ꝙ locus est magnitudo: qꝛ cū nihil equet magnitudini nisi magnitudo: locus q equat loco: de necessitate erit magnitudo q̄dā. rursus locus nō ē corpus: qꝛ vt patuit. tunc duo corpa eēnt in eodeʒ. Si g° nō est corpus: vr̄ esse qd incorporeum: qꝛ ergo locus videt implicare in se opposita. vʒ. ꝙ sit magnitudo. ꝛ ꝙ nō sit quid corporeū. iō arguitur locū nō esse. ℂ Deide cū dic. T.cō.

ℂ **Amplius ꝛ cuius vtiqʒ quis ponet his que sunt causam esse locum. Neqʒ vna causa inest ipsi de quatuor. Neqʒ enim sicut materie corꝝ que sunt. Neqʒ ex ipso constituta sunt. Neqʒ**

sicut species et ro eorum que sunt. Neqz sicut finis. Neqz sicut mouens ea que sunt.

¶ Ponit quartam rationem dicens. Amplius cui⁹ vtiqz aliquis ponens locū esse cāz his que sunt: idest entibus quasi dicat. si locus est aliquid erit aliqua causarū: non est autem aliqua causaruz. ergo locus non est. Qr autez locus non sit aliqua causarum manifestat dicens: q neqz vna cā de quatuor causis inest ipsi loco: qr neqz loc⁹ est sicut mā eorum que sunt: qr ex mā cōstituit res. ex ipso enim loco non sunt constituta entia: neqz ēt locus est sicut species et ratio eorum que sunt: idest nō est sicut forma: qr tunc aliquid cum mutaret locuz mutaret formā: qd est icōueniens: neqz etiam est sicut finis: qr finis incidit in idē cum forma: neqz etiam est sicut efficiens vel sic mouens ea que sunt: quia mobilia non mouentur a loco: sz mouentur ex se vel a generante.

Dub. pª Com. ii. **Dubitaret** forte aliquis: vtrū locus incidat cuz aliqua cāxz. ¶ Dicendū sm Cōmentatorez q sic. habet enim se locus respectu locatorum sic finis. sed duplex est finis. intra: et extra. nō est aūt idem qd finis intra: qr nō est idem qd forma: est tn aliquo mō finis extra: qr eo ipso q vnūqdqz locatorum maxime consequit salutē et ↄseruationē sui eē in loco ppo: vnūqdqz tale tendit in locū ppriū tāqz in finē. ¶ Deiñ cū dic.

T.c.12. ¶ Amplius et ipse si est aliquid eoruz que sunt alicubi erit. zenonis eni dubitatio queret quādam rationem. Si nāqz omne quod est in loco est: manifestum quoniam et loci locus erit. et hoc in infinitum procedet.

¶ Ponit quintam rōnē dicens. q si ipse. supple locus. ē aliqd eorum que sunt: alicubi erit: zenonis dubitatio queret quādā rōnem: idest quādā rōnabilez qōnem. si nāqz omne qd est in loco est: manifestum est q si locus est aliquid: loci erit locus: et hoc procedit in īfinitū: qr pari ratione illi⁹ loci erit locus alius: et sic in īfinitum. Si ergo incōueniens est pcedere in īfinitum: icōueniēs est q locus sit in loco: et per ↄsequens locū esse inconueniens ē: qr sm opinionē antiquorum oē qd est in loco est. ¶ Notādum autem: q opinio zenonis querebat rōnabilē qōnē non simplr: sed supposita antiquorum suppositione. non ē eniz rōnabilis ↄñtia dicere. si locus est. ergo est in loco: nisi supponat antiquorum sñia: videlz oē qd ē: in loco est.

Dub. pª **Dubitaret** forte aliquis: vtrū valeat hec ↄñtia. si locus est alicubi. ergo est ī loco: vt videt lrā consonare. ait. n. q si locus est: alicubi est: et si alicubi est: qret rōnabilis questio an in loco sit. ¶ Dicendum q ↄñtia illa est sophistica: vt dicet īfra: qñ hec ratio dissoluet. esse enim in aliquo ↄtingit multis modis. locus enim alicubi est et in aliquo: non sicut in loco sed sicut in subiecto. cum. n. sit superficies corporis cōtinentis: erit in eo tāqz in subiecto. ¶ Deiñ cū dicit.

T.c.13. ¶ Amplius sicut omne corpus in loco est: sic et in omni loco corpus. Quō igitur dicemus de his que augmentantur. Necesse est ex his simul augmentari locum cum ipsis. Neqz. n. minor neqz maior locus est vnicuiqz. Per hec quidem igitur non solum quid est: sed etiaz si est dubitare necesse est.

¶ Adducit sextam et vltimam rōnē ad ostendēdū locuz nō esse dicens. q sicut omne corpus ē in loco: sic et in oī loco est corp⁹: quomodo igit dicem⁹ de his: que augmētantur: necesse est ex his que dicta sunt simul augmētari locū cum ipsis. neqz eniz maior neqz minor est locus vnicuiqz corpori. Formet aūt sic ratio. si loc⁹ eēt aliqd: augmentaret per augmentū locati. Sed non potest aumentari: qr loc⁹ dicit qd īmobile. ergo etc. subdit aūt. qsi epylogando: q per hec quidem que dicta sunt nō soluz qd ē: sed etiā si est dubitare necesse est. ¶ Notandum aūt q cum oēs sex rōnes premisse cōcludant falsum: qr cōcludunt locum non esse: vel sunt simpliciter false et nihil cōcludūt: vel si aliquid concludūt: hoc erit solū suppositis antiquorum dictis: qui non tractabant de loco vt veritas requirebat.

Lectio. III.

T.c.14. Quoniam aūt aliud quidez sm se aliud vō sm aliud dicit: similiter et locus. alius quidez cōmunis: in quo oīa corpora sunt. alius vero ppri⁹ in quo primo. Dico āt cōmunis: qm quasi tu nunc in celo es: qr in aere. Hic aūt in celo: et in aere: qr in terra. Sunt aūt et in hac: quia et in loco: qui ↄtinet nihil plus qz te.

¶ Postqz phs disputatiue inqsiuit an sit loc⁹: in pte ista incipit disputatiue inquirere qd sit locus. Circa qd duo facit. qr pmo facit qd dictū est. secūdo declarat quedā pq sophisticatiōes prius habite solute sunt ibi. (Post āt hoc accipiendum.) Circa primum duo facit. pmo adducit quasdaz rōnes pbantes locū esse māz vel formā secundo adducit rōnes ad ptē oppositā ibi. (Merito aūt.) Circa pmū duo facit: sz q duas rōnes adducit: pmo enim pbat locū esse formā. scdo pbat locū esse māz ibi. (Secundū aūt q videt.) Circa pmū duo facit: qr pmo pmittit distinctionē quādā vtilē ad ppositū. scdo ex distinctione illa pbat intentū ibi. (Si igitur ē locus.) Dicit ergo q aliud qdē dicit eē sm se: aliud vō sm aliud: et qr hec distō q quedā sunt per se: quedam per aliud: est qsi cōmunis oibus entib⁹. idō et circa locū ē hoc repire. Naz et locus ali⁹ quidē est cōmunis: in quo qdē sunt oīa corpora: et iste locus est per aliud. Alius vō est loc⁹ pprius: in quo est aliquid primo: et iste locus est sm se et equalis locato. verbi grā. dico aūt qm tu nūc es in celo: qr es in aere. hic aūt aer est in celo: et ea in aere qr es in terra. similr aūt et es in hac. s. terra: qr es in loco h tibi pprio: qui cōtinet nihil plus qz te. ¶ Notandū aūt q oē p accñs et p aliud reducit ad per se: et qr oē qd est p se: est rō eorum que sunt per aliud: cū locus pprius sit loc⁹ per se: loc⁹ cōmunis sit loc⁹ p aliud: et qsi per accidēs opz q existētia rei in loco pprio sit ratio existētie eius in loco cōmuni. Cā aūt qre aliquid est in loco cōmuni est ex eo qd est in loco pprio: qr ergo tu es in illa pte terre tāqz in loco ppo: qui continet nihil aliud qz te: ideo tu es in terra: in aere in celo tāqz in locis cōmunibus: in quibus continentur multa alia a te. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Si igitur est locus primū continens vnūqdqz corpus terminus quidā vtiqz erit. Quare videtur species et forma vniuscuiusqz loc⁹ eē: quo determinat magnitudo et materia magnitudinis. Hoc enim est vniuscuiusqz termin⁹.

¶ Sic quidem igitur considerantibus locus vniuscuiusqz species est. T.c.15.

¶ Ex distinctione premissa arguit locū eē idē qd forma. d. si est igit loc⁹ aliquid pmū et p se continens vnūqdqz corporum: hō loc⁹ erit vtiqz terminus vniuscuiusqz corpo-

ris: quare locus videt̄ esse species ⁊ forma vniuscuiusq;: quo mediante magnitudo determinat̄: ⁊ mā magnitudinis cuiuslibet corporis. q2 ḡ h. s. forma vel spēs ē terminus vniuscuiusq; corporis: videbitur igit̄ sic ꝯside rantibus: ꝙ loc⁹ ē spēs ⁊ forma vniuscuiusq;: postq̄ hz rōnē termini sicut ⁊ forma. ¶ Notandū aūt ꝙ hec ra-

Cō. 14. tio duplr̄ deficit vt Cōmentator innuit. p̄mo per fallam equiuocationis. secūdo per fallam ꝯsequētis. cum ergo arguitur. forma est terminus. locus est terminus. ergo locus est forma; equocatur ibi in termino: q2 locus ē terminus extra: forma vero termin⁹ itra. rursus est ibi falla ꝯsequentis: q2 arguit̄ ex puris affirmatiuis in secunda figura. ¶ Notandū etiam ꝙ distinctio p̄us habita de loco ad hoc deseruit huic rationi. Non eniz quilibet locus est terminus. Nam locus cōmunis non proprie hz rōnez termini: cum non equet̄ rei locate. sed h⁹ terminus est solū locus ꝓprius. si ergo volebat p̄hs arguere locum esse formam per hoc ꝙ erat termin⁹: oportuit eum distinguere locum ꝓpriū: qui est terminus: a loco qui nō est termin⁹: vel oportuit eū ostendere quō locus habet rōnez termini: q2 ex hoc hz ꝙ sic terminus inquātū hz ꝙ sit p̄mus ⁊ proprius.

Dub. p̄a **Dubitaret** forte aliquis: vtrū sit locus idem qd̄ forma. ⁊ videtur ꝙ sic: q2 gnāns q̄tū dat rei de forma tm̄ dat sibi de loco: ex quo videtur seq idē eē locū ⁊ formā. ¶ Dicēdū ꝙ si locus eēt idē qd̄ forma nihil oīno moueret̄ localr̄: ⁊ si nō eēt mot⁹ localis: nō esset aliquis alius mot⁹. h aūt sic ostēdit̄. nā id aliquid mouet̄ nāliter: q2 est extra locū illum ad quē nāliter tēdit: vel q2 est in potētia ad aliqd̄ vbi: ad qd̄ nāliter moueri pōt. Cū ergo res semp sit sub forma ꝓpa: nec sit intelligibile: ꝙ aliqua res sit: ⁊ tm̄ careat ꝓpria spē: si loc⁹ esset forma: nō esset motus nālis: q2 semp res eēt in suo vbi: imo h posito: vbicūq; poneret̄ qd̄cūq; corpus quiesceret: q2 semp haberet suū locū nālē secū. nō ergo esset motus localis nālis: nec etiā violentus: q2 posterior nō potest esse non existēte p̄ori. motus. n. violent⁹ est posterior motu naturali: ⁊ presupponit illum: nisi enim terra moueret̄ ad mediū nāliter: non moueret̄ a medio violenter. sunt etiam multa alia inconuenientia: que infra dicentur: q̄re locus non pōt idem esse qd̄ forma. Qd̄ vō dicebatur: ꝙ generās q̄tū dat rei de forma tm̄ dat sibi de loco: ex hoc nō arguit̄ ꝙ locus sit idē qd̄ forma: sed ꝙ sit aliquid consequens formā: cum locus sursum sit ꝯsequens formaz leuis: locus deorsum formā grauis. q̄to ergo generans plus dat rei de forma leuis: plus dat sibi de loco sursum: quāto plus de forma grauis: plus dat sibi de loco deorsuz: vt ignis q ē leuior aere ē supior ipo: ⁊ terra q̄ ē grauior aq̄ ē iferior ea. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Secundum autem ꝙ videtur esse locus distantia magnitudinis: sic materia. Hec nāq; altera est a magnitudine. Hec autez est contēta sub specie ⁊ diffinita: sicut sub plano ⁊ termino. Est aūt h⁹ mā ⁊ infinitum. Cum eniz remoueantur termini ⁊ passiones ⁊ spēs: relinquit̄ nihil preter materiam.**

¶ Probat locū esse mām. Circa qd̄ duo facit: q2 p̄mo facit qd̄ dictū est. scd̄o ad ꝯfirmandū qd̄ dixerat adducit dictum platonis ibi. (Vñ e plato.) Dicit ergo ꝙ fm ꝙ locus videt̄ esse distantia magnitudinis. i. fm positōez antiquoꝝ ponētiū locū non esse superficiez corporis ꝯtinentis: sed esse spacium ⁊ distantiā inter latera magnitudinis: fm h sic mā. i. videt̄ locus esse mā. h nāq; s. h⁹ distantia est altera a magnitudine. spatiū enim illud ē alterū a corpore ꝯtinēte: ⁊ non est determinatū de se: sed determinatur per corpus ꝯtinens: tātū. n. extēdit̄ illud spaciū: quanta ē distātia laterum corporis ꝯtinentis. in hoc ergo videtur esse idē qd̄ mā: que de se quid ideterminatū nominat: ideo subdit. ꝙ h aūt. s. mā est cōtenta sub specie. i. sub forma diffinita sub plano: idest sub sup̄ficie ⁊ sub termino. est aūt h⁹ mā ⁊ ifinitū. i. indeterminatum. Nā cum remouerent̄ termini ⁊ passiones spere vel alicuius alterius corporis: nihil relinquit̄ p̄ter māz. ergo mā est de se quid indeterminatū ⁊ infinitū: determinatum per aliud: sicut ⁊ illud spaciū de se qd indeterminatū dicit. ⁊ determinatū per aliud. ¶ Notādū aūt ꝙ hec ratio ꝓbans locuz esse māz deficit: sicut ⁊ rō prima probās ipz esse formā. Nā cū arguit̄. mā de se dicit quid indeterminatū. spaciuz illud: qd̄ ponitur locus: qd̄ est iter latera cōtinētis: dicit quid ēt ideterminatū. ergo mā est h⁹ spaciū: ⁊ h⁹ locus: arguit̄ ex affirmatiuis i secunda figura: ⁊ comittitur ibi falla ꝯñtis. ¶ Rursus equocat̄ ibi: qm̄ ad eē indeterminatū nō sequit̄ eē māz. mā enim sic dicit quid indeterminatū: ꝙ de se nullum actum noīat. dimensiōes vō vel qd̄cūq; spaciū q̄tūcūq; accipiat̄ sub modo indeterminato: non dicit quid oīno in potentia sicut ipsa mā. ¶ Deinde cū dicit.

¶ **Unde plato materiam ⁊ locuz dicit esse idē in thimeo. Receptiuum enim ⁊ locū vnum ⁊ idem dicit. Alio vero modo ibi dicēs receptiuum: ⁊ in dictis non scriptis dogmatibus: tm̄ locum ⁊ receptiuum idem retulit. ¶ Dicunt quidē enim oēs esse aliquid locum. Quid aūt est: hic solus conatus est dicere.** T. c. 16.

¶ Adducit ad ꝯfirmationē eius qd̄ dixerat dictum platonis. d. ꝙ ⁊ plato in thimeo idem dicit esse materiaz ⁊ locum. Nam receptaculū ⁊ locū vnū ⁊ idē dicit. videt̄ ergo ex dicto platonis cōfirmari ratio p̄dicta: videlz ꝙ locus sit idē qd̄ receptaculū ⁊ mā. Addit autē ad increpationē platonis: ꝙ alio mō plato fuit dicens. i. diffiniens idē receptaculū. sup. in thimeo. ⁊ in dictis dogmatibus nō scriptis. increpandus ergo erat plato non vtens receptaculo vno modo: sed in dogmatibus suis nō scriptis. i. in his que dicebat in scholis: que nō redigebat in scripto: diffiniebat receptaculum vno modo. in thimeo vō alio mō: quocūq; tm̄ mō vteret̄ receptaculo: locuz tm̄ ⁊ receptaculū idē retulit: siue idē posuit. ⁊ subdit. ꝙ oēs p̄hi aly a p̄lone dicūt locū eē aliqd: nō tm̄ iuestigauerūt qd eēt loc⁹: sz qd ē loc⁹: hic sol⁹. s. plato conat⁹ ē dicere.

Dub. 2a **Dubitaret** forte aliquis: quid mouebat platonē ad ponēdū locū esse mām. ¶ Dōz ꝙ duplici rōne moueri potuit. p̄mo q2 plato per mathe^ca. voluit reddere rōnē de nālib⁹. posuit eniz ꝙ mā corpis essent superficies: voluit. n. solida nālia ꝯstitui ex sup̄ficiebus: ⁊ q2 ex hac positione seq̄bat̄ idē eē corp⁹ nāle ⁊ mathematicum: ⁊ idez esse corpus qd̄ suba ē: et corp⁹ qd̄ est q̄titas: oportuit eū dr̄e ꝙ dimēsiōes eēnt mā corpis nālis siue corpis sube: si ḡ alique dimēsiones ponēde st h⁹ mā: maxime erūt ipsa mā dimēsiōes: q̄ de se sunt qd ideterminatū: q2 ḡ dimēsiones ⁊ spaciū illud qd̄ est iter latera corpis ꝯtinētis: qd̄ cōiter ponebat̄ esse loc⁹: dicit qd ideterminatū: ⁊ dimēsiōes ille videt̄ eē ideterminate de se. determinant̄ āt p latera corpis continentis: idō dixit locū esse mām: q2 spaciū illud: qd̄ dicebat esse locus: videbat̄ habere rationē māe. ¶ Scd̄a via qua moueri potuit ex hoc forte habebat ortū. Naz spaciū illud qd̄

est inter latera corporis continentis: vt distantia illa q̃ est iter latera alicuius vasis: in q̃ recipit̃ aq̃ vl' aer vl' ali qđ aliud corpus: nõ solũ est indeterminatũ de se q̃tũ ad magnitudinẽ: q2 illi spacio nõ competit de se magnitudo determinata: sed determinatur per latera vasis: s3 etiã illud spaciũ est quid ĩdeterminatũ quãtũ ad esse: q2 aliq̃n habet esse aereũ: aliq̃n aqueũ: aliq̃n vero aliud: fm q̄ aliud τ aliud corp⁹ ibi recipit̃. Cũ ergo hoc sit mã qđ dicit quid indeterminatũ q̃tum ad esse τ q̃tum ad magnitudinẽ: videbat̃ forte platoni q̄ spacium illđ qđ dicebat̃ esse locus: idem esset qđ materia.

2. **Alterius** forte dubitaret aliquis: vtrũ ver3 sit q̄ locus sit idẽ qđ mã: τ videt̃ q̄ sic. Na3 l3 pma ratio sit sophistica: q2 fundat̃ super falso fundamento: secũda tñ rõ vr̃ de necessitate ɔcludere. sola enĩ mã videt̃ esse illud qđ dicit quid ĩdeterminatũ: tam s3 esse: q̃ fm magnitudinẽ. si ergo sic arguatur. locus vt de eo loquebant̃ antiqui: siue spaciũ illud dicit qd ĩdeterminatum q̃tum ad esse τ q̃tum ad magnitudinẽ. materia aũt est h⁹. ergo loc⁹ est idẽ qđ mã: l3 arguat̃ ex affirmatiuis in secũda figura: tenet tñ argumentũ: q2 videt̃ esse in mã conuertibili. qđ enim est sic indeterminatũ est mã τ ecõuerso. ❡ Dõ3 q̄ si locus nõ põt esse ide3 qđ forma. vt supra ostẽdebat̃: multo minus est ide3 qđ mã. mã enim magis h3 oppositas ɔditiones loco q̄ forma. Nam cũ forme sit ɔtinere: mãe vo cõtineri: cu3 loc⁹ qd contentum dicat: conditio mãe videtur esse opposita conditioni loci: l3 rursus locus non sit forma: est tñ consequens formã: nõ tñ pprie est cõsequens mãm. rõne. n. forme competit rei determinat⁹ loc⁹: sed nõ rõne mãe. Si ergo forma non est idẽ qđ locus: multo mi⁹ est idẽ qđ mã. qđ vero obyciebat̃ de spacio illo: vel de dimensionibus illis: que sunt in potentia ad esse τ ad magnitudinẽ: dicendũ q̄ intra latera corporis cõtinentis nõ sunt realiter nisi dimensiones corporis contenti: vt aq̃ existente in vase: intra latera vasis nõ sunt nisi dimensiones aque: aq̃ aũt exeũte de vase: τ subĩtrãte ibi aere: non erunt intra dicta latera nisi dimensiones aeris: realiter autem nõ est dare dimensiones aliq̃s sepatas: que sunt in po^a ad hoc esse vel ad illud: vt rõ supponebat. Si ergo ĩfra latera vasis est dare aliquas dimensiões pter dimensiones corporis cõtenti: hoc non erit realiter. S3 fm imaginationẽ tm. dico igit̃ q̄ si h⁹ dimensiones vel h⁹ spacium esset locus: poni non posset q̄ talis locus eẽt idem qđ mã: q2 materia dicit quid reale: τ nõ quid imaginatum tantum. ❡ Deinde cum dicit.

❡ **Merito autem ex his intendentibus videt̃ vtiq3 difficile cognoscere quid est locus: si q̃dem horum qđcũq3 est: siue mã: siue species. Hec enim altissima3 hñt speculationem: τ in sensu ab alijs nõ facile est cognoscere ipsa.**

3 ❡ Adducit rõnes ad partẽ oppositã: ostendens q̄ loc⁹ nõ põt eẽ mã neq3 forma. circa qđ duo facit. q2 primo assignat difficultate3 h⁹ põnis si ponat̃ loc⁹ mã vel forma. scđo adducit rõnes ostẽdens locũ nõ eẽ mã3 neq3 formã: ibi. (At vero) Dicit ergo. q̄ merito intendentib⁹ ex his ex quib⁹ ponit̃ locus eẽ mã vel forma: videt̃ vtiq3 difficile cognoscere quid sit locus: si q̃de3 locus quodcũq3 est hor3 siue mã siue spẽs: altissimã. i. difficillimã h3 speculationẽ: τ est rõ: q2 sine inuicem nõ facile est cognoscere ipsa. Non eni3 põt fm q̄ h⁹ cognosci mã sine forma: nec ecõuerso: q2 correlatiua sunt. ❡ Notãdũ aũt q̄ si loc⁹ ponat̃ mã vel forma: dupliciter est difficile cognoscere ipsu3. pmo q2 mã τ forma nominare possunt simplicia pncipia. qđlibet enim simplex pncipiũ h3 cognitionem alteram τ difficile3. secundo est hoc difficile: q2 q̃to plura requirunt̃ ad cognitionem alic⁹: tanto difficilior est cognitio ipsius. cũ ergo nõ possit cognosci mã ignorata nã forme: nec econuerso: difficilis est cognitio loci: q2 siue ponat̃ loc⁹ mã tm: siue for^a tm: nĩ tñ hebit cognitio ei⁹ sine cognitiõe vtriusq3. ❡ Deĩn cũ dicit.

❡ **At vero q̄ impossibile sit quodlibet horum esse locum: non difficile est videre. Species quidem enim τ mã non separant̃ a re: locum autẽ contingit. In quo nãq3 aqua erat: in hoc iterum aer: sicut diximus prius fit. Transmutatis adinuicem aereq3 τ aqua τ alijs corporibus similiter. quare neq3 pars neq3 actus s3 sepabilis est locus ab vnoquoq3. Et videt̃. n. h⁹ aliquid esse locus: vt vas. Etenim vas loc⁹ transmutabilis. Uas aũt nihil est rei. ❡ Secundũ quidem igitur q̄ sepabilis ẽ a re: sic quidem non est species. Secundum aũt q̄ continet: sic quidem alterum a materia.** T.c.17. T.c.18.

❡ Adducit rõnes pbantes locũ nõ esse mã3 neq3 formã. Circa qđ q̃tuor facit: fm q̄ q̃tuor rõnes adducit. secunda ibi. (Uidet̃ aũt semp.) tertia ibi. (Amplius qũo fertur.) Quarta ibi. (Ampli⁹ tñ ex aere.) Dic̃ ergo. At vo q̄ ipoĩe sit locũ esse qđlibet hor3. i. mã3 vel formã: nõ ẽ difficile videre. spẽs qdẽ enim τ mã nõ sepantur a re. locu3 aũt cõtingit separi ab eo c⁹ est. in quo nãq3 aq̃ erat in h̃ iter3 fit aer: sicut dixim⁹ prius: transmutatis inuice3 corporib⁹: aere. s. τ aq̃. τ qđ dcm̃ est de aere τ aq̃ ĩtelligendũ est de alijs corpib⁹ simil'r: q̄ pñt trãsmutare loca sua: q̃re loc⁹ nec ps est rei. s. mãlis: neq3 est habitus. s. pars formalis. Sed locus est separabilis ab vnoquoq3. mã aũt τ forma nõ sepant̃ a re: vñ subdit: q̄ vr̃ loc⁹ esse aliqd h⁹ vt vas. vas enim est q̃si loc⁹ trãsmutabilis. cũ aũt nihil sit rei: τ possit separi a re cõtenta: locus poterit separi a locato τ ecõuerso. subdit aũt q̃si cõcludendo: q̄ loc⁹ s3 q̄ est sepabilis a re: sic nõ est spẽs nec forma. fm vo q̄ cõtinet sic est alterũ a mã: q2 mã nõ pprie cõtinet: sed cõtinet̃. ❡ Notãdũ aũt q̄ ait vas esse locũ trãsmutabilẽ: q2 vas nõ est locus nisi mãl'r. Si aũt debet eẽ formal'r locus: op3 q̄ vltra cõtinentia3 vasis ĩtelligam⁹ ibi debitũ ordinẽ ad vniuersu3: q2 ergo loc⁹ est transmutabilis mãl'r τ nõ formal'r: vt ĩfra pleni⁹ declarabit̃: dr̃ eẽ vas loc⁹ trãsmutabilis: q2 est loc⁹ mãl'r: q fm q̄ h⁹ trãsmutari põt: p tãto tñ facit exẽplũ ad ppositũ: q2 sic vas nihil est rei cõtẽte: τ põt separi ab ea: sic loc⁹ põt separi a locato. ❡ Notãdũ ẽt q̄ cũ de forma nõ sit du^m: q̄ nõ separat̃ a re: du^m tñ ẽ de mã q̃ est ĩgenerabilis τ ĩcorruptibilis. Cũ g̊ pbasset locũ nõ eẽ formã: q2 ẽ sepabilis a re: vt remoueret oẽ3 calũnia3: addidit speciale rõnẽ ð mã: τ dixit locũ nõ eẽ mã3: q2 loc⁹ cõtinet: mã cõtinet̃.

Dubitaret forte aliq̃s: q2 nõ vr̃ ver3: q̄ mã nõ cõtineat: q2 cũ forma sit in mã: τ oẽ qđ ẽ in aliquo: videat̃ cõtineri ab illo: vr̃ q̄ mã habeat rõnẽ ɔtinẽtis. ❡ Dõm q̄ τsi aliq̃ mõ possem⁹ dicere mã3 cõtinere: nõ tamen cõtinet vt finiens τ determinans: sed sic cõtinet formã: q̄ finit̃ τ terminat̃ p ipa3. vñ pprius dicit̃ q̄ cõtineat̃ q̃3 q̄ cõtineat. loc⁹ aũt cõtinet vt finiens τ terminãs. dato ergo q̄ cõcedam⁹ mã3 ɔtinere: illa tñ cõtinẽtia oĩno sumet̃ equiuoce: respectu cõtinẽtie localis. ex modo ergo continendi loci sufficienter loc⁹ Dub. p.

distinguitur a materia. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Videtur aūt semp qđ est alicubi ipsum esse aliquid: τ alterꝫ aliquid extra ipsum.

¶ Adducit secundā rōnē. circa qđ duo facit: qꝛ pͣmo facit quod dictum est. secundo disgreditur vt icrepet plōnem ibi. (Platoni igitur dicendū.) dicit ergo. ꝙ videtur semp qđ est alicubi. i. qđ est in aliquo loco: ipsum locatuꝫ esse aliquid τ alterum aliquid: vt locū esse ex̄ ipꝫ. locus ergo est ex̄ locatū. ſꝫ sup. mā̄ τ forma sunt i eo cuꝰ sūt: nec sūt ex̄ ipꝫ. ḡ locꝰ ñ ē mā̄ nec forͣ. ¶ Deiñ cū dicͭ.

¶ Platoni igitur dicendum est: si oportet trāsgrediētes dicere: quare non in loco species τ numeri sunt: τ hoc si vere participatiuū est locus siue magnum τ paruū existente participatiuo siue mā̄ vt in thimeo scripsit.

¶ Disgredit̄ vt reprehēdat platonē. d. ꝙ si opꝫ transgredientē dicere disgressionē facere. dōm ē plōni q̄re spēs. i. ydee τ nūeri nō sunt in loco: τ hoc si locus vere est qđ participatiuū: siue existēte pticipatiuo magno τ puo q̄ sūt dr̄e mā̄les: siue existēte participatiuo ipsa mā̄ vt in thimeo scripsit. q̄litercūq; sup. loquit̄ plō de participatio: oꝫ eū dr̄e nūeros τ ideas eē in loco. Nā si ponebat plō locū hr̄e rōnē pticipatiui: τ dicebat ydeas τ nūeros pticipari a magno τ puo vel a mā̄: oportebat eū dr̄e ydeas τ nūeros esse in suis participatiuis: τ eē alicubi sicut in loco. ¶ Notandū ꝙ plō in sua pōne iplicat ꝯdictoria. dicebat enim ydeas τ numeros ydeales esse qdditates rerꝫ sepatas. qꝛ ergo dicebat talia eē qditates ponebat ea in rebꝰ. qꝛ vero dicebat ea sepata: ponebat ea non in rebus. ponebat ergo ydeas in rebus: τ nō in rebus τ sequebat̄ ex dictis suis ꝙ ydee essent in loco τ nō in loco: qđ est implicare opposita. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.19. ¶ Amplius quomodo ferētur in sui locū si locus esset materia aut species. Impossibile est enꝫ cuius non ē motus neqꝫ sursuꝫ aut deorsum locum esse. Quare querendus in hꝭ locꝰ

T.c.20. est. ¶ Si autem in ipso locus est: oportet enī si quidem aut forma aut materia ē: erit locus in loco. Trāsmutantur enim simul cum re: τ mouentur: τ species τ īfinitū nō semp in eodē sed vbi vtiqꝫ res. Quare loci erit locus.

¶ Ponit tertiam rōnem dicēs. amplius quō ferunt̄ res in suū locū: si locus esset mā̄ aut species. i. forma. impossibile enim est cuius non est motꝰ: nec sursum aut deorsum locum esse. quasi. d. locum nō esse rerū īmobiliū: qꝛ querendus est locus in hꝭ. i. in rebus mobilibus. Si āt in ipso mobili locus ē: qđ opꝫ dicere: si quidē forma aut mā̄ est locus. erit ergo locus in loco. Nam si rebꝰ mobilibus queritur locus: et mā̄ τ forma sunt mobilia: qꝛ sūt in re mobili: mā̄e τ forme competet locus: ꝙ autē mā̄ τ forma sint mobilia pꝫ: qꝛ trāsmutantur sil' τ mouent̄ cū re species τ infinitum. i. forma τ mā̄. nō enim semp sunt in eodē loco mā̄ τ forma: sed materia τ forma sunt vbi est res illa: cuius sunt ptes. quare loci erit locus. nam si mā̄ τ forma sunt mobilia: τ sunt in loco: si ponat̄ locꝰ eē mā̄ vel forma: sequit̄ ꝙ locus sit in loco.

Dub. pͣ **Dubitaret** forte aliquis: qꝛ cum dr̄ ꝙ rebus mobilibus querendus est locus: videt̄ ītelligendū esse de mobilibus per se non per accn̄s. mā̄ aūt τ forma nō mouent̄ per se: sed per accn̄s. mouentur enim mota re: cꝰ sunt partes. ꝙ si mobilibꝰ per accidēs vellemus querere locū: cum ipse locus moueat̄ p accidens: qꝛ mouet̄ ad motū corporis locantis: in quo ē tāq; in subiecto: sequeret̄ ꝙ loci esset locus: illud ergo τ ideꝫ incōueniens: qđ cōcludit phs ꝯ ponētes locū eē mā̄m τ formā: potest cōcludi cōtra ipsum ponentem locuꝫ esse vltimū corpis cōtinētis. nā sicut mā̄ τ forma mouent̄ p accidens: sic τ hꝭ vltimū per accn̄s moueri vr̄. ¶ Dōm ꝙ huic dubitationi ꝯmen. sic satisfacere nititur. ait enī Cō.10. ꝙ mā̄ τ forma semp mouent̄ ad motū rei vel ad motuꝫ corporis. locꝰ vero nō semp mouet̄ ad motum rei vel ad motum corporis: ſꝫ tūc mouet̄ locꝰ ad motuꝫ corpis: q̄n accidit corpi ꝙ sit cōtinēs aliud corpꝰ: τ qꝛ qđ est semp: est q̄si per se. qđ aūt non est semp: est q̄si per accn̄s: mā̄ τ forma: vt ait: q̄si per se mouent̄. locus vero q̄si per accidens: iō mā̄e τ forme q̄rendus est locꝰ: sed ipsi loco non est q̄rēdus locus. Hec aūt rō nō satisfacit. Naꝫ vt declarari hꝫ pͣmo posteriorꝝ: caͦ. de per se. p se addit supra de oī. nō. n. sufficit ꝙ aliqd sit in oībꝰ τ sp ad hoc ꝙ sit p se. Rursus si locus raro mouet̄ τ per accn̄s saltē per accn̄s τ raro loco esset querendus locus: qđ nec phs ꝯcederet. Possumꝰ ergo dicere ꝙ in loco duo ē cōsiderare: videlicet illud qđ est mā̄le in loco: vt supficies corporis continentis: τ illud qđ ē ibi formale: vt ordo ad vniuersuꝫ. locꝰ ergo mā̄lr moueri pōt: qꝛ vltimū corporis ꝯtinētis pt eē qd mobile. ordo tñ ad vniuersū sp manet īmobil'. locꝰ ḡ vt locꝰ ē: τ q̄tū ad id qđ ē formale ī ipō: nec p se nec per accn̄s moueri pōt. sed forme vt forma est: τ mā̄e vt mā̄ ē: cōpetit motꝰ p accn̄s. nō est ergo querendus locꝰ ipsi loco: si loquamur de eo fm opi. phi. sicut est querendus locus ipsi loco: si ponatur esse mā̄ vel forma: qꝛ hac positione posita: locꝰ mouebit̄ saltē per accidens: qđ nō competit loco: formaliter loquendo: si loquamur de ipso fm opi. phi. ¶ Deinde cum dicit. T.c.21.

¶ Amplius cum ex aere fit aqua: perditus est locus. Non enim in eodem loco fit corpus. Que igitur corruptio?

¶ Adducit quartā τ vltimā rōnē ad ꝓpositū: que ratio spāliter pbat locū nō esse formā. ait aūt. ꝙ cū ex aere fit aq̄: locꝰ ē pditꝰ. i. corruptus: si quidē spēi. i. forme inhereat: qđ eēt locꝰ. nā hoc posito: cū corrupta sit forma: corruptꝰ erit locꝰ: nō tñ in eodē loco. i. ī eadē spē: vel in eadē forma est corpus: qđ fit. i. corpꝰ qđ generat̄. τ sup. corpus qđ corrūpit̄. q̄ igit̄ est corruptio loci. q̄si. d. nulla. qꝛ locꝰ ē qd imobile. Forme t̄ ḡ sic rō. forma pdit̄ τ corrūpitur. locꝰ ñ corrūpit̄. ḡ nō ē forma. ¶ Ultimo dum dicit. T.c.22.

¶ Ex quibus igitur necessarium est locum eē aliquid: τ iteruꝫ ex quibus vtiqꝫ dubitabit aliquis de substantia ipsius dictū est.

¶ Quasi epilogando ait ꝙ. Ex quibꝰ igit̄ necessariū est locū eē aliqd: τ ex qbꝰ vtiq; dubitabit aliqs ꝺ suba. i. de qditate ipiꝰ loci qd sit dcm̄ est. Lectio. IIII.

Post hec autem accipiendū est quot modis aliud in alio dicitur. ¶ Uno quidem igit̄ mō sicut digitus in manu: τ oīno pars in toto est. Alio vo sicut totū in partibus. Nō. n. preter partes est totum. Alio modo sicut homo in animali. τ omnino species in genere. Alio vero sicut genus in specie: τ omnino pars speciei in speciei ratione. Adhuc sicut sanitas in calidis τ frigidis: τ oīno species in materia. Adhuc sicut in T.c.23.

rege que sunt grecorum: ⁊ oīno motuz in primomotiuo. Amplius sicut in optimo. ⁊ oīno in fine. Hoc aūt ē: cuius cā fit. Omniū āt maxime ꝓpriū ē sicut in vase: ⁊ oīno in loco.

¶ Postq̄ phs inquisiuit disputatiue an sit locus: ⁊ quid sit. in parte ista declarat quedā per que manifestari habent quedā sophisticationes superiꝰ facte. circa qđ duo facit. qꝛ p̄mo p̄mittit hꝰ declaratiōes. scđo ex declaratiōibꝰ p̄missis manifestat sophisticatiōes illas ibi. (Qđ aūt zeno opposuit.) Circa primum duo facit: s̄m q̄ duo declarat. p̄mo enīz declarat quot modis dicitur esse aliquid ī aliquo. secūdo declarat ⁊ manifestat an aliquod possit esse in seipso ibi. (Dubitabit antez aliquis.) Dicit ḡ. q̄ post h̄ q̄ dicta sunt accipiēdū. est quot modis aliqd dicitur esse in alio. sunt autē huiꝰ octo. vno quidem mō hic contingit sicut digitus est in manu: ⁊ oīno sicut pars in toto: alio vō mō est ecōuerso. s. sicut totū in partibus. nō enim est totū p̄ter ptes. Alio autē mō sicut hō in aīa li: ⁊ oīno. i. vl'r spēs in genere. Alio vero: videlz q̄rto mō sicut genus in spē: ⁊ oīno pars spēi in rōne spēi. genus. n. est pars rōnis spēi: qꝛ est pars diffinitiua eius. adhuc āt q̄nto mō hoc cōtingit sicut sanitas est in calidis ⁊ frigidis: ⁊ oīno sicut spēs. i. forma ē in mā. ¶ Adhuc āt sexto modo sicut res que sunt grecoꝝ sunt in rege: ⁊ oīno motum in primo motiuo. dicit̄ enim esse in aliquo q̄cq̄d ē in potestate eius. ⁊ qꝛ regnū est ī potestate regis: regnuz est in rege. Amplius septimo mō aliquid est in aliquo sicut in optimo: ⁊ oīno sicut in fine. h̄ aūt est cuius causa vnūquodq̄ hꝫ q̄ fit. h̄ aūt modo coꝛ ⁊ animus alicuiꝰ dicitur esse in eo: qđ diligit: ⁊ in eo vbi ponit optimū ad felicitatem. oīum aūt maxime ꝓprium est aliquid in aliquo octauo mō: sicut aliquid est in vase: ⁊ oīno sicut locatū in loco. ¶ Notādū aūt q̄ sufficientia hoꝝ modorum sic potest accipi. Nam hi modi: vel sumunt̄ s̄z ptē ⁊ totum: ⁊ sic sunt quatuoꝛ primi modi: vel sumunt̄ s̄m cām ⁊ cātum: ⁊ sic sunt quatuoꝛ sequentes: modi aūt secundum partē ⁊ totū sic accipi possunt. totalitas enim ⁊ partialitas vel possunt accipi s̄m rem: vel s̄m rōnem. si accipiant̄ s̄m rez: sic accipiunt̄ primi duo modi: videlz ꝓut pars integralis est in suo toto vt digitus in manu: ⁊ ꝓut totum integrale est in suis ptibus. totū enim integrale respectu suaꝝ partium dicit̄ totalitatē s̄m rez. Si vero accipiat̄ totalitas s̄m rōnē: sic sunt aliȷ duo modi prout species est in genere: ⁊ genꝰ in speciebꝰ. genus enī est pars diffinitiua spēi: sed nō est pars s̄m rem: qꝛ totuz qđ dicit species dicit genus: s̄m rem: lz dicat totū illud per modū partis: vt per modū māe. ad hunc ḡ modū reducitur ꝓut dr̄ia est in specie vel ꝓut differentia est in genere. dr̄ia enim est pars diffinitiua spēi: ⁊ est in genere tāq̄ in suo toto vniuersali: in spē vō tāq̄ in eo cuius ē pars diffinitiua. q̄tuoꝛ ergo modi essendi in. sumunt̄ s̄z ptē ⁊ totū. duo s̄m totalitatē realē. ⁊ duo s̄m totalitatez rōnis. aliȷ aūt q̄tuoꝛ sumunt̄ s̄m cāz ⁊ causatū: vt s̄m formaz ⁊ mām: modus q̄ntus qui sumit̄ ꝓut species est in mā: s̄m cāz efficientē modus sextꝰ q̄ sumit̄ ꝓut motus est in motiuo: s̄m cām finalē sumit̄ septimꝰ ⁊ octauus. finis enim dupl'r est vel simpl'r vel s̄m aliquē modum. Si sumat̄ finis simpl'r sic est septimꝰ modus ꝓut aliqd est in suo optimo. Si vero sumat̄ finis s̄z aliquē modū sic est octauus modus ꝓut locatū est in loco. ipse enim locus: vt supra declarabat̄ ē aliquo modo finis locati. ad hūc aūt modū reduci hꝫ: ꝓut aliquid est in tpe: locꝰ enim sic est finis locati: q̄ etiam est mēsura eius: ⁊ qꝛ tēpus est mēsura tpaliū: modus quo aliquid est in tpe: reducit̄ ad modū: quo aliquid est in loco. ¶ Notandum etiam q̄ cū esse in loco sit maxime ꝓprius modus essendi in. oēs aliȷ modi reducunt̄ ad ipsum. qđ enīz est in loco continet̄ ⁊ quietat̄ in ipso. oēs ḡ predicti modi essendi in. reducunt̄ ad istū: qꝛ in oībꝰ denotat̄ aliq̄ ꝯtinētia vel aliq̄ quietatio vel aliq̄ fixio. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Dubitabit autem aliquis: vtrum vnum ⁊ idem aliquid esse in seipso contingit: aut nihil: sed omnia aut nusq̄: aut in alio esse. T.c.24

¶ Inuestigat an aliquid possit eē in seipso. Circa qđ duo facit: qꝛ p̄mo mouet hꝰ questionē. secūdo eaz soluit ibi. (Dupliciter aūt.) Dicit ergo. q̄ dubitabit aliq̄s vtrum vnum ⁊ idē aliquid ꝯtingit. i. possit esse in seipso: aut nihil est in seipso. sed oīa. i. quelibet aut nusq̄ sunt: aut si alicubi sunt in alio cōtingit ea esse. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Dupliciter autem hoc est: aut s̄m se: aut s̄m alteruz. Cum enim sint quedam partes totiꝰ: ⁊ hoc in illis ⁊ ille in hoc dicetur totū in seipso esse. Dicetur aūt ⁊ s̄m partes: vt albū: qꝛ superficies: ⁊ sciens qꝛ rōcinatiuuz. Amphora quidem igitur non erit in seipsa: neq̄z vinum. Vini autem amphora erit. Quod nāq̄ est: ⁊ in quo est: vtraq̄ eiusdē ptes sunt. ¶ Sic q̄dez igit̄ contingit idē aliquid esse in seipso. T.c.25.

¶ Soluit ad q̄ōnē ꝓpositaz: ē aūt dicte q̄ōnis solutio q̄ rōne partiū aliquid potest esse in seipso: sed p̄mo nihil est in seipso. duo ergo facit: qꝛ p̄mo ondit q̄ s̄m alteruz ⁊ s̄m partes contingit aliqd esse in seipso. scđo ondit q̄ p̄mo nihil est in seipso ibi. (Primū autez nō cōtingit.) Dicit ergo. h̄ autem. i. esse in seipso dupl'r est. aut s̄z se ⁊ p̄mo: aut s̄m alterū ⁊ s̄m ptes. cū enim sint partes totiꝰ ⁊ hoc. s. totū sit in illis. i. in ptibꝰ: ⁊ ille. i. ptes sint in hoc. i. in toto: dicet̄ totū. sup. esse in seipso ꝓpter ptes. q. d. q̄ qꝛ ptes sunt in toto ⁊ eꝰ: qđ ꝯpetit vni attribuit̄ alteri: qđ āt attribuit̄ toti cōpetit ptibꝰ: ⁊ q̄ denominet̄ totuz ꝓpter ptes p̄z. qꝛ dr̄ aliqd. i. denominat̄ s̄m ptes: vt dr̄ corpꝰ albū: qꝛ superficies est alba: que ē aliquid corporis: ⁊ dr̄ hō sciens: qꝛ rōcinatiuū. i. ītellectiuū est sciens: vel est subiectuz scie. h̄ ḡ modo totum erit in seipso propter ptes. amphora quidē igit̄ nō erit in seipsa: nec vinū erit in seipso: sed amphora vini. i. totū hoc amphora ⁊ vinuz erit in seipso ꝓpter ptes. qđ nāq̄ est in alio vt vinū: ⁊ illud in quo est: vt amphora: vtraq̄. s. hec sunt ptes eiꝰ totius: qꝛ sunt ptes aggregati ex amphora ⁊ vino. Sic quidem igit̄ s̄m suas ptes cōtingit idē aliquid esse in seipso. ¶ Notandū aūt q̄ qꝛ nisi esset motꝰ: non q̄reremus locū: eodē q̄si mō loquimur de motu ⁊ đ loco. Sicut. n. nihil mouet seipsum p̄mo. ita q̄ totū moueat totū: mouet tñ aliqd seipsuz rōne ptiū: inq̄tuz vna pars mouet aliā ptez: sic nihil est in seipso p̄mo: est tñ aliqd in seipso rōne ptiū. Nā si q̄ sunt ptiū p̄nt attribui toti: cū aīa mouet corpus: totū aīal dr̄ mouens: nō rōne totius: sed rōne partiū: vt rōne aīe: sic totū aīal dr̄ motū rōne corpis: a simili ergo cū amphora cōtinet vinū: totū aggregatū ex amphora ⁊ vino dr̄ eē in seipso: ⁊ cōtinere seipsum totum. totū. n. tale aggregatū est cōtinēs ⁊ cōtentuz. dr̄. n. tale totū ꝯtinens: qꝛ vna ps eiꝰ vt amphora est q̄d cōtinens. ⁊ dicitur totū esse cōtentū: qꝛ altera ps ipsiꝰ: vt vinuz: est quid cōtentū. hoc ergo mō. s. p synodochez: iōq̄ que sūt ptiū attribuunt̄ toti: dicit̄ totū esse in seipso: qꝛ vna ps est in alia pte. ¶ Notandū aūt q̄ vt ꝓbat: totū denominari s̄z partes manifestat aliquid denominari

posse ab oī eo qđ est in ipso: vt corpus dicit̄ album: quia superficies est alba: ⁊ in hoīe dicit̄ esse scīa: qꝛ in potentia intellectiua est sciētia. si ergo qđ competit sup̄ficiei attribuitur corpori: ⁊ qđ competit potentie itellectiue: attribuit̄ homini: non est inconueniens qđ cōpetit partibus attribuere toti. Si ergo vni p̄ti vt amphore competit continere: ⁊ alteri parti vt vino competit contineri: tam continere q̄ȝ cōtineri attribuitur toti. dicet̄ ergo totum esse in seipso: ⁊ continere seipsum: quia vna pars continet aliam. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Primū autem non contingit: vt albū in corpore. superficies enim in corpore: scientia aūt in anima. Secundum hoc autem sunt appellationes: cuȝ partes sint sicut in homine. Amphora autem ⁊ vinū cum seorsum sint nō partes. Simul autem cum sint p̄tes: erit idem in seipso: vt albū in homine: qm̄ in corpore: ⁊ in hoc quoniā in superficie. In hoc aūt non amplius: qm̄ ꝭm aliud est. Et altera specie hec sunt: ⁊ alteram nām habet vnūq̄dq̄ȝ ⁊ potentiam: vt sup̄ficies ⁊ album.

❡ Ostenso ꝙ potest aliquid esse in seipso ꝭm alteruȝ vt ꝭm partes: ostendit ꝙ nō pōt esse aliquid in seipso p̄mo rōne totius. Circa qđ duo facit: qꝛ p̄mo ostendit ꝙ non potest esse aliquid in seipso p̄mo ⁊ per se. secundo ꝙ non potest esse aliquid in seipso p̄mo ⁊ per accn̄s ibi. (At vo neqȝ ꝭm accidens.) Quomodo aūt sit intelligenduȝ ꝙ aliquid sic possit esse in aliquo p̄mo per accidēs: ⁊ quomodo hoc dictum non implicat opposita: in dubitationibus patebit. circa qđ p̄mum tria facit: ꝭm ꝙ tripliciter declarat intentum. primo enim declarat intentum. q̄si exemplariter ⁊ per q̄ȝdam manuductionem. secūdo per iductionē. tertio per rōnē. secūda ibi. (Neqȝ igitur inductiue.) tertia ibi. (Et rōne manifestū.) ꝓbat igit̄ primo nō esse aliquid in seipso ⁊ q̄si exemplariter ⁊ per q̄ȝdam manuductionē dicens. ꝙ p̄mū nō contingat aliquid eē in seipso: vt si albuȝ est in corpore qꝛ superficies est in corpore: scientia āt est in aīa: qꝛ est in itellectu. ꝭm hoc aūt. i. ꝭm p̄tes sunt hꝰ appel. i. hꝰ denominationes cū sint p̄tes sicut in homine: aīa eniȝ ⁊ corpus sunt p̄tes hominis: poterit ergo homo dici albus ꝓpter corpus: ⁊ sciens ꝓpter aīaȝ: sunt ergo tales denominationes ꝓpter p̄tes. amphora autem ⁊ vinum cum seorsum sint. i. cū sint diuisa abinuicē: nō sunt p̄tes alicuiꝰ corp̄is totiꝰ. simul aūt existentia. sup. sunt hꝰ p̄tes: ꝓpter qđ cū talia sint p̄tes: ꝓpter p̄tes erit idem in seipso: ex hoc igit̄ exēplo ⁊ ex hac manuductiōe: qꝛ hoc totū amphora ⁊ vinū est in seipso: ꝓpter p̄tes: ⁊ cū p̄tes sūt coniuncte: non tn̄ sunt diuise: pȝ: qꝛ totum non est in seipso per se ⁊ p̄mo. sȝ rōne partiū. ꝙ aūt ꝭm p̄tes possit fieri denominatio: ⁊ ꝙ aliquid possit dici tale: qꝛ aliquid eius est tale: manifestat cum ait: ꝙ albū est in homine: qm̄ est in corpore. in hoc aūt. s. in corpore ē albedo: qm̄ in superficie. in hoc aūt. i. in sup̄ficie non est amplius albedo ꝭm aliud: qꝛ ꝓprium est superficiei. i. corporis terminati p̄mo loco colorari. addit āt ad remotōeȝ cuiusdā cauillatōis: ꝙ hec. s. superficies ⁊ album sunt altera specie: ⁊ vnūq̄dq̄ȝ eorum habet alterā nām ⁊ potentiam. ❡ Notandū autēȝ ꝙ talis est locutio cuȝ dicitur. aliquid est in seipso. sicut si diceret̄. album esse in homine. album enim non est in homine rōne totius: sȝ rōne partis: vt rōne corporis. sic etiam totuȝ non est in seipso rōne totius sȝ rōne partiū.

❡ Notandū etiā ꝙ ait albū ⁊ superficiē esse altera ꝭm speciē ⁊ habere alterā nām. qꝛ si eadem eēt nā albi ⁊ superficiei cuȝ album sit in superficie p̄mo: esset aliquid i seipso p̄mo. ne ergo aliquis cauillet dicens: aliquid esse in seipso primo: qꝛ albū est idem qđ sup̄ficies: sup̄ficies est in superficie p̄mo: ait album ⁊ superficiē eē diuersa spē ⁊ habere alterā potentiam ⁊ nāȝ. ❡ Deinde cū dic.

❡ Neqȝ igitur iductiue cōsiderantibus nihil in seipso videmꝰ ſȝ nullū determiatoꝝ modoꝝ. Tex. 26

❡ Inductiue ꝓbat h̄ idē. d. ꝙ nec iductiue ꝯsiderātibꝰ ſȝ nullum determinatoꝝ modoꝝ. videmꝰ nihil esse in seipso. discurramus ergo per oēs dictos modos eēndi: nō inueniemꝰ aliquid eē i seipso. nūq̄ȝ eni in dictis modis dr̄ ꝙ totū sit in toto ⁊ p̄s in parte genus in genere spēs in spē forma in forma: nec vnq̄ȝ ibi dicitur ꝙ aliquid sit in seipso sed sp̄ ꝙ aliud in alio ē vt totū in p̄tibꝰ ⁊ eͦ. genus in spēbꝰ ⁊ eͦ. ⁊ sic sp̄ aliud in alio. ❡ Dein̄ cū dic̄.

❡ Et rōne manifestum est: qꝛ impossibile est: Oportet enim vtraqȝ vtrūqȝ esse: vt amphoram vas ⁊ vinum esse. Vinū aūt vinū ⁊ amphoram: si vere primū ꝯtingit: ⁊ ip̄ȝ i seip̄o eē.

❡ Probat aliquid nō eē in seipso p̄mo p̄ rōnē. pōt āt dupliciter ītelligi aliq̄d eē in seipso per se ⁊ p̄mo. vno modo si totū sit in toto: vt ꝙ totū amphora ⁊ vinū sit in seip̄o per se ⁊ p̄mo. alio mō pōt ītelligi ꝙ pars sit in parte: vt ꝙ amphora sit in seipsa per se ⁊ p̄mo. duo ergo facit: qꝛ p̄mo ostendit nō esse aliquid in seipso primo: si totuȝ ponat̄ in toto. secundo ostēdit hoc nō esse si pars ponatur in p̄te ibi. (Quare si q̄dē maxime.) Dicit ergo ꝙ ratione manifestū est: qꝛ iṗossibile est aliq̄d esse in seipso. qꝛ sup. si ꝭm hūc modū ponit̄ totū in toto: opȝ vtraqȝ. i. vtrāqȝ p̄tem illius totiꝰ esse vtrūqȝ. hoc ergo posito necesse est quālibet partem esse totū siue esse vtrāqȝ p̄teȝ. vt necesse est amphoram eē vas ⁊ vinū: ⁊ vinuȝ eē vinū ⁊ amphoram. ergo hoc iṗoīe cōtingit si vere ipsum totū cōtingit esse in seipso primo.

Dubitaret forte aliq̄s. vn̄ sequit̄ h̄ ꝙ si totū est in seipso p̄mo ꝙ quelibet p̄s erit ip̄ȝ totum: ⁊ ꝙ q̄libet p̄s erit oēs p̄tes vt si h̄ totū vinum ⁊ amphora erit in seipso p̄mo: vinū erit vinū ⁊ amphora: ⁊ amphora erit amphora ⁊ vinū. ❡ Dōm ad hoc ꝙ ꝯsna dupl'r declarari pōt. p̄mo sic. ph̄i enim p̄mo super h̄ sustentati sunt: ꝙ semp̄ recipiēs ꝭm ꝙ hꝰ est denudatū a nā recepti. alia ē. n. nā recipiētis ⁊ recepti: sic alia est nā actꝰ ⁊ potētie. Dubitare. n. an recipiēs sit aliḋ a recepto ē dubitare ď p̄mis dr̄ys ⁊ ē dubitare vtꝝ nā poͤ sit altera a nā actꝰ. si ḡ totū est in seipso p̄mo cū qđlibet totū sit idē sibi fiet receptio ꝭm ydēptitatē nō ſȝ alteritatē gͦ q̄d igit̄ erit in toto erit idē toti. qꝛ igit̄ si totū est in seipso p̄mo: cū totū dicat oēs p̄tes q̄libet p̄s erit in toto: ⁊ qꝛ ſȝ dictā ypotesiȝ q̄cq̄d est in toto est idē toti vnaq̄ueqȝ p̄s erit idē toti ⁊ erit ip̄ȝ totū. Si ḡ h̄ totū vinū ⁊ amphora est in seipso p̄: q̄libet p̄s totiꝰ erit hoc totū: vinū ḡ qđ est vna p̄s huiꝰ totius erit h̄ totū. s. vinū ⁊ amphora: ⁊ amphora que est altera pars erit ipsum totum scilicet amphora ⁊ vinū. ❡ Secūda via ad declarādū hoc idē sic haberi pōt. Nūq̄ȝ. n. totū esset in seipso p̄mo ⁊ per se nisi totū ad seipsuȝ cōuerteret̄. oē aūt ad se ꝯuersuȝ: vt ꝓbat ꝓculus: est q̄d simplex: ⁊ oē tale caret p̄tibꝰ: īmo si poneret̄ hēre p̄tes eēt idē cū q̄libet p̄te. Nūq̄ȝ enim totū pōt ad totū cōuerti ⁊ totū esse in seipso p̄mo nisi q̄libȝ p̄s ad q̄ȝlibet p̄tē ꝯuertat̄: ⁊ q̄libet p̄s sit eadē cū q̄libet p̄te: qꝛ si q̄libet p̄s nō cōuerteret̄ ad q̄ȝlibet p̄tē: ⁊ nō eēt eadē

cuilibet parti: cū totū dicat oēs ptes: talis cōuersio non competeret toti p̄mo. qcqd ergo ad se conuertitur: vel ē simplex: ⁊ nō hʒ ptes: vel si hʒ partes erit idem cuilibet pti. Cum ergo esse in seipso dicat plus q̃ȝ conuerti ad seipsum: qꝛ cōuersio ad seipsum potest esse nō solum per existentiam in seipso: sed per comparationē. intelligentia enim dicitur conuerti ad seipsaȝ: qꝛ intelligit se ip̄saȝ ⁊ redit ad seipsam per oꝑationē. qꝛ ergo esse est intimiꝰ rei q̃ȝ agere: vehementioꝛ esset ista conuersio: si cōuerteret̃ aliquid ad seipsum ſm existentiā: ⁊ ſm esse: vt ꝙ p se ⁊ p̄mo in seipso esset: tale ergo multo magis nō haberet partes: sed esset simplex: vel si poneret̃ habere ptes: esset idē cuilibet parti: ꝓpter qđ h̄ totū vinū ⁊ amphora: qđ est habēs ptes: si ponat̃ esse in seipso per se ⁊ p̄mo: erit ad se conuersiuū: ⁊ quelibȝ pars erit eadē toti. erit ergo vinū: vinū ⁊ amphora: ⁊ amphora erit amphora ⁊ vinum: qđ declarare volebamus. ❡ Notandum aūt ꝙ lȝ si aliquid poneretur in seipso esset ad seipsum cōuersiuum: plus tñ dicit esse in seipso q̃ȝ esse ad seipsum cōuersiuȝ. ꝓpter qđ lȝ cōcedamꝰ aliquod esse ad seipsum cōuersiuuȝ: tñ vt cōiter ponitur: nihil est in seipso ſʒ intellectum affirmatiuū. Si autē aliquid ponit̃ esse in seipso hoc ē ſm intellectuȝ negatiuū: vt dicot̃ in seipso esse: qꝛ non est in alio. esse aūt aliquid in seipso affirmatiue: vt hic loqmur de esse: inesse non pōt: cū semꝑ recipiēs itelligatur esse alterū a recipiente. ❡ Deinde cū dicit.

❡ Quare si quideȝ maxime in alterutris eēnt: amphora quidem acciperet vinum nō ſm ꝙ vinū: sed inquantū illa. Et vinum inerit in amphora: nō inquātū amphora ipsa: sed ſm ꝙ illud amphora. Secunduȝ esse quidē igitur ꝙ alterum sit manifestuȝ est. Alia nāqȝ est ratio eius qđ in quo: ⁊ alia illius qđ in hoc.

❡ Ostendit ꝙ ps nō pōt esse in seipsa p̄mo. nō solum enī hoc totū. s. vinū ⁊ amphora nō potest esse in seipso p̄mo. Sed etiā ptes eius non possunt esse in seipsis p̄mo. Si eniȝ amphora esset in seipsa primo: qcqd reciperet amphora eēt amphora: ⁊ si vinū esset in seipso p̄mo: in quocūqȝ reciperet̃ vinū esset vinū. iō ait: ꝙ maxime. sup. apparent ptes nō esse in seipsis: qꝛ si quidē hꝰ partes eēnt in alterutris. i. si vna eēt in alia: hac. s. pōne stante: vna pars sup. fieret alia: iō subdit. ꝙ amphora quidē acciperet vinū: non ſm ꝙ vinū est alterū ab amphora: sed inquātū vinum est illa. i. est amphora: ⁊ vinū inerit. i. recipiet̃ in amphora: nō inq̃tū amphora ipsa est differēs a vino: sed ſm ꝙ illud vinū est illa amphora: vel est ipsa amphora. si ergo īpossibile est ꝙ vna ps totius fiat altera: impossibile est ꝙ aliquid sit in seipso: ⁊ ꝙ aliquid recipiatur in alio rōne idētitatis. manifestū est igit̃ ꝙ aliquid recipitur in alio scđm ꝙ alteꝝ sit. idest secundum ꝙ est diuersum ab eo: non ſm ꝙ est idem illi. alia nāqȝ est rō eius qđ est in quo ē aliqd. i. recipientis: ⁊ alia ē rō illius rei: que est in hoc. i. recepti.

Dubitaret forte aliqs vtrū sequat̃ h̄ ꝯñtia. ꝙ si amphora eēt in seipsa p̄mo: ꝙ qcqd reciꝑet amphora eēt amphora. ❡ Dōm ꝙ sic arguebamus de toto: ꝙ si totū esset in seipso: cum totum sit ideȝ sibi fieret receptio in toto rōne idētitatis. quicqd ergo esset in toto: esset ipsum totū: sic si pars esset in seipsa primo: cuȝ sit pars eadem sibi fieret receptio in eadē rōne idētitatis: nec differt rō recipiētis a rōne recepti: hac ḡ ẏpothesi stāte: qcqd reciperet̃ in parte: eēt ipsa pars: ꝓpter qđ si amphora eēt in seipsa p̄mo: cū ipsa sit eadē sibi: nō fieret receptio in ea rōne alteritatis: sed rōne idētitatis. quicqd ḡ recipetur in amphora: reciperet̃ in ipsa: vt nō est alteꝝ ab ea: sed vt est idē sibi. vinū ḡ si recipet̃ in amphora fieret amphora: qđ declarare volebamus.

Alterius forte dubitaret aliqs: qꝛ vr̃ rō assignata esse sophistica. Nō eniȝ valȝ. hō currit. ergo oīs hō currit. ergo nō valet a simili. amphora recipitur in seipsa rōne idētitatis. ergo quicqd in ea recipit̃ erit idē amphore: ⁊ recipietur in ipsa rōne idētitatis. qꝛ igit̃ rō assignata videt̃ esse illud sup qđ phs se fundare vr̃: ꝯñtia eius vr̃ esse sophistica. ❡ Dōm ꝙ modus recipiendi non sumit originē ex nā recepti: sed ex nā recipientis. oē. n. qđ recipit̃ in aliquo: recipit̃ ꝑ modū recipiētis: ⁊ nō ꝑ modū rei recepte. Si igit̃ amphora est in seipsa: ⁊ vinū recipiat̃ in ea: duo erūt in amphora: vinū ⁊ amphora. erit ergo vnū recipiens: ⁊ duo recepta. cū igit̃ modus recipiendi nō sumat̃ ex receptis: sed ex recipiente: lȝ duo sint recepta: tñ qꝛ vnū ē recipiens: erūt duo illa in ip̄o recipiente vno mō: ꝓpter qđ: cū amphora sit in seipsa per modū idētitatis: erit vinū in amphora ꝑ moduȝ idētitatis. recipiet̃ ergo vinū in amphora inq̃tū est idē qđ amphora: vt rō superioꝛ ostēdebat. Posset aūt h̄ eadē ꝯñtia alia via declarari sic: qꝛ qñ aliq̃ passio cōpetit alicui p̄mo: si illa passio repiat̃ in aliq̃: h̄ nō erit nisi sit idē illi: vel nisi sit illđ: vt si hēre tres ꝯpetit triāgulo p̄: si cōpetit ẏsocheli: opȝ ꝙ ẏsocheles sit triangulus: ⁊ si cōpetit figure: nō cōpetet nisi figure triāgulari: sic ⁊ si risibile cōpetit homini p̄mo: opȝ ꝙ qcqd est risibile ꝙ sit hō. si ergo amphora est in seipsa p̄mo: qꝛ h̄ passio. s. esse in amphora: competit amphore p̄mo: sequit̃ ꝙ qcqd ē in amphora: ꝙ sit amphora. q̄re si vinū ponat̃ eē ī amphora: recipiet̃ in ea vt est amphora: ⁊ vt est idē qđ ipsa. arguit aūt h̄ via vl̃r tam de toto q̃ȝ de pte: ꝙ nō possunt eē in seipsis p̄mo. si. n. totū esset in seipso p̄mo: qcquid esset in toto eēt totū: ⁊ qꝛ q̄libet ps eēt in toto: q̄libet ps eēt idē toti siue esset ipsuȝ totū: qđ est icōueniēs. sic ēt si ps esset in seipsa p̄mo: qcqd eēt in pte eēt ipsa pars: qđ etiā est incōueniēs: vt ē per habita manifestum.

Alterius aūt ꝓbāc viā ꝓxime assignataȝ forte dubitaret aliquis: qꝛ nō vr̃ veꝝ ꝙ si aliqd ꝯpetit alicui p̊: ꝙ cuicūqȝ ꝯpetit illud: sit idē qđ ipȝ. videmus enī ꝙ esse calidū cōpetit igni p̊: nō tñ qcqd est calidū est ignis: sȝ vel est ignis vel pticipat nāȝ eiꝰ. nō ḡ valȝ. si amphora est in seipsa p̊: ꝙ qcqd ē in amphora ꝙ sit amphora: sȝ vel erit amphora vel pticipat nām eius. ❡ Dōm ꝙ ſm phm p̄mo posterioꝝ. sic diffinit̃ p̄mo: qꝛ p̊ enī alteri per seip̄m nō ipsi ꝓpter alteꝝ: vt qꝛ oīa sunt calida ꝑ ꝑ ignē: ignis est calidus p̄mo: ⁊ qꝛ oīa hñt tres per triangulū: triāgulus hȝ tres p̄mo: sicut ḡ loqmur de passiōe: sic loq debemꝰ de eo cui ꝯpetit illa passio p̄mo: mō illa eadē passio ⁊ illđ ē idē habere tres qđ ꝯpetit triangulo cōpetit ẏsocheli: ⁊ figure que seruat̃ in triangulo. sic ergo cōmunicat̃ istis eadē passio: ita p̄dicabit̃ de istis idē sbm. erit ḡ triangulus tam ẏsocheles q̃ȝ figura: cui cōpetit habere tres. veꝝ qꝛ nō ille idē caloꝛ sumus qui cōpetit igni p̊: competit ignitis: nō oȝ ꝙ qcqd ē calidum: ꝙ sit ignis: nec ꝙ ignita sint ignis: qꝛ sic talibꝰ nō cōmunicat̃ eadē passio: ita de eis nō p̄dicat̃ subm illius passionis. Sed si amphora est in seipsa p̊: si postea vinū reciperet̃ in amphora: qꝛ h̄ eadē passio: videlȝ eē in amphora: q̄ cōpetit ꝑ se ⁊ p̄mo ipsi amphore: cōicaret̃ vino: oȝ ꝙ de ip̄o vino p̄dicaret̃ amphora: ⁊ ꝙ vinū eēt amphora: ⁊ qꝛ sicut vino cōmunicaret̃ passio p̊ competens amphore: sic ei cōmunicaret̃ in nā amphore: ⁊ de eo p̄dicaret̃ amphora: qđ est p̄muȝ subm illius passionis: ⁊ qđ

verū est de amphora itelligēdū est ēt de ipso toto. Nam
sicut i amphora eēt in seipsa pmo quicqd eēt in ampho
ra eēt amphora: sic etsi totū aliqd eēt in seipso pmo: qc
quid esset in illo toto eēt ipz totū. ¶ Qz vero obycieba
tur de igne pz q nō est sile: qz calor q cōpetit igni pmo:
nō sic competit ignitis: sicut esse in amphora que ponit
passio primo competens amphore: cōpeteret vino: si vi
num poneret in amphora. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.27. ¶ At vo neqz fz accñs ɔtigit: sil'. n. duo corpa
i eodē erūt. Ipsaqz amphora i seipsa erit: si ei⁹
nā receptiua ē: h ɔtigit i seipso eē. Et adhuc il
T.c.28. lud cui⁹ receptiuū ē: vt si vini vinū. ¶ Qz qdē
igit ipole sit aliqd i seipo eē primo mãifestū ē.

¶ Ostendit non posse esse aliquid in seipso p per accñs.
d. at vo neqz fz accidēs competit. sup. aliqd eē in seipso
primo. simul enim duo corpora erunt in eodē: si h pona
tur. ipsa. n. amphora in seipsa erit. si h. i. si cōtinēs: c⁹ nā
est receptiua cōtingit esse in seipso: qz ergo continēs vt
amphora ponit esse in seipsa: z adhuc illud: c⁹ ē receptio
ponit ēt eē in amphora: vt si sit receptio vini vinū. duo
g corpora erūt in eodē: qz vinū z amphora erunt in am
phora: qd est incōueniēs. iō subdit q̃si epilogādo: q ma
nifestū est q impossibile sit aliquid esse in seipo pmo: si
ue sup. accipiat pmo z per se: siue pmo: z p accidens.

Dub. p° Dubitaret forte aliquis: qz vr hic implicari op
positū in adiecto: videlz q dicat ali
quid eē pmo: z tñ dicat eē per accidens. ¶ Dōm q pri
mo: z per accñs sunt opposita. nam p est qd nō ē per ali
ud: per accidens vo qd est per aliud: esse aūt per aliud: z
non esse per aliud opponunt. Nō ergo esse potest: q ali
qd sit pmo z per accñs vno mō: sz q aliqd sit pmo vno
modo: p accñs alio: nō est incōueniens. pmo enim: vt di
ctuz est: excludit per aliō. qd ergo cōpetit toti nō p ptes
est primo ppter exclusionē partiū. pōt tñ esse per accñs
respectu alteri⁹. possum⁹ g dicere aquā esse in igne pmo
z non pmo. Nā p cōparationē ad ptes aq̃ est in igne p. n.
dicit enim aq̃ esse in igne vel in celo: qz aliq̃ pars aq̃ sit
in igne vel in celo. tota enim aqua est in igne: z tota aq̃
est in celo. ergo respectu partiū aqua est in igne pmo: tñ
respcū aeris nō ē i igne p: sz ē i igne mediāte aere: qz. n.
est in igne: iō aqua cōtenta sub aere est in igne. possem⁹
ergo dicere aquā esse in igne p z p accñs: aliter tñ p: alr
per accidens: vt ostensuz est. ex hoc ergo patere potest
qūo itelligendū sit aliqd esse in seipso pmo per accñs:
pōt eniz aliqd esse in seipso per ptes: vt dicatur totū rō
ne vnius partis: esse in seipso rōne alteri⁹ partis. Sed si
totū esset in seipso nō rōne partiū: z tñ esset in se per ali
ud: esset in seipso pmo z per accñs. Nam sicut dicebat
tota aqua esse in igne pmo: qz nō rōne partiū: z etiam p
accidēs: qz per aerē: sic si diceret tota amphora esse in
seipsa nō p p ptes: sed qz vinuz vel aliqd aliud est in ea:
sic amphora esset in seipsa pmo per accñs. hoc g modo
amphorā esse in seipsa rōne vini: vel rōne alterius exi
stentis in ea est ipole: qz tūc duo corpora eēnt i eodē.

Dub. 2° Alterius aūt dubito qūo intelligendū sit aliqd esse
in seipso pmo p accñs. Dubitaret forte.
aliquis de ɔñtia phi qūo verū sit q si aliquid esset in se
ipso primo per accñs modo q̃ dictuz est: q duo corpora
essent in eodē loco. ¶ Dicendum q hanc ɔñtiaz detet
minare possumus triplici via. Prima talis est. cū aliqd
est in alio per aliud: q oz q modus essendi in. hic z ibi
vniformiter accipiat. Dicim⁹. n. aquā esse in igne: qz est
in aere: qz sicut aq̃ est in aere localiter: sic z aer in igne ē
localiter: p p qd tam aq̃ q̃z aer in igne localiter existunt
alr tñ z alr: qz aer imediate: aq̃ āt mediāte aere. q si va
riaret modus eēndi i. nō valeret ɔñtia. Nō. n. valeret.
totū regnū ē i rege: sz rex ē i camera. g totū regnū est in
vna camera. cōmittit. n. ibi fallacia accñtis: qz variat
mediū. alr enim ē regnū i rege: z alr rex i camera. Si g
āphora est in seipsa per accñs: vt rōne vini exñtis in ea:
opz q amphora z vinū codez mō essendi in. sint in ipsa
amphora: sic aer z aq̃ codē mō essendi in: erant in igne.
opz enim in oibus talibus ɔsequentys non variare me
diū: sed codē mō accipere modū essendi in. Cū ergo am
phora sit simul cuz seipsa: z sit eēntialr in seipsa: oporte
bit q z vinū sit simul cū ipsa amphora: z sit eēntialiter
cū ea: qd nō esset nisi vinū subintraret amphorā: z eēnt
simul duo corpora in codē. ¶ Secunda via sic pz. Naz
qñ aliquid est in alio. per aliud: illud aliud est pximqui
us vel pximi⁹ illi q̃z ipsum: vt si aq̃ est in igne p aerem:
aer est pximior igni q̃z aq̃. Si igitur amphora est in se
ipsa per aliud: vt per vinū vel per aliud corp⁹ existēs in
ea: oportebit q vinū sit pximius amphore q̃z amphora
sibi: qd eē nō posset nisi vinū subintraret amphoram: z
esset sil' in eodē loco cū ea. h āt secūda via roborat pmā.
nā si amphora est in seipsa ppter vinū: cū amphora sit
in seipsa eēntialr: qz ex hac ypothesi sequit vinū esse p
ximius amphore q̃z amphora sibi: essentialr⁹ erit vinuz
in amphora q̃z amphora in seipsa: qd esse non posset: nisi
vinū subintraret amphorā: z duo corpa eēnt in eodem.
¶ Tertia aūt via est diligēter notāda: qz mltū facit ad
itellectū lre. Nā vt supra dicebat: modus recipiendi su
mit ex recipiēte: nō ex rebus receptis. Si g vinū z am
phora dicant eē in amphora: lz duo sint ibi ɔtenta z re
cepta: tñ qz vinū ē recipiēs z ɔtinēs. oz illa duo. s. vinū z
amphorā eē in amphora vno mō: vel vinū erit g in am
phora mediāte amphora: z cū tc amphora sit eadē sibi:
erūt ibi mō ydētitatis: vl' amphora erit in seipa media
te vino: z tc fiet hō rceptio p modū alietatis. pbs g suste
tat⁹ ē i duob⁹ ipolib⁹: q aliqd ñ possit eē i seipo: qz vel h
erit p z p se: vl' h erit p aliō: si ponat āphora eē i seipa p z
p se: qcqd rcipiet in āphora: recipiet i ea p modū idēti
tatis: z vt ē idē āphore. h g fuit ipole p⁹ adductū: videlz
q vinū rcipiet i āphora vt ē āphora: z vt ē idē ei. si g po
nat amphora eē i seipa p se z p: z vinū recipi i āphora me
diāte āphora: bñ sequet vinū z amphorā eē sil: sz ñ p p h
hebūt duo cōpa eē i eodē loco: qz aliq̃ pōne stāte vinū z
āphora ñ erūt duo corpa: sz vnū corp⁹. Cū vcm̄ sit fz hāc
ypothesiz vinū recipi i āphora mō idētitatis: z vt ē idē
āphore: sz si ponat āphora eē i seipa p aliud: vt rōne vini
exñtis i ipa: ñ seqt q vinū sit idē āphore: sz magl sequet
q āphora sit alia a se. Nā cū āphora rcipiat i seipa me
diāte vino: cū vinū sit aliō ab āphora: fiet ista rceptio
mō alietatis: z seqt q āphora sit aliō a seipa. vinū g exi
stēs aliō ab āphora erit sil' cū āphora. Cū oñsum sit hac
pōne stāte vinū eē pximi⁹ āphore q̃z āphora sibi. duo g
corpa vt vinū z āphora manētia duo z diuersa erūt sil' i
codē. Si g ponat aliqd eē i seipo: vl' qcqd recipiet i ipo
erit idē sibi: si fiat ista rceptio mō idēti^{tis}: vt si pōai illō
eē i seipo p se z p: vl' duo corpa erūt i codē si pōat q ista
receptio fiat p modū alietatis: z si dicat aliqd eē i seipo
p aliō. Cū g nec receptū sit idē cū recipiēte: nec duo cor
pora pñt eē i codē loco: ñ pōt eē q aliqd sit i seipo p z p
se: nec q sit in seipo p p accñs. ¶ Deinde cuz dicit.

¶ Qd āt zeno opposuit: qz si loc⁹ ē aliqd: i ali
quo erit: soluet ñ ē difficile. Nihil. n. phibet i
alio eē prio locū: ñ tñ i illo sic i loco: sz sic sani
tas qdē i calis vt habit⁹: calor āt i corpore sic

passio ē. Quare nō nece ē i ĩfinitũ abire.

¶ Ex premissis declarationibus manifestat quasdã sophisticatiões superius habitas. Circa qd duo facit: pͣ q duas tales sophisticationes manifestat. scdã ibi. ¶ (Illud aũt manifestuz.) Dicit ḡ. q illud qd zeno opposuit: qz si locus est aliqd in aliquo ē: soluere non est difficile. nihil .n. prohibet locũ eẽ in alio pͥncipalr̃ ⁊ primo: nõ tñ eẽ in illo sicut in loco: sꝫ sicut in subiecto: qz sicut sanitas ē in calidis ⁊ humidis tãquã in ꝓpria mã: aut sicut passio est in proprio subiecto: sic locus est in aliquo: sicut in ꝓprio subiecto: qz est in corpe locãte. quare nõ necesse est abire in infinitũ: qz locus nõ est in aliquo tãq̃ in loco: sꝫ tãq̃ i subiecto. ¶ Nõndũ autẽ hanc sophisticationẽ zenonis solui per declarationẽ illã: vbi distinguebant̃ modi eẽndi in. Nõ .n. valꝫ obiectio zenonis: q si locus est in aliq̃: q locus sit in loco: ⁊ si locus est in loco itur in ĩfinitũ: qz pari rõne alius locus erit in loco: ⁊ sic in ĩfinitũ. Nã cũ eẽ in multis modis dicat̃: nõ opꝫ q si locus sit i aliquo q sit in loco. est .n. locus in aliquo nõ sicut in loco: sed sicut in subiecto. ¶ Deĩde cũ dicit.

T.c.29. ¶ Illud aũt manifestũ: qm̃ nihil est vas ei⁹ qd est in ipso. Alterũ .n. primo: ⁊ qd est: ⁊ in quo est: ꝓp qd non erit vtiq̃ neq̃ mã neq̃ spẽs locus: sed alterũ. illius vero aliqd hec ⁊ materia ⁊ forma. ¶ Hec qdem igitur sunt opposita. T.c.30.

¶ Declarat aliã sophisticationẽ. d. illud manifestũ eẽ q vas nihil est ei⁹ qd est in ipso ⁊ locus nihil est locati. p̊. n. ⁊ principalr̃ loquẽdo alterũ est qd est ↄtẽtũ ⁊ locatũ ⁊ illud in quo est. s. locus ⁊ ↄtinẽs: ꝓp qd locus nõ erit vtiq̃ neq̃ mã: neq̃ spẽs. i. forma: sed erit alterũ a mã ⁊ forma. Nã hec. s. mã ⁊ forma sunt aliqd illius entis. i. illius existentis siue illius in quo sunt: locus autem nihil ē locati. ¶ Addit aũt. q. p modũ epylogi q h̃ qdẽ igr̃ sũt opposita. i. sunt dicta d loco mõ oppositionis ⁊ mõ disputatiuo. alia vero que sequunt̃ dicunt̃ magis de ipso s̃m veritatem. ¶ Nõndũ ãt q sicut ex declaratione in qua distinguebant̃ modi eẽndi in. soluta fuit obiectio zenonis: sic ex declaratiõe alia: in qua ostẽdebat̃ nihil eẽ in seipso: sꝫ semp recipiẽs eẽ alterũ a recepto: manifestari hꝫ error dicẽtium locũ esse mãm vel formã. Nã cũ locus sit recipiens locatũ: ⁊ sit alterũ ab ipso: ⁊ nihil sit ei⁹: neq̃ erit materia neq̃ forma: qz mã ⁊ forma sunt aliqd eius cui⁹ sũt: locus autem nihil est eius cuius est locus. pꝫ ergo ad qd deseruiũt declaratiões premisse. Lec. V.

Quid autẽ forte sit locus: sic fiet vtiq̃ manifestuz. Accipiamus ãt de ipso q̃cũq̃ vident̃ vere s̃ꝫ ipꝫ inesse ipsi.

¶ Postq̃ phs determinauit de loco mõ disputatiuo hic dterminat de eo s̃ꝫ veritatez. Circa quod duo facit: quia primo continuat se ad dicẽda. scdo exeqtur de intẽto ibi. (Accipiamus autez.) Dicit ergo. qd aũt forte sit locus fiet sic vtiq̃ manifestũ: accipiamus aũt de ipso loco q̃cũq̃ vere ⁊ s̃m ipm vident̃ inesse ipsi. hoc ergo accipiendo habemus viaz ad manifestandum quid sit locus. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Dignum est igitur locum esse: primuz quod continet illud cuius locus est: ⁊ nihil esse rei. Amplius primum neq̃ maiorem neq̃ minorem eẽ. Adhuc aũt neq̃ deficere vnicuiq̃: ⁊ separabilẽ esse. Adhuc aũt oẽm locũ hr̃e sursũ ⁊ deorsũ. Et ferri nã: ⁊ manere vnũq̃dq̃ corpoꝝ in ꝓprijs locis. Hoc aũt facẽ aut sursũ aut deorsũ. ¶ Suppositis aũt his reliq̃ ↄsiderãda. T.c.31.

¶ Exequit̃ de intẽto. Circa qd duo facit: qz p̃mo p̃mittit quasdã suppositiões. scdo ex suppositionib⁹ p̃missis ostẽdit quõ inuestigãda est diffinitio loci: ⁊ quõ determinãdũ ē d ipso ibi. (Opꝫ ãt tẽtare.) p̃mittit ãt qnq̃ suppositiões: quaꝝ prima ē: q nos significam⁹. i. dicim⁹ eẽ locũ primũ. i. ꝓpriũ ⁊ pͥncipalẽ qd cõtinet illud cui⁹ est locus. ⁊ h⁹ locũ dicimus eẽ nihil rei. est ḡ p̃ma suppositio q locus ↄtinet locatũ ⁊ nihil est eius. Amplius. scda suppositio est locũ p̃mũ. i. ꝓpriũ eẽ equale locato: neq̃ eẽ maiorem: neq̃ minorẽ eo. Adhuc aũt. tertia suppositio ē locũ nõ deficere vnicuiq̃ locato ⁊ eẽ sepabilẽ ab eo. Adhuc aũt. q̃rta suppositio est locũ hr̃e dr̃ias locales: vt habere sursuz aut deorsuz aut alias locales dr̃ias. Et q̃nta ⁊ vltima suppositio est vnũq̃dq̃ corpoꝝ ferri nã in suũ locuz ⁊ manere. i. qescere in ꝓprijs locis. h̃ autẽ facere aut sursuz aut deorsuz. Corpa .n. aut mouent̃ nãlr̃ sursuz ⁊ qescũt ibi: sicut leuia. aut deorsuz sicut grauia. his ãt qnq̃ suppositis suppositiõib⁹ tãq̃ p se mãifestis reliq̃ ↄsiderãda sunt de loco. ¶ Nõndũ ãt q de loco apud antiquos triplex fuit mala opĩo. qdã .n. dixerũt locũ eẽ mãz: qdã formã. qdã vacuũ. ponẽtes .n. dimẽsiões illas imaginatas: siue spatiũ illud ĩter latera ↄtinẽtis eẽ locũ: dicebãt locũ eẽ quoddã vacuũ receptiuũ corpis: p has ãt qnq̃ suppositiões remouent̃ he tres opĩones erronee d loco. Nã p hoc q locus ↄtinet ⁊ nihil ē rei: habet̃ q nõ sit forma. p h̃ aũt: q ē sepabilis a re habet̃ q nõ sit mã: qz vo ē equalis rei ⁊ hꝫ sursuz ⁊ deorsum ⁊ corpa mouent̃ nãlr̃ ad locũ suũ ⁊ qescũt ibi: habet̃ q nõ sit vacuũ. oẽs .n. tres suppositiones probant locum non esse vacuum.

Dubitaret forte aliq̃s d his suppõnib⁹. ⁊ p̊ de prima. pꝫ .n. veꝝ eẽ: locũ nõ eẽ formaz p hoc q ↄtinet id cui⁹ est: ⁊ nihil est eius. forma .n. aliqd ē eius cui⁹ est forma. Sed dubitari põt de hac suppositione in se: vtrũ locus ↄtineat locatũ. vr̃ aũt q nõ: qz continens videt̃ esse mai⁹ ↄtento. locus ãt est equalis locato. nõ ergo ↄtinet ipm. ¶ Dõm locũ esse equalẽ ⁊ tamẽ cõtinere ipm. q aũt locus sit eq̃lis locato dupliciter declarari põt. p̊mo sic: corpus locatũ est ↄtiguũ corpori locãti. Sed ↄtigua sunt: quoꝝ vltima sunt simul. supficies ḡ corporis locantis s̃m quã ↄtiguat̃ locato ē simul cũ supficie corporis locati ⁊ equat̃ ei: qz dimẽsiones simul existentes vna nõ excedẽte alia nec ecõuerso equales sunt: cũ ergo illa superficies corpis locantis sic attingens corpus locatũ sit locus ei⁹. opꝫ q locus sit equalis locato: qz est equalis supficiei eius. Scdo h̃ dclarat̃ sic: ex nõ magnitudĩe nõ fit magnitudo ⁊ ex ĩdiuisibilibus nõ fit magnitudo diuisibilis. supficies ergo ex ea parte ex qua nõ hꝫ magnitudinẽ nõ põt magnitudinẽ efficere. Cũ ḡ locatũ totalr̃ attigat locũ suũ: ⁊ qz si recederet sil' cum suo loco nõ susciperet augmẽtũ nec eẽt maioris quãtitatis: qz cũ locus sit supficies: ⁊ vna supficies posita sup aliaz nihil augeat: loc⁹ ⁊ locatũ simul sumpta nõ sunt plus q̃ locatũ solũ. nõ ḡ ē loc⁹ maior locato: cũ nullã q̃titatẽ addat supra ipꝫ. ē ḡ eq̃lis ei. dr̃ tñ ↄtinere ipꝫ ĩquãtũ locatũ nõ extẽdit se extra locũ suũ: sꝫ h̃ nõ arguit locũ maiorẽ eẽ locato. Nã ⁊ ꝓpria supficies ē ↄtẽtiua ꝓprij corpis: qz nullũ corp⁹ se extẽdit vltra ꝓpriã supficiẽ. cũ ḡ dr̃: q ↄtinẽs est mai⁹ ↄtẽto: ĩtelligẽdũ est de ↄtinente vt corp⁹: nõ d cõtinẽte vt superficies. qd .n. ↄtinet vt corpus addit aliquã quãtitatẽ supra ↄtentũ: nã si cõtentũ recederet cũ corpe cõtinente maioris q̃titatis existeret: sed si recederet cũ loco: vel cũ supficie ↄtinẽte nõ eẽt mai⁹ q̃ prius. Dub. p̊ª

Dub. 2ᵉ **Alterius** forte dubitaret aliqs de alia suppositione. vtrū s. verū sit ꝙ Cōmētator ait locū
Cō. 30. differre a mā: qꝛ locus est sepabilis ab eo: cuiꝰ est. nō aūt mā. vr̄ aūt ꝙ nō: qꝛ cū mā sit igenita ꝛ icorruptibilis: vt dicebat̄ in pmo. sepabit̄ aūt ab eo cuius ē: qꝛ remanebit eo corrupto. ¶ Dōꝫ ꝙ mā dupl'r ꝯsiderari pt fꝫ eēntiaꝫ ꝛ fꝫ eē fꝫ eēntiā ē igenerata ꝛ icorruptibilis: ſꝫ fm eē generat̄ ꝛ corrūpit̄. Cū ḡ dr̄ ꝙ remanet mā corrupto ꝯposito: vel corrupto eo: cuiꝰ est: intelligēdꝫ est ꝙ remanet quantū ad eēntiam: nō tñ remanet quātum ad eē. fm ḡ esse qd̄ hꝫ in aliquo nō separat̄ ab eo cuius est. locus aūt separ̄ a locato absqꝫ eo ꝙ corrūpat̄ fm eē: locus. n. nō hꝫ esse in locato: ſꝫ in locāte: ḡ pp sepatione locati nō amittit suum eē: sed manēs idē fm esse separari pōt ab ipso.

Dub. 3ᵉ **Alterius** autē dubitari pōt de tribus alijs suppositionibꝰ: p quas vr̄ locus differre a vacuo: ꝛ dubitat̄ p̄. vtrū locus differat a vacuo p hoc ꝙ ē eq̄lis locato: vr̄ aūt ꝙ non. Nā ponētes locū esse vacuū dixerunt ipm eē dimēsiones illas: vel spatiū illud qd̄ ē intra latera ꝯtinētis: cū ergo illud spatiū sit eq̄le locato nō vr̄ locus differre a vacuo p hꝰ equalitatē. ¶ Dōm ꝙ licet equale dicat p̄uationē: qꝛ opponit̄ priuatiue magno
T. c. 17. ꝛ paruo: vt declarari hꝫ. 10. meth. hꝰ tñ p̄uatio fundatur in aliquo positiuo: qꝛ fundat̄ in aliqua quantitate reali. nā sicut vnū in sub̄a facit idē: ꝛ vnū i qualitate simile: sic vnū in quātitate facit equale: cū ergo vacuū nō dicat aliquā nām positiuā: sed locus dicat positiue nām aliquaꝫ: ſꝫ sit equalitas loci ad locatū: vacui tñ ad locatū: vel ad aliquod corpus nulla pprie eq̄litas eē potest.

Dub. 4ᵉ **Alterius** forte dubitaret aliqs: qūo locus differt a vacuo p quartā suppositionem: vt qꝛ ē signare in eo drīas locales: sursūꝫ. s. ꝛ deorsum. ¶ Dōꝫ ꝙ vt supra patuit: sursūꝫ deorsūꝫ: dextrūꝫ sinistrū: ꝛ hꝰ differentias locales nō est sumere fm quantitatē solū. si. n. respiciat̄ sola q̄ntitas i aīali nō ē vna ps magis dextera q̄ꝫ alia: sed si ꝯsiderēt̄ ipulsus ꝛ inceptio motus ē signare in ipso aīali determinate partē dexterā differētem a sinistra: qꝛ illa erit pars dextra a qua icipit motus: sic ēt sursum ꝛ deorsūꝫ nō accipiūtur i vnūierso p solaꝫ drīam quātitatis: ſꝫ fm drīaꝫ motuū: est. n. sursūꝫ vbi ferunt̄ leuia: ꝛ deorsūꝫ vbi ferunt̄ grauia. vacuū ḡ qd̄ de se dicit solā nām priuatiuaꝫ: has drīas hr̄e non pōt. imo si poneremus vacuū dicere aliquo mō nām positiuā: vt dixerunt antiqui phī ponētes ipꝫ eē quasdā dimēsiones sepatas: adhuc in eo tales drīas saluare nō possemus: qꝛ vt ostensūꝫ est: in sola quātitate: vel i solis dimēsionibꝰ hꝰ locales drīe determiate ꝛ simpl'r signari nō possunt. ex hoc aūt apparere pōt: qūo per q̄rtaꝫ suppositionē differat locus a vacuo: nā i locū suū ppriū ferunt̄ nālia ꝛ quiescūt ibidē tāq̄ꝫ in eo vbi magis saluari hꝫ eoꝝ nā. vacuū āt talē virtutē saluatiuā iportare nō pōt. ¶ Deinde cū dicit.

¶ **Oportet aūt tētare intētionēꝫ sic fieri: vt qd sit reddat̄: quecꝫ opposita soluant̄: ꝛ q̄ vident̄ loco inesse insint: ꝛ amplius dischōlie cā ꝛ oppositoꝝ circa locū manifesta erit. Sic. n. vtiq̄ꝫ pulcherrime demōstratur vnūquodq̄ꝫ.**

¶ Ex suppositionibꝰ premissis ostēdit qūo determinandū sit de loco: ꝛ qūo iuestigāda sit diffinitio eiꝰ. Circa qd̄ duo facit: qꝛ p̄mo assignat modū qūo determinādū sit d̄ loco. scd̄o determinat de illo fm modū illū ibi. (Primū q̄deꝫ igr̄.) Dicit ḡ. ꝙ oꝫ tentare sic fieri itētionē. i. sic itēdere de loco ꝛ sic venari diffōnē eius: vt p̄mo reddatur qd sit locus. scd̄o vt soluant̄ q̄cūq̄ꝫ opposita. i. q̄cūq̄ꝫ sūt dubitata fm locuꝫ. tertio vt q̄cūq̄ꝫ ppzietates vident̄ in esse ipsi loco insint. i. appareāt ipsi inesse. Ampliꝰ q̄rto talis dꝫ eē diffō loci ꝙ mānifesta erit cā dischōlie ꝛ oppositoꝝ circa locū: qꝛ ex diffōne loci scire poterimus: quare antiq discordauerūt circa ipm: ꝛ habuerūt diuersas ꝛ oppositas opīones de eo. addidit aūt ꝙ sic q̄dē igr̄ vnumquodq̄ꝫ pulcherrime demonstratur ꝛ manifestatur: quādo talia circa ipsum declarantur.

Dubitaret forte aliqs: qꝛ vr̄ hic phs velle ꝙ diffinitio subi sit mediū i demōstratōe: cū dicat ꝙ ex ea notificari hn̄t proprietates ꝛ passiones eius. vñ Cōmētator sup hūc locū ait ꝙ diffōnes cōplete innate sūt reddere cāꝫ oīum accidētiū existētiū in re. oppositū aūt huiꝰ vr̄ velle phs circa fineꝫ scd̄i posterioꝝ. vbi ait: ꝙ rō primi termini est mediū in demōstratōe. primus aūt terminꝰ in quolibet sillo est maior extremitas. maior aūt extremitas i demōstratione est passio pbāda de subiecto. vr̄ ergo plane velle ibidē ꝙ diffō passionis sit mediū i demōstratione. ¶ Dōm ꝙ d̄ mā hac in quodā tractatu nostro diffusius dixīmus: ꝛ si ꝯtigeret nos scribere sup posterioribꝰ hāc mām clarius tractaremus. Sed vt ad p̄sens spectat dr̄e possumꝰ ꝙ diffō subiecti nō est pprie mediū i demōstratiōe potissima: ꝛ p diffinitionē subiecti d̄mōstratiue pbari nō hn̄t oēs pprietates exn̄tes i sub̄o. Nā fm phm p̄ posterioꝝ. augent̄ demonstratiōes nō p media: sed in post assumēdo. in d̄mōstratione. n. potissima: nec sūt pprie plura media ad vnā ꝯclusionē: nec vnū mediū ad plures ꝯclusiōes: ſꝫ semper ad vnā ꝯclusionē ē vnū mediū: si ergo Cōmētator exponit hūc textū ꝙ per diffōnes d̄clarant̄ ppzietates: qꝛ per eas si sint cōplete assignant̄ cause oīum accidētiū q̄ sunt in re: pꝫ ꝙ nō loquit̄ de cā d̄mōstratiua: nec d̄ d̄claratiōe fm demōstrationē: qꝛ cū vnius rei sit vnica diffō cōpleta. sint aūt ppzietates plures: esset vnū mediū ad plures cōclusiones demōstratiuas. si p hꝰ diffōnē demonstratiue probari possent tales ppzietates: possumus ergo dicere ꝙ diffinitio subiecti cū claudat i se p̄nᵐ. subiecti est cā ꝛ rō oīum accidētiū que fiunt in subiecto. nā ex p̄cipio subiecti oīa talia accidētia causant̄. ergo pp hꝰ causalitatē diffinitio subiecti pōt dici p̄ncipiū demōstrationis: nō tamē est proprie mediū in demōstratione. Sed sicut ab eodē subiecto vna passio fiunt mediante alia: sic quia modus cognoscēdi ꝛ demōstrandi sumit originē ex modis essendi: vna passio demonstrat̄ per aliā: ꝛ alia p aliā: donec deueniat̄ ad passionē simpl'r primā ꝛ imediataꝫ: que si demōstrari deberet demōstraret̄ p diffōnē subiecti: qꝛ non hꝫ aliq̄d aliud: prius tñ hꝰ passiones que sunt prime ꝛ imediate simpl'r demōstrari nō possunt: qꝛ imediatoꝝ nō est simpl'r demōstratio. ita ꝙ diffinitio subiecti nūquā est mediū in demōstratiōe potissima. vtrū autem possit eē mediū in demōstratione aliqua: ꝛ vtrū possit igredi demōstrarionē: ꝛ ad qd deseruiret si ingrederetur: ꝛ qūo deficeret demōstratio a demōstratiōe potissima: si in ea acciperet̄ diffinitio subiecti tāq̄ꝫ mediū: d̄clarare nō ē p̄sentis speculatiōis. Sufficiat āt ad p̄sens scire vt habeat̄ itētio phī: ꝙ qꝛ diffō subiecti aggregat i se p̄ncipia eiꝰ: ex quibus causant̄ oīa accidētia: q̄ sunt in eo: ex hꝰ diffōne habemus viā ad reddēdū cām oīum accidentiū: que fiūt in eo. Nō tamē oīs redditio cause ē probatio demōstratiua: ꝛ si ipsaꝫ diffōnem subiecti acciperemus ad reddēdum cām proprietatū que sunt in sub̄o: huiusmodi redditio cause nō esset probatio demōstratiua: vt est p habita manifestū. ¶ Deinde cū dicit.

¶ **Primū quidē igitur opꝫ itelligere ꝙ nō q̄reretur locus: nisi motus aliqs esset fm locū: pp**

Margin notes (right): Dubᵐ 5 — Cō. 31. — 2ᵒ posterio. vide — Interpretatꝰ est hūc lib. prius q̄ꝫ posteriora — qūo diffinitio subi sit mediuꝫ demōstrationis — T. c. 31.

hoc.n. ꝛ celū maxime in loco eē opinamur: qꝛ semper in motu est. Huius autem aliud qdez est loci mutatio. Aliud vero augmētum ꝛ decremētū. Et nāqꝫ in augmento ꝛ decremēto trāsmutatur: ꝛ qͦd prius erat hic iterū transmutatum est in maius aut minus.

¶ Exeqtur de loco ꝯm modū dem. dixit aūt q̄tuoꝛ determinanda eē circa locū. s. manifestatio qditatis ei⁹: manifestatio discholie vel diuersitatis opionū circa locū: solutio dubitatoꝝ: ꝛ declaratio ꝓprietatū eius: quatuoꝛ ergo facit: qꝛ pͥmo ostendit qd est locus. scđo manifestat discholias ꝛ diuersitates opionū circa locū. tertio soluit dubitatiões factas circa ipm. ꝛ quarto declarat ꝓprietates eius. scđa ibi. (Cui qdez igit̄ corpori.) Tertia ibi. (Maīfestū āt ex his.) Quarta ibi. (Fert̄ igr̄ suipsi⁹.) Circa pͥmum duo facit: qꝛ pͥmo ꝑmittit q̄daꝫ preambula necessaria ad declarādū qditatē loci. scđo inestigat q̄diditate ei⁹ ibi. (Jam igr̄ manifestū.) Circa pͥmū facit q̄tuoꝛ ꝰꝫ qꝫ q̄tuoꝛ talia ꝑambula ꝑmittit. scđa ibi. (Est aūt qͦd mouet̄.) Tertia ibi. (Qm̄ aūt.) Quarta ibi. (Videtur aūt hꝰ.) Dicit ergo qꝫ primū qdem opꝫ itelligere circa locū qꝫ nō q̄reret̄ locus: nisi eēt motus aliqs ꝯm locū. pp hoc. n. antiq ph̄i maxie opinant̄ celū eē in loco: eo qꝫ semꝑ est i motu: ꝛ qꝛ dixerat qꝫ pp trāsmutationē loci: q̄ritur locus ostēdit quot modis fit trāsmutatio. d. qꝫ hꝰ. s. trāsmutare locū: aliud qdē est loci mutatio: aliud āt augmētū ꝛ decremētū: ꝛ namqꝫ ī augmēto ꝛ decremēto trāsmutatur locus: qꝛ qͦd prius erat hic. s. ī tāto loco: iteꝝ trāsmutat̄ in maius cū auget̄: aut in mīus. i. ī minorē locum cū minuit̄: qꝛ igit̄ tā ꝑ motū localē q̄ꝫ ꝑ motū augmenti ꝛ decremēti: siue ꝑ augmētū ꝛ decremētū mutat̄ locus: ꝑ oēs hꝰ motus habemus viā̄ vt īquiramus de qditate loci. ¶ Deinde cuꝫ dicit.

¶ Est autem qͦd mouet̄: aliud qdem per seipꝫ actu: aliud vero ꝯm accidens ipsius. At nemo que ꝯm accidens est: alia qdē ꝯtingētia moueri per se: vt partes corporis: ꝛ in naui clauus. Alia vero non ꝯtingentia: sed semper ꝯm accidens: vt albedo ꝛ scientia. Hec. n. sic transmutant locuꝫ: qͦ in quo sunt transmutatur.

¶ Ponit zᵐ ꝑambulum. d. qꝫ id qͦd mutat̄ aliud qdem est actu exn̄s ꝑ se ipꝫ: aliud vͦo ꝯm accn̄s. coꝝ aūt q̄ sunt ꝯm accn̄s: ꝛ q̄ mouent̄ ꝑ accn̄s alia qdē sūt ꝯtigētia moueri. i. possunt moueri ꝑ se: vt ptes corpis ꝛ clauus in naui: alia vͦo nō sunt ꝯtigētia moueri ꝑ se: ꝫ sꝑ mouent̄ ꝯm accn̄s: vt albedo ꝛ scia. h. n. solū sic trāsmutāt locū: eo qꝫ id in quo sunt trāsmutat̄ ꝯm locū. ¶ Notādū āt qꝫ sicut loqmur de nā reꝝ ꝛ eaꝝ exn̄a: sic possumus loq de eoꝝ motu. ptes ḡ qꝛ ꝑ se nō existūt ꝑ se nō mouent̄. clauus. n. fixus in naui nō mouet̄: nisi ad motū nauis: tn̄ qꝛ partes possunt separi a toto: ꝛ clauus pōt separi a naui: iō talia ꝫ q̄diu sūt ꝯiūcta suis totis nō moueāt̄ ꝑ se pn̄t tn̄ moueri ꝑ se: qꝛ pn̄t hr̄e eē sepatū ab eis: scia vͦo ꝛ albedo ꝛ vlr accn̄a: qꝛ nec hn̄t eē ꝑ se nec pn̄t nālr separi ꝛ exister̄ ꝑ se nec mouet̄ ꝑ se nec pn̄t moueri ꝑ se: ꝫ solū mouet̄ per accidens vt per motum eorū in quo sunt. ¶ Dein̄ cū dic̄.

T.c.

¶ Qm̄ autez dicimus esse sicut in loco in celo: qꝛ in aere: hic āt in celo. ꝛ in aere aūt nō omni: sed pp vltimū ipsius: ꝛ ꝯtinens in aere esse dicimus. Si. n. omnis aer locus: nō equalis erit vniuscuiusqꝫ locus ꝛ vnūquodqꝫ locatum.

¶ Ponit tertiū preambulū. d. qꝫ dicim⁹ aliqd eē ī celo: sicut ī loco: qꝛ est ī aere. hic aūt aer ē in celo. ī aere aūt non omni. i. nō toto: ꝫ pp vltimū ipsi⁹: ꝛ ꝓpter illā ptē aeris que ē ꝯtinens locatū dicim⁹ ipm locatū eē ī aere. si. n. ois aer. i. totus aer eēt locus: loc⁹ vniuscuiusqꝫ locati: ꝛ vnūqͦdqꝫ locatū nō erit eq̄le. ¶ Nōndū āt qꝫ ꝓprius locus est solū illa ps aeris ꝯtinēs locatū. veꝝ qꝛ illa ps aeris ē in toto aere ꝛ totus aer ē in celo. iō aliqd est ī celo: qꝛ ē in aere: qui est in celo: ꝛ est in aere: qꝛ est in hac parte aeris continēte ipsum. ¶ Deide cū dicit.

¶ Videt̄ autezhꝰ primū in quo est. ¶ Cū quidem igit̄ non diuisuz sit ꝯtinens sed ꝯtinuū: nō dicimus esse in illo sicut in loco: sed sicut pars in toto. Cuꝫ vero diuisum sit ꝛ ꝯtactū: in primo quodā est vltimo ꝯtinentis: qͦd neqꝫ pars ē ipsius: qͦd est in ipso: neqꝫ maius distātia ꝫ eq̄le. Jn eodem. n. vltima contingentium. T.c.34

¶ Ponit q̄rtū ꝑambulū. Circa qͦd duo fac: qꝛ pͥmo ꝑmittit qꝫ ītēdit. scđo ꝓbat qꝫ dixerat ibi. (Et cū ꝯtinuum.) Dicit ergo qꝫ cū aliqd hꝰ vr̄ eē ī eo ī quo est pͥ. i. imediate cū illͦ ꝯtinēs nō sit diuisuꝫ ab eo ꝫ ꝯtinuū ei nō dicimus illud eē ī illo: sicut ī loco: ꝫ sicut ps ī toto: ꝫ cū diuisuꝫ sit vt ꝯtactū. i. ꝑ ꝯtactū sit ī pͥmo. i. imediate ī quodā vltimo ꝯtinētis: nec ē ps ipsi⁹ qͦd est ī ipso: neqꝫ ē mai⁹ distātia. i. maioꝛ magnitudo illa ī qua ē: ꝫ est eq̄le ei. tunc supple ē in eo. tāqꝫ ī loco. d rōne. n. loci ē qꝫ nō sit cōtinu⁹ locato: ꝛ qꝫ sit eq̄lis ei: ꝛ qꝫ sit simul cū eo: qꝛ ī eodē sūt vltima ꝯtigētiū. vltimū. n. corpis ꝯtinētis qͦd ē locus: ꝛ vltimū corpis locati qͦd ꝯtinet ipꝫ sūt sil̄. ¶ Deide cū dic̄.

¶ Et cū continuum qdem sit: non in illo mouetur: sed cū illo. Diuisuꝫ aūt in illo. Et siue moueatur ꝯtinens: siue non nihil minus. Ampli⁹ cū nō diuisuꝫ sit: sicut pars ī toto dicit̄: vt sicut in oculo visus: ꝛ in corpe manus. Cū autē diuisum est: vt in cado aq̄: ꝛ in cipho vinū. Manus qdē. n. cū corpe mouet̄: aqua aūt in cado.

¶ Probat qͦd dixerat. vꝫ. qꝫ locus nō ē ꝯtinu⁹ ipi locato. tāgit āt tres breues rōnes ad h ostēdēdū. pͥma ē qꝫ cū cōtinuū ē aliqd alicui: tūc illͦ nō mouet̄ i illo: ꝫ cū illo. sed si ē diuisuꝫ ꝑt moueri i illo: cū ḡ locatuꝫ possit moueri in suo loco: loc⁹ nō erit ꝯtinu⁹ sibi: ꝫ ꝯtigu⁹. scđa rō ē: qꝛ siue moueat̄ ꝯtinēs. i. loc⁹ siue nō: nihil min⁹ supple ꝑt moueri locatū. imo d rōne locati est qꝫ possit moueri: loco existēte īmobili: qͦ nō posset ꝯtigere: si eēt loc⁹ qd ꝯtinuū cū eo. ¶ Ampli⁹ tertia rō ē: qꝛ cū nō diuisuꝫ sit ꝯtentū a ꝯtinēte: tūc vr̄ eē i eo: sic̄ ps i toto: vt sic̄ visus i oculo q ē ps formalis ei⁹: aut sic̄ man⁹ ī corpe q̄ est ps quātitatiua ipi⁹: ꝫ cū diuisuꝫ ē ꝯtētū a ꝯtinēte: tūc ē i eo: vt aq̄ i toto. i. ī vase vt vinū ī cypho. Cū ḡ locatū nō sit i loco: sic̄ manus i corpe: qꝛ man⁹ nō mouet̄ ī corpe: ꝫ cū corpe: ꝫ si sit locatū ī loco: sic̄ aq̄ ī cado: q̄ mouet̄ ī cado: qꝛ aq̄ nō ē ꝯtinua cado: sed ꝯtigua: seqtur qꝫ loc⁹ nō sit ꝯtinuus: ꝫ ꝯtiguus. ¶ Nōndū āt hec q̄tuoꝛ ꝑambula d̄seruire ad inestigādū qditatē loci. Si. n. volum⁹ scire qd ē loc⁹: oꝫ nos scire q̄re q̄rit̄ loc⁹: qͦd fec̄ ꝑambulū pͥmū. oꝫ ēt scire quoꝫ est loc⁹ ꝑ se ꝛ quoꝫ ꝑ accn̄s: qͦd fec̄ ꝑambulū zᵐ: ꝛ q̄uo accipit̄ loc⁹ cōis ꝛ q̄uo ꝓpri⁹: qͦd faciebat ꝑambulū tertiū: ꝛ quarto sciendum est q̄uo se habet locus ad locatuꝫ: vtꝝ sit ꝯtinuus vel contiguus ei: qͦd declaratuꝫ fuit per preambulum quartum.

Lectio. VI.

T.c.35. IAm igitur mãifestũ ex his qd locus. Forte.n.quatuor sũt:quoꝝ necesse ẽ locum vnuz aliqd esse. Aut.n.forma: aut materia est:aut spaciũ aliquod in medio extremoꝝ:aut extrema:si nõ est spaciũ vlluz extra facti corpis magnitudinẽ. Hoꝝ ãt quod tria nõ ꝯtingat esse:manifestum est.

Premissis preambulis ad ĩuestigandũ qditatẽ loci.in parte ista ĩcipit ĩuestigare de qditate eius. Circa qd duo facit:qꝛ pmo ĩuestigat qd non est locus.scdo qd est locus ibi.(Si igr nihil hoꝝ.) Circa primũ duo facit:qꝛ pmo ꝯtinuat se ad dicẽda.scdo exeqtur de itẽto ibi.(Sed ꝓpter illud.) Ad euidẽtiã aũt pme partis sciẽdũ ꝙ vt supina tãgebat:de loco fuerũt tres male opiniões:quaꝝ vna fuit ꝙ locus eẽt mã.alia ꝙ esset forma.tertia ꝙ eẽt spatiũ ĩter latera corpis ꝯtinẽtis.quarta vo opinio fuit Aris.s.ꝙ locus esset sũpficies corpis ꝯtinẽtis.iõ phs ait qd manifestũ est ex his.i.ex opinionibꝰ iã dictis qd sit locus.forte.n.quatuor sunt:quoꝝ vnũ aliqd vr esse.aut enĩ est forma:aut mã:aut spaciũ aliqd ĩ medio extremorum.i.aut ẽ spatiũ ꝯtẽtuz in medio ĩter extremitates.i. inter sũpficiem corpis ꝯtinentis:aut quarto locus ẽ extrema.i.extremitas siue sũpficies corpis ꝯtinẽtis. Sed nullũ est spatiũ ꝑter magnitudinẽ corpis ĩterpositi.subdit aũt.ꝙ manifestũ est ꝙ tria hoꝝ nõ ꝯtingat eẽ locuz: neqꝫ.n.est mã:neqꝫ forma:neqꝫ spatiuz.relinqtur igitur qrtuz.vz.ꝙ sit extremitas:vel ꝙ sit sũpficies corpis cõtinẽtis. Nõndũ ãt ꝙ dicit forte locũ esse vnũ ex quatuor:qꝛ nõdũ plene mãifestũ est qd illoꝝ sit locus. ideo sub dubitatione de eo loqtur. Nõndũ ẽt ꝙ eẽ aliqd spaciũ:vel eẽ aliquã magnitudinẽ intra latera corporis continẽtis est veꝝ:⁊ nõ est veꝝ:veꝝ est.n.ĩtra latera hꝰ corpis eẽ dimensiones ⁊ magnitudĩes corporis locati:sꝫ ꝙ preter hꝰ dimẽsiões:⁊ ꝑter hꝰ magnitudinem sit ibi magnitudo alia sepata a magnitudie locati:vt ponebãt antiqui est ĩpossibile.iõ ait nullũ eẽ spatiũ.s.sepatuz vel magnitudinẽ sepataz preter magnitudinẽ corpis interpositi. Si.n.vas sit plenũ aq̃ ĩter latera vasis nõ sũt alie dimẽsiões ꝑter dimẽsiones aque. Deide cũ dicit.

Sed ꝑꝑ id qd cõtinet:videtur forma eẽ. In eodem.n.sunt extrema ꝯtinẽtis ⁊ ꝯtenti. Sũt quidẽ igitur vtraqꝫ termini:sed nõ eiusdẽ:sed spẽs qdẽ rei. Locus aũt ꝯtinentis corporis.

Exeqtur de ĩtento. Circa qd tria facit:qꝛ pmo ostendit ꝙ locus nõ est forma.scdo ꝙ nõ ẽ spatiũ.tertio ꝙ nõ est materia.scda ibi.(Sed ex eo qd mutatur.) Tertia ibi. (Et mã ãt.) Dicit g.ꝙ ꝑꝑ illud qd locꝰ ꝯtinet.vr eẽ forma:cũ forme sit ꝯtinere ꝙ ãt locus ꝯtineat.pz.qꝛ extrema.i.vltima corpis ꝯtinẽtis ⁊ cõtenti sunt in eodẽ.i.sũt simul.locatũ.n.nõ se extẽdit extra locũ suũ vt sũpficies locati est simul cũ ipso loco:siue ẽ simul cũ sũpficie locãtis:qd nõ eẽt nisi locus terminaret locatũ:⁊ ꝯtineret ipz licet g locus ꝯtineat ⁊ sit termĩus:nõ tñ est forma: qꝛ nõ est eodẽ mõ terminus sicut illa:iõ ait.sunt igr termini vtraqꝫ.s.locus ⁊ forma:sꝫ nõ eiusdẽ:sꝫ spẽs.i.forma ẽ terminus rei ꝯtente:locus aũt ẽ terminus corpis ꝯtinẽtis. forma.n.est in eo cuiꝰ est forma:sꝫ locus nõ est in eo cuiꝰ est locus:quia non est vt in subiecto in corpore locato: sꝫ in locante. Deinde cum dicit.

T.c.36. Sed ex eo ꝙ mutatr multotiens manẽte continẽte ꝯtentuz ⁊ diuisum:vt ex vase aqua:ipm mediũ esse aliqd videtur spacium:tãquã aliqd sit preter corpus:quod transfertur.

Ostẽdit ꝙ locus nõ ẽ hꝰ spatiũ:vt ponebãt antiq. Circa ꝙ duo facit:qꝛ pmo ostẽdit:vñ mouebantur antiq ad dõm locũ eẽ tale spatiũ.scdo arguit ĩ ꝯriũ ostẽdẽs: ꝙ locus tale spatiũ eẽ nõ possit ibi.(Hoc ãt nõ ẽ.) Dicit g ꝙ ex eo ꝙ manẽte ꝯtinẽte:vt manẽte vase:ꝯtẽtũ ⁊ diuisuz mutatr multotiens:vt ex vase exit aqua ⁊ intrat ibi aer ⁊ ecõuerso. Quia g ita est:vr locus eẽ ipm mediũ: ⁊ esse aliqd qd ẽ spatiũ ĩter latera corpis ꝯtinẽtis tãqꝫ hꝰ spatiũ sit aliqd ꝑter corpus qd trãsfert.i.ꝑter corpus locatũ. Nõndũ aũt ꝙ qꝛ nõ vr moueri locus ꝑꝑ mutationem locati:cũ antiq viderẽt trãsmutare corpa adinuicẽ: qꝛ ĩ eodez ꝯtinente ĩtra latera eiusdez vasis aliqñ videbant esse acrẽ.aliqñ aquã:posuerũt illud spatiũ mediuz inter latera ꝯtinentis esse locũ:qd dicebãt nõ trãsmutari ꝑꝑ trãsmutatõez corpoꝝ ꝯtentoꝝ. Deinde cũ dic.

T.c.37. Hoc aũt nõ est:sed ꝯtingẽs ĩcidit corpus eorũ q̃ distãt: ⁊ q̃ se apta nata sunt ꝯtigere. Si aũt aliqd eẽt spaciũ aptum natum ⁊ manẽs in eodem loco:infiniti vtiqꝫ essent loci. Distante enim aere ⁊ aqua idem facient omnes partes in toto:quod qdem omnis aqua in vase.

Ostendit locũ nõ esse hꝰ spatiũ sepatũ. Circa ꝙ duo facit:sꝫ ꝙ ad duo ĩcõueniẽtia adducit:si locꝰ ponatr eẽ hꝰ spatiũ.scda ibi.(Simul ãt est.) Dicit g. h ãt nõ est.vz.ꝙ locus sit tale spatiũ:sꝫ ĩcidit ꝯtigens corpus.i.aliqd corpus coꝝ q̃ trãsferũtr:⁊ q̃ sunt se apta nata ꝯtigere.ĩter latera g corpis ꝯtinẽtis nõ sũt aliq̃ dimẽsiones ꝑter dimẽsiões corpis ꝯtinẽtis:siue corpis locati:qd trãsfertr sꝫ locũ.nõ g locus ẽ hꝰ dimẽsiões vel hꝰ spatiũ:sꝫ si eẽt aliqd spatiũ manẽs ĩ eodẽ loco:qd esset aptũ natũ ꝑ se existere ꝑter dimẽsiões locati:vt ponebãt antiq dicẽtes tale spatiũ eẽ locũ:hoc posito seqretr h ĩcõueniẽs:ꝙ ĩfiniti vtiqꝫ essent loci:qꝛ trãsmutato aere ⁊ aqua:idẽ faciẽt oẽs ptes in toto:qd qdẽ facit oĩs aq̃.i.tota aq̃ ĩ vase:nã sꝫ hãc ypothesim respõdebit locꝰ oĩbꝰ ptibus sicut toti:qꝛ g ĩ toto sũt ĩfinite ptes:ĩfiniti erũt loci ĩ actu:qd est ĩcõueniens.

Dubitaret forte aliqs.vñ seqtur hec ꝯña:ꝙ si locus eẽt dimẽsiões vel spatiũ sepatuz: ꝙ eẽnt ĩfiniti loci ⁊ ꝙ respõderet locꝰ cuilibet pti sicut ⁊ toti. Dõz ꝙ hãc ꝯñaz duplr dclarare possumꝰ.pmo sic.nũqꝫ dimẽsiões alias dimẽsiões subintrãt nisi eas separarẽt ⁊ diuiderẽt.si.n.dimẽsiões claui subĩtrarent dimẽsiões cere:oporteret ꝙ cera ĩ suis ptibꝰ pateretr diuisionẽ ⁊ scissurã. Si g totalr dimẽsiões alique dimẽsiões alias subĩtrarẽt totalr eas separẽt ⁊ diuiderẽt:ꝑꝑ qd si locus eẽt hꝰ dimẽsiões:qꝛ h posito dimẽsiões ille totalr subĩtrarẽt dimensiões loci:oporteret locatũ totalr diuidi.diuideretr g locatũ ꝑꝑ dimẽsiões subĩtrãtes ĩ ipm ĩ tot ptes ĩ quot diuisibile eẽt:qꝛ g diuisibile ẽ ĩ ptes ĩfinitas:si locus eẽt tales dimẽsiões:de q̃libet locato fierent actu ĩfinite ptes:qꝛ g pti sepate a toto dñbetr locus ĩ actu eẽnt ĩfiniti loci:⁊ h facerẽt oẽs ptes ĩ toto:qd fac oĩs aq̃ ĩ vase:qꝛ sic tota aq̃ hꝫ eẽ sepatũ a vase:⁊ dñberetr ei ꝑ se locus:sic q̃libꝫ ps hret eẽ sepatũ a toto:⁊ dñberetr ei ꝑ se locus.eẽnt g ĩfiniti loci ꝑꝑ ĩfinitas ptes. Aduertẽdũ ãt ꝙ ponẽtes locũ eẽ hꝰ dimẽsiões:ꝯdictoria ponũt.nã cũ dimẽsiões ꝑ se dimensiõibꝰ resistãt:⁊ nũqꝫ dimensio dimensiõez igrediatr.ꝙ patiatr secũ eã:nisi illam separet ⁊ diuidat:si spatiũ esset hꝰ dimensiões:dimensiões ille ĩgrederentr dimensiões locati:⁊ qꝛ totalr subĩtrarent eas totalr diuiderent locatũ ĩ tot ptes ĩ quot diuisibile eẽt

eo ergo q spaciū ponat esse hȝ dimēsiōes: ponitur q dicta diuisio fiat: τ ponit q dimēsiones ille dimēsionib⁹ locati resistāt: qr vero dcm̄ spatiū dr esse locus: cuȝ locus sit simul cū locato: erūt dimēsiones illius spacij simul cū dimēsionibus corporis locati: pp qd̄ sequtur q fiat dicta separatio: τ q non fiat: vez qr semp ponentes falsuȝ implicant aliquo mō ꝯdictoria: qr vel dn̄t eē qd̄ nō est: vel nō eē qd̄ ē: licebit sic opponētes ipugnare ex q̄libet pte ꝯdictionis: cū vtrāqȝ ponāt. poterimus ḡ arguere ꝯ ponētes locū eē dimēsiones sepatas q sint ifiniti loci: qr ad hāc positiōeȝ sm̄ vnū modū ꝯcludēdi sequtur locatū diuidi i infinitas ptes: τ eē ifinita loca pp ifinitatē ptiū. ⸿ Secunda via sic pȝ: qr res ē i loco p q̄ntitatē suā τ p dimēsiones suas. sicut ergo loqmur de dimēsionibus τ de q̄ntitate rei: sic dbemus loq de loco ei⁹. in quolibet. n. corpe possumus distiguere dimēsiones i actu τ i potētia. dimēsiones. n. toti⁹ vt toti⁹ sūt vidētur dicere gd i actu. Sȝ dimēsiones partiū vt partiū sunt. vidētur dicere gd in potentia. supficies. n. ꝯtinēs totum est supficies in actu. Sȝ superficies ꝯtinēs partē est gd in potētia. prius. n. q̄ȝ pars sit diuisa a suo toto nō est signare supficiē aliquā i actu que pmo τ imediate sit ꝯtētiua partis. pōt tamē fieri hȝ supficies in actu per diuisionē continui. sicut. n. ex diuisione linee fiunt pūcta in actu: sic ex diuisiōe corporis fiunt supficies in actu: τ facta diuisiōe est signare supficiē in actu ꝯtētiuam partis: q̄ añ diuisionē nō erat in actu: sȝ in potētia. hinc ē ergo q qr locus sm̄ veritatē est superficies corpis ꝯtinētis: qr talis supficies solū applicat superficie vltime corpis locati: q̄ est supficies in actu: loc⁹ in actu debet ipsi toti: qr illa supficies ad quā applicat locus non respicit partes sm̄ q hȝ. Sed magis respicit ipm totum. partes. n. q̄ȝdiu sunt ꝯtinue toti nō sunt in loco i actu: sȝ in potētia: qr nō hn̄t supficiem actu ꝯtinēteȝ eas: ad quā locus actu applicari possit: sed si locus eēt dimēsiones separate: qr dimēsiones ille totalr subingrederētur dimēsiones locati τ applicarēt se nō solū dimēsionibus in actu: sȝ ēt dimēsionibus in potētia: seqretur q ipsis partibus p se respōderet locus: quaȝ est hr̄e dimēsiones in po^a: iō phs ait q hoc facerēt partes i toto: qd̄ tota aqua in vase: qr sicut toti aque responderet p se locus: sic si locus eēt hȝ dimēsiones: cuilibet parti respōderet locus: cū ostēsum sit hac positiōe posita locum applicari non solum dimēsionib⁹ i actu: sȝ et in po^a. respondebit ḡ locus p se ptibus exn̄tibus i po^a: τ qr ifinite sūt tales partes infiniti erunt loci. ⸿ Deinde cū dicit.

⸿ Simul āt erit τ locus trāsmutādus q̄re erit loci alius locus. Et multi loci simul erunt.

⸿ Adducit 2^m iconueniēs ꝯtra positioneȝ tactam. Circa qd̄ duo facit: qr pmo facit qd̄ dcm̄ est. scd̄o remouet quasdam cauillatiōes possibiles fieri. circa determinata ibi. (Non est aūt.) Dicit ergo. q si ponat locus eē hȝ spatiū vel eē hȝ dimēsiones simul cū dicto inconueniēti. vȝ. q erunt ifiniti loci erit aliud icōueniēs. s. q locus erit trāsmutādus. i. erit gd mobile. q̄re loci erit locus: τ multi loci erunt simul: qd̄ est inconueniens.

Dubitaret forte aliqs. si locus eēt hȝ spaciuȝ vel si eēt dimēsiones sepate. vtrum esset trāsmutans: vel vtrū eēt gd mobile. ⸿ Dōm q sm̄ esse quantum nō sepatur a quali: nec est dare dimēsiones separatas sm̄ eē a mā sensibili: qr si hoc eēt tūc mathematica scia q̄ est ō quāto sȝ qd̄ hȝ nō solū eēt ō abstractis sȝ ꝯsiderationē: sed ēt sȝ eē. modus ḡ mathematicus τ metaphysicus eēnt paris abstractionis: qd̄ ē incōueniēs. nō solū igr̄ hȝ dimēsiones nō sunt locus: sed ēt non ē ponere tales dimēsiones: sicut ponebāt antiq: tn̄ si eēt dare tales dimēsiones ifra latera corporis continētis: moto corpore ꝯtinēte mouerētur dimēsiones predicte.

Alterius forte dubitaret aliqs. vtrū ex hoc seqretur q loci eēt locus: τ q multi loci eēnt simul. ⸿ Dōm q ponere tales dimēsiones eē locū: nihil est aliud q̄ȝ dicere corpus mathematicū eē locuȝ: mathematicis aūt vt dr in pmo de gn̄atione. caplo ō tactu. ōbetur tactus τ locus: vez tn̄ sicut existūt mathematica: sic debet eis locus: qr si mathematica nō sunt sepata sȝ eē: sed solū sm̄ itellectum τ imaginationē nō debet eis locus nisi imaginatus. sȝ si vere existerēt sepata sm̄ esse τ vere sunt mobilia: vere debet eis locus. sicut ḡ aqua existēte in vase pter dimēsiones aq̄ ponim⁹ inter latera vasis quasdā dimēsiōes sepatas: q̄ sunt locus ipsius aq̄: sic preter illas dimēsiōes sepatas: oportebit nos dare tertias dimēsiones: q̄ sint locus illaȝ dimēsionū separaterū: cū ostēsum sit q illis dimēsionibus cōpetit hr̄e locū nō soluȝ imagiatū: sȝ ēt veȝ τ exn̄tē. erit ḡ loci locus: τ multi loci erūt simul. imo ifiniti loci erunt simul: qr si sic posuerimus locum eē hȝ spaciū vel hȝ dimēsiones: sicut pter dimēsiones aq̄ damus alias dimēsiones q̄ sint locus eius: sic τ illis dimēsionibus dabimus alias dimēsiōes: τ alijs alias: τ sic in infinitū. ⸿ Notādū ḡ q tā p primū incōueniēs q̄ȝ ēt p istud ꝯcluditur infinitas locoȝ aliter tamē τ aliter: qr pmo concludebatur hȝ ifinitas: qr ponēdo locum eē hȝ spatiū seq̄batur q partibus debebat locus sicut τ toti. hȝ āt ꝯcludit talis ifinitas: qr h posito sequtur q loci sit loc⁹ q̄re rō loci ibit i ifinitū. ⸿ Deiñ cū dicit. Dub. 3ª

⸿ Non est aūt alius locus partis in quo mouetur: cū totū vas trāsmutatur: sed idē: in quo. n. est cū mutat aer τ aqua aut ptes aque. Sȝ nō in quo fiūt loco: q ps est loci: q ē loc⁹ toti⁹ celi.

⸿ Remouet q̄sdā cauillatiōes possibiles fieri circa determinata. Cauillaret. n. forte aliqs. d. q ō loco loquēdo sm̄ opinionē phi opȝ ponere infinitatē locoȝ: cū quodlibet corpus ꝯtinuum habeat infinitas partes. Ad hoc ergo remouendum ait q cum totum vas transmutatur non est alius locus partis q̄ȝ locus i quo mouetur totū: idest q̄ȝ locus totius: sed idem: τ quia dixerat vas transmutari: ne aliquis crederet locum eē transmutabilem ostēdit quomodo transmutatur. d. q cuȝ mutatur. i. trāsmutatur supple vas vel corpus continēs in quo est aer τ aqua: aut partes aque: sed nō. s. mutatur in quo loco fiunt: qui locus est pars loci: qui est locus totius celi. mutatur ergo loc⁹ mālīter: qr transmutari pōt vas vel corpus aliquod continens. Sed non trāsmutatur locus: vt locus est siue formaliter: quia ordo ad celum: vel ordo ad vniuersuȝ: qd̄ est formale in loco: est quid immobile. ⸿ Notandum ergo q quia secundum opinionem philosophi τ secūdum veritatem partibus non respondet locus in actu: nisi locus totius propter infinitatem partium non possumus arguere infinitatem locorum: sicut arguebamus contra ponentes locum esse spacium: secūdum quos sequebatur q partibus secūduȝ q huiusmodi deberetur locus. Rursus quia locus formaliter est immobilis non possumus arguere q loci sit locus: ne ergo aliquis cauillaret contra philosophum q esset locorum infinitas propter infinitatem partium: τ quia loci esset locus propter mobilitatem loci. ideo vt tales cauillationes remoueat: ostendit q partibus non debetur locus actu: nisi ratione totius: τ q locus est immobilis formaliter: τ per se: licet materialiter: τ per accidens transmutari possit. ⸿ Deinde cum dicit.

¶ Et materia aũt videt̃ vtiq₃ eẽ locus. si in quiescente aliquis ↄsideret ⁊ nõ in separato sed cõ T.c.38. tinuo. Sicut.n. si alterat̃: est hoc quidez nunc vtiq₃ albũ; nũc ãt nigrum: ⁊ nũc qdem durũ₃: olim aũt molle. Unde dicimus aliqd eẽ mãz: sic ⁊ locus ꝑ talẽ quãdã videt̃ esse fantasiam. Propter illud qdez qm̃ qđ nũc ẽ aq̃: pri⁹ erat aer. Locus aũt q₂ vbi nũc ẽ aqua: ibi erat aer.

¶ Ostẽdit ꝙ locus nõ est mã. Circa qđ duo facit q₂ ꝓmo ostendit: vñ moueri poterãt ponẽtes locũ eẽ mãm. scđo arguit i ↄ̃riũ ostẽdens ꝙ locus nõ possit eẽ mã ibi. (Sz mã qdem.) Dicit ḡ ꝙ locus nãq₃ videt̃ esse mã: si aliqs consideret i qescẽte non sepato sz ↄtinuo. Qr ãt locus videatur eẽ mã: pʒ: q₂ sicut si alteret̃ aliqd: hoc idẽ qđ nũc est albũ. nunc aũt. i. postea est nigꝝ. sicut aũt qđ nũc ẽ durum olim fuit molle. vñ ꝑꝑ talẽ trãsmutationẽ formarũ dicimus aliqd eẽ mãm: sic ⁊ per talẽ quandã fantasiã. i. apparentiã vr̃ aliqd esse locus: q₂ ergo quodã mõ est similis modus venãdi locũ ⁊ mãm: q₂ trãsmutatio fecit scire aliqd eẽ vtrũq₃. iđ opinati sunt aliq locũ eẽ mãm: ⁊ q₂ non eadẽ trãsmutatio facit nos scire eẽ aliqd locuz ⁊ mãm. iđ subdit. ꝙ verũ tamẽ. supple ẜm transmutatiõez mãlem qđ nunc est aqua prius erat aer. locus aũt est. i. secũdum trãsmutationẽ localẽ: vbi nũc est aqua prius ibi erat aer. ¶ Notãdũ aũt ꝙ ait ꝙ locus vr̃ esse mã: si aliquis ↄsideret i qescẽte: q₂ sicut locus quodãmõ qescere dr̃: q₂ ipe manẽs imobilis fit in eo trãsmutatio corpoꝝ: sic ⁊ mã quodãmõ dr̃ quiescere: q₂ ipsa manens igenerabilis ⁊ icorruptibilis fit i ea gnãtio ⁊ corruptio alioꝝ. ¶ Notãdũ ẽt ꝙ dicit i cõtinuo nõ separato: q₂ mã i hoc differt a loco: q₂ locus est qd sepatum ab eo cui⁹ ẽ locus: mã vero nõ est qd sepatũ ab eo cui⁹ est mã: si ergo locus dʒ apparere mã: nõ dʒ fieri ↄsideratio i separato: q₂ materia nõ est qd sepatuz. ¶ Notãdũ ẽt ꝙ q₂ trãsmutatio secũdum mãm est trãsmutatio formaꝝ: trãsmutatio vero ẜz locũ est trãsmutatio corpoꝝ. iđ mãlis. trãsmutatio differt a locali: q₂ ẜm trãsmutationẽ mãlem non dr̃. vbi prius erat aer ibi postea est aqua: q₂ aer ⁊ aqua non dñt solã formã: sed noiant ipm cõpositum: ẜz ergo hanc trãsmutationẽ dici ꝑt ꝙ mã que prius erat sub forma aeris: postea fit sub forma aque: vel ꝙ prius erat aer postea fit aqua. Sed ẜz trãsmutationẽ localẽ: vbi est trãsmutatio ipoꝝ ↄpositoꝝ vel ipoꝝ corpoꝝ ↄpetẽter dr̃ ꝙ vbi pri⁹ erat aq̃ ibi postea est aer Etc. ¶ Deide cũ dic.

¶ Sed mã qdez sicut dcm̃ est in priorib⁹ neq₃ diuisa est a re: neq₃ ↄtinet rẽ: locus ãt vtraq₃.

¶ Arguit i ↄ̃rium ostẽdẽs locũ non esse mãz. d. ꝙ mã quidez: sicut dcm̃ est i priorib⁹: neq₃ diuisa est a re: neq₃ ↄtinet: locus aũt est vt supra ostẽsuz est: nõ igr̃ eẽ põt ꝙ loc⁹ sit mã ꝑꝑ vtraq₃: hec q₂. s. hʒ rõnẽ ↄtinẽtis ⁊ est qd separatũ ab eo cui⁹ est locus: mã vero hʒ rõnez contenti: ⁊ nõ est qd diuisum ab eo cuius est materia. Lec. VII.

T.c.39. SJ igit̃ nihil hoꝝ triũ locus ẽ: neq₃ species: neq₃ mã: neq₃ spaciuz aliqđ: sed semꝑ ẽ alteꝝ ꝑter id qđ est rei distãtia: necesse ẽ locũ esse reliquũ de q̃tuor ↄtinentis terminũ corporis. Dico aũt ↄtentũ corpus qđ mouet̃ secũdum loci mutationem.

¶ Postq₃ phs ostẽdit qd nõ ẽ locus: q₂ nõ ẽ aliqđ dictoꝝ triũ: q₂ nõ ẽ mã: nec forma: nec spaciũ. i ꝑte ista venat̃ qd est loc⁹: q₂ est q̃rtũ. vʒ. termin⁹ corꝑis ↄtinẽtis. i venãdo aũt qd ẽ locus duo fac. q₂ ꝑmo venat̃ ptes qditatis ei⁹ siue diffõnis ipsi⁹. scđo ↄcludit diffõnez ei⁹ tãq₃ venatam ibi. (Quare termin⁹ ↄtinẽtis.) Diffinitio ãt loci ħ ẽ: ꝙ locus ẽ termin⁹ ↄtinẽtis imobilis ꝑmũ. i hac ãt diffõne est aliqd mãle: aliqd formale. Nã totũ hoc. vʒ. terminus cõtinẽtis ꝑmũ ẽ q̃si mãle i loco: qđ vero addit̃. imobilis: ẽ q̃si formale i eo. Nã ordo ad vniuersuz: ꝑꝑ quẽ ordinẽ locus hʒ imobilitatẽ: est q̃si qd formale i loco: duo ergo facit: q₂ ꝑmo venat̃ illud qđ est mãle i loco. scđo id qđ est formale ibi. (Uidet̃ ãt magnum.) Dicit ergo. ꝙ si locus nihil ẽ hoꝝ triũ: q₂ neq₃ spẽs: neq₃ mã: neq₃ spatiũ aliqđ qđ est alteꝝ ꝑter id qđ est rei distãtia. i. rei locate ⁊ ↄtẽte que distat. i. differt ab hꝫ spatio. Si ḡ locus nõ ẽ tale spatiuz differens a re locata: neq₃ est mã: neq₃ forma: necesse ẽ locũ esse reliquũ q̃tuoꝝ. s. terminũ corporis ↄtinẽtis: ↄtinentis supple corpus ↄtẽtũ vel corpus locatũ. Et exponit se qd appellat corpus locatũ vel cõtentũ dicẽs. ꝙ corpus ↄtentum est qđ mouet̃ ẜm loci mutationẽ: sicut .n. de rõne loci est ꝙ sit qd imobile: sic đ rõne locati ⁊ cõtẽti est ꝙ moueat̃ ẜm loci mutationẽ. ¶ Deide cũ dic.

¶ Uidet̃ aũt magnũ aliqd ⁊ difficile accipi qd T.c.40. est locus: ⁊ ꝑpter hoc ꝙ apparet esse materia ⁊ forma: ⁊ ꝑꝑ hoc qdem ꝙ in qescente ⁊ continẽte fit trãsmutatio eius qđ fert̃: ↄtingere enĩ videt̃ esse spatium mediuz aliud aliqd a motis magnitudinibus: ꝓficit aũt aliqd ⁊ aer: ⁊ apparens icorporeus eẽ. Uidet̃. n. nõ solũ terminus vasis eẽ loc⁹: sz ⁊ qđ ẽ mediũ tãq₃ vacuũ.

¶ Uenat̃ id qđ ẽ formale i loco. Circa qđ duo facit: quia ꝑmo ait eẽ difficile ⁊ magnũ accipe qd est locus. scđo ꝑmissa difficultate circa qditatẽ loci iuestigat id qđ ẽ formale i qditate loci. vʒ. ꝙ locus est qd imobile ibi. (Est aũt sicut vas.) Dicit ergo ꝙ vr̃ aliquid magnũ ⁊ difficile accipi locus. i. accipere qd sit locus: vt habet alia littera: ꝑꝑ hoc ꝙ locus apparet esse materia ⁊ forma: ⁊ ꝑpter hoc etiam ꝙ in continente ⁊ quiescente fit trãsmutatio eius qđ fertur. ideo videtur contingere locuz esse spatiũ medium qđ est aliquid aliud a magnitudinibus motis: q₂ ergo locus conuenit cũ materia ⁊ forma ⁊ spatio: difficile est accipere qditatem eius. ⁊ addit. ꝙ proficit autez aliqd. i. iuuat ⁊ inducit ad ħ ꝙ locus videatur esse spatium aer q est apparens esse incorporeus. vr̃. n. ex hoc locus nõ solum eẽ termin⁹ vasis. i. supficies vasis: sz esse id qđ est mediũ tãq₃ vacuũ. ¶ Notãdũ ãt ꝙ supficialr̃ cõsiderãdo đ loco cũ ↄsideram⁹ in vase qescẽte pleno aere q₂ i illo spatio i quo est aer recipit̃ aqua: vr̃ locus eẽ illđ spatiũ: qđ est mediũ iter latera vasis. imo q₂ aer hʒ qualitates valde isensibiles: hoĩes sensibiles plenũ aere reputant vacuũ. ꝓficit ergo aer ad hoc ꝙ locus videat̃ eẽ spatiũ: q₂ aer q est iter latera vasis: q ꝑꝑ sui icorporeitatez. i. insensibilitatem creditur esse spatiũ vacuum: q₂ ille talis aer videtur esse locus. ideo locus credit̃ esse tale spatium mediũ. q₂. n. itrante aqua in vase: non videmus inde exire aerem: idem credimus esse locum vacuũ ⁊ spatium aere plenum. ¶ Deinde cuz dicit.

¶ Est aũt sicut vas locus trãsmutabilis: sic lo- T.c.41. cus vas imobile: vnde qñ in moto mouetur: ⁊ mutatur qđ intus: vt in flumine nauis: tãq₃ in vase vertit̃ magis q̃₃ i loco ↄtinenti: vult ãt imobilis locus esse. Unde omnis fluuius magis locus est: q₂ immobilis omnis.

¶ Uenaf qd ē formale i loco. vz. q locus est qd imobile. q sicut vas est locus trāsmutabilis: sic ꝛ locus est vas imobile. vñ cū i eo qd mouef moueat: ꝛ mutef aliqd qd est intus: vt itus i amne. i. intus i flumie nauis. Nauis. n. cū mouef intꝰ in amne vel intus i flumie cū ipm flumen sit qd mobile mouef itus i eo qd mouef. Cū ergo ita est nauis vtif supra toto flumie tāq̄ vase. i. tāq̄ loco magis q̄ loco ꝯtinenti. videf. n. totus fluuius magis eē locus nauis q̄ illa pars fluuij ꝯtinens nauē. iō subdit q locus vult eē imobilis. vnde ois terminꝰ. i. totus terminus vl totus fluuiꝰ: vt bz alia lr̄a: magis est locus nauis q̄ pars fluuij: qꝛ ptes fluuij mouētur. Sz ois. i. totꝰ fluuiꝰ ē quodā mō imobilis. ¶ Notādū āt q vas: ꝛ quodlibz corpꝰ ꝯtinēs: vt supra tāgebaf: noiat locū mālr̄ solū: ꝛ qꝛ locus mālr̄ transmutaf. ideo vas dr̄ esse locus: nō quocūq; modo: sz locus trāsmutabilis: locus vero dr̄ eē vas imobile: qꝛ locus nō noiat vas vel corpus ꝯtinens absolute: sed noiat ipm vt bz ordinē ad vniuersū: qꝛ ergo ex tali ordie ꝯbit locus imobilitatē. iō sicut vas est locus transmutabilis: qꝛ noiat locū solum mālr̄: sic locus formalr̄: ꝛ vt est vas imobile: qꝛ est vt vas hñs ordinē ad vniuersū ex quo ordie imobilitatem trahit. ¶ Deide cū dicit.

¶ Quare terminus cōtinentis immobilis primum hic est locus.

¶ Ex hisq̄ dixerat ꝯcludit diffōnem loci tāq̄ venatam. Circa qd duo facit: qꝛ pmo concludit huiꝰ diffōnem. scdo manifestat mēbra posita i hꝰ diffōne ibi. (Et propter hoc māifestū est.) Dicit ergo q hic est locus. i. hec est diffinitio loci. vz. q est terminus ꝯtinentis imobilis pmū. ¶ Nōndū aūt q locus est terminus. i. supficies ꝯtinentis imobilis. Nō supficies q̄libet: sed supficies illa que pmuz ꝛ imediate attigit ipm locatū. tria ergo sūt de rōne loci. vz. q sit supficies ꝯtinens. q sit qd imobile. ꝛ tertio q pmo ꝛ imediate attigat ipsum locatum.

Dubitaret forte aliqs de qditate loci. ꝛ pmo dubitari pt de genere loci in quo genere sit locus: videtur q sit in genere qualitatis: nam si locus habet quandam virtutē ꝛ potētiā saluatiuam: cum hoc ptineat ad nālem potētiā vel ipotentiā: que est scda spēs qualitatis: videf q locus sit i genere qualitatis: ꝛ nō quātitatis: cū quātū fm q hꝰ nō videatur dicere qd saluatiuum. ¶ Amplius vr̄ q locus sit i genere relatiue: cū dicaf relatiue ad locatū. ¶ In ꝯriū est phs: q in pdicamētis collocat locū i genere q̄titatis. ēt i hoc libro: cū dicat locū eē supficiem ꝛ terminū corporis ꝯtinētis reponit ipm in genere quātitatis. ¶ Dōm q qdā dixerunt locū esse i genere q̄titatis ꝛ q̄litatis: qꝛ vt est terminus ꝛ supficies ptinet ad q̄titatē: sed vt dic virtutez quādā saluatiuā: ptinet ad q̄litatē. Sz istud stare nō pt: qꝛ vnū ꝛ idē formalr̄ ad diuersa pdicamēta ptinere non pōt: cū diuersoꝝ generū ꝛ nō subalternatim positoꝝ diuerse sint spēs ꝛ drīe. locus ḡ sumptus formalr̄: ꝛ vt locꝰ est ad diuersa pdicamēta ptinere nō pōt. ¶ Dicamꝰ igif q quātū duplr̄ pōt ꝯsiderari: vel vt q̄tuz: vel vt ē terminus corpis nālis. pmo modo pertinet ꝯsiderare de q̄to ad mathematicū. scdo modo ad nālem: quātuz ergo fm ꝯsiderationē mathematicā nō hz q saluet nec q corrūpat. Sed q̄tū nāle conseq habet salus ꝛ corruptio. Naz fm quātitatem sic sumptā sumic debitus ordo ꝛ debita distātia ad hꝰ sensibile: q̄tum ergo vt est de ꝯsideratiōe nālis non est qd abstractū a mā sensibili: qꝛ ergo fm q accipif alia ꝛ alia distantia ab orbe: ꝛ fm q aliqd ꝯtinetur alio ꝛ alio termio corpis nālis: pōt ꝯseq salutez ꝛ corruptionē. iō locus hz vim saluatiuaz: si sit ppriꝰ: ꝛ vim corruptiuam si sit alienus. put. n. res hñt aliā ꝛ aliā nāz habēt saluari i alia ꝛ alia distātia ab orbe: locus ḡ: qꝛ terminus ꝛ supficies est: q̄titas est. Qꝛ aūt hz virtutē saluatiuam vel corruptiuā. h nō est: vt est qd mathematicū: sz vt ē qd nāle: ꝛ vt dic qd ꝯiūctū q̄litatibꝰ actiuis ꝛ passiuis. vel vt dic determīataz distātiaz ab orbe. ¶ Et p h patet solutio ad pmuz: qꝛ nō est icōueniens aliqd esse in genere quātitatis: ꝛ tñ mō quo dcm̄ est habere virtutez saluatiuā ꝛ corruptiuā. ¶ Qꝛ vō addebaf: q locus est in predicamēto relatōis: dōm q vt alibi diffusius dixim9 incōueniēs nō est: rē vnius pdicamēti hr̄e modū alteriꝰ predicamēti: vt forma sbālis q̄ ptinet ad pdicamētum sube: hz quēdā modū qualē. iquantū nō p se existit: ꝛ oia vbia nō significāt qd p modū qd: qꝛ nō significant h aliquid: sz magis significāt quale qd. i. significāt qd p modum q̄lis. sicut ergo qd nō est i pdicamēto qualitatis hz quēdam modū qualē: sic qd nō est i pdicamēto relationis hr̄e pōt quēdā modū relatiuuz. ꝛ talia sunt relatiua fm dici. h mō locus est qd relatiuū: q scdm esse est i pdicamento quantitatis: habz tamen quendam moduz relatiuum p comparationen quā habet ad locatum: vel p ordiem quem hz ad vniuersum.

Alterius forte dubitaret aliqs. d eo qd est formale i loco. vz. d imobilitate eiꝰ: vtꝛ locus sit qd imobile. vr̄ q non: qꝛ mota re mouetur qcqd est i ipsa. Cū ergo locus sit i corpe locante tāq̄ i subiecto: moto hꝰ corpe mouebif ꝛ locus. ¶ Dōz q locus scdz quosdam est imobilis p se: mouef tñ p accñs. Sz si phm saluare volumus cogimur dicere locū scdm q hꝰ esse qd imobile nō solū per se: sed ēt p accñs. Nā supra probauit phus locum non esse mām: neq; formā: qꝛ locus est qd imobile. mā aūt ꝛ forma dicūt qd mobile. Cū ergo neq; mā: neq; forma per se moueri possint: p accñs tñ possūt: nō sufficit ad habēdū mētez phi dicere locū eē imobilē per se: mobilē vero p accñs. Sciēdū igr̄ q vt pōt patere p habita: locus est imobilis formalr̄: mobilis vero mālr̄. h aūt duplr̄ declarare possumus. pmo sic. videmus. n. q quelibet pars fluuij mouef: totus tñ fluuiꝰ ē quodā mō imobilis: qꝛ q̄diu durat cursus aquaꝝ tādiu fluuiꝰ retinet eūdem situz. Nauis existēs i fluuio si ligef ad stipitem aliquē: vt nō simul cū flumie fluat dicetur semper esse in eodez loco: qꝛ licet semper alia ꝛ alia aqua fit subter eam: ꝛ tamē nauis semp habet eūdem ordiez ad totū fluuium propter qd totus fluuius quodā modo dicitur locus: qꝛ locus nauis habet quādam imobilitatez ex ordine ad totum fluuium: sic ꝛ quelibet pars vniuersi est mobilis: totum tamen vniuersum non mutat locum fz substātiam. ideo locus sursū dicitur esse imobilis: qꝛ cōcauum orbis lune semper est in eadem distātia ad cētꝝ: nec est in vno tēpore plus sursum q̄ in alio: ꝛ sicut locus sursum est imobilis: sic ꝛ locus deorsum est imobilis: qꝛ ad cētrum imobiliter perseuerat. Non ergo posset intelligi q locus sursum vel locus deorsum mutantur: nisi totum vniuersum mutaret locum scdm substantiam: quo posito oportet mutari centrum: quo mutato mutaretur locus sursum. ex ordine ergo ad vniuersum locus habet immutabilitatem. Si ergo aliquis in terra quiesceret: ꝛ vento flante tolleretur totus aer: qui est circa ipsum: nō diceretur mutare locum: qꝛ licet alius aer circundaret ipm nunc q̄ prius: diceretur tñ esse i eodem loco: qꝛ haberet eūdez ordiem ad vniuersum. vnus ergo modus inuestigandi imobilitatem loci sumif ex imobilitate vniuersi scdm substātiam. ¶ Secunda via ad īuestigandū hꝰ imobilitatem sumitur ex imobilitate poloꝝ ꝛ cētri. Nā vt consequenter ponif. iō locus est imobilis: qꝛ licz

te gescēte possit moueri aer q est iuxta te: vel aliqd aliud corpus circūdans te sp tñ diceris eē ī eodē loco: qr sp es in eadem distantia ad cētrum: ⁊ ad polos: hec autem secunda via fundatur sup pmā. Naz ideo poli ⁊ centri dicūt qd īmobile: qr vniuersuz nō mutat locū s; subaz. prima ḡ via melior ē q̄ h scda: cū ista ex illa recipiat fulcimētū. ex his ḡ pz solutio ad q̄sitū. Naz cū locus mālr sit supficies corpis ɔtinētis: formale vero ī loco sit ordo ad vniuersuz: qr hꝰ ordo est oīno īmobilis: supficies vero illa est īmobilis p se: mobilis vo p accidēs: locus acceptus formalr: ⁊ vt locus ē: est īmobilis p se ⁊ p accidens: mālr vero pt moueri p accidēs: nō per se. ❡ Deīde cū dic.

T.c.42 ❡ Et ppter hoc mediū celi ⁊ vltimum ad nos circularis loci mutationis videt̄ eē: hoc quidē sursum: illud vero deorsuz maxime oībus ppȓie: qr hoc quidez semp manet. Circuli.n. vltimuz similiter se habens manet. Quare quoniam qꝺ leue quidem sursum fertur natura. Quod vero graue: deorsum.

❡ Declarat mēbra posita ī diffōne loci. Circa qꝺ tria fac: qr pmo oñdit qūo locus ē īmobilis. scdo qūo ē terminꝰ ⁊ supficies corpis ɔtinētis. tertio qūo est hꝰ supficies. prima ⁊ īmediata. h.n. tria sūt de rōne loci. scda ibi. (Qr quidem.n.) Tertia ibi. (Amplius simul.) Dic̄ ḡ qꝑ pp h: qr locus. s. ē īmobilis. iō mediū celi. i. cētrū: ⁊ vltimum quo ad nos. i. concauum orbis lune qꝺ ē circularis mutationis loci. i. qꝺ mouet̄ circulariter vr̄ eē. s. locus. h qdē. s. cōcauū lune est locus sursuz: illud vero. s. medium celi vel centrū ē locus deorsuz. cētrū ḡ ⁊ ɔcauū lune dicūtur esse locus: qr vtrūq; ē qd īmobile: iō ait. qꝑ maxie pprium ē oībus hoc. s. cētrū sp manet. vltimū.n. .i. est ɔcauū orbis lune circulo. i. qꝺ mouet̄ circulariter silr se hñs manet: pz igit̄ qūo locus hz īmutabilitatē: qr locus deorsum hz īmutabilitatē ex īmobilitate cētri. locus vero sursuz est īmobilis: qr orbis lune circulariter motus silr se hñs est sp in eadē distātia ad cētrū: qr ḡ orbis lune ad quē ferūtur leuia est locus sursuz. centrū vero ad quē ferunt̄ grauia ē deorsuz q̄si ɔcludēdo ait. qꝑ leue qdez natura fertur sursum: graue vero deorsum. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Quod qdē.n. ad mediū ɔtinens deorsuz est: ⁊ ipm mediū. Quod vero ad vltimū: sursum est: ⁊ ipm vltimū. Et ppter hoc planuz videt̄ esse quoddā: ⁊ sicut vas locus ⁊ ɔtinens.

❡ Declarat qūo locus est qd ɔtinēs dicēs. qꝑ ipm mediū ⁊ illud qꝺ ē terminꝰ ɔtinēs ad mediū est deorsuz. Quod vero est ɔtinēs ad vltimū ⁊ ipm vltimū ē sursuz: ⁊ qr tā locus sursuz q̄ deorsuz est qd cōtinēs: pp hoc locus videtur eē quoddā planum. i. quedam superficies que est sicut vas ⁊ sicut continens. ❡ Deide cū dicit.

❡ Amplius simul cum re quodā modo locus est. Simul enim finis est ⁊ locus.

❡ Declarat tertiū qꝺ est de rōne loci. vz. qꝑ est supficies corpis cōtinētis nō q̄libet: s; imediate. iō ait. qꝑ simul cū re locata ē quodā mō locus. finis.n. i. finalis ⁊ vltima superficies corpis locati ⁊ locus sunt simul. locus ergo est non quelibet superficies corporis continētis: sed est illa q̄ est simul cuz locato: ⁊ q̄ pͦ ⁊ imediate attigit ipsum.

Lectio. VIII.

T.c.43 Cui quidem igitur corpori inest aliqd extra corpus continens ipsum hoc in loco est: cui vero non: minime.

❡ Postq̄ phs ostēdit qd sit locus. ī parte ista ostēdit vnde orte sunt discordie: ⁊ vnde sumpsit originem diuersitas opinionū circa locū. ❡ Ad cuꝰ euidētiā sciēdū qꝑ cā q̄re nullus antiquoꝝ potuit attigere ad verā qditatē loci est: qr crediderūt oīa eē ī loco eodē mō. nesciuerūt.n. distinguere qūo aliqua sunt ī loco s̄m totū: aliqua vero s; partes aliq̄ per se: aliq̄ p accidēs. aliq̄ actu: aliq̄ poͣ: qr ḡ oīa crediderūt eē ī loco vniformiter. iō posuerūt locum esse aliqd tale: qꝺ vniformiter se hr̄et ad oīa corporalia. iō qdam dixerūt locū eē spatiū: qdaz vero formā: qdam aūt māz. Nā si dimēsiōes sepate penetrātes dimēsiōes locatoꝝ essent locus: vt qdā antiquoꝝ posuerūt: oīa corpora essent ī loco eodē mō: ⁊ nō aliter eēt ī loco ps q̄ totuz: nec aliter terra q̄ celū. Nā dimensiones ille penetrare possent tā dimēsiones totius q̄ dimēsiones ptis: ⁊ sicut poneremus dimēsiones aliquas penetrātes dimēsiones terre: sic ponendū eēt dimēsiones alias penetrātes dimēsiōes celi: pp qꝺ oīa essent ī loco eodē mō. sic et si locus ponat̄ mā vel forma s̄m antiquoꝝ opinionē oīa corpa eodē mō in loco erūt. Ante.n. tēpus phi nondū visum erat celū eē alterius nāe ab istis iferioribus: pp qꝺ materia ⁊ forma s̄m opinionē ipsoꝝ: nō aliter veniebāt ad cōpositionē celi q̄ ad cōpositionez istoꝝ corpoꝝ. Si ergo mā ⁊ forma vniformiter respiciūt oīa corpa: sequitur oīa talia eodē mō ī loco eē: siue locꝰ ponat̄ eē mā: siue forma: qr igr̄ bonū ē vno mō: malū vero multifariā: cā q̄re antiq sic discordauerūt de loco ē: qr male senserūt de ipso. crediderūt.n. oīa eē ī loco vno mō: cū sint ī loco diuersimode: declarare ergo discholias antiquorū: ⁊ assignare causam diuersitatis opinionum ipsoꝝ: est ostēdere non oīa ī loco eodē mō: qr aliter est ī loco totū vniuersuz: aliter partes eiꝰ: ptes ēt vniuersi nō sunt ī loco eodē mō: qr aliter est ī loco totū vniuersuz: aliter ptes eiꝰ: qr aliter ē ī loco celum: ⁊ aliter ea q̄ sunt in celo. Duo ḡ facit: qr pmo in quadā gnālitate ostēdit cui cōpetit eē ī loco: ⁊ cui nō. scdo ex his q̄ dixerat ostēdit qūo ē ī loco vniuersū: ⁊ quo partes eius ibi. (Unde ⁊ si aqua.) Dicit ergo qꝑ h. i. illō corpus est in loco: cui qdem corpori inest aliquod corpꝰ extra continens ipsum: cui vero nō inest tale corpus minime est in loco. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Unde ⁊ si aqua fiat hꝰ: partes qdez mouentur ipsius: ɔtinentur.n. subinuicem. Oē autez est tāquā quod mouebit̄: ⁊ tāquā nō. sicut quidem.n. tota simul locū non mutat. Circulariter autem mouebitur. partium.n. hic locus ⁊ sursum quidem ⁊ deorsum non circulo autez quedam vero alia ⁊ deorsum ⁊ sursum quecūq; habent densitatem ⁊ raritatem.

❡ Ex his q̄ dixerat manifestat: qūo est ī loco ipm vniuersum: ⁊ qūo ptes eiꝰ. duo ḡ facit. qr pmo ostēdit qūo totū vniuersuz ē ī loco. Scdo qūo ptes eiꝰ ibi. (Sicut āt si dictū est.) Dicit ḡ qꝑ si aqua fiat hꝰ. i. si aqua ponat̄ eē totū vniuersuz extra qꝺ nihil sit: ptes qdē ipsiꝰ mouent̄ ⁊ sūt in loco: qr ɔtinent̄ subinuicē. i. qr vna ɔtinet aliā. oīs āt idest tota aqua: siue totū vniuersum: est tanq̄ qꝑ mouebitur. est autem tāq̄ non. sicut qdē.n. tota simul nō mutat locū. supple s̄m subm̄. mouebit̄ aūt circulariter. i. mutat locū s̄m dispōnē. ptes vero mutabūt locuz s̄m subm̄. iō subdit. qꝑ ptiū hic qdē locus est sursuz: ⁊ ille supple ē deorsum: qr nō circulo aūt. i. ptes vniuersi q̄ nō mouent̄ circulariter: alia qdē mouent̄ sursuz: alia deorsuz q̄cūq; hñt densitatē ⁊ raritatē. Nā hñtia dēsitatē vadūt deorsum hñtia raritatē sursuz. est ḡ itentio phi. qꝑ qr totū vniuersum

sum ſm ſe totū nō mutat locū:nec hꝫ aliqd aliud continens ipſum:iō ſimplr̄ nō eſt in loco ſm ſe totū:eſt tñ in loco per ptes: qꝛ ptes poſſunt mutare locū ſm ſubſtantiā:ꝛ hn̄t aliquid extra cōtinēs eas:qꝛ ꝯtinent̄ ſub inicē: ꝛ vna pars vniuerſi cōtinet aliā. ⁋ Deinde cū dic.

44 ⁋ Sicut aūt dcm̄ eſt alia quidē ſunt in loco ſecundū potentiā. alia vō ſm actū. Unde cum qdē continuū ſit q̇ eſt ſimilis partis ſm potētiā in loco partes ſunt. Cum aūt ſeparata quidem ſunt:tangant aūt ſe:ſicut collectio ſecun-
45 dum actū ſunt. ⁋ Et alia quidē per ſe ſunt: vt omne corp⁹:aut ſm loci mutationē: aut augmentum mobile alicubi per ſe.

⁋ Oſtendit quo mō ptes vniuerſi ſunt in celo. Circa qd̄ duo facit:qꝛ p̄mo p̄mittit quaſdā diuiſiōes neceſſarias ad ppoſitū. ſecūdo ex diuiſionibus p̄miſſis manifeſtat intentū ibi. (Celuꝫ aūt.) Dicit ergo. ꝙ ſicut dictū eſt prius:alia quidē ſunt in loco ſm potentiā:alia vō ſm actū. vnde qd̄ eſt ſimilis ptis. i. qd̄ eſt eiuſdē nāe:cum ſit cōtinuū:partes illius cōtinui ſunt in loco ſm potentiā. cum aūt ſunt ſeparata:ſi tangant ſe ſicut collectio ſm actum ſunt in loco. totius enī qd̄ nō eſt vnū ſm cōtinuationeꝫ: ſed ſm cōtiguationē:vel ſm collectionē:ptes ſunt in loco actu:ſed illius totius:qd̄ eſt cōtinuū:cuius partes nō ſunt ſeparate:ptes ſunt in loco poᵃ. Eſt ergo hec diuiſio: ꝙ quedā ſunt ī loco actu. quedā potētia ſubdit aūt aliaꝫ diuiſionē:ꝙ alia ſunt in loco per ſe vt oē corpus qd̄ mouetur ſm loci mutationē:aut qd̄ eſt mobile ſm augmētum:eſt alicubi per ſe. i. eſt in loco per ſe. aliqua ergo ſūt in loco per ſe. aliq̄ ſup. ſunt in loco per accn̄s. ⁋ Notandū aūt ꝙ qcqd mouet̄ ſm locū per ſe:eſt in loco per ſe: dūꝫ tñ ſic moueat̄ ſm locū:ꝙ mutet locū ſm ſubam:qꝛ ſi mutaret locū ſolū ſm diſpōnē:nō oporteret:illud eē ī loco p ſe:qꝛ vt appebit ī dubitatōib⁹:vltimū celū lꝫ moueat̄ in loco p ſe:eſt tñ in loco p accn̄s. ⁋ Deiñ cū dic.

⁋ Celū aūt ſicut dcm̄ eſt nō eſt alicubi totum: neqꝫ in aliquo eſt. Si quidē nullū ꝯtinet ipſuꝫ corp⁹:ſm qd̄ aūt mouet̄ ſicut ꝛ locus eſt partibus. Altera. n. ab altera habita partium eſt. Alia vō ſm accidens vt anima ꝛ celum. partes. n. in loco quodaꝫ modo omnes ſunt. In eo. n. qd̄ circulariter ſunt ꝯtinet alia aliā. Unde mouetur circulariter ſolū qd̄ ſurſuꝫ eſt.

⁋ Oñdit qūo ptes vniuerſi ſūt ī loco. vniuerſū aūt p̄ma diuiſione diuidit̄ in ptes duas. ſ. in celeſtē ꝛ elemētarē. duo ergo facit. qꝛ p̄mo oñdit qūo celum eſt in loco. ſcd̄o qūo alie ptes vniuerſi ſunt in loco ibi. (Omne aūt.) Dicit ergo. ꝙ celū ſicut dictū eſt:totū. i. ſm ſe totū nō ē alicubi:neqꝫ eſt in aliquo loco:ſi quidē nullū corpus continet ipſū. Sed ſm ꝙ mouet̄ ſm ſuas ptes ſic ē loc⁹ ipis partibus:qꝛ altera partiū ē habita. i. cōtenta ab altera: aliqua ḡ ſunt in loco p partes vt celū:alia vō ſūt in loco per accn̄s vt aīa ꝛ celū:ꝙ aūt celū ſit in loco per ptes pꝫ: qꝛ oēs ptes ſunt in loco quodāmō:qꝛ ī eo ꝙ ptes celi circulariter mote ſunt:cōtinet alīa aliā:put ḡ ptes celi ſic ſe cōtinent adinicē:dicunt̄ eſſe in loco:ꝙ aūt ꝓpriū ſit celo eſſe in loco per ptes pꝫ:qꝛ ſolū qd̄ ſurſum. i. ſoluꝫ celum mouetur circulariter.

Dubitaret forte aliqs vbi dictū fuit totuꝫ celuꝫ nō eſſe ī loco. ⁋ Dicenduꝫ ꝙ ex prima poſitione huius lectionis ſufficienter habitum eſt celum ſm ſe non eſſe in loco. Nam ſi corpus:extra qd̄ non eſt aliud corpus cōtinens ipſum nō eſt per ſe in loco:cum extra totū celū nō ſit aliud corpus cōtinens ipꝫ: ſequit̄ ꝙ celū ſm ſe totū in loco eē nō poſſit.

Alterius forte dubitaret aliquis:qꝛ videt̄ phus ſibi cōtradicere. Naꝫ ſꝫ Cōmen. aliqd eſt in loco tripliciter:qꝛ vel eſt in loco ſm ſe totū ꝛ p ſe: vel eſt in loco p ptes:vel eſt in loco per accn̄s: differt. n. ſm ipſuꝫ eſſe in loco p ptes ꝛ p accn̄s:phs ḡ ſibi ꝯdicit: qꝛ p̄mo dicit celū eſſe in loco per ptes:poſtea ait ipſum eſſe in loco per accn̄s. ⁋ Dōm ꝙ celuꝫ dupl̄r pōt ſumi: vel pro tota regione celeſti:vel pro vltimo mobili. Si dicat̄ celū tota regio celeſtis:ſiue tota regio inalterabilis:cuius eſt regio a globo lunari ſupra:ſic celū eſt in loco per portes:qꝛ ſic acceptū celū nomiat multas ſperas: quaꝝ vna ꝯtinet ꝛ circūdat aliā. Sed ſi accipiat̄ celuꝫ pro vltimo mobili:ſic ſꝫ opīonē phoꝝ nō eſt in loco per ſe:qꝛ nō hꝫ aliud corpus cōtinēs ipſuꝫ:ſed eſt in loco per accn̄s:vt per centrū:vt in diſputationib⁹ patebit:vtruꝫ aūt ſit dare aliqd̄ corp⁹ extra vltimū mobile nō ē p̄ntis ſpeculationis. ſufficit aūt ad p̄ſens ſcire phos nō poſuiſſe celū empireuꝫ:ꝛ ſm opīonē phoꝝ vltimū mobile nō hꝫ aliqd̄ corpus cōtinēs ipſuꝫ. pꝫ ḡ celū eſſe in loco per ptes ſi accipiat̄ celū pro oībus ſperis celeſtibus:que ſūt a globo lunari ſupra. pꝫ ergo celū eſſe in loco per accn̄s: ſi accipiat̄ celū p vltīo mobili:vl̄ p vltīa ſpera celeſti.

Alterius forte dubitaret aliqs:qꝛ vr̄ falſum eſſe ꝙ ſolū qd̄ eſt ſurſuꝫ ſiue ꝙ ſolū celū moueatur circulr̄:qꝛ vt declarati hꝫ in libro metheororū. totus ignis:ꝛ ēt magna pars aeris mouet̄ circulariter. ⁋ Dōm ꝙ ſic debem⁹ iudicare de motu vt iudicamus de nā rei. que ḡ ſunt nāc grauis mouent̄ ad mediū:que leuis a medio:que neqꝫ grauis neqꝫ leuis mouent̄ circulatiter ſiue circa mediū:ꝛ qꝛ ſolū celū ꝓprie nec eſt graue nec leue:iō ſolū celū ꝓprie mouet̄ circulr̄. Si autēꝫ alia mouent̄ circulariter:h̄ nō eſt motu ꝓprio:ſed vl̄ ē ex raptu firmamenti:vel ex aliq̄ alio accidēte. ⁋ Notādum aūt ꝙ ait. oēs partes celeſtes cōtineri abinuiceꝫ:ꝛ eē in loco:nō ſimplr̄:ſed quodā mō:qꝛ vltima ſpera non cōtinet̄ ab aliq̄ alia. Oēs ergo ſpere celeſtes p̄ter vltīaꝫ ſunt ī loco:ꝛ hn̄t rōnē cōtenti. temperauit ḡ ſe phs:ꝛ nō dixit oēs ſperas celeſtes ꝯtineri ab alijs:ꝛ eē in loco ſimpliciter:ſꝫ quodā mō:pp vltimā ſperā:q̄ a nulla cōtinet̄. Uel poſſum⁹ dicere ꝙ ſm Cōmen. accidit corpori circulati eē in loco ꝛ cōtineri ab alio:iō ait ſperas celeſtes ſiue ptes celi eē in loco q̇dā mō:ꝛ nō ſimplr̄:qꝛ accidit ſperis celeſtibus:vt ſpere ſunt:ꝙ vna contineat aliam. ⁋ Notandum autem ꝙ illud quod mouetur motu recto:hꝫ aliqd aliud extra ſe:ad qd̄ terminat̄: ſed qd̄ mouetur motu circulari:non opꝫ ꝙ habeat aliquid aliud ad qd̄ terminet̄. vt ḡ oñderet ꝙ nō opꝫ celū ſm ſe. totū eē in loco:ait ipſum circulr̄ moueri. ⁋ Deiñ cū dicit.

⁋ Omne aūt nō alicubi eſt. Qꝫ. n. alicubi ipm aliquid eſt: ꝛ adhuc aliquid opꝫ eē extra hoc in quo qdē ꝯtinet̄. Extra āt oē ꝛ totū nihil ē.

⁋ Oñdit qūo alie ptes vniuerſi:vt qūo ea q̄ ſunt in ſpera actiuoꝝ ꝛ paſſiuoꝝ ſunt in loco. ꝛ duo facit. qꝛ p̄ facit qd̄ dictū eſt. ſcd̄o cōcludit quādā cōcluſionē que ſequit̄ ex p̄dictis ibi. (Et pp h̄ quidē.) Dicit ergo. ꝙ oē. i. totū vniuerſuꝫ:ſꝫ ſe totū nō alicubi ē:qꝛ ꝙ alicubi ē ipꝫ in ſe eſt aliqd:ꝛ adhuc ex̄ h̄. i. ex̄ ipſuꝫ opꝫ eē aliqd: in q̇ eſt illud qd̄ cōtinet ipſuꝫ:ex̄ aūt oē ꝛ ex̄ totū vniuerſuꝫ nihil eſt:ꝛ pp hoc ꝙ nihil eſt ex̄ totū:ꝛ nihil eſt ex̄ celū:oīa ſūt ī celo. pꝫ ḡ qūo exiſtēntia in ſpera actiuoꝝ ꝛ paſſiuoꝝ ſūt

Dub. 2ᵃ
Cō. 45
Dub. 3ᵃ.
Cō. 43.

in loco:qꝛ sunt in celo:qꝛ nōdū ōnsum ē cē aliqđ corpꝰ: qđ sit alterius nāe ab istis īferiorībꝰ:iō subdit:ꝙ fortas/sis ē:idest ꝯtingit celū eē.dicit aūt fortassis: qꝛ nōdum ꝓbatū est:ꝙ celū sit.addit aūt ad remouendū cautila/tionem q̄ꝫdaꝫ.crederet.n.aliquis ꝙ ipsum corpꝰ celeste esset locus:iō ait:ꝙ locus nō ē celū:sꝫ celi qđdā vltimū. ipsa.n.vltima superficies celi:que tangens corpora mo bilia:vt ignē:ꝛ que est corporis mobilis terminus quie scens:idest quietans:illa.s.superficies est locꝰ.cōcauiꝫ enim lune:que est vltima superficies celi:terminat mo tum ignis:ꝛ in ea quietat̄ ignis:ꝛ illa superficies est lo/cus ignis:ꝛ etiā est quodā modo locꝰ oīum eoꝝ que sunt in spera actiuoꝝ ꝛ passiuoꝝ.¶ Deinde cū dicit.

T.c.46 ¶ **Et ꝓpter hoc oīa in celo sunt. Celum enim quidem omne fortassis est. Est autem locus non celum: sed celi quiddā vltimū: ꝛ tangens mobilis corporis terminus quiescēs. Et pro/pter hoc quidem terra in aqua. Hec vero in aere: hic autem in ethere. Ether vero in celo. Celum autem non amplius in alio.**

¶ Concludit q̄ꝫdaꝫ cōclusionē que sequit̄ ex dictis. Nā si hoc qđ hꝫ aliqđ corpꝰ ꝯtinēs:ipsum est in loco: qđ vō nō hꝫ nō est per se ꝛ ꝓprie in loco:qꝛ terra contineṫ ab aqua:aq̄ ab aere:aer ab igne:ignis a celo:celū n̄ ab alio: ideo ꝓprie hoc q̄dē sequit̄ ꝙ terra sit in aqua:h vero .i. aq̄ sit in aere:hic aūt.i.aer sit in ethere.i.in igne:ether vō.i.ignis in celo:celū aūt nō amplꝰ in alio.

Dub. pª **Dubitaret** forte aliquis.vtrū celuꝫ sit aliq̄ mō in loco:videṫ ꝙ non:qꝛ vt supra dice batur loci est cōtinere.qđ ergo per oēꝫ modū cōtinet̄:ꝑ oēm modū ē in loco.Qđ aūt aliquo mō cōtinet̄ aliquo mō est in loco.qđ nullo mō cōtinet̄:nullo mō ē in loco. Sed vltima spera siue vltimū celū nullo mō cōtinet̄. ḡ nullo modo est in loco.¶ Dōm ꝙ opinio fuit alexan

Cō. 43. ī disgres sione. dri:vt Cōmen.ait:celum nullo modo esse in loco:qꝛ qđ est alicubi:vel est ibi fm se totum vel fm partes:ꝛ si fꝫ totum:vel per se vel per accn̄s. Nō possumus imagina/ri:vt īnuit alexander:celū eē in loco nisi altero istoruꝫ trium modoꝝ:qꝛ vel hoc est per partes:vel per se:vel ꝑ accidens:per partes nō:qꝛ cū partes nō sint diuise a to/to:non cōpetit eis esse in loco.dicere aūt celū fꝫ se totū esse in loco non videt̄ possibile:neqꝫ per se:neqꝫ per acci dens:cū nec per se nec per accn̄s fꝫ se totū mutet locū. Nullo ergo mō est ī loco.Cōfirmat aūt alexan.positio nem suam:qꝛ vt ait non est de rōne corporis esse in loco cū in diffinitione corporis nō cadat locus.poterit ergo esse corpus aliqđ vt celeste absqꝫ eo ꝙ aliquo modo sit in loco. ¶ Sꝫ h positio nō potest stare:qꝛ vt ait Cōmē. lꝫ nō sit de rōne corporis absolute sumpti eē in loco: est tn̄ de rōne corporis mobilis fm locū:ꝙ aliquo mō sit ī loco.nō est enim itelligibile:ꝙ aliquid moueat̄ localr̄:ꝛ tn̄ nullo mō sit in loco.tenendū est ergo celū aliquo mō esse in loco:quō aūt sit in loco: cum non cōtineat̄ a loco ꝛ vtrū sit in loco fm totū vl̄ fꝫ ptes:vel ꝑ se vel ꝑ accn̄s: in sequentibus dubitationibus ostendet̄.

Dub.2ª **Alterius** forte dubitaret aliquis:vtrū celuꝫ sit in loco per partes:ꝛ vr̄ ꝙ sic per l̄ram phi: qꝛ ait:celū nō eē alicubi totū sed per ptes:qꝛ altera par/tiuꝫ celi ab altera est habita ꝛ ꝯtenta. ¶ Amplius non querimus locū nisi ꝑꝑ motū.sicut ḡ competit alicui mo ueri fm locū.sic ꝯpetit ei eē in loco.cū ergo celū nō mu tet locū fm totū:sed fm partes:nō erit in loco fm totū:

Cō. 43. sed fꝫ ptes.¶ Dōm ꝙ opinio fuit themistij:vt Cōmē. narrat:celū esse in loco fm ptes:nō fm totū.dixit.n.ce/lū diuidi in orbes īferiores:ꝛ in orbē superiorē.celuꝫ ḡ est in loco per partes fm opi.themistij:qꝛ orbes īferio/res:qui sunt quedā partes celestes ꝯtinent̄ ab orbe ma ximo:siue orbe supremo.ipse etiam orbis supremus est in loco per ptes suas ītrinsecas que sunt in ipso. ¶ Sꝫ hec positio triplici via īprobari pōt. Primo qꝛ ordo par tium in toto est alius ab ordine partiū in loco.ordo enī partiū in toto est q̄dam differentia q̄ꝫtitatis:q̄ dicit̄ po/sitio:de qua dicit̄ in predicamētis:ꝙ q̄ꝫtitatū quedā cō stant ex particulis habētibꝰ positionē ad se inuicē:que/dam vero minime:ordo vō partiū in loco est p̄dicamen tum qđ dicit̄ situs.velle ergo assignare locum alicuius ex ordine partiū in toto:est ignorare quō differt positio que est predicamētū:a positione que est dr̄ia q̄ꝫtitatis. ¶ Secūda via ad improbandū hoc idem sumit̄ ex ꝑte motus. Si enim assignaremus locum celo fm ptes:in/q̄ꝫtum vna pars cōtinet̄ ab alia:vel ꝓut singule partes ꝯtinent̄ in toto:nullo mō celū moueret̄ localr̄.hac eniꝫ ypothesi posita celū nō mutabit locuꝫ:nec fm totū nec fm partes:nec fm subm nec fm dispositionē:qđ est oīo absurduꝫ.moto enim celo partes celi habent aliam or/dineꝫ ad partes centri.pars enim illa celi que prius re/spiciebat hanc parteꝫ terre:moto celo respicit aliaꝫ par tem terre.totū ergo celū semper respicit totā terrā:sed non semper respicit eam eodeꝫ modo:partes vero celi nō semꝑ respiciūt easdē ptes terre; ꝓpter qđ si cōpara/mus celū ad centꝝ:ꝛ ptes celi ad ptes centri:iueniemꝰ ꝙ totū celū mutat locū fm dispositionē.ptes vō eiꝰ mu tant locum fm subm.sed si comparamus ptes celi ad se īuicē:cuꝫ celuꝫ sit cōtinuuꝫ:ꝛ ex motu suo ordo ptiū in toto non mutet̄:si ex tali ordine volumus assignare lo/cuꝫ ipsi celo:sequit̄ ꝙ ex motu eius celū nullo mō mu/tet locū.lꝫ enim per motū celi quelibet pars celi succes/siue respiciat diuersas ptes terre:ptes tn̄ celi ad seinui/ceꝫ nō mutant ordinē.pars eniꝫ illa celi que ē cōiuncta alteri pti:sꝑ manet cōiuncta illi pti.si ergo ex tali cōiun/ctione volumꝰ assignare locū ipsi celo:non solū totū ce/lum non mutabit locū:sed ēt ptes celestes ꝓpter motū celi nō mutabunt locū:qđ est inconueniens. ¶ Tertia via ad inuestigandū h idē sumit̄ ex pte ipsius loci. Naꝫ fm phm quedam sunt in loco in actu:quedā in potētia: qꝛ que habent esse sepatū:sunt in loco in actu:que nō ha bent esse sepatū:sed possunt habere eē separatū:sunt in loco in potentia.poª enim sꝑ dr̄ respectu actꝰ: vt dicitur 5.metha.Si ergo oꝫ aliquid habere esse per se sepatum ad hoc ꝙ per se sit in loco:qđ nec habꝫ esse sepatum:nec T.c. potest habere esse sepatuꝫ:nec est per se in loco:nec pōt esse per se in loco:ptes celi:qꝛ nō sunt actu diuise a celo: nō sunt in loco actu:sed potentia:ꝛ sic sunt potentia per se in loco: vt nō possint habere esse ꝑ se sepatū.Cū ḡ ce/lū fm vitatē diuidi nō possit:qꝛ nō patit̄ ꝑegrinas ipres/siōes:sed solū diuidi habeat fm significationē aīe:ꝛ per imaginationē nr̄aꝫ:dīc celū eē ī loco ꝑ ptes:cū h qđ est icōueniens:qꝛ dat̄ celo solū locꝰ in poª:est ēt icōueniēs qꝛ nō dat̄ ei nisi locus imaginatꝰ vel mathematicus.Qꝛ aūt sit icōueniēs celo dare solū locū in poª pꝫ: qꝛ qđ est in loco solū in poª:nō hꝫ esse per se ꝛ sepatū:neqꝫ hꝫ ꝑ se moueri:qđ dicere de celo est incōueniēs.Qꝛ vō sit incō/ueniens ei dare solū locū imaginatū ꝛ mathematicū nō hꝫ dubiū.ꝑꝑ hec ḡ incōuenientia credimꝰ esse dōꝫ celū nō esse in loco ꝑ ptes: vt themistiꝰ fingit.Qđ vō obycie/batur de phō:q ait celū eē in loco ꝑ partes:dōꝫ ꝙ vt po/tuit supra:celū vel pōt accipi pro oībꝰ speris celestibꝰ: vel pro vltima spera.Si accipiat̄ pro oibus speris:sic ē

in loco per partes: ꝓut vna spera cōtinet̃ ab alia. Sꝫ sic nō ītendimus loqui de celo. Intendim⁹ enim querere non de loco cuiuslibet substantie celestis: sꝫ de loco vltimi celi: qđ ē ē in loco per partes: vt pꝫ per habita: est inꝯueniens dicere. ¶ Qꝛ vero addebat̃ ꝙ celuꝫ non mutat locū fm̄ totum: sed fm̄ partes. ergo est in loco nō fꝫ totū: sed fm̄ partes. Dōꝫ ꝙ ridiculū est dicere oēs ptes mutare locū: ⁊ tñ totū nō mutare locū: cū totū n̄ videat̃ esse aliud q̄ꝫ oēs ptes. si ergo totū vt totū est: aliquo mō mutet locū: opꝫ ꝙ totū ⁊ vt totum aliquo mō sit in loco. de hoc ergo loco q̄rim⁹ quō toti vt totū est: cōpetat loc⁹.

3° **Alterius** forte dubitaret aliqs: vtrū celū sit in loco ꝓpter vltimā superficieꝫ ꝯtinentem ipsuꝫ. vr̄ aūt ꝙ sic. loc⁹. n. debet esse equalis locato: sꝫ nihil est equale vltimo celo nisi superficie s ꝯtinēs ipsuꝫ. ergo ⁊c. ¶ Ampli⁹ loc⁹ ē cōtinens locatū. Sed nihil cōtinet vltimū celū nisi superficies vltima. g̊ ⁊c. ¶ Dōm ꝙ fm̄ quosdaꝫ vltima superficies cōtinens celū est locus celi. dicunt enim ꝙ aliter querendus est locus corporibus mobilibus motu recto: ⁊ aliter mobilibus motu circulari. mota enim motu recto semper terminantur ad aliquid aliud: sed mota motu circulari sunt perfecta in seipsis: ⁊ nō habent ꝙ ad aliquid aliud terminētur: mobilib⁹ ergo motu recto querendus est locus ex corpore exteriori. Sed mobilib⁹ motu circulari querēdus est loc⁹ in seipsis: qꝛ g̊ si aliquid est in celo: qđ possit dici loc⁹ ei⁹: h̄ est vltima supficies ipsi⁹: que equat̃ ei: ⁊ continet ipsuꝫ. talis ergo supficies ponendus est locus eius. ¶ Sed h̄ positio stare nō pōt: qꝛ qđ rōne locati est: ꝙ non moueat̃ cū loco: sed ꝙ moueat̃ in loco: vel ꝙ moueat̃ per cōparationē ad locū. sp̄ enī locus est aliqđ diuisum a locato: vt dicebat̃ supra. vltia g̊ supficies continens celū: qꝛ sil' mouet̃ cū celo: ⁊ nō est diuisa ab eo: non poterit eē locus eius: imo si hꝯ superficies eēt loc⁹ celi: cū ad illā supficiē celū sp̄ vniformiter se habeat: sequeret̃ ꝙ celū ex motu suo nullo mō mutaret locū: qđ ē oīo inconueniens. ¶ Qꝛ v̄o dicebat̃ ꝙ vltia supficies cōtinet celū: ⁊ vr̄ equari ei: iō est loc⁹ eius: dici pōt ꝙ ad cōstruendū multa requirunt̃: sed ad destruendū vnū solū sufficit. Nō g̊ opꝫ si illa supficies in aliquo ꝯuenit cum loco: ꝙ ꝓpter hoc sit loc⁹. sufficit. n. ad hoc ꝙ arguat̃ nō esse locus: ꝙ nō sit diuisa a celo: ⁊ ꝙ moueat̃ sil' cū eo.

4° **Alterius** forte dubitaret aliquis: vtrū celū sit in loco ꝑ cētrū. vr̄ ꝙ nō: qꝛ cū cētrū videatur esse oīno extrinsecuꝫ a celo: ⁊ nihil videat̃ esse eius: vr̄ oīno ridiculū dr̄e celū esse in loco: qꝛ cētrū ē in loco.
43. ¶ Oppositū ātvult Cōmen. q ait celū eē ī loco: qꝛ cētrū est in loco. ¶ Dōm ꝙ celū est in loco rōne centri: qđ triplici via iuestigare possum⁹. Primo ex pte motus. scđo ex parte imobilitatis: que est formalis in loco. tertio ex pte coꝝ q̄ debem⁹ saluare circa locuꝫ. ¶ Prima via sic pꝫ. nā si locū querim⁹ ꝓpter motuꝫ: sicut dicim⁹ aliqua moueri sic ꝯpetit eis loc⁹. que g̊ mouent̃ ī aliquo: sunt ī loco: qꝛ sūt in aliquo corpore ꝯtinēte. Sed que mouent̃ circa aliqđ: nō cōpetit eis locus: qꝛ sunt in aliquo: sed qꝛ sunt circa aliqđ. cū ergo de rōne spere sit ꝙ nō moueat̃ in aliquo: nec ꝙ moueat̃ a medio vel ad mediū: sed ꝙ moueat̃ circa mediū: assignādus est locus spere: in q̄ꝫtū est circa aliqđ: vt circa mediū siue circa centrū. Bñ ergo dcm̄ ē ꝙ celū est in loco: qꝛ cētrū ē in loco: cū celo nō assignandus sit loc⁹: qꝛ ē in aliq̄: sꝫ qꝛ ē circa aliqđ. rōne ergo cētri: circa qđ mouet̃: assignādus ē loc⁹ celo. ¶ Secunda via sumit̃ ex pte imobilitatis: que ē formalis in loco. oīs enī mot⁹ fit respectu alic⁹ imobilis. Nūq̄ꝫ enim possum⁹ imaginari motū: nisi imaginemur aliqđ imobile respectu c⁹ aliqđ dicat̃ moueri. imo qꝛ de rōne loci est ꝙ sit qđ imobile: nūq̄ꝫ possum⁹ imaginari motū localem: nisi imaginemur aliqđ imobile fm̄ qđ accipiat̃ rō loci. Cū igitur fixio spere sit ex fixione centri: ⁊ imobilitas in spera accipiat̃ ꝑncipalr̄ ex imobilitate cētri: ⁊ cū accipit̃ mot⁹ spere per cōparationē ad centrū. accipiendus est locus eius rōne cētri: totū enim celū q̄escit: ⁊ totum mouet̃. q̄escit enī totū: qꝛ nō mutat locū fm̄ subm̄: cū centrū semꝑ imobiliter maneat. mouet̃ aūt totū: qꝛ mutat locū per dispositionē. Nā terra: que ponit̃ cētrū celi: nō sp̄ eodē mō respicit̃ a celo: qꝛ g̊ tam mot⁹ celi q̄ꝫ eius imobilitas sumit̃ respectu centri: cū nō querat̃ locus nisi rōne quietis: vel rōne mot⁹: nō ē q̄rendus loc⁹ ipi celo: nisi rōne cētri. ¶ Tertia via sumit̃ ex pte coꝝ: que d̄bem⁹ saluare circa locū. sic. n. tribuēdus est alicui loc⁹: vt per motū ei⁹ localē mutet locū. si. n. ponerem⁹ celuꝫ nullo mō esse in loco: vt posuit alexan. vel si poneremus ipsum esse in loco solū fm̄ ptes: vt posuit themistius: vel si dicerem⁹ ipm̄ eē in loco rōne superficiei vltime: vt qdā aliꝫ posuerūt: nūq̄ꝫ per motū eius mutaret locū. Sed si ponim⁹ ipsuꝫ esse in loco ꝑ cōparationem ad centrū: vel per cōparationē ad terrā: cū totū celuꝫ sp̄ respiciat eādē terrā. ptes v̄o celi nō semꝑ respiciāt easdeꝫ ptes terre: saluabim⁹ in celo ꝙ ꝑ eius motū mutet locū: ⁊ saluabim⁹ ꝙ q̄ꝫtū ad eius ptes mutet locū fm̄ subam. q̄ꝫtum ad se totū mutet locū fm̄ dispōnē: q̄ pō est oīum ꝑipatheticoꝝ recte sentiētiū. ¶ Dōꝫ ē g̊ cū Cōmē. ꝙ celuꝫ est in loco: qꝛ cētrū ē in loco. ¶ Qꝛ v̄o obyciebat̃ ꝙ centrū nihil est ipsi⁹ celi. dici pōt ꝙ celo: vt in sequenti q̄ōne patebit: nō est q̄rendus loc⁹ ꝑ se: sꝫ per accñs. Non ergo oꝫ centrū esse aliqđ ipsi⁹ celi: vt dicam⁹ celū eē in loco: qꝛ centrū est in loco. Qđ. n. cōuenit alicui ꝑ accñs: nō opꝫ ꝙ ꝯueniat ei ꝑ aliqđ qđ sit de nā̄ eius.

Alterius forte dubitaret aliqs. vtrū celū sit in loco per se. vr̄ ꝙ sic. qꝛ si cōpetit aliqđ alicui vt est aptū natū competere: vr̄ ei ꝯpetere ꝑ se: sꝫ eēntiale est corpori totūdo ꝙ moueat̃ circa aliqđ. si g̊ ponitur eē in loco: qꝛ ē circa aliqđ: vr̄ poni in loco ꝑ se. ¶ Dicendū ꝙ opinio fuit an̄ ēpeche: vt Cōmen. narrat: ꝙ celū esset in loco eēntialr̄ ⁊ ꝑ se. volebat. n. saluare celuꝫ ꝑ se eē in loco: qꝛ alr̄ q̄rendus ē loc⁹ mobili motu recto: ⁊ alr̄ loc⁹ mobili motu circulari. de rōne. n. mot⁹ recti ē ꝙ terminet̃ ad aliqđ ex̄ ipm̄. Sꝫ de rōne mot⁹ circularis nō est ꝙ terminet̃ ad aliqđ ex̄ ipm̄: sed ꝙ sit circa aliquid itra ipꝫ. illud g̊ circa qđ mouet̃ spera ē ꝑ se ⁊ essentialiter loc⁹ spere: vt si octaua spa mouet̃ circa cōuexū spe saturni: loc⁹ octaue spe ē cōuexū spe saturni. ¶ Sꝫ istō stare nō pōt: qꝛ nūq̄ꝫ possum⁹ saluare locū alic⁹ per se: nisi saluem⁹ ibi q̄ sūt ꝑ se de rōe loci. cuꝫ g̊ de rōe loci sit ꝙ ꝯtineat locatuꝫ: ⁊ ꝙ sit ei eq̄lis: ⁊ ꝙ sit formale respcū ei⁹: illud circa qđ vertit̃ spera nō poterit eē ꝑ se locus spere. tū qꝛ nō equat̃ ei: qꝛ centrū nō equat̃ celo: nec spera iferior equat̃ spere supiori; tū ēt qꝛ nō cōtinet ipꝫ: ⁊ 3° qꝛ id circa qđ vertit̃ spera: nō ē qđ formale respectu ei⁹. sp̄ enī cōtinens fm̄ ꝙ hꝯ. vr̄ eē qđ formale respectu ei⁹ qđ ꝯtinet̃. Nō g̊ pōt poni ꝙ celū sit ꝑ se in loco rōne ei⁹: circa qđ mouet̃. Possum⁹ g̊ dicere ꝙ cū celū h̄eat fixionē ꝑ aliud: qꝛ ꝑ centrū: ⁊ sit in loco ꝑ aliđ qꝛ ꝑ cētrū: nō ē in loco ꝑ se sꝫ ꝑ accñs. ⁊ hec ē sñia Aristo. q ait celū eē in loco ꝑ accñs: ⁊ ēt Cōmentatoris q ēt ait celū eē in loco per accñs. Nā fm̄ ipꝫ celū est in loco: qꝛ centrū est ī loco. ¶ Qꝛ v̄o dr̄ q̄ñ ꝯpetit aliqđ alicui vt ē aptū natū cōpetere ei cōpetit ei ꝑ se: veꝝ ē si illud sit aptū natuꝫ ei cōpetere ꝑ se. Si g̊ celū eēt aptū natū ꝑ se eē in loco: ꝑ se eēt in loco: ⁊ si eē in loco vt ē aptū natū: sequeret̃ ꝙ

Dub. 5°.
Cō. 43.
T. c. 43

R z

esset in loco per se. Sed cũ sit aptum natũ esse in loco ꝑ accidens: si est in loco vt est aptũ natũ: non sequit̃ ꝙ sit in loco per se: sed per accidens.

Dub. 6ª **Alterius** forte dubitaret aliqs. vtrũ celũ moueatur in loco per se. videt̃ ꝙ non: q2 sic aliquid est in loco: sic videtur moueri in loco. Cũ ergo celum sit in loco ꝑ accñs: mouebit̃ in loco ꝑ accñs. ¶ In cõtrariũ est: q2 cũ motus celi sit ꝑor omni alio motu: ⁊ sit causa oium aliorum motuũ: q2 illud qđ est per se est prius eo qđ est per accidens: op3 motum celi localẽ nõ esse per accidens: sed per se: q2 si esset per accidẽs: haberet alium priorẽ motum. ¶ Dõm ꝙ aliqua sunt priora in cognitione nostra: que non sunt priora in esse. Nam vt cõmentator ponit exemplũ in methaphisica. sensibilia corpora sunt ꝑora in cognitione nostra ꝙ̃ substantie separate. ille tñ substantie sunt ꝑores in esse. ⁊ qđ dictũ est de sensibilibus corporibus ⁊ de substãtijs separatis: dicere possum⁹ de quiete ⁊ motu. inquirendo eni͂ locu3 motus est prior in cognitiõe nostra: sed est posterior in esse. querimus eni3 locũ per motũ: q2 vt Cõmen. ait: motus prius cadit in cognitione nostra: ꝙ̃ quies: essentialr̃ tñ locus prius respicit quietẽ ꝙ̃ motũ: modus ergo eẽndi in loco proprie accipiendus ẽ ex quiete: nõ ex motu. locus .n. de se est quid ĩmobile: ⁊ h3 rõnem quietandi: ⁊ querit̃ locus ꝓpter quietem per se ⁊ ꝑmo: modus g̊ loci querendus est ex mõ quietis: vt que qescũt per se sunt in loco per se: que quiescũt per accidens: ⁊ nõ sunt apta nata qescere per se: nõ sunt in loco ꝑ se: s3 sunt in loco ꝑ accñs. Cũ ergo loc⁹ nõ sic ꝑ se ⁊ primo respiciat motũ: l3 queramus locũ ꝑꝑ motũ: q2 mot⁹ ꝑus cadit in cognitione nostra: ꝙ̃ quies: ⁊ l3 oẽ motu3 localr̃ aliquo mõ sit in loco; nõ tñ o3 ꝙ modus essendi i in loco ꝑ oẽm modũ sumat̃ ex mõ motus. possunt enim aliq̃ moueri ꝑ accñs: q̃ sunt in loco per se: vt homo sedens in naui est in loco ꝑ se ⁊ quiescit per se: mouebit̃ tñ per accidens: si moueat̃ ad motu3 nauis. sicut ergo qđ ẽ in loco ꝑ se põt moueri per accñs: sic qđ est in loco per accidens: põt moueri ꝑ se. celũ ergo l3 sit in loco per accñs: mouet̃ tñ per se. Si igitur modus eẽndi in loco ꝑncipalr̃ accipiẽdus est ex quiete nõ ex motu. cum eni3 celũ quiescat per accñs: q2 quiescit ex quiete cẽtri: erit in loco per accñs. sic g̊ celũ quiescit per accñs: q2 per centrũ quiescit. sic celũ est i loco per accñs: q2 centrũ est in loco. nõ g̊ op3 ad hoc ꝙ aliquid moueat̃ per se: ꝙ sit in loco per se: sed sufficit dare aliqd ꝑ se qescens: respectu c⁹ possit ꝑ se moueri. h autẽ est via Cõmentatoris: q posuit celum moueri per se: sed dicit ipsu3 quasi qescere ꝑ accñs: cũ ponat ipsu3 habere fixionẽ ex fixione centri. Quõ aũt verũ sit ꝙ qes competit celo quodã mõ per accñs: cũ nã sit ꝑncipiũ motus ⁊ quietis eius in quo est per se ⁊ ꝑmo: non fm accñs: in 8. declarabit̃. sufficiat aũt ad ꝑsens scire sequendo viã Cõmen. oĩno bene dcm̃ eẽ celũ eẽ in loco per accñs: ⁊ ꝑ centrũ: cũ quiescat per accñs ⁊ per centrum.

Dub. 7ª **Alterius** forte dubitaret aliquis. vtrũ mot⁹ celi debeat dici solũ motus in situ. vr̃ ꝙ sic. q2 cũ non dicat̃ moueri celũ: nisi q2 h3 aliũ ordinem ad terram nũc ꝙ̃ prius: cũ rõne terre competat loc⁹ ipsi celo: nõ dicet̃ moueri celũ nisi ex ordine suar̃ ptiũ ad terram: vel ex ordine suar̃ ptiũ ad locũ: sed cu3 situs nõ sit nisi ordo partiũ in loco: nõ videtur moueri celũ nisi ex ordine suar̃ partiu3 ad terrã: vel ex ordine suar̃ partiũ ad locũ ⁊ sic nõ vr̃ celũ moueri nisi fm sitũ. ¶ Dõm ꝙ Auicen. opinio fuit celũ nõ moueri nisi fm situ: sed hec positio duplici via improbari põt. ꝑma sumit̃ ex eo ꝙ rõ situs consistit in quodã indiuisibili, motus aũt qui vt cõiter ponit̃: successionẽ h3: in indiuisibili reseruari nõ põt. sicut ergo in substantia nõ est mot⁹: q2 rõ substãtie in ĩdiuisibili cõsistit: sic in situ nõ est motus: q2 rõ situs quã ĩdiuisibile nominat. Cũ eni3 situs dicat ordinẽ partium in loco: q2 ille ordo ex qualibet mutatione tollit̃: o3 ꝙ rõ sit⁹ sit indiuisibilis ⁊ pũctalis. Secũda via sic sumit̃: q2 cũ ratio sit⁹ sumat̃ ex loco nõ potest alicui cõpetere situs: nisi ei aliquo mõ competat locus. per se ergo aliquid mutat̃ fm locũ. facta aũt mutatione in loco consurgit mutatio fm situ3. q2 ergo locus celi sumit̃ per comparationẽ ad terrã: mouebit̃ celũ f3 locũ: ex eo ꝙ aliter ⁊ aliter respicit terrã: facta aũt mutatione fm locũ: sequitur ipsum mutari fm sitũ. in situ ergo nõ erit motus: sed mutatio. Nec erit h⁹ mutatio ꝑ se: sed ꝑ accidens: vt ex mutatione loci. nõ est g̊ bona positio Auice. ꝙ celum solum moueat̃ fm situm. ¶ Ad võ obijciebat̃ ꝙ celum mouet̃ ex eo ꝙ alr̃ respicit terram nũc ꝙ̃ ꝑus: p3 ꝙ ex hoc ꝑncipalr̃ est ibi mutatio f3 locũ siue f3 vbi: ex ꝯñti ãt: ⁊ q̃si ꝑ accñs ẽ ibi mutatio f3 sitũ. Lec. IX.

Manifestũ aũt ex his qm̃ ⁊ dubitationes oẽs soluunt̃ sic vtiq3 dicto loco. Neq3 vtiq3 simul augmentari necesse est locum. Neq3 puncti esse locum. Neq3 duo corpora in eode3 loco. Neq3 spatium aliqđ esse corporeũ mediu3 loci: corpus aũt contingens est sed nõ spaciũ corporis: est locus ⁊ est alicubi: nõ sicut in loco: sed sicut terminus in finito. Nõ eni3 oẽ quod est in loco est: sed mobile corpus. 14.47

¶ Ut dicebat̃ q̃tuor declaranda erant circa locũ: declaratis ãt duob⁹: q2 oñsum est qd est locus: ⁊ manifestum est id vñ poterant oriri discordie ⁊ diuersitates opinionu3 circa locũ. in pte ista declarant̃ alia duo: q2 soluunt̃ dubitatões ⁊ oñ dit̃ quõ accipiunt̃ ꝓprietates loci. duo ergo facit. q2 ꝑ̊ soluit dubitatiões factas circa locũ. scdo oñdit quõ rõnabiliter sumi habeãt ꝓprietates loci ibi. (Et fert̃ igit̃.) Dicit ergo. ꝙ manifestu3 est ex his: qm̃ loco sic dicto: idest sic diffinito soluuntur vtiq3 oẽs dubitationes facte circa ipsu3. neq3 enim necesse est augmentari locũ: vt q̃dã rõ cõcludebat. Si.n. loc⁹ esset dimẽsiones sepate: oporteret ip3 ꝑ se augmẽtari augmẽtato corpore locato. S3 cũ locus sit supficies: q̃ nõ h3 esse per se: sed est in corpore locante tanq̃ in subto: nõ poterit augmentari per se: sed per accñs: nec augmentabit̃ formalr̃: q2 sic acceptus dicit qd ĩmobile: s3 solũ augmẽtabit̃ mãlr̃: q2 augmẽtato corpore cõtento fm corp⁹ cõtinẽs: vt aerẽ vel aquã in quo mãlr̃ reseruat̃ rõ loci. neq3 ẽt o3 pũcti esse locũ: vt alia rõ cõcludebat. h eni͂ oporteret si loc⁹ eẽt dimẽsiones ꝑ se exñtes: q2 tũc dimensiones ille totalr̃ subintrarent corpus locatũ ⁊ coaptarent se oib⁹ dimẽsionibus: tam dimensionib⁹ partiũ ꝙ̃ totius: ⁊ ta3 dimẽsionib⁹ in actu ꝙ̃ in po͞: ꝓpter qđ sicut h posito responderet loc⁹ vnicuiq3 parti totius: sic respõderet ꝑ se loc⁹ oib⁹ terminis totius: ⁊ vnicuiq3 dimẽsioni ei⁹. esset ergo locus ipsius pũcti ⁊ ipsi⁹ linee. S3 h nõ o3 nos dicere cũ nos ponamus locu3 per se ⁊ in actu respondere solũ ipsi toti: neq3 o3 duo corpora esse in eodẽ loco: vt alia rõ cõcludebat: q2 nec o3 aliqđ spaciũ corporeũ mediũ eẽ loci. i. hr̃e rõnẽ loci. itra.n. latera corporis ꝯtinẽtis est corp⁹ qđcũq3 locatũ. S3 nõ spaciũ aliqđ corporis qđ sit loc⁹. Rõ g̊ illa q̃ cõcludebat locũ nõ esse corporis tũc duo corpora essent sil: supponebat locũ habere

nas dimensiones: ꝛ esse dimēsiones aliquas sepatas inter latera cōtinētis pter dimēsiones corpis locati: ꝛ q̄rto soluit illa rō q̄ ɔcludebat: ꝙ loci eēt loc⁹: qꝛ loc⁹ erit alicubi: iō ait: ꝙ loc⁹ est alicubi: nō sicut in loco: sed sic nūerus: idest sic termin⁹: vt hꝫ alia lr̃a: siue sicut superficies in corpore terminato. est. n. locus in aliquo sicut accidens in subiecto. Sed non sicut locatū in loco: qꝛ non omne qd̄ est: est in loco: sed solū corpus mobile est illud: cui per se competit locus.

Dub.p^s **Dubitaret** forte aliquis: qꝛ cū superi⁹ facte fuerint sex rationes pbantes non eē locum: videt̃ phs fuisse diminutus: qꝛ duas rōnes dimittit insolutas. Nō eni soluit rōnē hāc: ꝙ locus vel est elementū vel ex elemētis: nec illā: ꝙ si locus esset aliqd: eēt aliqua quatuor causa℞. ¶ Dicendū ꝙ rō illa: ꝙ loc⁹ nihil est: qꝛ neqꝫ est elemētū nec ex elemētis: pcedit supponendo locū eē corpus: ꝛ habere trinā dimensionē: sic corp⁹. nō g̊ oportuit illā rōnē supi⁹ soluere: qꝛ satis pꝫ ei⁹ solutio p iaꝫ dicta. Rō vō illa: ꝙ si locus esset aliqd: eēt aliqua q̄tuor cāꝝ: forte hic non soluit̃: qꝛ quodā mō verū ɔcludit. reducit̃ enim locus quodam modo ad causam finalē: vt supra ostēdebat̃. ¶ Deinde cuꝫ dicit.

T.c.48 ¶ **Et fert̃ igit̃ i sui ipsi⁹ locū vnūq̄dqꝫ rōnabilr̃ cui. n. ɔsequēter ꝛ qd̄ tangit̃ nō iproximū est. Et simul apta nata ipassibilia sunt. Que vero tāgunt̃ ꝛ actiua ꝛ passiua sunt adinuicē.**

¶ Ostendit q̄uo rōnabilr̃ sumi habeāt loci pprietates. sunt aūt q̄ꝫtum ad presens due pprietates eius. p̄mo qꝛ locus est id in qd̄ nālr̃ fertur locatū. secūdo qꝛ est illud in qd̄ locatū nālr̃ quiescit. duo g̊ facit: qꝛ primo ostēdit esse rōnabile ꝙ locatū feratur in suū locū. scd̄o oñdit eē rōnabile ꝙ q̄escat ibidē ibi. (Et manet igit̃ nā.) Dicit ergo. ꝙ vnūq̄dqꝫ locatū fert̃ nālr̃ in sui ipsi⁹ locū: qꝛ illud cui locatū est cōsequenter: ꝛ illud qd̄ tangit̃ a locato: nō est iproximū ipsi locato. Sed est ei pximū ꝛ cōueniens: ꝛ talia sunt simul apta nata eē ipassibilia: rō g̊ q̄re locatū fert̃ in locū est: qꝛ loc⁹ est ei cōueniēs: ꝛ saluat̃ in eo: ꝛ nō patit̃ ab ipso: nec tangit̃ ab eo tactu alteratiuo ꝛ corruptiuo: qꝛ q̄ sic tangunt̃ sūt actiua ꝛ passiua abiuicē.

Dub.p^s **Dubitaret** forte aliqs. q̄uo verū sit ꝙ locatū nō patiat̃ a loco. Nam cū vnū elemētuꝫ sit locus alterius: qꝛ q̄libet elemēta habēt ɔrietatē abinuicē: oꝫ locatū pati a loco: vt aq̄ꝫ ab aere ꝛ aerē ab igne. ¶ Dōm ꝙ f̃m quosdā locatū dicit̃ eē impassibile a loco nō quātū ad qualitates actiuas ꝛ passiuas: sed q̄ꝫtum ad formas sub̃ales: quas hn̄t h̄ corpora iferiora ex v̄tute celestis corpis: qꝛ q̄ꝫtū ad q̄litates actiuas ꝛ passiuas: vt dicūt: elemēta sunt actiua ꝛ passiua adinuicē. Sed non q̄ꝫtuꝫ ad formas substantiales. ¶ Sꝫ hoc nō vr̃ q̄etare intellectū. Nā cū forme accidentales sint q̄si quedā organa forma℞ substantialiū: lꝫ imediata rō alterandi sit forma accidētalis: vt aliq̄ q̄litas actiua vel passiua: pn̄cipalis tn̄ rō alterationis est ipsa nā rei. ergo nō solū f̃ꝫ q̄litates actiuas ꝛ passiuas: sꝫ ēt f̃ꝫ substātiales formas sumit̃ rō alterandi ꝛ trāsmutandi. ¶ Ampli⁹ si vnū elementū diceret̃ locus alteri⁹ pp̄ter formā sub̃alē f̃ꝫ quā nō est transmutatio: qd̄libet elemētū posset dici locus nālis cuiuslibet elemēti qꝛ f̃m hāc ypothesiꝫ nullū elemētū trāsmutat̃ ab alio elemēto f̃ꝫ substātialē formā. Si ergo vnū elemēto℞ est in alio nālr̃ tāq̄ꝫ in loco: qꝛ ñ patit̃ ab eo: qd̄libet poterit eē nālr̃ i quolibet: cū f̃ꝫ hūc modū nullū elemēto℞ patiat̃ ab alio. ¶ Ampli⁹ nālis nō abstrahit a trāsmutatiōe ꝛ motu: nec abstrahit a mā sensibili. cū ergo qd̄libet sit sensibile per q̄litatē: ɔsideratio nālis semp cōiuncta erit q̄litatib⁹ sensibilib⁹: velle ergo cōsiderare de loco p̄ter h⁹ q̄litates nō est cōsiderare de ipso nāliter: sed ē abstrahere q̄ꝫtū a quali: qd̄ nō pertinet ad nālē: sed ad mathematicū. ¶ Dōm ꝙ nūq̄ꝫ vnū elemētū est locus alteri⁹ elementi: nisi in aliq̄ q̄litate cōueniat cū illo elemēto. qꝛ g̊ vnūq̄dqꝫ saluari hꝫ i eo qd̄ est sibi pximū ꝛ cōueniēs: dr̃ locus habere q̄ꝫdaꝫ virtutē saluatiuaꝫ: qꝛ ex h̄ vnū elemētū est locus alterius: inq̄ꝫtum hꝫ affinitateꝫ ꝛ cōuenientiā cū illo: ve℞ qꝛ vnū ꝛ idē aliter ꝛ alr̃ sumptū pōt habere ɔuenientiaꝫ ꝛ differentiā cū alio: nō est icōueniēs idē elementū eē locū alteri⁹: ꝛ eē actiuū ꝛ passiuū ab illo. Sꝫ nō sub eadeꝫ rōne erit h̄ ꝛ illud: sed locus erit inq̄ꝫtū est ei pximū ꝛ cōueniens: actiuū aūt ꝛ passiuū inq̄ꝫtuꝫ est ɔriū ꝛ differens. hn̄ g̊ dictū est ꝙ locatū nō patit̃ a loco: qꝛ vt locus est ei pximū ꝛ cōueniens: ab illo pati nō pōt. Signāter igitur phs cū prius dixisset ꝙ locatū ꝛ locus sunt impassibilia adinuicē: postea subdit: ꝙ q̄ tangunt̃ sunt adinuiceꝫ actiua ꝛ passiua: vt oñderet ꝙ idē elemētū pōt esse saluatiuū vt est locus ꝛ vt est cōueniens: ꝛ eē alteratiuū vt est tangens ꝛ differens. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Et manet igit̃ nā in pp̄rio loco vnūq̄dqꝫ rōnabilr̃. Et nāqꝫ ps in toto loco: sic diuisibil' ps ad totū ē: vt cū aq̄ aliqs moueat ptē: aut aeris.**

¶ Oñdit q̄uo vnūq̄dqꝫ nālr̃ q̄escit in loco suo. Circa qd̄ duo facit: qꝛ p̄mo pponit qd̄ itendit. scd̄o manifestat qd̄ dixerat ibi. (Sic aūt ꝛ aer.) Dicit g̊. ꝙ rōnabilr̃ manet idest quiescit vnūq̄dqꝫ nā. i. nālr̃ in suo loco: ꝛ nāqꝫ h̄. i. res locata est sicut pars in toto loco. est enim se habens locatū ad locū sicut pars diuisibilis ad totū: vt cū aliqs moueat partē aq̄ aut aeris: tūc sicut pars aque vel aeris mota ꝛ diuisa a suo toto se hꝫ ad suū totū: sic locatuꝫ se hꝫ ad locū. cū ergo nālr̃ ps q̄escat in suo toto: nālr̃ locatū q̄escit in suo loco. ¶ Notādū āt ꝙ lꝫ locatū se habeat ad locū vt pars ad totū: nō tn̄ se hꝫ vt ps ɔiūcta: sꝫ vt pars diuisibilis: vel vt pars separata: quia vt supra dicebatur: locus est q̄d separatuꝫ a locato.

Dubitaret forte aliquis: q̄uo locatū se hēat ad locū q̄si ps ad totū. ¶ Dōꝫ ꝙ h̄ dupliCi via declarare possum⁹. p̊ ex ɔueniētia locati ad locū. scd̄o ex ordine ipso℞ entiū. ¶ Prima via sic pꝫ. dcm̄ ē eni ꝙ nūq̄ꝫ vnū elemētū est loc⁹ alteri⁹ elemēti nisi cōueniat in aliq̄ q̄litate cū elemēto illo. Nālr̃ g̊ terra est in aqua: cū qua cōuenit in frigiditate: aq̄ in aere: cū quo ɔuenit in forma humidi: aer in igne: cū quo conuenit in forma calidi. rōe igit̃ h⁹ vicinitatis et pximitatis vnū elm̄ est locus alteri⁹: qꝛ g̊ q̄litas illa simbola: in qua cōuenit locatū cū loco: semp est pfectiori mō in loco q̄ꝫ in locato: iō locatū se hꝫ sicut iperfectū ꝛ sic ps: locus vō sic pfectū ꝛ sicut totū. Qꝫ aūt q̄litas simbola: in qua ɔuenit locatū cuꝫ loco: sit semp pfectiori mō in loco q̄ꝫ in locato: pꝫ iducēdo. Nam vt in de gn̄atione declarauim⁹: frigiditas: pfectiori modo reperit̃ in aqua: q̄ꝫ in terra: humiditas vō pfectiori mō in aere q̄ꝫ in aq̄: caliditas autē pfectiori mō in igne q̄ꝫ in aere. semp g̊ elemētū locatuꝫ f̃m ꝙ h⁹ et vt ɔuenit cū suo loco ē quasi iperfectū ꝛ q̄si pars respectu eius: hūc ēt modū saluare possum⁹ aliquo mō in igne respectu celi. ignis eni ɔgrue est in celo: qꝛ ē maxime actiuus inter elemēta. est g̊ celū q̄si totū ꝛ q̄si quid perfectū respectu ignis: qꝛ virtus actiua pfectiori mō reseruat̃ in celo q̄ꝫ in igne. ¶ Secūda via ad inuestigandū hoc idē sumit̃ ex ordine entiū. semp. n. corpus ɔtinēs ē formali⁹ corpore ɔtento: ꝛ corpus ɔtentuꝫ est māli⁹ ɔtinēti: terra. n. ē mālior aqua: aq̄ aere: aer igne: Dub.2°.

ignis celo. Cū ergo forma respectu mãe hꝫ rōnem pfecti ꝛ totius ꝯtinentis: quia locatuꝫ est mãlius suo loco: hēbit se ad ipꝫ: sicut iperfectū ad pfectū: ꝛ sic pars ad totuꝫ: imo qꝛ nālr mã appetit esse sub forma sibi ꝓportionata: naturaliter terra est i aqua: aq̃ in aere: aer in igne: ignis in celo. ❡ Deinde cum dicit.

T.c.49 ❡ Sicut autē aer se hꝫ ad aquā: vt mã. n. Hic aūt species. Aqua qdē mã aeris: aer aūt sicut act⁹ qdā ipsi⁹. Aqua. n. potētia aer est: aer ꝟo potētia ē aqua alio mō. Determinādū aūt de his posteri⁹ est. Sꝫ ꝓpter tps necē qdē dicere. Incerte aūt nūc dictū: tūc erit certius.

❡ Manifestat qȯ dixerat ꝛ duo facit: ſm ꝙ dupl'r manifestat intentū. scđa ibi. (Si igif mã.) Cōtinuaf sic. hn̄ dictū est: ꝙ locatū se hꝫ ad locū sicut pars ad totū: ꝛ sic imperfectū ad pfectū: locus ꝟo ad locatū sicut pfectum ad imperfectū: ꝛ sicut forma ad mãm: qꝛ aer sic se hꝫ ad aquā: aqua enim est vt mã: hic aūt. s. aer est vt spēs: ꝛ aq̃ quidem est sicut mã aeris: aer aūt sicut actus qdā ipsi⁹ aq̃: aq̃. n. ē po^a aer: aer ꝟo ē alio mō po^a aq̃: ꝙ aūt aer sit formalioꝛ aq̃: ꝛ ꝙ ita se hēat sic ē dcꝫ: determinādū ē posterius in libro de gnãtione. vbi talia clarius tractabunf. ibi. n. declarauimus: ꝙ semp elemētū cōtinens ē formalius ꝯtento. Sed ꝓpter tempus necesse est quidē dicere succicte: icerte aūt nūc dictū est de his: tūc aūt in de generatione erit certius: est vis ġrōnis: ꝙ qꝛ elemētū cōtinēs est formalius cōtento: vt pꝫ in aere qui est formalioꝛ aqua: iō locus: qui se hꝫ vt cōtinēs: se hꝫ q̃si forma ꝛ quasi totum respectu locati.

Dub.p^e **Dubitaret** forte aliquis. quō aq̃ ē potentia aer: ꝛ aer alio mō est potentia aq̃. ❡ Dōꝫ

Cō.49. ꝙ ſm cōmentatorē in transmutatione rerū est cōsiderare intentionē nãe ꝛ potētialitatē mãe. Si cōsideramus itentionē nãe: qꝛ nãe est itendere qȯ melius est: ꝑ prius ꝛ pncipalius aer est intentus a nã q̃ꝫ aq̃. cōsiderata ergo hꝫ itentione magis ꝓprie est dictuꝫ: ꝙ aq̃ sit po^a aer: q̃ꝫ aer aq̃. Sꝫ si cōsideram⁹ potentialitatē mãe: qꝛ habentia vnā mãꝫ sunt trāsmutabilia ad se inuicē: nō solū aq̃ est potentia aer: sed ecōuerso. alio ergo mō ē aer po^a aq̃. q̃ꝫ exꝫ: qꝛ h̄ est ex sola potentialitate mãe: illud ꝟo ex primaria intentione nature. ❡ Deinde cū dicit.

❡ Si igitur ideꝫ mã ꝛ actus. Aqua. n. vtraqꝫ Sed hoc qdē potentia: illud ꝟo actu. Habebit se vtiqꝫ sicut pars quodam modo ad totū. Unde ꝛ his tactus inest. Copulatio aūt cum vtraqꝫ actu vnū fiant. Et de loco qdē: ꝛ quoniam est: ꝛ quid est: dictum est.

❡ Declarat h̄ idē alia rōne. d. ꝙ si ideꝫ est mã ꝛ actus. i. mã ꝛ forma: qꝛ aq̃ est vtraqꝫ. Sꝫ lꝫ ita sit: ꝙ in eadeꝫ re vt in aqua ꝯgregaf vtrūqꝫ. s. mã ꝛ forma: tn̄ h̄ quideꝫ. s. mã est po^a: aliud ꝟo. i. forma est actus. cū ergo ostēsum sit ꝙ corpus cōtentū se hꝫ sicut po^a ad cōtinens: qꝛ aqua est po^a aer: habebit se vtiqꝫ corpus ꝯtentū sic ps quodā mō ad totū: vel sicut mã ad formā. est ġ vis rōnis: ꝙ cū ex pmaria intentione nãe ꝓprie corpus cōtentū sit po^a cōtinens: ꝛ nō econuerso: qꝛ mã dicit quid in po^a: forma qd i actu: ꝯtētuꝫ ad suū ꝯtinēs: ꝛ per ꝯn̄s locatū ad locū se hēbit sicut mã ad formā: ꝛ sic pars ad totū. addit aūt ꝙ his. s. corpori cōtento ꝛ cōtinēti inest actus: inest ei copulatio: cū actu vtraqꝫ vnū fiant. ❡ Notādū aūt ꝙ cū corp⁹ cōtentū sit potētia ad cōtinens: pōt ꝯuerti in ipꝫ. inq̃ꝫtum ġ est po^a illud: ꝛ hꝫ se sicut pars ad ipsuꝫ: est ibi tactus: qꝛ semp pars nālr appetit attingere suū totū. qꝛ ꝟo pt cōuerti in ipm: cū est iam cōuersum: est ibi copulatio. Ultimo epylogat ꝛ dicit: ꝙ de loco quidem quoniam est ꝛ quid est dictū est.

Lectio. X.

EOdem aūt mō accipiendū est physici esse considerare de vacuo: si ē: aut non: ꝛ qūo est: ꝛ qd est: sicut ꝛ de loco. Et nāqꝫ similē hꝫ credulitatē ꝛ fidem per ea que opinanf. Ut. n. locū quēdaꝫ ꝛ vas vacuū esse ponunt dicentes. Uidef aūt eē plenū qdē cū hꝫ graue: c⁹ susceptiuū ē. Cū ꝟo priuatū est vacuū: ꝛ tā q̃ꝫ idē quid sit vacuuꝫ ꝛ plenū ꝛ loc⁹: eē aūt ipsis nō idē est. T.c.50

❡ Postq̃ꝫ p̄hus determiauit de loco: in pte ista: vt dicebatur: determinat de vacuo. Circa qȯ duo facit: qꝛ primo oñdit ꝙ spectat ad nālē determinare de vacuo. scđo incipit determinare de ipso ibi. (Incipere aūt opꝫ.) Dicit ġ. ꝙ eodē mō accipiendū est physici eē considerare de vacuo: si est aut nō est: ꝛ qūo est: ꝛ qd est: sicut ꝛ de loco: ꝛ nāq̃ꝫ loc⁹ ꝛ vacuū similē hꝫ credulitatē ꝛ fidē ꝑ ea que opinanf: ꝑ eadē. n. antiq opinabanf esse locū ꝛ vacuū: imo qȯ plus est: antiq: qui ponūt vacuū: dicebant eē vt locuꝫ quēdā ꝛ vt vas. Cū. n. locus habeat molē corporalē siue corp⁹ c⁹ est susceptiuū: vr̄ eē quid plenū. Cū ꝟo puatū est tali corpore: vr̄ eē vacuū: tā q̃ꝫ re ꝛ subiecto idē sit vacuū ꝛ plenū ꝛ locus: esse aūt ipsis nō idē. Si ġ ideꝫ ē ipsis ſm rē locus vacuū ꝛ plenū: ꝛ nō differūt nisi ſm eē diffinitū: siue ſm rōnē: cū specter ad nālē cōsiderare de loco videtur ꝙ spectet ad ipsum considerare de vacuo. ❡ Notandū aūt ꝙ vacuū ꝛ locum apud antiquos habebāt similē credulitatē ꝛ fidē: ꝛ per eadem opinabātur locū ꝛ vacuū: qꝛ sicut mot⁹ localis ꝛ augmentū fecit eos opinari ꝙ esset loc⁹: sic hꝫ mot⁹ ꝛ hꝫ augmētū fecit eos opinari ꝙ eēt vacuū: vt patebit ꝑ ea q̃ iferi⁹ dicenf. ❡ Notādū aūt ꝙ apud antiq̃s locus vacuū ꝛ plenū nō differebant nisi rōne. ponebāt. n. ꝙ locus eēt qd cōe ad vacuū ꝛ ad plenū: ita ꝙ idē loc⁹ aliqñ erat vacuum cuꝫ erat puatus corpore: aliqñ plen⁹ cū in eo erat corpus: ꝓpter qȯ locus vacuū ꝛ plenum idem erant subiecto. differebant autem solum ratione.

Dubitaret forte aliqs. dato ꝙ eēt dare vacuum vtrū idē eēt vacuū ꝛ loc⁹. ❡ Dōm ꝙ si aliqȯ vas eē simpl'r vacuū: ꝛ in illo spacio vacuo reperiref aliqȯ corpus: illud corp⁹ equaref illi spacio vacuo: vel illis dimensionib⁹ existētib⁹ intra latera vasis: ꝛ ēt equaref supficiei vasis: aliter tn̄ ꝛ alr: qꝛ ſm Cōmen. duplex ē eq̃litas: quedā ſm cōtinētiā: q̃daꝫ ꝟo ſm idētitatē mēsure: eq̃litas ſm cōtinētiā est: qñ aliq̃ duo sūt eq̃l cōtinētie: ſm quē modū diceremus circulū equari quadrato: si vtrūqꝫ eq̃l'r ꝯtineret. hoc mō loc⁹ equaf locato: qꝛ tm̄ ꝯtinet locus q̃ꝫtū ē locatū. tm̄. n. ꝯtinet supficies vasis: q̃ꝫta est aq̃ exn̄s in vase. scđo mō pōt eē eq̃litas ex idētitate mēsure: ſm quē modū dn̄r aliq̃ eq̃lia: qñ eadē ꝛ equali mēsura mēsuranf. h̄ aūt mō loc⁹ ꝛ locatū eq̃ri nō pn̄t. Nā cū loc⁹ sit supficies q̃daꝫ: ꝛ ꝓfunditate careat: nō poterit mēsurari mēsura eadē cū corpore: qȯ ꝓfunditatē hꝫ. Sꝫ si eēt spaciū aliqȯ vacuū: i q̃ repiref corp⁹: qꝛ hꝫ spaciū hēret trinā dimēsionē: sicut ꝛ corp⁹: posset mēsurari eadē mēsura cū corpore. dato ġ ꝙ eēt dare tale vacuū: hꝫ vacuū n̄ eēt loc⁹: qꝛ eq̃ref corpi locato ſm idētitatē mēsure: qȯ loco cōpetere n̄ pt. ❡ Deiñ cū dic. T.c.5[illegible]

❡ Incipere aūt opꝫ ꝯsiderationē accipiētes ea

q̄ dicūt affirmātes esse: ⁊ iterū q̄ dicūt affirmātes nō eē: ⁊ tertio cōmunes opiniōes de ipsis.

¶ Incipit determinare de vacuo. Circa qđ duo facit. qꝛ pmo cōtinuat se ad dicenda. secūdo exequitur de intento ibi. (Alij quidē igit̄ tētantes.) Dicit ergo. ꝙ īcipere oꝫ cōsiderationem de vacuo: accipiētes que dicūt affirmantes vacuum esse: ⁊ iterū accipiendū est q̄ dicūt affirmantes nō esse vacuū: ⁊ tertio accipiēde sunt cōes opiniones de ipsis vacuitatibus: vel de ipso vacuo: qꝛ accipienduꝫ est quid sit vacuū ⁊ quid cōiter opinant̄ homines nomine vacui. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Alij qdē igit̄ tentātes mōstrare: qꝛ nō est: nō qđ homines volūt dicere vacuū: hoc arguūt: sed peccātes: dicūt sicut anaxagoras ⁊ qui eodēmodo argumentātes. Demōstrant eniꝫ ꝙ aliqd est aer litigātes per vtres: ⁊ demōstrātes ꝙ aer est fortis: ⁊ accipiētes in clepsidris.

¶ Exequit̄ de intento. circa qđ tria facit: fm ꝙ tria posuit determināda circa vacuū. p̊. n. oñdit q̄uo aliq negāt ipsum esse. secūdo q̄uo aliqui affirmant ipsuꝫ esse. tertio quid significet̄ noīe vacui: ⁊ qd cōiter hoīes opinant̄ ꝑ vacuū: ⁊ quid cōiter intendūt significare ꝑ vacuū. scđa ibi. (Sed affirmātes esse.) 3ª ibi. (Ad quale aūt.) Circa p̄mū duo facit. qꝛ p̊ oñdit ꝙ arguentes vacuū nō esse nō arguūt sufficiēter. ſꝫ deficiēter. scđo qđ dixerat manifestat ibi. (Homines aūt.) Dicit ergo. ꝙ alij qdē tētantes mōstrare ꝙ vacuū nō est nō arguūt. i. nō improbant hoc qđ hoīes volūt dicere ꝑ vacuū: sed dicūt peccātes: . i. arguūt deficiēter: sic Anaxa. ⁊ sic alij: qui arguūt hoc mō. hi. n. nō ꝓbant vacuū nō eē: sed solū demōstrant ꝙ aliqd est aer: ligantes vtres: vel ꝑ vtres demōstrantes ꝙ aer est fortis: ⁊ accipientes in clepsedris. ¶ Notandum aūt. ꝙ qꝛ multi antiq̊ꝝ phoꝝ credebāt idē esse vacuū ⁊ aere plenū: iō Anaxa. ⁊ quidā alij sui seq̄ces sufficienter credebāt ꝓbare nō eē vacuū: ꝓbantes aerē eē aliquid. Nā si aer est aliquid: plenū aere nō ē vacuū: cū sit plenū aliquo: aerē aūt eē aliqd ꝓbant duplr̄. p̊ inflando vtres ⁊ ligantes eos. videbant. n. qd vter inflatus ⁊ plenus aere si sit ligatus pōt sup̄ se sustinere pondus aliqđ: qđ nō posset sustinere nisi eēt i eo aer. Aer g̊ vt dicebāt nō solū est aliqd: sed ēt est fortis: cū possit sustinere pondus. scđo ꝓbāt aerē eē aliqd per qđdaꝫ vas qđ vocat̄ in clepsidris: qđ habebat vnū foramē in p̄te sup̄iori: ⁊ multa foramina in p̄te īferiori. Cū g̊ illud vas implebat̄: si apiebant̄ foramina īferiora remanēte clauso foramine sup̄iori: aq̄ nō exibat inde: qꝛ aer nō ꝑmittebat aquā exire volēs subintrare per illa foramina: ꝓpter qđ arguebant aerē aliqd esse. Si. n. de illo vase sic artificiose facto exiret aq̄: ⁊ nō subītraret ibi aer: remaneret ibi vacuū. aer g̊ volens intrare ꝑ foramina illa: vñ exibat aq̄: īpediebat exitū aq̄. aliqd ergo: vt dicebant: est aer. isti aūt vt Cōmen. ait: deficiebant in īprobatione vacui: qꝛ particulariter improbabant ipsum.

Dubitaret forte aliqs: q̄uo hi p̄ticulariter īprobāt vacuū. ¶ Dōm ꝙ duplr̄ oñdere possumus hos defecisse in īprobatōe vacui: ⁊ p̄ticulr̄ improbasse ip̄m. p̄mo: qꝛ mīor ꝓpositio: ⁊ qđ accipit̄ in minori vr̄ esse qd p̄ticulare respectu maioris ꝓpōnis: ⁊ respectu ei⁹: qđ p̄ncipalr̄ accipit̄. Antiq g̊ phi p̊ ⁊ p̄ncipalr̄ accipiebant eē vacuū illud: in quo nihil est: tñ qꝛ nō credebāt aliqd eē p̄ter sensibile corp⁹: qꝛ aer hꝫ valde īsensibiles passiōes: ī quo nō erat nisi aer: credebāt eē nihil: iō aere plenū appellabant vacuū. arguebāt g̊. si vacuū est in quo nihil est: sed in quo est aer: vel in quo nō ē sensibile corp⁹: in illo nihil est. ergo oē tale est vacuū. Si g̊ aliq vlr̄ vellēt īprobare vacuū: deberēt instare maiori ꝓpositiōi oñdendo nullū spaciū esse: in quo nihil sit: instando aūt minori ꝓpositioni: oñdendo aerē esse aliqd: ⁊ plenū aere esse plenū aliquo: est instare p̄ticulr̄ solum. Secūdo hi īprobāt vacuū p̄ticulariter: qꝛ de vacuo fuerunt due cōes opiōnes: qdā enī posuerūt vacuū ex parte spacij: ⁊ hi dixerūt vacuū esse aliqd sep̄atuꝫ a mobili: qdaꝫ v̊o posuerūt vacuū ex p̄te mobilis: dicentes vacuum esse aliqd inbibitū īmobili: ⁊ esse quosdam poros: ⁊ q̄dā foramīa mobilis. Rursus vacuū ex p̄te spacij quidā posuerūt ꝑꝑ carentiaꝫ corporis: qdā v̊o ꝓpter distinctionē corporuꝫ. qdā v̊o ꝑꝑ īfinitū spaciū ex̄ celū. inde est g̊ ꝙ de vacuo ex p̄te spacij fuit triplex opinio. qdam eniꝫ dixerūt vacuū esse idē qđ nō plenū corpore sensibili: alij v̊o posuerūt vacuū eē distinctiuū corporis: alij v̊o dixerūt vacuū esse infinitū spacium ex̄ celū. cū ergo ꝓbantes aerē esse aliqd: nō īprobent oēm pōnē de vacuo: solū p̄ticulariter improbant ipsuꝫ. ¶ Deinde cū dicit

¶ Alij aūt homines volūt vacuū esse spaciuꝫ: in quo nullū est corpus sensibile. ¶ Opinantes aūt oē qđ est eē corpus: dicūt oīno in quo nihil est hoc eē vacuū. Unde plenū aere vacuum est. Igitur hoc non opꝫ mōstrare: qꝛ est aliquid aer. Sed qꝛ non est alterū spatiū a corporibus neqꝫ separabile qđ sit actu: qđ distinguat oē corpus: vt sit nō ꝯtinuuꝫ: sicut dicunt Democritus ⁊ Leucipus: ⁊ alij multi phorum. Aut ⁊ si aliqđ ex̄ oē corp⁹ est. cū sit ꝯtinuuꝫ. ¶ Hi qdē igr̄ ñ hꝫ posita ad ꝓblēa ꝯdicūt. T.c.52. T.c.53.

¶ Manifestat qđ dixerat: oñdēs p̄dictos phos īsufficiēter ⁊ p̄ticulariter īprobare vacuū. d. ꝙ alij hoīes volunt esse vacuū spaciū illđ in quo nullū corpus sensibile est. opinātes aūt oē qđ ē eē corpus. s. sensibile: aut oīo. i. vlr̄. supple volūt hoīes hoc esse vacuū: in quo nihil ē. vñ plenum aere fm eos est vacuū: qꝛ credebāt aerē nihil esse. Si g̊ vlr̄ dꝫ improbari vacuū: oñdendū est nullum esse spaciū: in quo nihil sit. ꝓbare aūt aerē esse aliqd: ē improbare vacuū p̄ticulariter. iđ subdit. ꝙ nō opꝫ monstrare hoc. s. ꝙ nō est aliqd aer: sed oꝫ oñdere: ꝙ nō est spaciuꝫ alterū a corporib⁹: neqꝫ separabile ab oī corpore: neqꝫ ꝙ sit actu sep̄atū: in quo sit nullū corp⁹: ⁊ h̄ q̄stū ad opinionem illoꝝ dicentiū vacuū esse spaciū p̄uatū corpore sensibili: susceptiuū tñ sensibilis corp̄is: aut oꝫ ēt oñdere: ꝙ nō est vacuum: qđ distinguat oē corpus: vt nō sit cōtinuum: sicut dicunt Democritus ⁊ Leucippus ⁊ alij multi phoꝝ: opinantes vacuū esse distinctiuū corporum: etiā opꝫ oñdere: si est aliquid: vel si non est aliquid: extra oē corpus: cū sit cōtinuum: ⁊ h̄ q̄stū ad pōnem dicentiū vacuū eē qđdā spaciū ex̄ oē corpus: siue ex̄ celū: qꝛ g̊ p̄dicti phi nō sufficiēter improbant vacuū. iđ subdit. ꝙ hi quidem igit̄ nō cōtradicūt ad ꝓblema fm posita: qꝛ nō sufficienter īprobāt pōnes de vacuo. ¶ Deinde cūꝫ dicit.

¶ Sꝫ affirmātes esse magis: dicūt aūt vnū quidem: qꝛ mot⁹ fm locū non erit: hic aūt est loci mutatio ⁊ augmētū. Nō. n. videbit̄ vtiqꝫ motus esse: nisi sit vacuū. Plenū. n. īpossibile est recipere. Si v̊o recipiat: ⁊ sunt duo in eodeꝫ: cōtinget vtiqꝫ ⁊ quelibet simul esse corpora,

Driam.n.pp quā nō erit vtiq; qđ dcm̄ est nō erit dicere. Si aūt hoc cōtinget: ⁊ paruissimū accipiet maximū. Multa nāq; parua magnū sunt. Quare si multa equalia continget in eodez esse: ⁊ multa inequalia.

¶ Onso quō aliqui negabāt esse vacuū: ondit qb⁹ rōnibus mouebant̄ affirmantes vacuuz esse. Circa qđ q̄nq; facit: fm q̄ v. rōnes adducit ad h̄ ondendū. secūda ibi. (Alio vō modo.) tertia ibi. (Ampli⁹ aūt ⁊ augmentū.) 4ª ibi. (Testimoniū aūt.) 5ª ibi. (Esse aūt affirmāt.) Circa pmū duo facit. q2 pmo adducit q̄ndaz rōnē sumptam ex pte mot⁹: p quā pbat̄ vacuū esse. scđo ex h̄ ostēdit quō mouebat̄ mell'. vt poneret non esse motum ibi. (Mell'. quidem.) Dicit ḡ. q̄ affirmātes vacuū esse magis dicūt. i. sufficienti⁹ vident̄ dicere. q̄z ponentes ipsuz nō esse. vnū qdē ⁊ vna rō: p quā mouent̄ ad ponēdū vacuū esse est: q2 nō erit mot⁹ fz locū. sup. si nō sit vacuū. h̄ aūt. s. mot⁹ fm locū est loci mutatio ⁊ augmētū. vtroq; eniz mō mutat̄ locus. s. p loci mutationē ⁊ per augm̄tū. Qz ḡ oporteat esse vacuū pz: q2 nō vbiq; videbit̄ eē motus: nisi sit vacuū: in quo recipiat̄ corpus mobile. plenū enim īpoſē est recipere aliqđ corp⁹: q2 si plenuz recipiat aliqđ corpus ⁊ sunt duo corpora in eodem: ɔtiget vtiq; quelibet corpora: ⁊ quecūq; corpora: ⁊ qđcūq; corp⁹ sil' eē. Si.n. duo corpa nāl'r possent eē sil'. īfinita possent eē sil'. n ō.n. erit dare drīaz: pp quā nō erit vtiq; qđ dcz ē. vz. q̄ si duo corpa possēt eē sil': q̄ ⁊ q̄cūq; corpa possēt eē sil'. si āt h̄ ɔtinget. i. si ita se hz: vt dictū est: paruissimū accipiet maximū. i. loc⁹ q accipiet paruū corpus: poterit recipere maximū: q2 qđ est magnū est multa parua: quare si in codē loco cōtinget eē sil' multa equalia corpora: in illo codē ɔtiget eē mlta sil' ieq̄lia: q̄ oīa sī incōueniētia.

Dub. pª **Dubitaret** forte aliqs. quō sequit̄ h̄ ɔñtia. q̄ si duo corpora possūt eē in codē: q̄ ⁊ q̄cūq; corpora pñt esse in eodem. ¶ Dōm q̄ tota cā: q̄re vnū corp⁹ nō cōpatit̄ secū aliđ corp⁹: est: q2 dimensiōes rēsistūt dimēsiōib⁹: vñ ⁊ si dimēsiōes eēnt sepate: vt īfra pbabit̄: nō cōpaterēt̄ secū aliđ corp⁹. si ḡ vnū corp⁹ posset eē cuz alio: dimēsiōes dimēsiōib⁹ nō resisterent: quo posito qđlibet corpus posset cū q̄libet corpe esse: ⁊ quecūq; corpora possent esse sil': q2 sibi inuicē nō resisterēt.

Dub. 2ª **Alterius** forte dubitaret aliqs: q2 nō vī seq ɔñtia phi: videlz q̄ si quecūq; corpora pñt eē sil': q̄ sil' sint corpora eq̄lia ⁊ ineq̄lia: ⁊ q̄ sil' sint magnū ⁊ paruū. Nam hoc modo pbat magnū posse esse sil' cum paruo: q2 vnuz magnū pt diuidi in mlta pua. Sed si oia illa pua ponant̄ eē sil': nō erūt sil' ieq̄lia: nec erūt sil' magnū ⁊ puuz: sz puuz ⁊ paruuz. ¶ Dōm q̄ si duo corpora possent nāl'r eē sil': sequeret̄ q̄ corp⁹ magnū possz eē i eq̄li loco cū puo: absq; eo q̄ diuideret̄. illa.n. eadem cā: pp quā duo corpora nō pñt eē in codez loco est: q2 corp⁹ magnum occupat maiorē locū q̄z puū. iō.n. vt dicebat̄: duo corpora nō pñt esse in codē loco: q2 dimēsiones vnī⁹ corporis resistūt dimēsiōibus alteri⁹. Sic ēt magnū corp⁹ de nec̄itate req̄rit magnū locuz: q2 dimēsiōes vnī⁹ ptis nō pñt eē cū dimēsiōib⁹ alteri⁹. Si.n. dimēsiōes nō resisterēt dimēsionib⁹: qđ oporteret ponere: si duo corpora possent eē sil': seq̄ret̄ q̄ dimēsiōes vnī⁹ ptis nō resisterēt dimēsiōib⁹ alteri⁹ ptis: pp qđ vbi eēt vna pars: possz eē alia: ⁊ q2 dimēsiōes ptiuz n̄ resisterēt sibi adīuicē: (Absq; eo q̄ diuideret̄ corp⁹.) Ubi eēt vna pars corpis: posset esse totū corp⁹. ⁊ q2 ps est mior toto: in codē loco posset esse corp⁹ magnū ⁊ puuz simul: ⁊ in codē loco possent esse multa corpora magna: ⁊ multa pua: q̄re in loco eq̄li essent simul: ⁊ etiam in codē loco: inequalia ⁊ eq̄lia: qđ est inconueniens. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Mellissus qdē igit̄ demōstrat q̄ oē īmobile ex bis. Si.n. mouebit̄ aliqđ: nec̄e eē vacuū Tex. 4 dicit: vacuū aūt nō ē eoz q̄ sunt. ¶ Uno qdez Tex. 5 igit̄ mō ex bis demōstrāt q̄ aliqđ ē vacuū.

¶ Ex bis q̄ dixerat ondit quō mouebat̄ mellissus ad negandū motuz. d. q̄ mellissus qdē igit̄ ex bis. i. ex hīs rōnibus demōstrat q̄ oē qđ est: īmobile est: q2 si mouebitur aliqđ: vt dicebat: necesse est ēe vacuū: vacuū aūt dicit eē nō eoz que sunt. i. esse non ens. alij ergo phi vt ponerent motū: posuerunt vacuū. mell'. vō vt negaret vacuum: negauit motū. ɔcludit aūt q̄si epylogādo q̄ vno quidē igit̄ mō ex bis. i. p hīs rōnes: q2 per viā motus demōstrant dicti phi q̄ vacuū ē aliqđ. ¶ Deiñ cū dicit.

¶ Alio vō mō: q2 vident̄ q̄dā coeuntia ⁊ calcātia: vt ⁊ vinū dñt cū vtrib⁹ recipe dolia: tāq; in ea q̄ sunt vacua coeuntia densato corpore.

¶ Adducit secūdā rōnē ad pbandū h̄ idē. d. q̄ alio mō pbat̄ esse vacuū: q2 quedā corpora vidētur coeuntia. i. subintrātia ⁊ calcātia se adinuicē: q2 dicūt dolia recipe vinū cū vtrib⁹ tm̄ q̄ztū. sup. sine vtrib⁹: tāq; in ea q̄ sunt vacua. i. in ipas vacuitates coeūte. i. subintrante dēsato corpe. dr̄.n. q̄ vinū adeo ɔstrigit̄ in vtre: q̄ doliū pt capere tm̄ de vino cū vtrib⁹ q̄ztū sine vtrib⁹: qđ dicebāt ātiq iō ɔtingere: q2 vino dēsato in vtre ptes vini subītrabāt vacuitates ei⁹ pp qđ vinū capiebat minorē locū ɔcludebāt ḡ. q̄ necesse erat vacuū ponere. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Ampli⁹ āt ⁊ augm̄tū vī oib⁹ fieri p vacuū: alimētū qdē corp⁹ eē. Duo āt corpa īpoſē sil' eē.

¶ Ponit tertiā rōnē dicēs. q̄ ampli⁹ ⁊ augmētū vī oib⁹ fieri p vacuuz: q2 alimētū dicūt eē corp⁹: duo aūt corpa īpoſē ē eē sil'. Si ḡ alimentū: p qđ fit augmētū recipit̄ in corpe aīalis: vel recipit̄ i vacuo: vel i pleno. si in vacuo. ḡ vacuū ē. si i pleno ḡ duo corpa erūt sil': qđ ē icōueniēs. Dub. 3ª

Dubitaret forte aliqs. q2 h̄ rō n̄ vī differre a pª. in pma.n. rōne ēt p motū augmēti pbabat̄ vacuū: inq̄ztū ad augmētuz seq̄bat̄ loci mutatio: q̄ posita vel recipiebat̄ qđ mutabat locū i vacuo: vel in pleno. erat ḡ eadē rō illa cū ista. ¶ Dōz q̄ in augmēto ē duo cōsiderare: videlz alimētum īgrediēs mēbruz: quo īgrediēte ⁊ ɔuerso i mēbz: sequit̄ q̄ mēbz augmētet̄ ⁊ occupet maiorē locuz: ⁊ ipz mēbz qđ augm̄tat̄. duplr̄ ḡ p augmētuz pōt argui vacuū. pº ex alimēto īgrediēte: q2 cū nō possit recipi i pleno: recipiet̄ i vacuo: ⁊ fz h̄ pcedit h̄ rō. ¶ 2º mō pt argui vacuū ex ipa augm̄tatōe corpis. nā cū cōp⁹ augm̄tatū occupet maiorē locū: cū illō plus ō loco qđ occupabit: oz fuisse vacuū: q2 si fuissz plenū: eēnt duo corpa sil': ⁊ fz h̄ pcedit rō pma. ¶ Deīde cū dic. Tex. 6

¶ Testimoniū āt ⁊ qđ est de cinere faciūt: qđ recipit tm̄ aque q̄ztum vas vacuum esset.

¶ Adducit q̄rtā rōnē. d. testimoniū aūt qđ est ad pbādū vacuum: est testimoniū qđ faciunt de cinere. dicūt eniz q̄ vas plenum cinere: tantum recipit aque q̄ztū vas vacuuz: qđ eē nō posset: vt dicebāt: nisi i cinerib⁹ eēnt aliq̄ vacuitates: q̄s subigrederet̄ aq̄. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Esse aūt affirmant ⁊ pythagorici vacuū: ⁊ igredi ipsuz in celo ex īfinito spiritu tāq; respiranti: ⁊ hoc eē vacuū: qđ determinat nās tāq; sit vacuū sepatio q̄dā eoz que sunt ɔsīter ⁊ determinatio: ⁊ hoc esse primum in numeris.

T.c.57 Uacuum enim determinare naturam ipsoꝝ. ℂEx quibus quidē alij dicunt esse: alij vero non dicunt: fere tot ꝛ huiusmodi sunt.

ℂOstēdit q̄nto vacuū eē ex testimonio pythago. ꝛ dic. ꝙ pythagorici affirmāt eē vacuū: ꝛ dicūt ipȝ igredi a celo: tanq̄ a respirāte: ex īfinito spiritu: ꝛ dicūt vacuū eē qḋ determinat nās reꝝ: tanq̄ sit vacuū sepatio q̄dā: ꝛ q̄dā determinatio coꝝ q̄ sūt ꝯsequēter. i. coꝝ q̄ sunt pxima ꝛ vicina: ꝛ addebāt pythagorici. ꝙ h̄. i. hoꝰ vacuū ē pmū distinctiuū i numeris. dicebāt. n. vacuū pmū determiare nām ipsoꝝ numeroꝝ: ꝛ ex ꝯñti distiguere nās aliaꝝ reꝝ. pȝ ḡ ex testimonio pythago. ꝙ vacuū ē. ℂNōnduȝ āt ꝙ pythagorici. nō credebāt posse eē res distictas sine vacuo: ꝛ q² videbāt ꝯuentēs eē distictionē mediāte corpe celesti: iō ponebāt ext̄ celū eē īfinitū vacuū: ꝛ dicebāt celū eē qḋdā magnū aīal: q² p anhelitū suū attrahebat multū d̄ illo vacuo: ꝛ q̄si ex īfinito spiritu emittebat hoꝰ vacuū in hec īferiora. q̄si emittēdo causabat distōnes reꝝ. ℂNotādū ēt ꝙ q² pythagorici ponebāt numeros esse pncipia reꝝ: iō vt dicebāt hoꝰ distictio pus causabat̄ i numeris: ꝛ p numeros deriuabatur ad alia.

Dub.p° **Dubitaret** forte aliq̄s. quid potuerit mouere pythagorā vt poneret res nō eē distinctas nisi distiguerent̄ p vacuū. ℂDōȝ ꝙ: vt supra tāgebat̄: corpa mathematica si sūt ꝯtigua sūt ꝯtinua. ꝯtigua .n. corpora hn̄t vltimas supficies sil̄. supficies. n. mathematice si ponant̄ simul efficiunt̄ vna supficies: q² nō habēt p q̄d distiguant̄. q² ḡ ꝯtigua sūt: quoꝝ vltima sunt simul. ꝯtinua vero sunt: quoꝝ vltima sunt vnū. mathematica corpa si ponant̄ ꝯtigua: ponunt̄ ꝯtinua: q² si hn̄t vltima simul: hn̄t vltima vnū. q̄cūq̄ ḡ vult loq̄ d̄ nālibꝰ mō mathematicali: si vult saluare oīa nālia corpa nō eē vnū corpꝰ ꝯtinuū: oȝ ꝙ ponat hoꝰ corpa sibiinuicē nō ꝯtiguari: qḋ eē nō posset: nisi iter corpa vicina: ꝛ ꝯñter se hn̄tia eēt aliq̄d vacuū distiguēs: iō forte pythagoras: q² loq̄batur d̄ nālibꝰ mō mathematicali posuit ꝙ necesse erat ponere vacuū distictiuū nālium corpoꝝ. ℂUltimo epylogat. d. ꝙ rōnes ex q̄bꝰ alij dicūt vacuū eē: ꝛ rōnes: ex q̄bꝰ alij dicant ipsum non esse: fere tot sunt: ꝛ huiusmod sunt que dicte sunt.

Lectio. XI.

AB quale āt se hȝ oȝ accipe q̄d significet nomē. Videt̄ āt vacuū locus eē: i quo nihil ē. Huius āt cā ē: q² oē qḋ ē corpus opinat̄ eē. Oē āt corpus i loco ē: vacuū āt i quo nullū corpus ē. Quare sicubi nō ē corpꝰ nihil eē hic. Corpꝰ āt iteruȝ oē opinant̄ eē tāgibile: hoꝰ āt ē qḋ hȝ grauitatem: aut leuitatē. Accidit igit̄ ex syllogismo hoc eē vacuū: ī quo nullū ē graue aliq̄d: aut leue: hec q̄dē igit̄ ex syllogismo sic priꝰ diximꝰ accidūt.

ℂIn parte ista vt dicebat̄ phs ponit cōes sñias siue cōes opiones de vacuo. Circa qḋ tria facit: q² p̄ ponit hoꝰ cōes opiones ꝛ iprobat eas. 2° soluit rōnes supius factas p q̄s videbat̄ pbari vacuū eē. 3° adducit rōnes firmas ꝛ irrefragabiles: ꝙ ipoſe sit eē vacuū. secūda ibi. (Qm̄ āt d̄ loco.) Tertia ibi. (Qm̄ āt nō ē.) Circa pmū duo facit fm̄ qḋ d̄ vacuo narrat duos cōes modos ponendi: siue duas cōes opiones. scd̄a ibi. (Alio āt mō.) Circa pmū duo facit: q² p̄ narrat quādā cōeȝ sñiaȝ: siue quādā cōeȝ opionē de vacuo. scd̄o iprobat ipaȝ ibi. (Sȝ icōueniēs ē.) Dic̄ ḡ ꝙ ad q̄le se hēat. i. ad quā ptē d̄clinādū sit: vtꝝ. s. ꝯcedēdū sit eē vacuū: vel ꝯcedēdū sit ipȝ nō eē: oȝ accipe q̄d significet nomē vacui: ꝛ q̄d cōiter hoīes opinant̄ p vacuū: iō subdit. ꝙ vacuū vr̄ eē locꝰ i quo nihil ē. hꝰ āt cā est: q² phi opinant̄ oē qḋ ē eē corpꝰ. oē āt corpꝰ ē ī loco. vacuūȝ aūt ē illḋ ī quo nullū corpꝰ ē. q̄re sicubi nō ē corpꝰ fȝ horū phoꝝ sñiaȝ. oȝ h̄ nihil eē. iteꝝ āt opinant̄ oē corpꝰ esse tāgibile. hoꝰ āt corpꝰ tāgibile ē hn̄s aut grauitatē: aut leuitatē. accidit ḡ ex syllogismo h̄ eē vacuū i quo nihil est graue: aut leue: h̄ q̄dē igr̄ nō sūt d̄ pma significatione vacui. Sȝ sic priꝰ nūc diximꝰ accidūt ex syllogismo. ℂNotādū āt ꝙ vna cōis opio fuit d̄ vacuo ꝙ vacuū fȝ suā primalē significationē eēt illḋ ī quo ē nullū corpꝰ. ex hac āt primali significatiōe vacui ꝯcludebant syllogistice duo circa vacuū. Nā q² credebāt oē qḋ ē eē corpꝰ: ꝛ oē corpus eē i loco: arguebāt q̄si syllogistice: ꝙ si oē qḋ ē: ē corpus. ꝛ oē corpꝰ ē i loco: q² vacuū ē illḋ i quo nō ē corpꝰ: vacuū ē locus i quo nihil ē: q² vbi nō est corpꝰ ibi nihil est. Rursus q² credebāt oē corpꝰ eē tāgibile. iō ꝯcludebāt ēt syllogistice ꝙ vacuū ē ī quo nō ē corpus tāgibile: cū non sit dare corpus nisi tangibile. ℂDeide cū dicit.

ℂSȝ icōueniēs est: si pūctū vacuū sit. Opȝ. n. locū eē: in quo loco corpis sit spatiū tāgibilis.

ℂImprobat hāc sñiaȝ d̄ vacuo. Circa qḋ duo facit: fȝ ꝙ dupl'r iprobat eā. scd̄a ibi. (Sic igr̄ vr̄.) Prio iprobatur sic. Nā si vacuū ē illḋ i quo nō ē corpꝰ. si h̄ significat̄ nomine vacui: ꝛ h̄ ē d̄scriptio eiꝰ. oȝ ꝙ oē illḋ i quo nō ē corpus sit vacuū. erit ḡ pūctꝰ q̄d vacuū: cū i eo nō sit corpꝰ. iō ait. ꝙ icōueniēs ē si pūctū sit vacuū. oȝ. n. vacuū esse locū i quo loco sit spatiū susceptiuū tāgibilis corpis. non ḡ sufficit dīc ꝙ vacuū ex pmaria significatiōe significat id i quo nō ē corpꝰ. Sȝ ꝙ significat illḋ qḋ ē aptū natuȝ suscipe corpꝰ: vl' qḋ ē spatiū susceptiuū corpis. nō tn̄ ē in eo corpꝰ. Sic ḡ rectificādo significationē vacui nō seq̄ret̄ ꝙ pūctū sit q̄d vacuū: q² nō ē aptū natū suscipere corpus. ℂNōndū āt ꝙ ait icōueniēs eē pūctū eē vacuūȝ: ꝛ ꝙ oȝ vacuū eē locū: q² ꝯsuetudo fuit phi arguere ꝯ phos alios ex datis. q² igr̄ antiq̄ phi dicebāt vacuū eē oē id in quo nō ē corpꝰ: cū vlteriꝰ dicerēt vacuū eē locū ī quo nihil ē: seq̄bat̄ ex dictis eoꝝ: ꝙ pūctū eēt vacuū cuȝ i eo nō sit corpus: ꝛ etiā ꝙ pūctus eēt locus. ꝛ p ꝯñs. vt Cōmētator ait ꝙ hr̄et dimensiones: ꝛ ꝙ eēt diuisibilis: qḋ est omnino inconueniens. ℂDeinde cuȝ dicit. Cō. 57.

T.c.58. ℂSic igit̄ vr̄ dici vacuū vno q̄dem mō nō plenū sensibili corpe fm̄ tactū. Sēsibile āt fm̄ tactū est grauitatē hn̄s: aut leuitatē. Unde ꝛ sic dubitabit aliq̄s quid vtiq̄ dicat: si habeat hoc spatiū colorē: aut sonū vtrū vacuū an nō. Aut manifestū est siq̄dem accipiat corpus qḋ tangitur vacuum esse: si vero non: minime.

ℂImprobat pdictā opionē alia rōne. d. ꝙ sic igit̄ fm̄ tactā sñiaȝ. vr̄ dici vacuū vno q̄dē mō qḋ nō est plenū corpore sensibili fȝ tactū sensibile: aut fȝ tactū ē hn̄s grauitatē aut leuitatē: fȝ h̄ ḡ oē illḋ spatiū: i quo nō est corpus tāgibile: vel i quo nō est corpꝰ graue: aut leue est vacuū. vn̄ ꝛ sic. i. fȝ huc modū ponēdi dubitabit aliq̄s q̄d vtiq̄ dicat. si h̄ spatiū habeat colorē. i. corpꝰ coloratū ꝛ visibilem aut sonum. i. corpus sonorosuȝ ꝛ audibile. vtruȝ tale spatiū sit vacuū: aut non. q̄cq̄d. n. dicatur sequetur incōueniens contra dictos phos. Si. n. tale spatiū dicatur eē vacuum: incōueniens est: cuȝ sit ibi corpus sensibile. Si autem dicerent tale spatiū non esse vacuūȝ ꝯtradicerēt positioni sue: cum non sit ibi corpus tangibile. non ergo sufficit dicere ꝙ spatium in quo non est corpus tāgibile ꝙ illḋ ē vacuū. Si āt maīfestū ē ꝙ si hoꝰ spatiū accipiat

.i.sit aptū natū accipe corp⁹ qđ tāgit̄ oȝ ipȝ eē vacuū. si āt nō sit aptū natū accipe tale corp⁹ minime eē vacuū. ¶ Notādū āt ꝙ sicut dicti phi incōplete dscribebāt vacuū dicēdo vacuū eē oē illđ ī q̄ nō ē corp⁹: qꝛ tūc seq̄ret̄: ꝙ pūct⁹ eēt vacuū: ita icōplete dscribebāt ipm dicendo vacuū eē spatiū ī q̄ nō ē corp⁹ tāgibile: qꝛ si eēt ibi corp⁹ visibile vel audibile: seq̄ret̄ ꝙ illđ eē vacuū. Nō ğ suffic̄ dicere qđ vacuū ē illđ ī quo nō ē corp⁹: sȝ addēdū ē vacuū eē illđ qđ ē aptū natū recipe corp⁹. ⁊ tñ nō ē ī eo corp⁹. Sic ēt nō sufficit dīe ꝙ vacuū ē spatiū ī quo nō ē corpus tāgibile: sed addēdū ē: vacuū eē spatiū qđ ē aptū natum recipe corp⁹ tāgibile. nō tñ hñs corp⁹ tāgibile. Nā si esset aliqđ spatiū ꝙ nō eēt aptū natū recipe corp⁹ tāgibile. si nō eēt ibi tale corp⁹ tāgibile minime eē vacuū.

Dub. pª **Dubitaret** forte aliqs. vtȝ sit aliqđ corp⁹ audibile ⁊ sonorosuȝ: qđ tñ nō sit tangibile. ¶ Dōȝ ꝙ son⁹ fieri hȝ ex aliq̄ reuerberatiōe: vel ex aliq̄ scissura: nūq̄ȝ igr̄ hȝ fieri son⁹: nisi ī corpe qđ pati pt̄ peregrinas īpressiōes. oē āt tale corp⁹ ē alterabile. oē āt alterabile ē calidū: vel frigidū: vel humidū: vel siccū: qꝛ sine his alteratio fieri nō hȝ. cū ğ he sint dīe tāgibiles: īpoīe est eē aliqđ corp⁹ sonorosuȝ ꝺȝ veritatē: nisi sit sensibile sensu tactus. tñ qꝛ antiq phi aerē: qꝛ hȝ dbiles passiones appellabāt ītāgibilē: cū ī aere possit eē son⁹: sicut ī subiecto: qꝛ si fortiter scidat̄ sonat: seq̄tur ꝺȝ hūc modū dicēdi ꝙ aliqđ sit corp⁹ sonorosuȝ: qđ tamen est intangibile.

Dub. 2ª **Alterius** forte dubitaret aliqs. vtȝ sit aliqđ corpus coloratū: qđ tñ sit īsensibile sensu tactus. ¶ Dōȝ ꝙ cū color ⁊ lux sint obiecta visus: q̄ ē vnus sensus pticularis: oȝ ꝙ vnū aliquo mō reducat̄ ad aliđ. Reducit̄. n. color ad lucē ita ꝙ lux ē ypostasis ⁊ suba coloris. nihil. n. ē aliđ color: nisi q̄dā lux obumbrata. hec āt lux vr̄ eē qd elemētare. ꝓprie ğ hꝰ lux obumbrata nō hȝ eē nisi ī reb⁹ q̄ sūt d nā elemētoꝝ: vel ī his q̄ sūt cōposita ex elemētis. ī celo ğ qđ nō ē d nā elemētoꝝ ꝓprie nō ē color. Si vellem⁹ extēdere nomē coloris ad oē visibile: ita ꝙ ipȝ lucidū dicerem⁹ eē coloratū sic aliq̄ sūt colorata q̄ nō ꝓprie sūt tāgibilia. Supcelestia. n. nō ꝓprie sūt sensibilia sensu tact⁹. sūt tñ lucida: ⁊ sūt sensibilia sensu visus. Ex h ğ appet. q̄re phs arguēs ꝯ dictos phos ponētes vacuū eē spatiū: ī quo nō ē corp⁹ tāgibile: q̄rit si eēt spatiū ī quo nō eēt corp⁹ tāgibile. Sȝ eēt ibi son⁹. i. corp⁹ audibile: aut color. i. corp⁹ visibile. vtȝ tale spatiū vacuū esset. Seq̄ret̄. n. ꝺȝ eos ꝙ spatiū in q̄ sūt supcelestia eēt vacuū cū illa nō sint tāgibilia: ꝺȝ visibilia: ēt seq̄ret̄ ꝙ totū spatiū ī quo ē aer eēt vacuū: cum aer possit eē subm̄ soni ꝙ subiectum ꝺm eos est quid intangibile.

Dub. 3ª **Alterius** forte dubitaret aliqs. vtȝ spatiū in quo nō ē tāgibile corp⁹: ē tñ aptū natū suscipere corp⁹ tāgibile. vtȝ illđ d necessitate sit vacuū. vr̄. n. phs velle nō eē hñ dcm̄ vacuū eē spatiū ꝓuatū corpe tāgibili: vt volebāt dicti phi: qꝛ tūc seq̄ret̄ ꝙ spatiū ī quo ē celū eēt vacuū. Cōcedit tñ phs ꝙ spatiū ꝓuatū corpe tāgibili si sit receptiuū tāgibilis corpis ē vacuū. Sȝ si non minime: q̄rit̄ ğ q̄uo veritatē hēat qđ dr̄. ¶ Dōȝ ꝙ si accipiat̄ corp⁹ tangibile ꝺȝ veritatē ꝓ oī eo qđ ē subm̄ q̄litatib⁹ tāgibilib⁹: sic q̄cq̄d ē ī spera actiuoꝝ ⁊ passiuorum est tāgibile: ⁊ solū hꝰ spatiū qđ ē ītra celū vel qđ ē ī spera actiuoꝝ ⁊ passiuoꝝ: ē susceptiuū tāgibilis corpis. Non ğ posset poni spatiū aliqđ susceptiuū tāgibilis corpis ꝓuatū tali corpe: nisi diceret̄ ꝙ eēt aliqđ spatiū ī spera actiuoꝝ ⁊ passiuoꝝ: ī quo nō eēt tāgibile corp⁹: quo posito illud d necessitate eēt vacuū. Loquēdo ğ d corpe tāgibili ꝺȝ veritatē: veȝ ē qđ dr̄. Sȝ si vellem⁹ loq d corpe tāgibili: vt loq̄bant̄ q̄dā phi loquētes vel dicētes aerē non hr̄e q̄litates tāgibiles: sic nō est veȝ: qđ dr̄: qꝛ tunc oē plenum aere esset vacuum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Alio āt mō ī quo nō ē hoc aliqd: neq̄ȝ substātia aliq̄ corporea. Vñ q̄dā dicūt vacuū eē corporis mā̄ȝ: qui q̄dē ⁊ locū dicētes idē hoc: nō bene: mā q̄dē. n. nō separabilis est a rebus. Vacuum autem querunt sicut separabile. T.c.5

¶ Ponit aliā opinionē d vacuo dicēs ꝙ aliquo mō dr̄ vacuū ī quo nō ē h aliqd. i. ī quo nihil ē dterminatū. s. neq̄ȝ accn̄s: neq̄ȝ suba aliq̄ corpea. vñ q̄dā vt Plato ⁊ sui seq̄ces dicūt vacuū eē mā̄ȝ corpis: q̄ q̄dē sūt dicētes. h idē. s. mā̄ȝ eē locū. Platonici. n. q dixerūt mām eē locuȝ. dicebāt h idē. s. mā̄ȝ eē vacuū. sȝ ī h nō bñ dixerūt: qꝛ mā nō est separabilis a reb⁹: sȝ vacuū q̄rūt vt separabile. ¶ Notandū āt ꝙ vacuū ē loc⁹ ꝓuatus eo qđ ē apt⁹ nat⁹ suscipere. Qui ğ dixerūt locū eē spatiū: qꝛ ē susceptiuū corpoꝝ: posuerunt ꝙ eēt vacuū spatiū ꝓuatū corpe: q vero dixerūt locū eē mā̄ȝ: qꝛ mā ē susceptiua formaꝝ cogebant̄ ponere ꝙ vacuū eēt mā ī q̄ nō erat aliq̄ forma: vel ī quo non erat h aliqd ī actu: nec aliq̄ forma substantialis corpea. ¶ Nōdū ēt ꝙ cū ꝺȝ se mā sit pura po^a: magis repugnat ei hr̄e eē separatū ab oī forma q̄ȝ repugnet spatio hr̄e eē separatū ab oī corpe. Ideo Plato ponēs vacuū eē mā̄ȝ sine forma: spāl̄r rephēdit̄ d sepatōe: cū vacuū ītelligatur aliqd separabile. mā āt ab oī forma separi nō pt̄: qꝛ ꝺȝ se vr̄ esse quid medium īter ens ⁊ nihil.

Dubitaret forte aliqs: cuȝ supra dcm̄ sit ꝙ erant tres opiniōes de vacuo: vr̄ ꝙ īsufficiēter enumerent̄ h cōes opiones d vacuo: qꝛ nō sūt positi hic nisi duo modi ponēdi vacuū. ¶ Dōȝ ꝙ ille tres opiniōes supi⁹ tacte d vacuo oēs q̄dā mō īcidūt ī vnaȝ sententiā. Nā siue ponat̄ vacuū: vt aliqd separatū a corpib⁹ ⁊ distīctiuū corpoꝝ: siue vt aliqd ībibitū corpib⁹: sic dixerūt illi q posuerūt vacuū eē poros quosdā vacuos dispersos ī corpe: siue dicat̄ vacuū eē qđdā īfinitū spatiū ex̄ celū sp ꝺȝ oēȝ talē acceptōeȝ ītelligit̄ eē vacuū spatiū qđdā ꝓuatū corpe. phs ğ cū narrauit illā opionē d vacuo: ꝙ ē spatiū ꝓuatū corpe tāgibili: q̄daȝ modo tetigit oēs illas tres snias de vacuo: ⁊ vltra snias illas addit opinionem Platonis: q posuit vacuū eē materiam forma priuatā. Dub. 4ª

Alterius forte dubitaret aliqs: qꝛ cū vacuū q̄ditatē hr̄e nō possit. vr̄ ꝙ īcōuenīēter inquirat d vacuo: cū īq̄rit q̄ditatē ei⁹. ¶ Dōm ꝙ vt dr̄ scđo posterioꝝ: duplex ē diffinitio: q̄dā dicens qd rei: q̄dā dicēs qd nois. diffō dicēs qd nois: nō solū ē entiū: sȝ ēt ñ entiū d quolibȝ. n. enūciabili q̄ȝtūcūq̄ȝ sit īpoīe scire possumus qd nois. licȝ. n. verificatio ꝯdictiōis sit īpossibilis. scire tñ possum⁹ qd significat̄ ꝑ h enūciabile: ꝙ ꝯdictoria verificari possūt: sic ēt lȝ eē vacuū sit impoīe. scire tñ possum⁹ qd significat̄ nomīe vacui. cū ğ dr̄ ꝙ vacuum q̄ditatē nō hȝ: nec ē īuestigādū d eo qd sit: dici dȝ ꝙ nō ē īuestigādū d eo qd rei: sȝ qd nois. signāter ğ phs dicit ꝙ oȝ accipe d vacuo qd significet nomē īsinuās ꝙ d eo qd rei nūq̄ȝ accipe possumus. ¶ Deinde cum dicit. Dub. 5ª

¶ Qm̄ āt d loco dterminatū est: ⁊ vacuū locū necesse ē eē si ē priuatū corpe. Locus āt q̄uo ē ⁊ q̄uo nō ē dcm̄ ē: manifestū est qm̄ sic q̄dē vacuū nō ē: neq̄ȝ separatū: neq̄ȝ inseparabile. Vacuū. n. nō corpus sed corpis spatiū voluit esse. T.c.6

¶ Soluit rōnes supi⁹ factas q̄ vident̄ ꝓbare vacuū eē: circa hoc duo facit: qꝛ p̄ ostēdit ꝑ iā dicta ꝙ īpossibile ē eē vacuū: vt dicti phi ponebāt. scđo soluit rōnes q̄ videꝛ

bentur probare vacuum esse ibi. ¶(Unde et vacuum dicitur.) Dicit ergo. quod quia de loco determinatum est: et locum necesse est esse vacuum: si est spatium priuatum corpore. ¶ Ulterius autem quia dictum est quomodo est locus et quomodo non est. ideo manifestū ē quoniam quidem nō est sic vacuū: neqꝫ separatū: neqꝫ īseparabile: vt dicebant phi. volebāt.n. dicti phi vacuū nō eē corpus: sed spatiū corporis. cū ergo ostēsum sit quod ipossibile sit locū eē spatiū. Sed oportet ipm eē supficiē vel terminū corporis ptinētis nō pt esse quod vacuū sit locus: et tamen sit spatiū vt illi dicebāt. ¶ Notādū aūt quod ait quod ipoßle est eē vacuū: neqꝫ separatū: neqꝫ īseparabile: quia vt dicebat: qdā posuerūt vacuū separatū a corporibus: qdam vero dixerunt ipm eē corporibus inbibitū ponētes vacuū eē vacuitates quasdā vel poros: quosdam in corporibus respersos. ¶ Deinde cū dicit.

T.c.61 ¶ Unde et vacuū videt aliqd eē: quia et locus: et propter hoc acceptum est. Cōuenit.n. motus qui ē sm locū: et locū dicētibus esse aliqd preter corpora incidētia: et his qui qdem dicūt quod vacuū est. Cām āt motus opinātur esse vacuū sic: sic in quo mouet: hoc āt erit qre locū qdā dicūt eē.

¶ Soluit rōnes supiꝰ factas de vacuo. Ad cuiꝰ euidētiā sciendū quod licet superius qnqꝫ modis ostēderet vacuū eē: vltima tamen ratio sumpta ex testimonio pythagoricoꝝ nō proprie merebat dici rō: quia non assignabat ibi cā quod oporteret eē vacuū: sed solū dicebat hoc sensisse pythagorā: illam ergo rōnē nō soluit: tria ergo facit: quia primo soluit rōnē sūptā ex parte motꝰ. 2° sūptā ex parte pdēsationis. 3° soluit rōnes sūptas ex augmēto et cinere. istis.n. mōis sup. pbabat vacuū eē. s. ex parte motꝰ: et ex parte pdēsationis: quia dicebatur quod pdēsato vino i vtribꝰ doliū tm capiebat de vino cū vtribꝰ qntū sine vtribꝰ. vlteriꝰ pbabat hoc ex parte augmenti et ex testimonio cineris. scda ps ibi. (Cōuenit aūt dēsari.) Tertia ibi. (Et augmētari nō solū.) Circa pmū duo fac: quia pmo ostēdit quō phi venati sunt vacuū propter motum. scdo pbat quod propter motū nō necesse ē ponere vacuū ibi. (Neqꝫ vna ante.) Dicit ergo quod vacuū vr eē aliqd: quia locus ē aliqd: et propter hoc acceptū ē vacuū. propter qd. s. acceptꝰ ē locꝰ. nā motꝰ q ē sm locū puenit. i. pvenit: vt hz alia lrā: dicētibꝰ locū eē aliqd pter corpa icidētia: et hoc ēt motus puenit his q dicūt vacuū eē. propter eādē ergo cām accipiebat locꝰ et vacuū: quia propter motū localē. ideo subdit. quod cā motus opinabant sic eē vacuū sicut in quo mouet. dicebāt.n. quod ad motū de necessitate reqritur vacuū sicut illud i quo ē motꝰ. hoc āt erit qre locū dicūt eē. Nā sicut ponebāt necessariū eē vacuū propter motū: sicut illud ī quo fit motus: sic ēt credebāt propter hoc reqri locū. ponebāt.n. fieri motum in loco et in vacuo.

Dubitaret forte aliqs: quia cū idē respectu eiusdē sm idē genus cause nō possit eē cā et cātum vr quod stare nō possit: quod vacuū sit acceptū propter motū: et quod vlteriꝰ vacuū sit cā motus: quia tūc idē respectu eiusdē eēt cā et causatū. ¶ Dōm quod duplex ē cā: i essendo: et in inferēdo. apud antiquos āt phos motꝰ fuit cā vacui: et ēt causa loci in īferēdo: quia p motū accipiebāt et venati sunt locū et vacuū: sed vacuū et locus sm eos erāt cā motꝰ in essendo. ponebāt.n. motū fieri nō posse nisi eēt dare locū

T.c.62 vacuū: in quo eēt motus. ¶ Deide cum dicit.

¶ Neqꝫ vna āt necessitas ē si motus est esse vacuum. Omnino quidem igitur omnis motio nequaquā. Unde et mellissum latuit. alterari namqꝫ contingit plenum.

¶ Ostēdit quod nō necesse ē ponere vacuū propter motū. Circa qd duo facit: quia primo ostendit quod nō oīs motus reqrit vacuum. scdo spāliter ostēdit hoc de motu locali: propter quē dicti phi ponebāt vacuū ibi. (Sed neqꝫ sm locū.) Dicit ergo quod neqꝫ vna necessitas est esse vacuū si sit motꝰ: quia oīno qdem igr ois motionis. i. propter oēm motionem nequaqꝫ exigit vacuū. vnde et hoc mellissum latuit: quia vt negaret vacuum negauit oēm motum qd nō oportet: alterari nāqꝫ contingit plenum. igitur propter alteratione non necesse est ponere vacuum. ¶ Deide cū dicit.

¶ Sed neqꝫ sm locū motum. Simul.n. subingredi adinuicē ptingit si nullum spatiū separabile sit preter corpa mota: et hoc manifestū est etiam in continuorum reuolutionibus: sicut in his que sunt humidorum.

¶ Ostēdit quod nō oportet ponere vacuum propter motū localē. d. quod neqꝫ sm locū motū. i. sm motū localē oportet ponere vacuū: quia ptigit corpa subīgredi simul adinuicē si spatiū nullum sit separabile pter corpa mota: nō ergo oportet ponere spatium separatum vel spatium vacuum vt sit motus: quia vnum corpꝰ subingredit aliud: et vnum corpꝰ cedit alteri: propter qd pt saluari motꝰ absqꝫ eo quod sit vacuum. et hoc quod ita sit manifestum ē i reuolutionibꝰ. i. in circulatiōibꝰ ptinuoꝝ sicut in his cōtinuis q sunt de numero humidoꝝ. proiecto.n. lapide in aquā fiūt ibi motꝰ circulationū: quia vna ps aq cedit alteri pti: et vnꝰ circulꝰ ipellit aliū circulū. ¶ Deide cū dic.

¶ Cōtingit aūt densari nō in vacuū sed propter id qd ea que isunt elabunt: vt aq collisa aerē q inest. T.c.63.

¶ Soluta rōne de motu soluit rōnē de vino siue de pdensatiōe dicēs. quod puenit pdēsari nō i vacuū. Sed propter hoc quod ea que isunt elabunt. i. euaporāt propter pdensatione vt aq collisa puenit euaporare aerem q est in ea. patet ergo solutio ad rōnem illā de vino siue de vtribꝰ: quia colliso et pdēsato vino i vtribꝰ ptes q sunt ibi aeree: vel ptes supiores euaporāt: qbꝰ euaporatis vinum occupat minus spatium propter qd fieri potest quod dolia tm capiant de vino cum vtribꝰ quantum sine vtribus. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Et augmentari non solū ingrediente aliquo sed et alteratione. vt si ex aqua fiat aer.

¶ Soluit rōnē de augmēto et cinere. Circa qd duo fac: quia primo ostēdit quod pt fieri aliqs motꝰ augmēti sine vacuo. scdo ondit quod rō de augmēto et ciner seipas ipediūt ibi. (Omnino āt.) Dic ergo quod augmētari ptigit nō solū igrediēte aliq sed et alteratiōe: vt si ex aq fiat aer erit ibi quoddā augmentum: quia occupabit ibi maiorē locū. igr propter rōnē illā: quod si fit augmētū alimētū igrediēs vel recipit ī pleno: et tūc sūt duo corpa i eodē vel ī vacuo: et tūc vacuū ē propter hāc rōnē: nō oportet poner vacuū i oi augmēto: quia si sumat augmentum large puenit augeri ex sola rarefactione absqꝫ aliq alimento ingrediente. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Omnino aūt et que ē de augmēto rō: et in cinerem diffuse aque: ipsa seipaꝫ ipedit. Aut.n. non auget quodlibet aut nō corpore. Aut contingit duo corpora in eodē eē. Dubitationē igitur volūt cōem soluere: sed nō demonstrāt vacuū quō est. Aut oē corpus necesse ē eē vacuū: si penitus auget: et augent p vacuū. Eadē aūt et i cinere rō ē. ¶ Quod qdē igit et ex qbꝰ demōstrant vacuū soluere facile sit: manifestū ē. T.c.64

¶ Ostendit quod rō de augmēto et cinere seipsam ipedit. Ad cuiꝰ euidētiā sciēdum quod tūc rō seipam ipedit qn pcesso

eo qḋ dr̃ nõ hr̃ in tẽtũ. Nã si phĩ ponebãt vacuũ: ne ꝑ ingressũ alimẽti ponerẽt duo corpa i eodẽ: cũ q̃libet pars aucti sit aucta: ⁊ cũ totũ corpꝰ augeat̃: cũ nullũ sit corpus ita vacuũ: gn sit ibi aliqd ꝺ pleno: si illud plenũ dꝫ augeri: oꝫ ꝙ alimẽtũ recipiat̃ i pleno: ⁊ ꝙ sint duo corpa i eodẽ. ꝯcessis ḡ vacuitatibꝰ i corpe: si totũ corpꝰ dꝫ augeri ⁊ alimẽtũ ẽ aliqd corporeũ: oportebit ꝙ tale alimẽtũ recipiat̃ i pleno. sic ẽt rõ ꝺ cinere seipaꝫ ipedit. nã quãtũcũqꝫ sint vacuitates i cineribꝰ aliqd tñ ẽ ibi de pleno. si ergo vas plenũ ꝺ cinere tm̃ recipit ꝺ aq̃: q̃tũ si nõ eẽnt ibi cineres: aq̃ nõ solũ subintrabit vacuitates cineꝝ: sꝫ ẽt erit simul cũ cineribꝰ. erũt ḡ duo corpa i eodẽ. h̃ est ḡ qḋ ait: ꝙ oĩno rõ q̃ ẽ ꝺ augmẽto: ⁊ rõ q̃ est ꝺ aq̃ diffusa i cinere: ipsa seipsaꝫ ipedit. aut. n. nõ auget̃ q̃libet. i. nõ auget̃ totum corpus: ⁊ nõ q̃libet ps aucti ẽ aucta: aut ꝯtigit augeri nõ corpe: quoꝝ vtrũqꝫ ẽ icõueniẽs: aut si volumꝰ saluare alimẽtũ eẽ corpꝰ ⁊ q̃libet ptẽ aucti eẽ auctã duo corpa erũt in eodẽ: q: alimẽtũ nõ solũ recipietur ex pte vacua: sꝫ ex pte plena. volunt ḡ isti soluere cõem dubitationẽ ꝺ augmẽto q̃ soluet̃ in de gñatione: sꝫ nõ demõstrãt quõ sit vacuũ: q: si auget̃ corpus ꝑ vacuũ: aut oẽ. i. totuꝫ corpus est vacuũ: si dꝫ augeri penitus. i. si debꝫ augeri ſm q̃libet ptẽ: aut supple si aliqd ẽ ibi de pleno duo corpa erũt i eodem. eadẽ aũt rõ ẽ ⁊ i cineribꝰ. Naꝫ si i cinere ẽ aliqd de pleno: ⁊ ꝑ totũ vas diffundit̃ aqua: oportebit duo corpora eẽ in eodẽ. ¶ Notãdũ ãt ꝙ si vas plenũ cinere tm̃ capit de aqua quãtũ: si nõ eẽnt cineres: forte hoc iõ ꝯtigit: q: ĩtra cineres sunt aliq̃ ptes aeree q̃ per appositionẽ aq̃ euaporãt. rursus cinis iste ꝑ appositionẽ aque inspissat̃ ⁊ occupat minorẽ locũ. ¶ Amplius q: cinis est adustus ⁊ siccus aliquã corruptionẽ facit in aq̃ ⁊ aliq̃s ptes aq̃ facit euaporare. Nũquã aũt suꝫ expertus ꝙ vas tantũ capiat de aq̃ plenũ cinere quãtũ sine cineribꝰ: tñ si ita ẽ: forte hoc erit ꝑꝑ dictas causas. ¶ Declarare autẽ quõ q̃libet pars aucti ẽ aucta ⁊ quõ fit augmẽtũ in de gñatione diffusius diximꝰ: ad p̃sens aũt i tãtũ dcm̃ sit. ꝙ si eẽnt i corpore vacuitates in actu: ⁊ pori in actu: ⁊ nõ fieret augmẽtum aliter: nisi q: illi pori replerent̃: seq̃ret̃ ꝙ nũq̃ augmentaret̃ corpꝰ vt occuparet maiorẽ locũ: sicut si eẽnt foramina in pariete: ⁊ solũ illa foramina replerent̃ nõ propter h̃ cresceret paries. ¶ Ultimo epylogat circa ꝺterminata ⁊ dicit ꝙ manifestũ ẽ ꝙ facile fit soluere rõnes ex q̃bus ꝺmõstrãt vacuũ eẽ.

Lectio. XII.

Quoniam aũt non est vacuuꝫ sic diuisum: sicut q̃dam dicunt: dicemus iteruꝫ. Si. n. vniuscuiusqꝫ loci mutatio aliqua simpliciũ corporuꝫ nã est: vt ignis q̃dẽ sursum: terre aũt deorsum ⁊ ad mediuꝫ: manifestũ est ꝙ nõ vacuũ erit cã loci mutationis. Cuius igit̃ cã erit vacuũ. vr̃ aũt cã eẽ motus ſm locũ. Huiusmodi ãt cã non est.

¶ Postq̃ phs ĩprobauit opiões phoꝝ ꝺ vacuo quãtum ad id qḋ ĩportat̃ noĩe vacui ⁊ soluit rõnes eoꝝ per q̃s ꝓbauerãt vacuum eẽ. in pte ista adducit rõnes ꝓbãtes ꝙ impossibile sit eẽ vacuũ. vacuum. n. ẽ ꝺ genere nõ entiũ. Non entia aũt ſm ꝙ hꝫ nõ hñt q̃d rei: sꝫ q̃d noĩs. dupliciter ergo circa talia q̃s põt errare. ꝑmo quãtũ ad significationẽ noĩs: q: ignorat q̃d ĩportat̃ ꝑ nomẽ illius non entis. scḋo errare p̃t si ponat tale nõ ens eẽ. vtroq̃. n. modo errauerũt antiq̃ phi. errauerunt. n. q: ꝑfecte nõ capiebãt q̃d ĩportat̃ noĩe vacui vt supra ostẽdebat̃. errauerũt ẽt: q: posuerũt vacuũ eẽ. tota. n. seq̃ẽs pars ordinat̃ ad hoc remouẽdũ. s. ꝙ nõ sit vacuũ. De vacuo vt supra dicebat̃ fuit triplex modus dicẽdi: q: q̃dã posuerunt vacuũ i corporibꝰ. q̃dam vero posuerũt ipm̃ sepatum a corporibꝰ ⁊ hi diuisi fuerũt: q: q̃dam dixerunt hꝫ vacuũ eẽ in spera actiuoꝝ ⁊ passiuoꝝ: q̃dam vero posuerũt ipm̃ eẽ ĩfinitũ spatiũ extra celũ. Scḋs ergo ⁊ tertius modus dicẽdi valde ꝯueniunt. vterq̃. n. ponit vacuũ eẽ aliqd separatuꝫ a corporibꝰ. phs ḡ in ĩquirẽdo an sit vacuũ ꝓbat ꝙ ĩpossibile sit vacuũ eẽ. Circa qḋ duo facit: q: primo ostẽdit ꝙ non põt eẽ vacuũ a corporibus separatũ. scḋo ꝙ non põt eẽ vacuũ corporibꝰ inbibitũ. scḋa ibi. (Sunt ãt q̃dam q per raꝝ.) Circa primũ duo facit: q: ꝑmo ostendit ꝙ non possit eẽ vacuum ex pte ipsiꝰ motꝰ. scḋo ꝓbat ꝙ nõ sit vacuum si ꝑ se ꝯsideret̃ vacuũ ibi. (A ꝑ se ãt ꝯsiderãtibꝰ.) Circa ꝑmũ duo facit: q: ꝑmo ostẽdit ꝙ non sit vacuũ ex parte g̃etis ⁊ motus. scḋo probat h̃ idẽ ex parte velocitatis ⁊ tarditatis i motu ibi. (Amplius aũt ⁊ ex his.) Prima ps põt diuidi i partes. 9. secũdũ ꝙ ex pte g̃etis ⁊ motus quasi. 9. rõnes adducit ad ꝓbãdũ ꝙ nõ sit dare vacuũ. scḋa rõ ibi. (Amplꝰ si ẽ aliqḋ) Tertia ibi. (Eadẽ autem ratio.) Quarta ibi. (Et quõ iaꝫ inerit.) quinta ibi. (Accidit aũt dñtibꝰ.) Sexta ibi. (Dictũ q̃m oĩs.) Septima aũt ibi. (Amplius ãt nũc q̃dẽ.) Octaua ibi. (Amplius nullus habebit.) Nona ibi. (Amplꝰ ãt nunc.) Dicit ergo ꝙ q̃m nõ ẽ vacuũ sic diuisuꝫ: sicut q̃dã dicũt dicemus iteꝝ. Nã si ẽ nã. i. nãlis aliq̃ mutatio loci vniuscuiusq̃ simpliciũ corpoꝝ: vt ignis q̃dẽ nãlr̃ ẽ motꝰ sursum: terre vero deorsum ⁊ ad mediũ: manifestuꝫ ẽ ꝙ vacuum nõ erit cã loci mutatiõis: cũ nullã nãm dicat. si ergo nõ ẽ cã loci mutationis. cuiꝰ igit̃ motus cã erit vacuũ vr̃ aũt cã eẽ motus ſm locuꝫ. hꝫ autẽ motꝰ: vt dcm̃ ẽ: nõ est cã. ḡ ⁊ ꝑ ꝯseq̃ẽs non erit causa alicuius alterꝰ motꝰ.

Dubitaret forte aliq̃s: q: questio si est. vr̃ p̃cedere q̃stionẽ q̃d est. vt potest haberi secundo posterioꝝ. tenuit ḡ phs retrogradũ ordinẽ: cum primo inq̃siuerit q̃d ẽ vacuũ q̃ si ẽ vacuuꝫ. ¶ Dõꝫ ꝙ vt supra dicebat̃ ꝺ quo q̃d ẽ possumus loqui duplr̃: q: est ꝙ quid rei ⁊ ꝙ q̃d ẽ noĩs. Cũ ergo dr̃ ꝙ q̃stio si est. p̃cedit q̃stionẽ q̃d ẽ. si intelligatur ꝺ q̃d noĩs falsuꝫ est. impossibile est. n. ĩuestigare ꝺ aliquo si ẽ: ignorato q̃d ĩportet̃ noĩe eius. Nũq̃. n. possemus ĩuestigare an sit vacuũ: si ignoretur q̃d ĩportetur noĩe vacui. in oĩ ḡ inq̃sitiõe incipiẽduꝫ ad q̃d est: qḋ dr̃ ꝑ nomẽ. questio ḡ si ẽ. nõ p̃cedit questionẽ q̃d noĩs: lꝫ possit p̃cedere q̃d rei: q: ḡ supra ꝺterminatũ ẽ ꝺ vacuo quãtũ ad illud qḋ significat̃ per nomen: merito ps illa que ꝺterminat quid nominis: p̃cedit hanc partem vbi inquiritur si est vacuum. Dubiũ

Alterius dubitaret forte aliq̃s cũ supiꝰ ostẽsũ sit ꝙ nõ ẽ necessariũ vacuũ ꝑꝑ motũ quõ differt rõ hic adducta a rõnibꝰ illis. ¶ Dõm ꝙ vacuũ req̃ri ad motũ p̃t ĩtelligi duplr̃. ꝑ ꝙ vacuũ sit q̃si de ratione motus: vt ꝙ non possit fieri motus: nisi sit vacuũ: in quo recipiat̃ mobile. scḋo põt poni vacuũ ꝑꝑ motuꝫ: vt ꝙ vacuũ sit q̃si finis motus: vt si ponamꝰ vacuũ hr̃e q̃dã virtutẽ saluatiuã: vel quãdã ꝯueniẽtiã cũ corpe mobili ꝑꝑ qḋ corpꝰ mobile mouet̃ ad vacuum tãq̃ ad finẽ: vt tãq̃ ad illḋ qḋ ẽ sibi ꝯueniẽs: ⁊ i q̃ nãlr̃ saluari dꝫ: i ꝑmis rõnibꝰ magis ostẽdit̃ vacuũ nõ req̃ri ad motũ ꝙ sit aliqd ꝺ rõne eiꝰ: q: toto orbe exñte pleno: p̃t i ptibꝰ vniuersi fieri motꝰ alteratiõis: ⁊ ẽt fieri motꝰ localis vt supra dicebat̃: q: ptes vniuersi cedũt ⁊ subingrediunt̃ sibi adiuicẽ. Sed in hac ratione magis ostenditur ꝙ vacuum nõ requiritur ad motũ tãq̃ finis: q: vacuum cuꝫ corporibus naturalibus ſm ꝙ huiusmodi sunt: nullaꝫ ꝯueniẽtiã hꝫ. Non. n. in vacuo est assignare sursuꝫ: vt ponamus ipsũ ꝯuenire cũ leuibꝰ nec in eo est assignare deorsuꝫ vt pona- Dubiũ

mus ipʒ ꝯuenire cum grauib⁹. Hẽ est ergo qḋ Cōmētator ait. d. ꝙ in pmis sermonib⁹ declarauit: ꝙ vacuū nō est
Cõ.64. cā formalis motus. in hoc aūt sermōe d̄clarauit ꝙ nō ē cā finalis eius. appellat āt Cōmētator formalez cām oē illud qḋ ē de rōne alicui⁹: ſm queʒ modū vacuū esset cā formalis motus: si eēt de rōne motus ꝙ fieret i vacuo: verū qꝛ hẽ dr̄ia forte nō posset adaptari ad omnes rōnes hic positas. iō possumus dicere ꝙ supi⁹ ostēdit nō eē necessariū vacuū pp motū: vt solueret rōnes phoꝝ probātium vacuū eē. hic aūt ostēdit hoc: vt pbet ꝙ nō ē possibile ipm eē. signāter ergo phs ait ꝙ eē vacuum separatū dicem⁹ iteꝝ. ostensum. n. hẽ fuerat prius: ꝙ non est ponere vacuum propter motū: sed aliter ē ostēsum hoc ibi q̄ꝫ hic. vt pʒ per habita. ¶ Deinde cuʒ dicit.

¶ Amplius si vacuū est aliqd velut locus priuatus corpore cū sit vacuū quo mouebit̄ positum in ipso corpus: Non. n. iam in omne.

¶ Ponit scḋaʒ rōnē dicēs. ꝙ si vacuum ē aliqḋ spatiū: vt si est locus ꝙ ē spatiū priuatū corpe: cū vacuum sic sit: vt dcm̄ ē corp⁹ positū i ipso vacuo quo mouebit̄: q. d. nusq̄ꝫ. nec. n. iā mouebit̄ in omne. i. i oēm partē. ē ḡ vis rōnis. ꝙ si corpus poneret̄ i vacuo: qꝛ vacuū nō magis i vna parte ꝯuenit cū illo corpe q̄ꝫ i alia: corpus ibi positū vel moueret̄ in oēm partē vel i nullā. Sed nō ē dr̄e ꝙ i oēm. ergo in nullā. nō igitur ē ponēdum vacuū: vt sit mot⁹. imo si eēt vacuum nō eēt motus. ¶ Deīde cū dicit.

¶ Eadem autē rō ⁊ ad locū esse aliquid opinātes separatū: i quē fertur qḋ fert̄. Quo. n. mouebitur positū: aut manebit ⁊ sursum ⁊ deorsuʒ: ⁊ de vacuo ꝯuenit eadē ratio merito. Vacuum. n. locum faciūt cum dicentes.

¶ Adducit tertiā rōnē. d. ꝙ eadē rō pōt fieri ⁊ ad opinantes. i. ꝯtra opinātes vacuū eē locū: ⁊ eē aliqd separatū: in quē locū fert̄ qḋ fert̄. Nā positū corpus quo mouebitur ad vacuū: ⁊ quo manebit dorsum: aut sursuʒ: ꝯuenit. n. eadem rō merito de vacuo. vacuū. n. ē merito eiusdē rōnis in qualibet sui pte. dicētes. n. vacuū esse locū sup. dicunt locū eē eiusdē rōnis i q̄libʒ ei⁹ pte. q̊ posito tollit̄ mot⁹.

Dub.p° **Dubitaret** forte aliqs. vnde seqtur ꝙ si esset loc⁹ eiusdē rōnis i qualibet sui pte: ꝙ nō eēt motus. ¶ Dōm ꝙ sicut loquēdū ē de forma quantū ad motū p quē acqritur forma: sic loquēdū ē d̄ loco q̄ꝫtū ad motū per quē acqritur locus. videm⁹. n. ꝙ nihil mouetur ad formaʒ quā hʒ: qꝛ habitib⁹ presentibus in materia cessat motus. nisi ergo eēt dr̄ia formaꝝ: nō eēt motus ad formā. ḡ nisi eēt dr̄ia locoꝝ: nō eēt mot⁹ ad locū. Cū ergo i vacuo nō sit dr̄ia: sʒ sit totū eiusdē rōnis: q ponit vacuū eē locū tollit motum. ¶ Nōndū aūt has tres rōnes sic differre. nā vacuū pp motū dupliciter p̄t poni. p̊ vt dicat̄ vacuū esse spatiū mediū i quo fiat motus. scḋo vt dicat̄ vacuū eē terminū ⁊ finē ad quē terminet̄ motus. scḋa rō ostēdit ꝙ q ponit vacuū tollit motū si dicat̄ vacuʒ eē mediū p qḋ fiat motus. Nā cū vacuū eq̄liter se habeat in oī pte: si fieret motus i vacuo: vl' fieret in oēm ptē vel i nullā. p̊ma aūt ⁊ tertia rō magis arguūt ꝙ ponētes vacuū tollāt motuʒ: si ponat̄ vacuum eē ad qḋ terminat̄ motus: differēter tn̄: qꝛ p̊ma rō hoc arguit: qꝛ vacuū nō pōt hr̄e ꝯueniētiam cū oīb⁹ mobilibus: sed hẽ tertia ratio ostendit: qꝛ i vacuo non est assignare differentiam locorum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et quo iā inerit aut in loco aut in vacuo. Nō. n. accidit cum totū positum sit sicut in separato loco ⁊ sufferēte corpore. Pars. n. nisi seorsum ponat̄ nō erit in loco: sed in toto. Amplius aūt si nō est locus: vacuū non erit.

¶ Ponit quartā rōnē q̄ talis est: si vacuū eēt aliqd: vel si vacuū reqreret̄ pp motū: hẽ nō eēt: nisi qꝛ vacuū hr̄et rōnē loci. Sʒ ipossibile ē ꝙ vacuū sit locus. ḡ ipossibile est ꝙ vacuū sit: vel ꝙ necesse sit eē vacuū pp motū. pbat āt ꝙ vacuū nō possit eē loc⁹. d. ꝙ si vacuū ponat̄ eē loc⁹: quo inerit aliqd aliud i aliquo aut i loco aut i vacuo ꝙ ponatur eē loc⁹. nō. n. accidit cū totum positū sit supra eē i vacuo ꝙ sit i eo: sicut in loco sepato: ⁊ sicut in corpe: nisi ps ponat̄ seorsuʒ a toto nō erit i loco: sʒ i toto qḋ sup. in vacuo saluare nō possum⁹. est ḡ vis rōnis. ꝙ si vacuū eēt locus saluarem⁹ i eo ꝯditiones loci. est āt ꝯditio loci ꝙ ps nō sit p se i loco: sʒ i toto: qḋ si i vacuo saluari nō pōt: qꝛ vt supra dicebat̄: si locus eēt spatiū vacuū sequeret̄ ꝙ ptes eēnt eque p se i loco: sicut ⁊ totū. Nō ergo vacuū pōt esse locus: ⁊ si nō ē locus sequit̄ ꝙ non sit. iō subdit ꝙ amplius si vacuū nō ē loc⁹ seqtur ꝙ vacuū nō erit. ¶ Nōndū aūt ꝙ ait corpus nō posse eē i vacuo: sicut in loco sepato ⁊ in corpe sufferēte: qꝛ ſm phm locus est aliqd sepatū a locato: ⁊ aliqd extra ipm: ⁊ hꝰ locus ē i corpe sufferēte. i. in corpore sustinēte ⁊ ꝯtinēte locatū: sʒ si locus poneret̄ eē vacuū. tūc locus nō eēt aliqd extra locatū. Sʒ dimensiones loci penetrarēt dimēsiōes locati: ⁊ coaptarēt se hꝰ dimēsiōes dimēsionib⁹ partiū: sicut dimēsionib⁹ totius: pp qḋ ita esset in loco ps p se sicut ⁊ totū: qḋ est contra ꝯditionē loci. Non ergo vacuū pōt eē locus: ⁊ per ꝯsequēs nec pōt esse. essentiale. n. esset vacuo ꝙ si esset: esset locus: vt Cōmentator ait. ¶ Deinde cum dicit. Cõ.65.

¶ Accidit aūt dicentibus esse vacuuʒ tāq̄ꝫ necessariū: si qdem erit motus: ꝯtrariū magis eē: si aliqs intēdat non ꝯtingere moueri nihil: si sit vacuū. Sic. n. ppter simile dicētes terrā qesce re: sic ⁊ in vacuo necesse est quiescere. Nō. n. quo magis ⁊ minus mouebit̄: secūdum. n. ꝙ vacuum est: nō habet differentiam. T.c.66.

¶ Ponit quintā rōnē dicēs. ꝙ dn̄tib⁹ esse vacuū tāquaʒ aliqd necessariū: si qdē erit motus accidit magis ꝯtrium eius qḋ dn̄t: si aliqs intēdat nō ꝯtingere moueri nihil si sit vacuū. sicut pʒ. pp simile. sunt. n. qdam dicētes terraʒ quiescere i medio: ꝙ nō magis trahit̄ ab vna pte celi q̄ꝫ ab alia: sic ⁊ i vacuo necesse est. Nō. n. est ibi dare quo aliquid magis ⁊ minus mouebit̄. vacuū. n. nō magis p̄t trahere ſm vnā ptem q̄ꝫ ſm aliā: qꝛ hʒ ꝙ vacuū ē nō hʒ differentiā. corpus ergo positū in vacuo in nullā partē mouebitur: qꝛ in nullam partem trahetur.

Dubitaret forte aliquis. vtrum sit tractus a vacuo. vr̄ ꝙ sic: qꝛ vt cōiter ponit̄ tract⁹ aliquādo est a vacuo: aliqñ a calido: aliquādo a tota specie. ¶ In ꝯtrariū est: qꝛ ꝙ nullā nām hʒ vim attractiuā habere nō potest. ¶ Dōm ꝙ tractus a vacuo dupliciter potest intelligi. primo ꝙ vacuum dicat aliquā naturam positiue: a qua per se fiat attractio: ⁊ sic imaginari tractū a vacuo est omnino fantasticum. Hẽ ergo mō probat phs ꝙ omne positum in vacuo contingit quiescere: quia cuʒ vacuum non habeat positiue aliquā vim attrahendi: qcquid ponetur in vacuo: nusquā mouebitur: quia non magis trahetur ad vnam partem q̄ꝫ ad aliam: sicut per simile secundum quosdam terra in medio manebat immobilis: quia cum equaliter distaret a partibus circūferentie celi non magis trahebatur ad vnam partē q̄ꝫ ad aliā. Dub.p°

Alio modo pōt intelligi tractus a vacuo.i.tractus:vt nō sit vacuū ꝛ sic fit tractus a vacuo:qꝛ.n.nā non patit vacuū sic multotiēs fit tractus ne ꝯtigat vacuū:vt pꝫ ī vētosa in qua si ponat stupa accēsa ignis ille rarefac aerē contētum i vētosa.Si ḡ vētosa ponat sup carnē:qꝛ ignis ille extinguitur:ꝛ aer ille ifrigidat ꝛ occupat mīorē locū:ideo ne sit vacuū fit attractio carnis.forte tñ in ventosa vbi ponit stupa accēsa concurrit vterqꝫ attractus a calido ꝛ a vacuo;multotiēs tñ fit tract⁹ a solo vacuo:vt pꝫ in fistulis tortuosis:quas qdaꝫ serpētes appellāt: que posite in dolio vini q̄si totum dolium euacuant:qȯ ideo contingit:qꝛ cuꝫ ille fistule sint tortuose:si desisteret fluxus in medio remaneret vacuum.

Dub.2ª **Ulterius** forte dubitaret aliqs cum attrahere sit aliqs effectus positiuus:ꝛ effectui positiuo oporteat dare cām positiuā:que est illa cā positiua:que trahit vt non sit vacuū.¶ Dōm ꝙ hꝫ cām non possumus ponere aliqȯ corpus mixtum:qꝛ ī puro elemento vbi nullū eēt corpus mixtū posset ꝯtigere talis tractus:rursus hꝫ cāꝫ non possumus ponere aliqȯ elemētoꝝ:qꝛ talē tractū ꝯtigit fieri in oēm ptēꝫ:ꝛ ad omneꝫ dr̄iaꝫ positiōis:nullū aūt elementoꝝ ꝫ se ꝯtigit hr̄e taleꝫ motū:

Que sit virt⁹ p/hibens vacuū est ḡ talis tractus a virtute celesti.sic.n. imaginari ōbemus ꝙ tota spera actiuoꝝ ꝛ passiuoꝝ ex virtute celesti ꝯnexionē habꝫ:ꝛ qꝛ eius cui⁹ est ꝯnectere est attrahere:ne ꝯtigat ibi aliquid eē diuisum:iō celestis virtus:cuius est cōnectere hec oīa:trahit:ne ista fiāt diuisa:ꝛ ne cōtingat hoc eē vacuū.sicut.n.adamas:qꝛ hꝫ sibi vnire ferrū.iō ex q̄cūqꝫ pte ponat ferrum attrahit ab adamante:sic qꝛ celū hꝫ vnire singulas ptes vniuersi:in quacūqꝫ parte ꝯtigeret diuisio ꝛ vacuitas fit v̄tute celesti attractio in illam partē ne hoc ꝯtigat ¶ Nōndū aūt falsaꝫ eē sentētiā dicētiū q̄escere ī medio:qꝛ equal'r trahit ab oī pte celi.qꝛ tunc terra nō q̄esceret nāl'r ibi:sed violenter.hec ergo rō ꝙ corpus positū in vacuo ibi q̄esceret:vel ē ꝯtra sic opinātes:vel est pticularis:vt ꝯtra ponētes motū fieri ī vacuo pp talē attractionem.¶ Deinde cū dicit.

T.c.67 ¶ **Deinde qm̄ oīs motus aut violētus aut ꝫm nām est. Necesse est aūt:si quidem si violētus sit:ꝛ eū qui ꝫm naturam. Violentus qdeꝫ.n. est extra nām:qui autem extra nām posterior est eo:qui est ꝫm nām. Quare si non secundū naturam est vnicuiqꝫ physicorum corporum motus:neqꝫ aliorum erit motuū neqꝫ vnus.**

¶ Ponit sextā rōnē.Circa qȯ duo facit:qꝛ p̄mo supponit motum nālē eē priorē violēto:ꝛ ꝙ si nō est nālis non est violētus;iō ex hac suppositione supposita arguit itētum ibi.(At vero motus.)Dicit ergo.ꝙ deīde supponēduꝫ ē ꝙ oīs motus aut ē violētus:aut ꝫm nām.ꝛ ꝙ necesse ē:si q̄dem si motus ē violētus: eē ꝛ eum q̄ ē ꝫm nām:nā violētus ē motus q̄ ē extra nām;ꝛ est posterior eo motu:q̄ ē ꝫm nām;ꝛ qꝛ si nō ē prius nō ē posterius.q̄re si vnicuiqꝫ physicoꝝ corpoꝝ nō ē motus:q̄ ē ꝫm nām:neqꝫ erit vn⁹ aliorum motuum.oēs.n.alij motus videntur p̄supponere motum nālē:cui ḡ non cōpetit motus naturalis ei nō competit alius motus.¶ Deinde cū dicit.

¶ **At vero motus nā quō erit in vacuo:cū nec vna sit differentia ꝫm vacuū ꝛ infinitū. Scdꝫ quidē.n.ꝙ infinitū est:nihil erit sursuꝫ:neqꝫ deorsum:neqꝫ mediū. Scdm aūt ꝙ vacuū est nihil differens sursuꝫ a deorsuꝫ. Sicut.n.nulli⁹ neqꝫ vna est differētia:sicut ꝛ nō entis.vacuū aūt cū non sit aliqd:priuatio videt esse. Nā aūt loci mutatio differēs est. Quare erūt que sunt natura differētia.si igit nō est nā:nusq̄ ꝛ nulla loci mutatio aut si hoc est:nō est vacuum.**

¶ Ex his q̄ dixerat arguit itētum.d.at vero quō erit motus natura.i.nālis ī vacuo:cū neqꝫ sit vna dr̄ia ꝫ vacuū ꝛ ꝫm ifinitū.ꝫm qdē.n.ꝙ ē ifinitū nihil erit sursuꝫ:neqꝫ deorsuꝫ:neqꝫ mediū:ꝫ aūt ꝙ ē vacuū nō est ī eo differēs sursuꝫ a deorsum:qꝛ sicut nulli⁹ ē nulla dr̄ia:sic ꝛ non entis nō ē aliqua dr̄ia.vacuū aūt cuꝫ nō sit aliqd:ꝛ qꝛ vr̄ eē priuatio nō habebit ī se aliquā dr̄iaꝫ.loci aūt mutatio ē differēs nā.i.nāliter ꝫ suprius ꝛ iferius.q̄re erūt dr̄ia q̄ sunt nā:est ḡ vis rōnis.ꝙ ī his que fiūt nā:ꝛ ī mutationibus nālibus ē assignare dr̄ias ꝫ diuersas spēs motus. I vacuo nō ē assignare hꝫ dr̄iam.ergo ibi nō ē ponere motus nāles.ꝛ p ꝯn̄s nec alios motus.iō subdit:si igit nō ē nā.i.si non est motus nālis nusq̄ erit alia loci mutatio:aut si h̄ est.i.si est motus naturalis seqtur ꝙ nō ē vacuū.

Dubitaret forte aliqs quō vacuū vt vacuū ꝛ ifinitū:ꝛ quō vt ē ifinitū nō ē ibi assignare neqꝫ sursuꝫ:neqꝫ deorsuꝫ:neqꝫ mediū:ꝛ vt ē vacuū sursū ibi n̄ differt a deorsuꝫ. Dub.3ª ¶ Dōꝫ ꝙ ponere vacuū nihil ē aliō q̄ ponere quoddā corp⁹ mathematicū: vel ponere quasdā dimēsiōes sepatas q̄ sint actu p̄uate ab oīb⁹ qualitatibus sensibilib⁹.hꝫ aūt dimēsiones dupl'r ꝯsiderari possunt:vel vt dimēsiones sunt:vel vt sunt p̄uate q̄litatibus sensibilibus:si cōsiderētur vt p̄uate sunt sic dicuntur ifinite.i.ideterminate:qꝛ nō d̄terminant p aliq̄s q̄litates sensibiles.rō.n.ifiniti ī q̄dā p̄uatiōe ꝯsistit:ꝛ ifinitū qd ideterminatū noiat:cū ḡ sursuꝫ deorsuꝫ ꝛ mediuꝫ:vt dicūt qd nāle:dicāt aliqd ꝯiūctū d̄bitis q̄litatib⁹ ꝛ d̄bitis passiōib⁹:qꝛ a talib⁹ non abstrahit nālis:vacuū:vt dicit qd ifinitū:ꝛ qd p̄uatū talib⁹:ī eo nāles dr̄ie locales signari nō possūt:ꝛ rursus qꝛ vacuū:vt vacuū est:ꝛ vt nominat ipsas dimensiones:lꝫ ibi possemus signare diuersas extremitates:qꝛ nō eēt alteri⁹ nāe:nec eēt nāliter alterius rōnis ī vna extremitate q̄ ī alia:sursuꝫ a deorsum differre nō posset:pp qȯ si nō eēt ibi assignar̄ tales dr̄ias locales:ibi naturalis motus esse non posset:ḡ tales differentias presupponit.¶ Deide cū dicit.

¶ **Amplius nunc quidē proiecta mouent̄ p̄iectore nō tangēte:aut pp antiperistasim: sicut qdaꝫ dicūt:aut ex eo qȯ pellit pulsus aer velociore motu q̄ latio pulsi:ꝫ quā fertur in proprium locū. In vacuo autem nihil hoꝝ ꝯtigit esse:neqꝫ erit ferri:sed aut sicut qȯ vehitur.** T.c.68

¶ Ponit septimā rōnē.d.ꝙ ampli⁹ nūc qdē p̄iecta mouent̄ p̄iectiuo nō tāgēte ea:qȯ qdē ꝯtigit:aut pp antiperistasim.i.pp repcussionē:vel pp ꝯtra pulsionē:sicut qdaꝫ dicūt:aut h̄ ꝯtigit ex eo ꝙ aer pellit corp⁹ mobile:sic corpus pulsuꝫ:ḡ aer ē pulsus velociori motu q̄ sit latio corporis pulsi:ꝫm quā fertur in propriū locum.in vacuo aūt nihil horum ꝯtingit esse:quare neqꝫ erit.i.nō ꝯtiget ferri sic aliqd in vacuo.Sed aut si est ibi latio erit: sicut qȯ vehitur.i.sicut qȯ portat̄.¶ Nōndū aūt ꝙ quō aer pellit corpus proiectum in ipso est duplex modus dicendi: De motu proiectorum
vnus est ꝙ sicut lapide proiecto in aq̄ fiūt ibi qdam circuli;ita cum sit impulsus in aere fiunt ibi quidaꝫ circuli:qui īpellūt corp⁹ p̄iectū:ꝛ h̄ appellat ph̄s moueri per antiperistasim.i.p ꝯpulsionē: qꝛ illi circuli ꝯtrapellūt p̄iectū cōp⁹.Alio mō dr̄ ꝙ iō corp⁹ p̄iectū ab aere pellit̄:qꝛ aer īpulsus mouet̄ velociori motu q̄ sit motus corpis

piecti.iō nō pmittit illud cadere: ꝛ non pmittēdo ipz cadere: pellit ipm: videmus.n. ꝙ si in circulo ponat̄ lapis: ꝛ proyciat̄ circulus ī altū: ita ꝙ fortiter vertat̄: lapis simul vertet̄ cū circulo: ꝛ semꝑ stabit ī eadē pte circuli: qḋ ideo ꝯtigit: qꝛ motus circuli ē velocior q̄ꝫ sit motus lapidis deorsuz. iō ille motus īpedit motū lapidis: vt nō pmittat ipm descēdere: sed facit ipm moueri fm motum ipsius circuli. Sic ēt si qs scutellā plenā aqua repēte verteret: ita ꝙ versio scutelle eēt velocior q̄ꝫ descēsus aque deorsuz: ꝑ hꝰ versionē aq̄ a scutella nō caderet. Quia ergo aer est mobilis: ꝛ pulsus mouet̄ velociori motu q̄ꝫ sit motus corꝑis piecti in ꝓpriū locū. iō q̄ꝫdiu motus aeris est ita velox nō pmittit corpus piectum cadere: sꝫ pellit ipm. quocūqꝫ ergo mō ponat̄ corpus proiectū ferri ꝑ pulsionē medij ponētes vacuū talē motū saluare non poterunt. poterit forte lapis in vacuo vehi vel portari cū manu: sꝫ statim cū exibit a manu cader. Cū ḡ h̄ sit ꝯtra sensum: qꝛ ad sensuz videmus piecta moueri piectiuo non tāgēte: ꝯtra sensuz ē ponere vacuū. ¶ Deinde cū dicit.

t.69 ¶ Amplius nullus habebit dicere ꝑꝑ quid qḋ mouetur stabit alicubi. Quid.n. magis hic q̄ꝫ ibi: Quare aut quiescet: aut in infinituz necesse est ferri: nisi aliquid impedierit maius.

¶ Ponit octauā rōnē. d. amplꝰ si ponat̄ vacuū nullus habebit dīc ꝑꝑ qd. i. nullꝰ poterit dīc rōnē ꝑꝑ qd mouetur qḋ mouet̄: aut ꝑꝑ qd aliqd stabit. i. qescet alicubi. qd.n. i. ꝑꝑ qd magis mouebit̄ aut qescet hic q̄ꝫ ibi: q.d. nō est assignat̄ cāz. q̄re aut qescet vbiqꝫ cōpꝰ positū ī vacuo: aut in īfinituz necesse ferri nisi aliqd īpedierit maiꝰ. ¶ Notādū āt ꝙ qꝛ vacuū nullā hꝫ dr̄iaz ī suis ptibꝰ. iō corpus positū ī eo si qescet ī vna pte qescet ī q̄libet: ꝛ si mouetur ad vnā ptē mouebit̄ ad quālibet. vel ḡ sꝑ qescet vel semper mouebit̄: nō ḡ vacuo posito poterimꝰ saluar̄ ī corporibus nālibꝰ motū ꝛ q̄etē nālē: sꝫ vel saluabimꝰ ibi motuz tm̄ vel q̄etez tm̄. ¶ Nōndū ēt ꝙ ait nisi aliqd impedierit: qꝛ q̄ꝫtūcūqꝫ corpus dr̄ eē natū semꝑ ferri vel moueri. si occurreret ei aliqḋ impedimētum qḋ esset maius eo vel fortius ꝯsisteret motꝰ eius. ¶ Deinde cū dic̄.

t.70 ¶ Amplius aūt nūc quidem in vacuū ob id qḋ cedit ferri videtur. In vacuo aūt vbiqꝫ similiter est hꝰ. Quare vbiqꝫ fertur.

¶ Ponit nonā ꝛ vltimā rōnē. d. ꝙ amplius aūt nūc qdez fm opinionē ponētiū vacuū corpꝰ mobile vr̄ ferri. i. moueri in vacuo ob id ꝙ cedit vacuo: sꝫ ī vacuo silr̄ ē hꝰ. i. ī vacuū cedit silr̄ vbiqꝫ. q̄re corpus positū ī vacuo vbiqꝫ fertur. mouebit̄ ergo simul ꝛ semel diuersis motibus: qḋ est inconueniens.

Lectio. XIII.

t.71 Amplius aūt ꝛ ex his manifestū ē qḋ dicitur. Videmus.n. idez ꝛ graue ꝛ leue corpus velocius ferri ꝓpter duas causas. Aut ī differēdo ꝑ quid: vt per aquam: aut ꝑ terraz: aut per aerez: aut in differendo qḋ fertur: si alia sunt eadem ꝑꝑ excellentiā grauitatis aut leuitatis. Hoc igitur ꝑ qḋ fertur causa est: qꝛ impedit maxime quidē qḋ ꝯtra fert̄: postea aūt ꝛ manens. Magis āt qḋ nō facile diuidit̄. Huiusmodi āt grossiꝰ est.

¶ Postq̄ꝫ phs iprobauit vacuū ex parte motus. in parte ista iprobat ipm ex pte velocitatis ꝛ tarditatis in motu. Circa qḋ duo facit: qꝛ p̊mo pmittit q̄dam necessaria ad ꝓpositū. scḋo exeqtur ḋ ītēto ibi. (Id igr̄ ī quo ē.) Dicit ergo. ꝙ amplius ex his. i. ex dicēdis māifestū ē quod dr̄. vz. ꝙ non ē dare vacuū. videmꝰ.n. i dē corpus graue ꝛ leue velociꝰ ferri ꝑꝑ duas causas: aut ī ferēdo ꝑ medium per qḋ fertur: vt qꝛ fertur ꝑ aquā: aut ꝑ terrā: aut ꝑ aerē: aut pōt eē cā ī ferēdo id qḋ fertur. i. ꝑ dr̄iam mobilis: qꝛ si alia sint eadē. i. si mediū sit equale: ꝑꝑ excellētiaz grauitatis aut leuitatis ipsiꝰ mobilis: pōt eē differētia ī motu. Addit aūt qūo mediū diuersimode hꝫ īpedire. d. ꝙ h̄ qdem per qḋ fertur. i. mediū. causa ē qꝛ maxīe qdē impedit qḋ contra fertur: postea aūt īpedit si est manēs. lapis.n. si descēdat per aerē q̄ꝫtūcūqꝫ aer maneat vel non moueat̄: īpedit tm̄ motū lapidis. Sed si aer ferat̄ cōtra īclinationē lapidis magis īpediret motū eius. subdit aūt ꝙ etiā magis īpedit motū mobilis mediū qḋ nō facile diuiditur. hꝰ aūt est mediū grossius. ¶ Notādū āt ꝙ phs ex his oībus v̄bis hr̄e vult ꝙ motus: aliquādo ē velox: aliquādo est tardus: ꝛ h̄ vel ē dr̄ia medij vel ē dr̄ia mobilis. Sꝫ si eēt dare vacuū: nullus eēt motꝰ velox: neqꝫ tardus. ḡ impossibile ē vacuū eē. ¶ Notandum ēt antiquos phos posuisse vacuū ꝑꝑ motū: qꝛ ḡ motus circularis non reqrit spatiū: sꝫ solū motus rectus vr̄ eē ille motus ꝑ quē antiq ponebāt vacuuz. iō phs spāliter iprobat vacuum ex parte grauium ꝛ leuium: que mouentur motu recto. ¶ Deīde cum dicit.

¶ Id igitur in quo est. a. mouebit̄ per. b. quod aūt in quo. c. tēpus per ipm aūt. d. cum sit subtilius: sed equalis longitudo est ipsius. b. que est ipsius. d. fm analogiam īpedientis corporis. Sit eni. b. qdem aqua. d. vero aer. Quāto igitur subtilius aer aqua ꝛ incorporalius: tanto citius. a. per. d. mouebit̄ q̄ꝫ per. b. Habꝫ igit̄ eandem rōnem: fm quā quidem distat aer ab aqua: velocitas ad velocitatē. Quare si dupliciter subtile est: in duplici tp̄e quod est ipm. b. transibit q̄ꝫ. d. Et erit in quo ē. c. tēpus duplex eo in quo est. e. Et semꝑ iam quātūcunqꝫ sit incorporalius ꝛ minus impeditiuū: ꝛ bene diuisibilius per qḋ fertur: citius mouebit̄. Vacuum aūt nullam habet rōnem qua excellatur sub pleno: sicut neqꝫ nihil ad numerum.

¶ Ostēso qūo oꝫ eē velocitatē ꝛ tarditatē ī motu: aut ex pte medij: aut ex pte mobilis. i pte ista ex hꝰ velocitate ꝛ tarditate ostēdit ꝙ īpossibile ē eē vacuū. Circa qḋ duo fac: fꝫ ꝙ velocitas ꝛ tarditas duplr̄ hn̄t sumi. s. ex parte medij ꝛ ex pte mobilis. p̊ ḡ adducit hꝰ dmōstratōes sumptas ex pte medij. scḋo sūptas ex pte mobil̄ ibi. (Scḋm aūt hoꝝ q̄ ferūt̄.) Circa pmū duo fac. fꝫ ꝙ duplr̄ ꝓbat intētū. p̊.n. ꝓbat h̄ dmōstratiōe ostēsiua. scḋo dmōstratiōe ducēte ad īpole ibi. (Sꝫ ꝑ subtilissimū.) Circa p̊m duo fac: qꝛ p̊ adducit dictam dmōstrationē. scḋo qdā qḋ supposuerat dclarat ibi. (Si.n. q̄ tuor.) Dicit ḡ. illḋ ḡ ī q̄ ē a mobile. i. qḋ significat̄ ꝑ a. mouebit̄ ꝑ b. i. ꝑ aliqḋ mediū vt puta ꝑ aquā. tp̄s āt qḋ apponit̄ ī tali motu sit ī q̊ c. per ipꝫ āt d. i. ꝑ aliḋ mediū: vt puta ꝑ aerē cū sit subtiliꝰ si eq̄lis sit lōgitudo ipiꝰ b. q̄ ē ipiꝰ d. mouebit̄ ꝑ ipꝫ d. fꝫ analogiā īpediētis corpis. tāto.n. citiꝰ mouebit̄ a. mobile ꝑ d. q̄ꝫ ꝑ b. q̄ꝫto d. ē subtiliꝰ b. sit ḡ b. qdē aq̄. d. vō aer: quāto igr̄ subtiliꝰ ꝛ icorpaliꝰ ē aer q̄ꝫ aq̄: tāto citiꝰ a. mouebit̄ ꝑ d. q̄ꝫ ꝑ b. hāc ḡ rōnē. i. ꝓportionē quā. i. fꝫ quā vt hꝫ alia lr̄a: distat aer ab aq̄ hēbit velocitas motꝰ facti ī aere ad velocitatē motꝰ facti ī aq̄. q̄re si duplr̄ subtile ē aer q̄ꝫ aq̄

in duplici tpe qḋ ē ipm̄ c.trāsibit a.mobile b.q̄ꝫ d.ꝛ erit
tp̄s in quo ē c.i.tp̄s in quo trāsitur b.duplex ex tpe ī quo
transit̄ d.qḋ tēpus dsignat̄ p e.ꝛ semp quātūcūqꝫ mediū
fit in e. incorporalius ꝛ min⁹ ipeditiuuꝫ ꝛ bene diuisibi
lius:ꝛ qḋ mediū fertur mobile citius:ꝛ veloci⁹ fert̄ per
ipm̄:vacuū aūt nullam hꝫ rōnē.i.ꝓportionē qua excella
tur sub pleno:sicut neqꝫ nihil hꝫ ꝓportionē ad numeruꝫ
in vacuo.g̊ qꝛ nihil est ibi impediēs:nullū regret̄ ibi tē/
pus:motus g̊ in vacuo neqꝫ erit velox:neqꝫ tardus. imo
nullus erit ibi motus:cuꝫ de ratione motus sit ꝙ fiat in
tempore.⸿ Deinde cuꝫ dicit.

⸿ Si.n.quatuor tria excellūt vno pluribus au
tem duo:ꝛ adhuc vnū pluribus q̄ꝫ duob⁹. Ni
hil aūt nō amplius habent rōnē qua excellant.
Necesse est.n.diuidi excellēs in excellētiā:ꝛ in
id qḋ excellit̄. Quare ꝛ quatuor in quātūcūqꝫ
excellūt ꝛ nihil. Vn̄ neqꝫ linea pūctuꝫ excellit:
nisi ꝯponat̄ ex pūctis. Sil'r āt vacuū ad plenū
nullā possibile ē habere rōnē.g̊ neqꝫ ad motū.

⸿ Declarat qḋ supposuerat. Supposuerat enī ꝙ nihil ad
numeꝝ nulla ē ꝓportio:iḋ sit ꝙ si q̄tuor excellūt tria.i.
hꝫ excellētiam ad tria vnū.i.ſm vnum.pluri aūt excel/
lunt duo.q̄tuor.n.plus excellūt duo q̄ꝫ tria ꝛ adhuc vnū
excellunt pluri.i.pluri duob⁹. Sed ipsius nihil non hn̄t
amplius rōnē.i.ꝓportionē qua excellant. Necesse est.n.
omne excellēs diuidi in excellētiā:ꝛ id qḋ excellit̄.qua/
tuor.n.si hn̄t excellētiā ad tria:ꝛ excellūt tria in vno:oꝫ
quatuor cōponi ex trib⁹ꝛ vno:quare si q̄tuor hn̄t ꝓpor/
tionē ad nihil:erūt quatuor excellētia ꝛ nihil.erit g̊ ō cō
positiōe ipsoꝝ:qḋ ē inconueniēs. Nullus g̊ numerus hꝫ
proportionē ad nihil:cū nō ꝯponat̄ ex nihilo:neqꝫ linea
excellit pūctum:cū neqꝫ cōponatur ex pūctis. Sil'r aūt
vacuū ad plenū nullā possibile ē hr̄e rōnē.i. ꝓportianē.
ergo neqꝫ motū factū in vacuo possibile ē hr̄e ꝓportio/
nē ad motum factū in pleno. Si g̊ in pleno fit motus in
tpe:in vacuo fiet in non tēpore:erit g̊ hꝰ motus neqꝫ ve
lox:neqꝫ tardus.imo vt dcm̄ est:si ponat̄ vacuū tollitur
motus:qꝛ vt dicebat̄:ō rōne motus ē ꝙ tpe mēsuretur.

Dub: p° **Dubitaret** forte aliqs.vtrū tota cā quare reqrit̄
tēpus in motu sit resistentia medij.ꝛ
vr̄ ꝙ nō:qꝛ corpora celestia nō hn̄t mediū retardās nec
impediēs:ꝛ tn̄ mouent̄ i tpe.⸿ Oppositū vult ph̄s i lr̄a
qui ait cā ꝓportionē eē motuū factoꝝ i diuersis medijs
que est ipsoꝝ medioꝝ:vt quāto aer ē icorporalior aqua:
tāto motus factus in eo ē citior ꝛ velocior motu facto in
aqua:qḋ non eēt nisi tota rō:quare reqrat̄ tēpus ī motu:
sumeret̄ ex parte medij.⸿ Dōm ꝙ q̄dam corpa mouen
tur ex se:q̄dā non mouētur ex se.q̄cūqꝫ.n.mouētur ex se
nō dterminantur ad vnā dr̄iam positionis tn̄. Sꝫ quo/
dāmodo hn̄t ꝙ moueant̄ ad plures dr̄ias positiōis. aīal
.n.qꝛ mouet̄ ex se moueri hꝫ ad plures dr̄ias positionis:
sic ēt ꝛ celū:qꝛ ex se mouet̄ quodāmodo mouet̄ ad plu/
res dr̄ias positiōis. Sol.n.ꝛ alia astra ꝑ motum celestē
non solū tēdunt ab oriēte in occidēs:sed ꝑ illum eundē
motum ab occidēte reuertunt̄ ad oriēs.ea v̄o q̄ non mo/
uētur ex se ꝑ se ꝛ eēntial'r ſm suū motū nālē ꝛ propriū d/
terminantur ad vnam dr̄iaꝫ positionis tn̄:vt grauia ha
bēt tn̄ motum dorsuꝫ:ꝛ leuia sursum.grauia.n.ꝑ suum
motū nālē ꝛ propriū motū non hn̄t ꝙ tēdant s sursuꝫ d/
orsum:ꝛ a dorsuꝫ sursuꝫ:sꝫ ex nā sua dterminant̄ vt soluꝫ
deorsum tēdant:ꝛ leuia vt solū sursuꝫ. Cū igr̄ q̄ritur vtꝝ
tota cā quare reqritur tēpus in motu sit īpedimētū me/
dij:si loqmur de proprio motu grauiū ꝛ leuiū q̄ nō mo/
uētur ex se:pꝫ ꝙ tota causa quare reqritur tp̄s ī tali mo/
tu:ē īpedimētum medij.grauia.n.nō sunt ī po^a essentiali
vt sint dorsuꝫ.imo ex forma sua eēntial'r ꝛ ꝑ se semp hn̄t
ꝙ sint dorsuꝫ.generans.n.quātum dedit graui d forma
grauis:tātū ddit ei d loco dorsuꝫ.q̄diu g̊ graue hꝫ formā
grauis:tādiu eēntial'r ꝛ ꝑ se ꝯpetit ei eē dorsū. grauia igi
tur nūquā sūt ī po^a eēntiali vt sint dorsuꝫ:sꝫ vel sūt actu
dorsuꝫ:vel si nō sunt actu ibi.sūt solū ī po^a accn̄tali vt ibi
existāt. Nō.n.possunt eē ī po^a eēntiali ad talē locū:cū ex
se ꝛ eēntial'r semp hēant ꝙ ibi existant:sꝫ cū aliqd respe
ctu alicui⁹ ē ī po^a accn̄tali:ad hoc ꝙ ꝯpetat ei illud nō i/
diget nisi remouēte ꝓhibēs:qꝛ g̊ grauia sūt in po^a accn̄/
tali vt sint dorsum:si tollat̄ ꝓhibēs ꝛ īpediēs:statiꝫ erūt
dorsuꝫ.ꝛ qꝛ īpediēs ꝛ ꝓhibēs ī tali motu ē solū corp⁹ me
diū:iḋ tota cā quare reqrit̄ tp̄s ī motu grauium ꝛ leuiū:
est resistētia medij.pꝫ ergo qd dōm sit d motu taliū. Sꝫ
si non sit qḋ d motu grauiū ꝛ leuiū:sꝫ d motu eoꝝ q̄ mo/
uētur ex se:talia ſm ꝙ hꝰ non hn̄t ꝙ sint in vno loco tn̄.
Sol.n.non hꝫ d se ꝙ semp sit ī oriēte:vel ꝙ semp sit ī oc/
cidēte.cū g̊ ē in oriēte:ad hoc ꝙ sit in occidēte:nō ē ī po^a
accidētali solum.non g̊ loquēduꝫ ē d motu celi:vel d mo
tu solis:sicut d motu grauiuꝫ vel leuiū.grauia.n.cū sint
sursum:qꝛ d se semp hn̄t ꝙ sint dorsuꝫ:si tollatur oē īpe/
diēs:statim erūt dorsuꝫ. Sol v̄o cū ē in oriēte:qꝛ d se nō
hꝫ ꝙ sit semp ī occidēte:si tollat̄ mediū īpediēs nō stati
erit in occidēte:ꝑꝑ qḋ ī motu grauiū ꝛ leuiū tota cā qua/
re reqrit̄ tēpus ē resistētia medij. Sꝫ in motu celestiū ꝛ
astroꝝ:ꝛ vl'r ī motu eoꝝ q̄ mouēt̄ ex se:tota cā quare re
quirit̄ tp̄s non ē impedimētū medij: vt pꝫ ꝑ habita.

Vlterius forte dubitaret aliqs.vtꝝ quātitas spa/ Dub: 2^m
cij faciat vt reqrat̄ tēpus in motu.vide/
tur ꝙ sic:ſꝫ ph̄m si eq̄lis ē lōgitudo ipsius b.q̄ ē ipsi⁹ d.
motus facti in eis habebūt eādē ꝓportionē:quā hn̄t ipsa
media.vr̄ g̊ velle ph̄s ꝙ lōgitudo ipsius medij aliqd fa/
ciat ad hoc ꝙ motus citius vel tardius cōplestur:imo si
ph̄s nunq̄ꝫ hoc vellet:videmus ad sensuꝫ ꝙ ī maiori spa
tio plus apponit̄ de tpe:ꝛ in mīori minus:qḋ nō eēt:nisi
quātitas spacij aliqd faceret ad hoc ꝙ ibi reqreret̄ tp̄s.
⸿ Dōm ꝙ motus localis minus hꝫ d trāsmutatiōe mo
bilis q̄ꝫ aliqs alius motus.ꝑ hꝰ.n.motum minus trans/
mutatur mobile quātum ad suam subam q̄ꝫ ꝑ aliquem
alium motū.qḋ ergo nō facit ad exigētiaꝫ tēporis ī alijs
motibus.multo minus facit in motu locali.videmus.n.
ꝙ causa quare ī motu ad formā reqrit̄ tēpus nō ē quāti/
tas:sed est contraria dispō exn̄s ī mā.si.n.mā eēt suffici/ De causa succes/
enter disposita ad aliquā formā:ꝛ nō hr̄et ꝯtrariā dispo/ siōis in
sitionē illi forme:ī illo īstanti in quo appropiquaret̄ suf/ oī motu
ficiēs actiuū illi māe:īduceretur talis forma in tota illa vbi p̄
mā:nec referret vtrū mā illa eēt parue q̄ꝫtitatis vel ma hoc
gne:qꝛ q̄ꝫtecūqꝫ q̄ꝫtitatis eēt ꝑ approximationē ad suffi
ciēs actiuū:ꝛ ī īstāti susciperet dbitā formam. videmus
.n.ꝙ qꝛ aer non hꝫ contrariam dispōnem ad luceꝫ:ī illo
īstanti ī quo appropiquat sol ad hemisperiū nostrum sol
illuminat totam partē aeris sibi obiectā:sicut ergo ē in
motu ad formā:sic suo modo est ī motu ad vbi:ꝑꝑ qḋ si/
cut rōne q̄ꝫtitatis non reqrit̄ tp̄s in motu ad formā:sed
rōne contrarie dispositionis:sic in motu ad vbi nō reqri
tur tēpus rōne quātitatis spacij:sꝫ rōne resistētie vel rō/
ne impedimēti medij.hoc g̊ in motu grauium ꝛ leuium
facit mediū impediens:qḋ in motu ad formā facit ꝯtra/
ria dispositio in subiecto:q̄re si eēt aliquod spatium va/
cuū:ꝛ ī eo tolleret̄ omne mediū resistēs:mobile ꝑtransi/
ret illud spatiū in non tpe.dicemus.n.ꝙ sicut lux multi/
plicat se in non tēpore in toto medio:qꝛ non inuenit in eo
contrariā dispōnē:sic si eēt spatium vacuū corpus graue

vel leue trãsiret illud in non tẽpore:qꝛ nõ inueniret ibi corp⁹ mediũ ĩpediens eius motũ. ¶ Ad vo obijciebat: ꝙ magnũ spaciũ nõ citius ꝑtransitur ꝙ̃ ꝑuũ. ¶ Dõm ꝫ id cõtingit:qꝛ in magno spacio plus est de corpore medio ĩpediente ꝛ retardante motũ ipi⁹ mobilis ꝙ̃ in spacio paruo. Sed si tollerẽt oẽ corp⁹ mediũ:nõ citius pertransiret ꝑuum spaciũ ꝙ̃ magnũ. Sic enĩ videm⁹ ĩ motu ad formã: ꝙ vbi ẽ ꝯria dispõ in subito:nõ opꝫ ꝙ agẽs sil inducat formã in toto spacio.citi⁹.n.calefit ps aeris ꝓpinqua igni ꝙ̃ remota. Sed vbi nõ est ꝯria dispõ: in instanti fit ĩductio forme in toto passo:vt pꝫ in illuminatione aeris:vbi nõ prius illuminat̃ ps medij ꝙ̃ totum mediũ:ꝗ̃titas ꝫ maior in motu ad formã nõ reqꝛit magis de tpe:nisi qꝛ magis hꝫ de ꝯria dispõne.cũ igit̃ hoc faciat corpus mediũ ĩpediẽs in motu grauiũ ꝛ leuium: qḋ facit ꝯria dispositio ĩ motu ad formã: maior ꝗ̃titas spacij ideo requirit plus de tpe:qꝛ plus est ibi de medio corpore ĩpediẽte. Sꝫ si poneret̃ esse vacuũ:ꝛ tolleret̃ oẽ corp⁹ mediũ ĩpediẽs:nõ citius ꝑtransiret̃ ꝑuũ spaciũ ꝙ̃ magnũ:qꝛ in nõ tpe ꝑtransiret̃ vtrũqꝫ: sicut nõ citi⁹ illuminatur parua pars aeris ꝙ̃ magna: sed vtraqꝫ lumen recipit in instanti.

Alterius ad maiorẽ euidentiã dictoꝝ dubitaret forte aliquis:vtrũ in vacuo esset motus in ĩstãti:vr̃ ꝙ nõ:qꝛ lꝫ in vacuo nõ sit assignare mediũ corporis:qꝛ vacuũ est spaciũ priuatũ corpe:est tñ ibi assignare mediũ spacij. Si ꝫ aliqḋ corp⁹ mobile ꝑtrãsiret aliqḋ spaciũ vacuũ:aut ĩ eodẽ ĩstãti eẽt in medio ꝛ in fine illius spatij:aut in alio ꝛ alio instãti. Nõ ẽ dicere ꝙ in eodẽ instanti:qꝛ vnũ ꝛ idẽ corp⁹ in diuersis locis localiter sil' ꝛ semel eẽ nõ põt. ergo h̃ erit in alio ꝛ in alio. instanti. Sed inter quelibet duo instãtia cadit tps mediũ.erit ꝫ hꝰ mot⁹ in tpe. ¶ Dõm ꝙ auẽpache vt Cõ-
t.c. 71 mentator narrat distinxit duplex tps in motu.vnũ nãle:ꝛ aliud supadditũ:nãle.n.tps sumit̃ in motu ex distãtia terminoꝝ.supadditũ autem tẽpus accipit̃ ex resistentia medij. Fm hanc opinionẽ:cũ querit̃ vtrũ motus in vacuo fiat in nõ tpe.dici dꝫ hꝰ motũ fieri in nõ tpe: ꝗ̃tum ad tempus qḋ ibi requiritur ex resistẽtia medij: sed nõ fit in nõ tpe ꝗ̃tũ ad id qḋ ibi requirit̃ ꝓpter distantiã terminoꝝ.mouit aũt auẽpache motus sup.celestiũ corpoꝝ:qui ĩ fit in tpe:nec tñ est ibi resistẽtia medij. vñ fm ipsũ in motu supcelestiũ solũ requirit̃ tps nãle qḋ accipit̃ ꝓpter distantiã terminoꝝ. Sꝫ in motu grauiũ reqrit̃ ẽt ꝓpter resistentiã medij:qḋ si fieret talis motus in vacuo:oĩno tolleret̃ tale tps:nõ tñ ꝓpter hoc hꝰ motus fieret in non tempore:qꝛ adhuc requiret̃ ibi tps ꝓpter distantiã terminoꝝ. ¶ Sꝫ h̃ positio est contra mentẽ phĩ:ꝛ negat ꝓpositiões ꝑ se notas. ꝯ mentem phĩ est:qꝛ fm ipsũ eandẽ rõnẽ ꝛ ꝓportionẽ:quã habẽt media adinuicẽ:habent velocitates motuũ factoꝝ in illis medijs. sicut enim se hꝫ mediũ ad mediũ:sic se hꝫ tps qḋ requirit̃ in motu vnius medij:ad tps qḋ requiritur ad motũ alterius medij:vt si accipiat̃ eq̃le spaciũ: vel equalis longitudo aeris ꝛ aq̃:si aer est in duplo subtilius ꝙ̃ aqua:in duplo tpe trãsibit̃ aqua ꝙ̃ aer: sed fm Cõmentatorem ꝛ fm veritatẽ:qñ alique ꝗ̃titates sunt ꝓportionales:si vtriqꝫ illaꝝ addat̃ equalis ꝗ̃titas: nõ vlterius remaneret in illa ꝓportiõe:vt si octo ẽ duplũ ad q̃tuor:si vtriqꝫ illoꝝ addat̃ numer⁹ binari⁹:nõ vlterius reseruabit̃ ibi ꝓportio dupla.decem enĩ nõ sunt duplũ.ad sex. q̃re si tps retardationis in aqua est duplũ ad tempus retardationis in aere:qꝛ aer posit⁹ est duplo subtilior ꝙ̃ aq̃:si vtriqꝫ tpi retardatiõis addat̃ eq̃le tẽpus ꝓpter eq̃lẽ distantiã terminoꝝ:qꝛ positũ est ꝙ aeris ꝛ aq̃ accipiat̃ equale spaciũ:vel lõgitudo eq̃lis: tali additiõe facta nõ vlteri⁹ reseruabit̃ ibi ꝓportio dupla. nõ ergo verũ erit:ꝙ tps qḋ requirit̃ in motu aque sit duplũ ad tps qḋ requirit̃ in motu aeris. Dato ꝙ aer sit in duplo subtilior ꝙ̃ aqua:cuius oppo\m simpl'r phs asserit. Cũ .n.in hꝰ motu fm hunc modũ dicendi requirat̃ duplex tps:vnũ retardationis ꝑ impedimẽtũ medij:aliḋ nãle ꝓpter longitudinẽ spacij:qꝛ tps retardationis erit duplũ:tps nãle erit eq̃le. Sequit̃ vt pꝫ ꝑ habita ꝙ tẽpus cõpositũ ex duplo ꝛ equali nõ vlteri⁹ habeat ꝓportionẽ duplã:vt si tps retardatõis ĩ aq̃ sit q̃tuor horaꝝ: tps nãle sit vnius hore:totũ tps:qḋ requirit̃ in tali motu erit quinqꝫ horaꝝ. Si ꝫ accipiat̃ tãta lõgitudo aeris ꝗ̃ta aq̃:tps retardatiõis aeris erit duaꝝ horaꝝ:cũ positus sit aer ĩ duplo subtilior aq̃:tps nãle erit vni⁹ hore.qꝛ eq̃lis est ꝓportio vtriusqꝫ.totũ ꝫ tẽpus:qḋ requirit̃ in tali motu:erit triũ horaꝝ.tẽporib⁹ ergo retardationũ: que sunt in ꝓportione dupla:qꝛ vnũ est q̃tuor horaꝝ ꝛ aliud duaꝝ:addita ẽ equalis ꝗ̃titas:qꝛ addita est vna hora:qḋ est tps nãle:qḋ requirit̃ ꝑ lõgitudinẽ spacij. Nõ ergo remanebit ibi vlterius ꝓportio dupla.quinqꝫ enim nõ sunt duplũ ad tria.nõ est ergo simpl'r verũ:qḋ phs simpl'r asserit:videlꝫ ꝙ sit ꝓportio tpoꝝ fꝫ ꝙ est ꝓportio medioꝝ:nec haberet̃ mens phĩ si quis diceret ꝙ sufficit vt ꝯdicat̃ antiquis phis:ꝙ sola tẽpora retardationũ se hñt fm ꝓportionẽ medioꝝ. Nam in fine hui⁹ capituli plane cõcludit phs:ꝙ ecõtrario debebant phi dicere:qꝛ si esset vacuũ:nõ eẽt motus. vult enim plane ꝙ in vacuo nõ sit mot⁹ in tempore:ꝛ ꝑ ꝯñs ꝙ nõ sit ibi mot⁹.cõtradic̃ ꝫ h̃ positio mẽti phĩ.negat ẽt ꝓpositiones ꝑ se notas:ꝑ se.n.notũ ẽ ꝙ si tãta virtus mouet tãtũ mobile ꝑ tãtũ spaciũ in tanto tpe:dupla virt⁹ mouebit illḋ mobile per eũdẽ mediũ in medietate tẽporis. Cum igitur maioritas virtutis solũ scindat magis mediũ:nõ aũt faciat magis appropinquare terminos ꝑ ipsam distãtiã terminoꝝ:fm ꝙ hꝰ:nõ requirit̃ tps:qꝛ tunc falsa esset ꝓpositio p̃dicta.sic.n.in supiori q̃one declarabat̃ ꝑ ꝗ̃titatẽ spacij nõ reqrit̃ tps:sed ꝑ resistẽtiã:vel propter ĩpedimentũ medij. ¶ Dicam⁹ ꝫ cũ Cõmentatore ꝙ tps in motu reqri põt:vel ꝓpter resistentiã mobilis: vel ꝓpter ĩpedimẽtũ medij:vel ꝑ vtrũqꝫ.eo enim ĩpo ꝙ mobile ẽ distinctũ a motore:ꝛ est in loco alio ꝙ̃ motor velit:intelligitur ibi esse quedam resistentia: ꝛ requiritur ibi tps. in motu aũt grauium ꝛ leuiũ solum reqrit̃ tps ꝑ medij ĩpedimentũ:non aũt ꝓpter resistẽtiã mobilis. nã cũ ibi ratio mouẽdi sit forma:qꝛ forma abstracta ab hꝰ corpibus grauibus vel leuib⁹ nõ remanet nisi mã:qꝛ mã nõ hꝫ ꝑ qḋ resistat ĩ motu taliũ:nõ põt reqri tps ꝑ resistẽtiã mobilis:sed solũ ꝑ ĩpedimẽtũ medij. ꝙ si dicat̃ ꝙ abstracta forma:si nõ remanet mã cũ qualitate:qꝛ q̃litas se tꝫ ex ꝑte forme:remãet tñ mã cũ ꝗ̃titate:qꝛ ꝗ̃titas se tꝫ ex ꝑte mãe:vt pꝫ ꝑ habita.ꝑ h̃ nõ reqret̃ ibi tps.nã:vt ostẽsum est:rõne ꝗ̃titatis nõ reqritur tps in motu:nisi ĩpaꝫ ꝗ̃titatẽ comitetur aliq̃ ꝯria dispõ:vl' aliq̃ resistẽtia:vl' aliqḋ aliḋ ĩpedimtũ. Cũ ꝫ q̃ritur vtrũ in vacuo eẽt mot⁹ ĩ nõ tpe:dñꝫ ꝙ mot⁹ ille:qui requirit tps solũ ꝓpter resistẽtiã medij:cuiusmodi est mot⁹ grauiũ deorsum:vel leuiũ sursũ:fieret in nõ tpe. Sꝫ mot⁹ ille:qui reqrit tps ꝑ resistẽtiã mobilis:cuiusmodi est mot⁹ violent⁹:ꝛ mot⁹ aĩaliũ:vel mot⁹ eoꝝ que mouent̃ ex se:hꝰ mot⁹ fieret in tpe. in talib⁹ enĩ mobile vel ĩtelligit̃ eẽ actu distictũ a motore:vel ĩtelligit̃ habere aliq̃ resistẽtiã ad ipsam:ꝛ requirit̃ ibi tps nõ solũ ꝓpter ĩpedimentũ medij:sed ꝓpter restentiam mobilis. Signãter ergo phs volens ꝓbare in vacuo nõ esse

motū: ꝙ ille motus nō fieret in tpe arguit: de grauib⁹ ꝛ leuibus. qꝛ vt dictuz est: mot⁹ taliū in vacuo fieret in īstanti. Qđ vo obyciebaᷓ: qꝛ si ponaᷓ aliqđ mobile pertransire aliqđ spaciū vacuū: aut in eodē instanti erit in medio ꝛ in fine illius spacij: aut in alio ꝛ alio īstanti. dicenduz ꝙ de hac maᷓ capitulo de tpe. diffusius tractabimus. ibi enim ostendem⁹ si fieret motus in vacuo: quo modo fieret in instanti. Lectio. XIIII.

T.c.72. Sed si per subtilissimuz in tanto taliq̃ʒ ferē per vacuū: oēm exupat rōnē.

¶ Postq̃ʒ ex parte velocitatis ꝛ tarditatis in motu ꝓbauit ph̄s q̃si ostēsiue: ꝙ nō ē dare vacuū ꝓp motū: qꝛ tūc nullus eēt mot⁹. ī pte ista ꝓbat hoc idē demōstratōe ducente ad impoſe. Circa qđ tria facit: qꝛ ꝑmo ꝑmittit q̃ʒdaʒ suppositionē necessariā ad ꝓpositū. scđo suppositiōe ꝑmissa exponit in terminis demōstratiōeʒ quā intendit. 3°. sumatiʒ ꝛ breuiter assignat cām coꝝ q̃ dixerat. scđa ibi. (Sit. n. z. vacuum.) tertia ibi. (Sʒ sic̄ in cap.) Dicit ḡ. ꝙ si aliqd ꝑ subtilissimū mediū fertur in tanto in taliq̃ʒ tpe: si ferē per vacuuʒ oēʒ exuperat rōnē: est ḡ suppositio: ꝙ nūq̃ʒ pōt esse mediū adeo subtile: qn per vacuū feraᷓ citi⁹ q̃ʒ per tale mediū. Naʒ cuʒ vacuuʒ ad remotionē impedimenti exuperet oēm rōnem pleni: qꝛ semꝑ est min⁹ ipeditiuuʒ vacuū q̃ʒ plenuʒ: semꝑ in minori tēpore feretur aliqd in vacuo q̃ʒ in pleno. ¶ Notādū aūt: ꝙ hec suppositio est necessaria ad demōstrationē sequētēʒ. vult enī ph̄s ondere: ꝙ vacuū transeaᷓ in nō tēpore: ꝙ si qs diceret vacuū trāsiri in tpe: duceᷓ ad hoc īconueniens: ꝙ in eq̄li tpe transibiᷓ vacuū ꝛ plenū: qđ est ipoſe: vt pʒ ꝑ suppositionē predictam. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sit enim. z. vacuū. Equale aūt magnitudine his que sunt. b. ꝛ. d. A. ergo si trāsibit ꝛ mouebitur per. z. i quodā qnidē tpe in quo est. i. Sed in minori q̃ʒ in quo est. e. ꝛ hanc habebit rōnē vacuū ad plenū. Sed in tāto tpe q̄tū est in quo est. i. ipsum. a. trāsibit subtili⁹. Trāsibit autē: si sit aliquid subtilitate differens ab aere in quo ē. z. ꝭm hāc ꝓportionē quā tēpus hʒ in quo est. e. ad tempus in quo est. i. Si. n. in tanto subtilius est corpus in quo est. z. ipso. d. q̄tum exuperat. e. ipʒ. i. transibit ecōtrario velocitatē in tm̄ q̄tū. i. ipsuʒ. z. qđ est. i quo ē a. si feratur. Si igiᷓ nullū sit corp⁹ in quo ē. z. adhuc velocius ꝑtransibit qm̄ ꝛ sicut prius: sed erat in quo est. i. Quare in equali tpe transibit qđ est plenuz ꝛ vacuū. Sed impoſe est.

T.c.73. ¶ Manifestuz est igitur ꝙ si fuerit aliquod tempus in quo per vacuū aliqđ fertur: accidet hoc impossibile. In eq̄li. n. accipet: ꝛ qđ plenum est trāsire aliqđ: ꝛ vacuuʒ. Erit. n. aliqđ analogū corp⁹ alteꝝ ad alteꝝ vt tp̄s ad tp̄s.

¶ Exponit demonstrationē in terminis ostendens: ꝙ si ponaᷓ vacuū trāsiri in tpe: sequiᷓ hoc ipoſe: ꝙ in equali tpe transeaᷓ vacuū ꝛ plenum: ideo ait. sit. n. z. i. vacuuʒ: qđ sit equale magnitudine. i. secūduʒ magnitudinē his que sunt. b. ꝛ. d. a. igitur si transibit ꝛ mouebitur per. z. i. per vacuum: in quodā quidē tpe: qđ est. i. sed in minori quidē tpe q̃ʒ in quo est. e. diceret. n. aduersari⁹: ꝙ in vacuo est motus in tpe qđ est. i. illud tp̄s est minus q̃ʒ. e. in quo transitur. b. vel. d. que sunt quidem plenū: qđ si ita est: vacuū ad plenū habebit hanc rōnē. i. hanc ꝓportionem: quā hʒ. s. i. ad. e. Sed hoc posito in tanto tpe: q̄tuʒ est in quo est. i. a. mobile transibit corpus subtilius ip̄i⁹. d. i. ipso. d. poniᷓ enim ibi genitiu⁹ pro ablatiuo. erit. n. aliquod corpus tanto subtilius ipso. d. q̄tū. e. excedit. i. qđ transibitur in. i. idest transibitur in equali tpe cū vacuo: qđ est impossibile. Qꝛ aūt mobile transibit in equali tpe vacuū ꝛ plenū pʒ: qꝛ si corpus in quo est. z. sit aliqd subtilitate differēs ab aere ꝭm hanc ꝓportionē: quā hʒ tp̄s in quo est. e. ad tp̄s in quo est. i. mobile transibit in equali tpe vacuū ꝛ plenum. Naʒ si corpus in quo est. z. est tāto subtilius ipso. d. vel ipso aere q̄tū tp̄s. e. exuperat ipsuʒ. i. transibit ecōuerso velocitate. i. ꝭm velocitatem in tanto tpe q̄tuʒ est. i. mobile ergo qđ est in quo ē a. si feraᷓ exuperat. i. transibit ipsuʒ. z. sup. in. i. ¶ Equiuocat aūt ph̄s in. z. qꝛ ꝑ accepit. z. pro vacuo. h aūt accepit. z. pro corpore: qđ sit tanto subtilius. d. q̄tum. e. in q̄ transibitur. d. exuperat. i. qđ ponebaᷓ esse tēpus: in quo vacuū trāsiebaᷓ: ꝓpter qđ sequatur ꝙ in equali tpe: vt in. i. transeaᷓ. z. qđ est corpus subtilius aere: ꝛ. z. qđ ē vacuū: qđ est ipoſe. iđ subditur. Si igiᷓ nullū sit corpus in quo ē. z. si. z. ponaᷓ eē vacuum: adhuc veloci⁹ transibit ꝛ vacuū q̃ʒ. z. plenū. Sʒ erat ī quo est. i. idest si ponaᷓ ꝙ ꝛ vacuū tansiretur in. i. in quo sicut ostensuz est: trāsibiᷓ z. plenū. q̄re in eq̄li tpe mobile trāsibit: qđ ē plenū ꝛ qđ ē vacuū. Sʒ hoc est ipoſe: vt dictū est. manifestū ē igiᷓ: ꝙ si fuerit aliqđ tp̄s ipsius vacui: in quo feriᷓ qđlibet. i. qđcūq̃ʒ mobile: accidet hoc ipoſe: qꝛ accipieᷓ aliqđ mobile transire in equali tpe: qđ est plenū: ꝛ qđ est vacuuʒ. erit ergo aliqđ corp⁹ analogum ad alteꝝ corp⁹: vt tp̄s se hʒ ad tp̄s. ¶ Notandū aūt totā vim rōnis in hoc cōsistere: ꝙ si ponaᷓ vacuū trāsiri in tpe: sed in miori q̃ʒ plenuʒ: vtputa si aer transitur in. 9. horis: vacuū aūt in vna hora: qꝛ inenieᷓ aliqđ corp⁹: qđ habebit hanc analogiaʒ ad aerē: quā hʒ tempus: in quo transitur vacuū: qđ pʒ in igne. nā sic. 10. hore sunt decuplū ad vnā horā: sic ignis ē decuplū subtilioꝛ aere. q̃ʒtum ergo de aere transibiᷓ in 10. horis: tantū de igne transibiᷓ in vna hora. Sed vna hora erat tēpus: in quo transiebaᷓ vacuuʒ. ergo in eq̄li tpe transibitur ignis: qđ est plenū: ꝛ ipsum vacuū: qđ est incōueniens. ¶ Notādū ēt ꝙ ait: si accipiaᷓ corp⁹ tāto subtilius ipo. d. vel ipo aere q̄tū. e. superat. i. trāsibit eꝫ velocitate: qꝛ ē modus ꝯuersus in subtilitate corporis: ꝛ in magnitudineʒ tpis: qꝛ q̄to est corpus magis subtile: tāto est minus tp̄s: in quo transiᷓ. ¶ Notanduʒ ēt ꝙ si hec rō Ar. debet eē vera: ꝙ credendū est ꝙ sit vera: vt pʒ ꝑ dubitatiōea premissas: oʒ ꝙ tota ratio: q̄re requiritur tp̄s in motu grauium ꝛ leuiū sumaᷓ ex ipedimento medij: nā cū reqraᷓ plus de tpe cū transitur mediū grossum q̃ʒ cū trāsitur subtile: qꝛ illud plus impedit: simpl'r ꝛ absolute loquēdo: sic se hʒ tp̄s: in quo transitur mediū grossum: ad tempus in quo transitur subtile: sicut se hñt ipsa media adinuicē: oꝑʒ ꝙ simpl'r ꝛ absolute loquendo: tota causa: quare requiritur tempus in talibus motib⁹: sumatur ex resistentia mediorum.

Dubitaret forte aliquis: qꝛ si tota cā q̄re requiritur tp̄s in talibus motibus sumiᷓ ex ipedimēto medij: vr̄ ꝙ in spera actiuoꝝ ꝛ passiuoꝝ nullus sit motus nō ipeditus. ḡ nullus ē ibi mot⁹ nālis: qđ est incōueniēs. ¶ Dōm ꝙ ꝭm Cōmen. ex tali ipedimento nō tolliᷓ nālitas istoꝝ motuū. est enī ō rōne talium motuū: ꝙ fiant cū ipedimēto medij. qđ. n. ē de rōne alicuius nō tollit nāʒ eius: nec facit ipʒ eē nāle. ¶ Uel Dub. 7. Com. 5

possumus dicere sicut dixerunt aliqui magni: ⁊ bene: ꝙ motus naturalis grauiū ⁊ leuiū icipit a loco nō nāli: ⁊ terminatur ad locū nālez. Qr ergo grauia ⁊ leuia in toto motu sunt in loco nō naturali. in termino aūt motus sunt in loco nāli: non est incōueniens si in toto motu habēt aliquid de inaturalitate admixtū. ipedimētū ergo medij: lʒ simplr nō tollat nālitatem motus aliquo mō ea tñ inālitatē dicit. hāc aūt inālitatē ꝯcomitari motū naturalē nō est incōueniens: qr quādiu aliquid mouet nāliter tādiu ē in loco innaturali. Si. n. graue vel leue esset in loco nāli: inde ſm motū ꝓpriū nālr moueri nō posset. ¶ Possumus aūt tertio respondere ⁊ dicere: ꝙ de ratione grauium ⁊ leuium est ꝙ moueant seipsa per accidens: qd iō cōtingit: qr mouēt seipsa remouendo ꝓhibens: ⁊ scindendo mediū. Si ergo mouent seipsa per accidens in toto motu: opʒ totū motū habere aliquid prohibēs: ⁊ hr̄e aliqd de ipedimēto admixto. nō ergo h̄ facit motū innālem: qr de rōne grauiū ⁊ leuiū est ſm motuʒ naturalem sic seipsa mouere.

Dub.2a **Alterius** dubitaret aliquis: qr in demōstratione premissa videt̄ supponere phs: ꝙ ē inuenire corpus ita rarū: ⁊ ita subtile respectu cuiuscūqʒ corporis: ꝙ habebit eandē ꝓportionē ad illud corpus: quā hʒ quodcūqʒ tps datū ad quodcūqʒ aliud tēpus. vr̄ eni velle ꝙ si transeat plenū in aliquo tpe: ⁊ etiam vacuū in minori tpe: ꝙ nō poterit accipi ita modicū tps: i quo transitur vacuū: quin possit accipi corpus ita rarum: ⁊ ita subtile: qd subtilitate tanto superabit illud corpꝰ plenum: q̄to tempus: in quo transitur plenuʒ: superabit tēpus: in quo transiebat̄ vacuū. erit ergo ſm hunc modū dicendi illa proportio rari ad rarū: que est tpis ad tps: vt plane inuit lr̄a phi. Cū ergo nō possit accipi ita pūuʒ tps: quin possit accipi minꝰ: qr cōtinuū est diuisibile in infinituʒ: si est vera ratio phi: nō poterit accipi corpꝰ ita rarū: quin possit accipi rarius. esset ergo aliquod corpꝰ rarius igne: ⁊ vlterius rarū in nālibus non haberet statum. posset ergo ex grano milij fieri tanta q̄titas: q̄ta est vna turris. Si. n. raritas nō hʒ statuʒ: qr q̄to corpus rarius est: tanto est maioris q̄titatis: posset ex qualibet q̄titate fieri quelibet q̄titas: qd est inconueniēs. Ulterius ēt in nālibus nō esset status ſm augmētū: qd fuit i

T.c.72. tertio iprobatū. ¶ Dōm ꝙ ſʒ Cōmen. licet arguere ex suppositione ipoſsi cōtra positioneʒ aliquā: ⁊ arguere ex illo impossibili ad impossibile: dū tñ ipossibile cōclusuʒ non sequatur ex supposito: sed ex ꝓpōne: vt si quis diceret: ꝙ idem est vacuū ⁊ aere plenū: posset ad hāc positionē iprobandā supponi hoc ipossibile: ꝙ ex aliquo vase exeat aer: ⁊ tñ nullū ibi intret aliud corpus: tūc argui potest cōtra sic dn̄tes: ꝙ vas illud erit aere plenuʒ: ⁊ ꝙ non erit magis aere plenū: in hac aūt iprobatione suppositū fuit quoddā ipossibile. vʒ. ꝙ aer exiret de vase nō subintrante ibi alio corpore. impossibile tñ conclusum ꝙ vas esset magis vacuū. ergo esset magis aere plenuʒ: ⁊ nō esset magis aere plenū: nō sequit̄ ex impossibili posito: sed ex positiōe dicentiū: ꝙ idē est vacuū ⁊ aere plenū: sic est in ꝓposito. ipossibile eniʒ est nō esse statū in raritate: ⁊ nō esse corpus ita rarū: quin possit reperiri rarius. impossibile tñ cōclusuʒ: videlʒ ꝙ in eodē tpe transibitur vacuū ⁊ plenuʒ: nō sequit̄ ex hoc impossibili posito: sed ex ꝓpositione dicentiū ꝙ vacuū transitur in tpe. Sic aūt arguere ex suppositiōe ipossibili nō est incōueniens. ¶ Quidā aūt ⁊ magni soluerūt aliter: ⁊ bene: dicentes ꝙ determinata raritas in rebus nālibus nō est ex nā corporis mobilis: vn̄ corpus ē: sed est ex determinata forma: cui cōpetit determinata raritas. cū g̊ in hoc libro intendatur de corpore mobili in cōmuni: possumꝰ arguere ex his que nō repugnant corpori mobili: ſm ꝙ huiusmodi: nō obstante ꝙ repugnant determinatis naturis mobiliū corpoꝝ. ¶ Deinde cū dicit.

¶ **Sed sicut in capitulo est dicere: palam accidentis causa est: qr motus quidē ad motum ois ꝓportio est: in tempore eniʒ est. Temporis autē ois est ad tempus finitis vtrisqʒ. Uacui aūt ad plenum non est.**

¶ Assignat breuiter ⁊ in sūma cām eoꝝ que dixerat ⁊ dicit ꝙ sicut est dr̄e in caplo. i. in q̄dā sūma: palā ē cām hꝫ accidētis. i. hꝫ incōuenictis: qd accidit: videlʒ ꝙ in eodem tpe trāseat̄ vacuū ⁊ plenū. cā enim est: qr ois motꝰ ad oēm motū est aliq̄ ꝓportio. ē enim ois motus in tpe. ois aūt tpis ad oē tps est aliqua ꝓportio finitis existētibꝰ vtrisqʒ. quecūqʒ eni tpa accipiant̄: si sunt finita hn̄t aliq̄ ꝓportionē. vacui aūt ad plenū nō est ꝓportio. Si g̊ motꝰ ad motū est ꝓportio: qr tpis ad tps est ꝓportio: in qbꝰ tpibꝰ fiūt motꝰ: cū vacui ad plenū nō ē ꝓportio: opʒ ꝙ si in pleno ē motꝰ: ꝙ in vacuo nō sit motꝰ: ⁊ si plenū transit̄ in tpe: ꝙ vacuū transeat̄ in nō tpe. ꝑꝑ qd si poneret̄ vacuū transiri in tempore vt pʒ per habita: sequeretur ꝙ in eodem tempore transiretur vacuum ⁊ plenum: qd est icōueniens. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Secundū quidem igit̄ ꝙ differunt per que feruntur: hec contingunt.** T.c.74

¶ Dicit ꝙ ſm qdem igitur ꝙ differunt media per que mobilia feruntur h̄ inconuenientia contingunt. sup. si ponat̄ vacuū eē. ¶ Tunc sequitur illa pars.

¶ **Secundum aūt horum que ferunt̄ excellentiam hec sunt. Uidemus enim maiorē ipetuʒ habentia aut grauitatis aut leuitatis: si quidē alia similiter se habent figuris: citius lata per equale spaciū finitū: ⁊ ſm rōnem quā habent magnitudines adiuicē. Quare ⁊ per vacuuʒ. Sed impossibile est: ꝓpter quā enim causam feretur velocius. In plenis quidē enim ex necessitate esse. Uelocius enim diuidit ex fortitudine maius. Aut eniʒ figura diuidit aut ipetu quē habet qd fertur. aut ꝓiectū. Eque velocia ergo oia erunt. Sed ipossibile est.**

¶ In qua postq̄ iprobauit vacuū ex dr̄ia medioꝝ: iprobat ipʒ ex dr̄ia mobiliū. Circa qd duo facit: qr p̊ facit qd dictū ē. scdo epilogat circa determīata ibi. (Qd qdē.) Dicit ergo. ꝙ ſʒ excellentiā hoꝝ que ferunt̄. i. ſm excellentiā mobiliū: h̄ sūt icōueniētia. si supple ponat̄ vacuʒ eē. videmꝰ. n. hn̄tis maiorē iclinationeʒ: aut grauitatis: aut leuitatis: si alia silr̄ se hn̄t figuris. i. q̄tū ad figuras: citiꝰ ferri ꝑ eq̄le spaciū finitū ſʒ rōnē. i. ꝓportionē: quā hn̄t magnitudines adinuicē. grauia. n. ⁊ leuia q̄tūcūqʒ sint similia in figuris feruntur citiꝰ ⁊ tardiꝰ per equale spaciū ſm ꝓportionē: quā hn̄t in magnitudine ⁊ in grauitate ⁊ leuitate. ¶ Si g̊ hoc ē de rōne mobiliū: quare ⁊ ꝑ vacuū sic erit. s. ꝙ ꝑ vacuū citius ferunt̄ grauia deorsuʒ: ⁊ leuia sursuʒ. Sʒ impolē est hāc dr̄iaʒ saluare in vacuo: ꝓpter quā eni cāʒ in vacuo velocius q̄ aliud: in plenis qdē. n. ex necessitate hoc cōtingit. velocius. n. diuidit medium ex fortitudine maius. i. qd est magis aptū natū moueri. illud eni qd fert̄: aut illud qd est ꝓiectuʒ: diuidit supple citius mediū: aut figura aut iclinatione:

quã habet. Cũ ergo in vacuo hanc dĩam saluare nõ possimus: in eo oĩa mobilia erunt eque velocia: qð est impossibile. ℂ Notanduʒ aũt totam vim rõnis in hoc cõsistere: ꝙ cũ de rõne mobiliũ sit ꝙ dĩa mobilia sint differenter velocia: qꝛ differentes diuidunt medium: cum hoc ĩ vacuo saluare nõ possumus: qꝛ ibi nulla diuisio eẽ põt. impossibile est vacuũ esse. Si.n. esset vacuũ: non citius descenderet per ipsum plumbũ q̃ȝ palea: qð est oĩno absurduʒ. ℂ Notandũ etiam: ꝙ ait. qꝛ ꝓiectum: ꝛ qð ferẽ citius diuidit mediuʒ aut figura aut inclinatione quã hʒ: qꝛ duobus modis fit velocioꝛ diuisio medij: vel propter dĩam iclinationis: ſm ꝙ magis grauia magis diuidũt mediũ: qꝛ magis iclinanẽ deoꝛsuʒ: ꝛ magis leuia magis sursum: aut hoc fit ꝓpter differẽtiã figuraꝝ: qꝛ q̃ sunt figure piramidalis aut rotũde: citius diuidunt medium: q̃ȝ habentia figuram latam.

Dub.p°. Dubitaret forte aliquis. dato ꝙ in vacuo grauia ꝛ leuia mouerenẽ eque velociter: qꝛ oĩa mouerenẽ ĩ nõ tpe: vtrũ ĩ ipso vacuo aĩalia mouerẽtur: ꝛ vtrũ mouerenẽ in nõ tpe. videẽ aũt ꝙ sic. Nã gequid sit de homine: in alijs tñ aĩalibꝰ videẽ esse vna forma tantũ. cũ ergo in eis forma se habeat vt motoꝛ: quia abstracta forma nõ remãet nisi mã: cũ mã nõ habeat ꝑ

Com.71 quid resistat: vr̃ ꝙ in vacuo aĩalia mouerenẽ in nõ tpe: sicut ꝛ grauia ꝛ leuia. ℂ Oppositũ aũt hꝰ vult Cõmẽ. ꝛ ẽt oppositũ huius ostensuʒ fuit supra. ℂ Dõʒ ꝙ forma substantialis lʒ sit prima ꝛ ꝑncipalis rõ mouendi: mouet tñ mediãte aliq̃ accidentali forma. dato ergo ꝙ in alijs aĩalibus ab homĩe sit vna forma substãtialis. vna tñ forma duplr̃ cõsiderari potest: vel vt supplet vicem forme mixti: vel vt est aĩa: vt supplet formam mixti mouet mediante grauitate: sed vt est aĩa mouet per appetitum. ꝓut ergo aĩa mouet corpus mediante appetitu: ex parte corporis mobilis se tenet grauitas: ꝑ quã resistit mobile mouenti. inde est igiẽ ꝙ in motu aĩaliũ cõtingit lassitudo in mẽbris ꝓpter resistentiã ꝛ ꝯtrarietatẽ: quã hʒ corpus ſm grauitatẽ ad hꝰ motũ. Cum ergo querit̃. vtruʒ aĩalia mouerenẽ in tpe in vacuo: dici põt ꝙ si ille motus non esset mediante appetitu: sed mediante grauitate: vtputa si aĩal caderet de alto deoꝛsuʒ: in tali motu idem iudiciũ eẽt de aĩali: qð de alijs grauibus ꝛ leuibus. esset eni hꝰ motus in nõ tpe: qꝛ non haberet per qd resisteret mobile mouenti. Sed si fieret talis motus mediante appetitu fieret in tpe: qꝛ ĩ tali motu grauitas se teneret ex parte mobilis: per quã resisteret mouenti. cũ ergo motus aĩalis: vt aĩal est: sit mediante appetitu: qꝛ in tali motu requiriẽ tps: bene dictũ est: ꝙ in vacuo grauia ꝛ leuia mouerenẽ in instãti: aĩalia aũt in tpe. rõne q̃ tpis: qð requireẽ in motu aĩaliuʒ: possemꝰ saluare velocitatẽ ꝛ tarditatẽ in hꝰ motu. ℂ Ulteriꝰ cuʒ dicit.

T.c.75. ℂ Qꝛ quidẽ igitur si vacuũ sit. accidat cõtrariũ q̃ȝ ꝓpter qð quidaʒ probant esse vacuũ: manifestum ex dictis est. Hi quidẽ igiẽ opinantur vacuũ esse. Si vere erit ſm locũ motu discretus secundum se. Hoc aũt idẽ est ei qð est dicere locuʒ esse aliqð separatum. Sed hoc ꝙ sit impossibile esse: dictum est prius.

ℂ Epilogat circa determinata. d. ꝙ quidẽ igiẽ si vacuuʒ sit accidat ꝯriũ q̃ȝ ꝓpter qð ꝓbant vacuũ eẽ: manifestũ est ex dictis. arguebãt.n. dicti pħi si motus est. vacuũ ẽ. debebãt enim ecõtra dicere: ꝙ nõ est vacuũ: si est motꝰ: iõ subdit ꝙ hi quidẽ igiẽ opinanẽ vacuũ esse si erit motus ſm locũ. dñt aũt hꝰ vacuũ esse ſm se distractum. i. diuisum ꝛ sepatũ a corporibꝰ. H aũt idẽ est ei qð dr̃e locum esse aliqð spaciũ sepatuʒ: sed ꝙ h eẽ sit ipoſe dictũ est prius. posset aũt ex hoc formari q̃dã noua rõ sic. si vacuum esset: vt antiqui dicebãt: locus esset qðdam spacium sepatũ: sed hoc est ipoſe: vt ꝓbatũ fuit in caplõ ð loco. q̃ ipolis erat eoꝝ positio.

Lectio. XV.

T.c.76 ET per se aũt ꝯsiderãtibus videbiẽ vtiqʒ dictum vacuũ: sicut vere vacuum. Sicut enim in aqua si ponat aliqs cubum: distabit tanta aqua quantus est cubus: sic est ẽt in aere. Sʒ sensui imanifestũ est. Et sꝑ igitur in oĩ corpore habenti trãsmutationẽ: ad qð est aptum natum mutari: necesse est nisi coeat transmutari: aut deoꝛsuʒ sꝑ: si deoꝛsuʒ est motus: sicut est terre: aut sursuʒ: sic̃ ignis. Aut ĩvtraqʒ aut q̃le aliqd sit ipositũ.

ℂ Postq̃ȝ pħus improbauit vacuũ rõne motꝰ. in parte ista ĩprobat ipsum secũdum se. Circa qð tria facit: ſʒ ꝙ triplicẽ rõnẽ adducit ad ꝓpositũ. secũda ibi. (Amplꝰ aũt manifestũ.) tertia ibi. (Amplꝰ aũt manifestũ opʒ esse.) Circa pmũ duo facit: qꝛ p̊ pmittit quedaʒ necessaria ad ꝓpositũ. scðo ex illis arguit itẽtũ ibi. (In vacuo aũt.) Dicit ergo ꝙ per se considerantibus de vacuo videbitur vtiqʒ dictuʒ vacuũ sicut vere vacuũ. vacuũ.n. sicut ſm dictũ: ꝛ ſm nomẽ est vacuũ: ita ſm veritatem ꝛ entitatem est vacuũ: qꝛ ſm veritatem nõ est: nec habʒ aliq̃ȝ entitatẽ. nã sicut si in aqua aligs ponat cubum distabit tanta aqua quãtus est cubus: sic est etiã in aere: qꝛ si ponaẽ aliqð corpus in aere: opʒ ꝙ cedat de aere ſʒ q̃ȝtitatẽ illiꝰ corporis: sed ſm sensum est imanifestũ: qꝛ nõ ita est manifestus sensui aer: sic̃ aq̃ sꝑ igiẽ in oĩ corpore habente transmutationẽ: si ponaẽ aliqð corpus ĩ ipo: necesse est ipsuʒ trãsmutari ad id ad qð est aptũ natum mutari: nisi illud corpus coeat. i. condenseẽ in seipso. si eni ponaẽ aliqð corpus in aqua: vel aq̃ condensabiẽ in seipsa: vel transmutabiẽ et cedet in illã partẽ: in quã est apta nata cedere. hꝰ eni corpꝰ: ĩ qð poniẽ alið corpꝰ: vel cedet sꝑ deoꝛsuʒ: si deoꝛsuʒ ẽ motus eius. Aut cedet sursuʒ: sicut ignis: aut cedet in vtrãqʒ partẽ: sicut est aer vl̃ aq̃: ꝛ hoc aũt quale aliquid sit impositũ corpus: qꝛ qðcũqʒ sit corpus illud: qð poniẽ in alio corpe: qꝛ vnũ corpꝰ nõ cõpatiẽ secũ alið: oʒ ꝙ illð corpꝰ: in quo poniẽ: vl̃ cõdenseẽ in seipo: vl̃ cedit in aliq̃ȝ ptẽ. ℂ Deiñ cũ dicit.

ℂ In vacuo aũt hoc qnidã ĩpoſe est. Nullum enim corpus est. Sed per vacuũ equale spacium transire videẽ: qð quidẽ erat prius in vacuo: tanq̃ȝ si aq̃ non cederet ligneo cubo neqʒ aer: sed oĩa trãsirent per ipsum. At vo cubus hʒ tantam magnitudinẽ: q̃ȝtam continet vacuum. Qꝛ si calidũ est: aut frigidũ: aut graue: aut leue: nihil minus alterũ inesse ab oĩbꝰ passionibus est: ꝛ si nõ diuisibile sit ab illis. Dico aũt corpus lignei cubi. Qꝛ etiaʒ si separeẽ ab oĩbꝰ alijs: ꝛ neqʒ graue neqʒ leue sit: cõtinebit eq̃le vacuuʒ: ꝛ in eadẽ erit que est loci ꝛ vacui pte equali sibi ipsi. Quid igiẽ distabit cubi corpꝰ ab eq̃li vacuo ꝛ loco. Et si duo hꝰ sunt ꝓpter quid non quilibet in codeʒ erunt. Unuʒ qui-

dem igit̄ hoc icōueniēs ꝛ ipossibile est.

¶ Ex his que dixerat arguit intentū: ꝛ dicit: ꝙ in vacuo ipossibile est hoc esse. vacuū eni3 est nullū corpus nāle. nō ergo potest vacuū cedere ipsi corpori: qḋ ponitur in ipso: sed vacuū vr̄ trāsire ꝛ penetrare equale spacium corporis: qḋ quidē erat prius positū in vacuo: tāq̄3 si aq̄ nō cederet cubo ligneo: nec aer. h oīa trāsibunt p ipsū. q2 ergo cubus h3 tantam magnitudinē: q̄tam continet vacuū: in quo ponit̄ cubus: ꝛ dimensiōes vacui sunt sil' cum dimensionibus cubi. Sequit̄ g ex hoc: ꝙ duo corpora possunt esse in eodē loco. qḋ ē impoīe. iō subdit. ꝙ si corpus cubū est calidū aut frigidū aut graue aut leue: nihilomin⁹ h9 corpus in eē diffinitiuo: ꝛ ḟm rōnē alteru3 est ab oībus his passiōib⁹: ꝛ si idē f3 actuale eē nō sit diuisibile ab eis. dico aūt corp⁹ lignei cubi. si .n. ex ligno fiet corpus cubi: cū l3 h9 corpus nō posset ḟm actuale esse separi a passionib⁹ ligni: ḟm tn̄ eē diffinitū esset alterū ab eis: ꝛ h9 corpori p se cōpeteret occupare locū: ꝛ resistere alteri corpori: nō āt hoc cōpeteret ei ꝑpter h9 passiones: iō subdit. ꝙ si ēt h9 corpus sepet̄ ab oīb⁹ alijs passiōibus: ꝛ neq3 sit graue: neq3 leue: cōtinebit equale vacuū: ꝛ equalē locū: ꝛ h9 corp⁹ erit in eadē pte: que est loci vacui. parte dico equali cubi: q2 tātū de vacuo: q̄ta est magnitudo cubi: erit sil' cū cubo: quid ergo distabit corp⁹ cubi ab equali vacuo ꝛ loco. i. ab equali vacuo: qḋ ponit̄ esse locus: q̄si. d. nō distabit: sed sil' erit h cū illo: ꝛ si duo h9: videlicet cubus ꝛ vacuū sunt in eode3: ꝑpter qd non quelib3. i. nō quecūq3 alia corpora in eodē erūt. vnū quide3 igitur icōueniens. ꝛ impossibile: si ponatur vacuū receptiuū corpis h ē: q2 sequeret̄ ꝙ duo corpora pn̄t eē sil' in eodē: qḋ ḟm nām ē ipossibile. ¶ Notandū aūt phm premisisse hanc suppositionē: ꝙ si poneret̄ cubus: aut aliqḋ aliud corpus in aere vel in aqua: ꝙ cederet aer vel aq̄ ḟm q̄titatem illius corporis: vt ondēret: ꝙ q2 vacuū n̄ pōt cedere: si poneret̄ corp⁹ i vacuo: oporteret dimēsiōes vacui subītrare dimēsiōes illi⁹ corpis. nam si ex ligno fieret cubus: si h9 cubus poneret̄ in aq̄ vel in aere: si illa ei nō cederēt: oporteret dimēsiōes aeris vl' aq̄ subītrare dimēsiōes illi⁹ cubi. cū g vacuū n̄ cedat corpi posito in ipso: oportebit dimēsiōes vacui esse sil' cū dimēsiōib⁹ corpis positi in ipso. ¶ Notādū ēt vi3 rōnis phi in hoc cōsistere: ꝙ corp⁹ nō occupat locū: ꝛ nō resistit alteri corpi rōne passionū: vt q2 ē calidū vel frigidum: vel graue vel leue: sed hoc cōpetit ei rōe dimēsionū. p se. n. ē ꝙ dimēsiōes nō ꝯpatiūt̄ secū dimēsiōes alias: ꝑp h ꝙ dimēsiōes sil' cū alijs dimēsiōib⁹ eē n̄ pn̄t: nā si dimēsiōes sil' cū dimēsiōib⁹ eē possent nō eēt assignare cām: q̄re duo corpa nō possent sil' eē: q2 g ponētes vacuū eē locū receptiuū corpis: vt potuit: op3 eos ponere ꝙ dimēsiōes sil' pn̄t eē cū dimēsiōib⁹: iō sic opināntes icidunt in hoc ipoīe: ꝙ possunt duo corpora esse simul.

Dubitaret forte aliquis. q̄uo ex ē ꝙ p se competit dimensionibus ꝙ alijs dimensionib⁹ resistant. ¶ Dōm ꝙ hoc duplici via iuestigare possumus. p̄ ex occupatione loci. secūdo ex cessione corporum. Prima via sic patet. na3 plura corpora eē simul idē est: qḋ plura corpora eē in eodē loco. ex hoc aūt plura corpora in eodē loco eē nō pn̄t: q2 qḋlibet corpus occupat totū locū suū: occupando āt totū illu3 locū: in eodem loco aliud corpus eē nō pōt. cā ergo q̄re corp⁹ resistat corpori: ꝛ q̄re nō cōpatitur secū aliud corp⁹: sumitur ex ipsa occupatiōe loci. id g per qḋ h3 corpus ꝙ occupet locū est id per qḋ h3 ꝙ resistat alteri corpori: ꝛ ꝙ nō cōpatiat̄ secū aliud corp⁹. hoc aūt nō h3 p q̄litatē: sed per q̄titatem: ꝙ aūt corpus sit diuisibile: ꝛ ꝙ occupet aliqḋ spaciū: h3 per q̄titatē: siue p ipsas dimensiones: habere eni partes occupantes locū p se competit q̄titati. si aūt cōpetit alijs: h erit rōne q̄titatis. ex ipsa g occupatione loci patet: ꝙ per se cōpetit q̄titati ꝛ dimēsionibus resistere ꝛ nō cōpati secū dimēsiōes alias. ¶ Secunda via sumit̄ ex mō cessionis corpoꝝ. si enim cubus ponat̄ in aqua: aq̄ cedet cubo ḟm modū dimensionu3 eius: ita ꝙ quāte erūt dimēsiones cubi: tanta erit cessio aque. siue ergo cubus ponat̄ graue: siue leue: siue frigidū siue cal3 non mutabit̄ cessio aque. modus g cessiōis corpoꝝ non sumit originem ex mō qualitatis: vel ex mō passionū: s3 ex mō dimēsionū. Cū ergo ex hoc corp⁹ cedat corpi: q2 vnū resistit alteri: ꝛ nō pn̄t sil' eē: q2 modus cessionis sumitur ex mō dimēsionū: o3 ꝙ resistere: ꝛ nō cōpati secū aliud corp⁹ per se dimēsiōib⁹ cōpetat. Signāter g phs ex cessiōe corpoꝝ ꝛ ex occupatiōe loci ꝓbauit ꝙ p se cōpetit dimēsiōib⁹ resistere: ꝛ ꝙ si dimēsiōes cū dimēsionibus eē possent: duo corpora possent sil' esse. Si. n. bene cōsideret̄ textus phi: vtraq3 via ibi inuit̄: videl3 de cessione corpoꝝ: ꝛ de occupatione loci.

Alterius forte dubitaret aliqs si corp⁹ poneret̄ in vacuū: vtrū vacuū ei cederet. ¶ Dō3 ꝙ nūq̄3 corp⁹ cedit alteri corpori nisi sit rarefactibile vel cōdēsabile. vacuū aūt q2 dicit dimēsiōes sepatas a talibus passionib⁹: h ei competere nō pn̄t: nec h3 vn̄ cedat: imo f3 Cōmen. q2 vacuū dicit dimēsiōes sepatas a motu ꝛ a mā transmutabili: p se loquēdo: nō h3 vn̄ trāsmutetur. vel vn̄ cedat corpi: qḋ ponit̄ in ipso. ex his g manifeste apparet: ꝙ q2 p se cōpetit dimēsiōibus resistere: si ponerent̄ dimensiōes sepate ab oīb⁹ passionib⁹: adhuc cōpeteret eis resistere: ꝛ nō cōpoterent̄ secū dimēsiōes alias: dimēsiones g vacui q̄tūcūq3 sint sepate a passiōibus: nō cōpotient̄ secū dimēsiones alterius corporis: ꝑpter qḋ si poneret̄ ꝙ dimēsiones alicuius corpis sil' possent esse cu3 dimensionibus vacui: sequeret̄ ꝙ duo corpora sil' eē possent. Si. n. vacuū cedere n̄ pōt corpori posito in ipso: ponētes corp⁹ recipi in vacuo: op3 hoc ipossibile cōcedere: ꝙ duo corpora sil' eē possent: p̄dicti g phi ponēdo vacuū ꝑpter motū: ne cogerent̄ ponere duo corpora sil' eē: incidebant in illud icōueniēs: vt oporteret eos dicere duo corpora sil' esse posse. Si enim corp⁹ recipitur in pleno: q2 plenū cedit: nō op3 ꝙ dimēsiōes sil' cū dimēsionib⁹ existant: s3 si recipit̄ in vacuo: q2 vacuū n̄ h3 vn̄ cedat: oportebit dimēsiōes cū dimēsiōib⁹ sil' eē. Dub. 2⁹ Cō. 76.

Alterius forte dubitaret aliqs si corpus recipet̄ in vacuo: ꝛ essent sil' dimēsiōes vacui cū dimēsiōib⁹ corpis: vtrum he dimēsiones distinguerentur ab illis. ¶ Dōm quosdā voluisse dimēsiones nō distingui nisi ex situ. nā vt dicūt: nō pōt poni duas lineas sil' esse vel duas alias dimēsiōes eē sil' nisi efficiant̄ vna linea ꝛ vna dimensio. Sed h nō vr̄ posse stare: q2 tūc q̄cūq3 eēnt ꝯtigua eēnt ꝯtinua. Na3 vt dicet̄ in. vi. hui⁹. cōtigua sunt q̄ꝝ vltima sunt sil': cōtinua vo q̄ꝝ vltima sūt vnū. Cū ergo aq̄ cōtiguat̄ aeri: supficies vtriusq3 nō distinguūt̄ ex situ: supficies. n. vnius est simul cū superficie alteri⁹. Si ergo dimensiones hn̄tes eūdē situ fierēt vna dimēsio: ille due supficies fierēt vna supficies. aq̄ g ꝛ aer eēnt vnū corp⁹ cōtinuū: q2 hērēt vltia vnū: sic g dicēdo: vel oportebit ponere totū vniuersu3 vnū corp⁹ cōtinuū: q2 singule ptes ei⁹ sibi inicē cōtiguant̄: vel oportebit redire ad positionē pictago. ꝛ democri. ꝙ est dare vacuū distinctiuū corpoꝝ: ꝛ sic oportebit dare vacuu3 iter q̄libet duo corpora distincta: ne sibi inicē cōtinuarent̄: q2 vt p3 ꝑ habita: si vera eēt positio dcā: si ꝯtiguarent̄ sibi inicē corpora fierēt vnū corp⁹ cōtinuū. ¶ Di Dub. 3⁹. T. cō. p̄.

eēdū ē ǧ ꝙ sicͣ mā: vñ mā ē nō hꝫ ꝙ ab alia mā distigua
tur: sic dimēsio vñ dimēsio est: non hꝫ ꝙ ab alia dimen
sione distinguatᷣ: ꝛ maxime si accipiantᷣ dimēsiones eq̄
les ꝛ eiusdēꝫ rōnis. vna ergo mā ab alia differt: qꝛ est
sub alia forma: vel quia est ꝯiuncta alijs passionibꝰ: sic
si accipiantᷣ due linee vel due sup̄ficies equales ꝛ eius
dem rōnis: differunt adinuicem: vel quia sunt in alio si
tu: vel qꝛ sunt cōiuncte alijs passionibꝰ: ꝓpter qḋ cū aer
cōtinguatᷣ aque superficies aeris ꝛ aque non efficiuntᷣ
vna superficies. nam lꝫ īter eas nō possit assignari dr̄ia
ratione situs: qꝛ simul sunt: distinguuntur tñ ꝑ alias ꝛ
alias passiones: qbꝰ sunt cōiūcte. Nā qꝛ sup̄ficica aeris
est in aere tāq̄ꝫ in subiecto: ꝛ est cōiuncta passionibꝰ eiꝰ:
sup̄ficies vō aque est in aqua: ꝛ est cōiuncta passiōibus
aque: que sunt alie a passionibꝰ aeris: iō ille sup̄ficies di
stigūntᷣ nō obstante ꝙ sūt ī eodē situ. Sꝫ si eēnt sup̄fi
cies mathematice: ſm ꝙ hꝰ sūt sep̄ate a passionibꝰ: iter
P. phisi. Cō. 22. eas nō eēt dr̄ia: nisi rōne sitꝰ. ide est ergo ꝙ corpora ma
thēatica: vt Cōmē. ait: si sūt ꝯtigua sūt ꝯtinua: qꝛ cū hn̄t
vltima simul: hn̄t vltīa vnū. vltia āt coꝝ si sunt silꝛ ꝛ hn̄t
eūdē situꝫ efficiuntᷣ vnū. in nālibꝰ aūt nō sic: vt pōt pate
re per habita: cum igitur q̄ritᷣ si essent dimēsiōes vacui
silꝛ cū dimēsiōibꝰ corporis n ālis: vtrū he fierent ille: pꝫ
ꝙ nō. Nam lꝫ non differūt rōne situs: distinguerentᷣ tñ
qꝛ dimēsiōes vacui eēnt separate a passionibus. ille vō
non. Sed si vtreq̄ꝫ dimensiōes eēnt a passiōibꝰ separa
te: ꝛ essent in eodē situ: nō haberent per quid differrēt:
qḋ ergo phs ait ꝙ ligneum cubū non distabit ab equa
li vacuo: ītelligendū est ꝙ non distabit q̄ꝫtum ad situꝫ:
rursus non distabit: neq̄ꝫ differet q̄ꝫtū ad occupatonēꝫ
loci: qꝛ sicͣ dimēsiōibꝰ lignei cubi ꝯuenit replere ꝛ occu
pare locū: sic hͦ cōpetit dimēsiōibꝰ vacui siue dimsiōibꝰ
sep̄atl. veꝝ ē ǧ qḋ phs arguit: ꝙ seqtᷣ duo cōpa eē silꝛ. Nā
si dimēsiōes vacui ñ distāt a dimēsiōibꝰ cubi q̄ꝫtū ad si
tū: ꝛ vtriusq̄ꝫ ꝯpetit r̄plere locū: q̄ rōe ille dimēsiōes pn̄t
silꝛ esse cū illis: quelibet dimēsiones cū qbuslibet eē po
terūt. poterūt ǧ duo corpa esse silꝛ. Fuerunt aūt aliqui ꝛ
magni dicētes dimensiones a dimensionibꝰ nō differ
re nisi ſm sitū. Sed credibile est eos sic opinatos fuis
se: qꝛ vtreq̄ꝫ dimēsiōes hn̄t eē a passionibꝰ sep̄atū: de q
bꝰ a vt patuit incōstanter est verū. ❡ Deinde cū dicit.

T. c. 77 ❡ **Amplius aūt manifestū est: qꝛ hic cubus hꝫ ꝛ transmutatus: qḋ ꝛ oīa alia corpora habēt. Quare si hoc a loco nihil differt quid opꝫ locum facere in corporibus extra vniuscuiusq̄ꝫ corpus: si impassibile est corpus. Nihil. n. cō feret: si alterum circa ipsuꝫ eq̄le spaciū hꝰ sit.**

❡ Ponit scḋam rōnē. d. ꝙ manifestū est: qꝛ cubus trans
mutatua. i. cubus qui transmutatᷣ ꝛ ponitᷣ in spacio va
cuo hͦ hꝫ qḋ ꝛ oīa alia corpora: qꝛ hꝫ tres dimensiōes sicͣ
illa. quare si hꝰ corpꝰ nihil differt a loco. i. nihil differt a
vacuo: qḋ antiqui dicebant esse locū. nihil enim differt
ab hꝰ vacuo siue ab hꝰ dimēsiōibus sep̄atis q̄ꝫtuꝫ ad hͦ
qḋ ē habere tres dimēsiōes: ꝛ occupare locū. Si ǧ q̄ꝫtū
ad hoc nihil differt: qd opꝫ facere locū corp̄ibus: ꝛ dare
eis dimēsiones alias extra corpꝰ vniuscuiusq̄ꝫ. i. ex̄ ma
gnitudinē ꝛ ex̄ dimēsiōes vniuscuiusq̄ꝫ corp̄is. dimēsio
nibus. n. corp̄is nālis nō oꝫ assignare tāq̄ꝫ locū dimēsio
nes alias vt dimēsiones vacui: qꝛ cū in occupando locū
Cō. 77. non differant he dimensiones ab illis: vt Cōmen. ait: si
oporteret dimensionibꝰ nālibus dare alias dimensio
nes in quibꝰ existerent tāq̄ꝫ in loco: pari rōne illis dimē
sionibus oporteret dare alias dimēsiōes: ꝛ alijs alias: ꝛ
sic in īfinitū. addit aūt ꝙ si hꝰ corpꝰ. i. hꝰ spaciū vacuū:
qḋ est q̄si qḋdam corpus mathematicū: ꝛ hꝫ tres dimē
siōes ad modū corporis: si tale. s. spaciū est ipassibile. i. ē
separatū a passiōibꝰ: nihil cōfert ipsi corp̄i nāli: si tale al
teruꝫ equale hꝰ spaciū sit circa ipsuꝫ corpꝰ nāle. ❡ No
tandū aūt ꝙ phs in hac rōne duo tāgit: ꝑ que sufficien
ter hr̄: ꝛ ꝙ nō opꝫ corp̄ibꝰ nālibꝰ dare tale spaciū vacuū
tāq̄ꝫ locū: ꝑ qꝛ cū hꝰ spaciū vacuū hēat tres dimēsiōes
sicut ꝛ corpora: cū rōne taliū dimēsionū aliqd sit ī loco:
sequeretᷣ ꝙ loci eēt locus: ꝛ ꝙ vacuū eēt in loco. rursus
cū locꝰ ꝯferat aliqd ipi locato: ꝛ hēat saluare ipm: qꝛ ta
le spaciū ē separatū a passionibꝰ: ꝛ nihil pt̄ ꝯferre corp̄i
nāli sup̄ vacuū ē facere talē locū. ❡ Deinde cūꝫ dicit.

❡ **Amplius opꝫ manifestū esse quale vacuū sit in his que mouentᷣ. Nūc aūt nusq̄ꝫ infra mundum: aer enim aliquid est: nō vr̄ aūt. Neq̄ꝫ in aqua: si essent pisces ferrei. Tactu eniꝫ est discretio illius quod tangitur.** T. c. 78.

❡ Ponit tertiā rōnē. d. ꝙ opꝫ manifestū esse per sensūꝫ:
quale vacuū sit in his que mouentᷣ. nālis. n. nō abstra
hit a mā sensibili. cū ǧ ex nullo sensu īnotescat nobis va
cuum: nō est ponēdū ꝙ vacuū sit aliqd in nā: iō subdit:
ꝙ nūc aūt īfra mūdū supple nō appꝫt nobis vacuū: aer
aūt aliquid est. nō vr̄ aūt: sentitur tñ sensu tactus. Neq̄ꝫ
si in aq̄ essent pisces ferrei: qꝛ quasi eēnt eiusdē coloris
cū aq̄: forte visu nō discernerentᷣ ab aq̄: tactus tñ est di
scretio illiꝰ qḋ tangitᷣ. dato ǧ ꝙ hꝰ pisces visu nō discer
nentᷣ ab aq̄. discernentᷣ tñ tactu. supplenduꝫ est ergo: ꝙ
quia vacuum nullo sensu nobis innotescit: nullo modo
est ponendum. ❡ Ultimo cum dicit.

❡ **Quod quidē igitur non separatum sit vacuum ex his manifestum est.** T. c. 79.

❡ Epylogat circa determinata. d. Qꝛ quidē igitᷣ ñ sit va
cuū sep̄atū maniᵐ ē: ex his. i. ex dictis. Lec. XVI.

Sunt autē quidā qui per rarū ꝛ densū opinantᷣ manifestū eē ꝙ sit vacuū. Si quidē. n. nō est rarum ꝛ densum neq̄ꝫ coire aliquid. ꝛ calcari possibile est. Si vero hoc nō sit aut oīno motus non erit: aut mouetᷣ totū sicut dixit Xuthus: aut equale semꝑ est mutare aquā ꝛ aerēꝫ. Dico aūt sic: vt si ex aqua ciati factus sit aer: simul ex equali aere tantumdē aque fieri: aut vacuum erit ex necītate. Cōculcari. n. vlꝛ extēdi ñ ꝯtigit alr̄.

❡ Postq̄ꝫ phs īprobauit eē vacuū sep̄atū a corporibꝰ. in
parte ista īprobat vacuū ponentes imbibitū corporibꝰ.
Antiqui enim posuerūt vacuum ꝓpter motū. in motu
aūt est duo cōsiderare: spaciū ꝛ mobile: dupl̄r ǧ qs pos
set ponere vacuū ex parte spacij: vt si poneret ipsuꝫ spa
ciū eē vacuū: vel ex ꝑte mobilis. vt si poneret in ipo mo
bili esse vacuitates quasdā: ponētes ǧ vacuū ex ꝑte spa
cij dixerūt vacuū eē aliquid sep̄atū a corporibꝰ mobili
bus. Sed ponētes vacuū ex ꝑte mobilis dixerūt ipsuꝫ
esse imbibitū ipsis corporibus. īprobato ǧ ꝑmō dicēdi:
vt īprobato vacuo sep̄ato sūpto ex ꝑte spacij: hic īproba
tur secūdus modus: qꝛ īprobatᷣ vacuū ībibitū sumptū
ex ꝑte mobilis. circa qḋ tria facit: qꝛ ꝑmo adducit rōnē
ꝑ quā aliqui probāt tale vacuū esse. secūdo īprobat hꝰ
vacuū. tertio soluit rōnem factā in ꝯtrāꝫ. scḋa ibi. (Si
quidē igitur rarū.) tertia ibi. (Qm̄ aūt vacuꝫ.) Dicit
ergo. ꝙ sunt quidā qui per rarū ꝛ densum opinantᷣ ma

nifestũ esse q᷑ sit vacuũ. arguebant enim: si non est vacuũ: non est rarum: neque densum. Si quidẽ nõ est rarum ⁊ densũ: nõ ẽ possibile corpora coire .i. subintrare adinuicem: ⁊ nõ ẽ possibile ea calcari .i. cõstringi. Si aũt h .i. si nõ est possibilis ꝯstrictio corpoꝝ: aut oĩno nõ erit motus aut vno moto mouebit̃ totũ vniuersũ: sicut dixit ficcos .i. ille ph̃us aut cassimedras: vt hꝫ alia littera: (vel xutus) et est ẽt nomẽ ꝓpriũ ph̃i cuiusdã: aut ẽt necesse est mutare aquã ⁊ aerem: ⁊ semꝑ in equalẽ. si eniꝫ nõ possent corpora rarefieri: nõ posset ex aqua fieri aer: nisi statim ex equali aere fieret equalis aqua. dico aũt vt si ex aq̃ ciati .i. si ex tanta aqua: q̃ntũ cõtinet vnus ciatus: vel vnum vas: factus sit aer. sit .i. statiꝫ oꝫ ex equali aere tantũdẽ aque fieri. aut si hoc nõ: ex necessitate cõtinget esse vacuum: q᷑ vt dicebãt: calcari vel extendi corpora nõ contingit aliter nisi ꝑ vacuũ. ❡ Notãduꝫ aũt errorẽ dictoruꝫ ph̃oꝝ in hoc ꝯsistere: q᷑ nõ credebãt eẽ corpus rarũ nisi haberet in se vacuitates aliq̃s: h autẽ posito dupl̃r arguebant intentũ. ꝑmo ex ꝑte mot᷒ localis. Nã si multi lapides essent hĩ ꝯtiguati adinuicẽ: q᷑ lapides ꝑ impulsum nõ cõdensant̃: nec cedũt in seipsis: oporteret q᷑ qui vnũ ipelleret oẽs impelleret. Si g̃ tales eẽnt singule partes vniuersi: q᷑ nõ coirẽt adinuicẽ: nec cõstringerẽtur: oporteret q᷑ qui vnã ꝑtẽ ipelleret: totũ vniuersuꝫ tumultuaret. rursus hoc idẽ arguebãt nõ soluꝫ ex parte motus ad vbi: sed ẽt ex ꝑte motus ad formã. si enim ex aq̃ generaret̃ aer: ⁊ nõ eẽt dare vacuuꝫ nec constrictionẽ corpoꝝ: q᷑ aer occupat maiorẽ locũ q̃ aq̃: celũ non posset capere singulas ꝑtes vniuersi: q᷑ occuparet maiorem locũ q̃ ꝑius. oporteret g̃ q᷑ statiꝫ cũ ex aq̃ fit aer: q᷑ ex eq̃li aere eq̃lis aq̃ fieret: ⁊ q᷑ h nõ ꝯspicim᷒ sic eẽ: oꝫ q᷑ sit possibil̃ ꝯstrictio corpoꝝ: q᷑ si hec ẽ ipossibilis: vt dicebãt. necesse ẽ vacuũ eẽ. ❡ Deinde cum dicit.

T.c.80. ❡ **Si quideꝫ igitur rarũ dicunt multa vacua separata habens manifestũ est: q᷑ si neq̃ vacuũ contingit esse sepabile: sicut neq̃ locũ hñtem aliquid vacuũ sui ipsius: nec rarum sic.**

❡ Improbat hunc madũ dicendi. Ad cu᷒ euidentiaꝫ sciẽdum: q᷑ ponere vacuum in ipsis corporib᷒ mobilibus dupl̃r potest intelligi. ꝑ᷒ q᷑ in talib᷒ corporib᷒ sint aliq̃ vacuitates separate ab omni corpore. secũdo q᷑ sint ibi vacuitates coniũcte corporibus. Dupl̃r g̃ põt intelligi vacuũ esse imbibitũ corporib᷒: cõiunctũ .s. ⁊ sepatũ. duo ergo facit: q᷑ ꝑmo iprobat hanc positionẽ si ponat̃ tale vacuũ esse sepatũ: scdo si ponat̃ esse cõiunctuꝫ ibi. (Si aũt nõ ẽ separabile.) Dicit ergo q᷑ si igitur dñtes raruꝫ esse vacuũ dñt rarũ esse hñs multa vacua separata a corporibus: manifestũ est q᷑ non cõtingit vacuũ imbibitũ esse sic separabile: sicut nec contingit locum habentem aliqd vacuũ sui ipsius .i. in seipso: qd sit vacuũ separatũ. Sic ẽt neq̃ cõtingit esse aliqd rarũ sic sepatũ a corporibus: oẽs ergo ille rõnes: que iprobant locũ esse vacuũ ⁊ esse spaciũ separatũ: iprobare possunt vacuũ eẽ quasdã raritates: ⁊ quosdam porros: siue quedam foramina: in quibus nõ aliqd sit corp᷒: sed sint sepata a corporibus.

Dub.3ª **Dubitaret** forte aliquis vtrũ dimẽsiões vacui: quas ponebãt antiq ph̃i: eẽnt aliq̃ dimensiones reales: vel essent solum ymaginate. ❡ Dõꝫ q᷑ antiqui posuerũt vacuũ esse locũ priuatũ corpore: susceptiuũ aũt corporis: duplici g̃ via venari possumus q᷑ oportebat antiquos dare dimensiones vacui non eẽ solum dimensiones ymaginatas: sed esse aliquid reale: Prima via sumit̃ ex parte loci. secũda ex ꝑte priuatõis: ꝑmũ sic pꝫ: quale est enim locatũ: talis debet esse locus eius. Si ergo locatũ est solũ quid ymaginatũ: sufficit ei dare ymaginatũ locuꝫ. Si aũt est quid reale: competit ei realis locus: q᷑ ergo antiqui ph̃i nõ ponebãt locũ esse supficiem corꝑis ꝯtinentis: sed esse spaciũ illud ⁊ dimẽsiones illas: que erant ĩter latera cõtinẽtis. Si g̃ corporib᷒ realibus dabant taleꝫ locũ: oportebat spaciũ illud ⁊ dimensiões illas eẽ quid reale: ⁊ eẽ alias a dimẽsionibus corporis ibi positi: q᷑ loc᷒ est differẽs a locato. Secunda via sumit̃ ex parte priuatiõis. lꝫ .n. negatio de se nihil ponat: priuatio tñ sp determinat sibi aliqd subꝫ: ẽ enim negatio priuatio ex subiecto: vt põt haberi ex q̃rto metha. Si g̃ vacuũ est spaciũ ꝑuatũ corpore: oꝫ illud spaciũ: ⁊ illas dimẽsiones eẽ aliqd reale: in quib᷒ tãq̃ in subo fundet̃ h ꝑuatio. Si enim nihil eẽt hꝫ spacium vel hꝫ dimẽsiões: nõ possent dici vacuũ neq̃ plenũ. T.cõ.4

Ulterius forte dubitaret aliquis vtrũ sit ĩtelligibile in corpore esse vacuitates: que sunt cõiuncte corporib᷒. dicebat̃ enim q᷑ vacuitates in corpore dupl̃r poni possunt. ꝑ᷒ q᷑ sint sepate a corpore. secũdo q᷑ sint cõiuncte corporib᷒: vr̃ enim esse oppositũ in adiecto dicere aliquid esse vacuũ: ⁊ tñ ponere i eo aliqd corp᷒: vel dicere illud esse cõiunctũ corpori. ❡ Dõꝫ q᷑: vt pꝫ in q̃õne premissa: ponẽtes vacuũ eẽ locũ: oꝫ eos ponere dimensiones vacui eẽ dimensiones reales. rursus cogunt̃ dicere: q᷑ si corpus aliqd recipiat̃ in illis dimensionib᷒: vel in illo vacuo q᷑ dimensiones ille nõ cedãt: q᷑ locus est quid ĩmobile: ⁊ nõ cedit locus adueniente locato. Sicut g̃ hꝫ dimensiones: que se tenent ex parte spacij: aliq̃ sunt cõiuncte dimensionibus corꝑis: aliq̃ sunt sepate a corꝑe: sic si in ipsis corꝑib᷒ mobilib᷒ poneremus aliquas vacuitates: possemus eas ponere cõiunctas corꝑi: ⁊ sepatas a corpore. Cũ ergo q̃rit̃ vtrũ possit poni vacuũ ꝯiunctuꝫ corpori: dici põt q᷑ vacuũ vt vacuum est: ⁊ formal̃r acceptũ: semꝑ dicit quid ꝑuatũ corꝑe: vacuũ tñ mal̃r põt poni intelligi cõiunctũ corꝑi: q᷑ dimẽsiones ipsas sepatas a passionib᷒: que material̃r sũt idem: qd vacuum: possumus ymaginari esse coniũctas corporibus. ❡ Deinde cum dicit. Dub.2ª

❡ **Si aũt non est separabile: sed tñ inest aliqd vacuũ: minus quidem impossibile ẽ. Contingit auteꝫ primũ: q᷑ non omnis motus est causa vacuum: sed qui sursuꝫ est. Raruꝫ .n. leue. Unde ignem rarum esse dicunt.** T.c.81.

❡ Improbat hꝫ vacuũ ibibitũ si ponat̃ cõiunctũ corꝑi. circa qd quinq̃ facit. fꝫ q᷑ q̃nq̃ rõnes adducit ad ꝓpositũ. 2ª ibi. (Postea mot᷒.) 3ª ibi. (Et ẽt qual̃r põt.) 4ª ibi. (Ampli᷒ quõ assignat.) 5ª ibi. (Et manim ẽ q̃m.) Dicit g̃: q᷑ si vacuũ nõ est sepabile a corꝑib᷒: sed tñ inest in ipis corꝑib᷒ aliqd vacuũ ibibitũ: min᷒ qdẽ ipol̃e est sic dicere: tñ hũc modũ dicẽdi sequũt̃ mlt̃a icõuenientia. ꝯtingit .n. ꝑmũ q᷑ vacuũ nõ est cã oĩs mot᷒: sed solũ ẽ cã ei᷒ mot᷒: q ẽ sursuꝫ. rarũ .n. ẽ leue. vñ ignẽ rarũ eẽ dicũt ꝑꝑ sui leuitatẽ. Cũ g̃ dci ph̃i ponerẽt vacuũ: vt saluarẽt oẽꝫ motũ rectũ: isufficiẽs erat eorũ positio. Nã cũ dicerẽt vacuũ eẽ raritatẽ q̃dã ꝑ ipꝫ nõ poterãt saluare nisi motũ sursũ. ❡ Nõndũ ãt q᷑ ponẽtes vacuũ sepatuꝫ a corꝑe: ponũt ipꝫ formal̃r: sꝫ ponẽtes ipꝫ cõiũctũ corꝑi: vt pꝫ ꝑ q̃õnẽ ꝑmissaꝫ ñ ponũt vacuũ nisi mal̃r solũ: cũ g̃ icõueniẽs sit põ vacuũ: q̃to magis põit̃ vacuũ: icõueniẽti᷒ vr̃: pei᷒ g̃ dicebãt ponẽtes vacuũ fofal̃r: ⁊ sepatum a cõꝑe q̃ ponẽtes ipꝫ mal̃r ⁊ ꝯiũctũ cõꝑi. ❡ Deiñ cũ dic.

❡ **Postea motus causa non sic vacuuꝫ: sicut in quo est: sed sicut vtres in eo qd ferunt̃ ipsi:**

sursum ferunt cōtinuū: sic vacuū fert sursū.

¶ Adducit 2am rōnē. d. ꝙ postea incōueniēs ē ponere sic vacuū: cū ponere sic vacuū nō sit cā mot⁹: sicut illud in quo est mot⁹: sȝ sic illud qđ ꝑtrabit mobile: vt sic vtres in eo ꝙ ipsi ferunt sursū. ferūt secū corp⁹ sibi ꝯiūctū ⁊ ꝯtinuū: sic vacuū fert secū corp⁹ sibi ꝯiūctū. ¶ Nōndū aūt antiquos posuisse vacuū: vt in eo eēt mot⁹: sed si vacuum esset aliquid ibibitū ⁊ exñs in ipo corpore mobili: tūc vacuū nō esset id in quo est mot⁹: sȝ eēt aliqđ trahens mobile. ergo fȝ hūc modū dicendi vacuū sic faceret ad motū: q̄z faceret corp⁹ eē rarū: per quā raritatem traheret sursū: sic ḡ vtres facerēt ad motū coꝝ q̄ eēnt ꝯiūcta eis: q̄z vtres moti sursū traherēt corpa sibi coniuncta: sic vacuū faceret ad motū corpoꝝ: in quib⁹ eēt: q̄z eo mō sursū traheret corpora: in qb⁹ existeret. ponētes ḡ sic vacuū ꝯdicebāt pōni sue: q̄z tūc vacuū nō esset id: in quo mot⁹ hȝ eē: vt ipsi dicebāt. ¶ Deide cū dicit.

¶ Et ēt qualiter pōt mot⁹ eē vacui: Aut locus vacui. Uacui.n. fit vacuū in qđ fertur.

¶ Ponit tertiā rōnē. d. Et etiā q̄lr. i. q̄ rōne pōt eē mot⁹ vacui: oȝ ꝙ sit ⁊ loc⁹ vacui. si ḡ vacuo cōpetit moueri: cōpetit ei esse in loco. oȝ ḡ fm h̄ loci sit loc⁹: ⁊ ꝙ vacui sit vacuū: i qđ fert: qđ ē icōueniēs: q̄z si vacui eēt vacuū: vł loci eēt loc⁹: rō loci vł rō vacui iret i ifim. ¶ Deiñ cū dic.

¶ Amplius qūo assignāt in graue ferri dorsū:

T.c. 82 ¶ Assignat 4am rōȝ. d. āpli⁹ qūo assignāt grauia ferri dorsū: q. d. ꝙ si eēt mot⁹ ꝑꝑ vacuū graue n̄ ferret nālr dorsū.

Dub. p° **Dubitaret** forte aliqs: dato ꝙ esse dare vacuū: ⁊ grauia ⁊ leuia mouerent̄ i vacuo i tpe: vtrū his ꝯditiōibus stantib⁹: graue ferret̄ deorsum nisi ipelleret̄. ¶ Dōm ꝙ solō hui⁹ q̄ōnis depēdet ex solōne q̄ōnum p̄missaꝝ. dicebat̄ enim: ꝙ iō grauia mouent̄ in instāti deorsū: si eēt dare vacuū: q̄z grauib⁹ fȝ ꝙ hm̄ cōpetit eēntialr esse deorsū: nec pñt se hēre respectu loci dorsū nisi in po° accñtali: ꝑꝑ qđ si subtraheret̄ totū impedimtū medij: ⁊ eēt dare vacuū: grauia stati eēnt dorsū. ꝙ si non stati dorsū eēnt: nō ꝯpeteret eis essentialr deorsū eē: sȝ q̄tiēscūqȝ aliqđ mobile ex eēntia sua vł ex forma: quā hȝ nō determinat̄ ad aliq̄ȝ d̄riaȝ pōnis: si dȝ illuc tēdere: idiget aliq̄ mouente ⁊ ipellēte ipsū. si ḡ eēt dare vacuū: ⁊ grauia in eo mouerent̄ i tpe: seq̄ret̄ ꝙ grauia nō tēderēt deorsū: nisi ipellerent̄ ab alio: q̄z fȝ hāc ypothesiȝ nō ꝯpeteret eis eēntialr deorsū eē. ex h̄ ḡ apparet non bonā fuisse opionē auēpeche: q posuit ꝙ subtracto toto ipedimto medij ꝑꝑ terminoꝝ distantiā: grauia mouerent̄ in vacuo in tpe. pȝ. n. ꝙ h̄ posito n̄ ꝯpeteret grauib⁹ eēntialr eē deorsū: nec ferrent̄ grauia i locū deorsū: nisi hērent aliquē ipellentē. Ex h̄ ēt pȝ ꝙ ponētes motū fieri ꝑꝑ vacuū nō pñt assignare cāȝ q̄re grauia ferant̄ deorsum: vacuū. n. vt dcm̄ ē: vel pōt se tenere ex p̄te spatij: vel ex p̄te mobilis: si se teneat ex p̄te spatij: vel grauia non mouebunt̄ deorsū accipiēdo motū proprium: sed in instanti ibi eēnt: vel si mouerent̄ deorsū: eis nō cōpeteret eēntialr deorsū eē: nec esset assignare cām qūo de se ⁊ ex nā sua deorsum tēderēt. Si v̄o ponatur vacuū ex p̄te mobilis: adhuc n̄ erit assignare cāȝ motus deorsū. Sȝ fm hūc modū loq̄ndi: n̄ rō mot⁹ sp̄ sumit̄ ex p̄te vacui: vacuū cū sit q̄d raꝝ: d̄ se sp̄ trahet mobilia sursū n̄ dorsū: imo si mot⁹ eēt ꝑꝑ vacuū ibibitū: cū vacuū nullā māȝ dicat: nō mouet̄ locatū ad locū ꝑꝑ ꝯuenientiā: quā hēret cū ipo: sȝ solū eēt mot⁹ ex aliq̄ trahēte vł ipellēte. Jō ait phs: ꝙ vacuū traheret leuia sursū: sic vtres traherēt sursū corp⁹ aliqđ sibi ꝯiūctū. q̄d ḡ traheret grauia dorsū n̄ eēt cāȝ dare. ¶ Deiñ cū dicit.

¶ Et manifestū ē: q̄m q̄nto vtiqȝ rarius: ⁊ magis vacuū sit: magis sursū fertur. ⁊ si sit oīno vacuū: velocissime vtiqȝ fert̄. Fortassis autē h̄ ipoſſe ē moueri. Nō aūt eadē sic q̄z in vacuo sine motu oīa sūt. sic ⁊ vacuū q̄dē ē qđ est sine motu. Incomparabiles. n. sūt velocitates.

¶ Pōit vltimā rōnē. d. mani^m ē: ꝙ q̄nto vtiqȝ aliqđ sit rari⁹ magł ⁊ magł vacuū: tāto magł sursū fert̄: ⁊ sit oīo vacuū: velocissime vtiqȝ fert̄: imo ferret̄ i istāti. Jō subdit. ꝙ fortassis ipoſſe sit h̄. s. ꝙ ē oīo vacuū moueri: rō āt ē eadē q̄. d̄. q̄z i spacio vacuo sūt oīa sine motu: sic ⁊ mobile vacuū ē qđ ē sine motu. Incōpabiles. n. sūt velocitates. Sic. n. q̄nto mediū ē ḡssius tāto magis ipedit mobile. Jō si eēt spaciū vacuū eēt ibi mot⁹ i istāti: q̄z nullā hēret analogiā ad plenū. Sic si ponat̄ vacuū ex p̄te mobilis: q̄z q̄nto mobile eēt magł vacuū: veloci⁹ ferret̄ sursū. Si eēt oīo vacuū ipȝ mobile eēt ibi icōpabilis velocitati ⁊ ferret̄ in istāti: ꝑꝑ qđ n̄ eēt ibi ꝑp̄e mot⁹: q̄z d̄ rōne mot⁹ ē: ꝙ sit i tpe. n̄ ḡ p̄ se loq̄ndo vacuū ē cā mot⁹ vt āntiq voleбāt. q̄z tūc max̄ vacuū eēt talis cā: qđ pȝ eē falsū: q̄z maxime vacuū tollit motū. Lectio. XVII.

Quoniam āt vacuū q̄dē nō dicimus eē: alia ꝟo vere dubitata. Aut mot⁹ nō erit nisi erit dēsitas ⁊ raritas: aut turbabit̄ celum: aut sp̄ equalis aqua ex aere ⁊ ex aq̄ erit ⁊ aer. Manifestū. n. q̄z pl⁹ aer ex aq̄ fit. Necesse igit̄ ē vt vacuū sit: aut depulsū qđ habet̄ vltimū tumłtuari facere: aut aliđ alicui eq̄lr mutare ex aere i aq̄ȝ: vt oē corpus totius eq̄le sit: aut nihil moueri. Semp̄ eni trāsmutato h̄ accidet: nisi circulr circūstet. Nō sp̄ āt in circulū loci mutatio: sȝ aliq̄n ⁊ in rectū ē. Hi q̄dē igr̄ ꝑꝑ h̄ vacuū aliqđ dicūt eē. T.c. 83

¶ Postq̄ȝ phs posuit rōnē ponētiū vacuū ibibitū: ⁊ iprobauit hm̄ pōnē: i p̄te ista soluit rōnē factā i ꝯriū. circa qđ duo facit: q̄z p° ondit rōnē illā eē dubitabilē. 2° soluit eā ibi. (Nos āt dicim⁹.) Dic̄ ḡ ꝙ vacuū n̄ dicim⁹ eē: nihilomin⁹ tñ alia v̄e dubitota sūt: q̄z v̄e ꝑbāt raritatē ⁊ dēsitatē eē in corpib⁹. iō ait. ꝙ nisi erit raritas ⁊ dēsitas in corpib⁹: aut n̄ erit mot⁹: aut turbabit̄. i. tumłtuabit̄: ⁊ cōpatiet̄ celū: aut sp̄ cū sit eq̄ł aq̄ ex aere: statiȝ aer erit ex aq̄. mani^m ē. n. ꝙ aer ex aq̄ fit pl⁹. i. fit i maiori q̄ntitate. aer. n. gnāt⁹ ex aq̄ ē maioris q̄ntitatis ⁊ idiget maiori loco q̄ȝ si aq̄ ex aq̄ gnāt̄. nisi ḡ possēt corpa dēsari oporteret ꝙ celū cederet fcā gnōne aeris ex aqua. iō subdit. ꝙ nec̄c̄ ē nisi calcatio sit: aut id qđ hr̄ depulsū. i. id qđ d̄pellit̄: facere tumłtuale vltimū. i. celū: aut alicubi eq̄lr mutare ex aere i aquā: vt oē corp⁹ torł⁹ vniuersi sit eq̄le: aut ēt oȝ nihil moueri motu recto. Si. n. n̄ eēt dēsatio cum gnāt̄ aer ex aq̄ q̄z aer occuparet maiorē locū ipelleret alias p̄tes vniuersi: ⁊ faceret tumłtuare celū: imo h̄ posito nihil mouebit̄ motu recto. iō subdit. ꝙ sp̄ trāsmutato aliq̄ accidet h̄: nisi circūstet circulr. i. vt illđ circulr moueat̄. videm⁹. n. ꝙ n̄ sp̄ loci mutatio ē i circulū: sȝ aliq̄n est in rectū: qđ n̄ posset eē: nisi eēt polis raritas: ⁊ dēsitas: hi q̄dē phi dicūt vacuū eē aliqđ ꝑꝑ h̄: q̄z. s. de nec̄c̄itate ē ponere raritatē ⁊ dēsitatē in rebus: q̄z vt dicebāt sine vacuo fieri nō pōt. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Nos āt dicim⁹ ex suppositis: q̄m ē mā vna ꝯrioꝝ ⁊ calidi ⁊ fridi ⁊ aliaꝝ physicaꝝ ꝯrieta T.c. 84

tũ. Et ex eo qđ pō ē actu ens fit. Et n̄ sepabilis qdē mã ē esse āt alterꝫ est. Et vna q dē nūero ⁊ si ꝯtingat caloris calidi ⁊ frigidi.

¶ Soluit hꝫ rōnē. Ad cui⁹ euidentiā sciēdū ꝙ dicti phi bene arguebāt: ꝙ oporteret dare rarꝫ ⁊ dēsuꝫ in corpib⁹. Sꝫ nō pp hoc habebāt ꝙ eēt dare vacuuꝫ. fit. n. de raro dēsuꝫ: nō qꝛ alique particule ibi addant̄: sed qꝛ mã: q̄ est potētia dēsa: fit actu dēsa. sic ēt de dēso fit rarꝫ: nō pp subtractionē alicui⁹: sed qꝛ mã: que erat po⁹ rara: fit actu rara. tota ḡ solutio phi in hoc ꝯsistit: ꝙ nō cōtingit raritas ⁊ dēsitas pp vacuitates: vel pp repletionē vacuoꝝ. sꝫ qꝛ mã existēs vna est in potētia ad vtrūqꝫ ꝯrioꝝ. pp quod trāsmutat̄ a raro in dēsuꝫ ⁊ ecōuerso. duo ḡ facit: qꝛ p̄mittit p̄mo q̄dā necessaria ad ꝓpositū. Scđo ex his q̄ dixerat declarat itentū ibi. (Est igit̄ corpis.) p̄mittit āt q̄tuor suppositiões. ⁊ dicit ꝙ nos dicim⁹ ex subiectis. i. ex suppositis: ⁊ ex his q̄ debēt supponi in scia nāli: quoꝝ p̄mū est: qđ mã est vna ꝯrioꝝ: vt est vna calidi ⁊ frigidi ⁊ aliaꝝ ꝯrietatū. scđa suppositio est: ꝙ ex eo qđ ē potentia ens fit actu ens: vt ex po⁹ rarꝫ fit actu rarꝫ. tertia ē: ꝙ mã nō est sepabilis ab altero ꝯrioꝝ: eē tñ ipsi⁹ mãe. i. rō diffinitiua ei⁹ est qđ alterꝫ: ⁊ qđ differēs ab vtroqꝫ ꝯrioꝝ. mã. n. lꝫ actu nō separet̄ a ꝯrijs. tñ fꝫ rōnē differt a quolibet ꝯrioꝝ. quarta suppositio est: ꝙ mã que est sub forma caloris: ⁊ sub forma calidi: si fiat sub forma frigidi erit vna numero ⁊ nō alia. ¶ Nōndū āt ꝙ h̄ quarta suppositio ḋclarat p̄mā. dixerat. n. supra. ꝙ mã ē vna calidi ⁊ frigidi ⁊ aliaꝝ ꝯrietatum. h̄ aūt quarta suppositio ḋclarat q̄uo est vna: qꝛ ē vna numero fꝫ eēntiam ⁊ subm: lꝫ fm esse ⁊ rationem non sit vna. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Est igit̄ ⁊ corpis mã ⁊ magni ⁊ parui eadē: manifestū est aūt hoc. Cuꝫ. n. ex aqua aer fiat: eadē mã nō accipiēs aliud aliqd facta est. Sed qđ erat potētia actu facta est: ⁊ iterꝫ aq̄ ex aere siłr: aliqñ quidē in magnitudinē ex puitate: aliquādo in paruitatē ex magnitudie. Siłr igitur ⁊ cū multus aer existēs i miori fit molle: ⁊ ex miori maior: potētia cū sit: fit mã vtraqꝫ.

¶ Suppositiōib⁹ premissis ostēdit ꝙ rarꝫ ⁊ dēsuꝫ ⁊ graue ⁊ leue nō ꝯtigūt in corpibus pp vacuitates: vel pp repletionē vacuoꝝ: sꝫ qꝛ mã existēs vna numero est i potētia ad hꝫ ꝯrietates. duo ḡ facit: qꝛ p̄mo ostēdit h̄ de raro ⁊ dēso. scđo de graui ⁊ leui ibi. (Est aūt dēsum.) Circa p̄mū duo facit fm ꝙ mãe dupl'r ꝯpetit mutatio. pt. n. mutari mã fm diuersas formas ꝯrias: vt cū mutatur a calido in frigidū: a recto in curuū. scđo cōpetit ei mutari in eādē formā. ⁊ h̄ fm magis ⁊ minus: vt cū vadita calido in magis calidū: ⁊ a curuo in magis curuū. primo ḡ ḋclarat intētū. quātū ad p̄mū modū mutatiōis. scđo quātuꝫ ad 2ᵐ. scđa ibi. (Sicut. n. ex frigido.) Dicit ḡ. ꝙ manifestū est ꝙ eadē est mã magni ⁊ parui corpis. cū. n. ex aqua fit aer eadeꝫ mã facta est sub forma aeris non accipiens aliqd aliud ab extra. Sed qđ erat potētia facta est actu. iterꝫ aqua fit siłr ex aere: nō ꝑ subtractionē: vel additōeꝫ alicui⁹: sed qđ erat potētia tale fit actu tale. ex quo manifestū est ꝙ mã aliqñ mutat̄ ex puitate in magnitudinē: aliqñ ex magnitudie in puitatē. Siłr igitur. i. simili modo: vt pp potētialitatē mãe fit ex magno paruū ⁊ econuerso: vt cū multus aer existēs si fiat aqua fit in minori mole. i. fit mior quātitas ex miori quātitate. Sed si fiat ecōuerso. vt ꝙ ex aqua fiat aer: tūc ex miori q̄titate fiet maior. oia ḡ h̄ ꝯtingūt cū mã sit po⁹ vtraqꝫ. i. vtrūqꝫ contrarioꝝ. supplēda ē igr̄ rō: qꝛ sic ex aqua fit aer ⁊ eꝯ. ⁊ ex pua q̄titate maior ⁊ eꝯ: n̄ ꝑ additionē alic⁹: nec ꝑ repletionē vacuoꝝ: nec ꝑ subtractōeꝫ alic⁹. Sꝫ qꝛ eadē mã ē in po⁹ ad talia: sic ex raro fit dēsum. ⁊ eꝯ n̄ rōne vacui: sꝫ qꝛ eadē mã est in po⁹ ad vtrūqꝫ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sicut. n. ex frido fit calꝫ: ⁊ ex calo fridū: qꝛ eadē ē q̄ erat pō: sic ex calo magis calꝫ nllo facto in mã calo qđ n̄ eēt pri⁹ calꝫ: qñ erat min⁹ calꝫ. Sic qdē nec maioris maior circulatio ⁊ cōuexitas: si fiat mioris circli eadē: cuꝫ sit: aut alia i nllo alio fact⁹ est ambit⁹: qđ n̄ eēt ambitus sed rectū. Nō. n. deficiēdo minus: aut maius est. Neqꝫ. n. scintille est accipe aliquā magnitudinē i qua nō ⁊ caliditas ⁊ albedo inest. Sic igit̄ ⁊ prior ⁊ calor idē posteriori. Quare ⁊ magnitudo ⁊ puitas sensibilis corpis nō accipiēte aliqd mã extēdit̄: sꝫ qꝛ pō ē mã vtriusqꝫ. Itaqꝫ idē ē dēsuꝫ ⁊ rarꝫ: ⁊ vna mã ipoꝝ.

¶ Adducit scđaꝫ rōnē sumptā ex trāsmutatōe mãe. scđm eādē formā dicēs: ꝙ sic ex frigido fit calidū: ⁊ ex calido frigidū: nō pp additionē alicui⁹: sꝫ qꝛ eadeꝫ mã erat po⁹ ad vtrūqꝫ ꝯrioꝝ: sic ex calido fit magis calidū nullo facto i mã calido: qđ nō eēt calm: qñ erat min⁹ calidū. Nō. n. fit aliqd magis calidū ꝑ additōeꝫ noui calidi: vel ꝙ ipi⁹ calidi fiat aliq̄ ps calida: q̄ pri⁹ n̄ erat calida. Sed h̄ ꝯtigit: qꝛ mã exn̄s sub miori calido ē i po⁹ ad magis calidū: vł exn̄s sub calore remisso ē i po⁹ ad itēsuꝫ. Nā sic circulatio ⁊ ꝯuexitas maioris circuli: siue sit eadē circulatio: aut alia. i nullo alio. i. i nulla aliq̄ pte circuli factus ē ambit⁹. i. facta ē curuitas: ꝙ nō eēt ambit⁹: sꝫ rectū. si. n. ex min⁹ curuo fiat magis curuū: vł ex magis curuo min⁹ curuū: n̄ fit h̄ ḋficiēdo. i. ꝑ subtractōeꝫ aliq̄rū ptiū. aut ꝑ additōeꝫ coꝝ: sꝫ h̄ fit: qꝛ mã q̄ erat i po⁹ magis curuā fit actu sub maiori curuitate. nā sic i igne non ē accipe aliq̄ꝫ magnitudieꝫ ita modicā: vt magnitudieꝫ vni⁹ scintille i q̄ nō ē caliditas ⁊ albedo. i. caliditas ⁊ claritas vł dyafanitas: sic ⁊ p̄or calor posteriori. i. ad posteri⁹ se hꝫ: qꝛ n̄ fit qđ magis calidū ꝙ aliq̄ ps efficiat̄ calida. q̄libꝫ. n. ps calidi ē calida. sic q̄libꝫ ps ignis hꝫ calorē i se: ⁊ claritatē. h̄ ḡ ē: qꝛ mã ē i po⁹ ad maiorē caliditatē q̄re magnitudo ⁊ puitas sēsibił corpis pt fieri i mã absqꝫ additiōe vł subtractōe alicui⁹: qꝛ mã extēdit̄ ea nō accipiēte aliqd. Sꝫ qꝛ ē i po⁹ vtriusqꝫ. itaqꝫ: sic ꝯtigit i magno ⁊ puo: ⁊ i magis calido ⁊ min⁹ calido idē ē. i. idē ꝯtigit circa dēsuꝫ ⁊ rarꝫ: est. n. vna mã ipoꝝ. fit ḡ ex dēso rarꝫ ⁊ eꝯ: nō rōne vacui: sed qꝛ mã ē i po⁹ ad vtrūqꝫ: sic ē i po⁹ ad alias ꝯrietates.

¶ Nōndū āt ꝙ q̄to circul⁹ ē maior tāto circūferētia ei⁹ est min⁹ curua. qđ pꝫ: qꝛ si ꝓtrahat̄ linea recta ꝯtigēs circulū. ab hꝫ linea pl⁹ distabūt ptes mioris circuli q̄ꝫ maioris: qđ n̄ eēt nisi mior circul⁹ hr̄et circūferētiaꝫ magis curuā. Si ḡ spera aeris ꝯuerteret̄ i sperā aq̄ vel si ex aliquo corpe sperico aereo fieret corp⁹ spericū aqueū: qꝛ ex multo aere fit pauca aq̄: qꝛ aq̄ hr̄et minorē sperā: eēt ibi maior curuitas. ḡ fcm̄ ē de minus curuo magis curuum: nō qꝛ aliq̄ ps q̄ erat recta sit facta curua. q̄libet. n. ps sperici est sperica: sed hoc ꝯtingeret: qꝛ materia existēs sub minori curuitate est in potentia ad maiorem.

Dubitaret forte aliqs. vtrꝫ raritas in corpib⁹ cōtingat ex vacuitate. vr̄. n. ꝙ sic. si. n. in corpore raro ptes ita eēnt cōnexe ⁊ ꝯglutinate vel cōiuncte adinuicē: sicut in corpe dēso: non videret̄ ꝙ esset assignare cām: quare vnū corpus eēt densum: ⁊ aliud raruꝫ. Dub. p̄ᵒ

vt ergo q in corpe raro partes habeãt aliquã distãtiam adinuicẽ: qd esse nõ posset nisi ibi eẽnt vacuitates aliq̃. ¶ Dõm q vacuũ est loc⁹ puatus corpe. locus autẽ vt supra ostẽdebat̃ licet posset absolui ab hoc corpe vel ab illo: nũq̃ m̃ absoluit̃ a corpe simpl'r: sicut nec mã absoluit̃ a forma simpl'r: lz absoluat̃ ab hac forma vel ab illa. Nõ est ergo dare vacuitates simpl'r: nisi forte vellem⁹ dicere in corpe eẽ vacuitates: vbi eẽnt foramina vel pori repleti extraneo corpe. hm̃õi aũt poros vel hm̃õi vacuitates in corporib⁹ maxime raris min⁹ reperim⁹. ignis aũt q̃ est rarissimũ corpus: minime patit̃ ammixtionẽ ɔ̃ry corporis. loquẽdo g̃ de vacuitatib⁹: vt possumus vacuitatẽ ponere i natura raritas nõ cõtigit esse pp vacuitates: q2 q̃ maxie rara sũt: sũt minime porosa: τ minime patiunt̃ admixtionẽ ɔ̃ry. τ raritas g̃ nõ ɔtigit pp hm̃õi vacuitates. Sz q2 mã q̃ põt eẽ multa vl' pauca põt occupare magnũ τ paruũ locũ: τ esse sub magnis τ puis dimẽsionib⁹: qñ ergo multũ de mã est sub puis dimẽsionib⁹ corpus est dẽsuz. Sz qñ paruum est de mã sub magnis dimẽsiõib⁹ corpus est raꝝ. i- de est g̃ q corpora densa sunt magis mãlia: τ rara magis

pulchre dictum

formalia. ɔ̃clarauim⁹. n. in quodã tractatu nr̃o theologico: τ in phĩa cũ tp̃s aderit: intendim⁹ h' diffusius ɔ̃clarare. vz. q in mã est duplex gen⁹ q̃titatis. vnũ per qd habz mã q sit tãta τ tãta: vt q sit multa vel pauca. aliud p qd hz mã q occupet tantũ τ tantũ locũ: vt magnũ vel puũ: necest idẽ mãz eẽ tãtã τ tantã: τ eã occupare tãtũ locũ. nã si ex aq̃ fiat aer: ex tãta mã quãta ẽ in vno pugillo aq̃ erit in decẽ pugillis aeris. remanebit ergo ibi tm̃ ɔ̃ mã: q2 nihil ibi depdit̃. Sz nõ remanebit ibi occupatio tãti loci. Nõ est g̃ eadẽ q̃titas per quã mã hz q sit tãta: τ per quã hz q occupet tãtũ locũ. Raritas g̃ τ densitas nõ accipit̃ fm vacuitates: vt arguebat rõ facta: sed accipit̃ fz analogiã haꝝ quãtitatũ adinuicẽ. Raritas. n. τ dẽsitas sunt q̃dã q̃litates mãe τ fm aliã τ aliã dispositionẽ materie hñt variari hm̃õi q̃litates. cũ ergo mã ẽ sic disposita q parũ de mã occupet magnũ locũ: tũc est sub forma rari: qñ vero multũ de mã occupat paruũ locũ: tũc est sub forma densi. bñ g̃ ait phs: q talia nõ cõtigũt ex additione alicui⁹: vt ex repletione vacui. Sed quia vna τ eadez materia est in potentia ad vtrunq̃.

Dub. 2ª **Alterius** forte dubitaret aliq̃s. vtrũ ex minus calido fiat aliq̃d magis calidũ nullo addito calido. ¶ Dõm q sicut videmus in virtute respectu agere sic imaginari debem⁹ in forma respectu esse. videmus. n. q vna τ eadẽ virt⁹ nõ augmẽtata magis τ min⁹ agit put iuenit passũ magis τ min⁹ dispositũ: sic vna τ eadẽ forma dat eẽ magis τ min⁹ put iuenit mãm magis τ min⁹ dispositã: q̃ ãt forme suscipiũt magis τ min⁹: τ q̃ nõ: alibi de gnãtõe ɔ̃clauim⁹. ad pñs ãt suffic̃ scire q sic idẽ calor magis τ min⁹ calefac̃ si iuenit calefactibile magis τ min⁹ dispositũ: sic eadẽ forma caloris reddit subim̃ suũ magis τ minus calidũ. si iueniat ip̃m magis τ min⁹ dispositum. Nõ ergo itẽdit̃ calor ex eo q aliq̃ ptes ipsi⁹ calidi fiãt calide: que nõ eẽnt calide: vel ex eo qd addat̃ aliq̃s calor exterior: sed q2 magis p agens disponit̃ mã i q̃ hz eẽ forma caloris. mã aũt magis disposita ille idẽ calor qui prius erat remissus fit intẽsus: τ q̃ dabat minus esse calidũ dat magis esse calidum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Est aũt densuz qdẽ graue: rarũ aũt leue.**

¶ Qd pbauerat de raro τ denso pbat de graui τ leui. Circa qd duo facit: q2 p̃ facit qd dcm̃ est. scdo epylogat circa determinata ibi. (Ex dictis igr̃.) Circa pmũ duo fac̃: fm q dupl'r pbat intẽtũ. scda ibi. (Amplius sicut circuli) p̃a rõ talis est. raꝝ τ dẽsuz nõ cõtigũt rõne vacui. Sz q2 mã est in potẽtia ad illa. cũ g̃ dẽsuz sit graue τ raꝝ leue: idez iudiciũ erit ɔ̃ graui τ leui: qd est de denso τ raro. igit̃ graue τ leue nõ cõtigẽt rõne vacui. Sz q2 mã est in po² ad illa. de hac ãt rõne nõ plus ponit nisi virtutẽ medij. vz. q dẽsuz qdẽ ẽ graue. raꝝ aũt leue. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ **Amplius sicut circuli circulatio conducta in minus nõ aliud accipit cõcauũ: sed qd erat cõductũ est. Sic τ ignis: q cũ aliq̃s accipiat oẽ esse calidũ. Sic τ oẽ ɔductiõe τ distẽtiõe eiusdẽ materie. Duo. n. sunt ab vtroq̃ denso τ raro. Graue. n. τ durũ densa videtur esse: τ cõtraria rara leueq̃ τ molle. Dissonat autẽ graue τ durum in plumbo τ ferro.** T. c. 55.

¶ Adducit scdaz rõnẽ: q̃ est q̃si ɔ̃claratio rõnis pmisse. d. q sicut circulatio circuli cõducta in min⁹ τ facta magis curua nõ accipit aliõ ɔcauũ: qd nõ eẽt pri⁹ ɔcauũ: sed qd erat pri⁹ ɔcauũ ẽ ɔstrictũ τ ɔductũ τ fcm̃ magis ɔcauũ: sic τ ignis qdcũq̃. i. q̃cũq̃ pt̃e aliq̃a accipiat oẽ. i. totũ ẽ calidũ. iductio g̃ forme respic̃ totã mãz. sic g̃ curuũ respicit totã mãz curuã: q2 q̃libet ps curui ẽ curua: τ sic calor respicit totã mãz calidã: q2 q̃libet ps ignis: siue q̃lib3 ps calidi ẽ calida: sic rar itas τ dẽsitas respiciũt totã mãz: in qua hñt eẽ. iõ subdit. q sic oẽ. i. totũ fit. s. dẽsuz τ raꝝ con ductiõe. i. restrictiõe: τ extẽsiõe mãe. tũc ergo supplẽda ẽ ratio q cũ graue τ leue sequãt̃ rarũ τ dẽsuz: cũ raꝝ τ densuz nõ cõtigat rõne vacui: sed q2 mã est in po² ad illa: os ẽt q graue τ leue nõ habeãt eẽ rõne vacui. Q2 aũt graue τ leue sequãtur raꝝ τ dẽsuz declarat: cũ ait: q ab vtroq̃. s. raro τ dẽso sunt duo. nã graue τ duꝝ vident̃ eẽ dẽsa vl' vident̃ eẽ a dẽso. ɔ̃ria aũt vt molle τ leue sũt rara vl' a raro. Addit ãt q dissonat graue τ duꝝ in plũbo τ ferro. plũbũ. n. ẽ grau⁹ ferro. nõ tñ dur i⁹. Qd forte iõ ɔtigit q plũbũ plus hz ɔ̃ sicco terrestri q̃z ferrũ. hũidũ tñ aqueũ qd dominat̃ in oĩb⁹ metallis i plũbo nõ ẽ bñ digestũ: pp qd nõ reddit ip̃z bñ cõpactũ τ coagulatũ. ¶ Deĩde cũ dic.

¶ **Ex dictis igit̃ manifestũ est: q nec discretuz est vacuũ: nec simpliciter: nec in raro nec potẽtia: nisi aliq̃s velit penitus vocare vacuũ cãm illius qd fert̃. Sic autẽ qua grauis ẽ: aut leuis materia que hm̃õi erit vacuuz. Densum. n. τ rarum fm hanc ɔtrarietatem motus actiua sũt. Secundũ aũt durũ τ molle passiõis τ nõ passionis receptiua τ nõ loci mutationis sed alteratiõis magis: τ de vacuo qdẽ qũo est: τ qũo non est determinatũ sit hoc modo.** T. c. 56.

¶ Epylogat circa determinata. d. q ex dictis manifestũ est q nec est vacuũ nec simpl'r discretũ quãtũ ad ponẽtes vacuũ se tenere ex pte spatij: nec ẽ vacuũ in raro q̃tũ ad ponẽtes vacuũ se tenere ex pte mobilis: nec vacuũ ẽ potẽtia q̃tũ ad ponẽtes vacuũ eẽ imobili: eẽ m̃ repletũ corpe. Dicebat̃. n. supra q vacuũ imobili dupl'r põt poni. s. separatũ a corpe τ nõ sepatũ: vel potẽtia τ actu: nullo g̃ mõ est vacuũ: nisi forte accipiat̃ vacuũ equoce: vt si aliq̃s velit penitus vocare vacuũ cãz illi⁹. i. cãz mot⁹ localis: siue cãm grauitatis aut leuitatis: qb⁹ mediantib⁹ fit talis motus. sic aũt mã est hm̃õi vacuũ: q̃ ẽ cã grauis aut leuis. Nã fm hãc ɔ̃rietatẽ densuz τ raꝝ mã est actiua motus localis. fm aũt duꝝ τ molle: mã est cã passiõis τ non passiõis: τ est cã nõ loci mutatiõis: sed magis alteratõis. subdit aũt q ɔ̃ vacuo: qd est τ qũo est: τ qũo nõ est determinatũ sit hoc mõ. ¶ Nõdũ q cũ densum τ rarũ q̃

dā mō se teneāt ex pte materie: cū a raro ꝛ denso sumatˀ duplex ɔ̃rietas. vꝫ. durū ꝛ molle: ꝛ graue ꝛ leue: ſm hanc duplicē ɔ̃rietatē quodā mō est duplex motˀ. Nā ſꝫ graue ꝛ leue est cā motus localis: ſꝫ durū ꝛ molle est cā alterationis. oīum. n. trāſmutationū factaꝝ i cōpoſito ē quodā mō mā ratio ꝛ pncipium. Lectio. XVIII.

T.c.87. Consequens aūt dictis est aggredi de tēpore. primum aūt bene se habet opponere de ipso: ꝛ per extraneas rationes: vtrum sit eorum que sunt: aut nō sit eoꝝ q̄ sūt: postea que natura ipſiˀ.

Ut dicebatˀ i toto isto quarto intēditˀ de tribˀ. vꝫ. de loco de vacuo de tpe: expeditis duobˀ hic phs exeqtur de tertio. s. de tpe. Circa qđ duo facit: qꝛ pmo exeqtur đ tpe dubitādo ꝛ adducendo q̄sdam rōnes logicas ꝛ cōes. secūdo determinat veritatē circa ipm ibi. (Om̄ at videtˀ maxima.) Circa pmuꝫ duo facit: qꝛ pimo ɔtinuat se ad dicēda. scđo exeqtur de intēto ibi. (Nō qdeꝫ igitˀ oino.) Dicit g̊. ꝙ ɔ̄ñs dictis est aggredi de tpe. cū. n. determinatū sit de loco ꝛ vacuo: restat dōm de tpe. pmum autē hn̄ se hꝫ opponere de ipso. i. pcedere opponēdo ꝛ pcedere p

T.c.87. quasdā rōnes extraneas. i. cōes ꝛ logicas: vt Comē. exponit. primo g̊ dubitatˀ circa ipm tp̄s. vtrum ipm tp̄s ē eorum. i. de numero coꝝ que sunt. i. entium: aut de numero non entium: postea dubitatˀ q̄ est nā ipſiˀ tpis: ꝛ qđ est tp̄s. hec. n. sunt due qōnes se hn̄tes p ordinem. vꝫ. an est. ꝛ quid est. Deide cum dicit.

T.c.88. Quod qdem igitur oino non sit: aut vix: aut obscure: ex his aliqs vtiq3 cōcipiet. Hoc qdeꝫ .n. ipsius factū est ꝛ nō est. Illud vero futuꝝ: ꝛ nōdū est. Ex his aūt ꝛ in īfinituꝫ ꝛ semp acceptum tēpus componitur. Ex his auteꝫ q̄ nō sunt compositū: impossibile esse videtur participare aliquam substantiam.

Exeqtur de intēto. Circa qđ duo facit: ſꝫ ꝙ duo pmiserat esse ingrēda circa tp̄s. pmo. n. ingrit an sit tp̄s. scđo iquirit qđ sit tp̄s: ꝛ q̄ ē nā ipſiˀ ibi. (Quid aūt ē tp̄s.) Circa pmū duo fac: qꝛ pmo pbat tp̄s nō eē. scđo qꝛ ipm nūc est aliqđ tpis: qꝛ est ɔtinuatiuū eius: mouet de eo dubitationē q̄dā ibi. (Ampliˀ āt ipꝫ.) pma ps diuiditˀ i duas ſm ꝙ duas rōnes adducit ad pbādū ꝙ nō sit tp̄s. secūda ibi. (Adhuc aūt.) Dicit g̊. ꝙ qdē igitˀ tp̄s oino non sit: aut ꝙ vix: aut ēt obscure possit aliqs scire ꝙ tp̄s sit ex his vtiq3. i. ex ɔsequētibˀ rōnibˀ aliqs cōcipiet. Nā ipiˀ tpis hoc qdē factū ē: vt pteritū: ꝛ iā nō est: illud vero ē futuꝝ ꝛ nōduꝫ est. ex his āt. i. ex pterito ꝛ futuro in īfinitū est semp ꝛ ɔponitˀ acceptū tp̄s. qđcunq3. n. tp̄us accipiatˀ: etiā si acciperˀ tp̄s īfinitū: vel est pterituꝫ: vel futuꝝ: vel ɔpositū ex vtrisq3: cōpositū est g̊ tp̄s ex his q̄ non sunt: qꝛ neq3 est pteritū: neq3 futuꝝ: ex qbus ɔponitˀ tp̄s. qꝛ g̊ sic est: īpossibile vrˀ ipm tp̄s aliqn̄ pticipare subam. i. eē aliquid. potest autem sic formari ratio. qđ componitˀ ex nō entibus nullam substantiam participat ꝛ est nō ens: tp̄s est huiusmodi. ergo ꝛc. Deinde cum dicit.

T.c.89. Adhuc aūt ois diuisibilis si quidē est: necesse est cū est: aut oēs: aut quasdā partes eē. Tēporis aūt alie facte: alie vero future sunt. Est aūt nihil cū sit diuisibile. Ipm aūt nūc non est pars. Mensurat. n. pars: ꝛ ɔponi oꝫ totuꝫ ex partibus. Tp̄s aūt non vrˀ componi ex nunc.

Ponitˀ scđam rōnē dicēs ꝙ adhuc. i. pter h̄ q̄ dicta sūt pbatˀ tp̄us nō eē sic: qꝛ oēs res diuisibiles ꝛ oē ptibile. si quidē est: necesse est cū ē esse oēs ptes eius: aut q̄sdā. tēporis aūt nulla ps est: nā tpis alie ptes sunt facte. i. preterite: alie vero sunt future. est aūt nihil. i. nulla ps ipſiˀ tēporis. cū tn̄ tp̄s sit qđ diuisibile. de tpe. n. nō ē nisi nunc qđ nō ē ps eiˀ. iđ subdit. ꝙ ipꝫ nūc nō est ps tpis: qꝛ pars mēsurat totum ꝛ oē totū ɔponitˀ ex suis ptibˀ. tp̄s āt non cōponitˀ ex ipsis nūc: qꝛ diuisibile nō cōponitˀ ex ipsis īdiuisibilibˀ. Nōndū āt hāc rōnē factam eē a destructiōe ɔsequētis: nā cū tp̄s sit qđ ptibile si eēt aliqđ eēt aliqua ps ipsius: qꝛ oē ptibile est p esse partiū: Sꝫ ɔ̄ñs ē falsum. vꝫ. ꝙ sit aliq̄ ps ipsius tpis. g̊ ꝛ antecedēs. vꝫ. ꝙ tēpus sit aliqđ. Nōndū ēt ꝙ ait ꝙ pars mēsurat totū ꝛ totū oꝫ cōponi ex ptibˀ: qꝛ est duplex ps: aliquota. s. ꝛ nō aliquota. Aliquota āt est que aliquotiēs sumpta reddit totū: ꝛ hoc dicit totū mēsurare. Nō aliquota aūt que nō mensurat totū: tn̄ ex ea cōponitˀ totum. Sicut q̄tuor est pars de sex. lꝫ. n. q̄tuor nō mēsuret sex: est tn̄ de cōpositione eiˀ: qꝛ quatuor cū duobˀ cōponūt sex. loquēdo aūt de parte quātitatiua instās nullo mō est pars tpis: qꝛ nullo modo est de compositione eius.

Dubitaret forte aliqs. vtrū tp̄s sit đ numero entiū. ꝛ vrˀ ꝙ nō per rōnes factas a phō. Dub. pᵒ
Nā si tēpus cōponitˀ ex nō entibˀ: ꝛ nulla pars tpis ē: vrˀ ipm tp̄s nō esse. Dōm vt alibi ostēdimus: aliter dicitur eē successiua ꝛ aliter pmanētia. Si. n. tā successiua q̄ permanētia accipiantˀ ptibilia. oꝫ ea eē per cōparationē ad ptes. aliter. n. sunt pmanētia respectu partiū: ꝛ aliter successiua. pmanētia. n. sunt pp simultatē partiuꝫ. Si. n. debet esse aliqđ totū de numero pmanētiū: opꝫ oēs ptes eiˀ simul eē: qꝛ si nō oēs partes eius eēnt simul: iā nō esset pmanens: totū vero successiuū nō hꝫ esse pp simultatem partium: sed propter ordinem earum. Nam si partes sue essent simul: iam nō esset successiuum: sed permanens. ad hoc ergo ꝙ sit totum successiuum non oportet ꝙ sint partes eius. Sed sufficit ꝙ sit ordo illarum partium. ordo autē illaꝝ partiū temporis fundatur in ipso nūc: qđ est pncipiū vnius partis tēporis ꝛ finis alteriˀ. licet ergo de tpe nō sit nisi nūc: ꝛ nunc nō sit pars tēporis: tamē eo ipso ꝙ est nūc est tēpus: qꝛ in ipso nunc fundatˀ ordo partiū tēporis: ex quo ordine partiū tp̄s drˀ habere esse. argumentuꝫ ergo procedebat: ac si tempus esset de genere entium permanentium. Deinde cum dicit.

Amplius aūt ipm nunc quod videtˀ determinare preteritū ꝛ futuꝝ. vtꝝ vnū ꝛ idem semp permanet: aut aliud ꝛ aliud nō facile ē scire. T.c.90.

Mouet q̄dā dubitationē đ nūc. vtꝝ sit idē vel nō idē in toto tēpore. Circa qđ duo facit: qꝛ p̊ pbat ꝙ nūc ē idē in toto tēpore. scđo ꝙ nō ē idē ibi. (At vero neq3 nunc.) Circa pmū duo facit: qꝛ p̊ innuit difficultateꝫ q̄siti. Scđo arguit ad qōnē ibi. (Si qdē. n. sp.) Dicit g̊. ꝙ ipꝫ nūc qđ vrˀ đterminare pteritū ꝛ futuꝝ: qꝛ est pncipiū vnius ꝛ finis alterius. vtrū semp manet idem in toto tēpore: aut sit aliud ꝛ aliud nō est facile scire. Deinde cum dicit.

Si qdeꝫ. n. nunc semp alteꝝ ꝛ alteꝝ: nulla āt. eoꝝ que sunt in tpe alia ꝛ alia pars simul est: q̄ non ɔtineat: alia vero ɔtineatˀ: sicut minus tp̄s sub pluri ipm nūc qđ mō non est. prius aūt fuit necesse est corrūpi aliqn̄: qꝛ ipsa qdem nūc simul adinuicem non erunt. Corruptum auteꝫ esse necesse est prius.

¶ Arguit ad q̄onē ostēdēs idē nūc esse in toto tpe nō alterū ⁊ alterū. itēdit aūt talē rōnē: si ī tpe eēt dare plura nūc: cū nō possint eē plura nūc simul: oporteret ꝑmū nūc corrupi: nec eēt sil' cū sequēti nūc: ipossibile est ip̄z nūc corrūpi. ḡ ipossibile est eē plura nūc in ipso tēpore. erit ḡ vnū ⁊ idē nūc ī toto tēpore. In hac aūt rōne sic ꝓcedit. q2 ꝑ declarat hāc ꝯñtiā: ꝙ si eēt alterū ⁊ alterū nūc ī tpe: ꝙ oporteret ipsū nūc corrūpi. scđo ondit ꝙ īpossibile sit corrūpi ipsū nūc: ex q̄ seq̄t ꝙ nō sit dare ī ipso tpe alterū ⁊ alterū nūc. scđa ibi. (In eodē qdē igr̄.) Dic̄ ḡ. ꝙ si qdē nunc ponat̄ sp eē alterū ⁊ alterū. sup. est ipoſſe: q2 nulla ps eorū q̄ sūt ī tpe alia: ⁊ alia hō pars est sil' q̄ nō ꝯtinet: alia vō ꝯtineat: sicut minꝰ tēpus ꝯtinet̄ sub pl'i. Nūq̄ ḡ ō tempore aliq̄ duo sūt sil: nisi vnū ꝯtineat̄ ab alio. ipsū aūt nūc qđ mō nō ē: priꝰ aūt fuit: necesse ⁊ corrūpi aliqn̄: ⁊ ē rō ꝙ ipa qdē nūc simul adinuicē nō erūt. si. n. in tpe nō sunt plura nūc simul: ⁊ nō est vnū nūc semꝑ manēs ī toto tpe: oꝫ ꝙ priꝰ nūc corrūpat̄: necesse ē ḡ corruptū eē prius nunc. ¶ Nōndū aūt ꝙ si de tpe nō sunt aliq̄ duo simul nisi vnū ꝯtineat aliud ꝯtineat̄: cū nūc nō possit hr̄e rōnē ꝯtinentis: cū sit qd idiuisibile: ipossibile est duo nūc ī tpe sil' eē: q2 tūc vnū ꝯtineret aliud: qđ ē icōueniēs. ¶ Nōnduꝫ eēt hāc ꝯñtiā eē q̄si per se notā. vꝫ. ꝙ si in tpe sūt plura nūc: ⁊ nō possunt eē plura nūc simul: ꝙ necesse ē ꝑmū nūc eē corruptū. si. n. nō possūt eē plures hoīes simul: ⁊ tn̄ eēt dare plures hoīes: oporteret ꝙ anteq̄ꝫ eēt posterior hō: corrūperet̄ hō prior. sic si sūt plura nūc in tpe: ⁊ nō possūt eē plura nūc simul: oportet corruptum esse primū nūc anq̄ꝫ habeat esse nunc posterius. ¶ Deinde cum dicit.

¶ In eodē qdē igitur corruptū esse impossibile est: ꝑꝑ hoc qđ tunc est. In alio aūt nūc corrūpi prius nūc nō ꝯtingit. Sic. n. ipossibile ē habita esse inuicem ipsa nūc: vt pūctuꝫ cū pūcto. Si qdem igitur in eo qđ consequenter est nō corrūpit̄: sed in alio. In medijs nunc que sunt infinita: simul erit: hoc aūt impossibile est.

¶ Destruit ꝯñs dicte ꝯñtie ostēdens ꝙ ipossibile ē corrūpi ip̄m nūc dicēs ꝙ ip̄m nūc esse corruptū ī eodeꝫ nūc in quo hꝫ eē est ipossibile: ꝑꝑ h̄ ꝙ tūc est: rursus priꝰ nūc corrūpi in alio nūc nō ꝯtigit. i. nō est possibile. ipossibile. n. ē ipsa nūc sic se hr̄e adinuicē ꝙ vnū nūc sit ꝯñter alteri. iō subdit. ꝙ ipossibile ē ipsa nūc esse ad inuicē habita. i. ꝯsequēter se habētia: vel vt pūctū cū pūcto nō se hn̄t ꝯñter. Si qdē igr̄ nūc nō corrūpit̄ in eo nūc qđ est ꝯñter: sed in alio in medijs nūc que sūt infinita erit ip̄m nūc sil' cū illis. erit ḡ nūc simul cū ifinitis nunc si debeat corrūpi. h̄ aūt ē ipossibile: q2 ipossibile est plura nunc simul esse. nō ergo est possibilis corruptio ipsius nunc.

Dub. p°. Dubitaret forte aliqs. q2 nō vr̄ esse necessariū ꝙ si corrūpit̄ nūc ꝙ corrūpit̄ in nūc. essentialr̄. n. vna forma nō fit alia: nec vnū accidēs fit aliud. albedo. n. nō fit nigredo nec corrūpit̄ i nigredinem. Sꝫ qđ erat sub forma nigri efficit̄ sub forma albi: ⁊ vna forma succedit alteri. sic ḡ nūc nō corrūpit̄ i nūc. Sꝫ vnū nūc succeder alteri. ¶ Ampliꝰ gn̄ationes ⁊ corruptiōes sūt ex oppositis ⁊ in opposita. si ḡ oꝫ corrūpi nūc magis corrūpet̄ in nō nūc q̄ꝫ corrūpat̄ in nūc. ¶ Dōm ꝙ sic motus mēsurat̄ tpe: sic mutatio mēsurat̄ instāti gn̄atio aūt ⁊ corruptio mutatiōes quasdā dicūt. Si ergo accipiant̄ ꝓpric fiēt in instāti. sicut ḡ nihil mouet̄ nisi moueat̄ i tpe: sic nihil mutat̄ nec corrūpit̄: nisi corrūpat̄ in instāti. Si ergo ip̄z nūc corrūperet̄ oporteret ꝙ in aliquo istāti vel in aliquo nūc corrūperet̄. nō est ḡ itellectꝰ cum dr̄ ꝙ nūc corrūpit̄ ī nūc: sicut cū dr̄ ꝙ albū corrūpit̄ in nigruꝫ. Sꝫ sicut dr̄ ꝙ aliqd mouet̄ in tpe: vl' ꝙ aliqd mutat̄ in istāti. cū ḡ dr̄ ꝙ nūc corrūpit̄ in nūc. ly nūc in qđ dr̄ eē corruptio nō dicit terminū motꝰ: sed mensurā mutatiōis. oꝫ. n. oēm corruptiōeꝫ: ⁊ oēm mutationē ꝓpric acceptā fieri in aliquo nunc vel in aliquo instanti. argumenta ergo deficiebant per fallaciā equiuocationis.

Alterius forte dubitaret aliqs. vñ seq̄tur h̄ ꝯñtia ꝙ si nūc corrūperet̄ in nūc: ꝙ nūc eēt simul cū ifinitis nunc. ¶ Dōm ꝙ nunc non p̄ōt corrūpi ī nūc in quo est: q2 tunc simul eēt ⁊ nō eēt. oꝫ ḡ ꝙ corrūpat̄ in posteriora nūc. sit ergo a. nūc qđ dꝫ corrūpi ⁊ sit b. nūc in quo dꝫ corrūpi. Si ḡ a. corrūpit̄ in b. q2 res ē q̄diu nō est corrupta anteq̄ꝫ veniat b. semꝑ ē verū dicere ꝙ est a. cū ḡ b. nō possit eē ꝯñter ipsi a: sed iter b. ⁊ a. cadat tēpus mediū: q2 iter q̄libet duo istātia cadit tp̄us mediū: cū in quolibet tpe sint ifinita istātia: sicut in q̄libet linea sunt infinita pūcta: oꝫ ꝙ inter a. ⁊ b. sint ifinita istātia. si ergo a. nō ē corruptū nisi in b. in oībꝰ illis istātibꝰ que sūt iter a. ⁊ b. verū est dicere ꝙ ē a. q2 ḡ illa istātia sūt ifinita: erit a. cū ifinitis istātibꝰ: qđ est ipoſſe: q2 ipoſſe ē aliqđ nūc vel aliqđ istās eē cū alio istāti: vel cū alio nūc. Si ḡ nō p̄t signari aliqđ istās ꝯñter ipsi a. sed iter a. ⁊ qđcūq̄ꝫ aliud istās signatū cadūt ifinita istātia: nō p̄t eē corruptio ipsiꝰ a. in alio istāti a seipso nisi ponat̄ sil' eē cū ifinitis istātibus. nō ḡ est possibilis corruptio ipsiꝰ a. nec corruptio alicuiꝰ istātis: cū n̄ possit corrūpi: nec ī istāti ī q̄ ē nec ī alio. erit igr̄ s̄ꝫ rē vnum instās manēs nō corruptū ī toto tpe.

Dub. 2°. Alterius forte dubitaret aliqs. vtrū se hēant ipsa nūc ad tp̄s: sicut puncta se hn̄t ad lineā. ¶ Dōꝫ ꝙ pūcta vel pn̄t accipi respectu linee ꝯtinue vel respectu lineaꝝ nō ꝯtinuaꝝ: si accipiant̄ pūcta ꝓut hn̄t eē in lineis nō ꝯtinuis: sic pl'a pūcta eē sil' absq̄ꝫ eo ꝙ iter ea itercidat linea media nō ē incōueniēs. Nā si accipiātur due linee ꝯtigue cū ꝯtigua hēant vltima simul ⁊ nō vltima vnū. oꝫ iter illas duas lineas dare duo puncta q̄ habeāt esse simul: iter que nō itercidat linea media. Sꝫ si ꝯsiderēt̄ pūcta vt hn̄t eē in eadē linea ꝯtigua: sic nūq̄ꝫ est dare duo puncta simul: nec ꝯñter se habētia. Sꝫ iter quelibet duo pūcta cadit linea media: ⁊ q2 ī qualibet linea sunt ifinita puncta. inter q̄libet duo pūcta sunt ifinita puncta: cū ḡ querit̄. vtrum sic se hēant pūcta ad lineā sicut ipsa nunc ad tēpus: si loq̄mur de punctis prout hn̄t esse in lineis ꝯtiguis pꝫ ꝙ nō: q2 sic plura puncta ꝯtingit esse sil'. Sꝫ plura nunc simul eē non pn̄t: attamē: si loquamur de pūctis ꝓut hn̄t esse in eadē linea ꝯtinua: sic quodā mō simile est de pūctis respectu linee: ⁊ de ipsis nūc respectu tēporis: q2 sicut in eadem linea continua nunq̄ꝫ est dare duo puncta inter q̄ non cadat linea media ⁊ iter que non cadāt ifinita puncta. Sic in tēpore nunquā est dare duo nūc: inter que nō cadat tēpus mediū: ⁊ inter q̄ non cadant infinita nunc. Cū ergo ait ph̄s ꝙ ipossibile ē ipsa nunc esse inuicem habita ⁊ ꝯsequenter vt punctum cum puncto: si intelligatur de puncto cū puncto ꝓut habent esse in eadeꝫ linea ꝯtinua: sic est exēplū per simile: ⁊ est sensus: ꝙ vnū nunc non est consequēter alteri sicut punctū cum pūcto in eodem ꝯtinuo ꝯsequenter eē non potest. Si itelligatur de puncto cum puncto: vt habent esse in lineis ꝯtiguis sic est exēplum per ꝯtrium: ⁊ est sensus: ꝙ nūc non est ꝯsequenter ipsi nunc sicut pūctum cū puncto in lineis ꝯtiguis consequenter esse potest.

Dub. 3°. Alterius dubitaret aliqs. vñ seq̄tur hec ꝯñā: ꝙ nō possunt eē plura tp̄a simul nisi vnū cōtineat aliud. Dōꝫ ꝙ vt pꝫ. ꝑ habita intātū tēpus est iquantū est ordo partiū tp̄is: ⁊ q2 ille ordo fundat̄ in nūc. iō ex Dub. 4.

hoc φ nūc ē in quo fundat̃ ordo partiū tp̄is dr̃ ⁊ tēp⁹ eē: ⁊ qꝛ sicut loqmur ɔ̄ eē alicui⁹: sic oꝫ nos loq̄ de simultate ipsius: sicut tēpus dr̃ eē ꝑ cōparationē ad nūc: sic ⁊ tp̄a illa dicunt̃ simul eē q̄ respiciūt eūdē terminū ⁊ idē nunc: nec sufficit ad h̄ φ tp̄a dicant̃ simul eē: φ respiciāt eūdē terminū: nisi respiciāt eodē mō. Nā idē termin⁹ si diuersimode ad alia tp̄a ꝯparet̃ nō facit ea eē simul. imo econtrario facit ea nō eē simul. Inde ē ḡ. φ lꝫ eūdem terminū: ⁊ idē nūc respiciat p̄teritū ⁊ futuꝝ: p̄teritū vt preteritū ē nō ē simul cū ipso futuro: qꝛ h̄ duo tp̄a nō respiciunt idē nūc eodē mō. Sꝫ idē nūc qđ respicit preteritū vt finis respicit futuꝝ vt p̄ncipiū. Si ḡ ɔ̄bēt dici tp̄a aliq̄ eē sil̄: q̄ respiciūt eūdē terminū eodē mō: vnū ɔ̄tinebit aliud. nūq̄ .n. duo preterita tp̄a vel duo futura possunt terminari ad vnū terminū eodē mō: nisi vnū ɔ̄tineat aliđ. vnus ḡ mod⁹ ostēdēdi tp̄a: q̄ simul sūt: vnū eē ɔ̄tētiuū alteri⁹ sumit̃ ex p̄te termini istātis: ad qđ illa tp̄a terminātur. Alia via sumit̃ ex p̄te ipsoꝝ tēpoꝝ ſꝫ se. Nā sic̃ se hꝫ locus ad locata: sic suo mō se hꝫ tēpus ad tp̄alia. videm⁹ .n. φ si aliqđ corp⁹ locat̃r ē i plurib⁹ locis sil̄. oꝫ vnū illoꝝ locoꝝ eē ɔ̄tētiuū alteri⁹. ē .n. aliqs hō i domo ⁊ in ciuitate: qꝛ ciuitas ē ɔ̄tētiua dom⁹: sic ē aer i igne: ⁊ ignis ē i celo: qꝛ ignis ē ɔ̄tētiuus aeris: ⁊ celū ē ɔ̄tētiuū ignis. Sic̃ ḡ nūq̄ aliqđ locatū ē i plurib⁹ locis sil̄: nisi vn⁹ sit ɔ̄tētiuus alteri⁹ sic nūq̄ ē al: qđ tp̄ale i plurib⁹ tp̄ib⁹ simul: nec possunt eē plura tp̄a simul: nisi vnū sit ɔ̄tētiuū alterius. vna .n. ⁊ eadē eclypsis dr̃ fieri in anno i mēse in die: ⁊ in tali hora diei: ⁊ oīa hec tp̄a dicunt̃ eē simul: qꝛ sūt ɔ̄tētiua inuicē. Annus .n. ɔ̄tinet mēseꝫ: mēsis diē: dies horā. ē ḡ vis rōnis ph̄i: φ qꝛ nūc corrūpi nō p̄t cū nō possint esse plura nūc sil̄: qꝛ vnū nō p̄t eē ɔ̄tētiuū alteri⁹. oꝫ φ ſꝫ rē sit ideꝫ nūc manens in toto tēpore. ¶ Deide cū dicit.

Tex. ¶ At vero neq̄ nūc semp manere idē possibile est. Nulli⁹ .n. diuisibilis finiti vnus termin⁹ ē: nec si in vno sit ɔ̄tinuū: nec si in plura. Ip̄m āt nūc terminus est: ⁊ tēpus est accipere finitū.

¶ Obycit ad p̄tē ɔ̄riā ostēdēs φ nō sit idē nūc i toto tp̄e. Circa qđ duo facit ſꝫ φ dupl̄r ꝓbat itētū. scđa ibi. (Amplius si sil̄.) Dicit ḡ. φ at vero ē ipoſ̄e idē sp̄ nūc manere in toto tp̄e: qꝛ nulli⁹ diuisibilis .i. nulli⁹ ɔ̄tinui finiti ē vn⁹ termin⁹: nec si illđ diuisibile sit ɔ̄tinuū i vno .i. i vna dimēsiōe: nec si i plura .i. ſꝫ plures dimēsiōes. linea .n. recta q̄ hꝫ vnā dimēsionē si accipiat̃ finita clauditur iter plures terminos: sic ēt ⁊ supficies: q̄ hꝫ plures dimēsiōes: si accipiat̃ finita claudit̃ iter plures lineas: qꝛ ḡ ip̄ꝫ nunc ē terminus tp̄is: ⁊ qꝛ ē accipe tēpus finitū. oꝫ eē plura nūc in ipso tp̄e. ¶ Nōndū āt φ lꝫ ſm ph̄ꝫ tēpus nō iceperit ⁊ sit ifinitū. possum⁹ tñ accipe tēpus finitū: vt vnā dieꝫ: vel vnā horā: ⁊ qꝛ icōueniēs vr̃ φ idē nūc qđ ē p̄ncipiuꝫ hore sit finis hore. imo vt vr̃: oꝫ dare plura nūc terminātia horā: sic̃ plura pūcta terminātia lineā. iđ ponere vnū nūc i toto tp̄e vr̃ oīno absurdum. ¶ Deinde cuꝫ dicit.

Tex. ¶ Amplius si simul esse ſm tēpus ⁊ nec prius nec posterius in eodē esse: ⁊ in ipso nūc est: sil̄ sunt que i annū sūt millesimū: his que sunt hodie: nec prius nec posterius nihil aliud alio.

¶ Adducit scđaꝫ rōnē dicēs: ampli⁹ si ē simul ſꝫ tēpus: ⁊ nec ē pri⁹ nec posteri⁹: qcqđ est in eodē tp̄e: ⁊ i eodē nūc. Si ḡ nō ē nisi vnū nūc i toto tp̄e oīa erūt in eodē nunc ⁊ oīa erūt simul: sunt ḡ simul q̄ sunt in millesimū annū cū his q̄ sunt hodie: ⁊ i tp̄e nec ē pri⁹ nec posteri⁹: nihil aliđ alio: ſꝫ oīa sunt simul: qđ est absurdum. ¶ Deide cū dic̃.

Tex. ¶ De his qdē igit̃ q̄ insūt ipsi tot opposita sunt.

¶ Ultimo epylogat φ ɔ̄ his .i. de ipsis nūc q̄ qdē igitur insint ipsi tempori tot opposita sunt.

Dub. p. **Dubitaret** forte aliqs. vtrū sit idē nūc in toto tēpore. ¶ Dōꝫ φ de h̄ iferi⁹ sufficiēter tractabit̃: vt tñ ad presens spectat. dicere possum⁹ φ nūc ꝓprie respicit subaꝫ rei mobilis: sicut tēpus respicit ip̄ꝫ motū. sic̃ ḡ est ſꝫ rē vnū mobile i toto motu. differēs aūt ſm rōnē: sic est vnū nūc ſm rē i toto tp̄e. differēs tñ ſꝫ rōnē. sicut .n. mobile fluēs causat motū: sic nūc fluēs causat tēpus. nūc ḡ ē vnū ⁊ idē manēs i toto tp̄e ſm rē vt arguebat rō p̄ma: ſꝫ nō ē vnū ſꝫ rōnē: qđ ɔ̄cludebāt due rōnes in ɔ̄riū facte. Nā si eēt idē nūc in toto tp̄e ſm rē: ⁊ ſꝫ rōnē: tūc ꝑ ipsuꝫ nūc nō pōt terminari aliqđ tēp⁹ ex vtraq̄ p̄te: ⁊ oīs eēnt sil̄: qꝛ oīa eēnt i eodē nūc. ¶ Deide cū dic̃.

¶ Quid aūt est tp̄s: ⁊ que ipsi⁹ nā sil̄r ⁊ ex traditis: immanifestum ē: ⁊ de q̄bus attingimus aduenientes prius. Quidam eni totius quidē motum dicunt: Aliȷ̄ aūt ipsam speram.

¶ Postq̄ opponēdo inq̄siuit an sit tēpus: inq̄rit qđ sit tēpus ⁊ q̄ sit nā ipsi⁹. Circa qđ duo fac̃: qꝛ p̄ narrat qđ senserūt antiq ɔ̄ q̄ditate tp̄is. scđo iprobat opiones illoꝝ ibi. (Quāuis circulatiōis.) Dicit ḡ. qđ aūt sit tēpus: ⁊ qđ sit nā ipsi⁹ ex traditis ab antiqs ⁊ ex his ɔ̄ q̄b⁹ attigim⁹ pri⁹ inuenientes ē imāifestū. Nā sic̃ ex traditis ab antiqs non est manifestū: an sit tp̄s. sil̄r ex traditis ab eis: nō ē māifestū qđ sit tēpus: ⁊ q̄ sit nā ipsi⁹. Nā q̄dā dicūt esse tēpus motū totius .i. motū celi. Aliȷ̄ autem dicunt esse tempus ipsam speram celestem. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Qm̄ circulationis est pars: tēpus quoddā ē. Circulatio autem non est. pars enim circulationis est que accipitur: sed non circulatio.

¶ Improbat dictas opiones: ⁊ p̄ iprobat opinionē p̄mā. scđo scđaꝫ ibi. (Toti⁹ aūt spera.) Circa p̄mū duo fac̃: ſꝫ φ duas rōnes adducit. p̄ma rō ē talis. φ qm̄ ps circulatiōis ē tēpus quoddā. ps āt circulatiōis nō ē circulatio: si dr̃ φ tēpus sit circulatio: cū ps tp̄is sit tēpus: opꝫ φ ps circulatiōis sit tēpus quoddā: si ps circulatiōis nō ē circulatio. est .n. ps q̄ accipit̃ ɔ̄ circulatiōe ps circulatiōis: sed nō est circulatio. cū ḡ dr̃ φ ps tēporis sit tēpus: ⁊ ps circulationis non est circulatio: oportet φ non idem sit tempus ⁊ circulatio. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Amplius aūt si plures eēnt celi: sil̄r esset tp̄s cuiuslibet ipsoꝝ motus. Quare multa tp̄a sil̄.

¶ Ponit scđaꝫ rōnē ⁊ dicit φ si tēpus idē ē qđ circulatio vl̄ qđ motus celestis: tūc si plures eēnt celi motus: cuiuslibet ipsoꝝ eēt sil̄r tēpus: q̄re eēnt multa tp̄a simul: qđ est incōueniens. ¶ Nota āt φ lꝫ ps circulatiōis nō sit circulatio: ps tñ motus est motus. dicētes ḡ tēpus eē circulationē vel accipiebāt circulationē ꝓprie pro ipsa reuolutiōe cōpleta: ⁊ tūc hec positio iprobat̃ ꝑ rōneꝫ p̄mā: qꝛ ps tēporis est tēpus: ps circulatiōis nō est circulatio. vl̄ si sic dicētes accipiebāt circulationē large ꝓ motu celesti quocūq̄ mō sumpto: ⁊ tūc est ɔ̄ eos rō scđa: qꝛ ad pluralitatem motuum celestium sequeretur pluralitas tēporum: qđ est inconueniens. ¶ Deinde cum dicit.

T. c. 94 ¶ Totius aūt spera visa ē qdē dicētibus esse tēpus: qꝛ in tempore oīa sunt: ⁊ in totius spera. Est autēꝫ stultius qđ dicit̃: q̄ꝫ ⁊ qđ est de hoc impossibilia considerare.

¶ Exeqtur de opione scđa. d. φ aliq̄b⁹ dicētib⁹ .i. q̄busdā sine recta rōne loquētib⁹ spera toti⁹ .i. celestis visa ē esse tp̄s. qꝛ i tp̄e sunt oīa: ⁊ in spera toti⁹ sunt oīa. iđ arguebāt

tps eē sperā totiᵘˢ siue eē sperā celestē. subdit aūt ꝙ h̄ positio q̄ dicit̄ est stultiᵘˢ. i. quid magis stultū q̄ꝫ qd̄ est de h̄ impossibilia ꝯsiderare. ¶ Nōndū āt ꝙ hec rō. tps contīnet oīa. spera celestis ꝯtinet oīa. ḡ tps est spera celestis. ē valde fatua ꝛ valde defectiua. deficit. n. per fallaciā ꝯsequētis: qꝛ arguit ex affirmatiuis in scd̄a figura. deficit ēt per fallaciā equocatiōis: qꝛ aliter tps ꝯtinet oīa: ꝛ aliter spera celestis. spera. n. ꝯtinet oīa: sicut locus locatū. tpus vero sicut mēsura mēsurata. adeo ḡ est stulta hec positio ꝙ fatuū est ingrere īpossibilia circa ipaꝫ. Lec. XIX.

T.c.95. Quoniam aūt vr̄ maxime motus esse ꝛ mutatio q̄dam tps hoc ꝯsiderādū est. Uniuscuiusq; qdeꝫ igit̄ mutatio ꝛ motus in ipso ꝓpter alteratiōnē ꝛ augmentum mutato est soluꝫ: aut vbi fortasse est ipm qd̄ mouetur: ꝛ transmutat̄. Tempus autem similiter ꝛ vbiq; ꝛ apud omnia est.

¶ Postq̄ꝫ ph̄s ðterminauit ð tpe opponēdo. ī pte ista ðterminat ð eo veritatē ðterminādo. Circa qd̄ duo facit: qꝛ pmo ðterminat de ipso. scd̄o mouet q̄sdā q̄ōnea circa ipꝫ ibi. (Dignū āt ꝯsideratiōe.) Circa pmū tria facit: qꝛ pmo ait gd sit tps. scd̄o soluit dubitatiōes priᵘˢ factas circa ipꝫ. tertio ex his q̄ dixerat assignat rōneꝫ eoꝝ q̄ dicūtur ð tpe. scd̄a ibi. (Et sic motᵘˢ.) 3ª ibi. (minimᵘˢ āt numerus.) Circa pmū duo fac: qꝛ p̊ pmittit q̄dā preambula necessaria ad diffōnē tpis. scd̄o ex his q̄ dixerat īuestigat diffōnē eiᵘˢ ibi. (Qm̄ āt qd̄ mouet̄.) Circa pmuꝫ tria fac̄ s3 ꝙ tria ðterminat circa tps: qꝛ p̊ ostēdit ꝙ tps nō ē motᵘˢ. scd̄o ꝓbat ꝙ nō est sine motu. tertio ex his q̄ dixerat ostēdit ꝙ tps ē aliqd ipsiᵘˢ motus. scd̄a ibi. (At vero neq;.) tertia ibi. (Accipiēdū āt.) pma ī duas s̄m ꝙ duas rōnes adducit ad ꝓbādū ꝙ tps n̄ sit motᵘˢ. scd̄a ibi. (Amplius āt.) Dicit ḡ ꝙ qm̄ tps maxie vr̄ esse motus ꝛ mutatio q̄dā: iō h̄ ꝯsiderādū vtrū sic sit. S3 ꝙ nō sit motᵘˢ. pꝫ qꝛ q̄libet mutatio ꝛ motus vniuscuiusq; ē solū in ipo mutato vel in ipso mutāte: vt hꝫ alia lr̄a: ꝛ h̄ p alteratiōnē: ꝛ augmētū. i. per motū ad formā: aut motus ꝛ mutatio est vbi. i. in illo loco vbi ē ipm qd̄ mouet̄. motus ḡ nō ē vnᵘˢ ꝛ idē silr̄ ꝛ vbiq;. S3 tps est silr̄ ꝛ vbiq; ꝛ apud oīa: ḡ tps nō ē motus. ¶ Nōndū āt ꝙ oīs motᵘˢ vel ē ad formā: vl̄ est ad vbi. motᵘˢ āt ad formā vr̄ eē in ipso mobili. S3 motus ad vbi quodā mō est in ipso loco. iō ph̄s ait ꝙ motᵘˢ vel est in ipso mutato: q̄ꝫtū ad alteratiōnē ꝛ augmētū vl̄ est in ipso vbi: siue in ipso loco: in quo ē qd̄ mouet̄: quātū ad motū locolē. ¶ Nōndū ēt ꝙ cū fecit mētiōnē ð motu ad formā: nō noīauit: nisi alteratiōnē ꝛ augmētū: quia motus ad formā ꝓprie nō est: nisi in q̄litate ꝛ quātitate. forme. n. sub̄ales: l3 sibi inuicē succedūt ī mā: in sub̄a tn̄ non est proprie motus: sed mutatio.

Dub. pª Dubitaret forte aliqs q̄uo differt motus a tpe ꝓpter hoc ꝙ tps est silr̄ ꝛ vbiq; ꝛ apud oīa. ¶ Dōm ꝙ motus vt motus est nō vr̄ respicere: nisi id in quo est: vt mobile vel locū. S3 tps s̄m ꝙ hꝫ est: ē q̄dam mēsura oīum tpaliū: ꝛ hꝫ respectū nō solū ad motū pmū: in quo est tāq̄ꝫ in subiecto. S3 ēt hꝫ habitudinem ad oīa alia q̄ respicit tāq̄ꝫ mēsurata. Rursus motus nō similiter vno mō est apud oīa mobilia: qꝛ nō est vnᵘˢ motᵘˢ in oībus mobilibᵘˢ. S3 tpus est quodā mō silr̄ ꝛ vno mō apud oīa tpalia: qꝛ ē vnū tēpus oīum eoꝝ. Est ergo intētio ph̄i distinguere motū a tpe: put formaliter accipiuntur: qꝛ motus sic sumptus respicit solū id in q̄ ē: nō est āt vnus motus silr̄ ꝛ vlr̄ in oībus mobilibus. tpe aūt nō solum respicit motū primū: in quo est tāq̄ꝫ in subiecto: sed ēt s3 ꝙ hꝫ est: hꝫ q̄ꝫdā habitudinē ad oīa tpalia: ꝛ ē vnū silr̄: ꝛ nō diuersificatū apud oīa talia. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Amplius aūt mutatio qdē oīs velocior: aut tardior est. Tēpus aūt nō est. Tardū aūt ꝛ velox tpe determinātur: velox qdem qd̄ in pauco multū mouet̄. Tardū aūt qd̄ in multo paucū. Tēpus aūt nō determiat̄ tēpore: neq; quo quātuꝫ aliquid ē neq; quo q̄le. T.c.96. ¶ Quod qdeꝫ igitur nō est motus: manifestū est. Nihil āt differat nobis dr̄e in p̄senti motū: aut mutatiōeꝫ. T.c.97.

¶ Adducit scd̄aꝫ rōnē ꝛ dicit: ꝙ oīs mutatio est velocior: aut tardior: tps aūt nō est velocius: aut tardiᵘˢ. ergo nō ē idē qd̄ motus vel mutatio. ꝙ āt velocius ꝛ tardiᵘˢ nō possint dici de tpe: sicut dicūtur de motu pꝫ. qꝛ tardū ꝛ velox tpe determinat̄. velox qdē est: qd̄ in pauco tpe mouetur multū: tardū vero qd̄ in multo tpe mouet̄ paucū. tēpus aūt nō determinat̄ tpe: neq; quo est aliqd q̄ꝫtū: neq; quo ad ꝓprietates suas: vt quo est aliqd quale. ꝛ qꝛ ita ē: manifestū qdē igr̄ est ꝙ tps nō est motus. Subdit āt ꝙ nihil differt nobis dicere in p̄senti. i. quantū ad presens motū: aut mutationē. ¶ Notādū aūt ꝙ quotiescūq; fit circulatio: tūc aliqd reuertit̄ supra seipꝫ: vt si a. ꝓbat b. ꝛ b. ꝓbat a. seqtur qd̄ a. ꝓbet seipꝫ. Si ergo velox ꝛ tardū diffiniunt̄ ꝛ determinant̄ p tēpus. si rursum tēpus ðterminaret̄ p velox ꝛ tardū: eēt ibi circulus. ðterminaret̄ ḡ tēpus per seipsuꝫ: qd̄ est incōueniēs. Nō ergo tēpus ðterminat̄ per velox ꝛ tardū: ꝛ p ꝯn̄a non est motus: cū cōpetat motui determinari p velocitatē ꝛ tarditatē. ¶ Notādū etiā ꝙ mutatio si accipiat̄ ꝓprie: nec est velox: nec est tarda: cū fiat in īstanti: qꝛ ergo dixerat ph̄s ꝙ oīs mutatio est velocior ꝛ tardior. iō subdit ꝙ nō differt in p̄senti accipere mutationē ꝛ motum: qꝛ mutatio si debet esse velox ꝛ tarda. oꝫ ꝙ nō accipiat̄: vt est terminᵘˢ motᵘˢ: ꝛ vt differt a motu: ꝛ vt mēsurat̄ īstāti: s3 opꝫ eā accipe: vt includit totū: ꝛ vt mēsurat̄ tpe. ¶ Deinde cū dicit.

¶ At vero neq; sine motu tps est. Cuꝫ. n. nihil ipsi mutamur s̄m intelligētiā: aut latet trāsmutantes: nō videt̄ nobis fieri tēpus sicut neq; q in sardo fabulant̄ dormire apud heroes: cū expergiscūtur. Copulāt. n. nunc primū posteriori nunc: ꝛ vnū faciūt remouētes ꝑꝑ īsensibilitatem mediū. Tāquā igitur si nō esset mediuꝫ nūc: sed idē ꝛ vnū non esset tps. Sic ꝛ quādo latet alteꝝ esse: nō videt̄ mediū esse tēpus. Si igitur nō opinari eē tps tūc accidit nobis cum nō diffinimus: nec vnā mutationeꝫ sed in vno indiuisibili videt̄ aīa manere. Cū aūt sentimᵘˢ: ꝛ determinamus: tūc dicimus fieri tps: manifestuꝫ est ꝙ nō est sine motu neq; mutatiōe tēpus. T.c.98. ¶ Quod igit̄ neq; motus neq; sine motu tempus est manifestum est.

¶ Ońdit ꝙ tps nō ē sine motu. d. At vō neq; sine motu ē .s. tps. Nā cū nos ipsi nihil mutamur s3 ītelligentiā: aut latet nos eē trāsmutātes nō vr̄ nobis fieri tps: sicut neq; q fabulant̄. i. fabulose dicunt̄ dormire ī sardo. i. in illa ciuitate. apd̄ heroes. i. apud deos. p multos annos cū expgiscunt̄. i. cū sūt excitati a somno copulāt pmū nūc: ī quo inceperūt dormire: posteriori nūc: ī q̄ excitati fuerūt remouētes mediū nūc ꝛ mediū tps ꝑꝑ īsensibilitatē. Nā

illi q̄ dormiēdo nō senserūt motū: nō senserūt tp̄s: nec sē-serūt mediū īteruallū qd̄ fuit iter p̄mū nūc: ī q̄ īceperunt dormire: ⁊ posteri⁹ nūc ī q̄ fuerūt excitati. tāq̄ igr̄ si non eēt mediū nūc: nec eēt aliō ⁊ aliō nūc: sed eēt vnū ⁊ idez nūc nō erat. i. nō eēt tp̄s. Sic ḡ qn̄ latet alteꝝ eē nūc nō vr̄ eē mediū tp̄s. sic. n. ē ō esse sic ē ōvideri. q̄diu ḡ ē idē nūc iuariatū: nō fluēs: tādiu nō ē tp̄s. ḡ si nō videat̄ nobis ꝙ tp̄s nūc fluat: ⁊ ꝙ varietur: ⁊ q̄diu nō ꝑcipim⁹ eē alteꝝ ⁊ alteꝝ nūc: tādiu non ꝑcipim⁹: nec vr̄ nobis fieri tp̄s: si igr̄ sic ē ꝙ tūc accidit nobis nō opinari eē tp̄s: cū nō diffinim⁹. i. cū nō discernim⁹ nec iudicam⁹: neq̄ vnā mutationē: sed vr̄ aīa manere ī vno ⁊ eodem īdiuisibili nūc. cū āt sentim⁹ ⁊ ōterminam⁹ hō mutationē: tūc dicimus fieri tp̄s: q2 ḡ sic ē: māifestū ē ꝙ tp̄s nō ē sine motu: neq̄ sine mutatiōe. ꝯcludit āt q̄si epylogādo ꝙ manifestū ē ꝙ tp̄s: neq̄ ē mot⁹: nec sine motu. ¶ Nōndū āt ꝙ mot⁹ ē prioꝛ tp̄e: sicut subm̄ ē pri⁹ passiōe. īdē ē ḡ ꝙ mot⁹ ponit̄ ī diffōne tp̄is. nō āt tp̄s ī diffōne mot⁹: q2 p̄ora sunt de rōne posterioꝝ. nō āt ecōuerso: q2 ḡ mot⁹ cadit ī diffōne tp̄is: ⁊ q2 tp̄s ē sic annexū motui: g nō ꝑcipit motū: nō ꝑcipit tp̄s: ꝑꝑ qd̄ dormiētes ꝑꝑ īsensibilitatē: ⁊ existētes in delectatiōe magna: q2 sūt nimis attēti ad id: circa qd̄ existūt: q2 nō sentiūt motū: nō sentiūt tp̄s. Cū. n. qs fortiter dormit: ēt si dormit multū: vr̄ ei dormiuisse paꝝ: ⁊ q nimiū delectat̄ ēt si multo tp̄e ī delectatione existit. vr̄ ei modicū tp̄s trāsfluisse. ecōtrario āt ē cū qs ī afflictiōe ē ⁊ anxietate cordis. Nā q2 sp̄ turbat̄ ī aīo: ⁊ semꝑ cogitat trāsmutationē ⁊ motū. iō tales maxīe ꝑcipiunt tp̄s: ⁊ vr̄ eis modicū tp̄s eē multū. oīa āt hec īdicāt tp̄s nō eē sine motu. ¶ Nōndū ēt ꝙ sardo: vt dr̄: ē q̄dā ciuitas asie: ī q̄ fabulā q̄dā dicunt̄ dormiuisse ꝑ q̄ngētos annos: ⁊ q2 tāto tp̄e dicebāt̄ dormiuisse: ex h̄ dcm̄ fuit aīas illoꝝ nō eē ī corꝑib⁹ eoꝝ: s3 eē apud heroes. i. apd̄ deos: ⁊ q2 dicti dormiētes nimis dlectabāt̄ ex ꝯsortio deoꝝ nō ꝑcipientes trāsmutationē ⁊ motū nō ꝑceperūt tp̄s. imo qn̄ fuerūt expgefacti visū3 q̄si fuit eis nō apposuisse tp̄s ī dormiēdo. S3 ī istāti surrexisse. h̄. n. lic3 fabulose dicta sint: tn̄ si vera eēnt: iō ꝯtigissent: q2 sic dormiētes copulātes p̄mū istās cū posterioꝛi ⁊ nō sentiētes trāsmutationē ꝑꝑ īsensibilitatē ipsi⁹ mot⁹ auferebāt tp̄s mediū ⁊ istātia media q̄si nō credebāt se dormiuisse ꝑ tp̄s: qd̄ totū arguit tempus non esse sine transmutatione ⁊ motu.

Dubitaret forte aliqs. vtꝝ tp̄s sit idez qd̄ mot⁹. ⁊ vtꝝ h̄ sit bona p̄dicatio. tp̄s ē motus. vr̄ ꝙ sic. Nā s3 Cōmētatorē tolle aīa3 ⁊ nō remanet nisi mot⁹ ⁊ res mota. tp̄s ḡ nō vr̄ distare a motu: nisi s3 q̄dā3 ītētionē aīe. S3 q̄ sic differunt: vt videt̄ ō se iuicē p̄dicāt. videm⁹. n. ꝙ hō addit supra aīal ītētionē q̄dā. nec tn̄ ꝑ hō ītētionē additā īpedit̄ p̄dicatio. vere. n. hō ē aīal. ⁊ ve dicet̄ ꝙ tp̄s sit mot⁹ n̄ obstāte ꝙ tp̄s addit q̄dā ītētioné supra motū. In ꝯriū āt ē p̄hs q negat h̄āc p̄dicatio nē. tp̄s ē mot⁹. ¶ Dō3 ꝙ vt Cōmē. ait tp̄s ⁊ mot⁹ sūt idē mālr̄: formalr̄ tn̄ differūt: sic actio ⁊ passio mālr̄ sūt idez formalr̄ tn̄ differūt: sic tp̄s ⁊ mot⁹ mālr̄ sūt idē: formalr̄ tn̄ dr̄nt. ipa. n. pri⁹ ⁊ posteri⁹ ī motu vt ōclarabit̄ ī seque lectōe mālr̄ sūt idē qd̄ mot⁹: ⁊ sunt ptes ei⁹: formalr̄ tn̄ nō sunt idē. mot⁹. n. nō diffinit̄ s3 pri⁹ ⁊ posteri⁹: s3 s̄m ꝙ est act⁹ mobilis. l3 ḡ mot⁹ nō sit sine p̄ori ⁊ posteriori. rō tn̄ mot⁹ ē alia a rōne p̄oris ⁊ posterioris: vt īfra clarius ostēdet̄. cū igr̄ pri⁹ ⁊ posteri⁹ ī motu: vt sūt numerata ab aīa ꝯplent rōnē tp̄is. op3 ꝙ tp̄s formalr̄ differat a motu: q2 rō p̄oris ⁊ posterioris sit alia a rōne mot⁹. ex h̄ aūt q̄ ad p̄sens possum⁹ dare triplicē dr̄iā inter tp̄s ⁊ motū. tp̄s. n. ⁊ mot⁹ q̄dā accidētia sūt. accidēs āt ad tria ꝯparari pt. ad subm̄ ī q̄ ē. ad nā3 ꝑpriā. ⁊ ad suas ꝑprietates: s̄ne ad suas dr̄ias: vt albedo ꝯparat̄ ad superficiē tāq̄ ad subm̄. ꝯparat̄ ad lucē: tāq̄ ad suā nā3: ⁊ tāq̄ ad id qd̄ ē p̄ eēntiā: ⁊ ꝯparat̄ tertio ad disgregationē tāq̄ ad suā ꝑprietatē: vl̄ tāq̄ ad suā dr̄ia3. albedo. n. ē q̄dā lux oppaca disgregatiua visus ī sup̄ficie extr̄is. S3 lux oppacata ē essentialr̄: q2 lux ē ypostasis ⁊ sub̄a coloꝝ. q̄lib3. n. coloꝛ ē eēntialr̄ lux q̄dā obūbrata. ī sup̄ficie āt ē tāq̄ ī subto: s3 disgregari ꝯpetit ei tāq̄ ꝑpria dr̄ia. s3 āt h̄ oīa tria ad q̄ p̄t referri accn̄s differt tp̄s a motu: nā cū tp̄s sit pri⁹ ⁊ posteri⁹ ī motu: vt sūt numerata ab aīa: op3 ꝙ tp̄s differat a motu rōne subti: q2 cū pri⁹ ⁊ posteri⁹ ī motu sint ī ip̄o motu: tp̄s vt ī subto ē ī motu. mot⁹ āt vt ī subto nō ē ī seip̄o: s3 ē ī mobili. rursus tp̄s s3 id qd̄ ē ⁊ formalr̄ est q̄dā nūerus: cū sit pri⁹ ⁊ posteri⁹. vt sunt numerata. mot⁹ āt s3 id qd̄ ē ⁊ formalr̄ nō ē nūerus: s3 ē act⁹ mobilis. Ampli⁹ ꝑprietates mot⁹ sūt ꝙ sit velox ⁊ tardus. tp̄s āt vt dn̄su3 ē nō est velox: neq̄ tardū. ¶ Qꝛ v̄o obycicbat̄ ꝙ q̄ dr̄nt s3 solā ītētionē aīe ō se īuice p̄dicant̄. dō3 ꝙ vtꝝ tp̄s s3 id ꝙ est ⁊ formalr̄ sit solū ens apd̄ aīa3 īfra ōclarabit̄. ad p̄ns āt tn̄ dcm̄ sit ꝙ q̄ dr̄nt s3 ītentionē aīe vl̄ s̄m rōnē: ille rōnes vel sic se hn̄t ꝙ vna directe ⁊ ī recto claudit̄ ī alia: sicut rō generis claudit̄ ī sp̄ē: ⁊ tūc nō īpedit̄ p̄dicatio: vel ꝙ ille rōnes sunt opposite ⁊ disparate: ⁊ vna directe non claudit̄ ī alia: ⁊ tūc īpedit̄ p̄dicatio. actio. n. nō ē passio. lic3 actio ⁊ passio sint idē mālr̄ ⁊ differāt s3 rōnē vel s̄m intētionē aīe: q2 rō actiōis nō claudit̄ directe ī rōne passiōis nec ecōuerso. sic q2 rō mot⁹ nō claudit̄ directe ī rōne tp̄is: nec ecōuerso: tp̄s nō est motus: nec ecōuerso.

Alterius forte dubitaret aliqs. vtꝝ tp̄s possit esse sine motu. vr̄ ꝙ sic. tp̄s. n. est mēsura motus. S3 vt dr̄. 5. metaph̄i. mēsura refert̄ ad mēsuratū: q2 mensuratū refert̄ ad ip̄a3: sicut scibile refert̄ ad sciam: q2 scīa refert̄ ad ip̄3: s3 qd̄ ē sic relatiuū p̄t remanere sublato alio relatiuo. sic ḡ p̄t remanere scibile sublata scīa: sic p̄t remanere tp̄s qd̄ mēsura ē mot⁹ sublato motu. ¶ Dicēdū ꝙ triplici vio venari possum⁹ tp̄s nō eē sine motu. p̄ma via sumit̄ ex eo ꝙ mot⁹ ē subm̄ tp̄is. si. n. nō p̄t esse passio sine ꝑp̄o subto: nō poterit esse tp̄s sine motu. scd̄a via sumit̄ ex eo ꝙ tp̄s ⁊ mot⁹ sunt idē mālr̄. q̄. n. sic sunt idē: vnū sine alio eē nō p̄t. passio. n. q̄ est eadē mālr̄ actioni absq̄ actiōe eē nō valet. tertia via sumit̄ ex eo qd̄ motus est q̄d successiuū. Nā cū tp̄s nō sit mēsura: nisi successiuoꝝ: op3 ꝙ nō sit sine mobilib⁹: nec sine motu: sine q̄ successio eē nō p̄t. nō. n. eēt tp̄s s3 id qd̄ est: ⁊ eēntialr̄ q̄dam mēsura successiua: nisi hr̄et eēntialē h̄itudinē ⁊ analogiā ad motū: sine q̄ nō p̄t eē successio. ¶ Qd̄ v̄o obyciebat̄ ō mēsura ⁊ mēsurato. dō3 ꝙ tp̄s sic̄ ī subto ē ī p̄ motu: ⁊ illi⁹ s3 se totū nō ē mēsura: s3 passio: alioꝝ v̄o motuū ē mēsura. tp̄s āt p̄t eē sine h̄ motu: vel sine illo cui⁹ ē mēsura simplr̄: s3 n̄ p̄t eē sine motu simplr̄: q2 nō p̄t eē sine motu: cui⁹ ē passio. h3. n. tp̄s a motu illo ꝙ sit mēsura successiua ⁊ ꝙ sit mēsura alioꝝ motuū: ⁊ q2 h3 eēntialē h̄itudinē ad illū motū. iō sine motu simplr̄ vel sine motu tp̄s eē n̄ p̄t.

Alterius forte dubitaret aliqs qū o ꝑcipiendo vel imagīnādo motū ꝑcipim⁹ tp̄s. ¶ Dōm ꝙ vt cōiter ponit̄ eo ip̄so ꝙ imaginamur motū ꝑcipim⁹ nos esse in esse trāsmutabili: ⁊ q2 oīs trāsmutatio h3 esse a primo motu. ideo ex hoc percipimus tēpus qd̄ est passio primi motus. ¶ Deīde cū dicit.

¶ Accipiēdū aūt qn̄ querimus q̄d sit tp̄s: hinc īcipiētibus q̄d motus ē. Simul. n. motu3 sentimus ⁊ tp̄s. Et nāq̄ si sint tenebre: ⁊ nihil ꝑ corp⁹ patiamur: mot⁹ āt aliqs ī aīa sit: subito simul vr̄ fieri quodā mō tp̄s. At v̄o ⁊ cū tp̄s vr̄

Dub. 2°
T. c. 20
Dub. 3°

fieri aliqd: simul ⁊ motus aliqs fieri vr̃. Quare aũt motus: aut motus aliqd est tẽpus. Qm̃ aũt nõ ẽ motus: necesse ẽ motus aliqd eẽ ipz.

¶ Quia dixerat tp̃s nõ eẽ motũ: ⁊ nõ esse sine motu. iõ ex hoc ostẽdit ꝙ tp̃s est aliqd ipsi⁹ motus. d. ꝙ qm̃ qrimus qd est motus iõ icipiẽtib⁹ hinc. i. ab ipso motu accipiẽdũ est qd tp̃s est ipsius motus. o3. n. ꝙ tp̃us sit aliqd ipsius motus. Nã simul cũ sentimus motũ sentim⁹ ⁊ tp̃s ⁊ ecõuerso: qꝛ si sint tenebre: ⁊ nihil ꝑ corp⁹ patiamur si sit aliquis mot⁹ in aĩa simul videt̃ fieri tp̃s qđdã: at vero ⁊ cũ tp̃s vr̃ aliqđ fieri: simul ⁊ motus aliqs fieri vr̃: ⁊ qꝛ sũt annexa tp̃s ⁊ motus: mãifestũ est ꝙ tp̃s: aut ẽ motus: aut ẽ aliqd ipsi⁹ motus: qm̃ aũt ꝺclaratũ est ꝙ tempus non est ipse motus: necesse est ipsum tempus esse aliquid ipsius

T.c.99. motus. Lectio. XX.

Quoniaz aũt qđ mouetur: mouet̃ ex quodã in quiddã: ⁊ oĩs magnitudo cõtinua est: seqtur magnitudinẽ motus: ꝑꝑ id. n. ꝙ magnitudo ꝯtinua ẽ: ⁊ motus ꝯtinuus erit. Quantũ. n. motus est: tantũ ⁊ tp̃s videt̃ fieri. Prius aũt ⁊ posteri⁹ in loco primũ sunt. Hec aũt positione sunt determinata. Qm̃ aũt in magnitudine primuz ⁊ vltimũ est: necesse est ĩ motu prius ⁊ posteri⁹ esse proportionaliter his: q̃ sunt ibi. At vero ⁊ in tp̃e est prius ⁊ posteri⁹ propter id qđ sequitur semper alteꝝ alterum ipsorum.

¶ Postq̃ꝫ ph̃s premisit p̃ambula necessaria ad diffõnem tẽporis. in pte ista venat̃ huiꝰ diffõnẽ. Circa qđ duo fac: qꝛ p̃mo venat̃ pticulas positas ĩ diffõne tp̃is. scđo ex hꝰ particulis venatis ꝯcludit diffõnẽ ei⁹ ibi. (H. n. ẽ tp̃s.) ẽ aũt diffinitio tp̃is ꝙ ẽ numerus mot⁹ ſꝫ prius ⁊ posteri⁹. In hac aũt diffõne ẽ tria ꝯsiderare. p̃mũ ẽ ꝙ tp̃s hꝫ quãdaz depẽdẽtiã ⁊ q̃ꝫdaz habitudinẽ ad motũ. 2ᵐ ẽ ꝙ h̃ habitudo ꝺterminat̃ ꝑ prius ⁊ posteri⁹. tertiũ ẽ ꝙ in hꝰ habitudine sic ꝺterminata ꝑ prius ⁊ posteri⁹ ĩuenit̃ rõ numeri. ĩuestigãdo g̊ pticulas positas ĩ diffõne tp̃is tria facit: ſm ꝙ diffinitio ei⁹ hꝫ tres pticulas. p̃mo. n. ostẽdit ꝙ tẽpus hꝫ quãdã habitudinẽ ad motũ: sicut mot⁹ ad magnitudinẽ. scđo ostẽdit ꝙ illa habitudo sumit̃ ſm prius ⁊ posterius. tertio ꝺclarat ꝙ in hꝰ habitudĩe reperit̃ rõ numeri. scđa ibi. (Est autez prius ⁊ posteri⁹). tertia ibi. (Qñ qdez igit̃.) Dicit g̊. ꝙ qm̃ qđ mouet̃: mouet̃ ex q̊dã ĩ qddã. ita qđ ẽ mobile hꝫ ptes: qꝛ partim est ĩ termĩo ex quo mouet̃: ⁊ ptim in eo ad qđ mouet̃: ⁊ ẽt hꝰ ptes sũt ꝯtinue: qꝛ oĩs magnitudo ꝯtinua ẽ. Si g̊ magnitudo mobilis hꝫ ptes ⁊ est qd ꝯtinuũ: qꝛ motus seqtur magnitudinẽ: motus erit ꝯtinuus: qꝛ magnitudo est qd ꝯtinuũ: ⁊ sicut motus seqtur magnitudĩez sic tp̃s seqtur motũ: qđ pꝫ. qꝛ quantus ẽ mot⁹: tãtũ vr̃ fieri tẽpus: qꝛ g̊ sic ẽ ꝙ tẽpus seqtur motũ: ⁊ mot⁹ magnitudinẽ: prius ⁊ posterius sũt primũ. i. p̃ncipalr̃ ĩ loco ⁊ ĩ magnitudĩe: ⁊ h̃. i. ĩ magnitudĩe ⁊ in loco sunt prius ⁊ posteri⁹ põne. i. rõne põnis ⁊ rõne situs: qꝛ est vna ps magnitudĩs situata ⁊ posita añ aliã. iõ in magnitudĩe reperit̃ prius ⁊ posteri⁹: qm̃ g̊ ĩ magnitudĩe reperit̃ p̃mũ ⁊ vltimũ: necesse ẽ ĩ motu eẽ pri⁹ ⁊ posteri⁹ ⁊ ꝑꝑõtionalr̃ his q̃ sũt ibi. i. ĩ magnitudĩe. Nã ſꝫ illã ꝑporẽõez ſꝫ quã repit̃ pri⁹ ⁊ posteri⁹ ĩ magnitudĩe: repit̃ pri⁹ ⁊ posteri⁹ ĩ motu. at vo si ĩ motu ẽ pri⁹ ⁊ posteri⁹: ⁊ ĩ tp̃e ẽ pri⁹ ⁊ posteri⁹: ꝑꝑ id qđ ſp alteꝝ ipoꝝ seq̃t alteꝝ. Sp̃. n. tp̃s seqtur motũ. ¶ Nõndũ ẽt ꝙ si prioritas repit̃ ĩ tẽpore per motũ ⁊ ĩ motu ꝑ magnitudinẽ. declarata ẽ prima pticula q̃ dicebat̃ declarãda. vꝫ. ꝙ tp̃s hꝫ quãdã habitudinẽ ad motũ: sicut motus ad magnitudinẽ. ¶ Notãdũ ẽt ꝙ prioritas ⁊ posterioritas dicũt̃ eẽ p̃ncipalr̃ ĩ magnitudĩe: nõ ꝙ h̃ nõ sint ĩ magnitudine ꝑ aliud. hꝫ. n. magnitudo prioritatẽ ⁊ posterioritatẽ ꝑ situm siue ꝑ positionẽ. eo. n. qđ partes ei⁹ sũt ordinate posite repit̃ ĩ magnitudine prius ⁊ posteri⁹: dicũtur g̊ ĩ magnitudine esse prioritas ⁊ posterioritas p̃ncipalr̃ respectu tp̃is ⁊ mot⁹: qꝛ prius ⁊ posteri⁹ ĩ motu ⁊ tp̃e deriuat̃ a p̊ori ⁊ posteriori in magnitudĩe. ¶ Nõndũ ẽt ꝙ ꝯsecutio põt accipi dupliciter: vel quãtum ad esse: vel quantum ad illationem si accipiat̃ quantũ ad esse: sic tp̃s seqtur motuz ⁊ nõ ecõuerso: sed si accipiat̃ ꝯsecutio q̃tũ ad illationẽ: sic seqtur tp̃s motum ⁊ ecõuerso. valet. n. illatio ꝙ si est tempus ẽ motus ⁊ econuerso. ¶ Deĩde cum dicit.

¶ Est aũt prius ⁊ posterius ipsoꝝ in motu: qđ quidem cũ sit motus est: tñ esse ipsius alteꝝ ẽ: ⁊ nõ est motus. ¶ At vero ⁊ tẽpus cognoscimus: cũ diffinimus motũ prius ⁊ posteri⁹ determinantes: ⁊ tũc dicimus fieri tp̃s: qñ prioris ⁊ posterioris in motu sensuz ꝑcipim⁹. Determinamus aũt ĩ accipiẽdo aliud ⁊ aliud ipz: ⁊ medium ipsoꝝ alteꝝ. Cuz. n. altera extrema medij intelligimus: ⁊ duo dicat aĩa ipsa: nunc hoc quidem prius: illud vero posterius: tũc ⁊ hoc dicimus esse tp̃s. Determinatum. n. ipso nunc tempus esse videtur ⁊ supponatur. T.c.100.

¶ Declarat scđam particulã. vꝫ. ꝙ habitudo tp̃is ad motum accipiẽda ẽ ſm prius ⁊ posteri⁹. iõ ait: ꝙ prius ⁊ posterius ẽ ipsoꝝ. i. de numero ipsoꝝ que sunt ĩ motu: ⁊ hꝰ prius ⁊ posteri⁹: qđ qdẽ est ens motus est. eẽ tñ ipsi priori ⁊ posteriori. est alteꝝ a motu: ⁊ formalr̃ nõ est motus. Reperit̃. n. prius ⁊ posteri⁹ in motu. ⁊ quãtũ ad eẽ qđ habẽt in mã sunt ipse motus: tñ formalr̃ ⁊ ſm eẽ diffinitũ hꝰ prius ⁊ posteri⁹ differũt a motu: ſꝫ licꝫ rõ prioris ⁊ posterioris in motu differat a motu: tp̃s tñ hꝫ habitudinez ad motũ: ꝑut in eo reperit̃ prius ⁊ posteri⁹. iõ subdit. ꝙ at vero ⁊ tp̃s cognoscimus ⁊ diffinim⁹ ſm motũ ꝺterminãtes ipm ſm prius ⁊ posteri⁹: ⁊ tũc dicim⁹ fieri tp̃s qñ ĩ motu ꝑcipimus sensuz prioris ⁊ posterioris. ꝺterminamus aũt tp̃s ĩ accipiẽdo ipz pri⁹ ⁊ posteri⁹ eẽ aliđ ⁊ aliđ. ĩ accipiẽdo mediũ ipsoꝝ eẽ aliqd alteꝝ. Nã cũ ĩtelligimus extrema ipsi⁹ medij eẽ altera ⁊ diuersa ita ꝙ aĩa dicat ipsa duo nũc eẽ diuersa: ita ꝙ h̃ qdẽ nũc dicat eẽ pri⁹ illud vero posteri⁹. tũc h̃ dicim⁹ eẽ tp̃s. vr̃. n. tp̃s eẽ ꝺterminatũ ipso nũc: ſꝫ h̃ supponat̃ ad p̃sens: qꝛ ĩ sequẽtib⁹ h̃ erit magis manifestũ. pꝫ g̊ ꝙ ꝺterminam⁹ tp̃us ſm pri⁹ ⁊ posteri⁹ q̃ repiunt̃ ĩ motu: ⁊ tp̃s hꝫ habitudinẽ ad motũ: ſꝫ ꝙ ĩ eo repit̃ pri⁹ ⁊ posteri⁹: qđ dicebat̃ scđo ꝺclarãdũ. ¶ Nõndũ ãt ꝙ sicut ĩtelligẽdo duo pũcta: ⁊ ĩtelligẽdo ĩter ea eẽ aliqd mediũ: ĩtelligim⁹ lineã: qꝛ ĩter duo puncta nõ p̃t eẽ aliqd mediũ nisi linea sit: intelligendo duo nũc: quoꝝ vnũ sit pri⁹ aliđ posteri⁹: ⁊ ĩtelligẽdo ĩter ipsa nũc eẽ aliqd ĩ medio: statim ĩtelligimus tp̃s: qꝛ ĩter duo nũc ꝺ necessitate ẽ ĩ medio tp̃s aliqđ: statim g̊ cũ aĩa ĩtelligit duo extrema. i. duo nũc eẽ dĩa adĩnicẽ: qꝛ ĩtelligit ĩter ea eẽ aliqd mediũ statim ĩtelligit tp̃s: cũ igĩ nõ possunt accipi duo nũc: quoꝝ vnũ sit pri⁹ aliud posteri⁹: nisi accipiant̃ ſm prius ⁊ posterius in motu: opꝫ ꝙ tempus habeat habitudinem ad motum prout in eo reperiunt prius ⁊ posterius. ¶ Deinde cum dicit.

Lcici ¶ Quādo quidē igitur tāq̄ vnū ipsuz nūc sentimus: ⁊ nō sit sicut prius ⁊ posteri⁹ in motu: aut vt idē quidē prioris: aut posterioris alic⁹: nō videtur tp̄s fieri nullūq̄z neq̄z mot⁹. Cū āt prius ⁊ posteri⁹ est: tūc dicim⁹ tp̄us.

¶ Declarat 3^am p̄ticulā positā in diffinitiōe tp̄is: videlz q̄ i hītudine: quā hz tp̄s ad motū: rep̄itur rō numeri. iō āit. q̄ qñ quidē igit̄ sentim⁹ ipsuz nūc tāq̄ vnū: ita q̄ non sit in motu nūc p̄us ⁊ posteri⁹: qñ imaginamur vel sentim⁹ eē idē nūc alic⁹ p̄oris: aut posterioris: nō v̄r fieri vllum tp̄s: q̄z neq̄ v̄r fieri mot⁹. sicut igit̄ in vno nūc nō fit mot⁹: sz oz imaginari diuersa nūc: si volum⁹ imaginari motū: ita oportebit imaginari diuersa nūc: si volum⁹ imaginari tp̄s: iō subdit. cū aūt. sup. sentimus vel imaginamur q̄ est nūc prius ⁊ posterius: tūc dicim⁹ eē tp̄s. nūq̄ ḡ imaginamur tēpus nisi imaginamur plura nūc: vel nisi imaginamur i ipso motu esse aliqua plura: quoꝝ vnū sit prius ⁊ aliud posteri⁹. cū igit̄ semp intelligat̄ aliq̄s numer⁹ eē: oz q̄ in hītudīe: quā hz tp̄s ad motū: sit aliqua ratio numeri. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Hoc eniz ē tēpus. Numerus motus ſm prius ⁊ posterius. Non ergo motus tp̄s est: sed ſm qđ numerum habet motus.

¶ Uenatis p̄ticulis positis in diffinitiōe tp̄is cōcludit diffōnē eius tanq̄ manifestā ⁊ declaratam. circa qđ. t. f. q̄z primo facit qđ dictū est. scđo q̄z dixerat tp̄s eē numeruz declarat h̄ per quoddā signū. tertio māifestat quis numerus sit tp̄s: ostēdens q̄ est numerus numerat⁹: nō numerus quo numeram⁹. scđa ibi. (Signū aūt.) 3^a ibi. (Qm̄ aūt numer⁹.) ↄtinuet̄ sic: dictū est q̄ tp̄s hz habitudinē ad motū ſm prius ⁊ posteri⁹: ⁊ q̄z i h⁹ habitudine reperit̄ quedā numeri rō: q̄z igit̄ sic ē: māifestū ē: q̄ hoc. n. est tempus. s. nūerus mot⁹ ſm prius ⁊ posterius. Nō ergo tp̄s est mot⁹: sed sumit̄ ex motu: ſm q̄ motus hz numerū prioris ⁊ posterioris. ¶ Deinde cum dicit.

Lcic ¶ Signū est autem: plus quidez enim ⁊ min⁹ iudicamus numero. Motū aūt in plurē ⁊ minorem tp̄e. Numerus itaq̄z q̄dā tp̄s est.

¶ Probat tp̄s eē numeꝝ per quoddā signū. d. signū aūt q̄ tp̄s est numerus est: q̄z nos iudicam⁹ aliq̄d eē plus ⁊ minus: vel multū ⁊ paucū numero. i. per numeꝝ. motū aūt dicim⁹ eē plurē ⁊ minorē. i. tūc multū ⁊ pauciorem tp̄e. i. pp̄ tēpus: tp̄s itaq̄z est quidā numerus. ¶ Notandum aūt q̄ multū ⁊ paucū magis p̄p̄rie rep̄it̄ in numeris q̄ in magnitudinib⁹. Si ḡ dicim⁹ q̄ sit plus ⁊ min⁹: vel q̄ sit multus ⁊ paucus rōne tēporis: ⁊ q̄z fit in multo vel in pauco tp̄e: signū est: q̄ tp̄s habeat rationez cuiusdam numeri. Cum per ipsum iudicemus multitudinem ⁊ paucitatē motus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Qm̄ aūt numerus est dupliciter: ⁊ nāq̄z qđ numerat̄ ⁊ numerabilē numerū dicim⁹ ⁊ quo numeram⁹: tēpus aūt est qđ numerat̄: ⁊ non quo numeramus. Est autem alteruz quo numeramus: ⁊ qđ numeratur.

¶ Ondit quis numer⁹ sit tp̄s. d. q̄ numer⁹ est duplr̄. Nā id qđ numerat̄: ⁊ ipsum numerabile dicim⁹ eē nūeruz: ⁊ id quo numeram⁹ ē ēt numerus. tp̄s aūt est ip̄m numerabile: vel est numerus qđ numerat̄: nō est numer⁹ quo numeram⁹: subdit aūt. q̄ alteꝝ est quo numeram⁹: ⁊ qđ numeratur. quia ergo alteruz est hoc ab illo: bene se habet dicere quis numerus est tp̄s.

Dubitaret forte aliq̄s: vtrū p̄us ⁊ posteri⁹ i motu sint formalr̄ ipse mot⁹: vel sint de rōne mot⁹. ¶ Dōm q̄ nō est incōueniens aliq̄ nō separi ſm eē: que tñ separant̄ ſm rōnē ⁊ diffinitionē. gen⁹. n. lz ſm eē nō possit separi ab oīb⁹ speciēb⁹: q̄z nihil est in genere: qđ nō sit in aliqua spē: rō tñ generis est p̄ter rōnez cuiuslibet spēi: sic est in p̄p̄osito: lz motus ſm eē nō possit separari a priori ⁊ posteriori: rō tñ mot⁹ est preter rōnē prioris ⁊ posterioris: ita q̄ si diffiniret̄ mot⁹ p̄us ⁊ posterius nō caderent in diffinitiōe ei⁹: qđ sic declarat̄: nihil. n. diffinit̄ p̄ id qđ potētialr̄ reseruat̄ in ipso. prius. n. ⁊ posteri⁹ in motu habent esse in po^a: q̄diu. n. durat mot⁹: vel q̄diu cōtinuat̄ mot⁹: que accipiunt̄ in eo ſm p̄us ⁊ posteri⁹: sunt in po^a solū. alr̄. n. mot⁹ sz illud qđ ē: nō eēt quid cōtinuū. Sz q̄d discretū. Si ḡ diffiniat̄ motus diffinit̄ p̄ h̄ q̄ est act⁹ mobilis: nō per h̄ q̄ in eo hz eē p̄us ⁊ posteri⁹: q̄z talia sunt solū potētialr̄ in ipso: sz h̄ magl̄ erit mani^m circa finē hui⁹ capituli: vbi ostēdet̄ q̄ ad esse mot⁹ nihil facit aīa: sed ad eē tp̄is aliquo mō facit aīa: q̄z prius ⁊ posteri⁹ in motu: q̄ ↄplēt rōnē tp̄is fiūt in actu per signationē aīe. ad p̄sens āt itantū dcm̄ sit: q̄ mot⁹ ſm esse qđ hz: nō sepat̄ a p̄ori ⁊ posteriori: cum sit actus successiuus: rō tñ mot⁹ est p̄ter rōnē prioris ⁊ posterioris. bñ ḡ dictū ē qđ ait p̄h̄s: q̄ p̄us ⁊ posteri⁹ i motu ſm q̄ est ens. i. ſz esse actuale qđ hz: est ipse mot⁹: tñ ſm eē diffinitiuū ⁊ ſm rōnē est alterū a motu. Dub p̄^o

Alterius dubitaret aliquis: vtrū p̄us ⁊ posterius in tp̄e differant a p̄ori ⁊ posteriori i motu. ¶ Dōz q̄ formalr̄: ⁊ ſm q̄ h⁹ semp effect⁹ differt a sua cā: q̄z si h̄ nō esset: tūc idē ſm idē eēt sibi ipsi cā essendi: vel esset cā sui ipsi⁹: qđ ē icōueniēs. cū ḡ p̄us ⁊ posterius in motu causent̄ a p̄ori ⁊ posteriori in magnitudine: ⁊ p̄us ⁊ posteri⁹ in tp̄e causet̄ a p̄ori ⁊ posteriori in motu vt patuit p̄ p̄h̄m oportuit hec oīa formalr̄: ⁊ ſm q̄ h⁹ eē adiuicē altera ⁊ differentia. p̄us ḡ ⁊ posteri⁹ in motu differt a p̄ori ⁊ posteriori in magnitudīe: ⁊ p̄us posteri⁹ in tp̄e formalr̄ est alteꝝ a p̄ori ⁊ posteriori in motu. Dub. 2°

Alterius forte dubitaret aliq̄s: cū in diffōne tp̄is ponat̄ p̄us ⁊ posterius: vtrū h⁹ p̄us ⁊ posteri⁹: que ponunt̄ in diffinitiōe eius: accipiēda sint p̄ut rep̄iunt̄ in tp̄e: vel p̄ut rep̄iunt̄ in motu. ¶ Dōz q̄ p̄us ⁊ posteri⁹: q̄ ponunt̄ in diffōne tp̄is: nō sͭ p̄us ⁊ posteri⁹ in tp̄e: sed sūt p̄us ⁊ posteri⁹ in motu: qđ sic declarat̄. dicebat̄. n. supra q̄ q̄tienscūq̄ fit circulatio: tūc est cōuersio alic⁹ supra seip̄z: vt si a. p̄bat b. ⁊ b. p̄bat a. seq̄t̄ q̄ a. p̄bat seip̄z. cū ḡ p̄us ⁊ posteri⁹ in tp̄e diffiniant̄ ⁊ determinent̄ p̄ ip̄z tp̄s: q̄z pp̄ tp̄s cognoscim⁹ p̄us ⁊ posteri⁹ in tp̄e: seq̄t̄ q̄ sͭ p̄us ⁊ posteri⁹ in tp̄e eēnt diffinitiua tēporis: cū tēpus habeat diffinire: ⁊ determinare talia: tēpus diffiniret ⁊ determinaret seipsum: qđ est inconueniens. Nam si aliquid esset diffinitiuum ⁊ determinatiuum sui ipsius: tunc idē esset notius ⁊ ignotius seipso. p̄us ergo ⁊ posteri⁹ in tēpore cū diffiniant̄ per tempus nō ponunt̄ in diffinitiōe tp̄is. Sz p̄us ⁊ posterius: que ponunt̄ in diffōne tp̄is: sͭ p̄us ⁊ posteri⁹ in motu. ip̄a. n. p̄us ⁊ posteri⁹ i motu: vt sͭ nūāta ab aīa: ↄplēt rōnē tp̄is. Dub. 3°.

Alterius forte dubitaret aliq̄s vtꝝ tp̄s sit nūer⁹. ¶ Dōm q̄ tp̄s formalr̄ ē nūerus: mālr̄ ē q̄d cōtinuū. mot⁹ āt q̄si eq̄zio magis ē q̄d ↄtinuū q̄ numerus: rō. n. tp̄is cōplet̄ ex p̄ori ⁊ posteriori in motu: vt sunt nūerata ab aīa: ḡ tp̄s ſz se ⁊ formalr̄ hz rōnē nūeri: verū. q̄z nūer⁹ hui⁹ ⁊ hui⁹ p̄us ⁊ posteri⁹: hñt eē i motu: q̄ sunt q̄d ↄtinuū: iō tp̄s mālr̄ ē q̄d ↄtinuū: q̄z subz respectu passiōis: q̄ fūdat̄ in ip̄o: hz rōnem mālis p̄ncipij. cū ḡ tp̄s vt in subto fundetur in motu materialr̄: est q̄d cō- Du. 4°.

tinuum: sed formaliter est numerus.

Dub. 5ª **Alterius** forte dubitaret aliqs: vtrū tēpus sit numerus nūeratus. ¶ Dōz ꝙ duplici via venari possum⁹ ꝙ tēpus magis diffiniendū est per hoc qḋ est numerus numeratus ꝙ̄ ex eo ꝙ sit numer⁹ ꝗ numeram⁹. ¶ Prima via ē: qꝛ vt cōiter ponit̄ numer⁹ quo numeram⁹ est nūerus acceptus simpl'r: sed numer⁹ nūeratus est numerus applicatus ad res numerabiles. tp̄s ergo est numerus numerat⁹: qꝛ est numerus applicatus ad motū: nō est aūt nūerus quo numeram⁹: qꝛ nō est numerus simpl'r sumpt⁹. si. n. h̄ esset: cū rō numeri simpl'r repiat̄ in omni numero: si tp̄s esset numerus simpl'r: vl' esset numerus quo numeramus: sequeret̄ ꝙ oīs numerus eēt tp̄s: qḋ est inconueniens. ¶ Secūda via ad inuestigandū h̄ idē sic sumit̄. Naz p̄us ꝛ posterius in motu p̄nt ꝯsiderari dupl'r. vel vt sunt in motu p̄mo: vel vt sunt in motib⁹ alijs: si ꝯsiderent̄ vt sunt in motu p̄mo: sic prius ꝛ posterius sunt numerata ab aīa cōplente rōnem tp̄is: tp̄s. n. vt cōparat̄ ad prius ꝛ posteri⁹ in motu p̄mo: h̄z rōnē numeri numerati: sed si cōparet̄ ad prius ꝛ posteri⁹: que reperiunt̄ in alijs motib⁹: sic tēpus quodam modo habet rōnem numeri numerātis tp̄s. n. nō ꝓprie est mensura primi mot⁹: sed est passio eius: est tn̄ mēsura alioꝝ motuū. cū ḡ res magis diffiniat̄ per sua priora ꝙ̄ per sua posteriora: tp̄us nō ꝓprie h̄z diffiniri ꝑ prius ꝛ posteri⁹ alioꝝ motuū. sed ꝑ p̄us ꝛ posterius p̄mi mot⁹: magis ḡ diffinit̄ tp̄s: vt est nūer⁹ numerat⁹: ꝙ̄ vt est numer⁹ numerans: qꝛ cū tp̄s cōparatū ad p̄us ꝛ posteris alioꝝ motuū h̄z rōnē numerantis: cōparatuz tn̄ ad prius ꝛ posteri⁹ primi mot⁹: per que accipienda ē diffinitio eius: h̄z magis rōnē numerati: vt ifra clari⁹ ostēdet̄. He aūt due vie: quib⁹ ostēsum est tp̄s esse numerū numeratū: vident̄ eē necessarie ad intelligendū veritatem quesiti: nec vna sine alia videt̄ sufficere. sunt aūt ꝛ alie rōnes: ꝓpter quas dicitur tp̄s numerus nūeratus. Sed de his in ꝓsequēdo patebit. Lectio. XXI.

T.c.103 **Et sicut mot⁹ semꝑ aliud: sic ꝛ tp̄us. Qꝛ aūt sil' omne tp̄s idem est.**

¶ Postq̄ ph̄s declarauit diffōnē tp̄is. i ꝑte ista soluit dubitationes factas circa tp̄us. de tpe aūt supra dubitatū fuit an tp̄s esset: ꝛ huic dubitationi annexa fuit dubitatio alia: an scz esset vnū ꝛ idez nūc in toto tpe: duo ergo facit. qꝛ p̄mo soluit dubitationē factā de tpe. scd̄o dubitationē factā de nūc siue de instanti ibi. (Ipsum. n. nūc.) Ad euidētiam prime partis sciendum: vt supra dicebat̄: ꝙ lz ꝑtes tp̄is nō sint: est tn̄ tp̄s: qꝛ tp̄s est qd successiuū: ꝛ esse ei⁹ nō est in simultate ꝑtiū: sz in ordine ꝑtiū. Soluere ḡ ad dubitationē factā: ꝙ nō est tp̄s: qꝛ nō sunt partes eius: nihil est aliḋ ꝙ̄ ostēdere ꝙ tp̄s nō est de genere permanētiū: sed de genere successiuoꝝ: ꝛ eē quid successiuū sicut ꝛ mot⁹: iḋ ait: ꝙ sicut motus per se est aliud post aliḋ: qꝛ sꝑ ē vna pars post aliā: ꝛ est quid successiuū: sic ꝛ tp̄s est quid successiuū: ex quo p̄z ꝙ nō oz ꝑtes tp̄is simul eē: vt supponebat dubitatio p̄missa de tpe: sed sufficit ꝙ partes tp̄is successiue cōpleant̄ sic ꝛ ꝑtes motus: qꝛ tantā affinitatē h̄z tp̄s cuz motu: ne aliqs crederet ꝙ tp̄s formal'r eēt mot⁹: ait: ꝙ oē tp̄s qḋ est simul: est idē: qḋ de motu dici non potest. ¶ Notandū aūt ꝙ lz tp̄s sit māl'r mot⁹: ꝛ lz sit qd successiuū sic ꝛ mot⁹: differt tn̄ a motu: qꝛ simpl'r p̄nt eē plures mot⁹ sil': nō aūt plura tp̄a sil'. ¶ Deinde cū dicit.

t.c.104. ¶ **Ipsum enim nūc idē est qḋ quidē erat. Esse autem ipsi alterū est. ¶ Ipsum aūt nūc tp̄us mēsurat: ꝑm qḋ prius ꝛ posterius est.**

¶ Soluit dubitationē factā de instanti. ꝓbabatur. n. supra: ꝙ eēt vnū nūc in toto tpe: ꝛ ꝙ nō esset vnū: h⁹ aūtē solutio est per distōnē: qꝛ quodā modo est vnū: ꝛ quodā mō nō est vnū. est. n. in toto tpe vnū nūc ꝑm rē: sed nō ē vnum nunc secundum esse diffinitiuum: siue secunduz rationē: duo ḡ fac̄: qꝛ p̄ ponit h⁹ solutionē. scd̄o assignat cām eoꝝ ꝗ dicunt̄ de ipso nūc ibi. (Manifestū aūt ē.) Circa p̄mū. d. f. qꝛ p̄mo ponit in generali dicte solutiōis māām. secundo quedā ꝗ supposuerat ḋclarat ibi. (Ipsuz aūt nūc est quidē.) Dicit ḡ. ꝙ ipsuz nūc. sup. in toto tpe. est idē. sup. ꝑz rē. sz qḋ qd erat esse. i. diffinitio ꝛ rō ei⁹ est quid alteꝝ ꝛ alteꝝ: qḋ p̄z: qꝛ ipsuz nūc mēsurat tp̄us ꝑm prius ꝛ posteri⁹. ipsuz ḡ nūc lz sit idē ꝑz rem in toto tpe: tn̄ cū mensurat tp̄s per prius ē aliud ꝑm rōnē: ꝙ̄ vt mēsurat ip̄z nūc ꝑm posterius. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Ipsum aūt nūc est quidē sicut idē: est ꝙo sic nō idē: ꝑm qdē. n. ꝙ in alio ꝛ alio alterū ē. Hoc ꝙo erat ipsi nunc. Inquātum autez quodcūq̄ ens est ipsum nunc idem est.**

¶ Māifestat ꝗ dixerat. duo. n. p̄miserat: videlz ꝙ nūc ī toto tpe est idem ꝑm rē: differens tn̄ ꝑm rōnē: ꝛ ꝙ ipsuz nūc mēsurat tp̄s. duo ḡ facit. qꝛ p̄ oñdit q̄uo nūc idez ꝑz rez est: ꝛ q̄uo est differens ꝑz rōnē. secūdo declarat q̄uo nūc numerat tp̄s ibi. (Et motū aūt maxime.) Circa p̄m̄ d. f. qꝛ p̄mo ꝓponit qḋ intendit. secūdo declarat ꝓpositūz ibi. (Sequit̄. n.) Dicit ḡ ꝙ ip̄z aūt nūc: est quidē sic idē: est ꝙo sicut n̄ idē: ꝑm qdē. n. ꝙ est in alio ꝛ ī alio tpe: vt ꝑm ꝙ h̄z esse p̄us ꝛ posteri⁹: alteꝝ est. sup. ꝑm rōnem. h̄ ḡ erat ipsi nūc. sup. esse diffinitiuū ꝛ rō ei⁹: put ḡ habz eē aliud ꝛ aliud: vt put h̄z eē p̄us aut posteri⁹: est differēs ꝑz rōnē. inq̄tum aūt ē qḋcūq̄ ens. i. inq̄tū est aliqḋ ens: ꝛ put cōsiderat̄ ꝑm esse reale: ipsum nunc idem est in toto tempore. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Sequit̄ enim sicut dictū est magnitudinem motus. Hunc aūt tp̄us: sicut diximus. Et sil'r igitur punctū id qḋ fertur: quo motū cognoscimus ꝛ prius in ipso ꝛ posterius. Hoc aūt quidem qḋcūq̄ ens idem est. Aut enim punctum: aut lapidē: aut aliqd aliud h⁹ est.**

¶ Probat qḋ dixerat. Circa qḋ duo facit. qꝛ p̄mo oñdit q̄uo nūc est idē ꝑm rem. scd̄o q̄uo est aliud ꝑm rōnē ibi. (Rōne aūt aliḋ ē.) Dicit ḡ. ꝙ sicut dictū est mot⁹ seqt̄ magnitudinē: ꝛ hunc. i. motū: sic dixim⁹: sequit̄ tp̄s. dependet. n. tp̄s. a motu: ꝛ mot⁹ a magnitudīe. ē ḡ qḋ fertur simil'r pūcto. i. mobile cui cōpetit ferri: h̄z quādā silitudinē cū pūcto: mobile. n. ē id quo cognoscim⁹ motū: ꝛ ꝗ cognoscim⁹ p̄us ꝛ posteri⁹ in ipso motu. est ergo sile de mobili respectu mot⁹ ꝛ ḋ pūcto respcū linee. ꝑ pūctū. n. cognoscim⁹ lineā: ꝛ cognoscimus ꝑ ip̄z p̄us ꝛ posteri⁹ in linea. Addit aūt ꝙ h̄. s. mobile: quo qdē vel iā qdem: vt h̄z. a. l. qḋcūq̄ ens sit: est idē. sup. in toto motu: aut. n. punctū: aut lapis: aut qḋcūq̄ aliqd aliḋ: cuiusmodi mobile est. sup. semꝑ est idē in toto motu: tūc ḡ supplēda ē rō: ꝙ cum simile sit de nūc respectu tp̄is: sic ḋ mobili respcū mot⁹: erit vnū nūc real'r in toto tpe sic ē vnū mobile in toto motu real'r. ¶ Nōndū āt viz hui⁹ rōnis ī h̄ ꝯsistere: ꝙ qꝛ ꝑ mobile distiguim⁹ p̄us ꝛ posterius ī motu: sic ꝑ pūctū possum⁹ distinguere ꝑtes p̄ores ꝛ posteriores ī linea: qꝛ nūc respectu tp̄is se h̄z sic pūct⁹ respectu linee: qꝛ ꝑ nūc distiguim⁹ ꝑtes p̄ores ꝛ posteriores ī tpe. sic ꝑ pūctuz distiguim⁹ ꝑtes p̄ores ꝛ posteriores ī linea: erit q̄si silis hitudo mobilis ad motū: q̄ ē pūcti ad lineā: ...

q̄ est nūc tp̄is ad tp̄s. Si ḡ est vnū mobile realr̄ in toto motu: erit vnū nūc realr̄ i toto tp̄e. ¶ Nōndū ēt φ cuz per se sit: φ semp̱ in toto vno motu cōtinuo oz dare vnū mobile: iō ait φ qcqd̄ sit: opz illud qd̄ mouet̄ siue sit lapis: siue pūct⁹: siue aliqd aliō: sp̱ eē vnū ⁊ idē mobile fz rem in toto motu. ¶ Nōndū ēt: φ iō sunt plura mobilia fm rem: q2 est dare plures motus nō ꝯtinuos. Sed si non esset nisi vnus motus: q̄tecūq3 q̄titatis esset ille mot⁹: ō necitate i toto illo motu nō eēt nisi vnū mobile fz rē: q2 si eēnt plura mobilia: de necessitate eēnt plures motus. cū ḡ nūc respectu tp̄is: vt dictū est: se habeat vt mobile respectu motus: cum non sit nisi vnū tp̄s: nō est nisi vnum nunc realiter in toto tempore.

Dub.a **Dubitaret** forte aliqs: vtrū se habeat pūctus ad lineam: sic se h3 mobile ad motuz. vr̄ φ nō. q2 est vnū mobile realr̄ in toto motu. sed nō oz φ sit vn⁹ pūctus realr̄ in tota linea: imo in eadez linea cōtinua est dare plura pūcta fm rem. ¶ Oppositū aūt vr̄ velle ph̄s. ¶ Dicendū φ nō oē sile ē p̱ oēm modū sile: mobile. n. se h3 ad motū sicut pūct⁹ ad lineā: q2 sic p̱ mobile cognoscim⁹ motū. ⁊ per ipsuz distiguim⁹ p̄us ⁊ posterius in motu: ita per punctū cognoscim⁹ lineā: ⁊ per ipsuz possum⁹ distinguere partes p̄ores a ptib⁹ posteriorib⁹: linee tn̄ nō est quodā mō p̱ oēm modū simile ō mobili r̄spectu mot⁹: ⁊ de pūcto respectu linee: nisi itelligamus φ pūctus fluens cāt lineā: fm hūc. n. intellectū intelligeremus: φ pūct⁹ manēs idē fz rē cāret oēs ptes linee: q̄ꝝ aliq̄s cāret p̄us: aliq̄s vō posteri⁹ sic mobile manens idē fm rē causat oēs ptes mot⁹: quaꝝ aliq̄s causat prius: aliq̄s posteri⁹. vt ḡ ph̄s inueret hanc silitudinem de mobili r̄spectu mot⁹: ⁊ de pūcto respcū linee: accipiēdaz eē fz pūctū fluentē: nō fm pūctū stantē: ait: φ qcqd sit illō qd̄ mouet̄: aut sit pūctū: aut lapis: aut aliqd h̄: sp̱ ē idē ens fz rē in toto motu. Noiauit ḡ pūctū iter mobilia: vt ōnderet fm pūctuz motū accipiendū esse p̄dictū sile: hoc ḡ viso nō h3 calūniam qd̄ dr̄. Nā sic mobile fluens causat motū: ⁊ sicut itelligit̄ pūct⁹ fluēs cābit lineā sic vt intelligit̄ nūc eē fluens causabit tp̄s: ꝑpter qd̄ sic ex fluxu vni⁹ mobilis causat̄ vnus mot⁹: ⁊ ex fluxu vnius pūcti vna linea: sic ex fluxu vni⁹ nūc cātur vnū tp̄s. q̄re sic si n̄ eēt nisi vn⁹ mot⁹: possem⁹ arguere φ nō ē nisi vnū mobile fluens: ⁊ si nō eēt nisi vna linea cōstituta ex fluxu puncti nō esset nisi vn⁹ pūct⁹ fluens: sic q2 nō est nisi vnū tp̄s n̄ ē nisi vnū nūc realr̄: qd̄ itelligit̄ eē fluēs in toto tp̄e: imo q2 est valde expresse sile: φ nūc fluēs intelligit̄ cāre tp̄s: sicut pūct⁹ fluens cāre lineā: cū ph̄s ait φ sile est de mobili respectu mot⁹ sic de pūcto respectu linee: visuz fuit sibi ex h̄ sufficiēter inuere: φ sile eēt de nūc respectu tp̄is. si ḡ est idez mobile in toto motu: erit idē nūc fm rez in toto tp̄e. pz ḡ q̄uo se h3 pūct⁹ ad lineā sic mobile ad motū: ⁊ q̄uo non. patet etiā q̄uo hoc sile ē ad ꝑpositū applicatum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ratione aūt aliud est: sic sophistice accipiunt alteꝝ corriscum in theatro esse: ⁊ corriscū in foro. Et hoc igit̄ in eo φ alibi ⁊ alibi ē alterum id aūt qd̄ fertur seq̄t ip̄m nūc: sicut tp̄us motū. Eo. n. qd̄ fert̄ cognoscim⁹ prius ⁊ posteri⁹ in motu. Secūduz aūt φ nūerabile pri⁹ ⁊ posteri⁹ ipsuz nūc est. Quare ⁊ in his quod qdē ens nūc ē: idē est: prius. n. ⁊ posteri⁹ est: qd̄ in motu. Esse aūt alteꝝ: fm. n. qd̄ numerabile prius ⁊ posterius ipsuz nunc est.

¶ Oñdit φ ⁊ si sit idē nūc fm rem in toto tp̄e: nō est tn̄ idē fm rōnē: q2 nec mobile est idē fm rōnē in toto motu: iō ait: φ rōne. i. fm rōnē mobile est aliud ⁊ aliud in alia ⁊ alia pte mot⁹: sic sophiste accipiūt alteꝝ eē corriscū in theatro: ⁊ corriscū in foro. argumnt. n. sophistice. corriscus in theatro est alter a corrisco in foro. ḡ corriscus ē alter a se. qd̄ fm rōnē veꝝ est. differt. n. fm rōnez corriscus ⁊ qd̄libet mobile a seipso ꝑut est alibi ⁊ alibi. iō subdit. φ h̄ igit̄. i. mobile in eo φ est alibi ⁊ alibi: est alteꝝ fm rōnē. ḡ ip̄z nūc sequit̄ ei qd̄ fert̄: vl̄: vt h3 alia lr̄a: seq̄t̄ id qd̄ fert̄ ip̄z mobile: sicut tp̄s seq̄t̄ motuz. Qr aūt nūc se teneat ex pte mobil̄: ⁊ φ nūc cōparet̄ ad tp̄s: sic mobile ad motū: pz q2 ex eo φ fert̄. i. ipso mobili cognoscim⁹ p̄us ⁊ posteri⁹ in motu: sic ipso nūc coḡscimus p̄us ⁊ posteri⁹ in tp̄e. iō subdit. φ ipsuz nūc est id fm qd̄ tp̄s est nūerabile p̱ p̄us ⁊ posteri⁹. q̄re in his. i. in tp̄e sic se h3 nūc sic mobile se h3 in motu. idē ē. n. nūc ens fz rē: qd̄ ē p̄us ⁊ posteri⁹ in tp̄e: sic ē idē mobile: qd̄ est i motu: eēt aūt. s. fm eē diffinitiuū ⁊ fm rōnē est alteꝝ. ipsuz. n. nunc fm φ ē numerabile per p̄us ⁊ posteri⁹. sup. differt rōne: sic mobile ē alteꝝ fz rōnē: ꝑut ē in alia ⁊ alia pte spaty. ¶ Notādū aūt φ cū dicit̄ corriscus in theatro ē alter a corrisco in foro. ḡ coriscus est alter a se. h9 illatio pōt eē bona: ⁊ pōt peccare p̱ fallaciā accn̄tis. Si. n. itelligatur talis alteritas fm modū accipiēdi vl̄ fm rōnē: sic est illatio vera. vere enim idē corriscus accept⁹ vt ē in theatro ⁊ in foro: fm quēdā modū accipiēdi: ⁊ fm rōnē differt a seipso. Sed si accipiat̄ talis alteritas fm rē: cōmittit̄ ibi fallacia accn̄tis. accidit. n. corrisco vt est idē sibi fm rē: φ sit alteꝝ a seipo; ꝑut ē in theatro ⁊ in foro: q2 talis alteritas ei⁹ realē idētitatē nō ipedit. fl ḡ nunc seq̄t̄ ip̄z tp̄s: sic ip̄z mobile motū: ⁊ cōpat̄ nūc ad tēpus sic mobile ad motū: cū sit idē mobile fm rē in toto motu: lz fz eē diffinitiuū. i. fz rōnē sit alteꝝ: erit idē nūc fz rē i toto tp̄e: alteꝝ āt fz rōnē. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et notū aūt maxie h̄ ē. Et mot⁹. n. p̱p̱ id qd̄ mouet̄ ⁊ loci mutatio p̱p̱ id qd̄ fert̄. Hoc aliquid. n. qd̄ fert̄. Mot⁹ āt nō. Est qdez igit̄ sic idez ipsuz qd̄ nūc dicit̄ semp̱. Est aūt sicut nō idem. Et nāq3 est simil̄r qd̄ fertur.

¶ Declarat q̄uo nūc nūerat ⁊ mēsurat ip̄m tp̄s. d. φ h̄. s. nūc ē maxie notū. sup. respectu tp̄is. cognoscit̄. n. tp̄us p̱ ip̄m nūc: sic min⁹ notū p̱ magis notū: sic ēt ⁊ mot⁹ cognoscit̄ p̱ id qd̄ mouet̄: ⁊ loci mutatio cognoscit̄ p̱ id qd̄ fertur. qd̄. n. fert̄. i. mobile ē h̄ aliqd. i. ē aliqd manēs: mot⁹ aūt nō ē aliqd manēs: h3 ḡ cognosci mot⁹ p̱ mobile: sic qd̄ nō māet cognoscit̄ p̱ id qd̄ manet. Si igit̄ mobile se h3 ad motū sic nūc ad tp̄s: cū mot⁹ cognoscat̄ p̱ mobile: cognoscet̄ tp̄us per ipsum nunc: mēsurabit ḡ ipsuz nūc tp̄s: cū tempus cognoscatur per ipsum.

Dubitaret forte aliqs. vtrū nūc mēsuret tp̄s. vr̄ φ nō: q2 mēsura dz eē vnigenea mensurato: ⁊ dz eē quedā cōmēsuratio mēsurati ad mēsurā. idiuisibile āt nō pōt se cōmēsurare diuisibili: nec eꝯ. idiuisibile ḡ nō poterit eē mēsura diuisibilis: nisi forte illud diuisibile cōponeret̄ ex idiuisibilib⁹. cū ḡ tp̄s n̄ cōponat̄ ex istantib⁹: sic nec linea cōponit̄ ex pūctis: istās n̄ poterit eē mēsura ipsius tp̄is. vt vr̄ velle ph̄s in lr̄a. ¶ Dōz φ mēsura: vt vr̄ velle Cōmen. p̱ p̄us vr̄ repiri i nūeris: rō. n. mēsure p̱ p̄us cōpetit vni: qd̄ ē p̄n̄m numeri. vn̄ ⁊ nūerus diffinit̄ a ph̄o. io. meth. φ ē mltitudo mensurata p̱ vnū. ex h̄ aūt trāslata ē rō mēsure ad alia. veꝝ q2 oēs trāsferētes fm aliq̄3 silitudinē trāsferūt: nō oz φ oē illud qd̄ repit̄ in vno: qd̄ ē p̄n̄m nūeri: repiat̄ in oib⁹ aliis: ad q̄ trāslata ē rō mēsure: sed sufficit φ oīa q̄ sunt Dub.2° .io.met. Com.3.

mẽsura aliaꝝ: habeant aliq̃ᷓ ſilitudinẽ cũ vno: qḋ ẽ pn̄ᵐ numeri: ⁊ ꝙ aliquo modo ſe habeãt ad ſua menſurata: ſic vnũ ſe hꝫ ad numerũ. videm⁹. n. ꝙ per vnũ cognoſcimus nũeꝝ: ⁊ vnũ ꝑ ſui replicationẽ ↄmẽſurat ſe cuicũq; nũero. cũ g̃ rõ menſure trãſfert̃ ad alia: aliq̄n ẽ trãſlatio ſꝫ replicationẽ: ⁊ h̃ mõ vncia ẽ mẽſura põderũ: ⁊ palm⁹ vel aliq̃ alia mĩoꝛ q̃ᷓtitas ẽ mẽſura ↄtĩuoꝝ: qꝛ ſic vnitas replicata reddit quẽcũq; nũerũ: ſic vncia replicata reddit qḋcũq; põdus: ⁊ palm⁹ replicat⁹ reddit qḋcũq; cõtinuũ. aliq̄n v̇o hꝰ trãſlatio nõ fit ꝑꝑ replicationẽ: ſꝫ ꝑ noticiaꝫ ⁊ manifeſtationẽ. dicimus enim album eẽ mẽſuram coloꝝ: nõ ꝙ ꝑ ſui replicationẽ reddat oẽs colores: ſed qꝛ plus hꝫ de nã lucis: ⁊ eſt notioꝛ coloribus ceteris: ponim⁹ ipꝫ mẽſurã coloꝝ oĩuꝫ ſic ẽt ⁊ p̄mã ſubaꝫ ponim⁹ mẽſurã oĩuꝫ ſubaꝝ: qꝛ ẽ notioꝛ ſubſtãtijs oĩb⁹. pꝫ g̃ ꝙ rõ mẽſure prius repit̃ in numeris: ⁊ ex eo ꝙ transfert̃ ad alia. vtrũ aũt h̃ poꝛitas accipienda ſit ſolũ ſm ĩpoſitioneꝫ nominis: vel ẽt ſm rẽ: ita ꝙ realr̃ id qḋ ſignatur noie mẽſure: p̄us repiat̃ in vno: qḋ eſt p̄n̄ᵐ numeri: q̃ᷓ in alijs: nõ eſt p̄ſentis ſpeculaitionis: de h̃. n. in quibuſdaꝫ noſtris editionib⁹ theologicis diffuſi⁹ dixim⁹. Ad preſens aũt in tantũ dictũ ſit: ꝙ rõ mẽſure aliq̄n transfert̃ ad alia rõne cõmenſuratiõis ⁊ replicatiõis: aliq̄n v̇o rõne noticie. ℭ In oĩ eni genere qḋ eſt ibi noti⁹: ⁊ ꝑ qḋ ſt̃ alia apta nata cognoſci: põt dici alioꝝ mẽſura. g̃ eo ĩpo ꝙ per inſtans cognoſcim⁹ tẽpus: põt dici menſura tpis: nõ obſtante ꝙ tempori ſe cõmenſurare nõ põt.

gd ſit eẽ alioꝝ mẽſurã.

Dub. 3° **Ulterius** forte dubitaret aliquis de eo qḋ ſit: videlꝫ ꝙ mobile ẽ h̃ aliqḋ. ſ. manẽs. ⁊ vr̃ oppoſitũ in adiecto: ꝙ aliqḋ motũ ſꝫ ꝙ hꝰ: dicat̃ eẽ manens. ℭ Dõꝫ ꝙ mobile dr̃ differre a motu: qꝛ mobile ẽ quid manẽs ⁊ nõ mot⁹: mobile. n. lꝫ nõ maneat ſꝫ rõnẽ: manet tñ ſm rem. mot⁹ aũt nõ manet ẽt ſm reꝫ. mobile aũt ſm ſitum. de quo hic loq̄mur cũ ꝑ hꝰ motũ per ſe loquẽdo nõ amittat ſuam formã ⁊ ſuã ſubaꝫ: dr̃ manere idẽ ſꝫ reꝫ. cognoſcim⁹ g̊ ꝑ hꝰ mobile ipm motũ: ſic ꝑ id qḋ manet cognoſcit̃ qḋ nõ mãet: ſic ẽt ꝑ nũc tpis cognoſcimus ipm tp̄s: qꝛ hꝰ nũc manet idẽ ſm rem in oĩbus ꝑtibus tpis: ipe tñ ꝑtes tpis ẽt realr̃ nõ manẽt: ſꝫ ſemꝑ eſt alia pars tpis poſt aliã ſicut eſt alia pars motus poſt aliã. Ultimo ↄcludit q̃ſi epylogando ꝙ id qḋ dicit̃ nũc eſt qdẽ igit̃ ſic ſꝑ. idẽ ẽ aũt ſicut nõ idẽ: ⁊ nãq; qḋ fert̃. i. mobile ẽ ſimiliter idem ⁊ non idẽ: eſt. n. idẽ ſm reꝫ non idẽ aũt ſm rõneꝫ.

Lectio. XXII.

T.c.105. **Manifeſtum** aũt ẽ: ꝙ niſi tp̄s ſit: ipm nũc nõ erit: ⁊ ſi qdẽ ipſuꝫ nũc nõ erit tp̄s nõ erit: ſil̃ eniꝫ ſunt: ſic ꝙ fert̃: ⁊ loci mutatio ſic ⁊ numerus qui ẽ ci⁹ qḋ fertur: ⁊ qui ẽ loci mutatõis. Tempus qdem enim eſt loci mutationis numerus. Ipꝫ aũt nũc eſt vt qḋ fertur: vnitas numeri.

ℭ In parte iſta vt dicebat̃: pħs aſſignat rõnem coꝝ que dicunt̃ de ipſo nũc. ſunt aũt q̃ᷓtũ ad preſens q̃tuoꝛ: que dicunt̃ de eo. primũ eſt: ꝙ nũc eſt inſeꝑabilr̃ annexum tpi. 2ᵐ eſt: ꝙ nũc ↄtinuat ipm tp̄s. tertiũ eſt: ꝙ nũc nõ ẽ pars tpis. q̃rtũ eſt: ꝙ nũc terminat ⁊ numerat ipſuꝫ tp̄s. q̃tuoꝛ g̃ facit qꝛ p̊ oñdit ꝙ nũc eſt annexũꝫ tpi. ſcḋo q̃uo cõtinuat ipſuꝫ. tertio manifeſtat ꝙ nõ eſt pars ipſi⁹. 4.° ⁊ vltimo oñdit q̃uo nũc terminat ⁊ numerat ipſuꝫ tp̄s. ſecũda ibi. (Cõtinuũ iã tp̄s.) 3ª ibi. (Eſt adhuc manifeſtum.) 4ª ibi. (Scḋm qdẽ igit̃.) Dicit ergo: ꝙ manifeſtᵐ eſt ꝙ nũc eſt ĩſeꝑabilr̃ annexũ tpi ⁊c̊. Nã niſi tp̄us ſit: ipſuꝫ nũc non erit: ⁊ ſi ipꝫ nũc nõ erit tp̄us nõ erit: ſic ſil̃ ſũt qḋ fert̃ ⁊ loci mutatio. i. mobile ⁊ mot⁹: ſicut numer⁹ qui eſt eius qḋ fert̃: ideſt numerus ipſi⁹ mobilis. ſup. ẽ ſimul cum eo qui eſt numerus loci mutationis: qꝛ g̊ tp̄s eſt numerus loci mutationis: ipſuꝫ aũt nunc eſt vnitas numeri eius qḋ fert̃: ſequit̃ ꝙ nũc ⁊ tempus ſibi inuicẽ ſunt annexa. ℭ Notandũ aũt ꝙ ſicut ſe hñt numerata adĩuicẽ: ſic quodã mõ ſe hñt ipſa nũerantia. cũ g̃ tp̄s ſic mẽſuret motũ. nũc aũt numeret ⁊ menſuret id qḋ fert̃: ſic ſe habebit nũc ad tp̄s ſicut qḋ fertur ad motũ: ꝓpter qḋ cũ id qḋ fert̃ ſm qḋ hꝰ: ſemꝑ ſit ↄiunctũ motui ⁊c̊: nũc ſꝑ erit ↄiũctũ tpi ⁊ c̊. ℭ Nõndũ ẽt ꝙ nũc hꝫ rõnẽ vnitatis: cũ ſit qḋ ĩdiuiſibile: ⁊ quodã mõ vr̃ habere rõneꝫ nũeri cũ ẽt nũeret ⁊ mẽſuret ipꝫ mobile: iõ cuꝫ p̄us dixiſſet ꝙ nũc erat numer⁹ mobilis: poſtea dicit ꝙ nũc erat vnitas numeri. ℭ Notãdũ ẽt ꝙ nũc magis dr̃ vnitas q̃ᷓ numer⁹: ĩmo nõ dꝫ dici nũerus: niſi nũer⁹ ſumat̃ valde large: vt dicat̃ nũerus qcqḋ aliud nũerat: ſꝫ quẽ modũ loquẽdi boeti⁹ ait: ꝙ vnitas eſt quodã mõ nũer⁹ oĩs: qꝛ oĩs nũer⁹ virtualr̃ cõtinet̃ in vnitate ⁊ ꝑ vnitatẽ nũerat̃. Inde eſt ergo ꝙ nũc magis dr̃ vnitas nũeri q̃ᷓ nũer⁹ vnitatis: qꝛ nõ ſic directe ⁊ in recto competit ipſi nũc ꝙ ſit nũer⁹: ſic cõpetit ei ꝙ ſit vnitas: nõ ẽ. n. ꝓprie nũer⁹: ſed eſt magis aliqḋ nũeri. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ **Et ↄtinuũ aũt tp̄s ẽ ipſi nũc ⁊ diuidit̃ ſꝫ ipm nũc. ℭ Sequit̃ enim hoc ad loci mutationeꝫ ⁊ ad id qḋ fert̃: ⁊ mot⁹ enim ⁊ loci mutatio vna ẽ ab eo qḋ fert̃: qꝛ vnũ ⁊ ñ qḋcũq; ens. Et nãq; defici ẽ: ſed nõ rõne. Et nãqꝫ determiat prioꝛem ⁊ poſterioꝛem motũ hoc.**

ℭ Oñdit q̃uo nũc ẽ cõtinuatiuũ tpis ⁊c̊. Circa qḋ duo facit: qꝛ p̄mo oñdit hoc: ꝑut nũc hꝫ ſilitudinẽ cũ mobili. ſcḋo ꝑut ſilitudinẽ hꝫ cũ pũcto ibi. (Seqt̃ ãt ⁊ h̃.) Dicit̃ g̃ ꝙ ⁊ tp̄s iã eſt ↄtinuũ ipi nũc. i. ꝑ ipꝫ nũc: ⁊ dr̃ ẽt ſꝫ ipꝫ nũc: ſeqt̃ enim h̃: ꝙ. ſ. tp̄s hẽat cõtinuitatẽ per ipm nũc. Si ↄſiderem⁹ ad loci mutationẽ: ⁊ ad id qḋ fert̃. mot⁹ enĩ ⁊ loci mutatio vna ẽ ab eo qḋ fert̃. i. a mobili. qꝛ enĩ vnũ ẽ id qḋ fert̃: ⁊ nõ qḋcũq; ens ĩdifferẽter accipiẽdũ eſt: ſi debeat eẽ vn⁹ mot⁹. oꝫ enĩ ad vnitatẽ mot⁹ ꝙ non qḋcũq; mobile accipiat̃ in p̄n̄° ſpacij ⁊ in fine. Sꝫ idem mobile oꝫ eẽ in toto ſpacio. ⁊ nãq; ſi nõ eẽt idẽ mobile: deficiet vnitas mot⁹: ſed aut rõne. i. ſm rõnẽ eſt mobile alteꝝ ⁊ alterũ. Nãqꝫ hoc. i. vnũ ⁊ idẽ mobile ẽ ꝙ determinat p̄oꝛẽ ⁊ poſterioꝛẽ motũ: ſi debeat eẽ mot⁹ vnus ⁊ ↄtinuus. cum ergo ſic ſe habet nũc ad tp̄s: ſicut mobile ad motũ: eo ipſo ꝙ mobile cõtinuat motũ: ſequit̃ ꝙ nũc continuat ipſum tempus. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ **Sequitur aũt ⁊ hoc quodã modo ad punctuꝫ. Et punctum. n. ↄtinuat lõgitudinẽ ⁊ determiat. Eſt. n. hui⁹ qdẽ pꝛĩcipiũ: illi⁹ ãt finis.**

ℭ Oñdit h̃ idẽ ex ſilitudine quã hꝫ nũc cũ pũcto. Circa qḋ. d. ſ. qꝛ p̊ põit hꝰ ſilitudinẽ inter nũc ⁊ pũctum. ſcḋo dat dr̃iaꝫ inter ea ibi. (Sed cũ ſit qdẽ.) Continuet̃ ſic. dcm̃ ẽ ꝙ ſeqt̃ nũc ↄtinuare tp̄s: ſi ↄſiderem⁹ ad loci mutationẽ: ⁊ ad id qḋ fert̃: ſꝫ ſeqt̃ ẽt q̇dãmõ: ⁊ h̃ ꝙ nũc continuet tp̄s: ſi ↄſiderem⁹ ad ipſuꝫ punctũ. punctũ enĩ cõtinuat lõgitudinẽ. i. lineã ⁊ determinat ipam. cũ. n. cõtinuat pũctus dues ꝑtes linee adĩuicẽ. eſt. n. h⁹ qdẽ p̄n̄ᵐ: illi⁹ aũt finis. tũc g̃ ſupplẽdũ eſt: qꝛ cũ nũc ſe habeat ad tp̄s ſic pũct⁹ ad lineã: ꝙ nũc erit ↄtinuatiuũ tpis ſic pũct⁹ linee: erit. n. nũc p̄n̄ᵐ vni⁹ ꝑtis tpis ⁊ finis alteri⁹: ſic pũct⁹ ẽ p̄n̄ᵐ vni⁹ ꝑtis linee ⁊ finis alteri⁹. ℭ Deĩn cũ dic. T.c.106

ℭ **Sed cuꝫ ſic qdẽ accipiat aliquis tãq̃ᷓ duob⁹ vtens vno: neceſſe eſt ſtare ſi principiũꝫ ⁊ fi-**

nis idez punctum erit. Ipsuz aũt nũc ꝑꝑ id qḋ mouet̃ qḋ fert̃ sꝑ alterȝ est. Quare tp̃s nũer⁹ nõ sicut eiusdẽ puncti: q2 est ⁊ principiũ ⁊ finis: sed sicut vltima eiusdẽ magis ⁊ nõ sic ptes ⁊ ꝓpter qḋ dictum ẽ. Medio.n. puncto tãq̃ duobus vtet̃ ergo quiescere accidet.

¶ Dat dr̃iaz inter punctũ ⁊ nũc. d. ꝙ cũ sic quidez aliqs accipiat vtens vno tãq̃ duob⁹: necesse est illud stare: vt si idez punctuz erit ſm acceptionẽ nr̃az pn̄ᵐ ⁊ finis. sup. necesse est ipsuz pũctum stare. ipsum aũt nũc ꝓpter id ꝙ mouet̃ ⁊ ꝑꝑ id ꝙ sꝑ fert̃: ⁊ q2 sꝑ est in fluxu sꝑ ẽ alterȝ ⁊ alterȝ: iõ supple nõ possum⁹ vti eodẽ nũc tãq̃ duob⁹: quoȝ tp̃s numerus est nõ sicut eiusdẽ puncti: q2 est pn̄ᵐ ⁊ finis. Sed magis accipit̃ numeratio tp̃is sicut duo vltima. i. sicut duo termini eiusdẽ: qui termini nõ sunt sic partes tp̃is. si.n. volumus imaginari tp̃us ſm comparationẽ ad nũc: non imaginabimur ipsum ꝓut vnũ nunc ponit̃ inter duo tp̃a: ⁊ ꝓut vnus pũctus ponit̃ ĩter duas lineas: sed magis ꝓut vnuz tp̃s ponit̃ inter duo nũc: vł ꝓut vna linea ponit̃ inter duo puncta. illa aũt duo vltima: vel illa duo nunc: inter que imaginamur tp̃s: nõ sũt partes tp̃is: sicut nec puncta sunt ptes linee. Cã aũt q̃re non imaginamur tempus imaginando nunc. inter duo tempora: est ꝓpter id qḋ dictũ est: q2 si aliquis vtet̃ medio pũcto tãq̃ duob⁹: accidet pũctũ quiescere. g̃a simili si vtemur medio nũc tãq̃ duob⁹: vt ꝙ sit pn̄ᵐ vni⁹ ⁊ finis alteri⁹: accidet ip̃m nũc q̇escere: qḋ ẽ ĩcõueniẽs.

Dub. 3ª **Dubitaret** forte aliqs: q2 vr̃ ꝙ possum⁹ intelligere tp̃s ĩtelligendo aliqḋ nũc ĩter duo tp̃a: qḋ sit finis vni⁹ ⁊ pn̄ᵐ alteri⁹: res.n. sicut se h̃z ad eẽ sic se h̃z ad cog̃sci: ⁊ dispõ vniuscuiusq̃ rei in sua entitate est sua dispõ in veritate. Cũ ergo vere ita sit ꝙ idem instans est pn̄ᵐ vni⁹ tp̃is ⁊ finis alteri⁹: q2 ẽ p̃ncipiũ futuri ⁊ finis p̃teriti: poterim⁹ ĩtelligere tp̃us intelligendo idez instans: qḋ est ĩter duo tp̃a: quoȝ vnius sit pn̄ᵐ: alterius vero finis. ¶ Dõm ꝙ non est intentio ph̃i negare ꝙ idẽ instans sit pn̄ᵐ vni⁹ tp̃is ⁊ finis alterius: q2 tũc contradiceret sibi ipsi. Sed ĩtentio sua est. ꝙ lȝ vnũ ⁊ idez instans sit pn̄ᵐ vni⁹ temporis ⁊ finis alteri⁹: nõ tñ: qui intelligimus cum continuo ⁊ tp̃e: nõ possum⁹ vti eo instanti tãq̃ pn̄ᵒ ⁊ fine: vt possum⁹ in vno ⁊ eodẽ ĩstãti imaginari tp̃s: nisi poneremus instans quiescere: vt cũ imaginaremur ipsum eẽ finẽ p̃teriti: ⁊ añq̃ flueret possemus imaginari ipsuz esse pn̄ᵐ futuri. cũ g̃ nũc sꝑ sit in cõtinuo fluxu: i vno nũc nõ possemus imaginari tp̃s. cũ ergo aĩa numeret tempus ſm ꝙ imaginamur ipsum: q2 nõ põt imaginari tp̃s in eodẽ instãti: nõ numerabit tp̃s ꝓut est vnũ instans inter duo tp̃a. Sed ꝓut est vnũ tẽpus clausuz inter duo instantia. imaginãdo eni aĩa vnũ nũc prius: ⁊ aliud posteri⁹ imaginabit̃ ĩter ea esse qḋdã tp̃s. bñ ergo dictũ est ꝙ magis accipiendus est numer⁹ tp̃is ꝓut est vna linea: inter duo pũcta: q̃ ꝓut est vnus punct⁹ inter duas lineas: qḋ totum cõuenit: q2 tant⁹ est fluxus ipsius nunc: ꝙ in duob⁹ nũc possumus nũerare tp̃s ⁊ imaginari: nõ aũt in vno. ¶ Deinde cum dicit.

T.c. 107 ¶ **Et adhuc manifestum ꝙ nulla pars ipsum nũc tp̃is est: neq̃ diuisio mot⁹. sicut neq̃ puncta linee: linee.n. due partes vnius sunt.**

¶ Oñdit q̃uo nũc nõ est pars ipsius tp̃is. d. adhuc manifestum est ꝙ ipsum nunc nulla pars tp̃is est: sicut neq̃ diuisio. i. neq̃ mutatũ eẽ est pars motus: ⁊ sicut neq̃ pũcta sunt ptes linee. due eniȝ linee sunt ptes vnius. linea enim sempꝫ diuidit̃ in lineas ⁊ nõ in pũcta. Sic etiã tp̃s sempꝫ diuiditur in tp̃a ⁊ nõ diuidit̃ in ipsa nũc. ¶ Notandum aũt ꝙ ipsa mutata esse in motu se h̃nt. q. indiuisibilia: ipsa v̓o moueri. q. diuisibilia. cũ ergo cõtinuũ diuisibile nõ ꝯponat̃ ex ĩdiuisibilib⁹: mot⁹ nõ ꝯponit̃ ex mutatis eẽ: nec liña ex pũctis: nec tp̃s ex ĩstãtib⁹. ¶ Deĩn cũ dic.

¶ **Secundum quidem igit̃ ꝙ est termin⁹ ip̃m nũc non est tp̃us: sed accidit. Secundũ v̓o ꝙ numerat numerus. Termini quidẽ.n. illi⁹ solum sunt: cuius sunt termini. Numerus aũt q est hoȝ equoȝ decẽ alibi ⁊ alibi est.**

¶ Oñdit q̃uo nũc h̃z numerare tp̃s ⁊ determinare. d. ſȝ quidẽ igit̃ ꝙ ipsum nũc est terminus: vel est finis: vt h̃z lr̃a cõmenti: ipsi⁹ tp̃is nõ est tp̃s: sed tñ accidit tp̃i: idest est aliq̃d in ipso tp̃e: sicut accñs est aliquid in subiecto: sed ſm ꝙ numerat est numerus: ⁊ supple nõ oȝ ꝙ sit in eo: c⁹ est numer⁹: termini quidẽ enim solũ illius sunt c⁹ sunt numeri: vel cuius sunt termini: vt h̃z alia lr̃a: numerus aũt q ẽ hoȝ. io. equoȝ: ẽ alibi ⁊ alibi. i. põt nũerare alia ⁊ alia. ¶ Notandũ aũt ꝙ ſm Cõmen. h̃ est dr̃ia inter numerũ ⁊ terminũ. Numerus enim ⁊ mẽsura põt eẽ diuersoȝ: ⁊ eoȝ: in q̃b⁹ nõ est. tp̃s enim mẽsurat oẽs hos inferiores mot⁹: lȝ nõ sit ĩ eis tãq̃ in subiecto. Sȝ finis ⁊ termin⁹ vt hic de eis loquimur: nõ h̃z terminare ⁊ finire nisi ea quib⁹ aliquo mõ sunt cõiuncta. nũc g̃ est terminus ⁊ est mẽsura. Sed vt est terminus non terminat nisi illud in quo est: sed vt est mẽsura põt mensurare h̃ mobilia ĩferiora: in quib⁹ nõ est: sicut tp̃s mẽsurat hos ĩferiores mot⁹: in quib⁹ nõ existit. sic.n. idez est numer⁹ io. equoȝ. ⁊ io. aliaȝ rerum: sic idem tempus potest esse numerus diuersoȝ motuũ; ⁊ idem nũc põt esse mẽsura diuersoȝ mobilium. ¶ Ultimo cum dicit. Cõ. 107.

¶ **Qȝ quidẽ igit̃ tp̃s numerus mot⁹ ſȝ prius ⁊ posteri⁹ sit ⁊ ꝯtinuũ: ꝯtinui nãq̃ manifestũ ẽ.** T.c. 108

¶ Quasi epylogãdo cõcludit ꝙ tp̃s est numerus motus ſm p̃us ⁊ posteri⁹: ⁊ ꝙ manifestũ est: ꝙ tp̃s ſm se nõ est quid cõtinuũ: sed numerus. Sed est nãq̃ cõtinuũ cõtinui. idest est aliq̃d ip̃ius cõtinui: q2 ẽ quedã passio motus: qui ẽ q̃d ꝯtinuũ: ⁊ fũdat̃ in motu sic ĩ subĩo.

Dubitaret forte aliqs: quid sit nũc tp̃is ſȝ sẽꝫ: ⁊ ſm id qḋ est. ¶ Dõm ꝙ cũ ꝯtinua permanẽtia habeãt ptes h̃ntes põnẽ ad seinuicẽ: ĩ ipsis ptibus taliũ cõtinuoȝ ẽ assignare aliq̃d: qḋ ea põt cõtinuare: vt inter ipsas ptes linee sunt pũcta in po⁹: q̃ cõtinuant ipsam lineã. Sed in successiuis nõ possum⁹ dare aliq̃ indiuisibilia illius generis: ꝑ que h̃ꝯ successiua cõtinuari habeant. si eni vellem⁹ assignare cõtinuationẽ in motu ex ĩdiuisibilibus sui generis: sic assignam⁹ cõtinuationẽ in linea: dicerem⁹ ꝙ mot⁹ haberet ꝯtinuitatẽ a mutatis eẽ: sic linea h̃z ꝯtinuitatẽ a punctis: qḋ ꝓprie dici nõ põt. ipsa.n. mutata est nõ p̃ncipalr̃ ꝯtinuatiua sꝫ mot⁹. Sed ipsum mobile p̃ncipalr̃ ꝯtinuat motũ. cũ.n. successiua sint in ordie partiũ: nõ in simultate eaȝ: ⁊ h̃ꝯ ordo p̃ncipalr̃ fundet̃ in aliquo permanẽte ſm rem: q2 ĩ motu nihil manet idẽ ſȝ rẽ: nisi mobile: ordo ptiũ mot⁹ adinicẽ p̃ncipalr̃ fũdat̃ ĩ mobili. mobile g̃ ẽ id a q̊ mot⁹ p̃ncipalr̃ h̃z ꝯtinuitatẽ: cũ ordo ptiũ mot⁹ p̃ncipalr̃ fundetur in ipso: q2 ergo tp̃s h̃z ꝯtinuitatẽ a nũc: oȝ ipsuz nũc ꝑmanere realr̃ in toto tp̃e: ⁊ eẽ illud in q̊ p̃ncipalr̃ fundat̃ ordo ptiũ tp̃is: habebit se g̃ nũc ad tp̃s sicut mobile ad motũ: ⁊ per locũ a ꝑmutata ꝓportione: se habebit nũc ad mobile: sic tp̃s se h̃z ad motũ. si g̃ possum⁹ videre q̃d ẽ tp̃s per cõparationẽ ad motũ: facile erit videre q̃d sit nũc per cõparationẽ ad mobile. tp̃s eni vt patuit

mālr est ipse motus. nūc ergo mālr nihil est aliud ꝙ̄ ipsa substātia rei mobilis: formalr tñ nūc nō ē ipsa sb̄a mobilis; sicut nec tempus est ipse motus. possumus ergo dicere ꝙ sicut formalr motus est actus mobilis: ꝓut vō reperitur in eo prius ⁊ posteriꝰ: sumit̄ inde rō tp̄is: sic mobile sm̄ ꝙ hꝫ: est id qd̄ est subiectū motus: sed ꝓut ipsa sub̄a rei mobilis terminat prius ⁊ posteriꝰ in motu: sumitur inde ratio ipsius nūc: ꝓpter qd̄ nūc prius ⁊ nunc posterius est aliud sm̄ rōnem: non sm̄ rem: sic sub̄a rei mobilis vt terminat prius ⁊ posteriꝰ in motu est alia ⁊ alia sm̄ rōnē: nō aūt sm̄ rem: imo si hāc analogiā: quā hꝫ nūc ad subāꝫ rei mobilis: recte ꝓsequamur: nihil de ipso nūc dicit̄: cuiꝰ rōnē ⁊ cāꝫ assignare non possimꝰ. pꝫ ergo quid est ipsum nūc: qꝛ mālr est ipsa sub̄a rei mobilis: formalis tñ rō ipsius sumitur ꝓut tali sub̄e supadditur hꝰ itentio: que ē terminare prius ⁊ posteriꝰ in motu.

Dub. 2ᵃ **Alterius** forte dubitaret aliquis vtrū nunc mensuret ipsa mobilia. ⁋ Dōꝫ ꝙ sicut se hꝫ tempus ad motū: sicut patuit: se hꝫ nūc ad mobile. tp̄us aūt si cōparet̄ ad motū primi mobilis: sic ꝓprie non est mensura illius: sed hꝫ eē in eo vt in subō. si vero cōparetur ad motus alios: hꝫ quasi ꝓportionē cōtrariā. tp̄s. n. vt in subiecto nō est in alijs motibꝰ: est tñ coꝝ mēsura. sic ḡ nūc vt in subiecto est in ipsa sub̄a p̄mi mobilis: mēsurat tamē alia mobilia vt mobilia sunt: lꝫ in eis esse nō habeat. Lectio. XXIII.

MInimus aūt numerus est qui simplr quidē dualitas est. Quidā aūt numerus est qui est quidē sic: est tanꝙ̄ non est. Ut linee minima mltitudine quidem est due aut vna. Magnitudine quidem non est minima. Semper enim diuiditur ois linea. Quare similr ⁊ tēpus. Minimū enim quidem est sm̄ numeruꝫ vnum aut duo: sm̄ vero magnitudinem non est.

⁋ Postꝙ̄ phus assignauit rōnē coꝝ que dicunt̄ de ipso nūc: in parte ista assignat rōneꝫ coꝝ que dicunt̄ de tpe. circa qd̄ tria facit: qꝛ p̄mo assignat hꝰ rōnē. secūdo dclarat quō tp̄s est mensura motꝰ. tertio ondit quō diuersa diuersimode tpe mēsurant̄. scd̄a ibi. (Nō solū aūt motum.) tertia ibi. (Qm̄ aūt est tempus.) De tpe aūt ꝙ̄tū ad presens tria ꝯsueuerūt dici. dr̄. n. tp̄us aliqñ eē minimuꝫ: aliqñ vō ꝙ est multū ⁊ paucuꝫ. longum ⁊ breue. 3ᵒ. vō dr̄ de ipō ꝙ ē vnū ⁊ idē oīuꝫ tpaliū. tria ergo facit. qꝛ p̄mo ondit quō tp̄s pōt esse qd minimū. scd̄o vō quō est multū ⁊ paucū lōguꝫ ⁊ breue: cū tñ nō sit velox ⁊ tardū. 3ᵒ. vō decl̄at quō ē vnū ⁊ idē. scd̄a ibi. (Manifestū ē āt ꝓpͤ qd.) 3ᵃ ibi. (Et idē aūt.) Dicit ḡ. ꝙ nūerus minimꝰ simplr est qdē nūerus qui est dualitas: sꝫ si nō sumatur nūerus simplr: sꝫ nūerus qui est quidā tūc est qdē sic. i. hꝰ nūerꝰ vno mō ē minimꝰ: est aūt tāꝙ̄ nō sit. i. alio mō ē tāꝙ̄ nō minimꝰ: vt linea mīma multitudine ē due: aut vna. magnitudine qdeꝫ nō est minima. semp. n. diuidit̄ oīs linea. cū. n. diuidat̄ linea in īfinitū nō est dare lineā minimā magnitudine. q̄re silr ⁊ tp̄s manifestū quideꝫ est ꝙ tp̄s sm̄ nūerū est. sup. minimū vnū aut duo: sꝫ vō magnitudinē nō est. sup. dare minimū tp̄s. ⁋ Notādū āt ꝙ nūerus duplr pōt accipi: videlꝫ simplr: ⁊ vt est applicatus ad māᵐ ꝯtinuā. Si accipiat̄ nūerꝰ absolute: ⁊ simplr sic i eo reperit̄ minimū simplr. Sed si accipiat̄ nūerus applicatus ad māꝫ ꝯtinuaꝫ: sic in eo reperit̄ minimū in eo ꝙ nūerꝰ: sed nō reperit minimuꝫ rōne mãe ad quā applicat̄. cū ḡ tp̄s sit nūerꝰ applicatꝰ ad māꝫ cōtinuaꝫ: reperit̄ ibi minimū in eo ꝙ est nūerus: ⁊ nō repitur ibi minimū rōne mãe: ad quā applicat̄. tp̄s enim vt est quid discretū: hꝫ minimū: sed vt est qd ꝯtinuum: qd̄ cōpetit ei rōne subiecti: vt rōne motꝰ: ad quē applicat̄: sic in eo nō est reperire minimum. qꝛ qdlibet cōtinuū ē diuisibile in īfinitū. ⁋ Notandū etiā ꝙ minimū in numeris est vnū aut duo: alr tñ ⁊ alr. duo. n. sunt quid minimū nō absolute: sed est minimꝰ nūerus. nō est. n. minor numerus ꝙ̄ dualitas. Sed vnū sm̄ ꝙ hꝰ dicit quid minimū simplr ⁊ absolute. ⁋ Deinde cum dicit.

⁋ Manifestū est aūt ꝓpter qd̄ tarduꝫ ⁊ velox non dicit̄. Multuꝫ aūt: ⁊ paucum: ⁊ breue ⁊ longuꝫ. Secūdū quideꝫ enim ꝙ cōtinuū est: ⁊ longum ⁊ breue. Secūduꝫ aūt ꝙ numerꝰ multum ⁊ paucum: velox autem ⁊ tardum non est. Non eniꝫ numerus quo numeramꝰ velox et tardus vllus est. T.c.109.

⁋ Ondit quare tp̄s nō dr̄ velox ⁊ tardū: sꝫ dr̄ multum ⁊ paruū: ⁊ breue ⁊ longū. d. ꝙ maniᵐ est ꝓpter qd tp̄s nō dr̄ tardū ⁊ velox: sed dicit̄ multū ⁊ paruū: siue multuꝫ ⁊ paucū: breue ⁊ lōgū. rō eniꝫ hiꝰ est: qꝛ sm̄ ꝙ tp̄us est quid cōtinuū est longū ⁊ breue: sm̄ aūt ꝙ est nūerus est multū ⁊ paucū: velox aūt ⁊ tardū nō est: qꝛ nec nūerus: quo numeramꝰ: nullus ē velox nec tardus. ⁋ Nōduꝫ aūt ꝙ ex hoc magis apparet quō tp̄s hꝫ minimū: ⁊ quō nō hꝫ. Si enī accipiat̄ vt est longum ⁊ breue: sic nō habꝫ minimū: qꝛ sic est qd cōtinuū: ⁊ qdlibet cōtinuū est diuisibile in īfinitū. Sed si accipiat̄ vt est multū ⁊ paucū sic hꝫ minimū: qꝛ sic hꝫ rōnē numeri. In numeris. n. est status in minimo: lꝫ augeat̄ nūerus in infinitū. duo enim anni aut vnus annꝰ: ⁊ duo mēses aut vnꝰ mēsis sunt ita pauca tp̄a: ꝙ nō pñt eē pauciora. pñt enim accipi mīora tempora ꝙ̄ duo anni vel vnus annus: sed nō pauciora: qꝛ duobꝰ aut vno nihil est paucius. ⁋ Nōdū ēt ꝙ tpe nūeramus aut determinamꝰ velox ⁊ tardū: iō tp̄s non est velox neꝙ̄ tardū: vt supra dicebat̄: bene ḡ dictū est: ꝙ nullus nūerꝰ: q̊ nūeramꝰ. sup. velocitatē aut tarditateꝫ: ē velox aut tardus: ⁊ qꝛ hꝰ nūerꝰ est tp̄us: iō nō ē velox neꝙ̄ tardum. ⁋ Deinde cum dicit. T.c.110.

⁋ Et idē aūt vbiqꝫ simul ⁊ prius ⁊ posterius nō idē: qꝛ ⁊ mutatio presens quidē vna: facta aūt ⁊ futura altera est. Tempus aūt nūerus est: non quo numeramus: sed qd̄ numeratur vel numeratus. Huic autē accidit prius ⁊ posterius semp esse altera. Ipsa enim nūc semp altera. Est aūt numerus vnus quidē ⁊ ideꝫ q est centum equoꝝ: ⁊ qui est cētum hominuꝫ. Quoꝝ aūt nūerꝰ altera sunt vt eq ab hoibꝰ.

⁋ Ondit quō tp̄s est vnū ⁊ idē. Circa qd̄ duo facit: sꝫ ꝙ duplr ꝓbat intentū. scd̄a ibi. (Amplius sic contingit.) Dicit ergo: ꝙ tp̄s est idē silr vbiqꝫ. i. apud oīa. omnia enī tēporalia silr mensurant̄ vno tpe. ergo est vnū ⁊ idē tp̄s. sed vt est p̄us ⁊ posteriꝰ nō ē idē: qꝛ ⁊ mutatio p̄ma: quā seqt̄ tp̄s: si accipiat̄ vt est presens: ⁊ vt est sil: ē qdē vna. sil eniꝫ non sunt plures mutatiōes prime. Sꝫ si accipiatur hꝰ mutatio vt est facta: ⁊ vt est futura: sic ē altera ⁊ altera mutatio. est ergo tp̄s vnū oīuꝫ tpaliū. Sꝫ hꝰ tp̄s hꝫ diuersitatē in suis partibus: ita ꝙ tp̄s p̄ᵐ est aliud a tpe posteriori. Nā ⁊ mutatio p̄ma lꝫ sit vna: hꝫ tñ diuersitatē in suis ptibꝰ: qꝛ reuolutio p̄terita est alia a reuolutione futura. cā āt q̄re tp̄s hꝫ hꝰ diuersitatem in ptibꝰ:

est:q2 tps nõ est nũerus quo numeram⁹:sed qd nũerat. hunc ergo accidit φ prius ⁊ posteri⁹ in tempore semp ẽ alterũ ⁊ alterũ:q2 ipsa nũc ſm que nũeratur tpus sunt altera ⁊ altera. tpis ergo prius ⁊ posteri⁹ id est alterũ ⁊ alterum:q2 est numerus numeratus. Si eni3 esset nũerus quo numeram⁹:eẽt idẽ prius ⁊ posteri⁹:q2 numer⁹ quo numeramus est vnus ⁊ idẽ:qui est.c.equo2:⁊ qui ẽ .c.hominũ:ita tñ φ cõnumerata quo2 est numer⁹ sunt altera. equi.n. sunt alteri ab hominibus. ℭ Nõndũ sũt φ l3 sint plures mot⁹ sil:q2 mot⁹ est in plurib⁹ subiectis sil:tñ non põt esse nisi vnũ tpus:q2 temp⁹ nõ h3 esse nisi in vno subto:vt in motu pmo. Si eni3 nõ eẽt nisi vnũ mobile locałr:nõ posset esse:vt supra tangebat:nisi vn⁹ motus localis simul:verũ tñ hꝰ motus hẽret diuersitatez in suis partibus:sicut ⁊ tempus habet diuersitatem in suis partibus:ppter qd l3 non sint plura tempora sil: sunt tñ plura tpa successiue:q2 pars temporis prior ẽ altera a posteriori. ℭ Notandũ etia3 φ q2 numerus quo numeram⁹:si accipiat equałr:semp est ide3:id si tps eẽt numerus simpłr:siue eẽt nũerus quo numeram⁹:idem esset tps.c.dierũ precedentiũ ⁊.c.dieru3 sequentiũ:nec op3 partez priorez in tpe differre a pte posteriori:ve2 q2 tps nõ est numerus mathematic⁹:nec ẽ nũerus simpłr sũptus. S3 est nũer⁹ gdã:⁊ ẽ nũerus applicat⁹ ad motũ: ⁊ est numerus nũerat⁹. ipse.n. mot⁹ vt est nũeratus:h3 rõnẽ tpis:q2 ꝗ nũerata sunt alia ⁊ alia:⁊ vna pars mot⁹ nũerata priorẽ altera ab alia pte mot⁹ nũerata posteri⁹: o3 ipsu3 tps prius eẽ aliud ⁊ differẽs a tpe posteriori.

Dub.pª **Dubitaret** forte aliqs:q2 cũ nũc prius ⁊ posterius nõ differant nisi ſm rõnẽ:vr φ tpus prius ⁊ posteri⁹ nõ differat nisi s3 rõnẽ:cũ phs arguat hꝰ tpa esse altera:q2 ipsa nũc accepta ſm prius ⁊ posteri⁹ sp sunt altera. ℭ Dõ3 φ sufficit ipsa nũc eẽ altera s3 rõnẽ ad h φ ptes differãt s3 rem:sicut sufficit ipsu3 mobile esse alterum ſm rationem ad hoc φ partes mot⁹ realiter distinguantur. ℭ Deinde cum dicit.

T.c.101. ℭ **Amplius sicut cõtingit motũ esse eũdem ⁊ vnum iterum ⁊ iterum:sic ⁊ tempus contingit:vt hyemen aut ver aut autũnu3.**

ℭ Oñdit alia via qũo tempus est idẽ:⁊ qũo nõ est idẽ. d. φ amplius sicut cõtingit motu3 factum iterũ ⁊ iterũ.i. motũ iteratum esse vnũ ⁊ eundẽ:sic ⁊ tps prius ⁊ posteri⁹ cõtingit esse vnũ ⁊ idẽ. Si.n. sol moueatur sub ariete:⁊ ite2 postea moueat sub illo signo:redit idẽ motus non numero:sed specie:sic ⁊ tpus redit idem spẽ:vt cõtingit redire hyemẽ aut ver:aut autũnu3. cu3 eni3 sol sub aliqbus signis motus facit hyemẽ:si iterum postea sub eisdem signis moueat:redibit idem tps:⁊ erit hyems:sed hyems prior cu3 hyeme posteriori nõ erit eadẽ hyems: nec ide3 tps nũero sed specie. ℭ Notandũ aũt hanc declarationẽ sic appropriari. Nam prius dicebat φ sil erat vnũ ⁊ idẽ tps:successiue tñ nõ erat idẽ:q2 tps prius erat differens a posteriori:hic aũt dr φ etia3 successiue quodãmodo redit idẽ tps:⁊ tps prius ꝗdãmõ põt eẽ idẽ tpus cum tpe posteriori:nõ numero:sed specie.

Dub.2ª **Dubitaret** forte aliqs:q2 vr φ ẽt nũero sit idem tps prius ⁊ posteri⁹. dicebat enim φ sic loquẽdũ est de idẽtitate tpis:sicut loqmur de idẽtitate primi mot⁹. pmus aũt mot⁹ est vnus cõtinu⁹ ⁊ vn⁹ motus nũero. ergo ⁊ totũ tps est vnũ nũero. nõ ergo differt nũero prius tempus a posteriori. ℭ Dõ3 φ in quolibet ↄtinuo si cõsiderant ptes in se habent diuersitatẽ: q2 vna nõ est alia. ipse ergo ptes in se cõsiderate sunt diuerse nũero. St vo accipiant vt cõponũt vnũ totum:sic non est incõueniens ex plurib⁹ ptib⁹ resultare idẽ totũ nũero. imo si vellem⁹ pprie loqui magis forte pprie dictum eẽt φ plures partes sunt in eodẽ numero:ꝗ̃ φ sit vnũ nũero:vt due man⁹ in eodẽ corpore magis forte dici d3 φ sunt in eodẽ numero ꝗ̃ φ sint idẽ numero. totũ ergo tps est cõtinuũ ⁊ est vnũ temp⁹ nũero:ptes tñ tpis hñt diuersitatẽ adinuicẽ:⁊ tps prius ẽ aliud a posteriori:nec sunt ide3 tps nũero hꝰ ptes sic accepte. ℭ Posset tamẽ forte cõcedi φ tps prius ⁊ posteri⁹:l3 nõ sit vnũ tps nũero:sunt tñ in eodẽ nũero:vel poss3 ↄcedi φ cõponũt idẽ tps nũero. due enim partes l3 nõ sint vna ps nũero. non est tñ incõueniens eas cõponere idẽ totũ numero:⁊ qd dictũ ẽ de tpe respectu sua2 ptiũ:itelligẽdũ ẽ de motu pmo:si cõparet ad suas ptes. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ **Non solum aũt motũ tempore metimur:s3 motu tempus ppter diffiniri adinuicẽ. Tpus quidẽ enim determinat motũ:cu3 sit numer⁹ ipsius:motus aũt tempus. Et dicimus multum aut paucũ esse tempus motu mensurantes sicut ⁊ numerabilib⁹ numeru3. Numero quidẽ equo2 multitudinẽ cognoscimus. Iteru3 aũt vno equo equo2 numeru3 ipsum:silr aũt ⁊ in tempore ⁊ motu est. Tempore qdẽ enim motũ:motu aũt tps mẽsuramus.** T.c.102

ℭ Oñdit qũo tps mẽsurat motũ ⁊ aũt:φ sic tpe mẽsuramus motũ:φ etia3 motu possum⁹ mẽsurare tpus. Circa hoc aũt duo.f. s3 φ h dupłr declarat. scd̃a ibi. (Et h rõnabiłr accidit.) Dicit ergo:φ nõ solũ tpe metimur motum:s3 ẽt motu metimur ⁊ mẽsuram⁹ tps:⁊ hoc pp adinuicẽ diffiniri.i. pp adinicẽ cognosci ⁊ determiari. tps.n. determinat motũ:cũ sit nũer⁹ ⁊ mẽsura ipsi⁹. mot⁹ aũt determinat tps:⁊ facit nos cognoscere tpus:nõ φ pprie mot⁹ sit mẽsura tpis:sed hoc accidit ex pte nr̃a:q2 nobis aliqñ notior ẽ mot⁹ ꝗ̃ tps:⁊ q2 sic est dicim⁹ tps eẽ multũ aut paucũ mẽsurantes ipsu3 motũ.i. per motũ:sicut ⁊ in ipso numerabili accidit:ipsi.n. nũerabili vel ipis rebus nũerabilib⁹ nũerũ. sup. aliqñ nũeram⁹. cognoscim⁹ .n. multitudinẽ eq2 nũero. ite2 aũt vno equo:vel ipsis eqs nũeratis cognoscim⁹ ip3 nũe2 equo2:aliqñ ꝗ p numerũ determinam⁹ ⁊ cognoscim⁹ nũerabilia:aliqñ aũt eꝯ:silr aũt est in tpe ⁊ motu:tpe qdẽ.n. mẽsuram⁹ motũ ⁊ eꝯ. Nã ⁊ motu mẽsuram⁹ tpus.

Dubitaret forte aliqs:qũo p res nũeratas deuenimus in cognitionẽ nũeri. Na3 qũo p nũerũ cognoscim⁹ młtitudinẽ nũerato2 nõ h3 dubiũ. eo.n. φ habuerimus artẽ nũerãdi:si offerant nobis aliqua nũerabilia:p hꝰ artẽ cognoscim⁹ młtitudinẽ illo2 nũerabiliũ. Sed qũo p nũerabilia inotescit nobis nũerus:nõ vr eẽ oĩno manĩ. ℭ Dõ3 φ duplici via possum⁹ oñdere qũo aliqñ p tpa nũerata inotescit nobis nũer⁹. Dub.pª

ℭ Prima talis. si qs.n. sciret se hẽre.10. digitos:⁊ nesciret cõputare vsq3 ad.10. posset ex ipis digitis:que st ꝗdã nũerabilia:cognoscere nũe2 denariũ i alijs reb⁹:vt posset cognoscere nume2 denariũ in ipsis equis:si sp p vno digito acciperet vnũ equũ. p se ꝗ ẽ φ ex nũero cognoscimus nũerabilia:s3 ex pte nr̃a aliqñ ↄtingit φ ex nũerabilib⁹ cognoscim⁹ nũerũ: vt si nobis sint magis nota nũerabilia ꝗ̃ nũer⁹:sic ẽt q2 tps ẽ nũerus mot⁹:p se ẽ φ tpe cognoscim⁹ ⁊ mẽsuram⁹ motũ:s3 si nobis eẽt notior motus ꝗ̃ tps:tũc ipo motu:qd ẽ qd nũerabile:cognoscim⁹ tps:qd ẽ qdã nũer⁹. ℭ Secũda via ad oñdẽdũ qũo per nũerabilia cognoscim⁹ nũe2 sumit:q2 o3 nos scire:qd

est ipm nūerabile: ꝗ̄ta sit ꝗ̄titas ei⁹ ad hoc vt cognoscamus numerum ipoꝝ numerabiliū. Si.n.offerret nobis aliqua linea que esset octo vel pluriū palmoꝝ si sciremus quid esset palmus: ꝗ̄ta est ꝗ̄titas palmi: tunc ex cognitione palmi inuestigarem⁹ nūeꝝ palmoꝝ in illa linea: tunc ex numerabili: vt ex cognitione vni⁹ palmi inotesceret nobis numer⁹ palmoꝝ: sicut ēt ex cognitione vnius equi potest nobis inotescere numer⁹ eqꝝ. computando eni equos p vnū equū pōt nobis inotescere: ꝗ̄tū sit nūerus illoꝝ equoꝝ. vna enim res nūerata totiens replicari pōt: ꝙ euacuat oēm datū numeꝝ. Sic ergo ex re nūerabili cognoscim⁹ numerū: vt cognoscendo vnū palmū inuestigamus nūerū palmoꝝ in aliquo ꝯtinuo. cognoscendo qd est vnus equus inuestigamus nūeꝝ equoꝝ. Sed si sciremus lineam aliquā esse octo palmoꝝ: nesciremus tñ quāta sit ꝗ̄titas vnius palmi: ex ipso nūero palmoꝝ diuidendo lineā i octo ptes possemus cognoscere ꝗ̄ta sit ꝗ̄titas vnius palmi. pp qd ex ipso nūero cognosceremus rē nūerabilē. pz ḡ vtrūqȝ eē possibile: videlz ꝙ p numerū aliqñ cognoscimus numerabile: aliqñ ecōuerso. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.iiij. ¶ Et hoc rōnabiliter accidit. Imitatur eniz magnitudinem quidē mot⁹: hunc aūt tpus: eo ꝙ ꝗ̄ta & cōtinua sint diuisibilia: pp qd eniz ſm magnitudinez esse h⁹ motus hoc sustinet: ppter aūt motū tps: & mēsuram⁹ magnitudinē motu: & motū magnitudine. Multaz eniz dicimus esse viam: si processus mult⁹. Et hunc multum: si via multa. Sic igitur tempus: si motus: & motuz si tempus.

¶ Oñdit alia rōne ꝙ tpe mēsuramus motū & ecōuerso. d. ꝙ & hoc rōnabilr accidit. s. ꝙ tps mēsuret motū & eꝯ. imitatur.n.mot⁹ magnitudinē: & hunc.s.motū imitatur tps. tps.n.sequit motū: & depēdet ab ipo: sic mot⁹ seqtur magnitudinē & dependet ab ipa. H aūt ē eo ꝙ tps & motus sint ꝗ̄ta & cōtinua & diuisibilia.i.ptibilia.sup. ppter ipsam magnitudinē: ideo subdit ꝙ motus qdem h sustinet ꝙ est ꝗ̄tus & cōtinu⁹: & cōtingit ipz eē h⁹ pp ipaz magnitudinē. tps aūt hz hoc pp motū: & si sic est: ꝙ ita se hz tps ad motū sicut mot⁹ ad magnitudinē: qz mēsuramus magnitudinem motu: et motum magnitudine: qz multā.n.dicim⁹ eē viā si sit mult⁹ pcessus.i.mot⁹: & hūc .s.motū & pcessuz dicim⁹ mltū: si sit via multa: & qz sile est de tpe respectu mot⁹: sicut de motu respectu magnitudinis: oz ꝙ sic tps dicam⁹ multū: si dicim⁹ multū motum: & motū multū: si tps multū. pz ḡ ꝙ tpe mēsuram⁹ motū & eꝯ: nō solū ex eo ꝙ tps hz rōnē numeri: vt arguebat rō pma: sz ēt ex analogia: quā hz tps ad motū: & motus ad magnitudinē: vt oñdebat h rō scda.

Dub. p° **Dubitaret** forte aliqs. qūo est p se ꝙ tps mensurat motū. ¶ Dōz ꝙ nūqȝ mēsuram⁹ aliqd cōtinuū nisi put in eo reperit aliqua rō numeri: vnde in.io.geometrie pbat ꝙ oēs ꝗ̄titates cōicātes siue cōmensurabiles pportio vni⁹ ad alterū est sic pportio nūeri ad nūerū. Nūquā.n.est nota nobis ꝗ̄titas alicuius cōtinui: nisi put in ea cōsideram⁹ aliqȝ rōnē nūeri: vt qz scim⁹ quot palmoꝝ vel quot cubitoꝝ sit. si ḡ sic per se mensura respicit nūeruz: & qz numeram⁹ cōtinua put in eis repit rō numeri. cū tps sit nūer⁹ mot⁹: & i motu repit rō nūeri: put in eo reperit pus & posterius: que cōplent rōnē tpis: p se ē ꝙ tps hz mēsurare motū: cū motus sit de genere cōtinuoꝝ: & tps ꝯparat ad motū put i eo repit rō nūeri: sz quē numerum: vt dictum est: accipitur mensura continuorum.

Alterius forte dubitaret aliqs cū tps dicat nūerus mot⁹ ſm pus & posteri⁹: vtrū h⁹ pus & posteri⁹: q reperiunt in motu: psit dici ptes tpis. ¶ Dicendū ꝙ in motu est cōsiderare aliqȝ: q̄ se hñt qsi idiuisibilia: vt ipa mutata eē: aliqȝ vō q̄ se hñt vt diuisibilia: vt ipsa moueri. ſm vtraqȝ in motu pōt accipi pus & posterius. vnū.n. mutatū eē ē pus alio: & vnū moueri ē prius alio. cū ḡ qrit vtꝝ pus & posteri⁹ in motu sint ptes tpis: si accipiat pus & posteri⁹ ſz idiuisibilia: vt ſm ipa mutata eē: sic pus & posteri⁹ nō sīt tps: nec sīt ptes tpis: qz indiuisibilia nec sunt ipz ꝯtinuū diuisibile: nec sunt ptes ei⁹. Si vō accipiat pus & posteri⁹ ſz ipa moueri: sic quodāmō sīt ptes tpis. nā sic tps mālr ē ipse mot⁹: formalr vō est nūer⁹ mot⁹: sic ptes tpis mālr sunt ptes mot⁹: formalr vō accipit rō ptiū tpis: put ptibus mot⁹ supaddit itentio nūeri: qz igit ipa mutata eē n sīt ptes mot⁹: sz ipa moueri: accipiēde sīt ptes tpis ſz ipa moueri: nō ſz mutata eē. pz ḡ qūo pus & posteri⁹ i motu sīt ptes tpis: & qūo nō: & qūo ptes mot⁹ sīt idē cū ptib⁹ tpis: & qūo nō. Dub. 2°

Alterius forte dubitaret aliqs: cū pus & posteri⁹ i motu ponant in diffōne tpis: vtrū in h⁹ diffōne ponant pus & posteri⁹ in motu: put accipiunt ſz eē idiuisibile. ¶ Dōz ꝙ sic mot⁹ pōt ꝯsiderari put iter duo mutata eē cadit vnū moueri: & put iter duo moueri cadit vnū mutatū eē: sic & tps pt accipi vel put iter duo nūc claudit vnū tps: vel put iter duo tpa itercipit vnū nūc: qcūqȝ aūt mō accipiat tps. vz.nūer⁹ eē.sup.mot⁹ ſz pus & posteri⁹. nā si accipiat tps ac si eēt nūer⁹ mot⁹: put iter duo moueri cadit vnū mutatū eē: cū illa moueri sic se hēant ꝙ vnū est pus. aliud vō posteri⁹: qz in codē motu nō est dare duo moueri vel duas ptes mot⁹: que sint sil: oz ꝙ ſz hunc modū accipiēdi tps sit nūer⁹ motus ſz pus & posteri⁹. rursus si accipiat tps put clauditur iter duo nūc: vel put vnū moueri claudit inter duo mutata eē: qz nūqȝ duo nūc claudunt aliqd tps: nec duo mutata esse claudūt vnū aliqd moueri: nisi vnū sit pus aliō posteri⁹: ēt sic acceptū tps est nūer⁹ mot⁹ ſz pus & posterius.i.est q̄si quidā mot⁹ nūerat⁹ ſz nūc pus & posteri⁹. Cū.n.tps mālr sit ipse mot⁹: & tūc hēat qdāmō nūerare & mēsurare ipm tps: vt supra dicebat: nō possum⁹ ymaginari tps eē iter duo nūc: quoꝝ vnū sit pus: aliō vō posteri⁹: nisi imaginaremur ipz eē qd nūeratū ſz pus & posteri⁹. ¶ Utroqȝ ḡ mō pōt accipi tps ſz pus & posteri⁹ i motu: siue accipiat pus & posteri⁹ put duo idiuisibilia claudūt vnū diuisibile: siue vt duo mutata eē claudunt vnū moueri: & ēt accipi pōt tps put duo diuisibilia intercipiūt vnū idiuisibile: siue put duo moueri itercipiunt vnū mutatū eē. veꝝ qz diffinitio dz dari p piora: nō oz rez diffiniri ſz oēz sui acceptionē. nō.n. diffinit p acceptionē posterioꝛē: sz poꝛē. cū ḡ querit cū tps diffiniat: qz est nūer⁹ mot⁹ ſz pus & posteri⁹: vtrū illa pus & posterius accipienda sint ſm esse indiuisibile vel diuisibile. ¶ Dōm ꝙ illa pus & posteri⁹ accipiēda sunt: vt dicunt qd idiuisibile: & nō vt dicūt qd diuisibile: & magis diffiniendū ē tps put claudit moueri iter duo idiuisibilia: ꝗ̄ put itercipit ipz idiuisibile iter duo moueri. qd duplici via declarare possumus. Prima sumit ex pte tpis nūerati. scda ex pte anime numerātis. Prima sic patet. Nam prius & posterius in motu accepta: ſm eē diuisibile sunt partes ꝗ̄titatiue tpis: sicut ipsa moueri sunt ptes quātitatiue motus. nihil est.n.aliud sic accipe pri⁹ & posterius: nisi accipere duo tempora: quoꝝ vnum sit prius: aliud vero posteri⁹: pp qd cuz res non diffiniatur p suas Dubi. 3°

partes q̄titatiuas: q2 semicirculus nõ cadit in diffinitiõe circuli: vt declarari hz. 7. meth. tẽpus non diffinit̃ fm̃ prius ⁊ posterius accepta fm̃ eẽ diuisibile: que sunt partes quãtitatiue tẽporis. sic. n. tẽpus est tale prius ⁊ posterius: sicut totũ est sue ptes q̄titatiue. imo q2 diffiniri habet res p sua priora: cũ nũc habeat rõnẽ prioris respectu tẽporis: diffiniri hz tẽpus prout clauditur ĩter duo nũc: quoꝝ vnum ẽ prius: aliud posterius. ex hoc aũt apparet q̄ñ tẽpus hz diffiniri ⁊ distribui ex eo ꝙ ẽ numerus numeratus. Nã cũ tẽpus non sit ipsa nunc inter que clauditur: sz mensuretur ⁊ numeretur p ea: q2 dictũ est: ꝙ nunc quodãmodo hz numerare ⁊ mẽsurare tempus. seq̄tur ꝙ tẽpus est numerus motus fm̃ prius ⁊ posterius. i. est motus numeratus p nũc prius: ⁊ nunc posterius. dr̃ tñ tempus magis eẽ numerus motus q̄ꝫ eẽ motus numeratus: q2 nũerus passiue: ⁊ esse q̄d numeratum cõpetit tempori formaliter: sz tñ q̄d sit motus cõpetit tẽpori materialr̃. ideo numerus ponit̃ in diffinitiõe tẽporis in recto. mot⁹ autez ponit̃ in obliquo. si ergo tẽpus est aliq̄d numeratũ p duo nunc: ⁊ hz diffiniri put nũerat̃ p nũc pius: ⁊ nũc posteri⁹ bñ dctñ ẽ. ꝙ ait phs ꝙ dterminam⁹ tps in accipiẽdo aliud ⁊ aliud nunc: ⁊ in accipiendo aliquod ipsoꝝ mediũ: q2 vt dictũ est: diffiniri habet tẽpus prout clauditur inter duo nũc per que numerat̃ tãq̄ꝫ p prius ⁊ posterius: pz g̃ ꝙ prius ⁊ posterius que ponũtur in diffinitiõe tẽporis nõ accipienda sunt fm̃ eẽ diuisibile: nec sũt ptes tẽporis: sed sunt ipsa nũc numerantia tempus. Scd̃a via ad inuestigãdum h̃ idẽ sumitur ex parte aĩe numerãtis. Nam sic diffiniri dz tempus: vt est aliquid numeratum ab aĩa: cum ergo anima nõ possit accipere numerum tẽporis in vno nũc: q2 tũc seq̄ret̃ illud nũc quiescere: vt supra ostẽdebatur non hz diffiniri tẽpus per vnũ nũc clausum inter duas partes tpis: sed magis hz diffiniri p duo nũc claudẽtia ⁊ numerãtia ip̃z tps. Lec. XXIIII.

124 Quoniam autez tempus metruz motus est: ⁊ eius q̄d est moueri. Mensurat aũt sic motum in determinãdo quẽdam motuz: quo mensurabit totum: sicut longitudinẽ cubitus in determinando aliquã magnitudinem: que metitur totuz.

¶ Postq̄ꝫ phs ostendit ꝙ tẽpore mensuramus motum ⁊ ecõuerso. in parte ista ostẽdit quomodo diuersa diuersimode tẽpore mẽsurantur. Circa q̄d tria facit: q2 p̄mo cõparat tẽpus ad sua mẽsurata. scd̃o cõparat tẽpus ad ip̃m nunc. tertio reddit rõnem ⁊ causam quorũdaz que dixerat. scd̃a ibi. (Ip̃m autẽ nunc.) Tertia ibi. (Mutatio ãt omnis.) Circa primũ duo facit: q2 primo ostẽdit quomõ tẽpus mẽsurat entia. scd̃o quomõ mẽsurat non entia ibi. (Manifestũ igit̃ q̄ñ eque.) Circa primũ tria facit: sz ꝙ tẽpus ad tria videtur habere habitudinem ⁊ proportionem. vz. ad motum ad mobile ⁊ ad quietem. primo ergo ostendit q̄ñ tẽpus mẽsurat motum. scd̃o quomõ mensurat mobile. tertio quomõ mensurat quietem. scd̃a ibi. (Manifestum aũt: q2 in alijs.) Tertia ibi. (Q̄ñ autem est tẽpus.) prima pars diuiditur in duas fm̃ ꝙ ostendit tẽpus ad motum duplicem habere habitudinẽ. scd̃a ibi. (Et est motus.) Dicit ergo. ꝙ tẽpus est metrum. i. mẽsura motus: ⁊ est mẽsura eius: q̄d est moueri. mẽsurat. n. sic motũ in determinãdo quẽdam motum quo motu mẽsurabit totum motũ. sicut. n. cubitus mẽsurat longitudinẽ in determinando aliquaz magnitudinẽ que remittit̃. i. remensurat totum. videmus. n. ꝙ si volumus mẽsurare aliquã longitudinem: vt pãnũ per cubitum. primo mensuramus aliquã partẽ pãni per quã partẽ mẽsuramus totum: sic per tẽpus mensuramus motum: q2 primo mẽsuramus aliquã partẽ motus: ⁊ postea aliã partẽ mot⁹ donec motus totus mẽsuret̃. ¶ Notãdum aũt ꝙ mensura mẽsurat totũ mẽsurãdo ptez aliquã que mẽsurat totuz. nũquã. n. cubitus mẽsuraret pãnũ: nisi pars cubitalis illius pãni eẽt ps aliquota ei⁹ que aliquotiẽs sumpta mẽsuraret totũ. Si g̃ eẽt pãnus duoꝝ cubitoꝝ cũ dimidio cubito nõ mẽsuraret̃ cubito: sz medio cubito. oꝫ. n. mẽsurã per sui replicationẽ reddere totũ in eq̄litate: q̄d nõ esset nisi prius mẽsuraret partez aliquã aliquotaz: que aliquotiens sumpta metiretur totum. ¶ Deinde cuz dicit.

¶ Et est motui in tempore esse mensurari in tempore ⁊ ip̃z ⁊ esse eius. Simul. n. ⁊ motũ ⁊ esse motus mensurat: ⁊ hoc est ipsi in tẽpore esse: mensurari ipsius esse.

¶ Ponit scd̃az habitudinez tpis ad motũ. d. ꝙ motui eẽ in tpe est mẽsurari tpe: ⁊ ip̃z eẽ eius. simul. n. ⁊ motũ ⁊ eẽ motus mensurat tps. ⁊ h̃ est ipsi motui esse in tpe mensurari tpe esse ipsius motus: ⁊ etiã ip̃z motũ. sunt ergo due hitudines ipi⁹ tpis ad motũ. p̄mo q2 tp̃s mẽsurat motuz mẽsurãdo ptẽ ei⁹. scd̃o q2 mẽsurat ip̃z tã sz se q̄ꝫ sz eẽ ei⁹. Dub. pᵐ

Dubitaret forte aliq̄s. vñ est ꝙ tp̃s mẽsurat motũ mẽsurãdo ptez ei⁹. ¶ Dõz ꝙ tp̃s est mẽsura q̄dã: ⁊ hꝫ mensura ꝯparari habet ad motũ p̄mũ i q̄ ẽ: sicut i subto: ⁊ ẽt ad mot⁹ alios quos ꝯtinet tãq̄ꝫ mẽsurata. triplici g̃ via possum⁹ ondere ꝙ tp̃s mẽsurat motũ mẽsurãdo ptez ei⁹. p̄ma via sumit̃ ex eo ꝙ tp̃s est mẽsura q̄dã. scd̃a ex ꝯparatiõe quã hz ad motũ p̄mũ. tertio ex pportiõe quã hz ad mot⁹ alios. P̄ria sic pz. Nã sz T.cõ.3. phm. 10. meth. sp mẽsurã ponim⁹ ad motũ in quo nõ sic de facili põt cadere error: ⁊ q2 i mĩori q̄titate min⁹ accidit dceptio q̄ꝫ i maiori sp mẽsura vr̃ hr̃e rõnẽ q̄dã minimi. eo g̃ ipso ꝙ tp̃s hz rõnẽ mẽsure ꝯgruẽti⁹ ẽ ꝙ tpe mẽsuremus motũ pticulariter: vt ꝙ p̄mo mẽsurem⁹ vnã partẽ mot⁹: ⁊ postea aliã donec ꝯpleat̃ tota mẽsuratio mot⁹ q̄ꝫ ꝙ simul tpe mẽsurem⁹ totũ motũ. Nã sic mẽsurãdo non ponerem⁹ mẽsurã eẽ q̄d minimũ ⁊ magis ibi accideret dceptio. magis. n. dciperemur mẽsurãdo totũ sil̃ q̄ꝫ mẽsurãdo ptẽ post ptẽ. Scd̃a via sumit̃ ex hitudie quã hz tp̃s ad motũ p̄mũ. nihil. n. mensurat̃ tpe nisi cõtineat̃ a tpe. mot⁹ ãt p̄mus sz totũ suũ esse nõ ꝯtinet̃ a tpe: si g̃ tp̃s aliquo mõ mẽsurat motũ illũ: oꝫ ꝙ mẽsuret ip̃z mẽsurãdo ptes ei⁹. Tertia via sumit̃ ex hitudie quã hz tp̃s ad hos pticulares motus: lz. n. aliq̄ mõ tp̃s mẽsuret motũ p̄ᵐ. tñ nõ est ppe mẽsura illi⁹ mot⁹. Sz passiã. mẽsura ãt ẽ aliorũ motuũ. dr̃ g̃ tp̃s mensurare motũ: q2 mot⁹ ptez mensurat: q2 mẽsurat hos mot⁹ q̄ sũt q̄si ptiales respectu primi motus: prima tamen via magis est ad propositum ⁊ magis est de intentione philosophi. Dub. 2ᵐ

Alterius forte dubitaret aliq̄s. vtꝝ tp̃s mensuret motũ ⁊ esse ei⁹. ¶ Dõz ꝙ duplici via declarare possum⁹ ꝙ tp̃s mẽsurat motũ: ⁊ eẽ mot⁹. Prima ẽ talis. q̄ñ aliq̄d mensurat̃ aliq̄ mensura: tunc mensura pprie debet̃ actui ⁊ nunc mensura dbet̃ rei hñti illũ actũ: vt si eiuz est mensura subaꝝ sepataꝝ: oꝫ ꝙ eiuz mensuret actũ taliũ subaꝝ sepataꝝ: ⁊ nũc eui mensuret ipsam subaz hñtez talez actũ. euũ g̃ est mensura intelligentie: ⁊ nũc eui mensurat subaz hñtez tale eẽ. Sic etiã nũc tpis mensurat ip̃z mobile: sz tp̃s mensurat actũ ei⁹. i. mensurat motũ q̄ est act⁹ mobilis: est igr̃ alia mensura ipsi⁹ rei ⁊ alia actus eius: sz h̃ est q̄ñ res sic est distincta a suo actu: ꝙ per comparationem ad mensuram non habet rõnem actus: nec ei respõdet mensura: sz nũc mensure: vt q2 per

comparationem ad tps hoc modo mobile est differens a motu nō est eadē mensura vtriusq3 τ ēt suba itelligētie sic est differēs a suo eē non eadē mensura mensurat̄ substantia illa τ eē eius: s3 vt dictū est illud mēsuratur euo. suba aūt nunc eui: cū ergo motus sit ipe actus: q2 ē actus mobilis: τ cū motus p comparationē ad mēsuraz habeat rationē actus: q2 ipse motus mensuratur tempore: non dabimus aliaz mēsuram motui: τ aliā actui ei⁹: nec dicemus q alia mēsura mēsuret̄ mot⁹: τ alia eē ei⁹. mot⁹. n. τ esse eius p comparationē ad mensuram non hāt dr̄iam. Nam si motus mēsurat̄ tpe: q2 ē actus mobilis: cū ex h habeat eē: q2 ē actus ei⁹: nō alia mēsura mēsurabit̄ mot⁹ τ eē eius: pp qd τ si possit assignari dr̄ia inter motū τ esse ei⁹ p ɔpationē tn̄ ad mēsurā nō repit̄ ibi dr̄ia. scd̄a via assumitur ex analogia τ pportiōe: quā h3 mēsura ad mēsuratū. cū. n. mēsura debeat eē vnigenea mēsurato: cū tpus habeat vnigeneitatē tā cū motu q3 cū eē ei⁹: tps erit mēsura vtriusq3. motus. n. nec manet s3 se: nec sm suū eē. sic. n. in tpe semp est ps posterior realiter alia a priori: sic τ motus tā s3 suā quātitatē q3 s3 suū eē ps posterior ē realiter differēs a priori. ppter g̊ hanc vnigeneitatez vnī⁹ ad alterz tā motus q3 eē ei⁹ mēsurat̄ tpe. ℂ Deide cū dicit.

T.c.115. ℂ Manifestum autē q τ in alijs hoc est in tēpore esse: mēnsurari esse ipsoz sub tēpore.

ℂ Ostendit quō mobilia mēsurātur tpe. Circa qd duo facit: sm q tps duplicē h3 habitudinē ad mobile. prima ē: q2 mēsurat eē eius. scd̄a est q2 ɔtinet ipm. pmo g̊ ostēdit q tps mēsurat eē mobilium. scd̄o q ɔtinet ipsa mobilia ibi. (In tēpore. n.) ɔtinuet̄ sic. dcm̄ ē motū mēsurari tēpore quantū ad suū eē: cum igit̄ tps sit mēsura mobiliū: eo q ē mēsura motus: manifestū ē: q2 τ alijs. i. mobilib⁹ hoc est eē in tēpore: q2 eē eoz. i. mobiliū ɔtingit mēsurari sub tēpore. ℂ Nōndū aūt q aliter mēsurat̄ mot⁹ tpe: τ aliter mobile. motus. n. mēsuratur tpe: q2 tā motus q3 eē eius mēsurat̄ tpe. mobile aūt nō sic mēsuratur tpe: q ipsa suba rei mobilis tpe mēsuretur. s3 vr̄ mobile tēpore mēsurari: q2 eē eius τ motu3 ipsi⁹ mēsuramus tpe. h aūt quō sit in sequēti lectiōe patebit. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ In tpe. n. esse duoz est alterz: vnum q̄dē esse tunc: qn̄ tps est: vnū aūt sicut q̄dā dicim⁹: q2 i numero sunt. Hoc aūt significat: aut sicut ptē numeri τ passionē: τ oino qd numeri ē aliqd: aut qd est ipsius numerus. Qm̄ autez numerus tps est: ipm q̄dē nūc τ prius: τ posteri⁹: τ q̄cūq3 sūt h⁹: sic i tpe sūt: sicut i nūero vnitas τ supflu⁹ τ par. Hec q̄dē nūeri aliqd: illa vero tpis aliqd sunt. Res āt sic i numero i tpe sunt.

ℂ Ostēdit q mobilia mēsurata a tpe ɔtinētur a tpe. Circa qd duo facit: q2 pmo fac̄ qd dictum ē. scd̄o assignat diuersas habitudies q̄s h3 tps ad ipsa tpalia que mēsurat ibi. (S3 h q̄dē accidit.) Circa pmū duo fac̄: q2 pmo premittit q̄ndā diuisionē necessariā ad ppositū. scd̄o diuisione pmissa arguit ītētū ibi. (Si aūt h ē.) Dicit g̊ q i tpe eē est alterz duoz modoz: vnū quidē. i. sm vnū modū dicim⁹ eē in tpe: si ē tūc qn̄ ē tps. vnū aūt. i. sm vnū aliuz modū dicim⁹: quedā eē in tpe: q2 sunt in eo sicut in nūero. h āt. s. eē in tpe sicut in nūero ēt dr̄ multiplr̄: q2 aut significat eē in nūero: sicut ptē nūeri τ passionē nūeri. τ oino qd est aliqd nūeri: aut significat esse in numero q p q2 ē nūer⁹ tpi⁹. i. q2 nūerat̄ a nūero. sic g̊ aliqd ē i nūero: q2 ē aliqd nūeri: vel q2 nūerat̄ a nūero sic aliqd ē i tpe: q2 ē aliqd tpis: vel q2 numerat̄ a tēpore: iō subdit. q qm̄ tps ē numerus ips3 nūc: τ ipm pri⁹: τ ipm posterius: τ quecūq3 sunt h⁹ sic sūt i tpe: sicut vnitas τ superfluus τ par sunt i numero. h quidē. n. s. supfluum vnitas τ h⁹ sunt in nūero: q2 sunt aliqd ipsi⁹ numeri. illa vero. s. prius τ posteri⁹. τ talia sūt in tpe: q2 sunt aliqd tēporis. S3 res tpales sūt in tpe nō: q2 sunt aliqd tēporis: s3 sūt i eo: sic i numero: q2 numerant a tēpore. ℂ Nōndū q vt p3 ex dictis eē i tēpore sumit̄ trib⁹ modis. vno mō large τ improprie: vt dicatur aliqd eē in tēpore: q2 ē qn̄ ē tps: sm quē modū loquēdi itelligētie sunt i tēpore: s3 h ē valde improprie. sūt. n. in tēpore: nō q2 ɔtineātur a tēpore: s3 q2 sunt qn̄ ē tpus. scd̄o aliqd dr̄ eē in tēpore: q2 ē aliqd tēporis. tertio dr̄ aliquid eē in tēpore: q2 ɔtinet̄ siue mēsurat̄ siue numerat̄ a tempore: s3 quē modū oēs res tēporales sūt i tēpore. ℂ Notādū ēt q 2ᵐ mēbrū diuisiōis. vz. eē i tēpore: q2 ē aliqd tēporis tripl̄r pōt sumi: vl̄ h ē tāq3 pars: τ sic pteritū τ futuz sunt in tēpore: q2 sūt partes tēporis: τ nūerus i parvt ternari⁹ est in nūero: q2 ē pars nūeri. scd̄o h pōt eē tāq3 passio: τ sic lōgū τ breue sūt i tēpore: q2 sunt pprietates tēporis; τ superflu⁹ siue superabūdās τ diminut⁹ sunt in numero: q2 sūt passiōes nūeri. sunt. n. pprietates numeri abūdās perfectū τ diminutū. tertio pt dici eē i tēpore: qd est aliqd tēporis tāq3 pncipiū: τ sic nūc prius ē i tēpore: q2 pōt accipi: vt pncipiū pteriti: τ nūc posteri⁹ ē in tēpore: q2 pōt eē pncipiū futuri. Sic ēt vnitas ē i numero: q2 est principium numeri. ℂ Deide cum dicit.

ℂ Si aūt hoc est ɔtinētur sub numero: sicut q̄ sunt in loco: sub loco. ℂ Manifestū aūt ē qm̄ nō est in tpe esse: qn̄ tps est: sicut neq3 in motu esse: neq3 i loco: qn̄ locus est τ motus. Si. n. erit qd est in aliquo: sic oēs res erūt i quolib3: τ celū i milio. Quādo. n. miliū est: est τ celū. T.c.116.

ℂ Ostēso quot modis aliqd ē i tēpore ex diuisiōe pmissa: arguit intētū. d. si aūt h ē: q. s. res nūerabiles pprie sūt i nūero p3 sup. q pprie sūt in nūero que ɔtinent̄ sub nūero: sicut que sūt i loco ɔtinētur sub loco: τ q2 ita ē manifestū ē: qm̄ nō est eē i tēpore eē qn̄ est tēpus: sicut nec est eē in loco τ eē i motu esse qn̄ est motus τ locus: q2 si erit qd est esse in aliquo esse qn̄ est illud: sic oēs res erūt in quolibet: τ celum erit in milio. i. in grano milij: quia est celū qn̄ est granū milij. posset aūt sic formari rō ad ostendendū q ea pprie sunt in tempore que ɔtinentur a tempore. Nā sicut se h3 locus ad ea que sūt i loco: sic se h3 tps ad ea que sunt in tempore. cū ergo nō pprie τ per se sunt in loco nisi que ɔtinent̄ a loco: per se τ pprie nō erunt in tempore: nisi que ɔtinentur a tempore.

Dubitaret forte aliqs. vtrū est q nō ppe est aliqd in tpe: nisi numeret̄ a tpe. ℂ Dōz q plane p3 q nō pprie sūt in tpe que sunt qn̄ ē tps: q2 sic nihil eēt supra tps. Nā de⁹ ipse ē qn̄ tps est. Dubiū g̊ ē. vtrz sint proprie in tpe q̄ sūt aliqd tpis. vr̄. n. qd ptes tpis τ pprietates ei⁹: τ ea que sunt aliqd tpis pprie sūt i tpe. Nō ergo solū pprie est i tpe qd numerat̄ a tpe. Sciēdū igit̄ q vnū τ idē sub diuersis ītētionib⁹ accipi pōt: τ vt accipit sub vna ītētiōe ē aliqd ei pprium τ ɔuenit ei p se qd si accipiat̄ sub ītētione alia illud ē ei extraneū τ ɔpetit ei q̄si p accn̄s. eādē. n. rē noīat triāgulus τ pncipiū figuraz. attamē illa res accepta: sub hac ītētiōe q̄ ē triangulus ɔpetit ei p se τ p̊ hr̄e tres: qd si accipiat̄: vt ē figuraz pncipiū cōpeteret ei q̄si p accn̄s. plane. n. vult ph̄s q vt triāgulus stat sub h attributo qd est hr̄e tres accidit ei q sit pn̄ᵐ figuraz: cū g̊ tps: vt tps est: sit nūerus q̄daz: alia ē acceptio tpis: si accipiat̄ vt tps ē: τ alia si accipiat̄ vt ē q̄ddā subi

vel vt ē quoddā totū: vel vt ē quodā cātū. Nā vt tps ē: qz sic ē qdā nūerus ꝯparatur ad ea quoꝝ ē nūerus: vt subiectū ē ꝯparat̄ ad suas passiōes. Sz vt ē totuz cōparat̄ ad suas ptes: sz vt ē causatū ꝯparat̄ ad ipz nūc: a quo dependet tāq̄z a sua cā vel a suo pncipio. sunt ḡ ꝓprietates tpis in tpe: sicut i subto. ptes ei⁹ sunt in eo sicut i toto. nūc aūt est i tpe: sicut pncipiū: ꝛ sicut cā i suo causato: vel sicut termin⁹ i eo cui⁹ est termin⁹. oīa ḡ ista q̄ sunt aliqd tpis sūt in tpe: sz nō sunt in eo ꝑz ꝙ tps est: sz sunt i eo: vt ē quoddā subiū vel vt ē quoddā totū vel vt est qd causatū ꝛ terminatū. Nā cū tps: vt tps ē: sit qdā numerus: solū ea sunt in tpe: vt tps est: que sūt in eo tāq̄z i numero: ꝛ qz sic eē in tpe ē numerari ab ipso: pz ꝙ ꝓprie: ꝛ ꝑm ꝙ hꝰ nihil est in tpe nisi qđ numerat̄ ab eo. pōt ḡ multis modis accipi eē in tpe: sz ꝑ se ꝛ ꝓprie acceptio ei⁹ est numerari a tpe.

Alterius forte dubitaret aliqs: qz cuz nūc sit nūerus tpis: ꝛ tps sit nūerus nūerat⁹ ꝑ ipsa nūc: vr̄ ꝙ nūc sit i tpe tāq̄z i nūero. ¶ Dōz ꝙ nūcrari qđdā mēsurari est: ꝛ ea sūt i nūero q̄ sūt i mensura q̄dā. cū ḡ esse i mēsura nō ꝓpe dicat mēsurare: sz mēsurari: sic eē in loco ꝑ se loquēdo nō dic̄ ꝯtinere: sz ꝯtineri: ea ꝓpe sunt in aliq̄: sic i nūero: ꝛ ea ꝓpe sūt i tpe: vt tps est: ꝛ vt nūer⁹ ē: q̄ nūerat̄ a tpe. ipse ḡ res tpales sūt i tpe tāq̄z i nūero: ꝛ non ipsa nūc. Sz ipz nūc est i tpe tāq̄z pnᵐ i pncipiato: vl̄ tāq̄z termin⁹ i terminato: nō tāq̄z i nūero. cū. n. tps numeret res tpales: ꝛ nūeret̄ ꝑ ipa nūc: tps magis ē i tpis nunc tāq̄z in nūero q̄z ecōuerso. ꝛ res tpales sūt i tpe tāq̄z i nūero ñ eꝯ. vtraq̄z āt bītudo ꝯpetit tpi. ꝯparat̄. n. tps ad ipa nūc ꝑ q̄ nūerat̄: ꝛ ad ipas res nūerabiles q̄s nūerat: sz habitudo quā hz ad ipa nūc: ē bītudo ad sua ꝑora: alia bītudo ē ad posteriora: ide ē: vt supra dicebat̄: ꝙ magis diffinit̄ tps: vt ē nūer⁹ nūerat⁹ q̄z vt ē nūer⁹ nūerās: qz diffō est dāda de re ꝑ ꝯpatiōez ad ꝑora: nō ad posteriora. lz. n. tps itelligat̄ claudi iter duo nūc: quoꝝ ꝑz durationē vnū ē ꝑus: reliquū posteri⁹. ꝑz tn̄ nālē itelligētiā qđlibz illoꝝ nūc ꝑcedit ipz tps. itellect⁹. n. tpis ꝑsupponit itellectuz vtriusq̄z nūc. ꝛ hz diffiniri tps ꝑ illa nūc: nō ꝑ res tpales. merito ḡ diffinit̄: vt est nūer⁹ nūerat⁹: nō vt ē nūer⁹ nūerās. pz ḡ ꝙ nō obstāte ꝙ tps hz numerari ꝑ ipa nūc: ꝛ diffiniri ꝑ ea. ipa tn̄ nūc nō sūt i tpe tāq̄z i nūero: qz eē i nūero ex vi locutiōis iportat nūeratiōnē passiue: nō actiue: ꝛ eē i nūero est nūerari nō nūerare. ipe ḡ res tpales ꝓpe sūt i tpe tāq̄z i nūero: qz nūerāt̄ a tpe: ipa vo nūc nō ꝓpe sic sunt in tēpore: qz non ꝓprie ꝛ per se numerantur a tempore: sz magis numerant ipsum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Sed hoc qdē accidit: illud aūt necesse est ꝯsequi: ꝛ ei qđ est in tpe esse quoddā tps: qm̄ ꝛ illud est: ꝛ ei qđ ē in motu esse tunc motum.**

¶ Ostēso ꝙ ꝓpe sūt i tpe tpalia q̄ nūerant̄ a tpe: ostēdit ꝛ assignat diuersas bītudies q̄s hz tps ad tpalia. sūt āt habitudies tres. iō tria fac̄: qz ꝑ ostēdic ꝙ tpalia ꝑ se ꝺpendēt a tpe. scđo ꝙ ꝯtinēt̄ ab eo. tertio ꝙ patiūt̄ ab ipo. secūda ibi. (Qm̄ āt ē.) tertia ibi. (Et pati iā.) ꝯtinuet̄ sic. Dcm̄ ē q̄dā esse i tpe: q̄dā eē cū tpe: sz h̄ qđ supple ē cū tpe accidit. i. hz accidētalē bītudinē ad tps: ꝛ tps ꝑ accn̄s cōseq̄t̄ ipz. illđ āt qđ. s. est i tpe: necesse ē ꝯseq̄ tps: ꝛ necesse ē ꝙ hēat eēntialē ꝺpēdētiā ad ipz. iō subdit. ꝙ ei qđ ē. i. qđ ꝯtigit eē i tpe: ꝺ necessitate ꝯseq̄t̄ qđdā tps qm̄ ē illđ: sicut ꝛ ei qđ ē i motu ꝯseq̄t̄ tūc eē aliquē motū qm̄ ē illđ. ¶ Notādū āt ꝙ sic se hz mot⁹ ad ea que sūt i motu: sic se hz tps ad ea q̄ sūt i tpe. Sz nihil ē i motu nisi ꝺ necessitate ꝯseq̄t̄ ipz aliqs mot⁹. ḡ nihil ē i tpe ꝓpe loquēdo nisi ꝺ necessitate ꝯseq̄t̄ ipz aliqđ tps. vna igr̄ bītudo tpaliū ad tps ē ꝙ hn̄t eēntialē ꝺterminatiōnē ad ipz. ¶ Deiñ cū. d.

¶ **Qm̄ autem est sicut i numero: sic in tpe accipiet̄ aliqd plus tps omni eo qđ est in tpe. Vn̄ necesse ē oīa q̄ sunt in tpe ꝯtineri sub tpe: sicut alia q̄cūq̄z in alio sūt: vt q̄ sunt i loco sub loco.** T.c.117

¶ Ponit scđaz bītudinē tpaliū ad tps q̄ ē: ꝙ tpalia ꝯtinēt̄ a tpe: vn̄ ait ꝙ aliqd ē i tpe: sicut i nūero. accipiet̄ āt tps ad plus. i. tps mai⁹ oī eo qđ est i tpe: sic supple accipit̄ numerus maior oī eo qđ est sub nūero: vn̄ qz sic est: necesse est oīa q̄ sūt i tpe ꝯtineri sub tpe: sic necesse est q̄cunq̄z alia sūt i alio ꝯtineri sub illo alio i quo sūt: vt q̄ sūt i loco cōtinent̄ sub loco q̄ i nūero. sub nūero. ḡ a simili q̄ sūt in tpe cōtinent̄ sub tēpore. ¶ Deinde cū dicit.

¶ **Et pati iā aliqd sub tpe: sicut ꝛ ꝯsueuim⁹ dicere: qz tabefacit tps: ꝛ senescunt oīa in tpe: ꝛ obliuiscat̄ ꝑꝑ tps: sed nō didicit: neq̄z nouū factū est: neq̄z bonū. Corruptionis. n. cā per se ē tempus. Numerus etenim motus est. Mot⁹ autem distare facit quod est.**

¶ Ponit tertiā bītudinē tpaliū ad tps. vz. ꝙ tpalia patiunt̄ a tpe. Circa qđ duo fac̄: qz ꝑ ponit hꝰ bītudinez. scđo ex his q̄ dixerat cōcludit ꝙ que sunt semꝑ nō sūt i tēpore: qz nec cōtinēt̄ a tēpore: nec patiunt̄ ab ipo ibi. (Quare manifestū est.) Dicit ḡ. ꝙ q̄ sūt sub tēpore: opz iaz pati aliqd ab ipso tpe: sicut cōsueuim⁹ dicere ꝙ tpus tabefacit. i. putrefacit ꝛ corrūpit: ꝛ senescūt oīa sub tpe: ꝛ obliuiscit̄ aliqs ꝓpter ipz: sz nō didicit ꝓpter ipz: neq̄z nouum: neq̄z bonū factū est i tēpore. tps. n. per se est cā corruptionis nō gnātiōis. qđ iō ꝯtigit: qz tps est nūer⁹ motus. motus aūt per se facit distare rē ab eo. qđ est ꝛ a sua nā. ḡ motus per se facit ad corruptionē. per accn̄s aūt ad gnātionez. si ḡ sic est i motu: erit h̄ ꝛ i tēpore qđ ē numerus motus. que ḡ sūt i tēpore per se patiunt̄ ꝛ corrūpūtur: sz qđ i tēpore fiat nouū: vel bonū: vel gnātio h̄ est per accn̄s. qđ quō sit h̄ ifra circa finē hꝰ q̄rti ꝺclarabit̄. ¶ Deiñ cū. d.

¶ **Quare manifestū est: qm̄ que semꝑ sūt: ꝑz ꝙ semꝑ sunt: nō sunt in tpe. Neq̄z. n. ꝯtinent̄ sub tpe: neq̄z mēsurat̄ eē eoꝝ sub tpe. Signū āt hꝰ qm̄ neq̄z patiunt̄ nihil a tpe tāq̄z nō entia i tpe.**

¶ Cōcludit ex dictis ꝙ q̄ sūt sꝑ ꝑz ꝙ hꝰ nō sunt i tēpore: vn̄ ait ꝙ māifestū ē qm̄ q̄ sūt semper ꝑz ꝙ semper sūt nō sunt i tēpore: qz neq̄z cōtinent̄ sub tēpore: neq̄z eē eoruz mensurat̄ sub tēpore. Signū āt hꝰ est ꝙ nō sunt i tēpore: qm̄ neq̄z nihil patiunt̄ a tpe tāq̄z nō sunt entia. i. non sunt exn̄tia: sive nō existūt i tēpore. Lectio. XXV.

Quoniam aūt est tps mensuratio motus: erit ꝛ q̄etis metrū ꝑm accidens. Omnis. n. quies in tempore est. T.c.118.

¶ Postq̄z phs ostēdit quō mēsurant̄ tpe tā mot⁹ q̄z mobilia. In pte ista ostēdit quō q̄es mēsurat̄ tēpore. Circa qđ duo fac̄: qz ꝑ ostdit ꝙ tps mēsurat q̄etez per accn̄s iquātū mensurat motū. scđo ex his q̄ dixerat oñdit quō tps hz mensurare q̄scens: ꝛ mobile ꝛ etiā q̄etez ꝛ motū ibi. (Mēsurabit āt tps.) Circa pmuz duo facit. qz ꝑ ꝓponit qđ itēdit. scđo ꝺclarat ꝓpositū ibi. (Nō. n. sic.) Dic̄ ḡ. ꝙ qm̄ tps est mēsuratio mot⁹ erit metrum. i. mensura quietis ꝑm accidens. omnis. n. quies ē in tempore: cum ꝛ motus sit in tempore.

Dubitaret forte aliqs. vn̄ seq̄t̄ h̄ ꝯn̄a. ꝙ si tps ē mēsura mot⁹ ꝙ sit mēsura q̄etis ꝑ accidēs. ¶ Dōz ꝙ q̄es: vt hic ꝺ q̄ete loq̄mur ē ꝑuatio mo- Dub. pª

mis. pūatio āt ē apta nata cognosci p̄ habitū. nā pūatio nō cognoscit̄ p̄ spēz ppriā: cū s3 ꝙ h3 sit nō ens: vt ondebat̄ in p̄ bui⁹: qr ḡ pūatio nō cognoscit̄ p̄ spēz ppriā: ꝛ p̄ se: sed cognoscit̄ p̄ suū oppositū: vt p̄ habitū ē: ꝛ q̄si p̄ accñs: cuz mēsura sit id p̄ qḋ mēsuram⁹ ꝛ cognoscim⁹: sic pūatio h3 cognosci p̄ habitū: ꝛ q̄si p̄ accñs. sic h3 mēsurari p̄ mēsura sui babit⁹: ꝛ q̄si p̄ accñs pp qḋ si qes est pūatio mot⁹: ꝛ mot⁹ se h3 q̄si bitus respectu qetis: seqt̄ ꝙ tp̄s qḋ ē mēsura mot⁹ p̄ se: sit mēsura qetis q̄si p̄ accñs. ℭ Deīn cū d.

ℭ Non. n. sicut qḋ in motu est necesse moueri: sic ꝛ qḋ in tp̄e est. Nō. n. motus tp̄s est: sed numerus motus. In numero aūt motus ꝯtingit esse ꝛ qescēs. Nō. n. omne mobile qescit: sed priuatū motu: aptū aūt natū moueri: sicut dictū est in priorib⁹. Esse aūt ī nūero: est cē quēdā numez rei ꝛ mēsurari esse ipsi⁹ numero in quo est. Quare si ī tp̄e: ꝛ sub tēpoꝛe est.

ℭ Manifestat qḋ dixerat. d. ꝙ nō oz: ꝙ sic qḋ ē ī motu necesse ē moueri: sic qḋ ē ī tp̄e necesse sit moueri. tp̄s. n. nō ē mot⁹: s3 nūer⁹ mot⁹. ī nūero āt mot⁹ ꝯtigit cē nō soluz qḋ mouet̄: s3 ēt qescēs in q̄ntū ē aptū moueri. Nā nō oē īmobile qescit: s3 solū qescit qḋ ē pūatū motu: ꝛ ē aptū natuz moueri: sic dcm̄ ē ī p̄orib⁹. i. ī tertio bui⁹. Si ḡ qescēs ē ī q̄ntū ē priuatū motu: ꝛ ē aptū natū moueri: qr rē aliquā ē in nūero idē ē qḋ cē quēdā numez illi⁹ rei: ꝛ qḋ cē ipi⁹ rei mēsurari numero ī quo ē: q̄re si qes ē ī tp̄e ꝛ in nūero mot⁹. oz ꝙ ēt sit sub tp̄e ꝛ ꝙ mēsuret̄ nūero mot⁹. ℭ Notādū āt vim rōnis bui⁹ ī hoc ꝯsistere ꝙ qes mēsurat̄ tp̄e: ꝛ mensuratur numero motus: ꝛ non alia mēsura mensuratur priuatio q̄z suus habitus.

Dub. 2ª **Dubitaret** forte aliqs. vñ ē ꝙ id qḋ ē in motu: necesse ē moueri. ꝙ aūt ē ī tp̄e nō necesse est moueri. cū. n. tp̄s nō separet̄ a motu: vr̄ ꝙ sic qḋ ē in motu necesse ē moueri: sic qḋ ē in tp̄e: necesse sit moueri. ℭ Dōz ꝙ nihil ē ī motu: nisi mot⁹ sit ī eo tāq̄z ī subto. motus. n. vt mot⁹ ē dic̄ actū quēdā. ē. n. mot⁹ act⁹ mobilis: sic ergo nihil ē ī actu: nisi sit id ī q̄ existit act⁹: sic nihil est in motu: nisi sit id ī quo existit mot⁹. ꝙ āt ī aliquo sit mot⁹: ꝛ tñ illḋ nō moueat̄ ē ipole: sic nec cē pt̄ ꝙ ī aliq̄ sit albedo: ꝛ tñ illḋ nō sit albū: nō tñ sic ē ḋ tp̄e. nō. n. ē cē ī tp̄e cē illud ī quo ē tp̄s: qr si h̄ esset cū tp̄s ḋ necessitate fundet̄ ī motu: nihil cēt ī tp̄e ī quo nō cēt mot⁹: ꝛ qḋ nō moueret̄. sunt. n. in tp̄e multa ī qb⁹ nō est tp̄s. Nā oīa hec tp̄alia sūt ī tp̄e. nō āt tp̄s est ī istis tp̄alib⁹. S3 est solū ī motu primi mobilis: qr ḡ mot⁹ s3 id qḋ est dic̄ quēdā actū: ꝛ esse ī actu est cē illḋ ī quo est act⁹. oz ꝙ qcqd est ī motu ꝙ moueat̄. ꝛ ꝙ ī eo sit mot⁹. tp̄s ḋo: qr dic̄ quēdā nūez: ꝛ cē ī numero nō est cē id ī quo ē nūer⁹: s3 est nūerari: ꝛ mēsurari nūero. ideo qḋ est ī tp̄e: nō oz ꝙ ī eo sit tp̄s: sic ī subto: nec ꝙ ī eo sit mot⁹: s3 suffic̄ ꝙ sit qd tp̄ale: ꝛ ꝙ sit aptuz natum moueri: ꝛ ꝙ mensuret̄ tp̄e ad h̄ ꝙ dicat̄ esse ī tp̄e. p3 ḡ ꝙ nō eādez bitudinē iportet esse ī tp̄e ꝛ esse in motu: ꝛ p3 ēt ꝙ tp̄e mēsurant̄: nō solū q̄ mouent̄: s3 q̄ sunt pūata motu ꝛ sunt apta nata moueri. mēsurat ḡ tp̄s nō solū motū: sed etiā quietem q̄ est pūatio motus. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Mensurabit aūt tp̄s: qḋ mouebit̄ ꝛ qescēs: s̄m ꝙ hoc qdē motū: illud aūt qescens. Motū. n. ipsoz ꝛ quietē mēsurabit: s̄m ꝙ quāta quedā. ℭ Quare qḋ mouet̄: nō simpl̄r erit mēsurabile sub tp̄e: s̄m ꝙ quātū aliqd est: s3 s̄m ꝙ motus ipsi⁹ quātus. Quare q̄cūq3 neq3 mouē

T.c.119.

tur: neq3 quiescūt nō sunt in tp̄e. In tp̄e. n. cē ē mensurari tempore. Tempus autem motus ꝛ quietis mensuratio est.

ℭ Ostēdit quō tp̄us h3 mensurare qescens ꝛ mobile: ꝛ ēt quietez ꝛ motū. d. ꝙ mēsurabit tp̄s qḋ mouet̄. i. mobile ꝛ qescens s3 ꝙ h̄ qdē. s. mobile est motū. illḋ āt est quiescens. motū. n. ꝛ qetez ipoz mensurabit put sūt quāta quedā. est ḡ h̄ ordo: ꝙ tp̄s mensurabit mobile put ī eo repit̄ mot⁹. mensurat āt ip̄z motū put ī motu repit̄ rō quātitatis: sic ēt tp̄s mensurat qescens: put ī eo repit̄ qes. mēsurat aūt ipaz qetez put ī ea repit̄ ipa rō q̄ntitatis. q̄re qḋ mouet̄: vel ēt qḋ qescit non simpl̄r erit mensurabile sub tp̄e s3 ꝙ ip̄z ī se est aliqd q̄ntū: s3 s̄m ꝙ qes eius: vel s̄m ꝙ mot⁹ ipi⁹ est q̄ntus. q̄re q̄cūq3: neq3 mouent̄: neq3 qescūt nō sūt ī tp̄e. in tp̄e. n. esse est mēsurari tp̄e. tp̄us. n. est mensuratio mot⁹ p̄ se: ꝛ qetis p̄ accñs: qḋ ḡ nō mouet̄ nec qescit s3 ꝙ h3 est nec mensurat̄ tp̄e p̄ se: nec p̄ accñs.

Dubitaret forte aliqs. vtz̄ mobile vel qescēs s3 ꝙ est aliqd q̄ntū mensuret̄ tp̄e. ℭ Dicendū ꝙ ip̄z mobile est qd q̄ntū: ꝛ ip̄e mot⁹ est quāt⁹: verūtñ q̄ntitas ipi⁹ mobilis: vel ipi⁹ qescentis est ḋ genere p̄manentiū. S3 q̄ntitas ipi⁹ mot⁹ est ḋ genere successiuorū. Si. n. aliqḋ mobile mouet̄ p̄ aliqḋ spatiū: sic ī toto motu monet idez mobile s3 rē: sic manet eadem q̄ntitas mobilis s3 rē. p̄ motū. n. ad vbi: p̄ se loquēdo: nō tollitur suba rei: nec etiā ei⁹ q̄ntitas. q̄ntitas āt mot⁹ est de genere successiuoz: qr p̄tes mot⁹ sibi succedūt adinuicez: ꝛ sp̄ est alia post aliam. Si ḡ mensura dz esse vnigenea mēsurato: qr nūc manet idē s3 rē ī toto tp̄e. p̄tes āt tp̄is sibi succedūt adinuicez: qcqd ī istis mobilib⁹ manet idez ī toto motu mēsurabit̄ nūc tp̄is. q̄ sūt āt ḋ genere successiuorū mensurabūt̄ tp̄e mot⁹. ḡ ꝛ q̄ntitas ipi⁹ mensurabitur tp̄e. mobile āt ꝛ q̄ntitas ei⁹ mensurabit̄ nūc tp̄is. bñ ḡ dictū est ꝙ mobile s3 ꝙ ip̄z est aliqd q̄ntū: ꝛ s3 q̄ntitatez propriā nō mensurabit̄ tp̄e: s3 nūc tp̄is: s3 put ī eo repit̄ motus q̄ntus: qr q̄ntitati ipi⁹ mot⁹ ꝯpetit mensurari tp̄e: mobile nō rōne sui: nec rōne quantitatis sue: sed ratione q̄ntitatis motus dr̄ tempore mensurari

Alterius forte dubitaret aliqs. vtz̄ mobile s3 suū esse tp̄e mensuret̄. ℭ Dōz ꝙ mobile dupliciter p̄t ꝯsiderari. s3 ꝙ est suba q̄dā: vl' s3 ꝙ est qd mobile: si ꝯsideret̄ vt est suba q̄dā: sic esse ei⁹ manet idez q̄diu manet mobile. qcqd āt manet idez q̄diu manet mobile nō pōt mensurari tp̄e. qr. n. vt pluries dcm̄ est: mensura dz esse vnigenea mensurato: cū tp̄s posteri⁹ sit aliud realr̄ a tp̄e p̄ori: qcqd p̄p̄e: ꝛ p̄ se loquendo mensurat̄ tp̄e. oz ꝙ illḋ vt h3 cē ī tp̄e posterioꝛi sit aliḋ realr̄ ab eo qḋ h3 esse ī tp̄e p̄ori. pp qḋ si esse mobilis s3 ꝙ est suba q̄dā mēsuraret̄ tp̄e: oz ꝙ esse subale ei⁹ ī tp̄e posterioꝛi esset aliḋ realr̄ ab esse subali ipi⁹ in tp̄e p̄ori: ꝛ qr amoto esse subali rei nō manet res: si nō maneret idez esse subale ipi⁹ mobilis ī toto motu: nō maneret idē mobile ī toto motu: qḋ est īcōueniens. esse ḡ ipi⁹ mobil' vt est suba q̄dā nō mensurat̄ tp̄e. S3 si ꝯsideret̄ esse ei⁹ nō vt est suba q̄dā: s3 vt est qd mobile: sic s3 tale esse mensurat̄ tp̄e. Nā cū mot⁹ ꝛ esse ei⁹ sit aliqd successiuū: ꝛ esse vni⁹ p̄tis mot⁹ sit aliud ab esse alteri⁹ p̄tis mot⁹: sic ꝛ vna p̄s mot⁹ est alia ab altera p̄te mot⁹: oz ꝙ mobile nō s3 se: nec s3 suū cē subale: s3 scḋz ꝙ ī eo repit̄ mot⁹: ꝛ s3 ꝙ h3 esse tale q̄le est cē ī motu: qḋ tp̄e mensurat̄. h̄ est ḡ qḋ ph̄s supi⁹ dixerat: ꝙ qr cē mot⁹ est mēsurari tp̄e: māifestū est ꝙ alia. i. mobilia tp̄e mēsurāt̄ tp̄e s3 cē qḋ h3 sub tp̄e vel s3 esse ꝙ h3 ī motu.

Alterius forte dubitaret aliqs si mobilia nō mensurant̄ tp̄e s̄m suū cē subale: s3 s̄m ipm

Dub. 3ª

Dub. 4ª

Dub. 5ª

mouerí ꝛ ſꝫ eē ipſi⁹ mot⁹. vtrū eē ſubāle mobiliū cū nō mēſuret̃ tpe menſuret̃ aliq̄ mēſura ſupra tp̄s. ❡ Dõꝫ ꝙ menſura ſupra tp̄s nõ eſt niſi eternitas. Sꝫ eternitas duplex eſt. q̄dā ſimplr̄: ꝛ hac eternitate mēſurat̃ ſola prima cā. Nā cū eē eternū ſit idē qð eē ex̄ termīos: ſolus de⁹ mēſurat̃ eternitate ſimplr̄: qꝛ ipſe ſolus eſt īfinit⁹ ſimplr̄ ꝛ ex̄ terminos. alia vo vt itelligētie menſurant̃ eternitate nõ ſimplr̄: ſꝫ ꝑticipata. quocūqꝫ mõ accipiat̃ eternitas ſꝑ nūc fluēs fac̃ tp̄s: nūc vo ſtās fac̃ eternitatē ſumptaꝫ: nūc ſtans ſimplr̄ fac̃ eternitatē ſimplr̄: nūc vo ſtans ex q̄daꝫ ꝑticipatiōe īmobilitatis ꝑme: ſiue nūc ſtās ex ꝑticipatione ꝑme cauſe nõ fac̃ eternitatē ſimplr̄: ſꝫ ꝑticipatam. ē g̊ idē nūc cuiuſcūqꝫ eternitas ī tota eternitate ꝛ ideꝫ nunc tp̄is ī toto tpe: aliter tñ ꝛ aliter: qꝛ cū nūc tp̄is ſit ſꝑ fluēs ſic eſt idē ī toto tpe: qꝛ ſꝑ eſt ꝯiūctū trāſmutationi ꝛ motui: ſꝫ nūc eternitatis: qꝛ nõ ē ſic fluēs ſic ē idē ī tota eternitate ꝙ ꝑ ſe loquēdo nõ ſic ꝯiūgit̃ trāſmutationi ꝛ motui vt nūc tp̄is. Si g̊ tp̄s hꝫ eēntialē habitudinē ad motū: ꝛ nõ eternitas: q̄cq̄d hꝫ eē mobilr̄ mēſurabit̃ tpe vel nūc tp̄is. q̄cq̄d āt hꝫ eē enter vel ex̄nter mēſurabit̃ eternitate: vꝫ: qꝛ īter entis enter ē gradus: qꝛ de⁹ ē ſupra intelligētiā: ꝛ itelligētia ſupra aiaꝫ: ſi accipiam⁹ eternitatē ꝑticipatā: q̄ eſt ꝓꝑe menſura itelligētie: ſic de⁹ ē añ eternitatē: itelligētia ꝑificat̃ eternitati: ꝛ eſt ī eternitate: aia vero ꝑticipat eternitatē ꝛ attigit ipſaꝫ. H ē g̊ qð ait ꝓcl⁹ 87. ꝓpoſitiōe libri ſui. ꝙ oē enter ens: aut eſt añ eternitatē: aut eſt ī eternitate: aut ꝑticipās eternitate. ꝛ ī ſcða ꝓpōne ð cauſis ſcribit̃. oē eē ſupi⁹. i. oē eſſe excellēs: ſiue eē enter: aut eſt ſupi⁹ eternitate ꝛ añ ipſaꝫ: aut ē cū eternitate: aut ē poſt eternitatē. i. attigēs eternitatē: ꝛ ſupra tēp⁹: ꝛ vt pꝫ ī cōmēto: ī ꝑ̊ gradu eſt de⁹. ī ſcðo eſt itelligētia. in tertio ē aīa. q̄re ſi nihil eſt ſupra tp̄s niſi qð hꝫ eſſe enter: qꝛ nihil eſt ī mobilib⁹ qð hēat eē enter: ſiue ex̄nter: ſꝫ totū qð eſt ī eis hꝫ eē mobilr̄: pꝫ ꝙ nihil ē ī eis ſꝫ ꝙ hꝫ ſūt qð mēſuret̃ eternitate: vel qð mēſuret̃ aliq̄ menſura ſupra tp̄s: imo ipſa aia itellectiua q̄ ſꝫ ſuā ſubaꝫ aliquo mõ attigit eternitateꝫ. tñ vt ē in corpe: ꝛ vt eſt act⁹ corpis hꝫ aliquā hitudīeꝫ ad tēpus: qꝛ nõ eſt act⁹ corpis ſꝑ ſꝫ ſepat̃ a corpe: ꝛ ðſinit eſſe act⁹ ei⁹. Cū igr̃ q̄rit̃ vtꝝ eſſe ſubāle iſtoꝝ mobiliū menſuret̃ aliq̄ menſura ſupra tēpus: pꝫ ꝙ cū tale eſſe nõ hēat eſſe enter: ſꝫ hēat eſſe mobilr̄: nõ menſurat̃ mēſura aliq̄ q̄ ſit ſupra tēpus: nec menſurat̃ tpe: vt ſupra oſtendebat̃. relinq̄t̃ g̊ ꝙ mēſuret̃ nūc tp̄is. Dis viſis ſatis appet q̄ iſtoꝝ īferioꝝ menſurāt̃ tpe ꝛ q̄ nūc temporis. Nā ipſa ſuba mobil' ꝛ eē ſubāle ei⁹ ꝛ q̄ntitas ipſi⁹: ꝛ oīa accñā: quo ꝝ eſſe nõ eſt ī fieri: ſꝫ ſūt ð genere ꝑmanentiū mēſurāt̃ nūc tp̄is. talia. n. lꝫ nõ ſint ð genere ſucceſſiuoꝝ. ſūt tñ ꝯiūcta ſucceſſiōi ꝛ motui. iõ menſurāt̃ nunc tp̄is: qð eſt ſꝑ ꝯiūctū ſucceſſiōi ꝛ motui: ipſuꝫ tñ ſm rem nõ ē q̄d ſucceſſiuū: ſꝫ manet idē ī toto tpe. ea vo q̄ ſunt de genere ſucceſſiuoꝝ vt mot⁹ ꝛ eē ei⁹: ꝛ q̄ntitas ipſi⁹ nõ mēſurant̃ nūc tp̄is: ſed tempore. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Manifeſtū igit̃ q̄m neqꝫ qð nõ eſt oē in tēpore erit: vt q̄cūqꝫ nõ ꝯtigit aliter: ſicut diametꝝ: lateri ſimetrū. Oino. n. ſi mēſura eſt tp̄s mot⁹ ꝑ ſe: alioꝝ āt ſꝫ accñs: māifeſtum ē ꝙ quoꝝ eē mēſurat: his oib⁹ ierit eē ī moueri ꝛ quieſcere.

❡ Oſtendit q̄ño nõ entia mēſurant̃ tpe. vult. n. ꝙ que ſic ſūt nõ entia q̄ nūq̄ ſūt: nec eē pñt nõ dñr tpe mēſurari. Circa qð duo fac̃: ſꝫ ꝙ dupl'r ꝓbat ītētū. ſcða ibi. (Quecūqꝫ gdē.) Dic̃ g̊. ꝙ māifeſtū eſt: q̄m nõ oē qð nõ ē erit ī tpe: vt q̄cūqꝫ nõ ꝯtigit aliter ſe hr̃e. i. illa q̄ ſic ſūt non entia ꝙ ſunt īpoſſibilia: ꝛ ꝙ nõ pñt aliter ſe hr̃e: ſic eſt diametrū eē ſymetrū. i. eſſe ꝯmenſurabile lateri. talia āt nõ mēſurant̃ tpe. oino. n. ſi tēpus eſt mēſura mot⁹ ꝑ ſe. alioꝝ aūt vt getis eſt mēſura ꝑ accñs. ſi ita eſt manifeſtum eſt ꝙ quoꝝ eſſe menſurat tēpus oib⁹ his erit eſſe ī moueri. i. eē ī motu ꝛ q̄eſcere. Sꝫ tūc eſt ſupplenda rõ: ꝙ qꝛ non entis īpoſſibilia nec mouent̃: nec quieſcūt: nõ ꝯpetit eis tempore menſurari. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Quecunqꝫ gdē igit̃ gn̄ābilia ꝛ corruptibilia ſūt: ꝛ oino que aliq̄n gdem ſunt: aliq̄n aūt non ſunt: neceſſe eſt in tpe eē. Eſt. n. quoddā tēpus plus: qð excellit eē ipſoꝝ: ꝛ mēſurat ſubſtantiā. Ipſoꝝ aūt que nõ ſunt: q̄cunqꝫ ꝯtinet tp̄s. Alia gdem erāt: vt Homerus aliq̄n erat. Alia vero erūt: vt futuroꝝ aliqð ꝛ tp̄s vtraqꝫ cōtinet. Et ſi ad ambo vtraqꝫ: ꝛ erāt ꝛ erūt. Quoruꝫ aūt nõ ꝯtinet: neqꝫ erit: neqꝫ eſt: neqꝫ erat. Sunt aūt hꝫ eoꝝ que nõ ſunt: quoꝝcūqꝫ oppoſita ſꝑ ſunt: vt aſymetron eē dyametron ſꝑ eſt: ꝛ nõ erit hoc in tempore: ergo neqꝫ ſymetron. Unde ſemꝑ nõ eſt: qꝛ ꝯtrarium eſt ei qð ſemꝑ eſt. Quoꝝcūqꝫ aūt non ſemꝑ eſt cōtrarium. Hec autem ꝛ poſſunt eſſe ꝛ non eſſe: ꝛ eſt generatio ꝛ corruptio ipſorum.

❡ Adducit 2ᵃᵐ rõnē dicens. ꝙ q̄cūqꝫ gdeꝫ igr̃ ſunt gn̄ābilia ꝛ corruptibilia ꝛ oino. i. nālr̄ q̄ aliq̄n gdem ſūt: aliq̄n nõ ſūt: neceſſe eſt talia eſſe ī tpe. eſt. n. quoddā temp⁹ pl⁹. i. mai⁹ qð excellit eſſe ipſoꝝ: ꝛ menſurat ſubaꝫ eoꝝ non ſm ſe: ſꝫ vt hꝫ eſſe ī motu. ipſoꝝ aūt q̄ nõ ſūt. i. nõ entiuꝫ: quecūqꝫ ꝯtinet tēpus. alia gdeꝫ erāt ꝛ ꝯtinebant̃ a tēpore preterito: aliq̄n gdē erunt vt futuroꝝ: aliqð tp̄s ad q̄cūqꝫ cōparat̃ ꝯtinet ea dñr illa eſſe in illo tpe: ꝛ ſi ambo vtraqꝫ tēpora: vt preteritū ꝛ futuꝝ ꝯtinēt aliq̄: illa erāt ꝛ erūt. eſt ergo h vl'is ꝓpoſitio ꝙ q̄cq̄d menſurat̃ tpe: ſiue ſit ens: ſiue nõ ens opꝫ ꝙ cōtineat̃ a tpe: vel g̊ cōtinet̃ a tpe preterito: vt id qð fuit: vel a futuro: vt id qð erit: vl' ab vtroqꝫ: vt id qð partim fuit ꝛ partim erit: illð g̊ õ numero quoꝝ nõ cōtinet: neqꝫ erit. i. tempus futuꝝ: neqꝫ eſt. i. preſens: neqꝫ erat. i. preteritū: talia. ſ. nõ ſunt in tpe. ſunt. n. hꝫ de numero eoꝝ q̄ nõ ſunt. i. de numero nõ entiū. quoꝝcūqꝫ nõ entiū opponit̃ ſꝑ ſunt: illa g̊ nõ entia īpoſſibilia q̄ nõ poſſunt eſſe: ꝛ ſua oppoſitio: q̄ neceſſe ē ſꝑ eſſe: tpe menſurari nõ poſſunt: vt dyametron eſſe aſſymetron. ſ. icōmenſurabile ſemꝑ eſt: ꝛ ē neceſſariū: ꝛ nõ erit h ī tpe. g̊ neqꝫ ſuū oppoſitū vt dyametron eē ſymetron. tale. n. nõ menſurabit̃ tempore. Nā ſemꝑ nõ eſt: qꝛ ꝯriū eſt ei qð ſemꝑ eſt. quoꝝcūqꝫ. n. ꝯrium nõ ſemꝑ eſt h poſſunt eſſe: ꝛ nõ eſſe: ꝛ eſt gn̄ātio ꝛ corruptio ipſorum. talia pñt tpe menſurari. ergo nõ menſurantur: nec ea que ſunt nec que ſꝑ non ſunt. Sed que aliquando ſunt. aliquādo autem non ſunt.

Lectio. XXVI.

IPſum aūt nūc eſt cōtinuatio tp̄is: vt dictū eſt pri⁹. Cōtinuat. n. tp̄s preteritū ꝛ futuꝝ: ꝛ oino terminus tp̄is ē. Eſt. n. huius gdem ꝑcipiū: illius āt finis. Sed hoc nõ eſt ſicut linea ī pūcto manēte manifeſtū: diuidit aūt potētia. Et inquātuꝫ quidē hꝫ eſt: ſemꝑ alteꝝ eſt ipꝫ nunc. Inquātum aūt copulat: ſemper idem eſt. T.c.121.

❡ Poſtq̄ phs determiauit ð tpe ꝑ ꝯpatiōnē ad mēſurata.

in pte ista dterminat̄ d eo p cōpatione ad ipz nūc. Circa qđ duo fac: q2 p̄ dterminat d ipo nūc: qđ ē ɔtinuatiuū ⁊ diuisiuū tpis. scđo dterminat d q̄busdā aliis dictōib⁹ significātib⁹ q̄sdā itētiões exñtes ī tpe ibi. (Ipz āt nūc.) Circa p̄mū duo fac: q2 p̄ dterminat d nūc sumpto ,ppe ,put dicit gd īdiuisibile. scđo dterminat d eo ,put sumit̄ large: vt ,put dic̄ aliqđ tp̄s modicū ,ppiquū tpi p̄senti ibi. (Aliđ āt cū tp̄s.) Circa p̄mū duo fac: q2 p̄ ,ppōit qđ itēdit. scđo qđ dixerat māifestat p sīle ibi. (Sic ī mathematicis.) Dic̄ g̊ q ipz nūc ē ɔtinuatio tpis: vt dcm̄ ē p̄ri⁹. ɔtinuat. n. tē-pus p̄teritū ⁊ futu⁊: ⁊ oīno ipz nūc ē termin⁹ diuisiu⁹ tē-poris: q2 ē h⁹. s. futuri gdē p̄ncipiū. illi⁹ āt. s. preteriti ē finis. ipm g̊ nūc nō solū ɔtinuat tp̄s iquātū ē vnū ⁊ idē ƒz rē: ſz ēt diuidit ipz ,put differt ƒz rōnē: vt ,put ē vni⁹ gdē p̄ncipiū. alteri⁹ āt finis: ſz q h̄ ɔuenīāt ipi nūc: nō sic manifestū ē ī nūc: sic̄ ī pūcto manēte. q2. n. punct⁹ manet pōt meli⁹ accipi: vt finis ⁊ p̄ncipiū linee q̄z ipz nūc qđ fluit. Addit āt q nūc aliter ⁊ aliter sumptū ɔtinuat ⁊ diuidit tp̄s. nā ipz nūc ex̄ñs gd ī po̊ diuidit tp̄s. Sz ipz nūc ē gdē h⁹. i. ē diuisiuū tpis iquātū ē semp alte⁊: ſz copulat ⁊ ɔtinuat ipz inquātū est semp idē. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.122 ¶ Sicut ⁊ ī mathematicis lineis. Nō. n. sp idē pūctū itellectu ē. Diuidētiū. n. sp aliud est. Secūdū āt q copulat: vnū idēq3 penit⁹ ē: sic ⁊ ipz nūc. Aliud gdē tpis diuisio ƒm potētiā ē. Aliđ aūt terminus vtrorūq3 ⁊ vnitio. Est āt idez ⁊ ƒm idē diuisio ⁊ vnitio: eē āt nō idez ē. ¶ Hoc quidē igitur sic dicitur ipsorum nunc.

¶ Manifestat qđ dixerat p sīle. d. q sicut ī lineis mathematicis. i. ī lineis ī se ɔsideratis pūctū nō sp ē idē intellectu. i. ƒz ītellectū ⁊ ƒz rōnē ,put ē diuisiuū ⁊ ɔtinuatiuū linee. Nā pūctū ,put ē diuidētiū. i. ,put ē d nūero diuidentiū: siue ,put diuidit lineā sp ē aliđ. Sz ƒm q copulat lineā ē vnū ⁊ idē penit⁹: ⁊ sic ipe pūct⁹ accipit̄ aliter ⁊ aliter: vt ē ɔtinuatiu⁹: ⁊ vt ē diuisiu⁹: sic ⁊ ipz nūc: qđ h3 esse ƒz po̊am aliđ gdē. i. ƒz aliđ ē diuisio tpis. aliđ āt. i. ƒz aliđ ē termin⁹ ⁊ vnitio. i. copulatio vtrorūq3 tēpo⁊. est g̊ idē. i. ad idē nūc ⁊ ƒz idē nūc diuisio ⁊ vnitio tpis. eē āt nō est idē. nā l3 idē nūc ƒz rē hēat ɔtinuare ⁊ diuidere: tñ vt cōpetit ei h̄ ⁊ illđ ē aliđ ƒz rōnē ⁊ ƒz eē diffinitiuuz. Subdit āt q ipo⁊ nūc. i. ipso⁊ modo⁊ accipiēdi nunc: h̄ gdē igr̄ vno modo dicitur nūc sic ,put ē gd indiuisibile ⁊ est continuatiuum ⁊ diuisiuum temporis.

Dub.1 **Dubitaret** forte aliq̄s. vtr̄ nūc ,put ē gd ī po̊ diuidat tp̄s: vr̄ q nō: q2 sīle ē d nunc respectu tpis ⁊ d pūcto respectu linee: ſz pūct⁹ ī po̊ ɔtinuat lineā: ſz ,put ē ī actu diuidit. ipz g̊ a simili nūc ī po̊ ɔtinuat tp̄s: nūc ī actu diuidit ipz. nō g̊ bñ dcm̄ ē q in lr̄a dr̄ q nūc ī po̊ diuidit tp̄s. ¶ Dōz q cū mot⁹ sit act⁹ entis ī potētia ƒz q h⁹ gcgd itelligit̄ eē ī fluxu ⁊ ī motu iquātū ē tale ītelligit̄ eē gd ī po̊. cū g̊ nūc tpis sp ītelligat̄ eē fluens sp ītelligit̄ eē ī po̊: licet igr̄ pūct⁹ possit accipi vt ē in actu: q2 ē gd stās. nūc āt sine accipiat̄: vt est gd ɔtinuatiuū tpis: siue vt ē diuisiuū sp ītelligit̄ eē gd ī po̊: q2 sp nominat gd fluēs. ph̄s g̊ assignās drīaz īter pūctū ⁊ nunc: q2 magis ē māifestū ī pūcto q possit accipi: vt p̄ncipiū ⁊ vt finis: q2 ē gd manēs q̄z sit h̄ māifestū ī nūc: qđ ē gd fluēs: ad dclarationē hui⁹ veritatis subdit q nūc qđ ē ī po̊ diuidit tp̄s. Nā id nō p̄t ita accipi ipz nūc: vt p̄ncipiū: ⁊ vt finis: sic pūct⁹: q2 ēt h⁹ nūc: vt ē diuisiuū tpis nō ītelligit̄ vt manēs nec ī actu: ſz vt fluēs ⁊ vt ī po̊. vna g̊ cā. quare nūc dr̄ eē gd ī po̊: sumit̄ ex eo q dic̄ gd fluēs. scđa cā ad hoc assignari posset: q2 ad eē ipi⁹ nūc aliq̊ mō facit aīa.

Sed de hoc aliquid infra dicetur.

Alterius forte dubitaret aliq̄s. vtr̄ ipz nūc sit ɔtinuatiuū tpis. vr̄ q nō. dicebat̄. n. supra. q tp̄s de se ñ ē gd ɔtinuū: ſz magis h3 rōnez numeri. Si aūt ē gd ɔtinuū h̄ ē rōne mot⁹ ī quo fundat̄. Si g̊ nunc ē ɔtinuatiuū tpis tūc tp̄s d se eēt gd ɔtinuū: q2 p suū idiuisibile ɔtinuaret̄: sic̄ linea d se ē gd ɔtinuū: q2 ɔtinuat̄ per id qđ ē īdiuisibile ī ipsa: vt p pūctū. ¶ Dōm q nō obstāte q nūc ē aliq̊ mō ɔtinuatiuū tpis possum⁹ duplici via dclarare q tp̄s d se ē numer⁹: ⁊ ɔtinuitatē quā h3: hab3 a motu. Prima via sic p3. tp̄s. n. vt īfra dicet̄ ī re ex̄ h3 eē māle ⁊ potētiale. ɔplemētū āt h3 ab aīa: q2 g̊ aīa nō apprehēdit nec nūerat tp̄s ī eodē nūc: cū ipz nūc ñ ɔtinuet tp̄s nisi vt ē vnū ⁊ idē: seqt̄ q tp̄s vt ē app̄hēsum ab aīa hēat rōnē numeri: q2 sp app̄hēdit̄ eē iter plura nunc: p q̄ nūerat̄ ab aīa tāq̄z p p̄ri⁹ ⁊ posteri⁹. Si āt ɔtinuat̄ tp̄s p nūc h̄ ē magis ƒz eē qđ h3 ī re ex̄ q̄z ƒz h̄ qđ app̄hēdit̄ ab aīa. nā ī re ex̄ ē idē nūc qđ ɔtinuat tp̄s ⁊ ē p̄ncipiū vni⁹: ⁊ finis alteri⁹. aīa tñ p p fluxibilitatē ipi⁹ nūc nō p̄t accipe vnū ⁊ idē nūc tāq̄z p̄n̄m ⁊ finē: nec ī eodē nūc apprehēdit tp̄s: ſz sp app̄hēdit ipz īter plura nūc: ƒz quem modū tp̄s h3 magis rōnē numeri q̄z ɔtinui. Si igr̄ tp̄s ƒz eē qđ h3 ī re ex̄ ē gd ɔtinuū: vt ē app̄hēsuz ab aīa h3 rōnē nūeri: q2 in re ex̄ ē idē māl̄r cū motu: vt ē app̄hēsuz ab aīa differt formal̄r ab ipo: seqt̄ q tp̄s vt tp̄s ē ⁊ ƒz formalē suā acceptionē sit nūer⁹. ƒz āt q h3 eē ī re ex̄: ⁊ vt ē idē māl̄r cum motu sic ē gd ɔtinuū. Nō obstāte g̊ q istās est ɔtinuatiuuz tpis. tp̄s d se nō ē gd ɔtinuū: ſz ɔtinuitatē hab3 a motu: q2 ipz nūc: siue ipz istās nō dat ɔtinuitatē tpi ƒz suū eē formale: ⁊ vt ē app̄hēsuz ab aīa: ſz dat ei ɔtinuitatez ƒm suū esse māle ⁊ vt est idē cū motu. Scđa via ad īuestigādū h̄ idē ē: q2 nūc nō est ɔtinuatiuū tpis: nisi inq̄ztū ē idē in toto tpe: ſz q sit idē nūc ī toto tpe h̄ nō h3 a se: ſz h̄ ɔpetit ei ,put est idez māl̄r cū suba rei: cū igr̄ mobile ƒz q h⁹ habeat h̄itudinez ad motū: nec habeat h̄itudinez ad tp̄s nisi mediate motu. si cōtinuitas tpis reducenda est ī ipz mobile: sic reducet̄ ī ipz vt h3 h̄itudinez ad illđ: ſz h3 h̄itudinē mediāte motu. g̊ h3 cōtinuitatem a motu. erit igr̄ h̄ ordo q tp̄s habebit cōtinuitatez a motu ⁊ mot⁹ a magnitudīe. modus g̊ cōtinuitatis quez dat nūc tpi non tollit quin tp̄s habeat cōtinuitatem a motu.

Alterius forte dubitaret aliq̄s: q2 cū nūc cōtinuet tp̄s ⁊ diuidat ipm inquātū est terminus eius. vtrū hui⁹ termin⁹ possit eē idē in diuersis tpib⁹. videt̄. n. specialē difficultatē h̄re: q si nūc est termin⁹ tpis q in diuersis tpibus possit eē idē nūc: nec idē termin⁹: sicut in diuersis ptib⁹ linee oīno distātib⁹ idē pūctus esse non pōt. ¶ Dōm q nō est sīle de termino q̄escēti ⁊ fluēti. idē. n. termin⁹ quiescens in diuersis ptib⁹ oīno distātibus esse nō pōt. pūctus. n. si ītelligat̄ q̄escēs nō erit idē pūctus in p̄ncipio linee ⁊ in fine: q2 si hoc eēt tūc vnū ⁊ idē eēt simul in diuersis: sed si ītelligatur pūctus fluēs ⁊ ƒm suū fluxū faceret lineā: tūc ille idē pūctus: q p̄mo fuit in p̄ncipio linee postea erit in fine: ⁊ erit successiue ī diuersis ptib⁹ linee q̄z tūcūq3 ptes ponant̄ distātes eē: cū igit̄ nūc nō habeat rōnē termini q̄escētis: ſz fluētis nō ē incōueniēs idē nūc ƒm rē eē in diuersis ptib⁹ tpis ⁊ terminare vnū ⁊ idē tp̄s ex diuersis ptib⁹. ex hoc autē soluūt rōnes supius facte de nūc. v3. q nō est idē nūc in toto tpe: q2 tūc oīa essent in eodē nūc: ⁊ vlteri⁹ vnū ⁊ idem nūc terminaret aliqđ tp̄us ex vtraq3 pte. p3. n. q oīa possunt eē in eodē nūc real̄r: sicut vnū ⁊ idem mobile real̄r p suū motū h3 eē in oībus ptib⁹ spaty. nō tñ oīa sunt ī eodem nūc ƒm rōnē: sicut nec est idē mobile ƒz rōnē prout h3 eē in diuersis ptib⁹ spaty. sic ēt vnū ⁊ idē nūc ƒm rōnem

Dub.2

Dub.3

successiue pōt terminare aliqđ tps ab vtraqȝ pte: sic vnū ⁊ idē mobile p̄ suū motū terminat aliqđ spatiū ex vtraqȝ pte: q2 pri⁹ existēs in pncipio alicuius spatij per motum ipsius fit postea in fine illius spatij.

Alterius forte dubitaret aliqs: cū nūc cōparet ad tps: sicut mobile ad motū: ⁊ cum si accipiat tps finitū vt terminet ipz ex vtraqȝ pte: sicut si accipiat mot⁹ finitus mobile terminet ipz ex vtraqȝ parte. vtrū ex hoc possim⁹ cōcedere q̄ motus aliqs claudat inter duo mobilia: sicut cōcedim⁹ q̄ tps aliqđ claudat inter duo nūc. vr̄.n. oīno simile eē de hoc ⁊ de illo. Nā sicut ē idē mobile in toto motu s̄ʒ rē: differēs s̄m rōnē: sic vt supra dicebat̄ est idē nūc s̄ʒ rē in toto tpe: differēs s̄ʒ ratione. Si ḡ pp̄ drīam rōnis cōcedim⁹ eē plura nunc ī vno ⁊ eodē tpe: vr̄ oīno cōcedēdū eē q̄ sint plura mobilia ī vno ⁊ eodē motu. ⁊ vr̄ eē dām q̄ motus aliqs claudatur īter plura mobilia: sic tempus aliqđ claudit̄ inter plura nūc. ¶ Ad h̄ aūt dici pōt q̄ lʒ nūc mālr̄ sit idem qđ substātia rei mobilis: formalr̄ tn̄ ipm̄ nūc addit quādā ītētionem rōnis supra dictā subaʒ. pp̄ ḡ additionē talis ītētiōis ipz nūc se tenet magis ex pte rōnis: mobile vero se tenet magis ex pte rei. Si igr̄ nūc se tenet magis ex pte rōnis sufficit q̄ sit ibi diuersitas rōnis ad hoc q̄ absolute cōcedamus plura nūc eē in eodē tpe. Sʒ q2 mobile se tenet magis ex pte rei: nō possum⁹ absolute cōcedere plura mobilia eē in aliq̄ motu: nisi sit ibi diuersitas s̄m rē. ex hoc āt magis apparet qđ dicebat̄ in qōne p̄missa. vʒ. q̄ nūc nō est cōtinuatiuū tpis nisi s̄m q̄ reducit̄ in subaʒ rei mobilis. Nā cū tps sit qd cōtinuū mālr̄: ⁊ vt hʒ esse in re extra. sit aūt numerus formalr̄: ⁊ vt est apph̄ēsuʒ a rōne: nūc vt nūc est: ⁊ vt se tenet ex pte rōnis nō erit idē in toto tpe. ⁊ p̄ 9ns n̄ faciet tps cōtinuū. Sʒ poti⁹ cōtinuabit ipz: vt se tenet ex pte rei: ⁊ vt ē idē q̄ suba rei mobil̄. ¶ Deīn cū. d.

¶ **Aliud aūt cū tps qđ est hui⁹ ppe sit: vt venit nūc: q2 hodie veniet: venit nūc: q2 hodie venit. Sed in Jlion facta nō sunt nūc: neqȝ diluuiū factū ē nūc: tn̄ tps cōtinuū ē: sʒ q2 nō ē ppe.**

¶ Ponit 2am acceptionē ipsius nunc. d. q̄ aliud āt. i. alio mō accipit̄ ipm̄ nūc: cū tps qđ est hui⁹. i. qđ dr̄ nūc prope sit ipsi nūc in quo sumus: vt dicim⁹ de aliquo: qm̄ veniet nūc in futuro: q2 veniet hodie: vel venit nunc in p̄terito: q2 venit hodie. Sed facta in Jlion. i. in troia nō sunt facta nūc: neqȝ diluuiū factū est nūc. Nā ⁊ cū tps cōtinuū ē: q2 illud tps cū toto alio tpe est cōtinuū isti tpi: sʒ tn̄ q2 tēpus illud nō est ppe isti nūc ī quo sum⁹. iō talia facta nō dicitur fuisse nūc. pʒ ḡ q̄ nūc vel accipit̄ p aliquo īdiuisibili vel accipitur pro aliquo tempore breui qđ est ppinquum nunc in quo sumus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Jpm̄ aūt tunc tps determiatū per pri⁹ nūc ē: vt tūc destructa ē troia: ⁊ tūc erat diluuiū. Oʒ .n. includi ad ipm̄ nūc. Erit. n. quātū aliqđ ab hoc tpe in illud qđ erat in preteritum.**

¶ Postq̄ dterminauit de nūc dterminat d qbusdā alijs intentionib⁹ tpis. Circa qđ tria facit: q2 p̄ determinat d tūc. scđo de iā. tertio dterminat de mō ⁊ de olim ⁊ de repēte. scđa ibi. (Jpm̄ aūt iā.) tertia ibi. (Jpm̄ āt modo.) Circa p̄mū duo facit: q2 p̄mo determinat de ipso tūc. scđo pp̄ ea q̄ dixerat mouet qōnē quādā ibi. (Si vero neqȝ tps.) Dicit ḡ. q̄ ipm̄ tūc est tps dterminatū p prius nūc: vt tūc destructa ē troia: tūc erat diluuiū. Nūq̄.n. dicimus d aliquo tūc fuisse nisi facta sit mētio de aliq̄ nūc respectu cui⁹ dicam⁹ h̄ fuisse. oʒ aūt tūc īcludi īter tps in quo sum⁹: ⁊ ad ipʒ nūc d quo facta ē mētio. erit. n. aliqđ tps. i. aliqđ tps determinatū ⁊ finitū ab hoc tpe ī illud tps de quo dicim⁹ fuisse tūc: ⁊ h̄ erit ad p̄teritū. ¶ Nōndū aūt q̄ tūc dicit aliqđ tps fixū ⁊ dterminatū p aliqđ nūc: ⁊ q2 est magis nobis determinatū tps ī preterito q̄ in futuro magis vtimur hoc aduerbio tunc in preterito q̄ in futuro. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Si vero neqȝ tps est: qđ nō sit tūc: oē erit tps finitū. Aut ergo deficiet: aut nō.** t.c.124.

¶ Ex his que dixerat mouet q̄dā qōnē de ipo tpe. Circa qđ duo facit: q2 p̄ mouet qōnē. scđo soluit ibi. (Si qdem semp.) Dicit ḡ. si vero neqȝ est tps qđ nō sit tūc. i. qđ non designari possit p tūc: q2 tūc vt dicebatur dicit tpus determinatū: finitū oē. i. totū tps erit finitū. nr̄a lr̄a hʒ erit futurū: sed est corrupta: vt pʒ ex alia lr̄a: ⁊ ex translatione cōmenti: q2 igitur sic est: merito queritur. aut ergo deficiet tempus: aut non. ¶ Deīde cum dicit.

¶ **Si qdē semp est motus. Aliud igit̄ aut ideʒ multotiēs. Manifestū qm̄ vt vtiqȝ motus: sic ⁊ tps est. Si qdē. n. vnus ⁊ ideʒ sit motus aliqn̄ erit ⁊ tps vnū ⁊ idē. Si aūt non: non erit.**

¶ Soluit. Circa qđ duo facit: q2 p̄mo ostēdit simile eē de tpe ⁊ de motu. scđo adducit specialē rōnē de ipso tpe q̄ nūq̄ deficiet ibi. (Qm̄ āt ipʒ nūc.) Dicit ḡ. q̄ si qdē sp ē motus: aut ali⁹: aut idē multotiēs māifestū qm̄ vtiqȝ: sic est motus sic ē ⁊ tps. si qdē. n. vn⁹ ⁊ idē sit mot⁹ erit tpus vnū ⁊ idē. si āt nō est vnus mot⁹ nō erit vnū tps. ¶ Notādū āt q̄ lʒ oē tps acceptū sit finitū: q2 oē tale tps p̄t dsignari per tūc. tn̄ s̄m opionē p̄hi tps īfinitū est: ⁊ nūq̄ icepit: ⁊ nūq̄ desinet: sicut mot⁹ nūq̄ icepit: ⁊ nūq̄ dsinet. īmo loquēdo d motu p̄mo: sic seqtur tps motū: q̄ sicut ē vnus mot⁹: sic est vnū tps: ⁊ sicut nō est vnus mot⁹: sic nō est vnū tps. mot⁹ aūt s̄m sui totalitatē est cōtinu⁹. ptes tn̄ eius h̄nt diuersitatē adinuiceʒ: ita q̄ reuolutio q̄ p̄terijt nūq̄ redibit in eodē numero: q2 quoȝ suba dp̄it non redeunt eadē nūero: vt dr̄ circa finē de gn̄atōe: sic ⁊ tps qđ p̄terijt: vt estas: aut autūnus nūq̄ redibit idē nūero. poterit tn̄ redire idē tps: ⁊ redire idē spē. ¶ Deinde cū. d. T.c.70.

¶ **Qm̄ aūt ipm̄ nunc principiū ⁊ finis est tpis: sed nō eiusdē: sed p̄teriti qdē finis: principiū āt futuri habebit sicut circul⁹ quodāmō: ⁊ ī eodem ambitum ⁊ planum: sic ⁊ tps sp in principio ⁊ fine. Et pp̄ hoc vr̄ sp alteꝝ. Nō. n. semper eiusdē principiū ⁊ finalitas ipm̄ nunc. Simul. n. ⁊ s̄m idē opposita essent: ⁊ nō deficiet itaqȝ tps. semper. n. in principio est.** T.c.125

¶ Adducit spālē rōnē ad ostēdēdū q̄ tps nunq̄ deficiet dicēs q̄ ipʒ nūc est p̄ncipiū ⁊ finis: sʒ nō eiusdē: sʒ p̄teriti qdē ē finis. futuri aūt p̄ncipiū. hēbit ḡ seipm̄ tps: sicut circulus ī quo quodāmō ī eodē. i. in eadē pte ē ambitū ⁊ planū. i. ē gibbositas ⁊ cōcauitas: vt hʒ lr̄a cōmēti. Sicut ergo in q̄libet pte circuli ē gibbositas ⁊ cōcauitas: ⁊ sicut in q̄libʒ parte circuli ē pūct⁹: q est p̄ncipiū vni⁹ linee ⁊ finis alteri⁹: sic ⁊ tps: q2 assimilat̄ circulo. ⁊ seqtur motuʒ circularē: semp ē in p̄ncipio ⁊ ī fine: q2 qđlibet īstās ī tēpore hʒ rōnē p̄ncipij ⁊ finis: ⁊ pp̄ter h̄ tps semp vr̄ eē alteꝝ. ex eo. n. q̄ nūc in tēpore est p̄ncipiū ⁊ finis: seqtur q̄ tps habeat alteritatē ī suis partib⁹: q2 semper ipm̄ nunc nō est eiusdē partis tēporis principiū ⁊ finis: q2 tunc ipsi nunc s̄m ideʒ inessent ei opposita: qđ est inconueniēs. Ex hoc ēt seqtur q̄ tps non deficiet: q2 semper est in suo principio. ¶ Notandū āt q̄ circulus ad tps s̄ʒ opiones

phs duas similitudines hz. pma est q sicut nō ē signare pūctū in circulo q non sit pncipiū τ finis: sic nō ē signare istans in tpe qd nō sit pncipiū vni⁹ tpis τ finis alteri⁹. rursus sicut gibbosuz τ ɔcauū in circulo idē est sm rē differens sm rōnē: qz ɔcauū dr per respectū ad interiora: gibbosum aūt p respectū ad exteriora: sic in tpe idē est istās qd est pncipiū τ finis differēs sm rōnē: qz respectu futuri est pncipiū: respectu pteriti est finis. phs aūt expressit hāc scdaz similitudinē: τ quodāmō tacuit primā: qz supponebat. q̄si manifestū q tps hz rōnem circuli: qz seqi motū circularē: τ q nō est assignare in tpe istās qd nō sit pncipiū: τ finis: sicut nec in circulo est signare pūctū: qd nō sit finis τ pncipiū. ⁋ Nōndū ēt q ex eo q qdlibet istās in tpe hz rōnē pncipij τ finis: tres ɔclusiones possunt elici. pma est q tps hz alteritatē in suis ptibus: τ tps posterius est alteꝝ a priori. Nā cū istās sit finis tpis prioris τ pncipiū posterioris: vel sit finis preteriti τ pncipiū futuri. si hꝰ tpa nō differrēt: tūc idē istās respectu eiusdē eēt pncipiū τ finis: pp qd eidē istāti respectu eiusdē tpis cōpeterent opposita: qd ē incōueniēs. scda ɔclusio ē. q tps nunq̄ deficiet. nulla. n. res deficiet in suo pncipio: nec dsinit cū icipit eē. Si ergo tps semp est in suo pncipio: qz de tpe nō est nisi istās: τ qdlibet istās hz rōnē pncipij respectu alicui⁹ tpis. seqtur q tps vlr nūq̄ deficiet: lz ptingat deficere hoc tps vel illud: sed nō tps simplr. tertia ɔclusio est quā phs tacuit. s. q tps nūq̄ icepit: qz sicut qd est i pncipio sz q hꝰ nō deficit sic qd est in fine: sm q hꝰ est nō incipit: cū g qdlibet istās sit pncipiū τ finis: sicut tps sp est in suo pncipio: τ iō nō deficit: sic qz semp est i suo fine nūq̄ icipit. futuꝝ g tps nunq̄ deficiet: qz semp istans est pncipiū talis tpis. pteritū aūt tps nūq̄ icepit: qz semp istans est finis respectu talis tpis. ⁋ Nōndū ēt q phus in his rōnib⁹ supponit tps hre similitudinē circuli: quo posito arguit qdlibet nūc hre rōnē pncipij τ finis. i linea. n. recta est accipere pūctū: qd est ita pncipiū: q nō est finis: τ q ē ita finis q nō pncipiū. Si ergo tps hret similitudinē: cū linea recta posset dici q icepit vel q definer. Sz cū assimilet circulo: sm phz nō est ibi dare istās: qd sit tm pncipiū vel tantū finis: sed quodlibet hz rōnē pn-

Cō. 123. cipij τ finis. arguit āt Cōmētator ad fortificādā phi rōnē: q si corrūpet tps corrūpet in tpe. eēt g tps postq̄ dficeret tps: τ si iciperet tps iciperet in tpe. fuisset ergo tps anteq̄ eēt tps: sz q he rōnes nō cōcludāt: τ q possit dari istās in tpe qd sit solū pncipiū: añ qd nō fuit tps: τ q possit dari ibi istās qd sit solū finis post qd nūc erit tps: nō obstāte qd tps assimilet linee circulari: τ nō linee recte: in. 8. dclarabit. ibi. n. he rōnes τ alie q̄ vident pbare eternitatem mundi dissoluentur. ⁋ Deinde cum dicit.

T. c. 126 ⁋ Ipm autem iā prope est psenti athamo nūc pars futuri tpis. Quādo vadet iaz qz prope ē tps: in quo futuꝝ est τ pteriti tpis: quod nō pcul est ab ipso nūc. Quādo vadis iā iui. Ilion autem destrui iam nō dicimus. qz procul multum est ab ipso nunc.

⁋ Determinat d ipso iā. d. q ipm iā dicit aliqd tps qd ē pe psenti nūc athamo. i. idiuisibili τ hꝰ tps pt eē ps futuri tpis: vt cū dicim⁹ qñ vadet rñdet iā: qz ppe ē q vadat. Sic ēt τ iā pt eē ps pteriti tpis: qd tps nō ē pcul ab ipso nūc in q̄ sum⁹: vt cū q̄rit qñ vadis respōdet iā iui. Si ppe ē q iuit: sz Ilion. i. troiā iā dstrui nō dicim⁹: qz destructio illa ē multū pcul ab ipo nūc i q̄ sum⁹. ⁋ Deiñ cū. d.

t. c. 127. ⁋ Ipm aūt modo prope presenti nūc est ps pteriti. Quādo venit mō: si sit tēpus proximuz presenti nunc. Olim aūt qd pcul. Repente aūt qd in sensibili tpe est ppter paruitatem.

⁋ Determinat de mō τ d olim τ d repēte. d. q ipz mō nominat tps qd ē ppe psnti nūc: τ ē ps pteriti tpis: vt qñ venit rñdet mō: si sit tps pximū psenti nūc. olim aūt noiat tps pteritū. Sz nō noiat tps qd ē pximū: sed qd est pcul. Repēte aūt ppter paruitatē noiat aliqd qd fit in isensibili tpe. illud. n. dr repēte fieri qd fit in puo tpe: vl qd fit subito τ cito. ⁋ Nōndū aūt q olim semp nomiat tps remotū τ tps pteritū. mō aūt semp noiat tps pximū. Sed sm modū ydiomatis nrī nō semp noiat tps pteritū. dicimus. n. ñ solū de pterito q mō venit. Sz etiā de futuro q modo veniet: sz forte apud grecos nominat solum tēpus preteritū: qz talia accipiēda sunt sm consuetudinez ydiomatum.

Lectio. XXVII.

T. c. 128 Mutatio aūt ois a natura remotiua est. In tpe aūt oia fiūt: τ corrūpunt. Unde taliū qdē sapiētissimū dicebāt. Pitagoricus aūt paron penitus idisciplinabile: qz obliuiscunt i hoc recti⁹ dicēs. Manifestū igit est qm̄ corruptionis magis erit per se cā q̄z gnātiōis: sicut dcm̄ est prius. Destructiuū autem mutatio per se est. Generationis autem τ ipsius esse est sm accidens.

⁋ Postq̄ phs determinauit de tpe p ɔparationē ad sua mēsurata: τ ēt dterminauit d qbusdā itētionib⁹ tpis. i pte ista assignat rōnē eoꝝ q̄ supi⁹ dixerat vel dclarat quedā q̄ supposuerat. dixerat. n. q p se mot⁹ ē corrūpere. p accidēs āt gnāre. dixerat ēt q d rōne mot⁹ ē q fiat i tpe. duo ergo fac. sz q h duo dclarat. pmo. n. ostendit q mot⁹ p se facit ad corruptionē. p accñs aūt ad generatiōez. scdo pbat q de rōne mot⁹ est q fiat i tpe ibi. (Dis āt nobis.) Circa pmū duo facit: qz pmo pponit qd itēdit. scdo qd dixerat manifestat p signū ibi. (Signū āt sufficiens.) Dic ergo. q ois mutatio p se ē remotiua a nā. i. abicita sub⁊ τ hz p se corrūpe. veꝝ q oia ista tpalia fiūt. i. gnānt τ corrūpunt i tpe: ide ē q alij qdē dicebāt tps esse sapientissimū: qz aspiciebāt ad gnātionē. Sz paron pitagoricus dixit tps penitus idisciplinabile: qz hoies obliuiscūtur i tēpore τ tps magis fac ad corruptionē discipline q̄z ad generatiōez. igr recti⁹ dixit. Nā māifestū ē sicut dcm̄ ē pri⁹: q tps magis erit p se cā corruptiōis q̄z gnātiōis ois. mutatio. n. ē p se qd destructiuū. Sz ipsi⁹ gnātiōis dicimus mutationē eē cām sm accidens. ⁋ Deinde cum dicit.

⁋ Signū aūt sufficiens: qz fit qdē nihil: nisi moueat ipz quodāmō: τ agat. Corrūpit aūt τ cū nihil moueat. Et hanc maxie solemus dicere sub tpe corruptionē. At vero neq̄z hāc tps facit: sed accidit in tpe fieri τ hanc mutationē.

⁋ Probat qd dixerat p signū. d. q signū sufficiēs q tpus per se faciat ad corruptionē. per accñs āt facit ad gnātionē ē: qz nihil fit. i. gnātur nisi aliqd quodāmō ipz moueat τ agat. agēs g ē per se cā gnātiōis nō tps. Sz tps videtur per se cā corruptiōis. corrūpit aūt aliqd: cū nihil moueat ab aliq̄ cā extrīseca: τ hāc corruptionē maxie solemus dicere eē sub tēpore. dato. n. q aial nō corrūperetur ferro vel per aliq̄z violētiā ēt solo senio moreret. tpus g per se vr sufficiēs cā corruptiōis. talē. n. corruptionē p se attribuim⁹ tpi q̄ fit p seniū: seu p senectutē nō p violētiā illatā. Addit āt q nec ad corruptionē fac tps: sz accidit hāc mutationē fieri in tpe. ⁋ Deide cū dicit.

¶ Cum q̄d ē igit̄ tp̄s ē: ⁊ q̄d est: ⁊ quot modis dicimus ip̄m nūc: ⁊ q̄d ip̄m tūc: ⁊ q̄d mō: ⁊ q̄d iam: ⁊ q̄d olim: ⁊ q̄d repēte: dictū est.

¶ Epilogat circa determinata. d. Cum q̄d ē igitur tp̄s est. i. hꝫ cē: ⁊ ēt quid est tempus: ⁊ quot modis dicitur ip̄sum nūc: ⁊ q̄d ē ip̄ꝫ tūc: ⁊ q̄d iā: ⁊ q̄d olī: ⁊ q̄d repēte: dcm̄ ē. s.

Dubitaret forte aliq̄s: vtrū motus ꝑ se faciat ad corruptionē. per accn̄s aūt ad gn̄ōnē. vr̄ aūt ꝙ nō: mot⁹. n. eēntialiorē ꝯparationeꝫ hꝫ ad terminuꝫ ad quē q̄ꝫ ad terminū a quo. Nā vt in. v. huī⁹ ꝓbabitur: mot⁹ semꝑ recipit denominationē ⁊ spēꝫ a termino ad quē vadit. si. n. quis ex nigro fiat albus: mot⁹ ille icipiet a nigredine: ⁊ terminabit̄ ad albedineꝫ. hⁱ aūt motus non dicetur denigratio: nec suscipiet speciē a nigro: sed dicet̄ dealbatio: ⁊ suscipiet spēm a b albo. si igit̄ motus habet eēntialiorē ꝯparationē ad formā ad quā vadit: q̄ꝫ ad formā a qua incipit: cum respectu forme ad quaꝫ vadit faciat ad gn̄ōnē: respectu eius a q̄ icipit faciat ad corruptionē: magis erit mot⁹ per se gn̄āre q̄ꝫ corrūpere: cui⁹ oppositū habet̄ in lr̄a. ¶ Dōm ꝙ motus duplr̄ pōt ꝯsiderari: vel vt mot⁹ est: vel vt est organū ⁊ instr̄m alicuius agentis. cuilibet. n. organo cōpetit duplex actio. vna inq̄ꝫtuꝫ res quedā ē. alia inq̄ꝫtū instr̄m est. videm⁹. n. ꝙ calor ē q̄ōdaꝫ organū aīe vegetatiue: mediante q̄ hꝫ nutrire ⁊ augmentare. calori ḡ cōpetit duplex actio. vna inq̄ꝫtuꝫ calor est: ⁊ sic hꝫ ꝙ cōsumat: ⁊ ꝙ i īfinitū cōsumat. alia aūt actio cōpetit ei inq̄ꝫtuꝫ est istr̄m aīe: ⁊ sic nō hꝫ ꝙ i īfinitū ꝯsumat: sed regulat̄ ab aīa: ⁊ ꝯsumit vsq̄ꝫ ad debitaꝫ digestionē. Qd̄ ḡ dictū est de calore respectu aīe ītelligendū est de motu respectu agentis. motus. n. vt mot⁹ est: ⁊ vt res q̄dā est: semꝑ hꝫ ꝙ corrūpat. Si aūt generat h̄ non est vt mot⁹ est: sed vt est organū ⁊ instrumentū alic⁹ agētis. Qr aūt mot⁹ per se sit corrūpe ⁊ nō generare: sic ondi pōt. nā in his q̄ sunt ꝑ se: sic̄ simplr̄ ad simplr̄: ⁊ magis ad magl̄: ⁊ maxīe ad maxīe. Si ergo de rōne mot⁹ est ꝙ mot⁹ facit distare: ergo ꝙ mouet̄ distat: ⁊ qui magis mouet̄ magis distat. Sꝫ f̄m ꝙ intenditur mot⁹ auget̄ distātia termini a quo: minuit̄ aūt distātia termini ad quē: ꝑꝑ q̄ō qr mot⁹ per se facit distare: ꝑ accn̄s aūt appropinquare: per se corrūpit: qr distātia accipiendū est f̄m terminū a quo. Si eni f̄m terminū ad quē acciperet̄ distātia: tūc q̄ꝫto q̄s plus moueret̄: tanto plus distaret a termino ad quē vadit: qr ḡ cū intenditur mot⁹ auget̄ distantia termini a quo: ⁊ augmentat̄ ꝓpinquitas termini ad quē: accipienda ē distātia f̄m terminū a quo: ⁊ ꝓpinquitas f̄m terminū ad quē: ⁊ qr per distantiā termini a quo fit corruptio: per approximatōeꝫ termini ad quē fit gn̄ō: si mot⁹ ꝑ se facit distare: ꝑ accn̄s approquinq̄re: per se est mot⁹ corrūpe: ꝑ accidēs gn̄āre: ¶ Ad euidentiaꝫ aūt rōnis facte sciēdū ꝙ mot⁹ duplr̄ ꝯsiderari pōt. p̄ simplr̄ vt mot⁹ est. scd̄o vt hꝫ eē ꝯctum: ⁊ vt determinat̄ ad hāc spēm mot⁹ vel ad illā. Si consideratur mot⁹ simplr̄: ⁊ vt mot⁹ est: sic semꝑ facit determinate distare ab eo in quo aliq̄d est. nihil. n. mouet̄ localiter nisi distet ab illo loco ī quo est. sic ēt nihil alterat̄ nisi distet ab illa q̄litate in q̄ est. ergo de rōne mot⁹ ē facere distare ab eo ī quo ē: siue a forma ī q̄ ē. Sꝫ ꝙ appropinquet ad hāc formā vel ad illā h̄ nō hꝫ ex ꝑte motus vn̄ motus est: sꝫ h̄ ꝯpetit ei vt determinat̄ ꝑ aliq̄ō agēs ad aliquā spēm. Si. n. albū f̄m ꝙ hⁱ alterat̄ de necessitate recedit ab albedine. Sꝫ ꝙ vadat ad rubedineꝫ vl̄ ad palorē h̄ cōpetit ei ꝓut determinat̄ hⁱ mot⁹ ꝑ aliq̄ō spāle agēs. est aūt h̄ in trāsmutatione subali forte magis manifestum. sufficit. n. ꝙ aer trāsmutet̄ subalr̄ ad hoc ꝙ distet ⁊ recedat a forma in q̄ est. Sed ad h̄ ꝙ appropiquet ad aliq̄uā substantialē formā: oꝫ ꝙ hⁱ trāsmutatio specificet̄ per aliq̄ō spāle agens: vt si debet trāsmutari in ignē: trāsmutabit̄ ab igne ⁊ a calido. Si dꝫ trāsmutari ī aquā trāsmutabitur ab aq̄ ⁊ a frigido: nō igit̄ pōt ītelligi trāsmutatio aeris substantialis: nisi spālr̄ fiat recessus a forma aeris: sꝫ non oꝫ ꝙ spālr̄ fiat accessus ad formā ignis: vel ad formā aq̄: nisi hⁱ trāsmutatio specificet̄ ꝑ aliq̄ō determinatū agens. ḡ trāsmutatio q̄ꝫtum est de se facit distare ab illa speciali forma: in qua est q̄ō trāsmutatur. Qr aūt faciat accedere ad aliquā spāleꝫ: h̄ non cōpetit trāsmutationi vt transmutatio est: sed vt determinat̄ ꝑ aliq̄ō agens: declaratū est ergo q̄ō supra dicebat̄: videlꝫ ꝙ mot⁹ vnde mot⁹ est: facit distare ⁊ corrūpi. Qr aūt faciat appropiquare: ⁊ ꝙ generet hoc nō cōpetit ei vt motus est: sed vt specificat̄ per aliq̄ō agens: ⁊ est organum alic⁹ agentis. inde est ergo q̄ō ait ph̄s: ꝙ motui ⁊ tempori attribuitur corrūpere: sed ip̄si agenti attribuitur generare. ¶ Quod v̄o obycit̄: qr mot⁹ recipit spēꝫ a termino ad quē respectu cui⁹ generat. ¶ Dōm ꝙ mot⁹ vt est contractus ⁊ specificat⁹ per aliq̄ō agens per se generat ⁊ facit appropiquare: sed absolute sumpt⁹ solū corrūpie ⁊ facit distare. Non. n. vt dicebatur pōt intelligi transmutatio aeris substantialis nisi sit ibi corruptio aeris: Sed ꝙ sit ibi generatio ignis vel aq̄ nō sufficit intelligere hⁱ transmutationē absolute: sꝫ oꝫ ītelligere eā specificatā ⁊ ꝯctaꝫ ꝑ aliq̄ō spāle agens: qr f̄m ꝙ aer patitur ab alio ⁊ alio agēte: sic aliud ⁊ aliud gn̄āt̄ ex ip̄so.

Alterius forte dubitaret aliq̄s. vtꝝ tp̄s ꝑ se corrūpat. videt̄ ꝙ nō: qr cū tempus cōplementum recipiat ab aīa: vt īfra dicet̄: nec est actiuū nec passiuum: sic̄ nec vniuersalia per se agūt vel patiunt̄. ¶ Dicenduꝫ ꝙ tp̄us per accn̄s corrūpit: ⁊ per accn̄s generat. vn̄ ph̄s ait ꝙ hanc trāsmutationē: videlꝫ corruptioneꝫ tp̄s facit per accn̄s: tn̄ in his que sunt per accn̄s est dare gradus. tp̄s. n. oīno ꝑ accn̄s generat: qr nec h̄ cōpetit ei rōne sui nec rōne mot⁹: in quo fundat̄: sed ꝙ corrumpat nō est oīno per accidens: qr lꝫ hoc non competat ei rōne sui: cōpetit ei tn̄ rōne mot⁹. id̄ Cōmen. ait: ꝙ tp̄us gn̄āre ē pure ꝑ accn̄s: sꝫ ꝙ corrūpit nō ē pure ꝑ accn̄s: ⁊ inq̄ꝫtuꝫ nō ē pure ꝑ accn̄s dr̄ q̄dā mō ꝑ se. ¶ Deinde cum dicit. Dub. 2ᵐ

¶ His aūt nobis sic determinatis manifestum est: qr oēꝫ mutationē ⁊ omne q̄ō mouet̄ necē est moueri in tp̄e. Velocius. n. ⁊ tardius dicimus f̄ꝫ oēꝫ mutationē. In oibus. n. sic videt̄. Dico aūt velocius moueri prius transmutās in subiectū f̄m idē spaciū: ⁊ regularē motū ei⁹ q̄ō mouet̄: vt in loci mutatione: si vtraq̄ꝫ secūdum circularē motū mouētur: aut vtraq̄ꝫ f̄m rectū: similiter aūt ⁊ in aliȷ̄s. Cō. 128.

T. c. 129

¶ Declarat 2ᵐ declarādum: videlꝫ ꝙ de rōne motus est ꝙ fit in tp̄e. Circa q̄ō duo facit: f̄m ꝙ duas rōnes adducit ad propositum. scd̄a ibi. (At v̄ro p̄us.) Dicit ergo: ꝙ his sic determinatis: a nobis: manifestuꝫ est: ꝙ omneꝫ mutationeꝫ ⁊ oē q̄ō mouet̄ necesse est moueri in tp̄e: qr f̄m oēm mutationem dicim⁹ eē velocius ⁊ tardius: in oibus enim mutatiōibus sic videt̄: ꝙ aliq̄ est velox. aliqua tarda. addit aūt ꝙ illud dicit̄ velocius moueri q̄ō prius est transmutans in subiectū. i. in id q̄ō subycit̄ intentioni agentis. illud ḡ velocius transmutat̄: q̄ō citius peruenit ad terminū quē intendit agens: ⁊ hoc q̄ō mouetur f̄m idem spaciū: ⁊ q̄ō mouet̄ f̄m motū regularē:

idest fm eādē regulā vel rōnē motꝰ: vt in loci mutatione: si vtraqз mouenť fm circulationem: aut vtraqз fm rectuз. Similr aūt ⁊ in alijs transmutationibus: si accipiantur fm eandem regulam: semper inuenitur ibi velocius ⁊ tardius. Est aūt vis rōnis huius φ cuз velox ⁊ tardū mensurantur tpe: qꝛ ois motus: aut est velox: aut tardus ois motꝰ fiet in tpe. ℂ Notandū aūt: φ vt patebit in. vij. huiꝰ non sunt cōpabilia nisi que sunt vniuoca motꝰ aūt rectus nec est velocioꝛ neqз tardioꝛ circulari. qꝛ ꝑꝑe nō est ꝯparabilis sibi: iō ait φ velociꝰ ⁊ tardiꝰ nō dr̄ nisi in his q̄ mouenť fз idē spaciū ⁊ fз eādē regulā motꝰ: qꝛ ꝑꝑe talia sunt ꝯpabilia. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ At vero prius in tpe est. Prius.n. ⁊ posterius dicimus: fm ad ipз nūc distātiā. Ipз aūt nūc terminus p̄teriti ⁊ futuri est. Quare qm̄ ipsa nūc in tpe sunt: ⁊ prius ⁊ posterius in tpe erūt. In quo.n. est ipз nūc ⁊ ipsius nūc distātia: ecōtrario aūt prius dicif ⁊ fm p̄teritū tps ⁊ futuꝝ. In p̄terito qdē.n. prius dicimus: qȯ lōgius est ab ipso nunc. Posterius aūt ⁊ qȯ ꝓpe est. In futuro aūt prius qdē qȯ ꝓpinquius est ipsi nunc. Posterius aūt ⁊ qȯ procul est. Quare quoniā prius in tempore est: ⁊ omnē aūt motū sequitur prius: manifestū est: φ ois mutatio ⁊ motus ois in tēpore est.

ℂ Adducit scōam rōnē ⁊ dicit: φ prius sup. ⁊ posteriꝰ est in tpe: qȯ pз: qꝛ prius ⁊ posterius dicimus fm distantiā ad ipsuз nunc. ipsuз aūt nūc est terminus preteriti ⁊ principium futuri. q̄re qm̄ ipsa nūc in tpe sūt: seqť φ h̄ pus ⁊ posteriꝰ in tpe erūt. Nam in quo est ipsum nūc in illo ē distātia ipsius nūc. Declaratū est ergo φ p̄us ⁊ posterius sunt in tpe: qꝛ sumunť per distantiā ad ipsum nūc: qȯ est in tpe. Addit aūt φ ecōtrario dr̄ p̄us fm tps preteritum ⁊ futurum. Nam prius in preterito dicimꝰ qȯ est longius ab illo nūc in quo sumꝰ: posterius aūt in preterito dicimus qȯ est ꝓpe presenti nūc: in futuro aūt eꝫ prius quidē qȯ est ꝓpius sem per ipsi nunc: posteriꝰ aūt qȯ est ꝓcul. habito ergo qm̄o prius ⁊ posteriꝰ hn̄t esse in tpe: ex his q̄ dixerat ꝯcludit itentū. s. φ qm̄ prius ⁊ posterius est in tpe: ⁊ ad motū oē seqť φ sit ibi p̄us ⁊ posterius. maniᵐ ē igiť φ ois mutatio ⁊ ois motꝰ ē in tpe.

Dub. pª **Dubitaret** forte aliqs vtruз mutatio mensureť tpe. vr̄ φ non: qꝛ mutatio dicit quid idiuisibile. idiuisibilia aūt mensuranť īstanti ⁊ nō tpe. ergo ⁊c. ℂ Dicendum φ mutatio dupl'r pōt accipi. vno modo vt includit motū p̄cedentē: ⁊ sic dicit qd diuisibile: ⁊ mensurať tpe: ⁊ sic phs hic de mutatione loquitur: alio mō pōt accipi mutatio vt ē terminꝰ motꝰ: ⁊ vt dicit quid indiuisibile: ⁊ sic nō mēsurať tempore sз instanti. Qꝛ aūt mutatio sic accepta mensureť instanti pз. Nam cū tps mensuret motū: illud ꝓpete mensurabiť instanti qȯ sic se hз ad motū sicut instans ad tps: instans aūt ad tempus q̄tū ad p̄sens duplicem hз habitudinē. primo qꝛ est idem realr in toto tpe. scōo qꝛ est terminus eius: ex quo pз φ ipsum mobile ⁊ oīs ꝑmanentia: ⁊ etiā ipse mutationes mensurenť instāti. Sed aliter competit ꝑmanentibus mensurari instanti. ⁊ aliter mutationibꝰ. ꝑmanentia enim mēsuranť instanti: inq̄tum sunt eadē in toto motu: sicut instans est idē in toto tpe. Sed mutatio mensurať instāti: put est terminus motus: sicut instans est terminus temporis. ℂ Ulteriꝰ aūt qꝛ in capitulo de vacuo reseruabať quedā ratio soluenda in hoc capitulo. Dicebať enim ibi φ si grauia mouerenť in vacuo: φ descenderent in non tpe. h̄ aūt: vt ibi ostendebatur: imaginationi repugnat. Nam lз in vacuo nō sit medium corporis nālis: est tn̄ ibi mediū spaciuз: ⁊ sunt ibi diuerse partes medij ꝓpter diuersaз q̄titatē spacij. Qꝛ aūt aliqȯ corpꝰ sit in diuersis ꝑtibꝰ medij: ⁊ in diuersis locis simul: est oio incōueniens. φ si hoc nō est simul: ⁊ est ibi successio. ergo vacuū nō pertransiť in instanti: sз in tēpore. vt igiť tales difficultates soluanť. p̄mo mouebimꝰ q̄sdā qōnes de illuminatiōe aeris: eo φ hȯ transmutatio videť habere magnā si͠litudinē cū transmutatione: que fieret in vacuo: si esset dare vacuū: postea ad maiorem declarationeз quesiti ēt de ipso vacuo poterimus aliqua dubitare.

Dubitatur ergo p̄mo vtrū in illuminatōe aeris sint plura mutata eē. ℂ Dicendum φ sicut videmus in transmutatione reali: sic suo modo se habet in transmutatione ītentionali. videmus enim φ si ignis calefacit aerem īmediate calefacit sibi ꝑtem ꝓpinquā: ⁊ mediante illa calefacit ꝑtē aeris remotam. Sic si aliqȯ lucidū illuminat aliqȯ mediū: īmediate illumīabit sibi ꝑteз ꝓpiquā ⁊ illa mediāte illūīnabit ꝑtē magis remotā. Sed h̄ esse nō posset nisi a luce generata in ꝑte ꝓpinquiori generareť lux in parte posteriori. sunt ergo ibi diuerse generationes lucis. Sed cū generatio sit quedā mutatio: quot sunt ibi generationes: tot sunt ibi mutatiōes: ⁊ per ꝯn̄s tot sunt ibi mutata eē. credimus eniз lucē eē intentionalr in medio: qȯ supponiť ad p̄sens. Sз si ꝯtingeret nos scribere sup librū de aīa: de hoc diffusius tractaremꝰ. gn̄ationes aūt intentionaliuз diuersificati hn̄t fm puncta ipsiꝰ medij: vt declarari hз in ꝑspectiua. quot sūt ḡ pūcta aeris: tot sūt gn̄ōnes lucis. ⁊ per ꝯn̄s tot sunt ibi mutatiōes ⁊ mutata esse. accipiendus est tn̄ pūctus aeris nō mathematice: vt dicit qd idiuisibile: sз diciť esse pūctus aeris illa modica ps eius que est susceptiua intentionis lucis: ⁊ tunc dr̄ eē pūctalis vel talis pars qn̄ accipiť ita modica: φ si acciperet minoꝛ nō posset ibi reseruari species lucis.

Alterius āt dato φ sit in illuminatione aeris sint plures mutatiōes ⁊ plura mutata eē ꝓꝑ pluralitatē gn̄ationis lucis: vel ꝓꝑ pluralitatē punctoꝝ medij. Dubitaret forte aliqs vtrū ille plēs mutatiōes mensurenť plutibus instātibꝰ vel eodē instāti. ℂ Dōз φ sicut se hз tps ad motū: sic se hз īstans ad mutatū eē. tps aūt nō plutificať ex īferioribꝰ motibꝰ: sз pluralitatem ⁊ vnitatē ipsiꝰ tpis deducimꝰ in pluralitatē ⁊ vnitatē celestis motꝰ. iō enim tps est vnū fm ꝯtinuitatem: ⁊ nō est dare simplr plura tpa sil': qꝛ motꝰ p̄mus est vnꝰ fm cōtinuitatē: ⁊ non est dare plures tales motꝰ sil. Si enī successiue est dare pluralitatē tpoꝝ: vt qꝛ posterius tps est aliȯ a p̄oꝛi: hoc ē ꝓꝑ pluralitatē partiū motꝰ celi: vt qꝛ reuolutio posterioꝛ est alia realr a reuolutōe p̄oꝛi. sic ḡ ꝓꝑ vnitatē motꝰ celestis ponimꝰ vnitatem tpis: sic ꝓꝑ vnitatē mutati eē in celo ponimꝰ vnitatē ipiꝰ īstantis. q̄tūcūqз ḡ in illuminatione aeris sit dare plura mutata eē: tn̄ qꝛ oibꝰ illis mutatis eē nō r̄ndet nisi vnū mutatum eē in celo: seqť φ tota illumīatio aeris mensureť vno īstāti: nō pluribꝰ īstātibꝰ. Naз si illis pluribꝰ mutatis eē: que sunt in illuminatione aeris: responderēt plura mutata eē in celo: cū inter plura mutata eē in celo sit dare mediū aliqȯ moueri: qꝛ quodlibet moueri mensurať tpe: sequereť φ illuminatio aeris fieret in tpe: qȯ ē ꝯtra veritatē: ⁊ cōtra phз in scōo de aīa. Logimur ḡ ad dōз φ sic pluribꝰ motibꝰ īferioribꝰ pōt r̄ndere vnꝰ motꝰ

Dub. 2ª

Dub. 3ª

celestis: sic omnibus illis mutatis eẽ in aere rñdet vnū mutatū eẽ in celo. cā aūt quare illuminatio aeris nō fit in tpe: ꝛ quare oībus illis mutatis eẽ nō rñdet nisi vnū mutatū esse in celo: est qꝛ vt supra tangebat̃: ĩtroductio forme fit in ĩstanti. tota. n. causa quare reqritur tpus in introductione forme: sumitur ꝑpter remouendā dispōnem ꝯtrariam. cū igitur aer nō hēat ꝯtrarietatem ad lucem: poterit se lux multiplicare in toto aere in instanti: ꝑpter qđ oībus illis mutatis eẽ: que sunt in illuminatione aeris: non rñdebit nisi vnum mutatū esse in celo.

4. **Alterius** forte dubitaret aliqs: cum in illuminatiōe aeris sit dare plura mutata eẽ: vtꝝ inter illa plura mutata esse sit dare aliqđ moueri. ¶ Dicendū ꝙ si considerent̃ ꝑdicta: hec qđ non est qđ. si enĩ tota illuminatio aeris fit in instanti: cum qđlibet moueri mensuret̃ tpe: opꝫ nos dicere ꝙ inter illa plura mutata esse: que sūt in illuminatione aeris: non intercipit̃ aliqđ moueri: pp qđ illuminatio aeris nō est motꝰ: nisi vellemus ponere ꝙ motus cōponeret̃ ex mutatis eẽ: qđ eẽ non pōt. Nam sicut linea nō cōponit̃ ex punctis: nec tpus ex instantibus: sic nec motꝰ ex mutatis esse.

5. **Dubitato** de illuminatiōe aeris restat dubitare de motu in vacuo. Circa qđ forte dubitaret aliqs si descēderet graue in vacuo vtꝝ in illo descēsu eēt dare plura mutata eẽ. ¶ Dōꝫ ꝙ: vt ĩ capitulo de vacuo diximus: sicut tota cā. q̃re requirit̃ tpus in ĩtroductione forme: est cōtraria dispō in mā: sic tota cā q̃re requirit̃ tps in motu locali sumit̃ ex resistentia medij vel mobilis: pp qđ si graue descenderet in vacuo: qꝛ ibi non eēt resistētia medij: cū vacuū sit: si in eo eēt motus nō hēret vñ resisteret: nec ēt eēt ibi resistētia mobilis: cū in tali motu mobile nō sit actu distinctū a motore: qꝛ grauia nō mouent̃ ex se: nec sunt diuisibilia in talia duo: quoꝝ vnū est ꝑ se mouēs: ꝛ aliud ꝑ se motū: seq̃retur ꝙ in vacuo grauia descenderent in nō tpe: iō concludebat̃ supra. ꝙ cū de rōne motꝰ sit ꝙ mēsuret̃ tpe: ꝙ in vacuo non est motꝰ. Sꝫ lꝫ in descensu grauis nō esset motus: eēnt tñ ibi plura mutata eẽ. Naꝫ sicut lꝫ illuminatio aeris non sit motus: tñ pp diuersas ptes aeris est ibi dare plēs gnātiones lucis: ꝛ plura mutata eẽ: sic lꝫ descēsus grauis in vacuo nō sit motꝰ: tñ pp diuersas ptes ipsiꝰ spacij: qđ ponit̃ eẽ vacuū: esset ibi dare plura mutata eẽ: Sed tñ inter plura mutata eẽ nō caderet mediū aliqđ moueri: qꝛ nō esset ibi resistētia aliq̃: quā ꝑsupponit moueri f̃m situm: sicut nec ĩter plura mutata eẽ in illuminatione aeris cadit mediū aliqđ moueri: qꝛ nō est ibi dare cōtrariā dispōnē mãe: quā ꝑsupponit motꝰ f̃m formā. ex quo manifeste apparet ꝙ sicut illuminatio aeris nō est motꝰ: qꝛ tūc motus cōponeretur ex mutatis eẽ absq; moueri: sic descensus grauis in vacuo nō ē motꝰ: qꝛ ibi ē dare mutata eẽ absq; eo ꝙ ĩter illa mutata eẽ ĩtercipiatur aliqđ moueri: pꝫ g̃ ꝙ lꝫ descensus grauis in vacuo ñ sit motꝰ: attamen si eēt dare talem descensum: esset ibi dare plura mutata esse.

Alterius forte dubitaret aliqs si in dscēsu grauis in vacuo est dare plura mutata eẽ: vtrū talis descēsus mensuret̃ vno instanti: vel pluribꝰ ĩstātibus. ¶ Dōꝫ ꝙ si descēsus grauis in vacuo reduceret̃ in motū celi: ꝛ illa mutata eẽ reducerēt̃ in mutatū eẽ celestem: sequeret̃ ꝙ ille descensus non mensuraret̃ pluribus instantibꝰ: sed vno instanti. Nā sicut pluribꝰ mutatis eẽ in illuminatione aeris rñdet solum vnū mutatuꝫ eẽ in celo: sic pluribꝰ mutatis eẽ in descensu grauis in vacuo nō posset rñdere nisi vnū mutatū eẽ ĩ celo: qꝛ si pluribus talibꝰ mutatis eẽ rñderent plura mutata eẽ celestia: cum motꝰ celi fiat in tpe: ꝛ nō sit dare in celo plura mutata eẽ: inter q̃ nō ĩtercipiat̃ aliqđ moueri: de necessitate descensus grauis in vacuo fieret in tpe: ꝛ inter plura talia mutata esse interciperet̃ aliqđ moueri: cuiꝰ cōtrariuꝫ est ostensum. oporteret ergo ꝙ si descensus grauis in vacuo reduceret̃ ad celestē motū: ꝙ oībꝰ illis mutatis eẽ nō rñderet nisi vnū instans. ¶ Sꝫ qꝛ vacuū ñ pōt habere ordinē ad celū: opꝫ ꝙ si in hꝰ descensu est dare plura mutata eẽ: ꝙ talis descensus mensuret̃ pluribꝰ instantibus: nō vno instanti. Si enim esset dare plures motꝰ hic inferius: qui nō reducerent̃ in celestez motū: de necessitate eēt dare plura tpa. tps enim de necessitate sequit̃ quēlibet motū non reductū in aliū motū. ꝛ qꝛ non est nisi vnꝰ motꝰ: qui nō reducat̃ ĩ supiorē motū: iō ē soluꝫ vnū tps: ꝛ nō plura tpa. A simili g̃ si eēt dare plura mutata eẽ nō reducta in aliqđ mutatū eẽ supiꝰ: de necessitate quot eēnt talia mutata eẽ: tot eēnt instantia mensurātia illa. Dicamus ergo ꝙ lꝫ oīa mutata eẽ que sunt in illuminatione aeris mensurent̃ vno instanti: qꝛ reducunt̃ in vnū mutatū eẽ celestē: tñ oīa mutata eẽ in vacuo mensurant̃ multis instantibus: qꝛ oīa illa mutata eẽ non reducent̃ in aliqđ mutatū eẽ supꝰ. est igit̃ cōcedēdū ꝙ plibꝰ mutatis eẽ ĩ vacuo rñderēt plura ĩstantia: cū ĩter illa pl̃a ĩstātia ñ caderet tps aliqđ mediū: sic nec ĩter pl̃a mutata eẽ ĩ vacuo caderet moueri mediū. motꝰ in vacuo esset in pluribus ĩstātibus lꝫ nō ĩ tpe.

Alterius forte dubitaret aliqs vtꝝ talia pl̃a ĩstātia mēsurātia plura mutata eẽ in vacuo hēant ꝯtinuitatē adinicē: ꝛ vtrū ex eis cōstitueret̃ tps. ¶ Dōm ꝙ tps ꝛ ea que sunt in tpe q̄tū est de se hñt rōnez nūeri. Si aūt dicūt qd ꝯtinuū: hoc est rōne motꝰ: in quo fundant̃: tps. n. ꝛ q̃ sunt in tpe: nō sunt qd ꝯtinuū nisi ꝑut in ꝯtinuo fundant̃. q̃re si descēsus grauis ĩ vacuo nō ē motꝰ: ꝛ ĩter mutata eẽ in tali descensu nō ĩtercipit̃ aliqđ moueri mediū: qꝛ sublatꝰ ē ipse motus: vel ipsum moueri: a q̃ talia hñt ꝯtinuitatē: seq̃t̃ illa ĩstantia nec eẽ cōtinua: nec eẽ terminos ꝯtinui. imo vt dictū est: ĩter illa ĩstantia nullū ĩtercipit̃ tps: sicut: nec ĩter illa mutata eẽ ĩtercipit̃ aliqđ moueri. querere āt vtrū ex illis ĩstātibꝰ ꝯstituat̃ aliqđ tps: nō hꝫ dubiū: qꝛ nisi accipiat̃ tps oīo equoce: ex ĩstātibꝰ ñ ꝯstituit̃ tps: sic nec ex pūctis linea: nec ex mutatis eẽ motꝰ: imo qꝛ si oēs pūcti cōponāt̃ nullā faciūt magnitudinez: ꝛ ꝑ plura pūcta nō sunt aliqd maius q̄ vnꝰ pūctus. sic oīa illa ĩstātia mēsurantia descensum grauis in vacuo nullā facerent magnitudinez: nec eēnt plus q̄ vnū ĩstans. Si g̃ descenderet graue in vacuo: descēderet in nō tpe: ꝛ ꝯcedi pōt quodā mō ꝙ dscēderet in ĩstāti: qꝛ etsi eēnt ibi plura ĩstātia pp plura mutata eẽ: tñ qꝛ oīa illa ĩstātia ñ facerēt tps: nec eēnt plꝰ q̄ vnū ĩstans: ꝯcedi posset descensuꝫ talē fieri ĩ ĩstanti.

Alterius forte dubitaret aliqs: dato ꝙ in tali descēsu eēnt plura ĩstātia pp plura mutata eẽ: vtꝝ illa plura ĩstātia differrēt re vel rōe solū. ¶ Dōꝫ ꝙ instans f̃ꝫ rē fūdat̃ in suba rei mobilis. plura āt mutata eẽ nō diuersificāt ĩstātia: nisi ꝑut illa mutata esse diuersificāt ipm mobile. cū g̃ mobile ꝑut ꝯpetit ei aliđ ꝛ aliud mutatū eẽ: nō sit aliđ nisi f̃ꝫ rōnē: seq̃t̃ ꝙ si esset dscensus grauis in vacuo: lꝫ eēnt ibi pl̃a mutata eẽ: tñ qꝛ vnū eēt corpꝰ mobile graue: qđ mutaret̃ f̃m oīa illa mutata eẽ: oporteret dicere oīa instantia eẽ idē f̃m rem ꝑpter vnitatem corporis mobilis: eẽ tñ diuersa mutata eẽ que hñt diuersificare ipsum mobile f̃m rōnem. Naꝫ ꝑut mobili cōpetit ꝙ sit in alio ꝛ alio mutato eẽ: sequitur ꝙ f̃m rōnē sit aliud ꝛ aliud a seipso. Dub. 8ª

Alterius si pluribus mutatis eẽ in vacuo rñderēt plura ĩstantia: dubitaret forte aliqs vtꝝ Dub. 9ª

Dub. 7ª

in illis ꝑtib⁹ istātib⁹ dici possit ꝙ sit ibi successio. ¶ Di
cēdū ꝙ h̄ videt̄ eē q̄si laberint⁹. quicq̄d. n. dicam⁹ vide
mus icidere inconueniēs. si. n. dicimus ꝙ ibi nō fit suc
cessio: tūc cū illa instantia mēsurent oīa mutata eē ipsi
us grauis in vacuo: si in illis instātib⁹ nō ē successio: se
quit̄ ꝙ graue sit sil' in diuersis ptibus spaty vacui. Si
eni3 aliqd̄ mobile pertrāseat aliqd̄ spaciū: q̄tūcūq3 illd̄
sit vacuū: dicere ꝙ nō ptranseat illud successiue: ꝛ dice
re ꝙ sit sil' in diuers̄ partib⁹ illi⁹ spacy: videt̄ eē opposi
tum in adiecto. rursus si cōcedim⁹ inter illa instātia ca
dere successionē: cū oīa illa ïstātia nō sint plus q̄3 vnū in
stans: q2 iter ea: vt dictū ē: nullū cadit tp̄s mediū: sequi
tur: vt vr̄: ꝙ in eodē instāti possit eē successio: postq̄3 in
ter illa instātia est successio: que nō sr̄ plus q̄3 vnū ïstās.
Dicam⁹ g̊ ꝙ si graue descenderet in vacuo: eēt ibi dare
plura ïstātia absq3 tpe medio: sic eēt ibi dare plura mu
tata eē absq3 moueri medio: ꝛ iter illa plura ïstātia eēt
successio: nec eēt sil' corp⁹ graue in diuersis ptib⁹ spaty.
S3 f3 illa plura ïstātia successiue eēt in plurib⁹ ptibus
spacy: nō obstāte ꝙ oīa illa ïstātia nō eēnt plus q̄3 vnu3
instans. ¶ Ad cui⁹ euidentiā cōsiderandū vel sciendū
ꝙ in cōsideratione hui⁹ veritatis imaginatio dupl'r de
cipit̄. Nam si eēt dare vacuū: ꝛ nihilomin⁹ moueret̄ ce
lu3: eēt dare qddā tp̄s fundatū in motu celi: rursus si in
illo vacuo descēderet aliqd̄ graue: q2 ille descensus non
reduceret̄ in motū celi: sequeret̄ vt dictū ē: ꝙ illa muta
ta eē in vacuo hērēt ꝓpria ïstātia: qb⁹ mēsurarent̄: nec
reducerent̄ in instās celestis tpis: tāq3 in mensurā ꝓ
priā: arguit g̊ imaginatio l3 mutata eē i vacuo hēant in
stātia ꝓpria: nec reducant̄ in instās celeste: tāq3 in men
surā ꝓpriā: tn̄ ē instās celeste: q̄n sunt illa mutata esse. ꝛ
q2 oīb⁹ illis mutatis eē nō r̄ndet nisi vnu3 ïstās tpis ce
lestl: nā si illis mutatl eē r̄nderēt pl'a ïstātia i tpe celesti:
cū iter illa pl'a ïstātia cadat tp̄s mediū: seq̄ret̄ ꝙ dscēsus
i vacuo fieret: c⁹ oppo^m diximus: dr̄e g̊ iter illa ïstātia mē
surātia mutata eē i vacuo: eē successionē: vt vr̄: ē dicere
ꝙ in vno ꝛ eodē instāti tpis celestis possit eē successio.
Nam vt dcm̄ ē: oīb⁹ illis ïstātib⁹ nō r̄nderet nisi vnum
ïstās in celo: sic oīb⁹ illis mutatis eē i vacuo nō r̄nderet
nisi vnū mutatū eē celeste. Ampli⁹ arguit imaginatio: si
oīa illa ïstantia nō sūt plus q̄3 vnū instās: q2 in vno ïstan
ti nō pōt eē successio: sequit̄ ꝙ nec in oībus illis instan
tib⁹ posset esse successio. S3 ꝙ he imaginatiōes fallant
de leui ōndit̄. Na3 successio nō est attēdēda f̄m mēsurā
corr̄ndentē vel assistētē: s3 f3 mēsurā ꝓpriā: q2 si h̄ esset
i toto tpe: nō posset eē successio. Nō ē. n. magis simplex
ꝛ idiuisibile nūc tpis q̄3 nūc eternitatis: ꝛ cū toti tpi nō
r̄ndeat nisi vnum nūc eternitatis: ip̄3. n. nūc eternitatis
simplex ꝛ idiuisibile oīa tp̄a cōprehēdit: ꝛ assistit oībus
tpib⁹. Sicut g̊ nō valeret. in nūc eternitatis nō esse pōt
successio: s3 q̄n sunt diuersa tp̄a nō est nisi vnū nūc eter
nitatis. g̊ in diuersis tpib⁹ nō pōt eē successio sic nō va
let. in eodē ïstāti tpis nō pōt eē successio: s3 q̄n sūt plura
ïstātia mēsurātia plura mutata eē in vacuo nō ē nisi vnū
ïstās celeste. g̊ i illis ꝑlib⁹ ïstātib⁹ nō pōt eē successio. ꝓp
qd̄ amota est sophisticatio p̄ma. ¶ Scd̄a aūt de leui tol
lit̄. nā pōt eē successio vbi non iteruenit maior q̄titas.
iter tp̄s. n. ꝛ ïstās est successio: q2 si aliq̄d de albo fiat ni
gru3: nō erit sil' albū ꝛ nigrū. s3 ꝑ totū tp̄s erit albū: ꝛ in
ïstāti: ad qd̄ copulat̄ erit nigrū. erit g̊ successio iter tp̄s ꝛ
ïstās. sicut igit̄ iter tp̄s ꝛ ïstās est successio: nec tn̄ tp̄us ꝛ
ïstās est plus q̄3 tp̄s solū: q2 ïstās nullā addit magnitudi
nē supra tp̄s: sicut nec pūct⁹ supra linea3. sic ēt iter plura
ïstātia mēsurātia mutata eē in vacuo pōt eē successio: nō
obstāte ꝙ illa plura ïstātia nō sūt plus q̄3 vnū ïstās. ex h̄

aūt patere pōt: q̄lis mot⁹ fieret in vacuo: ꝛ q̄le tp̄s mēsu
raret motū illū. Nā mot⁹ ille cōponeret̄ ex solis mutatl
eē: ꝛ tp̄s illud ex solis ïstātib⁹. si g̊ ꝓpe loquēdo ex muta
tis eē nō fit mot⁹: ꝛ ex solis ïstātib⁹ nō resultat tp̄s: si vo
lumus ꝓpe loq: debem⁹ dr̄e ꝙ descēsus grauis in vacuo
nō sit mot⁹: ꝛ ꝙ talis descēsus fit in nō tpe: fatēdū est g̊
ꝙ ipoīe est eē aliq̄ mutata eē: q̄ nō reducunt̄ in mutatū
eē celeste. ꝛ ipoīe est eē aliq̄ plura ïstātia: iter q̄ nō cadat
tp̄s mediū: ꝓp qd̄ ipoīe est ponere aliqd̄ spaciū vacuū: in
quo fit descēsus alicui⁹ corpis grauis: vel ascēsus alicui⁹
leuis: tn̄ si tale ipoīe poneret̄: seq̄ret̄ ꝙ eēnt aliq̄ muta
ta eē n̄ reducta i motū celi: ꝛ ꝙ eēnt aliq̄ ïstātia: iter q̄ n̄
caderet tp̄s mediū: ꝛ vlteri⁹ iter illa pl'a ïstātia eēt succes
sio: n̄ obstāte ꝙ n̄ eēnt plus q̄3 vnū ïstās. Lec. XXVIII

Dignū aūt ɔsideratione ē ꝛ quō igit̄ se Tēx[t]
h3 tp̄s ad aīa3: ꝛ ꝓp qd̄ i omni videt̄
eē tp̄s ꝛ in terra ꝛ in mari ꝛ in celo.

¶ Postq̄3 ph̄s determinauit de tpe f̄m se: ꝛ
ꝑ ɔparationē ad mēsurata: ꝛ ōndit quō se h3 tp̄s ad tūc.
olim. iā. ꝛ cetera talia: q̄ dicūt q̄sdā itentiōes tpis. in pte
ïsta: vt dicebat̄: mouet quasdā q̄ones circa tp̄s. Sūt aūt
h9 q̄ones tres. q̄2 p̄ma est de entitate eius. scd̄a de vni
uersalitate. Tertia de vnitate ipsius. duo aūt facit: q2 p̄
mo q̄rit sil' duas q̄ones d̄ tpe. Querit. n. de entitate ei⁹ ꝛ
de vl'itate ipsi⁹. scd̄o q̄rit ꝑ se separati de vnitate tpis. qd̄
erat tertiū q̄situ circa ip̄3 ibi. (Dubitabit āt aliqs) Cir
ca p̄mū. d. f. q2 p̄mo p̄mitit dictas duas q̄ones. secūdo
exeq̄tur de illis ibi. (Aut mot⁹ est.) Dicit g̊ ꝙ dignū est
ɔsideratōe: qūo tp̄s se h3 ad aīa3: ē g̊ p̄ma qd̄ de entitate
tpis: vt vtr̄ tp̄s sit solū ens apud aīam. secūda qd̄ est de
vl'itate tpis: iō q̄rēdū ē ꝓp qd̄ tp̄s vr̄ eē vl'r in oī re sensi
bili: q2 vr̄ eē ꝛ i terra ꝛ i mari ꝛ i celo. ¶ Deiñ cū dic̄

¶ Aut q2 mot⁹ est passio q̄dā vel hitus nūerus
existēs. Hec āt mobilia oīa: in loco eni sūt oīa.
Tp̄s āt ꝛ mot⁹ sil' sr̄ ꝛ f3 potentiā ꝛ actū.

¶ Exeq̄t de p̄dictis q̄onib⁹. circa qd̄. d. facit. q2 p̄mo exe
quitur de q̄one scd̄a. scd̄o exeq̄t de q̄one p̄ma. ibi. (Utr̄
aūt cū non sit.) Dicit g̊. ꝙ aut iō sup. tp̄s h3 q̄3dā vniuer
salitatem: ꝛ h3 eē in oīb⁹: q2 ē q̄dā passio mot⁹: vel ē q̄da3
hit⁹ mot⁹: vel ē existēs nūer⁹ ipsi⁹ mot⁹. S3 hec oīa. s. ce
lu3. terra. mare. ꝛ alia oīa in loco sūt: ꝛ sūt mobilia local'r:
tp̄s aūt ꝛ mot⁹ sil' sr̄ f̄m po^am ꝛ f̄m actū. tp̄s. n. nō solum
mensurat qd̄ mouet̄ in actu: s3 ēt qd̄ mouet̄ in po^a: q2 tpe
mensurant̄ ēt q̄escētia. si g̊ oīa ista: q̄ videm⁹: vel mouen
tur actu vel po^a: o3 ꝙ tp̄s hēat q̄3dam vl'itate3 circa oīa
talia. ¶ Notandū aūt: ꝙ spāl'r ait oīa eē i loco: q2 nullus
mot⁹ est vl'is apud oīa: nisi mot⁹ localis: volens g̊ ꝓbare
vniuersalitatē tpis ex vl'itate mot⁹: spāl'r facit mētionē3
de loco: q2 oīa corpalia sunt mobilia f̄m locū: nō tn̄ sunt
mobilia motib⁹ alys. ¶ Notādū ēt ꝙ cū dicit oīa eē in
loco: accipiendū est eē in loco large: ꝓut ēt celū dicit̄ eē
in loco: qd̄ ꝑ se ꝛ ꝓprie nō ē in loco: sed solū per accñs: vt
supra ōndebat̄: cū. n. hic faciat mētionē de loco ꝓp motū
localē: cū celū moueat̄ tali motu ꝑ se. suffic̄ g̊ ꝙ accipiat̄
esse in loco large: f̄m quē modū cōpetit celo esse in loco.
¶ Notādū ēt ꝙ tp̄s dr̄ eē siml' cū motu ꝛ cū quiete: vel
dr̄ eē sil' cū motu in actu: ꝛ cū motu in po^a: sed nō ē accipiē
du3 h9 sil' ꝓut passio ē sil' cu3 subto: tp̄s eni nō fundat̄ in
q̄ete tāq3 passio in subto: nec ēt est passio cuiuslibet mo
tus: accipiendū ē g̊ illud sil': sic mēsura ē sil' cū mēsurato:
q2 tp̄s mensurat quēlibet motū hic inferi⁹: ꝛ ēt non solū
mensurat motū in actu: sed in potentia.

Dubitabit forte aliqs vtr̄ tp̄s sit vl'r idē apd̄ oīa Dub[ium]
ista sensibilia. ¶ Dō3 g̊: vt supra di

gebat: mensura aliqñ accipit̃ sm equalitatez: ⁊ hoc mõ hz esse in rebus quãtis: qꝛ mensura quãta ꝑ sui replicationẽ adequat̃ mẽsurato: vt vlna replicata adequat̃ pãno. Aliqñ vo accipit̃ mẽsura rõne cognitionis: vt albuz est mẽsura oĩuz coloꝝ: nõ ꝙ albuz replicatum mẽsuret oẽs colores: sz qꝛ cognitio albi facit ad cognitionẽ oĩuz coloꝝ: ⁊ ꝑmũ ens deus ipse gloriosus est mensura oĩum substantiaꝝ ⁊ ẽt oĩuz entiuz: nõ ꝙ ipse replicat⁹ mensuret entia: sed qꝛ cognitio ipsi⁹ facit ad cognitionẽ oĩuz. Cũ igit̃ tps equet̃ motui ⁊ mẽsuratio tpis accipiat̃ sm q̃dā equalitatẽ: qꝛ propriũ est q̃titati sz eaz eq̃le vel iequale dici: põt tps dici mẽsura: nõ quocũqz mõ: sz erit mẽsura q̃ta. Rursus qꝛ q̃titas tpis ñ manet: cũ hoc ꝙ tps est mensura q̃ta: ẽ ⁊ successiua: tps igit̃ tripl'r põt cõsiderari. ꝑmo vt est mẽsura. secũdo vt est quid q̃tũ. tertio vt est quid successiuũ. vt est mensura fundat̃ in aliq̃ ꝑmo: qꝛ semꝑ ꝑmũ in quolibet genere est mensura ⁊ rõ alioꝝ oĩuz: vt aũt est quid q̃tum: fundat̃ aliquo mõ in ꝑmo quãto. veꝝ qꝛ non est q̃tum quocũqz mõ: sed ẽ qd successiuũ fundat̃ in ꝑmo q̃to successiuo: non in ꝑ q̃to simpl'r. Cũ g̃ ꝑmũ q̃tũ successiuũ sit mot⁹ ꝑmus: oz tps fundari in motu ꝑmo: ⁊ qꝛ oĩa mobilia siue moueantur actu siue poᵃ: hñt ordinẽ ad ꝑᵐ motũ: oz tps hẽre q̃dā vniuersalitatẽ respcũ oĩum mobilium: siue accipiantur mobilia in actu: siue in potentia.

Alterius forte dubitaret aliqs de eo qd̃ in lr̃a dr̃: videlz ꝙ tps est passio mot⁹: vtrum habeat veritatẽ. ¶ Dõz ꝙ tps est passio mot⁹: nõ cuiuslibet sed soluz mot⁹ ꝑmi. Sed si sic dicimus: qd̃ credim⁹ bñ dictũ: duplex dubitatio consurgit. Nã cũ tps sit idez mãl'r cũ tali motu: cũ idẽ nõ fundet̃ in seipso: vr̃ ꝙ tpus ñ hẽat eẽ i talẽ motu. Rursus cũ passio sit alia a subto: dicere tps eẽ idẽ mãliter cũ motu: ⁊ eẽ passionẽ motus: vt vr̃: est dicere oppositũ in adiecto. ¶ Sciẽdũ g̃ ꝙ sufficit ꝙ aliqd distinguat̃ ab alio sm intentionẽ formalẽ ad hoc ꝙ dicat̃ fũdari in illo: vel eẽ in eo. videm⁹ .n. ꝙ vl'ia sũt idẽ mãl'r cũ ꝑticularib⁹: sm eniz eẽ mãle: qd̃ hz vniuersale in re extra: est ipsuz ꝑticulare: attamẽ qꝛ intentio vniuersalis ⁊ rõ formalis eius est altera ab itentione ꝑticularis: dicũtur vl'ia eẽ in ꝑticularib⁹: sic lz sm eẽ mãle: qd̃ hz tps in re extra: sit idẽ cũ ꝑmo motu: tñ qꝛ ratio formalis tpis est alia a rõne mot⁹: põt dici vnũ eẽ in alio: ⁊ fundari in alio: ꝑꝑ qd̃ soluta est obiectio ꝑma. ¶ Scd̃a tñ obiectio: vt vr̃: magis angit. Naz lz ꝑꝑ aliã ⁊ aliã rõnez tpis ⁊ motus possum⁹ cõcedere vnũ fũdari in alio: non tñ ꝑꝑ hoc: vt videt̃: ꝯcedere possum⁹ ꝙ vnũ sit passio alteri⁹. vl'ia .n. ⁊ si sunt in ꝑticulari: nõ tñ vr̃ ꝙ possint dici passio ꝑticulariũ. ¶ Aduertẽdũ tñ ꝙ qñ aliquoꝝ est alia ⁊ alia rõ: vel ille diuerse rõnes nõ collocãtur in alio ⁊ alio genere: ⁊ tũc vnũ nõ dz dici passio alterius. passio enim ⁊ subz semꝑ sunt in alio genere saltẽ ꝓpinquo. inde est ergo ꝙ qꝛ vl'e ⁊ ꝑticulare sm ꝙ hⁿ non diuersificant genus: ⁊ si cõcedim⁹ ꝙ vl'ia sint in ꝑticularibus: nõ tñ dicim⁹ qd̃ h̃ sint passio illoꝝ. qñ vo aliqua existẽtia idẽ mãl'r sic se hñt sm diuersas rõnes: ꝙ ẽt collocant̃ in diuersis generib⁹: vel in diuersis ꝑdicamẽtis: cũ ea q̃ sunt diuersoꝝ geneꝝ: sm quẽdaz ordinẽ reducãtur in substãtiã: ita ꝙ sub̃a subycit̃ vni mediante aliã: ñ est icõueniens que sic se hñt adinuicẽ vnũ esse passionẽ respectu alteri⁹. videm⁹ .n. ꝙ actio ⁊ passio ⁊ mot⁹ sunt idẽ mãl'r: vt in tertio dicebat̃: tñ qꝛ hec ꝑtinẽt ad diuersa ꝑdicamẽta: ⁊ actio ⁊ passio reducunt̃ in sub̃az mediãte motu: põt dici ꝙ hec sint quedã ꝓpe passiões motus: ita ꝙ actio fundata in motu est q̃dã passio mot⁹: nõ obstãte ꝙ est idẽ mãl'r cũ ipso: sic ẽt qꝛ tps reducit̃ in substantiaz mobilis mediante motu locali: ⁊ qꝛ tps ⁊ talis mot⁹ ꝑtinet ad diuersa genera: q̃tũcũqz sint idẽ mãl'r: si bñ cõsiderant̃ ꝑdicta: dici põt ꝙ tps fundat̃ in motu: ⁊ ꝙ est quedam passio motus.

Alterius forte dubitaret aliqs vtꝝ nũc possit dici passio mobilis. vr̃ aũt ꝙ sic. Nã si nũc cõparat̃ ad mobile sic tps ad motũ: si ꝯcedim⁹ ꝙ tps sit passio mot⁹: vr̃ ꝙ debeam⁹ ꝯcedere ꝙ nũc sit passio mobilis. ¶ Dõz ꝙ nõ sufficit ꝙ aliqd fundet̃ in aliq̃: ad h̃ ꝙ sit ei⁹ passio: sz ẽt vlteri⁹ reqrit̃ ꝙ hẽat rõnẽ accñtis. veꝝ est .n. ꝙ nũc fũdat̃ in substantia rei mobilis: sic tps fundat̃ in motu: ⁊ veꝝ est ẽt: ꝙ nũc est idẽ mãl'r cũ sub̃a rei mobilis: sic tps ẽ idẽ mãl'r cũ motu. veꝝ qꝛ ip̃z mobile est sub̃a: mot⁹ autẽ accñs: nũc qd̃ est idẽ mãl'r cũ sub̃a: nõ sic hz rõnẽ accñtis sic illud qd̃ est idẽ mãl'r cũ accidẽte: nũc g̃ nõ sic põt dici passio mobilis sic tps passio mot⁹: qꝛ nũc ñ sic hz rõnẽ accñtl: cũ sit idẽ mãl'r cũ ip̃a sub̃a sic tps: qd̃ ẽ idẽ mãl'r cũ accñte. ¶ Deinde cum dicit. Du. 3ᵒ.

¶ **Utrum aũt cum non sit aĩa: erit tũc tps: an nõ: dubitabit vtiqz aliqs. ¶ Impossibile eni ẽ cũ nõ sit numerãtẽ eẽ aliquẽ: ipol'e ⁊ nũerabile eẽ aliqd̃. Quare manifestũ ẽ: qꝛ neqz numer⁹. Numerus enim: aut quo numerat̃ ẽ: aut numerabile. Si aũt nihil aliud aptum natũ est q̃z aĩa numerare: ⁊ aĩe intellect⁹: ipossibile est tẽpus esse: anima si non sit.** T.c.121.

¶ Exequit̃ de scd̃a qõne vtrũ tps sit solũ ens apud aĩaz. Circa qd̃ duo facit: qꝛ ꝑmo ꝓbat tps nõ esse si aĩa nõ sit. scd̃o soluit qõnẽ quesitã ibi. (Si aũt h̃.) Dicit g̃. ꝙ dubitabit vtiqz aliqs: vtꝝ cũ ñ sit aĩa si vtiqz erit tps aut nõ: vr̃ .n. nõ eẽ tps cũ nõ sit aĩa: qꝛ cũ ipossibile sit eẽ aliquẽ nũerantẽ: ipol'e est eẽ aliqd̃ nũerabile. q̃re maniᵐ ẽ ꝙ neqz ẽ nũer⁹ nũerat⁹ vel nũerabilis: si nõ sit aĩa numerans. nũer⁹ ãt oĩs aut est quo nũerat̃ in actu: aut qd̃ ẽ numerabile in poᵃ. Si aũt nihil aliõ q̃z aĩa ẽ aptũ natũ numerare: ⁊ aĩe itellect⁹: qꝛ nũerare ẽ op⁹ rõnis ⁊ itellect⁹: seq̃t̃ si aĩa ꝑ itellectũ ẽ nũerãs: tps ãt ẽ nũer⁹ nũerat⁹ vel numerabil': ipol'e ẽ eẽ tps: si nõ sit aĩa nũerãs ip̃z. ¶ Notãdũ ãt ꝙ sic ponunt̃ eẽ effect⁹: sic opz ꝙ ponant̃ ⁊ cãe. Si g̃ effect⁹ sit in actu habuerũt cãs in actu. Si ãt sũt in poᵃ hñt cãs in poᵃ: ꝑꝑ qd̃ si ipol'e est eẽ cãs: ñ erũt effect⁹ in actu nec in poᵃ. Si igit̃ ipol'e est eẽ nũerãs nõ erit numeratũ aliqd in actu: nec nũerabile i poᵃ: q̃re si ñ põt eẽ aĩa nũerans. nõ vr̃ ꝙ esse possit tps vt est nũer⁹ nũerat⁹: nec vt ẽ nũer⁹ numerabilis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Si aũt hoc qd̃ aliqñ cuz sit est tempus: vt si contingit motum esse sine anima. Prius autẽ ⁊ posterius in motu sunt: tempus aũt hec sũt sm ꝙ numerabilia sunt.**

¶ Soluit ad qõnẽ q̃sitã dicẽs. ꝙ aũt h̃ qd̃ ẽ tps ẽ vtcũqz ens. i. ẽ aliq̃ mõ ens. sup. sic nõ sit aũt: qꝛ si ꝯtingit eẽ motũ sine aĩa: ⁊ ꝑus ⁊ posteri⁹ in motu sit̃ absqz eo ꝙ sit aĩa: erit tps aliq̃ mõ absqz eo ꝙ sit aĩa. Nã h̃. s. ꝑus ⁊ posterius in motu sm ꝙ sunt nũerabilia sunt tps.

Dubitaret forte aliqs vtꝝ tps sit solũ ens apud aĩaz. ¶ Dõz ꝙ aliq̃ sunt ad quoꝝ eẽ nihil facit aĩa: cuiusmodi iste res sensibiles: vt hñt eẽ in eẽ reali: aliq̃ vo sunt q̃ totũ eẽ qd̃ hñt: hñt ab aĩa: ⁊ nõ sũt nisi entia apd̃ aĩaz: vt chimera ⁊ tragelaph⁹ ⁊ cetera talia figmẽta: aliq̃ aũt sũt ad quoꝝ eẽ aliquo mõ fac̃ aĩa: ñ tñ totũ eẽ qd̃ hñt: hñt ab aĩa: vt vl'ia que sz eẽ mãle qd̃ hñt: sunt in re extra: formalitatẽ tñ ⁊ cõplemẽtũ recipiũt Dub. 4ᵃ

ab aia. vñ. n. mālr est ipsa nā rez particulariū: formalr aūt est hō nā: put cōsiderat absq; cōditionib⁹ māe: ɽ qꝛ intellect⁹ est qui cōsiderat talia absq; ꝯditiōibus māe:
Com. 8. ītellect⁹ est qui facit vlitatē in rebus: vt vult Cōmentatoꝛ in ꝑ de aia. facit ergo ītellect⁹ ad eē vniuersaliū: non tñ totū esse qđ hñt: hñt ab aia. essent eni vniuersalia materialiter: ēt si nō eēt aia: sic ēt suo mō ɽ ad eē tpis facit aia: nō tñ tps totum esse qđ hꝫ: hꝫ ab ea. esset. n. tps mālr ɽ si aia non eēt: que numeraret illud. ipsa enim ꝑus ɽ posterius in motu sunt tpus mālr: cōpletur tñ rō formalis ipsius tpis ex eo ꝙ talia sunt numerabilia ab aia. bene ergo dictuꝫ est: ꝙ si nō esset aia: ꝙ eēt tps vtcūq;: qꝛ eēt mālr: non esset tñ ſm suum formale complementum. essent enim ipsa ꝑus ɽ posterius in motu que sunt mālr tps: etiam si nō eēt aia. nō tñ essent talia vt complēt formalē rōnē tpis: qꝛ nō essent vt sunt numerata: ſm quē modum completur formalis ratio tpis.

Dub. 2ᵃ **Ulterius** forte dubitaret aliqs ad qđ oꝫ ꝑus ɽ posteri⁹ ī motu numerari ab ē. ɽ ad hoc ꝙ cōpleat formalis rō tpis. ¶ Dōꝫ ꝙ cū mot⁹ sit ꝯtinu⁹: ipsa ꝑus ɽ posteri⁹ in motu sunt ī po⁰: ɽ si fiūt in actu h ē per signationē anime: sic in linea cōtinua puncta sunt ī po⁰: ɽ fiunt in actu: eo ꝙ signam⁹ illa: oꝫ ergo ipa prius ɽ posteri⁹ in motu nūerari ab aia: ɽ aia fac ad qđdā ꝯplementū tpis ī qztū nūerādo ɽ signādo ipa ꝑus ɽ posteri⁹ i motu fac ad qđdaꝫ actualitatē eoꝝ. ¶ Deiñ cū dicit.

T. c. 132 **¶ Dubitabit aūt aliquis: ɽ qualis motus tps numerus sit aut cuiuslibet. Et nāq; fit in tpe: ɽ augmentatur: ɽ alterat in tpe ɽ fertur. Secunduꝫ igit ꝙ motus est: sic est vniuscuiusq; motus numerus: vnde mot⁹ simpliciter nūerus est cōtinui: sed non cuiusdam.**

¶ Mouet questionē de vnitate tpis. Ad cuius euidentiam sciendum ꝙ vnitas nūeralis ipsius tpis sumēda ē ex vnitate motus. Si enim videre volum⁹ vtrū sit tps vnū: videndū ē vtꝝ tps sit passio ɽ nūer⁹ cuiuslibet motus. tria ergo facit phs: qꝛ ꝑmo inquirit vtrū tps sit passio: ɽ ꝑbat ipsum eē nūeꝝ: ēt cuiuslibet mot⁹. scđo obycit in ꝯtrariū. tertio qꝛ ex his depēdet qđ de vnitate tēporis: ostēdit qūo sit tps vnū. secūda ibi. (Sed est nunc moueri). tertia ibi. (Aut nō oē nāq;) Dicit ergo. ꝙ dubitabit aūt aliqs q̄lis mot⁹. i. c⁹ mot⁹ tps sit nūerus vel passio: aut cuiuslibet. i. videt ꝙ tps sit passio ɽ numer⁹ cuiuslibet mot⁹: qꝛ nāq; fit. i. gñat aliqđ ī tpe augmētat ɽ alterat ī tpe: ɽ fert localr ī tpe. ſꝫ igr ꝙ mot⁹ ē simplr ɽ absolute supt⁹: vr hre analogiā ad tps: sic qꝛ tps ē nūer⁹ ɽ passio vniuscuiusq; mot⁹: vnde tps ē nūer⁹ simplr motus cōtinui: sed nō est nūerus cuiusdā mot⁹ tm̄. ¶ Nōnduꝫ aūt ꝙ cū diffinit tps ꝙ est nūer⁹ mot⁹. li mot⁹. non stat pro vnoquoq; motu. Sed soluꝫ stat pro motu ꝑmo. Nō enim quilibet mot⁹ cadit in diffinitionē tpis: ſꝫ solum motus ꝑmus. rō ergo facta h non arguit ꝙ qlibet motus ponat in diffinitione tpis: nec ꝙ tps diffiniat ꝑ hoc ꝙ ē numer⁹ cuiuslibet mot⁹. mēsurat. n. qlibet motus tpe: qꝛ qlibet mot⁹ depēdet a ꝑ motu: tps tñ solū diffiniri hꝫ ꝑ hoc ꝙ ē nūer⁹ ꝑmi mot⁹. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Sed est nūc moueri vnū ɽ aliud quoꝝ vtriusq; mot⁹ erit numerus. Alterum ɽ alteꝝ igitur tps ɽ sil' duo tempora equalia erunt.

¶ Obycit in cōtrariū oñdens tps non esse diffiniēdū ꝑ hoc qđ est numerus cuiuslibet mot⁹. d. ꝙ est. i. ꝙ cōtingit nūc moueri vnū ɽ aliud. possunt. n. sil' moueri diuersa mobilia: quoꝝ mobiliū vtriusq; motus erit nūerus. sup. tps. erit igr alterum ɽ alterū tps ꝑꝑ alterū ɽ alterū motū: ɽ erūt sil' duo equalia tpa: qđ est incōueniens. Nō ergo tps est numer⁹ cuiuslibet mot⁹. ¶ Nōnduꝫ ꝙ si tēpus diffiniret per hoc ꝙ ē nūerus cuiuslibet mot⁹: ɽ qlibet mot⁹ numerat⁹ eēt tps: cum ꝯtingat moueri vnuꝫ ɽ aliud mobile: vel cū ꝯtingat moueri diuersa mobilia: ɽ per ꝯñs ꝯtīgat eē diuersos mot⁹: per ꝯñs ꝯtigeret esse diuersa tpa. h ergo rō scđo facta soluit primā rōnē. Naꝫ nō ꝑpter hoc ꝙ quilibet mot⁹ fit ī tpe tps diffiniri hꝫ: ꝑ h ꝙ sit nūer⁹ cuiuslibꝫ mot⁹: qꝛ tc̄ ad diuersitatē motuū seqret diuersitas tpoꝝ: qđ ē īcōueniēs. ¶ Deiñ cū dic.

¶ Aut non omne nāq; tempus vnum similr ɽ simul est. Specie aūt ɽ que nō simul.

¶ Quia ex his que dixerat depēdet q̄dā mō qđ de vnitate tpis: iō ostēdit qūo sit vnū tps. circa qđ. d. f. qꝛ ꝑmo ꝑponit qđ ītendit. scđo manifestat qđ dixerat ibi. (Si enim ɽ hi sunt canes) Dicit g̃. ꝙ oē nāq; tps sil' ɽ silr est vnum. aūt pro sed. Sed ꝙ spēs. sup. est vna tpoꝝ eorum motuū qui nō sīt sil'. ¶ Notandū aūt ꝙ cū tps nō habe⸗st diffiniri per h ꝙ est nūer⁹ cuiuslibet motus: sed solū per hoc ꝙ est nūerus mot⁹ ꝑmi: qualeꝫ vnitatē dabim⁹ motui vltimi celi: talē vnitatem dabim⁹ tpi. videm⁹. n. ꝙ dictus mot⁹ sil' est vn⁹ numero: successiuus aūt sil' est vnus specie. reuolutio. n. hodierna nō est vna nūero cū reuolutione hesterna. pōt tñ esse vna ſm speciem. sic sil' non est nisi vnū tps nūero. Sed si accipiat tps successiue: vt si acciperet tps diuersaꝝ reuolutionū: vel diuersoꝝ motuū: qui nō sūt sil': sic eēt tps idēꝫ spē non numero. tps. n. posterius ē aliđ nuō a ꝑori: lꝫ possit eē idē spē.

Dubitaret forte aliqs vtrū sit vnū tps oīuꝫ tpaliuꝫ. ¶ Dōꝫ ꝙ vnitatē reꝝ duplr īuestigare possum⁹. s. ex eē: ɽ ex rōne qdditatis. Sed vnitas ex eē facit vnitatē nūeralē: vnitas aūt ſm rōnē qdditatis facit vnitatē spēi. De vnitate aūt generis nō est curāduꝫ ad ꝑsens: qꝛ gen⁹ nō dicit ꝑprie formā vnā: q̃re slō vnitate spēi ɽ de vnitate nūerali ingrere volum⁹: dicemus ꝙ illa sunt vnū spē: quoꝝ est vna rō qdditatis. Sꝫ illa sunt vnū nūero: quoꝝ ē vnū eē. Si g̃ ad h accidētis adaptare volum⁹: cū tps sit de gñe accñtiū: ꝑꝑ qđ notāest qđ: qꝛ accñtis esse est inesse: dicem⁹ ꝙ vnitas nūeralꝫ accñtiū querēda est ex subto cui insunt: vnitas aūt spēi q̄renda est ex vnitate formali siue ex eadē rōne qdditatis. albū. n. differt spē a nigro: qꝛ rō qdditatis hui⁹ ɽ illi⁹ est alia ɽ alia. Sꝫ albū: qđ est ī pariete: differt nūero ab albo qđ est in ligno: nō ꝑꝑ aliā ɽ aliā rōnem qdditatis: sed ꝑꝑ aliud ɽ aliud eē: qđ hꝫ albū in hoc subto ɽ ī illo. cū ergo tps formalr ɽ ſm suā rōnē qdditatis sit nūer⁹: mālr aūt: ɽ vt in subto fundet in motu: vnitas spēi ipsi⁹ tpis querēda est ex numero: ex quo sumit ei⁹ formalis rō qdditatis. Sed vnitas nūeralis ipsi⁹ querēda est ex motu ꝑmo: in q̄ fundat taq; in subto. qꝛ igr idē ē nūer⁹. vij. canū ɽ. vij. equoꝝ: cū septenari⁹ a septenario nō differat spē: septē dies sequētes sunt idē tps spē cū. 7. dieb⁹ ꝑcedentib⁹: ita ꝙ vnitas spēi tpis q̄renda est ex vnitate nūeri. Sed vnitas nūeralis eius q̄renda est ex vnitate mot⁹: in quo fundat: vt qꝛ ꝑmus motus: in quo fundat tps: ē vn⁹ numero: iō tps est vnū nūero. Est enim diligēter notanduꝫ ꝙ cū vnitas spēi sit vnitas formalis: vnitas aūt ſm nūerum sit magis mālis: eo ꝙ spēs respectu īdiuiduoꝝ se hēat q̄si forma: īdiuidua vō respectu spēi se hēant. q. mā: cū tps sit formalr numer⁹: mālr āt sit motus: vnitas spēi tpis accipiēda ē ex nūero. Sꝫ vnitas numeralis ipi⁹ ē cōsideranda ex motu. ¶ Deinde cū dic.

Dub. 3ᵃ

¶ Si enim ⁊ hi sunt canes: illi vero equi: vtriqȝ aũt septẽ: idem numerus est. Sic enĩ ⁊ motuum simul terminatoꝝ idem tp̃s est. Sȝ hic velox fortassis: alius vero non: ⁊ alius qdẽȝ loci mutatio est: hic aũt alteratio. Tp̃s mĩ idẽ ẽ: siquidem ⁊ numerus equalis sit ⁊ sĩl alterationis ⁊ loci mutationis ⁊ ꝑpter hoc motus quidem alteri sunt: ⁊ seorsum sunt: tp̃s autem vbiqȝ idẽ: qꝛ ⁊ numerus vnus ⁊ idem vbiqȝ est: qui est equalium ⁊ simul.

¶ Manifestat que dixerat d̃ vnitate tp̃is. Circa qd̃ tria facit: qꝛ p̃mo ostendit ꝙ tp̃s est vnũ spẽ: qꝛ est vnũ sic ex eo ꝙ est numerus: sc̃do declarat qũo tp̃s est vnũ nũero: qꝛ est sic vnũ rõne motus in quo fundaẽ. tertio qd̃dam qd̃ supposuerat ꝓbat. secũda ibi. (Quoniaȝ aũt loci mutatio.) tertia ibi. (Diciẽ aũt recte.) Cõtinueẽ aũt sic. hñ dictum est: ꝙ tẽpus est vnum spẽ: qꝛ si hi quidẽ sunt canes: illi aũt eq: vtriqȝ aũt sunt. 7. ẽm spẽȝ: idẽ est nũerus vtroꝛũqȝ: sic qꝛ tp̃s est nũerus: idẽ erit tempus motuuȝ sĩl terminatoꝝ. ꝑñt ergo ipsi mot⁹ terminati per tp̃us differre spẽ: nõ aũt tp̃s: ideo subdit: ꝙ hic motus fortassis est velox: ali⁹ vero nõ velox: ⁊ alius quidẽ mot⁹ ẽ loci mutatio: hic aũt est alteratio: ita ꝙ mot⁹ ꝑñt eẽ differentes spẽ: tñ tp̃s idem est: si quidẽ numerus est sic sĩl ⁊ equaliter alteratiõis ⁊ loci mutatiõis. ꝑpter h̃ g̃ mot⁹ quidẽ alteri sunt ⁊ seorsũȝ sunt. tp̃s aũt vbiqȝ est: qꝛ ⁊ numerus vnus ⁊ idẽ est: qui est equaliũ ⁊ simul. ¶ Notãdum aũt ꝙ si mot⁹ dȝ esse idẽ spẽ in eo ꝙ numerus: opȝ ꝙ accipiaẽ equalis. Nam numeri equales ẽm qd̃ h⁹. sẽ sp idẽ spẽ. ꝙ vo addit sĩl nihil facẽ ad vnitatẽ tp̃is: inq̃tũ est nũerus: sȝ facit ad vnitateȝ eius inq̃tum fundaẽ in p̃mo motu. nã qꝛ tales mot⁹ nõ ꝑñt esse plures sĩl. ideo tp̃a equalia plura sĩl esse nõ ꝑñt. põt ergo tp̃s sĩl mensurare mot⁹ differẽtes spẽ. Attamen si tp̃s accipiaẽ eq̃le: ⁊ sĩl: oȝ eẽ vnũ ⁊ idẽ: qꝛ lȝ sunt diuersa nũerata: tñ si illa sunt eq̃lia: nũerus coꝝ ẽm ꝙ h⁹: ẽ vnus ⁊ idem.

Dubitaret forte aliqs: qꝛ lȝ tp̃s numerus sit: nõ tñ est numerus qd̃ nũeram⁹: sȝ nũer⁹ nũerat⁹ est: vt supra oñdebaẽ: nũerus aũt numerat⁹ nõ est idẽ diuersoꝝ nũeratoꝝ q̃tũcũqȝ nũerata sunt eq̃lia ¶ Dõm ꝙ nũerus ẽt numerat⁹ si sit equalis q̃tũcũqȝ habeat esse in diuersis numeratis: ẽ idẽ spẽ: lȝ nõ sit idẽ nũero. sicut enĩ lȝ lignũ ⁊ paries differant spẽ: albũ tñ ĩ hoc ⁊ in illo differt solũ nũero: sic lȝ canes ⁊ equi differũt spẽ: septenari⁹ tñ in canibus ⁊ in eqs nõ est alius septenari⁹ spẽ: sed nũero. Quãtũcũqȝ enim iste septenari⁹ ⁊ ille sit nũerus nũerat⁹: nõ ẽ tamẽ alius septenari⁹ spẽ: sed nũero. ꝑȝs g̃ ex eo ꝙ tp̃s est nũer⁹: non hȝ ꝙ tp̃s sit vnũ nũero: si accipiaẽ tp̃s equale. Sed solũ ꝙ sit vnum spẽ. motus ergo nũerati per tp̃s ꝑñt differre spẽ: nõ aũt specie tempus. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Quoniam aũt loci mutatio ⁊ h⁹ circularis: numeraẽ aũt vnũqd̃qȝ vno quodã proximo: vnitates vnitate: equi vero equo: sic ⁊ tp̃s tp̃e quodam finito. Mensuratur aũt sicut diximus tp̃s motu: ⁊ motus tp̃e. Hoc aũt est: qꝛ determinato motu tp̃e mẽsuraẽ ⁊ motu q̃titas tp̃is.

¶ Ostendit tp̃s esse vnũ non solũ ex eo ꝙ est numerus: sed etiam ex eo ꝙ fundaẽ in motu. Circa qd̃ duo facit: qꝛ p̃mo facit qd̃ dictuȝ est. sc̃do qd̃ dixerat manifestat g aliꝛ dicta ibi. (Vñ ⁊ vr̃ tp̃s.) Circa p̃mũ duo facit: qꝛ primo p̃mittit quedã necessaria ad ꝓpositũ. sc̃do ex hiis que dixerat cõcludit intẽtuȝ ibi. (Si igr̃ qd̃ p̃mũ.) premittit aũt quasi tria quoꝝ p̃mũ est: ꝙ loci mutatio ⁊ h⁹ circularis mutatio. sup. est maxime regularis: 2ᵐ est: ꝙ vnũqd̃qȝ nũeraẽ vno quodaȝ ꝓximo sui generis: vt vnitates numeranẽ vnitate: eq vo equo. tp̃s. n. nũeraẽ q̃daȝ tp̃e finito. videm⁹ eniȝ ꝙ per vnitatem numeram⁹ vnitates plures: ⁊ ẽt ipsuȝ numeꝝ: ⁊ per vnũ equũ multos equos: ⁊ per q̃titatẽ vnius vlne mensuramus q̃titateȝ multaꝝ vlnarũ: ⁊ tp̃e aliquo finito vt vno die numeramus aliqd̃ magnũ tp̃s: vt totũ annũ. ¶ Tertiũ est ꝙ sicut diximus prius: tp̃s mensuraẽ motu: ⁊ motus tp̃e. h̃ aũt est: qꝛ determinato. i. certo tp̃e mensuraẽ mot⁹ ẽm ipsos motus: vel ipsum motũ siue per ipsum motũ mensuraẽ q̃titas tp̃is. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Si igitur qd̃ primũ mensura oĩum ꝓximoꝝ circulatio: est regularis mensura maxime: qꝛ numerus h⁹ notissimus ẽ. Alteratio qdẽ igiẽ neqȝ augmentatio non sunt regulares. Loci autem mutatio est.

¶ Ex his que dixerat ꝯcludit intentuȝ. d. ꝙ si igiẽ p̃mũ in quolibet genere est mensura oĩum ꝓximoꝝ qꝛ circulatio est mẽsura maxime regularis: ⁊ qꝛ nũerus h⁹ mẽsure est notissim⁹: vt hȝ alia lr̃a: vl̃ est notissim⁹: qꝛ in talem motum reducunẽ oẽs alij mot⁹: qꝛ sup. ita est tp̃us: ꝙ est mensura motuũ: fũdabiẽ in p̃ motu: erit g̃ tp̃s vnũ qꝛ h⁹ motus regularis in quo fundaẽ tempus est vnuȝ. addit aũt: ꝙ alteratio quidẽ neqȝ augmentatio nõ sunt motus regulares: loci auteȝ mutatio est. sup. regularis ⁊ maxĩe circulatio. tp̃s ergo sequetur hunc motum: ⁊ erit vnũ ꝑpter vnitatem eius: pȝ ergo ꝙ tẽpus est vnũ spẽ: qꝛ ẽ formalr̃ nũerus: sed est vnũ simplr̃: quia materialiter est motus primus regulariter in quo fundatur tãq̃ in subiecto. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Unde ⁊ videẽ tp̃s esse spere mot⁹ qꝛ h̃ mensurantur alij mot⁹: ⁊ tp̃s hoc motu.

¶ Qd̃ dixerat manifestat per dicta alioꝝ. Circa qd̃. d. s. ẽm ꝙ ex mõ dicendi alioꝝ duplr̃ declarat intentũ. sc̃da ibi. (Propter h̃ aũt.) Cõtinueẽ sic. bene dictũ est ꝙ tp̃s sequiẽ motũ circularẽ. vñ ⁊ qꝛ ita est: vr̃ aliquib⁹ tp̃s eẽ idẽ qd̃ spere mot⁹: qd̃ ideo ꝯtingit: qꝛ hoc. s. motu spere mensuranẽ alij mot⁹: ⁊ ẽt tp̃s mẽsuraẽ hoc motu. mensuram⁹. n. aliqd̃ tp̃s vt mensem: aut annũ attendentes ad motũ celi. ¶ Notandũ aũt ꝙ: vt supra patuit: quidam posuerũt tp̃s esse ipsum motũ celi: ⁊ h⁹ opinionis diciẽ fuisse Plato. h⁹ aũt opinio lȝ nõ sit oĩno vera: aliquo tñ modo roborat positionẽ ph̃i: videlȝ ꝙ tp̃s accipiẽduȝ ẽ ẽm motũ celi siue ẽm circularẽ motũ. ¶ Deiñ cũ dicit.

¶ Propter hoc aũt ⁊ ꝙ consuetuȝ est dici accidit. Dicũt eniȝ circulũ esse humanas res: ⁊ alioꝝ motũ habentiũ nãlẽ: ⁊ generationem: ⁊ corruptionem. Hoc autem est qꝛ oĩa hec tp̃e iudicantur ⁊ accipiunt finẽ ⁊ principiũ: sicut si ẽm circulationem sit. Et tp̃s enim ipsuȝ vr̃ circulus qdaȝ. Hoc aũt iteꝝ vr̃ ob hoc: ꝙ hui⁹ loco mutationis mensura est: ⁊ mẽsuraẽ ipm ab h⁹. Quare dicere eẽ reruȝ que fiunt circulum: dicere est temporis esse quendaȝ circulum. Hoc aũt est: qꝛ mensuranẽ circulatione. Extra enim metrum nihil videẽ eẽ: qd̃ men-

suraẜ. Sed aut multa metra totum.

¶ Cōfirmat positionem suam ex alio modo dicendi. ꝯtinuetur sic. bene dictū ē. ꝙ tps seqẜ circularē motū: ⁊ ꝓꝑ hoc q2 sic est: accidit id qđ cōsuetuȝ est dici. dicūt enim cōiter loquentes res humanas ⁊ fortunam humanā eē quēdam circulum: sic etiaȝ motū alioꝝ. i. aliarum reꝝ habentiū nālem generationem ⁊ corruptionem dicunt etiam esse quēdam circulū. Ꝭ aūt iō est: q2 ꝭ oīa iferiora iudicantur tpe: ⁊ accipiūt finē ⁊ ꝓncipium in tpe: sicut ſꝫ omne qđ hic inferius agitur fit ꝭm q̄ndam circulationem: nam ipsuȝ tps vẜ esse quidā circulus: iō oīa hic iferius acta videnẜ esse circularia. iteꝝ aūt hoc. s. ꝙ tps sit circulus vẜ ab hoc: q2 est mensura loci mutationis: qđ ē huius idest circularis: ⁊ mēsuraẜ ipsum tps ab huiꝰ. i. a mutatione circulari: q̄re dicere eē quēdaȝ circulū ipsaꝝ reꝝ que fiunt: est dicere quēdam circulū ipsius tēporis. Ꝭ aūt. s. ꝙ sit quidaȝ circulus ipsaꝝ reꝝ est: q2 cetera talia mensuranẜ circulatione. Namq3 ⁊ ipsum tps circulatione mensuraẜ ⁊ ecōuerso. mensuramꝰ. n. motū tpe: ⁊ tps motu. Addit aūt ꝙ id qđ mēsuraẜ nihil vẜ eē extra suū metrum idest extra suam mensuram: sed ipm totuȝ qđ mensuraẜ est multa metra. i. multe mensure. ¶ Notādū aūt ꝙ cōiter res humane: ⁊ oīa hec īferiora q2 vulgo creditur esse quādā rotā fortūe: ꝭm quā ꝭ oīa disponunẜ. hec aūt vulgaris positio ex ꝭ videẜ sumpsisse originē: q2 oīa talia mēsuranẜ tpe: qđ est quidā circulus: eo ꝙ sequiẜ circularē motū: ex quo pȝ ꝙ ꝭ. s. vulgaris opinio quodā mō roborat pōnē phi: videlȝ ꝙ loquēdum est de tpe ꝓut loquimur de circulari motu: ⁊ ꝙ tēpus sequiẜ hꝰ motū. ¶ Notandum ēt ꝙ nō vẜ eē qđ mēsuratur aliud a sua mēsura: q2 tps qđ mensurat aliq̄ mō ꝓmū motū mālr est ipse motꝰ: dẜ nī totū mēsuratuȝ esse multa metra: q2 semꝑ mensuramꝰ q̄titatē magnā ꝑ q̄titatē minorē: ꝓꝑ qđ mensura pluries cōtineẜ in suo mensurato. vel possumus dicere ꝙ non solū mensuramꝰ motum tpe ⁊ eꝯ: sed ēt mensuramꝰ motū motu ⁊ tps tpe: ⁊ tñ qđ sic ē mēsuratū nō differt a sua mēsura: nisi ꝙ mensuratū hȝ rōnē totiꝰ: ⁊ mēsura hȝ rōnē ꝑtis: vt q2 dies ē ꝑs mēsis: ⁊ mēsis ān i: ānuȝ mēsuramꝰ mēse: ⁊ mēseȝ die.

Dub. ẜꝰ **Dubitaret** forte aliquis vtrū tpus sit mensura primi motus. ¶ Dōȝ ꝙ si ille motꝰ accipiaẜ ꝭm suam totalitatē: non ꝓꝑie mensuraẜ tpe: q2 nō cōtineẜ a tpe. nō enim fuit ante tps q̄ esset ille motus: iō ꝭm sui totalitatē motꝰ ille nō est ꝓꝑie in tpe. Si vō accipiaẜ ꝭm partialitatē: sic quelibet pars illius motus ꝯtineẜ tpe: ꝓꝑ qđ aliquo mō mensuraẜ a tpe. deficit tñ tps aliq̄ mō a rōne mensure: q2 mēsura nō ꝓꝑie dependet a mensurato: sed eꝯ. tps aūt magis dependet ab illo motu q̄ eꝯ. ¶ Deinde cum dicit.

t.c. 34. ¶ **Dicitur aūt recte qđ nūerꝰ qdē idē ē ⁊ ouiū ⁊ canū: si eq̄lis vtriq3 sit. Decē āt ñ idē. Neq3 decē eadē sῖ: sic neq3 triāguli idē q ē eq̄laterꝰ ⁊ g̃datus: ⁊ tñ eadē figura ē: q2 vtraq3 triāguli sunt. Idē. n. dẜ a quo ñ differt dr̄ia. Sed nō a quo differt: vt triāgulꝰ a triāgulo dr̄ia differt. Alteri qdē n. triāguli sῖ. Ꝭ figura āt ñ. Sed i eadē diuisiōe ⁊ vna. Figura. n. hec qdē talis circulus. Alia vō hꝰ triāgulus. Hꝰ āt alia q̄dē equilaterū. Alia vō hꝰ gradatū. Figura q̄deȝ igiẜ eadē: ⁊ hec triangulus. n. ē. Triangulꝰ āt nō idē est. Et nūerꝰ iā silr. Nō. n. differt a numero dr̄ia nūerꝰ hoꝝ. Decē āt ñ idē ē. In qbꝰ. n. dẜ differūt. Hec qdē. n. canes. Alia vō eq.**

¶ Probat quod supposuerat: videlȝ ꝙ si accipiaẜ numerus equalis vt denariꝰ vel septenariꝰ nō differt formaliter ⁊ in eo ꝙ nūerus: lȝ possit differre mālr: ⁊ in eo ꝙ denariꝰ. ⁊ iō ait ꝙ recte diciẜ ꝙ nūerus quidem idē est ouium ⁊ canū: si sit equalis vtriq3. i. ex vtraq3 parte: vt si vterq3 sit denarius. est g̃ idē numerus hic ⁊ ibi: sed non est idē. io. nec sunt eadem. io. que numeranẜ sicut nec sῖ ideȝ trianguli triāgulus q est eq̄laterus ⁊ triangulus q est gradatus: tñ est eadem figura. vterq3. n. s. tā gradatꝰ q̄ equilaterꝰ sūt trianguli. sed. sup. nō sunt ideȝ triangulus. Qꝫ aūt sic sit pȝ. Nam illud est idē cū alio: a quo nō differt dr̄ia aliq̄: sȝ nō est idē cū eo: a quo differt: vt triangulus a triangulo differt dr̄ia. gradatꝰ. n. ⁊ equilaterus sunt alteri trianguli: ⁊ differūt ꝭm ꝙ sunt trianguli: sȝ ñ a figura. i. nō differūt ꝭm ꝙ sῖ figura. Nā si diuidaẜ figura ꝑ suas dr̄ntias oēs spēs triāguli cadūt ex eadē ꝑte: iō ait: ꝙ ī vna ⁊ eadē diuisione. i. ex eadē ꝑte cadūt oēs spēs triāguli. Nā figura sic diuidiẜ: ꝙ alia est talis. s. circulus: alia vō hꝰ vt triāgulus: alia q̄drangulus. nūq̄ g̃ diuidendo figurā ꝑ suas dr̄ntias: habebimꝰ ꝙ vna spēs trianguli differat ab alia: vt ꝙ equilaterꝰ differat a gradato: iō subdit. ꝙ hꝰ. s. triangulum alia spēs ē eq̄laterū: alia vō spēs huiꝰ est gradatus. Ꝭ igitur. s. equilaterus ⁊ gradatus: sῖ eadē figura: q2 vtrūq3 ē triāgulꝰ: sȝ nō sῖ idē triāgulus. subdit aūt. ꝙ ⁊ ita nūerꝰ silr se hȝ: nūerus aūt hoꝝ. s. io. canuȝ: ñ differt a nūō. io. ouiū: siue. io. eq̄ꝝ dr̄ia nūeri. Sȝ sῖ idē nūerꝰ. io. āt ñ ē idē. differt g̃ denariꝰ hic ab illo: lȝ ñ differat i eo ꝙ nūerꝰ. sic ēt differūt ea: ī qbꝰ dẜ eē talꝰ nūerꝰ. Nā ꝭ qdē sῖ canes: alia vō sῖ eq: vlꝰ oues. ¶ Nōndū āt ꝙ eq̄laterꝰ ⁊ gradatꝰ sῖ spēs triāguli: sic hō ⁊ leo sῖ spēs aīl's. triāgulꝰ āt: aut hȝ oīa eq̄lia latera: ⁊ tūc dẜ eq̄laterꝰ: aut hȝ oīa ieq̄lia: ⁊ tūc dẜ gradatꝰ: aut hȝ duo eq̄lia: ⁊ 3ᵐ ieq̄le ⁊ tūc dẜ egerus. ¶ Nōndū ēt ꝙ spēs generis iferioris nō distiguiẜ ꝑ dr̄ias gn̄is supioris: nec ēt idiuidua spēi distiguunẜ ꝑ dr̄ias gn̄is. videmꝰ. n. ꝙ hō ⁊ leo: q̄ sῖ spēs aīal: ñ distiguūẜ ꝑ sēsibile ⁊ isēsibile: q̄ sūt dr̄ie corꝑis aīati. Sȝ distiguunẜ ꝑ rōnale ⁊ irrōnale: q̄ sῖ dr̄ie aīal'. Sic ēt eq̄laterꝰ ⁊ g̃datꝰ: q̄ sῖ spēs triāguli: nō differūt ꝑ dr̄ias figure: sȝ ꝑ dr̄ias triāguli: ⁊ q2 nō differūt ꝑ dr̄ias figure: sȝ triāguli: dicunẜ eē eadē figura: nō idē triāgulꝰ. eodē āt mō denariꝰ: q2 ē q̄dā spēs nūeri: nō diuidiẜ nisi ꝑ dr̄ias māles: q2 aliꝰ ē denariꝰ canū: alius ouiū. io. g̃ canes ⁊. io. oues ñ differūt dr̄ia formali nūeri nec in eo ꝙ nūerꝰ: sȝ solū drūt dr̄ia māli: vt q2 ꝭ dnariꝰ repiẜ i alia mā q̄ ille: q2 dr̄ia māl' ē ꝓꝑa spēi spālissime. diuidiẜ. n. spēs ex eo ꝙ ē i aľa ⁊ alia mā: sic diuidiẜ genꝰ ꝑ dr̄ias formales. vt ꝑ aliā ⁊ aliā formā. cū g̃. io. canes ⁊. io. oues differāt dr̄ia denarij: nō dr̄ia nūeri: dicunẜ esse idē nūerꝰ. ¶ Nōndū ēt ꝭ dictū sic facere ad ꝓpositū. Nā cū nūerꝰ eq̄l' ñ differat i eo ꝙ nūerꝰ: nec formalr: sȝ solū possit differre mālr: vt si repiaẜ i diuersis materijs dnariꝰ. n. nūq̄ differt a denario nisi rōne māe: i q̄ repiẜ: vt q2 hic denariꝰ repiẜ i canibꝰ: ille vō i ouibꝰ: siue i eq̄s: cū g̃ tps sit nūerꝰ: si accipianẜ tpa eq̄lia: nō differt vnuȝ tps ab alio nisi rōne māe vel rōne subti i q̄ fūdaẜ. Cū g̃ tps nō fūdeẜ nisi in ꝓ motu: q2 sil' nō pñt eē plures motꝰ ꝓmi: seqẜ ꝙ plā tpa eq̄lia sil' eē ñ pñt. ¶ Ulrio cū dicit.

¶ **Et de tempore quidem ipso: ⁊ de circa ipsū ꝓꝑietatibꝰ hac intentione dictum est.**

¶ Epylogat circa determinata. d. ꝙ de ipō qdē tpe ⁊ de ꝓꝑijs. i. de ꝓꝑietatibꝰ circa ipȝ tps: hac itērōe. i. ꝭȝ intētione ⁊ ꝯsideratione nostrā dictū est. Et in hoc terminaẜ sententia quarti libri physicoꝝ.

¶ Incipit quintus liber physicorum. Lectio. I.

T.c.pmi Ransmutatur autem trāsmutās oē. Aliud quidem secundum accidens: vt cum dicimus musicum ambulare: quoniam cui accidit musicū esse: hoc ambulat. Hoc autem in hoc aliquid mutari et simpliciter dicitur mutari: vt quecūque dicuntur secūdum partes. Sanatur enim corpus quia oculus: aut thorax: hec autem partes totius corporis sunt. Est autē etiā aliquid: quod neque secundum accidens mouetur neque in eo quod aliquid ipsius: sed in eo quod ipsum mouetur primo. Et hoc est secundum seipsum mobile. Secundum autem alium motū et aliū alterum est: vt alterabile: et alteratiōis sanabile: et calefactibile alterum.

¶ In hoc quinto lib. vt supra dicebatur phūs intēdit determinare de speciebus motus: verum quia de his que sunt per accidens: nō est certe arti: et quia phūs nō intendit determinare: nisi de speciebus motus per se. ideo tria facit: quia primo diuidit motū in per se et per accidens. secundo ait quod dimittēda est mutatio per accidens et determinādū est de motu per se. tertio incipit determinare de speciebus motus per se. secūda ibi. (Quō quidem igitur.) Tertia ibi. (Quoniam autem oīs mutatio.) In motu autem pōt accipi per se: et per accidens tripliciter ex parte mobilis ex parte mouentis: et ex parte termini. primo ergo determinat de per se et per accidens ex parte mobilis. 2° ex parte mouentis. 3° ex parte forme: siue ex parte termini. 2ª ibi. (Est autem et in mouēte.) 3ª ibi. (Quoniam autem est aliquid.) Dicit ergo quod oē trāsmutās .i. oē trāsmutatū: siue oē trāsmutabile trāsmutatur. aliud quidem secundum accidens: vt cū dicimus musicū ambulare: quoniam accidit musicum esse hoc quod ambulat. alio modo dicitur super aliquid mutari: quia in aliquid: vt in sanitatem: vel in aliquid aliud dicitur mutari hoc. i. pars que est in huiusmodi. i. in toto: et quia mutatur pars alicuius totius dicitur simpliciter mutari totū: vt patet in his quecūque dicuntur mutari secundum partes: vt sanatur. i. dicitur sanari corpus simpliciter: quia sanatur oculus vel thorax. i. pectus. hec autem. s. pectus et oculus sunt partes totius corporis. Est autem tertius modus trāsmutādi quoniam aliquid: nec mouetur secundum accidens: nec mouetur in eo quod aliquid ipsius. i. aliqua pars eius mouetur. Sed mouetur primū nō rōne partis: sed in eo quod ipsum. i. per se. est ergo hec diuisio quod quicquid trāsmutatur vel trāsmutatur per accidens: vel per partē: vel per se. Addit autem quod hoc quod est mobile secundum seipsum secundum aliū et aliū motū est alterum. i. diuersum. diuersificatur enim mobile ex diuersificatiōe motus: vt alterabile est quod est subiectum alterationis: et sanabile: et calefactibile sunt quidem altera adinuicē. ¶ Nōndū autem quod simpliciter dicitur id quod sine additamēto dicitur. Cū ergo cōis modus loquēdi admittat quod dicitur simpliciter et absolute sanari fortes: si sanetur eius oculus: ideo quod est secundum partē tale: secundum modū loquēdi absque additiōe dicitur esse simpliciter tale. ¶ Nōndū autem quod secundum motū per se diuersificatur mobile. nō autem secundum motū per accidens. per se enim est quod calefactibile calefiat: sanabile sanetur: augmētabile augmētetur: oportet ergo per se loquēdo secundum diuersos motus diuersificari mobile. Sed si vellemus loqui de per accidens. tūc vnū et idem mobile posset moueri motibus oībus. per accidens. enim augmentabile sanatur dealbatur denigratur: et sic de ceteris motibus. volēs ergo phūs distiguere motū per se et per accidens ait: secundum diuersos motus per se diuersificari mobile: quia secundum diuersos motus per accidens nō oportet quod mobile sit diuersum.

Dubitaret forte aliquis. quia videtur quod hec diuisio. videlicet mobile per se et per accidens. et per partē nō sit per opposita. mobile enim per partē nō videtur ponere in numerum cū mobili per accidens. concedimus. enim. aliquid esse per accidens: quod est per partē. ¶ Dicendum quod videtur velle Cōmē. quod est per partē est quasi mediū inter per se: et per accidens. per se enim nec est oīno diuersa a toto: nec oīno idē. puta quia nō est oīno diuersa quod est per partē: nō est oīno per accidens: quia vero non est oīno idē: quod est per partē: est nō est oīno per se. Si ergo quod est per partem: nec est simpliciter per se: nec simpliciter per accidens: esse per partē distinguitur ab esse per se: et ab esse per accidens. Quod vero dicitur quod dicimus aliquid esse per accidens quod est per partē. dici potest: quod nō oportet quod semper cōis modus loquēdi sit locutio propria. esse ergo secundum partem est aliud ab esse per accidens: licet secundum cōmunem modum loquendi aliquando vnum accipiatur pro alio. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Est autem et in mouēte similiter. Aliud quidem. enim. secundum accidēs mouet: aliud secundum partē in eo quod huius aliqua: Aliud vero per seipsum primū: vt medicus quidem sanat. Manus autem percutit. T.cō.2.

¶ Ostendit quod etiam ex parte mouentis potest accipi per se: et per accidens: et per partem. dicens quod est autem et in mouēte similiter. Nā aliud quidem mouet secundum accidens: aliud vero mouēs mouet per partē in eo quod aliqua pars mouet. aliud vero mouet per seipsum primo: vt medicus quidem sanat per se. manus autem percutit tanquam pars. musicum supple sanat per accidens. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Quoniam autem est aliquid mouēs primū. Est autē et aliud quod mouetur. Adhuc in quo tempus. Et preter hec ex quo et in quid. Omnes. enim. motus a quodam et in quiddā. Alterum. enim. est quod primū mouet et in quod mouetur: et ex quo: vt lignū et calidū et frigidū. Horum autem aliud quidem mobile est: aliud vero in quod. Aliud ex quo. Motus autem manifestum quod in ligno nō in specie est. Neque. enim. mouet: neque mouetur spēs: aut locus: aut quantum: aut hoc. ¶ Sed est mouēs quod mouetur: in quod mouetur. T.cō.3. T.c.4.

¶ Ostendit quōmodo potest accipi per se per accidens: et per partē ex parte forme: siue ex parte termini. Circa quod duo facit. quia primo premittit quedam necessaria ad propositū. 2° ex his que dixerat manifestat intentū ibi. (Est autem et in illis.) Circa primum tria facit secundum quod tria premittit. quia primo ostendit quod mobile est alterum ab vtroque terminorū. 2° ostendit quod ipsi termini sunt diuersi et alteri inter se. 3° circa ea que dixerat mouet dubiū quoddā. secūda ibi. (Magis autem in quod.) Tertia ibi. (Dubitabit aliquis.) Dicit ergo quod ad motū quinque concurrūt: quoniam est ibi aliquid quod est primum mouens. est autem et aliud quod mouetur. i. mobile. adhuc autem tertio est ibi tempus in quo motus. est et preter hec. i. preter mouēs mobile: et tempus est ibi terminus ex quo et terminus in quem. oīs. enim. motus est a quodam in quoddam. i. in oī. enim. motu sunt duo termini. s. terminus a quo: et ad quem. cū ergo ad motū concurrant tam mobile quam terminus a quo: et in quem quod mouetur primum. i. mobile est alterum ab eo in quod mouetur: et ab eo ex quo mouetur vt lignū calidum et fridū sunt altera et diuersa. Horum autem aliud quidem est mobile vt lignū. aliud vero in quod mouetur vt calidum. aliud vero ex quo mouetur: vt fridū. si fiat motus ex calido in fridū: vel e contra calidum erit ex quo mouetur et fridū in quod: si fiat motus ex calido in fridū. Quod autem differat mobile ab vtroque terminorum. patet quia manifestum est quod motus est in ligno. i. in mobili: sed nō est in specie. i. in calore: vel in frigiditate: vel in aliquo terminorum motus. ideo subdit quod spēs et locus: aut quantum: aut hoc quorum quodlibet potest esse terminus motus: neque mouet neque mouetur. Sed mouēs quod mouetur. i. mobile: et in quod mouetur. i. terminus supple. sunt altera et diuersa adinuicē. ¶ Nōndū autem quod aut quod alterum est quod mouetur primum: et in quod mouetur et ex quo mouetur. Nam id quod mouetur est ipsum subiectum. id ex quo mouetur et in quod mouetur sunt opposita vel contraria. trāsmutatio. enim. fit ex oppositis in opposita. ideo ergo alterum est quod mouetur primū et ex quo mouetur et in quod: quia subiectum est alterum ab vtroque contrariorum. tamen si debet accipi subiectum alterum debet accipi subiectum primū: et per se: quia si accipiatur

subm̄ p accñs: ⁊ ex ꝯñti sic ipm̄ ꝯrīū: vel ēt ipsa ꝑuatio ꝑt eē illud qđ mouet̄. ꝑ se. n. ⁊ pmo subm̄ ipm̄: vt albū ī po⁹ fit albū: ⁊ ex ꝯñti nō albū fit albū: ⁊ ēt nigrū fit albū: bñ ergo dcm̄ ē q̄ id qđ mouet̄. pmo ē alteꝝ ab vtroq̄ terminoꝝ: vel ab vtroq̄ ꝯrioꝝ: q̄ vt patuit id qđ mouetur ex ꝯñti ꝑt eē suū ꝯrīū. ¶ Nōndū ēt q̄ accipiēdo trāsmutatione large sic est ī q̄ttuor generib⁹: q̄ q̄ttuor sunt ea q̄ acquirunt̄ ꝑ trāsmutatione ⁊ motū. vꝫ. suba quantitas q̄litas ⁊ vbi. he aūt que acqrunt̄ ꝑ motū: ⁊ que sunt termini motus: nec mouent̄ nec mouēt. nō. n. mouent̄ talia: quia mot⁹ nō est vt in subto ī ipsa forma acqrēda ꝑ motū sed est in ipso mobili. rursus forma acquirēda per motū non mouet: ſꝫ ipm̄ efficiens vel ipm̄ mouens est qđ mouet. iđ aut q̄ spēs. i. qualitas aut locus: aut q̄ttū: aut hoc. i. forma subalis. vnūqđq̄. n. taliū: vt est terminus motus: ⁊ vt est finis motus: nec mouet: nec mouet̄. eo. n. q̄ talia sunt finis mot⁹ ſm q̄ hꝰ sunt. nō mouent̄ nec mouēt ꝓprie: nisi forte accipet̄ mouere metaphorice. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Magis aūt in quod q̄ȝ ex quo mouetur: denominabitur mutatio. Unde corruptio in nō esse mutatio est quāuis ex esse mutet̄: qđ corrumpitur. Et gñātio in esse: quāuis ex nō esse. ¶ Quid gdē igitur motus sit: dcm̄ est prius.

T. cō. 5. **Species aūt ⁊ locus ⁊ passiōes in que mouētur: que mouent̄: imobilia sūt vt scia ⁊ calor.**

¶ Postq̄ȝ oñdit subm̄ eē alteꝝ ab vtroq̄ termioꝝ. oñdit ipsos termios eē alteros inter se: sic. n. ex ipso motu accipit̄ dñia subti ad vtrūq̄ terminū: q̄ nō mouet̄ aliq̄s terminoꝝ: ſꝫ mouet̄ ipꝫ subm̄ vel ipꝫ mobile: sic ex hꝰ motu ꝑt accipi dñia ipsoꝝ terminoꝝ adiuicē. differt aūt termin⁹ ad quē a termino a quo ꝑ ꝯparatione ad motuꝫ: q̄ mot⁹ recipit spēm ⁊ denoīatione a termino ad quē: nō a termino a quo. Ideo ait q̄ mutatio magis denomiat̄ ex eo in qđ aliq̄d mouet̄ q̄ȝ ex eo ex quo: vñ corruptio ē mutatio ī nō eē: ⁊ recipit denoīatione ⁊ spēꝫ ab ipso nō eē: q̄ȝuis id qđ corrūpit̄ mutet̄ ex eē: ⁊ gñātio ē mutatio in eē: ⁊ recipit đnomiatione ex eē: q̄ȝuis icipiat ex nō eē. Addit aūt q̄si ꝑ modū epylogi q̄ dcm̄ ē pus qd sit motus: q̄ est actus mobilis: ⁊ ē in eo sic in subiecto. spēs aūt. i. forma ⁊ locus ⁊ passiōes nō sūt ipsa mobilia: nec sunt subm̄ mot⁹: ſꝫ sūt termini motus: ⁊ sūt ea ī que alia mouet̄. talia āt q̄ sūt termini mot⁹: vt scia ⁊ calor: ⁊ q̄cūq̄ alia acqrunt̄ per motū sūt imobilia: q̄ nō sūt subm̄ mot⁹: ſꝫ termini mot⁹. ¶ Nōndū āt q̄ accipit̄ h̄ moueri ⁊ pati large. ſm ēt q̄ talis se extēdūt ad ipa itellectualia. dicim⁹. n. q̄ intellect⁹ mouet̄ a fantasmatib⁹. subm̄ ergo hꝰ mot⁹ ē itellect⁹ possis. id aūt qđ sic acqrit̄ ꝑ talē motū: ⁊ qđ terminat ipꝫ est cognitio ⁊ scia: scia g̊ nō ē id qđ mouet̄ ſꝫ hꝰ motū: ſꝫ est id qđ terminat talē motū: q̄uō āt calor: siue forma caloris nō sit id qđ mouet̄: ſꝫ sit termin⁹ mot⁹ nō hꝫ dubiū.

Dub. p̄ᵃ **Dubitaret** forte aliq̄s. vtꝝ mot⁹ recipiat spēm ⁊ denomiatione a forma: ad quā vadit: siue a termio ad quē. vr̄ āt q̄ nō. spēs. n. vniuscuiusq̄ accipiēda ē ex nā rei: siue ex diffōne ei⁹. cū g̊ mot⁹ nō diffiniat̄ ꝑ ꝯparatione ad formā ad quā vadit: ſꝫ ꝑ ꝯparatione ad mobile: q̄ ē act⁹ mobilis: vr̄ q̄ mot⁹ nō accipiat spēciē a forma ī quā vadit ſꝫ a mobili. ¶ Ampli⁹ ad h̄ ideꝫ vr̄ facere qđ dicebat̄ ī q̄rto. si. n. ð rōne mot⁹ ē facere distare: cū faciat distare a termio a quo: q̄ illū tollit: ⁊ faciat appropinq̄re ad terminū ad quē: q̄ illð iducitur: vr̄ q̄ magis mot⁹ recipiat spēꝫ a termio a quo q̄ȝ a termino ad quē cū magis ꝓprie ꝯpetat ei corrūpere ⁊ facere distare q̄ȝ appropinq̄re ⁊ gñāre. ¶ Dōꝫ q̄ mot⁹ ex q̄cūq̄ gte accipiat̄ nō ē ī genere ꝑ se: ſꝫ ꝑ reductionē. mot⁹. n. vt supra dicebat̄: ꝑ se ⁊ ſꝫ se accept⁹ fac̄ distare ⁊ corrūpit ⁊ ꝑuat: ſꝫ vt ē specificat⁹ ꝑ agēs: ⁊ vt ē organū agētis: sic fac̄ appropinq̄re ⁊ gñāt. nā vt dicebat̄: nō ꝑt itelligi q̄ aer trāsmutet̄ subalr̄ nisi icipiat distare a nā ī q̄ ē: ⁊ nisi incipiat corrūpi. Sꝫ qđ ex tali trāsmutatōe generet̄ ignis: vl̄ aq̄: vel aliqđ aliđ h̄ ñ ꝯpetit trāsmutatiōi subali aeris ſm q̄ hꝰ. Sꝫ h̄ ꝯpetit ei ꝑut dicta trāsmutatio specificat̄ ⁊ determinat̄ ꝑ aliqđ agēs: ꝓp h̄ ſꝫ q̄ aer trāsmutatur ab alio ⁊ alio agēte sic gñātur idē aliđ ⁊ aliđ: vt ꝑut trāsmutat̄ ab igne fit ignis ꝑut ab aq̄ fit aq̄ ꝑut vero trāsmutat̄ ab alio fit aliđ. Si g̊ ꝯparet̄ mot⁹ ad terminū a quo quē ꝑuat ⁊ corrūpit: sic nō ē in genere ꝑ se: ſꝫ ꝑ reductionē: q̄ sic non dicit aliquā nāꝫ positiue ſꝫ ꝑuatiue. ꝑuatiōes āt ⁊ negatiōes ī genere ꝑ se ⁊ directe eē nō possūt. Si v̊o ꝯparetur ad terminū ad quē: sic ēt ē ī genere ꝑ reductioneꝫ. Nā lꝫ mot⁹ sit q̄dā ꝑticipatio forme ad quā vadit. nō tñ ex hoc hꝫ q̄ sit ꝑ se ⁊ directe ī genere: q̄ tal̄ nō ē talis ꝑticipatio nec ꝯpetit ei h̄re hītudinē ad terminū ad quē vadit nisi vt ē organū agētis: ⁊ vt specificat̄ ⁊ đterminatur ꝑ agēs. Rursus si ꝯsiderat̄ ſꝫ se: vt ē q̄dā actus incōplet⁹ adhuc nō ē ꝑ se ⁊ directe ī genere: q̄ icōpleta ſꝫ q̄ hꝰ sūt: sūt in genere ꝑ reductionē. vñ ꝯmē. sup. pmū celi ⁊ mūdi: vult motū ꝓꝑe nō eē ꝑ se ⁊ ꝓꝑe nec ī genere sube: nec ēt ī genere alicui⁹ accñtis: ſꝫ eē viā ad illa. ait. n. q̄ oīa exñtia: aut sūt sube: aut accñā: aut via ad eē istoꝝ: ⁊ vt subdit hꝰ vie sūt mot⁹: ⁊ vl̄r trāsmutatio. licꝫ g̊ mot⁹ quocūq̄ mō acceptus nō sit ī genere directe: ⁊ lꝫ magis ꝯpetat ei ꝑuare ⁊ corrūpere q̄ȝ gñāre: tñ q̄ vnūqđq̄ magis reponit̄ ī genere ꝑ id qđ dic̄ positiue q̄ȝ ꝑ id qđ dic̄ ꝑuatiue: motus magis ponit̄ ī genere ⁊ ī spē ꝑ terminū ad quē: respcū cui⁹ dicit aliq̄d positiue: q̄ȝ ꝑ terminū a quo: respcū cui⁹ dicit aliq̄d ꝑuatiue: bñ dcm̄ ē g̊ q̄ mot⁹ ē ī eodē genere: ⁊ ēt ī eadem spē cū reb⁹ ad q̄s ē mot⁹: ⁊ ēt bñ dcm̄ ē q̄ mot⁹ recipit speciē ⁊ đnoīatione a termio ad quē. Quod v̊o obyciebat̄ q̄ mot⁹ diffinit̄ ꝑ ꝯparatōeꝫ ad mobile: nō ꝑ ꝯparatōeꝫ ad formā ad quā vadit. ¶ Dōꝫ q̄ ī diffōne motus ponitur vtraq̄ hītudo. ponit̄. n. ibi hītudo ad formā: q̄ ē actus ⁊ ponit̄ ibi hītudo ad mobile: q̄ non ē q̄libet act⁹: ſꝫ actus mobil̄. cū g̊ nō sit act⁹: nisi ꝑ hītudinē quā hꝫ ad formā: ī diffōne mot⁹ magis ponit̄ ī recto hītudo ad formaꝫ q̄ȝ hītudo ad mobile. magis ē g̊ mot⁹ ī eodē gener̄ cū forma ad quā vadit q̄ȝ cū mobili ī quo existit. Qđ v̊o addebat̄ q̄ð rōne mot⁹ ē facere distare solutū ē ꝑ iā dicta: q̄ vt dicebat̄: ⁊ si motui magis ꝯpetat corrūpere q̄ȝ gñāre: vnūqđq̄ tñ magis reponit̄ ī genere vel ī spē ꝑ id qđ dic̄ positiue q̄ȝ per id quod dicit ꝑuatiue.

Alterius forte dubitaret aliq̄s. vtꝝ corruptio recipiat spēꝫ ⁊ đnomiatōeꝫ a nō eē. vr̄ q̄ nō. Dub. 2ᵃ Nā vt dicebat̄ lꝫ mot⁹ magis hēat ꝑuare ⁊ corrūpere q̄ȝ gñāre: magis tñ ē ī eodē genere cū forma ad quā vadit ⁊ iducit q̄ȝ cū forma a q̄ icipit: ⁊ quā ꝑuat: q̄ vnūqđq̄ magis reponit̄ ī genere ꝑ id qđ dic̄ positiue q̄ȝ ꝑuatiue g̊ a simili lꝫ corruptio magis dicat ñ eē q̄ȝ eē: nō tñ reponeret̄ in eodē genere: cū nō eē ⁊ cū ꝑuatōe: ſꝫ cū eē qđ dic̄ aliq̄d positiue. ¶ Dōꝫ q̄ aliđ ē q̄rere a quo đnomiat̄ aliq̄d: ⁊ ī quo genere: vl̄ ī q̄ spē reponit̄ illđ. Si g̊ q̄rat̄ a q̄ đnomiatur corruptio: cū iustū sit oīa appellari ⁊ đnomiari a fine: vt dr̄ ī. 2.⁹ ð aīa: eo ipo q̄ corruptio terminat̄ ad nō eē: ⁊ nō eē ē finis corruptiōis: vt accipiam⁹ finē ꝓ oī eo qđ hꝫ rōnē termini: dignū ē ipaꝫ corruptiōeꝫ đnomiari a nō esse. Sed si q̄ratur. vtrū corruptio sit in genere nō entis: dōꝫ q̄ non entis nō sunt spēs neq̄ differentie. Non entia. n. ſꝫ q̄ hꝰ ⁊ directe nō sunt ī genere: nec sūt genera aliorum. Sed talia sunt solū in genere ꝑ reductionem. ꝑuatio g̊

Com. p̄

quiciq3 sit eētialiter gd p̈uatiuū est tñ ī eodez genere cū habitu ⁊ non eē ⁊ negationes reducunt̄ ad illud gen⁹ in quo hñt eē ipse affirmatiōes: ex h aūt magis īnotescit questio p̄missa. vz. q motus nō collocat̄ in genere: neq3 ī spē: vt dicit gd p̈uatiue. Sed vt dič gd positiue. nō ergo ait pħs q corruptio sit in genere nō entis: q2 non ens nō est gen⁹ vt dcm̄ est: ⁊ nō entis non sūt spēs: neq3 dr̄ie: sed ait q denoīat̄ a non eē. p̈t. n. denoīari aligd a p̈uatione: l3 ipsa p̈uatio non sit gen⁹ aliorum: nec ſm q hō3 sit dire cte in genere: l3 solū sit in genere p reductionē: q2 reducitur ad gen⁹ in quo est suus habitus. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Et dubitabit aligs si passiones motus sunt. Albedo aūt passio est. Erit. n. in motu mutatio. Et fortassis nō ē albedo mot⁹: l3 albatio.

¶ Mouet quādā dubitationē. circa p̄missa. d. q dubitabit aligs si mot⁹ sunt passiones. i. si mot⁹ sūt ipse forme. ideo subdit q albedo ē q̄dā passio ē ḡ q̄stio. vtr3 mot⁹ ad albedinē sit ipsa albedo vel mot⁹ ad aliquā p̄prietatem. vel ad aliquā passionē sit ipsa proprietas vel ipsa passio. Sed q mot⁹ non sit forma. p3: q2 si motus est ipsa forma erit motus vel mutatio in motū ⁊ terminabit̄ motus ad motū cū terminet̄ motus ad formā. Ideo subdit q fortassis motus nō est albedo nec ē forma. Sed est albatio ⁊ via ī formā. ¶ Nōndū aūt q dicit fortassis: q2 vt cōiter ponit̄ nōdū manifestum ē motū nō eē formā: q2 motus nō terminat̄ ad motū: sed ad formā. erit ḡ h ī sequētibus manifestum. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Est autē ⁊ in illis ⁊ qd est ſm accidēs: ⁊ qd est ſm ptez: ⁊ ſm aliud: ⁊ qd primo est: ⁊ nō ſm aliud: vt qd fit albū: in id qd intelligit̄: mutatur ſm accidens. Colori. n. accidit itelligi: in colorē āt: q2 ps albū coloris ē ⁊ in europa3: q2 ps europe athene sunt. In albū āt colorē p se.

¶ Ostēso quō īuenit̄ p se ⁊ p accñs: ⁊ p ptez ī mobilib⁹ ⁊ ī mouentib⁹: ostēdit quō īueniunt̄ talia in ipsis terminis dicēs. q ī illis. i. in terminis mot⁹ est aligd qd ē ſ3 accñs ⁊ qd ē ſm ptez ⁊ ſ3 aliud. tertio ē ibi qd ē primo ⁊ nō ſm aliud: vt id qd fit albū ſ3 accñs mutat̄ ī id qd ītelligit̄. i. in aligd itelligibile. accidit. n. colori albo itelligi. i. eē gd itelligibile. Quod ḡ mutat̄ ī albū mutat̄ in rē itelligibilē p accñs. S3 mutat̄ in colorē p ptē: q2 albū ē ps coloris. sic ēt q vadit in athenas vadit in europā per ptē: q2 athene sunt ps europe: ſ3 q fit albū l3 mutet̄ ī colorē gnāliter ⁊ simplr̄ sumptū per ptē in rē itelligibilem per accidēs: in colorem tamen album mutatur per se.

Dubitaret forte aligs. q2 vr̄ eē falsū3 q colori accidit itelligi: ⁊ q colori albo accidat eē gd itelligibile. p se. n. est q gcgd h3 rōnez entis h3 rōnē itelligibilis. ¶ Dōm q aligd eē p accñs pōt intelligi duplr̄: vel simplr̄ ⁊ absolute: vel respectu alicui⁹ attributi. esse. n. itelligibile per se ⁊ simplr̄ nō accidit albo. tamē prout albū stat sub isto attributo qd ē termin⁹ trāsmutatiōis accidit ei eē gd itelligibile: q2 nō trāsmutat̄ aligd ī albū vt est gd itelligibile: sed vt ē gd sensibile. vt. n. diximus in elēchis: cū dterminauimus de fallacia accñtis: si accipiat̄ accñs respcū tertij attributi: ſ3 quē modū peccat fallacia accidētis supiora possūt accidere īferiorib⁹ ⁊ īferiora supiorib⁹: ⁊ eq̄lia eq̄lib⁹: ⁊ quodā mō oīa oib⁹. vt. n. hō stat sub isto attributo spēs accidit sibi ⁊ ē extraneū ab eo q sit suba: vel q p̄dicet̄ de sorte: vel q sit risibile: vel q habeat habitudinē ad cetera talia: q2 nō ē species: vt h3 habitudinē ad ista: sic si ex nigro fit albū albo vt est termin⁹ dicte mutatiōis: accidit ⁊ extraneū est ab eo q sit color: vel q sit gd itelligibile: q2 nō est hō3 terminus vt ē talia. ſ3 vt est 3riū nigro. ¶ Deinde cu3 dicit.

¶ Quomō gdem igitur p se mouet̄: quō ſ3 accidens: ⁊ quō ſm aliud aliquid: ⁊ quō ip3 primū in mouente: ⁊ in eo qd mouet̄ manifestū est: ⁊ q motus non in specie: sed in eo qd mouetur ⁊ mobili ſm actum sit. ¶ Scdm gdem igitur accidēs mutatio dimittat̄. In oibus. n. est ⁊ sp ⁊ oi. Quod vero nō ſ3 accñs ē: nō est in oibus: sed in 3trarijs ⁊ medijs ⁊ ī 3dictiōe. T. c. 6.

¶ Ostēso quō reperit̄ p se: ⁊ per accñs in motu. h ostēdit dimittēdū eē: qd ē p accñs. Circa qd duo facit: q2 p̄ facit qd dcm̄ est. scdo qdā qd supposuerat p̄bat īductiue ibi. (Hui⁹ aūt fides.) Dicit ḡ. quō mouet̄ aligd per se: ⁊ quō per accñs: ⁊ quō ſ3 aligd aliud: vt ſm partē: ⁊ quō repit̄ ipm qd est eē p̄mū: ⁊ ēt qd ē eē supple per accñs: tā in mouēte q̄3 in eo qd mouet̄. i. ī mobili: manifestū est per iam dicta: ⁊ ēt manifestū est quō mot⁹ nō est in spē siue in forma ⁊ in termino mot⁹ tāq3 in subto: ſ3 mot⁹ vt ī subto est in eo qd mouet̄ ⁊ ī mobili: cū ſm actū sit. motus. n. ē act⁹ mobilis. cū ḡ mobile est in suo actu ⁊ est in motu. tūc motus est in eo tāq3 in subto. cu3 ḡ reperiat̄ in motu p se ⁊ p accñs ex parte mobilis: ⁊ ex pte mouētis: ⁊ ēt ex pte ipsorum terminoꝝ: mutatio gdē igit̄ ſm accidens dimittat̄ ⁊ accipiat̄ sup. mutatio p se. est. n. dimittēdū qd est p accidens: q2 est in oib⁹: ⁊ semp ⁊ in oi. i. est gd īdeterminatum: mutatio vero q̄ nō est ſm accñs nō est in oib⁹: nec ē gd īdeterminatum: ſ3 est in 3rijs ⁊ medijs ⁊ ī 3dictione. ¶ Nōndū āt q mutatio p accñs dr̄ eē ī oib⁹ ⁊ sp: q2 sp ⁊ indifferēter: ⁊ ex quolibet p̈t fieri qdlibet p accñs. p accidēs. n. albū p̈t fieri ex dulci ⁊ amaro ex musico ⁊ grāmatico: ⁊ ex quolibet: ſ3 p se albū: nō fit nisi ex aliquo determinato: vt ex nō albo ⁊ nō ex quolib3 nō albo: ſ3 ex nigro ⁊ ex medio colore. Cū ḡ īdetermiata nō cadāt sub rōne: nec sub arte q̄ sūt p accñs sūt dimittēda. ¶ Nōndū ēt q mot⁹ fit ex 3rio vl̄ ex medio. S3 mutatio fit ex p̈uatiōe vl̄ ex 3dictōe: vt īfra patebit. Iō accipiēdo trāsmutatiōnē large ad mutatōez ⁊ motū dr̄ trāsmuta° fieri vl̄ ex 3rijs vl̄ ex medijs vl̄ ex 3dictōe. quō āt fit aligd ex forma vl̄ ex p̈uatōe: vl̄ quō aligd fieri 3tigit ex 3rio vel medio vl̄ ēt ex 3dictorio fiat p se talis factio: ⁊ quō nō fit p se talis factio ī p̄ lib. fuit sufficienter ostensū. ¶ Deiñ cū dicit.

¶ Huius aūt fides ex īductione est. Ex medio aūt mutatur. vtitur. n. ipso: sicut qd est 3trariū ad vtrūq3. Etenim quodā modo mediu3 vltima: vnde ⁊ hoc ad illa ⁊ illa ad hoc quodam mō dicuntur 3traria: vt vox media grauis ad vltimam: subtilis ad extremam: ⁊ fuscu3 albū ad nigrum: ⁊ nigrum ad album.

¶ Probat inductiue qd supposuerat. vz. q nō solū ex 3rio. S3 ēt ex medio possit fieri transmutatio. vñ ait q fides hui⁹. s. q fiat trāsmutatio ex medio talis fides est ex inductiōe ex medio gdē aligd mutat vel mutat̄: vt hab3 alia lr̄a: q2 vtit̄ ipso medio: qd est sicut 3riū ad vtrūq3 3rioꝝ. est. n. quodā mō mediu3 vltima. i. extrema vñ mediū est h ab illa ⁊ illa ad h. Nā mediū respcū vni⁹ extremi est aliud extremū: vt pallidū respectu nigri est albū. respectu albi est nigrū. iō subdit q quodā mō de medio dicunt̄ 3ria: vt media vox est grauis ⁊ subtilis. S3 grauis est 3parata ad vocē vltimā. s. ad subtilē ⁊ subtilis est 3parata ad vocē extremā. i. ad grauē: ⁊ fuscū est albū cō

paratū ad nigrū: ꝛ est nigrū ꝯparatū ad albū. ex medio ḡ pōt fieri trāsmutatio in ꝯriū: qꝛ mediū ꝯparatū ad vnū ꝯriū hʒ rōnē alteri⁹ ꝯrij. ex iductione ergo pꝫ: ꝙ pōt aliquid trāsmutari ex medio: qꝛ transmutari ex medio est quodā mō trāsmutari ex ꝯrio. Lectio. II.

T.cō.7. Quoniam aūt oīs mutatio est a quodā ꝛ in qōdā: manifestat ꝛ vtiqꝫ nomen: post aliud. n. aliqd: ꝛ aliud qdē prius: aliud aūt monstrat posterius. Et mutabit mutās q̄drifarie. Aut. n. ex subiecto in subm̄: aut ex subiecto in nō subiectum: aut ex nō subiecto in subm̄: aut ex nō subiecto i nō subꝫ. Dico āt subꝫ ex affirmatōe mōstratū.

¶ Ostenso ꝙ mutatio p accn̄s dimittēda est. i pte ista determinat de mutatiōe p se diuidendo eā in suas species. ¶ Ad cui⁹ euidētiā sciēdū ꝙ si mutatio accipiaṫ large vt icludit motū: sic mutatio tripl'r diuidiṫ. s. in gnātōez: ꝛ corruptionē: ꝛ motū. Rursus mot⁹ tripbariaꝫ diuidiṫ. motus. n. ꝑprie sumptus nō hʒ esse in suba: sed i q̄litate: quātitate: ꝛ vbi. nō ḡ erūt spēs mot⁹ gnātio ꝛ corruptio. Sꝫ augmentatio vel diminutio: alteratio: vel loci mutatio. duo ḡ facit: qꝛ p̄ diuidit mutationē i suas spēs. scōo diuidit ipm motū ibi. (Si igiṫ p̄dicamēta.) Circa p̄m duo facit: qꝛ p̄ ōndit quot modis pōt aliqd itelligi mutari. secūdo ex his q̄ dixerat ꝯcludit tres eē spēs mutatiōis: ibi (Quare nec̄e ē.) Dic̄ ḡ ꝙ oīs mutatio ē a q̄dā in qōdaꝫ manifestaṫ vtiqꝫ h̄ nomē. i. p hoc nomē ipsi⁹ mutatiōis. ipm. n. nomē mutatiōis dēsignat ꝙ fit aliud post aliō. ipa mutatio mōstrās ꝙ ē aliud qdē p̄mū: aliud posteri⁹: qꝛ ḡ sic ē: mutās mutabit vel mutabiṫ: vt hʒ alia lr̄a q̄dripharie. aut. n. h̄ erit ex subto i subm̄: aut ex subto in nō subm̄: aut nō subto i subm̄: aut ex nō subto i nō subm̄. addit aūt dico. i. expono subm̄ id qō ē ex affirmatiōe monstratuꝫ. ¶ Nōndū āt ꝙ q̄diu manet aliqd eodē mō non dr̄ mutari. Sꝫ qn̄ ē p̄us vno mō ꝛ posteri⁹ alio mō: ꝛ hʒ in se diuersitatē: tūc ꝯpetit ei mutari. ipm ḡ nomen mutationis ōndit ꝙ i oī mutato sit dare aliō qdē p̄ri⁹ aliō vō posteri⁹

Dub. pª **Dubitaret** forte aliqs. vn̄ seqṫ h̄ ꝯn̄a. ꝙ si nomē mutatiōis iportat diuersitatē q̄dā ꝛ dicit aliud post aliud: ꝙ ex h̄ mutatio q̄drupl'r sumi possit: vt i lr̄a dr̄. ¶ Dōm ꝙ alietas ꝛ diuersitas sumitur ex actu: vel ex p̄uatione actus: siue sumiṫ ex forma: ꝛ ex p̄uatione forme. In pura. n. po^a s̄z ꝙ hō non ē distictio iuxta

T.c.17. illud p̄ meth. in fundamēto nāe. i. i p̄ma mā ꝛ i p̄ma potētialitate nō ē aliqd distictū. oīs ḡ distinctio vel sumiṫ ex forma: vt h̄ ē diuersuꝫ ab illo: qꝛ hʒ aliā formā: vl' sumiṫ ex p̄uatione: vt dicaṫ h̄ eē diuersum ab alio: qꝛ p̄uaṫ aliq̄ quo p̄uaṫ aliquo. Si igṫ sic ē oīs mutatio ꝛ oīs diuersificatio erit q̄dripharia: qꝛ vel erit ex subto i subm̄. i. ex forma i formā: vl' erit ex subto i nō subꝫ. i. ex p̄uatōe i formā vel ex nō subto i subm̄. i. ex forma i p̄uationē: vel ex non subto in nō subm̄. i. ex p̄uatione i p̄uationē. Nā ve dis. xi. meth. dr̄ia ē iter subm̄ ꝛ mām. mā. n. dic̄ qd solū i po^a: ꝛ ē vel existit magis negatiue q̄ affirmatiue: qꝛ qō ē solū in po^a magis nō ē q̄ sit: subm̄ vō dicit aliqd i actu: ꝛ dic̄ aliquid affirmatiue. dicit. n. aliqd exn̄s: ꝛ aliqd formatum forma. p subm̄ ḡ itelligēdū est aliqd affirmatuꝫ: ꝛ aliqd i actu: siue aliqd exn̄s sub forma. p non subm̄ vō itelligendū ē aliqd negatū ꝛ p̄uatū exn̄s sub p̄uatiōe: bn̄ igṫ dcm̄ ē ꝙ q̄driphariā p̄t itelligi eē diuersificatio vel mutatio: qꝛ vt patuit s̄m priuationē ꝛ formā quadrupliciter possunt accipi termini mutationum. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Quare necesse est ex his que dicta sunt tres esse mutatiōes: scilicet ex subiecto i subm̄: ꝛ ex subiecto in nō subm̄: ꝛ ex nō subiecto in subm̄. Que. n. est ex nō subiecto in nō subm̄: nō ē mutatio: ꝑpter hoc ꝙ non est s̄m contrapositionem. Neqꝫ. n. contraria neqꝫ ꝯtradictio est.

¶ Quia dixerat q̄ttuor eē modos mutationū cū vnus illoꝝ modoꝝ sit oio p accn̄s: ꝛ iꝑop⁹. vꝫ. cū dicam⁹ aliqd mutari ex nō subto i nō subm̄: siue ex p̄uatiōe i p̄uatiōeꝫ. ideo ꝯcludit tres eē spēs mutationū. Circa qō facit duo: qꝛ p̄mo ait tres eē mutationes: scōo dētermiat dē vnaquaqꝫ illaꝝ mutationū. scōa ibi. (Ex nō subto qdē.) Dic̄ ḡ q̄re necesse ē ex his q̄ dicta sunt accipiēdo mutationē per se tres eē mutatiōes. s. ex subto i subm̄. i. ex forma i formā: ꝛ ex subto i nō subm̄. i. ex forma i p̄uationē: ꝛ ex nō subto in subm̄. i. ex p̄uatiōe i formā. tūc ḡ supplēdū ē: qꝛ ex non subto i nō subm̄: siue ex p̄uatione in p̄uationē ꝑprie nō ē mutatio. q̄ aūt cā est ꝙ ex nō subto in nō subm̄. i. ex p̄uatione i p̄uationē nō est mutatio: pp h̄ ē ꝙ nō est s̄m ꝯtrapositionē. i. qꝛ nō est ibi cōtrapositio vel oppositio. neqꝫ. n. est ibi ꝯdictio: neqꝫ est ꝯria p̄uatio p̄uationi. ¶ Nōndū aūt ꝙ qꝛ phs nō itēdit dēterminare: nisi dē mutationibus p se: vt supi⁹ dicebaṫ. iō lꝫ q̄ttuor sint modi mutationū: si iter mutatiōes vellem⁹ ꝯputare mutationē p accidēs: tn̄ nō sunt nisi tres mutatiōes: si vellemus accipere mutationes p se. Nā vt statim dēclarabiṫ mutatio ex nō subiecto in nō subiectum: ꝛ ex p̄uationē in priuationem: non est per se: sed per accidens.

Dubitaret forte aliqs. q̄re ex nō subto i nō subm̄ nō dr̄ eē mutatio. Si. n. itelligaṫ ꝙ talis mutatio nullo mō est mutatio: nec p se: nec p accn̄s: ē locutio falsa. Nā cū albū sit non nigrū: ꝛ nigrū sit non albū: qō mutaṫ ex albo in nigrū p accn̄s: mutaṫ ex non nigro in nō albū. Si vō itelligaṫ hō mutationeꝫ nō eē mutationē: qꝛ non ē mutatio p se: sed p accn̄s: sic ēt mutatio ex forma i formā: vel ex forma in p̄uationē: vel eō. semꝑ vr̄ eē p accn̄s. Nā vt in p̄mo lib. tāgebaṫ ex ente i po^a fit aliqd p se. Sed ex forma ꝛ p̄uatōe fit aliqd p accn̄s. q̄re qua rōne mutatio ex p̄uatione in p̄uationē dr̄ eē nō mutatio: qꝛ est p accn̄s: pari rōne mutari ex forma in formā: ꝛ ēt alij modi mutationū assignati nō debent dici mutatiōes: qꝛ sunt qd' p accn̄s. ¶ Dōꝫ ꝙ fieri aliqd ex forma: vel ex p̄uatione p̄t itelligi dupl'r: vel tāq̄ ex subiecto motus: vel tāq̄ ex termio motus: sꝫ si accipiaṫ h̄ eē tāq̄ ex subto mutatiōis ꝛ motus: tūc ex forma ꝛ ex p̄uatione fit aliqd per accn̄s: qꝛ mot⁹ ꝛ priuatio: vt in subiecto sunt in ente in po^a vel imobili. Nō aūt sunt in forma vel i p̄uatione. forma. n. ꝛ p̄uatio nō sunt illud in quo est motus ꝛ mutatio: vt in p̄cedēti lectione dicebaṫ. Sed si accipiaṫ aliqd fieri ex aliquo nō tāq̄ ex subiecto mutatiōis ꝛ motus: sed tāq̄ ex termino: sic ex forma ꝛ p̄uatione fit aliqd per se: qꝛ forma ꝛ p̄uatio p se possunt eē termini mutationū ꝛ motuū. mutari ḡ ex forma i formaꝫ: vel ex forma in priuationē: vel ex p̄uatione in formā est mutari p se: si ly ex. iportet habitudinē non ei⁹ qō subijciṫ in motu: sed ei⁹ qō ē termin⁹ mot⁹. p se. n. ē ꝙ mutatio sumpta large: vt includit motū: vl' icipiat a forma ꝛ termineṫ i formā: vl' icipiat a forma ꝛ termineṫ i p̄uatōeꝫ: vl' a p̄uatōe ꝛ termineṫ in formā. Qꝫ āt icipiat a p̄uatiōe ꝛ termineṫ in p̄uationē: h̄ ē oino p accn̄s: cū mot⁹ ꝛ vl'r mutatio p se reqrat terminos differētes. ꝯria ḡ vt forma ꝛ forā: cuiusmodi sūt albū ꝛ nigrū vl' ēt alia ꝯria: sic ēt ꝯdictoria: vt forma ꝛ p̄uatio cuiusmodi sunt albū ꝛ nō albū: ꝛ nigrū ꝛ nō nigrū ꝛ cetera talia possunt eē termini mot⁹ p se vel mutationis: qꝛ nō possunt in idē coincidere: p̄uatio tn̄ ꝛ p̄uatio p se hui⁹

Dub. 2ª

termini nõ sũt: q2 possunt in idẽ coincidere. idẽ.n. põt eẽ nõ albũ ⁊ nõ nigrũ: vel nõ albũ ⁊ nõ pallidũ. vt ḡ phs osnderet ꝙ ꝑuatio cũ ꝑuatiõe possit in idẽ coicidere: ⁊ ꝙ nõ sũt ꝑ se termini mot⁹: ait: ꝙ îter ea nõ ẽ ꝯrietas: nec ꝯdictio. ꝑuatio.n. ꝑuatiõi ꝑ se loquẽdo nõ ꝯdicit nec ꝯriaẗ. quare possunt talia ĩ idẽ coincidere: ⁊ non sũt ꝑ se termini mot⁹ ꝑꝑ qḋ mutari ex ꝑuatione ĩ ꝑuationẽ: vł ex non subto in non subm̃ nullo modo ẽ mutatio ꝑ se: ꝟ ꝑ accñs. Si ḡ relinquendũ est qḋ est ꝑ accidẽs h⁹ trãsmutatio ĩter mutationes computari non debet. ¶ Deĩde cũ dić.

¶ Ex nõ subiecto qdez igiẗ in subm̃ mutatio ꝟ cõtradictionẽ generatio est. Alia qdẽ simpliciter simplex. Alia vero q̃dã cuiusdã: vt ex nõ albo in albũ: generatio qdez h⁹ est. Que vero ex nõ esse simpľr in substãtiam est: generatio simpliciter ẽ: ꝟ quã fieri ⁊ nõ fieri simpľr dicim⁹.

¶ Omissa mutatiõe ꝑ accñs que ẽ ex nõ subto in nõ subiectũ: vel ex ꝑuatione in ꝑuationẽ exeqtur ḋ aliis tribus mutationib⁹. ¶ Ad cui⁹ euidẽtiã sciẽdũ ꝙ harꝝ triũ mutationũ: de qb⁹ ĩtẽdit exeq: due attẽdunẗ ꝟ oppositionẽ ꝯdictoriã. tertia vero attẽdiẗ ꝟ oppositionẽ ꝯriã. mutari.n. ex nõ subto in subm̃: ⁊ ex subto in nõ subm̃ siue mutari ex ꝑuatione ĩ formã: ⁊ ex forma ĩ ꝑuationẽ dić oppositionẽ ꝯdictoriã. Sꝫ mutari ex forma ĩ formã: vt ex albo ĩ nigrũ: dić oppositionẽ ꝯriã: duo ḡ facit: q2 ꝑ̊ ḋterminat ḋ mutatiõe ꝟ oppositionẽ ꝯdictoriã. scḋo ḋterminat de mutatiõe ꝟ opp̃onẽ ꝯriã ibi. (Qm̃ aũt mot⁹.) Circa primũ duo fać: q2 ꝑ̃mo ostẽdit duas eẽ h⁹ mutatiões sũptas ꝟ opp̃onẽ ꝯdictoriã. scḋo ḋclarat nullã talẽ mutationẽ eẽ motũ ibi. (Si igiẗ qḋ nõ ẽ.) Circa primũ duo facit: ꝟ ꝙ sunt due mutatiões accepte ꝟm ꝯdictionẽ. ꝑ̃mo .n. ḋterminat ḋ mutatione ex nõ subto ĩ subm̃: que dr̃ generatio. scḋo de mutatiõe ex subto ĩ nõ subm̃ que dr̃ corruptio ibi. (Que vo ex subto.) Dicit ḡ. ꝙ mutatio ꝟm ꝯdictionẽ que ẽ ex nõ subto in subm̃. i. ex negatiõe ĩ affirmationẽ: ⁊ ex ꝑuatõe ĩ formã: talis mutatio gñatio est: ⁊ h⁹ mutatio alia qdẽ ẽ simpľr ⁊ simplex: alia vero ẽ q̃dã ⁊ cuiusdã: vt gñatio accñtis: que est ex nõ albo in albũ: ẽ quidẽ gñatio h⁹. i. gñatio q̃dã vel cuiusdã. Sꝫ gñatio q̃ est ex nõ eẽ simpľr: vt gñatio in subaꝫ ẽ gñatio simpľr ꝟ quã generationem substantialem: dicimus aliquid fieri ⁊ non fieri simpliciter. ¶ Deinde cuꝫ dicit.

¶ Que vero ex subiecto in non subiectũ corruptio est. Simpľr qdez que ex substantia in nõ esse est. Quedã autem est que est in oppositaꝫ negationẽ: sicut dcm̃ est in generatione.

¶ Determinat de mutatiõe ex subto in non subm̃ que dr̃ corruptio dicẽs: ꝙ mutatio que ẽ ex subto ĩ nõ subm̃. i. ex forma in ꝑuationẽ: vel ex affirmatione ĩ negationẽ talis mutatio corruptio ẽ ⁊ h⁹ mutatio simpľr qdẽ ẽ ex suba ĩ nõ eẽ simpľr. Sꝫ tũc ẽ mutatio q̃dã vel corruptio q̃dã q̃ nõ est in nõ eẽ simpľr. Sꝫ que est ĩ negationẽ oppositã. i. in negatõeꝫ q̃lecũqꝫ: vt ẽ negatio ĩ formis accidẽtalib⁹. mutatio.n. ex albo ĩ nõ albũ: vel ex alia forma accñtali ĩ eius negationẽ nõ est corruptio simpľr: ꝟ q̃dã. sic.n. dcõꝫ ẽ ḋ corruptõe. sić ẽt dcm̃ ẽ ĩ gñatõe. Nã sić gñatio simpľr ẽ ⁊ gñatio q̃dã: sić ẽ corruptio simpľr ⁊ q̃dã corruptio. Quo ẽt distiguũẗ gñatiões ⁊ corruptiões vt accipiũẗ simpľr. ⁊ nõ simpľr ĩ scḋo ḋ gñatiõe satis dĩdim⁹. ¶ Deĩn cũ dić.

¶ Si igiẗ qḋ non est: dicitur multipľr: q2 neqꝫ qḋ est ꝟm cõpositionẽ aut diuisionem ꝯtingit moueri: neqꝫ quod est ꝟm potẽtiã: qḋ ei qḋ est simpľr ꝟm actum oppositum est. Hoc qdẽ.n. non albũ: aut non bonum: tñ contingit moueri ꝟm accidens. Erit.n. homo non albus.

¶ Ostẽdit h⁹ mutatiões q̃ accipiunẗ ꝟ oppositionẽ ꝯdictoriã nõ eẽ motus ꝟ mutationes solũ. Circa qḋ duo fać: ꝟm ꝙ due sũt tales mutatiões: gñatio. s. ⁊ corruptio. ꝑ̊ ḡ ostẽdit ꝙ gñatio nõ ẽ motus. scḋo ostẽdit ħ idẽ ḋ corruptiõe ibi: neqꝫ iã corruptio mot⁹ ẽ. gñatio ãt est mutatio ex nõ eẽ in esse. Ne ḡ laboret ĩ equiuoco. ꝑ̊ ostẽdit q̃uo ⁊ quot modis accipiẗ nõ ens. scḋo ex his q̃ dixerat arguit gñationẽ nõ esse motũ ibi. (Ex aũt simpľr.) Dicit ḡ. ꝙ id qḋ nõ est dr̃ multipľr. eẽ.n. ⁊ nõ eẽ tripľr ꝑt sumi: ⁊ ꝟ duas acceptiões nõ põt eẽ motus: ꝟ eẽ ⁊ nõ eẽ. Sꝫ ꝟ tertiã acceptionẽ põt ibi eẽ motus. tõ ait: ꝙ neqꝫ qḋ est vel qḋ nõ est ꝟm ꝯpositionẽ ⁊ diuisionẽ. i. ꝟ ꝯpositionẽ affirmatiuã vel negatiuã ꝯtigit moueri: neqꝫ ẽt ꝯtingit moueri: id qḋ est ꝟm potẽtiã: qḋ est oppositũ ei qḋ ẽ ꝟm actũ simpliciter. Sꝫ ħ qḋ est ꝟ eẽ accñtale: vt qḋ nõ est albũ: aut qḋ nõ est bonũ. tale qḋ nõ ẽ ꝯtigit moueri ꝑ accñs: q2 tale nõ ens accidit alicui enti. Nã qḋ nõ ẽ albũ vel ꝗ nõ: nõ est albus. erit tñ hõ vel erit aliqḋ aliud ens. tale ḡ nõ ens rõne entis: cui accidit moueri poterit. ¶ Nõndũ aũt ꝙ esse ⁊ nõ eẽ tripľr ꝑt sumi vno mõ põt sumi eẽ: vt nõ dić eẽ reale: sed vt dicit habitudinẽ ꝑdicati ad subm̃: vt cuꝫ dicim⁹. chimera ẽ opinabilis. nõ.n. ex ħ possumus ĩferre ꝙ chimera sit. ibi.n. eẽ nõ dić eẽ reale. Sꝫ solũ dić q̃daꝫ habitudinẽ ꝑdicati ad subm̃. sic ḡ acceptũ eẽ vel nõ esse nõ dicit nisi veritatẽ vel falsitatẽ ꝯpositiõis ⁊ diuisionis siue affirmationis ⁊ negatiõis: cũ ḡ verꝝ ⁊ falsum sunt in aĩa: tale eẽ ⁊ nõ eẽ magis se tenet ex ꝑte ĩtellect⁹ q̃ꝫ ex ꝑte rei. Alio mõ ꝑt accipi eẽ vel nõ eẽ: vt dicũt qd reale ⁊ ħ ẽ dupľr: q2 vel accipiunẗ in subalib⁹ vel ĩ accñtalib⁹. Si ĩ subalibus tũc eẽ: sić acceptũ dicit actũ simpľr: nõ eẽ vero dicit potẽtiã simpľr vel dicit potẽtiã oppositã actui simpliciter. qḋ.n. nõ est actu suba ꝟ ꝙ est h⁹ simpľr est non ens. Sꝫ si accipiaẗ eẽ ⁊ nõ eẽ ꝟ accñtalia sić eẽ nõ dicit actũ simpľr: ꝟ quẽdã: ⁊ nõ eẽ nõ dicit potẽtiã simpľr. Qḋ.n. subiectũ forme accñtali nõ est in po^a simpľr: sed dić aliquid ĩ actu. ꝑuatio ḡ forme accñtalis: vt ꝑuatio albi fundatur in aliquo ente in actu: vt est hõ vel leo vel aliquod aliud ens in actu: qḋ nõ est albũ in quo priuatio albi fundatur. est ḡ intẽtio phi ꝙ ex nõ eẽ in esse nõ est mot⁹. Si accipiaẗ nõ eẽ ꝟ ꝯpositionẽ ⁊ diuisionẽ: siue ꝟ hitudinẽ predicati ad subm̃: q2 talia se tenẽt ex ꝑte mentis siue ex parte ĩtellectus ꝟ quẽ modũ nõ hꝫ esse motus. Rursus nõ est motus ex nõ eẽ in esse. Si accipiaẗ nõ eẽ ĩ subalibus: ꝟm quẽ modũ nõ eẽ opponiẗ actui simpľr: ⁊ dić puram potẽtiã: q2 pura potẽtia nõ põt eẽ subm̃ mot⁹. Sꝫ si accipiaẗ nõ eẽ tertio mõ: ꝑut reperiẗ ĩ accñtalib⁹: sić ex nõ eẽ in esse põt eẽ motus: q2 nõ esse sić sumptũ non opponiẗ actui simpľr: nec dić po^am simpľr. Sed tale nõ ens ⁊ talis priuatio fundatur in aliquo ente in actu rõne cuius põt ibi esse motus. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Qḋ aũt simpľr non hoc aliqḋ est: hoc nullo mõ ꝯtingit moueri. Impossibile est.n. qḋ non est moueri. Si aũt hoc ⁊ gñationem esse motum ĩpossibile erit. Fit.n. qḋ non est. Si.n. ⁊ quod ex nõ ente maxime ꝟm accidẽs fit. Sꝫ tñ verꝝ est dicere: qḋ est: quod non est: de eo qḋ fit simpliciter. Siľr aũt ⁊ qescere. Hec igiẗ accidunt incõuenientia: si moueaẗ quod nõ est.

¶ Ostẽso quot modis accipiẗ eẽ ⁊ nõ eẽ ostẽdit ꝙ gñatio

simplr̄: q̄ ē ex nō esse in eē: nō ē mot⁹. Circa q̇ duo facͭ ƺ ꝙ duas rōnes adducit. scđa ibi. (Et si oē q̇ mouetͬ.) Dicit ḡ. ꝙ id q̇ simplr̄ nō ē hoc aliqd ħ nullo mō mouetͬ. Impossibile. n. ē moueri q̇ ñ ē simplr̄: τ q̇ ē simplr̄ i potētia. si āt hoc. i. si q̇ est simplr̄ i potētia: τ q̇ simplr̄ est nō ens: nō mouetͬ: ipossibile ē gnātionē eē motū: qꝛ fit τ gnātur q̇ nō ē simplr̄. Addit āt ꝙ si. i. q̄uis supple ex nō ente fit maxie aliqd ƺ accidēs. lƺ ḡ ita sit ꝙ ex nō ente ñ fiat aliqd ꝑ se: ƺ ꝑ accidēs: ƺ tñ vex̄ ē dicere de eo q̇ fit simplr̄ q̇ ē: τ q̇ nō ē. i. q̇ est nō ens simplr̄. tūc ḡ supplēda est rō: ꝙ cū simplr̄ nō ens τ ens simplr̄ in potētia non possit eē subm̄ mot⁹: τ gnātio nō ē motus: τ gnāri non est moueri. Subdit āt ꝙ silr̄ gnāri nō est qescere. ħ ḡ inconuenientia accidūt. si ponatͬ ꝙ gnātio sit qes vel motus: qꝛ tūc q̇ est simplr̄ i poᵃ qescit vel mouebitͬ. ¶ Nōndū āt ꝙ lƺ ex nō ente τ ex ꝑuatione fiat aliqd ꝑ accn̄s. ex ente aūt in potētia fiat aliqd per se. tñ q̇ est simplr̄ i potētia non mouetͬ. factio. n. illa q̄ est ex ente simplr̄ i potētia nō est motus sed mutatio. Nā q̇ est simplr̄ in potētia: simpliciter vex̄ ē dicere ꝙ nō est: ꝑꝑ q̇ subm̄ mot⁹ eē nō p̄t. ¶ Nōndū ēt ꝙ ens simplr̄ in poᵃ q̇ subycitͬ in gnātiōe subax̄ de quo ente in potētia hic loqmur hꝫ ens in potētia ƺ ꝙ tale est: nec mouetͬ: nec ē aptū natū moueri. Cū ergo oē qescēs sit aptū natū moueri: dicere possumus ꝙ gnātio subax̄: de qua hic loqmur: nec ē motus nec ē qes: qꝛ ens in poᵃ simplr̄: q̇ tali gnātioni subycitur: ƺ ꝙ hꝫ est: nec moueri p̄ot nec qescere. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et si omne q̇ mouetur: in loco est: q̇ autē non est: nō est in loco. Esset. n. alicubi.

¶ Adducit scđaƺ rōnē ad ꝑpositū dicēs. oē q̇ mouetͬ est i loco. Sed q̇ nō est: nō est in loco. ḡ q̇ nō est nō mouetͬ. Qz aūt q̇ nō est nō sit i loco pƺ. qꝛ si eēt in loco eēt alicubi: τ determinaretͬ ad aliquē locū: q̇ de nō ente dici non p̄ot. est ḡ supplenda rō: ꝙ cū ens simplr̄ in poᵃ q̇ est gnātionis subm̄ sit non ens: τ nō sit in loco nec moueatͬ: sequitur ꝙ gnātio nō sit motus. ¶ Nōndū aūt ꝙ sꝑ primū in aliquo genere est rō τ cā oiuƺ eox̄ que sunt post. vbi ḡ nō reperitͬ q̇ est p̄mū: nec repiri p̄ot q̇ est posteri⁹: qꝛ ḡ motus localis est mot⁹ p̄mus: q̇ nō mouetͬ localiter: nō mouetͬ aliquo alio motu: q̄re si ens simplr̄ in potētia: q̇ est gnātiōis subm̄: nō p̄ot moueri localr̄. sequitur ꝙ nullo alio motu moueri possit. ¶ Nōndum ēt ꝙ sufficiēter ꝓbat phs ꝙ si ens in poᵃ: q̇ est gnātionis subm̄: nō mouetͬ: ꝙ gnātio nō sit motus. est. n. q̄si per se notū: ꝙ si subm̄ alicuius forme nō est albū. ꝙ illa forma nō sit albedo. Naƺ si illa forma eēt albedo: daret subiecto suo ꝙ eēt album. sic ēt si subm̄ gnātionis nō mouetͬ gnātio nō est mot⁹. Naƺ cū qcqd est subm̄ motui moueatͬ: si gnātio eēt motus de necessitate moueretur q̇ est generationis subiectum.

Dub. 1ª **Dubitaret** forte aliqs. vtrū ens simplr̄ in potentia cuiusmodi est hyle q̇ ē maxie generationis subm̄ moueri possit. ¶ Dōƺ ꝙ triplici via venari possum⁹ ꝙ ens simplr̄ in poᵃ ƺm ꝙ hꝫ est: moueri nō possit. p̄ma via sumitͬ ex p̄te motus. scđa ex parte mobilis. tertia ex p̄te mouētis. motus. n. vt dicebatͬ in tertio est qdā actus: qꝛ est actus entis in potētia: siue ē act⁹ mobilis. Cū ergo nō sit intelligibile ꝙ in aliquo subiecto sit aliqs actus: τ subm̄ illud sit oīno in poᵃ quātūcūq; mot⁹ sit actus incōpletus τ iperfectus. tñ ex quo aliqs actus ē q̇ mouetͬ oīno i poᵃ eē nō p̄t. Scđa via sumitͬ ex p̄te mobilis. oē. n. q̇ mouetͬ p̄tim ē in termino a quo: τ p̄tim i termino ad quē. eo ḡ ipo ꝙ ꝺ rōne mobilis ē ꝙ aliqd p̄ticipet ꝺ actu τ ꝺ forma ad quā mouetͬ: nihil q̇ ē oīno i poᵃ: ƺm ꝙ hꝫ ē: p̄ot eē subm̄ motus. Tertia via sumitͬ ex p̄te mouētis. nihil. n. ē mouēs aliquid nisi sit aliq̄ resistentia mobilis ad mouēs. Nā si nulla eēt ibi resistētia: vt dicebatͬ in q̄rto caplo ꝺ vacuo nō eēt ibi motus: sed mutatio. oē. n. mouēs si mouet: mouet i t̄pe. q̄re ē ibi resistētia aliqua: qꝛ si nulla eēt ibi resistētia: nō fieret i t̄pe: ƺ i istāti. ens ḡ oīno i potētia: qꝛ nō hꝫ vñ resistat: nō p̄t eē subiectū motus: q̇ fit i t̄pe: licet posset eē subm̄ mutatiōis: qꝛ fit in instāti. gnō ḡ cui subycitͬ ens oīno i poᵃ: ꝑ se loquēdo: nō est motus: nec mēsuratͬ t̄pe: ƺ ē mutatio τ mēsuratͬ istāti.

Alterius forte dubitaret aliqs. vtrū ens oīno i poᵃ possit eē in loco. ¶ Dōƺ ꝙ q̄tū ad p̄sens tria ꝯpetūt loco: ex qb⁹ arguere possum⁹ ꝙ ens oīno i poᵃ in loco eē nō possit. p̄mū ē: qꝛ locus equatͬ locato. 2ᵐ ē ꝙ posito loco oƺ nos ponere dr̄ias loci: vt sursuƺ τ deorsuƺ. iō dicebatͬ i q̄rto ꝙ oƺ oēƺ locū hr̄e sursuƺ vel deorsuƺ. tertiū est ꝙ vnūqōq; corpox̄ fertͬ τ manet nālr̄ i ꝓprio loco. hec āt tria dicta ꝺ loco τ si nō ꝯpetūt loco: vt ponim⁹ celū eē i loco: ꝯpetūt tñ locis gnābiliū τ corruptibiliū: ꝑꝑ q̄ inducta ē q̇. Querim⁹. n. an ens oīno i poᵃ possit eē in loco ꝑꝑ gnōnis subm̄: q̇ ē oīno i poᵃ: ꝺ quo forte dubiuƺ est apud aliquos an possit eē i loco. Qz āt tale ens i poᵃ in loco eē nō possit: ōndere possum⁹ ex p̄dictis trib⁹: q̄ diximus loco ꝯpetere. nā si ꝺ rōne loci ē ꝙ equetͬ locato: cū ꝓpriū sit q̄titati ƺ eā eq̄le vel ieq̄le dici: ens oīno i poᵃ nō p̄ot eē i loco: qꝛ nec ē q̄tū: nec q̄le: nec ē aliqd i actu: vt possit eq̄ri locato. rursus si ꝺ rōne loci ē hr̄e sursuƺ τ deorsuƺ: τ eidē locato ꝯpetit hr̄e diuersitatē p̄tiū: τ repiatͬ i eo sursuƺ τ deorsuƺ. cum i ente oīno i poᵃ nulla sit distictio: nec i tali ente possum⁹ assignare ordinē p̄tiū i loco: vt dicam⁹ aliquas p̄tes ei⁹ eē sursuƺ: aliq̄s vō deorsuƺ. seqͬ ꝙ tale ens in loco eē nō possit. tertio qꝛ vnūqōq; gnābiliū corpox̄ manet τ mouetͬ nālr̄ ad suū locū: qꝛ ens oīno i poᵃ nō hꝫ aliquā nāƺ: ꝑ quā ꝺterminetͬ ad aliquē locū. Seqͬ ꝙ i nullo loco nālī eē possit: τ si nō possit esse i loco nālī: non erit in violēto: qꝛ loc⁹ violētus p̄supponit nālē: sic̄ mot⁹ violētus p̄supponit nālē. nullo ḡ mō erit i loco. bn̄ igͬ arguit phs ꝙ tale nō ens: q̇. s. simplr̄ ē ens i poᵃ nō ē i loco: qꝛ si eēt i loco: eēt alicubi: τ ꝺterminaretͬ ad aliquē locū. q̄re cū tali enti nō ꝯpetat hr̄e ꝺterminatā formā: τ ꝺterminatam nāƺ nō ꝯpetit ei eē alicubi: τ ꝺterminari ad aliquē locū. τ ꝑ ꝯñs nō ꝯpetit ei eē i loco: nec moueri localr̄: τ si nō mouetͬ localr̄ nō mouetͬ aliquo mō. si igͬ subm̄ gnōnis q̇ ē in potentia simpliciter nullo modo mouetur. sequitur ꝙ generatio non sit motus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Neq; iam corruptio motus est. Cōtrarium quidēƺ. n. motui: motus aut quies. Corruptio autem generationi contrarium est.

¶ Quia ꝓbauerat gnōnē nō eē motum: ꝓbat ꝙ ēt corruptio nō ē mot⁹ dicēs: ꝙ neq; iā corruptio mot⁹ ē. Nā ꝯriū motui ē mot⁹ aut qes. qcqd ḡ nō ē ꝯriū motui: nec ē motus: nec ē qes. corruptio āt nō ē ꝯriū motui: ƺ ē ꝯriū gnātiōi q̄ nō ē mot⁹. seqͬ ḡ ꝙ corruptio nec sit mot⁹: nec sit quies. ¶ Nōndū āt phm ħ supponere oēm motū: τ oēm qetē ꝯriari motui: ꝑꝑ q̇ arguit gnātōeƺ nō eē motū: nec qetē: qꝛ ñ ꝯriatͬ motui. valet āt ħ rō gr̄a māe. Nam lƺ sit aliqs mot⁹ nō hn̄s ꝯriū vt mot⁹ celi. tñ qꝛ nos loqmur ꝺ subto gnōnis: cū gnābilib⁹ ñ ꝯpetat ꝓpe moueri nisi motu hn̄te ꝯriū: sufficͭ ꝺ tali motu arguere: vt ad ꝓpositū spectat: vl̄ possum⁹ dicere: τ forte meli⁹: ꝙ cū corruptio hēat ꝯriū: τ nō ꝯrietͬ motui. seqͬ ꝙ ñ sit mot⁹: neq; qes: qꝛ nihil hn̄s ꝯriū ē mot⁹: aut qes nisi ꝯrietͬ motui. eo ḡ ipo ꝙ corruptio nō ꝯriatͬ motui. Sƺ mutationi: qꝛ ē ꝯria gnōni que est mutatio τ non est motus: seqͬtur etiā ꝙ corruptio non sit motus: sed mutatio. ¶ Deinde cū dicit.

Dub. 2ª

¶ Quoniam autem motus mutatio quedam est: mutationes autem tres sunt dicte. Harum autem que sunt secundum generationem et corruptionem non sunt motus. Hec autem sunt secundum contradictionem: necesse est ex subiecto in subiectum mutationem motum esse solum. Subiecta autem: aut contraria aut media. Et priuatio enim ponitur contrarium et monstratur affirmatione nudum: et album et nigrum.

¶ Determinat de illa mutatione que est a subiecto in subiectum. dicens quod quia motus quedam mutatio est. mutationes autem dicte: vt patuit sunt tres. harum autem trium mutationum due mutationes que sunt secundum generationem et corruptionem non sunt motus. Nam hec sunt secundum contradictionem: secundum quam non attenditur motus: necesse est ergo ex quo ille due non sunt motus: solum tertiam mutationem esse motum: que est ex subiecto in subiectum: siue ex forma in formam: et ex contrario in contrarium. addit autem quod illa debent esse subiecta: que debent esse contraria: aut media: subdit etiam quod priuatio ponitur esse sicut contrarium et monstratur affirmatione. i. designatur et significatur aliquando per affirmationem. nudum enim quod dicit quid priuatiuum designatur per affirmationem: sicut et album et nigrum que sunt contraria. ¶ Notandum autem quod cum per subiectum intelligatur aliquid in actu: et aliquid informatum forma accidentali. quod enim subiicitur forme substantiali non debet dici subiectum. Sed materia: nec est quid in actu: sed in potentia. Cum ergo forme accidentales inter quas intenditur motus possint esse contraria. et media ideo exponendo quid intelligitur nomine subiecti ait subiecta esse contraria vel media. ¶ Notandum etiam quod quia in primo dictum fuit: quod principia esse contraria: et etiam ibi dicebatur contrarietatem esse inter priuationem et formam: cum non sit contrarietas nisi inter ea que signantur per affirmationem. ideo ait quod etiam ipsa priuatio aliquo modo habet rationem contrarii: et quodammodo potest designari per affirmationem. sicut enim nigrum et album dicunt aliquid affirmatiue: sic etiam nudum: quod priuationem importat: si consideramus modum nominis: per affirmationem designatur: ex quo apparet quod si accipiatur contrarietas large prout se extendit ad opposita priuatiue: omnis motus et omnis mutatio fit aliquo modo inter contraria. Lectio. III.

Si igitur predicamenta diuisa sunt substantia et qualitate et vbi: et quando: et ad aliquid: et quantitate: et facere: et pati: necesse est tres esse motus: quantitatis: et qualitatis: et secundum locum.

¶ Postquam philosophus diuisit mutationem communiter sumptam in generationem corruptionem et motum. in parte ista diuidit ipsum motum in suas species. determinare autem de speciebus motus est determinare in quibus predicamentis habet esse motus: et que sunt illa predicamenta que acquiruntur per motum: nam motus recipit speciem a termino: et est in eodem genere cum rebus: ad quas est motus: et sicut motus recipit speciem a termino sic recipit ab eo quodammodo contrarietatem et vnitatem. sunt enim motus contrarii habentes terminos contrarios. albari enim et denigrari contrariantur: quia albedo et nigredo: que acquiruntur per tales motus: contrarietatem habent. rursus motus quodammodo habet vnitatem a termino: quia vnus motus per se est vnus terminus acquisitus per motum. determinare igitur de speciebus motus: et de eius vnitate et contrarietate sunt quasi connexa. possumus ergo totum istum quartum diuidere in partes tres: quia primo determinat de speciebus motus: siue determinat in quibus generibus est motus. secundo determinat de vnitate eius. tertio de contrarietate ipsius. secunda ibi. (Post hec autem dicamus.) Tertia ibi. (Amplius autem determinandum est.) Circa primum duo facit: quia primo proponit quod intendit. secundo manifestat quod dixerat ibi. (Secundum substantiam autem.) Dicit ergo. quod si predicamenta sunt diuisa. i. distincta substantia. i. per substantiam: et per qualitatem: per vbi: et per quando: et per ad aliquid: et per quantitatem: et per facere: et pati. dicuntur enim predicamenta distingui per ista: quia secundum hec accipitur diuisio predicamentorum: quia ergo sic distinguuntur predicamenta: necesse est tres esse motus. s. quantitatis qualitatis: et secundum locum. Nam secundum alia predicamenta non est motus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Secundum substantiam autem non est motus: propter nullum entium substantie contrarium esse. T. c. 10.

¶ Probat quod dixerat. Circa quod duo facit: quia primo ostendit quod secundum alia predicamenta ab illis tribus non est motus. secundo declarat quod secundum illa. s. qualitatem quantitatem: et vbi habet esse motus ibi. (Quoniam autem neque substantia.) ¶ Ad euidentiam autem prime partis sciendum quod omnia alia predicamenta a qualitate quantitate: et vbi quodammodo reducuntur ad substantiam relationem et motum. Nam habere et situs reducuntur ad relationem. habitus enim dicit quandam habitudinem et quandam relationem ad habentem. Situs autem est quidam ordo partium in loco. ordo autem quandam relationem importat. actio et passio: et quando reducuntur ad motum. Nam et actio et passio sunt idem materialiter cum motu: quando vero est id quod relinquitur ex adiacentia temporis. tempus autem vt supra ostendebatur: est idem materialiter cum motu. philosophus ergo volens ostendere quod non est motus in predicamentis aliis a quantitate qualitate: et vbi: tria facit: quia primo ostendit quod motus non est in substantia. secundo quod non est in relatione. tertio probat quod motus non est in actione et passione: et quod vltra in motu non est motus: neque in motione motio. secunda ibi. (Neque in ad aliquid.) Tertia ibi. (Neque agentis.) Dicit ergo. quod secundum substantiam non est motus propter nullum entium esse contrarium substantie. si enim motus est a contrario in contrarium: in substantia non est motus: quia in ea non est contrarietas.

Dubitaret forte aliquis. vtrum substantie sit aliquid contrarium. ¶ Dicendum quod secundum Alexandrum substantiam substantie contrariari verum est secundum formam. non est autem verum secundum materiam. hec autem responsio licet in se contineat aliquam veritatem: quia accipiendo contrarietatem large: prout priuatio et habitus contrarietatem important: forme substantiales sibi inuicem contrariantur: quia vna est nobilior alia: et vna habet rationem habitus: alia vero rationem priuationis. immo eo ipso quod substantiales forme mutuo se expellunt: et in eodem subiecto vna non compatitur secum aliam: vna habet rationem priuationis respectu alterius: et inuenitur quedam contrarietas inter eas. verum est ergo formas substantiales habere aliquam contrarietatem ad se inuicem. non autem hoc forme habent contrarietatem ad materiam: sed presupponunt eam tanquam proprium susceptiuum. hoc tamen non est veritas secundum mentem philosophi. sufficeret enim in formis substantialibus esse contrarietatem: vt commentator ait: ad hoc quod in substantia esset motus. rursus si negaremus esse contrarietatem in substantia: quia non est contrarietas secundum materiam et subiectum: oportet nos negare esse contrarietatem in accidentibus. omnia enim contraria quodammodo sunt apta nata fieri circa idem. numquam enim ex vno contrario fieret aliud: nisi esset aliquod vnum et idem subiectum quod posset esse susceptiuum oborum contrariorum: sic ergo si forme substantiales habent inter se aliquam contrarietatem: non tamen est ibi contrarietas ratione materie: quia vna et eadem materia habet esse sub vtraque forma: sic et in accidentibus est ibi vnitas ex parte subiecti: contrarietas ex parte forme. quare si propter carentiam talis contrarietatis negaremus motum in substantia: deberemus negare motum in accidentibus. ¶ Amplius hec via petit quod est in contrario. nam si poneremus contrarietatem in substantia ratione materie: vt commentator ait: nullus esset ibi motus: nec mutatio. omnis enim transmutatio presupponit vnitatem ex parte subiecti. Non ergo debemus negare motum in substantia: quia non est ibi contrarietas ex parte materie. talis enim contrarietas nihil facit ad esse motus. immo si poneremus talem contrarietatem tolleretur omnis transmutatio. ¶ Possumus ergo dicere quod contraria sunt que posita sub eodem genere maxime a se distant vt declarari habet. 10. metaphysice. Quia ergo videtur esse quid formale in contrariis: ipsa distantia dici potest: quia philosophus hic loquitur de contrarietate prout illa dicuntur esse contraria distantia inter que sunt quidam gradus: et quedam distantia: ita quod non statim cum aliquid incipit recedere ab vno est in altero. Sed propter illos gradus et propter illam distantiam si aliquid debet ire de vno in aliud: oportet quod interueniat ibi quidam motus et quedam successio. Sic enim loquendo de contrarietate. propositio hec adducta quod in substantia non est motus: quia in ea non est contrarietas: non solum est famosa: vt videtur commentator dicere. Sed etiam est demonstratiua et necessaria.

Dub. primum
Com. 10.
Com. 10.
T. c. 12.
pulchrum dictum cum substantia non habeat contrarium

Nam cū de rōne motus sit q̄ fiat in tpe: īpossibile ē aliquid moueri ab vno in aliud: nisi īter illa sit q̄daʒ distātia: ꝛ q̄daʒ gradus: ſʒ quos successiue eatur in illud. ide ē ergo q̄ a pūcto in linea nō posset eē mot⁹: q꞉ pūctus imediate ꝯiungit̄ linee ꝛ in pūcto nō est assignare aliqđ spaciū: nec aliquā distātiaʒ: ſʒ quā possit ibi eē successio: ꝑꝑ qđ dato q̄ a pūcto in linea posset eē mutatio: que fit ī instanti: nō tñ posset ibi eē motus: q̄ fit in tpe. Cū ergo ī forma subali nō sint aliq̄ grad⁹: nō possum⁹ ītelligere q̄ ꝓpe sit distātia īter duas formas subales: nisi vellem⁹ accipe distātiam ſm q̄ vna nō ē alia. ſʒ h̄ distātia nō facit oppositōeʒ ꝯriaʒ: ſʒ magis fac̄ oppōnē ꝯdictoriā vel ꝑuatiuā: pt ergo īter formas subales accipi oppositio ꝯdictoria vel priuatiua, put vna nō est alia: vel put vna h̄ʒ annexā priuationē alteri⁹: nō tñ īter eas ꝓpe est oppositio ꝯria: nisi accipet̄ ꝯrietas large, put se extēdit ad opposita ꝑuatiue. rō aūt q̄re in suba nō ē ꝓprie ꝯrietas est: q꞉ inter formas subales nō ē assignare illā distātiā graduū que req̄rit̄ ad ꝯria: ꝛ q꞉ nō est ibi assignare h̄ꝫ distātiā: cū sine ea nō sit motus seq̄tur q̄ in suba motus esse non possit.

Dub. 2ª **Alterius** forte dubitaret aliq̄s q̄re in formis substātialib⁹ nō ē assignare h̄ꝫ gradus ꝛ h̄ꝫ distātiā que req̄rit̄ ad ꝯria. ¶ Dōʒ q̄ vt in de gn̄atione diffusi⁹ dixim⁹: vbi ꝯclarauimus q̄ forme suscipiūt magis ꝛ min⁹: gradus ī formis duplr̄ accipi possunt vel q̄ ̄tū ad eēntiā vel quātū ad eē. ī formis aūt accidentalib⁹ ꝛ si nō assignam⁹ gradus q̄ ̄tū ad eēntiā: q꞉ forte oīs talis forma est simplici ꝛ inuariabili eēntia ꝯsistēs. assignam⁹ tñ h̄ꝫ gradus q̄ ̄tū ad eē. itendunt̄.n. ꝛ remittunt̄ h̄ꝫ forme ꝛ dāt magis ꝛ min⁹ eē suo susceptiuo, put īueniūt ip̄ʒ magis ꝛ minus dispositū. ſm hos.n. gradus attēdit̄ motus inter h̄ꝫ formas. Nā q꞉ est assignare tales grad⁹ ī forma albi ꝛ nigri: ꝛ ī alijs formis ꝯrijs. iō nō statim cū aliq̄d incipit recedere ab vno ꝯrio est ī alio ꝯrio: ſʒ successiue remittit̄ vna forma ꝯria donec h̄eat eē ita debile: ꝛ ita remissuʒ q̄ cū eē magis remisso nō p̄t stare eē talis forme. cū g̊ peruētū est ad esse ita remissuʒ: expellit̄ vna forma ꝯria ꝛ itroducit̄ alia: ꝛ q꞉ h̄ fit ī tpe ꝛ successiue ꝑꝑ diuersos gradus in esse: seq̄t̄ q̄ īter talia h̄eat eē mot⁹. ¶ Dupliciter g̊ possum⁹ assignare distātiā inter formas ꝯrias. ꝑmo q̄ ̄tū ad gradus in esse. Nā si ꝯsideret̄ vtrūq꞉ ꝯrioꝝ in suo potissimo eē. oʒ īter vtrūq꞉ illoꝝ ītelligere multos gradus in eē: ꝛ magnā distātiā: ꝛ oʒ oēs illos grad⁹ in esse successiue ꝑtrāsire ꝛ ꝯuenire ad eē oīno remissuʒ: anteq̄ꝫ ex vno ꝯrio fiat aliud. Et āt distātia ſʒ tales gradus in esse sit attēdēda ad ꝯrietatē pʒ: q꞉ forme nō h̄nt ꝯrietatē adīuicē: nisi īquantū sunt apta nata fieri circa idē: ꝛ, put h̄nt habitudinē ad vnū ꝛ idē susceptiuū. albedo.n. ī manu nō ꝓpe ꝯriat̄ nigredini ī pede. Sʒ ꝯriat̄ nigredini q̄ est apta nata eē ī manu. Ratio g̊ ꝯrietatis aliquo mō accipiēda ē ex habitudine ad subm̄: ꝑꝑ qđ cū talis h̄itudo accipiat̄ ſm eē: q꞉ forme ē dare eē suo susceptiuo: distantia q̄ attēdit̄ īter ꝯria: vno mō accipiēda est ſm gradus in esse: alio mō accipi pōt ſm formas medias. Si.n. sint ꝯtraria mediata nō solū vnū distabit ab alio ſʒ eē qđ habet in mā: in quo eē est assignare multos grad⁹: ꝛ magnā distātiā. Sed ēt distabit vnuʒ ab alio rōne formaꝝ mediaꝝ. nūq̄ꝫ.n. ꝺ vno ꝯrio mediato trāsibit̄ ad aliud: nisi transeat̄ ꝑ oīa media: vel ꝑ quedā. tales aūt distātias īter formas subales assignare nō possum⁹. nō est.n. in eis assignare gradus in eē. Nā cū talia dent eē specificuʒ: nō posset ītelligi q̄ ītēderet̄ vel remitteret̄ eoꝝ eē nisi variaret̄ spēs. rursus īter h̄ꝫ formas nō ē distātia q̄ ̄tū ad formas medias. ꝑ se.n. loquēdo: ꝛ vt ꝯmētator vult ꝛ ī sequēti q̄ōne patebit: nō oʒ si trāseat̄ de vna forma subali ad aliā: q̄ eatur ꝑ formas medias. ꝑ se.n. loquēdo nō opʒ si ex aq̄ fiat ignis: q̄ ꝑ̇us ꝯuertat̄ ī aereʒ q̄ ̄ ī ignē. ¶ His visis facile est videre q̄re īter formas subales ꝓpe nō est ꝯrietas: q꞉ nō ē ibi distātia: q̄ req̄rit̄ ad ꝯrietatē. ¶ Amplius facile ē videre. q̄re ex hoc seq̄t̄ q̄ ī suba nō sit motus: ſʒ mutatio solū: nā si ī formis subalib⁹ nō sunt grad⁹ successiue tolli nō possunt h̄ꝫ forme: ſʒ vel nihil amittit̄ de subali forma: nec q̄ ̄tū ad eē: nec q̄ ̄tū ad eēntiaʒ: vel si tollit̄ talis forma: tota simul tollit̄: ꝛ q̄ nō tollit̄ ī tpe: ſʒ in instāti nō erit ibi mot⁹ q̄ mēsurat̄ tpe: sed vt dcm̄ ē poterit ibi esse mutatio que mensuratur instanti.

Alterius forte dubitaret aliq̄s. vtrū ꝺ q̄libet forma subali possit iri ad q̄libet aliaʒ formā subalē absq꞉ eo q̄ trāseat̄ ꝑ aliq̄s formas substātiales medias. ¶ Dōʒ q̄ forma subalis duplr̄ cōparari p̄t. ꝑmo ad suū susceptiuū. scđo ad accn̄tia ꝯcomitātia ip̄aʒ: si ꝯparet̄ ad ꝓpriū susceptiuū: sic ꝓpriū susceptiuū ei⁹ est prima mā. forma.n. subalis īmediate fundat̄ in ip̄a mā: ita q̄ ī via ꝑficiēdi: ꝛ ī dādo eē nihil est mediū inter formā subalē ꝛ māʒ. vtrū aūt h̄ veꝝ sit ī oībus subalib⁹ formis: vel falsitatē h̄ʒ ī aīa rōnali nō ē ꝑ̄sentis speculationis. Non.n. ītēdimus loq̄ de rōnali aīa: sed de alijs subalib⁹ formis. scđo pōt ꝯparari subalis forma ad accn̄a cōcomitātia ip̄aʒ. si g̊ subalis forma īmediate fundat̄ ī ip̄a mā: seq̄t̄ q̄ h̄ꝫ forma det eē simplex ꝛ īdiuisibile: ꝛ q̄ nō possit ītēdi: nec remitti q̄ ̄tū ad eē. Nā q̄ vna ꝛ eadē forma det eē aliq̄n magis remissuʒ: ꝛ nō semꝑ det eē pūctuale. h̄ iō est: q꞉ īuenit subm̄ magis ꝛ min⁹ dispositū. mā āt prima ſʒ q̄ h̄ꝫ est: nō pōt ītelligi magis ꝛ min⁹ disposita. scđʒ g̊ eē non intēdet̄: nec remittet̄ forma subalis: q꞉ sic accepta īmediate h̄ʒ h̄itudinē ad ip̄aʒ māʒ: ſʒ tñ suū agere recipiet ītentionē ꝛ remissionē: q꞉ lʒ īmediate det esse ip̄i māe. agit tñ mediātib⁹ v̄tutib⁹ actiuis ꝛ passiuis. Et aūt req̄rat̄ mā aliter ꝛ aliter disposita, put suscipit aliā ꝛ aliā formā pōt eē ꝑ se in accn̄talib⁹ formis. In subalib⁹ vero nō est ꝑ eūm modū ꝑ se: sed quodāmō ꝑ accn̄s. Nā q꞉ nō est dare aliq̄d ociosum in nā: si expoliet̄ mā ab aliquib⁹ q̄litatibus actiuis ꝛ passiuis q̄ sūt ꝓpria alicui forme: oʒ q̄ expoliet̄ ab illa forma. forma.n. subalis non h̄ʒ eē in mā: nisi sit disposita ꝑ ꝓprias passiōes ꝯsequentes formā illā: sed h̄ nō pōt eē simplr̄ ꝑ se: q꞉ ꝑ se loquēdo nō tollit̄ prius ꝑ ablationeʒ posterioris. Ex hac g̊ via ꝑ quā ostēdimus formā subalē dare eē pūctatē: ꝛ nō h̄re latitudinē: nec h̄re gradus in esse: ꝯn̄dere possum⁹ q̄ de q̄cūq꞉ forma subali ꝑ se loquēdo pōt ꝓcedi ad aliā absq꞉ eo q̄ eatur ꝑ formas medias. Nā cū subalis forma īmediate ꝑficiat māʒ ip̄aʒ: q꞉ nō ē aliud subm̄ vnius forme subalis q̄ ̄ alterius: q̄ rōne de vna forma subali pōt iri ad aliā īmediate pōt īmediate iri ad quālibet. Sic g̊ loquēdo est ꝑ se. ista tñ ꝯn̄a aliq̄n īpeditur ꝑ accn̄s. Nā si nā cum ex vno generet aliud īmediate īcipet a forma subali posset ex q̄libet suba gn̄abili facere q̄libet subaʒ gn̄abileʒ: nec oporteret dare h̄ꝫ gn̄ationes medias: q̄s aspicimus in gn̄atiōe aliquoꝝ: ꝛ maxīe ī gn̄atione aīaliū ꝛ brutoꝝ: ī q̄bus nō est dubiū eē vnā substātialē formā. pri⁹.n. q̄ ̄ h̄ꝫ aīal sit ꝑfectū: ꝯcurrūt illuc plurime gn̄atiōes. Sʒ nā nō sic agit: nec īcipit a forma substātiali. imo ab accidētali: ꝛ prius expoliat māʒ ab accn̄talib⁹ formis ꝯpetētib⁹ vni forme substātiali: ꝛ īducit ibi accn̄tia ꝯpetētia alteri forme quo facto expoliat māʒ ab vna forma ꝛ īduit eā alia forma. Cū g̊ ī ip̄is accn̄tib⁹ sit trāsire ꝑ mediū: nec possit eē trāsitus a q̄buslibet accn̄tib⁹ ad q̄libet: nisi trāseat̄ ꝑ aliq̄ accn̄tia media ꝯtigit quodāmō ꝑ accidēs: vt ī gn̄ōne aliquaꝝ substātiaꝝ sit assignare gn̄atiōes medias. ꝓꝫ ergo q̄ ꝺ vna forma substātiali trāseūdo ad aliā si ꝯside

Dubi. 3ª

In themi/stiuz cō/mē. io.

remus ipsas formas substãtiales sm se:nõ oportet trãsi-re per aliquas formas substãtiales medias. Sz si cõsideremus ipsa accñtia ãnexa: a qbus incipit operari nã: oz aliqñ talẽ trãsitũ fieri per media. Ex hoc aũt patere põt melius qd̃ p̃missa. Nã vt aliquo mõ p3 per habita: distãtia inter formas põt q̃druplr̃ accipi. p̃ma sm affirmationẽ ꝛ negationẽ: inq̃ntum vna nõ est alia. 2ᵃ est sm p̃uationem ꝛ habitũ: inq̃ntum vna h3 rõnez p̃uationis ꝛ alia rationẽ habitus. 3ᵃ accipit̃ sm gradus in esse. 4ᵃ sm transitũ formarũ mediarũ. posset etiã assignari 5ᵃ distãtia q̃ accipit̃ sm ptes q̃titatiuas siue sm ptes magnitudinis. Sz de hac aliqd infra dicet̃. p̃dicte aũt q̃tuor distantie: sic se habẽt: q sz p̃mã distantiã accipit̃ oppõ ꝯdictoria. Sz sm 2ᵃᵐ accipit̃ oppõ p̃uatiua: sm 3ᵃᵐ ꝛ 4ᵃᵐ oppositio ꝯria. Propter qd̃ cũ i formis substãtialibꝰ nõ ueniat̃ distantia ꝛ latitudo sm gradus in eẽ: nec per se loquẽdo fit in eis distãtia sm transitũ mediarũ formarũ: s3 solũ fit in eis distantia sm affirmationẽ ꝛ negationẽ: qꝛ vna forma subalis nõ est alia: ꝛ sm p̃uationẽ ꝛ habitũ: qꝛ vna est priuatio respcũ alterius. Dicere possumus q in subalibꝰ formis põt accipi oppõ ꝯdictoria ꝛ priuatiua: sm quã h3 esse mutatio: s3 nõ põt ibi accipi p̃prie oppõ ꝯria sm quã accipit̃ rõ motꝰ. Et si aliquo mõ volumus saluare ꝯrietatem in substãtia: op3 q accipiat̃ ꝯrietas large prout se extendit ad p̃uationẽ ꝛ habitũ. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ **Neq3 est in ad aliquid: contingit eni3 altero mutante veru3 esse alterũ nihil mutãs. Quare sm accidens motus horu3 est.**

¶ Ostẽdit q nõ est motus in ad aliqd. d. q neq3 in ad aliquid est motus: qꝛ ꝯtingit verũ eẽ aliqd relatiue dici de aliquo altero mutante. i. per mutationẽ alterius: ipm tñ alterũ de quo dr̃ aliqd relatiue nihil erit mutans: põt. n. quis fieri filiis si ipse nõ mutet̃: mutato tñ altero: q̃re qꝛ sic est: seqtur motꝰ hoꝝ. i. relatiuoꝝ esse sm accñs.

Dubitaret forte aliqs: vnde est q põt fieri aliqd de nõ relatiuo relatiuũ ipso nõ mutato: mutato tñ altero. ¶ Dõm q relatiuũ duplr̃ põt cõsiderari. s. q̃tum ad eẽ ꝛ q̃tum ad rõnez sue qditatis. si cõsideret̃ q̃tum ad esse: sic nõ distinguit̃ a suo fundamẽto. eẽ enim silitudinis vel in eẽ eius: non est aliud q̃3 inesse ipsius albedinis: in qua fundat̃. Sed si ꝯsideret̃ sm rõnem sue qditatis: sic relatio differt a suo fundamẽto: qꝛ fundamẽtũ suũ est qd absolutũ. Ratio vo relõnis sumitur in ad aliud se hẽre. cũ ergo forma s3 esse qd̃ h3 faciat cõpõnem in subiecto: sm rõnem sue quiditatis reponat̃ in p̃dicamento: seqtur q relatio sit in alio p̃dicamẽto q̃3 suũ3 fundamentũ. similitudo eni3 est in alio p̃dicamẽto q̃3 albedo: tñ qꝛ nõ habet aliud eẽ: vel aliud ineẽ q̃3 albedo: non facit aliquã ꝯpõnem aliam q̃3 ipsa. absurdu3 est enim dicere q aliqd sit cõpositius ex eo q est albu3 ꝛ simile q̃3 ex eo q ẽ albũ solũ: qd̃ tñ: si silitudo ꝯparata ad subm̃ hẽret aliud esse: vel aliud inesse q̃3 albedo: faceret nouã ꝯpõnẽ sup ipsa3. cũ g̃ falsu3 sit q subm̃ non sit ꝯpositius ex eo q est albũ ꝛ simile: q̃3 ex eo q est albu3 solũ: nõ op3 si aliqd de non simili fiat simile: q aliqua mutatio facta sit in eo: cũ in ipso nõ sit facta aliqua noua ꝯpositio. Sufficit enim q aliquid habeat albedinẽ: q si postea aliquid aliud fiat albũ illud erit ei sile nulla mutatione facta in ipso: s3 mutatione solũ facta in alio.

Alterius forte dubitaret aliqs. vtrũ ex hoc sequatur q in relatione nõ sit motus per se. s3 per accñs. ¶ Dõm q cũ aliqd: ex eo q mouet̃ ad formã acquirat aliqd̃ esse per formã illã: ex quo relatio nõ h3 p̃p̃rium esse: vel p̃p̃rium inesse. Sed suu3 esse qd̃ hab3 in subiecto sit eẽ fundamẽti: nõ poterit per se acqri relatio per aliquẽ motũ. Sed per se acquirit̃ fundamentũ: quo acqsito acquirit̃ ꝛ relõ. per se. n. aliquid põt moueri ad albedine3: ꝛ qd̃ mouetur ad albedinem per se: potest moueri ad similitudinem per accidens: que fundatur in albedine. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Neq3 agentis: neq3 patientis: neq3 oĩs qui mouet̃ aut mouẽtis: qꝛ nõ est motus motus: neq3 gnõnis gnõ: n3 oĩo mutatiõis mutatio.**

¶ Ostendit q motus nõ est in actione ꝛ passione: ꝛ vl̃iter motus nõ est in motu: nec motio in motiõe: circa qd̃ duo facit: qꝛ p̃mo p̃ponit qd̃ intẽdit. 2° p̃bat qd̃ dixerat ibi. (Primũ quidẽ.) Dicit g̃. q motus neq3 est agẽtis neq3 patientis. i. nec est in actione nec in passione: neq3 enim vl̃iter motus est omnis eiꝰ qd̃ mouet̃. i. nõ est in motione passiua: aut etiã motus non est motꝰ mouẽtis. i. nõ est in motione actiua. sup. motus eni nec est in mouere: nec imoueri: qꝛ q̃litercũq3 sumat̃ motus sequit̃ q motus nõ est motus neq3 gnõnis gñãtio: neq3 oĩo. i. vl̃r mutationis mutatio est. ¶ Notandũ aũt q actio ꝛ passio sunt idem mãliter cũ motu. rursus motꝰ sumptus actiue ꝛ passiue idem est realr̃. ide3 eni est mouere ꝛ moueri. Si g̃ ostendat̃ q motus nõ est in motu: ꝛ q motꝰ nõ est motꝰ: neq3 motionis motio: ostensum erit q motus nõ est in actiõe ꝛ passione: nec est in motiõe sumpta actiue vl̃ passiue: qꝛ omnia h̃ quodãmõ idẽ dicũt. ¶ Notãdũ etiam q motus est in plus q̃3 agere: vt declarauimꝰ in de gnõne. Nõ eni3 p̃prie qcqd mouet agit: qꝛ nõ quicquid mouet̃ patitur. celũ eni3 mouet̃. s3 nõ p̃prie patitur. rursus mutatio sumpta large est in plus q̃3 motꝰ. Cu3 ergo h̃ se hẽant per ordinẽ actio ꝛ passio motus ꝛ mutatio: ideo ait q motus nõ est agentis vel patiẽtis. ꝛ oĩs. i. vl̃iter nõ eiꝰ est q mouetur aut mouẽtis: ꝛ subdit. q oĩo. i. vl̃r mutationis non est mutatio. nã vt dictũ est mutatio large sumpta est magis quid cõe ꝛ magl vl̃e q̃3 actio ꝛ motꝰ. ¶ Deiñ cũ dic̃.

¶ **Primũ quidẽ eni3 ꝯtingit duplr̃ motus esse motu3. Aut sic subiecti: vt hõ mouet̃: qꝛ ex albo in nigru3 mutat̃ sic ꝛ motꝰ: aut calescit: aut frigescit aut locũ mutat: aut augmẽtat̃: aut diminuitur. Hoc autem impossibile est. Nõ. n. subiectorum aliquod est mutatio.** T. c. 11.

¶ Probat qd̃ dixerat. circa qd̃ duo facit: sm q duplr̃ põt intelligi: q mutatiõis sit mutatio vel q motus sit motꝰ. p̃mo eni põt h̃ itelligi tanq̃3 subti: vt dicamus mutationis eẽ mutationẽ ꝛ motus eẽ motũ tanq̃3 subiecti: qꝛ motus fundat̃ in motu tanq̃3 in subiecto: ꝛ mutatio etia3 in mutatione. 2° hoc põt intelligi tanq̃3 termini: vt dicamus motꝰ eẽ motũ ꝛ mutationis mutationẽ: qꝛ motꝰ terminat̃ ad motũ ꝛ mutatio ad mutationẽ. p̃mo g̃ ostẽdit motus non eẽ motũ nec mutationis mutationem tanq̃3 subiecti. 2° ostẽdit hoc nõ eẽ tanq̃3 termini ibi. (Aut in mutando alterũ aliqd̃.) Dicit ergo. q p̃mũ distinguẽdũ est: qꝛ ꝯtingit motus eẽ motũ duplr̃. p° sicut subiecti: vt sic hõ mouetur: qꝛ mutat̃ ex albo in nigrũ sic ꝛ motus cõtingit eẽ motũ: qꝛ. s. ipse motus mouebit̃ ꝛ subycieẽ vnꝰ motus alteri motui: ꝛ tunc motus aut calescit aut frigescit aut locũ mutat aut augmẽtat̃ aut diminuit̃ aut mouetur sm aliquã spẽm motus. h̃ aũt est i[m]possibile: qꝛ mutatio nõ est aliquid de nũero subiectoꝝ. ¶ Notãdũ aũt q sm Cõmentatorẽ motꝰ nõ subycit̃ motui: qꝛ subiectũ motus põt quiescere. si g̃ motꝰ subyceret̃ motui: motus posset quiescere. posset g̃ motus eẽ cũ quiete vel eẽ in ge Com. 11.

te qd est incõueniens: qr vnum oppositorum nõ est in alio. Possumus tñ aliter dicere & forte magis secundum intentionẽ phi: qr subm̃ mot⁹ nõ est de genere successiuorum. mutatio ergo qr nõ est de numero subiectorum. i. de numero permanentiũ: sz est de nũero successiuorũ: ideo mutatio nõ põt eẽ mutationis subiectum. Lectio. IIII.

T.c.iz. At in mutando alterũ aliqd subm ex mutatione in alterã spẽz: vt homo ex egritudine in sanitatem. ❡ Sed neqz hoc posse est nisi secundum accidẽs. Hic.n. motus ex alia spẽ in aliã mutatio est. Et gnõ & corruptio silr: preter q̃ he qdẽ sunt in opposita sic. Motus aũt nõ silr. Silr igit mutabit ex sanitate in egritudinẽ & ex ipsa hac mutatiõe i aliã.

❡ Hic vt dicebatur ostendit q̃ mutatio non potest esse mutatiõis terminus nec gnõnis gnõ potest eẽ termin⁹: gnõnis aũt terminũ possum⁹ accipe dupl'r. simplicẽ & cõpositũ. simplex aũt termin⁹ gnõnis est ipsa forma que p gnõnẽ iducit. Sz gnõnis termin⁹: vt dic qd cõpositũ: est ipz cõpositũ qd gnat. gnõ.n. leonis termiat ad leonẽ qui gnatur: & ad formã leonis q̃ per gnõnẽ iducit. duo g fac. qr p̊ oñdit q̃ mutatio nõ termiat ad mutationẽ. sic gnõ terminat ad formã. z° oñdit q̃ mutatio nõ terminat ad mutationẽ: nec gnõ ad gnõnẽ: sic gnõ terminat ad rẽ generatã siue ad rẽ q̃ gnatur ibi. (Ampli⁹ autẽ in ifinitũ.) Circa p̊m duo fac: qr p̊ oñdit mutationẽ nõ eẽ hui⁹ terminũ mutatiõis p se. z° oñdit q̃ nihil phibet eã eẽ hui⁹ terminũ p accñs ibi. (Sz hz q̃ accidit.) Circa p̊m tria fac. secundum q̃ tres rõnes adducit ad ppo^m. z^a ibi. (Manifestũ aũt) 3ª ibi. (Et ampli⁹.) Cõtinuet aũt sic. nõ solũ mutationis nõ est mutatio tãq̃ subti. Sz ẽt nõ est tãq̃ termini. non eni possum⁹ dicere q̃ subm̃ in mutãdo aliqd alteruz. i. in mutãdo aliquã formã ex mutatiõe vna tẽdat in alteraz mutationẽ secundum spẽm: vt sic hõ ex egritudie vadit in sanitatem: sic ex vna mutatione vadit in aliaz. Ideo subdit q̃ nec hoc est possibile nisi secundum accidens. hic.n. motus. s. qui est ab egritudine in sanitatẽ est mutatio ex alia spẽ. i. ex alia forma in aliã spẽm oppositã: & gnõ & corruptio silr ẽ mutatio ex vno op^{to} in aliud op^m. pp qd i hoc differũt q̃ hec. s. gnõ & corruptio sũt in op^{ta} sic. i. in op^{ta} ɔ̃dictorie: sz mot⁹: nõ silr est in op^{ta} ɔ̃dictorie: sz est in op^{ta} ɔ̃rie. His pmissis pz subm̃ nõ posse ire ex mutatiõe in mutationẽ: sic vadit ex forma in formã: qr hoc posito silr mutabit ex sanitate in egritudinẽ: & ex ipsa hac mutatiõe sil' ibit i aliã mutationẽ oppositã. sil' g mouebit oppositis motib⁹: qd est incõueniẽs. ❡ Nõn^m aũt cũ aliqd mouet sz aliquã mutationẽ: denoiat a termino illi⁹ mutationis: vt si mouet ad sanitatẽ: possum⁹ dicere q̃ sanet. si g mutatio terminat ad mutationẽ: & subm̃ vadat de mutatione in mutationẽ: sicut de forma i formã: cũ ois mot⁹ & ois mutatio fit de opposito in op^m: vt de sanitate in egritudinẽ: vel eẽ. si subz hoc mõ vadit de mutatiõe i mutationẽ: sequit q̃ vadit de mutatõe in mutationẽ op^{tã}. ibit g de sanatiõe in egrotationẽ: vel de alia mutatiõe in aliã op^{tã} mutationẽ. Cũ g termin⁹ denoiet id qd vadit ad terminũ: si aliqd cũ sanatur vadit ad egrotationẽ: & egrotatio est termin⁹ sanationis. sequit q̃ egrotatio denoiet id qd sanat. Nõ verũ est dicere: q̃ id qd sanat egrotat: qd nõ esset nisi aliqd sil' sanaret & egrotaret: q̃re sil' mouebit secundum hãc mutationẽ q̃ est sanari: & sz aliã mutationẽ oppositã que est egrotare: qd est incõueniens. ❡ Deinde cuz dicit.

❡ Manifestum autem qd cuz infirmetur mutatus erit in qualibet. Cõtingit.n. quiescere.

❡ Ponit z^{am} rõnẽ. d. q̃ si mutatio terminat ad mutationẽ: manifestũ est cũ aliqs ifirmet mutat⁹ erit in q̃libz & in qlibz idriter: qr nõ solũ mutabit in mutationẽ. Sz ẽt mutabit in quietẽ: q̃re ɔtinget: qd sic mouet qescere: sil' igr mouebit & qescet. ❡ Nõn^m aũt q̃ si aliq̃ cã est: pp quã dicamus mutationẽ terminari a mutatiõe: est hoc: qr finita vna mutatiõe forte icipit alia. Cũ g post mutationẽ ɔtingat aliqñ qes: dicem⁹ q̃ mutatio terminat ad qetẽ: qr cũ termin⁹ denoiet id qd vadit ad ipz: si qes est termin⁹ mot⁹ seq̃ret q̃ qes denoiet: id qd mouet. poterim⁹ g dicere: qm̃ id qd mouet qescit: ponẽdo mutationẽ esse mutatiõis terminũ: nõ soluz ducimur ad hoc icõueniẽs q̃ idẽ sil' moueat oppositis motib⁹: sed ẽt oz nos dicere q̃ idẽ possit sil' moueri & qescere: qr si ɔtingit post mutationẽ mutari: multo magis ɔtigit post mutationẽ qescere: cũ sp iter mot⁹ ɔ̃rios oporteat dare qetẽ mediã.

Dubitaret forte aliqs: qr nõ vr icõueniẽs q̃ qes ponat termin⁹ mot⁹: qd tñ: si rõ phi: exponẽdo textũ ei⁹ vt exposit⁹ est: dz hre vitatẽ: vr q̃ hoc ponere sit icõueniẽs. ❡ Dõm q̃ sic nõ sufficit ad rõnẽ finis q̃ solũ sit aliqd vltimũ: qr tũc mors eẽt finis rex: qd est icõueniẽs: qr finis & bonũ idẽ. Sic non suffic ad hoc q̃ aliqd sit termin⁹ mot⁹: q̃ solũ sit post motũ. Sz loquẽdo de termino: vt hoc de eo loqmur: illd est termin⁹ mot⁹: qd denoiat motũ & dat ei spẽz: vt sanitas denoiat & determinat motũ ad sanitatẽ: & hui⁹ mot⁹ recipit spẽm a tali termino: & hui⁹ termin⁹ est ppe & per se termin⁹ mot⁹. põt g cõtingere q̃ finito vno motu inchoet ali⁹ mot⁹: lz hoc nõ possit eẽ i motib⁹ op^{tis}: iter q̃s oz cadere qetẽ mediã. in illo eni instãti: in quo qs plene sanatus est: posset incipe dealbari: dealbatio g eẽt post motũ sanatiõis: sz nõ ppe esset termin⁹ ei⁹: qr nõ dnoiaret eã nec collocaret eã i spẽz: ex hoc eni q̃ post sanationẽ icipet mot⁹ dealbatiõis: sanatio nõ denoiaret a dealbatõe: nec recipet spẽz ab ea. Sic igr post vnã mutationẽ põt eẽ alia: sic & post mutationẽ ɔtingit qescere. Sz quies nõ pp hoc erit termin⁹ mot⁹: vt hoc de termino loqmur. mot⁹.n. nõ reponit in gñe per qetẽ: nec denoiat a qete: qr tũc qd moueret qesceret: qd erat incõueniẽs i rõne adducta. exponit aũt al'r dict⁹ text⁹. Sz qr vr eẽ ex mentẽ phi dimittat. ❡ Deinde cuz dicit. Du^a p^a.

❡ Et ampli⁹ nõ in ɔtingentẽ sp. Et illa ex quodã i qdã alterũ ẽ. Nõ & opposita erit sanatio.

❡ Ponit 3^{am} rõnẽ. d. & ampli⁹ sup. mot⁹ semp & p se est in terminũ nõ ɔtingentẽ: sz in op^m. & illa. i. & mutatio est ex qdã in qddã alterũ. i. in qdã diuersũ & op^m. Si g de rõne mot⁹ & mutatiõis est q̃ nõ hẽat termios q̃lescũq̃ cõtingẽtes: sz oppositos: op^{ta} erit sanatio illi mutatiõi i quã terminabit: q̃re sil' mouebit aliqd op^{tis} motib⁹. ❡ Nõn^m aũt hãc rõnez in tm̃ differre a p^a: qr hic reddit cã ei⁹ qd ibi q̃dãmõ supponebat. p accñs.n. & aliqñ mot⁹ terminat in terminũ nõ op^m: sz cõtingẽtẽ: vt cũ fit motus ab albo in dulce: sz sp & p se tã mot⁹ q̃ mutatio sũt ex op^{to} in op^m vt ex albo in nigrũ & ex sano in egrũ. Cũ g nos hoc loq̃mur de termio mot⁹ p se ñ p accñs: si p se vadit aliqd ex sanatione vel ex aliq̃ alia mutatiõe in aliã: ibit in mutationẽ nõ ɔtingẽtẽ: sz op^{tã}. nõ g mutabit ex sanatiõe in albationẽ: sz in egrotationẽ ei op^{tã} pp qd cũ dcm̃ sit q̃ termin⁹ determiat mobile duz mouet ad ipz si egrotatio ẽ termin⁹ sanatiõis: seq̃t q̃ aliqd dũ sanat egrotet & moueat sil' oppositi motib⁹: qd ẽ icõueniẽs. Signãter g phs vt assignaret cãz: q̃re mot⁹ & mutatio sũt in op^{ta}: ait q̃ mot⁹ sp id ẽ q̃ntũ ad id qd cõuenit ei semp & p se est in terminũ nõ ɔtingentẽ: sed op^m. Nã q̃tũ^m ad id qd ɔpetit ei aliqñ & p accñs

nihil ꝓhibet motū eē in terminū ɔtīgētē. ¶ Deīn cū.d.

¶ Sz ꝑz ꝙ accidit: vt si ex recordatione in obliuionē mutat: quoniā cui inest illud mutat aliquādo in sciaz aliqñ v̄o in insanitatem.

¶ Ostēdit ꝙ lz ꝑ se mutatio: nō possit eē terminꝰ mutationis: pt tñ eē ꝑ accñs: iō ait: ꝙ ꝑz ꝙ accidit. i. ꝑz accñs: sup. nihil ꝓhibz mutationē ad mutationē termiari: vt si aliqđ subm̄ mutat vel mutat̄ ex recordatiōe in obliuionē obliuio aliquo mō erit terminꝰ recordatiōis: sz h̄ nō erit ꝑ se: sz erit ꝑ accñs: ꝛ rōne subti: iō eni recordatio ad obliuionē termiat̄: qm̄ id. i. subm̄: cui inest recordatio mutat siue mutat̄ in obliuionē: qꝛ ḡ h̄ est ꝑ accñs: et rōne subti: iō idr̄ñter q̄lib; mutatio pōt termiari ad quālibz mutationē. Nā sic subm̄ cui īest recordatio: mutat̄ in obliuionē: sic aliqñ mutat̄ in sciaz: aliqñ v̄o in sanationē: aliquādo v̄o in aliquā aliā mutationē. ¶ Nōnᵐ āt ꝙ sic si subz aliqđ in illo instāti. in quo est plene sanatū: incipiat dealbari sanatio terminabit̄ ad dealbationē: sz h̄ nō erit per se: vt sanatio est: sz ꝑ accñs: ꝛ rōne subti. Nam qꝛ subm̄ cui inest sanatio: icipit dealbari: ꝛ hz ordinez ad dealbationē: iō seqtur ꝙ ꝑ accñs vna mutatio hēat ordinez ad aliā mutationē. cū ḡ h̄ sit ꝑ accñs seqtur ꝙ sit aliqđ ideꝛmiatū: ita ꝙ q̄libz mutatio idr̄ñter poterit terminari ad q̄libz mutationē: tā ɔtingētē q̄z oppositā: sz dr̄ñter q̄ ad ɔtingētē poterit termiari imediate: in illo. n. instāti: in quo qs ē dealbatꝰ poterit īcipere calefieri: sz ad oppositā terminabit̄: nō imediate sz īteruenīēte qete meᵃ. nō eni in illo istāti: in q̄ est qs sanatꝰ poterit incipe egrotari egrotatiōe opᵗᵃ illi sanatiōi. Sz īter illos duos motꝰ ɔ̄tos īteruenitet quies media. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Amplꝰ āt in ifinituz vadit si erit mutationis mutatio: ꝛ gn̄ōnis gnō. Nec̄e est igit̄ esse primā si vltima erit vt si simpliciter generatio fiebat aliquando: ꝛ quod fit fiebat. Quare nondum erat quod fit simpl̄r: sz aliquid cū fit ꝛ factū est iā ꝛ iterū fiebat h̄ aliqñ. Qr̄ nondū erat tūc qđ fit. Qm̄ āt ifinitoꝝ nō est primū: nō erit qđ vltimū. Quare neq; habituz neq; fieri igit̄ neq; moueri possibile est: neq; mutari nihil.

¶ Ostēso ꝙ mutatio non terminat̄ ad mutationē sicut motus terminat̄ ad formā a qua recipit denoiationē ꝛ spēz: in pte ista ostēdit ꝙ mutatio nō termiat̄ ad mutationē: nec gnō ad gn̄ōnē: tāq; ad id qđ gnātur ꝛ mutat̄. Nā non solū vna gnō nō recipit spēz ꝛ denoiationē ab alia Sz ēt vna gnō nō gnātur per aliā. Diuidit̄ aūt h̄ ps in ptes. 6. sm̄ ꝙ adducit sex rōnes: ad ostēdēdū ꝙ gnō nō gnātur: nec mutatio mutat̄. 2ª ps īcipit ibi. (Amplꝰ eiusdē.) 3ª icipit ibi. (Amplꝰ opz.) 4ª icipit ibi. (Et iteruz aliqđ.) 5ª incipit ibi. (Sit̄ aūt ꝛ qđ mō.) 6ª icipit ibi. (Amplꝰ si tres.) Premittit āt p̄ duas ꝓpōnes: q̄rū vna est ꝙ si mutationis ē mutatio: ꝛ gn̄ōnis gnō. i. si mutatio mutat̄: ꝛ generatio gnātur in ifiᵐ vadit. i. erit ꝓcessus in ifiᵐ: qua. n. rōne vna gnō gnātur: gnābit̄ nihilominꝰ alia: ꝛ ēt alia: ꝛ sic in ifiᵐ. 2ª ꝓpō est: ꝙ si erit vltīa gnō nec̄e est eē gn̄ōnē p̄mā: qꝛ si gnō simpl̄r fiebat. i. gnābat̄ fiebat qđ fit: ꝛ qꝛ qđ fit nō ē gnō illa dū fiebat nō erat. Iō subdit. Qr̄ nōdum erat qđ fit simpl̄r: sz cū aliqđ fit ꝛ factū est iā: tūc sup. p̄ ē ꝛ tūc p̄ est: iō qñ h̄ itez aliqñ fiebat nōdū erat: tūc qđ fit oz ꝙ si gnō oz eē ꝙ suū fieri sit ɔpletū: ꝛ ꝙ p̄cedat p̄ª gnō ad h̄ ꝙ sit gnō sequēs. Ex his āt duabꝰ ꝓpōnibꝰ concludit phs. ꝙ si gnō gnātur ꝙ nihil gnābit̄. Nam si gnō gnātur ē ꝓcessus in ifiᵐ: vt dicebat ꝓpō p̄ª: ꝛ vlteriꝰ si nō est dare gn̄ōnē p̄mā: nō est dare seq̄ntē: vt dicebat rō 2ª. qm̄ aūt ifinitoꝝ nō est p̄mū: si nō erit ibi qđ est p̄muz: nō erit ibi qđ est habitū. i. qđ est ɔ̄ñr: q̄re si nō est dare gnātionē p̄mā: neq; seq̄ntē: nulla erit gnō neq; factio: iō subdit: neq; igit̄ fieri: neq; moueri possibile: neq; mutari nihil. ¶ Nōnᵐ aūt ꝙ si gnō gnārent̄: nō eēt duz gnātur: sed eēt gn̄ōne cōpleta: sicut ignis nō est duz gnātur: neq; domus cū fit: sz talia sunt postq̄z eoꝝ factiōes sunt iā cōplete ꝛ terminate. ꝑz ḡ ꝙ si gnō sequēs gnātur ꝑ gn̄ōnē p̄cedentē ꝙ opz gn̄ōnē p̄mā: ꝛ p̄cedētē eē cōpletā ꝛ terminatam ad hoc ꝙ sit gneneratio sequens.

Dubitaret forte aliqs: qꝛ v̄r ꝙ rōnes h̄ facte nō iprobēt ꝑz mēbꝝ diuisiōis p̄dicte. vz. ꝙ gn̄ōnis nō sit gnō tāq; terminꝰ. Sed solū v̄r iprobare p̄ᵐ mēbrū. vz. ꝙ gn̄ōnis nō est gnō tāq; subm̄. Nā cuz h̄ rō ꝛ alie sequētes ꝓbēt ꝙ gnō nō gnātur: vident̄ ꝓbare ꝙ gn̄ōnis nō sit gnō tanq; subm̄. ¶ Dōm ꝙ id qđ gn̄ōni subyciī nō gnātur: nec eꝫ. In gn̄ōne. n. ignis ipse ignis ē qđ gnātur: subm̄ tñ in h̄ gn̄ōne nō est ipse ignis. Sz est mā̄ ꝛ ens in poᵃ. vñ ꝛ in de gn̄ōne ostēdimꝰ ꝙ maxīe ꝓpe subm̄ gn̄ōnis est yle. id ḡ qđ gnātur magis ē gn̄ōnis terminus q̄z gn̄ōnis subz. Dicebamꝰ. n. supra ꝙ gn̄ōni dupl̄r cōpetit terminꝰ simplex ꝛ ɔpositꝰ: simplex terminꝰ eiꝰ ē forma. cōpositꝰ āt terminꝰ est res q̄ gnātur: q̄re ꝓbare generationē nō gnāri: nō ē ꝓbar̄ ꝙ gnō nō sit gn̄ōnis subz: sed ꝙ non sit generationis terminus. Duᵐ p̄ᵐ.

Alterius forte dubitaret aliqs: qꝛ nō v̄r seq si gnōnes vadūt in ifiᵐ ꝛ nō est gnō sequēs: nisi sit gnō p̄cedēs: ꝙ ꝓp h̄ oporteat nos ponere gn̄ōnē p̄ᵃᵐ: nec v̄r ꝙ possimꝰ arguere: ꝙ qꝛ i ifinitis nō est p̄ᵐ: ꝙ nulla erit gnō neq; factio: videmꝰ eni ꝙ sm̄ sn̄iaz phi p̄teritꝫ reuolutiōes celestes sūt ifinite: nec est dare reuolutionē sequētē: nisi p̄us fuerit reuolutio p̄cedēs. nunq;. n. eēt reuolutio hodierna: nisi p̄cessisset hesterna: nō tñ ꝑz phz ex h̄ possumus arguere ꝙ nec̄e sit dare reuolutionē p̄mā. Nec possumꝰ ɔcludere ꝙ si nō est dare reuolutionē p̄ᵃᵐ ꝙ nō sit dare reuolutionē aliā. ¶ Dōz ꝙ in ordinatis ꝑ accñs sm̄ Cōmē. nō opz dare p̄mū. nā qꝛ accidit huic reuolutioni ꝙ eā p̄cesserit reuolutiōes ifinite: nō opz in reuolutionibꝰ dare reuolutionē p̄mā. sic ēt qꝛ vna gnō terminat̄ ad aliā gn̄ōnē ꝑ accñs sequēdo opīonez phi hanc gn̄ōnē p̄cesserūt gn̄ōnes ifinite: nec opz sm̄ phm̄ in gn̄ōnibꝰ dare gn̄ōnē p̄mā. Sz si gnō ꝑ se gnāret̄: ꝛ gnō per se terminaret̄ ad gn̄ōnē: tūc in gn̄ōnibꝰ eēt ordo eēntialis: ꝛ ꝑ se. cū ḡ in ordinatis ꝑ se nō sit dare vltimū nisi sit ibi dare p̄ᵐ: opz nos ponere gn̄ōnē p̄mā: si eēt gnō vltima. talis est ḡ rō phi si gnō ꝑ se gnāret̄ gn̄ōnes irent in ifiᵐ: qꝛ qua rōne gnāret̄ vna: ꝛ alia. Sz si gn̄ōnes irēt in ifiᵐ nō eēt ibi dare gn̄ōnē p̄mā: ꝛ si nō eēt ibi dare gn̄ōnē p̄mā: nll̄a eēt ibi gnō: qꝛ i ordiatꝭ ꝑ se ꝗ tollit p̄ᵐ tollit ordinē. Dicēs ḡ gnōez ꝑ se gnāri tollit oēz gnōez. ¶ Deīn cū.d. Comͣ. 13. Duᵐ 2ᵐ.

¶ Amplius eiusdem motus contrarius est: ꝛ adhuc quies: ꝛ generatio ꝛ corruptio. Quare qđ fit cum fiat qđ fit: tūc corrūpit̄. Neq;. n. cū moꝝ fit: nz posteriꝰ. Esse. n. oz qđ corrūpit̄. T.c.14.

¶ Ponit 2ᵃᵐ rōnē. d. ꝙ eiusdē motꝰ est ɔ̄rꝰ motꝰ ꝛ qes. sic ēt ꝛ gnō ꝛ corruptio hn̄t oppōnē adinuicē: qꝛ ḡ sic est qđ gnāt̄ oz ꝙ ꝛ corrūpat̄. si ḡ gnō gnābit̄ corrūpet̄. Sz ñ corrūpet̄ nisi cū gnātur: qꝛ nec est nisi cū gnātur. simt̄ ḡ corrumpet̄ ꝛ gnābitur. Iō subdit. Qr̄ cū fiat qđ fit. i. cū generet̄ gnō q̄ est in fieri: opz. s. ꝙ cū fiat. i. cuz generet̄: tūc corrumpat̄. sil̄ ergo gnātur ꝛ corrūpitur. Nō. n. est dōm ꝙ gnō corrūpatur moꝝ cū fit. i. ꝙ corrūpatur stati: cū est fcā: nec ēt dici pōt ꝙ posteriꝰ. i. diu post factionē suā cor-

rumpat̃: ſꝫ opꝫ gnātionē corrumpi in ipſo fieri. eſſe eñi opꝫ ꝙ corrumpat̃. Cū ergo gnātio non fit: niſi in ipſo fieri ⁊ in ipſo gnāri ſi corrumpet̃ gnātio corrumpet̃ cū fit ⁊ cū gnātur. ¶ Notandū aūt phm̄ premiſiſſe ꝙ motui cōtrariat̃ motus ⁊ quies: ⁊ ꝙ gnātio ⁊ corruptio hñt oppoſitionē adinuicem: vt ex hoc hēret: ꝙ ſi gnātio gnātur ꝙ corrūpet̃: ⁊ ſi mouet̃ quieſcit: ⁊ ſi mouet̃ vno motu cōtrario: ꝙ moueri pōt alio cōtrario. Nā cū oppoſita nata ſint fieri circa idem: ſi motus moueret̃ motus qeſceret: ſi gnātio gnāret̃: gnātio poſſet corrumpi: imo de neceſſitate corrūpet̃: qꝛ omne gnābile eſt corruptibile: ⁊ oē corruptibile de neceſſitate corrūpet̃. ¶ Nōndū ēt ꝙ aliter opponit̃ motus motui: ⁊ quies motui: ⁊ gnō corruptioni. Nā motus pōt opponi motui cōtrarie: ſi motus illi ſunt ad formas ꝯrias: ſꝫ quies opponit̃ motui priuatiue: gnātio aūt ⁊ corruptio quodāmō opponunt̃ ꝯdictorie: ⁊ ſm affirmationē ⁊ negationē: qꝛ gnātio eſt ad eē: corruptio āt ad nō eē. ¶ Nōndū ēt ꝙ aliter ſunt pmanētia aliter ſucceſſiua. nā eē ſucceſſiuoꝝ ē in fieri: ⁊ nō in facto eē: qñ. n. cōpletus eſt motus: tūc vlterius nō eſt mot⁹: ſꝫ eſſe pmanētiū eſt in facto eē nō in fieri. cū. n. fit dom⁹: tūc nō eſt: ſꝫ ea facta ⁊ cōpleta: tūc īcipit eē: cū ḡ corruptio incipiat ab eē: ⁊ terminet̃ ad nō eē: ⁊ cū oporteat eē qđ corrumpitur: ſi debēt corrūpi pmanētia: cū talia non hēant eē: niſi in facto eē: nō poterūt corrumpi niſi cū facta ſunt. Sꝫ ſi corrumpunt̃ ſucceſſiua: qꝛ nō hñt eē: niſi in fieri: ⁊ ſi non corrumpunt̃: niſi cū ſunt: opꝫ ꝙ cū fiunt corrumpantur. Si ergo gnātio corrūpit̃: qꝛ gnātio nō hꝫ eē niſi in ipſo fieri: ⁊ in ipſo gnāri: opꝫ ꝙ cū fit: ⁊ cū gnātur: ꝙ tunc corrumpat̃: ppter qđ ſi īpoſſibile ē ſimul aliqd gnāri ⁊ corrumpi: īpoſſibile eſt gnātionem corrumpi: ⁊ ſi īpoſſibile eſt eā corrumpi: īpoſſibile eſt eaꝫ generari.

Du⁹ p⁹. **Dubitaret** forte aliqs: qꝛ videt̃ h rō ꝯdicere rōni pmiſſe: in pmiſſa. n. rōne ſupponebat̃: ꝙ ſi gnātio gnātur: ꝙ gnō nō erit: niſi cōpleta generatione ſua. H aūt videt̃ velle: ꝙ ſi gnātio gnātur: ꝙ gnō nō fit: niſi cū eſt in gnāri: ⁊ cū ē in fieri. ¶ Dōm ꝙ dicēs gnōnem gnāri quodāmō oppoſita īplicat. Naꝫ eo ꝙ dic̃ gnōnē: dicit aliqd de gñe ſucceſſiuoꝝ: qꝛ vō dic̃ eā gnāri dic̃ eā eē de gñe p ſe exñtiū. Cū eñi gnātio termīet̃ ad eē illa per ſe gnānt̃ q̄b⁹ ꝯpetit per ſe eē: ⁊ per ſe exiſtere. ergo dicētes gnōnes gnāri vtraqꝫ via īpugnari pñt. Nam cū dicāt eā de genere per ſe exñtiuꝫ: qꝛ talia nō ſunt niſi in facto eſſe: ſeqtur ꝙ gnātio nō fit niſi ſua gnōne cōpleta. Rurſus qꝛ ꝯdictoria īplicāt ⁊ dicūt gnōneꝫ eē de genere ſucceſſiuoꝝ: ſeqtur ꝙ generatio nō fit: niſi cuꝫ generatur ⁊ cum eſt in fieri. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.15. ¶ **Amplı⁹ opꝫ māam ſubeſſe: ⁊ ei qđ fit ⁊ mutanti. Que igr̃ erit mā ſic alterabile: aut corp⁹: aut aīa: ſic aliqd qđ fit mot⁹ aut mot⁹ aut gnō.**

¶ Adducit 3ᵃᵐ rōnē: ꝙ generatio gnāri nō poſſit dicens. Ampli⁹ opꝫ māꝫ ſubeē ⁊ ei qđ fit. i. ei qđ gnātur ⁊ mouenti. i. ei qđ mouet̃: qꝛ opꝫ imaginari māꝫ in re mota: vt dr̃

T.c.17. 2° meta. Si ḡ gnātio gnāt̃ gnōnis eſt aliq̄ mā: q̄ igit̃ erit h⁹ materia: q. d. nulla. Nō. n. ſic alterabile ē aliqd: vt corpus: aut aīa ſic mot⁹: aut gnō eſt aliqd qđ fit. i. ē aliqd qđ mouet̃: aut generat̃. Si. n. corp⁹ alterat̃: corp⁹ eſt ſubm̄: ⁊ materia alterationis. ḡ ſi gnō generat̃. gnō erit materia gnōnis: ⁊ ſi motus moueat̃: mot⁹ eſt ſubm̄ mot⁹. ¶ Notādū āt ꝙ h accipit̃ alteratio large ſꝫ ꝙ in aīa alteratione q̄ſdā ꝯcepim⁹. Nā ipſ itelligere eſt qđdā pati. vult ḡ phs dicere q̄tūcūqꝫ extēdam⁹ nomē alteratiōis cōcedere nō poterim⁹ qđ gnō ſit aliqd qđ gnēt̃. ¶ Deiñ cū dic̃.

T.c. 16. ¶ **Et iterū aliquid in qđ mouet̃. Oportet eniꝫ aliquid eſſe hꝫ ex hoc in hoc motum non motum aut generationem.**

¶ Ponit 4ᵘᵐ rōnē. d. ꝙ iterū in motu eſt dare aliqd ī qđ mouet̃: ⁊ ſup. in gnōne ē dare aliqd in qđ gnō tēdit: oꝫ. n. aliqd eē hꝫ: qđ eſt motū. i. qđ mouet̃ ex h in h. i. ex exñte in exñs: gnō. n. īcipit ab aliquo exñte: ⁊ termīat̃ in aliqd exñs: vt ſi ex aere fit aq̄ gnō īcipit ab aere: qui corrūpit̃ ⁊ termīat̃ in aquā: q̄ generat̃. hꝫ oūt exñs non poſſumus ponere motū: aut gnōnē. Cū ḡ gnō nō ſit qđ exñs: ſꝫ ſit de genere ſucceſſiuoꝝ: gnō nō gnābit̃: nec gnō terminabitur a generatione. ¶ Deinde cū dicit.

¶ **Simil̃r aūt ⁊ quomō erit. Non eniꝫ erit doctrina: que doctrine generatio. Quare neqꝫ generationis generatio neqꝫ quedā cuiuſdā.**

¶ Ponit 5ᵃᵐ rōnē. d. ſil̃ aūt: ⁊ quō erit gnō gnōnis. nō eñi erit doctrina: ea q̄ eſt gnō doctrine: ex doctrina. n. nō generat̃ doctrina: ſꝫ ſcīa. qua ḡ rōne doctrina: q̄ eſt gnō ſcīe nō terminat̃ ad doctrinā: ſꝫ ad ſcīaꝫ: pari rōne nec generatio ſimpl̃r: ⁊ abſolute erit termin⁹ gnōnis: vltra ḡ gnō nō terminabit̃ vl̃ra gnōne: nec gnātio: q̄dā terminabit̃ ad quādā gnōnem. ¶ Nōn̄ aūt ꝙ ſi videmus in ſpāl̃ib⁹ gnōnib⁹ ꝙ gnātio terminatur ad formā: nō ad gnōnē vt calefactio termīat̃ ad calorē nō ad calefactionē ⁊ doctrinatio terminat̃ ad formā: nō ad doctrinam: arguere debemus ꝙ vniuerſaliter ⁊ ſimpl̃r generatio nō terminatur ad generationē. ¶ Deinde cū dicit.

¶ **Amplius ſi tres ſpēs ſunt mot⁹: harū aliqua neceſſe eſt eſſe ſubiectā naturā ⁊ in quā mouetur: loci ergo mutationē alterari aut ferri.**

¶ Adducit 6ᵃᵐ rōnē ⁊ vltimā. Circa qđ duo facit: qꝛ p̊ ponit hꝫ rōnē. 2° ex his q̄ dixerat cōcludit ꝙ gnōnem terminari ad gnōnem: nō eſt verū: neqꝫ per ſe neqꝫ per ptē: ſꝫ per accñs ſoluꝫ ibi. (Oino aūt.) Dicit ḡ ꝙ ſi tres ſunt ſpēs motus. hoꝝ aūt motuuꝫ ſiue harū mutationū neceſt aliquā eē nām ſubiectā alicui mutationi: ⁊ eē in qua mouet̃ aliq̄ mutatio. dicemus ḡ loci mutationē alterari aut ferri. ſi. n. mutatio ſubyciet̃ mutationi. cū nō ſint niſi tres maneries motuū. ſ. alteratio: loci mutatio: ⁊ augmētuꝫ vel diminutio: oportebit ꝙ vna iſtarū vel ſubyciat̃ alteri vel terminet̃ in alteram: cuius cōtrariū videmus inducendo in ſingulas mutationes. loci eñi mutatio: nō fertur nec alteratur: ⁊ alteratio non augetur nec fertur. ergo ⁊c̃. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Oino aūt qm̄ mouet̃ omne qđ mouetur tripliciť: aut in eo qđ eſt ſꝫ accñs: aut qꝛ pars aliqua: aut qꝛ per ſe ſm accñs ſolū contingit mutare mutationē: vt ſi qs ſan⁹ ſit currat: aut diſcat. Hanc aūt ſm accñs dimiſimus olim.**

¶ Cōcludit ex dictis ꝙ mutationis eē mutationē: ⁊ motus motuꝫ: nec eſt verū per ſe nec per partē: ſꝫ per accñs ſoluꝫ. dicēs ꝙ oino. i. vniuerſal̃r omne qđ mouet̃: mouetur tripliciter. vꝫ. aut in eo qđ mouetur ſm accidēs: aut qꝛ pars aliqua ei⁹ mouetur: aut hoc eſt: qꝛ mouetur per ſe. Cum ergo his tribus modis dicat̃ aliquid mutari: ſolum per accidēs: ⁊ rōne ſubiecti contingit mutari mutationem: vt dicitur ſanatio currere: aut diſcere: qꝛ his qui fit ſanus. i. ſubiectū cui accidit ſanatio currat: aut diſcat: ſicut enim muſica edificat. H eſt per accidens rōne ſubiecti: ſic mutatio mutat vel mutatio mutatur eſt per accidens rōne ſubiecti. Sꝫ hanc mutationem: que eſt ſm accidens dimiſimus olim ⁊ diximus de ea nō eſſe curē arti: ideo dimittatur.

Q Uoniã aũt neq₃ sube: neq₃ ad aliqd: neq₃ ipsi9 facere: aut pati: relinqtur ẜm q̃le ⁊ q̃tum ⁊ vbi motũ eẽ solũ: in vnoquoq₃.n. hoꝝ est ꝯrietas.

¶ Postq̃₃ phs ondit ꝙ in aliqs gnibus a q̃litate quãtitate ⁊ vbi nõ est motus: in pte ista declarat ꝙ in his trib9 gnibus est motus: verũ q₂ motui videt̃ repugnare imobilitas ⁊ quies: iõ tria facit: q₂ p° ostẽdit in dictis trib9 generib9 esse motũ. 2° ostẽdit quot modis aliqd dicit̃ imobile. 3° determinat de ipsa qete. 2ª ibi. (Immobile aũt.) 3ª ibi. (Sz qdẽ qescere.) Circa p^m duo fac. q₂ p° ostendit in trib9 dictis gnibus eẽ motũ. 2° determinat de vnoq₃ tali motu singulariter ⁊ p se ibi. (Mot9 qdez igit̃.) Dic̃ ergo. q̃m mot9 nõ est: neq₃ sube: neq₃ ad aliqd: neq₃ ipsi9 facere: aut ipsi9 pati: relinqtur motuz eẽ solũ ẜm q̃le: aut q̃tum: aut vbi. in vnoquoq₃.n. hoꝝ est ꝯtrarietas.

Du. p. **Dubitaret** forte aliqs: vtrũ verũ sit ꝙ in q̃litate q̃titate ⁊ vbi sit ꝯrietas. videt̃ enim phs sibi ꝯdicere. Nã in pdicamẽtis dic̃: ꝙ q̃titati nihil est ꝯriũ. ¶ Dõm ꝙ vt supius tangebat̃ ꝯrietas est q̃dã distantia. h9 aũt distãtia itelligit̃ hr̃e aliquã latitudinẽ. Si.n. imaginemur sub eodẽ genere eẽ plures formas: vt in genere coloris albũ nigꝝ fuscũ: in h genere illa erunt ppe ꝯria: iter q̃ itelligit̃ eẽ mai9 spatiũ: ⁊ maior mot9: vt q₂ eundo ab albo in nigrũ est maximus mot9: qui possit reperiri in genere coloꝝ: iõ in tali genere ppie albũ ⁊ nigrũ ꝯrietatẽ hñt: q₂ posita sub eodẽ genere maxie a se distant: vt g̊ videmus: q̃lis ꝯrietas est in dcis gnibus: distiguẽdũ est de distãtia. possum9.n. distinguere triplicẽ distantiã in formis ẜm ꝙ forma tripl'r ꝯsiderari põt. p° eni ꝯparari põt forma ad suã eẽntiã p quã collocat̃ in spẽ. 2° ad suũ eẽ qd̃ h₃ in mã. 3° vo ꝯparari põt ad motũ per quẽ iducit̃. ois g̊ distãtia in formis vel est accipiẽda ẜm eẽntiã vel ẜ₃ eẽ. vl' p ꝯpõnẽ ad motũ. Si accipiat̃ distãtia p ꝯpationẽ ad eẽntiã: ẜm eã nõ poterit accipi oppõ ꝯria: sz solũ ꝯdictoria. forme.n. distãt per eẽntiã: inq̃tũ z vna nõ est alia. Nã cũ forma sit simplici eẽntia cõsistẽs: ẜm talẽ distãtiã: non ppe poterit accipi spatiũ ⁊ latitudo: nec ppue dicet̃ talis distantia eẽ maxia: q₂ ppe nõ est quãta. forma.n. sic accepta magis itelligit̃ simplex ⁊ indiuisibilis q̃₃ hñs ptes. Sz si accipiat̃ distãtia ẜm eẽ vel ẜm motũ: sic poterit ibi eẽ ꝯrietas. Nã ẜ₃ h forme aliq̃ vident̃ q̃dã latitudinẽ hr̃e. pñt.n. forme q̃dã latitudinẽ hr̃e ẜ₃ eẽ qd̃ hñt in mã: q₂ q̃dã itẽdunt̃ ⁊ remittunt̃ in suis subiectis: sic ẽt repit̃ in formis distantia hñs latitudinẽ ẜm motũ: q₂ q̃dã p trãsmutationẽ ⁊ motũ successiue acquiribñt. Cũ g̊ q̃rit̃ quo repiat̃ ꝯrietas i pdcis gnib9: dici põt ꝙ in q̃litate repit̃ ꝯrietas q̃tũ z ad eẽ inq̃tũ z in eis reperit̃ intensio ⁊ remissio. albedo.n. ⁊ nigredo: q₂ pñt in mã hr̃e eẽ intẽsũ z ⁊ remissũ. iõ reperit̃ in eis oppõ ꝯrietatis: q₂ ẜm eẽ: qd̃ hñt in mã albũ ⁊ nigrũ: maxie a se distãt: in q̃titate vo ⁊ vbi reperit̃ ꝯrietas: nõ per ꝯpationẽ ad eẽ: q₂ talia nõ suscipiũt magl ⁊ min9: nec itẽsionẽ ⁊ remissionẽ: sed repit̃ in eis ꝯrietas q̃tũ z ad motũ: q₂ ẜm motuz talia successiue acqrunt̃. itell'r ergo iter talia eẽ distãtia q̃tum ad motuz, put reqrit̃ magn9 vel paruus mot9 ẜm quẽ acqrunt̃. mobile.n. nõ mutat sil' totũ suũ z vbi: sz mutat ptẽ post ptẽ: ⁊ augmtabile nõ acqrit totã suã q̃titatẽ sil: sz acqrit ptẽ p9 ptẽ. Cũ g̊ ibi sit mot9 ⁊ successio: q₂ h9 mot9 põt eẽ maior ⁊ minor: in talib9 põt accipi distantia parua magna ⁊ maxia: pp qd̃ ibi põt attẽdi q̃daz ꝯrietas p cõparationẽ ad motum prout ẜm talem acceptionem reperitur ibi distantia habens latitudinem non q̃ ̃cũq₃ sed latitudinem maximam.

Ulterius forte dubitaret aliqs: vtrũ simpl'r ꝯcedẽdũ sit in q̃titate ⁊ vbi eẽ ꝯrietatẽ: sic absolute ꝯcedimus ꝙ q̃litati est aliqd ꝯriũ z. ¶ Dõm ꝙ distãtia maxia: ⁊ distãtia hñs latitudinẽ: ẜm quã acqrit̃ ꝯrietas: vt tactũ ẽ nõ ẽ accipiẽda in formis ẜ₃ eẽntiã put hñt eẽ simpl'r ⁊ q̃si pũctale. Sz accipi pt ẜ₃ eẽ vel ẜ₃ motũ: q₂ ẜm h põt ꝯpetere formis hr̃e latitudinẽ q̃dã. cũ g̊ q̃rit̃ in qb9 formis ꝯcedi d₃ ꝯrietas simp^r ⁊ ab^te: p₃ ꝙ cũ forme mãles diffiniri hẽant p ꝯpationẽ ad mã z: ⁊ ẜ₃ eẽ qd̃ hñt in mã: nõ aũt diffiniri hẽant p ꝯpationẽ quã hñt ad motũ: ꝯrietas: q̃ ꝯpetit formis p ꝯpõnẽ ad eẽ: est ꝯrietas simp^r: sz q̃ ꝯpetit eis p ꝯpõnẽ ad motuz: ẽ ꝯrietas ẜm qd. in q̃litate g̊ ẽ ꝯrietas simp^r: q₂ q̃litates q̃daz itẽdunt̃ ⁊ remittunt̃ ⁊ hñt ꝯrietatẽ ẜ₃ eẽ: in q̃titate vo ⁊ vbi ẽ ꝯrietas q̃dãmõ: ⁊ p ꝯpõnẽ ad motũ. phs g̊ q₂ in pdicamẽtis loqtur de ꝯrietate simpl'r ait: ꝙ q̃titati nihil ẽ ꝯriũ z. sz q̃litati ẜ₃ eundẽ ibidẽ ẽ aliqd ꝯriũ. h ãt vbi loqtur de ꝯrietate p ꝯpõnẽ ad motũ ait: ꝙ ꝯrietas ẽ in q̃titate: q̃litate: ⁊ vbi. in oib9.n. istis ẽ ꝯrietas ẜ₃ motũ: sz in q̃titate ⁊ vbi ẽ ꝯrietas ẜ₃ motũ tm̃: ⁊ nõ ẜ₃ eẽ: i q̃litate vo ẽ ꝯrietas: tã ẜ₃ eẽ q̃₃ ẜm motũ: eo.n. ipso ꝙ albedo ⁊ nigredo ⁊ ceter̃ tales q̃litates: ẜ₃ q̃s h₃ eẽ mot9: nõ hñt eẽ pũctale: ⁊ sic itẽdunt̃ ⁊ remittunt̃: ẜm eẽ qd̃ hñt in mã: oñr hr̃e ꝯrietatẽ ẜ₃ motũ. Nã a distãtia ẜ₃ eẽ sumi põt ẜm motũ: q₂ q̃ plus distãt ẜ₃ eẽ: si eẽ debeat trãsit9 ab vno in aliud: erit ibi maior mot9: q̃re q̃cũq₃ sũt ꝯria ẜ₃ eẽ: sũt ꝯria ẜm motũ: sz nõ cõuertit̃: vt p₃ per habita. Du. 2.

Du. 3. **Ulterius** forte dubitaret aliqs: q̃re magis accipiẽda est ꝯrietas q̃₃^m ad distãtiã ẜ₃ eẽ q̃₃ q̃₃^m ad distãtiã ẜ₃ eẽntiã. ¶ Dõz ꝙ triplici via venari possumus ꝯrietatẽ in formis accipiẽdã eẽ ẜ₃ distãtiã in eẽ. p^a via q̃dãmõ tacta est. nã vt dicebat̃ distãtia faciẽs ꝯrietatẽ nõ ẽ distãtia q̃lib₃: sz distãtia maxia ⁊ hñs latitudinẽ. Nõ g̊ ẜ₃ talẽ distãtiã stati cũ recedim9 ab vno extremo sumus in alio. Cũ g̊ forme sint simplices ẜ₃ essentiã nec q̃tũ ad eẽntiã tollat̃ in eis ps post ptẽ: sz tollat̃ tota eẽntia sil: oporz ꝙ ẜ₃ distãtiã eẽntiaꝝ stati cũ recedim9 ab vna forma simus sub alia forma. talis g̊ distãtia nõ h₃ latitudinẽ. pp qd̃ nõ faciet ꝯrietatẽ: imo si ẜ₃ talẽ distãtiã ꝯparem9 multas formas adiuicẽ ordinatas: q₂ magnitudo nõ ꝯponit̃ ex idiuisibilib9: nunq̃₃ ẜm hãc viã iter formas accipiet̃ distãtia magna vel distantia hñs latitudinem. Si.n. statim cũ z recedimus ab albo essemus in palido: ⁊ postea statim in fusco: ⁊ postea statim in nigro ẜm hunc moduz inter albũ ⁊ nigrũ nõ eẽt distantia magna: nisi magnitudo componeret̃ ex idiuisibilib9: imo ab albo in nigrũ ẜm hunc modũ non iret̃ in tẽpore: nisi tempus componeret̃ ex istantibus. sed si considerent̃ forme ꝯrie ẜm eẽ: sic competit eis habere latitudinem: licz eni tota essentia albedinis simul tollat̃: nõ tñ simul tollit̃ totũ z eius eẽ: sed albedo ⁊ cetere tales forme ẜm eẽ habẽt magnam latitudinez: quare ẜm eẽ in h9 formis põt accipi distantia maxima: ⁊ habẽs latitudinẽ: pp ter qd̃ cũ h9 distantia faciat ꝯrietatẽ: accipiẽda est in eis ꝯrietas ẜm esse: sicut etiã accipi põt ꝯrietas in formis ẜm motuz: q₂ vt supra dicebat̃: ⁊ etiam vt ifra clarius patebit: iter formas ẜm motuz accipi põt distantia maxima: q̃re ⁊ ꝯrietas. ¶ Scd̃a via ad ostẽdendũ ꝯrietatem in formis accipiendã eẽ ẜm eẽ ⁊ non ẜm eẽntiã est: q₂ vt plane p₃ album in ligno non ꝯriat̃ nigro in pariete: sed nigro qd̃ est aptum natum eẽ in ligno. ꝯrietas eni accipiẽda est respectu eiusdez subiecti: qd̃ non eẽt: si cõtrarietas in formis accipienda eẽt ẜ₃ eẽntiam: vel ẜm rõnez qditatis. nigrũ eni vt h₃ eẽ in pariete vel in ligno vel in aliquo alio subiecto per se ẜm ꝙ h9 diuersificat̃ q̃tum ad eẽ: q₂ in alis

& alia materia hʒ aliud & aliud esse. Nō aūt diuersificatur q̄ntum ad rōnē ꝙditatis. 3° ꝙ talis ꝯrietas accipienda sit ſm eē: ex h̄ pʒ: ꝙ si hꝰ forme accipiant̄ nō ſm esse māle qḋ hn̄t: nō vlterius ītelligunt̄ eē ꝯria. vn̄ in intellectu spēs albi & nigri ꝯrietatem nō habēt: & in aere silitudines diuersoꝝ coloꝝ sibi nō ꝯriant̄ adinuicē. Dicamꝰ ergo. ꝙ ipsa albedo est ꝯria nigredini: & eēntie hoꝝ colorū ꝯrietatē habēt adinuicē: ſʒ nō vt eēntie sunt: sed ſʒ eē qḋ habēt in materia: ꝑpter quod si esset possibile ꝙ haberent esse separatum non vlterius mererentur dici cōtraria. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Motꝰ quidē igit̄ ſm quale alteratio sit: huic enī alludit cōmune nomē. Dico aūt quale nō in suba: & nāq̄ drīa quale est: ſʒ qḋ passiuū ſm ꝙ dicit̄ pati: aut ipassibile esse.

ℭ Exeqtur de vnoq̄ʒ tali motu per se. Circa qḋ duo fac. qꝛ p° facit qḋ dcm̄ est. 2° mouet quādā q̄ōnē circa determinata ibi. (Que aūt est in eadē.) Circa p̄m tria facit: qꝛ p°. exequit̄ de motu in q̄litate. 2° de motu in q̄ntitate. 3° de motu ſm locū. 2ª ibi. (Qui vō ſm q̄ntuʒ.) 3ª ibi. (Qui aūt ſm locuʒ.) Dicit ḡ. ꝙ motꝰ qui est ſm q̄le alteratiōe fit: & subdit: ꝙ huic alludit cōmune nomē: motus enī in q̄litate hʒ vnū cōmune nomē: qꝛ cōiter dr̄ alteratio. Addit aūt. dico aūt quale nō in suba: qꝛ q̄litas: de qua h̄ loqmur: nō est accipienda in suba: & nāq̄ drīa subalis est q̄d quale: ſʒ sic nō accipit̄ h̄ q̄litas: ſʒ accipit̄ ſm ꝙ est quid passiuū & ſm ꝙ dicit̄ pati: aut ſm ꝙ esse: hʒ ipassibile a q̄litatibꝰ. n. sortitur aliq̄d eē passiuum vt si sit molle vel esse impassiuū vt si sit duruʒ. ℭ Notandū aūt ꝙ forma subalis: vt drītia subalis dicit̄ q̄litas nō rōne rei: ſʒ rōne modi: qꝛ hʒ quēdā modū qualē. Sʒ de tali q̄litate nō loquimur cū dicimꝰ ꝙ motꝰ est in q̄litate. Nā si in q̄litate tali eēt motꝰ: seq̄ret̄ ꝙ motꝰ: eēt in p̄dicamēto sube: cū tales q̄litates ſm rem sube quedā sint. ℭ Deīde cū dicit.

ℭ Qui vero ſm q̄ntum est cōmune q̄dem inominatꝰ est: ſʒ ſm vtrūq̄ aut augmentū: aut decrementū. Qui q̄deʒ est i perfectā magnitudinē augmētū est. Qui vero ex hoc decremētū.

ℭ Determinat de motu in q̄ntitate dicēs: ꝙ motꝰ qui est ſm q̄ntum ſm cōe nomē est inominatus. Nō. n. habemꝰ vnū cōe nomē: per qḋ nominemus motū in q̄ntitate. Sʒ ſm vtrūq̄ motuʒ nominamus ipm duplici noīe. vʒ. aut augmētū: aut decremētuʒ: vt motꝰ qui est in magnitudinē p̄fectā dr̄ augmētū: motꝰ aūt qui ē ex h̄. i. ex magnitudine p̄fecta & tēdit in iperfectā dr̄ decremētuʒ.

Du. 4. **Dubitaret** forte aliq̄s: q̄re nō habemus vnuʒ nomē cōe: quo noiemus oēʒ motū factū in q̄ntitate: sic̄ habemus vnū nomē cōe quo nominamus oēm motū factū in q̄litate. ℭ Dōm ꝙ motꝰ nō repit̄ nisi in hn̄tibus aliquo mō ꝯriuʒ. ꝯrietas aūt aliter reperitur in q̄litate & aliter in q̄ntitate. Nā in q̄litate: vt dictū est: reperit̄ ꝯrietas ſʒ esse qḋ hʒ in mā: in q̄ntitate vō solum reperit̄ ꝯrietas q̄ntum ad motū: q̄re cū vna sit materia que hʒ eē sub vtroq̄ ꝯriorum: Nō aūt est vnus motus per quē acq̄ritur vtrūq̄ ꝯriorum: imo qꝛ motus recipit spēm ex forma ad quā est motus: vbi reperit̄ ꝯrietas solū ex p̄te motus ꝑpter diuersitatē formarū: motus ille denominabit̄ diuersis noībꝰ. Sʒ vbi reperit̄ ꝯrietas per ꝯparationē ad eē qḋ habēt forme in subo ꝑpter vnitatē subti hꝰ motus denomiari poterit vno cōi noīe. in q̄litate ḡ motus hʒ vnū nomē cōe ꝑpter vnū cōe subm̄. Sed in q̄ntitate noīatur motus diuersis noībus ꝑpter diuersitatē formarū acquisitarū per motū. Uel possumus dicere & clarius vt accipiat̄ h̄ diuersitas nō ex diuersitate cōtrarietatis: ſʒ ex diuersitate denoīationis que est in motu. motus. n. in q̄litate nō denoīat ipsaʒ formā: ſʒ solū denominat subm̄. Nō. n. dicimus sequēdo modū p̄hi: ꝙ albedo albat̄: ſʒ ꝙ subm̄ albatur: vtrū aūt possumus ꝯcedere ꝙ albedo sit alba: vel ꝙ albedo albet̄: cuʒ aug. concedat candorē est candidū: nō est p̄ntis speculationis. sufficit enī hic loqui ſʒ modū p̄hi: & dicere ꝙ motus in q̄litate nō denomiat formaʒ: sed subm̄: in q̄ntitate vō denoīat ipsaʒ formā. cōcedimus enīʒ ꝙ q̄ntitas sit magna: & ꝙ sit parua: & ꝙ q̄ntitas auget̄: & ꝙ minuit̄. cū ḡ in transmutatione & motu sit vnitas ex p̄te subti: & diuersitas ex parte formarū: in q̄litate vbi motus denoīat solū subm̄: qḋ est vnū & cōe: hēbit motus vnū cōe nomē: in q̄ntitate vō vbi motus denominat ipsas formas oppositas ꝑpter diuersitatē formarū nō reducet̄ in vnū nomē cōmune.

Alterius forte dubitaret aliq̄s. vtrū in q̄ntitate sit inuenire maximā distantiaʒ. ℭ Dōm ꝙ q̄ntitas vt q̄ntitas est: nō hʒ statū in minꝰ nec i maiꝰ: vt in 3° ꝑbat̄: ſʒ vt est q̄ntitas nālis hʒ statū & in minꝰ & in maius: ſm hoc ḡ poterit in motu augmēti reperiri maxima distātia: qꝛ erit dare in aliq̄ spē aliquid ita minimū: ꝙ si vltra descēderet nō remaneret in illa spē. ē ēt assig̃re ibi q̄ntitatē ita magnā vltra quaʒ nō erit trāscēdere i illā: qꝛ oī natura cōstantiū positus est terminꝰ: & rō eoꝝ magnitudinis & augmēti. erit ḡ maxīa distātia in q̄ntitate: put est ibi reperire minimū & maximū: sic etiā erit maxima distātia in vbi: qꝛ est ibi repire locū oīno inferiorē: & oīo superiorē. Cū ḡ maxīa distātia inducat ꝯrietateʒ in q̄ntitate est ꝯrietas per ꝯparationē ad motū: qꝛ ibi est ꝑcedere a minima quātitate ad maximā: & in vbi est cōtrarietas etiā per cōparationē ad motū: prout imaginamur ꝑcessuʒ a centro ad orbē: vel ab vbi oīno superius ad vbi oīno inferius. ℭ Deinde cū dicit. Du. 5.

ℭ Qui aūt est ſm locū & ſm ꝑpriuʒ & cōmune inominatus est. Sit aūt loci mutatio vocata: qḋ cōmune est. Quāuis dicant̄ ferri hec sola ꝑprie: cū nō in seipsis sit stare mutantibꝰ locū. Et q̄cūq̄ nō ipsa seipsa mouent ſm locū.

ℭ Determinat de motu ſm locū. d. ꝙ motꝰ qui est ſm locū est inominatus: & ſm nomē ꝑpriuʒ & ſm nomē cōe: et qꝛ hꝰ motꝰ est oīo inoīatus: talis mutatio sit vocata latio q̄ntū ad id qḋ est ei cōe: q̄uis latio nō sit nomē oīo cōe oī motui: q̄ est ſʒ locū: cū ꝑpe dicant̄ ferri h̄ sola: in q̄bꝰ mutātibꝰ locuʒ nō sit in seipsis stare vel q̄escere. q̄cūq̄. n. nō ipsa seipsa mouēt ſʒ locū: eis ꝑpe ꝯpetit ferri. latio ḡ nō ē nom̄ cōe oī motui: ſʒ solūm ꝯpetit motui n̄ mouētiū seipsa.

Dubitaret forte aliq̄s: cū quo p̄dicamēto sit motus ſʒ locū. vr̄ ꝙ sit i q̄ntitate. Nā motus est in eodē gn̄e cū rebꝰ ad q̄s est motꝰ. cū ḡ locꝰ sit in q̄ntitate. motꝰ per quē acq̄rit̄ locꝰ erit in gn̄e quātitatis. ℭ Dōm ꝙ motꝰ localis est in p̄dicamēto vbi nō in p̄dicamēto q̄ntitatis. Nā cū motꝰ sit in corpore mobili sic̄ in subo ꝑ se: & p° per hꝰ motuʒ acq̄rēt aliq̄d in subo: nō aliq̄d ex̄ subm̄. Cū ḡ locꝰ sit in corpore locāte: vbi aūt sit in ipo corpore mobili per motū localē ꝑ se: & p° acq̄rēt vbi: & acq̄sito vbi acq̄rēt locꝰ: cū vbi sumat̄ in ordine ad locū. Or ḡ hꝰ motꝰ dicat̄ motꝰ localis: nō h̄ est ꝙ sit in eodē p̄dicō in q° est locꝰ: nec hoc est ꝙ ꝑ talē motū ꝑ se & p° acq̄rat̄ locus. Sʒ qꝛ notior est nobis locꝰ q̄ ipm vbi: cuʒ vbi sumptum sit in ordine ad locū. fit ḡ h̄ denominatio a notiori: & dicitur motus ſm locum. Du. 6.

Alterius forte dubitaret aliq̄s. vtrū hꝰ motus inoiatus est tā ſm nomē cōe q̄ ſʒ ꝑpriū. Du. 7.

¶ Dõm ꝙ qꝛ nõ ē nob oĩo notũ vbi qđ acgrit̃ ꝑ talē motũ: iđ hꝫ motũ nominamus per circũlocutionē tã fm nomen cõmune ꝙ̃ fm ꝓpꝛiuꝫ. ¶ Deĩde cũ dicit.

T.c.19. ¶ Que aũt est in eadeꝫ specie mutatio: ĩ magis ꝛ minus alteratio est. Aut.n. ex ꝯtrario aut in ꝯtrarium motus est: aut simplr̃ aut sic. In minus qdem.n. vadens in ꝯtrariũ dicet̃ mutare. In magis aũt tanq̃ ex ꝯtrario in ipm. Differt enĩ nihil fm quid mutare aut simplr̃: nisi ꝙ sic indigebit ꝯtraria esse. Magis aũt ꝛ min⁹ ē qđ

T.c.20. plus aut minus ꝯtrarij insũt aut nõ. ¶ Qđ qdeꝫ igit̃ hi tres soli mot⁹ sũt: ex his mãfestũ ē.

¶ Remouet quãdã dubitationē crederet.n.aliqs ꝙ moueri in eadē forma: vt moueri a magis calido in min⁹ caliduꝫ: vel ecõuerso. nõ deberet dici alteratio: vel motus ad hoc ḡ remouendũ: ait: ꝙ mutatio que est in eadē spē: in magis ꝛ in min⁹ alteratio est ꝛ motus est. Nã motus aut est ex ꝯrio aut in ꝯriuꝫ: ꝛ hꝫ aut simplr̃: vt cũ itur a calido in frigidũ. vel eꝯ. vel sic cũ itur a magis calõ in minus calidũ: vel eꝯ. lꝫ.n. magis calidũ nõ sit simplr̃ ꝯriuꝫ min⁹ calido: est tñ ei ꝯrium sic.i. aliquo mõ. Iđ subdit: ꝙ vadens qdē in min⁹ dr̃ mutare in ꝯrium. Nã vadens in minus caliduꝫ appropinquat̃ frido ꝯrio: ꝛ dr̃ ire in frigidũ: sꝫ vadens in magis vadit tanq̃ ex ꝯrio in ipm: qꝛ vadens in magis calm̃ recedit ex frido ꝛ pergit in ipꝫ calidũ: vñ ait: ꝙ nihil differt q̃tuꝫ ad motũ mutare in ꝯriũ fm qd: aut mutare in ꝯriuꝫ simplr̃: nisi ꝙ mutãs: sic.s. in ꝯria simplr̃ indigebit eē ꝯria.i.eē ꝯrias formas: sꝫ quas attendit̃ ille motus: magis aũt ꝛ min⁹ est: ꝙ plus aut minus insit ꝯrij aut nõ insit. Ire.n. de minus calido ad magis calm̃: licꝫ nõ sit ire de forma ꝯria in formã ꝯriã simplr̃: est tñ ire ab eo qđ hꝫ plus de ꝯrio: ꝛ ꝙ est magis permixtũ in id qđ hꝫ minus de ꝯrio: ꝛ est magis ipermixtũ: ꝑꝑ qđ aliq̃ mõ ꝯrietas reseruat̃ ibi. subdit ãt q̃si epilogando ꝙ manifestũ est ex his ꝙ hi soli tres sunt mot⁹. vꝫ. in q̃titate q̃litate ꝛ vbi. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Immobile aũt est qđ oĩno ipossibile est moueri: sic sonus inuisibilis. Et qđ multo tpe vix mouet̃: aut qđ tarde incipit: qđ dicit̃ grauiter mobile. Et qđ aptũ natũ est moueri ꝛ possibile: nõ mouet̃ aũt tūc: cũ aptũ natũ ē ꝛ vbi ꝛ sic.

¶ Ostēdit quot modis dr̃ imobile. d. ꝙ imobile dr̃ tripliciter. nã vno mõ dr̃ imobile: qđ ipossibile est moueri: vt sonus est inuisibilis. 2⁹ mõ dr̃ imobile qđ in mlt̃o tpe vix mouet̃: aut qđ tarde icipit moueri: vel ēt dr̃ sic imobile qđ ē grauiter mobile.i. de difficili mobile. 3⁹ mõ dr̃ imobile qđ ē aptũ natũ moueri ꝛ possibile moueri: nõ tñ mouet̃: tūc tñ est aptũ natũ moueri: ꝛ vbi est aptũ natũ moueri: nõ mouet̃ sic vt est aptũ natũ moueri. hoc ergo mõ accipiēdo imobile quicqd est aptũ natũ moueri: dũ non mouetur dicit̃ imobile. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Qđ qdē qescere voco imobiliũ solũ. Cõtrariũ.n. qes motui ē. q̃r ꝛ priuatio erit susceptiui.

¶ Ondit qũo accipiēda sit quies. d. ꝙ hoc solũ imobiliũ i. hoc solũ de nũero imobiliũ: qđ qdē est aptũ natuꝫ moueri ꝛ nõ mouet̃. dico qescere ꝛ est rõ: qꝛ qes est ꝯriũ motui: q̃re qes erit ꝑuatio susceptiui mot⁹. id ē qđ est susceptiui mot⁹: ꝛ est aptũ natũ moueri ꝛ nõ mouet̃. Sed est priuatũ motu id ꝓprie quiescit. ¶ Ultimo cũ dicit.

¶ Quid qdē igit̃ mot⁹: ꝛ qd qes: ꝛ quot mutationes: ꝛ quales motus: manifestũ ex dictis.

¶ Epylogat circa determinata. d. qd qdē igit̃ est mot⁹: ꝛ quid quies: ꝛ quot sunt mutationes: ꝛ qũo diuidit̃ mutatio in suas spēs: ꝛ q̃les sũt mot⁹.i. in q̃lib⁹ gnib⁹ hꝫ eē motus: ꝛ quot sunt spēs mot⁹ manifestũ est ex dcis. Lec. V.

Post hec autē dicamus quid est simul ꝛ separatim: ꝛ quid est tangere: ꝛ qd est mediuꝫ: ꝛ ꝯsequēter: ꝛ quid habitũ: ꝛ quid cõtinuũ: ꝛ in q̃libet re vnũquodq̃ horum esse aptuꝫ natum sit.

¶ Ut dicebat̃ in hoc 5⁹ de trib⁹ intēdit̃. vꝫ. de diuersitate spērũ mot⁹ ꝛ de vnitate mot⁹ ꝛ de ꝯrietate ipsi⁹: expedito ḡ p⁹: in quo determinatũ est in qbus ꝑdicamētis est motus: ꝛ que sunt spēs ei⁹. in pte ista exeqtur de scđo. vꝫ. de vnitate ipsi⁹ motus. Circa qđ. d. f. qꝛ p⁹ premittit: quedam necĩa ad ꝓpositũ. 2⁹ determinat de vnitate motus ibi. (Unus aũt mot⁹ dicit̃.) Circa pmũ duo fac. qꝛ p⁹ narrat ea de qbus est determinaturus. 2⁹ icipit determinare de illis ibi. (Simul qdeꝫ igit̃.) Dicit ḡ ꝙ post hꝫ que dicta sunt. dicamus quid est simul ꝛ qd est extractũ.i. qd est eē separatũ: vt hꝫ alia lr̃a: ꝛ quid tangere: ꝛ quid me^m: ꝛ quid ꝯñr: ꝛ quid habitũ: ꝛ quid ꝯtinuũ: ꝛ q̃libꝫ.i. in q̃libet vel in q̃cũq̃ re vnũqđq̃ hoꝝ sit aptũ natũ eē. dicet̃ .n. nõ solũ qd est vnũqđq̃ dcõꝝ: sꝫ ēt ostēdet̃: in qbus rebus hñt esse ꝑdicta. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Simul qdem igit̃ dicunt̃ hec esse fm locuꝫ: quecũq̃ in vno loco sunt primo. T.c.22.

¶ Exeqtur de vnoq̃ꝫ dictoꝝ. Circa qđ. d. f. qꝛ p⁹ ondit qd sit vnũqđq̃ ꝑdictoꝝ. 2⁹ declat in qbus reb⁹ hñt eē predicta ibi. (Manifestũ aũt ꝛ qd p^m.) Primo pars posset diuidi in ptes. 7. fm ꝙ. 7. ꝑmiserat eē dicēda. p⁹.n. ondit qd est sil̃ eē. 2⁹ qd separatũ. 3⁹ qd tãgere. 4⁹ qd me^m. 5⁹ qd ꝯñr. 6⁹ qd habitũ. 7⁹ qd ꝯtinuũ. 2ª ibi. (Separatũ aũt.) 3ª ibi. (Tangere aũt.) 4ª ibi. (Mediũ vo.) 5ª ibi. (Cõsequēter aũt.) 6ª ibi. (Habitũ aũt est.) 7ª ibi. (Cõtinuũ aũt est.) Dicit aũt. ꝙ sil̃ qdeꝫ igit̃ dicunt̃ esse fm locũ q̃cũq̃ in vno loco sunt p⁹ ꝛ ꝓprio. nã si vellemus accipere simul q̃cũq̃ sunt in eodē loco cõi: sic oĩa sunt simul: qꝛ oĩa sunt in celo. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Separatim aũt quecũq̃ sunt in altero. Tangere autē quoꝝ vltima simul.

¶ Ostendit quid est esse separatim dicens: ꝙ esse separatũ habēt quecũq̃ sunt in loco altero. ¶ Deinde ostēdit quid est tangere: ꝛ que se tãgunt. dicēs: ꝙ tangere aũt se dicunt̃ illa: quoꝝ vltima sunt simul.

Dubitaret forte aliqs. vtrũ corpora se tangentia hēant vltima sil̃. ¶ Dõm ꝙ quotiēscũq̃ aliq̃ duo: sic se hñt ꝙ totũ attingit totũ de necẽitate illa: sic se hñt ꝙ sũt i loco eodē p⁹ ꝛ in eodē situ. Si.n. duo lapides sic se hērēt ꝙ vn⁹ totũ attigeret aliũ: ꝛ eꝯ de necessitate illis lapidib⁹ ꝯpeteret idē sit⁹ ꝛ idē loc⁹: nõ solũ cõis: sꝫ ēt idē loc⁹ ꝓpri⁹ ꝛ pmus. Naꝫ si vn⁹ lapis vel aliqd de illo lapide eēt in vno loco: in q̃ nõ eēt ali⁹: tc̃ ille lapis saltē fꝫ illã ptē fꝫ quã poneret̃ in alio loco: nõ attigeret̃ ab illo lapide c⁹ ꝯriũ ponebat̃. Si.n. bñ attēdim⁹ vix dicti: est q̃si ꝑ se notũ: qꝛ q̃tienscũq̃ aliq̃ duo sic se hñt ꝙ totũ attigit totũ de necẽitate illa sũt sil̃: ꝛ eis ꝯperit idē situs. Si ḡ linee se tãgũt tãgēt se fꝫ vltia pũcta. Cũ ḡ puncti⁹ nõ hēat ptē ꝛ ptē: oꝫ illa pũcta eē ꝯtingētia se. fꝫ totũ erũt ḡ illa pũcta sil̃: qꝛ totũ vni⁹ attinget totũ alteri⁹ rursus si supficies se tãgãt tãgēt se fꝫ vltias lineas. Cuꝫ ḡ linee vt sũt termini supficieꝝ sint idiuisibiles: qꝛ carēt la Du° p°.

titudine in tali cōtactu tota illa linea fm quā est cōtact⁹ vnius supficiei attinget totā aliā lineā: fm quā est cōtactus alteri⁹. Sic ēt si corpora se tangant: qꝛ supficies: vt sunt termini corpoꝝ sunt īdiuisibiles: cū nō hēant pfunditatē: oportebit ꝙ supficies illa fm quā est ꝯtact⁹ vni⁹ corporis attingat totā aliā: fm quā est ꝯtactus alterius: quare ille due supficies simul erunt. Siue ḡ se cōtingentia sint linee: siue superficies: siue corpora de necessitate habebunt vltima simul. ℭ Deinde cū dicit.

ℭ Mediū vero in qd̄ aptū natū est primū pertingere mutās: ꝗ̄ in qd̄ vltimū mutat fm nāz cōtinue mutās. In min⁹ aūt est mediū in trib⁹: vltimū qdez. n. mutationis ꝯ̄riuz est.

ℭ Ostēdit qd est mediū: ꝛ qꝛ diffinit mediū p ꝯpōnē ad motū: cū mediū videaꝛ facere ad ꝯtinuitatē ꝛ ad ꝯ̄rietatē mot⁹: iō tria facꝭ: qꝛ p̊ oñdit qd est mediū. 2° oñdit quō ex spatio medio accipiēda ē ꝯtinuitas in motu. 3° manifestat quō ex h⁹ spatio medio accipiēda est ꝯ̄rietas ī ipo motu. scḋa ibi. (Cōtinue aūt moueꝛ.) 3ª ibi. (Cōtrariuz aūt.) Dicit ḡ ꝙ illḋ est me^m in qd̄ mutās. i. id qd̄ mutaꝛ siue mobile p^m ē aptū natū ptingere. Nā mutās ꝯtinue fm nāz. i. fm nālē mutationē p̊us mutat in qd̄ mediū ꝗ̄ in qd̄ vltimū. Addit āt: ꝙ me^m in min⁹ est ī trib⁹: nō pōt enī intelligi mediū nisi ītelligāꝛ duo extrema ꝛ vnum mediū. Subdit ēt ꝙ vltimū qdez enī mutationis est cōtrariuz. illud. n. est ꝯ̄rium in qd̄ mutans vltimo mutat ꝛ qd̄ maxime distat. ℭ Deinde cū dicit.

T.c.23. ℭ Cōtinue aūt moueꝛ: qd̄ nihil aut paucissimū deficit rei: nō tpis. Nihil. n. phibet deficientez rei nō tpis: ꝛ statiz aūt post hypatim. i. primā sonare vltimā: ſ; rei in quā moueꝛ. Hoc āt ꝛ in his q̄ sḋ fz locū: ꝛ ī alijs mutatiōib⁹ māifestū ē.

ℭ Qꝛ fecerat mētionē de motu ꝯtinuo: oñdit quō ex medio spatio accipiꝛ ꝯtinuitas. Nā modica īterci ſio in spatio me°: dū tñ nō sit ibi īterci ſio tpis nō tollit ꝯtinuitatē mot⁹. iō ait: ꝙ ꝯtinue moueꝛ qd̄ nihil aut paucissimū deficit rei. i. de ꝯtinuitate spatij nō tpis: qꝛ nihil dꝫ ibi deficere de ꝯtinuitate tpis. ponīꝛ. n. cōiter exēplū ꝙ si in aliqua via ponanꝛ lapides nō se tāgētes: dū tñ illi lapides nō multū distēt abinuicē poterit qs sup illos moueri cōtinue. Nā licz sit ibi q̄dā īterci ſio spatij sup qd̄ moueaꝛ: nō tñ discōtinuaꝛ mot⁹: si nō discōtinuaꝛ tps. nihil. n. phibet deficiētē rei nō tpis eē motū ꝯtinuū. videmus. n. ꝙ stati post hypatim. i. post p̊mā chordā ꝯtīgit sonare vltimā. a bsqꝫ. n. discōtinuatiōe tpis ꝛ absqꝫ discōtinuatione mot⁹ man⁹ pōt qs sonare p̊mā chordā: ꝛ postea sonare vltimā: absqꝫ eo ꝙ sonet chordas ītermedias. H aūt discōtinuatio nō discōtinuabit motuz: qꝛ nō ē tpis: ſ; rei. iō subdit: ꝙ h̄ est rei in quā moueꝛ: ꝛ fm quā est mot⁹. Nā tā in his q̄ sūt fm locū ꝗ̄ ēt in alijs mutationib⁹: vt in tactu chordaꝝ pt eē ꝯtinuitas mot⁹ si sit ibi aliq̄lis īterci ſio rei: dū tñ nō sit ibi īterci ſio tpis. ℭ Deinde cū dicit.

T.c.24 ℭ Cōtrariū aūt fm locuz est: fm rectitudinē distās plꝫ. Minima. n. finita. Metrū āt finitū ē.

ℭ Qꝛ diffiniēdo mediū fecerat mētionē de ꝯ̄rio: cū ꝯ̄rietas dicat quādā distātiā: oñdit quō talis distantia est accipiēda. d. ꝙ ꝯ̄riuz fm locū: vel ēt fz motū localē plīm distās. i. plurima ꝛ maxia distātia in talib⁹ accipiēda est fz rectitudinē. i. fz lineā rectā. nā linea recta est minima ꝛ est finita. metrū āt. i. mēsura qd finitū: ꝛ sup. qd minimū dꝫ eē. ℭ Nōn^m āt ꝙ linea recta dꝛ eē mīma: qꝛ īter duo pūcta: non pōt ptrahi linea ita breuis sicꝫ recta. rursus linea recta dꝛ eē finita: qꝛ īter aliq̄ duo pūcta: nō pōt ptrahi linea recta: nisi vna ꝛ eq̄lis. Sꝫ circulares linee inter duo pūcta pñt ptrahi ifi^te. Si ḡ id p qd̄ mēsuramus alia dꝫ eē qd finitū: ꝛ qd minimū si volum⁹ mēsurare distantiā inter aliq̄ loca debemus illā distantiaz mēsurare fm lineā rectā: ꝛ nō fm curuā. ℭ Deinde cū dicit.

ℭ Cōsequēter aūt est ꝙ cū post primū solū sit: aut pōne aut spē: aut aliquo alio sic determinatoꝝ: nullū mediū est eoꝝ que sunt in eodē genere: ꝛ cui⁹ cōsequēter est. Dico autē vt linea linee: fm ꝙ sunt linee: aut vnitatis vnitas: fm ꝙ sunt vnitates: aut domus domus. Aliud āt nihil phibet esse mediuz. Cōsequēter enīz alicui: ꝯ̄nr ac posteri⁹ aliqd. Non. n. vnuz ꝯ̄nr est duob⁹: neqꝫ noua luna scḋe ꝯ̄nr: ſ; hec illis. T.c.25.

ℭ Ostēdit qd sit eē ꝯ̄nr. d. ꝙ ꝯ̄nr est cū aliqd sit solū post p^m: aut pōne: sic ꝯtinuū est post ꝯtinuū: aut spē sic nūer⁹ est post nūerū: sic binari⁹ est post vnitatē: aut q̊cūqꝫ alio mō ordis: ita tñ ꝙ q̄ sūt ꝯ̄nr debēt eē de nuō sic determinatoꝝ ꝙ īter ea nullū est me^m eoꝝ: q̄ sūt ī eodē gñe: ꝛ ei⁹: c⁹ est ꝯ̄nr. dico āt vt linea linee est ꝯ̄nr si fz ꝙ sunt linee nulla linea cadit media īter eas: aut vnitas ē ꝯ̄nr alteri⁹ vnitatis: si fm ꝙ sunt vnitates nō cadit vnitas alia media īter eas: aut vna dom⁹ est ꝯ̄nr alteri⁹ dom⁹ si inter illas domos nō sit alia dom⁹ media: tñ nihil phibet eē ibi aliqd aliḋ in me°. dato. n. ꝙ īter duas dom⁹ eēnt arbores vl' eēt aliqd aliḋ ī me° qd̄ nō eēt dom⁹ nō obstāte tali īter me° diceretꝛ vna dom⁹ eē ꝯ̄nr alteri. Subdit autē ꝙ ꝯ̄nr alicui eē ē illi eē aliqd ꝯ̄nr ac eē aliqd posteri⁹: p̊us. n. nō ē ꝯ̄nr posteriori: ſ; eꝯ̄. iō ait: ꝙ vnū nō ꝯ̄nr duob⁹ nec noua luna est ꝯ̄nr scḋe lune. i. lune seq̄nti: ſ; h̄ sūt ꝯ̄nr illis. Nā dualitas est ꝯ̄nr vnitati: ꝛ scḋa reuolutio lune est cōsequēter priori. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Habitū aūt est: qd̄ ꝯ̄nr est: cū tñ tangat. T.c.26.

ℭ Oñdit q est eē hitū. Circa qd̄. d. f. qꝛ p̊ facꝭ qd̄ deiñ est. 2° qꝛ fecerat mētionē de medio: ꝛ de op^{to}: ostēdit q̄ op^{ta} hñt media: ꝛ q̄ nō. d. ꝙ hitū ē qd̄ est ꝯ̄nr cū tāgat. ē ḡ hit⁹ spēs ei⁹ ꝙ est ꝯ̄nr eē. Nā siue aliq̄ se tangāt siue nō: dū tñ īter ea nō sit mediū eiusdē gnīs dicunꝛ esse ꝯ̄nr. Sed ad hoc ꝙ dicanꝛ habita opꝫ ꝙ se ꝯtingāt. ℭ Deīde cū diꝫ.

ℭ Qm̄ aūt omnis mutatio in oppositis est: opposita aūt ꝯ̄ria: ꝛ que fm ꝯ̄dictionē sunt: contradictionis aūt nihil meduiz: manifestuz est: ꝙ in contrarijs erit medium.

ℭ Ostēdit īter q̄ op^{ta} est mediū ꝛ īter q̄ nō. d. ꝙ ois mutatio est in op^{tis}. i. fz op^{ta}. op^{ta} āt sūt q̄ sūt ꝯ̄ria ꝛ q̄ sūt fz ꝯ̄dictiōez. ꝯ̄dcōnis āt nihil est me^m. manī^m est ḡ ꝙ si est me^m in aliqb⁹ oppositis ꝙ erit in ꝯ̄rijs. ℭ Deinde cū diꝫ.

ℭ Cōtinuū aūt est qdem qd̄ de habitu ē aliqd. Dico aūt esse ꝯtinuū: cū idez fiat ꝛ vnus vtriusqꝫ terminus eoꝝ que tāgunꝛ: ꝛ sic significat nomē cōtinui. Hoc aūt esse nō pōt: cū duo sint vltima. ℭ Sed hoc dētminato manifestū est ꝙ in his est ꝯtinuū: ex qbus vnuz aliqd̄ aptuz natū est fieri fm cōtactū. Et sicut aliq̄n fit continuum vnum: sic ꝛ totum erit vnuz: vt aut penetratione aut conclauatione aut colla aut tactu: aut adnascentia. T.c.27.

ℭ Ostendit quid est cōtinuuz. d. ꝙ cōtinuuz est habitus aliqd: sicut enīz habitū erat spēs eius: qd̄ est ꝯ̄nr: sic co-

tinuū est spēs eius qđ est esse habitū: ostēdit aūt quid addat cōtinuuz sup esse habitū dicēs: ꝙ cōtinuuz aūt eē dico cū fiat vnus ⁊ idez termin⁹ vtriusq; eoꝝ que tanguntur. Nā sic ⁊ nomē significat. i. ꝙ ɔtineat. cōtinuuz. n. dr̄ a cōtinēdo. illa ḡ sunt cōtinua que sil' se tenēt ⁊ que ɔtinētur in vno aliquo toto. h̄ aūt esse nō pōt cū duo sint vltima. opȝ. n. ꝙ ɔtinua hēant vltima vnū. aliter. n. nō se cōtinerent nec se tenerēt adinuicē. h̄ ḡ determinato ꝙ ɔtinua hn̄t vltīa vnū. mani^m est: ꝙ in his qdē est cōtinuū ex qb⁹ est aliqđ aptū natū fieri aliqđ vnū ƒȝ ɔtactū: sic ḡ fit aliqñ vnū ɔtinuū: sic ⁊ totū illud erit vnū p cōtactū. h̄ ḡ erit aut colla aut tactu: aut per īclauationē: aut adnascentiā: sic foliū cōtinuaƭ ramo cui est adnatuz: aut aliq̄ alio mō. ¶ Nōn^m aūt ꝙ ɔñr habitū ⁊ ɔtinuū se hn̄t per ordinē. ad h̄. n. ꝙ aliq̄ sint ɔñr duo reqrunƭ. p̄ ꝙ sit ibi ordo p̄oritatis ⁊ posterioritatis. sp. n. qđ est ɔñr dicit aliqd qđ est posteri⁹: eo ꝙ se hȝ tāq̄ꝫ p̄us ⁊ tāq̄ꝫ pn^m. 2° ꝙ sit ibi ordo p̄oris ⁊ posterioris: ꝙ iter illō p̄us ⁊ posteri⁹ nō cadat mediū eiusdē gn̄is. Sȝ ad hoc ꝙ aliq̄ sint habita: vel ad h̄ ꝙ sint ɔtinua plus reqriƭ ꝙ vltra h̄ ꝙ iter ea nō dȝ eē me^m eiusdē gn̄is: oȝ ꝙ illa sint adeo approximata ꝙ se tangant. Sȝ vlteri⁹ ad h̄ ꝙ sint ɔtinua ēt plus reqriƭ: qꝛ oȝ ꝙ sic se tāgant: ꝙ hēant vltima vnū. ¶ Deide cū dic.

T.c.28. ¶ Manifestū aūt ⁊ qđ primū ɔñr est. Cōtactū qdem eni est necesse ɔñr esse. Qđ ɔñr aūt est nō omne tangere: vnde in priorib⁹ rōne ɔñr ē: vt in numeris. Tactus aūt nō est.

¶ Postq̄ꝫ ōndit quid est mediū ⁊ quid ɔtinuū ⁊ qd cetera talia: ostēdit in qb⁹ talia hn̄t esse. ¶ Aduertendū aūt ꝙ iter p̄dicta qdā sunt intēta q̄si p̄ncipal'r. Quedā autē fuerūt adducta ad declarationē alioꝝ. Nā de ɔñr: de habito: ⁊ de ɔtinuo intēdebat q̄si p̄ncipal'r determinare. Nā hoꝝ cognitio maxīe deseruire videƭ ad cognoscēdā vnitatē mot⁹. de me° aūt: ⁊ de sepato: ⁊ de tāgere: ⁊ de sil' determinauit: qꝛ cognitio hoꝝ deseruit ad cognitionē eoꝝ que sunt ɔñr: ⁊ que sunt habita ⁊ ɔtinua: qꝛ ḡ de his intēdebat q̄si p̄ncipal'r: iō ostēdit in qb⁹ talia hn̄t eē. Circa h̄ aūt tria facit: qꝛ p̄ ostēdit ꝙ eē ɔñr est in plurib⁹ q̄ꝫ eē habitū. 2° declarat ꝙ eē habitū est in plurib⁹ q̄ꝫ eē ɔtinuū. 3° ex his que dixerat dat drīaȝ iter vnitatē ⁊ pūctū. scda ibi. (Et si ɔtinuū.) 3ª ibi. (Quare si est vnitas.) Dicit ḡ. ꝙ mani^m est ꝙ ɔñr est p̄^m. i. p̄cedit oīa talia. est. n. eē p̄us q̄ꝫ esse ɔtactū vel q̄ꝫ esse habitū: iō subdit: ꝙ est cōtactuz. i. qđ est habitū vel qđ est cōtiguū neēe est ɔñr: sȝ nō conuertiƭ. Nā qđ est ɔñr nō oȝ eē tāgere. i. esse tactū vel habitū: vñ eē ɔñr est in p̄orib⁹ rōne vt in nūeris q̄ sunt p̄ora ƒm rōnē q̄ꝫ ɔtinua: tactus aūt nō est in nūeris: sȝ in cōtinuis solū. ¶ Nōn⁹ aūt ꝙ h̄ accipiƭ p̄us p̄ eo a quo nō cōuertiƭ ɔña. cū ḡ omne cōtactuz ⁊ omne habitū sit ɔñr ⁊ nō eɔ. seqtur ꝙ eē ɔñr sit p̄^m vel sit p̄us q̄ꝫ eē cōtactū ex hoc aūt appet in qb⁹ hȝ esse ɔñr: qꝛ hȝ eē in plurib⁹ q̄ꝫ eē cōtactuz: qꝛ hȝ eē tā in cōtinuis q̄ꝫ in nūeris: ⁊ ēt hȝ eē in p̄orib⁹ ƒȝ rōnē: qꝛ nūeri ƒm rōnē sunt p̄ores ɔtinuis.

T. F. **Dubitaret** forte aliqs. vtrū numerus sit p̄or continuo. videƭ ꝙ nō: qꝛ nūerus cātur ex diuisione cōtinui: vt p̄batum fuit in 3°. Sȝ effect⁹ est p̄or sua cā. ḡ. ¶ Dōm ꝙ cū vnitas sit prior puncto: cū punct⁹ se hēat ad vnitatē per additionē: qꝛ addit supra cā situ ⁊ p̄ōnez: opȝ ꝙ q̄ꝫtitas discreta ⁊ vl'r oīs nūerus: cuius pn^m est vnitas: p̄or est q̄ꝫtitate continua: cui⁹ pn^m est punctus: imo qꝛ nūerus est ipse vnitates collecte: si rō vnius precedit rōnē cōtinui: opȝ ꝙ rō numeri p̄cedat rōnez continui: qđ vō dr̄ ꝙ nūerus causaƭ ex diuisione cōtinui: h̄ est māliter: ⁊ q̄si per accn̄s: numerus eni causaƭ ex collectione vnitatū: qđ aūt cāetur ex diuisione ɔtinui: hoc iō est: qꝛ diuiso ɔtinuo resultant ibi plures vnitates: ex hoc āt nō debemus arguere cōtinuuz esse p̄us nūero. nā sic nūerus q̄si per accn̄s cātur ex diuisione cōtinui: sic ⁊ ɔtinuū cāri pōt ex ɔiunctiōe nūeroꝝ: vel ex nūeris: sic. n. diuidēdo ɔtinuū efficiƭ nūer⁹: sic si nūerata ɔiungerenƭ vel clauo vl' colla vl' aliq̄ alio° resultaret tn̄ ɔti^m. ¶ Deiñ cū. d.

¶ Et si qdem continuum est: neēe est tangere. Si vero tangit: nondū continuuz est. Non. n. necesse est vnū esse ipsoꝝ vltima: si simul sunt: sed si vnuz sunt: necesse est ⁊ sil'. Quare insertus vltimus est ƒm gn̄ōnē. Necesse est eni tangere: si adnata erunt vltima. Cōtacta aūt non oīa adnata sunt. In qb⁹ aūt nō est tactus: manifestuz est ꝙ nō est cōsertus in his.

¶ Ostendit in qbus habet esse continuum. est enim esse continuum in paucioribus q̄ꝫ esse contactuz: ideo ait: ꝙ si continuuz est necesse est tangere. Sed non ɔuertitur. Nam si tangit nōdum est continuū. Non eniȝ si vltima ipsoꝝ tangentiuȝ sunt simul necesse est ea esse vnuȝ: sed econuerso: si vltima sunt vnum necesse est esse simul. Ideo subdit: ꝙ insertus. i. id quod inseritur alteri per cōtinuationem necesse est esse vltimum ƒm generationez: ⁊ necesse est supple tangere id cui inseritur ⁊ cui cōtinuatur. ergo si vltima erunt adnata. i. inserta ⁊ cōtinua: per naturam necesse est ea tangere. contacta autem non oīa sunt adnata. non enim quecūq; se tangunt habent insertionem ⁊ continuitatem. ideo subdit: ꝙ in quibus nō est contactus in his nō est consertus. i. continuitas. patet ergo ꝙ continuum presupponit esse contactum ⁊ in pluribus est contactum q̄ꝫ continuuȝ. ¶ Notanduȝ autez ꝙ translatio noua habet. contraria aūt omnia nō sunt adnata. ⁊ est littera corrupta. debet eni dicere. cōtacta aūt. vt patet in alia translatione: ⁊ ex littera cōmēti. ¶ Notanduȝ etiam ꝙ ait. inserius est vltimus ƒm generationem. nam cum continuū sit species contacti ⁊ habiti: habitum vero sit species eius qđ est esse consequenter: cuȝ in esse consequēter: vt supra dicebatur: requiratur ordo prioris ⁊ vltimi: oportet ꝙ in contacto ⁊ in conserto siue in continuo reseruetur aliquo modo talis ordo. ¶ Notandum etiam ꝙ hic per consertuȝ ⁊ per adnatum intelligit vniuersaliter esse continuuȝ: quod fit vnum per aliquā adunationem: vel per aliquem cōtactum: vnde vbi nos habemus: adnatuȝ: littera cōmenti habet adunatū: ⁊ vbi nos habemus: consertus: ibi habetur continuatio. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quare si est vnitas ⁊ punctū: qualia dicunt sepata. Non possibile esse vnitatē ⁊ punctum idem: His quidē inest tangere: vnitatib⁹ autē ɔñr. Et hoꝝ qdeȝ ɔtingit esse mediū. Omnis eniȝ linea medium punctoruȝ est. Harum aūt non est necesse. Nullum enim mediū est dualitatis ⁊ vnitatis. T.c.29.

¶ Quia dixerat consequenter reseruari in numeris ⁊ nō contactum: dat ex hoc differentiā inter vnitatem ⁊ punctum. vnitates autem non se tangunt: sed possunt se habere consequenter. puncta autē non se habent consequēter: quia inter quelibet duo puncta cadit linea media: ⁊ per consequēs inter quelibet duo puncta cadunt infinita puncta. puncta autem non se habent consequenter: tamē ƒm ea hȝ eē ɔtactus: iō ait: ꝙ si vnitas ⁊ punctū sunt

sepata q̄lia. Quidā dicūt qui posuerūt mathe^ca sepata eē nō possibile est vnitatē ⁊ punctū eē idē. Nā his qdem .s. pūctis inest tāgere: q2 pūcta sunt rō ɔtact^9 vnitatib^9 aūt inest eē ɔñr. 2° differt vnitas ⁊ punct^9: q2 hoꝝ .s. punctoꝝ ɔtingit eē me^m. oīs .n. linea est media aliquoꝝ punctoꝝ: harū aūt .s. vnitatū nō nec̄e est eē mediū. Nullū eni mediū est dualitatis ⁊ vnitatis. iter duas g̊ vnitates ɔponētes dualitatē nulla vnitas itercipit̄ in medio.

Du^o p^a. **Dubitaret** forte aliqs: q2 nō videt̄ ꝙ in h differat vnitas a pūcto. vz. ꝙ iter vnitatē nō oporteat eē mediū. nā si due linee ɔtiguāt̄: cū ɔtigua sint quoꝝ vltia sūt sil' erit ibi dare duo pūcta: iter q̄ non cadet linea media. ℂ Dōz ꝙ si q̄rat̄: vtrū possint eē duo puncta sil' absq3 medio: si accipiantur illa duo puncta in eodē ɔtinuo: est ĭpoŝe assignare duo pūcta sine linea media. Sz in nō ɔtinuis nō est icōueniēs assignare duas superficies sine corpore medio: ⁊ duas lineas sine sup̱ficie media: vel ēt duo puncta sine linea media. Duo g̊ pūcta sine linea media nō pñt signari in magnitudīe ɔtinua: sz in nō ɔtinua. Cū g̊ ex diuisiōe ɔtinui cāctur nūerus: accidit pūctis ꝙ iueniant̄ duo pūcta sine linea media: q2 pūcta p se nō hñt habitudinē ad q̄titatē discretā: ⁊ ad q̄titatē nō cōtinuā: sz ad cōtinuā: sz ꝙ possint reperiri vnitates iter quas nō cadit aliqd mediuz h est per se. naz cuz vnitates per se hēant habitudinē ad numerū per se ɔpetit vnitatib^9 ꝙ possint reperiri sine medio: cū in ipso numero signari possint aliq̄ vnitates: inter q̄s nō cadit aliqō mediū. Si accipiat̄ g̊ qō est p se: dimisso eo qō est per accn̄s: bona ē dr̄ia ph̄i: q2 iter pūcta: oz cadere aliqd mediū. Nō āt iter vnitates. posset āt lr̄a ph̄i al'r saluari. Nā dr̄iaz quā assignat iter vnitates ⁊ puncta: nō assignat iter illa qnocūq3 mō sumpta: sz ꝓut hñt esse sepatū. Si enim mathematicalia hērent esse separatū a nālib^9 possent dari due vnitates: iter quas nō caderet aliqd mediū. Sz h posito nullo mō nec per se nec per accn̄s eēt dare duo pūcta iter: q̄ nō caderet linea medio. Nā: vt dixim^9 in 4°: ⁊

Co. 22. vt Cōmē. ait in h 5°. magnitudīes mathe^cē si sunt ɔtigue sunt cōtinue: ⁊ si hñt vltima sil' h fit vltima vnū. vltima eniz mathe^coꝝ magnitudinū: non pñt distingui ex diuersa nā subarū in q̄b^9 existūt: sz solū distinguunt̄ ex diuersitate situs. Cū g̊ vltima taliuz magnitudinū sunt simul ⁊ nō distinguunt̄ ex diuersitate situs: seqtur ꝙ tollat̄ in eis oīs distinctio: ⁊ ꝙ fiāt vnū: ꝑpter qō si in magnitudine ɔtinua nō pñt dari duo pūcta sine linea media: q2 mathematica nō pñt eē ɔtigua: nisi sint ɔtinua: si talia haberēt eē sepatū nullo mō: nec p se nec p accn̄s eēt ibi signare duo puncta sine linea media. ℂ Ultimo cū dicit.

T.c. 30. ℂ Quid qdez igit̄ est sil' ⁊ extra. Et qd tangere ⁊ qd mediū: ⁊ qd ɔñr: ⁊ quid habitū: ⁊ qd cōtinuū: ⁊ in q̄libet vnūqōq3 eoꝝ inest: dcm̄ est.

ℂ Epylogat circa determinata. d. qd qdē igit̄ est sil' ⁊ qd ex̄. i. qd sepatū: ⁊ qd tāgere: ⁊ qd mediū: ⁊ qd ɔñr: ⁊ qd habitū: ⁊ qd ɔtinuuz ⁊ in q̄lib3. i. in q̄ re: ⁊ in quo subo vnūqōq3 eoꝝ inest dictum est. Lectio. VI.

T.c. 31. **V**Nus aūt motus dicit̄ multipl'r: vnuz qdez eniz multipl'r dicimus. Genere qdem igit̄ vnus est f̄m figuras p̄dicamenti. Loci mutatio qdez eniz omni loci mutationi genere vna est. Alteratio autē a loci mutatione altera genere est.

ℂ In pte ista: vt dicebat̄ determinat de vnitate motus. Circa qō. d. f. q2 p̊ ostēdit quot modis dr̄ mot^9 vnus. 2° assignat rōnē eoꝝ: q̄ dixerat ibi. (Qm̄ āt ɔtinuus.) Motus aūt vn^9 dr̄ tripl'r gn̄e spē ⁊ nūero. Circa p^m tria. f. q2 p̊ oñdit q̄uo dr̄ mot^9 vn^9 gn̄e. 2° q̄uo vn^9 spē. 3° q̄uo vnus nūero. 2ª ibi. (Spē aūt vn^9 est.) 3ª ibi. (Simpl'r āt vn^9.) Dicit g̊. ꝙ motus dr̄ vnus multipl'r. nā vnū dr̄ multipl'r vz. genere spē nūero. gn̄e qdē est motus vnus f̄z figuras p̄dicamēti. oīs. n. ille mot^9 per quē acqrit̄ vnū p̄dicamētū est vnus gn̄e. loci. n. mutatio est vna gn̄e oī loci mutationi. Sz alteratio est altera genere a loci mutatione: q2 per alterationē nō acqrit̄ idez predicamētū. Sz per alterationē acqrit̄ q̄litas: per loci mutationē vbi.

Dubitaret forte aliqs: q2 si motus est in eodē genere cū reb^9 ad quas est motus: sic ex hoc arguimus ꝙ diuersi mot^9 sūt idē genere si per eos acqrat̄ res eiusdē p̄dicamēti sic vr̄ ꝙ possimus arguere eundē motū eē in diuersis gnib^9 si per eū acqrant̄ res diuersoꝝ p̄di^toꝝ. erit g̊ mot^9 localis i gn̄e q̄titatis: ⁊ in vbi ⁊ in situ. per motū. n. localē acqrit̄ loc^9 qui est in gn̄e q̄titatis: ⁊ ēt p ip̄m acqrit̄ ordo ptiū in loco: qui est p̄dr^tus situs. per h9 ēt motū acqrit̄ vbi. erit g̊ dict^9 mot^9 in triplici gn̄e: ꝙ vr̄ oīo icōueniēs. ℂ Dōz ꝙ res nō sumit spēm: ex eo ꝙ est p accn̄s ⁊ ex ɔñti: sz ex eo ꝙ ē p se ⁊ p̊. Ex motu aūt locali: vt supra dicebat̄: p se ⁊ p̊ acqrit̄ vbi: ex ɔñti aūt acqrit̄ loc^9 ⁊ ordo ptiū in loco. dict^9 g̊ mot^9 nō sumit spēz ex loco nec ex p̄dicamēto situs: sz ex vbi. erit g̊ soluz in genere vbi: nō aūt erit in predicamento q̄titatis: vel in predicamēto situs. ℂ Deide cum dic̄.

ℂ Specie aūt vnus est: cū genere vnus ⁊ indiuidua spē sit: vt coloris qdez sunt dr̄ie. Jaz igitur alius spē denigratio ⁊ dealbatio. Ois aūt dealbatio omni dealbationi idē f̄m spēm erit: ⁊ oīs denigratio denigratiōi. Albedini āt amplius: vnā spē vna dealbatio albationi omni.

ℂ Determīat de motu q ē vn^9 spē. Circa qō. 3. f. q2 p̊ oñdit q̄uo mot^9 ē vn^9 f̄z spēz sp̄āli^mas. 2° q̄uo ē vn^9 f̄z spēz subalternā. 3° mouet dubōnē quādā circa ꝑtacta. 2ª ibi. (Si āt sint q̄dā.) 3ª ibi. (Dubitabit āt aliqs.) Dic̄ g̊. ꝙ spē est mot^9 vn^9 cū ē vnū gn̄e: ⁊ ēt cū sit vn^9 f̄m īdiuiduā spēm. ex q̄ p3. ꝙ h logt̄ de vnitate mot^9 f̄z sp̄āli^mas spēz: q2 sola illa ē īdiuidua. ad exēplificādū āt de tali motu. sb̄dit. ꝙ coloris qdē multe sunt dr̄ie ⁊ multe spēs: ⁊ q2 sic ē iā igitur erit alt^9 mot^9 spē denigratio ⁊ dealbatio. Sz oīs dealbatio idē erit f̄z spēz oī dalbatiōi: ⁊ oīs denigratio denigrationi. Sed denigratio nō amplius erit vnū spē albedini siue dealbationi. Sed soluz est vnuz specie dealbatio dealbationi. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Si aūt sunt quedā que ⁊ genera simul ⁊ species sunt: manifestū est ꝙ vt spē vnus erit simplicit̄ vnus spē nō vt doctrinatio: sz scia qdem spēs existimatiōis: gen^9 aūt sciētiarū aliarū.

ℂ Oñdit q̄uo mot^9 ē vn^9 f̄z spēz subalternā. d. ꝙ si sūt q̄dā q̄ sīt sil' gnā ⁊ spēs cui9 sīt spēs subalterne mani^m ē: ꝙ f̄z talia mot^9 erit vnū spē: sup. subalterna. simp^r āt h9 mot^9 nō erit vnū spē: vt doctriatio: q̄ ē mot^9 i sciam ē vn^9 mot^9 spē subalterna: sz nō spē sp̄āli^ma: iō sb̄dit: ꝙ scia: q̄ sup. acqrit̄ p doctriationē ē spēs extiatōis. i. cogni^onis: sz ē gen^9 aliaꝝ sciaꝝ. ℂ Nōn^m āt ꝙ sic mot^9 ē i eod gn̄e: cū reb^9 ad q̄s ē mot^9: sic ē i eaō spē cū re q̄ acqrit̄ p motū illū. oēs g̊ mot^9 p q̊s acqrit̄ vnū p̄di^tū sīt vnū gn̄e. Sz oēs p q̊s acqritur vna spēs sp̄āli^ma sunt vnū spē sp̄āli^ma: oēs v̊o p q̊s acqrit̄ vna spēs subalterna sunt vnū f̄m spēm subalternā. Ois ergo alteratio omni alterationi est vnū genere: q2 qualitas que acquirit̄ per alterationē nominat vnū gen^9. ois

entiz dealbatio omni dealbationi est vnus mot⁹ sm spēz spālissimā: qz albedo que acqrit per talē motū: nominat spēm spālissimā: omnis aūt doctrinatio: omni doctrinationi est vnus mot⁹ sm spēm subalternā: qz scia que acqrit per talē motū ē spēs subalterna. ē. n. spēs ⁊ gen⁹: qz est spēs cognitiōis. ē. n. scia cognitio nō q̄libet: sz cognitio p cāz siue cognitio certa. ē ēt scia gen⁹ ad grāmaticā logicā ⁊ ad ceteras alias scias. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Dubitabit aūt aliquis: si specie vnus motus sit: cū ex eodē idē in idez mutetur: vt vnuz punctum ex hoc loco in hunc locum iterum ⁊ iterum. Si aūt hoc est: erit circulatio rectitudini eadem: ⁊ volutatio ambulationi.

¶ Mouet qōnē quādā circa pdcā. Circa qō. d. f. qz p̊ mouet hꝰ qōnē. 2° soluit eā ibi. (Aut determiatū est.) Dicit g̊ φ dubitabit aūt aliqs: si semꝑ sit vnus mot⁹ spē: cū aliquid mutet ex eodē in idē; vtputa: si vnuz punctū: vel si aliud mobile mutet ex hoc loco: in hunc locū: ⁊ iteꝝ mutetur ex eodē loco in eundē locū: vtrū talis motus sit spē idē spē: ostēdit φ nō: qz si hoc est: tūc circulatio erit idez spē rectitudini. i. motui recto: ⁊ volutatio. i. mot⁹ sperice⁹ erit idē spē ambulationi recte. ¶ Nōn^m āt φ cū ab eodē loco in eūdē locū possit quis ire per chordā ⁊ archū. Si mot⁹ ab eodē loco in eūdē locū semꝑ eēt idē spē. sequeretur φ mot⁹ curuus ⁊ rect⁹ nō differrēt spē. ¶ Nōn^m etiā φ h̄ qō hz ortuz ex pdcis. supponebat. n. supra φ dealbatio semꝑ eēt eadē spē cū dealbatione: qz albedo que acqrit per talē motuz nominat vnā spēm. g̊ si per duos motus locales semꝑ acqrit idē terminus ⁊ idē vbi: dato φ vnus illoꝝ motuū sit rectus alius curuus: qz nō est incōueniēs ad eūdē locū ire per chordā ⁊ archuz: videbit φ illi duo motus sint vnuz spē. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Aut determinatū est id in quo est: si alterum est specie: quoniaz alter motus est. Circulare autē a recto alterū specie est. Genere quidē igitur ⁊ specie motus vnus sic est.

¶ Soluit dicēs: φ qz determiatū est. i. distinctū ⁊ diuersū id spatiū in q̊ est motus: si alteꝝ est hꝰ spatiū spē. manifestū est: φ ⁊ mot⁹ est alter spē: circlare g̊ a recto est alteꝝ spē: qz licz hi duo mot⁹ possint eē ad eundē terminū: nō tñ pñt eē per eandez lineā: nec per idē spatium. Subdit aūt q̄si per moduz epilogi: φ motus quidem igit est vnū spē ⁊ genere: sic gdez igit sicut dcm̄ est.

Dubitaret forte aliqs: q̄re semꝑ mot⁹ in albedinē est idez spē: mot⁹ tñ in idē vbi non est semꝑ idē spē: qz dato φ eundo per lineā rectā ⁊ per lineā circulare acqrat idez vbi: nō tñ erit idē mot⁹ spē: qz rectū ⁊ circulare drñt spē. ¶ Dōz φ nō est motus in aliquo genere vbi non est in aliq̄ ɔ̄rietas nec est ɔ̄rietas alicubi nisi ibi sit aliq̄ distātia: qz ɔ̄rietas distantiā psuppōit. Si g̊ rō mot⁹ dependet ex ɔ̄rietate ⁊ ɔ̄rietas ex distātia loquendū est de ipso motu: sic loqmur de ɔ̄rietate: et de ɔ̄rietate sic loquēdū est de distantia: in q̄litate aūt est distantia q̄z^m ad gradus in eē: in vbi v̊o est distātia rōne partiū spatij. Cū g̊ eē ⁊ dispōnes māe hēant oīno eēntialem habitudinē ad formā: qz per se loquēdo semꝑ ab eadē forma est idē eē: vt albedo semꝑ dat eē albū: licz illō eē nō sit punctale: sz possit intēdi ⁊ remitti: sic ēt respcū eiusdez forme per se loquēdo sunt eedē dispōnes: licz hꝰ dispōnes possint itēdi ⁊ remitti ⁊ eē maiores ⁊ miores: sic intendit ⁊ remittit eē ipsi⁹ forme. ¶ In spatio āt nō sic. Nā ptes spatij nō hoc mō hñt eēntialē habitudinez ad ipz terminū: qz ab eodē termio ad eundē terminū p diuersa spatia ⁊ p diuersas lineas pōt qs ptingere: vt ab vno eodē puncto ad aliū eundē punctū pōt qs ire per diuersas distātias ⁊ p diuersas lineas: vt p chōdā ⁊ archū: qz g̊ in talib⁹ ē alia ⁊ alia distātia: erit alia ⁊ alia ɔ̄rietas: ⁊ p ɔ̄ns alius ⁊ ali⁹ mot⁹ spē. dicamus g̊ φ cū in vbi non sit ɔ̄rietas sz se: sz per ɔpōnē ad motū: ⁊ per ɔpatiōnē ad spatiū: q̄ztūcūqz sit idē vbi: qō per motū acqrit: si nō acqrat per idē spatiū: nō opz φ sit idē motus spē: imo vt spectat ad ppo^m: acqrere idē vbi per spatiū rectū ⁊ circlare magis est acqrere diuersuz vbi q̄z idē: in q̄litatib⁹ v̊o est ɔ̄rietas: nō solū per ɔparatiōnē ad motū: sz ēt sm se. Nā ⁊ si in hꝰ formis siue in hꝰ q̄litatib⁹ est ɔ̄rietas sm eē: qō hñt in mā: h̄ nō tollit: qn in eis sit ɔ̄rietas sm se. Nā materiales forme: ⁊ si nō diffiniunt per ɔpōnē ad motū: sed magl mot⁹ diffinit: vt hz habitudinē ad illas: pp qō hēre ɔ̄rietatē sm motū nō sit hēre ɔ̄rietatē sm se: tñ qz māles forme diffiniunt sz eē qō hñt in mā: hēre ɔ̄rietatē sz tale eē: nō tollit ɔ̄rietatē sz se. Qr hñ dcm̄ ē φ in q̄litatib⁹ est ɔ̄rietas sz se: in vbi v̊o ē ɔ̄rietas p ɔpōnē ad spatiū. Quotiēscūqz g̊ acqrit eadē q̄litas spē: erit idē mot⁹ spē: qz i talib⁹ ɔ̄rietas ⁊ spēs mot⁹ sumēda sūt ex q̄litatib⁹ sm se: sz si acqrit idē vbi: nō sp erit idē mot⁹ spē: nisi acqrat p idē spatiū: qz mot⁹ nō sumit spēz ab vbi sm se. sz sumēda sūt talia per ɔpōnez ad spatiuz. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Simplr aūt vnus motus est: qui suba qdez vnus ⁊ numero est. Quis aūt hꝰ sit manifestū est diuidentib⁹. Tria. n. sunt sm numeꝝ: circa que dicimus motū vnū qō ⁊ in quo: ⁊ quādo. Dico aūt qō: qm̄ necesse est aliqd esse qō mouetur: vt hoiem: aut aurum. Et in aliquo hoc moueri: vt in loco: aut in passione. Et quādo. In tempore enim omne mouetur. Horum autem genere quidem: aut specie eē vnum est in re in qua mouet. Habitū erat in tēpore. T.c.34 T.c.35.

¶ Ostēdit quō accipit vnus mot⁹ nūero. Circa qō. d. f. qz p̊ fac qō dcm̄ est. 2° mouet quādā qōnē circa ptacta ibi. (Socratē sz alterationē.) Circa pmū. d. f. qz p̊ oñdit φ tria reqrūt ad vnitatē mot⁹ simpr. 2° declat quō accipiēda est identitas in illis trib⁹ ibi. (Simplr autē vnuz in oībus.) Dicit g̊. φ simplr est vnus motus ille qui suba. i. sm subam ⁊ sm nām suaz siue sm id qō est vnus nūero. Quis āt sit hꝰ motus māifestū est diuidētibus. i. distinguētib⁹ ea que reqrunt ad motū. tria. n. sūt sz nūerū circa q̄: ⁊ sz q̄: dicimus motū vnū. h̄ āt tria sūt: qō mouet. i. mobile: in q̊ mouet. i. res acqsita p motū: ⁊ qñ mouet. i. tps. Jō subdit. Dico āt qō mouet qm̄ nec̄e ē aliqd eē qō mouet. i. aliqd eē mo^le: vt hoiez: aut aurū: ⁊ h̄ mo^le nec̄e ē moueri i aliq̄ vt i loco: aut i passiōe: aut i q̄ti^te: aut i aliq̄ alia re acqsita p motū: ⁊ h̄ mo^le nec̄e est moueri qñ: qz oē mo^le mouet i tpe. Subdit āt φ hoꝝ triū. i. de nuō hoꝝ triū in re in q̄ mouet ē repire vnū gñe: aut spē i tpe erat repire vnū habitū. i. sm ɔ̄nam. ¶ Nōndū aūt φ tps est vnū oīum tēporaliū: diuersitas g̊ in tpe nō accipit φ sit dare sil plura tēpora spē vel genere. Sz accipit hꝰ diuersitas sz quādā iterpolationē ⁊ discōtinuationē: put accipimus duo tpa distātia ⁊ non se hñtia ɔ̄ñr: q̄re vnitas in tpe accipiēda est sm eē habitū. i. sz eē ɔ̄ñr. s. put vna ps tpis imediate: ⁊ ɔ̄ñr annectit alteri parti. Ut g̊ phus daret drñtiam inter vnitatem rei ad quā est motus: ⁊ vnitatem temporis: ait: φ in re ad quā est motus: que est de numero illoꝝ trium que reqrunt ad vnitatem mot⁹ pōt accipi vnitas sz gen⁹ vel sz spēz vel ēt sz nūeꝝ. Sz i tpe

est accipienda vnitas soluz fm esse habitū.i.fm eē cōsequenter.vz.cum vna pars temporis cōsequēter annectitur alteri parti. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Simplr aūt vnū in oībus his eē. Et nāqz in quo est vnū: opz esse ⁊ īdiuisibile vt spēm. Et ipm qn̄ vnū tēpus ⁊ nō deficiēs. Et qd̄ mouetur vnū eē: nō fm accn̄s vt albū nigruz fieri: ⁊ corriscum ambulare: vnum autē est corriscus ⁊ album: sed fm accidens. Neqz commune. Esset eni duos homines simul sanari fm eandem sanitatē vt obthalmie: sed non vnus hic est: sed specie vnus est.

¶ Ostēdit quō ī motu ē vnitas simpr ex idētitate illoꝝ triū.d. ꝙ simpr āt accipit̄ vnū ī motu ī oīb⁹ his trib⁹: ⁊ nāqz illō in quo est mot⁹: oz vnū eē īdiuisibile: vt oz eē vnā spēz ⁊ vnā formā ad quā est mot⁹: ad h̄ ꝙ sit mot⁹ vnus: rursus ipm qn̄ ⁊ ipz vbi tps oz eē vnū ⁊ nō deficiēs: ⁊ ēt qd̄ mouet̄.i.mobile oz eē vnū nō fz accn̄s. Nā si idē sit corrisc⁹ ⁊ alb⁹: ⁊ vt hz eē albū dicam⁹ ipm fieri nigrū: vt aūt diceimus ipm eē corriscuz ɔpetit ei ambulare. nō tn̄ qꝛ sic est ambulare ⁊ dealbari erūt vn⁹ mot⁹: nec hēbunt idē subiectū nisi fm accn̄s. Nā vnū est eē corriscū ⁊ albuz nō p se sz per accn̄s. Rursus subm̄ nō oz eē gd cōe: sz oz eē indiuiduuz: qꝛ n̄ sufficeret ad vnitatē mot⁹ simplr vnitas mobilis fz spēz: vel fz eē cōe: eēt.i.ɔtingeret duos hoīes sil' sanari fz eādē sanitatē: vt opthalmie ab opthalmia siue ab īfirmitate oculoꝝ. Sz tn̄ h̄ mot⁹ nō eēt vn⁹ simpr: fz vn⁹ spē. ¶ Nōn̄ āt ꝙ ad h̄ ꝙ sit mot⁹ vn⁹ simplr duo req̄runt̄ ex pte mobilis. p̄ ꝙ sit vnū p se. 2° ꝙ sit vnū fm eē īdiuiduale. Nā si in eodē tpe ⁊ ab eadē īfirmitate sanaret̄ soz. ⁊ plato: sanatio vtriusqz nō eēt vnus mot⁹ simplr. Nā licz soz. ⁊ plato sint vnū mobile simplr fz eē cōe: qꝛ vterqz est hō: nō tn̄ sunt vnū fz eē īdiuiduale: qꝛ si tn̄ vnitas mobilis fz eē cōe sufficeret ad vnitatē mot⁹ simplr: sequeret̄ ꝙ h̄ sanatio ⁊ illa esset vnus motus simplr: qd̄ falsuz est. ¶ Deinde cuz dicit.

¶ Socratē aūt fz alterationē eandē alterari in specie: in alio aūt tēpore: ⁊ iterū in alio: si quidem ɔtingit corruptū iterū vnū fieri numero: erit ⁊ h̄ vn⁹: si vō nō: idē qdē spē: vn⁹ aūt nō.

¶ Mouet quādā qōnē circa p̄tacta. Circa qd̄ tria fac: qꝛ p̄ mouet dcāz qōnē: ⁊ soluit eā apparenter. 2° mouet qōnē aliā ānexā illi. 3° determiat vitatē q̄sitoꝝ. 2ª ibi. (Hz āt du^m.) 3ª ibi. (Eadē.n.rō est.) Dicit g̊. ꝙ socratē alterari fm eādē alterationē spē: vtputa si sanet̄ de obthalmia: ⁊ h̄ in alio tpe: ⁊ iteꝝ in tpe h̄ posito erit sup. alio mō h̄ iterata sanatio. sic idē mot⁹ simplr ⁊ idez mot⁹ nūero soluit h̄ quesitū apparēter dicēs: ꝙ si qdē ɔtingit corruptū fieri iterū vnū nūero erit: ⁊ h̄ mot⁹ vn⁹ nuō. Si vō nō ɔtingit qd̄ est corruptū eē idē nūero: nō erit aūt vnus motus nuō. est g̊ vis solōnis h⁹: ꝙ si sanitas recupata erit eadez nūero ⁊ sanatio reiterata erit idē mot⁹ nūero: ⁊ qd̄ dcm̄ est de sanitate respcū sanatiōis ītelligēdū est de ceteris formis respcū motuū: per quos inducunt̄.

Du^m p^o. **Dubitaret** forte aliqs. vtrū sanitas corrupta redeat eadē nuō. ¶ Dōm ꝙ hāc qōnē soluit phs circa finē scdi de gnōne. vbi vult ꝙ q̊rū suba deperit nō redeūt eadē nūero. sol.n. cū ab occidēte redit ad oriens: qꝛ suba ipsi⁹ nō perit redit idē nūero: licz g̊ in motu ad vbi: fm quē motū nō perit suba: possit eē reditus eiusdē nūero in motu: tn̄ ad formā fm quā suba formē ɔrie corripit̄ nō pōt eē redit⁹ eiusdē nūero. Si g̊ qs amittat albedinē: qꝛ ipsa eētia albedis nō manet fcā tali amissiōe. si postea iterū dealbet̄ nō redibit eadē sanitas nuō. h̄ aūt ⁊ si bn̄ dcm̄ ē: hz tn̄ dubiū: q̄re vbi ē amissio sube: nō pōt eē reditus eiusdē nuō. Ad qd̄ dixerūt qdā ꝙ per se dr̄ia est entis ⁊ nō entis. co g̊ ipso ꝙ forma q̄ cessit in pō mãe nō est: forma ēt de nouo ītroducta est. h̄ aūt ⁊ illa nō sūt eadē nuō. Sz h̄ pō duplr deficit. p̄ qꝛ petit qd̄ est in p̄n°. De h̄.n. est qd̄: vtrū forma q̄ cessit in pō mãe ⁊ fuit nō ens possit redire eadē nuō: ⁊ esse ens. facto g̊ tali reditu nō erit ibi dr̄ia entis ad nō ens. sz dr̄ ꝙ forma illa q̄ cessit redit ⁊ ens est: ꝙ si supponat̄ illā nō redisse nec esse ens: petit̄ qd̄ est in p̄n° ⁊ supponit̄ qd̄ oz pbari. ¶ Ampli⁹ nō ens fz ꝙ hm̄ nō est p se in genere. Sz quotiēscūqz aliq̄ duo sic se hn̄t ꝙ vnū est p se in gn̄e: ⁊ nō aliud: illa ad eādē spēz ptinere nō pn̄t. Si g̊ iter formā p̊ introductā ⁊ formā reiteratā vellem⁹ assignare dr̄iaz q̄ est nō entis ad ens: dicerem⁹ ꝙ hm̄ forma nō solū nō rediret eadē nuō: sz ēt nō rediret eadē spē: cui⁹ oppo^m determiat phs circa finē scdi de gnōne. vbi vult. ꝙ q̊rū suba corrupit̄: licz nō redeāt eadē nuō redeūt tn̄ eadē spē. Dicam⁹ g̊. ꝙ forme vt forma est: nō repugnat: quin possit redire eadē nuō: vt patebit in fine lectiōis h⁹. tn̄ qꝛ hm̄ forme si cedāt in pō mãe: ⁊ postea redeāt: qꝛ non redeunt nisi per trāsmutationē ⁊ motū: opz ꝙ motus ille: q est via in formā: ⁊ p quē īducit̄ forma aliquē modū īpōat ipi forme: pp qd̄ cū mot⁹ reiterat⁹ nō sit idē nuō: sz idem spē: forma iteꝝ ītroducta p talē motū nō erit eadē nuō: sz eadē spē. Dicamus g̊ ꝙ intētio phi est ꝙ forma corrupta nō redit eadez nuō: redit tn̄ eadē spē: qꝛ si forma p⁹ corrupta haberet eē: nō differret spē a forma 2° introducta: sed nuō. Rō āt q̄r talia nō redeāt eadez nuō ē: qꝛ ītroducunt̄ per motū: q si iteret̄: idē nuō eē nō pōt. ¶ Deīde cū dicit.

¶ Habet aūt dubitationē huic similē ⁊ vtrum vna sanitas ⁊ oīno habit⁹ ⁊ passiōes sube sint in corporib⁹. Moueri nāqz vident̄ hn̄tia ⁊ fluentia. Si igit̄ eadem ⁊ vna que diluculo ⁊ nūc sanitas: quare non ⁊ cuz deficiens accipiat iterum sanitatē: ⁊ hec ⁊ illa vna numero erit. Te. 37

¶ Mouet qōnez q̄rdā ānexā per quā roborat̄ q̄stio p̊. d. ꝙ hz dubiū similē huic. i. similē dubitationi p̄missē. vz. vtrum sit vna sanitas numero in toto tēpore: in quo durat: ⁊ etiam vtrū oīno habitus ⁊ passiones substātie sint eedem numero: quādiu durant: videt̄ ꝙ non: qꝛ nāqz hm̄ accn̄tia que sunt in corporib⁹ vident̄ moueri: ⁊ eē fluentia: sicut ipsa habentia. i. sicut ipsa subiecta vident̄ moueri ⁊ esse fluentia. pp̄ter ergo hunc cōtinuuz fluxuz nō vident̄ talia remanere eadē numero: ꝙ si tn̄ aliquis diceret ꝙ vna ⁊ eadem est sanitas que fuit diluculo. i. in mane: ⁊ que est nunc. i. in meridie vel in sero: q̄re non cū aliquis deficiens a sanitate iterū accipiat sanitatē: h̄ ⁊ illa sanitas nō erit vna numero: q. d. ꝙ si sanitas existens in cōtinuo fluxu ⁊ cōtinua transmutatione pōt eē eadez numero. ergo pari rōne sanitas per trāsmutationē amissa ⁊ iterū per trāsmutationē recuperata poterit eē eadē numero. fortificat̄ g̊ p̄cedēs qd̄ p hāc qōnē seq̄ntē: qꝛ si sanitas iterata pōt eē eadē forma ⁊ idē hitus nūero: sic sanatio iterata poterit eē eadē alteratio ⁊ idē mot⁹ nūero.

Dubitaret forte aliqs: vtrum toto tpe quo durat sanitas sit eadē nūero. videt̄ ꝙ nō: qꝛ sic diuersitas spēi sumit̄ ex alia ⁊ alia rōne qditatis: sic differentia nūeralis sumit̄ ex alio ⁊ alio eē. Si g̊ vniuersa caro quasi ad moduz feni decidat: ⁊ nunq̄ȝ in eodē statu p̄manet: sz est in cōtinuo fluxu: videt̄ ꝙ quecūqz sani

tas in quacũq; carne semp̄ sit sub alio ⁊ alio eē: q̄re sem-per erit alia ⁊ alia numero. ¶ Dõm ꝙ licz ex alia ⁊ alia rõne q̄ditatis sumat̃ d̃ria s̃m formã ⁊ spẽz: ⁊ ex alio ⁊ a° eẽ sumat̃ diuersitas nũeralis: hꝫ tñ eẽ in oĩb⁹ formis: nõ . opꝫ eẽ punctale. Sꝫ in aliq̄bus hꝫ latitudinẽ magnã: q̄r intẽdit̃ ⁊ remittit̃. hꝫ g̃ esse cũ tota sua latitudine rñdet vni forme nũero: nisi g̃ tale esse iterrũperet̃ q̃tũcũq; va-riet̃ per intẽsionẽ ⁊ remissionẽ: nõ tollit̃ vnitas numera-lis ipsi⁹ forme. qõ ergo de vnitate nũerali forme: hꝫ ma-iorẽ dubitationẽ in his que suscipiũt itẽsionẽ ⁊ remissio-nẽ: q̃ in his que hñt eẽ punctale: ⁊ maxime du^m hꝫ in sa-nitate: q̄ q̄si semp̄ videt̃ variari in suo eẽ: hꝫ tñ variatio: vt dcm̃ est: nõ tollit vnitatẽ nũeralẽ ipsi⁹ forme simplr̃: nisi eẽt tanta variatio ꝙ interrũperet̃ ipm̃ eẽ: ꝙ vlteri⁹ nõ posset stare ipsa forma. ¶ Deinde cũ dicit.

c.38. ¶ Eadem eniz ratio est: nisi q̃d intantũ differt. Nã siq̄dem duo sunt idez sicut numero vnus ⁊ habitus esse necesse est: vnus enim numero actus vni⁹ numero: si vero habitus vnus est: fortassis non alicui videbit̃ vnus ⁊ actus esse. Cũ eniz pauset ambulãs: nõ amplius est hec ambulatio. Iterum autẽ ambulare erit: si igit̃ vnus ⁊ idez est: cõtingit vnũ ⁊ idem corrũpi: ⁊ esse multotiens. Hec q̄dem igitur sunt du-bitationes: extra que nũc est intẽtionẽ.

¶ Soluit ad q̃sita: sꝫ nõ soluit ad q̃õnẽ scdãz: q̄r hꝫ q̃õ vi-det̃ trãscẽdere metas nãlis phie: soluit aũt ad q̃õnẽ pri-mã: ꝯtinuet̃ sic. dcm̃ est. n. ꝙ si ẽ vna forma iterata ꝙ est vnus mot⁹. eadez. n. rõ est: vt videt̃ de forma ⁊ de motu: nisi ꝙ vnũ differt: ꝙ si q̄dẽ duo motus vt motus p̄ fact⁹: ⁊ motus 2° fact⁹: si hꝫ duo mot⁹ sunt: sic idez nũero ⁊ ha-bitus nec̃e est ꝙ sit vnus ⁊ idẽ: vnus. n. numero actus. i. mot⁹ vnus nũero facit ꝙ h̃itus sit vnus nũero. Sꝫ si ha-bitus ẽ vnus: siue si forma est vna: fortassis nõ alicui vi-debit̃ ꝙ necesse sit act⁹ vnus esse: duo. n. mot⁹ nũero pñt esse ad eundẽ terminũ numero. Nã cũ pauset ambulãs: nõ ampli⁹ est ambulatio. Iterum aũt eo ambulante erit ambulatio: sꝫ h̃ ambulatio ⁊ illa nõ erit idez motus nũe-ro. Nã cũ ille mot⁹ sit corruptus: si ille motus corrupt⁹: ⁊ iste motus iterũ fact⁹ est vnus ⁊ idẽ nũero: cõtingit vnũ ⁊ idez corrũpi ⁊ eẽ multotiẽs. Due g̃ ambulationes iter quas cadit quies ⁊ pausatio in medio: nõ sũt vna ambu-latio numero: pñt tñ ille due ambulationes ordinari ad vnũ finalẽ terminũ: ⁊ sic due ambulatiões pñt ordinari ad vnũ silez terminũ. sic duo mot⁹ pñt ordinari ad vnaz formã nũero. Nõ g̃ opꝫ ꝙ si sanitas vel aliq̃ alia forma: siue aliq̃s alius habit⁹ sit vn⁹ ⁊ idez nũero: ꝙ motus sit vnus numero: ꝓpter qõ soluta est q̃õ p̄ma. Nã cũ q̄ritur vtrũ socrates iterũ ⁊ itez sanatus in alio ⁊ alio tp̄e sane-tur eadẽ sanatione nũero. pꝫ ꝙ non. Nã dato ꝙ ille due sanationes ordinarent̃ ad eandẽ sanitatẽ numero: nõ tñ oporteret ꝙ ille sanatiões eẽnt vna nũõ. Nõ. n. valet: si forma est vna nũero ꝙ mot⁹ sit vnus nũõ. ¶ Vltio per modũ epilogi ait: ꝙ he q̄dẽ dubitationes sunt ex̃ q̃ nunc est intẽtionẽ. Excedunt. n. talia aliquo mõ nãles metas: q̄r determiare de vno ⁊ multo s̃ꝫ ꝙ sũt d̃rie entis ⁊ deter-minare de formis ꝓut variate in suo eẽ ꝯbunt vnitatẽ ⁊ multitudinẽ magis spectat ad metaphysicũ q̃ ad nãlẽ.

Du⁹ p. **Dubitaret** forte aliq̃s: vtrũ mot⁹ iterat⁹ ⁊ in alio ⁊ alio tp̄e fact⁹ possit esse vn⁹ numero.

¶ Dõz ꝙ vnitas nũeralis alr̃ repugnat motui iterato: ⁊ alr̃ forme iterate. Nã alr̃ sũt permanẽtia alr̃ successiua. Nã vnitas ⁊ eẽ p̄manẽtiũ est in simultate p̄tiũ. Sꝫ vni-tas ⁊ eẽ successiuoꝝ est in ꝯtinuitate ⁊ ordĩe p̄tiũ: ita ꝙ per se loquẽdo ꝯtinuitas durationis nõ est de rõne p̄ma-nẽtiũ. Si. n. aer nũc corrũperet̃ ⁊ iterrũperet̃ in suo eẽ: si posset redire eadẽ forma aeris nũero in eadẽ mã: in q̃ p⁹ fuit eẽt idẽ aer nũero: ñ obstãte ꝙ eẽ suuz fuit iterruptũ. Sꝫ de rõne successiuoꝝ est cõtinuitas: eo ipso g̃ ꝙ mot⁹ iterrupt⁹ est: q̄r discõtinuatus est: nõ põt esse idẽ nũero. Discõtinuatio g̃ per se ⁊ p̄ repugnat vnitati successiuoꝝ: q̄r de rõne vnitatis eoꝝ est ꝯtinuitas. Sꝫ hꝫ discõtinua-tio ꝑ se: ⁊ p̄ nõ põt repugnare vnitati p̄manẽtiũ: vt vnita-ti forme: vel vnitati ipsi⁹ ꝯiuncti: q̄r de rõne vnitatis ta-liũ nõ est ꝯtinuitas. Si g̃ talia iterata nõ redeunt eadẽ nuõ vt aer corrupt⁹ non redit idẽ nuõ: vel si forma corru-pta non redit eadẽ nũero: h̃ ẽ ex ꝯñti. Nã talia gñantur ꝑ motũ: cũ mot⁹ iterat⁹ nõ possit eẽ idẽ nũero: talia itera-ta nõ redeũt eadẽ nũero. Ex h̃ g̃ appꝫ vitas determiata a phõ. vꝫ. ꝙ dato ꝙ forma eẽt vna nũero: ad quã ordina-ret̃ mot⁹ iterat⁹: nõ oporteret ꝙ hꝫ mot⁹ eẽt vn⁹ nũero. Nã q̃ñ aliq̃d ꝯpetit alicui p̄: aliis ãt ex ꝯñti: q̄r p̄ ẽ cui al-teri ꝑ ip̃z: nõ ipsi ꝑ alterũ: vt d̃r p̄ poste. nõ oꝫ si remouea-tur aliq̃d ab his q̃b⁹ cõpetit: ex ꝯñti ꝙ remoueat̃ ab eo cui cõpetit p̄: discõtinuata ãt s̃m tp̄s nõ eẽ eadẽ nũero ꝑ se ⁊ p̄ cõpetit successiuis: si ãt h̃ cõpetit p̄manẽtib⁹ h̃ est ꝓut talia accipiũt eẽ ꝑ successionẽ ⁊ motũ. Dato g̃ ꝙ for-me: vel alia p̄manẽtia h̃ñtia ordinẽ ad motũ discõtinua-tũ eẽnt eadẽ nũero: nõ tñ oporteret ꝙ mot⁹ discontinua-tus eẽt idẽ nũero: q̄r discõtinuatio p̄ ⁊ ꝑ se repugnat vni-tati successiuoꝝ: ꝓpẽ qõ dato ꝙ p̄manẽtia discõtinuata ĩ suo eẽ eẽnt eadẽ nũero: nõ oporteret ꝙ successiua sic dis-cõtinuata eadem eẽnt: q̄r hꝫ discontinuatio: nõ sic repu-gnat permanentibus: sicut successiuis.

Alterius forte dubitaret aliq̃s: dato ꝙ mot⁹ discõ-tinuat⁹ non possit eẽ idẽ nũero: vtrũ ipli-cet ꝯdictionẽ motũ discõtinuatũ eẽ eũdẽ nuõ: ⁊ vtrũ ali-qõ agẽs sit illi⁹ po^e ꝙ possit facere ꝙ mot⁹ redeãt idem nuõ: vel ꝙ mot⁹ discõtinuat⁹ sit vn⁹ nũero. ¶ Dõz ꝙ sic ẽ i ꝯtinuis p̄manẽtib⁹: sic suo mõ ẽ i ꝯtinuis successiuis. si. n. aliqõ ꝯti^m p̄manẽs: vtputa linea: aliq̃ divideret̃ in plu-res p̄tes: p̄tes ãt ille separent̃ abinuicẽ: ita ꝙ eẽt aliq̃ di-stãtia: ⁊ aliqõ spatiuz ĩter eas: si aliqõ agẽs eẽt illi⁹ po^e ꝙ possꝫ sic lineã diuisã reitegrare: oporteret ꝙ posset p̄tes sic ꝯiũgere adĩuicẽ ꝙ nulla eẽt distãtia ĩter eas: q̄r manẽ-tib⁹ p̄tib⁹ sic diuisis ⁊ distãtib⁹ eas ꝯtinuari est ĩpõle. A simili g̃ si aliq̃s ambulãs pauset ⁊ q̄escat: postmodũ iteruz ambulare ĩcipiat: ĩter ambulationẽ 2^am ⁊ p̄^am ĩterpositũ ẽ spatiũ q̃ddã tp̄is. Si g̃ vna d̃beret ꝯtinuari alteri opor-teret ꝙ vna ꝯiũgeret̃ alteri sublato ipso tp̄e me:° sꝫ tp̄s po-sitũ ĩ me:° nõ p̃t rẽoueri: ⁊ ꝑ ꝯñs p̄tes mot⁹ discõtinuate: nõ pñt ꝯtinuari: nisi fieret qõ p̄teritũ nõ eẽt p̄teritũ. Cũ g̃ h̃ sit oĩo ĩpõle: eẽ nõ p̃t: ꝙ mot⁹ discõtinuat⁹ redeat idẽ nuõ: nisi fieret ꝙ tp̄s rediret idẽ nuõ: ⁊ ꝙ p̄teritũ nõ eẽt p̄teritũ: ꝓpẽ qõ si eẽt aliqõ agẽs: qõ possꝫ agere sine trãsmu-tatiõe ⁊ motu: tale agẽs oĩa p̄manẽtia corrupta possꝫ re-staurare eadẽ nuõ. possꝫ. n. facere ꝙ aer corrupt⁹ rediret idem numero. ⁊ ꝙ homo corruptus rediret idez nũero. Nã vt dicebatur: ꝙ talia nõ redeãt eadẽ numero h̃ non ẽ: q̄r de rõne vnitatis ĩpoꝝ sit ꝯtinuitas: sed q̄r talia acci-piũt eẽ ꝑ viã mot⁹: ĩõ cũ mot⁹ iterat⁹ nõ sit idẽ nuõ: talia nõ redeũt eadẽ nuõ. Sꝫ p̄^m agẽs de⁹ ĩp̃e q̄ absq; trãsmuta-tiõe ⁊ motu res in eẽ ꝓducere põt: q̃cũq; p̄manẽtia q̃tũ-cũq; sint corrupta: q̃tũcũq; sint discõtinuata in suo esse: põt ea eadẽ nũero restaurare: q̄r ꝯtinuitas tp̄is: nõ est de rõne vnitatis p̄manẽtiũ: licz sit de rõne vnitatis successi-uoꝝ. Ex h̃ ãt meli⁹ appꝫ q̃stio. s. dcã. vꝫ. ꝙ dato ꝙ forma

iterata esset eadē numero:nō tñ oporteret φ motus iteratus esset idē nūero.phs aūt:q̄ loqtur de iteratiōe forme:vt pōt redire eadē nūero:excedit limites nālis phie ideo nō ait:φ forma iterata sit eadez numero. Sz dicit φ nō oportet:φ si forma est vna numero φ motus ordinatus ad illam formam sit vnus numero.

Du° 3°. **Ulterius** forte dubitaret aliqs:vtrū h̄ sit possibile:φ sit vna forma ⁊ vnus habit⁹ nūero ad quā ordinent̄ plures mot⁹ nūero. ¶ Dōm φ h̄ motus ordinari pn̄t simplr̄ ad ipsā eēntiā forme:ita φ sic ē motus iteratus:ita sit suba forme iterata:⁊ tūc est īpossibile fm viā nāe.forma.n.iterata:q̄ nāliter nō iterat̄ nisi per trāsmutationē ⁊ motū:cū mot⁹ iteratus nō sit vn⁹ nūero fm nām:forma iterata nō erit vna nūero. Sed si h̄ mot⁹ ordinant̄ nō ad ipsā subam forme simplr̄:sz ad eē ei⁹:nō est incōueniēs plures mot⁹ ordinari ad eandez formā. Si.n.aliqs calefiat ⁊ accipiat formā caloris si postea accepta h̄ forma qescat:⁊ post quietē:incipiat intēdi in calore erūt ibi duo mot⁹:quoꝝ vnus erit a frido in calidū. Alt⁹ aūt a calido in magis calm. vterq̄ aūt horū motuū erit ad eandē formā:sz p vnū itroducet̄ ipsa suba forme:per aliū vō ītēdet̄ forma in esse ei⁹.ps g̃ quō duo mot⁹ ordinari possunt ad vnū terminū ⁊ ad vnā formā: pp qd̄ bona est ꝯña phi:φ si mot⁹ ē vnus.forma est vna: sz nō valz:si forma est vna φ mot⁹ sit vn⁹.pn̄t.n.duo motus ordinari ad eādē formā mō quo dcm̄ ē. Lec. VII.

L.c. 39. **Q**Uoniā aūt cōtinu⁹ est ois mot⁹; simpliciť qdē vnū neċe est ꝯtinuū esse: si quidē ois diuisibilis est: ⁊ si cōtinu⁹ vnus. Nō eni ois fiet cōtinu⁹ omni: sic neq̄ aliud nulli ꝯtingenti ꝯtingens: sz quorū vnū sunt extrema: vltima aūt alioꝝ nō sunt qdem: aliorū aūt sunt: sz spē drñtia ⁊ equiuoca sunt. Quō aūt tāget: aut vnū fiet vltimū linee

L.c. 40. ⁊ ambulationis. Habiti qdez igiť sunt: ⁊ qui neq̄ idem specie: neq̄ idem genere sunt. Currens eni aliquis statim febricitabit.

¶ In pte ista: vt dicebat̄ phs assignat rōnē eoꝝ que dixerat. Dixerat.n.φ ad vnitatē motus reqritur vnitas termini mobilis ⁊ tpis.tria g̃ facit:q̄ p° ostēdit φ ad vnitatē motus reqritur vnitas termini. 2° pbat φ reqritur ibi vnitas mobilis. 3°:φ vnitas tpis.2ª ibi.(Et vt lampas.)3ª ibi.(Uni neċe ē.) Dicit g̃.φ qm̄ ois mot⁹ ꝯtinu⁹ est:iō sup.motus nō est vnus īdiuisibilitate:sicut pūctus est vnus:sz est vnus cōtinuitate:iō subdit:φ si qdez ois mot⁹ est diuisibilis:si dicimus motū eē qcq̄ simplr̄ vnū necesse est ipm eē ꝯtinuū: ⁊ cōuertit̄:φ si est ꝯtinuus φ est vnus:si g̃ mot⁹ est vnus ꝯtinuitate:opz ipm hēre vnū terminū:q̄ nō ois motus fiet ꝯtinuus oī motui:sic neq̄ aliud vllū ꝯtinuat̄ ꝯtingēs cōtingenti. Nō enī qdlibet ꝯtinuat̄ cuilibz:sz illa ꝯtinuant̄:quoꝝ vltima sunt vnū. Duo g̃ reqrunt̄ ad h̄ φ aliq̄ cōtinuent̄.p°φ hēant vltia. 2°φ hēant talia vltia q̄ pn̄t fieri vnū.iō subdit:φ alioꝝ qdem nō sunt vltima.intelligētie.n.cōtinuari nō pn̄t:q̄ eoꝝ nō sunt vltima:alioꝝ aūt.i.aliquaꝝ rerū sunt vltia: sz sūt equoca ⁊ spē dñia pp qd̄ licz talia hēant vltima:nō tñ ꝯtinuant̄:q̄ ex eis nō resultat aliqd vnū. Nā quō tāget:aut quō vnū fiet vltimū linee:⁊ vltimū ambulationis:sic g̃ nō cōtinuat̄ cū ambulatiōe:q̄ non hn̄t vltima: ex qb⁹ possit fieri vnū:sic motus drñtes spē:⁊ nō hn̄tes eūdē terminū nō ꝯtinuant̄:q̄ nō hn̄t vltia ex qb⁹ possit fieri vnū.iō subdit:φ mot⁹ q̄ neq̄ sūt idē spē:nec sūt idē genere sunt hiti.i pn̄t eē hiti ⁊ ꝯn̄r se hn̄tes:q̄ currēs aliquis statiz post cursū febricitabit:sz h̄ mot⁹ drñtes spē vel gn̄e nō pn̄t eē ꝯtinui. ¶ Nōn^m āt φ idiuisibilia sunt vnū per puatione ptiū:sz diuisibilia fz magnitudinē nō pn̄t eē vnū per puationē ptiū. Sz talia sūt vnū p ꝯtinuationē ptiū:iō phs ait:φ si ois mot⁹ ē diuisibilis simplr̄: vnitas ei⁹ accipiēda est nō ex puatiōe ptiū:sz ex ꝯtinuitate motū.g̃ eē vnū:est ipm eē cōtinuū ⁊ ipm eē cōtinuū est ipm esse vnū. ¶ Nōn^m ēt φ cū vera vniuocatio sit solū in spē spālissima:vt pbabit̄ in 7° hui⁹.si accipiat̄ equocatio large ad eē nō vniuocū:tunc oīa dñia spē dn̄r hēre vltima equoca. Cū g̃ ex talib⁹ vltimis:nō fiat vnū talia cōtinuari nō pn̄t. ¶ Nōn^m ēt vim rōnis phi in h̄ cōsistere:φ q̄ vnitas motus est ex cōtinuitate:cū mot⁹ drñtes spē ⁊ hn̄tes plures terminos cōtinuari nō pn̄t:opz φ ad vnitatē motus reqratur vnitas termini.

Dubitaret forte aliqs:q̄ cū phs h̄ loq̄tur de vnitate mot⁹ simplr̄:cū mot⁹ vn⁹ simplr̄ nō solū reqrat vnitatē termini fm spē:sz ēt requirat h̄ vnitatē fm nūerū:vr̄ φ īsufficiēter pbet vnitatē termini q̄ reqrit̄ ad vnitatē mot⁹ cū ipe nō arguat nisi de vnitate termini fm spē.tales.n.mot⁹ cōtinuari nō pn̄t:qui hn̄t terminos spē drñtes. ¶ Dōz φ si in motu est vnitas termini fm spē nō fz nūerū:oz φ h̄ sit vel pp dn̄ā mobilis vel pp dn̄iam tpis.pn̄t.n.duo diuersa mobilia moueri ad duas albedīes nūero.sit ēt vnū ⁊ idez mobile in vno ⁊ eodē tpe moueri pt ad vnā albedinē:a qua si decidat poterit iterū dealbari ⁊ moueri in aliquo tpe ad aliā albedinē in nūero:vnū tñ ⁊ idē mobile in vno ⁊ eodē tpore moueri ad diuersas albedines nūero:vel ad q̄scūq̄ alias formas solū numero drñtes est īpossibile. Sufficit ergo pbare φ ad vnitatē motus reqrit̄ vnitas termini: fz spē:nec oz pbare φ reqrat̄ vnitas termini fm nūeꝝ: q̄ eo ipso φ pbabit̄:qd̄ ibi reqrit̄ vnitas mobilis ⁊ vnitas tpis:sufficiēter erit ostēsū φ si termin⁹ ille est vnus spē φ est vn⁹ nūero. Nā vt dicebat̄ vnū ⁊ idē mobile in vno ⁊ eodez tpe ad diuersos finales terminos solo nūero drñtes moueri nō pōt. ¶ Deinde cū dicit. Du° p°.

¶ Et vt lampas ex diffusione loci mutatio est habita. Cōtinua āt nō. Ponit̄.n.ꝯtinuū quorū vltima vnū sunt. Qr̄ habiti ⁊ ꝯn̄r sunt: quo tpe ꝯtinuū est. Cōtinuū aūt ē quo mot⁹. Hoc aūt est cū vnū vltimū fiat ambobus.

¶ Ostēdit φ ad vnitatē motus reqrit̄ vnitas mobilis dicens φ lampas ex diffusione loci.i.si lampas vel candela vel lumē cādele diffundat se fz locū cōburēdo diuersa mobilia h̄ loci mutatio ē habita alteri loci mutationi nō ꝯti⁹. Nā ꝯti^m ponit̄ siue ꝯti⁹ ponunt̄ eē:q̄tū vltima sūt vnū:qr̄ dcī mot⁹ sīt hiti:⁊ ꝯn̄r se hn̄tes. Nā eo ipo ꝯn̄r se hn̄t φ tps i q̄ fiūt ē ꝯti^m. Nā q̄ ī diffusione lumīs p diuersa mobilia:si stati cū vn⁹ mot⁹ ē ꝯplet⁹ īcipiat ali⁹:h̄ motus ꝯn̄r se hēbunt:q̄ tps in quo fiūt est ꝯtinuū:tps aūt est ꝯtinuū eo mō quo motus est ꝯtinuus. h̄ āt est cū ex ambobus fiat vltimū vnū. ¶ Nōndū aūt φ lampas vel lumē ex loci diffusione:vt h̄ phs loqtur:sic intelligi pōt:ponamus φ diuersa ꝯbustibilia:vt diuersos globos stuppe:qs seriatim ⁊ ordinatim poneret:si postea aliqs accenderet cū lampade vel cū candela:p°mū globū ⁊ primo globo perfecte accēso statim accenderet̄ scōs glob⁹. scōo aūt pfecte accenso accēderet̄ tertius:⁊ sic deinceps in tali aūt adustione videret̄ φ ignis per stuppaz curreret ⁊ pgeret mutādo locū. h̄ enī posito:ps φ dicte mutationes nō eēnt mutatio ꝯtinua. Nā cū essent ibi diuersa mo^{bia}⁊ diuersi globi stuppe:q̄ accēderet̄ eēnt ibi diuersi

motus ⁊ diuerse adustiões. eēnt ergo ille mutatiões nō ꝯtinue: sȝ ꝯñr se hñtes: qꝛ stati ad vnā seq̄ret̄ alia. ad vnitatē g° mot⁹ regrit̄ vnitas mobilis: qꝛ mot⁹ diuerso ꝝ mobiliū cōtinuari nō pñt: lȝ eē valeant ꝯñr. ❡ Nōn^m ēt ꝙ vt oñdat p̄dcās mutatiões q̄ fiūt ex tali diffusiōe lumis eē ꝯñtas ⁊ ꝯñr ait ꝙ cōtinuitas tpis hȝ eē sic̄ continuitas mot⁹. Nā sic̄ mot⁹ ꝯtinuat̄ motui qñ vltia eoꝝ fiūt vnū: sic tp̄us cōtinuat̄ tpi qñ hñt vltia vnū. Si g° in illo codē īstāti: in quo ꝯsūpta est adustio p̄mi globi stuppe icipiat aduri scd̄s glob⁹: tūc tp̄s p^c adustionis cōtinuabit̄ tpi z^e adustionis: qꝛ illa duo tpa hēbunt vltia vnū: qꝛ erit vnū instās cōtinuatiuū vtriusq̄ȝ tpis: q̄re ille due adustiões nō soluȝ erūt ꝯñr: sȝ ēt erūt habite: qꝛ vna statiȝ ⁊ īmediate sequetur ad aliam. ❡ Deinde cum dicit.

T.c.42 ❡ Vnū necē est eūdē fȝ spēȝ eē ⁊ vni⁹: ⁊ in vno tpe simplicit̄ ꝯtinuū motū ⁊ vnū tempore quidem vt nō imobilitas itersit. In deficiēti enim gescere necesse est. Multi igit̄ ⁊ nō vnus motus est: quoꝝ quies in medio est. Quare si aliquis mot⁹ statu occupet̄: neq̄ȝ vnus est: neq̄ȝ cōtinuus. Intercipit̄ aūt: si in medio tp̄us est. Qui aūt spē nō vnit̄: nō vnus mot⁹ est: ⁊ si nō deficiat tp̄s. Tēpus qdeȝ eni vnū est: spē autē alius: vnū qdeȝ eni necesse est ⁊ spē vnuȝ esse. Hūc aūt simpl̄r vnuȝ eē non est necesse. Quis igit̄ mot⁹ qdē simpl̄r vnus: dictū est.

❡ Ostēdit ꝙ ad vnitatē mot⁹ regrit̄ vnitas tpis. d. ꝙ vt mot⁹ ꝯtinuet̄ necē ē terminū ei⁹ eē eundē fm spēm: ⁊ ēt motū illū eē vni⁹ mobilis: ⁊ in vno tpe. Qñ g° h̄ ꝯcurrūt motū dicim⁹ eē simp^r ꝯti^m ⁊ vnū. Q̄ᵹ āt ad vnitatē mot⁹ regrat̄ vnitas termini ⁊ mobilis pȝ p iā dcā. Q̄ᵹ v°o regrit ibi vnitas temporis: declāt. d. ꝙ in tpe qdeȝ dr̄ mot⁹ vn⁹ ⁊ nō itersit ibi imobilitas. i. qes. Nā in tpe deficiēti .i. si itersit vel deficiat ibi tp̄s: in illo necē ē gescere. Erūt igit̄ multi mot⁹ nō vn⁹: q̄rū ē qes in me°: q̄re si aliq̄ motus occupet̄ statu. i. interrūpat̄ p qetē talis mot⁹: nec est vn⁹: nec ꝯtinu⁹: qꝛ iterrūpit̄ h⁹ mot⁹ si i me° ci⁹ sit tp̄s. ad vnitatē g° mot⁹ regrit̄ tā vnitas termini q̄ȝ vnitas tpis: ꝙ si motus eēt ali⁹ spē: ⁊ nō hēret eūdē terminū: q̄ȝtūcūq̄ȝ eēt ibi ꝯtinuitas tpis: nō eēt vnus mot⁹: iō ait: ꝙ mot⁹ qnō vnit̄ spē nō ē vn⁹ mot⁹: ⁊ si non deficiat ibi tp̄s. talis n. mot⁹ tpe qdē. n. ē vnū: sȝ spē ē ali⁹ ⁊ diuñs: necē ē. n. vnū motū eē vnū spē: sȝ nō ꝯuertit̄ ꝙ si ē vnū spē ꝙ sit vnum simp^r: iō subdit: ꝙ hūc. s. motū vnū spē nō necē ē eē vnuȝ simpl̄r. Addit aūt p moduȝ epilogi ꝙ dcm̄ est qd sit motus simpliciter vnus. ❡ Deinde cuȝ dicit.

❡ Ampli⁹ aūt dr̄ vnus ⁊ pfect⁹: siue fm genus siue fm spēm: siue fm subaȝ sit: sicut ⁊ in aliis perfectū ⁊ totū vnus est. Est aūt aliq̄n ⁊ si imperfectus sit: vnū dicit̄ si soluȝ sit ꝯtinuus.

❡ Osso quō accipit̄ in motu vnitas nūeralis simp^r: ostē dit quō sit accipiēda talis vnitas fm ꝯpationē. circa qd̄ duo fac̄: fm ꝙ tales duas vnitates ponit. z° ibi. (Ampli⁹ āt alr.) Dic̄ g° ꝙ ampli⁹ āt dr̄ mot⁹ vnus si ē ⁊ pfcūs: siue h⁹ pfectio sit fȝ gen⁹: vt qꝛ hȝ ea q̄ sūt de pfectōe gnis: siue sit fȝ spēȝ: siue fȝ subaȝ. i. fȝ dignitatē. nā sic̄ i aliis totū ⁊ pfectū ē vnus. i. hȝ rōnē vni⁹: sic ⁊ in motu: sic̄ g° non ē vnus equus nisi sit tot⁹ equus. Nā si deficeret ibi medietas eq nō eēt vnus equus: sȝ medi⁹ equ⁹: sic ēt fȝ quēdā modū accipiēdi vnū: nō dr̄ vnus motus nisi sit totus ⁊ pfcūs. subdit āt ꝙ ē. i. ꝯtigit aliq̄n ꝙ ⁊ si ipfcūs sit motus dr̄ qd vnū si solū sit cōtinuus. ❡ Nōn^m āt ꝙ vnitas motus simp^r accipiēda ē ex ꝯtinuitate. dr̄. n. motus simpl̄r ⁊ ab^{te} vnus si solū sit ꝯtinuus: vnitas tn̄ eius fȝ q̄ȝdā ꝯpatiōeȝ pōt accipi ex pfcōne: vel ēt ex aliis cāis. Nā lȝ ipfectio nō tollat vnitatē motus simp^r: tn̄ motus ꝯtinu⁹ ipfectus ē minus vnus q̄ȝ ꝯtinuus ⁊ pfcūs. pfec° g° ⁊ ipfectio: ⁊ si nō faciūt ad vnitatē vl̄ ad p̄lalitatē mot⁹ simp^r: faciūt tn̄ ad vnitatē ei⁹: vt accipit̄ fȝ magis ⁊ minus. pp qd̄ hn̄ dicebat̄ i ꝯtinuādo: ꝙ sup. egit ph̄s de vnitate motus simp^r. h̄ aūt agit de vnitate ei⁹ fm ꝯpatiōeȝ q̄ȝdā vel agit de vnitate ei⁹ ꝯparata fm magis ⁊ minus.

Dubitaret forte aliq̄s. vtꝝ faciat pfcō ad vnitatē rei. ❡ Dōȝ ꝙ rō vni⁹ ꝯsistit in idiuisione: in ipfcōne aūt itell̄r eē diuisio q̄dā. cuilȝ. n. ipfecto deficit aliqd: ⁊ a q̄libȝ qd̄ hȝ eē ipfcm̄ itell̄r aliqd esse diuisuȝ ⁊ sepatū qd̄ ptinet ad pfcōnē ei⁹: siue h⁹ pfec° accipiat̄ fȝ pfcōnē gnis siue fȝ pfcōȝ spēi: siue fȝ aliquē aliū modū pfcōis: q̄re si ab oī ipfecto itell̄r aliq̄ pfcō eē diuisa ⁊ sepata: qꝛ diuisio ⁊ sepatio diminuūt de rōne vnitatis: relinquit̄ qd̄libet imperfectū esse minus vnum q̄ȝ id qd̄ est perfectuȝ. ❡ Deinde cum dicit. Du° p°.

❡ Ampli⁹ aūt alit̄ p̄ter p̄dictos dr̄ mot⁹ vn⁹ regularis: irregularis. n. nō videt̄ vnus: sȝ magis regularis sic̄ rect⁹. Irregularis eni diuisibilis est: videt̄ aūt differre: sicut magis ⁊ minus. T.c.43

❡ Determinat de alia vnitate accepta fȝ magis ⁊ minus. Accipit̄ āt h̄ vnitas fȝ regularitatē ⁊ irregularitatē. duo q° facit: qꝛ p° determinat de h⁹ vnitate. z° ostēdit quō regularitas ⁊ irregularitas cōparant̄ ad motū ibi. (Est āt ⁊ in omni.) Dicit g°. ꝙ ampli⁹ p̄ter dictos mot⁹ dicit̄ aliter motus vnus qui est regularis. Nā irregularis nō videt̄ vnus: sȝ magis videt̄ vnus qui est regularis: sic̄ motus rectus magis est vnus q̄ȝ obliquus vel circūflexus. Ratio aūt q̄re irregularis nō videt̄ vnus est: qꝛ h⁹ motus est diuisibilis. Subdit aūt ꝙ h⁹ vnitas accepta fm regularitatem ⁊ irregularitatē videt̄ differre fm magis ⁊ minus. ❡ Notāduȝ aūt ꝙ sic̄ pfectio ⁊ iperfectio non faciunt ad vnitatem motus simpl̄r: sed faciunt ad hui⁹ vnitatē fm magis ⁊ minus: sic regularitas ⁊ irregularitas faciunt motuȝ magis ⁊ minus vnū. Nam motus irregularis est minus vnus q̄ȝ regularis.

Dubitaret forte aliquis quid fac̄ regularitas ad vnitatē mot⁹. ❡ Dōȝ ꝙ vt supra tangebatur: rō vnius ꝯsistit in quadā indiuisione. fm ergo ꝙ motus plus ⁊ minus hȝ de indiuisione plus ⁊ minus participat de vnitate. motus aūt tripl̄r cōsiderari pōt. p° p° vt est quid q̄ȝtuȝ: qꝛ de rōne motus est vt hēat ptes: ⁊ vt sit quid diuisibile. z° cōsiderari pōt: vt est qdam actus qꝛ vt dicebat̄ in z°: motus est actus mobilis. z° considerari pōt motus q̄ȝtum ad modū existendi quē hȝ: potest eniȝ in motu attendi modus vniformis ⁊ difformis. Si ergo consideretur motus: vt est quid q̄ȝtū: sic vnitas ei⁹ accipit̄ ex cōtinuatione: qꝛ oīum quantoꝝ ⁊ oīum diuisibilium fm magnitudinē: vt dicebat̄ accipit̄ vnitas non ex p̄uatione partium: sed ex cōtinuatione eaꝝ. Si vero consideret̄ motus vt est actus: ⁊ vt est quedā participatio forme sic vnitas eius accipit̄ fm perfectionē. Nam quāto motus plus accedit ad terminū et ad formā plus habȝ de complemento ⁊ perfectione. ppter qd̄ fm hunc moduȝ vnitatis dicit̄ magis vnus: sȝ si tertio comparet̄ motus ad modū existendi quē habet: sic vnitas eius accipitur ex regularitate: ⁊ diuersitas ex irregularitate: qꝛ quanto motus est magis regularis: tanto habet modum existendi magis vniformem: ⁊ per consequēs est magis Du° p°.

vnus. quāto vero magis est irregularis: tanto habet modum magis difformem: et tanto est minus vnus. Nam si de rōne vnit' est indiuisio et indrīa: cū maior diuersitas et maior drīa sit in motu irregulari q̄ regulari: oportet q̄ regularitas faciat ad quādā vnitatem motus. Due aūt due sequētes vnitates sic differūt a pria: q2 fm prmā vnitatē vt fm ꝯtinuitatē accipit' in motu vnitas simplr. Sz fm alias vnitates vt fm perfectionē et regularitatē accipit' vnitas magis et minus: motus.n. discōtinuus simplr nō est vnus: sz mot' iperfect' si sit ꝯtinuus vnus est. Sz est min' q̄ pfectus. Sic etiā mot' irregularis vnus eē pōt: sz est minus vnus q̄ regularis. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Est autē et in omni motu qd' regulariter est: aut nō. Et nāq3 alterabitur regulariter: et ferē irregulariter vt circulo: aut rectitudine. Et circa augmentū similr et decrementū.

¶ Determinat de regularitate et irregularitate per cōparationē ad motū. circa qd' duo facit. q2 p° facit: qd' dcm̄ ē. 2° assignat modos irregularitatis. ibi. (Irregularitati aūt.) Dicit g°. q̄ est. i. ꝯtingit q̄ in omni motu est regulr: aut nō regulr. et nāq3 alterabit' aliqd regulr. et sup. alterari pōt non regulr. et fertur aliqd in spacio regulr vt in circulo: aut in rectitudine: et sup. fieri poterit nō regulr: et similiter circa augmentū et decrementū est. s. accipere regularitatem et irregularitatem. ¶ Deinde cū dicit.

44.c.t. ¶ Irregularitatis aūt drīa est aliqn̄ qdē in quo mouet'. Impoſſe eniz est regularē esse motum nō irregulari magnitudine: vt reflexi motus: aut obliqui: aut alicuius magnitudinis quaruz nō cōuenit cōtingens in contingentē partē.

¶ Assignat modos irregularitatis. circa qd' duo facit: q2 p° assignat h9 modos irregularitatis. 2° oñdit quō modus irregularitatis hēat eē vnū ibi (Unus qdē igitur.) Circa prmū tria facit: q2 p° ponit vnū modū irregularitatis sumptū ex parte spatij siue ex pte eius in quo est motus. 2° ponit modū aliū sumptū ex velocitate et tarditate. 3° q2 mentionē fecit de velocitate et tarditate ostendit quō velocitas et tarditas cōparant' ad motuz. 2ª ibi. (Aliqn̄ aūt.) 3ª ibi. (Unde neq3 spēs.) Dicit ergo. q̄ aliquādo quidē drīa irregularitatis est accipienda respcū eius in quo est motus. īpossibile est. n. eē regularē motuz in nō regulari magnitudine: vt motus spatij reflexi: aut motus spatij obliqui: aut mot' alicuius alterius magnitudinis: quarū magnitudinū nō cōuenit pars cōtingens in partē cōtingentē. i. quelibz pars cū parte q̄libet in talib' magnitudinib': q2 irregulares sunt nō pōt eē regularis motus. ¶ Notandū aūt q̄ magnitudo regularis dz eē vniformis et dz quelibz pars cōuenire cū q̄libz parte. Rectū ergo et circulare sunt magnitudīes regulares: q2 q̄libet pars recti est recta: et in quolibet circulo secando equales arcus īueniemus eos eq̄liter curuos. Sed si sit magnitudo circūflexa et habens angulū vel sit aliter curua q̄ circulariter nō poterit in tali magnitudine et in tali spatio propter irregularitatem eius esse regularis motus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Aliquādo aūt neq3 in vbi: neq3 in quādo: neq3 in qd': sz in eo qd' vt est: velocitate eniz et tarditate aliqn̄ determinat'. Cui' qdē eni velocitas est eadē: regularis est: cui' aūt nō irregularis ē.

¶ Determinat de irregularitate fm velocitatē et tarditatem dicens q̄ aliqn̄ est irregularitas neq3 in vbi neq3 in quāto neq3 in qd': q2 non est irregularitas in re in qua est mot': siue illa res sit vbi: siue aliqd aliud pdicamtū: nec etiā est ibi irregularitas in tēpore: q̄ sit ibi discontinuatio tpis. Sz h9 irregularitas ē in eo put id ē ex rōne modi nō rōne rei. Nam velocitate et tarditate determinat' aliqn̄ regularitas et irregularitas. Nā motus cui' est velocitas eadē est regularis: cui' aūt nō est eadē: est irregularis. Sic etiā si motus habeat eandē tarditatē: vt q̄ sit eq̄liter tardus q̄tum ad hoc erit regularis. Si vō nō sit eq̄liter tardus erit irregularis. ¶ Notanduz aūt q̄ velocitas et tarditas: vt statim dicet': nō sunt spēs mot': nec drīe mot': sed magis dicūt quēdā modū mot'. assignare g° regularitatē et irregularitatē ex velocitate et tarditate est assignare talia non ex re: in qua est motus: sz ex modo motus in eo put est motus. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Uñ neq3 spēs motus neq3 drīe sūt velocitas et tarditas: q2 omnes sequunt' drn̄tes fm spēz. Quare neq3 leuitas neq3 grauitas que in idez est: vt terre ad ipsam: aut ignis ad ipsum.

¶ Ostēdit quō velocitas et tarditas se habet ad motū. d. q̄ velocitas et tarditas nec sunt drīe motus: nec spēs motus: q2 sequunt' oēs motus etiā drn̄tes fz spēz: iō subdit. q̄ neq3 grauitas terre que est in idē vt ad ipsaz terrā: aut leuitas ignis que est in idē: vt ad ipz ignē: h9 grauitas et leuitas vel h9 mot' facti per grauitatē et leuitatē neq3. s. sunt idem spē tales motus: sed differunt: et tn̄ sup. h9 motus determinant' per velocitatē et tarditatē. Posset aūt sic formari rō phi: qd' est spēs mot': vel qd' est drn̄tia specifica motus nō reperit' in diuersis spēb' motus. Sz velocitas et tarditas reperit' in motu grauiū et leuiuz vel in motu sursum et deorsum vel in alijs spēbus motus. ergo talia nec sunt spēs nec differētie specifice motus. Qd' ergo ait: q̄re neq3 grauitas: vt Cōme. inuit est redditio cause eius qd' dixerat. Nā ideo pbat' q̄ neq3 velocitas: neq3 tarditas sunt spēs: aut drīe motus: q2 talia reperiunt' in motu grauium et leuium: et in diuersis speciebus motus. Cō.44 ¶ Deinde cum dicit.

¶ Unus qdem igit' irregularis est quo est continuus. Minus aūt qd' qdez reflexiuo accidit motui. Qd' aūt minus et cōmixtio semp ꝯrij est. T.c.45

¶ Determiat de vnitate mot' regularis. Circa qd' duo facit: q2 p° facit qd' dcm̄ est. 2° ex his que dixerat ostendit q̄ mot' drn̄tes spē vn' mot' eē nō pn̄t. ibi. (Si āt oēz.) Dicit ergo. q̄ mot' irregularis eo qdez q̄ est continuus vnus est. min' aūt est vnus q̄ regularis: qd' qdez accidit motui reflexiuo vbi nō est tāta vnitas sic in motu recto. Sz qd' est minus tale semp est in eo admixtio ꝯrij. g° q2 motus irregularis est minus vnus: h3 aliqd admixtu de ꝯrio vnitatis vt de drn̄tia et de diuersitate. est. n. irregularis habēs plus de drn̄tia q̄ regularis. ¶ Dein̄ cū dic.

¶ Si aūt oēm vnū ꝯtingit et regularē esse: et nō: non erunt qui nō fm spēm habiti ipsi vnus et cōtinuus. Quō eni erit regularis ex alteratiōe ꝯposit': et loci mutatiōe? Indiget. n. ꝯuenire.

¶ Ex his que dixerat ostēdit q̄ mot' drn̄tes spē vn' motus eē nō pn̄t. dicēs: q̄ si oēm motū ꝯtingit eē regularē et nō regularē ipsi mot' qui sunt habiti. i. ꝯñr: et nō sunt idē fm spēm tales mot' nō erūt vnus mot' et cōtinuus: q2 in eis nō pōt attēdi regularitas. Nā mot' ꝯpositus ex alteratiōe et loci mutatiōe quō erit regularis: q. d. nullo mō. Nā mot' regularis indiget ꝯuenire. i. requirit ꝯuenien-

tiaꝫ ptiū: motꝰ āt differētes spē: fm ꝙ hꝰ st: n̄ ɔueniūt adīuicē: vt ex eis possit fieri vnꝰ motꝰ cōpositus regularis: q̄re ex talibꝰ motibꝰ sic differētibꝰ n̄ pōt fieri motꝰ vnꝰ: q2 oīs talis motꝰ pt eē regularis ⁊ nō regularis.

Dubitaret forte aliqs: q2 vr̄ velle phs: ꝙ oīs motus vnus possit esse regularis ⁊ nō regularis: cꝰ ɔriū videmus in motu celesti: q cū sit motus vnus: non regularis esse non pōt. ¶ Dōm ꝙ sufficit ad hoc ꝙ phs habeat intentum: ꝙ oīs motus qui est vnus: vel sit regularis: vel possit esse regularis. Est.n. intētio eius pbare ꝙ motus cōpositus ex pluribus motibꝰ differentibus spē nō possit eē vnus: q2 nō pōt eē regularis. irregularitas.n. in nullo suffragatur pho vt pbet intentū: sed regularitas tm̄. Uel possumus dicere ꝙ hic phs agit de motu ī se ɔsiderato: nō aūt agit de motu ɔcto ad mām spālem. oīs aūt motꝰ vnus inq̄ntum motus est: pōt reglaris ⁊ irregularis eē. Si āt alicui motui: q ē vnꝰ: repugnat irregularitas: h̄ n̄ ē rōe q̄ motꝰ: nec rōne q̄ vnꝰ: s3 h̄ solū ē ex eo ꝙ ɔbit ad talē mām: vt ad celestē vel ad aliq̄ aliā: cui irregularitas repugnat oīo. Lec. VIII.

T.c.46 Amplius āt determinādū ē: q̄lis motꝰ ɔriꝰ motui: ⁊ ď māsiōe eodē mō. S3 prio ďterminādū ē: vtꝝ ɔriꝰ motꝰ sit: q ē ex eodē: ei q ē ī idē3: vt q ē ex sanitate: ei q ē ī sanitatē: vt gnō ⁊ corruptio videť. Aut q ē ex ɔtrarijs: vt qui ē ex sanitate: ei q ē ex egritudie. Aut q ī ɔtraria: vt q ē ī sanitatē: ei qui ē ī egritudinē. Aut q ē ex ɔtrario ei q ē ī ɔtrariū: vt q ē ex sāitate: ei q ē ī egritudinē. Aut q ē ex ɔtrario ī ɔriū ei q est ex ɔtrario ī ɔtrariū: vt q ē ex sanitate in egritudinē: ei q ē ex egritudine in sanitatē. Necē ē.n. aut vnū quēdā hoꝝ eē modoꝝ: aut plures. Nō.n. ē alr̄ ɔponere.

¶ Ut dicebatur: in toto hoc quinto de tribus specialiter agiť: videlicet de speciebus motus de vnitate eius ⁊ de ɔrietate ipsius. expeditis igiť duabꝰ ptibꝰ: hic icipit ps tertia: vbi agiť de ɔrietate motꝰ. pōt aūt h̄ ps diuidi in ptes tres. q2 pͦ agitur de ɔrietate motus. scōo agiť de cōtrarietate getis: que est puatio motꝰ. 3ͦ moueť quedā dubitatōes circa ptacta. 2ª ibi. (Qm̄ aūt motui.) 3ª ibi. (Dubitabit aūt aliquis.) Circa pᵐ duo facit. q2 pͦ cōtinuat se ad dicenda: ⁊ enumerat quinq3 mōs: fm quos dici pōt ꝙ motꝰ ɔrietur motui. 2ͦ exequiť de modis illis ibi. (Est aūt q gdē.) Dicit ģ. ꝙ amplius. sup. pter h̄: qd̄ ośsum est: in quibꝰ pdicamētis est motꝰ: ⁊ que sunt spēs eiꝰ: ⁊ ēt pter h̄ qd̄ ośsuz est: q̄o motꝰ est vnꝰ: determinandū est qualr̄ motꝰ est ɔrius motui: ⁊ eodē mō determinandū est de māsione. i. de quiete: q2 videndū est q̄o quies ɔriatur motui: vel etiam q̄o ɔrietur ges geti. S3 pͥus determinandū est de motu q̄3 de gete. pͦ ģ vidēdū ē vtrū motꝰ: qui est ex eodē aliquo termino: sit cōtrarius ei: qui est in idē vel in eūdē terminū: vt vtꝝ motus qui est ex sanitate: sit ɔrius ei motui: qui est ī sanitatem: put gnō ⁊ corruptio videnť esse ɔria. Nam motus in formaꝫ ē gnō: motus a forma est corruptio. pͥmus ergo modus accipiendi ɔrietatē in motu est ex eodē termino in eundē terminū. Aut 2ͦ accipiēda est talis ɔrietas vt dicať motꝰ ɔrius: qui ē ex ɔrijs: vt qui ē ex sanitate dicať ɔrius illi motui qui est ex egritudie. Aut 3ͦ dicatur motꝰ ɔrius: qui est in ɔria: vt qui est in sanitate ei qui est in egritudinē. Aut 4ͦ motꝰ qui est ex cōtrario dicetur ɔrius ei qui est in ɔriū: vt qui est ex sanitate ei qui est in egritudinē. Aut qnto motus qui ē ex ɔrio in ɔriū3 est ɔrius ei qui est ex ɔrio in ɔriū: vt qui est ex sanitate in egritudinē3 ei qui est ex egritudine in sanitatē: hoꝝ aūt modoꝝ vnū quēdā3: aut plures necesse est ponere esse ɔrios: q2 aliter nō ē ɔtraponere. i. alio mō nō pōt accipi ɔrietas vel ɔpositio in motu: nisi aliquo istoꝝ qnq3 modoꝝ. ¶ Nōnᵐ āt hos. v. mōs. sic accipi posse: q2 ɔrietas in motu vel accipiť ex vno termino tm̄: vel ex pluribus terminis: si ex vno tm̄: sic est pͥmus modus: vt dicamus motū3 qui est ex sanitate esse ɔriū ei qui est in sanitatem. Si vͦ ɔrietas motus accipiť ex plibꝰ termis: vl h̄ erit ex duobꝰ termis tm̄: vel ex plibꝰ duobꝰ: si ex duobus tm̄ h̄ erit tripliciter. q2 vel illi ambo accipienť vt termini a quo: vel ambo accipienť vt termini ad quē3: vel vnus accipieť vt terminus a quo: ⁊ alius vt terminus ad quē. si aūt ambo accipianť vt termini a quo: sic ē secūdus modus: vt dicamus motū q ē ex sanitate eē ɔriū ei q est ex egritudine: siv͠o ambo accipianť vt termini ad quē: sic ē 3ꝰ modus: vt dicať motꝰ qui ē ad sanitatē ɔrius ei qui est ad egritudinē. S3 si vnꝰ illoꝝ termioꝝ accipiať vt terminꝰ a quo: alius aūt vt terminꝰ ad quē: sic est 4ꝰ modus. vt dicamꝰ motū3 q ē ex sanitate eē cōtrariū ei q ē in egritudinē3. Si āt ɔrietas motꝰ accipiť ex plurībꝰ termis q̄3 ex duobꝰ sic est 5ꝰ ⁊ vltimꝰ modus: vbi glibꝫ motꝰ ɔriꝰ denoīať a duobꝰ termis: f3 quē modū dicemꝰ ꝙ motꝰ q ē ex vno ɔrio in aliď ɔriū: ɔriať illi motui q ē ex illo alio ɔrio ī illď ɔriū: vt q ē ex sanitate in egritudinē ei q ē ex egritudie ī sanitatē. ¶ Deiñ cū.d.

¶ Est aūt qui gdē ex ɔrio: ei q ē in ɔriū nō ɔtrarius: vt qui ē ex sanitate: ei qui est in egritudinē. Idē.n. ⁊ vnus ē. Esse gdē igr̄ n̄ idē ē ipis: sic n̄ idē ē ex sanitate mutare ⁊ ī egritudinē. T.c.47

¶ Exegť ď istis mōis: s3 tm̄ oēs isti modi nō sť vtiles. iō duo fac: q2 pͦ sepat mōs vtiles ab inutilibꝰ. 2ͦ fcā tali sepatiōe exegť ď ipis mōis vtilibꝰ ibi. (Qm̄ āt differt.) Circa pᵐ duo fac: q2 pͦ ońdit q mōi sūt inutiles. 2ͦ ɔcludit q modi rliquūť eē vtiles ibi. (Relingť ģ.) Pria ps diuiť diť ī duas: f3 ꝙ duos mōs inutiles assignat. 2ª ibi. (Neq3 igr̄ est ex ɔrio.) Dic̄ ģ. ꝙ ē. i. ɔtigit ꝙ motꝰ q gdē ē ex ɔrio n̄ sit ɔriꝰ ei q ē ī ɔriū: vt motꝰ q ē ex sanitate n̄ ɔriať ei q ē in egritudinē: q2 tc̄ idē ɔriareť sibiipi. idē.n. ⁊ vnꝰ motꝰ ē q ē ex ɔrio ī ɔriū: s3 ipis motibꝰ sic acceptis n̄ est idē eē: nec eadē rō: sic n̄ ē idē mutare ex sanitate: ⁊ mutare ī egritudinē. ¶ Nōnᵐ āt ꝙ iter ɔria debemꝰ assignare ďriā realē: nec suffic̄ iter ea assignare ďriā f3 rōnē. l3 ģ motꝰ vt icipit ab vno termio differat a seipo f3 eē ⁊ f3 rōnē: vt termiať ad aliū terminū: tm̄ q2 f3 rē idē ē motꝰ icipiēs ab vno termio ɔrio: ⁊ termināś ī aliū terminu3 ɔriū: n̄ pt accipi ɔrietas ī motu: vt dicať motꝰ q ē ex ɔrio esse ɔtrarius ei q ē in ɔriū: q2 is vt dicebať: tunc idē eēt ɔrius sibiipsi. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Neq3 qui ē ex ɔrio: ei qui ē ex ɔrio. Simul quide3.n. accidit mutari ex ɔrio in ɔrium: aut in mediū. S3 de hoc quidē posteriꝰ dicemꝰ. T.c.48

¶ Assigt aliū modū inutilē. ońdit.n. n̄ eē accipiēdā ɔrietatē ī motu ex ɔrietate terminoꝝ a qbꝰ: vt n̄ ē simplr̄ asserēdū ꝙ motꝰ q ē ex albo ɔrieť ei q ē ex nigͦ: circa qd̄ tria facit: f3 ꝙ ad h̄ tres rōnes adducit. 2ª ibi. (S3 magis ī ɔriū.) 3ª ibi. (Et vr̄ āt.) Dic̄ ģ ꝙ n3 motꝰ q ē ex ɔrio ē ɔriꝰ q est ex alio ɔrio: q2 sil. i. silr̄ accidit mutare ex ɔrio ī ɔriū: aut mediū. Sed de hoc quidē posterius dicemus. Nam in fine lectionis huiꝰ diceť: ꝙ pōt eē motꝰ ex ɔrio in mediū. poterūt ģ esse ꝙ ex duobꝰ ɔrijs fiat motꝰ ī idē

mediū. Si ģ motꝰ ex albo ꝯriet motui ex nigro: cū ex albo possit esse motꝰ in colorē palidū: ⁊ ēt ex nigro possit esse motus ī palidū sequeret ꝙ duo motꝰ ꝯrij termi natent ad eundē terminū. Est ergo vis rationis: ꝙ contrarietas motuū nō est accipienda a terminis a qbꝰ: qꝛ taliū motuū pōt esse vnus terminꝰ. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Sed magis in ꝯriū mutare videbit vtiqꝫ cā esse ꝯrietatis ꝙꝫ ex ꝯrio. Hic quidē eniꝫ mutatio ꝯrietatis: ille ꝟo acceptio.

¶ Ponit 2ᵃᵐ rōnē dicēs: ꝙ mutare in ꝯriū vr̄ esse magis cā ꝯrietatis ꝙꝫ mutare ex ꝯrio: qꝛ h̄. s. mutare ex ꝯtrario est mutatio: idest est recessus ⁊ sepatio ꝯrietatis: ille ꝟo .s. motꝰ ad ꝯriū est acceptio ꝯrietatis: est ergo vis huius scḋe rōnis: ꝙ nō ē accipiēda ꝯrietas in motu ex termis a qbꝰ: sꝫ ex termis ad q̄s: qꝛ ire ex ꝯrijs ē relinq̄re ꝯrietatē: sꝫ ire ad ꝯria ē accipe ꝯrietatē. ¶ Deiñ cū dicit.

¶ Et dr̄ āt vnusqsqꝫ in qḋ mutat magis: ꝙꝫ ex quo: vt sanatio ī sāitatē: eḡtatio āt ī egritudinē

¶ Ponit 3ᵃᵐ rōnē dicēs: ꝙ vnusquisqꝫ motꝰ dicit .i. magis denominat ⁊ magis suscipit spēm ex eo in qḋ mutatur ꝙꝫ ex eo a quo mutat: vt sanatio est motus in sanitatem: a qua denominat: ⁊ egrotatio est motus in egritudinē: a qua ēt denominat. est ergo vis huiꝰ tertie rōnis ꝙ cōtrarietas in motibꝰ accipiēda ē magis ex terminis ex quibꝰ motꝰ recipiūt denomiationē ⁊ spēm: ꝙꝫ ex quibus nō recipiunt. sed hꝫ sunt termini ad quos: nō termini ex quibꝰ. ḡ ⁊c. ¶ Nōnᵐ aūt ꝙ vult ꝯrietatē in motibus magis accipiendā esse ex terminis ad quos: ꝙꝫ ex qbus. naꝫ lꝫ ꝯrietas mutationū accipi possit ex solis terminis ad quos: tñ vt in ꝓsequēdo patebit: ꝯrietas motuuꝫ accipitur ex vtrisqꝫ terminis: sed in hꝫ ꝯrietate lꝫ cooperentur vtriqꝫ termini: magis tamen coopant ibi termini ad q̄s: ꝙꝫ ex qbꝰ. ¶ Deiñ cū dicit.

¶ Relinquit qui ē in ꝯria ⁊ q ē in ꝯria ex ꝯrijs. Fortassis qdē igit accidit hos qui ī ꝯria ex cōtrarijs esse: sed esse forsitan non ideꝫ. Dico āt qui in sanitatē: ei qui ex egritudine: ⁊ qui ex sanitate: ei qui in egritudinem.

¶ Exclusis modis inutilibꝰ ad ꝯrietatē motuuꝫ: ostdit q modi sūt vtiles ad talē ꝯrietatē. d. relinqt ḡ ꝙ motꝰ sit ꝯriꝰ q ē ī ꝯria ⁊ q ē ex ꝯrijs ī ꝯria. addit āt ꝙ fortassis qdē accidit hos motus: q sunt in ꝯria: eē illos motus: qui sūt ex ꝯrijs. Sed eē hꝫ motibꝰ nō est idē. Qꝛ aūt motus qui est ex ꝯrio sit idē ei qui est in ꝯriū pꝫ: qꝛ motꝰ q est ī sanitatē ē idē ei q ē ex egritudine: ⁊ q ē ex sanitate ē idē ei qui est in egritudinē.

Dub. pᵐ **Dubitaret** forte aliqs: qꝛ vr̄ ꝙ ex termis ad q̄s nō sit accipiēda ꝯrietas motuuꝫ vel mutationū. sic eniꝫ arguebat phs: ꝙ motꝰ ex ꝯrijs terminis sibi nō ꝯriant: qꝛ terminari pñt ad eūdeꝫ terminuꝫ. ḡ pari rōne motꝰ in ꝯrios terminos sibi nō ꝯriant: qꝛ īcipere pñt ab eodē termīo. ex palido. n. pōt fieri mutatio ⁊ ī nigrū ⁊ ī albū. ¶ Dōꝫ ꝙ ñ ē sile ḋ termis a qbꝰ ⁊ de termis ad q̄s. Nā ex termis a qbꝰ motꝰ ñ suscipiūt denomiationē ⁊ spēꝫ: sꝫ ex terminis ad quos: Quātūcūqꝫ ergo incipiant motꝰ a termis ꝯrijs. si. n. terminent in eandē formā ſm ꝙ hꝫ sunt nō ꝓprie erit ibi ꝯrietas motuuꝫ nec mutationū. Sꝫ si terminant motꝰ ad termīos ꝯrios: qꝛ ab hꝫ termis suscipiūt spēꝫ poterit ibi ꝯrietas attēdi. ¶ Utrū aūt ex sola ꝯrietate terminoꝝ ad q̄s: accipiatur ꝯrietas motuū vel mutationū: ⁊ q̄liū mutationū accipit ꝯrietas ex tali ꝯrietate in ꝓsequēdo patebit.

Ulterius forte dubitaret aliquis: qꝛ cū enūerasset quinqꝫ modos: ſꝫ quos pōt accipi ꝯrietas: q̄re ī ꝓsequēdo de illis modis vnū illoꝝ mōꝝ ꝑtermisit: modū. n. illū qui est ab eodē termīo in eūdē terminū. vt a sanitate ī sanitatē ꝑtermisit. De alijs āt q̄tuor ē ꝓsecutus. q̄ꝝ duos dixit eē īutiles: duos ꝟo vtiles. Dub. 2ᵐ ¶ Dōꝫ ꝙ ad h̄ dixert qdā phꝫ illū modū ꝑtermisisse: qꝛ cū ibi semꝑ accipiat eadē forma nō pōt ibi accipi aliq̄ oppō. vñ vident velle modū illum esse īutilē. Sꝫ h̄ nō vr̄ sufficere. qꝛ lꝫ sꝑ accipiat ibi eadē forma: nō tñ ibi accipit hꝫ forma: vt hꝫ rōnē eiusdē termini. Nā moueri ex sanitate est ponere sanitatē tāqꝫ terminū a q̄: moueri aūt ad sanitatē ē eā ponere tāqꝫ terminū ad quē. Amplꝰ vt in ꝓsequēdo patebit: aliq̄ oppō mutationuꝫ accipit ex eo ꝙ ītelligr̄ aliqd mutari ex eadē forma ī eādē formā. Sciendū ḡ ꝙ cū qnqꝫ modi fuerit nūerati: ⁊ soluꝫ duo sint exclusi tāqꝫ īutiles: oēs alij tres modi sunt vtiles: sꝫ nō ex oibꝰ tribꝰ accipit oppō eodē mō. Nā si accipiatur oppō ex vtrisqꝫ termis: sic accipit ꝯrietas in motu. nūqꝫ enim ꝓp̄e noiat ꝯrietas motuū nisi accipiat oppō ſm vtrosqꝫ termīos: vt motꝰ: q est ab albo in nigrū: ꝯriat ei q ē a nigro in albū. Si ꝟo accipiat oppō ex sola ꝯrietate terminoꝝ ad q̄s: vel ex eo ꝙ est ab eadē forma in eādeꝫ formā: sic accipit ꝯrietas mutationuꝫ: alr̄ tñ ⁊ alr̄: qꝛ ex ꝯrietate terminoꝝ ad quos: accipit oppō mutationū in accidētibꝰ: vt ire in albū ⁊ ire in nigrū sunt ꝯrie mutatiōes accñtales: ꝓut ꝟo itur ab eadē forma in eādē formaꝫ: accipit oppō mutationū subaliū: de qbꝰ oibꝰ in ꝓsequēdo patebit. ire. n. a forma ignis ē corruptio ignis: ire aūt ad formā eius est eiꝰ gnō. Jō. n. in subalibꝰ accipitur oppō mutationū: ex eo ꝙ itur ab eadē forma in eandeꝫ formā: qꝛ ibi accipit oppō ſm generationē ⁊ corruptionē. Cū ergo q̄rit: q̄re phs ꝑtermisit hūc modū: q est ab eadē forma in eādē formā: pꝫ ꝙ h̄ nō fecit: ꝙ ille modus sit inutilis: nec hoc fecit: ꝙ ſm talē modū nulla oppositio sumat: sꝫ forte h̄ iḋ fecit: vt qdā dixerūt ⁊ bñ: qꝛ ſꝫ talē motū nō accipit ꝓp̄e ꝯrietas: qꝛ ⁊ si ī suba ē aliqs modus oppōnis: ñ tñ ē ibi ꝓp̄e ꝯrietas. ¶ Deiñ cū dic.

¶ Qm̄ āt differt mutatio a motu: ex quodaꝫ .n. subto in qḋdā subm̄ mutatio est motꝰ qui est ex ꝯrio in cōtrariū ei q ē ex ꝯrio in cōtrariū motus ꝯriꝰ est: vt qui est ex sanitate ī egritudineꝫ ei q est ex egritudine in sanitatem. T. c. 49

¶ Exequit de oppōne motuū q̄tū ad modos vtiles. Circa qḋ duo facit: qꝛ p̄mo exeqt de oppōne motuū ꝓut extrema cōparant adiuicē. scḋo ꝓut ꝯpant ad mediū ibi. (Qḋ āt in mediū.) Circa p̄ᵐ tria facit: ſꝫ ꝙ tres modos vtiles adducit: ſꝫ q̄s accipit oppō mutationū ⁊ motuū. p̄mo ergo exeqt de oppōne vtrorūqꝫ terminoꝝ: ſꝫ quos accipit oppō motuū. 2ᵒ exeqt de oppōne respectu terminoꝝ ad q̄s: ſm ꝙ accipit oppō in mutationibꝰ accñtalibꝰ. 3ᵒ exeqt de oppōne q̄ est ex forma eadē in eādē forᵃᵐ: ſꝫ ꝙ accipit oppō mutationū subaliū. 2ᵒ ibi. (Qui āt in ꝯriū.) 3ᵒ ibi. (Quibꝰ aūt nō ē ꝯriū.) Circa p̄ᵐ duo facit: ſm ꝙ duplr̄ ꝓbat ꝯrietatē motuū accipiēdā eē ex vtroqꝫ termīo. p̄. n. ꝓbat h̄ rōne. 2ᵒ īductione ibi. (Manifestuꝫ ē aūt.) Dicit ergo. qm̄ differt mutatio a motu: eo ꝙ motus est mutatio: nō quelibet: sed ē mutatio ex quodā subiecto ī quoddā subm̄. In motu ḡ vterqꝫ terminꝰ dic aliquid affirmatiue. ad significandū aūt cōtrarietateꝫ in motu opꝫ nominare vtrūqꝫ terminū. nō ergo dicemꝰ ꝙ motꝰ in ꝯria sunt ꝯrij: vel ꝙ motus ex ꝯrijs sūt ꝯrij: sꝫ dicemꝰ: ꝙ motꝰ q ē ex ꝯrio ī ꝯriū ē ꝯriꝰ ei q ē ex ꝯrio ī cō

trariū: vt mot⁹ ꝗ est ex sanitate in egritudinē est ꝯꝛ̄ꝯ⁹ ei qui est ex egritudine in sanitatem.

Dubitaret forte aliqs: quare ad signādū opposi tionē motuū: oꝫ nominare vtrūqꝫ cō trariū: videlꝫ tam terminū a quo ꝙ̄ terminū ad quē. ℂ Dōm ꝙ in motu est duo ꝯsiderare: videlꝫ ꝙ̄titatē ei⁹ ⁊ spēꝫ ipsi⁹: vtrūqꝫ aūt istoꝝ facit ad ꝯꝛ̄ietatē mot⁹. Nā si mot⁹ non esset ꝙ̄tus: ⁊ nō esset diuisibilis: nō ꝓꝑrie ac ciperet in motib⁹ oppositio ꝯꝛ̄ietatis: que reqrit distan tiam. rursus nō sufficit ꝙ mot⁹ sit ꝙ̄tus ad h̄ ꝙ in motu possit accipi rō ꝯꝛ̄ietatis. Sed requirit ꝙ motus deter minetur ad aliquā spēꝫ. Naꝫ si sola ꝙ̄titas motus suffi ceret ad ꝯꝛ̄ietatē: cum qualibꝫ mot⁹ sit ꝙ̄t⁹: qualibꝫ mo tus opponeret cuilibet motui. Nō ergo solū qꝛ in moti bus reperit rō ꝙ̄titatis. hꝫ in eis eē ꝯꝛ̄ietas: sꝫ qꝛ mot⁹ cū eo ꝙ ꝙ̄ti sunt: recipiūt denoīationē ⁊ spēꝫ a ꝯꝛ̄ijs for mis: iō in eis hꝫ eē ꝯꝛ̄ietas. q̄re si ad ꝯꝛ̄ietatē mot⁹ vtrū qꝫ cōsiderandū est: videlꝫ ꝙ̄titas eius ⁊ spēs ipsius: cū mot⁹ spēꝫ hēat a termino ad quē: ꝙ̄titatē ꝯ hr̄e videa tur a termino a quo: ad accipiendā ꝯꝛ̄ietatē motuū: oꝫ nominare vtrūqꝫ terminū. nō ergo dicemus ꝙ motus in sanitatē cōtrariet motui in egritudinē: qꝛ ꝺꝫ hūc mo dū magis accipiat oppō mutationū ꝙ̄ motuū: nec di cemus ꝙ mot⁹ ex sanitate ꝯꝛ̄iet motui ex egritudie: qꝛ hic modus accipiendi oppositionē: vt supra dicebat: vr̄ esse inutilis. Nominabim⁹ ergo vtrūqꝫ terminū ⁊ di cem⁹: ꝙ mot⁹ a sanitate in egritudinē cōtrariat ei qui ē ab egritudine in sanitatem.

Alterius forte dubitaret aliqs: vtrum vez sit ꝙ mot⁹ recipiat ꝙ̄titatē a termino a quo. ℂ Dōꝫ ꝙ ī p̄missa qōne supponebat: ꝙ mot⁹ hr̄et spēꝫ a termīo ad quē: ꝙ̄titatē a termīo a q̄. Qꝛ āt mot⁹ recipiat spēꝫ a termīo ad quē: ī p̄cedētib⁹ ē sufficiēter ostēsū. Sꝫ ꝙ recipiat ꝙ̄titatē a termino a quo: forte du^m. ℂ Scie dum ꝗ ꝙ rō quare mot⁹ est ꝙ̄tus est: qꝛ mensurat tpe. ratio aūt: q̄r requirit in transmutatione tps: vt ostende batur in 4°: est ꝓpter ꝯꝛ̄iam dispōnē māe. nā vt diceba tur ibidē: si nō esset ꝯꝛ̄ia dispō in mā: in īstanti ītroduce retur ī ea forma: cū ergo ꝯꝛ̄ia dispō māe se teneat ex ꝑte termini a q̄: ꝙ mot⁹ fiat in tpe: ⁊ ꝙ sit ꝙ̄tus hꝫ ex ꝑte ter mini a quo. de rōne ꝗ mot⁹ est: ꝙ sit de subiecto in subꝫ: ⁊ ꝙ ꝺm vtrūqꝫ terminū dicat aliquid affirmatiue. Nā ꝺm terminū a quo dꝫ dr̄e aliquid affirmatiue: ⁊ aliquid cū dispōne ꝯꝛ̄ia: qꝛ alr̄ nec esset ꝙ̄tus: nec fieret ī tpe. ꝺꝫ aūt terminū ad quē dꝫ hr̄e aliquid affirmatiue: qꝛ alr̄ n̄ esset in spē. Si ergo de rōne mot⁹ est: ⁊ ꝙ sit diuisibilis: ⁊ ꝙ sit ī spē: de rōe ei⁹ ē: ꝙ sit a ꝯꝛ̄io ī ꝯꝛ̄iū. ex h̄ aūt meli⁹ īnotescit qō p̄missa. Nā si accipiēda ē ꝯꝛ̄ietas in reb⁹ ꝺꝫ ꝙ hn̄t eē: cū mot⁹ sit a ꝯꝛ̄io ī ꝯꝛ̄iū: ⁊ cū mot⁹ ꝺꝫ vtrūqꝫ ter minū dicat qd affirmatiue: oꝫ accipe ꝯꝛ̄ietatē motuū ꝺꝫ vtrūqꝫ terminū: vt supra ostēdebat. ℂ Deiñ cū dicit.

ℂ Manifestū ē aūt ex īductione qualia vident ꝯꝛ̄ia eē. Egrotari eni ipsi sanari ⁊ ipsi adiscere decipi. ꝑmutatū v̄o nō ꝑ ipsuꝫ. In ꝯꝛ̄ia .n. sic .n. ī scīa ē: sic ⁊ ī dceptiōe ⁊ ꝑ ipꝫ hr̄e ⁊ ꝑ aliū. Et sursū mot⁹ ei q ē deorsū. Cōtraria .n. hec s̄t in longitudinē. Et q ē ad dextraꝫ: ei qui est ad sinistrā: ꝯtraria .n. hec sunt in latitudine. Et q est ante: ei qui est retro. Contraria enim hec sunt in latitudine.

ℂ Osūdit inductiue motus illos eē ꝯꝛ̄ios: qui hn̄t ꝯꝛ̄ieta teꝫ ꝺm vtrūqꝫ terminū dicēs: ꝙ manifestū ē ex īductio ne: qualia videant eē ꝯꝛ̄ia: qꝛ egrotari cōtrariū ē ipsi sa nari: ⁊ ipsi adiscere ꝯꝛ̄iū est decipi: non per ipsum: sed ꝑ aliū: ista eni ꝯꝛ̄iant: qꝛ sunt in ꝯꝛ̄ia: ⁊ etiā sunt supple ex cōtrarijs. Addit autem. ꝙ sicut ē in sciētia: qꝛ contingit scire per se ⁊ ꝑ aliū: sic ēt est in deceptiōe: qꝛ ꝯtingit hr̄e deceptionē per ipsuꝫ ⁊ ꝑ aliū. In oīb⁹ ꝗ motib⁹ accipit h̄ mō cōtrarietas: qꝛ mot⁹ sursuꝫ ꝯꝛ̄ius est ei qui ē deor sum: qꝛ hec. s. sursum ⁊ deorsuꝫ sunt ꝯꝛ̄ia in magnitudie. motus qui est ad dextruꝫ ē ꝯꝛ̄ius ei qui est ad sinistruꝫ: qꝛ dextrū ⁊ sinistruꝫ sunt ꝯꝛ̄ia in latitudie. mot⁹ q ē an te ꝯꝛ̄i⁹ ē ei q est retro qꝛ h̄. s. ante ⁊ retro sūt ꝯꝛ̄ia ī ꝓfūdi tate. pꝫ ꝗ ꝙ ī motib⁹ oīb⁹ ꝯꝛ̄ijs accipit ꝯꝛ̄ietas ꝺꝫ vtrūqꝫ terminū. Nam egrotari īcipit a sanitate: ⁊ terminat ad egritudinē: sanari v̄o: qō est ei ꝯꝛ̄iū: incipit ab egritudi ne ⁊ terminat in sanitatē: ⁊ qō dictū est de sanari ⁊ egro tari ītelligendū est de oīb⁹ alijs ꝯꝛ̄ijs motib⁹. sꝑ eni ꝯꝛ̄ij motus ꝯꝛ̄ie incipiūt ⁊ ꝯꝛ̄ie terminant. ℂ Notandū aūt ꝙ oē qō quis nouit: vel nouit discens ꝑ alium: vel nouit īueniens per seipsum. Adiscere ꝗ ꝓꝑrie dicit scientiam: quā quis hꝫ ex alio. Si ergo volum⁹ accipere ꝓꝑrie op positū ei⁹ qō ē adiscere: nō dicem⁹ ꝙ opponat ei decipi ꝑ seipsuꝫ. Nā hꝫ deceptio opponit īuentiōi: q̄ dicit noti ciam habitā per seipsum: sed decipi per aliū opponit ei: qō ē adiscere: qō nomīat sciaꝫ habitā per aliū. vt ꝗ p̄hs ōnderet qūo accipienda sit oppō īter sciaꝫ ⁊ deceptiōeꝫ ait: ꝙ ꝯtingit scire per se ⁊ ꝑ aliuꝫ: ⁊ decipi ꝑ se ⁊ ꝑ aliū. opponunt ꝗ singula singulis: qꝛ decipi ꝑ aliū opponit ad scire ꝑ aliū. dcipi ꝑ se ad scire ꝑ se. ℂ Deinde cū dicit.

ℂ Qui aūt ē in cōtrariū solū: non ē motus: sed mutatio: vt fieri albū nō ex quodā est. T.c. 5i.

ℂ Osūdit qūo accipiat oppositio in mutationib⁹ accidē talib⁹. d. ꝙ qui est solū in cōtrariū non est motus. sꝫ mu tatio: vt fieri albū nō est ex quodaꝫ. Nam si dicatur ali quid fieri album non denominat ibi termin⁹ quo: iō ta lis trāsmutatio est in quoddā. sed nō est ex quodaꝫ. non ergo est mot⁹: sed mutatio. ꝺm ꝗ hunc modum: vt plane īnuit p̄hs: nō accipiet oppō motuū: sed mutationū: ⁊ nō mutationū quarūlibet: sꝫ solū accn̄taliū: qꝛ in solis acci dētib⁹ reperit ꝯꝛ̄ietas. ℂ Nōn^m āt ꝙ: vt est per habita mani^m: dr̄ia ē īter mutationē ⁊ motū: qꝛ mot⁹ fit ex sub iecto in subm̄: ⁊ ꝺm motū accipit vterqꝫ termin⁹ affir matiue: sꝫ ꝺꝫ mutationē n̄ accipit affirmatiue: nisi alter terminoꝝ tm̄. quare si nominent trāsmutatiōes op^{te} so luꝫ ꝺꝫ ꝯꝛ̄ios termīos ad quos: vt dicam⁹ fieri albū oppo ni ei qō ē fieri nigrū: cū fieri albū ⁊ fieri nigrū nō dicāt mot⁹ sꝫ mutatōes. ꝺm hūc modū nō accipient oppōnes motuū: sꝫ mutationū. trāsmutari ꝗ ī ꝯꝛ̄ia dicit oppōneꝫ mutationū accn̄taliū. Nā eo ꝙ sic noīam⁹ talia solū per alteros terminoꝝ nō sunt ibi mot⁹: sꝫ mutatōes solū: eo v̄o ꝙ illos termīos dicim⁹ eē ꝯꝛ̄ios sunt ibi mutatiōes: nō q̄libet sed accidentiū: qb⁹ cōpetit hr̄e ꝯꝛ̄ia.

Dubitaret forte aliqs: vtrū nominādo transmu tationē solū ex termīo ad quē: sit ibi solū mutatio. vr̄ ꝙ nō. Nā dicēdo fieri albū: lꝫ in tali fa ctiōe noīet solus termin⁹ ad quē: cū ꝯtingat aliqd fieri albuꝫ in tpe: si mot⁹ mēsuret tpe ⁊ nō mutatio: non erit ibi mutatio: sꝫ mot⁹. ℂ Dōꝫ ꝙ: vt supra dicebat: tota cā q̄re reqrit in trāsmutatōe tps: ē dispō ꝯꝛ̄ia. Nō albū er go vt nō albū est: nō hꝫ vt resistat quin statiꝫ fiat album in tempore hoc: non ratione qua nō albuꝫ: sed hoc erit: qꝛ illud nō albuꝫ cōtingit esse nigrū vel ꝯtingit ipsum hr̄e aliqꝫ aliā dispōnē ꝯꝛ̄iā: per se ergo loquēdo a ꝯꝛ̄io in ꝯꝛ̄iū itur in tpe: sed a non ꝯꝛ̄io in ꝯꝛ̄iū vt a nō albo in al bum per se loquēdo itur in instanti. Si ꝗ vtrūqꝫ termi Dub. p̄°

namus affirmatiue erit ibi motus. Sed si solum alterũ terminoꝝ nominamus affirmatiue non erit ibi motus per se loquẽdo. sed mutatio. Si aũt est ibi mot⁹ hoc erit per accñs: videlꝫ ꝑut terminus negat⁹ hꝫ annexã dispõnem ꝯriã: vt si ire ex nõ albo in albũ mẽsuret᷑ tpe: ⁊ ẽ ibi motus: hoc nõ erit per se ⁊ vt est nõ albũ: sed erit per accidẽs: ꝑut. s. ipsi nõ albo annexa est ꝯria dispõ albi. negatio. n. vt negatio ẽ nõ hꝫ ꝑ qd resistat agenti: nec trãsmutatio nisi solũ alter terminoꝝ noĩatur affirmatiue ⁊ ꝑ se loquẽdo: nõ est mot⁹ sed mutatio solũ. si ġ oppõnẽ transmutationũ accipim⁹ ſm vtrũqꝫ terminũ erit ibi oppõ motuũ. Sꝫ si transmutationes opᵉ sumant᷑ solũ ſꝫ ꝯrietatẽ terminoꝝ ad quos: vt dicam⁹ fieri albũ ꝯriari ei qd ẽ fieri nigꝝ: nõ erit ibi oppõ motuũ: sed trãsmutationũ: erũt tñ ille mutatõẽs accñtales: qꝛ ꝯrietates terminoꝝ nõ reperiunt᷑ ꝑꝑe nisi ĩ accñtib⁹. ex h̄ at patere põt: q̄re phs supra sub dubio loq̄bat᷑ cũ ait: ꝙ trãsmutari ĩ ꝯria ⁊ trãsmutari ex ꝯrijs in ꝯria forte ẽ idẽ. nã vt pꝫ ꝑ habita trãsmutari ex ꝯrijs in ꝯria dicit motũ: sed transmutari solũ in ꝯtraria ꝑ se dicit mutationẽ: lꝫ ꝑ accñs possit dicere motũ. nõ est ġ simplr̃ ꝯcedẽdũ ꝙ idẽ sit trãsmutari ĩ ꝯria. qd trãsmutari ex ꝯrijs ĩ ꝯria. psit tñ talia eẽ idẽ ĩ nc̃tũ trãsmutari ex nõ ꝯrijs ĩ ꝯria põt aliq̄ mõ dicere motuꝫ: vt est per habita manifᵐ. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Quibus aũt nõ ẽ ꝯriũ: qui ẽ ex ipso: ei qui ẽ in ipm mutatio ꝯria ẽ. Vñ gñatio corruptiõi ꝯria est: ⁊ remotio acceptiõi. Hę aũt mutationes quidem: motus aũt non sunt.

ℭ Oñdit quõ accipit᷑ oppõ in mutationib⁹ subaꝝ: in qb⁹ nõ est ꝯrietas dicẽs: ꝙ qdã aũt nõ ꝯriũ. i. qdã sunt q̄ nõ hñt ꝯriũ. vñ alia lr̃a hꝫ. ꝙ qb⁹. i. aliq̄b⁹ nõ ẽ ꝯriũ. in talibus ġ in qb⁹ nõ ẽ accipere ꝯriũ: cuiusmodi sunt sube: dicemus ꝙ q est ex ipso ei qui est in ipm est mutatio ꝯria: vt mutatio q̄ est ex igne: que ẽ corruptio ignis: ꝯriat᷑ mutationi que est in igneꝫ: que est generatio ignis: iõ ait: ꝙ gnõ est ꝯria corruptiõi: ⁊ remotio forme ẽ ꝯria acceptioni. Addit autem ꝙ he trãsmutatiões sunt mutatiões: ſꝫ nõ sunt mot⁹. ℭ Notãdũ aũt ꝙ in suba non est ꝯrietas nisi accipiat᷑ ꝯrietas large pro ꝑuatiõe ⁊ habitu. ꝑuatio aũt ⁊ habit⁹ sumũtur respectu eiusdẽ forme. Nã habit⁹ est habere formã: ꝑuatio aũt ẽ carere illa forma. ex quo pꝫ ꝙ differũt mutationes in accñtalib⁹: in quib⁹ ẽ ꝯrietas: ⁊ in sũbalib⁹: in quib⁹ est oppõ forme ⁊ nõ forme: vt in quib⁹ est oppõ ꝑuationis ⁊ habitus. In accñtalib⁹ ġ sumunt᷑ mutatiões ꝯrie respectu formaꝝ ꝯriaꝝ: vt fieri albuꝫ ꝯriat᷑ ei qd est fieri nigrũ: in subalib⁹ aũt accipitur oppõ respectu eiusdẽ forme: vt mutari ab igne ⁊ recedere ab igne: qd est corruptio ignis: oppone᷑ ei qd est mutari ad ignẽ ⁊ accipere ignẽ: qd est gnõ ignis. bñ ġ dicebat᷑ supra: ꝙ ĩter illos quinqꝫ modos enũeratos duo erãt inutiles ⁊ tres vtiles. Nã ex eo ꝙ itur a ꝯrijs ĩ ꝯria accipit᷑ oppõ motuũ: ex eo võ ꝙ itur ĩ ꝯria solũ: accipit᷑ oppõ mutationũ accñtaliũ: ſꝫ ex eo ꝙ itur ab ipo ĩ ipm accipit᷑ oppõ mutationũ subaliũ. ℭ Deinde cũ dicit.

T. c. 52. ℭ Qui ãt in mediũ motus sũt qbuscũqꝫ ꝯrioꝝ est mediũ: tãqꝫ in ꝯria quodã mõ ponẽdi sũt: sic. n. ꝯrio vtit᷑ medio mot⁹ in vtraqꝫ vtiqꝫ vtetur: vt ex fusco qdẽ in albũ tãqꝫ ex nigro: ⁊ ex albo in fuscum tãqꝫ in nigrũ: ex nigro ãt in fuscuꝫ tãqꝫ in albũ. fuscũ mediũ ãt ad vtrũqꝫ dr̃ quodã mõ vtrũqꝫ vltimoꝝ: sic deꝫ ẽ prı⁹. Motus qdẽ igit᷑ motui ꝯrius ẽ: sic quiẽ ex ꝯrio in ꝯriuꝫ: ei qui ex cõtrario in cõtrariũ.

ℭ Oñdit quõ accipit᷑ ꝯrietas in motib⁹ ex eo ꝙ extrema ꝯparant᷑ ad mediũ. d. ꝙ mot⁹ q sunt in mediũ. sup. hñt aliquo mõ ꝯrietatẽ. Nã qbuscũqꝫ ꝯrioꝝ ẽ mediũ mot⁹ in mediũ quodã mõ sũt ponẽdi tãqꝫ mot⁹ in ꝯria. Nã medio vtit᷑ sic ꝯrio: mot⁹ vtiqꝫ in mediũ ẽ. Utiqꝫ sic qd mouet᷑ ĩ vtraqꝫ ꝯria: ⁊ si mute᷑ ex fusco qdẽ in albũ: mutat᷑ tãqꝫ ex nigro: ⁊ eꝯ si mute᷑ ex albo in fuscuꝫ mutat᷑ tãqꝫ in nigrũ: ita ꝙ fuscuꝫ ꝯparatũ ad albũ hꝫ rõnẽ nigri: ꝯparatũ ad nigꝝ hꝫ rõnẽ albi: qꝛ ex nigro in fuscuꝫ ẽ mutari tãqꝫ in albuꝫ: fuscuꝫ aũt qd est mediũ ad vtrũqꝫ extremoꝝ cõparatũ dr̃ q̄dã mõ vtrũqꝫ. respcũ. n. vtriusqꝫ ꝯrij quodã mõ dr̃ vtrũqꝫ ꝯriũ. sic dcm̃ ẽ ꝑus. h̄. n. magis supra ĩ h̄ eodẽ 5º. fuit ostẽsuꝫ. ℭ Notãdũ ãt ꝙ lꝫ mediũ cõparatũ ad vtrũqꝫ ꝯrioꝝ fungat᷑ vice vtriusqꝫ ꝯrij: magis tñ ẽ accipiẽda ꝯrietas motuũ ex eo ꝙ ex eodem medio itur ad ꝯria: q̄ꝫ ex eo ꝙ ex ꝯrijs itur ad idẽ mediũ: quia mot⁹: vt supra dicebat᷑: magis recipiũt spẽꝫ ⁊ ꝯrietatem ex terminis ad quos: q̄ꝫ ex termĩs a qb⁹. ℭ Ultiõ epylogat circa determinata dicẽs: ꝙ mot⁹ qdẽ est ꝯri⁹ motui sic: qꝛ mot⁹ q est ex ꝯrio in ꝯriũ: est ꝯrius ei q ẽ ex ꝯrio in ꝯriũ. dꝫ enĩ ꝯrietas ĩn motu accipi ex vtroqꝫ terminoꝝ: vt supra ostendebatur.

Lectio. IX.

T. c. 53. ℭ Quoniã aũt motui nõ solũ vr̃ eẽ motus ꝯrius: ſꝫ ⁊ qes: h̄ determinãduꝫ ẽ: simplr̃ qdẽ ꝯri⁹ ẽ mot⁹ motui. Opponit᷑ ãt ⁊ qes. Priuatio. n. est.

ℭ Postqꝫ phs determinauit de oppõne mot⁹: in pte ista determinat de oppõne qetis. ℭ Ad cui⁹ euidentiã sciẽduꝫ: ꝙ sic qes opponit᷑ motui: sic ĩmutatio opponit᷑ mutatiõi: ita ꝙ ĩmutatio lꝫ nõ sit qes: est tñ aliqd sile qeti. Duo ġ facit: qꝛ ꝑ oñdit quõ qes opponit᷑ motui. scdo declarat quõ ĩmutatio opponit᷑ mutatõi ibi. (Quib⁹ ãt nõ sunt.) Circa ꝑmũ. d. f. qꝛ ꝑ oñdit quõ qes opponit᷑ motui 2º. quõ qes opponit᷑ qeti ibi. (Simul ãt ⁊ adinuicem.) Pars ꝑ⁹ diuidit᷑ ĩ duas: qꝛ ꝑ ait ꝙ motui nõ solũ opponitur mot⁹: sed qes. scdo declarat q̄ qes cui motui sit opposita ibi. (Est aũt sic.) Dicit ġ: ꝙ qm̃ motui nõ solũ mot⁹ vr̃ eẽ qd ꝯriũ: sed ẽt ⁊ quies: iõ h̄ determinãdũ h̄: videlꝫ q̄lr̃ qes oppõat᷑ motui. Subdit aũt: ꝙ simplr̃ qdẽ mot⁹ est ꝯrius motui: tñ qes. sup. aliq̄ mõ opponit᷑ motui: qꝛ ẽ ꝑuatio ei⁹. ℭ Notãdũ ãt ꝙ ꝑꝑrie accipiẽdo ꝯria oppõ priuationis ⁊ habit⁹ est gen⁹ oppõnis distinctũ ab oppõne ꝯrietatis: tñ si large accipiant᷑ ꝯria: tũc opᵃ ꝑuatiue dicuntur opponi ꝯrie. lꝫ ġ mot⁹ simplr̃ ꝯrie᷑ motui: tñ aliquo mõ qes ꝯriat᷑ motui: qꝛ ẽ ꝑuatio eius: ⁊ opᵃ ꝑuatiue aliquo mõ dicunt᷑ opponi ꝯrie. ℭ Deinde cũ dicit.

ℭ Est ãt sic: ꝙ priuatio ꝯria dr̃ motui. Qualis aũt quali: vt ei q ẽ ſm locũ: q̄ ſm locũ. Sed h̄ nõ dr̃ simplr̃. Utrũ. n. ei q est hic mansioni q est ex hoc: aut qui est in h̄ mot⁹ opponit᷑.

ℭ Oñdit q̄ qes cui motui opponit᷑. Circa qd. d. f. qꝛ ꝑ oñdit h̄ in gñali. scdo qꝛ determinare aligd in gñali ⁊ sub mõ ꝯfuso ẽ determinare illud ĩsufficiẽter: oñdit in spãli q̄ qes cui motui opponit᷑. scda ibi. (Manifestũ ẽ igit᷑.) ℭ Dicit ergo: ꝙ est aũt sic: ꝙ qes dicit᷑ ꝑuatio ꝯria motui: ⁊ qualis qes. i. aliqua quies opponit᷑ quali motui. i. aliquali motui. nõ. n. q̄libet quies opponit᷑ cuilibet motui: vt ei motui: qui est ſm locum: opponit᷑ qes que ẽ ſꝫ locũ. Sic etiã motui ſm aliud genus opponit᷑ qes ſm illud genus. Subdit aũt. ꝙ h̄ non dicit᷑ simplr̃. i. sic dicendo nõ dicim⁹ simplr̃ ⁊ sufficienter. verũ ei mansioni

.i.vtrū ei qeti que est hic.i.q̄ est in hoc termino:opponatur mot⁹ qui est ex hoc.i.ex illo termino:aut ei opponatur mot⁹:qui est in hoc.i.in illū terminū. ¶ Notandū aūt ꝙ dicere qeiē ſm locū opponi motui ſm locū: vel quietē ſm q̄litatē opponi motui q est ſm qualitatē:nō ē dicere simplr̄ ⁊ sufficiēter:qualis qes quali motui opponatur. Nam cū mot⁹ ex sanitate ⁊ motus in sanitatem sint motus in qualitate:ex eo qđ dictū est nōdum habetur vtrū quieti:que est in hoc.i.quieti que ē in sanitate:opponat̄ mot⁹ qui est ex hoc.i.qui ē ex sanitate: aut mot⁹ q est in hoc.i.in sanitate. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Manifestū igit̄ est:qm̄ in duob⁹ mot⁹ subie
254 ctis est. Huic quidē qui hoc in cōtrariū:que est in hoc quies. Huic aūt qui ex contrario in hoc que in contrario quies.

¶ Ondit magis in spāli que qes cui motui opponit̄ .d. ꝙ manifestū est igit̄ qm̄ mot⁹ est in duobus subiectis.ē.n.mot⁹ ex subto in subz:iđ mot⁹ dicit̄ esse in duob⁹ subiectis:qꝛ est inter duos terminos:quoꝝ quilibet dr̄ hr̄e rōnē subiecti:qꝛ q̄libet dicit aliqd affirmatiue.p subiectum.n.intelligit̄ aliquid affirmatiue dictū:vt supra dicebat̄. Cū ergo sic se habeat mot⁹: qꝛ est ex subto i subz:⁊ ex ↄ̄rio in ↄ̄riū:manifestū est ꝙ huic motui q ē ex cōtrario:in hoc.i.in aliud ↄ̄rium:opponit̄ qes que est in illo cōtrario.motui ergo q est ex sanitate in egritudie:opponitur quies q̄ est in illo ↄ̄rio:ex quo icipit mot⁹.s.qes in sanitate:non quies in egritudine.sicut ēt quieti in sanitate opponit̄ mot⁹ ex sanitate:nō mot⁹ in sanitatē.

Dubitaret forte aliqs q̄ qes oppōat̄ motui.cū.n. motus sit inter duos terminos:vr̄ ꝙ qes in vtroqꝫ termino opponat̄ motui:vt motui q ē ex egritudie i sanitatē oppōit̄ qes tā i egritudie q̄ꝫ i sanitate. Nā cū qes sit ꝑuatio mot⁹:cū qes vtriusqꝫ termi tollat motū:vr̄ ꝙ qes vtriusqꝫ termi oppōat̄ motui. ¶ Amplꝰ vr̄ ꝙ magꝭ oppōat̄ motui qes i termino ad quē q̄ꝫ i termino a quo. Nā qes oppōit̄ motui ꝑuatiue. cū g hīt⁹ ꝑcedat ꝑuationē:nō ꝓprie opponet̄ motui ꝑuatiue:nisi qes in termīo ad quē:qes g in sanitate opponit̄ motui ad sanitatē:qꝛ hꝫ qes sequit̄ talem motū. ¶ Dicendū ꝙ:vt dicebat̄ in ꝑmo huiꝰ:ꝑuatio de se ē nō ens.ꝑuare ergo ē remouere ⁊ tollere entitatē aliq̄ꝫ:sic g cōpetit rei hr̄e spēz ⁊ entitatē:sic cōpetit ei ꝙ aliqd opponat̄ ei ꝑuatiue:⁊ ꝙ aliqd ei tollat spēz ⁊ vnitatē illaꝫ:mot⁹ āt recipit entitatē spēz ⁊ denoīationē a forma:ad quā vadit.ſm g ꝙ accipit̄ ꝑuatio forme ad quaꝫ est motus:sic accipit̄ ꝑuatio mot⁹ qui ē in illā formā.ꝑuatio aūt forme ad quā est mot⁹ non est in termino ad quē:sꝫ ē in termino a quo. Nā si ꝑuatio forme ad quā ē mot⁹:cēt i termīo ad quē:cū ipsa forma ad quā ē mot⁹:sit termin⁹ ad quē:sequeret̄ ꝙ simꝰ esset forma cū sua ꝑuatōe:qđ est icōuiens. Si g accipiēda ē ꝑuatio mot⁹:sic accipit̄ ꝑuatio forme:ad quā est mot⁹:cū ab hꝫ forma recipiat mot⁹ denominationē ⁊ spēz:cū dictū sit ꝙ forme ad quā ē mot⁹ nō opponat̄ ꝑuatio in termīo ad quē:sꝫ in termīo a quo: sequit̄ ꝙ motui nō opponit̄ ꝑuatiue qes:q̄ est in termīo ad queꝫ:sed q̄ est in termino a q̄:qđ declare volebam⁹. ¶ Qꝛ vō obyciebat̄ ꝙ vtraqꝫ qes tollit motū. ¶ Dōꝫ ꝙ lꝫ cesset mot⁹ ꝑ quietē in termīo ad quē:qꝛ hītib⁹ pre
258 sentib⁹ in mā cessat mot⁹:vt vult phs ꝑ de gnōne.tū hꝫ qes nō opponit̄ motui ꝑuatiue:qꝛ ꝑuatio nō ē silis suo hītui:nec ꝑficit nec ↄsūmat ipꝫ:mot⁹ āt hꝫ silitudinē cū qete i termīo ad quē:qꝛ mot⁹ ē q̄dā ꝑticipatio forme:ad quā ē mot⁹:rursus mot⁹ ꝑficit̄ ⁊ ↄsūmat̄ ꝑ talē qetē.arguebat g rō ab isufficiētī:qꝛ n̄ ois qes ꝑ quā cessat mot⁹: ē ꝑuatio eiꝰ.plus.n.dicit̄ ꝑuatio mot⁹ q̄ꝫ cessatio mot⁹: vt pꝫ ꝑ habita. ¶ Qꝛ vō addebat̄ qꝛ hāhit⁹ ꝑcedit ꝑuationē:g mot⁹ dꝫ ꝑcedere qetem:q̄ opponit̄ ei ꝑuatiue. ¶ Dōꝫ ꝙ ꝑuatio aliqn̄ respicit ipꝫ subm̄ mediāte motu:aliqn̄ āt respicit ipꝫ mediāte forma. Tūc.n.ꝑuatio respicit subz mediāte forma:qn̄ aliqd ē iformatū aliq̄ forma:respectu cꝰ ꝑt accidere ei ꝑuatio:vt oculus:qꝛ ē apt⁹ nat⁹ iformari visu:pōt ei ↄtigere cecitas:ēt in talib⁹ nāliter ⁊ ꝑ se vr̄ hāhit⁹ ꝑcedere ꝑuationē. Sꝫ tunc ꝑuatio dr̄ respicere subm̄ mediāte motu:qn̄ aliqd ē ꝑuatū aliquo:et mediāte motu ⁊ trāsmutatiōe ꝑt acquirere illō. ⁊ cū sic est:oꝫ ꝙ ꝑuatio nālr̄ ꝑcedat trāsmutatiōeꝫ ⁊ motū:⁊ qꝛ sic ē in ꝓposito:iō nō hꝫ duꝰ qđ dicebat̄. ¶ Uel possum⁹ dicere ꝙ ꝑuatio vel ↄpari pōt ad subz:vel ad itellectū.si cōparet̄ ad itellꝫ sp̄ ē posterior hītu:qꝛ cū de se sit nō ens n̄ hꝫ itellc̄i nisi ꝑ hītū. Sꝫ si cōpet̄ ad subm̄: cꝰ ē negatio:aliqn̄ ꝑcedit:aliqn̄ seqt̄. Nā aliqn̄ ē ꝓcessus a ꝑuatiōe ad formā:vt cuꝫ est gnō:aliqn̄ vō a forma ad ꝑuatōeꝫ:vt cū ē corruptio.pōt.n.eē in aliqb⁹ regressus a ꝑuatiōe ad formā. Sꝫ i aliquib⁹ h̄ ē imediate:in aliquibus vō ꝑ multa media.ostēdere āt in quib⁹ ⁊ qualr̄ hoc sit:trāscēdit ꝑsens negociū. ¶ Deinde cum dicit.

Simul āt ⁊ adinuicē ↄ̄rie he sunt. Et nāqꝫ incōueniens est:si motus quideꝫ contrarij sunt Quietes aūt opposite non sunt.

¶ Determinat de oppōne qetis ad qetē.circa qđ.d.f.qꝛ ꝑ facit qđ dictū ē.scđo qđ dixerat manifestat in termis ibi.(Sunt āt i oppositis.) Dicit g:ꝙ si mot⁹ ↄ̄riat̄ motui ⁊ qes motui:silr̄ āt maniᵐ ē ꝙ adinuicē ↄ̄rie sit he.s.qetes:q̄ sſ.sup.ↄ̄rioꝝ motuū. Nāqꝫ qdē icōueniēs ē si motus qdē ↄ̄rij sr̄:qetes āt opᵉ n̄ sr̄. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Sunt āt in oppositis he:vt q ē ex sanitate in egritudinē:ei q ē ex egritudie in sanitatē:q̄ aūt ē in sanitate ei q̄ in egritudie quies. Motui āt ei qui ē ex sanitate i egritudinē:ei.n.q ē ex egritudine i sanitatē irrōnabile. Qui.n.i ipo mot⁹ ē:i quo stetit:qetatio magis ē:sꝫ ꝙ accidit sir̄ fieri motui. Necē āt ē:aut hāc:aut illā eē. Nō .n.q̄ ē i albedie qes:ↄ̄ria ē ei q̄ ē in sanitate.

¶ Qđ dixerat māifestat i termis.exēplificat.n.q̄uo qetes opponūt̄ adinuicē:⁊ q̄uo opponūt̄ motui:iđ ait.ꝙ he qetes sr̄ i oppositꝭ:⁊ hn̄t oppōnē adinuicē:vt qes q̄ est in egritudie.sup.opponit̄ qeti q̄ ē i sanitate. Motui āt ei q ē ex sanitate i egritudieꝫ.sup.oppōit̄ qes q̄ ē i sanitate:⁊ ēt motui q ē ex egritudie in sanitatē opponit̄ qes q̄ ē in egritudie.irrōnabile ē.sup.ꝙ ei opponat̄ qes i sanitate. Nā mot⁹ q ē in ipo termīo sanitatis:ē magis id in q̊ stetit qetatio:⁊ cōsūmatio illiꝰ mot⁹:⁊ huiꝰ qetatio ē sꝫ ꝙ accidit fieri silis motui.q.d.ꝙ qes i sanitate nō oppōit̄ ꝑuatiue motui ad sanitatē:tū qꝛ illa qes qetat ⁊ ↄsūmat ⁊ ꝑficit illū motū:tū ēt qꝛ illa qes hꝫ silitudinē cuꝫ illo motu. Addit āt ꝙ motui q ē i sanitatē:necē est eē opᵗᵉᵐ: aut hāc qetē q̄ ē in sanitate:aut oꝫ eē opᵗᵉᵐ illā.s.qetē q̄ ē in egritudie. Nō.n.possum⁹ dicere ꝙ qes i alio gn̄e opponat̄ motui i sanitatē.nō.n.ē dōꝫ ꝙ qes q̄ ē in albedie: ↄ̄ria ē ei trāsmutationi que est i sanitatē. oꝫ g ꝙ motui i sanitatē vel ↄ̄riet̄ qes in sanitate:vl̄ in egritudie: quia qes in alio gn̄e ei nō ꝑt eē opᵐ:cū g motui i sanitatē nō opponat̄ qes in sanitate:opponet̄ ei qes in egritudine. ¶ Nōnᵐ aūt ꝙ iste vltim⁹ text⁹:q exposit⁹ est de oppositione qetis ad motū:exponi possꝫ de oppōne qetis ad quietē:vt diceremꝰ ꝙ qeti in sanitate de necessitate op-

ponit quies in egritudine. Nõ.n.dicere possum⁹ q geti in sanitate opponat quies in albedine: vel qes in alio genere. quieti g in sanitate vel opponit quies in ipsa sanitate; vel quies in egritudine: cum ergo quieti in sanitate nõ possit opponi quies in sanitate: qz tunc idem opponeretur sibi ipsi: oportet q ei opponatur quies in egritudine. ¶ Deinde cum dicit.

T.c. 55. ¶ Quibus aũt nõ sunt 2ria: boꝝ mutatio qdẽ est opposita: q̃ ẽ ex ipso ei q̃ est in ipz: mot⁹ ãt non est vt que ex esse: ei que est in esse. Quies quidẽ boꝝ non est. Immutatio aũt est.

¶ Quõ quõ qes opponit motui: ostendit quõ imutatio opponit mutationi. Circa qd tria facit: qz pmo ait q oppositũ puatiue ipsius mutationis non est quies: sz imutatio. scdo ostẽdit q b⁹ imutationi oz aliqd cẽ subm. 3° qõdaz qd supposuerat, pbat. scda ibi. (Et sic quidez.) 3ª ibi. (Et quies.) Dicit ergo. q qbus nõ sunt. sup. 2ria: vt alia lra supplet. i. in substãtys: in quibus nõ est 2rietas: boꝝ. i. baꝝ subaꝝ mutatio quidẽ: que est ex ipso opposita est ei: q̃ est in ipsum: motus aũt nõ est in talib⁹. sz mutatio: vt mutatio: q̃ est ex esse. i. corruptio: opposita est ei mutationi que est in esse. i. op⁹ est gnõni: sicut ergo boꝝ. i. baꝝ subaꝝ nõ ẽ mot⁹; sz mutatio: sic boꝝ qdẽ qes nõ est: imutatio aũt est. ¶ Nõn^m ãt q vt supra dicebat: qz in substantys nõ est 2rietas: iõ in eis nõ põt accipi oppositio mutationuz Fm terminos 2rios: Sed accipiat ibi talis oppositio respectu eiusdẽ forme. Nã sicut i substãtys nõ est oppositio 2rietatis: sed puatiõis τ habit⁹: sic in eis accipiunt mutationes opposite Fm habere aliq̃z formaz: τ puari illa forma. Jõ in talibus mutatio que ẽ ex cẽ vel ipsa forma: opponit mutationi que ẽ in ipm cẽ vel in ipsam formã. In substãtys.n. corruptio que incipit a forma τ cẽ: opponit gnãtioni: que terminat ad cẽ τ formã. ¶ Notandũ aũt q sicut quies ẽ puatio mot⁹: sic imutatio est puatio mutationis. privatio g trãsmutationuz substantialium est imutatio: non quies: qz in substantys non est mot⁹ sed mutatio. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Et si quidẽ aliqd erit subm: q̃ i esse nõ mutatio ei q̃ ẽ i nõ cẽ 2ria erit. Si vo ñ ẽ aliqd ei qd ñ ẽ: dubitabit aliqs cui sit 2ria q̃ ẽ i cẽ mutatio

¶ Probat q in talib⁹ imutationib⁹ oz aliqd cẽ subm. v. q si qdẽ: nra aũt lra bz. sic qdẽ. sz lra ẽ falsa: vt pz ex alia lra: dicit g. q si quidẽ aliquid cẽt subm imutationi ipsi q̃ est in nõ cẽ: tũc nõ mutatio. i. imutatio: que est in esse erit 2ria mutatiõi que est in nõ cẽ: sed si nõ ẽ aliqd subz ei qd nõ est. i. ipsi imutationi: que est in nõ cẽ: dubitabit aliqs cui sit 2ria imutatio que est in cẽ. q. d. talis imutatio nulli erit 2ria: opz g ipz qd non est dicere aliqd subz: vel oz q ipsi imutationi que est in non cẽ demus aliqd subz. Sz in talib⁹ volum⁹ aliq̃ mõ saluare 2rietatẽ.

Dub. 2ª **Dubitaret** forte aliqs. vtrũ mutatiões vel imutationes substantiales opponantur adinuicẽ: ita q mutatiõni substantiali oppõat tã mutatio q̃z imutatio. ¶ Dicẽdũ q sic imaginari debem⁹: q sicut in accñtib⁹ accipitur motus τ quies: sic in substantialib⁹ accipit mutatio τ imutatio. Si enim aliqd mobile pcedat ab vbi deorsum ad vbi sursum: q̃diu erit i vbi sursum dicet quiescere: postq̃z aũt inde mouebit dicet moueri: motui ergo deorsum repugnat mot⁹ sursuz: τ quies sursum: sic τ motui sursum repugnat motus deorsum τ quies deorsũ. In substãtialibus aũt non est motus τ quies. Sz est mutatio τ imutatio. Si ergo aer corrumpat est ibi mutatio ab esse aeris ad nõ esse. si aũt generet erit ibi mutatio a non esse ad esse. Quãdiu g aer durat in suo esse est ibi imutatio Fm esse: si autem corrũpatur aer: τ fiat aliqd aliud corpus: q̃diu ex illo corpore non iteꝝ regenerabit aer: erit imutatio in nõ esse aeris: ipsi g generationi aeris repugnat corruptio: q̃ ẽ mutatio ad non esse: τ repugnat illa imutabilitas: vl' ille status: qui est in non cẽ. Nam si fiat pcessus a nõ cẽ in esse: nõ statim a nõ esse erit regressus ad esse. Sed oz ibi dare aliq̃z moraz. b⁹ aũt mora si sit puatio mot⁹: dicit qes: sed si sit puatio mutationis dr imutatio. bñ g dictuz est q mutationi ad esse repugnat mutatio ad nõ esse: τ etiã mutatio illa siue mora illa que 2bitur in non esse: añq̃z sit ibi regressus ad esse: sicut ẽt mutationi ad nõ esse repugnat mutatio ad esse; τ etiam mora illa que 2bit in ipso esse anteq̃z fit ibi regressus ad non esse: oĩno ergo videtur cẽ sile de motibus respectu qetis: sic de mutationibus respectu imutationis. Nam sicut inter duos motus 2rios est dare quietẽ mediã: qz cũ quis ab egritudine vadit ad sanitatem: non statim regredit ad egritudinem. sed qescit in sanitate: sic iter duas mutatiões op^{tas} est dare imutationẽ mediã. Nõ.n. cũ aliqd generat τ pcedit ad esse corrũpit τ pcedit ad nõ esse: sed 2bit morã in ipso cẽ adepto. illa autem mora non est opposita motui: sed mutationi. Cũ ergo sic se hẽat imutatio respectu mutationis sicut quies respectu motus: qz motui nõ solum opponit mot⁹: sed qes: mutationi non solum opponeretur mutatio sed imutatio.

Alterius forte dubitaret aliqs vtrũ inter talia reperiet oppõ pure 2dictoria. vr aũt q sic: Dub. 2ª qz in eis est oppõ Fm cẽ τ nõ cẽ. Nã mutatiões subales opponunt: qz vna est ad esse: alia est ad nõ esse. Sic etiã τ imutationes opponunt: qz vna est mora in cẽ: alia in nõ esse. Cũ ergo Fm esse τ nõ esse accipiat oppõ 2dictionis. g τc. ¶ Dõz q h est dña inter purã negationẽ τ priuationem: qz pura negatio nihil ponit: sed puatio aliqd ponit; saltẽ ex pte subiecti. psupponit.n. puatio subm in quo fundet. vñ in q̃rto meta. dr q puatio est negatio in subto. Cũ g in subalib⁹ pcedit ab cẽ in nõ esse: si iret ad T.c.4. nõ cẽ p oẽm modũ: vel si iret ad pure nihil: cẽt ibi pura oppõ 2dictoria. sed erit ibi oppõ 2ria accipiendo 2riuz large ad oẽ puatiuũ τ ad oẽz negationẽ in subto. volendo g pbare q in talib⁹ mutationib⁹ τ imutationib⁹ presupponit mã subz: τ q nõ est in eis pcessus ad nõ cẽ: qd sit pure nihil: ait q nõ cẽt dare quõ imutatio q̃ est in cẽ opponeret 2rie imutationi que est in nõ cẽ: nisi illi non cẽ cẽt aliqd subz. nã si illd nõ cẽ diceret pure nihil: non esset ibi aliq̃ mõ oppositio 2ria: q̃ztũcũq̃z acciperem⁹ talẽ oppõnẽ large: put se extẽdit ad puationẽ τ vlr ad oẽz negationem in subiecto. Sed esset ibi oppositio pure contradictoria. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et qes est. Si ãt hẽ: aut nõ oĩs qes motui 2ria ẽ: aut gnõ τ corruptio mot⁹ st. Manifestum igr q qes ñ dicẽda ẽ: si ñ τ be mot⁹. Simul ãt aliqd ẽ τ imutatio. Cõtraria autem ẽ: aut nulli: aut ei q̃ est in nõ cẽ: aut corruptioni. Hec enim ex ipsa generatio: aut in ipsam.

¶ Probat qd supposuerat. supposuerat.n. q imutatio q̃ opponit mutationi nõ dz dici quies: volens g pbare h ait q τ qes ẽ: deficit ãt ibi vnũ st: vt pz ex alia lra: dicat g q τ si quies est. s. ipsa imutatio. Si aũt h est sequit incõueniẽs: qz aut sequit q non oĩs quies est 2ria motui: aut q generatio τ corruptio sunt mot⁹. Si.n. imutatio ẽ quies cũ opponatur generatiõi τ corruptioni: vel gene

ratio ꝛ corruptio sunt motus: vel est aliqua quies nō opposita motui. sed vtrūq; hoꝝ est impossibile: manifestū est ꝙ īmutatio non est dicenda quies: si hec. i. si generatio ꝛ corruptio nō sunt motus. est ḡ īmutatio nō quies: sed est aliquid simile quieti: q2 se hꝫ īmutatio ad mutationem sicut quies ad motū. addit aūt. ꝙ ipsa īmutatio que est in esse: aut nulli est ꝯria: aut est ꝯria ei īmutatiōi que est in non esse: aut est cōtraria corruptioni. Nam h̄ .ſ. corruptio est ex ipsa entitate siue ex ipso esse: generatio aūt est in ipsam entitatē siue in ipsum esse. ¶ Notādum autez ꝙ sicut quies in vno termino ꝯriaṫ motui ꝛ quieti in aliū terminū: vt quies in sanitate ꝯriaṫ motui ꝛ quieti in egritudine: sic īmutatio ī vno termino ꝯriatur īmmutationi et mutationi in alio termino: vt īmutatio que est in esse: accipiendo ꝯriū large: cōtrariaṫ corruptioni q̄ ē in nō esse: ꝛ etiam ꝯriaṫ ipsi īmutatiōi: ꝛ ēt ipsi mote: q̄ ꝯbiṫ in nō eē. Lectio. X.

T.c.56. Dubitabit aūt aliqs: quare in mutatione quidem ſm locū sunt: ꝛ ſm nām: ꝛ extra naturaz ꝛ quietes ꝛ mot⁹: in alijs aūt nō: vt alterati: hec quidē ſm naturam: illa aūt extra naturā: nihil enim magis sanatio: aut egrotatio ſꝫ naturā: aut extra naturaz: neq3 dealbatio: aut denigratio. Silr̄ aūt est ꝛ in augmēto ꝛ decremēto. Neq3 adinuicem hi ꝯtrarij: vt ſm naturam: aut extra naturam. Neq3 augmentū augmēto. Et in generatione aūt ꝛ corruptione eadem rō ē. Neq3 generatio quidē ſm naturam: corruptio āt extra naturam. Senescere enim ſm naturā ē. Neq3 generationem videm⁹ aliam quidē ſm naturam: aliam vero extra naturam.

¶ Postq̄ phs determinauit de vnitate ꝛ de ꝯrietate motus: in pte ista vt dicebaṫ mouet q̄sdaz dubitatiōes circa pretacta. Sunt aūt h9 dubitatiōes. 4. verū q2 due illarū videnṫ esse annexe: iō totū istud caplm possum⁹ diuidere in partes tres: q2 pmo phs mouet q̄dam qōnez per se: ꝛ soluit eam. scdo mouet duas qōnes: que videnṫ esse ānexe ꝛ soluit eas. 3° mouet qōnē q̄rtā ꝛ soluit ipaz. scda ibi. (Hꝫ aūt dubiū si ē oīs getis.) tertia ibi. (Quoniam aūt est gbusdā.) Circa pmū tria. f. q2 pmo mouet dubitationē. scdo soluit ipam. tertio manifestat qōdam qō videbaṫ esse dubiū in solutiōe quā dederat. scda ibi. (Aut si ē ꝙ violentia.) 3ª ibi. (Erūt ḡ corruptiones.) ¶ Dicit ḡ ꝙ dubitabit aūt aliqs quare in mutatiōe q̄dez ſm locū sunt tam getes quā motus ſm naturā ꝛ ex̄ nām: in alijs aūt mutationib⁹ nō sic est assignare: ꝙ aliqua sint ibi ſm nām: aliqua v̄o preter nām: vt alteratio nō diciṫ ꝙ hec quidē sit ſm nām: illa aūt extra nāz. nihil. n. magis sanatio q̄ egrotatio est ſm nām aut ex̄ nāz neq3 dealbatio neq3 denigratio est vna magis ſm nām q̄ alia. Similr̄ aūt ꝛ in augmēto ꝛ decremēto neq3 adinuicē hi motus sunt ꝯrij vt dicamus ꝙ hi motus sunt ſꝫ nām. hi aūt extra nām. nō. n. motus augmenti sunt ſm nām: mot⁹ aūt decrementi ꝯtra nām: vel ēt eꝯ. vtrosq3 eniz videm⁹ nālr̄ ꝯtingere: nec ēt augmentū sic vr̄ ꝯtrariari augmento: vt vnū sit ꝯ nām: aliud vero ſm nām: ꝛ in gnātione ꝛ corruptione eadē est rō: q2 neq3 gnō ē q̄dē ſm nāz: corruptio aūt ex̄ nām. Sed vtrūq3 videṫ eē q̄d nāle. naz senescere ꝑ ꝯns corrūpi ſm nāz est: sic ēt ꝛ generatio semꝑ vr̄ ſm nāz eē: q2 nō videm⁹ aliā gnōnē eē ſꝫ nāz: aliam v̄o ex̄ nāz. Sꝫ q̄libet vr̄ eē ſm nām.

Dubitaret forte aliqs vtrū corruptio sit q̄d naturale. ¶ Dōm ꝙ de h̄ in de gnōne diffusius diximus. oñdim⁹. n. ibi corruptionē eē q̄d inale: q2 nullū malū ſm ꝙ h9: pōt eē quid intentū: q2 q̄d. n. intendiṫ ꝛ hꝫ rōnē finis: vel est bonū vel apparēs bonū. corruptio ḡ ſm ꝙ h9 nō pōt esse per se ītenta: ꝑpter qō nō erit corruptio nālis: q2 sit de ītentione nāe. Sꝫ ē nālis: q2 nālr̄ euenit. euenit. n. ꝑ nāz māe. nā mā ē per quā res pōt esse ꝛ nō esse. corruptio ergo nō est ꝯ nāz māe: ē aūt ꝯtra nāz forme: nō forme q̄ iducitur: sꝫ forme: q̄ expelliṫ: vt si aer corrūpaṫ ꝛ genereṫ inde ignis: in h9 corruptione est tria ꝯsiderare. formā aeris que expellitur. formā ignis que īduciṫ: ꝛ māz vtriq3 cōmunē. erit ergo dicta corruptio ꝯ nāz. ꝛ nō ꝯ nām. nā nō erit ꝯ nāz māe: sic etiam nō erit ꝯtra nām cuiuslibet forme. nam lꝫ sit cōtra nām forme aeris que expellitur: nō ē tn̄ ꝯ nāz forme ignis que īduciṫ. Cū ḡ corruptio aliq̊ mō sit ꝯ nām: ꝛ aliquo mō non sit contra naturam. aliq̄n dr̄ eē nālis: aliq̄n non naturalis. ¶ Deinde cum dicit. Dub. 1°

¶ Aut si est qō violentia sit extra naturam: ꝛ corruptio erit corruptioni cōtraria: que violenta: vt que extra naturā: ei que ſm naturaz. Ergo nature ꝛ generationes quedā sunt violente ꝛ non moderate: quib⁹ cōtrarie sunt que sunt ſm naturam. Et augmenta sunt violenta ꝛ decrementa: vt augmenta que velociter ꝑꝑ alimētū pubescentium sunt: ꝛ tritica cito ꝛ adducta ꝛ nō cōstricta. ¶ In alteratione aūt sic aut silr̄. Erūt enim alie quidē violente: alie v̄o naturales: vt dimissi non in creticis dieb⁹: alij aūt in creticis. Alij quidē extra naturā alterantur: alij vero ſm naturam. T.c.57. T.c.58.

¶ Soluit qōnē ꝑmissaz ꝑ iterēptionē. Oñdit. n. ꝙ ī oīb⁹ mutatōib⁹ repiṫ aliq̄d ſꝫ nāz ꝛ aliq̄d ex̄ nāz: c⁹ ꝯriū supponebaṫ ī rōne ꝑmissa: vñ ait. ꝙ si est. i. si ꝯtigit ꝙ aliq̄d sit corruptū ex̄ nāz: tūc corruptio que est violēta ē ꝯria corruptioni: vt corruptio que est extra naturaz: est ꝯria ei que est ſm nām. ergo ꝛ generatiōes q̄dā sunt violente: ꝛ nō fatate. i. nō ordiate ſm ordinē celestē: q̄b⁹ gnōnibus ꝯrie sṫ gnōnes q̄ sunt ſꝫ nāz. igiṫ tā in gnōnib⁹ q̄ in corruptiōib⁹ repiṫ ibi ꝯrietas: q2 aliq̄d ē ibi nāle; aliq̄d violentū: ꝛ qō dcm̄ est de gnōne ꝛ corruptōe: ītelligēdū ē de augmēto ꝛ decremēto ꝛ de alteratiōe: iō ait: ꝙ q̄dā augmēta ꝛ decremēta sṫ violēta: vt augmēta pubescentiū ꝛ iuuenū: q̄ sṫ velociter ꝛ citi⁹ q̄ debeāt ꝑꝑ abūdās alimētū: ꝛ tritica ꝑꝑ abūdātiā pluuie: aliq̄n sunt cito aucta: ꝛ nō sṫ ꝯstricta. i. nō sṫ ꝯsolidata: q2 hūoꝛ ille in tāta abūdātia tractus nō ꝑuenit ad debitā digōnez nec potuit ꝯsolidari: addit āt. ꝙ in alteratiōe q̄lr. i. aliq̄lr erit ibi nāle ꝛ violentū: ꝛ nō solū aliq̄lr in alteratiōe nāle ꝛ violētū: sꝫ ēt silr̄ reseruaṫ ī alteratiōe nālitas ꝛ violentia sic̄ ī gnōne vl̄ ī augm̄to. nā alie q̄dē alteratōes sṫ violēte: alie nāles: vt aliq sunt dimissi a febrib⁹. q. violēter vt in dieb⁹ nō creticis. alij āt liberanṫ in dieb⁹ creticis. ꝛ q2 sic ē seq̄ṫ ꝙ alij q̄dē alteranṫ ex̄ nāz: alij v̄o ſm nāz. ¶ Nōn⁹ āt ꝙ fatū ꝑt h̄ appellari vis sydeꝝ: sꝫ quā ꝑcedūt nālr̄ gnōnes istoꝝ īferioꝝ. cū ḡ possint ex artificio fieri aliq̄ gnōnes ꝑter celestē cursū: dicēṫ gnōnes ille n̄ fatate: ꝛ q̄si violēte. pōt. n. ex artificio fieri ꝙ rose fiāt ī hyeᷓ. Sic ꝛ cucurbite ī hyeᷓ fieri p̄nt: cū tn̄ ſꝫ celestē cir

culum talia fieri debeant in estate: sic et ꝛ corruptiões quedã videnꝶ esse nãles: cũ quis moriꝶ senio: quedã aũt violente: vt cũ aliquis ꝑimiꝶ gladio. ¶ Notandũ etiã ꝙ oĩa mensuranꝶ sua periodo. in ipsis. n. febrib⁹ põt distingui tp̃s augmenti: tp̃s stat⁹: ꝛ tp̃s diminutionis. oĩs .n. morbus ex quo quis curaꝶ: ꝑmo augeꝶ: deinde est in statu: postea decrescit: ꝛ ad vltimũ cessat. dies ḡ illi: i quibus compleꝶ ꝑyodus morbi: dicunꝶ cretici: cõtingit. n. aliqñ ꝙ nã̃ fortificata adeo hꝫ victoriã sup morbum: ꝙ expellit ip̃m ante diem creticũ: ꝑꝑ qꝺ sanatio illa vꝛ eẽ violenta: que si fieret in die critico: eẽt q̃si nãlis: ꝛ qꝺ dictũ est de alteratiõe itelligendũ est de augmẽto ꝛ de diminutione. Nã sic liberatio vel aliq̃ alia alteratio requirũt certũ tp̃s: sic augmẽtũ ꝛ diminutio certũ tp̃s requirũt. ꝑpter qꝺ si nõ fiãt in tp̃e debito: si ꝑꝑ aliq̃s ꝯditiones ꝯtingãt cit⁹ q̃ꝫ debeãt: dicunꝶ fieri q̃si violẽter.

Dub. p°
Dubitaret forte aliq̃s vtrũ ꝯcedendũ sit ꝙ eq̃ simplr̃ inueniaꝶ violẽtũ ꝛ nãle ĩ alijs mutationibus sicut in motu locali. ¶ Dõm ꝙ: vt dꝛ 3° ethi. violentũ est c⁹ ꝑn͞m est ab ex̃ nõ ꝯferente vi3 passo. nõ ḡ differt violentũ a nãli: ꝙ in motu nãliũ non possit esse ꝑn͞m ab ex̃. Nã elementa nãlr̃ mouenꝶ a gñãte: generãs tñ est aliqd differens a re generata: sic agens ẽ aliquid ꝑter passiũ. Dñia ḡ iter motũ violentũ ꝛ nãle3 est: q2 in motu nãli ꝯferꝶ vis passo: vt si gñãns mouet aliqd sup⁹: cõfert sibi formã q̃dã ꝛ vim q̃dã: vt leuitatem ip̃am: per quã supius tẽdat. Nã generãs q̃tum dat generato de forma: tñ dat sibi de loco. generans ergo formã in aliq̃ dꝛ nãlr̃ mouere illud: q2 ꝯfert sibi vim q̃dã ꝛ formã q̃dã: ꝑ quã cõpetit sibi talis mot⁹. Sic et ꝛ sol nãlr̃ trahit vapores sursum: quia calefacit eos: propter qꝺ vapores per calorem illum incorporatum: ꝛ propter vim illam a sole collatã: nãlr̃ mouenꝶ sursũ. Sꝫ siquis ꝓiciat sursũ lapidẽ: vel aliqꝺ aliꝺ graue: dꝛ h̃ fieri violenter: q2 ex tali ꝓiectiõe nulla virt⁹: nulla leuitas: nulla forma ꝯferꝶ ipsi lapidi: per quã sursum tendat: hoc ḡ si bene aduertim⁹: pꝫ ꝙ nũq̃ꝫ mot⁹ ad formã põt esse ita violentus: sic mot⁹ ad vbi. nã mot⁹ ad forma3 simplr̃ ꝛ ſm rem nũq̃ꝫ est violent⁹: cũ in omni tali motu cõferaꝶ aliq̃ virtus ꝛ aliq̃ forma ipsi passo. põt aũt esse violent⁹ q̃tũ ad modũ introducendi formã illã: vt q2 itroduciꝶ citius q̃ꝫ debeat. Sꝫ mot⁹ ad vbi põt eẽ simplr̃ violentus: q2 ex tali motu moueꝶ mobile ad aliqꝺ vbi: ſm quẽ motũ nulla virt⁹ ꝛ nulla forma ꝯferꝶ passo: ꝑꝑ quã cõpetat ei dict⁹ mot⁹: vt patuit de motione lapidis sursũ. nã lapis sic sursũ ipelliꝶ: ꝙ tñ ei nulla cõferꝶ leuitas: per quã hẽat talẽ motũ. bona ḡ fuit qꝺ phĩ: q̃re violentum ꝛ nãle nõ sic repiꝶ ĩ alijs motib⁹. sic in motu ad vbi: ꝛ bõa fuit solutio ei⁹ ꝙ in omnib⁹ motib⁹ reperiꝶ aliquo mõ violentũ: ꝛ nãle: sed hoc nõ est eque simplr̃ sicut in motu locali: vt ẽ per habita mani͞m. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Erunt igiꝶ corruptiões ꝯtrarie adinuicẽ nõ generationi solũ: ꝛ qd ꝓhibet: est enĩ sic. Et nãq̃ꝫ si hec quidẽ dulcis: illa ṽo tristis est. q̃re nõ simplr̃ corruptioni corruptio ꝯ̃ria est: sed ſm hoc quidẽ hꝰ: alia vero hꝰ haꝝ est.

¶ Quia in solutione ꝑdicta supposuerat ꝙ corruptio sit ꝯ̃ria corruptioni: cũ h̃ videaꝶ esse dubiũ: iõ declarat qꝺ supposuerat: circa qꝺ tria facit: q2 ꝑ ostẽdit ꝙ corruptio aliquo mõ ꝯ̃riaꝶ corruptioni. ſcꝺo declarat ꝙ simplr̃ ꝯ̃rietas reperiꝶ in motibus. 3° q2 fecerat mentionem de ꝯ̃rietate motuũ ꝛ quietũ: oñdit quõ mot⁹ ꝯ̃rieꝶ motui: ꝛ quõ quies quieti: ꝛ quõ quies motui. ſcꝺa ibi. (Oĩno quidem igitur.) tertia ibi. (Et ꝯ̃rias ẽ qui ẽ.) Dicit ergo. ꝙ corruptiones erũt ꝯ̃rie adinuicẽ ꝛ nõ generatiõi tñ. corruptio enim non solũ opponiꝶ generationi: sed ẽt opponi põt corruptiõi. iõ subdit. ꝛ qd ꝓhibꝫ. sup. corruptionem esse ꝯ̃riam corruptioni: est enĩ sic ꝙ corruptio corruptioni ꝯ̃riaꝶ. Na3 si hec corruptio est qdẽ q̃si dulcis: vt illa que est nãlis: illa ṽo est tristis. s. que ẽ violẽta: oꝫ ꝙ corruptio aliquo mõ ꝯ̃rieꝶ corruptioni: iõ subdit: ꝙ nõ simplr̃ corruptio est cõtraria corruptioni: sed h̃. i. ſm h̃ ꝙ hec corruptio est hꝰ: q2 ẽ nãlis: alia ṽo hꝰ: q2 est violẽta: iõ q2 sic est: haꝝ. s. corruptionũ ẽ. sup. ꝯ̃rietas. ¶ Notandũ aũt ꝙ non est incõueniẽs ꝙ eidem ſm non vnũ ꝛ eũdẽ modũ opponanꝶ multa. corruptio ḡ nãlis duplr̃ ꝯsiderari põt: vel vt corruptio ẽ: vel vt nãlis est. si cõsidereꝶ corruptio vt corruptio ẽ: nũq̃ꝫ corruptiõi opponitur corruptio: sed semꝑ corruptioni opponiꝶ gnõ. Sꝫ si ꝯsidereꝶ corruptio vt ẽ nãlis: opponiꝶ ei corruptio violenta. corruptio ḡ nãlis nõ vt corruptio est: sꝫ vt nãlis ẽ: hꝫ oppositã corruptionẽ violentã. hñ ergo dcm̃ ẽ: ꝙ corruptio nõ opponiꝶ corruptioni simplr̃: q2 nõ opponiꝶ ei vt corruptio: nec opponiꝶ ei absolute ꝛ vlr̃ accepta: sed opponiꝶ ei vt ẽ hꝰ. i. vt cõsideraꝶ sub eẽ ſpãli: videlꝫ vt ẽ corruptio talis. i. vt est nãl' vl' violẽta. ¶ Deide cũ dic.

¶ Omnis quidẽ igiꝶ ꝯ̃rij motus ꝛ quietes dicto modo sunt: vt qui est sursũ ei qui est deorsũ. Loci enim ꝯ̃rietates he que sunt. Fertur aũt sursum qdẽ motũ nã ignis: deorsũ ṽo terra. Et cõtrarie ipsoꝝ loci mutationes sũt. Ignis aũt sursũ quidẽ nã. Deorsũ aũt ex̃ nãm. T.c.4.

¶ Oñdit in q̃bus repiꝶ simplr̃ ꝛ oĩno ꝯ̃rietas. d. ꝙ oĩno qdẽ ꝛ simplr̃ mot⁹ sunt ꝯ̃rij: quietes aũt sunt ꝯ̃rie: eo ꝙ sunt termini oppositoꝝ motuũ. ꝙ aũt in motib⁹ repiatur simplr̃ eẽ cõtrarietas pꝫ: q2 mot⁹ qui ẽ sursũ: ẽ ꝯ̃ri⁹ simplr̃ ei qui est deorsũ. Nã he dñe. s. sursũ ꝛ deorsũ sũt ꝯ̃rietates loci: ꝛ he mutatiões cõpetũt corꝑib⁹ ꝯ̃rie motis: iõ ait: ꝙ motũ. i. ſꝫ motũ ignis ferꝶ nã sursum: terra ṽo deorsũ: ꝛ ipsoꝝ terre ꝛ ignis sunt ꝯ̃rie loci mutationes. Nã ignis ferꝶ nã sursũ: ex̃ nãm vero fertur deorsũ: terra aũt econtrario: q2 nãlr̃ fertur deorsum: extra naturam vero sursum.

Dubitaret forte aliq̃s quare in motibus diciꝶ omnino esse contrarietas. ¶ Dicendum ꝙ accipiendo large cõtrarietatẽ: mutatio contrariatur mutationi: ꝛ mot⁹ motui: ꝛ quies quieti: ꝛ quies motui: in nullis tñ istorum oĩno reperiꝶ cõtrarietas nisi in motu. Nã ꝯ̃ria sũt que posita sub eodẽ genere maxĩe a se distant. vtrũq̃ꝫ ergo ꝯtrarioꝝ debet dicere aliquid positiue: ꝛ debet dĩe aliqd in genere: q̃es ergo vt q̃es ẽ ꝛ vt ꝑuatio est: q2 nõ dicit aliqd positiue: nõ põt simplr̃ habere ꝯ̃rietatem ad aliquid. non ergo simplr̃ nec q̃es ꝯ̃riatur motui: nec q̃es q̃eti. Quietis ḡ ad quietẽ: vel q̃etis ad motũ nõ est ꝯ̃rietas simplr̃: eo ꝙ deficit ibi eẽ in genere. nam vt dictum est vtrũq̃ꝫ ꝯ̃riorum debet dicere aliqd positiue: sed mutationis ad mutationẽ non est omnino contrarietas: quia deficit ibi id qꝺ est de rõne distantie. mutationes enim mensurantur instanti: nec inter mutationes põt attendi illa distãtia: que requiriꝶ ad cõtrarietatẽ. in ipsis ergo motibus oĩno ꝛ magis reseruatur ratio contrarietatis q̃ꝫ in aliquibus predictorum. posset autem assignari specialis ratio: quare mot⁹ omnino contrariatur motui: quies tamẽ nũq̃ꝫ omnino ꝛ simpliciter contrariatur motui. Sed de hoc infra patebit. ¶ Deinde cum dicit. Dub. 2°

Tex. ¶ Et ꝯtrari⁹ est q est ƀz nãm ipsi⁹: ei q est extra nãm. ¶ Et getes aũt silr. Que nãqz ẽ sursum ges: q est desup in deorsuz motui ꝯtraria est. Fit aũt terre. Illa qdẽ quies extra nãm: mot⁹ aũt is ƀm nãm: q̃re motui ges contraria que ẽ extra nãz: ei q est ƀm nãz eiusdẽ. Et motus.n. eiusdẽ ꝯtrari⁹ sic ẽ. Alia qdẽ ƀz nãm ipsoꝝ erit sursuz aut deorsuz: alia aũt extra nãm.

¶ Quia fecerat mẽtionẽ ꝺ ꝯrietate getũ ⁊ motuuz: ostẽdit qũo respcũ eiusdẽ rei talia hñt ꝯrietatẽ adinuicem. d. q ipsi⁹ eiusdẽ rei mot⁹: q ẽ ƀz nãz: ꝯri⁹ ẽ ei motui qui est cᵃ nãz: ⁊ getes ãt silr nã eiusdẽ rei q est ꝯ nãm: ꝯriaꝛ̃ motui q ẽ ƀz nãz. Nã ipsi⁹ terre vł alicui⁹ corpis grauis ges q̃ ẽ sursuz: ꝯriaꝛ̃ ei motui: q est ꝺ sup. i. ꝺsursũ deorsuz. Subdit autem. q ipsi terre illa quies que est sursum fit extra naturaz. motus autez ħ qui est desursuz ꝺorsuz ẽ ipsi terre ƀz nãz. q̃re eiusdẽ rei: vt ipsi⁹ terre: ges q̃ est cᵃ nãz: ꝯria est ei motui q est ƀz nãz. Addit ãt. q ⁊ mot⁹ eiusdem rei ꝯri⁹ ẽ ei sic nã sic eiusdẽ rei ges ꝯ nãz ꝯriaꝛ̃ motui ƀz nãz: sic eiusdẽ rei mot⁹ ƀm nãz ꝯriaꝛ̃ motui ꝯ nãm. Subdit ẽt q ipsoꝝ mobiliũ alia qdẽ. sup. ges sursum aut ꝺorsuz ent ƀz nãz. alia ãt cᵃ nãz: ex ħ ãt hꝛ̃e vult q quies cᵃ naturam ꝯtrariatur quieti ƀm naturã: sicut motus contrariatur motui: ⁊ quies motui. Lectio. XI.

Lect. Habet aũt dubitationẽ: si est oĩs getis que nõ sp est generatio ⁊ ipa hoc ipz stare. Manẽtis igiꝛ̃ extra nãz: vt terre sursuz erit gnãtio. Cũ ergo ferebatur sursuz violentia sterit. Sz qꝺ semp stat: vꝛ̃ ferri velocius. Qꝺ aũt violẽtia ẽ: ꝯtrariuz est. Non factũ ergo quiescens erit quiescens.

¶ Premissa qõne pᵃ ⁊ ea soluta. i pte ista vt dicebaꝛ̃ exequiꝛ̃ ꝺ duab⁹ qõnib⁹: que videnꝛ̃ cẽ annexe. Circa quod duo facit: qꝛ pᵒ pmittit hꝫ qõnes. 2ᵒ soluit eas ibi. (Aut sic gescit.) Circa pᵐ duo fac: ƀz q duas qõnes pmittit. 2ᵒ ibi. (Habz ãt dubitationẽ si ꝯria.) Est ãt pᵃ qõ. vtꝝ oĩs quies q̃ nõ ẽ sp aggeneretꝛ̃ p motũ. circa ħ ãt duo fac: ƀm q dupli̇r ostẽdit q nõ oĩs talis ges ẽ gnãta p motũ. 2ᵒ ibi. (Ampli⁹ ãt vꝛ̃ stare.) Dicꝛ̃ g̃. q hꝫ dubitationẽ: si oĩs getis que nõ sp est: est gnõ: ⁊ hꝫ dubitationẽ. vtꝝ ħ stare vel ħ gescere: qꝺ nõ est sp: sit adgnãtũ p motũ: qꝛ si dicatur q sic tũc erit gnãtio getis terre manẽtis sursuz cᵃ nãz: qꝺ ẽ incõueniẽs. icõueniens.n. vꝛ̃ cẽ q ges terre sursuz generet: vel sit gnãta. Nã cũ gnãtio sit termin⁹ mot⁹: cũ mot⁹ ꝺ ꝺbeat cẽ fortior i suo ꝯplemẽto: ⁊ i suo termio: si ges illa cẽt gnãta: seq̃reꝛ̃ q terra vł qꝺcũqz graue: q̃to magis appropinq̃ret sursuz: tãto veloci⁹ ferreꝛ̃: iꝺ ait: q cũ terra ferebaꝛ̃ sursuz: violẽta stetit. i. geuit ibi. Sz qꝺ stat. i. gescat alicubi. q̃to magis appropiquat ad suũ statum: sp vꝛ̃ veloci⁹ ferri. Sz ꝯriũ est i re que ẽ lata cũ violentia. nõ g̃ factũ est q gescens erit gescẽs. i. ges ei⁹ qꝺ gescit violẽter nõ ẽ facta. i. nõ est gnãta. ¶ Nõndũ aũt q nulli dubiũ ẽ: q si graue moueaꝛ̃ sursuz gescit ibi añqz moueaꝛ̃ ꝺorsuz: q sp iter duos motus ꝯrios est dare getẽ mediã. Sz dubiũ est: vtꝝ illa ges ꝺbeat dici cẽ gnãta. Nã cũ gnãtio sit termin⁹ ⁊ ꝯplemẽtũ mot⁹: cũ oẽ qꝺ est sit magis i suo vigore: q̃to est ppinquus suo ꝯplemẽto: si illi⁹ getis esset generatio: seq̃reꝛ̃ q mot⁹ violẽtus: p quẽ gnãtur hꝫ ges: esset fortior in fine q̃ in principio: cuius contrarium patet ad sensum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Amplius videtur stare: aut oino esse in ipsi⁹ locum ferri: aut accidere simul.

¶ Ponit scꝺaz rõnẽ. d. q ampli⁹ ipm stare ⁊ ipm gescere: si sup. sit aggnãtũ p motũ hꝫ stare. i. p hꝫ stare: aut vꝛ̃ oĩo cẽ. i. oĩo ꝯtigere ferri i locuz ipsi⁹: aut tale stare: aut tale gescere vꝛ̃ accidere. sup. silꝛ̃ cũ motu: cum g̃ ex eo q terra gescit sursuz p ħ nec feraꝛ̃ in suũ locũ: qꝛ suus locus nõ ẽ sursuz: nec ẽt p ħ silꝛ̃ feraꝛ̃ ⁊ gescat. seqtur q ges illa non sit aggnãta p motũ. exponit ãt aliter dictus textus: sz ħ est expõ ꝯmẽti: ⁊ vꝛ̃ oĩno ꝯsona lꝛ̃e. ¶ Nõndũ aũt q ges que adgnãtur p motũ. ⁊ est finis mot⁹: est itenta ab ipso mobili. Si g̃ terra moueꝛ̃ sursũ: ⁊ p motũ illũ aggeneraꝛ̃ ges: oꝫ q terra itẽdat getez sursuz. Sz oẽ itendẽs getez: vel itẽdit eã: vt cesset a motu: vel vt hẽat eã silꝛ̃ cũ motu. q̃re stãte ypotesi vel terra silꝛ̃ gesceret sursuz ⁊ moueret: qꝺ est icõueniẽs: vel itẽderet getez sursuz a motu. Sz oẽ qꝺ itendit gescere alicubi: vt cesset a motu: ille locus ẽ ei nãlis: qꝛ q̃diu res est cᵃ locũ suũ nãlẽ sp itendit moueri ad ipm. q̃re si dicta ges aggnãreꝛ̃ p hꝫ motũ: vł terra moueret sursuz tãq̃ i sui ipsi⁹ locũ: vel accideret q terra silꝛ̃ moueretur ⁊ quiesceret. quare cum vtrũqz sit inconueniens illius quietis non est generatio. Com. 61.

Dub. pᵃ **Dubitaret** forte aliqs. vtꝝ silꝛ̃ aliqd moueaꝛ̃ nãliter ⁊ gescat. ¶ Dꝺꝫ q mot⁹ duplex est: rect⁹ ⁊ circularis. mot⁹ ãt rect⁹ ẽ nãlis elẽntis: circularis vᵒ ẽ nãlis ipsi celo: ⁊ sic moueꝛ̃ aliter elẽnta ⁊ aliter celũ: sic ⁊ aliter gescit celũ ⁊ elẽnta. nã elẽnta cũ gescunt cessant a motu ppo. celũ ãt silꝛ̃ moueꝛ̃ ⁊ gescit. nã cẽ motũ circulariter ƀz se totũ ẽ i eodẽ situ. vñ qꝺlibz tale moueꝛ̃ totũ: ⁊ gescit oẽ: vt ostẽdeꝛ̃ in. 8. ps g̃ qũo aliqd põt silꝛ̃ moueri ⁊ gescere. ex ħ ãt patere põt itẽtio phĩ. nã tã p motũ rectũ q̃ p circularez aggnãtur ges: ⁊ tñ mota motu recto q̃ mota motu circulari itẽdũt gescere: sz mota motu recto itẽdũt gescere: vt cessant a motu pp qꝺ ges itẽta a talib⁹ ẽ i suo loco ppo. nã talia nõ itẽdũt cessare a motu: nisi cũ sũt in pprĳs locis: sz celũ itẽdit getẽ silꝛ̃ cũ motu. Est ergo itẽtio ei⁹ ꝺꝛ̃e q si p motũ terre sursuz aggeneraꝛ̃ ges vel terra itẽderet getẽ illã: sic itẽdũt gescere mota motu recto: ⁊ tũc terra ferreꝛ̃ sursuz tãq̃ i ppriũ locũ: vel terra itẽderet getẽ illã: put itẽdũt gescere mota circulariter: ⁊ tũc silꝛ̃ moueret ⁊ gesceret: qꝺ cũ vtrũqz sit icõueniẽs: seqtur getẽ illã nõ cẽ gnãtã p motũ illũ. vtꝝ ãt he rõnes concludant: ⁊ que sit veritas quesiti cũ dissoluetur ħ q̃stio apparebit. ¶ Deinde cum dicit. T.c.62.

¶ Habet aũt dubitationẽ: si ꝯtraria est ges: q̃ ẽ hic: q hinc est motui. cũ.n. moueaꝛ̃ ex hoc aut reĳciaꝛ̃: adhuc vꝛ̃ habere: qꝺ abiectũ est: q̃re si hec quies ꝯtraria est ei q huic est i ꝯtrariũ motui: simul erunt contraria.

¶ Mouet qõnẽ q̃dã q̃ ẽ quodãmõ ãnexa pmisse. naz sic ges ad quã terminaꝛ̃ mot⁹ ẽ ꝯplemẽtũ mot⁹: sic ges a q̃ incipit mot⁹ ẽ opposita motui. Similẽ g̃ qõnẽ hꝫ vtꝝ ges ad quã terminaꝛ̃ mot⁹ sit. aggnãta p motũ: ⁊ sit ꝯplementũ mot⁹: ⁊ vtꝝ ges a q̃ icipit mot⁹ sit opposita motui. q̃sita g̃ qõne pᵃ q̃rit ħ qõnẽ sequẽtẽ. d. q hꝫ dubitatõez: si ges q̃ ẽ hic. i. que est in termio a quo: ẽ ꝯria motui q ẽ hinc. i. q est ab illo termio: vꝛ̃ q non: qꝛ cũ aliqd moueaꝛ̃ ex ħ. i. ex termio a quo vt reiciaꝛ̃ aliqd ꝺ termio illo mobile adhuc vꝛ̃ hꝛ̃e aliqd ꝺ eo qꝺ ẽ abiectũ. nõ.n. cũ mobile incipit moueri relinqt statiz totũ termiᵘᵐ a quo. Si g̃ terminus a quo ꝯriaꝛ̃ motui: cũ mobile silꝛ̃ moueaꝛ̃ ⁊ hẽat aliqd ꝺ termio a quo silꝛ̃ hẽbit ꝯria. ¶ Iꝺ subdit q si ħ ges que est i termio a quo ꝯria ẽ ei motui q ẽ in hinc. i. q ẽ ab illo termio i terminũ ꝯriũ ipi mobili silꝛ̃ ierũt ꝯria: qꝛ silꝛ̃ mouebiꝛ̃ ⁊ hẽbit ꝺ termino a quo. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Aut sic qescitrant adhuc manet. Omino aũt ei⁹ qđ mouet: aliud qdẽ ibi: aliud aũt ẽ in qđ mutat: vñ ⁊ magis motus motui ↄtrari⁹ ẽ q̃ ges.

¶ Soluit has duas qõnes. Circa qđ duo facit: qꝛ p̃ soluit qõnẽ scđaz. 2° soluit p̃mã ibi. (Dubitabit aũt.) Dic̃ g̃ q̃ aut mobile sic qescit i termio a quo h̃z q̃ adhuc manet: ⁊ s̃m q̃ adhuc h̃z aliqd ꝺ illo termĩo: oĩno aũt. i. vl̃r eius qđ mouet̃. i. ipi⁹ mobilis aliđ qdẽ. i. alia ps ei⁹ ẽ ibi. i. ĩ termino a quo; aliđ aũt. i. alia ps ẽ ĩ quod mutat. i. ẽ ĩ termino ad quẽ: qꝛ oẽ qđ mouet̃ ptiz ẽ ĩ termĩo a quo: ⁊ ptiz ĩ termĩo ad quẽ. Nõ g̃ mobili ĩsunt ↄria simpl̃r: s̃z h̃z qd: qꝛ h⁹ termin⁹: vl̃ h⁹ qes: nõ simpl̃r ↄriat̃ mobili. iõ subdit q̃ motus magis ẽ ↄri⁹ motui q̃ quies. ¶ Nõn^m aũt q̃ eidẽ ĩ cẽ ↄria simp̃r ẽ icõueniẽs. nihil ẽ. n. qđ sit sil̃ pure albũ ⁊ pure nigꝝ: s̃z eidẽ ineẽ ↄria s̃z cẽ annexũ nõ ẽ icõueniens. Nã qcqd ẽ medio colore coloratũ ẽ quodãmõ: ptiz albũ ⁊ ptiz nigrũ. Qđ g̃ mobile totũ sit ĩ termio a quo: ⁊ tñ moueat̃ ẽ icõueniẽs. S̃z q̃ cũ mouet̃ h̃eat ptiz ꝺ termino a quo nõ solũ nõ ẽ icõueniẽs: s̃z ẽ neccariũ: qꝛ oẽ qđ mouet̃: vt dicebat̃: ptiz erit ĩ termio a quo. ⁊ partim ĩ termio ad quẽ. Cũ g̃ argĩ q̃ sil̃ eidẽ ierũt ↄria: p̃z q̃ nõ ĩsunt ei ↄria simpl̃r: s̃z ĩsunt ei ↄria sic. i. s̃z ptẽ: ⁊ s̃z cẽ ãmixtuz: qꝛ mobile cũ mouet̃ nõ ẽ s̃z se totũ ĩ termio a quo; q̃ ↄriat̃ motui. S̃z ẽ ibi solũ s̃z ptẽ. ¶ Nõndũ ẽt q̃ qes ĩ termio a q̃ vel ẽt ipse termin⁹ min⁹ ↄriatur motui q̃ motus motui. Nã cũ aliqd mouet̃ motu sursuz nihil h̃z ꝺ motu ↄrio: qꝛ p̃ se sil̃ nõ mouet̃ ↄrÿs motib⁹. S̃z cũ aliqd mouet̃ a termino a quo: aliqd h̃z ꝺ ipo termĩo a quo mouet̃. Ex h̃ aũt p̃z illa sp̃ãlis rõ q̃ supi⁹ dimissa fuit. v̄z. q̃re mot⁹ oĩno ↄriat̃ motui; qes tñ nõ sic oĩno ↄriat̃ motui: qꝛ cũz mobile mouet̃ aliquo mõ: nõ oz ipz h̃re aliqd ꝺ motu ↄrio. Sed necesse ẽ ipz h̃re aliqd ꝺ termio a quo. q̃re sic pure albuz oĩno opponit̃ nigro: qꝛ nihil h̃z ammixtũ ꝺ ipo. medi⁹ aũt color nõ oĩno opponit̃ ei: qꝛ aliqd h̃z ammixtũ deutroq̃ extremoꝝ sic mot⁹ ↄrÿ sũt oĩno oppositi: qꝛ p̃ se loquẽdo nõ h̃nt ammixtionẽ adiuicẽ. S̃z qeti ĩ termĩo a quo: vel ipsi termĩo nõ oĩno opponit̃ mot⁹: qꝛ qđ mouet̃ aliqd h̃z de ipso termino a quo mouetur. ¶ Deinde cũ dicit.

T.c.63. ¶ **Dubitabit aũt vtiq̃ qs ⁊ de stare si ⁊ qcunq̃ preter nãz motus. His est qes opposita: si q̃dez igit̃ nõ erit icõueniẽs: manet. n. violẽtia: q̃re quiescẽs aliquid erit nõ semp̃ sine fieri. S̃z palã quod erit: sicut. n. mouet̃ preter naturaz: ⁊ quiescet vtiq̃ aliquid p̃ter naturam.**

¶ Soluit qõnẽ p̃mã ⁊ p̃ius repetit qõnẽ ipaz. d. dubitabit aũt vtiq̃ aliqs ꝺ ipo stare: siue ꝺ ipa cessatiõe mot⁹ vt h̃z alia l̃ra. Dubitabit. s. si qcũq̃ mot⁹ sũt p̃ter nãz: his talib⁹ motib⁹ ẽ qes opposita. i. diuersa. Est g̃ qõ. vtrũ mot⁹ p̃ter nãz h̃eant qetẽ q̃ sit opposita i. q̃ sit diuersa ab eis: ⁊ q̃ sit aggnãta p̃ tales mot⁹. accipit̃. n. h̃ oppo^m large pro oĩ diuerso. Subdit aũt. q̃ si q̃dez nõ erit talis qes sic aggnãta: est icõueniẽs: qꝛ videm⁹ q̃ aliqd manet violentia. q̃re si illa qes violẽta nõ ẽ adgnãta p̃ motũ: aliqd: qđ nõ sp̃ qescit qescet sine fieri. i. h̃ebit qetẽ nõ factã nec gnãtã. Repetita g̃ qõne soluit eã. d. q̃ palã erit. supple q̃ talis qes ẽ aggnãta p̃ motũ: s̃z ẽ adgnãta p̃ter nãz: qꝛ sic moueret̃ p̃ter nãz: sic qesceret p̃ter nãz: ⁊ ẽ aggnãta talis qes p̃ter nãz. ¶ Nõn^m aũt q̃ iste text⁹. dubitabit aũt. vsq̃ ad finem hui⁹ q̃nti lib. vt dr̃: nõ h̃r ĩ exẽplarib⁹ grecis: ⁊ ẽt nõ h̃r cõiter ĩ trãslatiõe veteri apđ latinos: ẽt Cõmẽ. narrat q̃ nõ

Co.64. ĩuenit̃ ĩ q̃busdã exẽplarib⁹ arabicis p̃p̃ qđ credit̃ ab aliquib⁹ q̃ nõ sint v̄ba Aris. qcqd tñ sit ꝺ h̃ nõ variat s̃niam modus tamen loquendi satis insinuat modum Aris. vñ satis credi potest q̃ sint verba eius.

Dub. **Dubitaret** forte aliqs q̃lis sit qes violẽta: ⁊ quõ sit aggnãta talis qes. ¶ Dđz q̃ h⁹ qes violẽta aggnãtur p̃ motũ violẽtũ. S̃z vt cõiter ponit̃ sic aliqd gnãtur p̃ motũ talez q̃ magi h̃z cãz p̃uatiuã q̃ positiuã: vt si lapis p̃iciat̃ sursuz qescet ibi. Sed h⁹ qes magis est ex p̃n⁹ ꝺfectiuo: vt ex ꝺfectu ĩpulsiõis q̃ ex aliquo p̃n⁹ effectiuo ⁊ positiuo. sic. n. ymagiari debem⁹ q̃ si lapis mouet̃ sursuz p̃ ipulsuz: maior ĩpulsus reqrit̃ ad mouẽdũ ipz velociter q̃ tarde. rursus maior ipulsus reqrit̃ ad mouendũ ipz supi⁹ q̃ ad sustinendũ ipz i loco tã adepto. Cũ g̃ talis ipulsus in p̃n⁹ sit magnus ⁊ fortis: ⁊ postea ↄtinue ꝺficiat: lapis: ⁊ vl̃r oẽ p̃iectũ sursuz per violẽtiaz in p̃n⁹ mouet̃ fortiter: ꝺficiẽte ĩpulsu mouet̃ ꝺbiliter. postea aũt tñ ꝺficit ipulsus: q̃ nõ suffic̃ aer sic pulsus ad faciẽdũ lapidẽ plus ascẽdere: s̃z suffic̃ ad sustinẽdũ ipz ĩ illo loco supiori quẽ adeptus ẽ lapis. deniq̃ aũt ⁊ ad vltimũ in tãtũ ꝺficit pulsio illa aeris q̃ nõ suffic̃ ad sustinẽdum corp⁹ graue supi⁹ p̃iectũ: p̃p̃ q̃ oz tale corp⁹ ꝺscẽdere. plane g̃ p̃z q̃ qes illa cãz h̃z p̃uatiuã ⁊ ꝺficiẽtẽ magis q̃ positiuã ⁊ efficiẽtẽ: ⁊ h̃ vt vr̃ inuebat ph̃s cũ ait: qetẽ illã nõ cẽ gnãtaz p̃ nãz. i. p̃ cãz positiuã: s̃z magis p̃ter nãz ⁊ per cãm p̃uatiuã. ex h̃ aũt soluunt̃ rõnes supi⁹ facte. naz cũ dr̃ q̃ mot⁹ sp̃ ẽ fortior ĩ suo termio: itelligẽdũ ẽ cũ qes illa: vel termin⁹ ille sit gnãtus p̃ motũ q̃ h̃z magis cãz positiuã q̃ p̃uatiuã. Qđ nõ ẽ veꝝ ꝺ qete violẽta. Qđ vero scđo obÿciebat̃ q̃ oĩs qes gnãta a motu ẽ ĩtẽta a mobili. S̃z vt dicebat̃: nũq̃ mobile ĩtẽdit qetem: nisi vel vt cesset a motu: ⁊ tũc sic ĩtẽdẽs qetẽ fert̃ ĩ suũ locũ: qꝛ nihil intẽdit cessare a motu: vt dicebat̃: nisi cũ ẽ ĩ loco p̃prio: vel si nõ intẽdit qetẽ: vt cessat a motu sil̃ mouet̃ ⁊ qescit. S̃z cum terra vel aliđ corp⁹ graue: cũ fert̃ sursuz nõ ferat̃ ĩ suũ locũ: nec cũ sic fert̃ sil̃ moueat̃ ⁊ qescat. vr̃ seq̃ vt ostẽdebat̃ q̃ qes illa nõ sit ĩtẽta a mobili: nec sit gnãta p̃ motum: p̃z q̃ h̃ rõ soluit̃ p̃ iã dicta. Nã tũc qes gnãta p̃ motũ ẽ itẽta a mobili: qñ ↄpetit nãe ipsi⁹ mobilis: ⁊ qñ h̃z cãz positiuã nõ p̃uatiuaz: qꝛ qđ nõ fit a p̃n⁹ positiuo ⁊ effectiuo. sed magis h̃z cẽ a cã p̃uatiua ⁊ ꝺfectiua s̃m q̃ h⁹ est nãl̃r ⁊ p̃ se intentũ esse non potest. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ **Qm̃ aũt est q̃busdã motus s̃m nãm ⁊ preter nãm. Puta ignis qui sursum s̃m nãm: qui aũt deorsuz p̃ter nãm: vtrũ hic ↄtrarius aut q̃ terre: hec. n. fertur s̃m nãm deorsum.** T.c.64.

¶ Hic vt dicebatur mouet qõnẽ q̃rtã. Circa qđ tria facit: qꝛ p̃ mouet h⁹ qõnẽ. 2° soluit ipaz ibi. (Aut palã qꝛ) 3° addit q̃dã ad mãifestatõez eoꝝ q̃ dixerat supi⁹ ibi (Forte aũt qeti.) Dic̃ g̃. q̃ q̃m q̃busdã ẽ mot⁹ s̃z nãz ⁊ p̃ter naturã: vt puta mot⁹ ignis: q̃ ẽ sursuz s̃z nãz: q̃ aũt ẽ ꝺorsuz ẽ p̃ter nãz. q̃rit̃ igr̃. vtꝝ h̃. s. mot⁹ ꝺorsuz ignis ↄriet̃ motui ei⁹ sursuz: aut mot⁹ q̃ ẽ terre ꝺorsuz ↄrietur motui ignis sursuz. fert̃. n. terra h̃ ꝺorsuz s̃z nãz. ¶ Nõndũ aũt q̃ motui ignis sursuz magis ↄriat̃ mot⁹ ei⁹ ꝺorsuz q̃ mot⁹ terre ꝺorsuz. Nã magis sũt ↄria. q̃ sunt respcũ eiusdẽ subti ⁊ que sũt mõ ↄrio. ⁊ ad ↄrias dr̃ias q̃ q̃ sũt ad ↄrias dr̃ias solũ. mot⁹ g̃ ignis sursuz tripliciter ↄriat̃ motui ei⁹ ꝺorsuz: p̃ qꝛ ẽ respcũ eiusdẽ subti. 2° qꝛ ẽ mõ ↄrio: qꝛ vn⁹ nãlis al̃r⁹ violẽtus. 3° qꝛ ẽ ad ↄrias dr̃ias. qꝛ vnus sursum ali⁹ ꝺorsuz. S̃z mot⁹ terre ꝺorsuz motui ignis sursuz nõ ↄriat̃ q̃ sit respcũ eiusdẽ subti: nec ↄriat̃ ei q̃ sit mõ contrario: qꝛ vterq̃ nãlis: s̃z solũ ↄriat̃ illi: qꝛ ẽ ad ↄrias differẽtias: qꝛ vn⁹ sursuz ali⁹ ꝺorsuz: vterq̃ g̃ mot⁹ ↄriat̃ motui illi. S̃z motui illi. s. motui ignis sursum magis ↄriat̃ motus eius deorsum q̃ motus terre deorsum: vt patet per habita. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Aut palã q2 ambo: sed nõ eodez mõ: sed qui quidẽ fz nãm existẽtis: ei⁹ aũt qui ipsi⁹ qui sursum ignis ei qui deorsuz: vt fm nãm extrĩs pter nãm exĩti: silr aũt ⁊ in mãsionibus.

¶ Soluit ad qõnẽ factã dicẽs palã eẽ q illi duo mot⁹ 9rianẽ motui ignis sursuz: fz nõ eodẽ mõ: fz gcqd ẽ fz nãz existẽtis: vt mot⁹ terre dorsuz: q ẽ fz nãz terre ẽ 9riũ ei⁹ mot⁹: q ẽ ipsi⁹ ignis: q ẽ sursũ. sup. mõ nãli. Sz mot⁹ ignis q est sursuz ẽ 9ri⁹ motui ei⁹. i. motui ipsi⁹ ignis: q ẽ dorsuz mõ inãli: vñ 9riaẽ ei: vt extrĩs fz nãz 9riaẽ exĩti pter naturã. addit aũt q silr ẽ ĩ mãsiõib⁹. i. in qetib⁹. nã qdã qetes opponũtur mõ nãli: qdã võ mõ innãli: vt qes sursum ignis qeti ei⁹ dorsuz opp⁹ mõ inãli. Sz qes terre dorsum qeti ignis sursuz opponiẽ mõ nãli. ¶ Deinde cum dicit

¶ Forte aũt qeti motus aliqtenus opponitur. Cũ. n. moueaẽ ex hoc: ⁊ abiciat: adhuc vr̃ hr̃e quod abiciẽ. quare si ipsa 9traria ei hinc in contrariũ motui simul existũt 9traria: si aliqtenus qescit: aut adhuc manet. Totalr̃ autẽ eius qõ moueẽ hoc qdem ibi: hoc aũt in quod mutaẽ. pp qõ magis motus motui cõtrariũ q̃z quies.

¶ Quia dixerat supi⁹ q motui nõ ita opponiẽ qes: sicut motus. iõ vt h exponat ait q forte mot⁹ aliqten⁹ opponitur qeti. Nã cũ aliqd moueaẽ ex h. i. ex termĩo a q̃ ⁊ abiciat aliqd õ illo termĩo adhuc vr̃ aliqd hr̃e õ eo qõ abiciẽ. q̃re si ipsa qes 9ria ẽ ei motui q ẽ hinc. i. q ẽ ab illo termĩo in 9riũ terminũ. Sicẽ eidẽ existũt 9ria: fz h ẽ fm qd: ⁊ fm q̃dã pticipationẽ: vl fz eẽ ammixtũ. nõ ãt fm eẽ puz: q2 vt dicebaẽ mobile dũ moueẽ: nõ ẽ totalr̃ ĩ termĩo a quo: fz solũ fz ptẽ. iõ ait q aliq̃ mõ: ⁊ fz qd existũt 9ria eidez. Si id qõ moueẽ aliqten⁹ qescit: ⁊ aliqtenus adhuc manet: ⁊ aliqd retinet õ termĩo a q̃: q2 totalr̃. i. vlr̃ ei⁹ qõ moueẽ h qdẽ. i. aliq̃ ps ẽ ibi. i. in termĩo a quo. h ãt. i. aliqua ps ei⁹ ẽ in qõ mutaẽ. i. ĩ termĩo ad quẽ. mot⁹ g̃ aliqd habet ammixtũ õ qete: ⁊ õ termĩo a quo: fz nihil hz ãmixtũ de motu 9rio: pp qõ mot⁹ magis ẽ qd 9riũ motui: q̃z quies motui: vt supra sufficiẽter oñdim⁹. ¶ Deinde cũ dic.

¶ Quis quidẽ igitur motus simplr̃ vnus: dcm̃ est: ⁊ de motu quidẽ ⁊ quiete qño vtiq̃z vnus: ⁊ qui contrariũ quibusdam: dictum est.

¶ Ultimo epylogat circa dterminata. d. q dcm̃ est qd sit mot⁹ vnus simplr̃: ⁊ dcm̃ ẽ de motu ⁊ qete: qño vterq̃z est vn⁹: ⁊ qño nõ ẽ vn⁹: ⁊ qño. sup. hñt 9rietatẽ. ⁊ qño nõ hñt: Et ĩ h terminaẽ scia qnti lib. physicoꝝ.

¶ Incipit sextus liber physicoꝝ. Lectio. I.

Si aũt est 9tinuũ: ⁊ qõ tãgitur: ⁊ 9sequẽter sicut diffinitũ est prius: 9tinua quidẽ quoꝝ vltima vnum. Que vero tãgunẽ quoꝝ simul. Cõsequẽter autẽ quoꝝ nihil est mediũ pmi generis: ĩpossibile ex ĩdiuisibilibus eẽ aliqd 9tinuũ: vt lineam esse ex pũctis si vera linea quidem continuum est: punctum autem indiuisibile.

¶ Ut dicebaẽ in 3° hui⁹ ad nãlẽ ptinet nõ solũ 9siderare de motu: fz ẽt õ ĩfinito loco tpe ⁊ 9tinuo. Cũ g̃ ostẽsum sit qd sit mot⁹: ⁊ õterminatũ sit ibi õ ĩfinito. in q̃rto ãt determinatũ sit õ loco vacuo: ⁊ tpe. in h sexto vt dicebaẽ õterminaẽ õ 9tinuo. oñdiẽ. n. qño mot⁹ hz eẽ 9tinu⁹. fz g̃ huc modũ diuidẽdi iste sextus recipit 9tinuationẽ suã ex dictis ĩ tertio lib. possum⁹ tñ si volum⁹: vt Cõmẽ. ⁊ Alexã. Com. p̊ 9tinuãt ipz 9tinuare huc sextũ ad qntũ librũ. ĩmediate pcedẽtẽ. Nã cũ ĩ qnto õterminatũ sit õ motu: vt hz diuidi ĩ suas spẽs: ⁊ ĩ suas ptes subiectiuas. in h sexto õterminaẽ õ eo. put hz diuidi ĩ suas ptes ĩtegrales: vl in suas ptes q̃titatiuas. Mot⁹. n. duplr̃ pt 9siderari. p̊ vt hz eẽ in pdicamẽto: ⁊ sic accipiunẽ diuersa genera: ⁊ diuerse spẽs mot⁹. 2° 9siderari pt vt ẽ qd q̃tũ: ⁊ sic accipi possũt diuerse ptes ĩtegrales: ⁊ diuerse ptes q̃titatiue ipsi⁹ mot⁹. Quĩtus g̃ liber magis 9siderat õ motu: vt õterminatur ad gen⁹ ⁊ spẽz: ⁊ vt diuidiẽ p ptes subiẽtiuas. hic ãt sextus 9siderat õ eo: vt ẽ qd q̃tũ: ⁊ vt ẽ qd 9tinuũ: ⁊ vt diuidiẽ p suas ptes ĩtegrales. in h g̃ sexto lib. ĩtẽdit õterminare õ 9tinuitate mot⁹: vez q2 mot⁹ circularis: q fz ipm ẽ eternus: potissime ẽ 9tinu⁹. iõ. d. facit: q2 p̊ õterminat õ 9tinuitate mot⁹. 2° ingrit an sit dare motũ eternũ ĩ pncipio septimi. ibi. (De qõ moueẽ.) a septĩo. n. vltra ĩcipit igrere de eternitate motus. Nã p h q oẽ qõ moueẽ ab alio moueẽ: ⁊ in mouẽtib⁹ nõ ẽ abire in ĩfinitũ. Sz ẽ dueniread motorẽ ĩmobilẽ: pbat q ẽ dare motũ eternũ. Circa pmũ duo faẽ: q2 p̊ pbat motũ eẽ qd 9tinuũ. 2° oñdit qño motus diuidi hẽat ĩ suas ptes ĩtegrales ibi. (Necẽ ãt ⁊ ipm nũc.) ¶ Ad euidẽtiã ãt p̊ᶜ ptis sciẽdũ q tps hz 9tinuitatẽ a motu: ⁊ mot⁹ a magnitudĩe. iõ. n. tps ẽ 9tinuũ: q2 motus ẽ 9tinuus: ⁊ iõ mot⁹ ẽ 9tinuus: q2 magnitudo ẽ diuisibilis ĩ sp diuisibilia. duo g̃ faẽ: q2 p̊ oñdit oẽz magnitudinẽ eẽ diuisibilẽ ĩ sp diuisibilia. 2° oñdit h idẽ õ motu ⁊ tpe ibi. (Eiusdẽ ãt rõnis est.) Circa p̊ᵐ duo faẽ: q2 p̊ pponit qõ ĩtẽdit. 2° pbat qõ dixerat ibi. (Neqz. n. vnũ sũt.) Diẽ g̃. q si 9tinuũ: ⁊ qõ tãgiẽ: ⁊ qõ 9sequẽter ẽ. i. hz eẽ: sic diffinitũ ẽ pusq̃z 9tinua sũt quoꝝ vltima sũt vnũ. 9sequẽter võ sũt: quoꝝ nihil ẽ mediũ pximi generis: ⁊ sup. vt supplet alia lr̃a: se tãgẽtia sũt: quoꝝ vltima sũt silr̃. Si g̊ sic õbẽt talia diffiniri: vt pus ĩ qnto diffinita sũt. pz q impoĩe est aliqd 9tinuũ eẽ ex ĩdiuisibilib⁹: vt lineam eẽ ex pũctis. h dico si vere linea ẽ qd 9tinuũ ⁊ pũctũ qd indiuisibile. ¶ Nõdũ ãt q noĩa sũt ad placitũ: ne g̊ eq̃uoceẽ noĩe linee: vl noĩe pũcti ait lineã nõ 9poni ex punctis: si nomine linee significamus qd continuum: ⁊ noĩe puncti quid indiuisibile. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Neq̃z. n. vnũ sunt vltima pũctoꝝ. Nõ est. n. hoc qdẽ vltimũ pũctoꝝ aliud aliqõ: illud autẽ aliq̃ ps indiuisibilis. Neq̃z simul sũt vltima. nõ. n. est vltimũ nihil impartibilis: alterum. n. est vltimum: ⁊ cuius est vltimum.

¶ Probat qõ dixerat. Circa qõ tria faẽ: fm q tres rõnes adducit ad ostẽdẽdũ lineã nõ 9poni ex punctis: nec magnitudinẽ ex ĩdiuisibilib⁹. scða ibi. (Amplĩ⁹ necesse ẽ.) tertia ibi. (Amplĩ⁹ diuidiẽ.) 9tinueẽ sic. hñ dcm̃ ẽ q ex pũctĩ ñ fit 9tinuũ: nec ex ĩdiuisibilib⁹ magnitudo: q2 vltima pũctoꝝ nõ sũt vnũ. nõ. n. possum⁹ dicere q ipsi⁹ ĩdiuisibilis: ⁊ ipsi⁹ pũcti: h qdẽ sit vltimũ. illa ãt sit aliq̃ ps ei⁹: neq̃z ipsoꝝ ĩdiuisibiliũ vltima sũt silr̃: q2 ipsi⁹ ĩpartibilis nihil ẽ vltimũ. nã alteꝝ ẽ vltimũ ⁊ illõ cui⁹ ẽ vltimũ. ẽ g̊ vis rõnis q cũ nõ fiat 9tinuũ: nisi ex hñtib⁹ vltimũ: ĩdiuisibilia: cũ nõ hẽant vltima: 9tinuari ñ poterũt. Dub. p̊

Dubitaret forte aliqs: qño ĩdiuisibilia carẽt vltimis. ¶ Dõz q vltimũ ordinẽ quẽdã importat. dr̃. n. vltimũ respcũ pcedẽtiũ. nihil ergo hz vltimũ: nisi ĩ quo ẽ signare aliqd pus: ⁊ aliqd posteri⁹. ipm ergo ĩdiuisibile in q̊ nõ est signare aliqd pus. ⁊ aliqd posteri⁹: vltimũ hr̃e nõ poterit. põt ergo qõ ẽ ĩdiuisibile eẽ ips vltimũ: ⁊ eẽ ipe ordo ptiũ. Sz non 9petit ei hr̃e vlti

mū:qꝛ nō ꝯpetit ei hr̄e ptes ordīatas.q̄re qḋ ē diuisibile hʒ vltimū:qꝛ qḋ ē tale hʒ ptes:⁊ hn̄do ptes:si partes ille sint finite ⁊ terminate hn̄t vltimū:qꝛ termin⁹ illaꝝ ptiū vltimū dici pt.ē ergo vltimū qd īdiuisibile:⁊ ē ordo partiū qḋ ē īdiuisibile:sʒ nō hʒ vltimū:vt h̄ ḋ vltio loqmur: nisi qḋ ē diuisibile:⁊ hʒ ptes ordīatas.Duplicez igr̄ cām tāgit phs i lr̄a.qr̄ ipartibilis nō ē vltimū.p⁹.n.ē qꝛ iparti bile nō hʒ ptes.iō ait ꝙ ipsi⁹ ipartibilis nō est.h̄ qdē vlti mū.illḋ aūt aliq̄ ps. 2ª est:qꝛ differt vltimū ab eo cui⁹ est vltimū.Sicut.n.aliud ē albedo:⁊ aliud ē qḋ ē albū:⁊ qḋ hʒ albedinē:sic aliud ē qḋ ē termin⁹:⁊ aliud qḋ hʒ termi nū:⁊ qḋ ē terminatū.Si.n.idē eēt:⁊ termin⁹:⁊ id cui⁹ est termin⁹ idē terminaret se ipʒ:cū ḡ ipartibile sit ipʒ vlti mū:⁊ sit ipe termin⁹.seqtur ꝙ ipartibile sʒ ꝙ hꝫ nō ter minef:nec hēat terminū.h̄ ḡ volēs pbare phs ait.ꝙ im partibile nō hʒ vltimū:qꝛ aliud ē vltimū:⁊ aliḋ cui⁹ ē vl timū:vel quod idem est:aliud est terminus:⁊ aliud cui⁹ est terminus.¶ Deinde cum dicit.

T.cō.2. ¶ **Amplius necesse est aut ꝯtinua eē pūcta aut tāgētia se adinicē:ex qb⁹ ē ꝯtinuū. Eadē aūt rō est:⁊ i oībus īdiuisibilib⁹. Cōtinua qdem igit nō erūt pp p̄dictā rōnē. Tāgit aūt oē:aut totū totū:aut ps ptē:aut totū ps. Qm̄ aūt ipartibi le ē īdiuisibile:necesse ē totū tāgere totū. Totū aūt totū tāgēs nō ē ꝯtinuū. Cōtinuuʒ.n.hʒ hoc qdem aliam:illud vero aliam partem:⁊ diui ditur in sic diuisibilia ⁊ loco discreta.**

¶ Ponit 2ᵃᵐ rōnē q̄ talis ē.Illa ex qb⁹ fit aliq̄ magnitu do vel sūt ꝯtinua:vel se tāgūt:vl̄ se hn̄t ꝯn̄r.Sʒ iptibilia ⁊ pūcta:nec pn̄t ꝯtinuari:nec se tangere:nec se hr̄e ꝯn̄r.ḡ ex talib⁹ nō pt fieri magnitudo.ē autē h̄ rō valde cōis:qꝛ nō solū pbat ex ipartibilib⁹ nō posse fieri magnitudinez ꝯtinuā:sʒ ēt ondit ꝙ ex eis nō pt fieri magnitudo conti gua:nec ēt alia magnitudo.Circa hāc āt rōnē sic pcedit: qꝛ p̊ ondit ꝙ pūcta ⁊ ipartibilia:nec pn̄t cōtinuari:nec se pn̄t tāgere. 2° pbat ꝙ nō pn̄t se hr̄e ꝯn̄r ibi.(At vō necꝫ ꝯn̄r.)Dic̄ ḡ.ꝙ ampli⁹ si ex pūctꝭ dʒ fieri magnitudo ne cesse ē pūcta:aut eē ꝯtinua:aut eē se tāgētia adinicē.ex q bus se tāgētib⁹ ē id.i.oʒ ꝙ sit ꝯtinuū:vel ēt ꝯtiguū:⁊ qḋ dcm̄ ē ḋ pūctis eadē rō ē:⁊ i oīb⁹ idiuisibilib⁹.Nūqꝫ ḡ ex indiuisibilib⁹ fit magnitudo:nisi talia vl̄ sint ꝯtinua:vl̄ se tāgāt.Sʒ idiuisibilia qdē nō erūt ꝯtinua pp rōnē p̄di ctā:qꝛ.s.nō hn̄t vltima.Qꝛ āt talia nō se tāgāt:ita ꝙ pn̄t facere magnitudinē pʒ:qꝛ oē qḋ tāgit aliḋ vl̄ totuʒ tāgit totū:aut ps tāgit ptē:aut ps tāgit totū.Qm̄ ḡ ipartibile ē indiuisibile:⁊ nō hʒ ptē:necesse ē totū tāgere totū. totuʒ āt totū tāgēs nō ē ꝯtinuū:nec ex tali tactu resultat magni tudo aliq̄.nā ꝯtinuū ē qḋ hʒ h̄.i.sm̄ h̄ qdē ptē aliā.illud vero.i.sʒ illḋ hʒ ēt aliā ptē.nūqꝫ.n.ē aliqḋ ꝯtinuū:nisi sit in eo signare diuersos sit⁹:⁊ sʒ vnū sitū hʒ vnā ptē:sʒ vō aliḋ hʒ aliā ptē:iō ait ꝙ ꝯtinuū diuidif i diuisibilia.i.in ptes diuisibiles.diuisibiles vō dico sic:ꝙ sunt talia loco disticta ⁊ discreta.¶ Nōn̄ᵐ āt ꝙ h̄ accipif ꝯtinuū large put se extēdit ad ꝯtiguū.arguit.n.h̄ rō ꝙ ex pūctꝭ:⁊ vl̄r ex idiuisibilib⁹ nō pt fieri magnitudo:nō solū ꝯtinua:sʒ etiā ꝯtigua:nā tā ꝯtigua q̄ꝫ ꝯtinua hn̄t ptes disticta sm̄ sitū:sʒ cū aliq̄ duo sic se hn̄t ꝙ totū tāgit totū:eis cōpetit idē situs.ex talib⁹ ḡ nec ꝯtinuū:nec ꝯtiguū fieri pōt.q̄re ex iptibilib⁹ nl̄la fiet magnitudo:nec ꝯtinua:nec ꝯtigua.

Dub.p̊ **Dubitaret** forte aliqs.qr̄ se tāgētib⁹ sʒ totū cōpe tit idē situs.¶ Dōʒ ꝙ cū totū tangit totū:oʒ ꝙ sic se tāgētib⁹ ꝯpetat eq̄lis ⁊ idē sit⁹.Nā si vni ꝯpeteret maior situs q̄ꝫ alij:tūc vnum illoꝝ nō attigeret aliḋ sʒ se totū.rursus si i alio situ eēt vnū q̄ꝫ aliḋ:tūc vnū illoꝝ eēt ex aliḋ.q̄re nō attigeref ab eo sm̄ se totū.sic.n. dicebam⁹ in q̄rto ꝙ duo lapides nō possent se tāgere sʒ se totos:nisi vn⁹ subītraret aliū.qr̄ lapides illi essent eq̄ les:⁊ eēnt i eodē situ.ex h̄ āt patere pt.qr̄ ex talib⁹ nō fit magnitudo.oīs.n.magnitudo plus occupat de spacio q̄ꝫ aliq̄ suaꝝ ptiū:nō tn̄ plus occupat q̄ꝫ oēs sue ptes simul sumpte.oʒ ḡ ptes magnitudīs eē distinctas loco ⁊ situ:⁊ plus occupare ḋ spacio plures ptes sil̄ sumptas q̄ꝫ vnā so lā.ex tāgētib⁹ se ergo sm̄ totū nō fit magnitudo:qꝛ talia nō sunt disticta loco vel situ.¶ Deinde cum dicit.

¶ **At vero necꝫ ꝯsequēter inerit pūctuʒ pūcto: aut ipm nūc ipsi nūc:vt ex his fit lōgitudo:aut tp̄s:ꝯsequēter.n.ē quoꝝ nullū ē mediū primū. Pūctoꝝ āt sp ē mediū linea:⁊ ipsoꝝ nūc tp̄s.**

¶ Ostēdit ꝙ ipartibilia se nō hn̄t ꝯn̄r.d.ꝙ necꝫ pūctuʒ i erit ꝯn̄r alteri pūcto:aut ipʒ nūc alteri nunc:vt ex his.i. vt ex talib⁹ sit lōgitudo.i.linea aut tp̄s.nā ꝯn̄r ē aliqd ali cui:quoꝝ nullū ē mediū primuʒ.punctoꝝ āt sp ē mediū linea ⁊ ipsoꝝ nūc tp̄s.Si ḡ nūqꝫ ex aliqb⁹ fit magnitudo nisi illa vl̄ ꝯtinuent̄ vl̄ ꝯtiguent̄ vl̄ ꝯn̄r se hēant:ex ipar tibilibus nullo modo fiet magnitudo.

Dubitaret forte aliqs:qꝛ vē phs isufficienter ar guere.ait.n.ꝙ ipa nūc nō se hn̄t ꝯn̄r: qꝛ iter ea cadit tp̄s:nec pūcta se hn̄t ꝯn̄r:qꝛ iter ea cadit li nea.Sʒ cū linea sit aliḋ a pūctis ⁊ tp̄s ab ipsis nūc:vt vr̄: h̄ nō tollit qn se possint hr̄e ꝯn̄r.Naʒ vt dicebaf in q̄nto due dom⁹ se possent hr̄e ꝯn̄r:dato ꝙ iter eas essent arbo res vl̄ qḋcūqꝫ aliḋ:qḋ nō eēt dom⁹.¶ Dōʒ ꝙ cū i q̄libet linea sint īfinita pūcta:⁊ i q̄libet tp̄e īfinita nunc:si iter q̄libet duo nūc cadit tp̄s:iter q̄libet duo nūc cadūt īfini ta nūc.Et si iter q̄libet duo pūcta cadit linea iter q̄libet duo pūcta cadūt īfinita pūcta.duo ḡ pūcta nō se hn̄t ꝯn̄r qꝛ iter ea cadit linea.Sʒ h̄ nō est rōne q̄ linea:sʒ qꝛ ex eo ꝙ ē ibi linea media sūt ibi īfinita puncta media:⁊ qḋ di ctū ē ḋ pūctis itelligēdū ēḋ ipis nūc:⁊ ēt de q̄buslibet i partibilib⁹:qꝛ i eodē ꝯtinuo sp iter duo impartibilia ca dūt īfinita īpartibilia:sʒ ḡ possint dari duo ipartibilia in re nō ꝯtinua:iter que nō cadit mediū:in re tn̄ ꝯtinua:vt supra ondebaf nō ē dare duo impartibilia īmediate:pp qḋ qꝛ si ex ipartibilib⁹ fieret ꝯtinuū:illa īpartibilia eēnt in illo ꝯtinuo:qḋ resultaret ex eis:si i eodē ꝯtinuo iparti bilia nō pn̄t nec ꝯtinuari:nec cōtiguari:nec se hr̄e ꝯn̄r:ex talib⁹ nō fiet aliq̄ magnitudo.impartibilia ḡ nec pn̄t esse actu ꝯiūcta:vt faciāt cōtinuū:nec pn̄t eē actu diuisa:⁊ po stea se tāgere:ita ꝙ ex tali cōtactu itelligatur fieri aliqḋ cōtinuū:qꝛ tūc i illo ꝯtinuo hꝫ ipartibilia vel se tāgerēt: vel se hr̄ent ꝯn̄r:qḋ eē nō pt:pʒ ḡ ꝙ pūcta nō pn̄t eē conti nua:nec ēt eē pn̄t taliter contigua:vel ꝯn̄r se hn̄tia:ꝙ ex eis possit fieri aliqua magnitudo.¶ Deinde cū dicit.

¶ **Ampli⁹ aūt diuiderent̄ indiuisibilia:siqdē ex qb⁹ est vtrūqꝫ i ipsa diuidetur sed nullum ē cō tinuorum in impartibilia diuisibile.** T.cō.3.

¶ Ponit tertiā rōnē.Circa qḋ duo fac̄:qꝛ p̊ fac̄ qḋ dcm̄ ē. 2° q̄dā que supposuerat pbat ibi.(Aliud āt gen⁹.)Dicit ergo.ꝙ ampli⁹ sup.si cōponif magnitudo ex īdiuisibili bus diuidef in īdiuisibilia.si qdē ex qb⁹ ē vtrūqꝫ.i.vnū qḋqꝫ diuidef i ipa:sʒ nullū cōtinuoꝝ ē diuisibile i iptibi lia.ḡ nullū tale ꝯponif ex iptibilibus.¶ Deide cū dicit.

¶ **Aliud aūt genus nō pt̄ eē mediuʒ pūctoꝝ:⁊ ipsoꝝ nūc nullū:si nāqꝫ erit manifestū ꝙ aut ēt diuisibile aut indiuisibile erit:⁊ si indiuisibile:**

aut in idiuisibilia: aut i sp̄ diuisibilia: hoc aũt ē continuũ. Manifestum autem ꝙ omne cõtinuũ diuisibile est i semper diuisibilia.

¶ Probat q̄dã que supposuerat. Supposuerat.n.ꝙ inter pũcta cadit linea. Supposuerat ēt in hac vltima rõne ꝙ cõtinuũ nõ ē diuisibile i idiuisibilia. duo ergo fac: sʒ ꝙ h̄ duo õclat. p̄.n. oñdit ꝙ mediũ cadẽs iter pũcta est linea. 2° oñdit cõtinuũ in idiuisibilia nõ posse diuidi ibi. (Si .n. in idiuisibilia.) Dic̄ ergo. ꝙ aliud genus nõ p̄t eē mediũ ipsoꝝ pũctoꝝ. sup. nisi linea ꝛ ipsoꝝ nũc: nullũ p̄t eē mediũ. sup. nisi tp̄s: nã si erit aliq̄d mediũ iter pũcta. manifestũ erit ꝙ illd̄ aut erit diuisibile: aut erit idiuisibile. nõ idiuisibile: q2 tũc pũcta illa sil' eēnt. oʒ ergo. ꝙ sit diuisibile: ꝛ si est diuisibile: aut idiuisibilia sunt ea in que diuidit̄: aut diuidit̄ i sp̄ diuisibilia: ꝛ q2 h̄ est cõtinuũ qd̄ diuidit̄ i sp̄ diuisibilia. oʒ sup. ꝙ iter pũcta cadat aliq̄d ꝯtinuũ: cũ g̃ nõ sit ibi dare aliq̄d alid̄ ꝯtinuũ: nisi lineã: oʒ iter ea cadere lineã. qd̄ g̃ dcm̄ ē d̄ pũctis respcũ linee itelligẽdũ ē d̄ ipsis nũc respcũ tp̄is. ¶ Nõndum ãt ꝙ si iter duo idiuisibilia caderet mediũ idiuisibile: tũc illa nõ distarẽt abiuicẽ: sʒ q2 qd̄libet eoꝝ tãgeret totũ alid̄ oĩa illa eẽnt i eodẽ situ. oʒ g̃ si idiuisibilia d̄bẽt hr̄e distãtiam aliquã: ꝙ iter ea cadat aliq̄d diuisibile rursus illd̄ diuisibile dʒ diuidi i sp̄ diuisibilia: q2 si diuideret̄ in idiuisibilia seq̄ret̄ idẽ qd̄ pri9. vʒ. ꝙ q2 se attigerẽt sʒ totũ non distarẽt abiuicẽ: sed eẽnt oĩa sil': oĩa g̃ ipartibilia: si nõ sunt sil': inter ea cadit aliq̄d ꝯtinuũ. q̄re cũ iter pũcta nõ possim9 imaginari alid̄ cõtinuũ q̄ȝ lineã: ꝛ iter nũc q̄ȝ tp̄s: oʒ inter pũcta cadere lineã: ꝛ iter ipsa nũc tp̄s. ¶ Nõndũ ēt ex h̄ qd̄ dcm̄ ē posset formari rõ noua ad ostẽdẽdũ ꝙ ꝯtinuũ nõ cõponit̄ ex idiuisibilib9. nã si iter idiuisibilia: opʒ cadere aliq̄d qd̄ ē diuisibile i sp̄ diuisibilia: cũ iter idiuisibilia cadat ꝯtinuũ: oʒ h̄ eē ꝯtinuũ: qd̄ est diuisibile i sp̄ diuisibilia. cõponetur ergo continuũ non ex indiuisibilibus: sed ex semper diuisibilibus. ¶ Deinde cum dicit

¶ Si.n. in indiuisibilia diuideret̄: cõtinuũ esset indiuisibile indiuisibili contactum: vnũ.n. vltimum ꝛ que tãguntur ꝯtinuorum est.

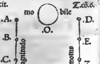
¶ Ostẽdit cõtinuũ nõ eē diuisibile i idiuisibilia. qd̄ sup. supponebat̄. d. ꝙ si i idiuisibilia diuidet̄. s. cõtinuũ esset vnũ idiuisibile cõtactũ alteri idiuisibili. i. vnũ idiuisibile cõtigeret alid̄. Nã ipsoꝝ ꝯtinuoꝝ: ꝛ eoꝝ q̄ tãgunt̄ abiuicẽ: vt fiãt cõtinua illoꝝ est vnũ vltimũ: sʒ q̄ hñt vnum vltimũ se ꝯtigũt. g̃ ea i q̄ resoluit̄ cõtinuũ se ꝯtigũt: cũ talũ sit vnũ vltimũ. q̄r si resolueret̄ continuũ in idiuisibilia in eodem continuo indiuisibilia se contigerent quod est inconueniens. Lectio. II.

144 Eiusdem aũt rõnis est ꝛ magnitudinẽ ꝛ tp̄s ꝛ motum ex idiuisibilibus cõponi ꝛ diuidi in idiuisibilia aut nihil.

¶ Postq̄ȝ ph̄s oñdit magnitudinẽ nõ cõponi ex idiuisibilib9 oñdit h̄ idẽ d̄ tpe ꝛ d̄ motu. Circa qd̄ duo fac: q2 p̄ ait ꝙ eiusdẽ rõnis ē magnitudinẽ eē cõpositã ex indiuisibilib9 ꝛ tp̄s ꝛ motũ cõponi ex idiuisibilib9. 2° pbat qd̄ dixerat ibi. (Mani^m est aũt.) Dic̄ g̃. ꝙ eiusdẽ rõnis ē magnitudinẽ tp̄s ꝛ motũ ex idiuisibilib9 cõponi ꝛ diuidi i idiuisibilia. aut ergo qd̄libet istoꝝ ex idiuisibilib9 ꝯponit̄: aut nihil eoꝝ ē ex idiuisibilib9 compositũ. ¶ Nõn^m ãt ꝙ p̄dicta tria cõponi ex idiuisibilib9 vr̄ esse eiusdẽ rõnis: q2 q̄ȝtitas ꝛ diuisio vni9 d̄pẽdet a q̄ȝtitate ꝛ diuisione alteri9. q̄ȝtitas.n. tp̄is d̄pẽdet a q̄ȝtitate mot9 ꝛ q̄ȝtitas mot9 a q̄ȝtitate magnitudinis. ¶ Deinde cũ dic̄.

¶ Manifestum est aũt ex his. Si.n. magnitudo ex idiuisibilibus cõponit̄ ꝛ motus: q h̄9 ex eq̄libus erit motib9 indiuisibilibus: vt si ipsa. a.b.c. ex. a.b.c. est idiuisibilib9 motus in quo. d.e.z. sm̄ quẽ motũ est ip̄m. o. in spatio qd̄ est. a.b.c. vnãquãq̄ȝ partem habet idiuisibilem. T.cõ.5.

¶ Probat qd̄ dixerat. Circa qd̄ duo fac̄. q2 p̄ probat motũ diuidi put diuidit̄ magnitudo. 2° oñdit ꝙ tp̄s diuidit̄ put hʒ diuidi magnitudo ꝛ mot9 ibi. (Silr̄ ãt necesse est lõgitudini.) Circa p̄^m duo fac: q2 p̄ oñdit ꝙ mot9 diuidit̄ put diuidit̄ magnitudo. 2° pbat ꝙ mot9 ex idiuisibilibus ꝯponi nõ p̄t ibi. (Si ergo necesse ē oẽ qd̄ mouet̄. vñ vbi.) Circa p̄^m duo fac: q2 p̄ fac̄ qd̄ itẽdit. 2° pbat qd̄ dixerat ibi. (Si igr̄ p̄sentis mot9.) Dic̄ ergo. ꝙ mani^m ē ex his ꝙ si magnitudo cõponit̄ ex idiuisibilib9 ꝙ ꝛ mot9 q ē h̄9. i. q ē circa hãc magnitudinẽ erit ex eq̄lib9 motib9 idiuisibilib9: vt si ipsa magnitudo q̄ est. a.b.c. est ex. a. ꝛ. b. ꝛ ex. c. idiuisibilib9: mot9 i q̄ ē. d.e.z. (sm̄ quẽ ip̄m. o. i. ipʒ mobile motũ ē i spatio qd̄ ē. a.b.c.) hʒ vnã q̄ȝdã ptẽ indiuisibilẽ. vult g̃ ph̄us ꝙ si magnitudo sup̄ q̄ mouet̄. o. mobile ꝯponit̄ ex trib9 ptib9. s. ex. a.b.c. mot9 q fiet sup̄ magnitudinẽ illã. diuidit̄ ēt i tres ptes. s i. d.e.z. ꝛ alteri9. s. a.b.c. q̄ sũt ptes magnitudis sunt idiuisibiles. seq̄tur sm̄ ip̄m ꝙ etiam. d.e.z. que sunt partes motus sunt etiam indiuisibiles. ¶ Deinde cum dicit. T.cõ.6.

¶ Si igitur p̄ntis mot9 necẽ moueri aliquã ptẽ ꝛ si mouet̄ aliq̄d ad eẽ motũ: ꝛ mouere erit ex idiuisibilib9: sʒ q̄dẽ igr̄ a. motũ eẽ ipʒ. o. motu quo. d. mouet̄: sʒ vero b. quo ip̄m. e. Et sm̄. c. quo ipsum. z.

¶ Probat qd̄ dixerat. d. si igr̄ p̄ntl mot9. põit̄ ibi genitiu9 p̄ ablatiuo. ē g̃ sẽsus ꝙ si p̄nte motu necẽ ē moueri aliq̄ȝ ptẽ. i. p̄ aliq̄ȝ ptẽ magnitudis. ꝛ eꝯ: q2 si mo^r aliq̄d p̄ aliq̄ȝ ptẽ magnitudis necesse ē ad eẽ motũ: q2 g̃ sic mot9 r̄ñdet magnitudini: mouere. i. mot9 erit ex idiuisibilib9. sup. si magnitudo ꝯponit̄ ex idiuisibilib9: id̄ ꝯcludit ꝙ ipʒ mobile: sʒ q̄dẽ igr̄. a. motũ ē motu quo. d. mouet̄ vero sm̄. b. motu quo ē ipʒ. e. ꝛ mouet̄ sʒ. c. motu quo ē ipʒ. z. ¶ Notãdũ ãt ꝙ tota vis rõnis ph̄i i h̄ consistit. vʒ. ꝙ q2 nõ potest eẽ motus p̄sens: nisi moueat̄ aliq̄d p̄ aliquã ptẽ magnitudinis: nec potest moueri aliquid per aliquam ptẽ magnitudis: nisi p̄sentialr̄ fiat mot9 i illa pte: q2 ita ē. seq̄tur sʒ ip̄m ꝙ cuilibet pti magnitudis r̄ñdeat aliq̄ pars mot9. q̄ȝta ergo erit p̄s magnitudis: tãta erit p̄s ipi9 motus. q̄re si. a.b.c. q̄ sunt ptes magnitudis sũt idiuisibiles d.e.z. que sunt partes motus correspondentes predictis partibus indiuisibiles erunt.

Dubitaret forte aliq̄s: q2 vr̄ hic velle ph̄s ꝙ sola q̄ȝtitas spatij sufficiat ad q̄ȝtitatẽ motus ita ꝙ si spatiũ ē quãtũ: oʒ ꝙ mot9 sit q̄ȝtus: ꝛ mẽsuret̄ tpe: cui9 ꝯriũ dicebatur i q̄rto: vbi ostẽdebat̄ ꝙ si eẽt dare vacuũ q̄ȝtũcũq̄ȝ spatiũ illud esset magne distãtie: vl' magne q̄ȝtitatis: motus ibi factus nõ eẽt q̄ȝtus: q2 fieret in nõ tpe: vel vt magis p̄prie loq̄mur nullus eẽt ibi motus. ¶ Dõʒ ꝙ vt supra dicebat̄: ꝛ h̄ñ: sola quãtitas spatij nõ suffic: nec ad motũ ad formã: nec ad motũ ad vbi. sed vltra h̄9 q̄ȝtitatẽ req̄rit̄ ibi ꝯria dispõ i mã vel aliq̄ resi- Dub. p̄°

stētia ex pte medij: vel ex pte mobilis: vñ pbat ibidē q lux se multiplicat ī toto aere ī istāti: qr aer ē ī pura priuatione respcū lucis. nihil est. n. ī aere qđ sit 3ria dispō: z q oporteat abyci ab aere ad h q pficiat forma lucis: sic ēt si grauia mouerent ī vacuo nō mouerent ī tpe: qr nō esset resistētia ī tali motu. q g h phs ait q mot⁹ diuidit fz quātitatē spatij nō loqtur de qtitate spatij vacui: nec de qtitate mathematica. Sz loqtur de qtitate corpis nālis fz quā qtitatē sp ītelligit eē aliq resistentia: vel medij ad mobile: vl mobilis ad motorē. hō g qtitas magnitudinis: ō q h loqmur hz annexā resistētiā: rōne cui⁹ motus circūcernēs tale spatiū fit ī tpe: z diuidit qtitas motus fz qtitatē magnitudinis. ⁋ Deide cum dicit.

T. cō. 7. ⁋ Si igr necē ē qđ mouet vñ z vbi nō sil' moueri z motū eē quo mouit qñ mouit: vt si thebas aliqs it: ipoke ē sil' ire thebas: z itū eē thebas.

⁋ Oñdit motū nō posse 9poni ex indiuisibilib⁹. Circa qđ duo fac: qr p pmittit qdā suppositionez necessariā ad ppositū. 2° illa suppositiōe pmissa arguit ītētū ibi. (Secūdū. a. qdē.) Dic g. q mouet: vñ vbi. i. cū aliqd mouet ex aliquo loco ad aliqđ vbi: siue ad aliquē locū nō ē poke quo mouit: z qñ mouit sil' moueri z motū esse: vt si aliqs eat thebas: ipoke ē sil' ire thebas: z eē itum thebas. g si ab aliq loco mouit; vt iret thebas qñ sic mouit nō sil' 9petebat ei moueri z motū eē. ⁋ Nōn^m āt fz Comē. q si

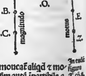
Com. 7. mobili sil' 9peteret moueri z motū eē mot⁹ eēt ociosus. Si g nihil ē ociosū ī nā: ipoke est aliquid sil' moueri z motū eē.

Dub. p° **Dubitaret** forte aliqs. vtrū vera sit h suppositio. vz. q nō pt aliqd sil' moueri z motuz eē. vr q nō. videm⁹. n. q moueri mēsurat tpe. motuz esse mēsurat in istāti. si g sil' ē tps z instans sil' erit moueri z motū eē. q āt sil' sit tps z istās: pz: qr ō tpe nō ē nisi istās. nō ē g tps: nisi qñ ē istās. Si g nō eēt tps sil' cū ī istanti: vl oīno tps nihil eēt vel sil' eēt z nō eēt. ⁋ Dōm q vt dicebat ī qrto aliter accipiēda est totalitas pmanētiū: z aliter totalitas successiuoꝝ. totalitas. n. pmanētiuz accipit ex simultate ptiū: fz totalitas successiuoꝝ ex ordie ptiū accipit. tps g est: nō qr ptes ei⁹ sil' sunt: fz qr ptes ei⁹ fm quēdā ordinē fieri hnt. iō ergo ē tps. qñ est istās: qr ptes tpis hnt aliquē ordinē ad ipz istās: cū ergo hō ordo dicat prioritatē z posterioritatē: oz ptes tpis vel pcedere istās vel subseq ipz. ide est igr q istans dr finis pteriti z pncipiū futuri: qr ptes pterite pcedūt ipz. ptes future ipm sequūtur. rō g facta arguebat oppositū. Nā si moueri mensurat tpe: z mutatū eē mēsurat istāti: sicut istās qđ mēsurat mutatū eē seqt tps qđ mēsurat: sic mutatū eē sequitur ipz moueri: hñ g dcm ē q nō hz aliqd sil' moueri: z motū eē: qr nec tps ē sil' cū istāti. eo. n. ipō q ō tpe ñ ē nisi istās: vel ptes tpis pterierūt: z tūc nō sūt sil' cū istāti: fz pcedūt ipz vel sūt future: z tūc ēt nō sūt sil' cū eo: fz sequunt illō.

Dub. 2° **Alterius** forte dubitaret aliqs. vtꝝ veꝝ sit dictū 9mēti q mot⁹ eēt frustra: si sil' cōtigeret moueri z motū eē. ⁋ Dōz q frustra z vanuz z cetera talia vt in 2° h⁹ dixim⁹ dicūt p 9parationē ad finē. ex hoc g aliqd ē frustra z ociosū: qr p illō nō 9sequimur finē ad quē ordiat: pp qđ cū moueri ordiet ad mutatū eē: si sil' 9tingeret aliqd moueri z mutatū eē p illō moueri nō cōseqremur mutatū eē: ociosus g eēt ille mot⁹ ex q nō cooparet ad 9sequēdū finē ad quē ordinant. ⁋ Deinde cū dic.

⁋ Scdm. a. qdem igit ipartibile motū ē ipz. o. fm q ipm. d. motus aderat. Quare si qdem posterius deuenerit q venit: diuisibilis vtiq erit. Cū. a. eniz veniret: neq qescebat: neq trāsierat: fz mediū erat: si aūt simul venerit z venit veniens: cum venit: ventum ibi erit z motum esse: vbi mouetur.

⁋ Premissa suppositiōe pdicta arguit ītentū sive pbat ppositū. ostēdit. n. motū ex īdiuisibilib⁹ cōponi non posse: vel q idē est: ostēdit q sup magnitudinē 9positā ex indiuisibilib⁹ ptibus motus eē nō possit. dr āt sup magnitudinē 9positā ex īdiuisibilib⁹ fieri motū dupliciter pt intelligi: vel q sup qlibet ptē īdiuisibilez fiat mot⁹: vel q fiat hō mot⁹ sup totā magnitudinē sic 9positā. nō āt sup qlibet ptē. duo ergo fac: qr p ondit motū non posse fieri sup hō magnitudinē ita q fiat sup qlibet ptē ei⁹. 2° pbat motū nō posse fieri sup talē magnitudinē totā absq eo q fiat sup ptes ipsi⁹ ibi. (Si vo fz totū.) Dic ergo. q fm. a. qdē ipartibilē ipm. o. i. ipm mobile mouebit z motus ei⁹ aderat sup talē ptē: qr si qdem posteri⁹ deuenerit q venit. i. si ī tali motu pus est moueri q mutatū eē diuisibilis vtiq ē. a. nā cū mobile veniret. a. i. cū mouere per illā ptē magnitudīs que ē. a. nec qescebat ī termīo a quo: nec trāsibat. i. nec erat trāsiēs ī termīo ad quē: qr nō cōpetebat ei mutatū eē: sed mediū erat inter vtrūq terminū. z ptiz hēbat ō termīo a quo: z ptim de termino ad quē. qr si p ptē magnitudīs que est. a. nō sil' cōpetit moueri z motū eē erat ipm. a. diuisibile z hēbat ptē z ptez. Si aūt sil' venerit z venit z veniēs. i. sil' est ibi moueri z motū eē: cū veniēs venit. i. cū veniēs ē ī spacio medio z ī motu ibi est vētū. i. ibi erit mutatū eē z erit ī termino. erit g motū eē vbi mouet: qđ est īcōueniēs: qr motū eē est ī termino. moueri ē ī spacio medio. nō g vbi ē moueri ibi est motū eē: qr nō ē ibi spatiū mediū cū ipō termīo. ⁋ Notādū āt q mobile prius acqrit vnā ptē q aliā: imo qlibet ptē spatij acqrit successiue: qr oz talē ptē diuisibilem eē: qr si nō esset diuisibilis: vl nō eēt mot⁹ aliqs ibi: vel sil' eēt ibi moueri z motū eē: qr spatiū īdiuisibile ñ pt acqri successiue: ita q ibi moueri pcedat motū eē. Si g iposſibile ē aliquid sil' moueri z motū eē ī pte īdiuisibili mot⁹ eē ñ pt. ppe. q si. a. b. c. q ponūt ptes magnitudīs eēnt indiuisibiles ī nlla tali pte eēt mot⁹. ⁋ Deinde cū dicit.

⁋ Si vero fm totū. a. b. c. moueat aliqd z motus quo mouet. d. e. z. est fm autē ipartibile. a. nihil mouet: sed motū est. erit vtiq motus: nō ex motibus: sed ex momentis. In eadē figura T. cō. 8.

⁋ Quia forte diceret aliqs magnitudinē. a. b. c. 9poni ex indiuisibilib⁹: z fieri motū sup eā: hō tñ motus fit super magnitudinē totā. nō āt sup aliq ptem ei⁹: qr vt diceret aduersari⁹ tota magnitudo ē diuisibilis: qlibet tamē ps ipsi⁹ ē īdiuisibilis. iō h iprobat. Circa qđ qtuor fac fm q qtuor rōnes adducit. scda ibi. (Et motū eē aliqd.) tertia ibi. (Si igr necesse ē.) qrta ibi. (Et si qdē indiuisibilia.) Dic g. q si p totū spatiū q est. a. b. c. moueat. o. qđ ē aliqđ mobile: z motus quo mouet est. d. e. z. fm aūt ipartibilē. a. nihil mouet. Sz motū ē. Seqtur h īcōueniēs q erit vtiq motus nō ex motib⁹: sed ex momētis: vel ex mutatis eē. ⁋ Nōndū āt q sicut ptes magnitudīs 9ponūt magnitudinē sic motus facti. in ptib⁹ hō 9ponūt ipz motū. qr si in qlibet illaꝝ priū nō ē moueri: fz mutatū eē. seqt motū eē ex mutatis eē: qđ ē īcōueniēs. ⁋ Deiñ cū. d.

¶ Et motū esse aliqd nō motū: ſm.n.a. transiuit nō trāsiēs. Qr̄ erit aliqd trāsitū eē nō aliqn iens vel trāsiēs. Hāc.n. trāsiuit nō trāsiēs hāc.

¶ Adducit scdām rōnē.d.ꝙ ſeqtur ex dicta positione aliquid non motū eē motū. dicere.n.ꝑ totā magnitudinem fieri motū: ⁊ nō per aliquā ptē est dicere ꝙ aliquid sil' ſit motū ⁊ nō motū. nā ſʒ hāc positionē mobile transiuit.a. nō trāsiēs ipʒ. q̄re aliqd erit trāsitū.i. ptrāsitū: qđ tn̄ nō est aliqn aliqd iens.i. vadēs vel trāsiēs ꝑ ipm. hāc.n. ptē que ē.a. mobile trāsiuit nō trāsiēs hāc.i. nō trāsiēs ipaʒ. ¶ Nōndū aūt ꝙ ḡ trāsit aliqđ totū: oʒ ꝙ trāſeat q̄libet partē ei⁹. si ḡ trāsit tota aliq̄ magnitudo cōposita ex idiuisibilib⁹ ptib⁹: qꝛ totū est oēs ptes trāsiet q̄libet ps ei⁹. rursus qꝛ ꝑ idiuisibile nō p̄t eē transitus ⁊ motus. ſeqtur ꝙ.a. ſit ptrāsitū. ita tn̄ ꝙ per ipm nihil trāsiuit. erit ergo idē trāsitū ⁊ nō trāsitū: ⁊ ꝑ hāc eādē ptē q̄ ē.a. ꝯtiget aliqd eē motū: ⁊ nō eē motū: qđ ē icōueniēs. ¶ Deīn cū.d.

¶ Si igit̄ necesse est aut quiescere aut moueri omne: qescit aūt ꝑ vnūqđqʒ coꝝ que sunt.a.b. c. ergo est aliqd ꝯtinue qescens simul: ⁊ quod mouet̄: ꝑ totā.n.a.b.c. mouebat̄.o. ⁊ quiescebat ſm quālibet partem. Quare ⁊ per oēm.

¶ Adducit tertiā rōnē.d. si igr̄ necesse ē mobile: aut qescere aut mouere: siue moueri: vt hʒ alia lr̄a: qꝛ ipm mobile qescit ꝑ vnūqđqʒ coꝝ que sūt.a.b.c. ḡ est aliqd ꝯtinue qescens ⁊ sil' cū hō ē ꝙ mouet̄. nā per totā.a.b.c. mouebat̄: ⁊ qescebat ſm q̄libet ptē. q̄re ⁊ qescit ꝑ oēʒ.i. ꝑ totam magnitudinem. simul ergo mouebitur ⁊ quiescet.

Dubitaret forte aliqs: qꝛ nō vr̄ eē veꝝ ꝙ q̄dlibet mobile: vel qescat: vel moueat̄ ſʒ qđcūqʒ signatū. Nā ſʒ pūctū nec ē motus nec qes. Cū ḡ.a. ⁊ cetere ptes magnitudīs ponant̄ idiuisibiles: ſʒ nullā eaꝝ erit mot⁹ aut qes: cui⁹ oppositū supponebat̄ i littera. ¶ Dōʒ ꝙ lʒ ex simplici negatiōe nō possim⁹ iferre affirmationē: tn̄ ex negatiōe cū aptitudīe p̄t iferri ꝑuatio. nō .n. valet. hō nō videt. ḡ ē cecū. valet tn̄ si nō videt ⁊ ē aptū natū videre ḡ ē cecuʒ. sic qꝛ qes ē ꝑuatio mot⁹: nō valʒ. hō nō mouet̄ i hō. ergo qescit ibidē: valet tn̄. hō est aptū natū moueri i hō: ⁊ nō mouet̄. ḡ qescit ibidē. igr̄.a.b.c. eo ꝙ ponunt̄ ptes magnitudīs i qua est motus: ſup eas erit aliqd aptū natū moueri: qꝛ vō ponunt̄ idiuisibiles: i nulla eaꝝ erit motus. ſeqtur ḡ ꝙ i qualibet illaꝝ sit qes: cū ſʒ vnāquāqʒ eaꝝ sit aptus natus eē mot⁹: ⁊ tn̄ nō sit motus: bn̄ ergo arguit ph̄s ꝙ ſup totā magnitudinēʒ.a.b.c. mobile sil' mouet̄ ⁊ qescit. mouet̄.n. per totā: qꝛ hō ponit aduersarius. qescit.n.ꝑ totū: qꝛ qđ qescit i q̄lībʒ ptē: oʒ ꝙ qescat i toto: cum totum sit omnes partes.

Alterius forte dubitaret aliqs: qꝛ nō vr̄ ꝙ in q̄libʒ pte illius magnitudīs mobile ſit aptum natū moueri: nā cū q̄libet illaꝝ partiū ponat̄ idiuisibil'. in idiuisibili aūt nec ē motus: nec est aptus natus eē motus. falsuʒ est ḡ ꝙ supponebat̄ i qōne p̄missa. ¶ Dōm ꝙ ex dicta positiōe ſeqtur ꝙ i qualibet illaꝝ partiū ſit motus: ⁊ nō ſit motus: ⁊ ēt i qualibet illaꝝ partiū ſit apt⁹ natus eē motus: ⁊ nō ſit aptus natus eē mot⁹. Nā cū ponātur ptes magnitudīs: si i aliqua est motus: oʒ ꝙ ēt ſʒ q̄libet eaꝝ ꝯtigat moueri: ⁊ ꝙ ēt ſm quālibet eaꝝ ſit apt⁹ natus eē motus. rursus qꝛ ponunt̄ idiuisibiles. ſeqtur ꝙ ſʒ q̄libet eaꝝ: nec ſit mot⁹: nec ſit aptus nat⁹ eē mot⁹. ex vtraqʒ ḡ pte ipugnari p̄t predicta positio. ¶ Deīde cum dic̄.

¶ Et si qdem idiuisibilia que sūt.d.e.ʒ. motus sunt: motu p̄sente ꝯtiget vtiqʒ nō moueri ſʒ qescere. Si aūt nō ſit mot⁹: motū nō ex motib⁹ eē.

¶ Adducit quartā rōnē.d.ꝙ si idiuisibilia que sūt.d.e.ʒ. sunt mot⁹ ꝯtigit vtiqʒ p̄sente motu nō moueri: ſʒ qescere qđ est icōueniens. Si aūt.d.e.ʒ. nō sint mot⁹: ꝯtiget vtiqʒ motū eē ex nō motib⁹: qđ fuit icōueniens ad qđ adducebat rō p̄ma. ¶ Nōndum aūt ꝙ.d.e.ʒ. vt dicebatur. s. sunt partes motus correſpōdētes ptib⁹ magnitudīs que sunt a.b.c. nō.n. dici potest ꝙ.d.e.ʒ. nō sunt motus: qꝛ cū mot⁹ fact⁹ supra dicta magnitudīe ꝯstet ex p̄dictis partib⁹. ſeqretur ꝙ motus eēt ex nō motibus. Si ergo.d. est mot⁹ cū d. respōdeat ipsi.a. qꝛ i.a. nō ꝯtigit moueri cū ſit indiuisibile: ⁊ ēt cū hō ponat aduersarius. ſeqtur ꝙ i.a. p̄sente motu: vel p̄sente.d. nō ꝯtigat moueri: ⁊ qđ dcm̄ est de.d. itelligēdum est de.e. respectu.b. ⁊ de.ʒ. respcū.c. ¶ Nōnduʒ etiā ꝙ dic̄.d.e.ʒ. eē idiuisibilia: qꝛ ex quo.a.b.c. que ponūtur ptes magnitudīs sunt idiuisibilia: oʒ ꝙ.d.⁊.ʒ. que sūt partes motus correſpōdentes p̄dictis ptib⁹: idiuisibilia sint. ¶ Nōndū ēt ꝙ ponētes per totā magnitudinē.a.b. c. eē motū. nō tn̄ eē ꝑ aliqʒ partē ei⁹: vt pʒ ex lr̄a: ph̄s ꝑ q̄tuor rōnes ducit ad q̄tuor icōueniētia: qꝛ hoc posito motus erit ex nō motib⁹. rursus erit aliqd ptrāsitū qđ nullus ptrāsiuit. ap̄lius sil' idē mouebit̄ ⁊ qescet: vlteri⁹ p̄ſite motu ꝯtiget aliqd nō moueri. ¶ Nōndū ēt ꝙ qꝛ motus ⁊ magnitudo nō possunt ꝯponi ex idiuisibilib⁹: nec diuidi i idiuisibilia: oʒ talia diuidi i ſp diuisibilia: ⁊ qꝛ hec ē rō ꝯtinui. ſeqtur magnitudinē ⁊ motū eē qd ꝯtinuū: imo qꝛ motus ꝙ sic diuidat̄: ⁊ ꝙ sic ꝯponat̄ hʒ a magnitudīe: ꝯtinuitas motus ē ex ꝯtinuitate magnitudīs. Si igr̄ ꝯsiderent̄ p̄dicta sufficiēter: ondit̄ magnitudinē ⁊ motum eē de genere cōtinuoꝝ: ⁊ ꝙ continuitas vnius dependet ex continuitate alterius.

Lectio. III.

Similiter aūt necesse est longitudini ⁊ motui idiuisibile eē tp̄s ⁊ componi ex ipsis nūc existētib⁹ indiuisibilibus. T.c.10.

¶ Postqʒ ph̄s ondit motū eē cōtinuū: ⁊ diuidi i ſp diuisibilia: qꝛ magnitudo ſup quā est mot⁹: ē continua: ⁊ est sic diuisibilia. In pte ista ostēdit tēpus esse ꝯtinuū: qꝛ magnitudo ⁊ motus sunt qd ꝯtinuū. Circa quod duo fac̄: qꝛ p̄ ꝑponit qđ itēdit. 2° manifestat qđ dixerat ibi. (Si.n. oīs diuisibilis ē.) Dic̄ ḡ ꝙ necesse est tp̄s eē idiuisibile sil'r lōgitudini ⁊ motui: ⁊ necesse ē tp̄s eē ꝯpositum ex ipsis nūc entib⁹ idiuisibilib⁹: sicut. ſup. cōponit̄ magnitudo ⁊ motus. q.d.ꝙ si magnitudo ⁊ motus cōponunt̄ ex idiuisibilib⁹. ſeqtur ⁊ tp̄s esse sic cōpositum. ergo ab oppositis: cū magnitudo ⁊ motus sint qd ꝯtinuū ⁊ diuidi habeāt i ſemp diuisibilia tempus erit qd continuū ⁊ erit diuisibile in semper diuisibilia. ¶ Deinde cū dic̄.

¶ Si.n. oīs diuisibilis est: in minore aūt eq̄liter velox trāsibit minorē: diuisibile erit ⁊ tp̄s. Si autē tp̄s diuisibile erit: in quo fertur aliqd per ipm.a. ⁊ que est ipm.a. erit diuisibile.

¶ Probat qđ dixerat. Ad cui⁹ euidētiā sciēdū ꝙ tp̄s q̄titatē quā hʒ. hʒ a motu ⁊ magnitudīe. rursus q̄titatem quā hʒ tp̄s a motu ⁊ a magnitudīe est quantitas ꝯtinua. Amplius cū rō ifiniti q̄titatē ꝯgruat: oʒ ꝙ finitas ⁊ ifinitas i tpe sint a finitate ⁊ ifinitate i magnitudīe ⁊ motu. ex eo ergo ꝙ tp̄s hʒ q̄titatē a magnitudīe: cū oē quantū ſit diuisibile. ſeqtur ꝙ tp̄s ſit diuisibile: sicut ⁊ magnitudo. ex eo vō ꝙ q̄titas quā hʒ tp̄s a magnitudīe nō est q̄titas quecūqʒ sed continua: sequitur ꝙ sicut magnitudo est diuisibilis in semper diuisibilia: sic diuisibile ſit ⁊ tēpus: tria ergo fac̄: qꝛ primo ostēdit tempus eē diuisibile. 2° ꝺclarat tp̄ʒ eē diuisibile i ſemꝑ diuisibilia. 3° ostendit

tēpus eē finitū ꝛ infinitū: sicut ipsa magnitudo a qua hʒ ꝙ sit ꝗtum ꝛ ꝯtinuū. scḋa ibi. (Qm̄ aūt oīs motus.) 3ª ibi. (Et si qḋcūqʒ īfinitū.) Circa p̄mū duo fac. fm ꝙ dupliciter ondit tp̄s eē diuisibile. p̄ n. ostēdit h̄ ex velocitate eq̄li. 2º ex velocitate maiori ibi. (Qm̄ aūt oīs.) Dic̄ ergo. ꝙ si magnitudo ē diuisibilis: ꝛ ī minori tp̄e eq̄liter velox trāsibit mīorez magnitudīez diuisibile erit tp̄us. p3 ḡ ꝙ ex diuisibilitate magnitudīs. seq̄tur diuisibilitas tp̄is: q2 quāto min⁹ accipit̄ ḋ magnitudīe minus apponit̄ ibi ḋ tp̄e. Si igr̄ magnitudo ē diuisibilis: ꝛ tp̄us erit diuisibile. ꝛ e ꝯ. si tp̄s erit diuisibile in quo tp̄e fert̄ aliqḋ per ip̄m. a. i. p ip̄z spatiū: vel p ipsaz magnitudinē. Si ita est sequitur ꝙ ꝛ magnitudo que ē ipsum. a. erit quid diuisibile. (Deinde cum dicit.

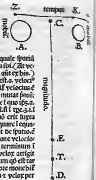
T.cō.ii. (Qm̄ aūt oīs magnitudo in magnitudines diuisibilis: ostēsum est. n. qm̄ īpossibile ē ex athomis ꝯtinuum eē aliqḋ: magnitudo aūt oīs continua: necesse est velocius in equali tēpore maius ꝛ in minori plus moueri: sicut diffiniunt quidam ipsum velocius.

(Adducit secūdam rationem. Circa quod duo facit: q2 primo premittit necessaria ad propositum. secundo illis premissis arguit intentum ibi. (Sit enim ipsum in quo a.) Dicit ergo. ꝙ omnis magnitudo est diuisibilis magnitudines: ꝛ ꝙ ostensum est prius ꝙ impossibile est cōtinuum aliquod esse ex athomis. i. ex īdiuisibilibus. magnitudo autem omnis continua est. non igitur erit magnitudo ex indiuisibilibus: sed diuidetur in semper diuisibilia: q2 ergo sic ē necesse est: quod est veloci⁹ in equali tp̄e ire p mai⁹ spaciū: ꝛ ēt ī mīori tp̄e plus moueri. i. ire p mai⁹ spatiū: ꝛ sup. necesse ē hꝫ velox p equale spaciū ire ī minori tp̄e: sic q̄dā diffiniūt ip̄m veloci⁹. (Nōndū aūt ꝙ ex diuisibilitate magnitudīs ꝛ mot⁹ hꝫ eē velox ꝛ tardus. nā nisi eēt magnitudo maior ꝛ mior: ꝛ eq̄lis ꝛ nisi esset magnitudo ꝯtinua: ꝛ diuisibilis nō eēt assignare: q̄uo veloci⁹ ī mīori tp̄e trāsit mai⁹ spatiū: ꝛ q̄uo trāsit eq̄le ēt in mīori tp̄e: vt ḡ h̄ argueret p̄hus p̄mittit magnitudīez eē ꝯtinuā: ꝛ eē diuisibilē in semper diuisibilia.

Dub. p.ᵐ **Dubitaret** forte aliq̄s: q2 vr̄ ꝙ h̄ ḋr̄ oīo esse extra propositum. Nā cū h̄ p̄hs probare velit tp̄s esse diuisibile. vr̄ oīno ire extra propositū ꝯsignādo proportionē velocis ad tardū. (Dōm ꝙ si tp̄s repit̄ maius ꝛ mīus: ꝛ magnitudo reperit̄ maior ꝛ mīor: opʒ tā tp̄s q̄ȝ magnitudīez eē q̄d diuisibile. Cū ergo nō possit velocius ī eq̄li tp̄e moueri p mai⁹ spaciū: ꝛ ī mīori tp̄e moueri p eq̄le spaciū: nisi repiat̄ tp̄s maius ꝛ min⁹: ꝛ magnitudo maior ꝛ mīor. ꝛ p ꝯñs nisi tā tp̄us q̄ȝ magnitudo sit q̄d diuisibile: ex p̄portiōe quā hꝫ velox ad tardū argr̄ tēpus ꝛ magnitudinē q̄d diuisibile esse. posset ḡ sic formari ratio: si velocius in equali tempore trāsit maius spatiū: ꝛ equale spatium transit in minori tempore: ꝛ maius spatium transit in minori tempore de necessitate reperitur tempus maius ꝛ minus: ꝛ magnitudo maior ꝛ mīor: ꝛ p ꝯsequens de necessitate talia sunt diuisibilia: sed cū necessarium sit velox habere dictas p̄portiones ad tardū: ergo necessariū est talia diuisibilia eē. (Deīde cū dic̄.

(Sit. n. ip̄m in quo. a. eo qḋ ī quo. b. veloci⁹. Qm̄ igitur velocius qḋ primū mutat ī quo tēpore ip̄m. a. mutatum est ab ipso. e. in ip̄m. d. f. in tempore. 3. i. in hoc ipsum. b. non erit iuxta ipsum. d. sed deficiet. Quare in equali tempore abibit velocius.

(Ostēdit tales p̄portiones necessarias esse. Circa qḋ tria facit: q2 primo ostēdit ꝙ velocius ī eq̄li tempore transit mai⁹ spatiū. 2º ḋclarat ꝙ in minori tempore trāsit plus de spatio. 3º māifestat ꝙ equale spatiū transit ī mīori tempore. scḋa ibi. (At vero.) tertia ibi. (Manifestū aūt ex his.) Dicit ergo. sit. n. ip̄z in quo est. a. veloci⁹ eo qḋ est in quo est. b. qm̄ igit̄ velocius ē qḋ mutat. sup. citius: vel qḋ mutat p̄mū: vt hꝫ alia l̄ra: q2 ḡ sic est ī tp̄e ī quo ip̄z. a. mutatū est ab ipso. e. ī ip̄m. d. si ī tp̄e. 3. i. ī hoc tp̄e ip̄z. b. qḋ est tardi⁹ nō erit iuxta ip̄m. d. sed deficiet ab ipso: quare ī equali tp̄e velocius plus habebit de spatio. ē ergo vis rōnis: ꝙ q2 de ratione velocioris est ꝙ citius pertīgat ad terminum ī illo tanto tempore in quo velox attīgit terminum non attinget ipsum qḋ est tardum. quare in equali tempore mouebit̄ tardum per minus spatium ꝛ velox per maius. (Deinde cum dicit.

(At vero ꝛ in mīori plus. In quo. n. ip̄z. a. factum est iuxta ip̄m. d. ip̄z. b. erit iuxta. e. cū tardius ē. Ergo qm̄ ip̄m. a. ad ip̄z. d. factū est ī oī in quo ē. 3. i. tēpore ad ip̄z. t. erit ī mīori hoc: ꝛ erit in quo. 3. k. Ip̄m q̄dē igitur. e. t. qḋ transierit ip̄m. a. maius est ipso. c. e. Tp̄s āt qḋ ē. 3. k. min⁹ ē oī eo qḋ ē. 3. i. Qr̄ ī mīori abibit mai⁹. T.c.iz.

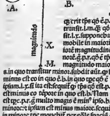
(Ostēdit ꝙ velox ī mīori tp̄e plus ibit ḋ spatio. d. At vero ī mīori. s. tp̄e plus supple ibit ḋ spatio velox q̄ȝ tardū. nā ī tp̄e ī quo ip̄m. a. qḋ ē velox factū est iuxta ip̄z. d. ip̄m b. cū sit tardi⁹ erit iuxta ip̄m. e. ītelligit. n. per. e. aliquod spatiū citra. d. qm̄ ergo ip̄z. a. factū ē ad ip̄z. d. ī oī tp̄e. i. in toto tp̄e ī quo est. 3. i. h̄. s. a. erit ī mīori tp̄e ad ip̄z. t. erit ḡ in tp̄e in quo est. 3. k. Intēdit. n. p. 3. k. tp̄s min⁹ q̄ȝ. 3. i. ꝛ intendit p. t. spatiū maius q̄ȝ. c. ꝛ minus q̄ȝ. d. q2 ergo ip̄z q̄dē. c. t. qḋ trāsit ip̄m. a. est maius ip̄o. c. e. qḋ trāsit ip̄m. b. tp̄s aūt qḋ est. 3. k. ī quo velox transit. c. t. minus est oī. i. toto tp̄e qḋ est. 3. i. ī quo tardū trāsit. c. e. q2 ita est seq̄tur ꝙ velocius ī mīori tp̄e habebit mai⁹ spatiū. (Nōndū autē hanc demōstrationē sumere originē ex premissa. nā si velocius ī eq̄li tp̄e attīgit ad vlteriorē terminū: vt q2 attingit ad. d. tardū vō attīgit magis citra: q2 ad. e. si signet̄ terminus: vtputa si signet̄. c. iter. d. ꝛ. e. ad illū terminū attīgit velox ī mīori tp̄e q̄ȝ ad. d. q2 ad terminū magis citra idem mobile citius attīget. erit ḡ ibi minus de tp̄e: ꝛ tamen spatium illud maius erit spatio: quod transit tardum in minori tempore. (Deinde cum dicit.

(Manifestū aūt ē ex his. ꝛ qḋ veloci⁹ ī minori tp̄e abibit equale. Qm̄ q̄dez. n. maiorē ī minori trāsit tardiori: ip̄m aūt fm̄ seipsū acceptū in pluri tempore maiorem minori. T.c...

(Ostēdit ꝙ velox trāsit equale spatiū ī mīori tp̄e. Circa qḋ duo fac: fʒ ꝙ dupl'r probat ītentū. scḋa ibi. (Amplius aūt si oē.) Circa primū duo facit: q2 p̄ p̄mittit q̄dā necessaria ad propositū. 2º illis premissis arguit ītentū ibi. (Ut que est l. m.) Dic̄ ḡ. ꝙ manifestū est ex his ꝙ velocius ī mīori tēpore habebit eq̄le spatiū. ad h̄ aūt probā-

duz ꝑmittit duo: quoꝝ ꝑimū ē: q̄ si qdē velox trāsit maiorē magnitudinē in minori tpe tardiori. i. q̄z faciat tardius: vt pz ex ꝑcedentib⁹. 2ᵐ aūt qd̄ ꝑmittit est: q̄ ipm a. i. ipz mobile qd̄cūq3 sit ꝑz se acceptū in pluri tpe transit maiorē magnitudinē: minori aūt. i. in minori tpe trāsit minorē magnitudinez. Est aūt h̄ qd̄ 2ᵒ ꝑmittit q̄si ꝑ se notum: quia semꝑ plus de spacio per se loquēdo plus requirit de tempore. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ut que est. l. m. ca q̄ est. l. x. plus vtiq3 erit tēpus: qd̄. p. r. in quo ipz. a. trāsit. l. m. q̄z quod ē p. s. in quo trāsit ipz. l. x. Quare si qdez ē. p. r. tp̄s: minus ē eo in quo ē. h. in quo qd̄ ē tardi⁹ trāsit ipm. l. x. τ qd̄ est. p. s. tp̄us minus ē eo in quo est. h. ipso. n. p. r. minus ē: minore aūt minus: τ ipz min⁹ est. Q̄r i minori mouebit̄ eq̄le.

¶ Ex his q̄ ꝑmiserat arguit itētuz. d. q̄ magnitudo q̄ ē. l. m. maiorē ea magnitudine q̄ ē. l. x. τ q̄ ita ē plus vtiq3 erit tp̄s qd̄ ē. p. r. in quo ipm. a. transit. l. m. q̄z qd̄ ē. p. s. i quo trāsit. l. x. supponebat̄. n. supra. q̄ idē mobile in maiori tpe ꝑtrāsit maiorē magnitudinē: τ in minori minorē. ḡ. p. r. qd̄ ē tp̄s: in quo transit̄ magnitudo maior: erit plus q̄z. p. s. in quo transitur minor. subdit aūt. q̄ si tp̄us qd̄ ē. p. r. minus est eo in quo ē. h. in quo tpe qd̄ ē tardius transit ipsum. l. x. si ita est: sequit̄ q̄ tp̄s qd̄ est. p. s. multo magis est minus eo tēpore in quo est. h. Nam si tp̄s. p. s. min⁹ est tpe. p. r. ḡ multo magis ē min⁹ ipso. h. q̄ qcq̄d ē min⁹ minore: τ ipsum est minus maiore. sequit̄ ḡ q̄ velocius in minore tpe mouebit̄ per eq̄le spaciū. est igit̄ vis demōstrationis h̄: q̄ q̄ veloci⁹ trāsit mai⁹ spaciū in minori tpe: ergo equale spacium adhuc transibit in minori. ¶ Nōn̄ᵐ āt ad intelligentiā demōstrationis ꝑdicte q̄ ph̄s imaginat̄ tp̄s qd̄dā diuisuz in tres ꝑtes: vel imaginat̄ tria tpa se h̄ñ ꝑ ordinē: videlz. p. s. p. r. τ. h. ita q̄. h. est maius tp̄s q̄z. p. r. τ. p. r. q̄z. p. s. rursus imaginat̄ magnitudinē diuidi in duas ꝑtes. s. in. l. m. τ in. l. x. ita q̄. l. x. est pars magnitudinis. de. l. m. Ulteri⁹ āt supponit q̄ velox transeat. l. m. in tpe. p. r. τ tardū transeat. l. x. qd̄ est minus. q̄z. l. m. in tpe. h. qd̄ est maius tp̄s q̄z. p. r. supponebatur. n. supra: q̄ veloci⁹ trāsit maius spaciū in minori tpe. ex h̄ ḡ arguit: q̄ si velox trāsit. l. m. qd̄ ē mai⁹ spaciū in minori tpe trāsibit. l. x. qd̄ ē eq̄le spaciū adhuc i minori tpe. q̄re eq̄le spaciū trāsibit i minori tpe. ¶ Deiñ cū dic̄.

14 ¶ Amplius aūt si oē necesse quidē: aut in eq̄li: aut in minori: aut in pluri moueri: τ qd̄ qdez in pluri: tardius ē. Qd̄ aūt i equali eque velox. Ueloci⁹ aūt nō ē equal̄r velox: neq3 tardius: neq3 vtiq3 in pluri aut equali mouet̄ ipsuz velocius: relinquit̄ igit̄ in minori. Quare necesse τ eq̄lē magnitudinē minori tpe trāsire veloci⁹.

¶ Adducit 2ᵃᵐ rōnē. d. q̄ si oē qd̄ mouet̄ necē ē moueri aut in equali tpe: aut in minori: aut in pluri: τ qd̄ qdē in pluri tpe trāsit aliqd ē tardi⁹: qd̄ aūt in eq̄li eq̄ velox. sequitur ergo ex his q̄ veloci⁹: q̄ nō est eq̄l̄r velox: neq3 tardi⁹ est q̄z tardū: iō sequit̄ q̄ ꝑ equale spaciū nō mouetur ipz qd̄ est velocius: neq3 vtiq3 in pluri tpe nō i eq̄li. relinquit̄ ḡ q̄ in minori: q̄re necē est: qd̄ est veloci⁹ magnitudinem eq̄l̄r se habentē transire in minori tpe. ē ḡ vis rōnis hui⁹: q̄ q̄ veloci⁹ magnitudinē eq̄lem nō ꝑt transire in equali tpe: q̄ tūc nō eēt veloci⁹ nec in pluri: q̄ tūc eēt tardi⁹. relinq̄t ḡ q̄ eā trāseat in minori.

Dubitaret forte aliqs: q̄ vī q̄ ph̄s demonstret circulariter. ꝓbat. n. per velocitatez τ tarditatem diuisiōez tpis τ magnitudinis. Nā vt supra dicebat̄: si est dare velocitatem τ tarditatem: est dare tempus maius τ minus: τ magnitudinem maiorem τ minorē: τ per ꝯñs: vt dicebat̄: ē dare talia diuisibilia esse. arguit ergo ex velocitate τ tarditate q̄titatē tpis τ magnitudinis. rursus ex q̄titate tpis τ magnitudis arguit velocitatem τ tarditatē: q̄ illud est velox: qd̄ i pauco tpe transit multū. tardū v̄o in multo paꝝ. Si ḡ q̄titas tpis τ magnitudinis ꝓbat velocitatē τ tarditatem: τ velocitas τ tarditas ꝓbant q̄titatē tpis τ magnitudinis. ḡ q̄titas tpis τ magnitudinis ꝓbat q̄titatem tpis τ magnitudinis: τ idē ꝓbat seipsuz: qd̄ est incōueniens. Dub. 3ᵘ

¶ Dōz q̄ tūc est circularis demōstratio: q̄ñ itur ab eodē in idē ꝑ idē. ipoīe est ergo circulo demōstrare: q̄ per idē gen⁹ cāe: τ ꝑm eūdē modū demōstrandi: nō ꝯuertūtur demōstrationes. ꝓbat. n. cā effectū: τ hic effect⁹ cāz nō tñ ꝑꝑ h̄ est demōstratio circularis: q̄ nō est ibi idez modus demōstrādi. Nā cū per cāz demōstrem⁹ effectū est ibi dmōstratio ꝑꝑ qd̄. τ a ꝑori: s3 cū ꝑ effectū ondim⁹ cāz: est ibi demōstratio q̄. τ a posteriori: q̄re cū imus a cā ad effectū: τ ab effectu ad cām: quodāmō im⁹ a cā ad cāz: τ ab eodē in idē. Sed q̄ h̄ nō ē ꝑ idē nec ꝑm eundē modū demōstrandi: iō nō ꝑꝑ h̄ arguit̄ q̄ ꝯtigat circulo demōstrare: τ qd̄ dictū est de cā respectu effect⁹: itelligēduz est in his que sunt sibi cāe adīuicē. Nā τ potio ē cā sanitatis: τ sanitas potionis. cū ergo ꝑ potione ꝓbat̄ sanitas: τ ꝑ sāitatē potio: quodāmō itur a cā ad cāz ꝑ cāz: τ vtrūq3 respectu vtriusq3 h3 rōnē cāe. siue. n. ꝑ potionē ꝓbet̄ sanitas siue ecōuerso: semꝑ ē demr̄o per cāz: nō tñ ꝓpter hoc est ibi ꝓprie circulus. nā l3 h̄ ꝯuersio plus accedat ad circulationē q̄z ꝑma: nō tñ in tali ꝯuersiōe ē ibi cōpleta rō circulatiōis: q̄ q̄uis eam⁹ a cā ad cāz: τ ꝑ cāz: ñ tñ ꝓꝑe imus ab eodē id idē τ ꝑ idē: q̄ nō ē ꝑz idē genus cāe. potio. n. cāt sanitatē vt efficiēs: s3 sanitas est cā potionis tāq3 finis. tūc ergo eēt ibi ꝓprie circulatio: si aliqua duo se inferrent adīuicē eodem mō: ita q̄ vnū esset cā alterius τ ecōuerso ꝑm idē genus cāe: qd̄ eē non pōt. Nō ē ḡ icōueniēs ꝓcedere ab eodē in idē: si h̄ nō sit eodē mō. cū ergo velocitas τ tarditas ꝓbent q̄titatem tpis τ magnitudinis: aliter v̄o q̄titas tpis τ magnitudinis ꝓbent velocitatē τ tarditatem: non est incōueniens vnū ꝓbare per aliud: τ eꝯ. Nam cū per q̄titatem tpis τ magnitudinis ꝓbam⁹ velocitatē τ tarditatē: ꝓcedim⁹ a priori. Cū aūt facim⁹ eꝯ facimus demōstrationē q̄: τ ꝓcedim⁹ a posteriori: vñ Cōmentator ait: q̄ diuisibilitas magnitudinis est cā diuisibilitatis velocitatis τ tarditatis. Sed velocitas τ tarditas sunt signa diuisibilitatis τ magnitudinis: tñ τ ipse ait. h̄ signa sunt demonstrātia: τ ꝯuertūt̄ cū suis causis: ita q̄ si ponit̄ velocitas tarditas: ponitur diuisibilitas tēporis τ magnitudinis τ econuerso. Com. 15.

Lectio. IIII

Quoniam autem ois motus in tpe ē τ in omni tpe possibile est moueri. Omne aūt illud qd̄ mouet̄: contingit τ velocius moueri τ tardius: in

omni tpe erit velocius τ tardi⁹ moueri. Hec aūt cum sint: necesse est τ tēpus ɔtinuū esse. Dico aūt continuū esse diuisibile in semp diuisibilia. Huiusmodi enim supposito cōtinuo necesse est τ tempus continuum esse.

¶ Ut dicebatur nō q̄libet diuisibile hȝ rōnem ɔtinui. Sed illud diuisibile est ꝓprie cōtinuū qđ diuidit̄ in sp diuisibilia. ꝓbatū est.n. supra ꝙ opꝫ tps esse diuisibile: qꝛ magnitudo est diuisibilis. Sed ex hoc non perfecte habetur ꝙ tps sit qd ɔtinuū: vt ergo phus pfecte ostendat tempus esse continuum, ꝓbat ipsum esse diuisibile in sp diuisibilia. Circa hoc aūt duo facit fm ꝙ dupliciter ꝓbat intentū. 2ᵃ ibi. (Amplius aūt τ ex consuetis.) ¶ Circa pmū duo facit: qꝛ primo pmittit quedā necessaria ad ꝓpositū. scdo illis pmissis arguit intentū ibi. (Qm.n. oñsuz est.) Dicit g̃: ꝙ ois mot⁹ fit in tpe: τ in oī tpe possibile est moueri. si.n. tps est nūerus mot⁹: opꝫ ꝙ semp mot⁹ fiat in tpe: cū nō sit dare motū sine pori τ posteriori: ad que sequit̄ tps. rursus i oī tpe possibile ē moueri: qꝛ semp in ꝓprio numero: τ in propria mēsura possibile est eē ꝓpriū mēsuratū. Addit aūt: ꝙ oē qđ mouet̄ contingit moueri veloci⁹ τ tardius: τ in oī tpe cōtingit velocius τ tardius moueri. h ergo cū sint: necesse est tēpus esse continuū: qꝛ necesse est ipsuȝ diuidi in sp diuisibilia: iō ait. dico aūt cōtinuū id qđ ē diuisibile in semp diuisibilia. Supposito.n. hꝫ cōtinuo. i. supposito ɔtinuȝ eē tale: necesse est tempus esse cōtinuū.

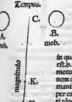
Dub. pᵃ **Dubitaret** forte aliqs: qꝛ non videt̄ verū eē ꝙ h phus ait: videlȝ ꝙ ois mot⁹ pōt esse velocior τ tardior: qꝛ vt Cōmen. ait: mot⁹ mobiliū nālr est terminat⁹ in velocitate τ tarditate: τ vt ipse subdit:
Com. 15. ipossibile ē ꝙ aliqs motus sit velocior motu celi. ¶ Dicendū ꝙ vt Cōmentator ait: ad hanc qōnez alexr. respōdet dupl'r: pmo sic: qꝛ mot⁹ celestiū corpoꝝ ē volūtari⁹: quia talia corpora mouent̄ ab intelligentia: vel ab aīa que mouet per intellectū. τ volūtatē τ qꝛ voluntarius est hꝫ mot⁹: vt ipse ait: ideo pōt esse velocior τ tardior. Nā vt ponit exēpluȝ: sic boni pñt moueri ad opandū nō bona: lȝ nō moueant̄: sic mot⁹ ille pōt esse velocior τ tardior: nūq̄ tñ erit velocior aut tardior. ¶ Hec aūt responsio vtrū ɔtineat in se aliq̄ veritatē: nō est p̄sentis speculationis: qꝛ vr̄ exposcere superiorē sciam. Ad p̄sens tam intantū dictū sit sic ɔtra eā: qꝛ hꝫ responsio nō ē fm mētem phi. naȝ fm ipsum in celo nō est possibilis pegrina ipressio: nec aliq̄ iordinatio. ꝙ.n. celū de necessitate sp hȝ equalē motū: hꝫ necessariū: naturalr loquēdo: nō est sic oē qđ est qñ ē nec̄e est eē. Sed qꝛ fȝ hūc nālez ordinē quē videm⁹ ipossibile est alr se hēre. nō ergo est ibi possibilitas ad oppositū: vt imaginat̄ alex. vtrū aūt de⁹ posset hūc ordinē imutare negare esset oīno ridiculū: sed hoc declarare nō postulat presens negotiū. sufficit.n. ostēdere ꝙ dicta positio non sapit phiaȝ: iō idē alexāder alr respondet τ bene: ꝙ motus vt mot⁹ est semp: ꝙ nō possit esse velocior τ tardior hoc nō est rōne qꝛ motus: sȝ rōne mobilis in quo hȝ esse. positio ergo phi vera est per se: videlȝ ꝙ oīs mot⁹ pōt esse velocior τ tardior: p accn̄s tamen pōt hēre aliq̄ falsitatē. respondet̄.n. aliter ꝫ quibusdam: videlȝ ꝙ in hoc libro intendit̄ de motu in cōi. motui aūt in cōi non repugnat quin possit esse velocior aut tardior. Sȝ si hoc repugnat ei hoc est rōe qua ɔtrahitur ad nāȝ specialē. Possumus aūt et aliter respondere τ forte magis ꝑ se. nā si diuisio fm velocitatē τ tarditatem causat̄ ex diuisione magnitudinis: sicut ɔcedim⁹ magnitudinē diuidi in īfinitū sic ɔcedere possumus ꝙ motus pōt esse velocior τ tardior in infinitū. magnitudo.n. diuidit̄ i īfinitū rōe q̄ ɔtinua: nō rōne q̄ ē qd nāle: qꝛ vt ē qd nāle habet statuȝ in maius τ in minus. est.n. dare minimā carnē τ minimā aquā: vt ꝓbatur in pmo huius. Sic τ mot⁹ si cōsideret̄ vt ɔtinuus est: semp pōt esse velocior τ tardior: τ velocitas eius pōt augmentari in infinitum: nūq̄ tñ erit actu in infinitū velox. Sicut non pōt esse magnitudo actu in īfinitū diuisa. Si g̃ cōsideret̄ motus: vt est quid naturale: sic non opꝫ ꝙ possit esse velocior τ tardior: sed est ibi dare statum. Dub. 2ᵃ

Ulterius forte dubitaret aliquis: cum falsum sit ꝙ ois mot⁹ pōt eē velocior τ tardior: lȝ sit falsuȝ per accn̄s: vtrū tale falsuȝ per accn̄s posset supponi. ¶ Dōm ꝙ fmones sunt semper inquirēdi fȝ materiam. in omni.n. mā possumus arguere ex his que per se cōpetūt illi māe. cū ergo phs intendat hic loqui de diuisione motus rōne qua est qd cōtinuū: oīa illa que cōpetunt motui; vt est quid coninuū: ipse pōt supponere τ arguere ex illis. cuȝ ergo augeri fm velocitatē τ tarditatem; vt dictum est; competat motui; ex eo ꝙ est quid Dub. 3ᵃ cōtinuū: rōne māe: in qua loquitur; pōt supponere oēm motū posse esse velociorē τ tardiorē.

Ulterius forte dubitaret aliqs vtrum hoc possit supponere phs nālis. videt̄ ꝙ nō. naȝ si augmentari sic fm velocitatē τ tarditatem ɔpetit motui vt est quid ɔtinuū: non vt est quid nāle; vr̄ ꝙ possit hoc supponere mathematic⁹: qui cōsiderat de cōtinuo vt ɔtinuū est: nō aūt vt videt̄ pōt hoc supponere nālis phs: qui ɔsiderat de ɔtinuo ꝓut hȝ eē in mā nāli. ¶ Dicenduȝ ꝙ: vt dicebat̄; motus pōt eē semp velocior τ tardior. sicut magnitudo pōt semp diuidi: est aūt magnitudo semp diuisibilis vt est ɔtinua: nō vt est nālis: non qꝛ per diuisionē nālem magnitudo possit fieri mathematica. ɔtinua ergo diuisio: per se loquendo: nō repugnat magnitudini nāli simpl'r: sed repugnat magnitudini nāli ꝓut hȝ esse in tali spē vel in tali; vt qꝛ est dare minimaȝ carnē τ minimā aquā: sic etiaȝ ꝙ mot⁹ possit esse sp velocior vel tardior repugnat ei vt est quid nāle: non simpliciter τ absolute loquēdo: sed ꝓut hȝ esse in tali vel in tali corpore nāli. si.n. cōsideret̄ mot⁹ vt hȝ eē in corpore nāli fm se cōsiderato: nō repugnat ei quin possit esse sp velocior aut tardior: sed si repugnat ei: hoc est ꝓut hȝ esse in tali corpore nāli: intelligit ergo cōmunin modus loquēdi ꝙ magnitudo vt est nālis non diuiditur in īfinitum: τ ꝙ motus vt est nālis nō pōt semp esse velocior aut tardior: qꝛ nā magis ꝓpe vr̄ de forma spēi q̄ȝ de forma gn̄is. diuisio aūt in īfinitū si repugnat nālibus reb⁹ per se loquēdo; repugnat magis forme spēi q̄ȝ forme generis; τ ꝙ mot⁹ nō possit eē velocior aut tardior: si repugnat ei fm ꝙ hȝ esse in corpore generali nālr sumpto: sȝ fm ꝙ hȝ esse in corpore ɔtcto ad aliquā spēm: ꝓpter qđ plane pȝ: ꝙ ɔsiderare sic de motu vt pōt semper esse velocior aut tardior: simpl'r τ absolute loquendo: non subterfugit cōsiderationē phi nālis: τ maxīe nō subterfugit considerationem huius libri: vbi agitur de corpore T. c. 16 mobili in cōmuni. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Quoniā enim ostensum est: ꝙ velocius in minori transibit equale: sit qđ quidem in quo ē. a. veloci⁹. Qđ aūt ē i quo ē. b. tardi⁹ τ sit motū tardi⁹ que ē. c. d. per magnitudineȝ: in quo ē. ȝ. i. tempore. Manifestū igitur est ꝙ veloci⁹ in minori q̄ȝ hoc mouebit̄ per eādeȝ magnitudinem. Et sit motū. a. in quo est. ȝ. t. Iterȝ aūt.**

quoniam.a.qđ velocius in eo qđ est.z.t.transiuit totam que est.c.d.ipsum tardius in eodē tempore minorez transit. Sit igitur in q̄.c.k. Qm̄ aūt tardius qđ est ipsum.b.in eo qđ est.z.t.tpe ipsam que est.c.k.transiuit: velocius in minori transibit. Quare iterum diuiditur qđ est.z.t.tempus: hoc aūt diuiso ⁊.c.k.magnitudo diuidetur ſm eandem rōnem: si vo magnitudo ⁊ tps: ⁊ hoc sp erit a velociori tardius: ⁊ a tardiori velocius: ⁊ eo demonstratū ē vtētibus. Diuidet aūt qđ est velocius tps: tardius aūt longitudinem. Si igit̄ semp in natura est conuerti: conuerso autez semp fit diuisio: ma
T.c.17. nifestum qm̄ omne tps cōtinuum est. ¶ Similiter aūt manifestū ⁊ q magnitudo omnis cōtinua est: per easdem enim ⁊ equales diuisiones tempusq̄ ⁊ magnitudo diuiditur.

¶ Premissis pdictis suppositionibus arguit intentū ostēdēs q tam magnitudo q̄ tēpus sūt qd ↄtinuū: ⁊ diuidūtur in semper diuisibilia.d. q ostensum est q velocius in minori tpe trāsibit eq̄le .i. equalem magnitudinez. qm̄ ergo ita est: sit qđ quidē in quo est.a.velocius. qđ aūt est in q̄ est.b.tardius. ergo id qđ ē tardius sit motum.i.moueatur per magnitudinem que est.c.d.in tpe in quo est.z.i. manifestum est igitur q velocius mouebit̄ per eandem magnitudinem in minori tēpore q̄ sit h.i.q̄.z.i sit ergo motum magnitudinē.c.d.i tempore in quo est.z.t.iterum aūt quoniam qđ est velocius in eo tēpore qđ est.z.t.trāsibit totam magnitudinē que est.c.d. ipsum tardius in eodē tpe transibit minorem magnitudinem. sit ergo hec magnitudo in qua est.c.k.ita q.c.k. erit pars magnitudinis de.c.d. rursus qm̄ tardius ē ipz .b.sequit̄ q id qđ est ipsum.b.in eo tempore qđ.est.z.c. transiuit magnitudinē que ē.c.k.velocius ergo trāsit eādem magnitudinē in minori tempore. quare iterū diuidit̄ tps qđ ē.z.t.h aūt diuiso diuidet̄ ⁊ magnitudo q̄ est z.k.q̄ ē ſz eādē rōnē. Si vo diuidit̄ magnitudo ⁊ tps. h āt erit semp accipientibus a velociori tardius ⁊ a tardiori velocius. Nam si post tardius semper accipimus velocius ⁊ ecōuerso semper diuidemus magnitudinē ⁊ tēpus. vtentibus.n.eo qđ demonstratum: semper fiet diuisio magnitudinis ⁊ temporis. nam qđ est velocius diuidet tempus: qđ vero est tardius diuidet longitudinē. si igitur semper verū est cōuerti: quia semp post tardū accipit̄ velox ⁊ ecōuerso. facto aūt sic ecōuerso semper fiet diuisio temporis ⁊ magnitudinis. ergo manifestuz est q omne tempus est continuū. similiter etiam ē manifestum q omnis magnitudo est continua. Nam semper easdem ⁊ p equales diuisiones diuidet̄ magnitudo ⁊ tempus: est igitur vis rationis: q qr semper tarduz vadit minus de spacio: ⁊ velox ponit minus de tēpore in tanto spacio: qm̄ accipimus velox accipimus minus de tēpore: qm̄ tardū minus de magnitudine: ⁊ qr semp post velox possumus accipe tardū ⁊ ecō: in īfinitū poterit diuidi tps ⁊ magnitudo in infinitū. ¶ Deīn cū dicit.

¶ Amplius aūt ex consuetis rōnibus dici manifestum est: q si tempus quidem cōtinuūz: quia ⁊ magnitudo. Siquidem in medio tempore mediū transit: ⁊ simplr in minori minus. Eedem nāq̄ diuisiōes tpis ⁊ magnitudīs sūt.

¶ Adducit scđam rōnem ostendens q si magnitudo diuiditur in infinitum: q etiaz ⁊ tempus sic diuiditur.d. q ex consuetis rōnibus manifestū est qđ dici solet.s. q si tempus continuuz est: quia ⁊ magnitudo cōtinua est. q.d. q ideo tps cōtinuū ē: qr magnitudo continua ē. ⁊ idō tempus est diuisibile in infinitū: qr ⁊ magnitudo ē diuisibilis in infinitū. q aūt sic sit pz. Nam si quidē in medio tempore mobile transit mediū magnitudīs. ⁊ simpliciter in minori tpe minus de magnitudine. naz eedē sunt diuisiones magnitudinis ⁊ temporis. est ergo vis rationis: q tempus diuiditur put diuiditur magnitudo: nam mediuz magnitudinis transitur in medio tpis: ⁊ quarta pars magnitudinis in quarta parte tēporis. qr ergo simplr ⁊ vlr tempus diuiditur sicut diuiditur magnitudo: cum magnitudo diuidit̄ in infinitum: opz q ⁊ tps diuisibile sit in īfinitum. T.c.18.

Lectio. V.

Et si qđcūq̄ infinitum est ⁊ alteruz: ⁊ sicut alterum ⁊ alteruz est: vt si quidem vltimis infinitum est tempus ⁊ longitudo vltimis: si vero diuisione: diuisione ⁊ longitudo: si autez in vtrisq̄ tempus: vtrisq̄ ⁊ longitudo.

¶ Postq̄ phs ostēdit q simile est de continuitate tpis ⁊ magnitudinis: qr si vnū est ↄtinuum: ⁊ aliud. in pte ista pbat q simile est etiam de infinitate vtriusq̄: ostēdit.n. q si vnū est infinitū ⁊ aliud. circa qđ tria facit: qr pmo pponit qđ intendit. scđo ex hoc descendit ad soluendū rōnez zenonis. tertio pbat qđ dixerat. scđa ibi. (vñ ⁊ zenonis ratio.) 3a ibi. (Neq̄ iam infinitū.) Dicit ergo. q tps ⁊ magnitudo sic se hn̄t: q si qđcūq̄ eoꝝ est infinitū: ⁊ alterū est infinitū: ⁊ rursus sic est infinitū alterū sic ē īfinitū ⁊ alterū: vt si quidē tps est infinitum in vltimis .i.ſm q̄titatem ⁊ extensionē: ⁊ longitudo.i.magnitudo erit infinita in vltimis. Si vo tps sit infinitū diuisiōe: ⁊ longitudo erit īfinita diuisiōe. Si aūt tempus ē infinitum in vtrisq̄.s.tam diuisione q̄ extensiōe: similr lōgitudo erit īfinita in vtrisq̄. cū g tēpus sit infinitum ⁊ longitudo erit infinita in vtrisq̄. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.19. ¶ Unde ⁊ zenonis rō falsum opinatur: q non est possibile infinita pertransire: aut tāgere infinita ſm vnūqđq̄ in finito tempore. Dupliciter enim dicitur ⁊ longitudo ⁊ tempus infinitum: ⁊ oīno omne cōtinuū: aut ſm diuisionē: aut vltimis. Infinitis quidem igitur ſm q̄titatem non contingit sese tangere in finito tpe: eis aūt que sunt ſm diuisionē contingit: ⁊ nāq̄ ipsum sic īfinitū. Quare ⁊ in infinito tpe ⁊ non finito accidit trāsiri infinitū: ⁊ tangere īfinita in ipsis infinitis ⁊ non finitis.

¶ Soluit ex hoc rōnē zenonis: ¶ Ad cuius euidentiā sciendum q zeno negabat motū: qr dicebat q in tpe finito non pñt ptransiri īfinita. Sz in quolibet spacio sunt īfi

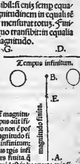
nita spacia:qꝛ qḋlibet ꝯtinuū est diuisibile in īfinitū. ergo nullū spacium cōtingit pertransiri:quare non contingit moueri:hec aūt rō soluitur:qꝛ qḋlibet spaciuz est infinitum non extensione:sic aūt nō est incōueniens in aliquo tempore pertransiri aliqḋ spaciū.hoc ē ergo qḋ ait.ꝙ ratio zenonis opinatur falsum:que erat:ꝙ nō est possibile ꝑtransire infinita aut tangere īfinita ſm vnūquodqꝫ in tempore finito. Nam ꝙ vnūqḋqꝫ infinitorū transeatur in tpe infinito est incōueniens.hec ergo ratio zenonis soluitur:qꝛ longitudo ⁊ tps ⁊ oīo.i.vl'r omne cōtinuū dupl'r dicitur infinitum aut ſm diuisionē:aut infinitis vltimis.i.aut ſm q̄titatem ⁊ extensionem:vt quia habet infinita vltima.ſm igitur q̄titatem non cōtingit sese tangere infinita in finito tempore.naꝫ ꝙ aliquod mobile tangat que sunt ſm se infinita in tempore finito est inconueniens.Sed eis.i.ſz ea que sunt infinita ſm diuisionem ꝯtingit.s.pertansire:quia ⁊ ipsum tempus est infinitū sic.s.diuisione.quare in tēpore infinito ⁊ non in tempore finito accidit transire infinituz: ⁊ tangere infinita.ꝯtingit.n.ipsis infinitis:⁊ non in tpis finitis:qꝛ sicut sunt ibi infinite partes spacij:sic sunt ibi infinite partes temporis.

Dub.pᵃ **Dubitaret** forte aliquis vtrū h̄ solutio sit recta vel non recta.❡ Dōm ꝙ:vt infra dicetur:h̄ solutio est ad hominem.❡ Ad cuius euidentiaz sciendum:ꝙ si per aliquē motū transitur infinitum spacium in īfinito tpe:oꝫ motum illū nō icepisse:qꝛ si mot⁹ ille incepit habuit initiū.si ponitur ēt hr̄e finem:de necessitate est finitus.ꝙ aūt sit finitus motus super īfinitum spacium:est incōueniens.ꝑpter qḋ si infinituz spacium est pertransitū:nō sufficit dicere ꝙ hoc fuit factū in īfinito tēpore: sed vlterius oportet addere ꝙ mot⁹ ꝑ illud spacium non inceperit.nullū.n.infinitū pōt ꝑtrāsiri ⁊ compleri si habet initiū:quia non est itelligibile aliquid habere initium ⁊ complementū:nisi habeat eē finitū.Cum ergo zeno negaret oēꝫ motū:⁊ poneret ꝙ nullum spaciuz posset pertransiri:qꝛ aliquis motus incipit ēt transitus alic⁹ spacij habet initiuz:non sufficit dicere ꝙ ille transitus fiat in tempore infinito.implicat.n.opposita:si dicat̄ ꝙ infinita possunt pertransiri:si ille trāsitus initium habeat:ideo hec rō zenonis infra soluet̄ rectius.ostendet̄.n.ꝙ non est incōueniens pertransire infinita in potētia.in quolibet enim spacio sunt īfinite partes:sed hꝰ partes non habent esse in actu:sed in poᵃ. quia ergo qḋ est in potentia magis non est q̄ꝫ sit.ponere ꝫ īfinita ī potētia:est magis ponere nō īfinita q̄ꝫ īfinita. quare sic trāsire īfinita non est icōueniēs:qꝛ h̄ nō ē trāsire infinita simpl'r ſz ſz quid.❡ Deinde cum dicit.

❡ **Neqꝫ iam infinitum potest in finito tempore transire:neqꝫ in infinito finitum:sed si quidem tempus infinitum sit:⁊ magnitudo erit infinita:siqꝫ magnitudo ⁊ tempus.**

❡ Probat qḋ dixerat:videlꝫ ꝙ si magnitudo est infinita ⁊ tempus ⁊ ecōuerso.Circa qḋ duo facit:qꝛ primo ondit ꝙ non potest esse magnitudo finita extēsione: quin tempus etiam sit finitum nec ecōuerso.scḋo ostendit ꝙ tempus:magnitudo:⁊ vl'r omne cōtinuum est infinituz diuisione ibi.(Manifestuꝫ igitur ex dictis.)Circa pᵐ duo facit:quia primo ꝑponit qḋ intendit.scḋo ꝑbat qḋ dixerat ibi.(Sit.n.magnitudo.)Dicit igit̄ ꝙ neqꝫ infinitum spacium pōt aliquid pertransire in tpe finito:neqꝫ in tpe infinito potest pertrāsire spaciū finitū.Sed si quidē tps infinitū sit ⁊ magnitudo infinita erit:siqꝫ magnitudo est finita ⁊ tempus.❡ Deinde cū dicit.

❡ **Sit enim magnitudo finita in qua est.a.b. Te.c.2[?] Tempus autē infinitū:in quo est.g. Accipiat̄ igitur temporis aliquid finituꝫ in quo sit.g.d. In hoc igitur transibit aliquid magnitudinis. Et sit qḋ transituꝫ est:in quo est.b.e. Hoc āt aut mēsurabit in quo est.a.b.aut deficiet: aut excellet. Differt enim nihil:si eniꝫ semꝑ equalem que est in.b.e.magnitudinem in equali tēpore transibit:Hoc aūt mensurat totuꝫ. Finitum erit omne tp̄s:in quo transibit:in equalia .n.diuidetur:sicut ⁊ magnitudo.**

❡ Probat qḋ dixerat.Circa qḋ tria facit:ſm ꝙ tres rōnes adducit ad ostēdendum ꝙ non pōt poni magnitudo finita nisi ⁊ tps:ī quo transitur magnitudo illa:habeat etiā eē finitū. scḋa rō īcipit ibi.(Amplius aūt.)3ᵃ ibi.(Ex aūt īfinito tpe.) Dicit ergo.sit igit̄ magnitudo finita in qua est.a.b.tempus aūt īfinitum in quo est.g.hoc posito non ē possibile.suple ꝙ.a.b.supple magnitudo finita transeat̄ in.g.qḋ est tp̄s infinitum: qḋ sic ꝑꝫ:accipiat̄ igitur illius tpis infiniti aliqḋ finitū.i.aliqua pars finita.q̄ sit in quo est.g.d.in hoc igitur idest in hac parte tpis:finita mobile transibit aliquid illius magnitudis.sit aūt qḋ est pertransitū in quo ē.b.e.hoc aūt idest hec pars q̄ est.b.e.aut mēsurabit totū ī quo est.b.a.aut deficiet ab ipso:aut excellet ipsum.differt āt nihil. Nā.b.e.que ponitur pars de.a.b.aut aliquotiens sumpta reddet ineq̄litatem totuꝫ.a.b.⁊ tunc mensurabit ipsum:aut reddet minus ⁊ tūc deficiet ab ea:aut reddet plus ⁊ tunc excellet ipsum.qcqd enim ponat̄ nō refert q̄tuꝫ ad ꝑpositū. Nam semꝑ erit aliqua ꝑportio īter illā ꝑtē ⁊ suū totū: cū vtrūqꝫ ponat̄ esse finitū.illa enim pars totiens poterit sumi ꝙ vel reddet totū vel plus q̄ꝫ totū.si ergo semꝑ sumam⁹ equalē mognitudinē ei magnitudini q̄ est.b.e. semꝑ talē magnitudinē transibit in eq̄li tempore.h̄ āt .s.magnitudo.b.e.mēsurat totū:idest totā magnitudinē .a.b.ergo supple tempus.g.d.qḋ est finitū in quo transitur.b.e.mensurabit totū tp̄s in quo trāsit̄ .b.a.finitū ergo erit oē.i.totū illud tp̄s in quo mobile trāsibit.b.a.in equalia enim:idest i equales ꝑtes diuidet̄ illud tp̄s sic ⁊ magnitudo.❡ Nōtᵐ aūt ꝙ tota vis rōnis hui⁹ in h̄ cōsistit:qꝛ ex quo.b.e.que est pars magnitudis.de.b.a.trāsitur in tpe finito:oꝑꝫ ꝙ tota magnitudo.b.a.trāseatur in tpe finito.nā totū tp̄s in quo transit̄ tota magnitudo .a.b.sic se habebit ad ꝑtē tpis in quo transitur.b.e.sic se hꝫ totū.b.a.ad partē ei⁹ que est.b.e. Nam qꝛ semꝑ in eq̄li tpe transitur eq̄lis magnitudo in eq̄lia: cū diuidetur tp̄s:⁊ magnitudo quotiēs.b.a.cōtinebit.b.e.totiens tēpus in quo transitur.b.a.cōtinebit tp̄s in quo tansibit̄ .b.e.quare si.b.a.est magnitudo finita ⁊ finities cōtinebit.b.e.tempus in quo transitur.b.a.erit finitū:⁊ finities cōtinebit illud finitū tēpus in quo transitur.b.e.non ergo potest poni magnitudo finita nisi ⁊ tempus in quo transitur sit etiam finitum.

Dubitaret forte aliqs qꝛ vr̄ hic ꝑbus supponere Dub.2ᵐ ꝙ si dicat aduersarius ꝙ tota magni

tudo.b.a.transitur in tempore īfinito.φ.b.e.que est ps illius magnitudinis transeatur in tpe finito.Ħ aūt non videtur sequi.Nam si tota magnitudo.b.a.transitur in toto tpe infinito:pars illius magnitudinis transibit̄ in parte tpis īfiniti.Sʒ q̄libet pars īfiniti ē īfinita:vt ostē debatur in p̄mo huius.ergo pars magnitudinis.a b.nō transibitur in tpe finito:sed in īfinito.℄ Dōm φ vt su pra dicebatur pars potest accipi ꝓprie vel improprie:ꝓ prie enim accepta parte semꝑ est aliqua ꝓportio partis ad totum:ita φ quelibet pars ꝓprie sumpta replicata ſm aliquē finituʒ numerum vel reddit totum vel plus ꝙ̄ totum.Sic eniʒ accipiendo partem impossibile ē φ infiniti sit pars finita:q2 īfiniti ad finitum non est pro portio:nec aliqđ finitū finities sumptum potest redde re infinitū:ꝛ multo minus potest reddere plus ꝙ̄ īfini tum.Si ergo infinitū haberet partem ꝓprie sumptaʒ: de necessitate pars illa esset infinita:sed vt supra dice batur talis pars in īfinito esse non pōt.Nam sicut īfini tum non est ꝓprie totum:sic nec hʒ parteʒ ꝓprie sūptā. vtrūq3.n.hēmus a pħo:videlʒ φ pars īfiniti est īfinita: ꝛ φ in īfinito potest accipi pars finita:sed prius diciuʒ est ex suppōne.est.n.sensus φ pars īfiniti ē īfinita:quia si infinitum haberet ptem ꝓprie sumptā:oporteret ptē illam infinitam esse.Sed ſm qđ dictuʒ est;magis ē ſm veritatem.nam cum pars sit minor toto:ꝛ infinituʒ nō sit minus infinito:si esset dare aliqđ īfinitū pars ibi ac cepta de necessitate finita esset;sed illa pars nō esset ꝓ prie sumpta:tum q2 non haberet ꝓportionem ad suum totum:cum infiniti ad finitū non sit ꝓportio:tum etiaʒ φ pars illa nō posset in aliquo nūero finito sumi:qđ red deret totum vel plus ꝙ̄ totū.Est ergo itentio pħi φ da to per impossibile φ tota magnitudo.b.a.que ponitur esse finita:transeat̄ in tēpore īfinito de necessitate pars illius magnitudinis transibit̄ in tempore finito:q2 trā sibitur in parte illius temporis.ergo transibitur in tpe finito:q2 infinitum non habet partem ꝓprie sumptam: nec habet parteʒ nisi finitam:imo q2 in minori tpe trāsi tur pars ꝙ̄ totum:oportebit partem illam transiri in tē pore finito:q2 qđ est minus infinito.opʒ esse finitum.q2 ergo pars illa transibitur in tpe finito ex hoc vlterius phylosophus arguit φ ꝛ tota magnitudo transeatur in tempore finito.℄ Deinde cum dicit.

℄ Amplius autem si nō omnē magnitudinem in infinito tempore transibit:sed contingit ali quam ꝛ in finito tempore transire:vt qđ ē.b. e.hec autem mensurabit totam ꝛ equaleʒ in equali trāsibit. Quare ꝛ finitum erit tps.

℄ Adducit secūdam rōnem.d.φ si non oēm magnitudi nem transit mobile aliqđ in tpe īfinito.Sed contingit aliq̄ʒ magnitudinē finitā trāsire in tpe finito:vtputa cō tingit transire in tempore finito:qđ est.b.e.q2 sic est q̄li bet magnitudo finita:transibitur in tpe finito.Nam si b.e.transibit̄ in tpe finito: q2 ħ.s.b.e.mensurabit totaʒ a.b.vel totam aliam q̄ʒtūcūq3 magnitudinē finitaʒ ꝛ in equali tpe semꝑ transibit mobile equalem magnitudi nem.quare tps.sup.in quo transitur quecūq3 magnitu do finita:finitū erit.℄ Notandū aūt esse viʒ rōnis hu ius φ quecūq3 magnitudo finita ponat̄ transiri in tpe finito de necessitate quelibet magnitudo transibitur in tempore finito.Nam cū q̄libet magnitudo finita hēat ꝓportionem ad ꝙ̄libet aliam finitam:ꝛ habeat eaʒ mē surare vel excellere:de necessitate tempus:in quo trāsi tur quecūq3 magnitudo finita:habebit ꝓportionem ad quodlibet aliud tpus in quo transitur quecūq3 alia magni tudo finita:erit ergo omne tale tps finitū.℄ Notandū etiam hanc rōnē differre a p̄ma:q2 in prima rōne ex eo φ pars transiebatur in tpe finito:ꝓbabat̄ φ oportebat etiam ipsum totū transiri in tpe finito:hic autem ex eo φ quecūq3 magnitudo trāsitur in tēpore finito:ꝓbat̄ φ oʒ magnitudinē q̄libet finitā transiri in tpe finito.aliđ eni est ex finitate partis arguere finitatē toti⁹:ꝛ aliđ ex finitate vni⁹ magnitudis arguere finitatē alterius.

Dubitaret forte aliqs:q2 vr̄ ħ rō superfluere.nā Dub.p̄ᵃ. siue.b.e.ponat̄ pars magnitudis de b.a.siue ponat̄ q̄dā alia magnitudo diuersa:ex quo semꝑ ponitur.b.e.mensurare.b.a.ꝛ habere ꝓportionem ad ipsum:ꝛ ex ħ argui̊t φ si.b.e.trāsitur in tempore finito: φ ꝛ.b.a.etiam transeat̄ in tpe finito:vt vr̄ non variatur modus arguendi:nec aliquā vlteriorem certitudinē fa cit demōstratio secūda a demōstratione prima.℄ Dōʒ. φ ħ rō secūda aliq̄ʒ certitudinē addit supra demr̄onem primam.Nam sensus noster nō expitur oēm magnitu dinē finitaʒ transiri in tempore finito:nec ēt experitur partem cuiuslibet magnitudinis finite transiri in tem pore finito.sunt.n.plures magnitudīes in vniuerso:que nec ſm se totas.nec ſm suas partes se obtulerūt sensui alicuius hominis.sed φ aliqua magnitudo finita tran seatur in tpe finito ꝯtinue possumus experiri per sensū. Iʒ ergo tam demr̄o prima ꝙ̄ demōstratio secūda aliquo mō ex sensibilibus ꝓcedāt;scđa tñ magis ex sensibilib⁹ ꝓcedit:q2 magis expimur per sensuʒ φ aliqua magni tudo finita trāseat̄ in tpe finito ꝙ̄ φ pars cuiuslibʒ ma gnitudinis finite transeat̄ in tempore finito.

Alterius forte dubitaret aliqs:q2 vr̄ hic pħs ar guere ex isufficiēti:arguit.n.φ si q̄libet Dub.2ᵃ. magnitudo finita hʒ ꝓportionē ad ꝙ̄libet aliā magni tudinē finitā:φ ꝛ tps:i q̄ trāsit̄ q̄cūq3 magnitudo finita: ē ꝓportionatū tpi:quo transit̄ q̄cūq3 magnitudo finita. ꝓportio.n.temporis ad tps nō sumit̄ solū ex ꝓportiōe magnitudinū.sed ēt ex velocitate mobiliū.Nā sic̄ ma ior magnitudo plus requirit de tēpore:sic ꝛ mobile tar dius maius reqrit tps.℄ Dōm φ velocitas ꝛ tarditas mobiliū sumit originē ex diuisione magnitudinū.Naʒ iō mobile est velox:q2 in equali tpe plus vadit de spa cio:ꝛ iō est tardū:q2 in equali tpe min⁹.q2 g̊ semꝑ pōt ac cipi minus ꝛ minus de magnitudīe:iō semꝑ pōt accipi mobile:qđ est magis ꝛ magis tardū:q2 ꝙ̄to min⁹ tran sit de spatio in eq̄li tpe:tanto magis est tardū.Sublata ergo diuisione magnitudinis:tollit̄ ꝛ ꝓportio velocis ad tardū.Si g̊ ꝓportio velocitatis ad tarditateʒ sumit originē ex ꝓportiōe magnitudinū:suffic̄ arguere ꝓpor tiōe tpis ad tps ex ꝓportōe magnitudis ad magnitudi nē.Naʒ ꝛ si ꝓportio tēpoꝝ variat̄ ex velocitate ꝛ tardi tate mobiliū:nō ꝓpter ħ reddit̄ ratio pħi isufficiens:q2 velocitas ꝛ tarditas mobiliū sumit originem ex ꝓpor tione magnitudinuʒ:imo q2 nulla finita finities sūpta reddūt aliqđ totū īfinitū:siue illa finita accipiant̄ ma gna:siue pua:dato φ vna pars magnitudis transiret̄ a mobili veloci:alia tardo:ex quo quelibet talis pars trā situr in tempore finito:oʒ totā magnitudinē finitaʒ in tpe finito trāsiri.tales g̊ varietates demonstratōes pħi non impediunt.℄ Deinde cum dicit. i figura ꝓcedēti

℄ Qz autem non in infinito tempore trāsit qđ est.e.b. manifestum est si accipiatur in alte ra finitum tempus:si eni in minori parte tran sit:hanc necesse est finitaʒ esse altero termino existente.℄ Eadem aūt demōstratio est: ꝛ si T.c.xx

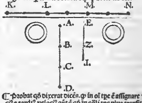
lõgitudo quedã ĩfinita sit: tp̃s aũt finitum.

¶ Adducit tertiam. d. q̃ aũt non tempore ĩfinito sed in tp̃e finito mobile transit spatium qđ est. c. d. manifestũ est ex hoc q̃ accipiat̃ tempus finitum in altera p̃te. i. ex parte ante. Naȝ si tempus in quo transit̃. c. d. que est ps magnitudinis trãseunde: est finitũ ex p̃te añ: erit finitũ ex parte post: q: in minori tp̃e mobile transit hanc p̃teȝ q̃ȝ totum: necesse est ergo hanc partem tp̃is in qua trãsitur pars magnitudinis finitam eẽ supple ex parte post: existẽte finito altero termino. s. ex parte ante. tũc supplẽda est rõ: q̃ postq̃ȝ tempus: in quo transitur pars magnitudinis finite est finitũ taȝ ex parte post q̃ȝ ex parte añ: oportet q̃ tempus in quo transitur tota magnitudo sit etiam sic finitũ. Addit aũt: q̃ eadẽ demõstratio est si lõgitudo est ĩfinita: tp̃s aũt in quo transit est finitũ. Nam sicut non põt esse q̃ sit magnitudo finita. tp̃s aũt in quo transitur sit ĩfinitũ: sȝ ex finitate magnitudis arguit̃ finitatẽ tp̃is: sic esse non põt: q̃ sit magnitudo infinita tempus aũt finitũ: q: ex quo p̃tes tp̃is respondent p̃tib⁹ magnitudinis: ex finitate tp̃is p̃bari põt finitas magnitudinis. per oẽs enim tres rõnes dictas: per quas ostensum est q̃ si magnitudo est finita: q̃ tempus est finituȝ: p̃bari põt q̃ se hȝ etiam eõ: videlȝ q̃ si tempus est finitum: q̃ est etiam magnitudo finita. ¶ Notandũ auteȝ predictam rõnẽ p̃hi fundari super duob⁹: quoꝝ p̃mũ ẽ q̃ tempus in quo transitur. c. d. que ponit̃ esse pars magnitudis finite est finitũ ex parte ante. h autẽ supponit q̃si manifestũ sensui: q: ex quo mot⁹ ĩ quo trãsitur talis pars incipit: tempus illud in quo trãsitur talis pars hȝ terminuȝ ex parte ante: ĩmo eo ipso q̃ magnitudo ẽ finita: opȝ q̃ transitus illius magnitudis incipiat in initio eius. Si ergo transitus ille habet initiũ: opȝ q̃ ⁊ tp̃s mẽsurãs talẽ trãsitũ hẽat initiuȝ: ⁊ sic sit finitũ ex parte ante. Secũdum aũt super quo fundat̃ p̃dicta ratio est: q̃ si tempus in quo transitur talis pars est finituȝ in altero termino: idest ex parte ante: q̃ opȝ q̃ sit etiam finitum in altera parte: idest ex parte post: qđ p̃bat̃ ex hoc: q: in minori tp̃e transitur pars q̃ȝ totũ. non esset aũt minus tempus nisi esset finitũ: ⁊ nisi haberet terminuȝ ex p̃te post: ĩmo si accipiat̃. c. d. que ponit̃ pars magnitudinis: si talis pars accipiat̃ a p̃ncipio magnitudinis: sil' inciperet transiri talis pars ⁊ tota magnitudo: cũ ḡ minus ponat̃ de tempore in transitu p̃tis q̃ȝ totius: oȝ prius finiri transitũ partis q̃ȝ totius: qđ esse non posset: nisi tp̃s in quo transitur pars: esset finitũ ex p̃te post: sicut ex p̃te ante. Si ḡ ps trãsitur in tp̃e simplr̃ finito: opȝ q̃ ⁊ totuȝ transeat̃ in tp̃e simplr̃ finito: q: sicut est p̃portio partis ad totũ: sic oȝ esse p̃portionẽ tp̃is in quo transit̃ pars ad tempus in quo transitur totũ. ¶ Notandũ ẽt hanc vltimaȝ rõnem aliquid speciale addere supra alias: tum q: magis exprimit finitatem tp̃is: cuȝ ostendat ipsuȝ oportere esse finitũ ex vtraq̃ȝ parte: siue ex vtroq̃ȝ termino: tum etiam q: non solum arguit ex p̃portione partis ad totum: sed etiam arguit ex inchoatione motus: sic ergo distingui possunt he tres demõstratiões: q: p̃ma arguit ex p̃portione partis ad totũ. secũda ex p̃portione cuiuslibet finiti ad qđlibet finitũ. tertia vero ex inchoatiõe motus. ex hoc enim arguit tempus esse initiũ ex altero termino: idest ex termino anteriori: q: supponit motuȝ illum ⁊ transitũ illũ: qui mẽsurat̃ tali tp̃e: incepisse ⁊ habuisse principium. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Manifestum igitur ex dictis est: q̃ neq̃ȝ linea: neq̃ȝ planum: neq̃ȝ omnino nullum continuoꝝ erit athomus non solum p̃pter id qđ nũc dictum est: sed q: accidit diuidi athomuȝ.

¶ Ostenso q̃ neq̃ȝ tp̃s nec magnitudo sint ĩfinita extẽsione: ostendit q̃ vtrũq̃ȝ illoꝝ sit infinituȝ diuisione: p̃bare aũt magnitudinẽ. tẽpus: ⁊ vlr̃ omne cõtinuũ eẽ ĩfinituȝ diuisione: est ostendere talia non cõponi ex ĩdiuisibilibus. duo aũt facit: q: p̃mo ait q̃ si ponant̃ talia cõponi ex ĩdiuisibilibus: q̃ oȝ q̃ ĩdiuisibile diuidat̃. s̃c̃do p̃bat qđ dixerat ibi. (Om̃. n. in omni.) Dicit ḡ q̃ manifestum est ex dictis: q̃ neq̃ȝ linea neq̃ȝ planũ. i. superficies: neq̃ȝ oĩno. i. vlr̃. nulluȝ ꝯtinuoꝝ erit athomus. i. erit ex athomis ⁊ ex indiuisibilibus: non solum p̃pter id qđ nũc dictum est: vt q: s. oȝ esse p̃portionẽ partis ad totũ: ⁊ ĩdiuisibilis ad ꝯtinuũ nõ ẽ p̃portio: sȝ ẽt ĩcõueniẽs ẽ cõtinuũ cõponi ex indiuisibilib⁹: q: h posito accidit diuidi athomum. s. sequitur q̃ diuiditur id qđ est indiuisibile. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Om̃ enim in omni tp̃e velocius ⁊ tardius est. Velocius autem plus transit in equali tẽpore: contingit autem ⁊ duplicẽ ⁊ emioliam transire in longitudinẽ. Sit. n. hec ratio velocis. Adducatur igit̃ velocius s̃m emiolum in eodẽ tempore: ⁊ diuidantur magnitudines: q̃ qdẽ velocioris sunt. a. b. c. d. in tres athomos que vero sunt tardioris in duos: in q̃bus sunt. e. z. i. Itaq̃ȝ ⁊ tp̃s diuidet̃ ĩ tria athoma. Eq̃le enim in equali tp̃e transibit. Diuidat̃ igit̃ tp̃s in ea que sunt. k. l. m. n. Iteꝝ aũt qm̃ deductuȝ est tardius per. e. z. i. ⁊ tp̃s secabit̃ in gemina. Diuidetur ergo athomũ: non eniȝ impartibile in athomo transit: sed in pluri. Manifestuȝ ergo est q̃ nihil cõtinuoꝝ ipartibile est. Te. c. 23.

¶ Probat qđ dixerat dicẽs. q̃ in oĩ tp̃e ẽ assignare velocius ⁊ tardius. velocius aũt ẽ qđ in eq̃li tp̃e plus transit spaciuȝ vel plus trãsit de spacio: ꝯtingit aũt ⁊ duplicẽ emioliam. i. sexqualterã trãsire lõgitudinẽ. Si. n. accipiat̃ mobile duplr̃ velox: ĩ eq̃li tp̃e trãsibit duplicẽ lõgitudinẽ. Si v̓o accipiat̃ mobile s̃z velocitatẽ sexqualterã in eq̃li tp̃e trãsibit longitudinẽ sexqualterã. sit. n. rõ velocis: h. s. s̃m p̃portionẽ sexqualterã. adducat̃ ḡ velocius s̃m emioliuȝ. i. s̃m p̃portionẽ sexqualterã: ⁊ diuidant̃. i. distinguãtur magnitudines q̃ sũt velocioris ⁊ tardioris: ita q̃ magnitudines velocioris diuidant̃ in tres athomos. s. in. a. b. c. d. q̃ v̓o sunt tardioris diuidant̃ in duos athomos in quib⁹ sunt. z. e. i. itaq̃ȝ ⁊ tp̃s in quo velox trãsit tres athomos de magnitudĩe. diuidet̃ ẽt in tria athoma: q: eq̃lẽ magnitudinẽ transibit in eq̃li tp̃e. diuidat̃ ḡ tp̃s in ea athoma q̃ sũt. k. l. m. n. ps ḡ q̃ in trib⁹ athomis tp̃is ĩ q̃bus velox trãsit tres athomos de magnitudĩe: trãsibit

inde tardũ duos:qꝛ positũ meſt ꝙ tardum ſit in ſexqaltera ꝓportione ad velox. Jõ ſubdit ꝙ iterum.ſup.ꝑ tres athomos tp̃is:in q̃bus velox tranſit tres athomos magnitudinis pꝫ ꝙ tardius deductum ẽ per.z.e.l.i.ꝑ duos athomos magnitudĩs.ſi ergo tardũ tranſit duos athomos magnitudinis:in tribus athomis tp̃is.g̃ vnũ athomuꝫ magnitudĩs tranſibit in vno athomo ꝛ dimidio tẽporis.ſecabit̃ g̃ tp̃s in gemina.i.in duas partes:diuidet̃ ergo athomũ ꝛ ĩpartibile:qꝛ tardũ nõ tranſit athomuꝫ magnitudĩs ĩ athoma tp̃ia:ſꝫ ĩ pl̃i:qꝛ ĩ athomo cũ dimidio.Si g̃ impoſſibile ẽ athomũ ꝛ ĩpartibile diuidi:manifeſtũ eſt ꝙ nihil ꝯtinuoꝝ eſt ĩpartibile.i.eſt cõpoſitũ ex ĩpartibilib᷒.℄ Nõnᵐ aũt ꝙ ꝓportio emiolia vel proportio ſexqaltera eſt qñ ꝯtinet totũ ꝛ medietatẽ.vñ tria ſe hñt in emiolia ꝓportiõe ad duo:qꝛ ꝯtinent totũ duo: ꝛ ꝯtinent vnũ:qð eſt medietas duoꝝ:quare ſi accipiant̃ mobilia ſm emioliã ꝓportionẽ:in illo tp̃e:in quo velox tranſibit tria:opꝫ tardũ tranſire duo.℄ Notandũ etiã ꝙ.a.b.c.d.noĩant tria athoma.Nam ſi per lr̃as vellem᷒ ĩtelligere athoma eſſent q̃tuoꝛ athomi.nõ g̃ per lr̃as debemus ĩtelligere athomos ſed per id qð eſt ĩter lr̃as:ita ꝙ per id qð eſt ĩter.a.ꝛ.b.intelligetur vnus athomus:ꝑ id qð eſt ĩter.b.ꝛ.c.intelliget̃ ſecũdus athom᷒:per id võ qð eſt ĩter.c.ꝛ.d. ĩtelliget̃ tertius athomus:ita ꝙ.a.b.c.d.q̃ ſũt q̃tuoꝛ lr̃e noĩabũt tres athomos magnitudĩs velocioꝛis.z.e.l.duos athomos magnitudĩs tardioꝛis.k.l.m.n.tres athomos tp̃is. Lectio. VI.

T.c.24 Necesse autem ipſum nũc qð nõ ſm alterum ſed per ſe ꝛ primum dictuꝫ indiuiſibile ꝛ in oĩ tp̃e h᷒ eſſe.

℄ Poſtq̃ʒ ph̃s oſtendit motuꝫ eſſe cõtinuum.in parte iſta determinat de partib᷒ ip̃i᷒ motus.Mot᷒ aũt dupl̃r diuidit̃.p̊ per cõparationeꝫ ad menſurã.eo enim ipſoꝙ menſurat̃ mot᷒ tp̃e: ſequit̃ ipſum diuidi diuiſiõe tp̃is.ſc̃do mot᷒ diuidit̃ per cõparationem ad ſubm̃.Si enim mobile qð eſt ſubm̃ motus ẽ diuiſibile:ſeq̃t̃ ipꝫ motũ diuidi ſꝫ ꝑtes ipſius mobilis. volens g̃ ph̃us determinare de portib᷒ ipſius mot᷒ tria facit:qꝛ p̊ oſtẽdit mẽſurã mot᷒ nõ eſſe q̇d indiuiſibile ſꝫ diuiſibile.ſc̃do oñdit ſubm̃ mot᷒ eẽ etiaꝫ q̇d diuiſibile. tertio determinat de partibus mot᷒ tã per cõparationem ad menſuram q̃ʒ etiã per cõparationem ad ſubm̃.ſc̃da ibi.(Qð mutat̃ aũt omne.)tertia ibi.(Mot᷒ aũt eſt diuiſibilis.) Intentio g̃ prime ꝑtis eſt:ꝙ mot᷒ nõ ſit in nũc nec in ĩſtanti:nec mẽſurat̃ menſura ĩdiuiſibili ſed diuiſibili.Duo ergo facit:qꝛ p̊ oſtendit ꝙ in ipſo tp̃e eſt dare aliquid ĩdiuiſibile qð dr̃ nũc.ſc̃do ꝓbat ꝙ in h᷒ nũc ꝛ ĩ h᷒ indiuiſibili mot᷒ eſſe nõ põt.ſc̃da ibi.(Et aũt nihil.) Circa p̊ᵐ tria facit:qꝛ p̊ oñdit q̇d ꝓprie ſignificat̃ noĩe ipſius nũc.ſc̃do cõparat h᷒ nũc ad p̃teritũ ꝛ futurum.3° quedã que ſuppoſuerat ꝓbat.ſc̃da ibi.(Eſt eniꝫ aliq̇d.) tertia ibi.(Neceſſe ẽ ergo.)Dicit g̃ ꝙ neceſſe eſt ipſum nunc qð nõ ſecundum alterum ſed per ſe ꝛ primum dictũ eſt nũc:h᷒ nũc neceſſe eſt eſſe indiuiſibile: ꝛ neceſſe eſt eſſe ſupple ipꝫ h᷒ nũc in oĩ tp̃e.℄ Nõnᵐ aũt ꝙ aliq̇d dicit̃ per ſe ꝛ ꝓprie tale qð ſm ſe totuꝫ eſt tale:aliq̇d võ dr̃ per accñs ꝛ ſm alterũ tale:qð ſm aliq̇d ſui eſt tale:vt dicit̃ ſanari ſortes.q̃ ſi per accñs ꝛ ſm alteꝝ:ſi ſanat̃ ei᷒ thoraꝝ:ꝛ nõ ſanat̃ ſm ſe totũ.Cũ ergo nũc dicat aliq̇d p̃ſens:illud per ſe ꝛ p̊ eſt nunc:qꝛ nihil eſt eius qð non ſit in p̃ſenti:ſed ſm ſe totũ eſt preſens.illud aũt dr̃ eſſe nũc ſm alterũ ꝛ quaſi per accñs:qñ nõ ſm ſe totũ eſt p̃ſens: ſed qꝛ eſt aliq̇d eius in p̃ſenti:q̃re cũ ĩ p̃nti aliud de tp̃e non ſit niſi ĩdiuiſibile aliquid.per ſe ꝛ p̊mo nũc dicit q̇d indiuiſibile.Sed ſi accipiat̃ p̃ñs:vel ẽt ip̃m nũc nõ per ſe.Sed ſm alterũ:ſic tp̃s aliqð dicit̃ eẽ p̃ſens:ꝛ dicit̃ eẽ nũc:nõ qꝛ ſm ſeipſum ſit p̃ſens.ſed qꝛ eſt ꝓpinquũ p̃nti nũc:vel etiam dicit̃ tp̃s aliqð eẽ preſens:qꝛ nunc qð eſt preſens eſt aliquid eius.℄ Deinde cum dicit.

Eſt enim aliquid vltimũ eius qð factum eſt: cuius ſuper hoc nihil futuri eſt:ꝛ iterũ futuri eſt:cuius ſuper hoc nihil eſt illius qð factum eſt:qð vtiq; diximus vtriſq; eſſe terminum.

℄ Hoc autẽ ſi demonſtretur:qm̃ hoc h᷒ eſt per ſe:ꝛ ipſum ſimul manifeſtuꝫ erit:ꝛ quod indiuiſibile eſt. T.c.25.

℄ Cõparat ipſuꝫ nũc ad p̃teritũ ꝛ futurũ.d.ꝙ ipꝫ nũc ẽ aliq̇d vltimũ eius qð factũ ẽ.i.eſt finis p̃teriti:c᷒ p̃teriti ſuper h̃.i.vltra h̃ nihil eſt futuri.ipſuꝫ.n.nũc ita p̃teritum terminat:ꝙ vltra illud nihil eſt de p̃terito:qꝛ tunc p̃teritũ eẽt futurũ:ꝛ iteꝝ ita eſt termin᷒ futuri:c᷒ futuri ſuꝑ hoc nihil eſt illi᷒ qð factuꝫ eſt:qꝛ ipſius futuri nihil eſt p̃teritum.Addit aũt ꝙ ipſuꝫ nũc:qð dixim᷒ eſſe terminũ vtriuſq; tp̃is.ſ.p̃teriti ꝛ futuri:ſi hoc.ſ.nũc demõſtretur qm̃ hoc eſt h᷒.i.eſt vnũ per ſe ꝛ ſm ipſum ſil̃:manifeſtum eſt ꝙ eſt ĩdiuiſibile:qui.n.cognoſcit nũc qð ẽ terminus preteriti ꝛ futuri eẽ vnũ:cognoſcit ip̃m eẽ ĩdiuiſibile ꝛ ecõuerſo.℄ Notandũ aũt ꝙ nũc ita terminat p̃teritũ:ꝙ q̇cq̇d eſt poſt ipſum totũ eſt futurum.g̊oꝫ ꝙ nihil de p̃terito ſit ſuper ipſum nũc:vel vltra ipſuꝫ nũc: qꝛ tunc illud p̃teritũ eẽt futurũ. Rurſus h᷒ nũc terminat ſic futurũ:ꝙ q̇cq̇d eſt ante ipſum nũc totũ eſt p̃teritum.nihil ergo ipſius futuri eſt ſuper ip̃m nũc.i.añ ip̃m nũc.qꝛ tunc qð eſt futurũ eẽt aliq̇d qð eſt factũ:ſiue eẽt aliq̇d p̃teritũ.℄ Nõnᵐ ãt ꝙ ſꝫ Cõmen.nũc eẽ vnũ ꝛ eẽ indiuiſibile nõ ſe hñt per ordineꝫ ſm cognitionẽ:ita ꝙ q̇s p̊us cognoſcat nũc eẽ vnũ:ꝛ poſtea cognoſcat ipſum eſſe indiuiſibile.Sꝫ ſil̃ ꝛ ſtatim cũ q̇s ſcit nũc eſſe vnuꝫ ſcit ipſum eſſe indiuiſibile. Cõ.25.

Dubitaret forte aliq̇s q̃uo vĩtatẽ hꝫ dictũ ꝯmenti:videlꝫ ꝙ ſil̃ cog̊ſcim᷒ nũc eẽ vnũ ꝛ eẽ q̇d ĩdiuiſibile.℄ Dõm ꝙ h̃ duplici via venari poſſumus.Prima via ſumit̃ ſi cõſideret̃ qual̃r nũc eſt vnuꝫ. ſc̃da aũt accipit̃ ſi cõparet̃ nũc ad p̃teritũ ꝛ futurũ.Prima via ſic pꝫ.non.n.oĩa ſunt vnũ vno mõ.al̃r.n.ſunt vnũ ipſa ꝯtinua:vt linea ꝛ tp̃us:ꝛ aliter termini ꝯtinuoꝝ:vt nũc ꝛ pũct᷒.linea.n.ꝛ tp̃s ſ̃t vnũ ꝯtinuitate ꝑtiũ:pũct᷒ ãt ꝛ nũc ſ̃t vnũ ſꝫ ĩdiuiſibilitatẽ ꝛ ꝑ p̃uationẽ ꝑtiũ. Sicut g̃ ĩtelligẽs lineã vnã ĩtell̃it ſil̃ eã eẽ ꝯtinuã:qꝛ h̃ ẽ eã eẽ vnã ipaꝫ eẽ ꝯtinuã:ſic ĩtellectus intelligẽs nũc eẽ vnũ: intelligit ſil̃ ipꝫ eſſe ĩdiuiſibile:qꝛ h̃ ẽ ei eẽ vnũ eſſe indiuiſibile.pꝫ g̃ p̊ma via:videlꝫ ꝙ ex ipſo mõ vnitatis q̇ ꝯpetit ipſi nũc ꝛ aliis ĩdiuiſibilib᷒:ſtatim cũ ĩtelligim᷒ talia eẽ vnũ:ĩtelligim᷒ eẽ indiuiſibilia.℄ Sc̃da via ſic pꝫ:qꝛ nũq̃ʒ due ꝑtes alicui᷒ cõtinui ꝯñr ſe hñt:ſi ĩter eas ſit aliq̇d cõtinuũ:vel aliq̇d ꝯdiuiſibile:nũq̃ʒ.n. due ꝑtes linee ꝯñter ſe hñt:ſi ĩter eas cadat linea media ſꝫ.n.ĩter duas tales ꝑtes cadit ſol᷒ pũctus.eo.n.ipſo ꝙ intelligimus eẽ vnũ nũc ĩter p̃teritũ ꝛ futurũ:ĩtelligim᷒ ꝙ p̃teritũ ſe habeat ꝯñr ad ipſuꝫ futurũ:ꝛ ꝙ ĩter ea nõ cadat aliqð cõtinuum nec aliqð diuiſibile:qñ g̃ intelligimus ipſum nunc:qð cadit medium inter ipſa:intelligimus ipꝫ eſſe quid indiuiſibile.℄ Deinde cum dicit.

℄ Neceſſe eſt igitur ipſum idẽ eſſe ipſum nũc: qð vtriſq; temporibus vltimũ eſt. Si enim alterum eſt:conſequenter nõ erit alteꝝ alteri: ꝑ T.c.26.

pter id qđ nō est ɔtinuū ex impartibilibus.

℄ Quedā q̄ supposuerat ꝓbat. duo ḡ fac. fm ꝙ duo supposuerat. p̄.n. ꝓbat ipsum nūc: qđ est termin⁹ p̄teriti ⁊ futuri eē vnū. scđo ꝓbat ipʒ eē idiuisibile ibi. (Si āt diuisibile est.) Circa p̄m. d.f. qꝛ p̄ ostdit nō posse eē plura nūc inter p̄teritū ⁊ futurū: si illa nūc se hēant ɔñr. scđo declarat talia nūc ñ posse eē plura: si se hēant seorsuȝ ibi. (Si āt seorsū.) Dic̄ ḡ: ꝙ nec̄e ē igr̄ idē eē ipʒ nc̄: qđ ē vltimū .i. qđ ē termin⁹ vtriusqꝫ tp̄ib⁹: qꝛ si ē alteꝝ .i. si sint pl'a nc̄ iter vtraqꝫ tp̄a: videlʒ iter p̄teritū ⁊ futurū: alteꝝ ñ erit ɔñr alteri pp̄ id ꝙ ɔtinuū ñ ē ɔpo^m ex imptibilib⁹. nūqꝫ .n. i codē ɔtiuo sɩ aliq̄ pl'a ɔñr se hñtia: nisi illa sint ptes ɔtinui: ⁊ nisi ex eis cōponaṫ ɔtinuū. Si ḡ ī tp̄e eēnt pl'a nūc ɔñr se habētia: sequereṫ ꝙ tp̄s esset ɔposi^m ex ipsis nūc: ⁊ ꝙ ɔtinuū componeteṫ ex impartibilib⁹: qđ est inconueniens. ℄ Deinde cum dicit.

℄ Si āt seorsū ē vtrūqꝫ: iter ē. ⊘ ē.n. ɔtinuū hoꝫ est. Quare erit vniuocuȝ mediū terminoꝝ.

℄ Ondit talia nūc nō posse se hēre seorsuȝ. Circa qđ .d.f. ꝙ duplr̄ ꝓbat itētū. z^s ibi. (At vo si tp̄s.) Dic̄ ḡ: ꝙ si ista pl'a nūc q̄ ponunṫ eē iter p̄teritū ⁊ futurū nō sɩ ɔñr se habētia: sed vtrūqꝫ est seorsuȝ ⁊ sepatū ab alio: tp̄s est iter ea. oē.n. ɔtinuū ē hoꝫ: videlʒ qđ cadit iter duo idiuisibilia seorsuȝ se habētia. nō est.n. dare duo pūcta seorsuȝ se habētia nisi iter ea cadat linea: nec duo nc̄ nisi iter ea cadat tp̄s. q̄re ipoꝝ terminoꝝ .i. iter ipsos termios: siue iter ipsa nūc: q̄ sɩ termini p̄teriti ⁊ futuri: ⁊ p ɔñs iter p̄teritū ⁊ futurū caderet me^m vniuocū. Nā ħ posito caderet tp̄s aliqđ iter p̄teritū ⁊ futurū: qđ ē icōueniēs.

Dub.1. **Dubitaret** forte aliqs: qꝛ iter extrēa tp̄a ē icōueniēs cadere mediū vniuocū. ℄ Dōʒ ꝙ hic pħs supponit p̄teritū ⁊ futurū eē tp̄a ɔñr se hñtia. illa āt ɔñr se hñt: vt supi⁹ dicebaṫ: iter q̄ nō cadit mediū vniuocū: vel iter q̄ nō cadit me^m eiusdē gñis. igr̄ icōueniēs ē iter p̄teritū ⁊ futurū cadere aliqđ tp̄s: pp̄ qđ eē ñ pōt: ꝙ iter p̄teritū ⁊ futurū cadāt duo nūc seorsū se habētia: qꝛ tc̄ iter illa duo nc̄: q̄ sɩ termini p̄teriti ⁊ futuri: ⁊ p ɔñs iter p̄teritū ⁊ futurū caderet tp̄s me^m: qꝛ tp̄s p̄teritū ⁊ futurū ñ se hērēt ɔñr: qꝛ iter ea caderet tp̄s: vel iter ea caderet medium vniuocuȝ ⁊ eiusdem generis: qđ est iconueniens. ℄ Deinde cum dicit.

℄ At vo si tp̄s mediū ē: diuisibile erit. ⊘ ē.n. tp̄s omniū ē ꝙ diuisibile sit. Qr̄ diuisibile ē ipʒ nūc

℄ Adducit z^{am} rōnē. d. at vo. sup. si ponūṫ duo nūc iter p̄teritū ⁊ futurū seorsū se hñtia: ⁊ tp̄s ē mediū iter ea: illđ tp̄s erit diuisibile. omniū ē.n. qꝛ oē tp̄s ē diuisibile. qꝛ si diuisibile ē hoꝫ tp̄s: diuisibile erit ipʒ nc̄. tc̄ ḡ suppleūda ē rō: ꝙ cū icōueniēs sit ipʒ nc̄ eē diuisibile: icōueniēs ē pōeṫ sic duo nc̄ iter p̄teritū ⁊ futurū. ℄ Nōn^m āt ꝙ ex his rōnib⁹ sufficiēter arguiṫ ꝙ iter p̄teritū ⁊ futurū nō p̄t eē nisi vnū nūc: qꝛ si eēnt ibi pl'a nūc: vl' illa pl'a se hērent ɔñr: ⁊ tc̄ ɔtinuū eēt ex iptibilib⁹: vl' se hērent seorsū: ⁊ tc̄ iter p̄teritū ⁊ futurū caderet tp̄s: ⁊ ēt ipʒ nc̄ eēt qd diuisibile: q̄ oīa sɩ icōueniētia: qꝛ si ñ ē itelligibile eē pl'a nc̄ iter p̄teritū ⁊ futuꝝ: nisi illa plura se haberēt ɔñter vl' seorsuȝ: cū vtrūqꝫ hoꝝ sit ipossibile: ipossibile erit eē pl'a nūc iter p̄teritū ⁊ futurū. erit ḡ vnū nūc iter ea: qđ declarare volebam⁹.

Dub.2. **Dubitaret** forte aliqs: vñ cōseqṫ ħ ɔñia: ꝙ si tp̄s aliqđ cadit iter p̄teritū ⁊ futurū: cū illud tp̄s sit diuisibile: ꝙ oporteret ipʒ nūc eē diuisibile. ℄ Dōʒ ꝙ iter p̄teritū ⁊ futurū ñ pōt eē nisi nūc: sic iter duas ptes linee ɔñr se hñtes ñ p̄t eē nisi pūctus. Si ḡ solūʒ nūc est id qđ nec ē p̄teritū nec futurū: ⁊ ēt si solū nūc est me^{us} iter p̄teritū ⁊ futurū: dicere tp̄s aliqđ eē mediū iter ea: ē dicere tp̄s aliqđ eē idē qđ nc̄. qꝛ cū oē tp̄s sit diuisibile: oportebit ipʒ nūc eē qd diuisibile. ē ḡ itentio pħi ꝙ si iter p̄teritū ⁊ futuꝝ caderēt duo nc̄ seorsū se hñtia: iter illa duo nc̄ caderet tp̄s me^m: qđ tp̄s me^m eēt ideʒ qđ nūc: qꝛ nihil pōt pōi iter p̄teritū ⁊ futurū nisi nūc. Cū ḡ oē tp̄s sit diuisibile: sequetur ꝙ ipsuȝ nūc sit quid diuisibile: qđ est inconueniens. ℄ Deinde cum dicit.

℄ Si āt diuisibile est ipʒ nūc erit aliquid qđ factū ē i futuro: ⁊ futuri i eo qđ fcm̄ ē. Scđʒ qđ .n. diuideṫ ħ: determiat p̄teritū ⁊ futurū tp̄s.

℄ Ostenso ꝙ oʒ eē vnū nūc iter p̄teritū ⁊ futurū: ostēdit ꝙ illud nūc oʒ eē idiuisibile. Circa qđ tria fac: fʒ ꝙ tripliciter ꝓbat itentū. z^a rō icipit ibi. (Simul āt.) z^a ibi. (Ad ħ āt.) Dicit ḡ. ꝙ ipossibile ē ipsum nūc ē diuisibile: qꝛ si ipsum nūc ē diuisibile aliqd eēt fcm̄: qđ ē in futuro .i. qđ ē futuꝝ: ⁊ aliqd eēt futuꝝ i eo qđ ē fcm̄. Nā ħ .i. ipʒ nūc: qđ vidreṫ .i. qđ pōiṫ eē diuisibile dtermiat p̄teritū ⁊ futuꝝ tp̄s: ⁊ qꝛ dtermiat p̄teritū ⁊ futurū tp̄s: si eēt diuisibile eēt sil' p̄teritū ⁊ futuꝝ. Si ḡ icōueniēs ē qđ fcm̄ ē eē futuꝝ: ⁊ qđ futuꝝ ē eē fcm̄. icōueniēs ē ipʒ nūc eē qd diuisibile.

Dubitaret forte aliqs vñ seqṫ ħ ɔñtia: ꝙ si nunc est diuisibile: tūc qđ ē futurū eēt i p̄terito: ⁊ qđ ē p̄teritū eēt i futuro. ℄ Dōʒ ꝙ: vt pʒ ex lr̄a: ħ iō ɔtigit: qꝛ ipʒ nc̄ dtermiat p̄teritū ⁊ futurū. dicebaṫ .n. s̄. ꝙ nc̄ sic dtermiat p̄teritū: ꝙ qcqd ē p⁹ nc̄: totū est futuꝝ: ⁊ sic dtermiat futuꝝ: ꝙ qcqd ē an̄ nc̄ totū ē p̄teritū. Si ḡ nūc qđ termiat p̄teritū ⁊ futurū ē qd diuisibile: ⁊ est alic⁹ q̄ititatis p̄ter ħ ꝙ ē termin⁹ p̄teriti ⁊ futuri: hēbit aliqd i medio. illđ āt qđ erit i me^o erit post terminū p̄teriti: ⁊ an̄ terminū futuri. ꝓut ḡ erit post terminuȝ p̄teriti: erit futurū: ꝓut āt erit an̄ terminū futuri: erit p̄terituȝ. idē erit ḡ p̄teritū ⁊ futurū: qꝛ qđ ē i p̄terito erit futurū: ⁊ qđ ē i futuro erit p̄teritū. Nō.n. ē itelligibile ꝙ sit aliqd diuisibile an̄ futurū: nisi illđ sit p̄teritū. Si ḡ nūc est ante futurū ⁊ post p̄teritū: si ponaṫ esse qd diuisibile: erit sil' p̄teritū ⁊ futurum: qđ est inconueniens. Dub.3.

Alterius fōte dubitaret aliqs: qꝛ vr̄ ꝙ possit nc̄ poni eē qd diuisibile: ⁊ tñ nihil vnū ⁊ idē erit an̄ terminū futuri ⁊ post terminū p̄teriti. Nā si nc̄ diuidereṫ i duo idiuisibilia: ⁊ fʒ vnū idiuisibile termiaret p̄teritū: fʒ aliđ vo termiaret futuꝝ: ñ possʒ ibi sigri aliqd vnū ⁊ idē: qđ eēt sil' p̄teritū ⁊ futurū: qꝛ ħ posito nihil vnū ⁊ idē eēt p⁹ terminū p̄teriti ⁊ an̄ terminū futuri. ℄ Dōʒ ꝙ cū i ɔtiuo duo idiuisibilia ñ possint se ɔñr hr̄e nisi cadat ibi aliqd i me^o: ñ p̄t itelli nc̄ eē qd diuisibile: ⁊ termiare p̄teritū ⁊ futurū: nisi iter hoꝫ termios sit dare aliqđ i me^o: qꝛ si nihil eēt ibi i me^o: eēt ibi dare duo indiuisibilia ɔñr se hñtia absqꝫ alio me^o. cū ḡ sp termin⁹ hēat rōnē idiuisibilis: ñ p̄t pōi nc̄ eē diuisibile nisi pōaṫ eē qd ɔtinuū clausū iter duo idiuisibilia: ita ꝙ fʒ vnū idiuisibile termiet p̄teritū: ⁊ fm̄ aliud terminet futurū. illud ḡ qđ erit in medio inter illa duo idiuisibilia q̄ ponunṫ eē termini p̄teriti ⁊ futuri: erit sil' p̄teritū ⁊ futurū: ⁊ erit in p̄terito ⁊ futuro: qꝛ erit an̄ futurū ⁊ post p̄teritū. ℄ Deinde cum dicit. Du.4.

℄ Simul aūt ⁊ nō per se erit hoc nūc fʒ fm̄ alteruȝ. Diuisio.n. nō fm̄ ipsum est. T.c.27.

℄ Pōit z^{am} rōnē q̄ taleṫ ē. ꝙ si nūc ē qd diuisibile: tc̄ ñ accipieṫ fʒ suā significationē ꝓpriā: qꝛ nihil diuisibile ī tp̄e fʒ se totū ē nūc. iō ait: ꝙ sil' cū p̄dcō icōueniēti seqṫ ħ incōueniēs. si nūc ponaṫ qd diuisibile: qꝛ tc̄ ħ nc̄ ñ erit p se sed fʒ alteꝝ. Diuisio āt nō ē fʒ ipʒ nūc: qꝛ ipʒ nūc fm̄ se nō ē qd diuisibile: fʒ idiuisibile. ℄ Nōn^m aūt ꝙ vt .s. dicebaṫ: eē aliqd tale vt eē aliqd p̄sens vl' eē aliqđ nc̄ pōt itelli duplr̄: fʒ se: ⁊ tūc ē fʒ se totū tale: vl' fm̄ alterum: ⁊ tunc est fm̄ aliquid sui tale. prima acceptio est p se ⁊ ꝓpria. secūda est q̄si per accn̄s ⁊ transūptiua. si ḡ accipiaṫ

nūc ꝓprie qḋ ſ̄ʒ ſe totū ē pſens: ſic ē gd indiuiſibile: ⁊ ſic ſ̄ʒ ipʒ nō ē diuiſio: q̄ꝛ repugnat ei diuiſio. Sʒ ſi accipiat̄ vt ē diuiſibile: ſic nō accipit̄ nūc ſ̄ʒ ſe: ſʒ ſ̄ʒ alteꝝ: q̄ꝛ nul ſū diuiſibile i tpe ſ̄ʒ ſe totū ē pſens. Eſt ğ hoc icōueniēs ad qḋ duč phs: ꝙ ſi dicat̄ nūc eē diuiſibile: accipiet̄ n̄ ꝓ prie: vt h̄ ō eo loqmur: ſed trāſumptiue. ℂ Deīn cū. d.

ℂ Adhuc āt ipſi⁹ nūc hoc qdē erit: illḋ āt futu rū: ⁊ nō ſp̄ idē factū ē ⁊ futuꝝ. Neq̄ꝫ itaq̄ꝫ ipʒ nunc idē eſt ſil̄. Multipl̄r. n. diuiſibile ē tps.

ℂ ponit 3ᵃᵐ rōnē. Circa qḋ tria fac̄: q̄ꝛ p̊ ponit hꝫ rōnez. 2° ex his q̄ dixerat ꝯcludit ꝙ ſi nūc ē idiuiſibile ē vnū: ⁊ ſic vnū ꝙ ē idiuiſibile. 3° epylogat circa ꝺterminata. 2ᵃ ibi. (Q̄r ſi h̄.) 3ᵃ ibi. (Q̄ꝫ gdeꝫ ſit aliqd.) ē āt h̄ rō talis. ꝙ ſi nūc ē gd diuiſibile: nō erit ſimp̄r idē ſibi. Sʒ hēbit ſucceſſionē i ptib⁹ ⁊ nō erit totū ſil̄. Ideo ait ꝙ adhuc ſi nūc ponat̄ gd diuiſibile: tūc ipi⁹ nūc h̄ qdē erit factū. i. aliq̄ ps ipi⁹ erit pterita. illḋ āt. i. alia ps ei⁹. erit gd futu rū. h̄ ğ poſito nūc nō p ſe ē idē ſibi. Sʒ hꝫ ſucceſſionē in ptib⁹: ⁊ ē factū ⁊ futuꝝ. Nā ſi nūc ē diuiſibile: aliq̄ pars ei⁹ pteryt: ⁊ aliq̄ ē futura. itaq̄ʒ ipʒ nūc: neq̄ʒ ē ideʒ: neq̄ʒ ſil̄. ē. n. tps. i. ē ſe hñs q̄ſi tps: q̄ꝛ ē m̄ltip̄r diuiſibile. ℂ Nōn dū āt ꝙ ō rōne ipi⁹ nūc ē ꝙ nō hēat ſucceſſionē i ptib⁹: ſʒ ſit idē ſibi: ⁊ totuʒ ſil̄. h̄. n. dr̄ eē nūc: qḋ ē i pſenti. nihil ğ ſ̄ʒ ſe totū ē nūc: niſi ſ̄ʒ ſe totū ſit i pñti. Sʒ oē tale ē to tū ſibi. ğ ō rōne ipi⁹ nūc ē ꝙ ſit totū ſil̄. ℂ Deinde cū. d.

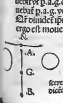
T.c.28 ℂ Quare ſi hoc ipoſſibile ē in eſſe ipſi nūc: ne ceſſe eſt idē eſſe ei qḋ in vtroq̄ʒ nūc eſt. At ve ro ſi idē eſt: manifeſtū eſt ꝙ ⁊ idiuiſibile. Si . n. diuiſibile eſt: iteꝝ ꝯtigent eadē que ⁊ pri⁹.

ℂ Cōcludit ex dictis ꝙ ſi nūc ē idiuiſibile: ꝙ ē vnū: ⁊ ecō. d. q̄re ſi ipoſſe ē ineē ipſi nūc h̄ ꝙ. ſ. gd ſit diuiſibile: ne ceſſe ē ꝯpetere ei eē idē ⁊ vnū nūc i eodē tpe. ſ. i pterito ⁊ i futuro. ğ ſi nūc ē idiuiſibile: ē vnuʒ ⁊ idē: ⁊ ecō. Jō ait. at vō ſi idē ē nūc: manifᵐ ē ꝙ eſt idiuiſibile: q̄ꝛ ſi eēt quid tāgibile. i. ſi eēt gd ꝯtinuū: vl̄ ſi eſſet gd diuiſibile: vt hꝫ alia l̄ra: iteꝝ ꝯtigeret ponere eadē icōueniētia: q̄ ⁊ prius diximꝰ ō co: nr̄a l̄ra hꝫ: q̄ ⁊ ipi⁹: ſʒ vult dicere: q̄ ⁊ pꝰs. vt pʒ iā ex l̄ra ꝯmēti: q̄ꝫ ex alia tranſlatiōe. fuerunt. n. pri⁹ plura icōuenientia adducta: ſi poneretur ipſuʒ nūc gd diuiſibile eſſe. ℂ Ultimo cum dicit.

T.c.29 ℂ Qḋ qdē igit̄ ſit aliqd in tpe idiuiſibile: qḋ di cim⁹ eē ipʒ nūc: manifeſtū ē ex his q̄ dicta ſūt.

ℂ Epylogat ꝺcꝺterᵃ. d. ꝙ qdē igr̄ ſit i tpe aliqd idiuiˡᵉ: qḋ dicim⁹ eē ipʒ nūc: māiᵐ ē ex his q̄ dcā ſt̄. Lec. VII.

Quod āt nihil i ipō nūc mouet̄ ex his māifeſtū ē. Si nāq̄ʒ ē: ꝯtigit ⁊ velo ci⁹ moueri i ipō nūc ⁊ tardi⁹: ſit ipm̄ nūc i quo n. moueat̄ āt veloci⁹ i ipō p a. b. Ergo tardi⁹ i ipō p miorē q̄ꝫ ſit a. b. mo uebit̄ vt p. a. g. qm̄ āt tardi⁹ i toto ipō nūc mo uebat̄ p. a. g. veloci⁹ i miori q̄ꝫ hoc mouebit̄. Q̄r diuidet̄ ipm̄ nūc: ſed erat idiuiſibile. Nō ergo eſt moueri i ipſo nunc.

ℂ Poſtq̄ꝫ phs oſidit ꝙ ipm̄ nunc tpis ē gd idiuiſibile: i pte iſta ꝓ bat ꝙ i hꝫ nūc nō pt̄ eē mot⁹. Cir ca qḋ duo fac̄: q̄ꝛ p̊ oſtēdit: ꝙ i nūc nō pt̄ eē mot⁹. 2° oñdit ꝙ nō pōt ibi eē ges ibi. (At vero neq̄ʒ ge ſcere.) Dic̄ ğ. ꝙ manifeſtuʒ eſt ex his. i. ex dicēdis ꝙ i ipſo nūc nihil mouet̄. ſi nāq̄ʒ eſt. i. ſi pt̄ eē mot⁹ i nūc: ꝯtigit i ipō nūc aliqd moueri ve loci⁹ ⁊ tardi⁹: q̄ꝛ vt ſupra dicebat̄: oīs mot⁹ pt̄ eē velox ⁊ tardus: ſit igr̄ ipʒ nūc i q̊ n. i ipō aūt n. ſiue i ipō nūc velo ci⁹ mouet̄ p. a. b. ğ tardi⁹ i ipō nūc mouet̄ p miorē ma gnitudinē q̄ꝫ ſit a. b. vtputa mouebit̄ p a. g. q̄ ē ps ō a. b. Qm̄ āt tardi⁹ i toto ipō nūc mouebat̄ p magnitudinez a. g. qḋ ē veloci⁹ mouebit̄ p a. g. i miori q̄ꝫ h̄. i. q̄ꝫ nūc. q̄re diuidet̄ ipʒ nūc. Sʒ h̄ ē ipoſſe. q̄ꝛ erat. i. ponebat̄ eē idi uiſibile. nō ğ ē moueri i ipō nūc. ℂ Nōnᵐ ğ totā viʒ rō nis h⁹ i h̄ ꝯſiſtere: ꝙ ſi i ipſo nūc ē mot⁹: qḋ ē veloci⁹ mo uebit̄ i nūc p maiorē magnitudinē: ⁊ tardi⁹ p miorem. Si ğ veloci⁹ mouebit̄ p maiorez magnitudinem i ipſo nūc: p miorē magnitudiez mouebit̄ i miori q̄ꝫ i nūc. erit ergo diuiſibile ipʒ nūc: qḋ ē icōueniēs. ℂ Deide cū dic̄.

ℂ At vero neq̄ꝫ qeſcere. Quieſcere. n. diximꝰ aptum natum moueri: quod nō mouetur: qñ aptum natuʒ eſt: ⁊ quo ⁊ ſic. Quare quoniā in ipſo nunc nihil aptum natum eſt moueri: manifeſtum q̄ꝛ neq̄ꝫ quieſcere. T.c.30.

ℂ Probat ꝙ i nūc nō poſſit eē qes. Circa qḋ tria fac̄: ſm ꝙ tres rōnes ad h̄ adducit. 2ᵃ ibi. (Amplꝰ ſi idē.) ter tia ibi. (Amplꝰ āt qeſcere.) Dic̄ ğ. ꝙ at vō neq̄ʒ qeſcere ſupple ꝯtigit i nūc: q̄ꝛ diximꝰ id qeſcere qḋ ē aptū natuʒ moueri: nō tñ mouet̄ qñ aptū natū ē: ⁊ quo eſt aptū: ⁊ ſic aptū natū. q̄r qm̄ i ipō nūc nihil ē aptū natū moueri: ma nifeſtū ē eē ꝙ neq̄ʒ qeſcere ꝯtigit i nūc. ℂ Nōnᵐ aūt ꝙ qes ē ꝑuatio mot⁹. ꝑuatio āt ⁊ habit⁹ nata ſūt fieri circa idē. Qḋ ğ nō ē aptū natū moueri: ⁊ qñ nō ē aptū natum moueri: nō dr̄ qeſcere. pp̄ qḋ cū i nūc nihil ſit aptū natū moueri: i ipō nūc nihil qeſcere poterit. ℂ Deide cū dic̄.

ℂ Amplius ſi idem qdem nūc in vtriſq̄ꝫ tēpo ribus eſt: ꝯtingit aūt hoc qdem moueri: aliud autem qeſcere totū. Quod aūt mouetur i tpe toto: in quolibet mouebitur hoc: ſ̄ʒ ꝙ aptum natum eſt moueri: ⁊ quieſcēs ſimiliter quie ſcit. ꝯtingit ideʒ ſimul qeſcere ⁊ moueri. Idē enim vltimū tēpoꝝ vtroꝝq̄ꝫ ipſum nunc. T.c.31.

ℂ Adducit 2ᵃᵐ rōnē. d. ꝙ ſi idē nūc ē termin⁹ in vtriſq̄ʒ tpib⁹. ꝯtigit āt h̄ qdē: ⁊ ſ̄ʒ h̄ totū tps moueri. aliud āt. i. ſ̄ʒ aliḋ totū tps qeſcere. Qḋ āt mouet̄ i toto tpe: moue bit̄ i quolibʒ ei⁹: ſ̄ʒ ꝙ ē aptū natū moueri: ⁊ qeſcēs i ali quo toto tpe: ſil̄r qeſcet i quolibʒ ei⁹: ſ̄ʒ ꝙ ē aptū natum toto qeſcere. cū ğ vnū ⁊ idē nūc ſit aliqd tā tpis: i q̊ ē mo tus: q̄ꝫ etiam tpis in q̊ ē qes: ꝯtigit idē i ipō nūc qeſcere: ⁊ moueri: cu⁹ rō ē: q̄ꝛ ipʒ nūc ē idē vltimū. i. idē termin⁹ vtroꝝq̄ʒ tēpoꝝ. ℂ Nōnᵐ āt ꝙ phs imagiat̄ duo tēpo ra ꝯñr ſe hñtia: vtputa a. b. ita ꝙ i toto a. ſit mot⁹: ⁊ i to to b. qes. ſi ğ cū a. ⁊ b. ꝯñr ſe hñt erit idē nūc vtriuſq̄ʒ tē poris. i illo ğ nūc erit ſil̄ mot⁹ ⁊ qes: q̄ꝛ ꝓut illud nūc eſt aliqd ipi⁹ a. erit ibi mot⁹: q̄ꝛ poſitū ē eē motū i toto a. ⁊ i oi eo qḋ ē aliqd ipſi⁹ a. ꝓut vō dcm̄ nūc ē aliqd ipi⁹ b. erit ibi qes. q̄r ſil̄ erit ibi mot⁹ ⁊ qes: qḋ ē inconueniens.

Dubitaret forte aliqs: q̄ꝛ vr̄ h̄ rō nō ſolū eē ꝯtra aduerſarios: ſed ēt eē ꝯtra veritatē. Dub. pᵃ

Cū. n. veritas ſit ꝙ i duob⁹ tpib⁹ ꝯñr ſe hñtib⁹ poſſit qs ſic ſe hr̄e ꝙ i toto vno tpe illoꝝ qeſcat: ⁊ i toto alio mo ueat̄ vr̄ ſp ſeq h̄ icōueniēs ꝙ ex quo vnū: ⁊ idē ponit̄ eē aliqḋ vtriuſq̄ꝫ tpis ꝙ ſil̄ qeſcat ⁊ moueat̄. ℂ Dōʒ ꝙ cū dr̄ ꝙ qeſcit i toto. b. vl̄ i toto aliquo tpe qeſcit i quolibʒ ei⁹: itelligēdū eſt ō eo ꝙ ſic ē aliqd ipi⁹. b. qḋ ibi ſit aptū natū qeſcere. Dato ğ ꝙ aliqd qeſcat i toto. b. ⁊ i quolibʒ ei⁹. nō tñ pp̄ hoc qeſcet i termīo illi⁹ tpis: q̄ꝛ i hꝫ termīo

nō possēt eē ges. lȝ ḡ vnus ⁊ idem terminus sit aliquid vtriusq̧ tpis: tā tpis ī quo ē mot⁹: q̄ȝ ēt tpis ī quo ē ges: nō tñ pp hoc seqtur ꝙ ī hꝫ termio sit sil̄ motus ⁊ ges: nisi supponat̄ ꝙ ī hꝫ termino sit aliqd aptū natū gescere: vel moueri: nō est ḡ dicta rō ꝯtra veritatē: sȝ ꝯ aduersarios ponētes ī nūc tpis posse eē getez ⁊ motū. Signāter ergo phs nō absolute ait: qd mouet̄ ī toto tpe: mouetur ī quolibet ei⁹: sȝ dic̄ qd mouet̄ ī aliquo tpe: mouet̄ ī quolibet ei⁹: ī quo aptum natū est moueri: ⁊ gescit silr̄ ī quolibet ei⁹: ī quo est aptū natū gescere. Si ergo ī istanti sit apta nata eē ges vel motus: cū vnū ⁊ idē istans possit eē gd duoꝝ tēpoꝝ: quoꝝ ī vno fm̄ se totū est mot⁹: ī altero vero scd̄m se totum est quies. h̄ ergo posito in illo instāti: quod est aliquid vtriusq̧ tempoꝛis: erit simul motus ⁊ quies. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.32. ¶ Amplius aūt quiescere quidez dicimus: qd similiter se habet ⁊ ipsum ⁊ partes ⁊ nunc ⁊ prius: in ipso autez non est prius: quare neq̧ quiescere. Necesse est ergo ⁊ moueri qd mouetur in tēpoꝛe: ⁊ quiescere quiescens.

¶ Adducit 3ᵐ rōnē. d. ꝙ ampli⁹ illd gdē dicim⁹ gescere qd silr̄ se hȝ: ⁊ ipm: ⁊ ptes eius: ⁊ nūc: ⁊ p̄us. Nam cū ges sit p̄uatio mot⁹: sicut illud dr̄ moueri: qd nō silr̄ se habet nūc ⁊ p̄us: vel qd nō silr̄ se hȝ nūc: vt p̄us: vl̄ qd nō silr̄ se hȝ p̄us ⁊ posteri⁹: illud dicet̄ ⁊ gescere qd silr̄ se hȝ p̄us ⁊ posteri⁹. In ipso aūt nūc nō est p̄us: neq̧ posteri⁹: neq̧ successio. q̄re neq̧ gescere ꝯtigit ī nūc: necesse ē ḡ qd mouet̄ moueri ī tempoꝛe: ⁊ quod est quiescēs quiescere in tempoꝛe. ¶ Tunc seqtur illa pars.

¶ Quod mutatur autem omne: necesse est diuisibile esse. Quoniam. n. ex quodaz in qddā omnis mutatio: ⁊ cuȝ quidē sit in hoc: in qd mutatum est: non amplius mutatur. Cū aūt est in eo ex quo mutatum est: ⁊ ipsum ⁊ partes omnes non mutantur. Quod. n. similiter se habet ⁊ ipsuȝ ⁊ partes omnes non mutat̄. Necesse igitur hoc quidem aliquid in hoc eē: aliud vero in altero mutantis. Nō. n. ī vtrisq̧ neq̧ in neutro possibile est esse. Dico autē in quod mutat primum fm̄ mutationez. vt ex albo in fuscum non in nigrum. Non. n. necesse est qd mutatur in quocūq̧ esse vltimoꝝ. Manifestū igit̄ est: ꝙ oē qd mutat̄ erit diuisibile.

¶ Postq̄ȝ phs ostēdit ꝙ mot⁹ nō mēsurat̄ mēsura īdiuisibili sed diuisibili: qꝛ mot⁹ nō fit ī nūc: sed ī tpe: ostēdit ꝙ mot⁹ nō hȝ subm̄ īdiuisibile sed diuisibile. dicens: ꝙ oē qd mutatur. i. oē qd est subm̄ mot⁹: necesse est eē diuisibile. qꝛ oīs mutatio est ex quodā ī gddā. i. est ex termino a quo ī terminū ad quē: ⁊ cū gdē mobile fit ī hoc ī qd mutatū ē. i. ī termio ad quē: nō ampli⁹ mutatur: sȝ cōpletus est motus: cū aūt est ī eo ex quo mutatū ē ī termio a quo: ⁊ ipm ⁊ ptes ei⁹ oēs nō mutant̄: qꝛ nōduȝ iceptus ē motus: qꝛ qd silr̄ se hȝ ⁊ ipȝ ⁊ oēs ptes ei⁹ nō mutat̄. Necesse ē igit̄ cū mobile mouet̄ ꝙ ipsi⁹ mutātis. i. ipsi⁹ mobilis h̄ gdē aliqd. i. aliq̄ȝ ptē ei⁹ eē ī h̄. i. ī termio a quo: aliud vero. i. fȝ aliā ptē ei⁹ eē ī alio termio. i. ī termio ad quē. Si ḡ oē qd mutat̄: ptiȝ ē ī termio a quo: ptim ī termino ad quē: oē tale ē diuisibile. nō. n. est possibile ipm mobile fȝ se totū eē ī vtrisq̧ termis: neq̧ posse est ipm eē ī neutro termio p oēȝ modū: sȝ ptiȝ est ī termio vno: partiȝ ī alio. Addit aūt d quo termio ad quē ītelligēduȝ est ꝙ mobile ptiȝ ē ī illo termio: ptiȝ ī alio dicēs: h̄ ītelligēdū eē d illo termio ad quē: ī qd mutat̄ p̄ᵐ fȝ mutationē: vt ex albo ī fuscū nō ī nigrū. Quod. n. mutat̄ ex albo aliqd hȝ d fusco. In qd p̄ᵐ mutat̄: ñ tñ oȝ ꝙ aliqd hēat d nigro ī qd vltimū mutat̄. iō ait qd nō ē necesse qd mutatur eē ī quolibȝ vltimoꝝ: qꝛ nō oȝ ꝙ sit ī vltimo termio sȝ sufficit ꝙ sit fȝ aliq̄ȝ suā ptē ī termio ꝓximo. ꝯcludit aūt ex dict̄ ꝙ mani^m ē: ꝙ oē qd mutat̄ erit diuisibile.

Dubitaret forte aliqs. vtꝝ veꝝ sit ꝙ oē qd mutat̄: ptiȝ ē ī termio a quo: ⁊ ptiȝ ī termio ad quē. vr̄ āt ꝙ nō. sūt. n. aliq̄ mutationes īdiuisibiles: sic̄ p; ī mutatiōib⁹ subalib⁹. Si. n. aer d̄beat mutari in ignē: nō oȝ ꝙ ptiȝ sit aer: ⁊ ptiȝ sit ignis. forme. n. substātiales sūt simplices q̄ȝtū ad eētiā: ⁊ q̄ȝᵐ ad eē. Nō ḡ hꝫ forme ita iducūt̄ ī mā: ꝙ p̄us iducat̄ vna ps forme q̄ȝ alia: lȝ ḡ d aliquo veꝝ sit ꝙ prim est ī termio a quo: ⁊ partiȝ ī termio ad quē: nō tñ vr̄ eē hñ dcm̄: ꝙ oē qd mutat̄ hēat aliqd d termio a quo: ⁊ aliqd d termio ad quē. Dub. p̄ᵐ

¶ Dōȝ ꝙ Cōmētatoꝛ ad saluādā hanc lr̄aȝ phi varias solutiōes recitat. ait. n. Alex. sensisse ꝙ oīs mutatio mēsurat̄ tpe: quo posito vr̄ seq: cū ī tpe sit successio ꝙ oē qd mutat̄ successiue mutet̄: ⁊ p ptes acqrat qd acqrit. Sȝ h̄ vr̄ eē ꝯ itētionē Aris. q ponit aliq̄s mutatiōes subitas ⁊ īdiuisibiles. aer. n. subito illumiat̄: vt pȝ ex 2° d aīa. sic ēt oīs mutatio subalis ē īdiuisibil. ¶ Themisti⁹ āt: vt pȝ ex eodē ꝯmēto: alr̄ soluit. ait. n. ꝙ aliqua trāsmutatio fit subito. Sȝ latet nos. Aris. ḡ vtit̄ eo qd est mani^m: ⁊ qꝛ mani^m ē aliq̄s mutatiōes eē diuisibiles: iō ex diuisibilitate mutationū arguit diuisibilitatē mo^lium. ¶ Sȝ nec h̄ vr̄ sufficere: qꝛ si sūt aliq̄ mutatōes diuisibiles: aliq̄ vo īdiuisibiles: lȝ h̄ nos lateat: sic ex diuisibilitate mutationū arguim⁹ diuisibilitatē mobiliū: sic ex īdiuisibilitate mutatōis d̄bem⁹ arguere īdiuisibilitatez mobilis. Nō ḡ oē qd mutat̄ q̄cūq̧ mutatōe mutet̄ fȝ ꝙ hꝫ ē īdiuisibile: cui⁹ op^m inuit̄ ī lr̄a. Cō. 32.

¶ Auēpace āt: vt ibidem Cōmē. ait: alr̄ soluit. vult. n ꝙ phs h̄ nō loqͥ d diuisibilitate subti fȝ q̄ȝtitatē: sed d diuisibilitate ei⁹ fm̄ formas ꝯrias: hāc āt diuisibilitatē multuȝ vr̄ sonare lr̄a. vult. n. phs ꝙ si aliqd mutet̄ d albo ī fuscū: ptiȝ hȝ d albo: ⁊ ptiȝ d fusco. Sȝ h⁹ solutio nō remouet dubitationē iductā. nā ī aliqb⁹ mutatiōib⁹: vt ī his q̄ fiūt subito nō ē diuisio subti fȝ formas ꝯrias. ī talib⁹. n. sil̄ expoliat̄ subm̄ tota vna forma: ⁊ iduit̄ alia: ⁊ nō ē ptiȝ ī vna: ⁊ ptiȝ ī alia: rursus vt ī ꝓsequēdo patebit diuisio q̄ attēdit̄ ī mutatōib⁹ nō sp accipiēda ē fȝ formas ꝯrias: sȝ ī aliqb⁹ accipiēda ē fȝ q̄ȝtitatē subti. imo ī oīb⁹ mutatiōib⁹ q̊dā mō accipiēda ē diuisio fȝ q̄ȝtitatē subti. Iō dr̄ alr̄ a gbusdaȝ: ꝙ ī oīb⁹ mutatōib⁹ ē aliq̄ diuisio vt ī mutatōib⁹ subalib⁹. Sȝ in aliqb⁹ mutatiōib⁹ ē diuisio fȝ eē: ī aliqb⁹ vo rōne ānexi. ī mutatiōe ḡ subali licȝ nō sit diuisio fȝ se: qꝛ ī hꝫ mutatiōe subm̄ totū expoliat̄ vna forma: ⁊ induit̄ alia: ē tñ ibi diuisio rōne dispōnis ānexe: qꝛ subm̄ lȝ ī istāti suscipiat subalē formā: successiue tñ disponit̄ ad susceptionē ei⁹. ¶ Cōmētatoꝛ āt aliā solōnē adduc̄. ait. n. ꝙ p se oīs trāsmutat⁹ ē ī tpe. Si āt ꝯtigit aliqd trāsmutari ñ ī tpe: h̄ est p accñs. vȝ. p ut hꝫ trāsmutatio ē finis trāsmutatōis facte ī tpe. oīs. n. mutatio facta ī istāti ē termin⁹ alic⁹ motus facti ī tpe. Ille ḡ mot⁹ fact⁹ ī tpe ē id p qd aliqd p se trāsmutat̄. Si āt dicat̄ aliqd trāsmutari p mutatōez factā ī istāti: h̄ ē q̄si p accñs. vȝ. p ut trāsmuta⁹ ē finis trāsmutatiōis facte ī tpe. ¶ Ad euidētiaȝ ḡ dictoꝝ: ⁊ vt appareat gd ē d qōne tenēdū: sciēdū ꝙ ī oīb⁹ si volum⁹ habere mentem phi considerandus est modus processus eius. h̄. n. modo probat phs omne qd mutatur esse diui-

sibile: qz tum est in termino a quo nondum iceptus est motus cum est i termino ad quem non mutatur: sed est ibi mutatum esse. quare sm ipsuz. sequitur q omne qd mutatur diuisibile sit: qz partim est i termio a quo partim in termio ad quez. Ois ergo illa mutatio que dicit mutatum esse: non oz sm itentionem phi q sit quid diuisibile. arguit. n. phs qd mutatur ee diuisibile put mutari distiguitur a mutato ee: vel vt patet ex lra qd mutatur est qd diuisibile prout mutari non dicit soluz mutatum esse. Cum ergo ois mutatio istantanea dicat solu mutatum ee: z ibi mutari non differat a mutato esse: pz q per hs mutationes non ipeditur demostrario phylosophi. Si. n. illumiatio aeris est i istanti hs illuminatio non differt ab illumiato esse. Cum ergo qritur vtru ois illumiatio sit diuisibilis: z vtru oino qd mutatur ptim sit i termio a quo z partim i termio ad quem: patet: si loquimur de mutatioe que est finis motus que dic soluz mutatum esse q sic mutat sm q hs non partiz est i termino a quo: z partim i termio ad que: nec de tali mutatione: sic accepta logtur phylosophus. Si vero logmur de hs mutatione non vt dicit solum mutatu esse: sed vt includit motu precedente: sic rone motus precedentis est ibi assignare diuisione. id. n. qd mutatur substatialr siue id qd generat prout generatio est finis motus non sumit: vt dicit solu mutatum esse: sed vt icludit motuz precedentez: g fit i tempore: z successiue dr accipere pte post partem: propterea qd sic mutatur ptiz hz de termino a quo: z partiz de termio ad quez. eo. n. ipso q per hs motum qd mutat magis ac magis accedit ad terminu ad que: dr magis ac magis habere aliqd de ipso. H g forte voluit Auerroys dicere cu ait: q mutatio que fit i no tempore non dz dici trasmutatio: nisi iquantu est finis motus: z vt icludit motum precedete: qz sz h est ibi accipere partem z pte: h et forte voluerut dicere dicetes q mutatio aliqn habet partem z parte sm se: aliqn vo rone dispois annexe. Na propter hs dispositione e assignare motum i transmutationib' subalibus. Quod. n. subaliter trasmutat hoc mo hz aliqd de termio ad que: qz habz aliqd dispone forme ad qua vadit: pz ergo quo hz ee diuisio i trasmutationib': z quo omne qd transmutat ptiz est i termio a quo: z ptim i termio ad quem.

Dub. 2ª **Alterius** forte dubitaret aliqs cu oe qd mutatur partiz sit i termio a quo: z ptiz i termio ad que. vtru hs pars z ps accipieda sit sz formas 3rias vel sm qtitate subiecti. ¶ Doz q sz Auepeche vt patuit i qone precedenti: hs pars z ps accipieda est sz formas 3trarias: sed h i motu locali vr ee falsuz: qz vt patebit: i hs transmutatione accipieda est pars z ps sm qtitatem subti. io dixerut aly q talis pars z ps semp accipienda e sm qtitate subi: qz aliter no habet itentio phi vult. n. phs pbare ipz mobile ee diuisibile ex eo q ptiz est i termio a quo z ptiz i termio ad que. itelligendu est ergo de ptib' ipsius mobilis. Sed hs sunt ptes qtitatiue. ergo zc. Sed hs ro non vr concludere. no. n. ois diuisio subti est sm partes qtitatiuas: sed et oz dare aliqua diuisione i subiecto sm ptes formales: vt sm q hz aliqd z aliqd de formis 3rys. Qualitercuqz ergo accipiat pars z pars: siue sm ptes formales: siue sm ptes qtitatiuas semp q mouet itelligit ee qd diuisibile. Cu ergo vtroqz mo arguat mobile ee qd diuisibile qstio est vtz predicte ptes accipiede sut sm qtitate vel sm formas 3trarias. Ad qd doz est q i oibus 3sideraduz est qd e p se. Ex hoc. n. arguimus mobile no sm se totu ee i termino a quo nec sz se totu i termio ad que: qz successiue: z p ptes acqrit qd acqrit. i motu g locali vbi mobile sm partes suas qtitatiuas se comesurat ptib' spaty: qz sz vna pte qtitatiua e i termio a quo sc daz alia vo i termio ad que. ibi pte z pte accipe debem' sz qtitate. In motu vo ad forma: vt i motu ad qlitate: vbi no est necesse q successiue sz ptes qtitatiuas mobile moueat: ibi ps z ps p se: z p accipieda e sz formas 3rias: z no sz ptes qtitatiuas. Si. n. aliqd totu sil' alterat qd sic mouet: ptiz est in termio a quo: z ptiz i termio ad que: no qz sz vna suam pte qtitatiua sit i vno termio: z sz alia i alio: qz possibiz est ipm totu alterari sil': sz du alterat h mo ptiz est i h: z ptiz i illo: qz ptiz hz de vna forma 3ria: z ptiz d alia. Na si sm se totu: z p oem modu eet sub forma q e termin' a quo noduz ichoatus eet mot'. Si vo sm se totu eet sub forma alia ia eet ibi mutatu ee: z copletus eet mot'. qdiu g durat mot' aliqd hz d vna forma: z aliqd d alia in huiusmodi g motib' p se: z p accipiede sunt ptes sz formas 3rias: no sz qtitate. pz ergo quo accipiede sut dicte ptes: qz i aliquo motu accipiende sunt sm quantitatem: i aliquo vero sm formas contrarias. ¶ Ulterius aut cum mobile diuidi possit taz sm partes formales q sz partes quantitatiuas: z cum ex diuersis motibus vtraqz diuisionem arguere possimus.

Dubitaret aliqs cuz phus ex ipso motu arguat mobile ee diuisibile. vtru itelligat d diuisioe ei' sz ptes qtitatiuas: vel sm ptes formoles vel sm vtrasqz. Dubi. 3ª ¶ Doz q aliud e qrere quo mobile du mouet ptiz e in termio a quo: z ptiz i termio ad quem: z qrere quo mobile sit diuisibile. Na loquedo d motu: vt phs logtur: oe mobile est qtuz: z oe mobile e diuisibile sm ptes qtitatiuas. Na cu ois motus presupponat motu locale: z cu oe mobile sm alios motus sit mobile localiter: qz mobile localr de necessitate e qtuz: z diuidit sm ptes qtitatiuas: opz vlr oe mobile ee diuisibile sm ptes qtitatiuas: oe g mobile d necessitate hz ptes qtitatiuas. no tn oe mobile quocuqz mo moueat sz vnam pte qtitatiua e i termio a quo: z sz alia e in termino ad que: qz sz phz i de sensu z sen sato. latioes z mot' locales ronabilr i medio attigut pus: sz qcuqz alterant non adhuc silr se hnt. 3tigit. n. sil' aliqd alterari: z no dimidiuz pri': velut oem aqua coagulari sil'. qr qd alterat: lz sit de necitate qtm: no tn d necitate sz vna pte qtitatiuaz e in termio a q: z sz alia i termio ad que: sz sic ptiz e i termio a q: z ptiz i termio ad que: qz ptiz hz d vna forma 3ria: z ptim d alia. oe. n. qd mouet hz aliqd d vtrisqz formis 3rys: vl' sz se: vl' sz dispones annexas: cu igr qrit vtz itetio Arist. sit arguere mobile ee diuisibile sz ptes qtitatiuas: vl' sz ptes formales dici dz q sua pncipal' itetio e arguet mobile ee diuisibile sz ptes qtitatiuas. Na sic oes aly mot' psupponut motu locale sic ptes sz formas 3rias sz qs accipiut aly mot' psupponut ptes qtitatiuas sz qs accipit mot' localis. Si g qd mouet ptiz e in termio a q z ptiz i termio ad quez: siue ille ptes sint sm formas 3rias: siue sz qtitate sp tn seqt mobile ee diuisibile sz qtitate: qz ptes sz formas 3rias: vt ostsum e psupponere habent partes quantitatiuas.

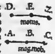
Alterius forte dubitaret aliqs: cuz no nece sit oe qd alterat alterari successiue sz partes qtitatiuas: qz pt totum alterari sil'. vtz h aliqn 3tigat. Dub. 4ª ¶ Doz q cu oe alterabile d necitate sit qtm: z sit diuisibile sz qtitatiuas ptes: tn vt dcm e no d necitate alteratur successiue sz tales ptes: pt tn totu alterari: lz g no sit necariu: pt tn 3tigere. ponunt at coiter duo modi gb' h aliqn accidit. p ex dbilitate agetis. 2° ex distatia ptium mobilis. Na qz ages aliqn e dbile no sil' iducit formaz i toto passo. Sed primo imutat vnam partez passi: z illa

pars immutata immutat aliam: vt ignis primo calefacit vnam partem aeris: ⁊ illa ps calefacta calefacit aliã ⁊ sic successiue calefit aer donec cõplet̃ calefactio tota. Rursus qꝛ partes passi hñt aliquã distantiam ⁊ magis appropiquat agenti vna pars passi q̃ȝ alia non opꝫ ꝙ totum illud passũ qđ mutatur ab agẽte eque perfecte simul mutet̃: sed perfectius recipit formã agẽtis pars ꝓpinqua q̃ȝ remota: ꝓp quod pars illa ꝓpiqua fortiꝰ immutata imutat partem aliam imutatam debilius. quare ẽ successiua successio forme nõ solũ quãtum ad ipsaȝ formam: sed ẽt quãtum ad eius esse itensũȝ ⁊ remissũȝ. Sȝ hec oĩa sunt per accidens: qꝛ successio ĩ alteratione non de necessitate fit ſm partes quantitatiuas: sed ſm formas ꝯrias ꝓut. s. mobile successiue vadit ab vna forma ꝯtraria in aliã: ⁊ ꝑtim hȝ de vna forma: ⁊ partim đ alia. ¶ Esset aũt vlterius dubitãdũ de eo qđ phꝰs ait. vȝ. ꝙ omne qđ mutat̃: ꝑtim hȝ de termino ad quẽ non de termino ad quẽ mutat̃ vltimo: sed de ea ad quẽ mutat̃ primo. quare videtur ponere ꝙ sit dare primuȝ mutatum esse: qđ ĩferius negat. Sed tunc cuȝ disputabimus ĩfra. vtrum sit dare in motu ꝑmum mutatũ eẽ: ⁊ quõ est ibi dare ꝑmũ mutatũ eẽ appebit qđ q̃rit̃. Lec. VIII.

Z.cõ.33 Motus autem est diuisibilis dupliciter. Uno quidem modo tempore. Alio vero ſm ptiũ illius qđ mouet̃.

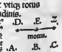
¶ Postq̃ȝ phs ostẽdit mensuram motus eẽ diuisibilẽ: qꝛ motus fit ĩ tempore nõ in ĩstãti ⁊ probauit ipsum mobile: siue ipm subiectum motus esse diuisibile. In parte ista determiat de diuisione motus ostendens motũ eẽ diuisibilem tam ex parte mobilis q̃ȝ etiam ex parte tẽporis. Circa qđ duo fac̃: qꝛ ꝑ determinat de diuisibilitate motus. 2° remouet q̃sdã obiectiones factas circa motum. Soluit. n. quasdam sophisticas rationes zenonis per quas ꝓbat motũ nõ eẽ. 2° ibi. (Qm̃ autẽ omne qđ mouetur ĩ tẽpore mouetur: ⁊ ex quodam.) Circa ꝑmum duo fac̃: qꝛ ꝑmo determinat de diuisibilitate motus. scđo de diuisibilitate quietis ibi. (Qm̃ auteȝ omne aut mouetur aut gescit.) Circa ꝑmũ duo fac̃: qꝛ ꝑmo determiat de diuisibilitate motus. 2° de eius ĩfinitate ibi. (Qm̃ aũt omne quod mouet̃ ĩ tpe mouetur.) ꝑma pars diuiditur ĩ tres: qꝛ ꝑmo determiat de diuisibilitate motus. 2° determiat de ordĩe ipsarũ mutationum. 3° de ordĩe ipsoꝝ moueri. scđa ibi. (Qm̃ auteȝ omne qđ mutatur ex quodã ĩ aliud mutatur.) tertia ibi. (Qm̃ autem oẽ quod mutat̃ ĩ tẽpore mutatur.) Circa ꝑmum duo fac̃: qꝛ ꝑmo ostẽdit motũ diuidi tã diuisibilitate mobilis q̃ȝ ẽt diuisibilitate tpis. 2° enumerat ea ſm que diuiditur ipse motus ibi. (Qm̃ autem oẽ qđ mouet̃.) Circa ꝑmũ duo fac̃: qꝛ ꝑmo proponit qđ itẽdit. 2° probat quod dixerat ibi. (Ut si ipm. a. c.) Dic̃ ergo. ꝙ motus est diuisibilis dupl̃r. vno gdem mõ motus diuiditur tpe: alio vo modo diuiditur motus secũdum diuisionem partium illius quod mouetur. i. scđm diuisionem mobilis. ¶ Deide cũ dicit.

¶ Ut si ipm. a. c. mouet̃ totũ: ⁊. a. b. mouebit̃: ⁊. b. c. Sit igitur ipsius quidem. a. b. qui ẽ. d. e. ipsius. b. c. qui est. e. ȝ. motus partium. Necesse est igitur totum in quo est. d. ȝ. ipsius. a. c. esse motum. Mouebitur. n. secũduȝ hunc: qm̃ gdẽ vtraq̃ȝ ptiũ mouebit̃ ſȝ vtrũq̃ȝ. Nulla. n. mouebit̃ ſȝ alterius motũ. Quare totus motus totius est magnitudinis motus.

¶ Probat qđ dixerat. Circa quod duo fac̃: qꝛ ꝑ probat motum diuidi ſm diuisionem mobilis. scđo ostẽdit ꝙ motꝰ diuiditur ſm diuisionem temporis ibi. (Aliꝰ ãt ſȝ tps.) Circa ꝑmum tria facit: ſȝ ꝙ tres demõstrationes adducit ad probandum motum diuidi ſm diuisioneȝ mobilis. scđa ibi. (Amplius ãt si oĩs motus.) tertia ibi. (Amplius autẽ si quidem.) Dicit ergo. ꝙ si ipm. a. c. mouetur totuȝ mouebitur. a. b. que est vna pars de. a. c. ⁊ etiam mouebitur. b. c. que est alia pars eius. Sit igitur ipsius. a. b. motus qui est. d. e. ipsius autem. b. c. sit motus q est. e. ȝ. motus partium sup. respondet ipsis partibus. ergo motus totiꝰ respondet toti mobili: necesse est igitur totum motum in quo est. d. ȝ. esse ipsius totius magnitudinis que est. a. c. mouebitur. n. totum. a. c. ſm hanc motionem que est. d. ȝ. quoniam quidem vtraq̃ȝ partium. a. c. mouebitur ſm vtraq̃ȝ. i. mouebitur ſm vtrãq̃ȝ partem motus que ẽ. d. ȝ. nulla. n. partium. a. c. mouebitur scđm modum alteriꝰ partis: ⁊ qꝛ quelibet pars motus respõdet sue parti magnitudis quare totus motus est totius magnitudĩs: ⁊ ꝑ consequens diuidit̃ motꝰ ſm diuisionẽ magnitudinis. ¶ Notãdum aũt ꝙ motus diuiditur diuisiõe mobilis sicut actus ⁊ forma diuiditur diuisiõe subti. hꝫ aũt modus ad probãdum ꝙ forma diuidit̃ diuisione mãe ẽ: si pars forme respondeat parti mãe. eo. n. ipso ꝙ vna pars forme est in vna parte materie que nõ est in alia sequit̃ formam diuidi diuisiõe materie. ergo eo ipso ꝙ alia ps motus est ĩ vna parte mobilis q̃ȝ in alia: qꝛ vna ps mobilis nõ mouetur motu alterius partis: ſȝ q̃libet ps mouetur suo proprio motu. seq̃tur motum diuidi scđm diuisionem partium mobilis. ¶ Deinde cum dicit.

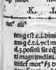
¶ Amplius autem si omnis motus alicuiꝰ ẽ: Z.c.34. totus auteȝ motus qui q est in quo. d. ȝ. neq̃ȝ partium est neutre: partis. n. vtraq̃ȝ neq̃ȝ alterius nullius: cuius. n. totus totius ⁊ ptes partium sunt: partes autem ipsius. d. ȝ. sunt ipsarum que sunt. a. b. c. ⁊ nullarum aliarũ. Plurium. n. non erat vnus motus: ⁊ vtiq̃ȝ totus motus erit ipsius. a. b. c. magnitudinis.

¶ Adducit 2am rõnẽ. d. ampliꝰ si oĩs motꝰ. i. si totus motꝰ ẽ alicuiꝰ magnitudĩs totꝰ motꝰ. d. ȝ. q ẽ ꝯñr. i. q est ꝯtinuus neq̃ȝ est partiũ neutre. i. totꝰ hꝫ motꝰ non cõpetit alicui pti mobilis. Nulla. n. ps mobilis ẽ cui ꝯpetat totꝰ motꝰ: qꝛ vtraq̃ȝ ps motꝰ respõdet vtriq̃ȝ pti mobilis. Si g̃ totꝰ motꝰ nõ ẽ alicuiꝰ ptis. a. c. neq̃ȝ hꝫ totꝰ motꝰ alteriꝰ nulliꝰ magnitudĩs q̃ȝ. a. c. cuiꝰ igr̃ ẽ totꝰ motus. d. ȝ. seq̃t̃. s. ꝙ sit totiꝰ magnitudĩs. a. c. ⁊ seq̃t̃ ꝙ ptes dicti motus sũt ptiũ magnitudĩs. sũt ãt ptes ipsiꝰ totiꝰ motꝰ. d. e. ȝ. ⁊ hꝫ ptes motꝰ sũt ipaꝝ ptiũ q̃ sũt ipiꝰ magnitudis. a. b. c. ⁊ nullaꝝ aliaꝝ: qꝛ pluriũ nõ erat vnus motꝰ. ptes. n. motꝰ magnitudĩs. a. b. c. nõ pñt respondere: nisi partibꝰ ipsius mobilis: ⁊ non partibus alterius mobilis: qꝛ vnꝰ motus continuus nõ põt respõdere pluribꝰ ptibꝰ diuersorum mobilium. Si ergo totus motus. d. ȝ. non respondet alicui parti ipsius magnitudinis. a. b. c. sed quelibet pars motus respõdet cuilibet pti magnitudĩs. q̃re seq̃tur ꝙ totꝰ vtiq̃ȝ motꝰ erit totiꝰ ipsiꝰ magnitudĩs. a. b. c. ¶ Nõndum aũt ꝙ formã diuidi diuisione mãe dupliciter potest ostẽdi. ꝑmo si vna pars illiꝰ forme sit in vna parte materie: ⁊ alia pars in alia: ita ꝙ illud quod est in

vna pte nō sit in alia. scđo Ћ pōt ostēdi si tota forma non sit in q̄libet pte mãe. Jdeo. n. aīa rōnalis non diuiditur diuisiōe corpis: tū q2 nō est vna ps aie totalis ī vna parte corporis: τ alia ps in alia: tū ēt q2 bꝫ aīa est tota ī q̄libet parte corpis ƒm has duas vias ꝓcedūt he due ōmōstrationes adducte ostēdentes motū diuidi diuisione mobilis. nā pma ōmōstratio ostēdit motū diuidi diuisiōe mobilis: q2 cuilibet pti respōdet suus mot⁹: ita ꝙ mot⁹ vni⁹ partis mobilis nō ē in alia pte mobilis. scđa āt via Ћ ostēdit ex eo ꝙ totus motus toti⁹ mobilis cōpetit neutre pti ipsius. oporteret. n. si motus nō diuideret̃ diuisiōe mobilis ꝙ totus mot⁹ cōpeteret cuilibet parti mobilis: sicut q2 anima rationalis non diuiditur diuisiōe corporis tota aia est in qualibet parte corporis. ℂ Deinde cū dicit.

T.c.35. ℂ Amplius aūt si qdem est totius alius mot⁹: vt in quo. t. i. remouebit̃ ab eo: qui fit vtrarūq3 partiū motus. Hi aūt equales erāt his que sūt. d. c. z. vnius enim vnus motus. Quare si totus qdem diuidetur: q est. t. i. in partiū motus: equalis erit q est. t. i. ei qui est. d. z. Si vero ōficit aliqd vt qđ est. k. i. Hic nullius erit motus: neq3. n. totius: neq3 partiū: propter id qđ vnius vnius est: neq3 alterius nullius est. Cōtinuus enim motus est ɔtinuoꝝ quorūdā. Silr aūt ē: τ si excellat ƒm diuisionē. Quare si hoc īpossibile est: necesse eūdem eē τ eq̄lem. Hec qdem igitur diuisio secundum partium motus est τ necesse omnis esse partibile ipsum.

ℂ Adducit tertiā rōnē dicens ꝙ si toti⁹ magnitudis. a. c. sit ali⁹ motus q̄ d. z. vtputa sit hꝫ motus in quo est. t. i. Ћ posito remouebit̃ ab eo. i. a magnitudīe. a. c. mot⁹. s. q est vtrarūq3 partiū. hi aūt mot⁹ erūt eq̄les his q̄ sūt d. c. z. Nā si totus motus q ē. d. e. z. est eq̄lis magnitudini. a. b. c. si mot⁹. t. i. ponit̃ eē motus illi⁹ magnitudis: oȝ ꝙ. t. i. sit eq̄lis. d. e. z. q2 g̃ vni⁹ ptis ē vn⁹ mot⁹ itaq3 pl̄ibus ptib⁹ mobilis nō rńdet vn⁹ motus: q̄r si totus qdē motus q est. e. i. diuidit̃ ī motus partiū mobilis eq̄lis est motus q ē. t. i. vel motui q est. d. z. τ si mot⁹. t. i. eq̄tur. d. z. cūz d. z. positū sit eq̄ri. a. c. seqtur ꝙ totus motus. t. i. eq̄tur toti magnitudini. a. c. τ si totū eq̄tur toti ps eq̄bit̃ pti: τ diuidet̃ mot⁹ ƒ3 diuisionē mobilis: si vero tot⁹ motus non equat̃ toti mobili: tūc aut ōficiet: aut excellet: qđcūq3 ponat̃ seqtur icōueniēs. Jō ait si vero ōficit. i. si. d. z. vel si magnitudo. a. c. q2 Ћ duo ponunt̃ eq̄lia: si. s. hꝫ magnitudo: vel si hꝫ mot⁹ ōficit aliqd. i. ƒm aliqd. a. c. i. vt si ōficiat ƒ3. k. i. seqtur vel ꝙ mot⁹ qui est. k. i. nulli⁹ erit motus: neq3. n. erit motus toti⁹: neq3 partiū pp id ꝙ vnus mot⁹ ē vni⁹ mobilis: neq3 hꝫ mot⁹ erit nulli⁹ alteri⁹ multitudis: q2 motus ɔtinu⁹ ē quorūdā ɔtinuoꝝ. Seqtur g̃ ꝙ si motus. t. i. supat magnitudinē. a. c. m. r. i. ꝙ mot⁹. r. i. sit nulli⁹ mobilis. silr aūt si magnitudo. a. c. ƒm diuisionē excellat motū. t. i. seqtur icōueniēs ꝙ tūc erit aliq̄ ps illi⁹ mobilis sine motu. q̄r si Ћ ē īpossibile: necesse ē illū eūdē motū eē τ eq̄lē: τ oȝ diuidi hꝫ motū ƒ3 diuisionē mobilis. iō ait ꝙ Ћ diuisio mobilis ē ƒm diuisionē ptiū mot⁹: τ necesse est ipm totū motū eē oīs ptibilis. i. eē toti⁹ mobilis qđ ē ptibile ƒm diuisionē mot⁹: vel vt hꝫ alia lr̃a: necesse ē omnē motū. i. totū motū eē ptibilē sup. ƒm diuisionē mobilis.

ℂ Nōndū aūt totā vim rōnis hui⁹ ī Ћ ɔsistere: ꝙ q2 nec motus excedit mobile: nec mobile motū: oȝ motū equari mobili: τ oȝ ipm diuidi ƒm diuisionē mobilis: ꝙ etiaz mot⁹ nō excedat mobile: pꝫ: q2 si mot⁹ se extēderet vltra mobile eēt dare motū: q nō eēt alicui⁹ mobilis. Rursus si mobile se extēderet vltra motū seq̄ret̃ silr icōueniēs: q2 seq̄ret̃ ꝙ ē aliq̄ ps ipsi⁹ mobilis ī qua nō esset motus: τ eēt aliqđ totū ɔtinuū ƒ3 se totū actu motū qđ nō moueret̃ ƒ3 oēs ptes suas: qđ ē icōueniēs. ℂ Nōn⁹ ēt ꝙ ait ꝙ vnus mot⁹ ē vni⁹: τ ꝙ vn⁹ ɔtinu⁹ ē ɔtinuoꝝ: q2 posset aliquis dicere ꝙ si mot⁹. c. i. excedit magnitudinē. a. c. i aliq̄ parte ei⁹: vt. m. r. i. nō oȝ ꝙ mot⁹. r. i. nō sit mot⁹ alicuius mobilis. posset. n. pānus maior q̄ baculus applicari baculo: si replicaret̃ pānus. ita ꝙ plures ptes pāni respōderēt vni pti baculi ita forte aliqs diceret ꝙ lꝫ mot⁹ sit maior q̄ mobile: nō tñ pp Ћ ē aliqs mot⁹ nō applicat⁹ alicui pti mobilis: iō ad Ћ excludēdū ait ꝙ vnus mot⁹ ē vnius mobilis: τ vna ps mot⁹ cōpetit vni pti mobilis. Rursus ne qs diceret ꝙ mot⁹. r. i. non ē sine mobili: q2 ɔpetit aliq mobili q̄. a. c. ait ꝙ mot⁹ ɔtinu⁹ ē ɔtinuoꝝ. ex quo. n. totus mot⁹. t. r. i. ponit̃ eē ɔtinu⁹ nō pōt ɔpetere alicui magnitudini q̄ nō ɔtinuat̃ cū magnitudine. a. b. c. relinqtur ergo illā ptē mot⁹ eē sine mobili: qđ ē icōueniēs. ℂ Notādū āt ꝙ q2 ƒm vnū modū mot⁹ sp vnū mobile mouet̃ vno motu: q2 īpossibile ē idē mobile moueri p se motib⁹ ɔrijs. Si. d. z. ponit̃ eē mot⁹ magnitudis. a. c. τ ponit̃ esse eq̄lis illi magnitudini: si dicat̃ ꝙ ēt. c. i. sit mot⁹ illi⁹ magnitudis ex quo ƒ3 eūdē modū mot⁹ vn⁹ mot⁹ ē vni⁹: oȝ motū. c. i. eē eūdē motū cū. d. z. τ eē eq̄lē illi motui: τ opꝫ motū. c. i. diuidi ƒ3 diuisionē mobilis: sic diuidebat̃. d. z. Jō ait ꝙ necesse ē motū. s. c. i. eūdē τ eq̄lē eē sup. cūz motu. d. z. τ oȝ Ћ qdē igr̃ diuisio mobilis sit ƒ3 diuisionē partiū mot⁹. c. i. sicut scilicet ponebatur esse ƒm diuisionem partium motus. d. z. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Alius aūt secūdum tempus. Qm̄. n. omnis motus in tpe. Tempus aūt omne diuisibile ē: in minori autem minor motus: necesse est oēz diuidi motum secundum tempus. T.c.36.

ℂ Ondit motū diuidi ƒ3 diuisionē tpis dicēs ꝙ ali⁹ āt ē supple mod⁹ diuidēdi motū: τ ē ƒ3 tps. Nā oē tps ē diuisibile: τ ī minori tpe ē minor mot⁹. nō āt eē posset ꝙ in minori tpe eēt minor mot⁹: τ ī maiori maior: nisi diuideret̃ mot⁹ ƒ3 diuisiōez tpis: nec̄e ē g̃ motū diuidi ƒ3 tps. ℂ Deiñ cūz. d.

ℂ Qm̄ aūt omne quod mouetur: in aliquo mouetur: τ quodā tpe: τ ois moti est motus: necesse est easdē diuisiones esse tpis τ motus τ ipsius moueri: τ quo mouet̃: τ in quo motus est. Sed nihil oium silr est. in quibus motus est: sed quanti quidem ƒm seipsum: qualis autem secundum accidens. T.c.37.

ℂ Enumerat ea ƒ3 q̄ diuidit̃ mot⁹. Sūt āt q̄tuor ƒ3 q̄ diuidit̃ mot⁹. diuidit̃ āt mot⁹ ƒ3 diuisionē mobilis: spatij: tpis: τ ƒ3 diuisionē ipi⁹ moueri: ita ꝙ. 5. sūt q̄ cōdiuidunt̃ sil. s. mobile spatiū tps mot⁹ τ moueri. duo g̃ fac: q2 p̄ enumerat hec ƒ3 q̄ diuidit̃ motus. z⁹ pbat qđ dixerat ibi. (Accipiat̃. n. tps.) Dic̄ g̃ qm̄ oē qđ mouet̃: mouet̃ in aliq̄ spatio: vl̄ ī aliq̄ vbi: vl̄ ī aliq̄ alio acq̄sito p motuȝ: τ ēt ois. s. mot⁹ fit ī tpe q̄dā: q2 g̃ sic ē oȝ Ћ cōdiuidi ad inicē: nec̄e est g̃ easdē eē diuisiōes tpis: τ mot⁹: τ ipi⁹ moueri: τ eius quod mouetur: τ illius in quo est motus: sed nō omniuz illorum in quibus est motus est diuisio similiter: quia quāti est diuisio scđm seipsum. qualis autez ƒ3 accidens.

¶ Notandū autē q illud in quo est motus appellatur hic res acquisita per motum. Nam motus est in eodem genere: cum rebus acquisitis per motum. Si ergo p motum acqritur qualitas ille motus est in qualitate: si quātitas in quantitate: ꝛ sic de alijs ex quo patet. q cū qualitas sit diuisibilis per accidens. quantitas autem per se: ea in quibus est motus non similiter diuidūtur.

Dub. pª **Dubitaret** forte aliquis quomodo qualitas diuiditur per accidens. ¶ Dicendum q qualitas dupliciter potest comparari. primo ad quantitatem in qua fundatur. secūdo ad esse qd habet in materia. vtroqꝫ modo qualitas potest habere diuisionē aliter ꝛ aliter: qꝛ respectu quantitatis competit ei diuidi sꝫ extensionem maiorem ꝛ minorem: qꝛ quanto maior est superficies: tanto maior est albedo: que fundatur in ipsa. scd̄m autē esse quod habet in materia competit ei diuidi per intensionem ꝛ remissionē: qꝛ quanto est materia magis disposita tanto habet esse magis intensum: quanto minus disposita magis esse remissum. Sed omnia h accidūt albedini: qꝛ si albedo haberet esse separatū: nec variaret per maiorem ꝛ minorem extensionem: nec per intensionem ꝛ remissionem: ideo dicit qualitas indiuisibilis per se: diuisibilis vero per accidens.

Dub. 2ª **Alterius** dubitaret aliquis. vtrum eadē sit diuisio motus scd̄m diuisionem mobilis: ꝛ scd̄m diuisionem temporis ꝛ spatij. ¶ Dicendū q in tātum competit alicui diuidi inquantū competit ei habere aliquā quantitatem: ꝛ habere aliquem modū quantitatiuū: cū ergo alia sit quantitas motus: quā habet a mobili: ꝛ alia sit quantitas eius quā habet a spatio: ꝛ a tempore: non est idem diuidere motum sm diuisionem mobilis: ꝛ diuidere ipsum scd̄m diuisionem spatij ꝛ temporis. quantitas. n. quā habet mot9 a mobili: habet quodāmodo esse simul: qꝛ moto aliquo continuo simul mouentur omnes partes ei9: ꝛ qꝛ motus habet eē in qualibet parte mobilis dicit tantus esse motus quantū est ipsū mobile. talis est ergo quantitas motus quā habet a mobili: qlis est quantitas albedinis quā habet a superficie: vel qualis est qntitas cuiuslibet actus materialis existentis in materia quāta: est ergo h9 qntitas qsi simul. Sed qntitas quā habet mot9 a spatio ꝛ a tempore ē qd successiuū: qꝛ non simul sunt omnes partes temporis: nec mobile simul acqrit omnes partes spatij. Non est ergo idem diuidere motū sm diuisionem mobilis: ꝛ sm diuisionē spatij vel tēporis. Ex hoc aūt apparere potest quomodo accipiunt tres demonstrationes habite qb9 probat motū diuidi sm diuisionem mobilis. Nam sicut albedo diuidit diuisione superficiei: qꝛ in qualibet parte superficiei habet esse albedo: sic motus diuidit scd̄m diuisionē mobilis: qꝛ in qlibet parte mobilis habet eē motus. formā aūt ꝛ actum sic existentē in materia: vel in subiecto: tripliciter possumus ostendere q diuidat diuisione materie vel subiecti. primo si h9 actus sm aliud sit i vna pte subiecti: ꝛ sm aliud in alia. scd̄o si h9 actus sm se totum non sit in qualibet parte subiecti. tertio h ostendit si h9 actus sm extensionem equet subiecto: ita q tāta sit extensio actus qnta est extensio subiecti. his. n. tribus modis modo opposito potest argui aīam rationalē non diuidi diuisione corporis. pmo qꝛ nō aliud de essentia h9 aīe est in vna parte corpis q in alia. scd̄o qꝛ h9 aīa sꝫ se totā est in qlibet parte. tertio qꝛ h9 aīa sꝫ extēsionē nō equat corpi: ita q tanta sit extēsio aīe qnta corporis. Aīa. n. illa omni extēsione caret: sm h ergo tria tres demōstratōes predicte arguūt motū diuidi diuisiōe subiecti. Nā pma hoc arguit ex eo q de ipso motu aliud ē in vna pte subiecti ꝛ aliud in alia. scd̄a vero ex eo q motus sm se totū nō est in qualibet pte subti. tertia qdem h ostendit: qꝛ extensio motus equat extensiōi subti. motus. n. sic est i mobili: q nō se extēdit vltra mobile: qꝛ tūc eēt motus sine mobili: nec deficit ab eo: qꝛ tūc eēt aliqd actu motū sm se totū: cuius non omnes partes mouerentur: ꝛ qꝛ sic equatur extensio motus extentioni subiecti: oportet motum diuidi diuisione subiecti.

Alterius forte dubitaret aliqs. vtrū sit idem diuidere motū diuisiōe spatij ꝛ diuisione temporis. ¶ Dc̄m q motus ab vtroqꝫ hꝫ qntitatē: ꝛ a spatio: ꝛ a tpe: qꝛ qnto mai9 est spatiū maior est mot9. Si. n. motus est i qlibet parte spatij nō est itelligibile spatium eē multum: ꝛ motum non esse multum: sic etiam motus hꝫ quātitatem a tempore: quia cum in qualibet parte tēporis sit aliqua pars motus si tempus est multum: oportet motum multum esse. Si ergo motus hꝫ qntitatē tā a tpe q a spatio: opꝫ motum diuidi tā diuisiōe tpis q diuisione spatij: verū qꝛ h qntitas nō est illa: seqtur q nec diuisio h habeat eē illa. alia. n. est qntitas quā hꝫ motus a spatio: ꝛ alia quā hꝫ a tpe: qꝛ sm dr̄iam velocis ad tardū ɔtigit trāsire magnū spatiū i tēpore paruo: ꝛ paruum i magno. Si. n. trāseatur magnū spatiū i paruo tēpore: ille motus habebit magnā qntitatem ꝛ paruā: magna qdē est qntitas ꝛ extensio ei9: put hꝫ qntitatē ꝛ extēsionem a spatio: ꝛ parua qdem: prout hꝫ eā a tpe: qd eē non posset: nisi esset alia quātitas motus quā hꝫ a tpe: ꝛ alia quā hꝫ a spatio: ꝛ si alia est qntitas ei9 h ꝛ illa: aliud est diuidere motū diuisione temporis: ꝛ aliud diuisione spatij. Dub. 3ª

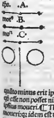
Alterius forte dubitaret aliqs: qꝛ icōueniēs videtur esse dicere motū diuidi sm diuisionē ipsius moueri: cū ipm moueri sit idē qd motus. ¶ Dicēdū q licꝫ motus habeat extēsionē: ꝛ quātitatē a spatio vel a mobili: vel ab alijs: vt dc̄m est: tn̄ alia est quātitas motus: ꝛ alia spatij vel mobilis: sicut lꝫ albedo nō habeat extēsionē: nisi a supficie: alia tn̄ est extēsio albedinis: ꝛ alia supficiei: qꝛ ptes albedinis nō sunt partes supficiei: vtroqꝫ ergo mō posset qs ɔsiderare diuisionē albedinis: vel vt diuidit sm extensionē superficiei: vel vt diuidit sm extēsionē ppriā. est. n. aliquo modo alia diuisio h ꝛ illa: sicut alia est extēsio h ꝛ illa. depēdet tn̄ h diuisio ab illa: sicut ꝛ extēsio depēdet ab extēsione. aliud est. n. ɔsiderare albedinē eē magnā: qꝛ supficies i qua existit est magna: ꝛ aliud ē ɔsiderare eā magnā: qꝛ sua extēsio magna est. lꝫ ergo nūquā dicam9 albedinē multā: nisi superficies multa sit: qꝛ nec ē albedo extēsa: nisi qꝛ supficies ē extēsa: tn̄ sic alie sūt ptes albedīs a ptib9 supficiei: sic alia ē extēsio illi9 ab extēsione illi9: ꝛ quodā mō aliud ē ɔsiderare diuisionē albedinis sm hāc extēsionē: vel sm illam qd ergo dc̄m ē de extēsione albedīs respcū extēsionis superficiei: itelligendū ē de qntitate motus respcū mobilis ꝛ spatij: qꝛ lꝫ quātitas mot9 habeat eē a qntitate mobilis vel spatij: alia tn̄ est qntitas motus a qntitate illoꝝ: sicut ꝛ alie sūt ptes motus a partib9 illoꝝ. motus ergo nō solū habet diuidi sm qntitatē mobilis vel spatij. Sꝫ ēt hꝫ diuidi sm propriā qntitatē: differt tn̄ hec diuisio ab illa: sic differt aliqd consideratum in seipso ꝛ in sua causa. quātitas. n. mobilis est quantitas motus causaliter: sicut etiam ꝛ quantitas spatij est quantitas motus causaliter qntitas vero temporis est quantitas motus secundū mensuram: sicut ꝛ quantitas vlne est quantitas panni mensurati per vlnam. Quantitas vero ipsius moueri est qntitas motus ppria: vult ergo phs dicere q motus diuiditur sm mobile: sm spatium sm tempus: ꝛ sm moueri. i. secundum propriam quantitatem. Dub. 4ª

35 Alterius forte dubitaret aliqs. qz vr sibi pbs ɔdicere. p.n. tetigit solum duos modos diuisiōis gbᵒ dicebat diuidi motū. s. diuisiōe mobilis ꝛ tpis. hic aūt tāgit q̄ttuoꝛ modos: vt pꝫ p habita: vel q̄ sibi ɔdicit: vel ibi fuit diminutus: vl' hic supflu⁹ ē. ℂ Dōꝫ ꝙ motus: vt supra dicebat: hꝫ q̄ntitatē a tpe successiuā: sed q̄ntitas quā hꝫ a mobili ē q̄si sil'. Cū ergo oīs q̄ntitas mot⁹: vl' ꝙ sit sil': vel successiua oēs q̄ntitates motus q̄cūqꝫ sint ille ad has duas reduci possunt. ℂ Deinde cū dicit.

ℂ Accipiaṫ. n. tempus in quo moueṫ: in quo sit. a. ꝛ motus i quo. b. Sigiṫ p totū in oi motum est tpe i medio p minorē: ꝛ iteꝝ hec diuisio p minorē hoc: ꝛ sic sp. Silr aūt ꝛ si motus diuisibilis sit: ꝛ tp̄s diuisibile. Si. n. p totū i oi per mediū i medio: ꝛ iteꝝ p miorē in minori.

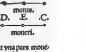
ℂ Probat quod dixerat. Circa quod duo facit: qz primo ostendit ꝙ omnia numerata simul adinuicem condiuiduntur. secūdo declarat ꝙ simul adinuicem habet finitatem ꝛ infinitatē ibi. (Et in ipso finita esse.) Circa primū q̄ttuoꝛ fac. ſm ꝙ q̄ttuoꝛ sūt illa ſm que hꝫ diuidi ipse mot⁹. p̄. n. oñdit ꝙ mot⁹ diuidiṫ ſꝫ tp̄s. 2ᵒ ꝙ ſꝫ moueri. 3ᵒ ꝙ ſm spatiū. 4ᵒ oñdit ꝙ diuidiṫ ſm mobile. scd̄a ibi. (Eodē aūt mō.) 3ᵃ ibi. (Silr aūt dmōstrabiṫ.) q̄rta ibi. (Qd. n. mutaṫ.) Diṫ ergo. ꝙ accipiaṫ tp̄s i quo moueṫ aliquid qđ sit i quo. a. ꝛ mot⁹ sit i quo. b. Si igiṫ mobile motū est i oi. i. i oi tpe per totū motū: ꝛ i medio tpe per minorē motū: ꝛ iteꝝ diuiso hoc medio tpe ibit h. s. mobile i hoꝝ minori tpe p minorē motū: ꝛ sic sp: cū mioraṫ tp̄s minoraṫ ꝛ mot⁹: qđ eē nō posset: nisi diuidereṫ mot⁹ diuisione tpis. Addit āt ꝙ ēt tp̄s diuidiṫ diuisiōe mot⁹ dicēs: ꝙ similr: si motus ē diuisibilis: ꝙ ēt tp̄s ē diuisibile: qz si per totū motū vadit i oi tpe: ꝛ p mediū motū ibit i medio tēpore: ꝛ iteꝝ p minorē motū i miori tpe qđ eē nō posset: nisi diuidereṫ tp̄s: sic diuidiṫ ꝛ mot⁹. ℂ Deide cū dicit.

ℂ Eodē aūt mō ꝛ ipꝫ moueri diuideṫ. Sit. n. in quo est. c. ipm moueri. Scd̄m igiṫ mediū motum minoꝛ erit in toto: ꝛ iterum secundū medietatis medium: ꝛ sic semper.

ℂ Ostēdit motum diuidi ſm ipꝫ moueri. Circa qđ duo facit: ſm ꝙ dupliciter ostendit intētum. secunda ibi. (Est autē ꝛ ponētem.) Diṫ ergo ꝙ eodem autem modo ꝛ ipm moueri. s. ſm ipm moueri diuideṫ supple motus. sit. n. i quo. c. ipꝫ moueri. ſm igitur mediū motū. i. scd̄ꝫ medium moueri minoꝛ erit mot⁹: q̄ꝫ in toto moueri: ꝛ iteruꝫ scd̄ꝫ medium. i. ſm medietatem medietatis adhuc erit minoꝛ: ꝛ sic semper quāto minus erit ipsum moueri: minoꝛ erit ipse motus qđ esse non posset nisi diuideretur motus ſm diuisionē ipsius moueri. ℂ Notādum autē ꝙ accipit motum pro moueri: qz idem est diuidere motuꝫ ſꝫ moueri ꝛ diuidere motum ſm seipsum. i. ſꝫ propriā quātitatē. diuiditur motus ſm propriā q̄ntitatē: qz q̄ꝫto maioꝛ ē mot⁹ maioꝛ ē quātitas eius: ꝛ quāto minoꝛ minoꝛ. ℂ Deide cuꝫ diṫ.

ℂ Est aūt ꝛ ponētem ſm vtrūqꝫ motū ipsum moueri: vt ſm. d. c. ꝛ. c. e. dicere ꝙ totū erit ſꝫ totū. Si nāqꝫ aliud plus erit ipꝫ moueri ſꝫ eūdē motū: sicut determinauim⁹ ꝛ motū diuisibilē in partiū motus esse. Accepto. n. ipso moueri ſm vtrūqꝫ continuum erit totum.

ℂ Adducit secūdam rationeꝫ. d. est autem ponētē. i. cōtigit ponere ipꝫ moueri ſm vtrūqꝫ motum. i. secundū vtrāqꝫ partē motus. Quot. n. habet partes motus tot erunt partes ipsius moueri. ꝛ ecōuerso: vt si motus habꝫ partes duas. d. c. ꝛ. c. e. ꝛ moueri habebit duas partes: ꝛ ſm. d. c. erit vna pars mouere: ꝛ ſꝫ. c. e. erit alia. quare erit dicere ꝙ totū moueri erit scd̄m totum motum: si namqꝫ aliud plus erit ipsum moueri scd̄m eūdem motum: ita ꝙ moueri sit plus q̄ꝫ mot⁹. vel ecōuerso. sicut determinauimus prius contingit motum esse diuisibileꝫ in motus partiū. i. i motus qui sunt partiū mobilis. Accepto. n. ipso moueri ſm vtrūqꝫ. i. ſm vtrāqꝫ partem motus continuum erit totum. s. ipsuꝫ moueri: ꝛ etiaꝫ supple continuus erit ipse motus: ꝛ tātū erit vnum continuuꝫ quantuꝫ aliud: quod non esset: nisi vnū diuideretur scd̄m diuisioneꝫ alterius: ꝛ econuerso. patet ergo. ꝙ h̄ ratio adduci potest ꝙ motus diuidatur scd̄m diuisionē moueri: vel ꝙ econuerso. ita ꝙ sicut prius ostēdit: ꝙ motus diuiditur scd̄m diuisioneꝫ temporis ꝛ ecōuerso. Sic potest continuari h̄ littera ꝙ in prima ratiōe ostendat motum diuidi: ſm diuisionem moueri. hic autem ꝙ econuerso. quomodocūqꝫ tamen legatur nō multum variat propositum. ℂ Notādum autem ꝙ si prius ex continuitate mobilis ꝛ motus ostendebatur ꝙ oportebat partes motus respondere partibus mobilis: ꝛ tantum esse motum quantuꝫ est mobile: multo magis ex cōtinuitate ipsius moueri: ꝛ ipsius mot⁹ possumus arguere ꝙ partes vnius respondeant partibus alterius. nam si motus non superat quantitatem mobilis: nec econuerso: multo magis non superat quantitatem ipsius moueri. i. non superat quantitatē propriaꝫ: nec econuerso. diuidetur ergo motus ſm diuisionem proprie quantitatis: ꝛ tantū se extendet motus q̄ꝫtuꝫ se extendit ꝓpria q̄ntitas: ꝛ respondebunt partes motus partibus proprie quantitatis. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Similiter aūt demōstrabitur ꝛ longitudo diuisibilis: ꝛ oino illud omne i quo est mutatio preter quedā: que ſm accidens. T.c. 39.

ℂ Ostēdit motū diuidi ſm diuisionē spatÿ: vel ſm diuisionē eiᵘ i quo est mot⁹. d. ꝙ silr demōstrabiṫ ꝙ longitudo ē diuisibilis. i. ꝙ spatiū ē diuisibile: ꝛ oino id oē i quo est mutatio ē diuisibile: ꝑter ꝙ q̄dā talia q̄ diuiduṅṫ ſm accidēs: ꝛ qz sup. talia sūt diuisibilis. iō mot⁹ ē diuisibil'. ℂ Nōnᵐ āt ꝙ dicit q̄dā i gbᵒ ē motus eē diuisibilia per accñs: qz q̄litates p accñs diuiduṅṫ. tñ sicut i talibᵒ ꝑt reseruari diuisio: ita hꝫ eē motus: qz sp i motu itelligiṫ esse successio: ꝛ itelligiṫ eē acceptio ꝑtis post ꝑteꝫ: qđ sine diuisione eē non potest. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Quod enim mutatur est diuisibile: vno eniꝫ diuiso omnia diuidentur.

ℂ Ostēdit ꝙ motus diuidiṫ p diuisionē mobilis. d. qđ. n. mutaṫ ē diuisibile: ꝛ qz mobile ē diuisibile. iō sup. mot⁹ diuidiṫ. vno. n. diuiso diuidenṫ oīa: qz ad diuisionē mobilis seq̄tur diuisio oīuꝫ alioꝝ. specialr q̄ cū loq̄tur d diuisiōe mobilis ait ꝙ vno diuiso oīa diuiduṅṫ: qz diuisio mobilis ē magis cā alioꝝ q̄ꝫ ecōuerso. ℂ Deide cū diṫ.

Et in ipso finita eē: aut ifinita similiter se habebis de oibus. Secutum aūt maxime est diuidi

oia: ⁊ ĩfinita esse ab ipso mutãte. Mox.n. ĩest mutanti diuisibile ⁊ ĩfinitum. Diuisibile qdez igitur ostẽsuz est prius. Infinitum autez in sequentibus erit manifestum.

¶ Ostẽdit ꝙ talia nõ solũ se sequãtur fz diuisionẽ mot⁹. Sed ẽt ẽm finitatẽ ⁊ ĩfinitatẽ.d.ꝙ in ipso eẽ finita aut ĩfinita.i.q̃tũ ad ipm eẽ finitatis ⁊ ĩfinitatis silr se hẽbit de vno ⁊ de oib⁹. Addit aũt ĩ quo marie iuenit̃ diuisio ⁊ infinitas dicẽs ꝙ secutũ ẽ.i.seqtur marie diuidi oĩa ⁊ ĩfinita eẽ ab ipso cõmutãte.i.ab ipso mobili. Ex eo.n.ꝙ mobile ẽ q̃tũ ⁊ diuisibile reqrit spatiũ quãtũ: ⁊ diuisibile: ⁊ motus ei⁹ est quãtus: ⁊ mouet̃ ĩ tpe quãto ⁊ diuisibili. Ideo ait ꝙ mox ipsi mutãti.i.ipsi mobili inest eẽ diuisibile: ⁊ eẽ qd ĩfinitũ ẽm diuisionẽ. Sz ꝙ mobile qdem sit diuisibile ostẽsuz ẽ p⁹us. Qz aũt sit ĩfinitũ ẽm diuisionez in sequẽtib⁹ erit manifestũ: qz ⁊ si de ħ supple tactũ ẽ magis tñ tangetur inferius. Lectio. IX.

T.c.40 Qoniam autez omne quod mutat̃: ex quodam in aliquid mutat̃: necesse est quod mutatur: cuz primũ mutatum est: esse in quo mutatum est.

¶ In pte ista: vt dicebat̃: ꝯtermiat ð ordie ipsaꝝ mutationũ. ostẽdit.n. quẽ ordinẽ hñt ipa mutata eẽ. mutata.n. eẽ ad tria cõparari possunt. vz. ad suũ terminũ: ad suã mẽsurã: ⁊ ad se iuicẽ. Si cõparent̃ ad suũ terminũ: sic id quod mutatũ est hz hũc ordinẽ: qz ẽ ĩ termĩo ĩ quẽ mutatũ est. Si aũt cõparent̃ ad ipsaz mẽsurã: sic cõpetit ei mẽsurari mẽsura ĩdiuisibili. si aũt cõparent̃ ipsa mutata eẽ ad se iuicẽ sic ĩ ipso motu aliquo mõ ẽ dare p̃m mutatũ eẽ: ⁊ aliq̃ mõ nõ ẽ ibi dare p̃m mutatũ esse. Tria ḡ fac: qz p̃ ostendit ꝙ oẽ qð mutatũ ẽ: est ĩ termĩo ad quẽ mutatũ est. 2° declarat ꝙ oẽ mutatũ eẽ mẽsuratur mẽsura ĩdiuisibili. 3° ostẽdit q̃uo ĩ ipo motu ẽ dare p̃mum mutatũ esse: ⁊ quomodo non est ibi dare primum mutatuz eẽ. scða ibi. (In quo aũt p̃ mutatũ ẽ.) tertia ibi. (Dicit̃ aũt ĩ quo.) Circa p̃m tria fac: qz p̃ ait ꝙ oẽ qð mutatũ ẽ: est ĩ termĩo ad quẽ mutatũ ẽ. 2° ðclarat qd ĩportat̃ p ħ qð est mutatũ esse. 3° pbat qð dixerat. 2ª ibi. (Qz mutat.n.) tertia ibi. (Qm̃ ergo vna mutationũ.) Dic ḡ. ꝙ qz oẽ qð mutat̃: mutat̃ ex quodã in aliqd: necesse ẽ qð mutat̃ cũ mutatũ est eẽ ĩ termino in quo mutatum est. ¶ Deide cum dicit.

¶ Quod mutat̃.n. ex quo mutat̃ distat: aut ðficit ipm: ⁊ aut idẽ est mutari ⁊ deficere: aut sequitur ad mutari ipm deficere. Nã qð est mutatũ eẽ ðfecisse: silr.n. vtrũqz se hz ad vtrũqz.

¶ Exponit qd ĩportat̃ noĩe ei⁹: qð ẽ mutatũ eẽ. d. qð mutat̃ ex eo termĩo ex quo mutatuz ẽ: vel ipm qð mutat̃ ab eo termino ex quo mutat̃ distat: aut deficit. vñ subdit ꝙ deficere aut idẽ est qð mutari: aut seqtur ad ipz mutari: si ergo ðficere seqtur ad mutari. ꝯñs nãqz ẽ ꝙ ðfecisse sequat̃ ad mutatũ eẽ. Silr.n. vtrũqz se hẽbit ad vtraqz. sicut.n. mutari se hz ad ðficere: sic mutatũ eẽ se hz ad ðfecisse. pz ḡ qd ĩportat̃ noĩe ei⁹ qð est mutatũ eẽ ab aliquo termino: qz idem est esse mutatum ab aliquo termĩo qð distasse: vel defecisse ab illo termino.

Dub.p̃ Dubitaret forte aliqs. vtrũ idẽ sit ðfecisse ab aliquo termĩo qð mutari ab illo. ¶ Dðz ꝙ mutari ⁊ ðficer̃ idẽ sũt mãlr. qcqd.n. mutat̃ ab aliquo termĩo ðficit ab illo. In q̃cũqz ḡ. mã: vel ĩ quocũqz subto hz eẽ mutari ĩ illo hz eẽ ipz ðficere. mãlr igr̃ idẽ ẽ ħ cũ illo. formalr tñ nõ ẽ idẽ: qz ðficere: vt cõiter ponit̃: sumit̃ p respcũz a termĩo a quo. mutari vero per respectum a termino ad quem. ¶ Deide cum dicit.

T.c.41 ¶ Qm̃ ergo vna mutationũ est ẽm cõtradictionẽ: qñ mutatũ est ab eo qð nõ est inesse deficit nõ ens. erit igit̃ inesse. Omne.n. necesse est eẽ: aut nõ eẽ. Manifestum igit̃ ꝙ in mutatiõe ẽm cõtradictionẽ qð mutatũ ẽ: erit in quo mutatũ est: si aũt in hac ⁊ ĩ alijs ẽ: silr.n.ĩ vna ⁊ ĩ alijs.

¶ Probat qð dixerat. s. ꝙ oẽ qð mutatũ ẽ: est ĩ termĩo ad quẽ mutatũ ẽ. Circa qð duo facit: ẽm ꝙ duas rõnes ad ħ adducit. scða ibi. (Ampli⁹.) Dic ḡ. ꝙ vna mutatio est fz ꝯdictionẽ: vt qm̃ mutatũ ẽ ab eo qð nõ est in eẽ. Qð ḡ sic mutatũ ẽ ðficit nõ ens. i. distat ⁊ ðficit a nõ eẽ. erit ergo ĩ ipso eẽ: qz oẽ qð ẽ necesse ẽ eẽ: aut nõ esse: mani^m ẽ igr̃ ꝙ ĩ mutatiõe fz ꝯdictionẽ qð mutatũ ẽ: necesse est eẽ ĩ termino in quo mutatũ ẽ. Si ãt ħ est ĩ hac mutatiõe: est ẽt ⁊ in alijs mutatõib⁹: qz silr ẽ ĩ vna mutatõe ⁊ ĩ alijs. ¶ Nõn^a aũt vim rõnis hui⁹ ĩ ħ ꝯsistere: ꝙ qz iter ꝯdictoria nõ est mediũ: qcqd recedit ab vno extremo ꝯdictiõis de necessitate est ĩ alio. Cũ ergo mutari a nõ eẽ ad eẽ sit recedere ⁊ ðficere a nõ eẽ: qð sic mutatũ ẽ qñ mutatũ ẽ: qz iã ðficit ⁊ recessit a nõ eẽ a quo mutatũ ẽ: ergo ð necessitate ẽi eẽ ad qð mutatũ ẽ. eodẽ aũt mõ se hẽret si ĩciperet mutatio ab eẽ ⁊ terminaret̃ ad nõ eẽ. Nã qð sic mutatũ ẽ: qz defecisset ab eẽ ð necessitate eẽt ĩ non eẽ. ¶ Patet ergo ꝙ in mutationib⁹ fz ꝯdictionẽ oẽ qð mutatũ ẽ qñ mutatũ ẽ: est in termino ad quẽ mutatũ ẽ: ⁊ qz q̃tũ ad ħ sile est de hac mutatiõe: ⁊ de alijs arguere debemus ꝙ ĩ omnibus mutationib⁹ sic se habeat. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.42 ¶ Amplius ãt ⁊ fz vnãquãqz accipiẽtib⁹ manifestũ ẽ: si qdẽ necesse ẽ qð mutatũ: aut eẽ alicubi: ẽ ex quo mutatũ ẽ: aut ĩ aliquo. Qm̃ aũt ex quo mutatũ ẽ ðficit: necesse ẽ ãt eẽ alicubi: aut in hoc: aut ĩ alio erit: si qdẽ igr̃ ĩ alio vt ĩ ipso. c. quod in ipsum. b. mutatum est: iterum ex. c. mutat̃ ĩ. b. Nõ.n. erat habitũ ipsi. b. Mutatio .n. ꝯtinua ẽ. Quare qð mutatũ ẽ qñ mutatum mutat̃ ĩ qð mutatũ ẽ: hoc ãt ĩpossibile. Necesse ḡ qð mutatũ ẽ eẽ ĩ hoc ĩ qð mutatum est.

¶ Adducit 2^am rõnẽ. Circa qð duo facit: qz p̃ facit qð dcm̃ ẽ. 2° ꝯcludit quasdã ꝯclusiões q̃ sequunt̃ ex dictis ibi. (Mãifestũ igr̃ est.) Dicit ergo. ꝙ ampli⁹ fz vnãquãqz mutationẽ accipientib⁹. mani^m ẽ supple: qð dcm̃ est. vz. ꝙ oẽ qð mutatũ ẽ: est ĩ termĩo ĩ quo mutatũ ẽ: qz si qdẽ necẽ ẽ qð mutatũ ẽ esse alicubi: aut ergo erit ĩ termĩo ex q̃ mutatũ ẽ: aut ĩ aliq̃ alio. Qm̃ ãt qð mutatũ ẽ ðficit a termĩo ex quo mutatũ ẽ. iõ sup. nõ erit in illo termĩo. Sz necẽ ẽ ħ qð mutatũ ẽ alicubi eẽ: aut ergo erit in ħ. s. ĩ termĩo ad quẽ mutatũ ẽ: ⁊ tũc hẽbit̃ ĩtẽtũ: aut erit ĩ alio termĩo. si ãt ẽ ĩ alio termĩo vtputa qð mutatũ ẽ ĩ ipz b. nõ ẽ ĩ ipo. b. sz ĩ ipo. c. qz itex ex. c. mutat̃. i. poterit mutari aliqd ĩ. b. qz nõ erit ipz. c. habitũ. i. ꝯñr se hñs ipsi. b. Nã mutatio ꝯtinua ẽ. Nõ ergo ẽ ibi dare terminos ꝯñr se hñtes. q̃re si qð mutatũ ẽ ĩ. b nõ ẽ ĩ. b. sz ĩ alio: ⁊ p̃t mutari ĩ. b. seqtur qð mutatũ ẽ qñ mutatũ ẽ mutat̃ ĩ id in qð mutatũ ẽ: qz ãt ħ ẽ ĩpoĩe: necẽ ẽ qð mutatũ ẽ eẽ ĩ ħ qð mutatũ ẽ. ¶ Nõn^a ãt totã viz hui⁹ rõnis ĩ ħ consistere: q: [illegible] qð mutatũ ẽ ĩ. b. nõ ẽ ĩ. b. sz ĩ aliquo alio termĩo seqtur: qz qð ẽ ĩ alio termĩo a b. p̃t mutari ĩ. b. seq̃t̃ ꝙ id qð mutatũ est ĩ. b. cũ mutatũ ẽ ĩ. b. p̃t mutari ĩ. b. ⁊ mutatuz eẽ ĩ. b. qð est inconueniẽs. Nõ ergo dici põt ꝙ id qð mutatũ est in

.b.sit in alio termio a.b. ¶ Nōn^m ēt hanc rōnē multipliciter differre a pmissa. p qr illa est ōnsiua: h āt ducēs ad ipoßē. scdō qr illa arguit sine medio. oñdit .n. q quia īter ʒdictoria nō est mediū. Jō stati cū aliquid recedit a nō esse: est in eē ⁊ ecōuerso. Jō si aliqd muteṭ ex nō eē in eē: qr ōficit a nō eē: ex quo mutatū est: iō de necessitate est in eē: ad qd mutatū est: h aūt arguit p mediū: vt si aliquid mutatū est in .b. qr nō est in termino o quo mutatum est: cū ab eo defecerit: sed ēr nō ē in .b. in qd mutatū est: poneṭ eē ī medio termīo. vt in .c. qr ḡ ex .c. pōt mutari in .b. sīl' erit mutari .s. in .b. ⁊ mutatū eē in .b. qd ē icō-
T.c.42 ueniēs. has aūt duas dr̄ias tangit Cōmen. assignaṭ autē cōiter tertia dr̄ia: videlʒ q h dmōstratio ē vniuersalior pma: qr illa arguit directe de mutatiōe ʒdictoria: h aūt applicari pōt quodā mō ad oēs demōstrationes. Sʒ forte h 3ª dr̄ia hʒ calūniā: qr cū h demōstratio arguat rōne medij: forte nō cōuenieṫer applicari pōt ad mutationē ʒdictoriā: fm quā nō reperiṭ mediū. ¶ Nōn^m aūt q he demōstratiōes sunt cōuenienter odducte. Naʒ cū pma arguat directe de mutatione ʒdictoria. 2ª vo de mutationib^9 alijs: cuʒ ī mutatiōe ʒdictoria nō sit me^m: ī alijs vo hēat esse mediū: recte pma demōstratio arguit nō p mediū. 2ª vo arguit p mediū. ¶ Nōn^m etiā qd mutatū est qn̄ p mutatū est de necessitate ē ī termio ad quē mutatū est. Sed postea pōt recedere ab illo termio: ⁊ ire vltra illū: ⁊ eē in alio termio. qr si qd mutatū est in .b. nūqʒ fuit in .b. sequiṭ q nō erit vltra .b. Cū ḡ qd sic mutatū ē nō possit eē ī termio a quo: qr ab illo ōfecit: nec ponoṭ eē vel fuisse in termio ad quē: opʒ q sit in termino medio: vtputa in .c. ⁊ qr ex .c. iterū pt mutari ī .b. sīl' erit mutari ī .b. ⁊ mutatū eē ī .b. qd ē icōueniēs. ¶ Deinde cū dicit.

T.c.43 ¶ Manifestū igiṭ est: ⁊ qd fcm̄ cū factū ē erit: ⁊ qd corruptū est: nō erit: vl'r eni dictuʒ est ⁊ de oī mutatione: ⁊ maxime ē manifestū in ea que est fm ʒdictionē. Qz qdē igiṭ qd mutatū ē: cū mutatū ē: primū ī illo ē: manifestū ē.

¶ Cōcludit qdā q̄ sequunṭ ex dictis. d. q mani^m est q oē qd fcm̄ est cū fcm̄ est erit: ⁊ qd corruptū est: cū corruptū est nō erit. vl'r āt dictū est de oī mutatione: qr sp qd mutatuʒ est: est in termio ad quē: ⁊ maxīe h mani^m est in ea mutatiōe: que est fm ʒdictionēʒ: tn̄ in oī mutatiōe h hʒ veritatē: lʒ magis lateat in alijs mutationib^9 qʒ in mutatiōe ʒdictoria: iō ɔcludit ex dcis: q mani^m ē q id qdē qd mutatū ē: cū mutatū ē in illo termio ī quē mutatū ē pmū. ¶ Notandū āt q si qd mutatū est: ē in termio ad quē: cū factio termineṭ ad esse: corruptio āt ad nō esse: qd factū est erit: qd vo corruptū est non erit. ¶ Nōn^m etiā q qr inter ʒdictoria nō est mediū: qr qd deficit a termino a quo stati ī manifestū est ipʒ esse in termino ad quē: qr nō pōt eē in aliquo alio termino: sed in alijs mutationib^9: vbi pter terminū a quo ē dare aliū terminū qʒ terminū ad quē: nō sic mani^m est qd dr̄. ¶ Nōn^9 ēt q ait ī qd mutatū ē p^m: qr qn̄ aliqd mutatū est in aliquē terminuʒ p^m necesse ē ibi esse: sed postmodum potest inde ab eo recedere. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.44 ¶ In quo āt primo mutatū ē: qd mutatū ē: necesse est athomū eē. Dico āt primū qd nō per alterum: aliqd ipsius esse h^9 sit.

¶ Oñdit quō ɔpaṭ mutatū eē ad suā mēsuraʒ. Circa qd d. f. qr p ait q mutatū eē mēsuraṭ mēsura idīsibili. 2° pbat qd dixerat ibi. (Sit igr̄ diuisibile) Dic̄ ḡ. in q aūt p mutatū ē: qd mutatū ē nece ē illud eē athomū: ⁊ eē nūc tpis: ita q p mutatū eē nō ē in tpe: sʒ ī nūc tpis. Expōit aūt quid appellat p^m mutatū esse. d. q p^m mutatū esse est in quo appellat qd fit h^9: nō per aliqd alterū ipsi^9: sed p seipsuʒ. ¶ Nōndū āt q pōt qd dici mutatū eē in tpe: qr mutatū est in instanti qd est aliqd tpis: sed tūc nō p mutatū ē in tpe. Sʒ tē p dr̄ mutatū eē ī tpe aliq qn̄ illō mutatū eē tāqʒ mēsura ppa mēsuraṭ tpe. ¶ Dein cū dic̄.

¶ Sit igiṭ diuisibile qd est a.c. ⁊ diuidaṭ fʒ .b. siquidē igiṭ in .a.b. mutatū est: aut iterū in .b.c. nō vtiqʒ in prio qd est .a.c. qd mutatū est erit: si aūt trāsmutabaṭ in vtroqʒ: necesse ē .n. ī vtroqʒ trāsmutatū esse: aut trāsmutari: ⁊ vtiqʒ ī toto transmutabaṭ: sed erat mutatū. Eadē āt rō ⁊ si in h idē mutaṭ: in h aūt mutatuʒ est. Erit .n. aliqd primo prius. Quare nō erit vtiqʒ diuisibile in quo mutatū ē. ¶ Manifestū ē igr̄: qr ⁊ qd corruptū est: ⁊ qd factū ē in athomo hoc quidē corruptū: h aūt factū est. T.c.45

¶ Ostendit q oʒ mutatū eē: in instanti esse ⁊ mensurari .A.
mēsura idiuisibili. iō ait. sit igiṭ qd ē .a.c. diuisibile ⁊ diuidaṭ fʒ .b. si igiṭ in .a.b. mutatū ē: aut iterū ī .b.c. nr̄a lr̄a
hʒ. aut rōnē ī .b.c. Sʒ ē corrupta: vt pʒ ex alia lr̄a. vult ḡ .B.
dr̄e q si qd mutatū ē ī .a.c. diīsibili: ⁊ mutatū ē ī q̄libʒ pte
ei^9. vʒ. ī .a.b. ⁊ iterū ēr ī .b.c. ñ vtiqʒ qd mutatū ē erit p mu-
tatū in eo qd est .a.c. sʒ p mutabiṭ ī pte ei^9. Si aūt trās- .C.

mutaṭ in vtraqʒ necesse ē in vtroqʒ trāsmutatū esse: aut mēsuratū: lr̄a est corrupta: vt pʒ ex lr̄a Cōmēti. dʒ .n. esse necesse est ī vtroqʒ trāsmutari. vtiqʒ ḡ in toto trāsmutabiṭ: sʒ erat mutatū esse. i. h est cōtra ypothesim: qr ponebaṭ q in toto .a.c. esset transmutatū nō transmutari. Addit aūt q eadē rō est: si in hoc q. i. in hac pte ipi^9 .a. mutatur in h a. i. in alia mutatū est: qr tūc nō p mutatū erit in toto .a.c. qr eēt aliqd pius p. qr nō vtiqʒ est qd diuisibile: in quo pmo aliqd mutatū est. Mutationes ergo oēs mēsuranṭ instanti ⁊ mēsura idiuisibili. cū ḡ factio ⁊ corruptio dicāt mutatiōes: oʒ talia mēsurari instāti. Jō ait q mani^m ē q factū ē ⁊ q corruptū ē in athoma. i. in instāti ē h corruptū: h aūt factū. ¶ Nōn^m aūt viʒ rōnis hui^9 in h ɔsistere: q si in .a.c. est post mutatū eē. ⁊ .a.c. ē diuisibile: vel in vtraqʒ pte ei^9 erit mutatū eē: vel in vtraqʒ erit mutari: vel in vna ⁊ in alia mutatū esse. si in vtraqʒ sit mutatū eē: cū ptes tpis se hēant p ordinē: ⁊ vna sit prior alia: tē p fuit mutatū eē ī pte pori. nō ḡ ī toto .a.c. p mutabaṭ: sʒ in pte eius. si aūt in vtraqʒ pte erat mutari: tūc in .a.c. non erat mutatū eē. sʒ solū mutari: si aūt ī vna pte erat mutari: in alia āt mutatū eē: tūc idē qd pius: videlʒ q nō erat mutatū eē in toto .a.c. sʒ solū in pte eius: quia mutari p vel esse aliqd p in aliq toto ē esse in q̄libet pte ei^9. ¶ Nōn^m ēr q si ponaṭ aliqd ī toto .a.c. mutatū eē p: erit aliqd mutatū eē pius p: qr pius mutatū erit ī pte ipi^9 .a.c. qʒ in toto .a.c. ī q ponebaṭ mutari post. Lec. X.

Dicitur aūt in quo primo mutatū est dupl'r. Aliud qdē in quo prio pfecta est mutatio. Tūc enim verū est dicere qd mutatū est. Aliud vero in quo primo cepit mutari.

¶ Postqʒ phs cōparauit ipsas mutatiōes vel ipsa mutata esse ad suū terminū ⁊ ad suā mēsurā. In pte ista: vt dicebaṭ: cōparat ipsa mutata esse ad seinuicē: oñdens quō in talib^9 est dare p^m mutatū esse: ⁊ quō nō. Circa qd .d. f. qr p dūtinguit quot modis pōt ītelligi q aliqd p mutatum sit. scdō exeqṭ de modis illis ibi. (Scdʒ qdē igr̄.)

Dicit ergo q̄ in quo aliq̄d mutatū est .s. p̄mo dr̄ dupl'r. aliud quidē in q̄ p̄mo pfecta est mutatio. tūc enim sic. s. accipiēdo mutatū esse p̄ ex pte finis: vt cū p̄ finita ⁊ pfecta est mutatio: verū est dicere q̄ mutatū est. supple aliquid p̄mo. ḡ vno modo dicit̄ mutari p̄mo ex pte finis: vt cū p̄imo finita ē mutatio. Aliud vō. i. s̄z aliū moduz dicitur aliquid mutari primo ex pte p̄ncipij: vt id in q̄ p̄ aliquid cepit mutari. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.46 ¶ Scdm q̄dē igitur finē mutationis q̄ primū dicit̄ existit ⁊ est: contingit enim perfici mutationē: ⁊ est mutatiōis finis: q̄d ostēsuz ē indiuisibile eē: ppter id q̄d finis est.

¶ Exequtur de dictis modis. Circa q̄d. d. f. q̄r p̄mo ostēdit q̄ est dare p̄us mutatū esse ex parte finis motus. scdo q̄ non est ibi dare h̄ p̄m ex pte p̄ncipij ibi. (Qr aūt s̄z p̄ncipiū.) Dicit ergo q̄ s̄m quidē igit̄ finē mutatōis q̄d dr̄ p̄m existit dare: idest est dare tale p̄mū mutatū esse. cōtigit enim pfici mutationē: ⁊ est aliq̄s finis ipsius mutationis. Si ergo contingit aliquā mutationē cōpleri ⁊ finiri in illo instanti in quo talis mutatio est cōpleta: verum est dicere nūc p̄mo cōplete mutatū ē. Addit āt. q̄ ostensuz ē h̄ finē mutationis eē q̄d idiuisibile pp id q̄ finis. i. ē ppter id q̄d h̄z rōnē termini. finis enim ⁊ terminus in cōtinuis s̄m q̄ h̄ sunt dicūt q̄d idiuisibile: ⁊ illud in quo p̄ finitur mutatio est instās: ⁊ indiuisibile. q̄r: vt supra dicebatur: in quo primo aliq̄d mutatū ē: q̄d idiuisibile nominat. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quod autem secundum principium omio nō est: nō. n. principiū est mutationis: neq̄z in quo primo quis mutabitur.

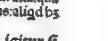
¶ Exequit̄ de scdo mō ostēdēs q̄ s̄m p̄n^m motus non est assignare primo mutatū esse. Circa q̄d duo facit: q̄r p̄mo pponit q̄d intendit. scdo pbat q̄d dixerat ibi. (Sit enī p̄mū.) Dicit ergo q̄ s̄m p̄n^m mot^9 oīno non est. sup. dare p̄m mutatū esse. nō enim est dare p̄ncipiū mutationis. i. ex pte p̄ncipij nō est dare p̄mū mutatū esse: nec est dare in quo p̄mo quis mutabitur.

Dub. p^us **Dubitaret** forte aliq̄s: q̄re est dare vlti^m mutatum esse in motu: ita q̄ ex pte finis ⁊ cōplementi est assignare in quo p̄mo completus est motus. ex pte āt p̄ncipij nō est dare ī quo p̄mo aliq̄d sit mutatū. ¶ Dōm q̄ loquēdo de motu locali: q̄r de alijs motibus infra quereē: triplici via q̄stuz ad presens venari possum^9. q̄re est ibi dare vltimo mutatū eē: non tn̄ ē ibi dare p̄mo mutatū esse: vel q̄d idē est: est ibi dare qn̄ primo cōpletus est motus: non tn̄ est ibi dare qn̄ p̄ icohat^9 est mot^9: vt appellemus p̄mā inchoationē mot^9 ptē illā motus: q̄ p̄mo est actu. Prima via sumit̄ si cōparent̄ mutata esse ad potentiaz ⁊ ad actū. Scda si cōparent̄ mutata esse ad ipsa moueri. Tertia si cōparentur ad ipam magnitudinē. ¶ Prima via sic p3. naz ipsa mutata esse dicunt q̄d idiuisibile in motu. h̄nt. n. se mutata esse ad motum: sicut pūcta se h̄nt ad lineā. Sic. n. videm^9 in ipsis punctis: q̄ si accipiant̄ pūcta in actu: est ibi assignare primuz pūctum ⁊ vlti^m. linea enim recta claudit̄ inter duo pūcta in actu: quoꝝ vnū se h̄z vt p̄ncipium: reliquū vō vt finis: sed si accipiant̄ pūcta in po^a: nec ē ibi assignare p̄mū: nec vltimū. Nā añ oēz pūctū in po^a sunt īfinita pūcta: ⁊ post oēz talē pūctum sunt etiam īfinita pūcta. Nā pūctus in po^a sp̄ ē cōtinuatiuus lineē. nūq̄ ergo ē signare talē pūctū nisi sit inter duas ptes lineē cōtinuans eas adinuicē. nūq̄ ergo in linea pōt signari punctus ī potentia: quē non p̄cedat aliqua pars lineē: ⁊ quem nō sequat̄ aliq̄ linea. Cum ḡ in q̄libet linea sint infinita puncta: si semper h̄ punctū p̄cedit ⁊ sequit̄ lineā: o3 q̄ sp̄ talē pūctum p̄cedant ⁊ sequant̄ ipsa pūcta: q̄re nullus talis pūctus poterit esse p̄mus: q̄r eū p̄cedūt infinita pūcta: nec etiam poterit esse vltimus: q̄r eum īfinita pūcta sequitur. in linea ergo recta est assignare primum punctum ⁊ vltimū: q̄r taz ex pte p̄ncipij q̄z ēt finis est ibi dare punctum in actu. Sed si oīa pūcta p̄cedentia essent in potētia solum: ita q̄ pūctus vltimus eēt in actu: ita esset ibi dare punctū vltimū: q̄ nō eēt ibi dare p̄m. Nā si oēs pūcti p̄cedētes eēnt in po^a: cū oēz talē pūctū p̄cedant īfinita puncta: ex pte p̄ncipij non eēt assignare p̄m punctū: q̄r nō esset ibi dare aliquē pūctū: quē nō p̄cederēt infinita pūcta. Sic ē aūt in pposito. Nam in oī motu continuo oīa mutata esse p̄cedētia sunt in po^a solū. mutatū eē vltimū ē in actu: iō ex pte finis ē ibi dare vlt° mutatū eē: s̄z ex pte p̄ncipij nō ē ibi dare p̄ mutatū eē. Nā si oēz pūctū in po^a p̄cedūt īfinita pūcta: sic oē mutatū eē ī po^a p̄cedunt infinita mutata eē. Si ergo ex parte p̄ncipij oīa mutata esse sunt in po^a: non ē ibi dare p̄mū mutatū esse: q̄r omne tale mutatū esse p̄cedūt ⁊ sequunt̄ īfinita mutata esse. p3 ḡ p̄ma via: videl3 q̄ si cōparem^9 mutata esse ad potentiam ⁊ ad actuz: est dare in motu ex parte finis vltimo mutatum esse: quia solum tale mutatū esse: ē in actu: ex pte tn̄ p̄ncipij non est ibi dare p̄ mutatū esse: q̄r oīa talia sunt in po^a. ¶ Scda via sic p3. Nā mutatū esse ē mot^9 termin^9: nō est āt terminus quocūq̄ mō sumpt^9. Sed sic est termin^9 mot^9 q̄ ē acquisitus p motū. cū ergo nihil acq̄rat̄ p motū nisi ip̄z p̄cedat mot^9: de necessitate oē mutatū eē p̄cedit aliq̄s mot^9. Qr aūt mutatū eē seq̄tur aliq̄s mot^9: h̄ ē quodāmō per accñs. Sed q̄ mutatū esse p̄cedat mot^9: h̄ ē per se. Nam mot^9 nō acq̄ritur ex mutato eē: s̄z ecōtrio mutatū eē acq̄rit̄ ex motu p se. ergo oē mutatuz eē precedit mot^9. S3 q̄dāmō est p accñs q̄ ip̄z mutatū eē sequat̄ mot^9: ⁊ q̄r q̄d est p accñs sepabile est: ⁊ q̄d ē per se ē sp̄ ⁊ insepabile: ī motu poterit signari aliq̄d mutatū eē: post q̄d nō erit vlterioꝛ mot^9: s̄z non poterit ibi signari aliq̄d mutatū esse: q̄d nō p̄cessit aliq̄s mot^9. Cū ḡ in q̄libet motu sint īfinita mutata eē: sic ī q̄libet linea sunt īfinita pūcta: si q̄dlibet mutatū eē p̄cedit mot^9: nō est dare in motu p̄ mutatū eē: q̄r nō ē ibi dare aliq̄d tale: q̄d nō p̄cesserint īfinita mutata eē. Est tn̄ ibi dare vlti° mutatū eē: q̄r qn̄ cōplet^9 ē mot^9: tūc illō mutatum eē nō vlteri° seq̄t̄ mot^9: q̄r in illo motu post illō mutatuz eē nō est dare aliō mutatū. comparando ḡ mutatū eē ad motū: p3 q̄ ex pte p̄ncipij nō ē ibi dare p̄mo mutatū eē: tn̄ ex pte finis ē ibi dare vltimum mutatū esse. ¶ Tertia via sūpta ex pte magnitudīs sic p3: accipiat̄ enī magnitudo p spatio: ⁊ sit a.b. duret ḡ mot^9 ab a. in b. h̄ igit̄ mot^9 īcipit in a. ⁊ terminat̄ in b. si in a. ḡ esset mot^9 vel mutatū eē: nō eēt incōueniēs q̄ in motu eēt dare p̄mo mutatū esse: s̄z in a. ⁊ in termino a quo: nec ē motus nec mutatū esse: q̄r q̄diu mobile totalr̄ ē in termio a quo: nōdū inchoat^9 est mot^9. Si ḡ ibi sit mutatū eē: h̄ erit post a. Cum ḡ in nullo cōtinuo idiuisibilia se h̄eant: cōñr nullus pūct^9 poterit accipi post a. īter quē ⁊ a. nō cadant īfinita pūcta. Sicut ḡ q̄dlibet pūctū post a. p̄cedūt īfinita pūcta: sic q̄dcūq̄ mutatū eē signet̄ p^9 a. o3 q̄ illō mutatū eē p̄cedāt īfinita mutata eē. p3 ḡ q̄ nō est dare p̄mo mutatū eē in motu: q̄r in a. ⁊ vlr̄ in termino a q̄ nō est dare nec motū nec mutatū eē. est tn̄ in motu dare vltimo mutatū eē. q̄r in b. ⁊ ī termino ad quē ē mutatū eē. Est igi̊ dare p̄n^m mot^9 ī quo nec ē mot^9 nec mutatū eē. Sed nō ē dare p̄n^m in motu in quo sit mot^9 vel mutatū eē: q̄r q̄diu mobile s̄m se totū est in termino a quo: nec

est ibi motus:nec mutatũ esse:imo q̃diu sic est nõdum inchoatus est mot⁹. Sed in termino ad quē nõ sic se hʒ: q2 qñ mobile est in termino ad quē:tũc ꝯpletus est motus:⁊ tũc est ibi dare mutatũ esse. Si ergo in p̃n⁹ motus non est mutatũ eē:est aũt in fine mot⁹:ex pte p̃ncipy nõ est dare p̃mo mutatum esse:sed ex pte finis est dare vltimo mutatũ esse. Posset aũt ad hoc idē sumi rõ ex pte tp̃is ⁊ ex pte mobilis:ſʒ de his patebit in lr̃a.

Dub.2 **Alterius** forte dubitaret aliqs.dato ꝙ in motu nõ sit dare simplr̃ mutatũ esse ex pte p̃ncipy:vtr̃ sit ibi dare aliq̃ modo p̃mo mutatũ esse. ¶ Dõʒ ꝙ mutatũ esse:lʒ semp̱ mẽsuret̃ instanti:sicut mot⁹ mẽsurat̃ tp̃e:cũ ipsa mutata esse possint accipi vel ſm spacium indiuisibile:vel ſm aliqd idiuisibile.nam cũ mobile acquisiuit aliqd de spacio:sp̱ est ibi mutatum esse:⁊ ſm ꝙ plus ⁊ plus acqsiuit de spacio:est ibi aliud ⁊ aliud mutatũ esse:ipsum g̃ mutatũ esse vel põt accipi ſm spacium acqsitum:videlicet vt dicat̃ mutatũ qñ tãta vl̃ tãta spaty pars est acqsita:vel hꝯ mutatũ eē põt accipi ſʒ aliqð pũctũ termini vel ſm aliqð idiuisibile terminãs aliqð spaciũ acqsitũ: vt dicat̃ eē mutatũ esse qñ puentũ est ad aliqð punctũ:vel ad aliqð idiuisibile terminans aliqð spaciũ acqsitũ. Si ergo accipiant̃ mutata esse ſm spaciũ aliqð diuisibile:tũc illa diuisibilitas vel sumeretur ſm eandē ꝓportionē:vel ſʒ eãdē q̃titatē:si ſʒ eãdē ꝓportionē:sic nõ erit ibi dare p̃mo mutatũ esse: q2 ſm hunc modũ diuisio magnitudinis vadit in ĩfinitũ:vt si mutatũ est per palmũ:p̃ mutatũ fuit per dimidiũ palmi ⁊ adhuc p̃mo p̱ dimidiũ dimidy:⁊ sic in infinitũ:sed si accipiant̃ ptes spacy ſm eãdē q̃titatē:sic q2 diuisio magnitudinis nõ vadit in ĩfinitũ:aliq̃ mõ est ibi dare p̃mo mutatũ esse:vt si mobile aliqð sit q̃titatis vni⁹ palmi:⁊ debeat moueri per spaciũ q̃nq3 palmoꝝ:tunc si debeat ibi accipi p̃ᵐ mutatũ esse:qñ mobile p̃mo reliquit totũ locũ suũ:cũ hoc non fecerit nisi qñ acqsiuerit tantã q̃titatem spacy:q̃ta est quãtitas mobilis:cum spacium:accipiendo ptes eiusdē q̃titatis:nõ sit diuisibile in infiᵐ: erit ibi dare primo mutatũ eē:qñ acqsiuerit p̃ᵐ palmũ de spacio:⁊ sc̃dõ mutatũ esse qñ acqsiuerit 2ᵐ:⁊ 3ᵐ qñ 3ᵐ ⁊ sic deinceps:⁊ qð dcm̃ est de ptib⁹ diuisibilib⁹:ĩtelligẽduʒ est de terminis idiuisibilib⁹. Nã si accipiant̃ hꝯ termini ꝓut terminãt ptes eiusdē rõis:sic nõ erit ibi dare p̃mo mutatũ esse. Si v̓o ꝓut terminãt ptes eiusdē q̃titatis:sic erit ibi dare p̃ mutatũ eē. Ex hoc aũt patere põt cõtrouersia hui⁹ text⁹ ad p̄cedentẽ. Dicebat̃.n.supra ꝙ accipiendo id in quo mobile mutat̃ p̃:sic oē qð mouet̃ partim est in termino a quo:⁊ ptim in termino ad quē. hic aũt dicit̃ ꝙ nõ est dare in motu primo mutatũ esse: q2 h̃ accipitur mutatũ esse ꝓ q̃tocũq3 spacio acqsito: ⁊ sic nõ est ibi dare p̃mũ:q2 cõtinuũ est diuisibile in ĩfiᵐ. ibi aũt accipit̃ p̃mo mutatũ esse qñ mobile p̃ tantã q̃titatem acqsiuit de termino ad quē:ꝙ nihil hʒ de loco in quo p̃us erat:ſm quē modũ in motu est dare p̃ mutatũ eē: q2 spaciũ nõ diuidit̃ in ĩfinitũ accipiẽdo ptes ſʒ eãdem q̃titatẽ. Ex h̃ ēt patere põt q̃uo in motu locali qð mouet̃ partim est in termino a quo:partim in termino ad quē.accipiẽdo terminũ ad quē in qð mutat̃ p̃mo.nã si mobile sit vnius palmi accipiendo p̃mo mutatũ qñ p̃ dimisit totũ locũ in quo erat:nõ erit ibi p̃ mutatum:nisi qñ p̃mo acqsiuit vnũ palmũ de spacio.dum ergo acqrit illũ palmũ semp̱ partim est in loco in quo erat ⁊ partim in loco quẽ acqrit:donec totalr̃ dimisit illũ locũ:⁊ acqsiuerit aliũ locũ. Si v̓o vlterius debeat alium palmũ acquirere de spacio:sp̱ partim erit in palmo quẽ acqsiuit: ⁊ partim in palmo acqrendo:donec totalr̃ acqsiuerit aliũ palmũ. Semp̱ ergo accipiendo p̃mo mutatũ pro tãto spacio ꝓpinquo ipsi mobili:q̃tũ est ipsuʒ mobile:sp̱ qð mutat̃ partim est in termino a quo:partim in termino ad quẽ mutat̃ p̃mo:q2 successiue ſm q̃titatẽ suã mobile se cõmẽsurat spacio:donec cõpletus sit mot⁹ totus. q̃uo aũt in alys motib⁹ mobile ptim est in termino a q̃ ⁊ partim in termino ad quẽ sufficienter supra oñdim⁹. vbi dixim⁹:ꝙ cũ aliqd mouet̃ ab vna forma in aliã:quãdiu durat mot⁹ vel ſʒ se vl̃ ſʒ dispõnes ãnexas:aliqd hʒ de vtraq3 forma. ¶ Deinde cum dicit.

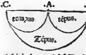
¶ **Sit enim primũ in quo sit.a.d. hoc igitur si indiuisibile quidem non est:accidit eniʒ habita esse ipsa nunc.**

¶ Probat qð dixerat:videlʒ ꝙ ĩ motu ex pte p̃ncipy nõ est dare p̃ mutatũ eē. Circa qð tria facit:ſm ꝙ in motu tria est cõsiderare:vʒ tẽpus:mobile:⁊ rẽ ipsam acquisitã per motũ:p̃mo ergo ꝓbat h̃ ex pte tp̃is.sc̃dõ ex pte mobilis.3° ex pte rei acqsite p̱ motũ.2ᵃ ibi.(Neq3 itaq3 in eo.)3ᵃ ibi.(Ipsuʒ aũt qð mutat̃.) ¶ Ad euidentiã p̃me ptis sciendũ ꝙ si contingit p̃mo mutatũ eē in aliquo tp̃e vel illud in quo p̃: mutatũ est:est diuisibile vel idiuisibile. Duo g̃ facit:q2 p̃mo oñdit ꝙ id in quo p̃mo mutatũ est nõ põt eē nunc: nec qd idiuisibile.2° ꝓbat ꝙ nõ põt eē tp̃s nec qd diuisibile ibi.(Qm̃ aũt nõ est.) Circa p̃ᵐ.d.f.ſm ꝙ duas rõnes adducit ad ꝓpositũ.2ᵃ ibi.(Ampli⁹ si in.c.a.) Dicit ergo.sit.n.ĩ quo p̃mo mutatũ sit.a.d.h̃ igit̃.s.a.d.si idiuisibile.i.si ē idiuisibile ꝙ nõ est.i.ꝙ h̃ non possit eē:pʒ q2 hoc posito accidit ipsa nũc in tp̃e esse habita.i.esse ꝯñr se hñtia. Si ergo nũc tp̃is nõ se hʒ ꝯñr:ĩpoĩe est qð indiuisibile est vel ꝙ ĩ nũc tp̃is sit aliqd p̃ mutatũ esse.

Dubitaret forte aliqs vñ seq̃t̃ hec ꝯñtia: ꝙ si in nũc tp̃is eēt p̃ mutatũ esse.ꝙ ipsa nũc se haberẽt ꝯñr. ¶ Dõm ꝙ hoc duplr̃ declarari põt.naʒ sicut est de spacio sic suo mõ est de tp̃e. Si.n.fiat aliqs mot⁹ per aliqð spaciũ in p̃n° illius spacy nec est motus nec mutatũ eē:sic si fiat aliqs mot⁹ vl̃ ĩcipiat ĩ aliq̃ tp̃e:ĩ nũc qð est p̃nᵐ tp̃is:nec erit mot⁹ nec mutatũ esse. Si g̃ erit mutatũ esse erit in alio nũc:q̃re si erit dare nc̃ aliqð in q̃ p̃mo mutatũ sit:erit dare aliqð nũc:qð se hẽat ꝯñr ⁊ ĩmediate ad p̃ᵐ nũc:q2 si hꝯ nũc esset distans a nũc:caderet iter ea tp̃s.cũ g̃ ĩ q̃libet tp̃e sint ĩfinita nũc:inter illa nũc eēnt infinita nũc:⁊ per ꝯñs illud mutatũ eē p̄cederent infinita mutata eē:q2 q̃diu durat tp̃s in quo est mot⁹ sp̱ in q̃libet nũc illius tp̃is est dare aliqð mutatuʒ eē excepto p̃ nũc:in quo nõ est mot⁹ nec mutatũ eē. Nõ g̃ põt põi p̃ mutatũ eē ĩ aliq̃ nũc tp̃is nisi det̃ ꝙ illa nũc se hẽant ĩmediate:vel nisi det̃ ꝙ sit dar̃ aliqð nũc: qð se habeat ꝯñter ⁊ ĩmediate ad p̃ᵐ nũc:qð est incõueniens. Assignatur aũt alia via ad inuestiganduʒ h̃ idē:q2 si eēt dare p̃mo mutatũ esse in nunc tp̃is:sequeret̃ ꝙ in nunc temporis posset esse mot⁹. Cõponeretur ergo motus ex momentis ⁊ ex indiuisibilibus:⁊ q2 idē est motuʒ cõponi ex momentis:⁊ tempus ex ipsis nunc:sequeretur ꝙ tempus esset compositum ex ipsis nunc:qð esse non posset nisi ipsa nunc in tp̃e se haberent consequenter. credo autem primam viam esse de intentione p̃hi magis q̃ hanc. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Amplius si in .c.a. tempore omnino quiescit:ponatur eniʒ quiescẽs in.a.quiescit. Quare si impartibile est.a.d.simul quiescet ⁊ mutatum erit. In.a.quidem eniʒ quiescit. In.d. autem mutatum est.**

¶ Adducit 2ᵃᵐ rōnē .d. ꝙ si in omni c.a. tpe gescit: ponat .n. quiescens ⁊ in a. q̄re si ipartibile est a.d. sil' gescit ⁊ mutatuz erit: q2 in a. quidem gescit in d. mutatū ē. g̊ sil' gescit ⁊ mutatū est.

Dub. 4ᵃ Dubitaret forte aliquis vn̄ seqͣ 2ña: ꝙ si est dare p̄mo mutatū esse: ꝙ sil' aliqd quiescat ⁊ moueat. ¶ Dōm ꝙ s̄m quosdam h̄ 2ña non seqͣ simplr: sed sequitur 2tra eos: qui ponūt ꝙ mot⁹ ⁊ quies possit fieri in instanti: ⁊ q2 hoc ponūt ponētes ꝙ sit dare primo mutatū eē: iō h̄ incōueniens est cōntra illos. qūo aūt cōtingeret idem sil' gescere ⁊ moueri si motus ⁊ qes possent esse instanti: supra. cū pbauim⁹ ꝙ in nūc tpis n̄ est mot⁹: sufficiēter oñdim⁹: possumus tn̄ aliter dicere: ꝙ bit phs accipit quietem large .s. non s̄m ꝙ opponit̄ motui: s3 s̄3 ꝙ opponit̄ ad mutatū eē: qđ p3 ex eo qđ ait: ꝙ simul gescit ⁊ mutatū est. igitur ibi gescere idē sonat qđ nō esse mutatū. Si .n. esset dare aliqđ nunc in q̊ p̄mo aliquid esset mutatū: sequeret̄ ꝙ aliquid simul eēt mutatuz ⁊ nō mutatū. nam qđ gescit in aliquo tempore nō est mutatū i instanti ad qđ copulat̄ illud tp̄s. Nā cū mutatū esse p̄cedat aliqs mot⁹: non pōt esse ꝙ in istanti: qđ p̄cessit sola quies: possit esse aliqđ mutatū esse. quare si aligd quiescat in tpe c.a.i. dato ꝙ a. sit qđdā idiuisibile terminans illud tp̄s: illud nō mutatū erit in a. q2 si esset in a. mutatū tūc esset mutatū esse sine motu p̄cedēte. nā stante ypothesi illud mutatū esse non p̄cessisset mot⁹: s3 sola qties. q̄re si a.d. est qd ipartibile tūc a.d. nō est aliđ q̄3 a. Si g̊ in a. n̄ ē mutatū: in d. āt ē mutatū: sil' ē mutatū ⁊ nō mutatū vl' sil' erit gescēs ⁊ mutatū: qđ ē icōueniēs.

Dub. 5ᵃ. Ulterius aūt dato ꝙ si esset dare p̄mū mutatum esse ꝙ sequeret̄ idē sil' eē mutatū ⁊ non mutatū. Dubitaret forte aliquis vtrum sequeret̄ ꝙ idē moueret̄ ⁊ quiesceret. ¶ Dōm ꝙ sic. ponamus enim ꝙ essent aliq̄ duo tēpora cōsequenter se habentia: vtputa c.a. ⁊ d.z. ita ꝙ a. ⁊ d. nominēt vnū ⁊ idē instās qđ est finis tpis p̄cedentis ⁊ initiū sequentis. illud ergo instans dicat̄ a. inq̄ztū est finis tpis p̄cedentis: ⁊ dicat̄ .d. inq̄ztū est p̄n^m sequentis. h̄ posito ponat̄ aliqđ mobile quiescere in toto .c.a. ⁊ moueri in toto .d.z. Si g̊ in hoc motu cōmēsurato tpe .d.z. est dare p̊^m mutatū esse: sicut est ibi dare vltimū: oporteret ꝙ sicut in vltimo instanti illius tēporis est dare vltimū mutatū esse: sic .in .d. ⁊ in p̊ instanti illius tpis: eēt dare p̊ mutatū esse. Nō enim est intelligibile ꝙ in motu sit dare p̊mo mutatū eē sicut est ibi dare vltimū: nisi ponam⁹ ꝙ sicut in vltimo instanti tpis mensurantis illum motum est dare vltimum mutatum eē: sic in p̊ instanti illius tpis sit dare p̊mo mutatū esse. q̄r si in motu quo mensurat̄ .d.z. est dare p̊ mutatū eē. op3 ꝙ in .d. qđ est p̊mum instans illius tpis: sit p̊^m mutatū esse: s3 cū non sit mutatum esse sine motu p̄cedēte: g̊ i tpe qđ p̄cessit tp̄s .d.z. cōtingebat moueri. Sed illud tp̄s erat .c.a. q2 ponebat̄ ꝙ tempus .d.z. 2ñr se baberet ad .c.a. ergo mouebat̄ in .c.a. sed dicebatur ibi gescere. ergo in illo tpe sil' gescebat ⁊ mouebat̄. Est enim diligēter notandū ꝙ nō pōt poni p̊ mutatū eē in aliq̊ instanti: nisi in tpe: qđ p̄cedit illud instans: sil' quiescat ⁊ moueat̄. Nam dicēs p̊mo mutatum esse dicit duo .s. mutatū esse ⁊ p̊mo. ex eo enī ꝙ dicit mutatū eē: o3 ꝙ p̄cedat illud aliquis motus: q2 non est dare mutatū eē sine motu p̄cedente: eo v̊o ꝙ est p̊mo nō precedit illud aliquis mot⁹. Na3 cū in quolibet motu sint infinita mutata eē: si illud mutatū esse p̄cederet aliqs motus p̄cederēt ipm infinita mutata eē: q̄re non esset p̊ mutatū eē. instās g̊ in quo ē p̊ mutatū esse: p̄cedit mot⁹: ⁊ non p̄cedit mot⁹. q̄r in tpe: qđ est ante illud instans cōtingit simul moueri aliqd: ⁊ non moueri: vel cōtingit simul aliquid moueri ⁊ gescere: qđ d̄clarare volebamus. Ex hoc āt magis pōt patere lr̄a p̄hi. Nam. vt dictū ē: nō pōt poni ꝙ in aliquo instāti sit p̊mo mutatū esse: nisi in tpe: qđ p̄cedit illud istans: sil' aligd moueat̄ ⁊ gescat: vt si tp̄s c.a. sit illud tp̄s: ad qđ copulat̄ instās: in quo cōtingit p̊mo mutatū eē: tūc i illo tpe erit sil' ges ⁊ mot⁹. put g̊ in illo tpe erit quies: in istāti qđ ē termin⁹ illius tpis: nō erit mutatuz eē: s3 put in illo tpe erit motus: erit ibi mutatū eē. Nominet̄ g̊ illud istās duplici nomie ⁊ vocet̄ a. ⁊ d. ita ꝙ put ē terminus illius tpis vt in eo h3 eē quies vocet̄ .a. put vero est termin⁹ illi⁹ tpis vt in eo h3 esse motus vocet̄ .d. hoc posito in .a. erit non mutatū eē: in .d. erit mutatū esse: ⁊ q2 idē est .a. ⁊ .d. simul erit mutatum esse ⁊ non mutatū: ⁊ simul erit quies ⁊ motus: vt ē per babita manifestum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quoniam aūt non est impartibile: necesse ē diuisibile esse: ⁊ in quolibet h⁹ mutatū esse: diuiso enim ipso .a.d. si qdē in neutro mutatū ē: neq3 in toto est .a.d. si autez in ambobus mutatur in omni: si vero in altero tātū mutatū est non in toto primo. Quare necesse est in quolibet mutatū eē: manifestū igit̄ ē: ꝙ nō est i quo primo mutatū ē: ifinite .n. diuisiōes sunt. T.c.47

¶ Ostenso ꝙ nō p̄t poni ip̄tibile illud in q̊2tingit p̊ moueri: oñdit ꝙ nō pōt eē qd p̄tibile ⁊ diuisibile .d. qm̄ aūt n̄ est ipartibile .i. nō pōt poni esse impartibile vel nō pōt poni esse in istanti illud in quod cōtingit p̊ moueri: necesse ē diuisibile eē .i. si contingit aliqd p̊mo moueri in aliq̊ ex h̄ ꝙ nō pōt eē in istanti ⁊ i idiuisibili: o3 ꝙ sit in tpe: qđ ē diuisibile: ⁊ o3 i q̊libet h⁹ tpis mutatū eē. Na3 diuiso ipso .a.d. i. diuiso tpe in quo ponit̄ aliqd p̊mo mutatū esse: si in neutro .i. in neutra p̄te eius mutatū ē: nz i toto mutatū erit. si aūt mutatū ē in ambob⁹ .i. in ambabus p̄tib⁹: ⁊ in oi .i. in toto mutatū erit. si v̊o in altero .i. i altera parte tantum mutatum est: non est mutatum in toto p̊mo: quare si in toto .a.d. mutatuz est aligd primo necesse ē. in quolib3 .i. in q̄l3 p̄te ei⁹ mutatū eē. Et autē mutatū ē in q̄libet p̄te ipsius: p̊us mutatū erit in p̄te p̊ri. non g̊ in toto p̊mo: ⁊ q2 ifinite sunt d̄cisiōes: ⁊ q̄lib3 cōtinuū ē diuisibile ifi^m: mani^m ē ꝙ nō ē dare in quo primo aligd mutatū ē. ¶ Nōn^n āt ꝙ ex oib⁹ p̄dictis sumitur vna 2pleta demōstratio sumpta ex p̄te tpis: ꝙ non est dare p̊ mutatuz eē: q2 si hoc eēt vl' eēt in idiuisibili ⁊ in instāti: vel eēt in diuisibili ⁊ in tpe. Cum g̊ pbatum sit per duas rōnes p̄missas ꝙ nō 2tingit aliquid primo mutari ⁊ in idiuisibili tpis ⁊ in instāti ⁊ cum p hanc rationē tertiam pbatum sit ꝙ nullo mō contingit aliqđ primo mutari i diuisibili ⁊ in tpe: sufficiēter 2cluditur ex his omnibus demonstratione sumpta ex p̄te tēporis ꝙ nō est dare aligd p̊mo mutatū eē. ¶ Nōndū ē: ꝙ ad hoc ꝙ in aliquo toto tpe sit aliquid p̊mo: q̄ztū ad p̄sens duo requirunt̄ .s. ꝙ sit in q̄libet p̄te illius tpis: ⁊ ꝙ non sit prius in p̄te q̄3 in toto: q2 si esset prius in parte q̄3 i toto: nō eēt in toto p̊mo. h̄ ergo posito: nullo mō in aliquo toto tpe continuo: vel in aliquo diuisibili pōt aligd moueri primo: quia vel mouebit̄ in qualibet p̄te totius illius tpis: vel non. Si non mouet̄ in qualibet p̄te. ergo nō mouetur in toto primo. si aūt mouetur in toto ⁊ in qua

libet parte:cuz partes tpis se hñt ordinate:⁊ semp ps sit prior toto:adhuc non mouebit̃ in toto primo:q2 primo mouebitur in parte q̃3 in toto:imo q2 infinite sunt deci-siones:⁊ q̃libet cõtinuũ est diuisibile in ĩfinitũ:nõ poterit ita accipi modicũ de tẽpore:qn semp sit diuisibile:⁊ quin semp sit prius mutatum eẽ in parte q̃3 in toto.nũq̃3 ergo erit deuenire ad pᵐ mutatum esse:q2 nõ ↄtingit euacuare diuisionẽ ↄtinui. Lectio. XI.

1448 Neq3 itaq3 in eo qd̃ mutatum est:aliquid ipsius prius est:qd̃ mutatum est:sit enim.d.3.qd̃ primo mutatuz est ipsius.d.e.omne.n.diuisibile eẽ demõstratũ est:qd̃ mutatur. Tp̃s autẽ in quo.d.3.mutatũ est.t.i.si ergo in omni .d.3.mutatum est:medio minus est qd̃ mutatum est:⁊ prius est ipso.d.3.iterum hoc aliud:⁊ illo alterum:⁊ sic semp:quare nihil erit pri-

1449 mum mutantis:qd̃ mutatuz est. ¶ Quod igitur neq3 in eo qd̃ mutat̃:neq3 in quo mutatur tpe:nihil pri⁹ sit:manifestũ ex his q̃ dicta sunt.

¶ Postq̃3 phs ꝓbauit q̃ nõ ↄtingit dari pᵐo mutatũ esse demonstratione sumpta ex parte tpis.in pte ista ꝓbat h̃ idẽ demõstratiõe sumpta ex parte mobilis.d.q̃ neq3 itaq3 in eo q̃ mutatũ est.i.in ipso mobili est q̃ p̃us mutatũ est.nam ex parte ipsius mobilis ꝓbari põt q̃ nõ est dare pᵐ mutatũ eẽ.sit eni d.3.q̃dam pars ipsius mobilis.d.e.qd̃.i.que pars pᵐ mutatũ ẽ.i.que ponitur pᵐ mutatũ esse.demõstratuz est eni3 q̃ omne qd̃ mutatur.i.omne mobile eẽ diuisibile. si igitur.d.3.que est pars ipsius mobilis.d.e.pᵐo mutata est:in aliquo tpe primo mutata erit:sit aũt tp̃s in quo primo mutatũ est.d.3.in q̃ est.t.i.si ergo in omni.i.in toto tempore.t.i.mutatum est.d.3.in medio tpe minus ẽ: qd̃ mutatũ est q̃3 sit.d.3.⁊ hoc prius mutatũ erit ipso.d. 3.semp.n.pars est minor toto:⁊ semp cõtingit prius mutatũ eẽ in parte q̃3 i toto.Cuz ergo.d.3.⁊ q̃libet cõtinuum sit diuisibile in ĩfinitũ sic meᵐ ipsius.d.3.p̃us mutatum est ipso toto.d.3.sic iterum h̃ aliud:videl3 dimidium dimidij pᵐo mutatũ erit:⁊ adhuc illo dimidio dimidij primo mutatũ erit alterum.i.altera pars minor illa:⁊ sic semp in infinitũ:q2 non cõtingit euacuare diuisionem cõtinui.q̃re nihil ipsius mutantis.i.ipsius mobilis erit qd̃ pᵐo mutatũ est.Addit aũt q̃si epylogãdo. q̃ maniᵐ est ex his que dicta sunt:q̃ neq3 in eo qd̃ mutatur.i.neq3 ex pte mobilis:neq3 in tpe in quo mutatur .i.neq3 ex parte tpis.sit.i.ↄtingit nihil p̃us mutatũ esse.

Dubitaret forte aliqs.q2 videt̃ h̃ demõstratio fundari sup falso.supponit.n.q̃ p̃us sm tp̃s moueat̃ pars mobilis q̃3 totũ:vtputa si totũ moueť in toto tpe:medietas mouebit̃ adhuc p̃us:q2 mouebit̃ in medietate tpis:⁊ q2 nõ est euacuare diuisionẽ ↄtinui:ideo arguit q̃ ex parte mobilis non est dare primo mutatũ esse.videť aũt esse falsũ qd̃ supponit̃:q2 ex quo mobile est qd ↄtinuũ simul mouebit̃ totũ ⁊ pars. ¶ Dicendũ q̃ motus põt cõparari ad mobile dupl'r:vel s3 se: vel vt cõparat̃ ad spatiũ qd̃ acq̃rit.si cõparat̃ motus ad mobile sm se:sic si mobile est qd cõtinuũ:simul mouet̃ totũ ⁊ singule partes eius.si vero accipiat̃ motus mobilis p cõparationẽ ad spatiũ:sic est ibi successio:q2 mobile prius acq̃rit aliquid de spatio sm partes eius q̃3 sm se totum. Nam mobile nõ simul sm se totum derelinquit illud:in quo prius erat:nec simul sm se totũ acquirit locum in quo non erat:sed successiue ⁊ per partes fit acq̃sitio:⁊ q̃tũ ad hoc h3 veritatẽ qd̃ dicitur:q2 si totuz aliqd̃ moᵘ mutet totũ locũ suũ in toto tpe:medietatẽ illi⁹ loci mutabit i meᵒ tpis:⁊ sic deiceps. ¶ Tũc sequit̃ illa ps.

¶ Ipsum autem qd̃ mutatur: aut sm qd̃ mutatur:non etiam similiter se habebit:tria nãq3 sunt que dicunt̃ sm mutationem:qd̃ mutat̃: ⁊ in quo: ⁊ in qd̃ mutatur: vt homo:tẽpus: ⁊ album:homo quide3 igitur ⁊ tempus diuisibilia sunt.De albo autem alia ratio est:ꝓpter id qd̃ sm accñs oĩa diuisibilia sunt:cui eni3 accidit album aut quale:illud diuisibile est.

¶ In qua vt dicebat̃ ostendit q̃o est dare primo mutatum esse ex parte rei:que per motũ acquiritur.Circa qd̃ duo facit:q2 primo ait q̃ non sil'r est diuisibile mobile ⁊ tẽpus ⁊ res acquisita per motũ.scd̃o ostẽdit q̃o ex parte rerũ acquisitarum per motuz est dare in motu primo mutatũ eẽ:⁊ ñ ẽ ibi dare pᵐ mutatũ eẽ ibi.(Qm̃ q̃cũq3.) Dicit ẽ q̃ ipsum qd̃ mutatur.i.ipsum mobile:aut sm illud qd̃ mutat̃.i.sm rem quã per motum acquirit non similiter se habebit. Na3 ipse res acquisite per motuz nõ sunt semp similiter diuisibiles: ⁊ etiam ipsum mobile nõ est semp simil'r diuisibile:sicut res acquisite per motum:iõ subdit q̃ tria nãq3 sunt que dicunt̃ sm mutationem.s.qd̃ mutatur.i.mobile:in quo mutat̃ .i. tp̃s:⁊ id in qd̃ mutatur.i.res que p motũ acq̃ritur:vt homo est qd̃ mutat̃.tempus in quo mutat̃:⁊ albũ est id in qd̃ mutat̃: vel est id qd̃ per motum acquiritur:homo quidem igit̃ ⁊ tempus sunt diuisibilia sm se.de albo autem est alia ratio ꝓpter id qd̃ sm accidens oĩa.i.omnes h⁹ qualitates diuisibilia sunt. Nã album aut quale diuisibile est per accidens:videlicet q2 diuisibile est illud:cui accidit albũ aut quale. ¶ Notandu3 autem q̃ ideo phs h̃ premisit q̃ subiectum qd̃ mouetur:⁊ tempus ĩ quo aliquid mouetur sunt diuisibilis per se. Res v̂o ad quas est motus possunt esse diuisibiles per accñs:vt oñdat q̃ in motu non esset dare primo mutatũ esse.nõ sil'r cõtingit hoc probare ex parte rerum ad quas est motus:⁊ ex parte mobilis ⁊ temporis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quoniam queciiq3 diuidunt̃ sm seipsa diuisibilia ⁊ non sm accidẽs:neq3 in his erit primũ:vt in magnitudinibus:sit eni in quo est.a. b.magnitudo:motu3 autem sit ex.b.c. primũ igitur si quidem indiuisibile erit.b.c.ĩpartibile impartibili erit coniunctum:si vero diuisibile erit aliquid ipso.c.prius in qd̃ mutatuz ẽ: ⁊ in illo iterum aliud: ⁊ sic semp ꝓpter id qd̃ nullo modo deficit diuisio i.b.si primo motũ sit a.b.in.c.Quare non erit primũ in qd̃ mutatum est:similiter aute3 ⁊ in q̃titatis mutatione: ⁊ hec quidem.n.in cõtinuo est:manifestũ igitur q̃ in sola mutatione que est sm qualitatem cõtingit indiuisibile per se esse.

¶ Ostendit q̃o sm res ad quas est motus est dare pᵐo mutatũ esse:⁊ q̃o nõ est ibi dare pᵐo mutatum esse.d. q̃ q̃cũq3 diuidunt̃ ⁊ sunt diuisibilia sm seipsa:nõ sm accidens neq3 in his est dare primo mutatu3 esse:vt p3 in magnitudinibus que mouent̃ sm locum.sit enim ma-

gnitudo.i.mobile in quo est.a.b.hoc aũt mobile sit motum ex.b.in.c.p^m quidem igit̃ si indiuisibile est.b.c.erit ĩpartibile cõiunctuz impartibili:qd est inconueniens. si vero erit diuisibile.b.c.erit aliquid p̃us ipso.c.in quo mutatũ est:q2 erit dare aliqd signũ ꝓpĩquius ipsi.b.qd sit.c.τ in illud signũ p̃us mutabit̃ mobile q̃z in.c.τ iterũ erit dare aliud signũ ꝓpinquius illo:τ sic semper in ĩfinitum propter id qd nullo mõ deficit diuisio continui. q̃re in loci mutatione rõne spacij acquisiti non erit ibi assignare in qd p̃mo mutatũ est.silr aũt est τ in mutatõe q̃ntitatis que est diuisibilis per se τ per se non est ibi dare primo mutatũ esse. Nam hec mutatio est in cõtinuo: idest fm cõtinuũ.manifestuz est igit̃ ꝙ in sola mutatõe que est fm qualitatem:cõtingit aliqd esse ĩdiuisibile ꝑ se.diuisibile aũt per accñs.de mutatione autem que est ĩn suba:non facit mentionẽ:q2 in suba ꝓprie non est motus:τ per ꝯñs fm ꝙ hoc nõ est ibi dare prius τ posterius. superfluũ ergo videt̃ esse ꝙ queratur vtrũ ibi sit dare p̊ mutatũ esse ex pte p̊ncipij mot^9:cũ ibi neget̃ esse mot^9.

Dub.2^a **Dubitaret** forte aliquis:vñ sequit̃ hec ꝯña:ꝙ si b.c.est quid impartibile:ꝙ ĩpartibile est cõiunctuz impartibili. ¶ Dõm ꝙ spaciuz in quo est motus:τ omne cõtinuuz terminat̃ ad aliquid ĩdiuisibile:ita ꝙ illud a quo incipit motus:in quo non est motus nec mutatũ esse intelligit̃ esse aliquid ĩdiuisibile:τ ad hoc indiuisibile copulatũ est id in quo est motus. Si ergo.b.qd ponit̃ esse id in quo est mot^9:esset quid indiuisibile:sequeret̃ ꝙ ĩdiuisibile esset copulatũ ĩdiuisibili:qd est incõueniens.Declarat̃ aũt a litera quibusdã hec ꝯña.dicunt.n.qua rõne in vno ĩpartibili posset eẽ mot^9: pari rõne posset esse in alio ĩpartibili:esset ergo motus ꝯpositus ex impartibilibus:qua ergo rõne motus esset ꝯpositus ex ĩpartibilib^9:magnitudo ẽt ꝯposita esset ex ĩptibilib^9:qd eẽ ñ possz:nisi ĩptibile ꝯiũctũ eẽt ĩptibili.

Dub.3^a **Alterius** forte dubitaret aliqs:vtrũ in motu ĩ q̃litate sit dare p̃mũ mutatuz esse. ¶ Dõm ꝙ de hoc in de q̃one diffusius diximus:tñ q̃ntũ ad p̃ns spectat dĩce possumus: ꝙ q̃litas que per motũ alterationis ĩducit̃:duplr̃ ꝯsiderari põt:q̃ntũ ad eẽntiam:τ q̃ntuz ad esse:si ꝯsideret̃ q̃ntum ad essentiã τ per se:sic est quid ĩdiuisibile:sed si ꝯsideret̃ q̃ntum ad esse qd hz in mã:sic est diuisibile.p̃mo ergo mõ non hz locũ qd q̃rit̃:cũ ĩdiuisibilis sit per se loquendo essentia albedinis:τ cuiuslibet q̃litatis nõ est ibi dare prius τ posteri^9:q2 non ẽ ibi assignare partem post partem.Si v̊o ꝯsideret̃ qualitas scdo mõ:videlz q̃ntũ ad eẽ qd hz in mã:sic per accñs cõpetit ei diuidi.Sumit̃.n.hec diuisio dupliciter:fm intensionem τ extensionem.ꝓut enim qualitas in mã existit vtroq3 mõ diuidit̃. Naz ꝓut subm in quo hz eẽ albedo vel alia qualitas:hz esse magis vel minus extensuz:τ q̃litas illa est magis τ min^9 extensa:τ diuidit̃ per maiorẽ τ minorẽ extensionẽ:sed ꝓut hoc subiectũ ẽ magis τ minus dispositũ:qualitas fundata in ipso est magis τ min^9 ĩtensa:τ diuidit̃ ꝑ maiorẽ τ minorẽ ĩtensionẽ. ¶ Duob^9 ergo modis ꝑ accñs diuidit̃ q̃litas:fz extẽsionẽ:τ fz ĩtẽsionẽ.tertio aũt mõ ꝑ se nõ diuidit̃:videlz fm eẽntiaz: illis aũt duob^9 modis.qb^9 ꝑ accñs q̃litas diuidit̃:est ibi accipere successionem:τ est ibi accipere partẽ post partem.potest.n.cõtingere ꝙ fz extensionẽ ĩducat̃ q̃litas ĩ mã fz ptẽ:vt ĩ calefactiõe aeris p̃us ꝯtigit calefieri vnã ptẽ:τ postea aliã:τ sic deinceps.Sic etiã q̃ntũ ad ĩtẽsionẽ τ remissionez est ibi successionẽ accipere:q2 hoc q̃litates p̃us introducunt̃ in mã sub esse minus intenso:τ postea sub eẽ magis intenso donec tota eo2 gño sit ꝑfecta.Cuz ergo queritur vtrũ in talibus motibus sit dare p^m mutatum esse:dici põt ꝙ tota tã q̃re in motu nõ est dare p̃mo mutatũ esse:est quia mot^9 est qd cõtinuuz.ꝓut ergo in talibus motibus reseruat̃ cõtinuitas.nõ est ibi dare primo mutatũ eẽ.Sed ꝓut nõ hz ibi esse cõtinuitas:quodãmodo est ibi dare p̃mo mutatũ eẽ.nõ aũt ꝓprie ẽ ibi ꝯtinuitas in dictis motib^9:ꝓut hoc q̃litates diuiduntur fm extensionem: vtputa ꝓut successiue ĩtroducunt̃ in mã fm diuersas partes subiecti. Nam si aliqd calefactibile debeat calefieri:nõ oportet ꝙ aliqd calefactibile prius colefiat fm mediũ q̃z fm totũ:τ adhuc p̃us fz medietatem medietatis:τ sic in ĩfinitũ:ita ꝙ in tali motu secundum partes subiecti sit continuitas:ergo non sit assignare ibi p̃mo colefactũ esse opz dicere ꝙ sit aliqua pars aeris que sil' tota colefit. Nam fm extensionẽ ẽ dare minimuz calidũ:vt Cõmen.plane videt̃ velle:hec ergo mõ debemus intelligere motũ in q̃litate:ꝙ mã continue disponitur ad aliq̃ q̃litatem suscipiendam:τ cũ ẽ sufficiẽter disposita:sil' introducit̃ q̃litas illa in aliqua pte subiecti:τ postea ꝯtinue disponit̃ ꝑs alia: donec ibi ĩtroducat̃ qualitas illa:τ sic deinceps ẽ ibi talis alteratio donec tota gño sit ꝯpleta.est ergo ibi assignare aliq̃ partẽ subi primo calefactũ.nõ ergo sic est in motu fz q̃litatem sicut in motu fm locũ. Nam in motu locali cõtinue ꝑtransitur spaciũ semper p̊ ꝑ partẽ minorẽ q̃z ꝑ ptẽ maiorẽ:nec est ibi assignare ptẽ p̃mo ꝑtransitam:q2 nulla pars ẽ ibi ita modica:cuius medietas nõ fuerit p̃mo ꝑtransita q̃z totũ.Sed in colefactiõe τ in alijs alterationibus nõ sic.nam lz nulla pars spatij sil' ꝑtranseat̃: aliq̃tũ pars calefactibilis sil' calefit.nam saltem opz sil' calefieri tantã ptez calefactibilis:ꝙ possit ibi reseruari forma caloris:nõ g̊ cõtinue successiue colefiunt partes sbi: sed est ibi assignare ptẽ aliq̃ sil' totã calefactaz.q̃re ꝓut hz diuidi forma fm extensionẽ sbi in motu alteratõis: nõ est ꝯtinuitas:q2 cõtinuũ fm ꝙ hoc ẽ diuisibile in ĩfi^m fz hoc mot^9 fm ptes subi nõ est diuisibilis in infi^m:fz est dare qd ẽ p̃mo calefactũ:vt ptẽ illã que sil' tota calefit. Sz si cõsideret̃ hoc mot^9 q̃ntũ ad dispõnẽ mãe:vel q̃ntũ ad ĩtensionẽ τ remissionem ip̃ius forme:sic est ibi aliq̃ cõtinuitas:q2 mã ꝯtinue disponit̃ ad susceptionẽ talis forme: τ hoc forma ꝯtinue põt ĩtendi τ remitti in mã:τ q2 hoc mõ est ibi aliq̃lr ꝯtinuitas:saluare possum^9 ꝙ non sit ibi dare p̃mo mutatum eẽ:vt si aliqua dispõ mãe fit in aliq̊ tpe:q2 illud tp̃s ẽ diuisibile in ĩfinitũ ante oẽ dispositũ eẽ p̃cesserũt ĩfinita disposita eẽ:q2 dispositũ esse in medietate illius tpis p̃us ẽ q̃z dispõ facta in toto tpe: τ adhuc p̃us ẽ dispositũ eẽ in medietate medietatis illius tpis:τ q2 tp̃s ẽ diuisibile in ĩfinitũ fm dispõnẽ mãe: vel fm ĩtensionem τ remissionẽ forme:non ẽ assignare p̊ alteratũ eẽ.pz g̊ ꝙ rõne eẽntie forme ñ hz locũ qd q̃ritur:ꝓut ãt diuidit̃ for^a extẽsiõe mãe ĩ alteratõe assignari p̃t p̃mo alteratũ eẽ.ꝓut ãt diuidit̃ ꝑ ĩtensionẽ τ remissionẽ:ẽ ibi quodãmõ motus cõtinu^9:τ nõ est ibi assignare primo mutatum esse.

Def. p^m calefactũ eẽ. Cõ. 49.

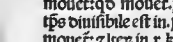
Alteri^9 forte dubitaret aliqs:vtrũ in motu in q̃ntitate sit assignare p̊ mutatũ eẽ. ¶ Dõm ꝙ augmẽtũ τ diminutio duplr̃ p̃nt fieri.p̊ ꝑ rarefactionẽ τ cõdẽsationẽ:τ sic nõ ẽ assignare in augmẽto p̊ mutatum eẽ:q2 rarefactio põt eẽ mot^9 cõtinuus.põt.n.aliqd in aliquo tpe ꝯtinue rarefieri:q2 in toto tpe totalr̃ erit rarefactũ:τ in me^o tpe medio mõ erit rarefactũ:τ sic deinceps poterit diuidi rarefactio fz diuisionẽ tpis.q̃r ñ erit ibi assignat̃ p̊ rarefactuz eẽ:τ ꝑ ꝯñs nec p̊ augmentatũ eẽ.Si v̊o fiat augmẽtuz nõ ꝑ rarefactionẽ:fz ꝑ ꝯuersionẽ alimẽti:sic lz ꝑ se q̃ntitas sit diuisibilis in ĩfinitũ: q2 ad hoc motũ augmẽti ꝯcurrit gñatio τ alteratio:ꝑ accidẽs erit Dub.4^a

ibi quodãmodo assignare primo augmentatũ eẽ. Nam sicut in alteratione opz dare aliq̃ ptem totaz simul alteratã: sic cũ cõuertiẽ alimentũ in carnẽ: opz q̃ aliq̃ q̃titas alimenti tota sil' cõuertaẽ in carnẽ. q̃r aliq̃ mõ est ibi assignare p̃mo augmentatũ esse. si ergo motus augmenti: vel generatio forme subalis: vl' etiã alteratio: si cõsiderenẽ q̃titũ ad dispõnẽ p̃cedentẽ introductionẽ forme: est ibi assignare q̃dãmõ motum cõtinuũ. Naz lz aliq̃ pars aeris tota sil' suscipiat formã caloris: cõtinue tñ disponiẽ mã ad susceptionẽ talis forme. sic ẽt lz aliq̃ pars alimẽti tota simul cõuertaẽ in carnẽ: cõtinue tñ disponiẽ mã ad talẽ cõuersionẽ: sic ꝛ in gnõne subẽ: lz forma subal' tota sil' itroducaẽ: cõtinue tñ disponiẽ mã ad h̃ formã. q̃r in oĩb' talibus possum' saluare q̃ nõ est ibi dare p̃m mutatũ eẽ rõne dispõnis ãnexe: imo q̃ p̃pter talẽ dispõnẽ reseruatur in talibus rõ mot': simpl'r cõcedere possum' q̃ ĩ oĩb' talib': vt ibi hz eẽ mot': ꝛ vt trãsmutatio taliuz mẽsuraẽ tpe: nõ ẽ ibi dare p̃ mutatũ eẽ. Lec. XII.

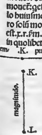
T.c.50 Quoniam aũt oẽ q̃ mutaẽ in tẽpore mutaẽ. dicitur aũt in tpe mutari ꝛ sicut in primo: ꝛ sicut s̃m alterum: vt in ãno: q̃ in die mutaẽ: in quo p̃mo tpe mutaẽ q̃ mutaẽ: ꝛ in quolibet h' necesse mutari: manifestum igitur ꝛ ex diffinitiõe: primum enim sicut diximus.

¶ Postq̃ phs determinauit de ordine ipsaꝝ mutationũ: ꝛ oñdit quẽ ordinẽ hñt ipsa mutata esse. in pte ista vult oñdere quẽ ordinez hñt ipsa moueri. Circa q̃ duo facit: q̃ p̃mo declarat q̃dã necessariũ ad p̃positũ. scdo exequitur de intento ibi. (Ostẽso aũt h.) Declarat. n. p̃mo q̃ oẽ illud q̃ moueẽ in toto aliquo tpe p̃mo: q̃ moueẽ in quolibet illius tp̃is. Circa q̃ duo facit. s̃m q̃ dupl'r h ostendit. 2a ibi. (Sz ex his manifestũ.) Dicit ergo. q̃ oẽ q̃ mutaẽ in tpe mutaẽ: sed diciẽ aliq̃d mutari in tpe dupl'r: sic ĩ p̃: ꝛ sic s̃z alteꝝ. i. s̃z partẽ: vt dr̃ aliq̃d mutari in ãno: q̃ mutaẽ in die q̃ est ps anni: q̃ g̃ mutaẽ ĩ tpe ĩ q̃ mutaẽ primo: necesse est ipsum mutari in q̃libet h'. i. in q̃libet pte illi' tp̃is. manim ẽ igiẽ h ex diffõne ipi' p̃mi: Sic. n. dixim' ꝛ diffinim' p̃m: videlz q̃ illud ẽ p̃ tale q̃ s̃m q̃libet ei' ẽ tale. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.51 ¶ Sed ꝛ ex his manifestũ. sit. n. in quo primo moueẽ: q̃ moueẽ. x. r. ꝛ diuidaẽ s̃m. k. oẽ. n. tp̃s diuisibile est in. x. k. tpe aut moueẽ: aut nõ moueẽ: ꝛ lreꝝ in. r. k. silr. si q̃dez igiẽ in neutro moueẽ: q̃escet itaq̃ in omni: moueri. n. in nullo huiusmodi q̃ moueẽ ĩpoẽ: si vero in altero solũ moueẽ: non vtiq̃ in primo moueẽ: q̃ est. x. r. s̃m. n. vtrũq̃ motus est: necesse est igiẽ in quolibet ipsius. x. r. motũ ipsum esse.

¶ Declarat h idem in termis. cõtinueẽ aũt sic. nõ solũ pz ex diffinitione ipsi' p̃mi q̃ nihil mouetur in aliquo tpe p̃mo: nisi moueaẽ in quolibet eius. Sed ex his dicẽdis est hic manim: sit. n. tempus in quo p̃mo moueẽ id q̃ moueẽ. i. mobile. x. r. i. h' tp̃s vocatur. x. r. diuidaẽ aũt h' tp̃s s̃m. k. nam oẽ tp̃us diuisibile est. igitur in. x. r. tempore: que est pars predicti tp̃is: aut moueẽ mobile aut nõ moueẽ: ẽt in. k. r. que ẽ alia ps illius tp̃is. aut. sup. moueẽ mobile: aut nõ

moueẽ. Si quidẽ igiẽ simpl'r moueẽ: in neutro. i. in neutra parte: quiescet in omni. i. in toto tpe: q̃ impossibile ẽ q̃ moueẽ in aliq̃ tpe moueri in nullo. i. in nulla pte illius tp̃is: non igiẽ põt esse q̃ aliquid moueaẽ in tpe. x. r. ꝛ tñ moueaẽ in neutra pte ipsius. vel ergo mouebiẽ ĩ vtraq̃ vel in altera solum. Si v̊o moueẽ in altero solum. i. ĩ altera parte tñ: nõ vtiq̃ moueẽ in p̃mo s̃m tp̃s q̃ est. x. r. p̃mo. n. vtrũq̃. i. s̃m vtrãq̃ ptez illius tp̃is mot' est: si debet esse motus in eo primo: necesse ẽ igitur motum eẽ in quolibet ipsius. x. r. si in. x. r. debeat aliquid primo moueri. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ostẽso aũt hoc manifestũ ẽ q̃ omne q̃ mouẽ: neceẽ est motũ eẽ prius: si eni in. x. r. primo tpe. k. l. mota est magnitudo. Immediate q̃ eque velociter moueẽ: ꝛ sil' iceptũ est: mediuz erit motũ: si aũt eque velox in eodẽ tpe motuz est aliq̃d: ꝛ alteꝝ: neceẽ eãdẽ motã eẽ magnitudinẽ: q̃re erit motũ prius q̃ moueẽ. T.c.52. ĩ figura p̃cedẽti

¶ Descẽdit ad declarãdũ p̃positũ oñdẽs quẽ ordinẽ habent ipsa moueri ad ipsa mutata esse. Circa q̃ duo facit: q̃ p̊ ostẽdit q̃ ante omne moueri p̃cedit mutatũ eẽ. 2o declarat q̃ ẽtẽ eõ. vz. q̃ ante oẽ mutatũ eẽ p̃cedit moueri ibi. (Nõ solũ aũt.) Circa p̃m tria facit. s̃z q̃ tres rõnes adducit ad p̃positũ. 2a ibi. (Amplĩ' aũt ꝛ si in oĩ.) 3a ibi. (Amplius aũt si cõtinue.) Dicit ergo. q̃ oñso h. vz. q̃ moueẽ in aliquo tempore p̊. q̃ moueẽ in quolibz ei': manifestũ est q̃ oẽ q̃ moueẽ necesse ẽ motũ eẽ p̃us. i. manifestũ est q̃ añ oẽ moueri precedat mutatũ esse. Si. n. in. x. r. tpe p̃mo ip̃m. k. l. i. per ipsum. k. l. vt hz alia lrã: siue p ip̃z spaciũ mota ẽ magnitudo. i. mobile aliq̃: ĩ medietate illius tp̃is magnitudo q̃ eque velociter moueẽ. sup. mouebiẽ in mete ipius spacij. iõ subdit. q̃ q̃ sil' inceptũ est moueri hui' velocis ꝛ illi': cũ vnũ erit motũ per medium spaciũ: aliud. sup. eque velox motũ est per mem spacium: iõ ait: q̃ si eque velox in eodẽ tpe: q̃ in eadem medietate tp̃is. x. r. motũ est aliq̃d: q̃ motũ est per mediũ spacij. k. l. ꝛ alterum. i. s̃m alteruz mobile eque velox necesse est eãdẽ magnitudinẽ. i. eãdẽ medietatẽ spacij motuz eẽ. quare q̃ moueẽ. i. moueri: p̃us erit motũ ẽ: oz. n. q̃ ipsum moueri p̃cedat mutatũ esse: q̃ mutatũ esse s̃m mediũ spacij p̃cedit moueri s̃m totũ spaciũ: etiã s̃m mutatum eẽ s̃z minorẽ partẽ spatij p̃cedit ipsuz moueri s̃z maiorẽ ptẽ spatij. q̃re cũ spaciũ ꝛ vl'r oĩs magnitudo sit diuisibilis in ifim: sp añ oẽ moueri ẽ p̃us aliq̃ mutatũ eẽ.

Dubitaret forte aliq̃s cũ h demrõ leutori mõ haberẽ si fieret in eodẽ mobili: q̃ tunc habereẽ statiz intentum. Nam si aliq̃ mobile moueẽ in toto tpe in toto spacio: prius mouebiẽ in medietate illius spacij: q̃ mouebiẽ in medietate tp̃is: ꝛ q̃ sp ptem minorem prius ptransibit: cũ cõtinuuz sit diuisibile in infinituz: sp ante oẽ moueri in maiori pte spatij p̃cedet mutatũ eẽ in minori. Si ergo taz de facili habeẽ intentum per vnũ mobile: q̃r phs hãc demrõnẽ posuit ĩ duobus mobilib'. ¶ Dõz q̃ s̃m Cõmẽtatorem ea que sunt in poa inuestigare debem' per ea q̃ sunt in actu. Si igiẽ eẽt aliq̃ vnũ mobile motũ cõtinue p aliq̃ totũ spaciuz: ꝛ ĩ aliq̃ toto tpe: ĩ medietate illi' spacij nõ eẽt mutatũ eẽ in actu: sz in poa: q̃ in oĩ motu cõtinuo oĩa mutata eẽ sunt in poa: excepto vltimo mutato eẽ: vt g̃ in medietate spatij eẽt aliq̃ mutatũ eẽ in actu p̃ter illud mobile q̃ dz moueri per totũ spaciũ. k. l. in tpe. x. r. accepit aliud mobile eq̃ velox: q̃ nõ mouereẽ nisi p medietatẽ spacij: ita q̃ in medio spacio eẽt mutatũ eẽ ĩ actu. Si igiẽ illa duo Dub. p̃a Cõ.52.

mobilia sunt eq̄ velocia: ⁊ sil' incipiūt moueri: in eodem tp̄e trāsibunt eādez medietatē spacij: q2 p̄us transit medietas q̄z totū. p̄us est mutatū eē s3 meᵐ spacij q̄z moueri fm totū: ⁊ adhuc prius fm meᵐ dimidij: ⁊ sic in īfinitū. semꝑ ergo ante moueri erit dare aliqđ prius mutatum esse: in tm̄ ergo facit exēplificare de duobus mobilibus eque velocibꝰ: quoꝝ vnū sit motū fm meᵐ spatij: ⁊ aliud fm totum: vt in medio spacij cū sit mutatū eē in actu: arguat de mutato eē in poᵃ: q2 sꝑ ex eo qđ ē in actu inuestigandum est qđ est in poᵃ. q2 si fm mobile eq̄ velox p̄us est mutatū eē per mediū spatij q̄z moueat aliđ mobile eque velox secundum totum: ⁊ secundum aliud mobile eque velox prius erit mutatū eē ꝑ mediū spacium q̄z per totū. differt tm̄: q2 in codē mobili mutatum esse in medio spacio erit in poᵃ: sed in alio mobili est in actu. arguimus ergo ꝙ in medio spatio mutatū esse eiusdem mobilis: qđ est quid in potentia. precedit suū moueri fm totum: quia in alio mobili mutatum esse s3 medium spatij qđ est quid in actu: p̄cedit illud moueri fm spacium totū: ⁊ qđ dictum est de mutato esse s3 mediū respectu moueri fm totū: itelligendū est de omni mutato esse fm minorem partem respectu moueri fm maiorem: ita ꝙ semper ante moueri oportet precedere aliqđ mutatum esse. ❡ Deinde cum dicit.

T.c.53. ❡ Amplius aūt ⁊ si in omni tp̄e qđ est. x. r. motū eē dicimus: aut oīno in quolibet tp̄e: in accipiēdo vltimū ipsius tp̄is nūc: h̄. n. determinās est: ⁊ mediū ipsoꝝ nūc tp̄s est: ⁊ in alijs silr' dicet motū eē: medietatis aūt vltimū diuisio est: quare ⁊ in medio motū erit: ⁊ oīno in q̄libet partiū. semꝑ. n. silis diuisionis tp̄us est determinatū ab ipsis nūc: si igit̄ omne tp̄s diuisibile est: mediū aūt ipsoꝝ nūc tēpus est: omne qđ mutat̄ ifinite mutatū erit.

.X. .R. ❡ Adducit scđam rationē. d. ꝙ si in omni tp̄e qđ est. x. r. dicimus motum esse aliquid aut oīno in quolibet tp̄e. i. in qualibet parte illius temporis dicimus aliquid eē motū: op3 ꝙ hoc fit in accipiendo tēpus fm vltimū ipsius: qđ est nunc. hoc. n. s. tp̄s determinatum est per nūc: ⁊ mediū ipsoꝝ nūc est tp̄s. claudit̄. n. tp̄s īter duo nūc: ⁊ cū diuidit̄ tp̄s in duas partes semper īter ea ītelligitur esse nūc. tūc ḡ supplēda ē lr̄a: ꝙ si nūc est terminatiuū ⁊ diuisiuū tp̄is: sicut nūc qđ ē in medio temporis precedit nūc qđ est finis eius: ⁊ terminatiuū alicuius totius tp̄is: sic mutatū esse in medio tp̄e precedit moueri in toto tp̄e: ⁊ qđ dictum ē de medio tempore ⁊ de toto: intelligendū est de alijs ptibus temporis: iđ ait: ꝙ ⁊ in alijs partibus temporis similiter dicitur motum esse. i. mutatū esse. diuisio aūt medietatis est vltiᵐ. i. fm vltimū ⁊ fm ipsum nūc. Sicut. n. aliquod totum tempus diuidit̄ in duas ptes copulatas per ipsum nūc: ⁊ mutatum esse in illo medio tp̄e precedit moueri fm totum: quia nunc terminans medium tempus precedit nunc qđ est terminatiuum totius. Sic etiam q2 mediū tempus potest diuidi in duas ptes: ⁊ vltimū nūc terminans mediū diuisi est prius q̄z nunc terminans ipsam medietatem: oportet ꝙ mutatū esse fm medietatē medietatis temporis sit prius q̄z moueri s3 medietatē ipsius: ⁊ q2 tēpus est diuisibile in infinitū semꝑ ante omne moueri est dare mutatū eē: ideo cōcludendo ait: quare in medio tp̄e motum erit prius q̄z in toto: ⁊ omnino in qualibet partium temporis: supple prius motum erit q̄z in toto: ⁊ semper in minori parte p̄us motum erit q̄z in maiori. Nā semꝑ sil' in diuisione. i. fm diuisionē tp̄us determinatū est ab ipsis nūc. simul. n. i. statim cum diuiditur tp̄s in hꝰ diuisione est assignare ipsū nūc. Si igitur omne tempus diuisibile est: ⁊ mediū ipsorū tēpoꝝ est nūc: q2 tēpus. i. s3 tempus mutatur. s. omne qđ mutatur: q2 tempus est diuisibile in infinitum: ⁊ in omni tēpore est assignare infinita nūc: sequitur ꝙ omne qđ mutatur infinite. i. infinities mutatum erit. igitur ante oē moueri erit dare aliqđ mutatū esse. ❡ Notandū autez vim rōnis hꝰ in hoc cōsistere: videl3 ꝙ q2 omne tp̄s est diuisibile: ⁊ semꝑ inter duas partes tēporis est assignare aliqđ nūc: quia nūq̄z fit diuisio in tp̄e nisi fm ipsum nunc: oportet ꝙ sicut nūc ī medio temporis p̄cedit nūc qđ est in fine temporis: sic mutatū esse fm mediū tēpus precedit moueri fm totū tempus. nullū ergo est moueri qđ non p̄cedat aliqđ mutatū eē: quia si omne moueri mēsurat̄ tempore: ⁊ omne tempus ē diuisibile: oportet ꝙ mutatum esse fm mediū tempus p̄cedat qđcūq3 moueri fm tempus totum. ❡ Notandum aūt hanc demōstrationē fm Cōmentatorem sic differre a premissa: q2 illa arguebat ex diuisione spacij: vt quia spaciū est diuisibile in ifinitū. ⁊ semper mutatū esse fm minorem partem spacij p̄cedit moueri s3 maiorē ptem: op3 oē moueri p̄cedere mutatū esse. h̄ aūt arguit de diuisione tp̄is. Cō.53.
❡ Notandum etiā ꝙ id qđ ph̄s premiserat: videl3 ꝙ non mouetur aliquid in toto tempore p̄mo nisi moueatur in qualibet parte illius temporis: sic deseruit ad demonstrationes factas. Supponit enim phylosophus: ꝙ in minori tempore est minor motus: ⁊ in minori minus mouetur aliquid de spacio: quod non est veruz: nisi accipiatur tempus sicut mensurans motum. ꝙ in qualibet parte illius temporis habeat esse motus. Nam si aliqs dicatur moueri in anno: quia mouetur in die ⁊ etiā moueri dicatur in mense: q2 mouetur in die: nō plus mouetur in anno q̄z in mense. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Amplius aūt si ꝯtinue qđ mutat̄: ⁊ nō corrūpit̄: neq3 pausat a mutatione: aut mutari: aut mutatū eē: necē est in quolibet: in ipso aūt nūc nō est mutari necesse mutatū esse s3 vnūqđq3 ipsoꝝ nūc: quare si ipsa nūc īfinita sunt: necesse est omne qđ mutat̄ īfinite mutatū esse. T.c.54

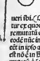
❡ Adducit tertiam rationem dicens ꝙ si mutatur continue in aliquo tempore: et non corrumpitur neq3 pausat: idest neq3 cessat a mutatione illa: necesse est in quolibet illius temporis: aut mutare aut mutatum esse: in ipso autem nunc non est mutari: neq3 mutare. necesse ergo mutatum esse secundum vnumquodq3 ipsorum nūc q2 si ipsa nunc in quolibet tempore infinita sunt: necesse est oē qđ mutat̄ in īfinitū mutatū esse. quare in quolib3 mutari sunt infinita mutata esse: ⁊ ante quodlibet mutari precedit mutatum esse. Notandum autem vim rationis huius in hoc consistere: ꝙ si aliquid mouetur cōtinue in aliquo tempore: in quolibet nūc illius temporis est dare aliquod mutatū esse. Si ergo omne moueri mensuratur tempore: ⁊ in quolibet tempore est dare infinita nunc: quodlibet moueri precedunt ifinita nūc ⁊ ꝑ ꝯn̄s p̄cedūt ip3 īfinita mutata eē. Lectio. XIII.

N On solum autem qđ mutatur necesse est mutatū eē: sed etiā mutatū necesse prius mutari. T.c.55

❡ Postq̄z phylosophus ostendit ꝙ quodlibet moueri precedit mutatum esse. in parte

ista ꝓbat ↄuersam h⁹. vʒ. ꝙ omne mutatum esse precedit moueri. Circa qđ duo fač: q2 p̄ ꝓponit qđ itēdit. 2° probat qđ dixerat ibi. (Omne aūt.) Dič ḡ. ꝙ nō solum qđ mutaẽ necesse ē mutatuʒ eē. s. pri⁹: sed ēt oē qđ mutatū est necesse est mutari pri⁹. q. d. ꝙ nō solū moueri p̄cedit mutatū esse. sed ecōuerso ante omne mutatum esse precedit moueri. ℂ Deinde cū dicit.

ℂ Omne. n. qđ ex quodā in quoddā mutatuʒ est: in tp̄e mutatū ē: Si. n. in ipso nūc ex a. i b. mutaẽ. ergo in codē qdē nūc in quo est in ipso a. nō mutatū est; silr. n. eēt in ipso a. ⁊ i b. Qđ enim mutatū est: qn̄ mutatū est: quod nō est i hoc ostēsuʒ est prius: si vero in alio ē: i medio erit tp̄s. Nō. n. ↄiūcta erant ipsa nūc.

ℂ Probat qđ dixerat. Circa qđ duo. f. s3 ꝙ duas rōnes adducit ad ꝓpositum. scđa ibi (Amplı⁹ aūt.) Circa primū duo fač: q2 p̄ ꝓbat ꝙ oē qđ mutaẽ i tp̄e mutaẽ. 2° ex h̄ ostēdit itētū. vʒ. ꝙ an̄ oē mutatū eē p̄cedit moueri ibi. (Qm̄ igr̄ i tp̄e.) Dič ergo. ꝙ oē qđ mutaẽ: mutatur ex quodā in qđdā. pp h̄ sup. oē qđ mutatū est i tēpore mutatū est. si. n. in ipso nūc mutaẽ aliqd ex a. in b. ḡ in eodē nūc in q̊ est i ipso a. nō mutatū ē in ipm b. q2 tūc silr eēt in ipso a. ⁊ in b. ostēsuʒ est. n. p̄us ꝙ illud qđ mutatū est nō ē in h̄. i. in termino a quo: s3 ē in termio ad quem mutatū ē. i illo ergo nūc i quo est in a. nō mutatū ē ab a. in b. Si vero h̄ est i alio nūc: i medio illoꝝ nunc erit tēpus: q2 ipsa nūc nō erunt ↄiūcta: nec ↄñr se habentia: oʒ ergo qđ mutatū est in tp̄e mutatū eē. ℂ Notādum aūt qđ hic accipiẽ mutatū eē: nō vt dič terminū motus tm̄: q2 planū est vt supra dicebaẽ ꝙ tale mutatū eē mensuraẽ instanti. accipiẽ ergo hic mutatum esse: vt includit motū p̄cedentē: q de necessitate mēsuraẽ tp̄e.

Dubitaret forte aliqs: q2 nō vr̄ veꝝ ꝙ oē quod mutaẽ ex quodā in qđdā muteẽ in tp̄e: itaq3 ibi sit signare duo īstātia: i q̊ꝝ vno sit i termio a quo: i alio vero i termio ad quē: q2 i gnōne ē trāsitus a nō eē ad eē. Si ḡ i gnōne eēt assignare h9 tp̄us mediuʒ: eēt dare mediū iter ↄdictoria. eēt. n. dare tp̄s in quo id qđ gnātur: nec eēt i nō eē. i. i termio a quo: nec i eē. i. termio ad quē: qđ ē icōueniēs. ℂ Dōʒ ꝙ cū dr̄ ꝙ oē qđ mutaẽ ex quodā i qđdā ibi qđdā ⁊ qđdā debet accipi affirmatiue. Est. n. sensus ꝙ oē qđ mutaẽ ex termio affirmatiuo i terminū affirmatiuū: vl̄ ex subto i subm̄ moueẽ in tp̄e. gnātio aūt ⁊ corruptio non dn̄t motū: s3 sūt termini motus nec huiusmodi mutationes sunt ex quodam in quoddam: sed vel sunt ex quodam in non quoddam vt corruptio: vl̄ ex nō quodā i qđdā vt generatio. d talibus ergo nō itendit ph̄s: nec talia mensuranẽ tp̄e s̄m se: s3 si mēsurenẽ tp̄e: h̄ est rōne mot⁹ annexi: rōne cuius vt ifra patebit ēt i talib⁹ saluare possum⁹ ꝙ nō est ibi dare primo mutatū eē: s3 an̄ omne fieri precedit factuʒ esse ⁊ an̄ omne factum esse fieri: ⁊ sic in infinitum.

Alterius forte dubitaret aliqs. q2 vr̄ ꝙ talia tp̄e mēsurenẽ. Nā vt arguitur cōiter si ex aere fit ignis accipiaẽ vltimū istās in quo ē aer ⁊ p̄muʒ in quo ē ignis: vl̄ ergo h̄ duo istātia sunt vnū istās: ⁊ tūc simul eēt aer ⁊ ignis: qđ ē icōueniēs: vel sūt aliud ⁊ aliđ instans: ⁊ tūc cadit ibi tp̄s i medio. ḡ ē dare tp̄s in q̊ nec erit aer nec ignis: qđ eē nō posset: nisi gnātio eēt mot⁹: ⁊ nisi p se mēsurareẽ tp̄e: cui⁹ oppositū dicebaẽ i q̄stione premissa. ℂ Dōm ꝙ h9 rō cōiter soluiẽ vt eā soluit ph̄s in. 8. hui⁹. vult. n. ꝙ nō sit dare vltimū istās i quo est aer qui corrūpiẽ. S3 est dare p̄m istās i q̊ ē ignis gnāt⁹. nō dehem⁹ ḡ s̄m ipm ibi dare duo instātia. S3 si ex aere fiat ignis dici dʒ ꝙ i toto tp̄e precedēte ē aer ⁊ i istāti: ad qđ copulaẽ illud tp̄s: icipit eē ignis. S3 h̄ cōis solutio non vr̄ sufficere. nā vt dicebaẽ i q̄rto tp̄s mēsurat motū. S3 instās mēsurat mobile. cū ḡ aer sit q̊ddā mobile: si nō ē dare mēsuratū sine ꝓp̄a mēsura sp̄ ē dare aliqđ istās: qđ sit mēsura sp̄i⁹ aeris. vr̄ ḡ ꝙ sit dare vltimū istās i q̊ est aer: sič ē dare p̄m i quo est ignis. qūo aūt h̄ difficultas soluaẽ in. 8. vbi h̄ mā tractabiẽ apparebit. ℂ Deīde cū dič.

ℂ Qm̄ igiẽ in tp̄e mutatū est: tp̄s aūt omne diuisibile: i medio aliud erit mutatū: ⁊ iteꝝ in illius medio aliud: ⁊ sic sp. Qr̄ mutabiẽ prius. T. c. 56.

ℂ Ex eo qđ ꝓbauerat oē motū eē in tp̄e oñdit ꝙ ante oē mutatū ē p̄cedit moueri. d. qm̄ igr̄ i tp̄e mutatū ē sup. oē qđ mutaẽ. tp̄s aūt oē diuisibile ē. seqtur ꝙ i medio tēpore aliud mutatū erit pri⁹ q̄3 i toto: ⁊ iteꝝ i medio tp̄e illius mediȷ tp̄is: aliud mutatū erit p̄us: ⁊ sic sp i ifinituʒ: q2 sp p̄us mutabiẽ i medio tp̄e q̄3 i toto: ⁊ i minori pte tēporis q̄3 i maiori. sp ḡ an̄ mutatū eē precedit moueri: q2 moueri s̄m medietatē tp̄is ē p̄us q̄3 mutatū eē s3 totū: q2 oē tp̄s ē diuisibile: nō erit dare aliqđ mutatum eē: qđ nō p̄cedat moueri. ℂ Nōndū aūt ꝙ moueri dupl'r cōparari p̄t ad mutatū eē. vʒ. vt accipiaẽ moueri qđ imediate copulaẽ ad mutatū eē: ⁊ sic moueri p̄cedit mutatū eē: sič qđ est ad finē p̄cedit ipʒ finē. moueri. n. in toto tp̄e p̄cedit mutatū eē: qđ seqtur ad illđ tp̄s: sič ⁊ tp̄s p̄cedit istās qđ seqtur ipʒ. scđo p̄ot accipi moueri nō respcū mutati eē ad qđ copulaẽ: ⁊ sic adhuc moueri p̄cedit mutatū eē: q2 moueri s3 mediū tp̄s p̄cedit mutatū eē s3 totū: l3 illud moueri nō imediate copuleẽ ad illud mutatū eē. Rō āt ph̄i arguit de moueri scđo mō sumpto magis q̄3 d moueri accepto p̊ mō. ℂ Nōndū ēt ꝙ cū in motu duo h̄ant eē. q̄tuor ↄparatiōes: vl̄ q̄tuor habitudīes ibi sumi poterūt: q2 cōparabitur moueri ad moueri: vel mutatū eē ad mutatū eē: vel moueri ad mutatū eē: vel eↄ mutatū eē ad moueri: quocūq3 mō sumaẽ h9 habitudo ⁊ analogia: nūq̄3 i motu ē dare primū ex p̄te principiȷ: q2 sp an̄ oē moueri p̄cedit moueri. nā cū oē moueri mensureẽ tp̄e sp moueri s3 mediū tp̄s p̄cedet moueri s3 totū sič ēt an̄ oē mutatū eē p̄cedit mutatū eē: q2 mutatum eē s̄m mediū p̄cedit mutatū eē s3 totū: ⁊ rursus an̄ oē mutatū eē p̄cedit moueri: q2 moueri s3 mediū p̄cedit mutatū eē s̄m totū. Sic ēt an̄ oē moueri p̄cedit mutatū eē: q2 mutatū eē s3 mediū p̄cedit moueri s3 totū. ex h̄ autem apparere p̄ot. q̄r ph̄s poti⁹ ꝓbauit moueri s3 mediū tp̄s ꝙ p̄cedat mutatū eē s3 totū q̄3 h̄ ꝓbaret d moueri s3 totū ꝙ imediate copulaẽ ad mutatū eē s3 totū: q2 ut p3. s3 habitudinē sumptā ex moueri medio accipi possūt oēs prioritates q̄ ↄsideranẽ in motu. ℂ Deīde cum dicit.

ℂ Amplius aūt in magnitudine manifestius ē qđ dr̄: pp id qđ cōtinua est magnitudo i qua mutaẽ qđ mutatur. Sit. n. mutatuʒ ex c. in d. T. c. 57.

Ergo si indiuisibile est ipm c. d. ipartibile erit impartibili ↄiūctū. Qm̄ aūt hoc ipossibile est: necesse est magnitudinē eē: qđ interest ⁊ in infinita diuisibile. Quare si illa mutaẽ prius: necesse ergo oē qđ mutatū ē mutari pri⁹. ℂ Eadē. n. demōstratio est in non ↄtinuis: vt in cōtrarijs ⁊ ↄtradictione. Accipimus. n. tp̄us in quo mutatū ē: ⁊ iteꝝ eadē dicemus. T. c. 58.

.C.
.D.

O ¶ Adducit scdaȝ rõnē. Circa qđ tria fac̄. q2 primo adducit hꝫ rõnē. scdo ꝯcludit ꝯclusionē intētā. 3° qđ dixerat adaptat ad gnõnez ꝛ corruptõez. 2ª ibi. (Qr̄ nec̄e ē.) 3ª ibi. (Mani^m igr̄.) Dic̄ ḡ. ꝙ ampli⁹ i magnitudīe mani^m ē qđ dr̄: pp id ꝙ ꝯtinua ē magni^d⁹ i q̄ mutat̄ qđ mutat̄. i. pp id ꝙ ꝯti^m ē spatiū in quo mouet̄ mobile. sit. n. aliqd mutatū ex c. i. d. ḡ si īdiuisibile ē ip̄m c. d. ipartibile erit īpartibili ꝯiūctū. probabat̄. n. supra. vbi ondebat̄ qũo est dare p̄mū mutatū fm res ad q̄s est mot⁹: ꝙ nõ p̄t eē motus in īpartibili: nisi ipartibile īpartibili ꝯiūctū sit: qm̄ aūt h̄ est īpoſſe: ꝙ īpartibile īpartibili ꝯiūgat̄: necesse ē eē magnitudinē: ꝛ eē spatiū aliqđ: qđ est īter vtrūq3 terminū ꝛ hꝫ magnitudinē: nec̄e ē eē quid diuisibile in īfinita. i. in īfinitas ptes: q2 si in illa. i. si i illas ptes mutat̄ p̄us q̄3 mutatū sit i toto: necesse ē aūt omne qđ mutatū ē aliqd mutari pri⁹: addit aūt ꝙ eadē demõstratio ē i mutationibus nõ ꝯtinuis: vt i ꝯrijs ꝛ i ꝯdictione. accipiem⁹. n. tp̄s in q̄ mutatū ē fm tales mutationes: ꝛ itez eadē dicemus: q2 sp̄ diuidemus tp̄s: ꝛ sp̄ mutari fȝ mediū erit p̄us q̄3 mutatū eē fm totū. ¶ Nõdū āt ꝙ p mutatiões ꝯrias itelligit mutatiões in q̄litate ꝛ q̄3titate: p mutationes vero ꝯdictorias itelligit mutationes factas in suba. appellat aūt has mutationes nõ ꝯtinuas: q2 in hꝫ mutationibus nõ ē tāta ꝯtinuitas q̄3ta i motu locali. ¶ Nõdū ēt ꝙ i motu locali ostēdit̄ ꝙ nõ ē dare p̄^m mutatū eē: tā ex pte spatij: q̄3 ex pte tp̄is. Sȝ i alijs mutatiõib⁹ magis ꝓpe h̄ ꝓbat̄ ex pte tp̄is. iõ ph̄s ait ꝙ accipiemus tp̄s: ꝛ erit demõstratio eadē. i. idē ꝯcludēs i oīb⁹ his mutatiõib⁹: q2 p diuisionē tp̄is ꝓbabit̄ ꝙ nõ est ibi dare p̄ mutatū eē.

Dub. pª **Dubitaret** forte aliqs. de eo qđ ph̄s ait: ꝙ manifestior ē hec dmõstratio d magnitudine eo ꝙ magnitudo ꝯtinua sit. Cū ḡ tēpus sit ēt continuum. vr̄ ꝙ dmõstratio facta d tēpore sit eque manifesta: sicut dmonstratio facta d magnitudine. ¶ Dōm ꝙ ad hoc rñdet Alex. ait. n. ꝙ non ē intelligēdum ꝙ dmõstratio d magnitudīe sit magis mātfesta q̄3 dmõstratio de tēpore: vñ non cõparat ph̄s scdam dmonstrationem ad p̄mam: sed comparat dmõstrationem d motu locali ad dmonstrationes alioꝝ motuum. vult. n. ꝙ magis sit manifestum d motu locali: ꝙ nõ sit ibi dare p̄mo mutatū eē: eo ꝙ hꝫ motus fit i magnitudīe cõtinua: ꝛ ī spatio cõtinuo q̄3 hoc sit manifestū in alijs motibus: vbi non ē tanta ꝯtinuitas. possumus dicere tñ ꝙ ēt cõparando secūdaȝ dmõstrationē ad p̄mā. veritatē hȝ qđ dr̄. Nam ꝛ si tp̄us ē ꝯtinuū ꝯtinuitatē tñ quā hȝ: hȝ a magnitudīe pp id ḡ ꝙ magnitudo fm se ē ꝯtinua. tp̄s autem non sic est continuum. ideo manifestior est demonstratio sumpta ex magnitudine q̄3 ex tēpore. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quare necesse est mutatū oē mutari prius: ꝛ qđ mutatur mutatum esse: ꝛ est in ipso mutari mutatum esse prius. Ipso autez mutatū esse mutari: ꝛ nullo modo ꝯprehenditur primum. Causa autem hꝫ est: non esse ipartibile impartibili ꝯiūctū. In infinituȝ. n. diuisio est: sicut in his q̄ augmentant̄ ꝛ minuunt̄ lineis.

¶ Concludit ꝯclusionē itētam. d. ꝙ necesse ē mutatū eē mutari pri⁹. ꝛ eꝯ qđ mutat̄: nec̄e ē mutatū eē pri⁹. ip̄m ḡ mutatū eē ē pri⁹ ipso mutari. ꝛ eꝯ ip̄m mutari ē pri⁹ ipso mutato eē. Nullo ḡ modo ex pte p̄ncipij ꝯprehēdit̄ primū i motu. Cā aūt hui⁹ ē: vt dicebat̄ pri⁹: q2 nõ ꝯtigit eē impartibile īpartibili ꝯiūctū. ī īfinitū. n. ē diuisio ipsi⁹ cõtinui. sicut pȝ i his que augmētant̄ ꝛ diminuunt̄ in lineis. linea. n. vna quodāmõ p̄t minui in īfinitū: ꝛ quia qcqd mutat̄ ab vna p̄t addi alij: quodāmõ alia augmētari poterit in īfinitū. Sic ḡ. q2 linea ē diuisibilis in īfinitū: ꝛ ī q̄libȝ linea sūt īfinita pūcta: sic q2 q̄libȝ mot⁹ cõtinuus ē diuisibilis i īfinitū: ī quolibȝ motu sunt īfinita mutata eē: ꝛ añ oē moueri p̄cedit mutatū eē ꝛ eꝯ. ita ꝙ i motu nõ ē reꝑire p̄^m ex pte p̄ncipij. ¶ Deide cū dic̄.

¶ Manifestū igr̄ qm̄ qđ factū ē: necesse ē fieri pri⁹: ꝛ qđ fit factuȝ eē: q̄cūq3 diuisibilia ꝛ cõtinua sūt. Nõ m̄ sp̄ qđ fit: sȝ aliud aliqñ vt illi⁹ aliqd: sicut dom⁹ fundamentū. Silr̄ autē ꝛ in eo qđ corrumpitur: ꝛ quod corruptum est. T. c. 59.

¶ Qđ dixerat adaptat ad gnõnē ꝛ corruptiõez. Circa qđ duo fac̄. q2 p̄mo ꝓponit qđ itēdit. scdo assignat rõnē dicti ibi. (Mox. n. inest.) Dic̄ ḡ. manifestū ē igit̄ ꝙ oē qđ factū ē: necesse ē fieri pri⁹. ꝛ eꝯ. qđ fit factū ē pri⁹: ita ꝙ añ oē fieri p̄cedit factū eē. ꝛ eꝯ. hȝ. n. h̄ vītatē i oīb⁹ quecūq3 sūt diuisibilia ꝛ ꝯtinua. Addit aūt: ꝙ non sp̄ quod fit factū ē ipȝ pri⁹: sȝ factū ē aliqñ aliud: vt factū ē aliqd illius: vt cū fit dom⁹ factū est fundamentum prius.

Dubitaret forte aliqs. qr̄ ph̄s addidit: q̄cūq3 diuisibilia ꝛ ꝯtinua sunt. ¶ Dōȝ ꝙ īuuit Cõmētator ꝙ h̄ dixit dupliciť d cā. p̄ ad excludēdū mutatiões illas q̄ nõ fiūt cū motu cõtinuo: vt itelligere ꝛ sentire q̄ nõ ꝓpe dñr mot⁹. 2° h̄ dixit: vt nõ excluderet a mutatiõib⁹ mot⁹ ꝯtinuos. q̄ꝝ sūt termini. i gnõne. n. ꝛ corruptõe ꝛ i alijs mutatiõib⁹: si volum⁹ saluare ꝙ non sit ibi dare p̄^m mutatū eē. oȝ ꝙ accipiāt̄ mutatiões ille: vt icludūt motū p̄cedētē: sȝ quē modū sp̄ añ fieri precedit factū eē: q2 rõne dispõnū ānexaꝝ nõ ē ibi dare p̄mū mutatū eē: q2 oē qđ dispositū est. p̄us dispõebat̄: ꝛ omne quod disponitur prius dispositum fuit. Dub. pª Cõ. 59.

Alterius forte dubitaret aliqs. qũo veꝝ sit ꝙ in oī factiõe añ oē fieri p̄cedit factuȝ eē. ꝛ eꝯ. ¶ Dōm ꝙ h̄ duplici distĩõne op⁹ ē. p̄. n. distiguēdū ē d factiõe: q2 factio alñ ē termin⁹ mot⁹ eiusdē gn̄is: vt calefactū eē ē termin⁹ d calefieri: aliqñ vo ē termin⁹ mot⁹ alteri⁹ gn̄is: vt pȝ i factiõe subali. hꝫ. n. factio nõ p̄t esse termin⁹ mot⁹ eiusdē gn̄is: q̄ i suba nõ ē mot⁹: sȝ terminus mot⁹ alteri⁹ gn̄is: q2 ē termin⁹ alteratiõis: ꝛ illuminatio aeris q̄ fit i istāti ē termin⁹ mot⁹ local. Rursus distiguēdū ē d eo qđ fit: q2 aliqñ qđ fit dr̄ fieri fȝ se to^m aliqñ dr̄ fieri: q2 facta ē aliq̄ ps ei⁹. ḡ añ oē factū eē p̄cedit fieri: ꝛ añ oē mutatū eē p̄cedit moueri: ꝛ h̄ vl' fȝ idē gen⁹: vl' fȝ aliud: ꝛ oē qđ fit p̄us fiebat: vl' fȝ se totū: vl' fȝ aliq3 sui ptē. i oīb⁹ ḡ factõib⁹: ꝛ i oīb⁹ reb⁹ fact[is] saluare possum⁹ ꝙ sp̄ añ oē fieri p̄cedit factū eē. ꝛ eꝯ. Signāter ḡ ph̄s addidit: ꝙ nõ sp̄ añ oē fieri p̄cedat factū eē rei fm se. sȝ suffic̄ ꝙ p̄cedat fȝ aliq3 sui ptē: vt dr̄ dom⁹ eē i fieri cū factū ē fūdamtū: vl' aliqd d fūdamto qđ ē ps ei⁹: ꝛ dr̄ al' fieri cū factū ē cor qđ ē p̄ncipale mēbꝝ i ip̄o. ¶ Deide cū dic̄. Dubi. 2ª

¶ Mox. n. inest ei quod fit: ꝛ qđ corrūpit̄ īfinitū quiddā: cū sit ꝯtinuū: sed nõ est in fieri: nisi aliqd factū sit prius. Neq3 factū eē: nisi fiat aliqd: silr̄ aūt ꝛ in corrūpi ꝛ in corruptū esse. Semp. n. erit ipso corrūpi corruptū eē prius. Corrupto āt eē corrūpi. Mãifestū igr̄: q2 qđ factū ē: nec̄e ē fieri pri⁹: ꝛ qđ fit factū eē. Ois. n. magnitudo ꝛ oē tp̄s sp̄ diuisibilia sūt. Qr̄ in quocūq3 fit aliqd: non erit vtiq3 sic in p̄io.

¶ Assignat cāȝ qũo ante oē fieri p̄cedit factuȝ eē. ꝛ eꝯ.

ꝙ motꝫ.n.inest ei qđ fit:⁊ ei qđ corrūpit ꝙ est ifinitū qđdā ꝯtinuū.i.qꝛ ꝯtinuū ē:vel vt hꝫ alia lrã:cuꝫ ꝯtinuū sit hꝫ fieri.iđ subdit ꝙ nō est:neqꝫ fieri nisi aliqd factū sit pri⁹:neqꝫ factū eē:nisi fiat aliqd pⁱus.silr āt ⁊ i corrūpi ⁊ in corruptū eē.sꝑ.n. ipso corrūpi erit pri⁹ ipꝫ corruptuꝫ eē:⁊ corrupto eē erit pri⁹ ipꝫ corrūpi:iđ ꝯcludit.manifestū ē igr̄:qꝛ qđ factū est:necē ē fieri pri⁹:⁊ qđ fit factū eē pri⁹.nā ois magnitudo ⁊ oē tp̄s sunt sꝑ diuisibilia:qꝛ in quocūqꝫ tp̄e fit aliquid non erit vtiqꝫ factū in illo tēpore:sic in p̄.nā cū illud tp̄s sit diuisibile nō est ibi assignare pᵐ factū esse:nec primū fieri. Lec.XIIII

Quoniam autem omne quod mouetur:in tēpore mouet̄:⁊ in pluri maior magnitudo in ifinito tp̄e impossibile ē moueri magnitudinē finitā nō eādē sꝑ ⁊ illi⁹ aliqd qđ mouet̄:sed in di oēm.

℄ Postqꝫ p̄hus determinauit de diuisiōe motus:⁊ đ diuisione eorum que ꝯcurrūt ad motū. In parte ista đterminat de finitate ⁊ ifinitate mot⁹:⁊ de finitate ⁊ ifinitate ꝯcurrētiū ad motū.℄ Ad motū āt reqrit̄ ⁊ cōcurrit ibi spatiū tp̄s ⁊ mobile. Tria ergo facit:qꝛ p̄ đtermina de finitate ⁊ ifinitate spaty respcū tp̄is.⁊ eꝫ.scđo determinat đ finitate ⁊ ifinitate mobilis respcū spaty ⁊ tp̄is. 3ᵒ determinat đ finitate ⁊ ifinitate motus respcū spaty tp̄is ⁊ mobilis.scđa ibi.(Demonstratis autē.)Tertia ibi.(Quoniā autem finit̄.)Circa primum duo fac:qꝛ p̄ ostendit ꝙ non potest eē tēpus ifinituꝫ si magnitudo sit finita.scđo probat cōuersaꝫ huius.vꝫ.ꝙ non potest esse magnitudo infinita si tēpus sit finitum. Ex quibus duobus apparet ꝙ finitū ⁊ ifinituꝫ reperit̄ silr in magnitudine ⁊ tempore.scđa ibi.(Eadem aūt rō.)Circa primū duo fac:qꝛ p̄mo premittit quedā necessaria ad propositum.scđo illis premissis probat itētū ibi.(ꝙ qdē igit̄.) premittit aūt duo necessaria ad propositum.primū ē ꝙ oē qđ mouet̄ in tēpore mouet̄: zᵐ est ꝙ in pluri tempore mouet̄ maior magnitudo.his positis sequr ꝙ non ē possibile in tēpore ifinito moueri.i.transire magnitudinem finitam.i.spatiū finitū:ita tñ ꝙ id qđ mouet̄.i.mobile non trāseat eandē magnitudinē semꝑ reiterādo eā ⁊ non transeat aliqd illius magnitudis reiterando pteꝫ eius:sed in oi tp̄e.i.in toto tp̄e transeat oēm.i.totā magnitudinem abiqꝫ eo ꝙ reiteret eā vel ptes ei⁹.℄ Notandū aūt ꝙ ꝑm Cōmē.ideo premittit ꝙ oē qđ mouet̄ i tempore mouet̄:qꝛ cū probare intendat ꝙ magnitudo finita transit̄ in tp̄e finito:qꝛ transiri in tempore finito presupponit trāsiri in tp̄e:iđ premisit ꝙ transit⁹ ⁊ mot⁹ de necessitate reqrit tēpus.℄ Nōnᵐ ēt ꝙ cū ipse per h̄ probet ꝙ magnitudo finita trāsit̄ in tēpore finito:qꝛ in maiori tp̄e transit̄ totū qꝫ pars.iđ p̄misit ꝙ in pluri tp̄e trāsit̄ magnitudo maior:qđ itelligēdū est de eodē mobili.sꝑ.n.idē mobile in eodē motu ꝯtinuo se h̄ite plus apponit đ tp̄e i trāseūdo totū qꝫ ptē.℄ Nōndū āt ꝙ ꝑꝫ Cōmē.iđ ait ꝙ magnitudo finita non trāsit̄ in tp̄e ifinito:nisi reiteret̄ ipsa vel partes ei⁹:vt p̄seruaret se a corporib⁹ celestibus:que circa terrā reiterando eā ꝑm sententiā p̄hi mota sunt per ifinitū tp̄s.℄ Deide cuꝫ dicit.

℄ Quod qdem igitur si aliqd moueatur eque velociter:necesse ē finitū in finito moueri: manifestū est. Accepta.n.pte que mēsurabit totū in equalibus tp̄ibus tātis quot partes sunt ꝑ totā motū est. Quare qm̄ he finite sunt ⁊ qꝫtitate vnaqueqꝫ ⁊ tot modis oēs:⁊ tp̄s vtiqꝫ erit finitū. Totiens.n.erit tātuꝫ qnātū tp̄s:qđ est ptis multiplicatio ꝑm multitudinē partiū.

℄ Probat qđ dixerat.Circa qđ duo fac:qꝛ p̄ ostēdit magnitudinē finitā nō trāsiri i tp̄e infinito:si mobile moueat̄ regulariter ⁊ eque velociter.zᵒ ōndit h̄ si moueat̄ irregulariter ⁊ nō eque velociter ibi.(Sed si non sit.) Dicit ḡ.ꝙ qdē igr̄ si aliqd moueat̄ eque velociter.i.regulariter:necē ē moueri finitū.i.ꝑ finitū spatiū i tp̄e finito:maniᵐ est ex dicēdis.accepta.n.pte aliq̄ illi⁹ spaty finiti que mēsurabit totū hꝫ spatiū i tēporib⁹ eq̄libus ⁊ in tātis tp̄ib⁹.quot sunt ptes illi⁹ spaty:mobile motū ē per totū spatiū.qr̄ qm̄ he ptes sūt finite ⁊ vnaqueqꝫ ē finita qꝫtitate:⁊ tot modis.i.tot ptib⁹.sup.ipsi⁹ tp̄is oēs.s. partes magnitudinis transeuntur:quot sup.sunt partes ipi⁹ magnitudis:⁊ qꝛ omnes he partes sūt finite:tēpus vtiqꝫ i quo trāsit̄ tota magnitudo finitū erit.nā i hꝫ tēpore mēsurāte totū motū totiēs erit tātū tp̄s quātū est tp̄s:qđ ē ptis quotiēs sup.ps illa ꝯtinet̄ i toto:vel q̄t sūt hꝫ ptes i toto.multiplicatio.n.partiū tp̄is erit ꝑꝫ multiplicationē ptiū magnitudis.℄ Nōndū aūt vim rōnis h⁹ i h̄ ꝯsistere:qꝛ si aliqđ spatiū fiᵐ trāsit̄ totū i tp̄e ifinito:cū ps transeat̄ i minori tp̄e qꝫ totū:ps trāsibit̄ i tp̄e finito.Cū ergo si sit mobile eque velox in eq̄li tp̄e sꝑ trāseat eq̄lē partē:totū tp̄s in quo trāsit̄ totū illud spatiuꝫ finitū:ꝯstabit ex tot tp̄ib⁹ eq̄libus:quot sūt tales ptes i illo spatio.qr̄ cū spatiū illud positū sit eē finitū:ptes ei⁹ finite erūt tā multitudie qꝫ magnitudie.⁊ per ꝯñs ptes ꝯponētes tp̄s:i q̊ trāsit̄ tota illa magnitudo:finite erūt. trāsibit̄ igr̄ hꝫ totū spatiū i tp̄e finito.℄ Deinde cū.d.

℄ Sꝫ si nō sit eque velociter:differt nihil. Sit .n.in quo a. ⁊ b.spatiū finitū:quod motū sit in infinito tp̄e: ⁊ tēpus infinitum in quo c.d. Si igitur necesse est prius alterꝫ altero motū esse. Hoc aūt manifestū:ꝙ tēporis in priori ⁊ posteriori alterꝫ motū est. Semp.n.in pluri alterū erit motū eē:siue eque velociter mutet:siue non eque velociter mutet: ⁊ siue itēdatur motus:siue remittatur:siue maneat nihil minus. T.c.61.

℄ Ostēdit ꝙ opꝫ esse tēpus finitū in quo transit̄ magnitudo finita:dato etiaꝫ ꝙ per illam magnitudinē nō sit motus regularis:nec eque velox.Circa qđ duo facit:qꝛ primo proponit qđ intēdit.scđo declarat qđ dixerat ibi.(Accipiat̄ igit̄.)Dic̄ ergo.sed si mobile non sit eque velociter motum per hꝫ spatium:quod ponit̄ esse finituꝫ: differt nihil:qꝛ semper opꝫ ꝙ finitum spatium transeatur in tempore finito non infinito:ideo subdit.sit.n.spatium in quo est a.⁊ b.finitum:qđ sit motum.i. pertransitum in infinito tēpore:⁊ tempus infinitum in quo transitur tale spatium sit c.d.Si igitur necesse est prius esse motum.i.pertransitum alterum altero.i.alteram ptem spaty qꝫ altera.h̄ autem:qꝛ sic est:manifestum est ꝙ in parte priori temporis:⁊ in parte posteriori de spatio est alterum motum.i.pertransitū. Nam cum motus spaty ⁊ transitus eius mensuret̄ tempore:oportet ꝙ in alia ⁊ in alia parte temporis transeatur alia ⁊ alia pars spaty: ita ꝙ i priori parte temporis trāsibitur pars spaty p̄or: ⁊ in posteriori posterior:⁊ quia sic semper partes spaty respōdent partibus temporis:semper in p̄li tēpore erit alterum motum.i.pertransitum de spatio:quia in pluri tempore:oportet plus pertransiri de spatio: siue mobile eque velociter mutet:siue non eque velociter mutet:siue intēdatur eius motus:siue remittatur:siue sup.

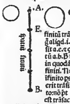
aliquãdo itẽdaẽ:aliquando remittaẽ:siue remaneat sp eodẽ mõ:nihil minᵒ.i.nihilominᵒ sp oz ptes tẽporis respõdere ptibus spatij:ꝛ oz spatiũ finitũ trãsiri i tpe finito. ¶ Nõndũ aũt ꝙ h̃ qd̃ premissuz est:est preambuluz ad demõstrationẽ sequẽtẽ. Nã iõ i demõstratiõe sequẽti ꝓbabiẽ ꝙ spatiũ finitũ oz trãsiri i tempore finito:qꝛ partes tpis rñdent ptibus spatij:ita ꝙ i altero tpe trãsitur altera ps spatij:vt i priori tpe prior ps spatij:ꝛ in posteriori posterior:ꝛ i pl̃i tpe maior ps spatij:ꝛ i miori minor. ¶ Nõndũ aũt ꝙ motᵒ aliqñ est irregularis ꝛ eque velox:aliqñ irregularis ꝛ nõ eque velox:ꝛ cũ ẽ irregula-
Cō. 6i. ris ꝛ nõ eque velox ſm Cõmẽ. est i triplici dr̃ia:qꝛ vel sp intẽdiẽ:vel semp remittiẽ:vel aliqñ iẽndiẽ:ꝛ aliqñ remittiẽ. qcqd ḡ ꝯtigat:vt innuit phs in lr̃a:siue semp motus sit eque velox:siue sp itẽdaẽ:siue sp remittatur:siue aliqñ itẽdaẽ:aliqñ remittaẽ sp ptes spatij rñdẽt ptibus tpis:ꝛ oz finitum spatium transiri in finito tempore.

Dub. pᵒ **Dubitaret** forte aliqs:qꝛ nõ vr̃ esse verꝫ qd̃ phs ait. vꝫ. ꝙ ipsiᵒ magnitudis p̃us alterũ altero motũ sit. Nã si magnitudo ẽ ꝯtinua mota vna pte sil' mouebunẽ singule ptes eiᵒ:ita ꝙ non p̃us altera
Cō. 6i. parte altera mota ẽ. ¶ Dõm ꝙ ad h̃ Cõmẽ. respondere vr̃ distiguẽdo de ipsis moubᵒ. vult.n. ꝙ lꝫ i motu locali non p̃us moueaẽ vna ps q̃ȝ altera:si magnitudo sit cõtinua:qꝛ oportebit oẽs ptes simul moueri. tñ i alijs motibus h̃ põt ꝯtigere. põt.n. eẽ ꝙ magnitudie existẽte cõtinua sic calefacta i vna pte:altera pte remanẽte frigida. Sed h̃ est ire p̃ter mẽtez ph̃i. possumᵒ ḡ dicere ꝙ motᵒ cõparari põt ad magnitudiez mobilẽ duplr̃:vel ſm se:vel vt cõparaẽ ad spatiũ. licꝫ ḡ i magnitudie cõtinua sil' moueanẽ oẽs ptes eiᵒ:ꝛ mota vna pte moueanẽ singule:nõ tñ simul ptransit oẽs ptes spatij:nec sil' ſm se totã mutat totũ locũ suũ. imo p̃us mutat hꝫ locũ ſm vnã ptẽ ꝛ postea ſm aliã:ꝛ sic successiue. qd̃ vero dr̃ ꝙ ipsiᵒ magnitudis prius alterꝫ altero motũ est:vel h̃ itelligẽduz est de magnitudie spatij:ꝛ tũc nõ hꝫ calũniã:qꝛ p̃us moneẽ.i. trãsiẽ vna ps spatij q̃ȝ alia:vel si h̃ referaẽ ad magnitudinẽ mobilẽ itelligẽdũ est. ꝓut hꝫ magnitudo cõparaẽ ad spatiũ:qꝛ p̃us acqrit aliqd de spatio secũdum vnam partem sui q̃ȝ secũdum aliam.

Dub. 2ᵒ **Alterius** dubitaret aliqs:qꝛ vt dicebatur in supponendo in pl̃i tempore plus transitur de magnitudine. videtur aũt h̃ eẽ falsuꝫ:qꝛ si moueretur mobile eque velociter semper in pl̃i tempore plus trãsiret de magnitudine. Sed cum hic arguatur de mobili:non eque velociter moto poterit contingere ꝙ in miori tempore plus transeat de spatio. nam vt supra dicebatur velox in miori tpe trãsit plus. ¶ Dõꝫ ꝙ h̃ itelligẽduz est de motu eiusdẽ mobilis. vlteriᵒ accipiẽdũ ẽ tps maius ꝛ minᵒ non ꝓut dicunt diuersa tẽpora oĩno:ſꝫ vt vnum est pars alteriᵒ. põt.n. ꝯtigere ꝙ vnũ ꝛ idem mobile nõ motum eque velociter plus moueaẽ i vna hora q̃ȝ in vna die:si illa hora nõ sit ps illius diei. Sꝫ si aliqd̃ mobile ꝯtinue moueret p totã diẽ q̃ȝtũcũqȝ diuersificareẽ motus eius:ita ꝙ modo eẽt velox mõ tardus semp tñ in tota die aliqd alterꝫ.i. aliqd plus moueret q̃ȝ i pte diei:ꝛ h̃ sufficit ph̃o vt hẽat itẽtum. vult.n. ꝙ i toto tpe in quo aliqd ꝯtinue moueẽ sp plus mouebiẽ i toto q̃ȝ in parte:q̃ȝtũcũqȝ diuersificeẽ motᵒ eiᵒ. ¶ Deide cũ dic.

¶ Accipiatur igiẽ aliqd a.b. spatij:qd̃ sit a.e. qd̃ mẽsurat a.b. Hoc itaqȝ infiniti in quodam factum est tẽpore. In ifinito.n. non põt esse. Omne.n. in infinito est. Et iterum alteruꝫ iã si accipiamus quãtum est.a.e. necesse in infinito tempore esse. Omne.n. in infinito:ꝛ sic accipiens quoniam ifiniti quidẽ nulla pars que mensuret. Impossibile.n. infinitum esse ex finitis ꝛ equalibᵍ ꝛ inequalibᵍ:ꝓpter id quod mẽsurantur finita multitudine ꝛ magnitudie a quodã vno siue equalia siue inequalia:finita autem magnitudie nihil minus. Spatium aũt finitum tãtis que sunt a.b. mẽsuratur:ergo in finito tẽpore a.b. mouetur:silr̃ autẽ ꝛ in quiete. Quare neqȝ fieri neqȝ corrumpi possibile est semper aliquid vnum ꝛ idem.

.C. tẽpus infinitum .D.

¶ Declarat qd̃ dixerat oñdens ꝙ si mobile nõ eque velociter moueaẽ:oportebit tñ ꝙ spatiũ finitũ trãseat i tpe finito:iõ ait. accipiaẽ. ḡ aliqd.i. aliq̃ ps ipiᵒ spatij a.b. qd̃.i. q̃ ps sit a.e. ꝛ ꝙ a.e. sit talis ps ꝙ mensurat totũ a.b. h̃ itaqȝ.s.a.e.ẽ factũ.i.ẽ ptrãsituꝫ in quodã tpe.i. i q̃dã pte tpis ipsiᵒ tpis infiniti. Nã si totũ a.b. trãsiẽ i toto illo tpe ifinito ps eiᵒ a.e. qꝛ trãsibiẽ i minori tpe erit trãsita i tpe finito:iõ ait ꝙ i tpe ifinito:nõ pt eẽ trãsactũ a.e. qꝛ oẽ.i. totũ a.b. est trãsactũ i tpe ifinito. si igr̃ a.e. trãsiẽ i tpe finito:ꝛ iterꝫ tã sic accipiamᵒ alterꝫ q̃ȝtũ ẽ a.e.i. alterã ptẽ q̃ȝta ẽ a.e. neccẽ ẽ talẽ ptẽ eẽ ẽt trãsitaꝫ i tpe finito:qꝛ oẽ.i. totũ a.b. trãsitũ ẽ i ifinito tpe. q̃libꝫ ḡ ps:qꝛ trãsitur i miori:trãsibiẽ i tpe finito:ꝓp qd̃ si q̃libꝫ ps a.b. tãta q̃ȝta ẽ a.e. trãsiẽ i tpe finito:cũ totum a.b. hẽat finitas tales ptes:tã magnitudie:q̃ȝ multitudie:oz ips i q̃ trãsitur totũ a.b. finitũ eẽ:imo qꝛ ex q̃ aliqd̃ totũ ꝯstat ex aliquibᵒ ptibᵒ finitl':tã multitudie q̃ȝ magnitudie:siue ille ptes sint eq̃les:siue ineq̃les:oz ꝙ i illo toto sit accipe aliquã ptẽ mẽsurãtẽ ipaz. qr̃ nullum tale ẽ ifr̃ᵐ:iõ ait ꝙ sic accipiẽs ptes ipiᵒ tpis i q̃ trãsiẽ a.b qm̃ ifiniti qdẽ nulla ps ẽ q̃ mẽsurat ipꝫ:ipoẽ ẽ finitũ aliqd̃ eẽ ex ptibᵒ finitl':ꝛ eq̃libᵍ ꝛ ineq̃libᵍ ꝓp id qd̃ finita multitudie ꝛ magnitudie:siue sint eq̃lia:siue ineq̃lia mẽsuraẽ a q̃dã vno:iõ subdit ꝙ finita magnitudie.i. ſꝫ magnitudinẽ:nihilominᵒ sup. siue sint eq̃lia:siue ineq̃lia mẽsurãtur mẽsura vna. Cũ aũt spatiũ a.b. finitũ sit:hꝫ spatiũ mẽsuraẽ tãtis ptibᵒ tpis q̃ȝte sũt ptes q̃ sũt ipiᵒ q̃ sũt a.b. ꝛ qꝛ tales ptes sũt finite seqẽ ꝙ totũ a.b. moueẽ.i. trãsiẽ i tpe fitᵒ. Nõ ḡ p̃t eẽ motᵒ finitᵒ:nec p̃t trãsiri magnitudo finita i ifinito tpe:ꝛ qd̃ dcm̃ ẽ d motu silr̃ itelligẽdũ ẽ de qete. cõcludit aũt ex dictis ꝙ qꝛ finitũ nõ trãsiẽ i tpe ifinito non est poẽ aliqd vnũ:ꝛ idẽ sp p ifinitũ tps neqȝ fieri neqȝ corrũpi. ¶ Nõndũ aũt ꝙ si mobile nõ moueaẽ eque velociter plus apponet d tpe i trãsitu vniᵒ ptis q̃ȝ alteriᵒ:tñ q̃libet ptẽ trãsibit in tpe finito:cũ in minori tpe transeat ptẽ q̃ȝ totũ. qr̃ si quelibꝫ pars mẽsurans totũ a.b. transitur in tpe finito:cũ in minori tpe trãseat partẽ q̃ȝ totũ:qꝛ dcm̃ erat ꝙ ipsius a.b. acciperenẽ partes mensurãtes ipm oportebit ꝙ totũ tempus in quo transiẽ a.b. sit finitum. nã cum a.b. partes mensurantes ipm non hẽat ifinitas:nec multitudine:nec magnitudine:totũ tps mensurans a.b. cõstabit ex finitis partibus tã multitudie q̃ȝ magnitudie. cuꝫ ergo ex hꝫ partibus:siue sint equales:siue inequales non possit resultare aliquod totum infinitum impossibile est tps in quo trãsiẽ.a.b. ifinitũ eẽ

¶ Nōndū ēt p̄hm spālem vim facere ꝙ tp̄s mēsurās a.b.nō sit ĩfinitū:q̄z oē totū ↄstans ex ptib⁹ finitis multitudīe ꝛ magnitudīe:siue ille sint eq̄les:siue ineq̄les mēsuraẽ mēsura vna.q̄cūq̃.n.ptes sīt iungantur ꝛ efficiāt aliqđ totū:siue ille ptes sint eq̄les:siue ineq̄les dum tñ sint finite multitudīe ꝛ magnitudine repiẽ vna q̄ntitas mēsurās h⁹ totū:q̄z ḡ qđ sic mēsuraẽ infinitū eē nō p̄t ĩpossibile est tp̄s mēsurans a.b.ĩfinitum esse.

Dub. 2° **Dubitaret** forte aliqs.vn̄ seq̄tur h̄ ↄn̄a.vz.ꝙ si finitū nō p̄t trāsiri ĩ tp̄e ĩfinito ꝙ nihil vnū ꝛ idē sp̄:ꝛ p ĩfi^m tp̄s p̄t fieri aut corrūpi. ¶ Dōz ꝙ h̄ duplici via ðclare possum⁹.p̄ ex pte mobilis. 2° ex pte rez ad q̄s ē motus.ðcm̄.n.fuit in 3° h⁹ ꝙ ĩfinitū oz esse igenitū ꝛ ĩcorruptibile.Si ḡ aliqđ fit aut corrūpiẽ: oz eē finitū.q̄re si fieri vel corrūpi alicui⁹ finiti duraret per ĩfi^m tp̄s seq̄reẽ qđ factio aut corruptio:vel mutatio q̄cūq̃ alicuius finiti mēsurareẽ tp̄e infinito qđ ē incōueniēs. ¶ Est ergo diligēter nōn^m ꝙ aīt vnū ꝛ idē nō posse fieri aut corrūpi sp̄ p tp̄s in ĩfi^m:q̄z finitū nisi iteretur nō trāsiẽ ĩ tp̄e ĩfinito.iteratū tñ nō ē ĩcōueniens h̄re trāsitū ĩfinitū:sicut ergo f̄z p̄hm:lz terra sit finita:celū tñ moueẽ motu ĩfinito pp̄ reiteratōez quā h̄z circa ip̄az sic f̄m ip̄m:lz totū subm̄ gn̄ōnis sit finitū gn̄ō tñ ē ĩfinita ꝛ ppetua:q̄z pluries eadē forma f̄z sp̄ēz reiteraẽ ĩ eadē mā.generatio ergo vni⁹ ꝛ eiusdē nō mēsuraẽ tp̄e ĩfinito.lz gn̄ō diuersoꝝ:ꝛ gn̄ō reiterata f̄m p̄hm nō ē ĩcōueniēs ꝙ ppetueẽ p ĩfinitū tp̄s. ¶ Scd̄a via ad inuestigādū ꝙ gn̄ō vni⁹ ꝛ eiusdē nō p̄t eē sp̄ p ĩfi^m tp̄s sumitur ex parte rez ad q̄s ē mot⁹.in oī n.gn̄atione ĩtelligiẽ esse trāsitus ab vna forma ĩ aliā.Cū ergo inter illas formas nō sit distātia infinita.si h⁹ gn̄ō duraret p ĩfi^m tp̄s ĩ trāsitu finite distātie apponereẽ tp̄s ĩfi^m:qđ ē ĩcōueniēs cū fi^m nō reiteratū p ĩfi^m tp̄s trāsiri n̄ possit. ¶ Deīn cū.d.

T.c.62. ¶ **Eadē aūt ratio:ꝛ ꝙ neq̃ in finito tp̄e ĩfinitū possibile est moueri:neq̃ q̄escere:neq̃ qđ regulariter mouetur:neq̃ qđ irregulariter. Accepta.n.quadā parte que moueẽ:metieẽ totū tēpus:in hac aliq̄d tantū trāsibit magnitudīs ꝛ nō totā. In omni.n.totam:ꝛ iteꝝ in equali aliā:ꝛ in vnoquoq̃ sil'r:siue equalis erit:siue inequalis ei que est a pricipio. Differret autē nihil:si solū sit finita aliq̄ vnaqueq̃. Manifestū.n.ꝙ diuiso tp̄e ĩfinitū nō aufertur finita diuisiōe facta:ꝛ quāto ꝛ eo qđ tot modis. Q̄r nō trāsibit in finito tp̄e infinitum. Nihil autē differt magnitudinem in altera:aut in vtraq̃ esse infinitam. Erit.n.eadem ratio.**

¶ Postq̄z pbauit ꝙ si magnitudo ē finita tp̄s est finitū pbat ↄuersaz hui⁹.vz.ꝙ si tp̄s ē finitū magnitudo ē finita.iō ait ꝙ eadē rō ē ꝙ neq̃ ĩ tp̄e finito poss̄e ē moueri.i.trāsire ĩfi^m spatiū:neq̃ ēt q̄escere f̄m p̄tē ĩfinitā in tp̄e finito.iō subdit ꝙ neq̃ qđ moueẽ regulariter:neq̃ qđ irregulariter sup.p̄t trāsire spatium ĩfi^m ĩ tp̄e finito. Nā accepta q̄daz pte ip̄i⁹ tp̄is q̄ metieẽ.i.que mēsuret totū tp̄s ĩ hac pte tp̄is trāsibit mobile aliquid magnitudinis nō totā magnitudinē:q̄z ĩ oī.i.in toto tp̄e trāsit totū ꝛ iteꝝ ĩ alia eq̄li pte tp̄is trāsibit aliā ptē magnitudinis:ꝛ ĩ vnoquoq̃.i.ĩ vnaqueq̃ pte tp̄is sil'r trāsibit aliquid ð magnitudīe:siue sit eq̄lis ei pti q̄ ē a p̄n° siue nō differt āt nihil si solū vnaquaq̃ aliq̄ talis ps sit finita nō refert.n.vtꝝ ĩ eq̄lib⁹ ptib⁹ tp̄is sp̄ trāseāt eq̄les ptes magnitudīs. Nā si tp̄s ē finitū ꝛ sumunẽ ptes ei⁹ finite: ex quo sp̄ in vnaquaq̃ taliū ptiū trāsiẽ ps magnitudīs finita.siue h⁹ ptes sint eq̄les:siue ineq̄les non refert:q̄z sp̄ oz totā magnitudinē ptrāsitā ĩ tali tp̄e finitā eē:ideo subdit ꝙ diuiso tp̄e p ptes finitas facta finita ablatiōe a magnitudīe nō aufereẽ ĩfinitū.nō.n.eē poterit ꝙ f̄m finitā ablationē:ꝛ f̄z finitū tp̄s abscidaẽ vl' trāseaẽ ĩfi^m spatiū:ꝛ q̄nto sup.existēte tp̄e:oz magnitudinē eē q̄ntā ꝛ finitā:eo ꝙ tot modis sup.diuidiẽ magnitudo q̊t tēpus: ꝛ ptes vni⁹ oz eē pportionales ptib⁹ alteri⁹.q̄r nullum mobile trāsibit ĩfi^m spatiū ĩ tp̄e finito. Addit āt:ꝙ nihil differt facere magnitudinē eē ĩfinitā ĩ alterā ptē:aut in vtrāq̃.eadē.n.ē rō:nā siue spatiū sit ĩfinitū ĩ alterā ptē siue in vtrāq̃ semꝑ ostendiẽ ꝙ huiusmodi spatiū in tēpore finito trāsiri non possit. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Demonstratis.n.his manifestuz est ꝙ neq̃ finitam magnitudinē infinitū contigit transire in finito tēpore propter eandē cām. In pte .n.temporis finitum transibit:ꝛ in vnoquoq̃ similiter. Quare in omni finitum.** T.c.63.

¶ Postq̄z ofidit ꝙ finitū ꝛ ĩfi^m sil'r h̄nt eē ĩ tp̄e ꝛ ĩ spatio ostēdit talia sil'r eē ĩ mobili sic ĩ spatio ꝛ ĩ tp̄e. ¶ Ad cuius euidētiā sciēdū ꝙ ponēdo ĩfinitatē ĩ mobili:vel in spatio:vel dicem⁹ ꝙ spatiū sit ĩnfi^m ꝛ mobile finitū.vel eͦ.ꝙ mobile sit ĩfi^m ꝛ spatiū finitū:vl' ꝙ vtrūq̃ sit ĩfi^m tria ergo fac:q̄z p̊ ofidit ꝙ mobile finitū nō trāsit spatiū ĩfinitū ĩ tp̄e finito.2° ðclat ↄuersaz hui⁹.s.ꝙ mobile ĩfinitū nō p̄t trāsire spatiū finitum ĩ tp̄e finito. 3° pbat ꝙ mobile ĩfi^m nō trāsit spatiū ĩfi^m ĩ tp̄e finito.2ª ibi.(Qm̄ aūt finitū.)3ª ibi.(At vō neq̃ ĩfi^m.)Diẽ ḡ.demōstratis aūt his mani^m est ꝙ neq̃ magnitudinē.i.neq̃ mobile aliqđ sup.finitū ↄtigit trāsire ĩfi^m.s.spatiū ĩ tp̄e finito ꝓpter eādē cāz q̄ dcā ē p̊us:q̄z h⁹ mo^le ĩ vna aliq̄ pte tp̄is trāsibit finitū spatiū ꝛ ĩ vnoq̃z.i.ĩ vnaq̄q̃ pte illi⁹ tp̄is sil'r trāsibit finitū spatiū.q̄r cū totū tp̄s sit finitū ĩ oī.i.ĩ toto tali tp̄e finitū trāsibit spatiuz. ¶ Deinde cū dicit.

¶ **Qm̄ aūt finitū nō trāsibit infinitū ĩ finito tp̄e manifestū est:sicut neq̃ infinitū finitū. Si.n. infinitū finitū:necesse est ꝛ finitū ĩfinitū trāsire. Nihil.n.differt quodlibz esse quod mouetur:vtrobiq̃.n.finitū pertransibit infinitum.** T.c.64

¶ Probat ↄuersaz hui⁹.vz.ꝙ mobile ĩfi^m nō trāsit spatiū finitū ĩn tp̄e finito.Circa qđ duo fac:q̄z p̊ adducit h⁹ rōnem.2° qđ dixerat manifestat in terminis ibi.(Cuz .n.moueatur.)Dicit ergo.qm̄ ostēsum est ꝙ finitū mobile nō trāsit ĩfinitū spatium ĩ tp̄e finito:manifestū est: sic.vz.per hanc eādem rōnem ꝙ neq̃ ĩfinitū mobile finitū.s.spatiū trāsibit ĩ tēpore finito.nā si ĩfinitū trāsit finitū:necesse ē finitū trāsire ĩfinitū.nihil.n.differt qđlibet.i.qđcūq̃ eē qđ moueẽ.i.mobile. Naz siue mobile ponaẽ ĩfinitū ꝛ spatiū finitū:siue ecōuerso.vtrobiq̃ accidit ꝙ finitū transibit infinitum. ¶ Deīde cum dicit.

¶ **Cum.n.moueaẽ ĩfinitū in quo est a.erit aliquid ipsi⁹ f̄m.b.finitum vt c.d.ꝛ iteꝝ aliud:ꝛ aliud:ꝛ semꝑ sic. Quare sil'r accidit infinitum motū esse per finitū:ꝛ finitū trāsire ĩfinitum. Neq̃.n.fortassis possibile est aliter infinituz mutare finitū:q̄z ꝙ finituz transeat infinitum: aut ita qđ feratur:aut metiaẽ. Quare quomā hoc impossibile est:nō trāsibit ĩfinitū finituz.**

¶ Qd̄ dixerat maīfestat ī terminis. d. ꝙ cū. n. moueat̄ ī finitū sit hꝰ īfinitū ī quo ē. a. erit āt aliq̄d. i. aliq̄ ps ipiꝰ a. ptrāsita s3 b. qd̄ ponit̄ eē spatiū finitū: vtputa c. d. q̄ ponit̄ ps ipiꝰ a. īfiniti. post trāsibit sup b. ⁊ iterū aliā ⁊ aliā. i. alia ⁊ alia ps ipiꝰ a. trāsibit sup b. ⁊ sic sp donec totum trāseat a. q̄r silr̄ accidit īfinitū mobile motū eē p finitū spatiū: ⁊ finitū spatiū trāsire īfim̄ mobile. Nā nō ē possibile īfi mobile trāsire finitū spatiū: nisi illd̄ spatiū successiue mēsuret illd̄ mobile: ⁊ vice versa trāseat ipm: id̄ subdit: ꝙ fortassis neq3 ē alr̄ poss̄e īfim̄ mutare. i. trāsire finitū q̄3 ꝙ vice versa finitū trāseat īfim̄: aut ita ꝙ finim̄ ferat̄ sup īfinitū: vt cū mobile ē finitū: ⁊ spatiū īfinitū: aut ita ꝙ finitū nō ferat̄ sup īfim̄: sed metietur ip3 ⁊ trāseat ip3 cōmēsurādo se ei: qd̄ ɔtigit cū spatiū ē finitū: ⁊ mobile īfinitū. q̄r q̄m h̄ ē īposs̄e nō transibit infinitum mobile finitum spatium. ¶ Deīde cum dicit.

T.c.65. ¶ At vero neq3 īfinitū in finito tp̄e trāsibit īfinitū. Si. n. īfinitū ⁊ finitū: inest. n. īfinito finitum. Amplius autē ⁊ tempore accepto eadem erit demonstratio.

¶ Oñdit ꝙ īfim̄ mobile nō p̄t trāsire īfinitū spatiū ī tp̄e finito. d. ꝙ at v̄o neq3 īfim̄ mobile trāsibit īfim̄ spatiū in tp̄e fito: q2 si ē īfim̄ spatiū ptrāsitū: ⁊ finitū sup. ē ptrāsitū: q2 finitū. i. ps finita inest ipsi īfinito. est. n. accipe ī īfinito ptē finitā. si ḡ eē nō p̄t ꝙ ī tp̄e finito īfim̄ trāseat finitū eē nō poterit: qd̄ ī hꝰ tp̄e trāseat īfim̄: q2 trāseūdo totū aliqd̄ īfim̄: trāsibit ēt finitū: cū trāseat q̄libz ptē eiꝰ. Addit āt ꝙ ampluꝰ ⁊ tp̄e accepto eadē erit d̄mōstratio. Nā preter hāc rōnē factā posset fieri d̄mōstratio supiꝰ facta ex acceptiōe tēporis diuidēdo tp̄s p suas ptes: ⁊ oñdendo ꝙ ī q̄libz illaꝝ ptiū trāsit̄ aliqd̄ finitū spatiū. q̄r spatiū ptrāsitū ī toto hꝰ tp̄e finitū est. ¶ Deīde cū dicit.

¶ Qm̄ aūt neq3 finitū trāsibit īfinitum: neq3 īfinitū finitū: neq3 īfinitū3 in finito tp̄e mouet̄. Manifestū est ꝙ neq3 motus erit īfinitus ī finito tp̄e. Quid. n. differt motum aut magnitudinē īfinitū facere. Necesse. n. si quolibet īfinitum alterum ⁊ alterum infinitu3 eē. Ois enim loci mutatio in loco est. T.c.66.

¶ Oñdit ꝙ ī motu silr̄ se h3 finitas ⁊ īfinitas: sic̄ ⁊ ī alijs. d. ꝙ q̄m āt neq3 finitū trāsit īfim̄: neq3 īfinitū finitū: neq3 ēt īfim̄ mouet̄. i. trāsit īfim̄ ī tp̄e finito: manim̄ est: ꝙ neq3 motꝰ erit īfinitus ī tp̄e finito: q2 q̄d differt motū: aut magnitudinē: aut spatiū aliqd̄ facere īfim̄: q. d. ꝙ nō differt: q2 nec̄e ē ꝙ si h̄ ē īfim̄ ⁊ alteꝝ īfim̄ eē. si. n. magnitudo aut spatiū ē īfim̄: ⁊ motꝰ factus ī illo spatio īfinitꝰ ē: ⁊ si ꝙ spatiū ē finitū ⁊ motꝰ finitus erit. Nā ois loci mutatio ē ī loco aliq̄: ⁊ ī aliquo spatio: vl̄ circa aliqd̄ spatiū. tātus ḡ erit motus q̄tm̄ erit spatiū qd̄ pagit mobile. q̄r si tale spatiū ē finitū o3 motū finitū eē. Lectio. XV.

T.c.67. Quoniam aūt omne aut mouet̄: aut quiescit: qd̄ aptū natū est: q̄n aptum est: ⁊ quo ⁊ sic: necesse oīe qd̄ stat cū stat moueri: si. n. nō mouet̄: quiescit: sed nō ɔtigit quiescere quiescens.

¶ Postq̄3 phs d̄terminauit d̄ diuisiōe motꝰ ī parte ista vt dicebat̄ d̄terminat d̄ diuisiōe qetis. itēdit. n. oñdere ꝙ sic in motu nō ē dare p̄m̄ mutatu3 eē: sic nec ī qete ē dare p̄m̄ quietatū eē: veꝝ q2 status ē q̄dā īperfecta qes. id̄ oñdit etiā d̄ statu ꝙ nō ē dare ī statu p̄ statū eē. duo ḡ fac: q2 p̄o oñdit ꝙ ī statu nō ē dare p̄ statū eē. 2o d̄clat ꝙ ī quiete nō ē dare p̄m̄ qetatū eē ibi. (Neq3 igit̄ qescēs.) Circa p̄m̄ tria fac: q2 p̄ ostēdit ꝙ stare ē idē mālr̄ cū3 motu: ⁊ ꝙ oē qd̄ stat mouet̄. 2o ex h̄ oñdit ꝙ oē qd̄ stat ī tp̄e stat. 3o ex his q̄ dixerat pbat itētū. v3. ꝙ oē qd̄ stat ī tp̄e stat. 2o ibi. (Hoc āt d̄mōstrato.) 3o ibi. (In quo āt tp̄e.) Dicit ḡ ꝙ q2 omne quod aptum natum est: ⁊ quādo aptū natum ē moueri ⁊ quo. i. vbi aptum natum est moueri: ⁊ sic. i. cōmō quo aptū natū ē moueri: q2. s. oē tale aut mouet̄ aut quiescit: q2 ḡ sic ē: oē qd̄ stat cū stat: nec̄e ē moueri. nā cū stās nō qescat: op3 ꝙ moueat̄: id̄ subdit. si. n. stās nō mouet̄ qesceret: s3 qescēs. i. stās vel tēdēs ad qetē nō contigit qescere. ḡ sup. nec̄e ē ip3 moueri. idē est igit̄ mālr̄ stare qd̄ moueri: ⁊ omne qd̄ stat cū stat mouet̄.

Dubitaret forte aliq̄s. vtꝝ differat stare a moueri. ¶ Dō3 ꝙ Cōmētator duplicē d̄rias assignat iter ea. p̄a est ꝙ stare sumit̄ respcū qetis. moueri v̄o respcū forme. 2a est ꝙ stare sumit̄ respcū habiti moueri v̄o respcū hn̄di. he āt due d̄rie sic accipi p̄nt: q2 si motꝰ ⁊ statꝰ cōparant̄ ad diuersos terminos sic habet̄ p̄a d̄ria. v3. ꝙ motꝰ sumit̄ respcū forme: status v̄o respectu qetis. Si v̄o cōparāt̄ ad eūdē terminū: sic habetur d̄ria scd̄a. v3. ꝙ statꝰ ē respcū habiti: motꝰ v̄o respcū hn̄di. Sic. n. imagīari d̄bemꝰ ꝙ motꝰ h3 duplex ɔplemētū qetē ⁊ formā. ipa. n. forma ad quā ē motꝰ ē qdā ɔplemētū eiꝰ: qd̄ p3. ex eo ꝙ motꝰ recipit d̄nomīatiōnē ⁊ spē3 a tali forma: sic ēt ipa qes q̄ ē ī terminō ad quē: ē qdā cōplemētū motꝰ. Nā vt dicebat̄ ī q̄nto: motus opp̄r qeti q̄ est ī terminō a quo: nō ei q̄ ē ī terminō ad quē: q2 hꝰ qes nō est opposita motui: s3 ē ɔplemētū eiꝰ. Cū ḡ vniꝰ ⁊ eiusdē rei s3 vnā ⁊ eādē rōnē: nō sit duplex ɔplemētū: o3 ꝙ motus sumat̄ sub alia ⁊ alia rōne: vt ɔplet̄ p formā: ⁊ vt cōplet̄ p qetē. Eadē ḡ res mālr̄ ɔplet̄ p formā: ⁊ p qete3: s3 illa res vt ɔplet̄ p formā d̄r motꝰ: ita ꝙ motꝰ ē q̄dā īcōpleta forma: vel ē q̄dā via ī formā: vel ē q̄dā gnō forme: ꝓut v̄o illa res ɔplet̄ p qetē d̄r status: statꝰ ḡ vel ē q̄da3 īperfecta qes: vel ē via ī quietē: vel ē q̄dā gnō qetis. sūt ergo idē mālr̄ motus ⁊ status: s3 differūt s3 rōnē: q2 vnū sumit̄ respcū forme: alid̄ v̄o respcū qetis d̄clata est ḡ p̄a d̄ria iter statū ⁊ motū. Dr̄ia āt scd̄a sic d̄clarari p̄t: q2 q̄diu aliquid mouetur continue nūquā3 amittit aliquid de eo quod acquisiuit per motum: ita ꝙ mobile dum mouet̄ sp stat ⁊ pseuerat ī acq̄sito p motū: q2 si d̄sisteret ab eo qd̄ acq̄siuit p motum: tūc d̄sisteret ab illo motu ⁊ moueret̄ motu ɔrio. dū. n. aliq̄d dealbatur q̄diu durat motus ille: nūq̄3 amittit aliquid de eo qd̄ acquisiuit de esse albo: q2 si aliq̄d amitteret de eo: tunc desisteret moueri motu d̄albatōis: ⁊ moueret̄ motu ɔrio. v3. motu d̄nigrationis vel aliquo alio motu opposito. Si igit̄ q̄diu durat motus semp est ibi quedam perseuerantia ⁊ quidam status respectu acquisiti. Cu3 cōparamus motum ⁊ statum ad eundem terminum: vt ad ipsam forma3 ad quā est motus: sic motus est respectu acq̄rendi: q2 motus est actus entis in potētia: vt in potentia: statꝰ vero est respectu acquisiti: q2 vt dictum est ī omni motu: q̄diu durat. est. n. quedam perseuerantia: ⁊ q̄da3 status respectu eius ꝙ est acquisitum. p3 ergo: quomō conueniunt ⁊ differunt motus ⁊ status. Dub. p̄a Co. 70.

Ulterius forte dubitaret aliq̄s: cū h̄ videatur eē contra oēm cōmunem modum loquēdi: cu3 aliquid cu3 mouetur dicatur stare. vnde potuit oriri hoc nomē: vt mālr̄ dicerent̄ idē motus ⁊ statꝰ. ¶ Dō3 ꝙ noīa simplr̄ sūt ad placitū ⁊ nō ɔtigit simplr̄ d̄mōstrare q̄d est qd̄ significat̄ p nomē: tn̄ q̄tū ad p̄sens spectat: dicere possumꝰ ꝙ stare s3 cōem modu3 loquēdi noīat aliq̄d manēs erectū. sedētia. n. ⁊ iacētia s̄m cōem Dub. 2a

modū loquēdi stare nō dicim̄. qđ.n. erectū manet ipfectū q̄escit. inde ḡ h nomē trāsmutat̄: vt iperfecta q̄es possit dici status. Cū ḡ via ī quietē sit quodāmō iperfecta q̄es: ⁊ cū ēt aliq̄d habem⁹ ꝺ termino ad quē si nō habeamus ip̄z totū rōne habiti īperfecte q̄escamus: sequit̄ ꝙ id qđ est via ī q̄etē status q̄dā dici possit: ⁊ ēt cū aliq̄d iperfecte habem⁹ ꝺ termīo ad quē: rōne habiti ꝑt ibi eē status q̄dā. nō ē igr̄ ꝯtra rōnē hui⁹ nōis stat⁹. ꝙ id qđ mouet̄ dicat̄ stare: non tñ sub rōne qua mouet̄: q̄r vt dicebat̄ mot⁹ sumit̄: vt ē via ī formā: ⁊ vt aliquid restat habēdū. Sȝ status accipit̄: vt ē via ī q̄etem ⁊ vt aliq̄d ē acquisitum. vtroq̄ȝ.n. modo stare dicimur: quia vtroq̄ȝ modo imperfecte quiescimus.

Alterius forte dubitaret aliquis. vtꝝ stare differat a q̄escere. ⁋ Dōȝ ē ꝙ ꝑm Cōmētatorē differt status a q̄ete: q̄r stare ē tēdere in q̄etē: cū ḡ tendere ī q̄etē nō sit ipsa q̄es. Sȝ magis sit qđdā moueri stare nō ē ip̄z q̄escere: ſȝ magis ē q̄dā mot⁹. stare ḡ vt hic ꝺ eo loq̄mur differt a q̄ete: ⁊ a motu. a q̄ete q̄dem differt sic via a termīo: vl' sic icōpletū a cōpleto. a motu v̄o differt formalr̄ ⁊ ꝑȝ rōnē. Nā lȝ sit idē mālr̄ cū motu: nō tñ ꝑm eādē rōnē sumit̄ mot⁹ ⁊ stat⁹. possum⁹ ḡ dicere ꝙ mot⁹ ⁊ stat⁹ idē sūt mālr̄: ſȝ differūt formalr̄ ⁊ ꝑȝ rōnē. ī trāsmutatiōe.n. duo ē ꝯsiderare: terminū a quo recedit̄ ⁊ terminū ad quē itur. rursus termin⁹ ad quem itur duplr̄ pōt accipi. p̊ vt aliq̄d ē acquisitū de ipso. 2° vt aliq̄d restat acgrēdū. trāsmutatio āt pōt dici ꝺfect⁹: motus: ⁊ stat⁹: ſȝ ꝺfect⁹ est rōne termini a quo recedit̄: stat⁹ est rōne ei⁹ qđ ē acq̄sitū ꝺ termīo a quo: mot⁹ v̄o dr̄ rōne ei⁹ qđ restat vlterius acgrendum. ⁋ Deinde cū dic̄.

⁋ Hoc aūt demōstrato manifestū ꝙ in tp̄e necesse est stare. Quod.n. mouet̄: in tp̄e mouetur. Quod aūt stat ostēsum est oē qđ mouet̄. Quare necesse est in tempore stare.

⁋ Ostēdit ꝙ q̄cq̄d stat ī tp̄e stat. Circa qđ duo fac̄: ꝑm ꝙ duplr̄ ꝓbat itētū. 2ª ibi. (Ampli⁹ āt.) Dic̄ ḡ. ꝙ h aūt demōstrato. vȝ. ꝙ stare sit qđdā moueri. mani^m est qđ stat stare ī tp̄e. Nā qđ mouet̄ ī tp̄e mouet̄: q̄r si stat⁹ ē q̄dam motus. necesse est qđ stat in tp̄e stare. ⁋ Deīde cū dic̄.

⁋ Amplius autem si velocius ⁊ tardius ī tp̄e dicimus: stare aūt est velocius ⁊ tardius.

⁋ Adducit 2^am rōnē. d. ꝙ si veloci⁹ ⁊ tardi⁹ dicim⁹ eē in tp̄e: ⁊ q̄ siūt veloci⁹ ⁊ tardi⁹ dicim⁹ ꝙ mēsurant̄ tp̄e: q̄r est. i. ꝯtigit stare veloci⁹ ⁊ tardi⁹. op̄ȝ ꝙ stare fiat ī tp̄e ⁊ mēsuret̄ tp̄e. ⁋ Nōn^m āt ꝙ siue accipiat̄ stare ꝑȝ ꝙ est via ī q̄etē: siue ꝑȝ ꝙ dic̄ aliq̄d acquisitū ī motu ſꝑ ꝯtigit stare veloci⁹ ⁊ tardi⁹: q̄r ꝯtigit veloci⁹ ⁊ tardi⁹ ire ad q̄etē: ⁊ ꝯtigit veloci⁹ ⁊ tardi⁹ aliq̄ eē acq̄sita in motu. Si ḡ nihil sit veloci⁹ aut tardi⁹: nisi fiat in tempore. oportet qđ stat ꝙ in tempore stet. ⁋ Deīde cum dicit.

⁋ In quo aūt tp̄e primo qđ stat ⁊ stat̄: ī quolibet h⁹ necesse est stari. Diuiso.n. tp̄e si q̄dē ī neutra partiū stat̄: neq̄ȝ ī toto. Quare neq̄ȝ vtiq̄ȝ stat qđ stat̄. Si vero ī altera nō ī primo toto statū est. Scđȝ.n. vtrūq̄ȝ ī hoc stat̄ sicut dcm̄ est: ⁊ in eo qđ mouet̄ prius. Sicut autē qđ mouet̄ nō ē in quo primo mouet̄: sic vtiq̄ȝ neq̄ȝ in quo statur quod stat. ⁋ Nō.n. in ipso moueri neq̄ȝ stari aliquid est primum.

⁋ Ondit ꝙ ī statu nō ē dare p̊ statū eē. Circa qđ duo fac̄: q̄r p̊ fac̄ qđ dcm̄ ē. 2° qđ dixerat manifestat ī termis ibi. (Sit.n. ī quo p̊.) Dic̄ ḡ. ꝙ ī tp̄e ī quo p̊ stat̄ qđ stat: necesse ē stare ī quolibȝ h⁹. i. ī q̄libȝ p̄te illi⁹ tp̄is. nūq̄ȝ.n. stat̄ in aliq̊ tp̄e p̊: nisi stet̄ ī q̄libet p̄te illi⁹: q̄r diuiso tp̄e si q̄dē ī nulla illaꝝ p̄tiū stat̄: neq̄ȝ stabit̄ ī toto. q̄r non vtiq̄ȝ stat qđ stat̄. i. qđ dr̄ stare ī aliq̊ tp̄e: nō stabit ī illo tp̄e cū nō stet ī aliq̄ p̄te ei⁹. Si v̄o stat ī altero. i. ī altera p̄te tm̄ nō ē statū. i. nō stabat̄ ī toto illo tp̄e p̊. p̄ȝ ḡ ꝙ ꝑm vtrūq̄ȝ. i. ꝑȝ vtrāq̄ȝ p̄tē stat̄ ī h. t. ī illo tp̄e ī quo stat̄ p̊. sic dcm̄ ē pri⁹ ī eo qđ mo^r: q̄r vt ꝑus dicebat̄ qđ mo^r aliq̊ tp̄e p̊ mo^r ī q̄lȝ ei⁹. h viso ꝺ leui p̄ȝ ꝙ nō ē dare p̊ statū eē: q̄r sic ī eo qđ mouet̄ nō ē dare ī quo mouet̄ p̊. sic vtiq̄ȝ neq̄ȝ ī quo stat̄ ē dare qđ stat p̊. nō.n. ī ipso moueri: neq̄ȝ ī ipso stari est aliqđ p̊^m. Nā si talia mēsurant̄ tp̄e: cū tēpus illud in quo statur sit diuisibile in infinitum: non erit ibi dare primum statum esse. ⁋ Deinde cum dicit.

⁋ Sit.n. in quo primo stat̄ in quo ē. a. b. Hoc q̄dē ipartibile nō cōtigit eē. Mot⁹.n. nō est in impartibili: ꝑꝑ id qđ motū ē aliq̄d ipsius. Qđ aūt stat̄ ꝺmōstratū est eē qđ mouet̄. At vero si diuisibile ī qualibet ipsi⁹ p̄tiū stat̄. Hoc.n. ostēsum prius ꝙ in quo primū stat̄: in quolibet illius stat̄. Qm̄ ergo tp̄s est in quo primo statur: ⁊ nō athomū est: omne autē tp̄s in infinitum partibile nō erit in quo primo statur.

⁋ Qđ dixerat māifestat ī termis. d. sit.n. tp̄s in q̊ p̊ stat̄ ī q̊ ē a. b. h āt. i. h⁹ tempus non cōtingit eē impartibile: q̄r motus nō est in impartibili ꝑꝑ id qđ motū ē aliq̄d ipi⁹. i. ꝯtigit ipsius mobilis aliq̄d eē motū ꝑus: ⁊ aliq̄d posteri⁹. nūq̄ȝ.n. cōtigit imagiari motū: nisi imagiemur ibi eē pri⁹ ⁊ posteri⁹: ita ꝙ aliq̄ p̄s ipsi⁹ mobil' pri⁹ trāseat aliq̄ȝ p̄tē spatij: aliq̄ȝ v̄o posteri⁹. Cū ḡ h nō possit eē sine tp̄e null⁹ mot⁹ ē ī ipartibili. Sȝ oīs mot⁹ ē ī tp̄e: q̄r añ dcm̄ ē: id qđ stat̄ eē id qđ mouet̄. oȝ ꝙ stet̄ ī tp̄e nō īdiuisibili: cū stat⁹ sit q̄dā motus. at v̄o si diuisibile ē id ī quo stat̄: vt p̄ȝ ex dictis: stat̄ ī qualibȝ p̄tiū ipsi⁹. Nā h oñsū ē pri⁹. vȝ. ꝙ ꝑȝ illđ tp̄s in quo p̊ stat̄: stat̄ ī quolibȝ illi⁹. Qm̄ ḡ tp̄s ē id ī quo stat̄: ⁊ nō ē athomū ⁊ īdiuisibile. cū oē tp̄s sit p̄tibile ī īfi^m non erit dare ī quo p̊ stat̄: q̄r nō ē dare aliq̄ȝ p̄tē tp̄is q̄ sit p̊ª: q̄r nulla p̄s tp̄is ē adeo p̄ua: q̄ nō possit accipi alia mīor. ⁊ p̄ ꝯñs nulla p̄s ī aliq̊ tp̄e ē ita p̊ª q̄ nō possit accipi alia p̊or: q̄r ſꝑ mīor p̄s p̄cedit maiorē p̄tē. ⁋ Deīde cū dicit.

.A. .B.

⁋ Neq̄ȝ igit̄ q̄escens cū primo q̄euit ē. In impartibili.n. nō q̄euit: ꝑꝑ id qđ nō mot⁹ ī athomo. In quo āt q̄escere ⁊ moueri. Tūc.n. dicimus q̄escere: qñ ⁊ in quo aptū natum ē moueri: nō mouetur quod aptum natum est. T. c. 72.

⁋ Oñso ꝙ ī statu nō ē dare p̊^m: oñdit ꝙ nec ī q̄ete ē dare p̊^m. Circa qđ. d. f. q̄r p̊ oñdit ꝙ q̄cq̄d q̄escit ī tp̄e q̄escit. 2° ex h ꝓbat ꝙ ī q̄ete nō ē dare p̊^c q̄etatū eē ibi. (Si v̄o p̄tibile.) Circa p̊^m. d. f. ꝑȝ ꝙ dup' ꝓbat ꝙ q̄cq̄d q̄escit in tp̄e q̄escit. 2ª ibi. (Ampli⁹ āt.) Dic̄ ḡ. ꝙ neq̄ȝ igr̄ q̄escēs ē cū p̊ q̄euit. i. in q̄ete nō ē dare p̊^m q̄etatū eē: qđ p̄ȝ ex h ꝙ oīs q̄es fit ī tp̄e. Qr āt sic fit ꝓbat duplici rōne: quā duplicē rōnē ēt supra tetigerat. p̊° ē. nā ī ip̄tibili: ⁊ ī īstāti ñ q̄euit aliq̄d ꝑꝑ id ꝙ ī athomo ⁊ ī īdiuisibili nō ē mot⁹. ī quo āt ꝯtigit q̄escere ꝯtigit ⁊ moueri. Nā tūc dicim⁹ aliq̄d q̄escere. cū id qđ aptū natū ē moueri nō mouet̄ qñ ⁊ ī q̊ est aptū natū moueri. Cū ḡ mot⁹ ⁊ q̄es: sicut apta nata fieri circa idem si motus nō pōt esse in indiuisibili neq̄ȝ q̄es erit in indiuisibili: sed in tempore. ⁋ Deīde cum dicit.

T.c.73. ¶ Amplius aūt id dicimus qescere cum siľr se habeat nūc vt pri⁹:tāquā nō vno quodā indicantes:sed duobus minimis. Quare nō erit in quo quiescit impartibile.

¶ Adducit 2ᵃᵐ rōnē ad idē.d.φ ampli⁹ id dicim⁹ qescere:cū siľr se hēat nūc vt p̄us:tāq̄ȝ nō indicātes qetem in vno quodā nūc:sȝ i duob⁹ minimis.i.i duobus nūc.non possum⁹.n.imagiari aliqd se habere siľr nūc vt pri⁹:nisi imagiaremur duo nūc:q̄ꝝ vnū sit p̄us:ꝛ aliud posteri⁹. Cū g̊ sp̄ iter duo nūc cadat tp̄us.qꝛ si qescere ē se hr̄e siľr nūc vt p̄us:illō i quo qd qescit nō erit ipartibile:neqȝ istās:sȝ oȝ φ sit diuisibile ꝛ tempus. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Si vero partibile tp̄us vtiqȝ erit: ꝛ i q̄libet partiū istaꝝ qescit. Eodē.n.mō demōstrabiť quo ꝛ i priorib⁹. Quare nulluȝ erit primum. Hec āt cā est:qꝛ qescit qdē ꝛ moueť oē i tp̄e. Tp̄us aūt non est primum:neqȝ magnitudo neqȝ omnino nullum continuum. Omne.n. continuum in infinita diuisibile.

¶ Ex his q̄ dixerat.vȝ.ex eo φ qes fit i tp̄e qđ ē qd ptibile ostēdit φ nō ē dare p̄ᵐ qetatū esse.d.φ si vtiqȝ erit ptibile tp̄s illō i quo ē qes:ꝛ qđ qescet i q̄libet istaꝝ ptium tp̄is.sup.si sic ē nō erit dare in qete p̄ᵐ qetatū eē:qꝛ eodē mō d̄mōstrabiť q̊ ꝛ i p̄orib⁹d̄mōstrabať:qꝛ sic sup. ostēdebať φ nō ē dare p̊ statū eē:nec p̊ motū eē:qꝛ talia fiūt in tp̄e:eodē mō nō erit dare p̄ᵐ qetatū eē. Jō subdit.q̄re nullū erit p̄ᵐ qetatū eē.h̄ȝ āt cā ē:qꝛ qđ qescit:ꝛ qđ moueť qescit i tp̄e:ꝛ moueť i tp̄e.tp̄s āt nō ē p̄muȝ neqȝ magnitudo:neqȝ nullū ꝯtinuū ē qd p̄ᵐ:vel i nullo ꝯtinuo ē accipe ptē p̄mā:qꝛ oē ꝯtinuū ē diuisibile i ifiᵐ.sp̄ g̊ minor ps i ꝯtinuo erit ante maiorem. Lectio. XVI.

T.c.74 Quoniam aūt oē qđ moueť i tp̄e moueť: ꝛ ex quodā in qddā mutatur: i quo tp̄e ſm se ꝛ nō quo i illi⁹ aliquo impossibile est tunc secundum aliquid esse primum quod mouetur.

¶ Postq̄ȝ p̄hus d̄termiauit de ꝯtinuitate motus:ꝛ ostēdit q̄n̄o motus h̄ȝ diuidi i suas ptes. In pte ista:vt dicebať:remouet q̄dā dubia circa motū. Intēdit.n. iprobare rōnes Zenonis:p q̄s ꝓbabat nō eē motū.duo āt fac:qꝛ p̊ iprobat pōnē Zenonis i se.2° iprobat ip̄am q̄ȝᵐ ad ea q̄ seq̄bať ex pōne illa ibi.(Omīs āt his). ¶ Ad euidētiā āt p̄ᶜ ptis sciendū φ vna rō pp quā Zeno negauit motum:fuit:qꝛ dicebat φ oē mobile q̄ꝛtūcūqȝ sit velociter motū:sp̄ ē i loco eodē:ꝛ i loco sibi eq̄li.Sed qđ ē tale nō moueť.iō negabat motū dicēs:φ ēt id qđ vř velociter moueri nō moueť.iō duo fac:qꝛ p̊ ōndit φ nullū mobile dū moueť ē i tp̄e i aliquo eodē loco sibi eq̄li. Sȝ sp̄ solū h̄ ꝯtigit eē i istāti.2° ex hac veritate d̄clāta d̄scēdit ad iprobādā rōnē Zeno.ibi.(Zeno āt d̄ratiocinať.)circa p̄ᵐ tria fac:qꝛ p̊ ait φ nullū mo^le duȝ moueť ē i tp̄e in aliquo eodē.scd̄o qđ dixerat ꝓbat.3° ostēdit φ lȝ h̄ non ꝯtigat eē i tp̄e:ꝯtigit tn̄ eē i istāti.2ᵃ ibi.(Quiescere.n.) 3ᵃ ibi.(Si.n.nō sic ē.)Dic̄ g̊.φ oē qđ moueť:moueť in tp̄e ꝛ mutať ex quodā i qđdā i quo tp̄e ſȝ se totū:ꝛ nō q̄ in aliquo illi⁹.i.i aliq̄ alia pte illi⁹ tp̄is:ſȝ g̊ tp̄s sic acceptū:ipoľe ē qđ moueť.i.mobile tūc.s.q̄n̄ moueť eē p̄ᵐ:ꝛ per se ſm aliqd idē. ¶ Nōnᵐ āt φ ois mot⁹ ē alietas q̄dā.oē g̊ qđ moueť q̄ȝdiu moueť sp̄ h̄ȝ i se q̄ȝdā alietatē. vn̄ dū moueť sp̄ ē i alio ꝛ alio:ita φ nō ē signare tp̄us in quo ſȝ φ h̄ȝ ē sit i aliquo eodē. ¶ Nondum ēt φ nō ait p̄hs φ mobile dū moueť nō sit i aliq̄ eodē loco:vľ i aliq̄ eadē forma:ſȝ simpľr ait φ oē mobile dū moueť non h̄ȝ eē ſȝ vnū ꝛ idē aliqd:qꝛ i oi motu ſȝ φ ē ibi ꝯtinuitas:ꝛ ſȝ φ mēsurať tp̄e:sp̄ ē ibi successio:ꝛ sp̄ ē ibi accipe aliō ꝛ aliud:vt si sit mot⁹ ſȝ locū nūq̄ȝ mobile dū moueť ē i tp̄e i eodē loco:ſȝ sp̄ ē i alio ꝛ alio loco.Si v̊o sit mot⁹ ſȝ formā:qꝛ i tali trāsmutatōe:vt supra ostēdebať:accipiť ꝯtinuitas mot⁹ rōne dispōnis ānexe:ſȝ h̄ȝ dispōnē sp̄ ē accipe aliō ꝛ aliō:ita φ nūq̄ȝ mobile dū moueť ad formā q̄ȝdiu ꝯtinuať mot⁹ ei⁹ ē ſȝ aliqđ tp̄s i vna ꝛ eadem dispōne.h̄n̄ g̊ vľr d̄cm̄ ē φ nullū mobile h̄ȝ eē ſȝ aliq̄.i. h̄ȝ eē i aliq̄ eodē q̄ȝdiu durat mot⁹ ei⁹. ¶ Nōnduȝ ēt φ ait i q̄ tp̄e ſȝ se:ꝛ nō quo i aliq̄ illi⁹:qꝛ si d̄ȝ eē veꝝ qđ d̄r. vȝ.φ nullū mobile i tp̄e i quo moueť ē i aliq̄ eodē accipiēdū ē tp̄s i quo moueť ſȝ se:nō i quo moueť ſȝ aliqd illi⁹:qꝛ si qd diceret moueri i die:qꝛ moueť i hora nō esset icōueniēs accipe aliqđ tp̄s:vt accipe aliq̄ȝ ptē diei i qua eēt i eodē loco.Sȝ si accipiať tp̄s i quo aliqd mouetur ſȝ se totū:ꝛ nō rōne ptis ei⁹:nō erit accipe aliq̄ȝ pteȝ illi⁹ tp̄is i q̄ mobile sit ſȝ aliqd idē:vel i aliquo eodem. ¶ Nōnᵐ ēt φ sic d̄ȝ accipi tp̄s i quo aliqd moueť ſȝ se:ad h̄ φ verificeť ꝓpō dicta sic accipiēdū ē illō aliqd i q̄ est p̊ ꝛ p se ad h̄ φ hēat v̄itatē qđ d̄r. ꝯtigit.n.aliqd duȝ moueť eē i eodē loco nō p̊:ſȝ ſȝ ptē.mobile.n dū mouetur:nō siľ d̄serit totū locū suū:ſȝ d̄serit ip̄m successiue ꝛ ſȝ ptes.qr̄ durāte motu ē assignare aliqđ tp̄s i quo mobile ē i eodē loco:ſȝ h̄ nō ē simpľr:ꝛ p se ꝛ p̊.ſȝ ſȝ qd ꝛ rōe ptis.put.vȝ.aliquā ptē retinet d̄ p̄ori loco. Inde ē g̊.qđ ait:φ ipoľe ē mobile tūc cū moueť eē ſȝ aliqd p̄ᵐ.qꝛ nō est icōueniēs mobile dū moueť esse i aliq̄ eodē loco rōne ptis:vt qꝛ ptiȝ retinet d̄ illo loco:vľ qꝛ ſȝ aliquaȝ sui ptē ē i illo loco:ſȝ φ sit signare tp̄s i quo mobile dū moueť p se ꝛ p̊ ꝛ ſȝ se totū sit i aliq̄ eodē est oino ipossibile. ¶ Nōnᵐ ēt φ h̄ qđ d̄cm̄ ē:vt ēt Cōmē.vř iuenire potissime v̄itatē h̄ȝ i motu locali:qꝛ ibi maxie h̄ȝ eē ꝯtinuitas:ꝛ ibi sp̄ est accipe aliā ꝛ aliā ptē spatij:ſȝ quā moueť mobile:ita φ nūq̄ȝ mobile dū moueť est p aliqđ tp̄us i aliq̄ eodē loco. In alijs āt motib⁹ v̄itātū h̄ȝ v̄itatē qđ d̄r:inq̄ȝtū reseruať i eis ꝯtinuitas motus. ¶ Deide cum dic. Co.74

¶ Quiescere.n.est eo φ i eodē sit tp̄e quodaȝ ꝛ ip̄m ꝛ partiū vnaqueqȝ. Sic.n.dicim⁹ qescere:cū i alio ꝛ i alio ip̄soꝝ nūc veꝝ sit dicere φ in eodē ꝛ ip̄m ꝛ ptes. Si autē hoc qescere non ꝯtingit qđ mutať ſm aliqd eē totū ſȝ primum tempus. Tempus.n. diuisibile omne. Quare in alia ꝛ alia ipsius parte veruȝ erit dicere φ in eodem sit ipsum ꝛ partes.

¶ Probat qđ dixerat.vȝ.φ nō est signare tempus i quo mobile dum mouetur sit in aliquo eodem:qꝛ tunc mobile dum moueretur quiesceret.ideo ait:φ quiescere ē eo φ aliquid sit in eodem aliquo tempore quodam.i. per aliquod tempus ꝛ ipsum ꝛ vnaqueqȝ partiuȝ eius. Sic.n.dicimus quiescere aliquid cū in alio ꝛ alio ipsorum nunc verum sit dicere φ sit in eodem ꝛ ip̄ȝ ꝛ partes eius.si autem hoc est quiescere non contingit φ mutatur totum esse ſm aliquod.i.esse in aliquo eodem ſm primum tempus.i.ſm tp̄s i quo mouetur p̄mo.Naȝ tēpus omne diuisibile est.quare si quod mouetur dū mouetur per aliqđ tempus est per se ꝛ p̄mo ꝛ ſm se totum in aliquo codeȝ:i alia ꝛ alia parte ipsius tēporis erit verum dicere φ mobile ipsum ꝛ partes eius sint in codeȝ aliquo:cū h̄ ergo sit quiescere:seq̄tur φ aliqd dum mouetur quiescat:quod est icōueniēs. ¶ Deide cū dicit.

¶ Si eniz nō sic est ꝫ in vno solo nunc non erit tp̄s nullūz ſm aliqd̄ ꝫ ſm terminū tp̄is: in ipſo aūt nūc est termin⁹ qd̄ ſemꝑ ſm aliqd̄ mouēs: nō tn̄ quiescit. Necꝫ.n. moueri necꝫ qescere ē in ipso nunc. Sed non moueri qdē est verū in ipso nunc: ⁊ esse ſm aliquid. In tempore autē non contingit esse ſm aliquid quiescēs: accidit enim quod fertur quiescere.

¶ Ostēdit ꝙ lꝫ mobile dū mouet̄ nō sit in tp̄e in aliq̄ eodē: est tn̄ ibi in istāti: iō ait: ꝙ si nō est: ⁊ sic ꝙ mobile: dū mouet̄ sit per aliqd̄ tp̄s in aliq̄ eodē. Sed h̄ sit in vno solo nūc nullū erit tp̄s in quo mobile duꝫ mouet̄ sit ꝫ aliqd.i. sit in eodē aliq̄. Sꝫ h̄ erit solū ꝫ terminū tp̄is: qꝛ i ipso nūc qd̄ est termin⁹ tp̄is mobile est manēs ſm aliqd idē ⁊ est in aliq̄ eodē. Sed nō tn̄ ꝑꝑ h̄ qescit: qꝛ necꝫ moueri necꝫ qescere est in ipso nūc. Iō subdit. ꝙ nō est verꝫ aliqd moueri in ipso nūc nec est verū mobile duꝫ mouetur eē ꝫ aliqd.i. eē in eodē aliq̄ sup. per aliqd̄ tp̄s: qꝛ aliqd dū mouet̄ nō ꝯtingit ip̄m eē qescēs in aliq̄ tp̄e ꝫ aliqd idē: qꝛ h̄ posito accidit qd̄ fert̄ qescere duꝫ fert̄ ⁊ duꝫ mouet̄: qd̄ est incōueniēs. ¶ Deinde cū dicit.

T.c.75. ¶ Zeno aūt deratiocinat̄ ⁊ paralogizat. Si eni semꝑ dicit quiescit oē aut mouet̄ cū sit ſm eq̄le. Est aūt semꝑ qd̄ fert̄ in ipso nunc imobilez

T.c.76 esse sagittam q̄ fertur. ¶ Hoc autē falsum est. Non eniz componit̄ tempus ex ipsis nunc indiuisibilibus sicut nec alia magnitudo vlla.

¶ Ostenso mobili dum mouet̄ nō esse in loco eodē in tp̄e ꝫ in istāti: ex hac v̄itate ostēsa descēdit ad soluēdū quādā rōnē çenonis per quā negabat motū. Mot⁹ aūt quidam est ad vbi: qdam v̄o ad formā. Rursus motus localis siue motus ad vbi duplex est: qꝛ qdam est rectus quidaꝫ aūt circularis. tria ḡ facit: qꝛ p̄° soluit rōnes çenonis per q̄s negabat motū localē rectū. z° soluit rōnez ei⁹: per quā negabat motū ad formā. 3° soluit rōnez ei⁹ ꝑ quā negabat motū circularē. z° ibi. (Necꝫ igit̄ ꝫ mutationē.) 3° ibi. (Itē in circulo.) ¶ Circa p̄m duo fac: qꝛ p̄ ex eo qd̄ p̄miserat soluit quādā rōnē çenonis ꝑ quā negabat motū localē rectū. z°. narrat oēs rōnes ei⁹ per quas negabat h̄ꝫ motūz ⁊ soluit eas ibi. (Quattuor aūt sunt.) Dicit ḡ. ꝙ çeno derōcinat̄.i. male rōcinat̄ ⁊ paralogiçat. dic̄ eni ꝙ semꝑ omne: aut quiescit: aut mouet̄. Sꝫ cū aliquid sit ſm eq̄le.i. sit in loco sibi eq̄li sup. ꝯstat cū sic se hꝫ nō mouet̄ ḡ qescit: sꝫ qd̄ fert̄ semꝑ erit in ipso nunc sup. in loco sibi eq̄li. ḡ qd̄ fert̄.i. qd̄ videt̄ ferri nō mouet̄. sagittā ḡ q̄ fert̄.i. q̄ v̄r ferri: vt dicebat ꝯtingit eē imobilē: qꝛ semꝑ ē in loco sibi eq̄li: soluit āt hāc rōnē çenonis. d. ꝙ h̄ falsuꝫ est.s. sagittā q̄ fert̄ nō moueri. nā lꝫ in q̄libꝫ nūc sit in loco sibi eq̄li: nō tn̄ ꝯtingit: ꝑꝑ h̄ eā qescere: qꝛ tp̄s nō cōponit̄ ex ipsis nūc nec ex ipis īdiuisibilib⁹: sic nec alia vlla magnitudo ex īdiuisibilib⁹ cōponit̄. ¶ Nōn̄ aūt ꝙ ad solōnē h⁹ rōnis v̄itas valꝫ p̄missa. Nā si aliqd dū mouetur nō est signare in q̄ sit in eodē loco ꝫ solū h̄ est in istāti sequtur ꝙ mobile dū mouet̄ nō sit in tp̄e in loco sibi eq̄li. Nā si nō est signare tp̄s in q̄ mobile duꝫ mouet̄ nō sit ī plurib⁹ locis: cū plura loca sit̄ sumpta excellāt q̄ntitatē ipsi⁹ mobilis: nullū mobile: duꝫ mouet̄ in tp̄e: est in loco sibi eq̄li: Sꝫ solū h̄ ē in istāti. ꝑalogiçabat çeno: cū dicebat mobile sp̄ ē in loco sibi eq̄li ḡ nunq̄ꝫ mouet̄. Nā cuꝫ nō sit in loco sibi eq̄li nisi in istāti: ⁊ in tp̄e sit in plib⁹ locis: ⁊ ꝑ ꝯñs nō sit i loco sibi eq̄li: debebat arguere: ꝙ mobile in istāti nō mouet̄: nō aūt debebat negare ꝙ nō moueret̄ in tp̄e nisi forte tp̄s eēt ꝯpositū ex istātib⁹. ¶ Notādū āt ꝙ Cōme. al̄r soluit rōnē çenonis. ait.n. qd̄ est i loco sibi eq̄li in actu nō mouet̄: mobile aūt duꝫ mouet̄ nō ē in loco sibi eq̄li in actu. qꝛ durāte motu ꝯtinuo oīa mutata eē sunt ibi in pō nō in actu: solū.n. vltimū mutatū eē est in motu i actu. Deficiebat ḡ rō çenonis ꝑ equocationē: qꝛ existēs in loco eq̄li sibi nō moueri verꝫ ē si respiciat h̄ꝫ locū tāq̄ꝫ ens in actu. Sed mobile dū mouet̄ respicit locū in quo est tāq̄ꝫ ens in pō: qꝛ mot⁹ est act⁹ entis in pō ſm ꝙ h̄ꝫ: solō tn̄ p̄bī magis v̄r ire ad mētē çenonis: qꝛ ex h̄ negabat motū: qꝛ videbat mobile in q̄libꝫ instāti esse in loco sibi eq̄li. bn̄ ḡ arguebat motūz nō eē in istāti. Sꝫ nō ꝓbabat motūz nō eē in tp̄e: nisi vt dicebat̄ temp⁹ eē compositū ex instātibus. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Quattuor aūt sūt rōnes de motu zenonis habentes difficultatē soluentib⁹. Prima quidez de eo qd̄ nō mouet̄ ꝓpter hoc ꝙ prius in medium oꝫ accidere qd̄ fertur: q̄ꝫ ad finē: de qua diuisimus in prioribus rōnibus. T.c.77

Cō. 76.

¶ Narrat oēs rōnes çenonis: per q̄s negabat motū localē rectū: ⁊ soluit rōnes illas. Circa qd̄ q̄ttuor.f. ſm ꝙ q̄ttuor tales rōnes pōit. z^a ibi. (Scd̄a aūt.) 3^a ibi. (Tertia que nūc.) 4^a ibi. (Quarta aūt.) Dicit ḡ. ꝙ q̄ttuor sūt rōnes çenonis de motu h̄ntes difficultatē soluētib⁹.i. gerētes difficultatē his qui volūt eas soluere. p̄^a autē est de eo ꝙ nō mouet̄ ꝓpter h̄ ꝙ p̄us oꝫ qd̄ fert̄.i. mobile accedere in me^m spatiū q̄ꝫ ad finē spatij: de q̄ rōne diuisim⁹.i. distinximus in p̄orib⁹ rōnibus. ¶ Nōn̄ aūt ꝙ vt supra dicebat̄ çeno negabat motū: qꝛ dicebat ꝙ mo^le p̄us: oꝑꝫ trāsire me^m spatiū q̄ꝫ to^m ⁊ adhuc p⁹ dimidiū dimidij: q̄r cū ꝯti^m sit diui^le in infi^m ⁊ nō ꝯtigat īfinita ꝑtrāsiri: dicebat ꝙ nō ꝯtigit moueri. h̄ aūt rō soluebat̄ supius per diuisionē siue distictionē. Dicebat̄.n. ꝙ est īfinitū duplex: disione ⁊ extēsione. ꝑꝑ h̄ nō est icōueniēs magnitudinē aliquā trāsiri in aliq̄ tp̄e: qꝛ sic magnitudo illa nō est īfinita extēsione: sꝫ diuisione: sic ⁊ tp̄s in quo trāsit̄ est infinitū diuisiōe. trāsire āt īfi^m in tp̄e īfi^to nō v̄r cōueniēs.

Dubitaret forte aliquis: quō h̄eat solui h̄ rō çenonis ſm v̄itatē. ¶ Dōm ꝙ vt dicebat̄ supra h̄ꝫ solō ē ad h̄oieꝫ: nā nō ꝯtingit trāsiri aliqd̄ infi^m in tp̄e īfi^to nisi supponat̄ trāsitū illū ⁊ motū illū nō icepisse: qꝛ nec tp̄s infi^m ꝯtingit ꝑtransire si h̄ꝫ tp̄s incepit. Iō vt dicebat̄ ibi ꝙ nō sufficit dicere ad soluēdā rōnē çenonis ꝙ spatiū īfinitū pōt trāsiri in tp̄e īfi^to: nisi distinguatur de īfinito. Possum⁹ ḡ dicere ꝙ īfinita i pō nō est icōueniēs ꝑtrāsire: sꝫ īfinita in actu est icōueniēs in q̄libet .n. spatio sunt īfinita spatia: qꝛ qd̄libꝫ ꝯtinuū est diuisibile in īfinitas ꝑtes: ⁊ in q̄libꝫ motu sūt īfinita mutata eē. in oī ḡ motu est dare īfinita eē ꝑtrāsita: sꝫ h̄ꝫ īfinita sunt in pō nō in actu. Nā in q̄libꝫ spatio sunt īfinita spatia in pō. Nā ꝑtes sunt in pō in toto: sic ēt in q̄libꝫ motu sunt īfinita mutata esse in pō nō in actu: vt dicebat̄.i. ꝙ in motu solū mutatū eē vltimū est in actu: cetera v̄o sunt in potētia: qui ḡ sic imaginat̄ motū ꝙ sint ibi īfinita mutata esse in actu: ponit ꝙ ꝑ motū aliquē nūq̄ꝫ possit trāsiri magnitudo finita: vtputa si q̄s moueret̄ per mediū spatij: et ibi sisteret: ita ꝙ eēt ibi mutatū eē i actu: ⁊ postea moueret̄ per dimidiū dimidij: ⁊ ibi sisteret: sic faciēdo nunq̄ꝫ veniret ad finē spatij: qꝛ cōtingeret ipsum transire infinita mutata esse in actu. Sed cū motus cōtinuet̄ ⁊ mutata esse que sunt in singulis ꝑtibus spatij sint solum in potētia nō est incōueniēs motūz eē nec est incōueniēs trāsire spatium qd̄cunq̄ꝫ infinitum. Du^m p^m

Du° 2°. Alterius forte dubitaret aliqs ppter qd est incōueniēs trāsire ifinita in actu: nō aūt i potentia. ¶ Dōz q̄ ħ duplici via venari possumus: quarū pma talis est. Intūn est incōueniēs ifinitū trāsiri inq̄tuz per hꝰ trāsitū ifinitū finitur. Nā per se loq̄ndo qcqd nō facit de ifinito finitū fm q̄ hꝰ nō repugnat ifinito: facere aūt de ifinito finitū ⁊ finire infinitū: ħ est ponere ipz iter fines ⁊ in terminos. Ois ḡ ille trāsitus qui nō ponit ⁊ nō claudit ifinitū inter certos fines ⁊ inter certos limites fm q̄ hꝰ ⁊ per se nō repugnat ifinito: q̄re si aliqđ mobile ferret̄ per mediū spatiū ⁊ ibi sisteret: ⁊ postea p mediū dimidij: ⁊ ibi sisteret: ⁊ semp sic faciēdo posset attingere aliq̄n ad finez spatij: esset ibi dare ifinita mutata eē in actu: iter q̄ ēt eēt dare pmū mutatū eē in actu: q2 pmū mutatuz eē in actu: fuit in medio spatij. 2ᵐ aūt in medio dimidij. 3ᵐ aut est in medio residui: ⁊ sic deinceps. ḡ si talis trāsitꝰ aliq̄n cōpleret̄ sequeret̄ q̄ eēt dare ifinita mutata eē in actu clausa ⁊ terminata iter duo mutata eē in actu: quoꝝ vnū eēt in medio spatij. reliquum vō in fine. Ponere ḡ ifinita mutata eē in actu ptransiri est incōueniēs: q2 ponit̄ q̄ ifinita sunt finita: ⁊ q̄ ifinita claudunt̄ iter duas fines. q2 vt dcm̄ est: in mutatis eē in actu ē dare pmū mutatū eē: sz ponere: q̄ ifinita in pō trāseant̄: cū talia mutata eē: sic sint ptrāsita: q̄ nō ē ibi dare p mutatū eē: talis trāsitꝰ nō repugnat ifinito hꝰ: q2 nō facit ipm eē finitū nec claudit ipm iter duos fines ⁊ iter duos terminos. vz. inter pᵐ ⁊ vltiᵐ. Incōueniēs. n. eēt si ibi eēt dare pᵐ mutatū eē: q̄ 9tingeret aliq̄n ifinita ptrāsire: q2 tūc ifinita eēnt finita cū hērēt duos fines. s. pᵐ ⁊ vltiᵐ. pz ḡ q̄ trāsire ifinita in actu est incōueniēs: q2 in tali trāsitu est dare pᵐ ⁊ vltiᵐ: ppter qđ hꝰ trāsitus repugnat ifiᵗᵒ: sz cū ifinita mutata eē in pō sic transeant̄: q̄ per hꝰ trāsitū nō ē ibi dare p mutatū eē: sic trāsire ifinita nō est icōueniēs: q2 ex ħ nō 9stituunt̄ ifinita inter duos terminos ⁊ iter duos fines. vz. inter pᵐ ⁊ vltiᵐ. ¶ Scōa via ad inuestigādū ħ idē pz sic. nā si aliq̄ cā est pp quā sit icōueniēs trāsire ifiᵐ: ex ħ sumit̄: q2 trāsire ifinitū est q̄dāmō finire ipm: ⁊ facere ipm finitū: sic ḡ est incōueniēs ifinitū eē finitū: sic est incōueniēs trāsire ifinitū. finitū aūt ⁊ ifinitū opponūt̄. opᵗᵃ aūt nō pñt eē in eodē actu. Incōueniēs enī est vnū ⁊ idē eē actu sil' albū ⁊ nigrū: sz q̄ vnuz opᵗᵒꝝ sit in aliquo in actu aliđ aūt sit in pō: nihil est icōueniēs. videmus. n. q̄ est pō albū actu eē nigrū. ifinita ḡ in actu ptrāsiri est icōueniēs: q2 tūc actu aliq̄ eēnt sil' ifinita ⁊ finita: sz ifinita in pō: nō videt̄ incōueniēs: q2 nil est ipōle si aliqd sit in pō vnuz oppositoꝝ ⁊ actu aliud: vt q̄ sit pō ifinitū: actu vō finitū. ḡ nō ē icōueniēs trāsire ifinita in pō: tn̄ q2 ex tali trāsitu nō 9stituunt̄ ifiᵗᵃ iter duos fines: vt q̄ sit ibi dare pᵐ ⁊ vltiᵐ: tū ēt q2 nō ē icōueniēs aliqd eē pō vnū oppositoꝝ ⁊ actu aliud. ¶ Deinde cū dicit.

T.c.78. ¶ Scōa aūt vocata Achilles. Est aūt ħ q̄ tardius nequaq̄ȝ iūget̄ currēs a velocissimo. Ante aūt neċē psequēs ire vñ mouit fugiēs. Quare semp aliqd hēre necesse est tardius.

¶ Ponit scōaz rōnē. Circa qđ tria fac. p ponit hꝰ rōnē. 2° 9parat hāc rōnē ad pcedētē. 3° soluit ipsaz. 2ª ibi. (Est āt ħ eadē.) 3ª ibi. (Velle āt q̄ pcedēs.) Dic̄ ḡ. q̄ 2ª rō ē vocata Achilles. i. fortis ⁊ inuincibilis sequunt̄ autē in lr̄a nr̄a ē. a. b. qđ tardiꝰ: ⁊ est corrupta. dz. n. dicere: est autē ħ qđ tardiꝰ. Est aūt ħ rō q̄ vocat̄ Achilles q̄ nihil 9tingit moueri: q2 si poneret̄ moueri eē: sequeret̄ ħ incōueniēs q̄ tardiꝰ currēs neq̄q̄ȝ iungeret̄ a velocissimo. Nā velox psequēs tardū añq̄ȝ iungat ipm neċē est ipm ire vsq̄ȝ ad locū vñ tardū fugiēs mouit: dū ḡ velox trāsibit spatiū illud tardū iterduz aliqd mouebit̄. Rursus ḡ oportebit velox ptrāsire illud spatiū qđ tardū acq̄siuit: ⁊ dū ptrāsit ipz interim tarduz aliquid acquiret de spatio: q̄re necesse est tardiꝰ semp hēre aliqd de spatio ante velox. nunq̄ȝ ergo velox iunget ipsuz. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Est aūt hec eadē rō in decidēdo in duo. Differt aūt in diuidendo nō in duo acceptā magnitudinē. Nō qdez igit̄ 9iungi tardius accidit ex rōne. Fit aūt ad idē in duo decisio. In vtrisq̄ȝ enī accidit nō attigere ad terminuz diuisa quodāmō magnitudie. Sz apponit̄ in hoc: q2 neq̄ȝ velocissimū qđ cū tragedia dictū est: in persequēdo tardiꝰ. Qr̄ neċē est eādē eē solōnē. T.c.79.

¶ Cōparat hāc rōnē ad pcedētē. d. q̄ ħ rō est q̄dāmō eadē i decidēdo in duo. i. ē eadē cū rōne pmissa q̄ negabat motū decidēdo spatiū in duo media. ¶ Dicebat̄. n. ibi q̄ oz mobile pus ptrāsire mediū spatij: ⁊ adhuc pus mediuz dimidij: ⁊ sic in ifinitum: quare nō 9tingit moueri: q2 non contingit infinita pertransire. hec aūt ratio quodāmō est eadē cū illa: sz differt i nō diuidēdo in duo accepta magnitudie. Nō enī arguit ħ rō ex diuisiōe in duo sz ex pportiōe velocis ad tardū. Accidit qdē igr̄ ex rōne ista scōa tardiꝰ nō 9iungi cū velociori: licz ḡ q̄ȝtū ad modū arguēdi differat ħ rō ab illa: tn̄ q̄ȝtum ad virtutē medij: ħ rō fit ad idē decisionē in duo. i. eadē cuz rōne q̄ descendit. Nā in vtrisq̄ȝ diuisa quodāmō magnitudie accidit nō iungere terminū. vtraq̄ȝ. n. ratio arguit ex diuisione magnitudinis. Sz pª diuidebat spatiū in duo media. 2ª vō arguit ex diuisione magnitudis: siue ex diuisione spatij nō diuidēdo ipm in duo media: sz diuidēdo ipsuz fm pportionē velocis ad tarduz: virtualr̄ tn̄ est eadē rō ħ cū illa. Sz ponit̄ in hac 2ª rōne q̄ neq̄ȝ velociᵗⁱᵘᶻ i psequēdo tardiꝰ iūget ipz: qđ dcm̄ ē cū q̄dā tragedia. q. d. q̄ ħ appoꝰ nō auget q̄ōnis difficltatē: sz solū fac̄ ad quēdā ornatū: ⁊ ad quādā vboꝝ magnificētiā: qr̄ cū ħ rō sit eadē cū illa: q̄ȝtū ad vtutē medij: neċē ē eādē eē solōnē hꝰ ⁊ illiꝰ. ¶ Nōnᵐ āt hāc rōnē 2ᵃᵐ ⁊ pᵃᵐ deficere: q2 accipiebatur q̄ i motu eēnt mutata eē i actu. Dicebat̄. n. supra: q̄ si moᵇᶦᶫᵉ moueret̄ vsq̄ȝ ad meᵐ spatij ⁊ ibi sisteret: ⁊ postea ad meᵐ dimidij: ⁊ ibi sisteret: ⁊ sic deiceps: nunq̄ȝ pueniret ad terminū: nec posset attigere finē spatij: sic ēt si tardū pcederet velox p aliqđ spatiū ⁊ velox pus iret ad locū. vñ mouit torduz ⁊ ibi sisteret: ⁊ postea iret ad terminū ad quē iteriz iuit tardū: ⁊ ibi ēt sisteret: ⁊ sic deiceps: nunq̄ȝ iūgeret ipz nec ptungeret ad terminū aliquē vnā sil' cū tardo: vtualr̄ ḡ eadē ē ħ rō cū pª: q2 q̄libz arguit ex diuisiōe spatij in ifiᵐ: ⁊ q̄libz ponit qđ moᵇᶦᶫᵉ nō possit venire ad terminū: ⁊ ēt q̄libz ponit q̄ in motu debeāt eē ifinita mutata eē in actu. differt tn̄ ħ ab illa q̄ȝtū ad modū diuidēdi spatiuz: q2 pª arguit q̄ moᵇᶦᶫᵉ nō possit puenire ad terminū spatij diuidēdo ipz in duo media. 2ª vō arguit q̄ velox nō possit puenire ad eūdē terminū sil' cū tardo diuidēdo spatiū fz pporᵗⁱᵒᶰᵉᶻ velocꝭ ad tardū. ¶ Deiñ cū. d.

¶ Velle aūt q̄ precedēs non iungat̄ falsuz est. Cū eniz precedit: nō cōiunget̄: sz tn̄ coniunget̄ si quidē dabitur transire finitā. He quidem igitur rationes sunt due.

¶ Soluit hāc rōnē. d. q̄ velle q̄ tarduz pcedēs nō iūgat̄ a veloci falsū ē. Nā cū pcedit nō iunget̄. Nō. n. ħ duo sil' erūt q̄ pcedit ⁊ sit ei 9iūctuz: sz tn̄ aliq̄n 9iūget̄: q2 aliq̄n velox pueniet ad eūdē terminū cū tardo. Si qdē dabit̄. i. si 9cedit̄ moᵇᶦᶫᵉ posse trāsire magnitudinē aliq̄ȝ finitā.

Addit aũt q̄ he q̄dē rōnes due sũt:sũt.n.due q̄tũ ad modum arguēdi:vna tñ sunt q̄tũ ad radicē ⁊ q̄tũ ad v̄tutē medij. ❡ Nōn^m aũt vim solōnis b^o in h̄ cōsistere. vz.q̄ pōt trāsiri magnitudo finita:q̄ i motu nō sũt īfinita mutata eē in actu:s; in pō. Jō mo^le pōt puenire ad finē spatij ⁊ velox poterit attigere tardũ.supposito.n.q̄ finitũ spatiā possit pertrāsiri cũ velox sit qd̄ in eq̄li tp̄e vadit plus non h̄z dubiũ:quin velox possit attingere tardũ dato q̄ antecedat ipsum. ❡ Deinde cum dicit.

Tex. 80. ❡ Tertia aũt que nũc dicta est: q̄m sagitta que fertur stetit. Accidit autē s̄m q̄ accipit tp̄s cōponi ex ipsis nũc:nō dato.n. h̄ nō erit syll'.

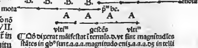
❡ Ponit z^am rōnē.d.q̄ 3^a rō ē q̄ ⁊ nũc dcā ē:q̄m ⁊ sagitta q̄ fert̄ velociter stetit.i.q̄escit:q̄ sp̄ ē in loco sibi eq̄li. Accidit āt h̄ vt dicebat̄:s; q̄ çeno accepit tp̄s cōponi ex ipsis nũc.nā sagitta mota in nũc ē in loco sibi eq̄li:s; i tp̄e est i ieq̄li.n̄ g̊ seq̄t̄ q̄ sagitta mota q̄escat:q̄ ē i loco sibi eq̄li nisi suppōat̄ q̄ mot^o ⁊ q̄es posset eē i istāti: ⁊ q̄ tp̄s cōpōeret̄ ex ipsis nũc:h̄ āt nō dato.i.nō cōcesso nō est syll's.i.nō cōcludit h̄ rō. Lectio XVII.

Tex. 81. Quarta aũt est ex his que mouent̄ in stadio ex cōtrietate equaliũ magnitudinũ iuxta eq̄lia. Horū q̄dē a fine stadij:illorũ āt a medio eq̄li velocitate. In quo accidere opinat̄ eq̄le tp̄s duplici medij.

Tex. 82. ❡ Est aũt deceptio in eo q̄ hoc q̄dez sec^9 motuz:illud aũt secus q̄escens equalē magnitudinē velle equali velocitate s̄m equale fieri tempus. Hoc autē falsũz est.

❡ In pte ista:vt dicebat̄ ponit ph̄s 4.^am rōnē çenonis per quā negabat motũ eē. Circa qd̄.d.f.q̄ p̊ ponit h̄ rōnē:⁊ soluit eā. 2° qd̄ dixerat māifestat i termīs ibi. (Ut sint stātes.) Dicit g̊.q̄ 4.^a rō çenonis est ex his magni^bus que mouent̄ in stadio.i.in spatio aliq̊:⁊ h̄ ex cōtrietate eq̄liũ magni^nũ iuxta eq̄lia. Horū q̄dē n āq̄z.i.harũ magnitudinũ motarū a fine spatij:illorū āt a me^o:⁊ h̄ eq̄li velocitate in q̊ motu opinat̄ çeno accidere me^m tp̄s eē eq̄le duplici tēpori.imagiabat̄.n.çeno tres magni^nes eq̄les: duas mobiles ad ptes cōtrias:⁊ vnā q̄escētē:mo^les aũt coaptabat a p̊n^o:ita q̄ p̊n^m vni^9 magni^nis mobilis erat iux^a p̊n^m alteri^9 mobilis:s; magni^nē q̄escētē coaptabat magnitudib^9 mobilib^9 s̄; me^m. Oēs āt has ponebat eq̄lis velocitatis.cōstat āt q̄ cũ eq̄ velox trāsit mediā magnitudinē q̄escētē trāsit duplā magnitudinē cōmotā. Ex h̄ g̊ arguebat çeno q̄ idē tp̄s eēt me^m ⁊ duplũ. Idē.n.tp̄s erat:q̄ sil' trāsitur me^a magni^do q̄escēs ⁊ dupla magnitudo cōmota. Supponebat.n.çeno q̄ dupla magnitudo trāsiret̄ in duplo tp̄e ⁊ media in me^o:q̄re cũ in eodē tp̄e trāsiret̄ dupla magnitudo cōmota ⁊ me^a q̄escēs:dicebat eē idē tp̄s ⁊ eq̄le tp̄us duplũ ⁊ tp̄us dimidiũ. Soluit̄ āt h̄ rō ⁊ ē deceptio circa ipaz in eo q̄ h̄ q̄dē mo^le mouet̄ sec^9 mo^le motũ:illud aũt sec^9 q̄escēs.velle aũt eq̄lez magnitudinē eq̄li velocitate fieri vel ferri vt h̄z alia l̄ra s̄; eq̄le tp̄s vez ē ceteris parib^9. S; si vna trāseat magnitudinē cōmotā:alia v̊o trāseat q̄escētē:nō fiet s̄m eq̄le tp̄s h̄ trāsit^9 ⁊ ille.iō subdit: q̄ h̄ aũt est falsũ.vz.q̄ fiat trāsit^9 talis s̄m eq̄le tp̄s cũ dicte magnitudīes nō eodē mō se h̄ēant:s; vna sit mobilis altera v̊o quiescens. ❡ Deide cum dicit.

❡ Ut sint stātes eq̄les magnitudīes:in qb^9 sũt a.a.a.a. alie aũt in qb^9 ipsa.b.b.b.b.icipiētes a medio ipsoꝝ.a.q̄ eq̄les s̄; nũm his entes ⁊ magnitudinē. Alie aũt in qb^9 ipsa.c.c.c.c.ab vltimo eq̄les nũo his ⁊ magnitudine eq̄ veloces ipsis.b. Cōtingit igit̄ primũ.b.sil' cũ vltimo.a. eē ⁊ primũ.c.sec^9 inuicē motoꝝ. Accidit autē ipm.c.iuxta oīa.b.b.b.b.trāsire ipz.b.sec^9 media.a. Q̄r mediũ eē tp̄s:eq̄le.n.vtrũq̄z est:sec^9 vnũq̄d̄q̄z. Sil' aũt accidit ipm.b.sec^9 oīa.c.trāsactũ eē. Sil'.n.erit primũ.b.⁊ primũ.c.in cōtrijs vltimis in eq̄li tēpore ad vnũq̄d̄q̄z factũ ipoꝝ.b.b.b.b.q̄tũz q̄dē ipsoꝝ.a.vt ait ,pter ambo equali tēpore sec^9 ipsa.a.fieri. Rō q̄dē igit̄ hec est. Accidit aũt ad dictam falsitatem.

❡ Qd̄ dixerat māifestat i termīs.d.vt sint magnitudīes stātes in qb^9 sunt.a.a.a.a.magnitudo eniz.a.a.a.d3 intelligi stans ⁊ imobilis:rursus aũt sint alie magnitudines in qb^9 sunt ipsa.b.b.b.b.incipiētes a me^o magnitudinũ.a.a.a. entes eq̄les his s̄m nũerũ ⁊ magnitudinē. Nā magnitudines.b.b.b.debēt h̄re tot ptes s̄m nũerũ ⁊ eq̄les s̄; magnitudinē quot habēt.a.a.a. Iterũ aũt sint alie magnitudines in quibus sunt.c.c.c.mouentes ab vltimo ⁊ equales numero ⁊ magnitudine ⁊ eque veloces his que sunt .b.vel his que sunt.b.b.b. ❡ Aduertēdũ aũt q̄.a.a.a.potest dici magnitudo ⁊ magnitudines:magnitudo aũt:q̄ intelligit̄ esse magnitudo cōtinua.ph̄s tñ dicit.a.a.a.eē magnitudines rōne diuersarũ partiũ:q̄ a.a.a.intelligit̄ habere tot partes ⁊ eq̄les quot hab3.b.b.b.vl'.c.c.c.quelibet ergo harũ pōt dici magnitudo rōne cōtinuitatis ⁊ magnitudines rōne diuersarũ partiũ. ❡ Aduertēdũ ēt q̄.a.est magnitudo.stabilis.b.⁊.c.sunt magnitudīes mobiles:tamē.b.⁊.c.sic sũt magnitudīes mobiles q̄ aliter b.incipit moueri a medio ⁊ aliter.c.ab vltimo. Nā.b.incipit moueri a medio ipsi^9.a.s;.c.dicit̄ incipere moueri ab.a.vltimo non respectu ipsius.a.sed respectu ipsius.b. ❡ Aduertendũ etiā q̄ cũ ph̄s nominat vnā l̄ram intelligit totā magnitudinē.nominādo solũ.c.intelligit totā magnitudinē.c.c.c.⁊ nominādo solũ.b.intelligit totam magnitudinē.b.b.b. His g̊ sic dispositis p3 q̄ contingit p̊mũ.b.simul eē cũ vltimo.a.⁊ p̊mũ.c.qd̄ est de numero secus īuicē motarũ erit sup.simul cũ vltimo.b. Ideo ait accidit aũt ipm.c. Iuxta oīa.b.transisse.aliqui aũt text^9 habent iuxta oīa.a.transisse:sed deb3 dicere iuxta oīa.b. ipm aũt.b.accidit transisse secus media.a.simul ergo.c. transit oīa.b.⁊.b.transit media.a.q̄re medium est tēpus in quo ⁊.b.transit media.a.⁊ sup.tēpus in quo.c.transit oīa.b.est duplũ.nā vtrũq̄z secus vnũq̄d̄q̄z est equale.naz a.cōparatum secus.b.⁊ secus.c.est equale ad vtrũq̄z. Si ergo.a.est equale ipsi.b.tēpus in quo transitur mediũ.a. est mediũ:⁊ tēpus in quo transitur totuz.b.est duplum. cũ ergo simul accidat.b.transire media.a.⁊.c.transire totuz.b.sequet̄ qd̄ tempus dupluz sit eq̄le dimidio. Subdit autē q̄ accidit ipsum.b.simul secus oīa.c.transactuz esse ⁊ sup.c.secus oīa.b.attamē.c.⁊.b.nō trāseunt nisi media.a. Ideo subdit:q̄ simul erit p̊mũ.b.⁊ etiā p̊muz.c.in cōtrarijs vltimis ipsius.a.⁊ etiā in equali tp̄e factũ erit ipm.c.ad vnũq̄d̄q̄z ipsoruz.b.q̄tum quidē ipsoꝝ.a.⁊ hoc vt ait ,pter h̄ q̄ ambo sc3.c.⁊.b.accidit fieri in eq̄li tp̄e

secus ipsa.a.i.⁊ secus vltima ipsi⁹.a. Addit aũt ꝗ̃ si soluẽdo ꝙ h rõ accidit ad dictã falsitatẽ.vʒ.ꝙ.a.ponit̃ stabilis.b.⁊.c.ponunt̃ mobiles.iõ sil' transit̃ meᵐ.a.⁊ totũ.b. nõ tñ pp h tp̃s mediũ est eq̃le ad duplũ. ⸿ Nõnᵐ aũt ꝙ dispositis magnitudinib⁹:vt dcm̃ est ↄtingit.b.transire mediũ.a.⁊ totũ.c.⁊ ↄtingit.c.transire mediũ.a.⁊ totũ.b. verũtamẽ alr̃.b.trãsit mediũ ipsi⁹.a.⁊ alr̃.c.qꝛ.b.transit mediũ ex parte vna.⁊.c.ex pte alia. Ita ꝙ accidet.b.⁊.c. esse in ↄtrarijs vltimis ipsi⁹.a.qꝛ cũ.c.⁊.b.ↄ̃rie moueantur p̊ᵒ.b.veniet ad vnũ vltimũ ipsi⁹.a.⁊ p̊ᵐ.c.veniet ad aliud vltimũ. ↄpleto igit̃ motu p̊ᵐ.b.⁊ p̊mũ.c.erũt in cõtrarijs vltimis ipsi⁹.a. ⸿ Nõndũ ẽt ꝙ qꝛ ambo.s.b.⁊.c. fiunt in eq̃li tp̃e secus ↄ̃ria vltima ipsi⁹.a.sil' accidit.c.factũ ẽẽ circa vnũqδq3 ipsoꝝ.b.⁊ circa media.a.sic etiã.b. sil' fit circa oĩa.c.⁊ circa oĩa.a.⁊ qꝛ totũ.c.vel totũ.b.transitur in duplo tp̃e q̃3 mediuʒ.a. Arguebat çeno tp̃us duplũ ẽẽ eq̃le dimidio. Sed h rõ accidit ad dcãʒ falsitatẽ. Nã veꝝ est ꝙ dupla magnitudo transit̃ in duplo tp̃e q̃3 dimidia:ceteris cõditionib⁹ parib⁹:ʒ in ꝓposito nõ ponunt̃ cõditiões pares:qꝛ.a.ponit̃ magnitudo stabilis.b.⁊.c.ponunt̃ magnitudies ↄtra mote. ⸿ Deinde cum dic̃.

T.c.83. ⸿ **Neq3 igit̃ ẜm mutationẽ in ↄtradictione nullum erit ipossibile: vt si ex nõ albo in albuʒ mutetur: ⁊ in neutro est. Tanq̃3 ergo neq3 albuʒ erit: neq3 non album.**

⸿ Ostendit quõ çeno negabat motũ ad formã. Circa qδ duo fac̃:qꝛ p̊ inuit rõnẽ eius defectiuã. 2° assignat cãm defect⁹ ibi. (Nõ eni si nõ.) Ostẽdit g̊ ꝙ neq3 igit̃ ẜm mutationẽ in ↄtradictionẽ:neq3 ẜm mutationẽ ad formã nobis nullũ erit ipol'e vt si aliq̃d mutet̃ ex nõ albo in albũ. Arguebat çeno ꝙ cũ sic mutat̃ in neutro est tanq̃3 erit albuʒ neq3 nõ albũ. ⸿ Nõnᵐ aũt çenonẽ sic negasse motũ ad formã. Naʒ in oĩ motu ad formã est aliq̃ gnõ ⁊ corruptio:⁊ in oĩ tali est assignare mutationẽ ẜm opposita cõtradictiõis:siue h sit in accñtib⁹ vt cuʒ ex nõ albo fit albũ:siue in subalib⁹ vt cũ ex nõ aere fit aer. Si igit̃ ẜm talia opposita est trãsmutatio:qꝛ qδ trãsmutat̃ duʒ transmutat̃ est in neutro termioꝝ:oportebit qδ ex nõ albo fit albuʒ:neq3 esse in nõ albo:neq3 in albo:⁊ sic est aliq̃d qδ neq3 erit albuʒ neq3 nõ albuʒ:qꝛ vt dicebat çeno si est dare motuʒ ad formã est dare mediuʒ inter cõtradictoria: qδ est incõueniens. ⸿ Deinde cum dicit.

⸿ **Nõ eniʒ si nõ totuʒ in quolibʒ est:nõ dicet̃ albuʒ:aut nõ albuʒ. Albuʒ eniʒ dicit̃:aut non albuʒ:nõ ꝙ totũ sit h⁹:ʒ quo plures:aut magis ꝓprie partes. Nõ ideʒ aũt est nõ esse in hoc: ⁊ nõ esse in hoc totũ. Simil'r aũt est ⁊ in ẽẽ ⁊ in nõ esse: ⁊ in alijs que ẜm cõtradictionem sunt. Erit q̃dem eniʒ ex necessitate in altero oppositorum. In neutro aũt semper totum.**

⸿ Assignat cãʒ defect⁹ di.ꝙ nõ eni si totuʒ mobile nõ est in q̊libʒ terminoꝝ:nõ pp h nõ dicet̃ albuʒ:aut nõ albũ. Nã albũ dr̃ aut nõ albũ:nõ ꝙ totũ sit h⁹:sed ꝙ pl'es:aut magis ꝓpe.i.magis p̊ncipales ptes:aut h⁹. si g̊ aliq̃d de nõ albo fiat albũ poterit ↄtingere qδ cũ dealbat̃ partiʒ sit in albo.partiʒ i nõ albo:nec tñ pp h.illud qδ dealbat̃ nec dicet̃ albũ nec nõ albũ:qꝛ si plures ptes ei⁹ vel p̊ncipaliores sint albe q̃3 nõ albe dicet̃ albũ. Si aũt eꝰ dicet̃ nõ albũ. Nã nõ idẽ est aliq̃d nõ ẽẽ in h ⁊ nõ esse in h ẜm se totũ. Nõ g̊ idẽ est aliq̃d nõ ẽẽ albũ ⁊ aliq̃d nõ ẽẽ albuʒ ẜm se totũ. Poterit.n.cõtigere ꝙ aliq̃d ẜm aliquas partes sit albũ:⁊ tñ dicat̃ simpl'r nõ albũ si ẜm plures ptes:

⁊ ẜm p̊ncipaliores hẽat esse albuʒ ⁊ qδ dictuʒ est de albo ⁊ nõ albo itelligendũ est ꝙ sil'r est aut in ẽẽ ⁊ nõ ẽẽ vt in ↄtradictionib⁹ ẜm sũbaʒ ⁊ in alijs mutatiõib⁹ q̃ sunt ẜm ↄ̃dictionẽ vt in cal'o ⁊ nõ calido ⁊ in ceteris h⁹.erit.n.qδ trãsmutat̃ ex nõ cal'o in cal'm:vel ex non albo in albũ ex necitate in altero extremoꝝ:qꝛ q̃cq̃d est vel est albũ vel nõ albũ:semp tñ quãdiu durat mot⁹ in neutro terminorũ est ẜm totũ. ⸿ Nõnᵐ aũt vim solonis h⁹.in h ↄsistere ꝙ nõ opʒ ꝙ si aliq̃d de nõ albo fit albũ ꝙ oporteat dare mediũ iter ↄ̃dictoria. Nõ eni opʒ qδ dealbat̃ nec simpliciter ẽẽ albũ nec simpl'r nõ esse albũ sufficit:ʒ ẜm aliquas ptes ẽẽ albuʒ ⁊ ẜm aliquas nõ albũ:⁊ sic successiue mouet̃ ad albedinẽ donec ẜm se totũ sit album.

Dubitaret forte aliq̃s:qꝛ vr̃ ꝙ phs nõ vitet incõueniẽs ad qδ volebat ducere çeno.nã si qδ ẜʒ plures ptes:vel p̊ncipaliores est nõ albũ dato ꝙ ẜm pauciores ptes vel minus p̊ncipales sit albũ simpl'r dʒ dici nõ albũ. Si aũt sit eꝰ esteꝰ.g̊ si aliq̃d dealbat̃ ẽt cũ dealbat̃ simpl'r ⁊ absolute ẜm phm dʒ dici albuʒ vel nõ albũ:ita ꝙ nunq̃3 erit dare mediuʒ iter ↄ̃dictoria.vʒ. ꝙ neq3 tale sit albũ:nec nõ albũ:qꝛ qδ sic dealbat̃ q̃diu ẜm plures ptes vel p̊ncipaliores erit nõ albuʒ dicet̃ non albũ:qñ aũt intm̃ erit dealbatũ ꝙ ẜm plures ptes sit albũ dicet̃ simpl'r albũ. H aũt nõ vr̃ sufficere:qꝛ poterit cõtingere ꝙ id qδ dealbat̃ sit corp⁹ hõgeniuʒ:ita ꝙ nõ habeat ptes magis vel min⁹ p̊ncipales. Cuʒ g̊ tale corp⁹ ẜm mediũ erit dealbatũ:tũc nec ẜm plures ptes nec ẜm p̊ncipaliores erit albũ vel nõ albũ.g̊ saltẽ tũc erit dare mediũ iter ↄ̃dictoria. ⸿ Dõʒ ꝙ ipol'e est cadere mediũ inter ↄ̃dictoria.cũ g̊ aliq̃d dealbet̃ ẽt dum dealbat̃:nunq̃3 erit signare instãs in q̊ nec sit albũ nec nõ albũ. Nã si ẜʒ pl'es ptes vel ẜʒ p̊ncipaliores sit albuʒ dato ꝙ ẜm aliq̃s ptes sit nõ albuʒ dicet̃ simpl'r albuʒ. Si aũt sit corp⁹ homogeneũ:⁊ ẜm medietatẽ sit albũ:ẜm medietatẽ non albũ tũc simpl'r dʒ dici nõ albũ.nã sil'e erit tũc de eo sic̃ est de copulatiua:cui⁹ vna pars est v̊a reliq̃ falsa. Nã tc̃ simpliciter tota dr̃ falsa vel tota dr̃ nõ v̊a:vt ostensis duob⁹: quoꝝ vn⁹ sit vidẽs ⁊ alter cecus dici põt:iste ⁊ iste nõ vident:sic si corp⁹ aliqδ ẜm meᵐ sit albũ:ẜm mediũ nõ albũ:totũ dʒ dici nõ albũ. Naʒ nunq̃3 pars simpl'r denoiat totũ nisi illa sit p̊ncipalioꝛ vel maioꝛ:potẽtioꝛ est g̊ in h negatio q̃3 affir°.qr̃ corp⁹ ẜʒ ꝙ meᵐ ẽ albũ simpl'r nõ erit albũ.g̊ erit simpl'r nõ albũ.pʒ g̊ ꝙ nunq̃3 est dare mediũ inter ↄ̃dictoria:vt rõ çenonis cõcludebat.

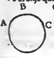
Alterius forte dubitaret aliq̃s:qꝛ videt̃ ꝙ phs oĩno sophistice soluat rõnẽ çenõis.ꝙ.n.de nõ albo mouet̃ in albũ:nõ opʒ ꝙ p̊us alteret̃ ẜm vnã ptẽ ⁊ postea ẜm aliã:vt vr̃ ipse supponere.põt.n.totũ alterari sil'. ⸿ Dõm ꝙ ẜm quosdã h solo phi:licʒ nõ sit sufficiens in se est tñ sufficiẽs ad repellendã rõnẽ çenonis. Sʒ sufficiẽtia solonis h⁹ habebit̃ in 8°.vbi dicet̃:ꝙ si de nõ albo fiat albũ nunq̃3 erit signare tp̃s vel instans:in quo nec sit albũ nec nõ albũ:ʒ per totũ tp̃s erit nõ albuʒ ⁊ in instãci ad qδ copulat̃:illud tp̃s icipiet ẽẽ albũ. volunt g̊ isti ꝙ h ṽitas tradita in 8° h⁹.sufficiẽtius soluat rõnẽ çenonis q̃3 ꝙ dr̃ in h 6°. Sʒ q̃tum itellcũs noster põt attingere:nõ videt̃ nobis ꝙ per tradita in 8° soluat̃ h rõ çenonis. Zeno aũt nõ arguebat de mutatione:vt dicit terminũ mot⁹:vel vt dic̃ mutatũ ẽẽ:qꝛ planũ est ꝙ cũ talis mutatio mẽsuret̃ istãti. idẽ ẽ.n.ibi mutari ⁊ mutatũ ẽẽ: pp ea qδ sic mutat̃ cũ mutat̃ mutatũ ẽ pp qδ oʒ ipʒ ẽẽ i altero termioꝝ:qꝛ qδ mutatũ est:qñ mutatũ ẽ:ẽ in eo ad qδ mutatũ est.itelligebat g̊ çeno de mutatiõe nõ vt ẽ termin⁹ mot⁹:ʒ vt est ipse mot⁹:qꝛ qδ mouet̃:dũ mouet̃ nõ est in altero terminoꝝ. Si g̊ de nõ albo mouet̃ aliq̃d in

albuz:neqꝫ est in albo:neqꝫ in non albo:q̄re vt arguebat ceno erit mediū inter ꝯdictoria. Ad h aūt soluit phs ꝙ id qḋ mouet̄ de nō albo in albuz q̄diu durat mot⁹ ꝑtim est nō albū parti albuz:nec tñ ꝓp h est dare mediū inter ꝯdictoria:qꝛ semꝑ qḋ dealbat̄ vel est simplr albuz si ſm plures ꝑtes vel ſꝫ ꝑncipaliores sit tale:vel est simplr nō albū si ſm tales ꝑtes nō sit tale:ſꝫ sic dicēdo licꝫ referamus mentē ph̄i:nō tñ soluemus ad qōnē factaz:qꝛ vt dicebatur qḋ alterat̄ nō semꝑ alteratur successiue ſꝫ ꝑtes: ſꝫ ꝯtingit aliqḋ ſm se totū alterari siḷ. ꝑpter qḋ sciēduz ꝙ mot⁹ semꝑ mēsurat̄ tp̄e:q̄re alteratio vt est mot⁹ semper fit successiue ⁊ ſꝫ ꝑtes ⁊ hꝰ ꝑtialitas nō semꝑ sumit̄ ſm ꝑtes ipsi⁹ mobilis:ſꝫ aliqñ sumit̄ ſm ea q̄ sunt ānexa ipsi forme itroducēde ꝑ motū. Qḋ g̊ de nō albo transmutat̄ in albū:si talis trāsmutatio sit mot⁹:opꝫ ꝙ ibi sit successio vel ſꝫ ꝑtes ipsi⁹ mobilis:vt ꝙ ipm̄ mobile ꝑ̇us ſꝫ vnā ꝑtē dealbet̄:⁊ postea per aliuz donec totū fiat albū: vel erit ibi successio ſm ānexa ipsi forme. Nā qḋ de non albo fit albū duz dealbat̄ ꝑ̇us acq̄rit aliqḋ de dispōnib⁹ albi:⁊ postea acq̄rit aliqḋ vlteri⁹ de dispōnib⁹ illis dōec totū fiat albū. Qualr̄cūqꝫ āt fiat ista successio nunq̄ꝫ erit dare mediū inter ꝯdictoria:qꝛ si accipiat̄ talis successio ſꝫ ꝑtes mobilis:vt pꝫ per hita semꝑ qḋ dealbat̄ vel erit albuz si ſm plures vel ꝑ̇ncipaliores ꝑtes sit tale:vel erit nō albū si ſm tales ꝑtes nō sit tale. Si v̊o sit talis successio ſm dispōnes ad formā vel ſꝫ ānexa forme:tūc q̄diu mobile nō acq̄siuit tales dispōnes ad q̄s de nec̄itate seq̄tur forma dicet̄ nō tale:vt dicet̄ nō albū vel nō calm̄:qñ v̊o acq̄siuit tales dispōnes:vel acq̄siuit tñ de dispōnib⁹ ꝙ ad eas de nec̄itate seq̄tur forma:⁊ tūc dr̄ eē tale:vt dicitur eē albū vel calm̄. Nunq̄ꝫ g̊ est dare mediū iter ꝯdictoria q̄litercūqꝫ accipiat̄ successio in motu. Phs exēplificauit de ꝑtib⁹ ipsi⁹ mobilis poti⁹ q̄ꝫ de his q̄ sunt ānexa forme:qꝛ ibi est magis mani̊m qḋ dr̄. vtroqꝫ tñ mō:vt pꝫ per habita vitatē hꝫ ꝙ mobile duz mouet̄ sic est ibi signare partē post ꝑtē ⁊ successionē:ꝙ tñ inter ꝯdictoria non est dare medium. ℭ Deinde cum dicit.

T.c.84 ℭ Similr aūt est in circulo ⁊ in spera ⁊ omnino que in ipsis mouent̄:qꝛ accidet ipsa q̄scere. In codē loco ſm tp̄s qḋdam sunt ⁊ ipsa ⁊ ꝑtes. Quare quiescūt siḷ ⁊ mouebunt̄.

ℭ Ondit q̄ñ ceno negabat motū circlarē. Circa qḋ.d.f. qꝛ ꝑ̇ ponit rōnē cenonis. 2° destruit eā ibi. (ꝑ̇ q̄dē.) Dic̄ g̊ ꝙ silr in circulo ⁊ in spera:⁊ oīo in his q̄ mouent̄ in seipsis sup. ceno negabat motū:qꝛ vt dicebat̄ accidet ipsa: q̄ sic mouētur q̄scere. Nā ſꝫ q̄ddā tp̄s in quo dr̄ talia moueri sūt in codē loco ⁊ ipsa ⁊ ꝑtes eoꝝ:q̄re q̄ sic se hñt mouētur siḷ ⁊ q̄scūt: qḋ ē icōueniēs. ℭ Deīde cū dicit,

T.c.85 ℭ Primū quidē eni partes nō sunt in codē nullo tēpore. Postea ⁊ totū mutat̄ semꝑ in alterum. Nō eniꝫ eadē est ab ipso. a. accepta circulatio: ⁊ que ē ab ipso. b. ⁊. c. ⁊ alioꝝ vnoquoq̄ꝫ signoꝝ:nisi sicut music⁹ homo ⁊ hō:qꝛ accidit. Quare mutat̄ semꝑ altera in alterā: ⁊ nequaq̄ꝫ quiescet. Eodeꝫ aūt modo est ⁊ in spera ⁊ in alijs que in seipsis mouentur.

ℭ Soluit hꝰ rōnē.d.ꝙ circlariter mota duz mouētur:nec ſꝫ se tota: nec ſꝫ suas ꝑtes sunt in codeꝫ loco. Dicit ꝙ ꝑ̇m q̄dē.n. rō cenōis nō ꝯcludit:qꝛ partes nō sunt in codē loco:nullo tp̄e. i. ꝑ nullū tēpus:postea ēt non concludit: qꝛ ⁊ totū semꝑ mutat̄ in alterū ⁊ alterū locū. Naꝫ nō est eadeꝫ circulatio accepto circulo ab ipso. a. ⁊ circulatio q̄ est accepta ab ipso. b. ⁊ ab ipso. c. ⁊ ad alioꝝ vnūqḋq̄ꝫ signoꝝ:nisi dicat̄ eadē sicut est idē music⁹ homo ⁊ homo: qꝛ musicū accidit hoi. est.n. musicū in hoie tanq̄ꝫ in subo qꝛ musicus ⁊ homo differūt rōne:ſꝫ sunt idē subo sic circulatiōes in codē circulo accepte ſm diuersa puncta sūt idē subo:sed differunt rōne. ergo qḋ mouet̄ circulariter ēt ſm se totū mutat locuꝫ:qꝛ semꝑ mutat̄ altera circulatio in alteram circulationē:q̄re qḋ mouetur circulariter semꝑ est in alio ⁊ alio loco circulari. nequaq̄ꝫ ergo quiescet:⁊ qḋ dictū est de circulo codē modo intelligēduꝫ est ⁊ in spera ⁊ in alijs que mouētur in seipsis vt in colūna. Qḋ.n. orbiculariter mouetur:siue sit circlus:siue spera: siue colūna:siue quodcūqꝫ aliud eē possit nunq̄ꝫ duꝫ mouetur est in codē loco:nec ſm totū:nec ſm ꝑtes. ℭ Notandū aūt ꝙ vt in 4° diximus qḋ mouetur circulariter mutat locuꝫ:tam ſm totū q̄ꝫ ſm partes:ſꝫ ſm partes mutat locuꝫ q̄tuꝫ ad subam:ſm totū v̊o q̄tum ad dispōnē. motū.n. circulariter:licꝫ semꝑ intelligat̄ eē in codē loco ſm subam:tñ ꝑut circulus eius icipit ab alio ⁊ alio puncto:est in illo loco ſm aliā ⁊ aliā dispōnem.

Dubitaret forte aliq̄s:cū motuꝫ circulariter ſm se totū quodāmodo mutet locū ſm se totū: ⁊ quodāmō nō mutet huiꝰ:qꝛ mutat ipm̄ ſꝫ dispōnē nō ſm subaꝫ:qḋ simplr ꝯcedendū est de eo:qḋ sic mouetur:vtꝝ ꝙ sit in codem loco vel ꝙ nō sit in codē loco. Du° p³.
ℭ Dōm ꝙ magis simplr ꝯcedēdū ē ipm̄ nō eē in codeꝫ loco q̄ꝫ eē in codē loco. Nā ad idētitatē localē magis est ꝯsideranda dispō ⁊ ordo loci q̄ꝫ suba ei⁹:vt si aliqḋ sit in aere magis ē in codē loco ꝑpter eundē ordinē quē hꝫ ad vniuersuꝫ q̄ꝫ ex eo ꝙ idē aer ſm subam circūdat ipsum. Nā vt dicebat̄ in 4.° si vēto flante poneretur aer circumdās ⁊ nō tolleretur ordo ad vniuersuꝫ nō tolleretur idētitas loci nisi mālr ⁊ ſꝫ quid:qꝛ si ordo ⁊ dispō ꝑ̇ncipaliter ꝯsideranda sunt in idētitate loci:si motū circulariter ſm se totū mutat locū ſm dispōnē q̄tūcūqꝫ non mutet ipm̄ ſm subam:magis dicēdū est qḋ sic mutatur non eē in codē loco q̄ꝫ eē in codē loco. Lec. XVIII.

Ostēsis aūt his dicimus ꝙ impartibile nō ꝯtingit moueri nisi ſm accn̄s vt in corpore moto:aut magnitudine in qua ē: sic̄ vtiqꝫ erit qḋ in naui mouet̄ a nauis motu:aut pars toti⁹ motu. Impartibile aūt dico:qḋ est ſm q̄ꝫtitatē indiuisibile. T.c.86.

ℭ Postq̄ꝫ phs iprobauit pōnē cenonis ſm se:soluēdo rōnes suas per quas negabat motuꝫ:in parte ista disputat ꝯtra dictā positionē q̄tum ad ea que sequunt̄ ex pōne illa. ℭ Ex pōne aūt cenonis sequebātur duo. ꝑ̇mo ꝙ impartibile moueretur. dicebat.n. sagittam velociter motam nō moueri:qꝛ in quolibꝫ instāti ē in loco sibi eq̄li:ſꝫ qḋ ē in loco sibi equali non mouetur. g̊ sagitta velociter mota nō mouetur. Erat g̊ vis rōnis huiꝰ. ꝙ si sagitta non mouetur in aliq̊ instāti ꝙ nullo mō mouetur:ſꝫ h nō sequtur nisi supponatur ꝙ mot⁹ possit eē in instāti. hñ g̊ cōcludebat rō ei⁹ ꝙ sagitta q̄tūcūqꝫ velociter mota nō mouetur in nullo instāti alicui⁹ tēporis:qꝛ in quolibꝫ instāti ē in loco sibi equali:non tñ ꝑpter h ꝯcluditur:ꝙ si nō mouetur in aliquo instāti:ꝙ nō moueatur nisi supponatur ꝙ motus possit eē in instāti:ſꝫ idē ē dicere ꝙ motus sit in instanti:⁊ ꝙ ipartibile moueatur. sequebatur g̊ ex rōne cenōis ꝙ impartibile moueri posset. Rursus seq̄batur ex dictis eius ꝙ mutatio eēt īfinita ex ꝑte termi

noꝝ. Nam cū ſm ipm ꝑus oporteret trāſiri mediuꝫ ſpa/ tiū ꝙ̃ totū: ⁊ adhuc ꝑus mediū dimidꝗ: ⁊ ſic in infinituꝫ ſequebat̃ ſm ipm ꝙ per motū nunꝗ̃ quis poſſet perue/ nire ad terminū: erat igit̃ ſm pōnem ſuā mutatio infini ta ex pte termini: q2 erat interminata. Duo g̊. fac̃ ſm ꝙ h̓ duo deſtruit que ſeq̇bant̃ ex dictis çenonis. p̊ g̊ oñdit ꝙ nullū idiuiſ̓ mouet̃. 2° pbat ꝙ nulla mutatio ē īfi^ta ex pte termini ibi. (Mutatio āt nō eſt.) Circa p^m duo fac: q2 p̊ ꝓponit hāc ꝯnē iprobandā: q2 per ſe nulluꝫ ipartibi le mouet̃. 2° pbat eam per multa media ibi. (Sicut er/ go dicebā.) Circa p^m duo fac: q2 p̊ facit qꝺ dcm̄ eſt. 2° qꝺ/ dam qꝺ ſuppoſuerat declarat ibi. (Et nāꝗ partiū.) Dic̃ ergo. ꝙ oſtenſis his. i. iprobatis rōnibus çenonis in ſe: re ſtat iprobare eas ꝙ̃tum ad ea que ſequunt̃ ex rōnibus il lis. dicimus g̊. ꝙ nō ꝯtingit ipartibile moueri niſi ſꝫ ac/ cidens vt ꝯtingit ipartibile moueri moto toto corpore: aut magnitudine in qua eſt illud ipartibile. Sꝫ h̓ nō eſt per ſe. Addit aūt quot modis mouet̃ aliqd in aliquo. nā vno modo mouet̃ aliquid in aliquo oīno per accñs: ſicut vtiꝗ qꝺ erit in naui mouet̃ ꝑ accñs ad motū nauis: aut mouet̃ alio mō aliqd in aliq̊ ſic̃ pars mouet̃ in toto. vel mouet̃ motu. i. per motū toti⁹. Subdit aūt ꝙ ipſe vocat ipartibile qꝺ eſt idiuiſibile ſm ꝙ̃titatē. ¶ Nōn^m aūt ꝙ ideo ph̓us diſtinxit ꝙ dupl̓r mouet̃ aliqd in aliquo: aut per accñs: aut ſic̃ pars: ne laboret in equoco. Nā ipartibi le ſic mouet̃ in aliquo vt in corpore ꝙ nō mouet̃ ſic̃ pars ei⁹: ſꝫ ſoluꝫ mouet̃ per accñs. ¶ Nōn^m aūt: ꝙ iꝺ ſubdit: ꝙ ipartibile vocat qꝺ eſt idiuiſibile ſm ꝙ̃titatē: ne etiā equocetur in ipartibili: q2 ſi accipetur ipartibile ſm for mā ſic̃ dicimus aquā aliquā eē ipartibilē ſi ſit ita modi/ ca: ꝙ ſi accipiat̃ min⁹ nō remāeat ibi forma ⁊ ſpēs aque. ſic. n. accipiēdo ipartibile nō ē icōueniēs iptibile moue/ ri. Sꝫ ſi accipiat̃ iptibile ſꝫ ꝙ̃titatē: cui⁹ eſt pūct⁹: ipoſ/ ſibile eſt ꝙ tale ipartibile moueat̃. ¶ Deinde cū dicit.

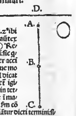
¶ Et nāꝗ partiū motus alij ſunt ſm ꝙ partiū ⁊ ſm ꝙ totius motus. Uidebit aūt in ſpera ali quis maxime dr̃iaꝫ. Nō. n. eadē erit velocitas corū que iuxta centrū ſunt: ⁊ que extra: ⁊ que totius: ſicut non vnius exiſtente motu.

¶ Qꝺdaꝫ qꝺ ſuppoſuerat declarat. dixerat. n. ꝙ pars mo uet̃ motu toti⁹ in quo inuebat motū ptis q̊dāmō eē aliū a motu toti⁹. Iꝺ oñdit motū ptis q̊dāmō eē aliuꝫ a mo/ tu toti⁹. d. nāꝗ mot⁹ ptiū alij ſunt ſm ꝙ ſunt ptiuꝫ ⁊ ſm ꝙ ſunt mot⁹ toti⁹. videbit aūt vtiꝗ aliqs maxime dr̃iaꝫ in motu circulari: q2 in tali motu nō eadē erit velocitas eoꝝ. i. earū partiū que ſunt iuxta centrū ⁊ q̃ ſunt extra ⁊ que toti⁹. Nā ptes iuxta cētruꝫ hn̄t tardiorē motū: ptes v̊o ex̃ hn̄t velociorē. velocitas aūt toti⁹ non accipit̃ ſm velocitatē ptiuꝫ interioꝝ: ſꝫ exterioꝝ. g̊ ē ibi diuerſitas inter talia: ſic̃ nō exñte motu vnius vel vt hꝫ alia lr̃a: ſic̃ nō exñte motu vno toti⁹ ⁊ ptis: q2 motus toti⁹ ⁊ partiuꝫ exterioꝝ eſt alius a motu ptiuꝫ interioꝝ.

Du^m p^m. **Dubitaret** forte aliqs. vtrū ptes moueantur per ſe. ¶ Dōm ꝙ cū ptes nō ſint niſi i po tētia in toto: ⁊ cū ptes ſꝫ ꝙ h⁹ nō hēant eē ꝑ ſe: per ſe mo

Cõ. 86. ueri nō poſſunt: tñ vt Cōmē. inuit: ⁊ vt. s. in 5° oſtēdimus ſufficiēter: in his que ſūt ꝑ accidēs ē gradus dare. licꝫ et g̊o ptes moueātur per accidēs: nō tamē ſic mouētur per accidēs: ſicut accidētia ⁊ forme: que nullo mō ꝑ ſe moue ri poſſunt. Inde ē g̊ ꝙ motus ptis diſtinguit̃ a motu per accidēs: ⁊ dr̃ eē nō pure ꝑ accidēs: q2 mot⁹ ptiuꝫ nō ē olo ꝑ accidēs: ſic̃ mot⁹ accñtiū ⁊ formarū: ⁊ cū ptes moueāt̃ in toto: ita ꝙ pñt moueri ꝑ ſe: accñtia āt ⁊ forme ſic mo uent̃ in corpore ꝙ ꝑ ſe moueri nō pñt. ¶ Deide cū dic̃.

¶ Sicut igit̃ dicebam: ſic qdeꝫ ꝯtingit moueri ipartibile: ſicut in naui ſedēs naue eunte. Per ſe aūt nō contingit. ¶ Mutetur eniꝫ ex. a. b. in Tc.87 b. c. ſiue ex magnitudine in magnitudineꝫ: ſiue ex ſpecie in ſpēm: ſiue ſm ꝯtradictionē. Tp̄us aūt ſit in quo primo mutatur. d. Ergo neceſſe eſt ipm ſm ꝙ mutat̃ tp̄us: aut in. a. b. eſſe: aut in. b. c. aut aliqd qdem hui⁹ in hoc: aliud vero in altero. Omē. n. qꝺ mutat̃: ſic ſe habuit. In vtroqꝫ qdem igit̃ non erit aliqd ipſi⁹: partibi le eniꝫ vtiqꝫ eſſet. At v̊o neqꝫ in. b. c. mutatuꝫ eniꝫ erit. Cōceſſum eſt aūt mutari. Relinqtur igit̃ ipm in. a. b. eſſe ſm ꝙ mutatur tēp⁹: quie/ ſcet ergo. In codeꝫ enī eſſe per tempus quo/ dam quieſcere eſt. ¶ Quare nō ꝯtingit impar Tc.88 tibile moueri neqꝫ omnino mutari.

¶ Probat ꝯneꝫ quā ꝑmiſerat. vꝫ. ꝙ ꝑ ſe nullū ipartibile mo uetur. Circa qꝺ ꝙ̃tuor facit ſꝫ ꝙ ꝙ̃tuor rōnes adducit ad ꝓpoſitū. 2^a ibi (Solū. n. ſic eēt.) 3^a ibi. (Ampli⁹ aūt ex his.) 4^a ibi. (Ampli⁹ aūt ſi omne.) Re/ petit g̊ p̊ ꝯnē intētā. d. ꝙ ſic̃ dicebā: ſic q/ dē ꝯtingit moueri ipartibile. vꝫ. per acci dēs ſic̃ ſedens mouetur in naui naue mo ta ⁊ eunte: ꝑ ſe āt h̓ nō cōtingit: ꝙ ſi dicat aduerſari⁹ h̓ eē poſſibile ꝑ ſe. mutet̃ igi/ tur qꝺ ē imptibile ex termino. a. b. in ter/ minū. b. c. ſiue h̓ ſit ex magnitudīe ī ma/ gnitudinē ſiue ex ſpē in ſpēm: ſiue ſm cō tradictionē. quocūꝗ enī mō accipiātur dicti termini: ſi/ ue accipiātur ſm magnitudinē ⁊ ſꝫ augmētū ⁊ diminu/ tionē: ſiue ſm formā ⁊ ſpēꝫ. i. ſm alterationē: ſiue ſm q̃/ litatē: ſiue accipiātur ſm ꝯdictioneꝫ. i. ſm eē ⁊ nō eē: vel ſm gnōnē ⁊ corruptionē: que eſt in ſubā: vel accipiantur ſm motū localē: quocūꝗ mō accipiātur nō ꝯtingit iptı/ le moueri. Nā ſit tēp⁹ in quo p̊ mutat̃ qꝺ in quo eſt. d. ne/ ceſſe ē g̊ ipm iptibile ſm tp̄us ſꝫ qꝺ mutat̃: aut eē ſm ſe totū in termino. a. b. aut in. b. c. aut aliqd h⁹. i. aliq̃ ps il/ lius iptibilis erit in hoc. i. in vno termino: aliꝺ aūt in al tero termino. Nā oē qꝺ mutat̃ nec̄e ē ꝙ ſic ſe habuerit: in vtroꝗ qdē igit̃ nō erit aliquid ipſi⁹ ipartibilis. Non enī poſſumus dicere ꝙ aliq̃ ps ipſi⁹ ipartibilis ſit in vno termino: ⁊ aliq̃ in alio: q2 partibile vtiꝗ eſſet. Si g̊ ipar/ tibile eſt: vel totū eſt in. a. b. vel totuꝫ in. b. c. At v̊o neꝗ erit totū in. b. c. q2 tūc mutatū erit cōceſſum. eſt aūt ipm ipartibile mutari ⁊ moueri. Relinquit̃ g̊ ipm totū eē in a. b. in toto illo tpe ſm ꝙ mutat̃. q̇eſcet g̊ ibideꝫ: q2 eē in eodē termino: per qꝺdā tp̄s eſt idē qꝺ quieſcere: q̊re non ꝯtigit ipartibile moueri: neꝗ oīno mutari: q2 tūc qꝺ mo uet̃ quieſceret. ¶ Nōn^m aūt vim rōnis hui⁹ in hoc cōſi/ ſtere: ꝙ ſi ipartibile mouet̃ in toto illo tpe: duꝫ mouere/ tur nō eſt in termino ad quē: q2 ibi eſt mutatū eē: nec eſt partim in vno termino: nec partim in alio: q2 caret parti bus. relinqtur ergo ꝙ in toto tpe dum mouet̃ ſit in ter/ mino a quo: ſꝫ h̓ ꝙ ē in aliq̃ eodē termino per aliqꝺ tem pus quieſcet ibidē. ergo in toto tpe duꝫ mouet̃ quieſcit: qꝺ eſt incōueniens. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Soluꝫ eniꝫ ſic eſſet ipſius motus: ſi tēp⁹ eēt ex ipſis nunc. Semꝑ eniꝫ in ipſo nunc eſt mo/

tum esse ex mutatū. Quare moueri qdem neq; est: motū aūt esse semp. Hoc aūt ꝙ ipossibile sit: ostensuz est. Neqz eniz ex ipsis nūc tps neqz linea ex ipsis punctis: neqz motus ex momentis est. Nihil eni aliud facit hoc dicēs: aut motuz ex indiuisibilibus: sicut si tēpus ex ipsis nunc: aut magnitudinē ex punctis.

Adducit 2^am rōnē.d.ꝙ solū sic eēt motus ipsi⁹ ipartibi lis si tps eēt ex ipsis nūc ꝛ si sup.motus posset eē in ipso nūc. Sz vtrūqz hoꝝ ē ipole.g ipole ē ipartibile moueri. Et aūt mot⁹ nō possit eē in nūc: pz: qꝛ in ipo nūc semp est motū eē.i.mutatū eē: qꝛ moueri qdē nequaqꝫ est in nūc: motū aūt eē.i.mutatū semp est in ipso nūc: h aūt qd sit ipossibile.vz.ꝙ moueri sit in ipso nūc: ostēsuz est pus. addit aūt ꝙ neqz tps est ex ipsis nūc: neqz linea ex ipsis punctis: neqz mot⁹ ex momētis.i.ex mutatis eē.d.n.h.vz.ꝙ ipartibile moueat nihil aliud facit nisi aut motuz eē ex indiuisibilib⁹: ꝛ eē h est dicere sic si tēpus sit ex ipsis nūc: aut sic dicere magnitudinē eē ex pūctis. Cū g oia h sint ipossibilia ipossibile est ꝙ ipartibile moueatur.

dub.p^m **Dubitaret** forte aliqs: vñ seqtur h ꝯñtia ꝙ si impartibile moueret ꝙ magnitudo eēt ꝯposita ex idiuisibilib⁹. Dōm ꝙ oē spatiū per qd mouetur aliqd mobile: opz eē ꝓportionatū ipsi mobili. Nā mobile successiue se cōmēsurat spatio: ita ꝙ p̄ transit spatiū eqle sibi: qꝫ maius: ꝛ postea aliud spatiū eqle sibi donec sic totū spatiū sit ptrāsitū: qd eē nō posset nisi spatiū esset cōpositū ex eqlib⁹ partib⁹: vel etiā ex minorib⁹ qꝫ sit qtitas ipsi⁹ mobilis.nunqꝫ.n.mobile transiret aliqd spatiū: nisi mobile ipm aliquotiēs sumptū redderet illd spatiuz vel plus qꝫ illud spatiū. Cū g nunqꝫ indiuisibile aliqtiēs sumptū reddat aliqd nisi illud sit ꝯpo^m ex idiuisibilibus: si mobile eēt aliqd iptibile ꝛ trāsiret aliqd spatiū oporteret illud spatiū eē cōpo^m ex ipartibilibus. pz g ꝙ si mobile esset qd indiuisibile: linea.i.magnitudo vel spatium per qd fieret motus esset compositū ex punctis vel ex impartibilibus.

dub' 2' **Alterius** forte dubitaret aliqs: vñ seqꝛ h ꝯñа: ꝙ si ipartibile moueret ꝙ tps eēt ꝯpositū ex ipsis nūc: ꝛ ꝙ mot⁹ eēt ꝯpositū ex momētis vel ex mutatis eē. Dōm ꝙ vt pz ex qōne pmissa si mobile esset qd iptibile: spatiū per qd fieret mot⁹ eēt ꝯpositū ex ipartibilib⁹. Cū g in iptibili nō possit eē nisi mutatū eē: si aliqd spatiū: p qd fieret mot⁹ eēt ꝯpositū ex iptibilib⁹: oporteret motū illū qui fieret in illo spatio cōponi ex momētis vel ex mutatis eē. Rursus: qꝛ mutatū eē mēsurat instāti: vt.s.ostēdebat: si aliqs mot⁹ cōponeret ex mutatis esse: oporteret tps mēsurās motū illū cōponi ex istātib⁹. pz g ꝙ qui ponit iportibile moueri: ponit ꝙ spotiū ꝯponatur ex ipartibilibus: ꝛ ꝙ motus ꝯponitur ex mutatis esse: ꝛ ꝙ tēpus componatur ex instantibus. est ergo h ratio philosophi: ꝙ cuz omnia h sint impossibilia: impossibile est impartibile moueri. Deide cū dicit.

Tex. **Amplius** aūt ex his manifestū: ꝙ neqz punctū neqz aliud indiuisibile nullūz cōtingit moueri. Omne eni qd mouet: ipossibile est prius maius moueri ipsius qꝫ aut equale: aut min⁹. Si igit hoc manifestū: qꝛ ꝛ punctum minus aut equale mouebit primū. Qm̄ aūt indiuisibile ē ipossibile est minus moueri prius. Equale ergo ipsi. Quare erit linea ex punctis: semp eniz per equalem motuz omnē lineam punctū mēsurabit. Si autē hoc impossibile est: ꝛ moueri indiuisibile impossibile est.

Adducit 3^am rōnē.d.ampli⁹ ex his aūt.i.ex dicēdis manifestū est ꝙ neqz punctū neqz nullū aliud idiuisibile cōtingit moueri. Nā oē qd mouet ipole est pus moueri per spatiū mai⁹ ipsi⁹.i.maius ipso qꝫ moueri p spatiū aut eqle sibi: aut min⁹ ipso. Si igit h est ꝙ mobile pus transit spatiū eqle sibi: aut min⁹ qꝫ mai⁹: mani^m est ꝙ ꝛ punctuz vel qdcūqz aliud idiuisibile: qd ponit mobile pmū mouebit per spatiū min⁹: aut eqle qꝫ per mai⁹. Sz qm̄ hꝰ mobile est idiuisibile: ipole est ipm moueri pus p spatiū minus se: trāsibit g pus spotiū eqle sibi: qre linea erit ꝯposita ex pūctis. Nā semp punctū vel qdcūqz aliud ipartibile motū p aliqd spatiū vl' p aliqꝫ lineā mēsurabit oēz hꝰ lineā per eqle ipartibile illd accipiēdo ꝛ trāseundo pus sp pte eqle. Sic.n. aliqn mēsurabit totā lineā: qd nō eēt nisi linea ꝯponeret ex pūctis vel ex iptibilib⁹. si aūt h ē ipole: ipole est idiuisibile moueri. Nōn^m aūt hāc 3^am rōnē differre a scda: qꝛ addit aliqd supra ipsaz: declat.n. quādā ꝯñam q ibi supponebat. Supponebat.n.ibi ꝙ si iptibile moueret ꝙ linea ꝯponeret ex punctis. h aūt hic declarat per h ꝙ mobile pus trāsit spatiū equale sibi qꝫ mai⁹ se: qd nō eēt nisi mobile cōmēsuraret se spatio: ꝛ qꝛ nunqꝫ iptibile cōmensurat se alicui nisi illud sit cōpositū ex ipartibilib⁹: si iptibile moueret linea ꝯponeret ex iptibilib⁹: in rōne g pcedēte supponēdo h ipossibile supponebat intentū. h aūt declarādo h ipole manifestat ꝓpositūz. Rursus differt h rō ab illa: qꝛ in hac rōne ex vno solo ipossibili cōcludit ꝓpositū: vt qꝛ.vz.impole est lineā ꝯponi ex punctis: ipole est iptibile moueri: i pmissa āt rōne ex trib⁹ ipolib⁹ ꝯcludebat itētū. dicebat.n. ꝙ qꝛ ipole ē lineā ꝯponi ex pūctis: tps ex nūc: ꝛ motū ex momētis vel ex mutatis eē: iō ipole ē iptibile moueri.

Dubitaret forte aliqs: qꝛ nō videt ꝙ hec ꝯña sequat ꝙ si ipartibile moueret ꝙ linea ꝯponeret ex pūctis. bñ.n. seqtur ꝙ si ipartibile mouet ꝙ mot⁹ ei⁹ ꝯstitueret lineā. Nā si spicū absqꝫ versione moueret super planū: qꝛ spericū tāgit planū in pūcto: pūct⁹ ille sic fluens ꝯstitueret lineā: nō tn̄ p h linea ꝯponeretur ex pūctis. Dōm ꝙ cū dicim⁹ si ipartibile moueretur linea ꝯponeret ex pūctis: itelligēdū est de motu iptibilis p se: nō aūt itelligēdū ē de motu ei⁹ p accñs. et phs nō itēdit negare iptibile moueri p accñs ꝛ in a°: sz negat ipz moueri p se: spericū aūt positū sup planū tāgit planū in pūcto: tn̄ si moueret hꝰ spicū pūct⁹ ille in quo fit cōtact⁹ ad planū nō moueret p se sz moueret per accñs: qꝛ moueret ad motū spere. Cū g dr ꝙ mobile se cōmēsurat spatio: itelligēdū est de mobili p se. spera g posita sup planū p motū suū ꝯmēsuraret se aeri circūstāti illi plano: sz punct⁹ in quo fit ꝯtact⁹ ad planū: lz p fluxū ei⁹ ꝯstitueret lineā: nō tn̄ cōmēsuraret se illi linee: qꝛ nō moueret p se sz p accñs. Nā qꝛ mot⁹ ipsi⁹ spere p se eēt diuisibilis cū mota spera moueat p accñs qcqd ē in spa: oz fluxū ipsi⁹ puncti exñtis in spera eē qd diuisibile p accñs: ꝛ sic ex indiuisibili ꝯstitui diui^le nō ē icōueniēs: iō ex tali fluxu ꝯstituet linea. Si g flux⁹ pūcti qui ē qd diui^le ꝛ faciēs lineā hret talē diuisibilitatē ab ipso pūcto: oporteret illū pūctū se cōmēsurare ipsi linee quā fluēdo ꝯstituit. Sz cū effcūs nō sumat modū ꝛ mēsurā a cā p accñs ex q accidit ipsi puncto moueri: cū accidat ei ꝯstituere lineā p motū suū: non oz lineā sic ꝯstitutā ꝯponi ex pūctis: neqz opz ꝙ hꝰ linea se cōmēsuret pūcto: ꝛ h ad ista sufficiāt. Nā hāc mām in questionib⁹: quas supra de generatione edidimus diffu- Du° p°.

sius pertractauimus. ¶ Deide cũ dicit.

T.c.90. ¶ Amplius aũt si omne in tp̃e mouet̃ in ipso nũc nihil: oẽ aũt tp̃s diuisibile: erit vtiq3 aliqd tp̃s minus quolib3 eoꝝ q̃ mouent̃: in quo mouet̃ q̃tũ ipm motũ est. Hoc q̃dẽ.n. erit tp̃s in quo mouet̃: pp id qd mouet̃ oẽ in tp̃e. Tp̃s aũt oẽ diuisibile ostẽsũ3 est prius. Si igit̃ punctũ moue tur: erit aliqd tp̃s minus in quo ipm motũ est: s3 ĩpoſſe est. In minori eñ necesse minus moueri. Quare erit diuisibile indiuisibile in minus: sic 7 tp̃s in tp̃e. Solũmõ.n. mouebit̃ ĩpartibile 7 indiuisibile: si erit in ipso nunc possibile moue ri athomo. Eiusde3 enim rõnis est in ipso nũc moueri: 7 indiuiduu3 aliqd moueri.

¶ Adducit ãt 4am rõnẽ. d. q̃ ãplius si oẽ qd mouet̃: mouet̃ in tp̃e: 7 in ipso nũc nihil mouet̃: q2 oẽ tp̃s ẽ diuisibile: erit vtiq3 dare aliqd tp̃s minus q̃3 sit tp̃s in q̃ mouet̃ tm̃ corpus q̃tũ ẽ ip3: 7 h̃ q̃lib3. i. qdcũq3 sit h9 mobile qd ẽ de nũo coꝝ q̃ mouent̃. h̃ q̃dẽ.n. erit ipm tp̃s in q̃ mouet̃ tm̃ cor pus q̃tũ ẽ ip3 mobile. Nã pp id qd mouet̃ nec̃e ẽ eẽ mo tũ in tp̃e: tp̃s ãt oẽ eẽ diuisibile ostẽsu3 ẽ: q̃re p9 si qdlib3 mo bile mouet̃ p tm̃ spatiũ q̃tũ ẽ ipm in aliq̃ tp̃e 7 oẽ tp̃s ẽ diuisibile: oz dare tp̃s aliqd minus q̃3 sit tp̃s in q̃ mouet mo bile p tm̃ spatiũ q̃tũ ẽ ip3 qdcũq3 sit illd mobile. Si igi tur mouet̃ pũctũ vel qdcũq3 aliud idiuisibile erit aliqd tp̃s minus q̃3 sit tp̃s in q̃ motũ ẽ ipm pũctũ: s3 h̃ ẽ ĩpoſſe: q2 sp in minori tp̃e nec̃e ẽ moueri minus mobile. sequit̃ g̃ q̃ i dyuisibile erit diuisibile in minus. Nã sic tp̃s in q̃ mouet diuisibile diuidit̃ in tp̃s minus: sic idiuisibile diuidet̃ in aliqd minus: q2 si in toto tp̃e mouet̃ totũ idiuisibile 7 p tm̃ spatium q̃3m ẽ ip3: cũ tp̃s illd sit diuisibile: 7 sit dare aliqd minus tp̃s: oportebit q̃ in illo minori tp̃e moueat̃ aliq̃d qd sit minus q̃3 ipm idiuisibile: 7 oportebit q̃ in illo minori tp̃e idiuisibile trãseat minus de spatio q̃3 sit ipm: 7 cu3 oĩa h̃ sint ĩpoſſia: ĩ poſſe ẽ ĩptibile moueri. Addit ãt q̃ solũmõ mouet̃ ĩptibi le 7 idiuisibile: si in ipso nũc erit motus: 7 sic erit poſſe mo tũ in athomo. i. in ĩstãti 7 in idiuisibili. nã eiusdẽ rõnis ẽ moueri. i. q̃ sit motus in ipso nunc: 7 moueri aliqd mobile idiuisibile. ¶ Nõm aũt q̃ si mobile eẽt idiuiduũ q̃ motus eẽt in ĩstãti. nã vt dicebat̃ si ĩptibile moueret̃ q̃ motus cõ poneret̃ ex mutatis eẽ. Cũ g̃ motus nõ ꝯponeret̃ nisi ex motib9 sic nec ꝯponit̃ linea nisi ex lineis: nec corpus nisi a corporibus: si motus ꝯpõeret̃ ex mutatis eẽ: oporteret q̃ ipm mutatũ eẽ eẽt q̃dã motus. Cũ g̃ mutatu3 esse sit in in stanti motus eẽt in ĩstãti. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.91. ¶ Mutatio ãt nõ est: neq3 vna ĩfinita. Oĩs.n. erat ex quodã in q̃ddã 7 q̃ ẽ in ꝯdictiõe 7 in ꝯ rijs. Qr̃ eoꝝ q̃ st̃ s3 ꝯdictionẽ affirmatio 7 ne gatio t̃minus ẽ: vt gñõnis q̃dẽ eẽ: corruptiõis ãt nõ eẽ. Eoꝝ ãt q̃ st̃ in ꝯrijs ꝯria: h̃.n. vltima sũt mutatiõis: q̃re 7 alteratiõis oĩs. Ex ꝯrijs.n. q̃ buſdã ẽ alteratio. Silr̃ ãt augmẽti 7 decremẽ ti. Augmẽti q̃dẽ t̃minus ẽ: q̃ ẽ sm̃ ꝓpriã nã3 p fcẽ magnitudis. Decremẽti q̃ ẽ ab hac rẽotio.

¶ Probato q̃ nullũ ĩptibile mouet̃: qd seq̃bat̃ ex dcis ꝯe nonis: ostẽdit q̃ nulla mutatio ẽ ĩfinita: qd ẽt seq̃bat̃ ex dcis ei9. Circa qd. d. f. s3 q̃ motus 7 mutatio 2r sumi pñt: ad for mã 7 ad vbi. p̃o g̃ ostẽdit q̃ nõ ẽ ĩfinita mutatio ad formã. 2o declat q̃ nõ ẽ ĩfinita mutatio ad vbi ibi. (Loci aũt muta tio.) Dic̃ g̃. q̃ mutatio nõ ẽ neq3 vna ĩfinita. Nã oĩs muta tio ẽ ex q̃dã in qddã. i. ẽ ex termĩo in terminũ. S3 nihil qd claudit̃ iter duos terminos ẽ ĩfinitũ 7 ĩterminatũ. nulla g̃ mutatio ẽ ĩfinita: q̃ ãt mutatio claudat̃ iter duos termĩos ostẽdit exẽplificãdo de mutatiõib9 s3 formã. d. q̃ mutatio q̃ est in ꝯdictiõe. i. in subã: 7 mutatio q̃ ẽ in ꝯrijs. i. in q̃li tate 7 q̃titate oĩs talis mutatio ẽ iter duos terminos: q2 eoꝝ q̃ st̃ s3 ꝯdictõe3 terminus ẽ affirmatio 7 negatio: vt gñõ nis q̃dẽ q̃ icipit a nõ eẽ: terminus ẽ eẽ: corruptiõis ãt q̃ ici pit ab eẽ terminus ẽ nõ eẽ: eoꝝ ãt q̃ sũt in ꝯrijs termini st̃ ipsa ꝯria. Nã h̃. s. ꝯria sũt vltia talis mutatiõis: q2 oĩs al teratiõis sũt aliq̃ termini. Nã ex ꝯrijs q̃buſdã ẽ oĩs alte ratio. silr̃ ãt 7 augmẽti 7 decremẽti sũt aliq̃ termini. Nã augmẽti q̃dẽ terminus ẽ q̃ ẽ s3 ꝓpriã nãm pfecte magni tudis. Nã oĩu3 nã ꝯstãtiũ ẽ dare determiatã magnitudi nẽ: ad quã cũ puẽtũ ẽ termiat̃ motus augmẽti: motus g̃ aug mẽti est accessus ad q̃titatẽ pfectã: decremẽti aũt muta tio est q̃ est remotio. i. recessus ab hac. i. a q̃titate pfecta. Si g̃ tã mutatio sm̃ ꝯdictõe3 q̃ est in subã q̃3 ẽt sm̃ ꝯria: q̃ est in q̃litate 7 q̃titate est iter duos terminos: 7 est fini ta: sequitur q̃ nulla mutatio ad formã sit ĩfinita. Quo ãt motus ĩ q̃titate sit iter ꝯdictõ 7 quõ ĩ q̃titatib9 s3 eẽ ꝯrietas put suffic̃ ad motũ in 5o sufficiẽter ostẽdim9. ¶ Deide cũ dic̃.

¶ Loci ãt mutatio sic q̃dẽ nõ erit finita: Nõ.n. oĩs in ꝯrijs est: s3 qm̃ qd ĩpoſſe decisũ eẽ: eo q̃ nõ ꝯtingit decisu3 eẽ. Multiplr̃.n. dĩ ĩpoſſe: nõ ꝯtingit sic ĩpoſſe decidi: neq3 oĩo ĩpoſſe fcm̃ esse fieri neq3 mutari: ĩpoſſe ꝯtigit vtiq3 mutari: in qd ĩpoſſe ẽ mutari. T.c.92.

¶ Si g̃ qd fert̃ mutat̃ ĩ ali qd: 7 poſſe ẽ mutari: q̃re nõ ĩfinit9 motus. Neq3 fert̃ ĩ ĩfinito. Impoſſe ẽ.n. trãsire ip3. Qd q̃de igitur sic non sit infinita mutatio: vt non finiat̃ terminis: manifestum est. T.c.93.

¶ Ostẽdit q̃ loci mutatio est ẽt finita. Circa qd. d. f. q2 p̃o ostẽdit q̃ oz talẽ mutationẽ eẽ finitã s3 terminu3. 2o de clarat q̃ nihil ꝓhibet eã eẽ ĩfinitã sm̃ tp̃s ibi. (S3 si sic ꝯtigit.) Dic̃ g̃. q̃ loci ãt mutatio nõ erit finita. i. nõ poterit ostẽdi q̃ sit finita sic. i. p rõnẽ iã dcã3. Nõ.n. possum9 dice re q̃ loci mutatio sit finita: q2 est a ꝯrio in ꝯriũ: vel a con tradictorio in ꝯtradictoriu3: sic dicebat̃ de motu ad for mã. Nõ g̃ ẽ sic finita mutatio ad vbi: sic mutatio ad for mã: q2 nõ oĩs talis mutatio ẽ ĩ ꝯrijs vl ĩ ꝯdictorijs: q2 cir cularis est ab eodẽ in idẽ. S3 iõ sup. talis mutatio est fi nita: qm̃ ĩpoſſibile est decisu3 esse in eo qd nõ cõtingit eẽ decisu3: nunq̃3.n. descindit̃ nisi qd possibile est descindi: nunq̃3.n. nã incipit nisi qd põt pficere: 7 qd põt pducere ad terminũ. Oĩs g̃ mutatio nãlis terminata est 7 h3 ali quẽ terminũ: q2 aliter nõ incipet̃ a nã. Addit aũt q̃ mul tiplr̃ dr̃ ĩpoſſibile. nõ.n. ꝯtingit sic ĩpoſſibile descindi: qd eni3 nullo mõ est possibile descindi nunq̃3 descindit̃: ne q3 qd oĩo ĩpoſſibile est factũ eẽ ꝯtingit fieri: neq3 qd ĩpos sibile est mutari cõtingit mutari. Si g̃ qd fert̃ mutat̃ in aliqd: 7 possibile est mutari in id: q2 g̃ sic est motus nõ est ĩ finitus neq3 fert̃ aliqd in ĩfinito. i. ad terminũ nõ finitũ: q2 ĩpoſſibile trãsire ip3 7 puenire ad ipm. si g̃ motus ali quis esset ĩfinitus sm̃ terminu3: nã ĩciperet qd nõ posset pficere: imo q2 omne motũ localiter tendit in aliq̃d si ta lis mutatio esset infinita sm̃ terminũ aliq̃d moueretur ad aliquid ad qd nõ posset peruenire: qd est incõueniẽs. cõcludit ergo ex dictis. d. q̃ q̃dem igit̃ mutatio sm̃ locũ nõ sit infinita sic vt non finiantur eius terminus. manife stum est ex dictis. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Sz si sic ꝯtigit vt tpe sit īfinit⁹ idē exñs ⁊ vn⁹ ꝯsiderādū ē. Nō vno qdē .n. facto nihil fortasse ꝓhibz: vt si post loci mutationē alīatio sit: ⁊ post alīationē augmētū: ⁊ iterū gnō. Sic .n. sp̄ qdē erit tpe mot⁹: sz nō vn⁹: pp̄ id qḋ nō est vn⁹ ex oib⁹: vt aūt fiat vn⁹: nō ꝯtigit īfinitū eē tpe p̄ter vnū. Hic aūt est vn⁹ .s. circulatio. T.c.94

¶ Ostendit ꝙ lz nulla sit loci mutatio īfinita ꝺm terminuz: pōt tñ aliq̄ eē īfinita ꝺm tp̄s. d. ꝙ sic ꝯtingit eē infi^m motū vt vnus ⁊ idē exñs sit īfinit⁹ tpe ꝯsiderādū est. nā nō vno qdem facto nihil fortasse ꝓhibz ꝙ sit īfinitus: in īfinitū .n. possunt durare motus ꝺm tp̄s: si h⁹ motus sint ali⁹ ⁊ ali⁹: vt si post loci mutationē sit alteratio ⁊ post alterationē augmētū: ⁊ iterū post augmētū gnō. sic .n. semper qd erit mot⁹ tpe .i. ꝺm tp̄s: sz nō erit mot⁹ vnus pp̄ id ꝙ nō est vnus mot⁹ ex oib⁹ his motib⁹. Sz vt fiat vnus mot⁹ nō ꝯtingit motū eē per infi^m tp̄s p̄ter vnū motū: q vn⁹ ⁊ idē exñs cōtinuari pōt per infi^m tp̄s. h aūt vn⁹ est .s. circulatio. ¶ Nōn^m aūt intētionē phi in hac pte in h ꝯsistere ꝙ lz ois mot⁹ sit finit⁹ ꝺm terminū: aliqs tñ motus vt circularis pōt eē īfinitus ꝺm tp̄s. Nā sic alteratio ⁊ augmētū gnō ⁊c. talia sunt finita ꝺm terminū: cū talia se possint hr̄e ꝯñr ꝺm tp̄s: qꝛ statī post vnū motū pōt accipi ali⁹: sic q̄libz circulatio celestis est finita ꝺm terminū: tñ h⁹ circulatiōes se hñt ꝯñr ꝺm tp̄s: qꝛ statim finita vna circulatione īcipit alia. Differt aūt h īfinitas a p̄ori qꝛ ex oib⁹ his circulationib⁹ efficit̄ vn⁹ motus ꝯtinuus. Sz ex augmēto ⁊ alteratiōe ex h⁹ motib⁹ q̄ꝫtūcūqꝫ se habeant ꝯñr ꝺm tp̄s vn⁹ mot⁹ ꝯtinuus eē nō pōt. ¶ Nōn^m aūt ꝙ ait: si vnus ⁊ idē mot⁹ exñs sit īfinit⁹ tpe ꝯsiderādū est .s. post: qꝛ de h quereī in .8. vtrū sit dare motū eternū. oñdet .n. ibi ꝙ sic. Sz ꝙ h nō sit verū ⁊ ꝙ rōnes phi nō cōcludant ostēdemus ibidē. In h aūt terminat̄ snīa sexti libri physicoꝝ.

¶ Incipit septimus liber physicoꝝ. Lectio. .I.

T.c.p. Omne āt qḋ mouet̄: necē est ab aliquo moueri. Siqdē igit̄ in ipso nō hz principiū mot⁹: manifestū ē ꝙ ab altero mouet̄: aliḋ .n. erit mouēs. Si aūt in seipso accipiat̄ .a.b. qḋ moueat̄ ꝺm se: sed non eo ꝙ eoꝝ que hoc aliquid mouetur.

¶ Qꝛ motus circularis: qui ꝺm phm eternus est: maxie ē h. vnus ⁊ ꝯtinuus. Jō postq̄ꝫ phs in 6° li° determinauit de ꝯtinuitate ipsi⁹ mot⁹. In his duob⁹ libris vltimis. vz. in 7° ⁊ 8°: vult determinare de eternitate ei⁹. oñdit aūt phs motū eē eternū p h ꝙ ē deuenire ad vnū motorē p̄^m oio imobilē. Qꝛ āt sit deuenire ad motorē p̄^m ⁊ imobilē. pz p h ꝙ oē qḋ mouet̄ ab alio mouet̄. Nā si i mouētib⁹ ⁊ motis nō est ꝓcedere in īfi^m si oē qḋ mouet̄ ab alio mouet̄ est deuenire ad aliquē motorē p̄^m ⁊ imobilē: ꝺm g̃ phz h tria se hñt ꝺm ꝯñaz. vz. ꝙ si oē motū mouet̄ ab alio ē deuenire ad motorē p̄mū ⁊ imobilē: ⁊ si est deuenire ad h⁹ motorē est dare motū eternū. tria g̃ fac̄ sz ꝙ h tria declarat. p̄. n. oñdit ꝙ oē motū: mouet̄ ab alio. 2° ꝓbat ꝙ ē deuenire ad motorē p̄^m imobilē. 3° ꝓbat ꝙ si ē deuenire ad motorē p̄^m ⁊ imobilē est dare motū eternū. 2ª incipit in fine lectiōis ibi. (Qm̄ aūt oē qḋ mouet̄.) 3ª icipit in p̄n° octaui ibi. (Utrū āt fact⁹ sit.) Circa p̄^m duo. f. qꝛ p̄ ꝓponit qḋ ītēdit. 2° māifestat ꝓpo^m ibi. (Pri^m qdē igitur.) Dic̄ g̃. ꝙ oē qḋ mouet̄ necē est moueri ab aliquo .s. alio vel aliq̄ altero: ⁊ subdit: ꝙ si qdē igit̄ h⁹ motū nō hz in seipso p̄ncipiuz motus: mani^m est ꝙ mouet̄ ab altero. Si aūt in seipso hz h⁹ p̄ncipiū mot⁹: lz sup. non sit sic manifestū ꝙ tale moueat̄ ab altero: tñ vt patebit per sequētia: opz etiā sic mota moueri ab altero: vt si accipiat̄ mobile .a.b. qḋ moueatur ꝺz se totū: sz nō moueatur in eo ꝙ aliqd coꝝ .i. aliq̄ pars de nūero coꝝ q̄ sunt hui⁹ .i. que sūt ptes hui⁹ mobilis .a.b. tale .n. mobile si moueat̄ ꝺm se totū ⁊ nō ꝺm ptē tñ: siue hēat in se p̄ncipiū motus: siue nō hēat de necessitate mouet̄ ab alio. ¶ Nōn^m aūt ꝙ sic nihil est in seipso p̄mo: ⁊ ꝺm se totū: sz h ꝯtingit rōne diuersarū partiū: sic nihil mouet̄ a seipso p̄mo: ⁊ ꝺz se totū: sed solū h pōt ꝯtingere ꝺm diuersas ptes: sicut g̃ totū hoc .s. lagena ⁊ vinū ꝺm se totū nō est ꝯtinens ⁊ cōtentū: sed totū rōne vini hz rōnē cōtenti: ⁊ totū rōne lagene hz rōnez cōtinentis: sic nulluz mobile ꝺm se totuz mouet̄ a seipso qḋ sit simul mouēs ⁊ motū: sz totuz rōne vnius ptis mouet. Et rōne alterius mouet̄: ⁊ vt totum aīal mouet rōne aīe: ⁊ mouet̄ rōne corporis. nihil g̃ mouet̄ ex se vel mouetur a p̄ncipio intra qꝛ totū totū moueat per se ⁊ p̄mo. Sz ideo dicitur aliquid moueri ex se: quia est diuisibile in talia duo quoꝝ vnuz est per se mouens aliud per se motum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Primū qdē igit̄ opinari .a.b. a seipso moueri pp̄ qḋ totū mouet̄: ⁊ a nullo exterioꝝ: silē est sic sigs ipso .d.e. mouēte .e.z. ⁊ ipso moto opinetur .d.e.z. a seipso moueri ꝓpter id quod nō videt̄ vtrum ab vtro moueatur: ⁊ vtruz .d.e. ab e.z. aut .e.z a d.e. moueatur.

¶ Declarat quod dixerat. Circa qḋ duo facit: qꝛ p̄mo ostēdit vnde accidit h deceptio ꝙ credimus aliquid a seipso moueri. scḋo adducit rōnem ꝓbantē ꝙ nihil a seipso mouetur ibi. (Amplius qḋ a seipso.) Dicit ergo. ꝙ p̄mū quidem igitur decipimur ⁊ cōtingit nos opinari .a.b. moueri a seipso propter id ꝙ totum .a.b. mouetur ⁊ a nullo exterioꝝ. simile est ergo: sicut ipso .d.e. mouente id quod .e.z. ⁊ ex hoc ipso toto .d.e.z. moto. Si qs ergo ex hoc opinetur totum .d.e.z. moueri a seipso ꝓpter id quod nō videtur vtrū ab vtroqꝫ moueatur: qꝛ ergo nescimus istius totius .d.e.z. que pars quā partē moueat. credimus autē ꝙ totuz seipsum moueat: vt qꝛ nescimus: vtruz .d.e. moueatur a b.z. aut .e.z. moueatur sup. a d.e. ⁊ qꝛ hoc est: credimus totuz .d.e.z. seipsum mouere. ¶ Aduertendū tamē ꝙ in fine huius partis noua translatio est corrupta: imo pluries in hac trāslatiōe apparet corruptio. ¶ Notandū autē ꝙ nihil mouet seipsum per se: mouet tamen seipsum per accidēs: vt qꝛ anima mouet per se corpus: et corpore moto mouetur anima: seqtur ꝙ anima moueat seipsam per accidēs. anima ergo mouente corpus per se sequitur ex hoc ꝙ etiaz totuz animal moueatur: qꝛ etiaz ipsa anima mouet̄: lz per accidens. ignorantes ergo que pars aīalis quā partē moueat ⁊ videntes totum aīal moueri credunt ꝙ totum animal seipsum moueat ꝺm se totum. accidit ergo deceptio in his ⁊ credimus totum mouere totum: quia ignoramus que pars quaz partem moueat. ¶ Deinde cum dicit.

.A.		.B.
.D.	.E.	.Z.

¶ Amplius qḋ a seipso mouetur: nullo modo pausabit cū mouet̄: in stādo aliquid alterū qḋ mouet̄. Necē ē g̃ si aliqd pausat qḋ mouet̄ in stādo aliqd alterū: h ab alio moueri. Hoc aūt T.cō.2.

manifesto facto necesse est omne qđ mouetur cũ diuisibile sit moueri ab aliquo.

¶ Adducit rõnẽ ꝙ nihil a seipso moueť. Circa qđ. d. f. q̄ꝛ p̄ mãifestat quãdã p̄põnẽ nec̃iaȝ ad ppoᵐ. 2° ex mãifestatiõe ꝑpõnis illi⁹ ꝓbat itẽtũ ibi. (Qm̃. n. acceptũ ẽ.) Dic̃ ğ. ampli⁹ qđ a seip̄o moueť: cũ moueť nullo mõ pausabit in stãdo aliqd alterũ qđ moueť. q. d. qđ mouetur a seipso non pausat: nec qescat per statũ. i. ꝑ qetẽ alteri⁹ mobilis. Nec̃e ẽ ğ si aliqd qđ moueť pausat in stãdo aliqd alterũ. i. ꝑ qetẽ alteri⁹ nec̃e ẽ. s. ħ qđ sic qescit moueri ab altero. ħ. n. manifesto facto nec̃e ẽ oẽ qđ moueť moueri ab aliq̃ altero. ¶ Non͏ᵐ ãt hãc ꝑpõnẽ quã p̄misit phs q̃dãmõ ꝑ se eẽ notã. Nã si aliqd moueť a seip̄o. ğ ẽ sibyp̄i sufficiẽs cã mot⁹ qcqd ğ aliud qescat: vel qcqd aliud pauset: ꝑꝑ ħ nõ pausabit illud. hñ ğ dcm̃ ẽ: ꝙ qescẽs ꝑ qetẽ alteri⁹ nõ moueť a seipso p̄: ȝ ab altero. ¶ Non͏ᵐ ẽt ꝙ ħ ꝑpõ ȝ videať eẽ ꝑ se nota: ⁊ ȝ valde in ꝓmptu appeat vitas eius declarari tñ põt ꝑ id qđ hr̃ p̄poste. vbi dr̃. ꝙ p̄ ẽ cui alteri ꝑ ip̄m nõ ipsi ꝑ alterũ. Si ğ aliqd ꝯuenit alicui p̄: a q̃cũqȝ remoueať illđ nõ remouebiť ab eo. Si ğ mouere seip̄m ꝯpetit alicui p̄: a q̃cũqȝ remoueať motus nõ remoueť ab eo. Qđcũqȝ ğ aliđ qescat nõ opoꝛtebit illđ qescere: qr̃ hñ dcȝ ẽ: qđ moueť a seipso p̄: nõ qescit ꝑ qetẽ alteri⁹. Sȝ vt patebit oẽ moˡᵉ qescit ꝑ qetẽ alteri⁹. ğ nullũ moˡᵉ mouet seip̄ȝ p̄: imo oẽ qđ moueť ab alio moueť. ¶ Deiñ cũ dr̃.

¶ Qm̃ eni acceptũ est. a. b. esse qđ moueť: diuisibile erit. Diuidatur igiť in. c. Necesse igiť. b. c. quiescẽte qescere: ⁊. a. b. Si eniȝ nõ accipiať moueri. b. c. igiť qescente mouebiť vtiqȝ. b. a. Nõ ğ moueť per se. a. b. ħ cõcessum est per seip̄m moueri primũ. Manifestũ igť ꝙ. b. c. qescente qescet: ⁊. b. a. ⁊ tũc pausabit qđ mouetur. Sȝ si aliqd in qescendo aliud stat ⁊ pausat moueri: hoc ab altero moueť. Manifestũ est igitur omne quod mouetur ab aliquo moueť ⁊ non a se. Diuisibile eniȝ est omne quod mouetur ⁊ parte quiescente quiescet totum.

.A. .C. .B.

¶ Premissa nec̃ia ꝑpõne ad ppoᵐ in pte ista ex ea ꝓbat intentũ. d. qm̃. n. receptũ est. a. b. eẽ qđ moueť sup. a seipso p̄: dicebať. n. sup. ꝙ. a. b. mouetur a seipso p̄. si ğ. a. b. sic seip̄m mouet: diuisibile erit: qr̃ oẽ qđ moueť erat. i. ponebať eẽ diuisibile. diuidať ğ hꝫ mobile. a. b. in pũcto. c. nec̃e ẽ igiť qescẽte. b. c. i. qescẽte pte qescere ⁊. a. b. i. qescere totũ. si. n. nõ. i. si non qescit totũ accipiať moueri ip̄m totũ. b. c. igiť qescẽte. i. qescẽte vna pte mouebiť vtiqȝ. c. a. ⁊ moueri poterit alia. non ğ qescente vna sui pte mouebiť totũ. a. b. ꝑ se ⁊ p̄. i. fȝ se totũ: ȝ solũ moueri poterit ꝑ motũ alteri⁹ ptis. Sȝ ꝯcessũ ẽ ip̄m totũ. a. b. moueri p̄ᵐ ꝑ seip̄ȝ. maniᵐ igiť ꝙ qescẽte. b. c. i. qescẽte vna pte qescet ⁊. b. a. i. qescet totũ: qr̃ nõ mouebiť ꝑ se ⁊ p̄: ⁊ tũc pausabit. i. qescet qđ moueť. i. ip̄m mobile. b. a. per qetẽ alteri⁹. i. ꝑ qetẽ ptis: ȝ si aliqd stat et pausat in qescẽdo aliđ ꝑ qetẽ alteri⁹. maniᵐ ẽ ħ moueri ab altero: ⁊ qr̃ sic est. maniᵐ est igiť ꝙ oẽ qđ moueť: moueť ab aliq̃ altero. Nã oẽ qđ moueť ẽ diuisibile ⁊ qescẽte pte qescit totũ. ¶ Non͏ᵐ aũt vim rõnis h⁹ in ħ ꝯsistere. vȝ. ꝙ oẽ qđ qescit ꝑ qetẽ alteri⁹ nõ moueť a seipso p̄: ȝ oẽ mobile qescit per quietẽ alterius: qr̃ per qetẽ partis. ğ nulluȝ mobile mouetur a seipso p̄mo.

Du. p̄. **Dubitaret** forte aliqs vtrũ qescẽte pte dicať totũ qescere vi ꝙ nõ: qr̃ si moˡᵉ diuidiť in duas ptes q̃ rõne dicať totũ qescere: qr̃ qescit vna ps: pari rõne dici poterit ꝙ totũ moueať eo ꝙ poterit moueri alia ps. ¶ Dõm ꝙ in ħ Halien⁹ ꝯdic̃ Ar. vt Cõmẽ. narrat. volunt. n. ꝙ qescẽte vna pte adhuc moueret toᵐ ꝑ se: Com. 2
qr̃ posset moueri ꝑ aliã: ⁊ moueri ꝑ ptẽ: vt dicebat nõ est moueri ꝑ accñs: ȝ ꝑ se: ad ꝯfirmationeȝ h⁹ rõnis vr̃ facere qđ dicebať in. 5. vbi moueri ꝑ ptẽ distinguebať a moueri ꝑ accñs: ȝ ħ nõ hñ dcm̃ ẽ. nã moueri ꝑ ptẽ magis ẽ Tex. p̄.
moueri ꝑ accñs q̃ȝ ꝑ se. nã moueri ꝑ accñs ẽ moueri ꝑ aliud. Quelibet. n. ps in se accepta magis ẽ alia a toto q̃ȝ sit eadẽ toti. Si. n. oẽs ptes siľ sumerenť duᵐ forte eẽt vtrũ oẽs ptes sic sumpte eẽnt eedẽ toti: sumẽdo tñ q̃libȝ ptẽ sigillatiȝ in se: nõ ẽ dubiũ q̃libȝ ptẽ sic sumptã magis eẽ aliã a toto q̃ȝ eadẽ toti: moueri ğ ꝑ ptẽ magis est moueri ꝑ accñs ⁊ ꝑ aliđ q̃ȝ ꝑ se: tñ in eo qđ est eẽ ꝑ accñs sunt gradus. Nã ȝ ps sit magis alia a toto q̃ȝ eadẽ: nõ tñ est oĩo alia: iõ moueri ꝑ ptẽ nõ ẽ oĩo moueri ꝑ accñs: iõ in. 5. moueri ꝑ ptẽ distinguiť a moueri ꝑ accñs. pȝ ğ ꝙ qescere ꝑ qetẽ ptis ẽ qescere ꝑ qetẽ alteri⁹: qr̃ ps magis ẽ alia a toto q̃ȝ eadẽ toti. Rursus qescẽte altera pte: nõ vlteri⁹ moueť totũ ꝑ se ⁊ p̄: ꝑꝑ qđ dr̃ toᵐ qescere qescẽte pte. Qđ võ obijciebať ꝙ q̃ rõne dr̃ totuȝ qescere qescẽte vna pte dȝ dici toᵐ moueri ꝑꝑ motũ alteri⁹. ¶ Dõm ꝙ nõ ẽ siľe de qete ⁊ de motu. Nã mot⁹ dic̃ aliqd ꝑ modũ alteratiõis ⁊ ꝑ modũ hitus. Sȝ qes dic̃ aliqd ꝑ modũ p̄uatiõis ⁊ negatiõis. Nã qes ẽ p̄uatio mot⁹. ¶ Ad ħ aũt ꝙ aliqd cõueniat alicui toti p̄: opȝ ꝙ ꝯueniat ei fm̃ q̃libȝ eius ptẽ. Sȝ ad ħ ꝙ nõ cõueniat ei p̄: sufficit ꝙ nõ ꝯueniat ei fm̃ aliquã ptẽ ei⁹: mouẽte ğ vna parte ⁊ nõ alia falsuȝ ẽ moueri p̄: ⁊ verũ ẽ ip̄m nõ moueri p̄mo. sic ğ accipiť ħ ꝙ qescẽte vna parte quiescit totũ: qr̃ nõ vlterius moueť totũ ꝑ se ⁊ p̄mo: si altera pars eius quiescat.

Du. 2°. **Alterius** forte dubitaret aliqs. vtruȝ aliqd possit moueri ab alio p̄. ¶ Dõȝ ꝙ p̄ dr̃ ꝑ oppᵐ ad posteri⁹. excludit. n. p̄ ordinẽ posterioꝛitatis: hꝫ ãt ordo posterioꝛitatis dupľr põt accipi vel respcũ suboꝝ vľ respcã tẽpoꝝ: si accipiať respcũ suboꝝ ⁊ respcũ mobiliũ: sic nõ ẽ inconueniẽs moueri aliqd ab alio p̄. põt. n. aliqđ mobile moueri ab aliquo motoꝛe imediate nõ mediãte alio mobili: ⁊ tc̃ qđ sic moueť ab alio moueť ab eo p̄. Si l̃i p̄mo excludat ordinẽ mobiliuȝ. Sȝ si p̄ excludat ordinẽ partiũ tp̄is dicere possum⁹ ꝙ nõ ẽ ibi dare p̄ mutatuȝ eẽ. Nã sp̄ p̄us tp̄e mutat locũ ps minoꝛ q̃ȝ maioꝛ. cũ ğ ꝯtinuũ sit diuiˡᵉ in ifiᵐ nõ erit ibi dare p̄ mutatũ eẽ. Si ğ accipiẽdo p̄: nec a seip̄o: nec ab alio ẽ dare p̄ᵐ mutatũ: tñ ne laboremꝰ i eqᶜᵒ possum⁹ dicere ꝙ ptes mobilis 2ʳ pñt accipi. p̄ vt ꝯpanť ad moˡᵉ. 2° vt ꝯpanť ad spatiũ. Si accipianť p̄ mõ ẽt ꝑ ꝯpõnẽ ad tp̄s ẽ dare aliqd p̄ mutatuȝ: qr̃ oẽs ptes mobilis ꝯtinui moueť siľ. Non. n. p̄⁹ moueť ps minoꝛ q̃ȝ maioꝛ nec ps q̃ȝ toᵐ. Sȝ toᵐ ⁊ oẽs ptes ei⁹ moueť siľ. Sȝ si accipianť ptes ꝑ ꝯpõnẽ ad spatiuȝ: qr̃ p̄us acqrit de spatio ps minoꝛ q̃ȝ maioꝛ ⁊ mobile p̄us mutat locũ fm̃ ptẽ minoꝛẽ q̃ȝ fm̃ ptẽ maioꝛẽ nõ erit ibi dare p̄ mutatũ eẽ cũ ꝯtinuũ sit diuisibile in ifi⁹.

Du. 3°. **Alteri⁹** forte dubitaret aliqs. vtrũ aliqd possit moueri a seip̄o p̄: ita ꝙ toᵐ moueat toᵐ nõ ps ptẽ. vr̃ qđ sic. qr̃ si aliq̃ cã ẽ ꝑꝑ quã ip̄ȝ seip̄ȝ mouere nõ possit: ẽ qr̃ tc̃ idẽ fȝ idẽ ⁊ fȝ seip̄ȝ eẽt i põ ⁊ i actu. Sȝ ħ nõ vr̃ obstare. põt. n. ꝯtingere ꝙ aliqd sit v̄tualr̃ tale: ⁊ tñ foꝛalr̃ nõ sit tale. Sȝ ad ħ ꝙ aliqd moueat ⁊ agat suffic̃ ꝙ sit v̄tualr̃ illđ. ad ħ aũt ꝙ moueať ⁊ patiať videť sufficere ꝙ nõ sit formalr̃ illud. Si ğ aliqd fm̃ se totuȝ sit v̄tualr̃ tale ⁊ fm̃ se totũ nõ sit formalr̃ tale: poterit tũc totũ fȝ se totũ mouere. Illa ğ ꝑpositio ꝙ idẽ fm̃ idẽ nõ põt eẽ in põ ⁊ in actu videť eẽ defectiua. Est. n. ibi addẽdũ eodẽ modo. dȝ eni

dici ꝙ idē ſm idē ⁊ eodē mō non pōt eſſe in potētia ⁊ in actu. igiť vt videť nō eſt incōueniēs ꝙ aliqd totū ſm ſe totū ſe moueat: ſi aliter ⁊ aliter ſumptū ſm ſe totū ſit in potētia ⁊ in actu. ⸿ Dōz ꝙ idē mouere ſeipꝫ eſt idē agere i ſeipo. cū ḡ oporteat eē aliquē ꝯtactū agētꝭ ad patiēs: ⁊ ſemꝑ ſit aliq̄ ꝯuerſio agētis ſuꝑ patiēs: nō eſt itelligibile idē ſeipꝫ mouere: niſi idē ſit ſupra ſe ꝯuerſiuū: ſꝫ nihil corporeū ⁊ nihil diuiſibile ꝓpter diſtātiā partiūꝫ ē in ſeipm ꝯuerſiuū: vt pꝫ in ꝓpōnibꝰ ꝑculi. pōt ḡ in corporeis rebꝰ pars attigere ptē: ⁊ pars ꝯuerti ad partē: ſꝫ nō poterit totū ꝯuerti ad totū: nec totū attingere totū: qꝛ ſi totū attingeret totū: q̄libꝫ pars attingeret q̄ꝫlibꝫ partē. nō ergo ibi eēt diſtātia partiū: q̄re illud nō eēt corporeuꝫ ⁊ diuiſibile. bñ ḡ dictū eſt ꝙ in rebꝰ corporeis ⁊ diuiſibilibꝰ totū nō attigit totū nec cōuertiť ad totū: ſꝫ pars ad ptē. q̄re ſi oē mouēs ⁊ oē agens aliquo mō attingit paſſum ⁊ ꝯuerteť ſuꝑ ipm: in hꝫ corporalibꝰ nunq̄ꝫ totuꝫ mouebit totū: ſꝫ pars partē: ſicut ḡ videmus in talibꝰ duo genera partiuꝫ: ſic dicere poſſumꝰ ꝙ duplr in talibꝰ pars mouet partē. Diuidiť aūt aliqñ totū aliqđ corporeū in ſuas partes eēntiales: vt diuidiť aīal in aīam ⁊ corpꝰ: diuidiť ēt in ſuas ptes q̄ꝫtitatiuas: vt diuidiť aer in diuerſas ptes aeris. vtroq̄ꝫ ergo mō in talibꝰ ps mouet partē: vt in motu locali vna pars eēntialis mouet aliā: vt aīa mouet corpus: ſic ēt in motu hꝫ vna pars q̄ꝫtitatiua mouet aliā: vt muſculi mouent chordas ⁊ neruos: ⁊ chorde ⁊ nerui mouent digitos vel alias ptes corporis. Sic ēt in motu ad formā vna pars q̄ꝫtitatiua mouet aliā: vt vna pars aeris calefacta calefacit aliā. cū ḡ queriť vtrū aliqd poſſit mouere ſeipm: aut loquimur de motu ſumpto ꝓprie: qui nō ꝯpetit niſi rebꝰ corporalibꝰ ⁊ diuiſibilibꝰ: aut loqmur de motu ſumpto metaphorice ſm ꝙ itelligere dr̄ eē qdam motꝰ ⁊ amare qdaꝫ motꝰ. Si ḡ loqmur de motu ſumpto metaphorice: ſic nō eſt icōueniēs idē mouere ſeipm. Nā hꝫ motꝰ cōpetit rebꝰ idiuiſibilibꝰ. ipſe. n. itelligētie que ſunt ſuba que nō diuidiť: ſeipſas intelligūt: ⁊ ſeipſas diligunt. Si ḡ nō eſt incōueniēs itelligētias ⁊ incorporalia eē ad ſeipſa ꝯuerſiua nō eſt incōueniēs aliqd mouere ſeipſuꝫ motu metaphorico. nā hꝫ motꝰ ipſis itelligētijs cōpetit. Si vō loquamur de motu ꝓpe dicto cuiꝰ eſt motus localis vel motus ad formā: tūc aut loqmur ꝑ ſe aut per accñs. ſi loqmur per accñs: ſic nō eſt incōueniēs idē mouere ſeipꝫ: vt aīa mouet corpꝰ. corpore aūt moto moueť aīa: qꝛ motis nobis moueñť oīa que in nobis ſunt: vt habeť i topicis. aīa ḡ mouēdo corpꝰ per ſe mouet ſeipaꝫ per accñs. Sic ēt graue ſurſuꝫ poſitū cū deſcēdit: mouet ſeipm per accñs. nā graue ſcindit mediū ⁊ ſcindēdo mediū remouet id qđ ꝓhibꝫ ipm eē deorſum. remouēdo āt huiꝰ ꝓhibēs mouet ſeipm deorſum: ſic ḡ graue moueť a ſeipſo deorſuꝫ: ſic aliqd moueť a remouēte ꝓhibēs. Sꝫ remouēs ꝓhibēs eſt cā per accñs: iō graue moueť deorſuꝫ a ſeipſo per accñs. Nō ḡ incōueniēs eſt ſumpto motu ꝓprie mouere aliqd ſeipſū per accñs. Sꝫ ſi loqmur per ſe: aut accipieť per ſe large: aut ꝓprie. ſi accipiať large: ſꝫ ꝙ moueri per ptē eſt moueri per ſe: ſic nō eſt incōueniēs aliqd mouere ſeipꝫ per ſe: qꝛ motū ꝑ vnā ptē: mouet ſeipm per aliā: vt totuꝫ aīal moueť rōne aīe: ⁊ totū moueť rōne corporis. Si vō accipiať per ſe ꝓpe vt dicať eē per ſe tale quod eſt ſꝫ ſe totū tale: ſic ſumpto motu ꝓprie nihil mouet ſeipm: qꝛ motus ſic ſumptꝰ nō ꝯpetit niſi rebꝰ corporalibus: incorporalibꝰ aūt vt dicebať nunq̄ꝫ totuꝫ ꝯuertiť ad totū: ſꝫ ps ad ptē: iō in talibꝰ per ſe loq̄ndo totū nō mouet totū: ſꝫ pars ptē. eſt ḡ intētio phi ꝙ ſumpto motu ꝓpe: qui nō ꝯpetit per ſe niſi rebꝰ corporalibꝰ ⁊ diuiſibilibꝰ nunq̄ꝫ per ſe ⁊ ꝑ totū mouet totū ſꝫ pars pteꝫ.

⸿ Qđ vō obijciebať ꝙ aliqd qđ ē vtualr̄ tale ⁊ nō foꝛalr̄ ꝑt mouere ſeipꝫ vt ſit tale formalr̄. ⸿ Dōz ꝙ ſi exñs virtualiter tale ſit agens per ſe: qꝛ de tali actione hꝫ loqmur: nūq̄ꝫ mouebiť vt fiat formalr̄ tale: qꝛ hꝫ illđ altiori modo: vt ſol qui eſt vtualr̄ calidus nunq̄ꝫ recipiet calorē formalr̄: qꝛ hꝫ calorē altiori mō habēdo ipm ſic vtualr̄ q̄ꝫ ſi hēret ipm formalr̄: ⁊ intellcūs agens: in cuiꝰ virtute ſiūt oēs ſpēs itelligibiles: nūq̄ꝫ aliā ſpēm itelligibilē recipit. Nā habēdo ſic hꝫ ſpēs virtualr̄ ⁊ caſualr̄ hꝫ eas altiori mō q̄ꝫ ſi hēret eas formalr̄: ſol. n. qui eſt calidus virtualr̄ eſt ꝑfectior ⁊ eſt in altiori gradu q̄ꝫ ignis: qui eſt calidus formalr̄: ⁊ intellectus agens: in cuiꝰ virtute abſtrahuntur ſpecies intelligibiles eſt ꝑſtantior ⁊ ꝑfectior q̄ꝫ intellectus potētialis qui formalr̄ informatur illis.

Alterius forte dubitaret aliqs: qꝛ videť ꝙ rō phi nō plus ꝓbet ꝙ aliquid nō moueať a ſeipſo ꝑ q̄ꝫ ꝙ nō moueať ab alio ꝑ. Arguit. n. ſi aliqd moueť a ſeipſo ꝑ: tunc q̄ſcēte parte nō quieſcit totum: qꝛ qđ moueť a ſeipſo ꝑmo: nō q̄ſcit ꝑ quietē alteriꝰ ptis. Per hanc aūt rōnē videť argui ꝙ nihil moueť ab alio ꝑ. Nā ſi aliquis moueť ab alio ꝑmo: tūc motꝰ inerit illi ꝑꝰ paſſiue. ḡ a quocūq̄ꝫ alio moto remoueať motus paſſiue: non remouebiť a toto: dato ḡ ꝙ motꝰ paſſiue ſumptꝰ nō inſit pti: vt dato ꝙ pars nō moueať: adhuc mouebiť toᵐ: qđ falſuꝫ eſt: qꝛ q̄ſcēte pte nō moueť totū. incōueniēs ḡ eſt per hāc rōnē arguere ꝙ nihil moueať a ſeipſo ꝑ: cū ꝑ eandē hñ eq̄ ꝯcludať ꝙ nihil moueť ab alio ꝑ. ⸿ Ampliꝰ ps ē aliqd totius. Tūc ḡ bñ argueret phs ꝙ nulluꝫ mobile moueretur a ſeipſo ꝑ. ſi qđlibꝫ mobile quieſceret ꝑ pauſationē alicuius qđ eēt oīno aliđ ab eo: ⁊ ꝙ nullo mō clauderetur in ipſo. Arguere aūt ꝙ totū nō mouetur a ſeipſo qꝛ quieſcit ꝑ quietē partis: nō videť ꝯueniēs: qꝛ pars nō ē oīno alia a toto. Jmmo pars clauditur a toto ⁊ ē aliqd eius. ⸿ Dōm ꝙ ſi aliquid cōpetat alicui ꝑ: vt dicebatur ſupra: tūc illud a quocūq̄ꝫ alio remoueať: nō tñ ꝓpter hꝫ: hoc remouetur ab eo: vt ſi hr̄e tres cōpetit triangulo ꝑꝰ: tūc a quocūq̄ꝫ alio remoueatur hꝫ ꝓprietas: nō ꝓpter hoc remouetur a triangulo. ⸿ Aduertēduꝫ tñ ē ꝙ cum aliq̄ paſſio cōpetit alicui ꝑ. paſſio illa pōt remoueri ab oī alio abſq̄ꝫ eo ꝙ remoueatur ab illo. Si tñ illud aliud ſit extraneū ab eo: ⁊ accidat ei inq̄ꝫtū ſtat ſub illa paſſiōe vel ſub illo attributo: ꝙ ſi tñ illud aliud nō accideret ei nec eēt extraneuꝫ ab eo inq̄ꝫtuꝫ ſtat ſub illo attributo: tūc ſi hꝫ ꝓprietas remoueret ab hꝫ alio: nō oporteret ꝙ remaneret ei cui dicebať cōpetere ꝑ: vt triāgulus cui competit hr̄e tres ꝑmo: eſt figura ⁊ eſt ꝑncipiuꝫ figurarū. ⁊ ē habēs vnū anguluꝫ extrinſecū: tamē vt triangulus cōparatur ad hoc attributuꝫ: ⁊ ad hāc ꝓprietatē: que ē hr̄e tres: nō eſt eodē modo omnia ꝑdicta. Nā inq̄ꝫtum triangulus hꝫ tres accidit ei ⁊ extraneum eſt ab eo ꝙ ſit figura: ⁊ ꝙ ſit figurarū ꝑncipiuꝫ: nō tamē accidit ei nec extraneum eſt ab eo ꝙ ſit habēs angulū extrinſecū: imo ex hoc triāgulus hꝫ tres: qꝛ hꝫ anguluꝫ extrinſecū. dato ḡ per iꝑoſſibile ꝙ figura nō hēret tres: ⁊ ꝙ triāgulus nō eēt figura: nihilominꝰ tñ adhuc triangulus hēret tres: qꝛ non haberet tres in eo ꝙ figura: imo accidit ei ⁊ extraneuꝫ eſt ab eo ꝙ ſit figura in eo ꝙ hꝫ tres. Sic ēt dato ꝙ triāgulus nō eēt ꝑnᵐ figurarū: ⁊ dato ꝙ hēre tres remoueret a ꝑnº figurarū: nō tñ hꝫ remoueť a triāgulo ꝙ extˢneuꝫ eſt a triāgulo ꝙ ſit ꝑnᵐ figurarū inq̄ꝫtuꝫ hꝫ tres: ſꝫ ſi hēre tres remoueť ab hñte angulū extrīſecū: ⁊ ſi triāgulus nō eēt habēs angulū extrinᵐ: nō vlteriꝰ hñs tres eēt: qꝛ nō hꝫ tres niſi inq̄ꝫtuꝫ hꝫ angulū extrinᵐ. Cū ḡ dr̄ ꝙ cū aliqua paſſio vel aliqđ attributū ꝯpetit alicui ꝑmo: a quocūq̄ꝫ alio remoueať nō remoueť ab illo: intelligēdū ē de tali aº qđ

accidit ei ⁊ extraneū est ab eo inq̃ntum stat sub tali attributo. Hoc viso de leui pz: q̃ si aliq̃d moueret̃ a seipso p°: tūc pte q̇escēte adhuc moueret̃ totū per se ⁊ p°: qđ est icōueniēs. Sz si aliq̃d moueret̃ ab alio p°: nō opz q̃ q̇escente pte adhuc moueat̃ tom̃ per se ⁊ p°. Nā vt. 8. dicebat̃: qđ est ad seipm̃ cōuersiuũ: ⁊ qđ agit in seipm̃: ex̃neuz est ab eo hr̃e ptes: q̃re si aliq̃d moueret̃ a seipso: q̃z illud ageret in seipm̃ ⁊ ꝯuerteret̃ ad seipm̃: ex̃neū eēt ab eo hr̃e ptes. Sz si aliq̃d moueat̃ ab alio nō est ex̃neū ab eo hr̃e ptes: imo ſm̃ q̃ hʒ est per se ꝯpetit ei hr̃e ptes, motū g° a seipso p̊mo: pte ei⁹ nō exn̄te: vel pte ei⁹ q̇escēte adhuc ꝯpeteret ei moueri per se ⁊ p°: q̃z ex̃neū eēt ab eo hr̃e partē. Sed si aliq̃d mouet̃ ab alio p°: nō opz q̃ q̇escēte pte moueat̃ totū per se ⁊ p°: q̃z qđ tale est: ⁊ qđ mouet̃ ab alio ſm̃ q̃ hʒ ē nō ē ex̃neū ab eo hr̃e ptes. Tota g° rō p̄hi in h̃ cōsistit: q̃ cū moto a seipso accidat ⁊ sit extraneū ab eo hr̃e ptes: nullū ptibile pōt moueri a seipso: q̃z si aliqđ partibile in seipso moueret̃ per se ⁊ p°: tūc q̇escēte pte adhuc moueret̃ totū per se ⁊ p°: qđ est incōueniēs. Cū g° oē mobile: ſm̃ q̃ h̃ de mobili loq̄mur: sit ptibile: impossibile est aliqđ mobile moueri a seipso p°. Qđ v° obycit̃: q̃z per hāc eādē rōnem pōt argui q̃ nihil moueat̃ ab alio p°: pz q̃ nō est sile: q̃z in motu ab alio cū mouet̃ totū nō possum⁹ supponere ptez q̇escere nec debem⁹ remouere motuz a pte: q̃z qđ sic mouet̃ nō est ex̃neuz ab eo hr̃e ptes: sz in motu a seipso p°. ēt cū mouet̃ tom̃ possum⁹ supponere ptē q̇escere: ⁊ possum⁹ remouere motū a pte: q̃z et qđ sic mouet̃ accidit ⁊ extraneū est ab eo hr̃e ptes. ¶ Qz āt addebat̃ vlteri⁹ q̃ pars claudit̃ in toto: ⁊ pars est de rōne toti⁹. dōm q̃ aliud est ꝯsiderare totū in se ⁊ aliud est ꝯsiderare ipm̃ vt ꝯparat̃ ad aliqđ attributū vel ad aliquā ꝓprietatē. videmus. n. q̃ figura est de rōne triāguli ⁊ figura claudit̃ in triāgulo: tñ q̃z triāgulus nō hʒ tres in eo q̃ figura: imo accidit ei ⁊ ex̃neuz est ab eo: q̃ sit figura inq̃ntum hʒ tres. Jō dato per ipoı̇̃e q̃ triāglus nō eēt figura: et q̃ hr̃e tres remoueret̃ a figura: nihilominus tñ hr̃e tres adhuc ꝯpeteret triangulo p°. sic in ꝓposito q̃ntūcūq3 ps sit de rōne toti⁹: ⁊ q̃ntūcūq3 ps claudat̃ in toto: tñ q̃z accidit ei ⁊ ex̃neuz est ab eo hr̃e ptes: inq̃ntū est ad seipz ꝯuersiuū: ⁊ inq̃ntū mouet̃ a seipso: dato q̃ ps ei⁹ q̇esceret: ⁊ q̃ mot⁹ remoueret̃ a pte: nihilomin⁹ tñ adhuc motus ꝯpeteret toti ꝑ se ⁊ p°. Cū g° ipoı̇̃e sit q̃ q̇escēte pte moueat̃ totuz ꝑ se ⁊ p°. ipoı̇̃e est aliqđ ptibile moueri a seipso p°. Sz cū mot⁹ ꝓpe sumpt⁹ nō cōpetat nisi reb⁹ corp̃alib⁹ ⁊ ptibilib⁹. pz q̃ sūpto motu ꝓpe nihil mouet̃ a seipso p°: qđ declare volebam⁹.

Du° 5. **Alterius** forte dubitaret aliqs: cū demr̃atio Ar. sit ꝯditionalis q̃ ꝯditionalis hēat aliqñ añs falsuz vel ipoı̇̃e. vtit̃. n. p̄hs tali mō loquēdi: q̃ si totū moueat̃ a seipso q̇escēte pte ⁊ si ps q̇escat q̇escet totū. merito g° dubitabit aliqs: vtrū talis suppō sit falsa vel impossibilis. ¶ Dōz q̃ ſʒ Cōm. aliqñ añtis sūt ꝓpōnes cathegorice: aliqñ sūt ypothe͡ce ⁊ cū sūt ypothetice ⁊ ꝯditionales: aliqñ hn̄t añs vez: aliqñ fl̃z. ꝓpō. n. ypothe͡ca. ⁊ cōditiōalis pōt eē v̄a vtroq3 mō. vez ē. n. si soz. ē hō q̃ ē aı̇̃. vez ē ēt: q̃ si soz. volat hʒ alas. p° ꝯditionalis sic ē v̄a: q̃ tñ hʒ añs vez. 2ª aūt sic ē v̄a q̃ hʒ añs falsuz ⁊ ipoı̇̃e. h̃ g° ꝯditiōalis ſʒ Cōmē. si ps q̇escit totū q̇escit: q̃z nō mouetur ꝑ se ⁊ p°: aliqñ hʒ añs verū: vt in his in q̃b⁹ ē poı̇̃e ptē q̇escere. Aliqñ v° hʒ añs ipoı̇̃e: vt in corpe celesti: in quo ipoı̇̃e ē q̇escere ptē: dato tñ ꝑ ipoı̇̃e q̃ ps ei⁹ q̇esceret non moueret̃ tom̃ ꝑ se ⁊ p°: sz q̇esceret. Jlla g° ypot͡ca ꝓpō ꝑ quā p̄hs ꝓbat itērū. vz. q̃ si q̇escat ps q̇escit totuz: sꝑ est v̄a: lz hēat aliqñ añs ipoı̇̃e: q̃z pōt eē cōditiōalis v̄a: c⁹ añs est impossibile. Possumus tñ dicere q̃ si ꝯsideret̃ tō mēs p̄hi supponere ptē q̇escere: sꝑ ē fl̃m ⁊ ipoı̇̃e. Nā p̄hs suppōit q̃ moto toto ꝑ se ⁊ p° q̇escat ps: qđ ē ipoı̇̃e: tñ vt dicebat̃ tale ipoı̇̃e pōt supponi: q̃z accidit toti vt moueat̃ a seipso p°: q̃ hēat ptes: sic̃ si triāglus hʒ tres ipoı̇̃e ē figurā nō habere tres: posset tñ supponi q̃ rēoueret̃ a figura hr̃e tres remanēte tali ꝓꝑetate ipsi triāgulo: q̃z accidit ipsi triangulo q̃ sit figura in eo q̃ hʒ tres. Si g° ponat̃ totū moueri per se ⁊ p°. ipoı̇̃e ē q̇escere partē: tñ possumus distinguere de ipoı̇̃i sic̃ distinxim⁹ de neċio. Nā duplex ē neċiuz. qđdā simpr̃: qđdā ex suppōne: sic oē qđ ē qñ ē neċe est eē: sic z̃r ē ipoı̇̃e: qđdā simpl̃r: qđdam aūt ex suppōne: sic oē qđ nō ē qñ nō est ipossibile est eē ponere. g° quiescere partē ipoı̇̃e est simpl̃r in corpore celesti. ē tñ ipoı̇̃e ex suppōne in alijs corporib⁹. Nā in quocūq3 alio corpe si ponat̃ totuz moueri ꝑ se ⁊ p°. ipoı̇̃e est q̇escere ptē: tñ qđcūq3 corpus a seipso moueret̃ ꝑ se ⁊ p°: dato ꝑ ipoı̇̃e q̃ pars ei⁹ q̇esceret: adhuc moueret̃ totū ꝑ se ⁊ p°. Sz cū q̇escēte pte nō moueatur totuz per se ⁊ p̊mo. ipossibile est aliqđ mobile per se ⁊ p̊mo a seipso moueri.

Alterius forte dubitaret aliqs. vtrū demōstratio p̄hi per quā ꝓbat nihil moueri a seipso Du° 6.
p° sit de genere demr̃ationuz simpl̃r vel sit de genere demōstrationū q̄ dñr demr̃atiōes signi. ¶ Dōz q̃ ſm̃ Cōmētatorē demr̃atio Ar. nō est demōstratio simpl̃r: sz est Cō. 2.
demōstratio per signū h̃ aūt qdā iprobāt dicētes q̃ demōstratio p̄dcā est demōstratio simpl̃r ⁊ ꝯtinet cām. dicūt eni q̃ pm̃ in q̊libz genere est cā oīuz alioz nec inest sibi illud ꝑ aliō. Sz mot⁹ iest mobili per ptes: q̃z pars p̊us mutat locū q̃z totū: vñ ꝓbatū fuit in 6°. q̃ in motu nō inuenit̃ pm̃: nec ex pte tp̄is: neq3 mobilis: neq3 spatij: pp h̃ q̃ diuisibilitas hoz vadit in infinitū. Nullū ergo mobile mouet seipm̃ p̊mo: q̃z nō pōt eē aliqđ mobile: cui⁹ motus nō depēdeat a partibus: ſm̃ istos ergo tale est dicere nullū diuisibile mouet̃ a seipso p°: quale si diceret̃. Nullū diuisibile ē a seipso p°. nā sicut nulluz partibile est a seipso p̊mo: q̃z entitas eius depēdet ex ptib⁹. Sic nullū diuisibile mouet̃ a seipso p̊mo: q̃z mot⁹ ei⁹ depēdet ex partibus. ¶ Possumus tñ si volumus tenere cū Cōmē. Nā si hec demōstratio eēt simpl̃r ⁊ per cām: vt iō diceret̃ nihil moueri a seipso p°: q̃z mot⁹ toti⁹ depēdet ex ptib⁹: ⁊ q̃z pars p̊us mutat locū q̃z totuz: vt ꝓbat̃ in 6°. rō p̄hi: vt superi⁹ tangebat̃ nō pl̃s ꝓbaret q̃ aliq̃d nō mouet̃ a seipso p° q̃z q̃ nō mouet̃ ab alio p°. Nā i motu quo aliq̃d mouetur ab alio: mot⁹ toti⁹ d̄pēdet ex ptib⁹: ꝑut isti sumūt dependentiā ex ptibus. Naz in tali motu nō est dare partē p̊us motā: ⁊ cū aliq̃d mouet̃ ab alio semꝑ pars p⁹ mutat locū q̃z tom̃. ¶ Sciēdū g° q̃ demr̃are ꝑ sigm̃ ē demr̃are ꝑ effectū: demōstrare simpl̃r est demōstrare per cām. Causa g° q̃re si hr̃e tres remoueat̃ ab alijs nō remouet̃ a triāgulo est: q̃z ꝯpetit triāgulo p°. qui g° sic argueret. hr̃e tres cōpetit triāgulo p°. g° si remouetur ab alijs nō remouet̃ a triāgulo. argueret a p̊ori ⁊ simpl̃r. Sz si diceret. habere tres remouet̃ ab alijs ⁊ nō remouetur a triāgulo. g° cōpetit triangulo p̊mo. arguet a posteriori ⁊ per signū: ⁊ sicut est in affirmatiuis: sic suo mō ē in negatiuis: q̃z negatiue ex affirmatiuis sumunt robur. Si g° hēre tres nō cōpeteret triangulo p̊mo: qui argueret. hēre tres nō ꝯpetit triangulo p̊mo. ergo si remouet̃ a triāgulo: nō opz q̃ remoueat̃ ab alijs. argueret a p̊ori ⁊ simpl̃r: q̃z argueret ex diffinitione eius qđ est nō p̊mo: q̃z sicut p̊mo diffinit̃: q̃z p̊mo est cui alij per ipm̃ nō ipsi per aliud. sic nō p̊mo diffiniri potest: q̃z nō p° est quādo nō est alij per ipsum: sz ipsi per aliud. Si ergo p̄hus argueret. nulluz mobile mouet se per seipm̃ p̊mo. ergo qđlibz mobile pōt quiescere per quietem alterius: argueret simpl̃r ⁊ quasi per cām. Nā h̃ est causa: quare mobile quiescit per quietem alterius

q₂ nõ mouet seipm ꝑmo: ȝ ipse arguit. ecõtrario ait. n. ꝙ q₂ qõlibȝ mobile quiescit per quietẽ alteri⁹: vt per quietem partis: iõ nullũȝ mobile mouet seipm ꝑmo. rõ ergo eius est a posteriori ꝛ per signum. Lectio. II.

T.cõ.3. Quoniã autẽ oẽ qꝺ mouet̃: ab aliquo mouet̃: necesse est ꝛ qꝺ mouet̃ omne in loco moueri ab altero. Et mouẽs igit̃ ab altero: qm̃ ꝛ ipm mouet̃ ꝛ iterũ hoc ab altero. Nõ ãt in infinitũ abibit: ȝ stabit alicubi: ꝛ erit aliqd qꝺ primo cã erit mot⁹.

¶ Postq̃ phs ostẽdit ꝙ omne qꝺ mouet̃ ab alio mouet̃. In pte ista ex h ostẽdit ꝙ est deuenire ad aliquẽ motorẽ imobilẽ. Circa qꝺ duo fac: q₂ ꝑ per nãm mot⁹: oñdit ꝙ est deuenire ad aliquẽ motorẽ imobilẽ. 2° ꝯparat ipsos mot⁹ adinuicẽ ostẽdẽs: qui mot⁹ sunt ꝯpabiles: ꝛ qui nõ sũt ꝯpabiles ibi. (Dubitabit vtiq₃ aliqs.) Circa pᵐ duo fac: q₂ ꝑ fac qꝺ dcm̃ est. 2° q₂ ꝓbando ꝙ est deuenire ad pᵐ motorẽ imobilẽ supposuerat ꝙ mouẽs ꝛ motũ sũt sil̃: ostẽdit quõ mouẽs ꝛ motũ sil̃ existunt ibi. (Primũ aũt mouẽs.) Circa pᵐ duo fac: q₂ ꝑ ostẽdit ꝙ cũȝ nõ sit abire in ĩfiᵐ in mouentib⁹ ꝛ motis: si oẽ qꝺ mouet̃ ab alio mouet̃: opȝ deuenire ad pᵐ motorẽ imobilẽ. 2° ꝓbat h qꝺ supposuerat. vȝ. ꝙ in mouẽtib⁹ ꝛ motis nõ est abire in infinitũ ibi. (Si eni nõ.) Dic̃ g. ꝙ q₂ oẽ qꝺ mouet̃: mouet̃ ab aliq̃ alio: necesse est qꝺ mouet̃: sup. localr̃ esse in loco ꝛ moueri ab altero ꝛ mouẽs illud localr̃ necesse ẽ moueri ab altero: qm̃ ꝛ ipm mouet̃. q. d. ꝙ si h qꝺ mouet illud mouet̃ necesse est ꝙ moueat̃ ab altero: ꝛ iterũ qꝺ ponit̃ eẽ mouẽs: si mouetur neċe est ꝙ moueat̃ ab altero. n. õ ãt in ĩfiᵐ abibit: ȝ stabit alicubi ꝛ erit aliqd qꝺ ꝑ est cã motus. i. erit aliqd qꝺ erit ꝑmus motor imobilis. ¶ Nõnᵐ ãt ꝙ sic valȝ. oẽ aĩal. g hõ: q₂ hõ est qõdã aĩal: sic valȝ. oẽ qꝺ mouet̃ ab a° mouet̃. g qꝺ mouet̃ localr̃ mouet̃ ab a°: q₂ mot⁹ localis est qdaȝ motus. ¶ Descẽdit aũt hic specialr̃ ad motũ localem: q₂ cũ intendat inuestigare motorem ꝑmũ cõgruentius h inuestigare hȝ per motũ localẽ qui est motus ꝑmus. ¶ Deinde cum dicit.

T.cõ.4. ¶ Si eni nõ: ȝ in infinitũ ꝓcedet: sit. a. qdeȝ qꝺ ab ipso. b. moueat̃. b. vero ab ipso. c. c. autẽ ab ipso. d. ꝛ hoc igit̃ mõ in infinitũ ascendat. Qm̃ ergo simul mouens ꝛ ipm qꝺ mouet̃: manifestũ est: qm̃ simul mouet̃ ꝛ. a. ꝛ. b. qm̃ aũt omne qꝺ mouet̃: ab alio mouet̃: neċe est. a. ꝛ. b. Cũ enĩȝ mouet̃. b. mouebit̃. a. ꝛ cum mouet̃. a. ꝛ ipm. c. ꝛ cum. c. ipsum. d. Erit igit̃ simul motus qui est. a. ꝛ. b. ꝛ reliquoꝝ vniuscuiusq₃.

.A. .B. .C. .D.

¶ Probat ꝙ in mouẽtib⁹ ꝛ motis nõ est abire in ĩfinitũ qꝺ fuerat suppositũ in demr̃atione ꝑmissa. Circa h autẽ duo facit: q₂ ꝑ ꝑmittit q̃sdã suppõnes neċias ad ꝓpositũ. 2° ex illis suppõnib⁹ ꝓbat intẽtũȝ ibi. (Accipiat̃ igit̃.) Prĩo aũt ꝑmittit duas suppõnes. pᵃ est ꝙ mouẽs ꝛ motũ sunt sil̃. 2ᵃ aũt est ꝙ si ponant̃ mobilia ĩfinita ꝙ vniuscuiusq₃ mo¹ˢ est accipe aliquẽ vnũ motũ nũero. tria g fac: q₂ ꝑ ponit pᵃᵐ suppõnẽ. 2° ponit scdaȝ. 3° q₂ fecerat mentionẽ de motu qui est vn⁹ nũero: ostẽdit quõ motus hȝ eẽ vn⁹ nũero ꝛ quõ nõ est vn⁹ nũero. Sȝ aliqñ est vn⁹ spẽ vel genere. 2ᵃ ibi. (Et accipere igit̃.) 3ᵃ ibi. (Qm̃ aũt qꝺ mouet̃.) Dic̃ g. si. n. nõ. i. si nõ est status in mouẽtib⁹ ꝛ motis: ȝ in ĩfiᵐ ꝓcedit sup. h stare non põt: vt patebit, nã sit qdẽ. a. qꝺ ab ipso. b. mouet̃. b. v° qꝺ ab ipso. c. c. aũt qꝺ ab ipso. d. ꝛ h igit̃ mõ in ĩfinitũ accedat. i. in infinituȝ ꝓcedat. Qz h ergo non possit stare supponat̃: qm̃ sil̃ est mouẽs ꝛ ipm qꝺ mouet̃. Si g aliqꝺ mouens mouet motũ cũ sil̃ est mouens ꝛ mobile ꝛ simul mouet̃ mouens et mo¹ˢ: qm̃ g sic est mani⁹ est: qm̃ sil̃ mouebit̃ ꝛ. a. ꝛ. b. Nã cũ mouebit̃. b. mouebit̃ ꝛ. a. ꝛ cũ mouebit̃. b. mouebit̃ ꝛ ipm. c. ꝛ cũ mouebit̃. c. mouebit̃ ꝛ ipm. d. oĩa g mobilia ꝛ mota sil̃ mouebunt̃. erit igit̃ sil̃ motus ipsi⁹. a. ꝛ ipsi⁹. b. ꝛ vniuscuiusq₃ alioꝝ. ¶ Nõnᵐ aũt ꝙ loq̃ndo de motu pure locali: de quo h phs loqui intẽdit nõ est ĩtelligibile ꝙ aliqd nõ moueat nisi motũ: ꝛ tñ non simul moueat̃ mouens ꝛ motũ: vtrũ aũt in aliis motib⁹ h locum hẽat in h 7. ꝛ in. 8. declarabit̃. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Et accipere igit̃ vnũquꝺq₃ istoꝝ poterimus. Et nãq₃ si vnũqꝺq₃ ab vnoquoq₃ mouetur: nihil minus vnus numero vniuscuiusq₃ motus ꝛ nõ infiniti in vltimis.

¶ Ponit scdam suppõnẽ. d. qꝺ accipere poterimus vnũqꝺq₃ istoꝝ: ꝛ ſm vnũqꝺq₃ istoꝝ mobiliũ motũ ſȝ aliquẽ vnũ nũero: ꝛ finitũ: ꝛ nãq₃ si vnũqꝺq₃ istoꝝ mobiliũ mouet̃ ab vnoquoq₃: ꝛ nõ est ibi dare mouens nisi moueat̃ ab alio: nihil minus. i. nihilomin⁹ poterit accipi vniuscuiusq₃ mobilis mot⁹ vnus nũero: ꝛ hꝫ mot⁹ nõ erit ĩfinit⁹ vltimus. i. in vltimis. ¶ Nõnᵐ aũt hanc scdaȝ suppõnẽ in hoc ꝯsistere ꝙ q̃tũcũq₃ mouentia ꝛ mota sint ĩfinita ſm numerũ: tñ cuilibȝ mobili ſm se cõpetit aliquis motus vnus nũero: qui motus nõ est ĩfinitus in vltimis: q₂ est terminat⁹ ꝛ finit⁹. Nã oĩs motus: vt dicebat̃ in 6°: est ex quodã in qꝺdaȝ ꝛ ex termino in terminũ: ꝛ ad hoc ꝙ perueniat̃ ad terminũ aliquẽ determinatũ in nullo motu ponit̃ infinitũ tp̃s. ipse. n. motus circularis: vt terminatur ad aliquẽ terminũ nõ durat per infinitũ tp̃us. Si aũt duret ſm phm per ĩfinitũ tp̃s hoc est: q₂ semꝑ reiteratur circulatio. ¶ Deinde cum dicit.

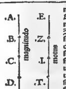
¶ Qm̃ qdeȝ qꝺ mouet̃ omne ex quodã in qꝺdam mouet̃. ¶ Aut eni nũero accidit eundeȝ esse motũ: aut genere aut spẽ. Nũero qdeȝ igitur dico eundẽ motũ: qui ex eodẽ in idẽ numero: ꝛ in tp̃e eodẽ fit vt ex hoc albo qꝺ est vnuȝ numero in hoc nigrũ ſm hoc tp̃s qꝺ est vnuȝ nũero. Si. n. ſm aliud nõ adhuc vnus erit nũero ȝ spẽ. Genere aũt mot⁹ vnus est: qui in eodẽ ꝑdicamẽto sube vel gñis est. Specie aũt q ex eadẽ spẽ in idẽ spẽ: vt ex albo in nigrũ: aut ex bono in malũ. Hec ãt dcã sũt ꝛ in prioribus. T.cõ.5.

¶ Quia fecerat mentionem de motu vno numero: ostendit quõ motus est vnus numero: ꝛ quõ non est vnus numero: ȝ est vnus specie vel genere: ideo ait: quoniã autẽ omne qꝺ mouet̃: mouet̃ ex quodam in qꝺdam. i. ex termino in terminũ: ideo rõne terminoꝝ ꝛ rõne aliorũ que concurrunt ad motũ accidit motũ: aut esse eundẽ numero: aut genere: aut specie. Numero qdẽ igit̃ dico eundeȝ eẽ motũ: qui est ex eodẽ in idẽ numero: ꝛ qui fit in eodẽ tẽpore numero vt motus qui est ex hoc albo ꝙ est vnuȝ numero in hoc nigrũ: ꝛ ſȝ hoc tẽpus qꝺ est vnũ numero. Nã si fit ſm aliud tẽpus vel ſm aliuȝ terminũ differentẽ numero nõ adhuc erit vnus motus numero: ȝ specie. Nã ad diuersos terminos ſm numerũ ꝛ in alio ꝛ alio tẽpore ſm numerũ: nõ põt esse ideȝ motus numero: ȝ possit esse idem specie. Subdit aũt: ꝙ vnus motus genere

est qui est in eodē pdicamēto sube vel qui est in eodem pdicamto gnis.s.alterius. Sz spē est idē mot⁹ qui est ex eadē spē in idē spē vel in eandē spēz vt ex albo in nigrū aut ex bono in malū.ois eniz depravatio que est ex eadē specie boni in eandē spēz mali est eadē specie. Addit aūt q̄ h̄ dicta sunt in prioribus. Nam in quinto de talib⁹ determinatum est ⁋ Deinde cū dicit.

T.c.6. ⁋ Accipiat igit qui est mot⁹ ipsi⁹.a. ꝛ sit in quo est.c. ꝛ qui est ipsi⁹.b.sit in quo.z. ꝛ qui ē.c.d. in quo.i.t. Et tps in quo moueat.a.sit.r. Determiato aūt motu ipsi⁹.a.determinatū erit ꝛ tēpus ꝛ nō īfinitū qd est.r. Sed in eodē tpe motū est.a.b. ꝛ reliquoꝝ vnūqdq3. Accidit ḡ motū qui est.e.z.i.t.cū sit īfinit⁹ in tpe finito moueri qd ē.r. In quo.n.a.motū est: ꝛ q̄ sūt ipsi ɔ̄ñr oia mota sūt īfinita. Quare in eodē mouetur.

⁋ Et nāq3 aut equalis motus erit qui est ipsi⁹ a.ipsi qui.b.aut maior. Differt aūt nihil: penitus eni infinitū motū in finito tpe accidit moueri. Hoc autē impossibile est.

⁋ Premissis suppōnib⁹ pdcis. in pte ista pbat intētū ōndens q̄ in mouentib⁹ ꝛ motis nō est abire in infi^m. Circa qd duo fac: q2 p̄ adducit quādā demōstrationē ad ppositū. 2° dat instātiā ɔ demōstrationē illā. 3° supplet demonstrationē quā fecerat. 2ª ibi. (Sic igit qdē.) 3ª ibi. (Sz si qd mouet.) Continuet sic. Suppositū ē q̄ si aliqd mouet motuz simul est mouēs ꝛ motū ꝛ sil' est mot⁹ mouētis ꝛ moti ita q̄ qñ cessat mouere mouens cessat moueri q̄ mouet ab illo. rursus suppositū ē q̄ si eēnt mobilia īfinita sm nūerū qdlibz tñ mobile in se acceptū posset hr̄e vnū motū numero: qui esset terminatus ꝛ finitus: ꝛ qui fiet in tpe finito. His suppositis pz q̄ in mouētib⁹ ꝛ motis nō est abire in infinitū. nā accipiat igit motus qui est ipsi⁹.a. ꝛ sit in quo est.c. ꝛ qui ē ipsi⁹.b.sit motus in quo.z. ꝛ qui est.c. ꝛ.d.sit motus in quo est.i.t. ꝛ tps in quo moueat.a.sit.r. determinato aūt motu ipsi⁹.a.determinatū erit ꝛ tps ꝛ nāq3 nō est īfinit⁹ mot⁹ ipsi⁹.a.nō erit īfi^m tps qd ē.r.in quo tpe fit ille mot⁹.a.ḡ mouet in tpe: sz in eodē tpe motū est.a. ꝛ.b. ꝛ vnūqdq3 reliquoꝝ mobiliū: sz mot⁹ ipsi⁹.a.fit in tpe finito.ḡ mot⁹ īfinitoꝝ mobiliū fit in tpe finito: id subdit: accidit ḡ motū qui est.e.z.i.t.motū oēm mobiliū cū sit infinit⁹ moueri.i.finiri in tpe finito q̄ est.t.in quo.n.tpe motuz est.a. ꝛ oia mobilia īfi^ta q̄ sūt ipsi.a.ɔ̄ñr mota sūt q̄re in eodē tpe mouent h⁹ mobilia cū ipso.a.sz.a.mouet ī tpe finito.ḡ īfi^ta mo^lia ꝛ p ɔ̄ñs īfi^tus mot⁹ erūt ī tpe fi^to: qd ē icōuenientes. ⁋ Addit āt. ꝛ nāq3 mot⁹ qui est ipsi⁹.a. ꝛ q est ipsi⁹.b.aut ponat q̄ erit eq̄lis aut q̄ erit maior nihil differt: q2 penit⁹ q̄cūq3 mō ponat accidit īfi^m motū moueri.i.fieri in tpe finito. h āt est ipōle.ḡ ꝛ illud ex q̄ sequtur.vz.q̄ possint eē mo^lia īfinita ꝛ q̄ in mouētib⁹ ꝛ motis eatur in īfinitū. ⁋ Notā^m āt q̄ vt pz ex dcis h rō fundat in duob⁹ funda^tis.p^m ē q̄ nō plus durat mot⁹ oium mobiliū q̄ mot⁹ ipsi⁹.a. Nā si sil' est mot⁹ mouētis ꝛ moti: ꝛ ea q̄ sil' ꝛ in eodē tpe fiūt hn̄t equalē durationē in eodē ꝛ per eq̄le tps durabit motus ipsi⁹.a. ꝛ oium alioꝝ. 2^m fundamētū est q̄ mot⁹ ipsi⁹.a. est finitus ꝛ fit in tpe finito: q̄re si h⁹ mobilia sunt īfinita sequtur q̄ in tpe finito sit motus īfinitoꝝ mobiliū vel sit motus infinitus: qd est incōueniens.

Dubitaret forte aliqs: q2 vr̄ phs innuere q̄ mot⁹ ipsi⁹.b.possit esse maior aut minor q̄ mot⁹ ipsi⁹.a. h āt vr̄ falsuz. nā cū sil' moueat.a. ꝛ.b. ꝛ vnūqdq3 alioꝝ mobiliū: ꝛ tm̄ duret mot⁹ oiuz mobiliū q̄tū mot⁹ vni⁹: sequtur q̄ nō erit maior aut minor vnus mot⁹ q̄ alius. ⁋ Dōm q̄ h phs loqtur de motu pure locali in quo nō itercipit aliqs alius motus. Nā vbi sil' cuz motu locali ɔcurrit motus ad formā q̄tūcūq3 mouēs moueat motū: nō opz q̄ sil' finiat motus mouētis ꝛ moti: vt siqs cū baculo vel cū aliq̄ alio instr̄o verberet aerē ꝛ rarefaciat ipm ppter rarefactionē adgnātaz in aere: nō opz q̄ q̄uis verberās desinit verberare: vel qñ verberās desistit a motu suo q̄ aer desistit a motu suo: non desinit.n. aer moueri statim cū verberās desinit verberare. Sed si sit ibi pure mot⁹ localis: si nō mouet mobile nisi motū ab alio statiz cū mouēs desinit mouere: oz q̄ mobile desinat moueri: q̄re si mouēs illud mouet motū sil' ꝛ in eodē tpe erit mot⁹ mouētis ꝛ moti; put ḡ mot⁹ diuidit sz q̄titatē tpis stante hypothesi phi mot⁹ ipsi⁹.a.nō pōt eē minor nec maior q̄ motus ipsius.b. īmo sm hunc motū tātus erit mot⁹ vniuscuiusq3 mobilis vt in arguēdo tangebat q̄tū mot⁹ oium alioꝝ. verū q2 mot⁹ nō solum diuidit sm tps: sz ēt diuidit sm diuisionē mobilis: id licz mot⁹.a. ꝛ.b. sint equales q̄tum ad tps: nō opz q̄ sint eq̄les prout diuidunt sm diuisionē mobilis. Est ḡ intētio phi q̄ motus ipsi⁹.a.pōt eē maior vel mior q̄ mot⁹ ipsi⁹ b.nō sz q̄ motus diuidit diuisione tpis. Sz put diuiditur divisiōe mo^lis: q2 nō opz.a. ꝛ.b.eē mo^lia eq̄lia. Possum⁹ āt qd diximus maīfestare p ex^m. videm⁹.n.ī supceb⁹ q̄ spa supior reuoluit spa īferiorē in eodē tpe.ḡ q̄tū durat motus spere supioris tm̄ durat motus inferioris: loquendo de motu quē hz sup.īferior a supiori. oēs.n.spe raptu firmamēti: vt cōiter opinant astrologi: circa terrā īfra diez ꝛ noctē vertunt semel. loq̄ndo ḡ de tali motu quāto tpe durat mot⁹ spere īferioris: tāto tpe durat mot⁹ oiuz aliarū: attñ put motus diuidit diuisione mobilis: cuz spera supior sit maior spera īferiori: loq̄ndo ēt de h motu quē hn̄t spere a raptu firmamēti: maior ꝛ velocior est motus spere supioris q̄ īferioris: q̄re pz solō ad quesituz: imo si bñ ɔsiderent que dcā sūt: clari⁹ inotescit intētio phi q̄ in mouentib⁹ ꝛ motis se hn̄tibus sm ordinē q̄tuz durat motus vni⁹ tm̄ durat motus oium alioꝝ: vt q̄tuz durat mot⁹ orbis lune loq̄ndo de motu qui fit raptu firmamēti tm̄ durat mot⁹ oium aliarū sperarū: loquēdo de motu quē hz a tali raptu. cū ḡ mot⁹ vni⁹ mobilis fiat in tpe finito si talia mobilia ponerent īfinita mot⁹ īfinitoꝝ mobiliū fieret in tpe finito: qd est icōueniēs. loquēdo ḡ de motu sic accepto motus vniuscuiusq3 mobilis est equalis motui alterius put motus diuidit diuisione tpis: nō tñ opz q̄ sit equalis: vt pz per iam dicta prout diuidit diuisione mobilis. ⁋ Deide cū dicit.

⁋ Sic qdē igit videt demōstrari: qd est a principio: nō tñ demrat; ppt h q̄ nullū incōueniens accidit. Cōtingit.n.in finito tpe īfinitū motū eē. Nō eundē aūt: sz alterū ꝛ alterū multis ꝛ īfinitis motis: qd qdē accidit ꝛ in his q̄ nūc. T.c.7.

⁋ Instat ɔ demrātiōez pdcāz.d.q̄ sic qdē igit vr̄ dmrari qd ē a pn°.i.qd ē pn^lr itētū: nō tñ demrat efficaciter pp id qd nullū icōueniēs accidit.i.nullū icōueniēs vr̄ accidere ppter ea que dcā sunt. ɔtingit.n.i.vt videt pōt ɔtigere ī tpe fi^to eē motū īfi^m. nō eūdē āt.i.nō eiusdē mo^lis: sz alterū ꝛ alteꝝ.i.alteri⁹ ꝛ al^rius ex q̄b⁹.n.motī.i.mob⁹ multī ꝛ īfi^ta

q̄ quidem accidit in his que nunc.i.in ꝓposito sup.nō videtur incōueniēs ꝙ taliū īfinitoꝝ mobiliū sit mot⁹ infinitus in tpe finito. ℂ Nōn^m aūt hāc instantiā in hoc cōsistere: ꝙ si oīa illa mobilia: quoꝝ mot⁹ dicit̄ eē īfinitus: eēnt vnū mobile: eēt incōueniēs ꝙ motus eius fieret in tpe finito: q꞉ magnitudo īfinita nō pōt moueri in tpe finito. Sed cū positū sit talia mobilia nō eē vnū mobile: ſ꞉ eē diuisa ⁊ sepata: nō videt̄ incōueniēs ꝙ hꝫ mot⁹ infinitus possit eē in tpe finito. ℂ Nōn^m autē ꝙ siue oīa hꝫ mobilia sint vnū mobile: siue sint diuisa ⁊ sepata: sp est incōueniēs motū īfinitū fieri tpe finito: tñ magis euidēter ⁊ magis expsse apparet tale īcōueniēs: si illa mobilia ponant̄ eē vnū mobile: ꝙ̄ si dicant̄ eē diuisa ⁊ sepata: iō instatur ꝯtra predictā demonstrationē: ⁊ dicit̄ ꝙ nō efficaciter arguit: q꞉ nō sic manifestū est eē hoc incōueniēs per demr̄ationē predictā: sicut mānifestū est per illud qꝺ supplebit̄ in sequētibus. ℂ Deīde cū dicit.

ℂ Sed si qꝺ mouet̄ primo ꝺm locuꝫ ⁊ corporalē motuꝫ: necesse est tāgi aut ꝯtinuuꝫ eē mouenti: sic videt̄ hoc in oibus ꝯtingere. Erit enī ex oibus vnū ipm totū aut cōtinuuꝫ. Hoc igit̄ cōtingēs accipiat̄: ⁊ sit magnitudo q̄dē aut cōtinuū in quo sīt.a.b.c.d. Hꝫ aūt mot⁹ est.e.ꝫ.i.r. Differt aūt nihil magnitudinē finitā aut infinitā esse: similr̄ eniꝫ in finito tēpore qꝺ est.r.mouebit̄ aut finita aut infinita. Hoꝝ aūt ꝺm vtrūqꝫ impossibile est. ℂ Manifestū igitur qꝺ stabit aliquādo: ⁊ non in infinitū abibit: qꝺ semp ab altero: ſ꞉ erit aliq̄d qꝺ primū mouebit̄. Nihil autē differt concesso quodam hoc demonstrari. Contingenti eniꝫ concesso nullum īconueniens poterit accidere.

ℂ Supplet demr̄ationē p̄dcāꝫ.d.ꝙ si qꝺ mouet̄ p̄°.i.immediate ab alio mouēte ꝺm locū ⁊ ꝺm corporalē motū si tale sit motū necesse est tangi aut eē ꝯtinuū mouēti: sic videt̄ h̄ in oib⁹ ꝯtingere: q꞉ semp mouēs attingit motū: oīa g̊ hꝫ mobilia se ꝯtingūt: sic oēs spere celestes se ꝯtingūt. semp.n. vna attigit aliā: eo ꝙ vna reuoluit aliā. Si g̊ hꝫ mobilia infinita se ꝯtingunt eo ꝙ vnū mouet aliud: erit eni.i.poterit ꝯtingere in oibus.i.ex oib⁹ vnū. poterit eni ex oibus talibus mobilib⁹ fieri ipm vnū totū aliqꝺ: aut vnū ꝯtinuuꝫ corp⁹. hoc igit̄ q꞉ est ꝯtingēs ⁊ possibile accipiat̄.i.ponat̄ in esse: ⁊ sit magnitudo q̄dē vna aut vnū ꝯtinuuꝫ corp⁹ in quo sunt.a.b.c.d. mot⁹ aūt hꝫ magnitudinis sit.e.ꝫ.i.t. differt āt nihil hꝫ magnitudinē finitā aut infinitaꝫ facere: q꞉ similr̄ tota hꝫ magnitudo mouebit̄ in tpe finito: qꝺ est.r. aut sit finita aut īfinita. g̊ q̄ꝫtum ad h̄ ꝙ moueat̄ talis magnitudo in tpe finito. nō refert vtrū sit finita vel īfinita: ſ꞉ ꝺm vtrūqꝫ eoꝝ.i.ſ꞉ magnitudinē finitā ⁊ infinitā: fieri sup. motū in tpe finito est īpoſ̄e. impossibile est g̊ hꝫ mobilia se mouētia ⁊ se tāgentia eē īfinita: q꞉ accidit ex h̄ ꝙ magnitudo īfinita moueat̄ in tpe finito: sic̄ magnitudo finita: ⁊ q꞉ hoc est īcōueniēs. manifestū est: ꝙ stabit aliq̄n.i. ꝙ erit stat⁹ in mouentib⁹ ⁊ motis: ⁊ nō abibit in īfinitū in eo qꝺ semp mouet̄ ab altero. nō.n. est ponere ꝙ h̄ moueat̄ ab altero: ⁊ illud ab altero: ⁊ sic in īfinitū: ſ꞉ erit aliq̄d qꝺ mouebit̄ p̄^m.i. qꝺ erit p̄mū motuꝫ. sic ēt sup. erit aliq̄d qꝺ erit p̄ mouēs īmobile. Addit āt ꝙ differt nihil demr̄ari h̄ ꝯcesso q̄daꝫ possibili: q꞉ concesso cōtingenti ⁊ possibili: nullum oportebat accidere incōueniens.i.īpossibile. ℂ Nōn^m aūt ꝙ īpoſ̄e nō sequit̄ ex possibili: dato etiā ꝙ illud possibile sit falsuꝫ. oīa tñ illa mobilia ꝯtinuari erit possibile. Si g̊ sequit̄ īpoſ̄e: vt si seq̄tur ꝙ magnitudo īfinita moueat̄ in tpe finito: h̄ īpossibile nō seq̄tur ex possibili posito. vꝫ. ex ꝯtinuatiōe illoꝝ mobiliū: ſ꞉ seq̄tur ex eo ꝙ talia mobilia ponūt̄ eē īfinita. cū g̊ īpossibile non sequat̄ nisi ex īpossibili: īpossibile est talia mobilia īfinita eē: īpossibile est g̊ ꝙ in mouentibus ⁊ motis eatur in īfinitum.

Dubitaret forte aliq̄s: q꞉ nō videt̄ possibile oīa quecūqꝫ mobilia se ꝯtingētia ꝯtinuari posse. videmus.n. ꝙ elemēta se ꝯtingūt: celū ēt ꝯtingit ipsa elemēta: q꞉ supremū ignis attīgit infimū spere lune. licꝫ g̊ forte nō sit īcōueniēs elemēta ꝯtinuari adinuicē: incōueniēs tñ est celū ꝯtinuari cū ipsis elētis. Nō.n. veꝝ est qꝺ h̄ dr̄. vꝫ. ꝙ oīa mobilia se ꝯtingētia ꝯtinuari pñt. ℂ Dōm ꝙ ad h̄ rñdet̄ cōiter ⁊ bñ. ph̄s.n. h̄ ītēdit arguere de motu ī cōi ⁊ de mobilib⁹ in cōi. Cū āt mobilia se cōtingētia nō pñt ꝯtinuari: h̄ non ē rōne q̄ corp⁹ vl̄ rōne q̄ mobile: ſ꞉ rōne q̄ tale corp⁹ vl̄ tale mobile. corpori.n. vnī corp⁹ ē nō repugnat: q̄n ꝯtinuari possit corpori ꝯtigēti.i. corpori qꝺ ꝯtigit. ℂ Sꝫ ꝯ h̄ cōe dcm̄ obyceret forte aliq̄s. nā ītētio ph̄i ē ꝙ ē deuenire ad motorē p̄^m: ⁊ ꝙ in mouētib⁹ ⁊ motis nō ē abire ī īfi^m. cū g̊ īter p̄^m motorē ⁊ corporalia sint ītellīc ⁊ subē sepate: si oīa mouētia ⁊ mota ordinata ꝯtinuari debēt ꝯtinuabunt̄ ītellīc cū corpib⁹: qꝺ ē īpoſ̄e: nō solū rōne q̄ tale corp⁹: ſ꞉ ēt rōne q̄ corp⁹. corpori.n. vnī corp⁹ ē repugnat ꝙ ꝯtinuet̄ cū subys separatis. ℂ Ad qꝺ dici pōt: ꝙ si ꝯsiderat̄ text⁹: ph̄s nō pl̄s arguit nisi ꝙ ē deuenire ad aliq̄d īmobile p se ⁊ ꝓp̄e. Nā iō ꝓbat ꝙ est deuenire ad motorē īmobilē: q꞉ oē qꝺ mouet̄ ab alio mouet̄. Nō āt veꝝ ē ꝙ oē qꝺ mouet̄ ab alio moueat̄ nisi accipiat̄ mot⁹ ꝓp̄e ſ꞉ ꝙ repit̄ ī corpalib⁹ ⁊ ī re⁹ ꝯtibilib⁹. Nō pl̄s g̊ arguit rō ph̄i: nisi ꝙ in mouētib⁹ ⁊ motis corpalib⁹: ī q̄b⁹ mot⁹ repit̄ ꝓp̄e nō ē abire ī īfi^m. Sꝫ ē deuenire ad aliqꝺ corp⁹ p̄ motū: qꝺ nō mouet̄ ab a° aliq̄ corpe: qꝺ moueat̄ motu p se ⁊ ꝓp̄o: vt h̄ de motu loq̄mur. ꝙ v° in istis subys separis ēt sit ordo: ⁊ ꝙ sit deuenire ad motorē penit⁹ īmobilē p se ⁊ per accn̄s ⁊ ab intra: declarabitur in 8°. sufficit.n. ad habēdā intētionē ph̄i: ꝙ ipsa corpora se ꝯtingentia ꝯtinuari possint.

Alteri⁹ forte dubitaret aliq̄s: q꞉ nō vr̄ īcōueniens magni^{ne}ꝫ īfinitā ꝯtinuā moueri in tpe fi^{to}. Nā corp⁹ ꝯti^m sil̄ totū mouet̄: nec p̄us mouet̄ ps q̄ꝫ totū. dato g̊ ꝙ eēt corp⁹ īfinitū: ex q̄ sil̄ totū mouet̄: nō ē īcōueniēs ipꝫ moueri ī tpe fi^{to}. ℂ Dōꝫ ꝙ h̄ ph̄s suppōit ꝙ tc̄ dicat̄ corp⁹ moueri q̄n ptrāsit aliqꝺ spatiuꝫ. supponit.n. ꝙ īpoſ̄e sit eē aliqꝺ mo^{le} qꝺ ñ possit ptrāsire aliqꝺ spatiū īmo p ꝯpōeꝫ ad spatiū ñ dr̄ cor⁹ mutare locū ſ꞉ se to^m: nisi ſ꞉ se to^m ptrāseat aliqꝺ spa^m. cū g̊ īpoſ̄e sit īfi^m ptrāsire aliqꝺ spatiū ī tpe fi^{to}: vt ꝓbabat̄ ī.6. īpoſ̄e ē magni^{ne}ꝫ aliq̄ꝫ īfi^{ta}ꝫ moueri localr̄ ſ꞉ se totā: ⁊ ptrāsir̄ aliqꝺ spatiū ī tpe fi^{to}. sic.n. ītellīnda ē mēs ph̄i. Nā videm⁹ ī supcelb⁹ spis ꝙ vna reuoluit aliā ⁊ loq̄ndo de raptu firma^{ti}: vt sup ī⁹ dicebat̄ q̄libꝫ spa īfra diē ⁊ noctē ꝯplet circulū ita ꝙ q̄ꝫ^{m} tps appōit ī hꝫ motu vna spa: tm̄ apponūt oēs a^{le} spe sil̄. si g̊ eēnt īfi^{te} tales spe: ⁊ oēs ꝯtinuarent̄: ⁊ fierēt vnū corp⁹ ꝯti^m: tc̄ illi corpori deberet̄ īfi^{tus} mot⁹. īfi^m g̊ corp⁹ verteret̄ ſ꞉ se to^m ī tpe fi^{to} ⁊ eēt īfi^{tus} mot⁹ ī tpe fi^{to}: q꞉ q̄tcūqꝫ pōant̄ tales spe ēt si īfi^{te} eēnt: stāte hac hypothesi mouerent̄ ī tpe fi^{to}. Qꝺ v° dicebat̄ ꝙ tō magni^{do} ꝯti^a mouet̄ sil̄: vt pꝫ p supi⁹ dcā: mot⁹ magni^{tu} ꝯti^e p ꝯpōeꝫ ad locū ē successiu⁹: q꞉ ñ tō sil̄ mutat locū licꝫ ptes magni^{nis} oēs sil̄ moueant̄: quare cū ex dicta hypothesi: vt pꝫ per habita: sequat̄ ꝙ magnitudo infinita ꝺm se totum mutet locū: ⁊ ptrāseat aliqꝺ spatiū: ytputa vt circuat totā terrā in tpe

finito qꝛ h est icõueniēs: incõueniēs est illud ex quo seq̄uit̃. vz. ꝙ talia mobilia pñt esse ĩfinita: ꝛ ꝙ in corporibus mouentib⁹ ꝛ motis sit abire in infinitũ. hꝫ. n. inconueniēs apparet. maxime in his que se mouēt adinuicem circulariter: vt pꝫ per iam dicta: qꝛ forte iõ phs talez demonstrationē adducit: qꝛ motus pure localis magis reperit̃ in corꝑib⁹ motis circulariter q̄ꝫ in aliis. rursus magis du^m est. vtrũ corpora sup̱celestia vadāt in ĩfi^m q̄ꝫ corpora elemētaria: q̄ oīa ꝯtinent̃ intra globũ lunarē. in hꝫ g̊ sup̱celestibus corporib⁹ maxīe efficax est demõstratio phi: qꝛ motu illo: quo vna reuoluit aliaz: oēs mouent̃ in tpe eq̄li ꝛ in tpe finito: q̄re si tales spere eēnt ĩfinite eēt mot⁹ ĩfinitus in tpe finito: qd̄ est incõueniens.

Du° 3°. **Ulterius** forte dubitaret aliquis de eo qd̄ phs ait: vz. ꝙ nihil differt ponere hꝫ magnitudinē finitā vel infinitā. h aũt videt̃ falsuz: qꝛ si ponat̃ finita: nõ est icõueniēs eā moueri in tpe finito. Sꝫ si ponatur ĩfinita est incõueniēs. ¶ Dōm ꝙ sic ĩtelligēdus est textus phi ꝙ ponere talē magnitudinē finitā vel ĩfinitā stāte tali hypothesi nihil differt. i. nulla dr̃ia est q̄ꝫtũ ad tp̄s in quo mouet̃ talis magnitudo. nā in tpe finito mouebit̃ talis magnitudo siue sit finita: siue ĩfinita. Non g̊ ĩtelligēdũ est nullā eē ibi dr̃iaz q̄ꝫtũ ad ꝯsecutionē ĩpossibilis. Sꝫ nulla est ibi dr̃ia rõne tp̄is quo mēsurat̃ motus h⁹ magnitudīs ꝛ illi⁹. cũ g̊ h sit ĩpossibile ꝙ fꝫ vtrũq; i. fm̄ ꝙ corp⁹ finitũ ꝛ ĩfinitũ fiat mot⁹ in tpe finito: ĩpossibile est illud ex quo seq̄tur. vz. ꝙ in corporib⁹ mouētibus ꝛ motis sit abire in infinitũ. Lectio. III.

Primũ aũt mouens nõ sic qd̄ cui⁹ causa sed vnde est principiũ motus est sil' cũ eo qd̄ mouet̃. Simul aũt dico: qꝛ nihil ipsoꝝ mediũ est. Hoc eniꝫ cõe in omni qd̄ mouetur ꝛ mouente est.

¶ Qꝛ phs supposuerat in rõnib⁹ p̄cedētib⁹ mouens ꝛ motũ sil' eē. in pte ista ꝓbat ꝙ supposuerat. Circa qd̄ duo facit: qꝛ p̊ ꝓponit qd̄ ĩtendit. 2° ꝓbat ꝙ dixerat ibi. (Qm̄ aũt tres sunt ꝛc̄.) Dic̄ g̊. ꝙ mouēs p̄^m. i. mouēs ĩme^{tũ} nõ sic qd̄ ē cā ei⁹ mot⁹. i. nõ tale mouēs qd̄ se hꝫ vt finis: q dr̃ eē cā ei⁹ mot⁹: qꝛ finis ē cā cāꝝ. Sꝫ illd̄ mouēs qd̄ est vñ p̄n^m mot⁹. i. qd̄ ē cā effi^{ns} mot⁹ tale mouēs est sil' cũ eo qd̄ mouet̃. Subdit aũt. sil' aũt dico ꝙ nihil est me^m ipsoꝝ. i. nihil est mediũ inter ipsa. Nā hoc est cõe in oī qd̄ mouetur ꝛ in omni mouēte: semꝑ. n. mouēs ꝛ motũ si accipiat̃ mouēs ꝓximũ sunt ĩmediata ꝛ inter ea nõ est medium. ¶ Nõn^m aũt ꝙ licꝫ mouēs efficiēter si sit ꝓximuꝫ sit sp̄ ĩmediatũ ei qd̄ mouet̃: mouēs tñ vt finis qd̄ dr̃ eē causa mot⁹: qꝛ finis est cā cāruꝫ: tale mouēs nõ opꝫ semꝑ attingere id qd̄ mouet̃. videmus. n. ꝙ pomũ mouet amantez sub rõne finis: licꝫ separatũ ab eo ꝛ distās ab ĩpo. ¶ Notādũ ēt sic intelligēdũ eē mouēs ꝛ motuꝫ eē sil': nõ qꝛ sũt in codē loco vt si man⁹ ĩpellit lapidē: nõ opꝫ ꝙ manus ꝛ lapis sint in eodē loco. Sꝫ sufficiet ꝙ ĩter manum ꝛ lapidē nõ cadat aliqd̄ corp⁹ mediũ ad hoc ꝙ man⁹ p̊° ꝛ ĩmediate moueat lapidē: corp⁹ g̊ mouēs aliud corp⁹ si sit mouēs ꝓximũ dr̃ eē sil' cũ eo: nõ qꝛ sit in eodē loco cum eo. sed qꝛ inter illa duo corpora nõ cadit mediũ corp⁹. Sꝫ si

Cõ. 9. ĩtelligētia aliq̄ moueret corp⁹ aliqd̄: vt Cõmē. ait: eēt sil' cũ eo: qꝛ eēt in eodē loco cũ illo corpore. nā ĩtelligētia fꝫ ĩpm nõ determinat̃ ad locũ nisi rõne corporis qd̄ mouet. i. rõne corporis circa qd̄ operat̃: qd̄ determinat̃ a loco.

Com. 9. ¶ Nõn^m ēt ꝙ fm̄ Cõmē. qd̄ h ꝓbat̃ sic deseruit ad demrationes p̄missas. nā ibi supponebat̃ ꝙ si mouēs ꝛ motũ se attingebāt qd̄ poterāt sil' ꝯtinuari ꝛ fieri inde vnuꝫ corpus. iõ hic hoc ꝓbat̃. s. ꝙ mouens p̄mũ ꝛ ꝓximũ ꝛ id quod mouetur simul sunt ꝛ se attingunt ꝛ inter ea nõ cadit medium. ¶ Deide cum dicit.

¶ **Quoniā** aũt tres sunt mot⁹: qui fm̄ locuꝫ: ꝛ qui fm̄ qualitatē: ꝛ qui fm̄ q̄ꝫtitatē: necesse est ꝛ ea que mouent̃ tria esse. Qd̄ quidez igit̃ fm̄ locũ loci mutatio: qui vero fm̄ q̄litatez alteratio. Qui vero fm̄ q̄ꝫtitatē augmentũ vel decrementũ. primũ quidē igit̃ de loci mutatione dicamus. Hic. n. primus motuum est. T. i

¶ Probat qd̄ dixerat. Circa ꝙ duo fac̄: qꝛ p̊ distīguit tria gn̄a motuũ. 2° exeq̄tur de eis oñdēs in q̄libꝫ tali motu sil' esse mouēs ꝛ motũ. 2° ibi. (Oē igit̃ qd̄ fert̃.) Dicit g̊. ꝙ tres sunt mot⁹. vz. qd̄ mot⁹ est qui est fm̄ locũ ꝛ qui est fm̄ q̄litatē ꝛ fm̄ q̄ꝫtitatē: qꝛ g̊ sic est: nec̄e est: vt ea q̄ mouent̃ tria sint. i. nec̄e est eē tria gn̄a mobiliũ: in q̄bus sup̱ oībus est sil' sup̱. mouēs ꝛ motũ. Addit aũt q̄uo hꝫ mot⁹ noīatur. d. ꝙ q̄dē igit̃ mot⁹ qui est fm̄ locũ dicit̃ loci mutatio. Qui v̊o est fm̄ q̄litatē dicit̃ alteratio: qui v̊o est fꝫ q̄ꝫtitatē dicit̃ augmētũ ꝛ decremētuꝫ. de his g̊ oībus est dicēdũ. Sꝫ p̊muꝫ dicamus de loci mutatiõe: qꝛ talis est p̊mus motuũ. ¶ Nõn^m aũt ꝙ h p̄termittit gn̄ōnē ꝛ corruptionē qd̄ forte iõ fecit: qꝛ gn̄ō ꝛ corruptio nõ sunt motus: fꝫ termini mot⁹ vel forte: vt Cõmē. ait. magis manifestũ est in gn̄ōne ꝙ gn̄āns est sil' cũ genito q̄ꝫ ĩ aliis motib⁹. Nā si ignis corrũpendo aerē generat ignē: opꝫ ignē eesse proximuꝫ aeri quē corrumpit. Sed aliis motibus nõ sic est manifestũ. videm⁹. n. adamantē trahere ferrũ ēt si sit distans ab ipso. vel possumus dicere ꝙ gn̄ō ꝛ corruptio sũt termini alterationis. Si g̊ ꝓbabit̃ ꝙ in alteratione sil' ē mouēs ꝛ motuꝫ ꝓbatũ erit ꝙ sil' opꝫ eē gn̄āns ꝛ gn̄ātum. ¶ Deinde cum dicit. Cõm.

¶ **Omne** igit̃ qd̄ fertur: aut ĩpm a se ipso mouetur: aut ab altero. Si q̄dez igit̃ a seipso: manifestũ ꝙ in ipso mouēte existēte sil' mouēs ꝛ qd̄ mouetur erit ꝛ nulluꝫ illius mediuꝫ.

¶ Exeq̄tur de p̄dictis motibus. Circa qd̄ tria facit fm̄ ꝙ tres sunt hꝫ mot⁹. p̊. n. ostēdit ꝙ in motu locali sil' est mouens ꝛ motũ. 2° oñdit h in motu alteratiõis. 3° oñdit h in augmēto ꝛ decremēto. 2° ibi. (At v̊o neq; alterati.) 3° ibi. (Et qd̄ auget̃ ꝛ augens.) Mouētia aũt localr̃ dupl'r diuidunt̃: qꝛ quedā mouent̃ ex se. i. a p̄n° intrinseco: q̄dā aũt mouent̃ ab alio. i. extrinseco p̄n°. Duo g̊ fac̄: qꝛ p̊ ostēdit ꝙ sil' mouēs ꝛ motũ sũt in his q̄ mouent̃ a p̄n° intrinseco. 2° ostēdit h idē in his que mouent̃ a p̄n° extrinseco ibi. (Ex autē ab alio.) Dicit g̊. qd̄ oē igit̃ ꝙ fert̃ aut ĩpm a seipso aut ab altero. Si q̄dē a seipso igit̃ fert̃: manifestũ est ꝙ in ĩpo mouēte existēte sil' est mouēs ꝛ qd̄ mouetur ꝛ nullũ est me^m illi⁹. i. ĩter illd̄ qd̄ mouet̃ ꝛ qd̄ mouet. ¶ Nõn^m aũt ꝙ h phs dicit aliq̄d posse moueri a seipso: nõ ꝙ aliq̄d moueat seiꝑm p̊. Sꝫ dr̃ h moueri a seipso qd̄ mouet̃ a p̄n° ĩtrinseco: ꝛ qd̄ est diuisibile in talia duo: q̄ꝝ vnũ est p se mouēs ꝛ aliũ per se motũ vt aliqd̄ diuidit̃ in aīaz ꝛ corp⁹: ꝛ aīa ē ibi p se mouēs ꝛ corp⁹ p se motũ. In talib⁹ g̊ mouētib⁹ est mouēs ꝛ qd̄ mouet̃ sil': vt in ipso aīali ē aīa ꝛ corp⁹ sic p̄tes sũt ĩ toto ꝛ nihil ē mediũ ĩter illa: qꝛ nõ est aliqd̄ mediũ ĩter aīaz mouētē ꝛ motũ corp⁹. aīa eni per suā v̊tutē ĩmediate attīgit corp⁹: qꝛ g̊ vt⁹ motiua aīe ĩmediate attīgit corp⁹ aīa nõ solũ vt ē forma: sꝫ ēt vt ē motor quodāmõ ĩmediate attingit corp⁹. ¶ Notādũ aũt ꝙ aliter attingit aīa corpus ĩmediate: vt est forma: ꝛ aliter vt est motor: qꝛ vt est forma attīgit ĩpm ĩmediate per suaz eēntiā: Sed vt est motor attingit ĩpm ĩmediate

per suam virtutem. nec valet ppter h q aia vt est motor nō attingat corpus imediate: qz attingit ipm mediāte virtute: qz aliquid vt est agens: z vt est motor: non debet separari a sua virtute. subā. n. vt est cōiuncta virtuti habet rōnē agentis z mouentis. ipse ergo motor dicit attingere aliquid imediate: si virtus eius imediate attingit illud. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Quod autem ab alio mouetur: quadrifarie mouetur. Qui eniz ab altero motus quatuor sunt: pulsio: tractio: vectio: vertigo. Et nāqz oēs alios in hos reduci accidit.**

¶ Ostendit simul esse mouens z motum in his que mouent ab alio. Circa qd tria facit: qz primo distinguit hos motus. scdo exequitur de vnoquoqz taliū motuū ostendens qualis habeat esse vnusquisqz illoz. tertio pbat q in oibus talibus motibus sil' habeat esse mouens z motum. scda ibi. (Pulsionis quidē.) tertia ibi. (Manifestum igitur est.) Dicit ergo: q illud qd mouetur ab alio mouet quadrifarie. motus enim qui sunt ab altero sūt quattuor: videlz pulsio tractio vectio z vertigo: z nāqz oēs alios motus: sicut congregatio z segregatio: inspiratio z expiratio: z ceteros alios motus tales accidit reduci i hos qttuor. ¶ Notādū aūt q hi qtuor mot⁹ sic accipiunt: qz qdā sunt p se: qdā p accns. tres. n. sūt p se: z vn⁹ p accns: qd. n. trahit: z qd pellit: z qd vtit: hz moueri p se. Sz qd vehitur z qd portat nō mouet nisi per accns: z qz motus per accns innititur motui per se: qd vehit z qd portat vt patebit: vel existit in eo qd pellit: vel in eo qd trahit: vel in eo qd vertit. Si enim aliquid existens in ligno portaret ibidē: vel oporteret q lignū illud traheret: vl' q pelleret vel q vteret. posset. n. aliqs existēs i dolio portari ibidē: si doliuz verteret. pz ergo vectionē differre ab his tribus: sicut qd ē per accns differt ab eo qd est per se. ¶ Notandū aūt alios tres motus sic differre abinuicē: qz qdā eoz sunt simplices: qdā cōpositi. tract⁹. n. z pulsio sunt mot⁹ simplices: vertigo aūt ē motus cōpositus. cōponitur eniz vertigo ex tractu z pulsu. vertens enim aliqd sil' trahit z pellit. trahit enim ptes inferiores z pellit supiores. Sic ergo differt vertigo a pulsu z tractu: sicut cōpositus a simplici. Nam lz quilibet hoz motuū possit esse per se: vertigo tn̄ ē mot⁹ cōpositus. pulsus aūt z tract⁹ sunt simplices. ¶ Notandum aūt pulsum a tractu qtuz ad p̄sens differre dupli'r. pmo qz vbi terminat pulsus ibi incipit tractus: pulsus. n. semper terminat ad aliud: tractus semp inchoat ab alio. secundo differt: qz in pulsu sunt duo termini a quo: z vn⁹ ad quē. quicūqz. n. pellit sp pellit ad aliud. Sz pōt pellere a se vel ab alio: vnus ergo est terminus ad quē in pulsu: qz semp est termin⁹ ad qd est aliud. Sz duo sunt termini a quo: videlz ipse vel aliud. pulsus. n. pōt icipere vl' a se vl' ab alio. in tractu aūt eē est vn⁹ termin⁹ a q: z duo ad quē: tract⁹ aūt semp incipit ab alio. sed potest terminari vel ad se: vel ad aliud. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Pulsionis quidem igitur alia impulsio: alia expulsio. Impulsio quidem est: cum mouēs. ei quod mouetur non deficit. Expulsio cum expellens deficit.**

¶ Exequit de hos motibus. Circa qd qttuor facit: qz pmo exequit de pulsione. scdo de vectione. tertio de tractu. 4°. de vertigine. 2ª ibi. (Vectio aūt.) tertia ibi. (Tractio aūt.) 4ª ibi. (Vertigo aūt.) Dicit g q pulsionis quidez igit due sunt spēs. alia qdē est impulsio: alia expulsio. Nam impellens pellit z etiā expellens pellit: sz differt impulsio ab expulsione: qz impulsio quidē ē cū mouens non deficit ei qd mouet. expulsio aūt est cū expellens deficit ei qd expellit. qui vero pellit lapidē dimittendo ipm: dicit illum expellere. Sed pellens ipsum: si semp cōiungatur eidem: z nūqz dimittit illum: dicitur ipsum impellere. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Vectio autem in tribus erit motib⁹. Qz quidem vehitur: non fm se mouet: sed fm accidens. In eo enim quod est in eo qd mouet: aut super id quod mouetur: mouetur ipsum. Vehens autem mouetur: aut pulsum aut tractum aut vertigine ductum. Manifestuz igit qm̄ vectio in tribus motibus erit.**

¶ Determinat de vectione. d. q vectio aut erit in trib⁹ actibus. i. in tribus motibus: vt hz alia lra. Nam opz qd vehit non esse qd per se mouet: sed qd fm accns. Nā qd vehit mouet in eo qd est. i. in eo in quo existit: aut in eo qd mouet: nūqz. n. mouet qd vehit: z qd portat: nisi fm motum eius qd vehit vel qd portat ipm: sed ipm vehēs z ipsum portās cū moueat pulsum aut tractum: aut vertigine ductum: manifestum est igitur q vectio necesse erit in tribus motibus

Dubitaret forte aliqs: qz non vr q sp vehens z portans moueat pulsum aut tractuz aut vertigine ductum. videmus. n. aial aliqd vt equum portare ascensorez: ipz tn̄ aliud mouet ex se: neqz opz q moueat pulsuz aut tractuz aut vertigine ductū. ¶ Dōz q semp ea que sunt p accns reducunt in per se: qz g qd vehitur: z qd portat semp mouet per accns: sic loquēdū est de vectione sicut loquimur de motu per se: in quem reducit hos motus per accns. Ille aūt qui vehit pōt vehi z portari super eo qd mouet ex se: z sup eo qd mouet ab alio. Cū ergo portat sup eo qd mouet ex se. vtputa si portet super aliq aiali: tc hos vectio reducit i motū ex se. si ergo in motu ex se sil' est mouens: z qd mouet: opz q z in vectione sit sil' mouēs z qd mouet. de tali g vectione nō loquit phs. Sed q in hos vectione sit sil' mouēs z qd mouet p̄supponit ex dictis de his que mouent ex se: loquitur g hic de eo qd vehit super eo qd mouet ab alio: z qz motū ab alio si nō moueat ab illo per accns: vel est pulsum: vel tractum vel vtiginē ductū: io opz hos vectionem eē aliq hoz triū motuū. ¶ Deiñ cū dicit. Dub. p^us

¶ **Tractio aūt est: cum etiam ad ipsum: vel ad alterū velocior sit motus trahentis non separatus ab eo qui trahitur. Et nanqz ad ipsum est tractio z ad alterum.**

¶ Determinat de tractu. Circa qd duo facit: qz pmo ostēdit quot modis hz fieri tractus. scdo declarat oēs alios modos tract⁹ reduci ad illos duos modos ibi. (Et reliqui tractus.) Dicit g q tractio est cū sit mot⁹ velocior ipsi⁹ trahentis ad se ipm vel ad alterū: z hos mot⁹ trahētis sic dz esse velocior qz mot⁹ tracti: qz nō dz esse sepat⁹ ab eo qui trahit. qd āt tractus sit ad ipz vel ad alterum pz: qz nāqz ad ipsuz z ad alteꝛ ē tractio. ¶ Nōn^m aūt q aliqn̄ aliqd trahit ad ptē illā ad quā inclinat: ve graue pōt trahi deorsuz: tūc g opz q mot⁹ trahētis sit velocior qz mot⁹ tracti: qz si trahēs graue deorsum non moueret veloci⁹ qz ipsuz graue: nullo mō traheret ipz. Sz si aliquid trahat ɔtra iclinationē suā. vt Cōmen. ait: nō opz q velocius trahat qz si moueret nāl'r. Nō. n. opz q velocior sit tract⁹ lapidis sursuz qz mot⁹ eius deorsum: vt ergo in omni tractu veritatē hēat q velocior sit motus Cō. io.

trahētis q̄ȝ tracti: debet exponi velocior. i. vehemētior ⁊ fortior: vt Cōmē. inuit. Nā nisi vl' trahēt\| eēt velocior ⁊ fortior q̄ȝ vl' tracti nullo? traheret ipȝ. ¶ Deīn cū dic.

¶ Et reliqui tractus idē specie in hos reducun tur: vt inspiratio ⁊ expiratio ⁊ spuitio ⁊ quicūq̄ȝ corporū emissiui aut receptiui sunt ⁊ ypathesis ⁊ kerkesis. Aliud est quidē ipsorū congregatio: aliud disgregatio. Et omnis igitur mot' q̄ ē ſm locū: aggregatio ⁊ disgregatio ē.

¶ Osidit q̄ alij modi tract' reducunt̄ in hos duos mōs: videlȝ in tractū ad se: ⁊ tractū ad aliū. d. q̄ reliq̄ tract' sunt idē spē cuȝ his duobus tractib': ⁊ reducunt̄ in hos tractus: vt inspiratio est tract' aeris ⁊ ad se: ⁊ expiratio ē tract' aeris: ⁊ ad aliud: ⁊ spuitio ē missio sputi ad aliō. ⁊ q̄cūq̄ȝ corporū. i. de nūero corpaliū sunt emissiui aut receptiui. sunt sup. tractiui ad aliō: inq̄ȝtū sunt emissiui: vl' tractiui ad se iq̄ȝm sunt receptiui: vt ypathesis. i. ductio spate: ⁊ kerkesis. i. ductio cuiusdaȝ textoris. in oīb' ḡ his aliud est ꝯgregatio ipoꝝ. i. q̄ ē tract' ad se. aliud vō q̄ est disgregatio: quod est tractus ad aliud. milites. n. dicentes spatā vel trahūt ipam ad se: vel pellūt ipsam ad aliū: ⁊ textores kerkesim. i. instr̄m q̊ texunt trahūt ad se ipsuȝ vel pellūt ipȝ ad aliud: oīs ḡ mot' local' q̄dāmō reducit̄ ad hos duos tract'. s. ad se vel ad aliō: iō ait q̄ oīs igit̄ motus: qui est ſm locum vel est cōgregatio. i. tract' ad se: vel est disgregatio. i. tractus ad aliud.

Dub. 2ᵐ **Dubitaret** forte aliq̄s. q̄r vr̄ h̄ phūs pulsionē collocare sub tractu. Naȝ expiratio ē q̄daȝ pulsio aeris: ⁊ spuitio est quedaȝ pulsio sputi. ¶ Dicendū q̄ lȝ tractus ⁊ pulsio sint motus simplices: pulsio tn̄ est quidā tractus. pulsio. n. q̄dā mō reducit̄ in tractū ⁊ ecōtra: nā mot' recipiūt spēȝ ex termīo ad quē: pulsio aūt nō hȝ nisi vnū terminū ad quē: q̄ pulsio sp̄ ē ad aliō sed tractus hȝ duos terminos ad quē: pōt. n. esse tractus ad se: vel ad aliud: ⁊ q̄ nō pōt esse motus aliq̄s localis q̄ nō sit: vel ad se vel ad aliud. nullus est mot' localis q̄ nō ꝯcidat in terminos ipsius tractus: q̄r oīs motus localis quodāmō reducit̄ in tractuȝ. ipsa ḡ pulsio quodāmō reducit̄ in tractū: ⁊ est q̄dā tractus: ⁊ ē quodāmō eadē spē cuȝ tractu: inq̄ȝtuȝ sp̄ hȝ eūdē terminū ad quē cū tractu. Si enim mot' reciperent spēȝ a termino a quo: oīs motus reduceret̄ in pulsum: q̄ pulsus hȝ duos terminos a quo: videlȝ a se: ⁊ ab alio. Cum ḡ nō possit eē mot' aliq̄s: quin incipiat a se vel ab alio: nullus esset motus: qui nō esset quidā pulsus. verū q̄ motus nō recipiunt spēm a termino a quo: sed a termino ad quē: non dȝ oīs motus reduci in pulsuȝ: q̄ hȝ duos terminos a quo: sed dȝ reduci in tractū: q̄ hȝ duos terminos ad quē: ad q̊s duos terminos ad quē: opȝ oēȝ motū terminari: cū oīs mot' vel sit ad se vel ad aliud. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Vertigo aūt cōponit̄ q̄deȝ ex tractu ⁊ pulsione. Hoc q̄dē enim pellit mouēs: illō āt trahit.

¶ Determinat de vertigine. d. q̄ vertigo ꝯponit̄ ex tractu ⁊ ipulsione. Nā mouens aliq̄s motu versionis: h̄ quidem. n. i. hanc parteȝ: videlȝ inferiorē trahit. q̄ quo sit est per habita manifestū. Lectio. IIII.

Manifestum igitur est q̄ si quideȝ simul pellens ⁊ trahens cū eo q̄ pellitur ⁊ trahit̄ nullum medium eius q̄ mouetur ⁊ mouentis ē. Hoc āt manifestum ex dictis. Pulsio quidem enim aut a seipso aut ab alio ad aliud motus ē. Tractus aūt ab alio ad ipsum: aut ad aliud ē: ā pl' enim sistolis ⁊ dyastolis.

¶ Postq̄ȝ phs distinxit quot modis mouet̄ aliquid ab alio: ⁊ declarauit qualis esse habeat vnusq̄sq̄ȝ talis motus. in parte ista vt dicebat̄ intendit ośdere q̄ in oīb' talibus motibus simul est mouens ⁊ motū. ¶ Ad cui' euidentiam sciendū q̄ cū q̄tuor sint motus ab alio. pulsio. tractio. v̄tigo: ⁊ vectio: hi q̄tuor reducunt̄ ad duos. nam vectio reducit̄: vt dicebat̄: ad alios tres: sicut q̄ ē per accńs reducit̄ ad per se. v̄tigo aūt reducit̄ ad pulsionē ⁊ tractū: sicut cōpositū ad simplex. cōponit̄ enim: vt dicebat̄: v̄tigo ex tractu ⁊ pulsu. Si ergo ostendere poterimus q̄ in tractu ⁊ pulsu sil' sunt mouens ⁊ motū: ostensuȝ erit q̄ in omni motu ab alio sil' est mouens ⁊ motū. Nam oēs mot' ab alio reducūtur ad pulsionē ⁊ tractū. duo ergo facit: q̄ p̊ ostendit q̄ in tractu ⁊ pulsu sil' sunt mouens ⁊ motū. scd̄o remouet q̄ȝdam cauillationem: q̄ fieri posset de motu ꝓiectoꝝ ibi. (Proiectio aūt.) Dic̄ ergo: q̄ manī' igit̄ est q̄ si q̄dē sil' est pellēs ⁊ trahēs cū eo q̄ pellit̄ ⁊ trahitur: si ita est: nullū est meᵐ mouētis ⁊ ei' q̄ mouet̄. sup. ab alio. Nā oīs mot' ab alio reducitur in pulsum ⁊ tractuȝ. si ergo in his non est mediū iter mouens ⁊ motū: nec in alijs. h̄ aūt q̄ ita sit: videlȝ q̄ nō sit mediū interpellens ⁊ pulsuȝ: ⁊ inter trahēs ⁊ tractū: manifestuȝ est ex dictis. pulsio. n. vt dicebat̄: est motus: aut a seipso ad aliud: aut ab alio ad aliō. Sȝ nullus posset pellere aliq̄d a seipso ad aliud: vel ab alio ad aliud: nisi esset ꝯiunctū ei q̄ pellit: ergo sil' est pellens ⁊ pulsū tractus aūt est motus ab alio ad ipȝ: vl' ad aliō: q̄ eē nō posset nisi trahens esset cōiunctū tracto: adhuc sistoles. i. ꝯgregatio qui est q̄dā tract' ⁊ dyastoles. i. disgregatio que est q̄dā pulsus: in talib' sup. est mouens ꝯiūctū mouenti. in oī ḡ motu ab alio sil' sunt mouens ⁊ motū. nihil enī cōgregaret̄ nisi eēt cōgregans cōiunctū cōgregato: nec aliq̄d disgregaret̄ nisi esset disgregans ꝯiunctū disgregato. ¶ Notandum aūt q̄ ſm Cōmen. trahens trahit ad se vel ad aliud: quia trahens vel est naturale vel volūtariū. Si est naturale trahit ad se: si est voluntariū potest trahere ad se ⁊ ad aliud. Cō. 10.

Dub. 3ᵐ **Dubitaret** forte aliq̄s de h̄ q̄r agēs nāle sp̄ trahit ad se: volūtariū aūt trahit ad se ⁊ ad aliud. ¶ Dōȝ q̄ agens nāle trahit ip̄rimēdo formā: ignis. n. ⁊ vlr̄ oē calȝ sic trahit aliq̄d sursuȝ rarefaciēdo ipȝ: ⁊ icorporando ei calorē: ⁊ dando ei formā leuitatis: ⁊ ſm q̄ plus vel minus dat ei de forma leuis: sic plus ⁊ min' dat ei de loco sursuȝ. si igr̄ agēs nāle trahit assimilādo sibi passuȝ: ⁊ dādo ei q̄dāmō similē formā quā hȝ: cū res nāles determinent̄ ad locū p̄ suas formas: dādo ei silēȝ formā: dat ei similē locū. idē est ḡ q̄rere q̄r agēs nāle sp̄ trahit aliq̄d ad se: ⁊ sp̄ dat ei similē locū loco quē hȝ: ⁊ q̄rere q̄r agēs nāle assimilat sibi passū ⁊ dat ei similēȝ formā forme quā hȝ: cū aūt oē agēs agat p̄ forᵐ suā: ⁊ vt ē in actu: opȝ agēs nāle assimilare sibi passuȝ in forᵃ: ⁊ per ꝯńs assimilare sibi passuȝ in loco: ⁊ trahere ipm ad seipsuȝ: ⁊ ad locū suū. ē āt ista similatio nō sp̄ in idētitate spēi: sȝ pōt eē in idētitate gn̄is. iō ⁊ loc': ad quē trahit agēs nāle: nō sp̄ ē idē spē: sȝ sufficit q̄ sit ideȝ gn̄e: vel sit idē ſȝ q̄ȝdā analogiā: vt sol nālr̄ trahit vapores ad se: q̄ trahit eos sursuȝ: nō trahit tn̄ eos ad illuȝ locū sursum: in q̊ ē ipse: nec trahit eos tn̄ sursū q̄ȝtū ē ipse. pȝ ergo oē agēs nāle trahere q̊dāmō ad se: sȝ agens volūtariū: quia agit ſm formā appzehēsaȝ: pōt trahere ad se ⁊ ad aliud: q̄ pōt appzehendere huc motū vel illum.

Dub.4. **Alterius** forte dubitaret aliqs: q2 videtur velle phs q oēs mot⁹ locales reducantur ad pulsum ⁊ tractū. erunt ergo fm hoc duo mot⁹ simplices pulsus. s. ⁊ tractus. oppositū āt huius vult in libro celi ⁊ ⁊ mūdi. vbi ait tres motus esse simplices. a me°. ad medium. ⁊ circa mediū. in lib. ergo celi ⁊ mūdi vult q versio ⁊ q motus circularis sit mot⁹ simplex: hic aūt videtur velle q versio sit motus cōpositus ex tractu ⁊ pulsu. ℭ Dōz q in oīb⁹ accñtib⁹ est duo cōsiderare: videlz rē ipsaz: in qua existūt: ⁊ modū existētie quā hñt in ea. motus ergo duplr cōsiderari pōt: vel q̄tū ad subm̄ in q̊ existit. vel q̄tū ad motū extñtie quez hz in eo. Dupliciter g̊ poterit accipi sufficiētia motuū simpliciū. vl' rōe sbtoz vl' rōne mōi exñdi: quē habent in subto: cum igitur sbta motuū simpliciū ad tria genera reducant̄: q2 quedā sūt grauia vt terra ⁊ aqua: quedam leuia vt aer ⁊ ignis: quedam nec grauia neq3 leuia vt supercelestia corpora. ergo rōne subiectoz simpliciū tres erūt motus simplices. ad mediū vt grauiū. a medio vt leuiuz. circa mediū: vt coz que neq3 grauiū neq3 leuiū. fm hūc g̊ modū. s. rōne subiectoz vel rōne corpoz simpliciū: in quibus existūt motus: accipit̄ sufficientia motuū simpliciū in lib. celi ⁊ mundi: fm quem moduz accipiendi: vt Cōmen. īnuit: motus circularis est simplicior motu recto: q2 corp⁹ supercelestē est corpus simplicius q̄3 sint elemēta. ℭ Secundo mō pñt accipi motus simplices rōne modi existendi: quē hñt motus in suis subiectis: ⁊ sic mot⁹ simplices sunt duo. tractus ⁊ pulsus: vertigo aūt ⁊ mot⁹ circularis: lz fm illud qd est: sit magis simplex q̄3 mot⁹ recti: hz tñ quēdā modū cōpositū. naz cū aliqd circulariter vertitur simul pellit̄ ⁊ trahit̄. nō est. n. inconueniens q aliquid realr sit vnū: ⁊ tñ hēat motū alterius: sicut for^a subalis fm id qd est: est suba: hz tñ quēdā modū accidētalez: ⁊ quēdā modū qualē: inq̄tū nō p se existit: sic motus circularis: qui fm se est simplex: hz tñ quēdā modū cōpositū: inq̄tū intelligit̄ ibi tractus ⁊ pulsus: pz g̊ q dicta hic nō ɔ̄dicunt dictis in de celo ⁊ mundo: q2 aliter accipiunt̄ mot⁹ simplices hic: ⁊ aliter ibi.

Dub.5. **Alterius** forte dubitaret aliqs: q2 vr̄ hic phs velle q trahens semp est cōiunctū tracto.

Cāio. videmus aūt oppo^m in magnete: que attrahit ferruz: cui non est cōiuncta. ℭ Dōz q motus ferri ad magnetē nō est motus locati ad locū: qd ex triplici signo patere pōt: vt Cōmentator ait. Primū est: q requiritur ibi q̄titas mobil'. nō. n. q̄tūcūq3 ferrū trahit̄ a q̄tūcūq3 magnete q si tñ moueret̄ ferrū ad magnetē sicut locatū ad locū q̄to maius esset ferruz magis moueret̄ ad ipsam. cuius cōtrariū ad sensum patet. Secūdū requirit̄ ibi q̄titas spacij. Nō. n. ferrū q̄tūcūq3 a remotis positū vadit ad magnetē. q si tñ moueret̄ ad ipam sic locatū ad locū: remotio ⁊ distātia nō īpediret h⁹ motū. Tertiū signū est: q2 vt Cōmen. ait: si magnes fortiter pungat̄ alleo durāte tali punctione nō vlterius trahit ferruz. omnis ergo hec arguūt q magnes attrahit ferruz alterādo ipm. in tali ergo motu mouēs ē ɔiūctū mobili: q2 magnes p̊mo alterat aerē iuxta ipaz ⁊ alterando aerem puenit h⁹ alteratio vsq3 ad ferrū. ferrū aūt alteratū trahitur ad magnetē: q2 ergo non qdlibet alterans alterat q̄tūcūq3 alterabile: nec alterat ipsum q̄tūcūq3 a remotis: ideo oz ferrū esse in ꝓportionata q̄titate: ⁊ esse in distantia proportionata ad h̄ q alteret̄ ab adamante vel a magnete. Rursus q2 virtus alteratiua aliqñ impedit̄ ꝓpter appositū īpedimentū: iō si magnes pungat̄ alleis pōt impediri ab h⁹ tractu. Posset aūt assignari q̄rtū signū. q̄r h⁹ tractū per alterationē fit: q2 si ferrū ɔfricet̄ ad magnetem: melius postea trahitur ab ea: qd non esset nisi p cōfricationē illā ferrū magis alteraret̄: ⁊ magis alteratuz magis traheret̄. in hoc ergo tractu simul ē mouēs ⁊ motuz: q2 sil' est alterans ⁊ alteratū. Esset aūt vlteri⁹ dubitandū de motu ꝓiectionis: q2 si quis ꝓiciat lapidez lapis moueī absq3 eo q ꝓiciens ɔiungat̄ ei: sed de hoc patebit statim post: q2 ꝓiciens lapidē sil' īpellendo lapidē impellit aerem: ⁊ aer impulsus impellit lapidē. nō ergo opz lapidē cessare a motu statim cū dimittit̄ a manu sz postq̄3 recesserit a manu: adhuc moueī: q2 īpellit̄ ab aere. tādiu g̊ durat iste mot⁹ q̄3diu mot⁹ aeris īpulsi supat nālē grauitatē lapidis: siue nālez motū eius. in tali ergo motu sp impulsuz ē ɔiūctū impellēti: q2 lz lapis nō sp sit ɔiūctus manui expellēti: ipm ē tñ sp ɔiūct⁹ alicui parti aeris q impellit eū. ℭ Deinde cum dic.

ℭ **Proiectio autē qd velocior motus fiat: q̄3 q secundū naturam lati fortiori facta pulsione. ⁊ hoc facto tamdiu accidit ferri: quousq3 fortior sit motus eius qd fertur. Manifestū igit̄ quoniam qd mouetur ⁊ mouens simul sunt: ⁊ nullum mediū est ipsorum.**

ℭ Remouet q̄3dā cauillationē que posset fieri de ꝓiectione. d. q ꝓiectio autez fit qñ fit velocior motus aeris impulsi q̄3 sit mot⁹ fm nāz lati. i. fm nām ꝓiecti. facta ergo tali fortiori impulsione moueī ꝓiectū: ⁊ hoc facto tādiu accidit fieri: qd ꝓycit̄ quousq3 fortior sit motus eius qd fertur. i. ipsius ꝓiecti: q̄3 sup. sit motus aeris īpellentis. in talib⁹ ergo ꝓiectū non sepat̄ a mouente: lz separet̄ a motu: q2 semp est ɔiunctuz manui impellenti ipz. in oī g̊ motu locali: siue sit tractus: siue ipulsu⁹: siue quicūq3 ali⁹: sil' est mouens ⁊ qd moueī. Ideo concludit ex dictis dicens. mani^m est igit̄ qm̄. sup. in motu locali qd moueī ⁊ mouens simul sunt: ⁊ nullū mediū ē ipsius. s. mouentis ⁊ moti. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ **At vero neq3 alterati neq3 alterantis nullum est mediū. Hoc aūt manifestū ex iductiōe. In omnibus enim simul esse accidit alterans vltimuz: ⁊ primū qd alterat̄. Quale enim alteratur in eo qd sensibile est. Sensibilia autē sunt qb⁹ differūt corpa ad se inuicē vt grauitas: leuitas duricies: mollities sonus: non sonus: albedo: nigredo: dulcedo: amaritudo: humiditas: siccitas: densitas: raritas: ⁊ hoz media. Silr aūt ⁊ alia que sub sensu sunt: quorum est ⁊ calor: ⁊ frigus: ⁊ leuitas: ⁊ asperitas. Hec enim sunt passiones subiecte qualitatis. His eni differunt sensibilia corpoz: aut fm aliqd horum maius ⁊ min⁹ ⁊ in patiendo aliquid hoz. Calefactiua. n. aut frigefactiua: aut dulcefactiua aut amaricatiua: aut fz aliqd aliud p̄dictoz.** T.c.ii.

ℭ Ondit h̄ idē veritatē dc̄e in motu alterationis. Circa qd duo fac: q2 p̊ ondit q sil' sūt mouēs ⁊ motū in alteratione i aiatoz. z° ondit h̄ idē in alteratione aiatoz ibi. (Similiter aūt ⁊ aiata.) Dicit g̊. at vo nz alterati ⁊ alterantis est nullū mediū: h̄ aūt mani^m est ex iductione. in oibus. n. alterationib⁹ sil' accidit eē vltimuz alterans: ⁊ p̊^m qd alterat̄. alterās. n. ꝓximū sp ē ɔiunctum ei qd p̊ ⁊ imediate alterat̄ ab eo. Qz āt ita sit pz īducēdo. nā q̄le aliqd oz esse qd alterat̄: ⁊ nō q̄le qdcūq3: sz q̄le sensibile:

eo q sensibile qodã est illud qd alterat. discurramus g per oẽs sensibiles passiones: et per oẽs sensibiles alterationes: apparebit inducendo q semp alterans et alteratum sil' sunt. sensibilia aũt. i. sensibiles passiões: siue sensibiles q̃litates sunt: qbus differunt corpora sensibilia ad scinuicẽ: vt grauitas leuitas duritíes mollities son⁹: vt qñ aliqd est bñ sonoꝝ: non sonus qñ non est bñ sonorũ. Qz aũt aliqd sit bñ sonoꝝ vel male sonorum pcedit ex diuersitate aliquaꝝ qualitatũ sensibiliũ. hꝫ etiã q̃litates sensibiles sunt albedo nigredo dulcedo amaritudo hũiditas siccitas densitas et raritas: et hoꝝ media. Simil'r aũt et alia. i. alie sensibiles qualitates que sub sensu sunt: de quoꝝ nũero est calor frigus leuitas asperitas. h. n. sunt passiones subiecte q̃litatis. i. que subyciũt et subsunt generi qualitatis. his. n. q̃litatib⁹ differũt sensibilia de nuõ corpoꝝ. corpa. n. sensibilia differũt aut fꝫ has q̃litates: aut fm aliqd hoꝝ magis aut min⁹. Nã nõ solũ calidũ dĩt a frigido: sed etiã dĩt magis calidũ a minus calido: et differũt ẽt corpora in patiẽdo aliqd hoꝝ: vt qz sunt calefacta et ĩfrigidata: aut amarifcã: aut qz passa sunt fm aliquid aliud p̃dictoꝝ: et tunc supplenda ẽ rõ q in patiẽdo fm qdcũq3 taliũ est sil' alterãs et alteratũ. ergo in motu alteratiõis sil' ẽ alterãs et alteratũ. ¶ Notandũ aũt totã hanc rõnez in hoc cõsistere: videlꝫ q qz inducendo per oẽs hꝫ qualitates sensibiles videm⁹ in alteratione oĩuz eaꝝ sil' esse alterãs et alteratũ. g ex iductione pꝫ q in alteratiõe hꝫ sensibiliũ corporum simul est mouens et motum.

Dub. pᵃ **Dubitaret** forte aliqs de hꝫ motu alteratõis. nã vt dicebat magnes attrahit ferrũ q alterando ipsuz. cũ ergo nõ attrahat aerẽ vñ q alteret ferrum absq3 alteratione aeris: qui est medius inter ipsam et ferrũ. ergo in tali alteratione nõ opꝫ alterans esse ꝯiunctum alterato. ¶ Dõm q magnes si ferrũ sit distãs ab ea prius alterat mediũ q̃3 alteret ferrũ. tñ alterãdo aerẽ non sic attrahit aerem: sicut alterando ferrum attrahit ferrũ. nã act⁹ actiuoꝝ sũt in patiente et disposito. ¶ Est enim aliq̃ virtus incompleta in ferro: que ẽ cõpleta in adamante: pp qd cũ ferrũ alterat a magnete: mouet ad ipsam sicut ĩcõpletũ ad cõpletũ. videt. n. hꝫ esse tractus a tota spẽ: qz aliqua ꝓprietas sequit spẽm magnetis: vt alterãdo ferꝝ attrahat ferꝝ: lꝫ alterãdo aerez nõ attrahat aerẽ: qz nõ est illa ꝓportio adamãtis ad aerẽ: que ẽ eius ad ferrũ. Sicut ẽt videm⁹ q sol calefacit aerem: lꝫ nõ attingat aerẽ. opꝫ ergo orbes celestes ĩtermedios aliquid pati a sole ad h q ĩfluẽtia solis per illos orbes intermedios deueniat vsq3 ad aerẽ: sed illa passio in orbibus ĩtermedijs nõ est alteratio ꝓprie sũpta: lꝫ in aere sit alteratio. Orbes. n. celestes sic illuminant a sole: q non ꝓprie alterant ab eo. Aer vero cũ illuminat ab eo patitur ab ipso. Sic ẽt dicit de quodã pisce: q cũ capitur a piscatoribus facit tremere manus eoꝝ. Sꝫ piscis ille si non ĩmediate trangat a manibus piscatoꝝ nõ p̃t alterare eas: nisi alteret corpus ĩtermediũ. Sicut ergo alteratio ab illo pisce in aere nõ est tremor: et in manib⁹ piscatorũ est tremor: et sic illumĩatio facta a sole in corporib⁹ supcelestib⁹ nõ est calefactio: in aere est calefactio: sic alteratio facta a magnete trahit ferrũ: lꝫ ñ oporteat q sic trahat aerẽ. alterat vo magnes aerẽ et ferrũ: sic piscis ille alterat aerẽ et manũ: et sic sol illuminat supcelestia corpora et aerẽ. Sꝫ ꝓpter diuersitatẽ recipientiuz magnes per hꝫ alterationẽ nõ sic attrahit aerẽ sicut ferrum: et piscis ille nõ sic facit tremere aerẽ sicut manũ: et sol nõ sic calefacit orbes celestes cum illuminat eos: sicut calefacit aerẽ cũ illuminat illũ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Simil'r et animata corporum et inãiata. Et aĩatorũ quecũq3 partiũ sunt inanimate. ¶ Et ipsi sensus alterãt. Patiunt. n. Actio. n. ipoꝝ mot⁹ est p corp⁹ patiẽte sensu aliqd. Secũdũ q̃cũq3 qdẽ igit inãiata alterant: et aĩata fm oia hec alterant. Scdm aũt q̃cũq3 aĩata alterant: nõ fꝫ hoc alterant inãiata. Scdꝫ. n. sensus nõ alterant. Et latet cũ alterant ianimata. Nihil aũt ꝓhibet et aĩata latere: cũ alterãtur: cum nõ fm sensus accidit q est alterationis ipsis.** T. c. i3.

¶ Oñdit sp̃al'r q in alteratiõe aĩatoꝝ sil' ẽ alterãs et alteratũ. Circa qd duo facit: qz p̃ dat ꝯueniẽtiã et dĩaz inter alterationẽ aĩatoꝝ et inaĩatoꝝ. scdo ꝓbat h: videlꝫ q in alteratiõe aĩatoꝝ ẽ sil' alterãs et alteratũ ibi. (Si qdem igit.) Dicit g q aĩata de nũero corpoꝝ: et ẽt inaĩata sil'r alterant: et ẽt q̃cũq3 ptiũ aĩatoꝝ sunt inaĩate. i. sunt ĩsensibiles vt pili et capilli: et ẽt ipsi sensus sil'r alterant. Dicunt ergo h alterari qz alterant alteratiõe ꝓprie dicta. Nã p alterationẽ in eis factã corrũpi pñt. Qz ãt sensus alterent pꝫ: qz patiunt. actio. n. ipoꝝ ẽ qdã mot⁹: et q̃daz passio rõne organi. fit g hec passio patiente sensu aliqd p corp⁹. i. p organũ. Est g ꝯueniẽtia iter aĩata: qz oĩa quodãmõ sil'r alterant ĩq3tũ p alterationẽ patiunt. Est dĩa inter ea: qz fm q̃cũq3 qdẽ igit. i. fm quascũq3 alterationes iaĩata fm h oĩa alterant et aĩata: sꝫ ñ cõuertit: qz fm q̃scũq3 alterãt aĩata nõ fꝫ h oĩa alterãt iaĩata: qz iaĩata nõ alterãt sensibil'r: q sentire possint hꝫ alteratiões: iõ ait q fm sensus nõ alterant iaĩata. Nã latẽt ipsa iaĩata cũ alterãt. Addit ãt q nihil ꝓhibet ipa aĩata latere cũ alterãt: qz cũ nõ fꝫ sensuz accidit ipis aĩatis q ẽ alterationis tẽ p̃t latere ea. Nã cũ accidit eis alteratio fꝫ illas ptes fꝫ q̃s nõ sentiũt: nõ oꝫ q tales alteratiões pcipiãt. possent. n. ꝯburi capilli alic⁹ absq3 eo q ipse talẽ alterationẽ sentiret. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Si qdẽ igit sensibiles sũt passiones. Per h oĩs alteratio ẽ: ex h ergo manifestũ est: qd passio et patiẽs sil': et hoꝝ nullũ mediũ est. Huic qdẽ igr aer est ꝯtinu⁹. Aeri aũt ꝯtinuat corp⁹. Et supficies qdem terminat ad lumẽ. Lumẽ aũt ad visum: sil'r et audit⁹ et odorat⁹: et mouẽs ipsa primũ. Eodẽ aũt modo simul et gustus et sapor est. ¶ Sil'r aũt et i aĩatis et in sensibilib⁹.** T. c. i4.

¶ Ostenso qũo ꝯueniũt et differũt alteratiões aĩatoꝝ cũ alteratiõib⁹ inaĩatoꝝ: oñdit q cũ alterant aĩata sil' sũt alterãs et alteratũ dicẽs: q si qdẽ igr sensibiles st passiones et per hec. i. per hꝫ sensibiles passiões. sup. ẽ alteratio aĩatoꝝ: mani^m est ex h q in tali alteratione sil' est passio. i. id qd passionẽ cãt: et patiẽs: et hoꝝ nullũ ẽ mediũ. Nullũ eni ẽ me^m ĩter visuz et illud a q patit visus. nã huic. s. visui aer cõtinuus ẽ: et aeri ꝯtinuat corp⁹ coloratũ. g corp⁹ coloratũ ĩmediate ĩmutat aerẽ. aer ãt ĩmediate imutat visum. semp. n. in talib⁹ ꝯiũctũ est agẽs patienti: et superficies qdẽ colorata terminat ad lumẽ. i. attingit aerez illuminatũ. lumen aũt. i. aer illuminat⁹ attingit ad visuz. Simil'r aũt audit⁹ et odorat⁹ ĩmediate attingunt ad mouẽs ipsum p̃mũ. i. ad id qd ĩmediate alterat ipm. Eodẽ aũt mõ ẽ sil' gustus et sapor: q alterat ipsuz. g sil'r ẽ alteratio in rebus aĩatis et in reb⁹ sensibilib⁹: vel vt hꝫ alia lr̃a: in rebus insensibilibus. i. in rebus inaĩatis: qz tam in alteratiõe aĩatoꝝ q̃3 inaĩatorum semp est simul

alterans ꝛ alteratum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et qḋ augeť ꝛ augēs. Appositio.n.q̄dā est augmentuȝ. Quare simul sunt ꝛ qḋ augeť ꝛ augēs ꝛ decrementū. Decremēti.n. causa est ablatio quedā. Manifestū igiť ꝙ mouētis vltimi ꝛ moti primi nullū est mediū secūdū mediū mouētis ꝛ eius qḋ moueť.

¶ Ostendit hoc idē in augmēto ꝛ decremēto. Circa qḋ duo facit: qꝛ pͦ ꝓbat ꝙ in augmento ꝛ decremento siľ est mouēs ꝛ motū. scḋo qꝛ dixerat alterationē fieri ẜꝫ q̄litates sēsibiles declarat qḋ supposuerat ibi. (Qm̄ aūt que alterantur.) Dicit ergo. qḋ augeť ꝛ augens siľ sunt. nam augmentū est quedā appͦ: qꝛ siľ est qḋ augeť ꝛ augēs: qꝛ hꝰ appoᵐ opꝫ esse ꝯiunctū ei cui opponiť ꝛ decremētuȝ etiā sic fieri hꝫ: qꝛ siľ est minuēs ꝛ qḋ diminuiť. Naȝ decrementi cā est ablatio quedā: qḋ fieri nō posset nisi hꝰ ablatū esset adiūctū ei a quo auferť. cōcludit ergo ꝯclusionez pͥncipaľr intentā dicēs: ꝙ maniᵐ est igiť ꝙ mouētis vltimi. i. ꝓximi. ꝛ moti pͥmi. i. īmediati: nullū ē meᵐ: ꝛ maniᵐ est ḡ ꝙ nullū ē mediū iter meᵐ mouentis ꝛ eiꝰ qḋ moueť ẜm qḋcūq̄ȝ genus motꝰ. ¶ Notanduȝ aūt ꝙ augm̄tū possumꝰ attribuere duplici agenti: qꝛ vel attribuemꝰ ip̄m ꝟtuti augmentatiue ꝛ calori nāli: qui est in mēbro: qui attrahit ip̄m alimentuȝ: vel attribuemꝰ ipsi cibo: ꝛ ipsi alimento: qꝛ alimentū in eo ꝙ est q̄d nutrit: in eo ꝙ est q̄tuȝ auget. Quocūq̄ȝ mō dicamꝰ ẜp siľ ē augēs ꝛ qḋ augeť: qꝛ virtus augmētatiua ꝛ calor nālis ē siľ cuȝ mēbro ꝛ alimentū ēt nūq̄ȝ auget nisi ꝯiungať ipsi membro. ꝛ qḋ dictū est de augmento ītelligendū ē de decremento. Nam siue attribuamus decrementū ipsi calori nāli cōsumenti mēbrū: siue attribuamꝰ ip̄m decrementum illi parti que recedit a mēbro cū diminuiť mēbrū: ẜp talia siľ sūt: qꝛ siľ ē calor nālis cū mēbro: ꝛ nūq̄ȝ aliq̄d recederet a mēbro: rōne cuius diceret mēbrū diminui: nisi esset ꝯiunctum ei. Lectio. V.

tc.24 QUoniaȝ aūt que alterātur: alterātur oīa a sensibilibus: ꝛ solū hoꝝ alteratio est q̄cūq̄ȝ ẜm se dicuntur pati ab his: ex his ꝯsiderabimus.

¶ Quia phs in pͨcedētibꝰ rōnibus supposuerat alterationem solū fieri ẜm q̄litates sensibiles. i. ẜm q̄litates que sunt in tertia spē q̄litatis: iō in parte ista ꝓbat qḋ dixerat osidit.n. ꝙ alteratio ꝓprie sūpta solū hꝫ eē in tertia spē q̄litatis. Circa qḋ. d. f. qꝛ pͦ ꝓponit qḋ intendit. scḋo ꝓbat qḋ dixerat ibi. (Alioꝝ.n. maxie.) Dicit ḡ. qm̄ aūt que alteranť oīa alteranť a sensibilibus q̄litatibꝰ: ꝛ solū est alteratio coꝝ. i. ẜꝫ has videlꝫ qualitates sensibiles ꝛ ẜm tertiaȝ spēȝ q̄litatis: quecūq̄ȝ ḡ dn̄r pati ẜꝫ se ab his qualitatibus. sup. patiunť. ꝙ aūt ita sit cōsiderabimus ex his. i. ex dicendis. ¶ Deinde cum dicit.

tc.25 ¶ Alioꝝ.n. maxime vtiq̄ȝ q̄s existimabit in figuris ꝛ trāslatiōibꝰ ꝛ habitudinibꝰ: ꝛ hoꝝ remotionibꝰ ꝛ acceptionibꝰ: eē ꝙ ē alterationis.

¶ Probat qḋ dixerat. intendit aūt talē rōnē. si eēt alteratio ẜm alias spēs q̄litatis q̄ȝ ẜꝫ tertiā: maxie h̄ vř esse ẜm pͥmā ꝛ q̄rtā. Sꝫ nec ẜm pͥmā spēm q̄litatis: nec ẜm q̄rtā est ꝓprie alteratio. ḡ alteratio non hꝫ esse nisi ẜm tertiā spēȝ q̄litatis: in hac aūt rōne sic ꝓcedit: qꝛ pͦ ꝓponit hanc ꝯñtiā: ꝙ si eēt alteratio ẜm alias spēs q̄litatis q̄ȝ ẜm tertiā: maxie h̄ videreť eē ẜm pͥmā ꝛ q̄rtā. scḋo ꝓbat ꝙ ẜm pͥmaȝ ꝛ q̄rtā spēȝ q̄litatis alteratio eē nō possiť: ex quibꝰ seq̄tur ꝙ solū sit alteratio ẜm tertiā spēȝ q̄litatis. 2ͦ ibi. (Nō est neq̄ȝ in his.) Dicit ḡ: ꝙ si debeat esse alteratio in alijs spēbus q̄ȝ in 3ͣ: vtiq̄ȝ aliq̄s existimabit talez alterationez eē maxie alioꝝ in figuris ꝛ trāslationibꝰ. lřa ē corrupta. vꝫ dicere. in figuris ꝛ formis: vt pꝫ ex alia trāslatiōe: ꝛ ex lřa ꝯmēti. in figuris ḡ ꝛ formis. i. in q̄rta spē qualitatis: que est forma ꝛ circa eā ꝯstans figura: ꝛ in habitudinibus. i. in prima spē q̄litatis: q̄ est habitus ꝛ dispō. in talibꝰ ergo spēbꝰ q̄litatis vř esse qḋ ē alterationis. i. videť eē alteratio: ꝛ hoc in remotiōibꝰ et acceptionibꝰ hoꝝ magis q̄ȝ in alijs. q. d. ꝙ in alijs spēbꝰ q̄litatis q̄ȝ in tertia maxie vř eē alteratio i pͥma ꝛ q̄rta: ex eo ꝙ quis perdit vel accipit hꝰ q̄litates: sꝫ vt patebit nō est alteratio nec in pͥma nec in q̄rta spē qualitatis. ḡ i nullis alijs spēbꝰ q̄litatis ē alteratio nisi in sola tertia.

Dubitaret forte aliq̄s q̄r de scḋa spē q̄litatis nō facit mētionē. ¶ Dōꝫ ꝙ duplex potuit esse cā q̄r de scḋa spē q̄litatis mentionē nō fecit: prima est: qꝛ valde ē maniᵐ ꝙ in scḋa specie q̄litatis ꝑ se ꝛ ꝓprie esse nō possit alteratio. Nā alteratio ꝑ se ꝛ ꝓprie est in illa spē q̄litatis: que ꝑ se ꝛ ꝓpe ꝑ alterationē accipiť. Si ergo ex eo ꝙ aliq̄d alterať ẜm vnū ꝯtingat ip̄m accipere aliud ẜm illḋ nō erit ꝓprie alteratio neq̄ȝ motus: qꝛ si h̄ eēt tūc ad ad aliq̄d eēt motꝰ. ꝯtingit.n. ex eo ꝙ aliqḋ mutať ad albedinē fieri siľe ꝛ accipe siľitudinē. Cū ḡ cōtingat aliquē accipe vel ꝑdere q̄ sūt in scḋa spē qualitatis ex eo ꝙ alterať in alijs: in scḋa spē q̄litatis ꝑ se ꝛ ꝓrie alteratio eē nō poterit. est āt scḋa spēs q̄litatis nālis poᵃ vel impoᵃ. in nāli ergo poᵃ vel in ipotentia fit variatio ex eo ꝙ fit trāsmutatio in nā vel in ꝯtitibꝰ naȝ: vt ex eo qḋ quis acq̄rit q̄litates debitas ꝛ ꝓportiōatas nāe sue: vt ex eo ꝙ fit calidus vel fridus acq̄rit nālē potentiā vel ipoᵃˢ vt sit salubris vľ in salubris: sit pugil vľ n̄ pugil: cursor vel nō cursor: vna ergo cā: q̄re de scḋa spē qualitatis mentionē nō fecit: eē potuit: qꝛ maniᵐ est ꝙ in ea ꝓprie nō est alteratio: cū ꝯtingat aliq̄d variari in talibꝰ solum ex variatione alioꝝ. ¶ Uel possumꝰ dicere: ꝛ forte melius: ꝙ cū q̄tuor sint spēs q̄litatis: habitꝰ ꝛ dispō: nālis poᵃ vel ipotentia: passio vel passibilis qualitas forma ꝛ circa eā cōstans figura: lꝫ ergo ẜm veritatē non hēat esse alteratio nisi in tertia spē q̄litatis: videlꝫ ẜm passionē ꝛ ẜm passibiles qualitates: tn̄ si deberet eē alteratio in alijs spēbꝰ: magis vř ꝙ deberet eē in pͥma ꝛ in q̄rta q̄ȝ in secūda. Nā ex eo ꝙ fit variatio in pͥma ꝛ in q̄rta: ꝯtingit fieri variationē circa scḋaȝ: vt ex eo ꝙ q̄s acq̄rit bonū habitū ꝛ bonā dispōnē corporis: efficiť pugil vel cursor: sic etiā ex eo ꝙ hꝫ debitā formā vel debitaȝ figurā corporis: est magis aptus: ꝛ magis dispositus ad currendū: vel ad pugnandū. est ḡ intentio phi ꝙ magis vř ꝙ debeat eē alteratio ꝓprie sumpta in pͥma vel i q̄rta spē q̄litatis q̄ȝ in scḋa: cū fiat variatio circa scḋam ex variatiōe facta circa pͥmā ꝛ quartā: sed vt patebit nō est alteratio ꝓprie ẜm pͥmā ꝛ q̄rtā spēm. ḡ nec ẜm scḋaȝ. q̄r si alteratio ē circa ea q̄ sunt in gn̄e q̄litatis: ꝛ nec ē circa pͥmā nec circa 2ᵃᵐ nec circa q̄rtā spēȝ q̄litatis: relinquitur ꝙ sit circa tertiam. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Nō est aūt neq̄ȝ in his: sed fiūt hec cū quedā alterātur. Densata.n. aut rarefacta: aut cū fiat calida: aut frigida mā: alteratio aūt nō est.

¶ Probat qḋ circa pͥmā ꝛ q̄rtam spēȝ q̄litatis alteratio esse nō possit: duo ergo facit: quia pͥmo probat ꝙ non sit alteratio ꝓprie sumpta circa q̄rtā spēȝ qualitatis. Secūdo ꝓbat ꝙ nō sit circa pͥmā ibi. (Neq̄ȝ.n. in habitibꝰ.) Circa pͥᵐ tria facit ẜm ꝙ tres rōnes adducit ad ꝓpoᵐ. scḋa ibi. (Ex quo q̄dē.n.) 3ᵃ ibi. (Ampliꝰ ꝛ aliter.) Dič

ergo: ꝙ nec ẽ alteratio ꝓprie in his que fiũt .h. i. in his que accipiũt formã vel figurã: siue in his que fiunt formata vel figurata: qꝛ sup. tũc circa formã ꝛ figurã fit variatio: cũ quedã alterant .i. cũ fit alteratio in quibusdã alijs. dẽsata .n. ꝛ rarefacta. aut cũ fiat calida aut frigida mã. sup. fit variatio circa formã ꝛ figuram.

Dub. 2ᵃ **Dubitaret** forte aliqs quõ h rõ concludat circa formã ꝛ figurã nõ esse alterationem.

¶ Dõm ꝙ circa nihil: c⁹ rõ cõsistit in indiuisibili ꝯtingit alterationẽ esse. rõ aũt forme ꝛ figure ꝯsistit in indiuisibili: quocũq; eni situ ꝛ quacũq; dispõne ptiũ mã variata variat figura: ea aũt quoꝝ rõ ꝯsistit in eẽ punctali variant ex variatiõe facta in alijs: forma ergo ꝛ figura qꝛ rõ taliũ ꝯsistit in esse pũctali variant: eo ꝙ fiat variatio circa alia: vt qꝛ variat mã fm caliditatẽ ꝛ frigiditatẽ vel fz raritatẽ ꝛ densitatẽ vel fm alias variatões: iõ fit variatio fz formã ꝛ figurã. videm⁹ .n. aĩalia ꝯplexionis calide hñe aliã formã mẽbroꝝ ꝛ aliã figurã q̃ q̃ sũt cõplexionis frigide. in eadẽ .n. spẽ ꝯspicimus ꝙ colerici hñt formã faciei magis tenuẽ. fleumatici võ hñt eã magis corpulentã: sic etiã que sunt ꝯplexiõis rare diuersificant in forma ab his que sunt ꝯplexionis dense. qr̃ si variatio in forma ꝛ figura fit ex eo ꝙ accidit variatio circa alia per se: ꝛ fm ꝙ hꝰ circa formaz ꝛ figuram alteratio esse non paterit. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ex quo quidẽ .n. est forma statue: nõ dicim⁹ formaz: neq; ex quo figura piramidis est: aut lecti: sed denominatiue sunt hoc qdez eneuz: illud võ terreũ: aliud autem ligneũ. Qđ autẽ alterat es dicimus. Es quidẽ .n. humidũ esse dicimus: aut forte: aut calidũ. Et nõ solũ sic: sed humidũ ꝛ calidũ es equiuoce dicentes passioni mãz. Quoniã igit ex quo quidẽ forma ꝛ figura ꝛ qđ factũ est equiuoce nõ dicunt cuz figuris: que ex illo sunt: que aũt alterant: cum passionib⁹ equoce dicunt: manifestuz est ꝙ in solum sensibilibus alteratio est.

¶ Adducit scđaz rõnẽ .d. ꝙ illud ex quo quidẽ est forma statue nõ dicim⁹ statuã .i. nõ predicat de statua: neq; illud ex quo est figura piramidis aut lecti ẽ piramis aut lectus: sed denominatiue sunt h quidẽ eneũ: illud autez terreũ: aliud aũt ligneũ. Si .n. ex ligno aut ex ere fiat lectus aut statua aut aliq̃ alia figuraꝝ nõ dicem⁹ ꝙ h sint illud ex quo facta sunt: vt ꝙ statua sit es: aut ꝙ lect⁹ sit lignũ sed denominatiue fiet talis predicatio. dicet .n. ꝙ statua est enea: ꝛ ꝙ lectus est ligne⁹ vel terre⁹: sed illud qđ alterat .i. circa qđ cõtingit alteratio dicim⁹ .i. ꝑdicam⁹ de eo qđ subycit alterationi: vt si es ꝑ alterationẽ fiat humidũ aut forte aut calꝫ. dicem⁹ qdẽ .n. hꝰ es sic alteratũ esse humidũ aut forte .i. durũ: aut calꝫ: ꝛ nõ soluz sic .i. nõ solũ humidũ vel aliq̃ alia passio ꝑdicat de mã: vl' de eo qđ tali passioni subycit: sz ẽt eꝯ ipa mã ꝑdicat de tali passiõe. dicem⁹ .n. humidũ ꝛ calidũ eẽ es equiuoce dicentes .i. equiuoce ꝛ equali ꝑdicatione ꝑdicantes passioni .i. de passione mãz. sicut. sup. eꝯ ꝑdicam⁹ de mã passionẽ. Quoniã igit illud ex quo qdẽ fit forma ꝛ figura ꝛ qđ factũ est .i. ꝛ hꝰ formã ꝛ figurã que facta est nõ dicuntur equoce .i. nõ ꝑdicant de inuicẽ equa voce ꝛ equa predicatione. Que aũt alterant cũ suis passiõib⁹ dicuntur eque .i. eq̃ ꝑdicatiõe de se inuicẽ ꝑdicant: qꝛ g̃ sic ẽ: circa formã ꝛ figurã nõ erit alteratio: mani^m est ꝙ in solis sensibilibus .i. i tertia spẽ q̃litatis est solũ alteratio. ¶ Notandũ aũt totã vim rõnis hui⁹ i hoc ꝯsistere. vz. ꝙ ea circa que ẽ alteratio: ꝑdicant de suis subiectis ꝛ eꝯ. forma aũt ꝛ figura nõ ꝑdicant de subiecto ex quo fiũt: nec eꝯ. ergo circa formã ꝛ figurã non hz esse alteratio.

Dubitaret forte aliqs: qꝛ vñ ꝙ ea q̃ sunt in q̃rta spẽ q̃litatis: eq̃ ꝑdicent de suis sbtis: sicut q̃ sunt in tertia. Dub. 3ᵃ. Nõ .n. dicim⁹ ꝙ es sit calor: vel ꝙ sit humiditas. Sed denomiatiue ꝑdicam⁹ h de illo: dicẽtes h eẽ calꝫ aut humidũ. sic nõ dicim⁹ ꝙ es sit forma vel figura: sz ꝙ est formatũ ꝛ figuratũ. ¶ Dõm ꝙ nõ fit caliditas nec humiditas: sed fit calꝫ aut humidũ. nõ .n. generat forma: sed cõpositũ. dicit tñ fieri ipsa statua: ꝛ ipse lectus: vel ẽt ipsa piramis: q̃ sunt nomina figuraꝝ. Si ergo eẽt sile de tertia spẽ q̃litatis ꝛ q̃rta: sicut qꝛ fit humidũ: iõ hꝰ humidũ qđ generat ꝛ fit: ꝑdicat de eo qđ subycitur tali factioni: vt si es subyciat tali factioni: dicem⁹ es eẽ humidũ ꝛ humidũ es. Sic g̃ qꝛ ipsa statua fit: si eẽt sile in his ꝛ i illis: dicerem⁹ ꝙ statua ꝑdicaret de ere: qđ tali factioni subycat. dicerem⁹ .n. ꝙ statua esset es ꝛ eꝯ: qđ cũ falsuz sit: nõ sil'r q̃ sunt i q̃rta spẽ q̃litatis ꝑdicant de suis subiectis: sicut que sunt in tertia.

Ulterius forte dubitaret aliqs: vñ sequit h ꝯña: ꝙ si que sũt in q̃rta spẽ q̃litatis: nõ ꝑdicant de eo ex quo fiũt: ꝙ circa ea nõ cõtingat alteratio. Du. 4º. ¶ Dõz ꝙ motus recipiũt spẽz ꝛ denominationẽ ex forma ꝛ ex termio ad quẽ sũt: iõ quodãmõ sile iudiciũ est q̃tũ ad denominationẽ subti de motu ꝛ de forma: vt si dealbari ꝑdicat de subto: oz ꝙ ꝛ albũ: qđ ꝑ talẽ dealbationẽ acqrit: ẽt de sbto ꝑdicet. oz ẽt ꝙ id dicat eẽ albũ: cui ꝯpetit dealbari: dicere ergo aliqđ subz alterari ꝛ subyci alicui factioni: ꝛ tñ formã aliq̃ nõ ꝑdicari d subto illo: ẽ dñe formã illã ꝑ se ꝛ ꝓ nõ eẽ terminũ illi⁹ factiõis: vel illi⁹ alteratõis. nõ .n. est itelligibile ꝙ aliqd subyciatur huectatiõi: ꝛ tñ illõ nõ possit dici humidũ. Nã cũ huectari ꝑ se ꝛ ꝓ terminet ad formã humidi: qđ huectat i fine talis trãsmutationis oz eẽ humidũ. Nũq; ergo aliqd pot subyci huectatiõi nisi de eo possit ꝑdicari humidũ. q̃re si for^a statue vl' q̃cũq; alis for^a vl' figura ꝑ se ꝛ ꝓ eẽt termin⁹ alic⁹ alteratõis vl' alic⁹ factõis: oporteret hꝰ statuã vl' hꝰ formã ꝛ figurã ꝑdicari de eo qđ subycit tali factiõi. diceret g̃ es eẽ statuã: qđ falsuz est. pꝫ g̃ ꝙ cũ aliqd nõ ꝑdicat de eo qđ subycit factiõi: ꝙ circa tale factũ nõ hꝫ esse mot⁹ vel alteratio. h g̃ mõ alteratio ꝛ mot⁹ terminant ad formã ꝛ figurã: qꝛ es calefit ꝛ liq̃fit: ꝛ postea emittit ꝑ fistulã aliq̃: ꝛ format inde ydolũ. ꝯcurrit g̃ ibi duplex motus. scilicet alteratiõis ꝛ localis. nullius autem talis motus est termin⁹ ꝑ se ꝛ ꝓmo forma ꝛ figura: sed mot⁹ alterationis cũ calefit vel liq̃fit es: terminat ad calorẽ ꝛ ad mollitiẽ. mot⁹ aũt localis cũ es ẽ liq̃factũ ꝑ fistulã trãsmutat ꝛ terminat ad vbi. ex eo g̃ ꝙ ptes eris liq̃facti acqrũt talẽ sitũ ꝛ tale vbi: resultat ibi tal' ꝛ tal' figura for^a g̃ ꝛ circa eã ꝯstãs figura: qꝛ nõ ẽ termin⁹ alteratiõis ꝛ mot⁹ ꝑ se ꝛ ꝓ: iõ ipm subz qđ tali factiõi subycit: nõ dicim⁹ eẽ qđ fcm ẽ: vt si ꝑ talẽ factõez fit statua: nõ dicem⁹ eẽ statuã. cũ g̃ nõ sit alteratio ꝓprie nisi circa ea ad q̃ ꝑ se ꝛ ꝓ termiat alteratio: cũ talia ꝑdicent de eo qđ tali alteratõi subycit: statua ãt ꝛ lect⁹ ꝛ alia q̃ ptinẽt ad q̃rtaz spẽm q̃litatis non ꝑdicent de eo: ex quo fiunt per se ꝛ ꝓ: non erunt alterationis termin⁹. quare circa talia ꝓprie alteratio esse non potest. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Amplius taliter dicere incõueniẽs est. Dicere .n. hominẽ alteratũ eẽ: aut domũ accipientem finem ridiculũ est: si ꝑfectionẽ domus tectionez: aut laterationẽ dicim⁹ alterationẽ eẽ: Tex.

domo autē laterata aut cooperta alterari do
T.c.17. muz. ¶ Manifestum autem est: qꝛ qđ est alterationis nō est in his que fiunt.

¶ Adducit tertiā rōnē. d. ꝙ amplius ⁊ aliter. i. alio mō ondit̄ur hoc idē: qꝛ incōueniēs est dicere hominē ⁊ domū alteratū esse accipientem finē ⁊ pfectionē. ridiculū. n. ē dicere si pfectionem dom⁹ vt tectionē eius: aut laterationē: ipsius dicimus esse alterationē. domo. n. laterata cū domus lateraꝛ incōueniēs est. sup domuz alterari. ⁊ qꝛ sic est: mani^m est: qꝛ qđ est alterationis. i. alteratio non est in his que fiunt. i. non est in rebus factis. siue. sup. ꝫ totam speciem qualitatis.

Dub. p^m **Dubitaret** forte aliqs quō h rō arguit alterationez nō eē circa q̄rtā spēm qualitatis.

¶ Dōz ꝙ si alteratio eēt circa aliq̄z pfectionem ⁊ circa aliq̄z formā: illud maxie diceret̄ alterari: c⁹ est illa pfectio ⁊ illa forma. Cū ḡ tectio ⁊ lateratio sint quedā pfectiones domus: si ꝫm tectionē vel ꝫm laterationē diceret̄ esse alteratio: tūc ipsa domus que dr̄ tegi vel laterari diceret̄ alterari: sed ipsa dom⁹: que lateraꝛ vel tegiꝛ nōdū est. ergo alteraꝛ qđ nōdū est: ⁊ subiectū alterationis eēt ens in po^a: qđ est incōueniēs. ¶ Est aūt diligenter nōndū ꝙ for^a ⁊ figura ꝯsistūt in quodā situ ⁊ in q̄dā ordine ptiū. iō rō hoꝝ ꝯsistit in quodā esse pūctali: qꝛ situs ⁊ ordo ptiū quid pūctale nomiāt. Ex hoc ḡ pnt̄ accipi tres p̄dicte rōnes q̄re circa talia nō est ꝓprie mot⁹ ⁊ alteratio. Nā circa eē pūctale non cōtingit variatio p se nisi sit variatio facta in alijs: ⁊ ꝫm h ꝓcedebat rō p̄ma: rursus qꝛ circa id qđ est pūctale nō est accipe ptē ⁊ ptez: iō qđ subijciꝛ tali factioni nō pōt dici ꝙ partiz hēat de termīo ad quē: ⁊ ptim de termino a quo: sed intelligiꝛ eē simplr̄ aliqđ īforme respectu ei⁹ qđ dz fieri ex ipo: vt es ꝫm ꝙ hꝫ intelligiꝛ eē simplr̄ qd īforme respectu statue. q̄re nō bn̄ diciꝛ es ē statua nec de ere p̄dicabiꝛ statua: qꝛ tunc oppo^m p̄dicareꝛ de opposito. qđ est ḡ informe esset qd formatū: qđ est īcōueniēs: ⁊ ꝫm h ꝓcedebat rō scđa. Amplius qꝛ mot⁹ dicit quid diuisibile: pfectio v̄o dicit quid īdiuisibile si rō taliū ꝯsistit in īdiuisibili ꝫ ea magis accipiꝛ pfectio q̄z mot⁹. ridiculū ergo est dicere alterationē ⁊ motū eē circa talia: qꝛ qđ accipit pfectionē vl̄ aliqd indiuisibile ꝫ ꝙ hꝫ. moueri nō dr̄. ⁊ ꝫm h ꝓcedebat rō 3^a. ¶ Est ēt notādū ꝙ q̄rta spēs q̄litatis dr̄ for^a ⁊ circa eā ꝯstās figura. Sꝫ forma dr̄ vt dat eē: ⁊ vt ē q̄daz pfectio. figura v̄o dr̄: vt ē termin⁹ q̄ntitatis: qꝛ figura est que termino vel terminis ꝯtineꝛ: vt dr̄ circa p̄n^m geometrie: ⁊ qꝛ termin⁹ diciꝛ eē aliqđ circa aliud: iō q̄rta spēs q̄litatis dr̄ eē forma rōne pfectiōis: ⁊ dr̄ eē figura: circa aliqd rōne terminationis. Lectio. VI.

Neq; in habitibus: habitus enim virtutes ⁊ malitie sunt. Virt⁹ aūt oīs ⁊ malicia ad aliquid sunt: sicut sanitas quidē calidoꝝ ⁊ frigidoꝝ mēsuratio quedā est: aut eoꝝ q̄ sunt infra ad aliquid cōtinēs. Similr̄ aūt ⁊ pulchritudo ⁊ macies ad aliquid sunt. Dispōnes eniz quedam pfecti ad optimū sunt. Dico autē pfecti: qđ sanat ⁊ dispositū est circa nām. Qm̄ ergo virtutes ⁊ malitie sunt ad aliquid. Hec aūt nꝫ gn̄ationes sunt: neq; generationes ipsoꝝ: neq; alteratio oīno: manifestum est ꝙ nō est oīno: qđ est alterationis circa habitus.

¶ Postq̄z phs ꝓbauit ꝙ non est alteratio in q̄rta spē q̄litatis que est forma ⁊ figura. in pte ista oñdit ꝙ non ē alteratio circa p̄mā spēz qualitatis que est habit⁹ vel dispositio. Circa qđ. d. f. qꝛ p̄ ꝓbat h de habitib⁹ corporis. scđo de habitib⁹ aīe ibi. (Neq; itaq; circa aīe v̄tutes.) Dicit ergo: ꝙ neq; in habitib⁹ ⁊ in p̄ma spē q̄litatis hꝫ esse alteratio. Nā habit⁹ sꝛ v̄tutes ⁊ malitie: virtus aūt oīs ⁊ malitia sunt ad aliqd: sicut sanitas quidē que ē virtus corporis ad aliqd est: qꝛ est quedā ꝯmensuratio calidoꝝ ⁊ frigidoꝝ. ⁊ h aut est eoꝝ que sunt infra corp⁹: vt respectu humoꝝ qui sunt in corpe: aut p respectū ad cōtinens. i. per respectū ad totū ꝯtinēs vel ad cōplexionez corporis. sanitas. n. est quedā ꝯmēsuratio vel ipsoꝝ humoꝝ in se vel ipsoꝝ humoꝝ p compationē ad corp⁹: in quo ꝯtineꝛ. Similr̄ āt ⁊ alij hitus corpales: vt pulchritudo ⁊ macies ad aliqd sunt. pulchritudo. n. ē ad aliqd: qꝛ ē q̄dā ꝓportio mēbroꝝ. Macies aūt. i. dispō illa corporis: qua aliqs est disposit⁹ ad aliqd agēdū ēt ad aliqd est. oēs. n. tales hitudines sunt q̄daz v̄tutes ⁊ sunt quedā dispōnes pfecti ad optimū. sunt. n. talia q̄dā pfectōes respectu optimi. i. respectu finis. iō ait. dico āt pfecti qđ sanat. i. qđ mēsurat: ⁊ qđ est dispositū circa nām: vt hꝫ alia lrā: ꝙ ē dispositū ꝫm nāz. ex h. n. hꝫ aliqs bonos habit⁹ ⁊ bonas dispōnes: qꝛ est ꝯmēsuratū ⁊ ꝓportionatuz ꝫm nām. ē ḡ tota vis rōnis: ꝙ qm̄ ḡ hꝫ v̄tutes ⁊ malitie corpales sunt ad aliqd. ⁊ h aūt q̄ sunt ad aliqd neq; sunt ipe gn̄ones neq; ipsoꝝ sunt gnōnes: neq; taliū ē oīno alteratio per se loquēdo: qꝛ ḡ sic est: mani^m ē: ꝙ nō est oīno qđ est alterationis. i. alteratio circa hꝫ habit⁹. ¶ Nōn^m āt ꝙ ea que sunt ad aliqd nō sunt ipse gn̄ones ⁊ ipsi mot⁹: qꝛ mot⁹ ⁊ gnōnes p̄cedūt for^{as}. ea āt que sunt ad aliqd: sequunꝛ actiones ⁊ formas: rursus nō solū talia nō sunt gnōnes ⁊ mot⁹: ꝫ nec ipoꝝ ē gnō: qꝛ gnōnes ⁊ mot⁹ terminanꝛ ad formā: ⁊ nō ad relationē.

Dubitaret forte aliqs quō sanitas ⁊ pulchritudo: ⁊ hitus hꝫ: vel hꝫ virtutes ⁊ malicie corpales: qꝛ sunt ad aliqd iō ꝫ eas nō hꝫ eē mot⁹ ⁊ alteratio. vr̄. n. ꝙ cū talia sint ad aliqd ꝫm dici: qꝛ talia non sunt in p̄dicamēto relatiōis: ꝫ in p̄dicamēto q̄litatis: ꝙ pp h nō īpediaꝛ qn circa eas possit eē alteratio. ¶ Dicendū ꝙ mot⁹ ⁊ alteratio terminanꝛ ad aliqd: qđ ē absolute tale. ablatio. n. nō terminaꝛ ad aliqd: qđ sit albedo in vno ⁊ nigredo in alio. illō. n. ad qđ terminaꝛ dealbatio in q̄cūq; fuerit erit albedo. ¶ Nā cū mot⁹ recipiāt spēz ex termino ⁊ ex forma ad quā sunt: opꝫ formā illaz eē aliqd simplr̄ absolutū. si. n. eēt aliq̄ for^a: q̄ eēt albedo in vno ⁊ nigredo in alio: nullā spēz posset dare motui: qꝛ tūc mot⁹: p quē acquiriꝛ vna eadē forma in aliq̄ eēt dealbatio: ī aliq̄ denigratio: qđ ē īcōueniēs. Hoc viso pꝫ solo ei⁹ qđ q̄riꝛ. Nā lꝫ sanitas ⁊ pulchritudo ⁊ hꝫ hitus corporales sint relatiua ꝫ dici: tn̄ nō nomināt aliq̄z formā simplr̄ absolutā. Nā aliq̄ ꝯmēsuratio hūoꝝ eēt sanitas in ceruo q̄ eēt īfirmitas in leone: ⁊ aliq̄ ꝓportio mēbrorum esset pulchritudo in vno aliquo: que eēt turpitudo in alio. circa talia ergo per se ⁊ primo motus ⁊ alteratio esse non potest. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Neq; itaq; circa anime virtutes ⁊ malitias. T.c.18.
Virtus enim quedam pfectio est. Vnū q̄dq; eni tunc maxime pfectū est: cuz attingit ꝓprie virtuti: ⁊ tūc est maxime ꝫm nām: vt circulus tūc maxime ꝫm nāz est: cū maxie circulus sit. Malitia aūt corruptio boꝝ ⁊ remotio est.
¶ Dicit h idē de habitib⁹ aīe: hitus aūt aīe distigunꝛ:

qr qdā sunt morales: vt qui sunt in pte appetitiua. qdā cognitiui: vt qui sunt in pte itellectiua. duplex. n. est virtus aie. moral' ⁊ itellectualis: vt declarari hʒ scđo ethicoꝝ. duo ergo facit: qꝛ pͦ ondit ꝙ non est alteratio circa habitus morales ⁊ circa ptē appetitiuā. scđo declarat ꝙ nō est hͦ alteratio circa habitus cognitiuos: ⁊ circa ptē aie itellectiuā ibi. (At vo nꝫ itellectiua.) Circa pͫ tria fac. fm ꝙ tres rōnes adducit ad ꝓpoᵐ. scđa ibi. (Fit qdem igit.) 3ª ibi. (Et totam moralē virtutē.) Dicit ḡ. ꝙ neqꝫ itaqꝫ circa aie virtutes ⁊ malitias. sup. hꝫ esse alteratio ꝓprie sūpta. Nā virtꝰ quedā pfectio est: qꝛ vnūqđqꝫ tūc maxie pfectū est cū attingit ꝓprie vtuti: ⁊ tūc est aliqd maxime pfectū fꝫ nām: cū attingit ꝓprie virtuti nāli: ⁊ non solū h̄ ē in nālibꝰ: sed in mathematicis: vt circulus tūc maxͤ ē circa nām. i. fꝫ nāʒ suā: cū sit maxͤ circulus. i. cū sit circulus pfectꝰ ⁊ cū hꝫ forᵃˢ ꝓpe spēi. cum ḡ vtutes sint i qdā pfectōe: circa eas ñ ɔtiget motꝰ ⁊ alteratio: qꝛ malitia ē qdā corruptio: ⁊ qdā rēotio hoꝝ. i. haꝝ vtutū.

Dub. pͫ **Dubitaret** forte aliqs: vñ seqͣ h̄ ɔñā: ꝙ qꝛ vtꝰ cōsistit in quadā pfectione: iō circa eaꝫ

Com. 18 non est motꝰ nec alteratio. ❡ Dōm ꝙ fm ɔmē. h̄ iō ɔtīgit qꝛ pfectio qd idiuisibile dicit. rō. n. pfectiōis ɔsistit ī idiuisibili: motꝰ aūt ⁊ alteratio hñt esse circa aliqd diuisibile: iō circa vtutez motꝰ vel alteratio eē nō pōt. Sꝫ h̄ iprobari pōt: qꝛ virtꝰ lꝫ cōsistat in quadā pfectione media. illa tñ pfectio media siue illō meᵐ: i quo hꝫ eē vtus: nō est qd pūctale: vt posuerūt stoici: qꝛ tūc pauci: vel ēt nulli eēnt virtuosi. Nō ergo rōne huius pfectionis debemus negare circa hͦ virtutē alterationē ⁊ motū. Improbaꝛ ēt h̄ aliter: qꝛ ⁊ si eē virtutis consistit in aliquo pūctali: qꝛ rō eius est in quadā pfectōe: eē tñ malitie nō ɔsistit in aliquo pūctali: cū sit ibi recessus a pfectione: a qua ɔtingit magis ⁊ minꝰ recedere. si ḡ bona esset ratio ɔmēti: lꝫ forte ꝓpter eā deberemꝰ negare alterationē ⁊ motū circa vtutē: nō tñ deberemꝰ negare talia circa malitiaꝫ: pp̄ h̄ dr̄ alr̄ a quibusdā: dñt. n. ꝙ sicut arguebamꝰ in artificialibꝰ: qꝛ ridiculū est dr̄e ꝙ cū domus fit ⁊ accipit pfectionē: ꝙ altereꝛ: sic ridiculū est dicere: cuꝫ aliquis efficitur virtuosus: ⁊ accipit pfectionē ꝙ altereꝛ. Sed nec hoc videꝛ sufficere: qꝛ cū domus fit ⁊ accipit pfectionē: tūc nō est: iō alterari non pōt. Sed cū hō efficitur virtuosus ⁊ accipit pfectionē talē: tūc ē: q̄re nō est icōueniēs ꝙ altereꝛ. Iō possumꝰ dr̄e ꝙ pfectio quā iportat virtus: ⁊ ipfectio quā iportat malitia ɔsistūt in qdā relatiōe: qꝛ virtus ɔsistit in dispōne pfecti ad bonū. malitia in dispōne ipfecti ad malū: imo qđ est virtuosum ⁊ laudabile in vno est vitiosum ⁊ vitupabile in alio: vt eē furibundū: lꝫ sit laudabile in cane: est tñ vitupabile in hoie: ꝙ si ī ad aliqd nō ē alteratio nꝫ motꝰ: circa virtutē ⁊ malitiā motꝰ vl' alteratio eē nō pt. ❡ Deide cū dicit.

T. c. 19. ❡ **Fit qdē igit cuꝫ quoddā alteraꝛ: ⁊ acceptio virtutis ⁊ remotio malitie: alteratio tñ boꝝ neutrū est. Qđ aūt altereꝛ aliquid: manifestū est. virtus qdem enim aut impassibilitas quedaꝫ est: aut passibile est sic. Malitia aūt passibilis: aut cōtraria passio virtuti est.**

❡ Adducit 2ᵐ rōnē dicēs: ꝙ acceptio vtutis ⁊ remotio malitie fit qdē igiꝛ in nobis: cū qđdā aliud alteraꝛ: neutrū tñ hoꝝ. i. circa neutrū hoꝝ est alteratio: qđ āt nō fit alteratio nec circa vtutē nec circa malitiā sꝫ aliqd aliđ altereꝛ vt fiat in nobis virtus aut malitia manifestum est. Nā virtus qdē aut est quedā impassibilitas: aut est quoddā passibile. sic. s. redactū ad mediū ⁊ ɔmēsuratū. malitia aūt ecōtrario aut est qđdā passibile aut ē qdam passio: sic. s. que est ɔria virtuti. opꝫ ergo si debeat in nobis fieri virtus aut malitia ꝙ fiat alteratio ⁊ trāsmutatio circa aliquid aliud: vt circa ipsas passiones. Est igiꝛ in hoc virtus huius rōnis: videlꝫ ꝙ virtꝰ ⁊ malitia fit ī nobis trāsmutatōe facta circa aliud: iō circa talia motꝰ ⁊ alteratio ꝓprie eē nō pōt. ❡ Nōnᵐ aūt ꝙ de virtute ⁊ malitia duplex fuit opinio. vna stoicoꝝ dicētiū virtutē eē impassibilitatē qꝫdam. dicebant. n. illum esse virtuosum: in quo nulla passio surgit. volebant. n. ꝙ in sapientem virum nullo mō caderet turbatio. Alia fuit opinio Arꝫ. ⁊ ꝑipateticoꝝ ponentiū ꝙ nō spectat ad virtutē oēs passiones tolerare: qꝛ tūc virtꝰ de hoīe faceret nō hominem. Nō. n. eēt hō: qui nullas passiōes sentiret: sꝫ magis eēt agrestis bestialis ⁊ isensibilis. sed spectat ad vtutem hr̄e passiōes. s. moderatas ⁊ laudabiles. Est. n. virtꝰ qdā medietas passionū ⁊ spectat ad vtutē ponere meᵐ in hͦ passiōibꝰ. siue ḡ sit vā pō stoycoꝝ: ꝙ vtꝰ sit qdā īpassibilitas: ⁊ malitia passibilitas: siue sit vā pō phi ꝙ vtꝰ sit passibilitas. vꝫ. moderata ⁊ laudabilis: ⁊ malitia sit passibilitas ei opposita ⁊ ɔria. q̄cūqꝫ mō ɔtigat sp̄ fit i nobis vtꝰ ⁊ malitia: alteratōe fcā circa aliđ: vt alteratione fcā circa hͦ passiōes: q̄s vel vtus penitꝰ expellit fm stoycos: vel eas moderaꝛ ⁊ reducit ad meᵐ fm phꝫ. ❡ Nōnᵐ āt ꝙ: vt pōt patere ꝑ iā dicta: alteratio ꝑ se ⁊ pͦmo fit circa passiones: ⁊ circa passibiles q̄litates. facta aūt alteratione circa talia fit variatio ⁊ trāsmutatio circa dispōnē ⁊ habitū: vel circa pͦmā spēꝫ q̄litatis: ⁊ hoc vel circa hītꝰ corporales: si ex illis passiōibꝰ resultat dispōnes corpis: vel circa hītꝰ aie: si ex illis passiōibꝰ r̄sultāt dispōnes aie. i pͣ ḡ spē q̄litatis non ē alteratio ꝑ se: sꝫ ꝑ accñs.

Dub. 2ᵘ Com. 19 **Dubitaret** forte aliqs d̄ eo qđ hic Cōmē. q̄rit: qꝛ vr̄ phs velle ꝙ passiones laudabiles p̄cedāt vtutē: circa q̄s fcā trāsmutatiōe fit i nobis vtus. Sꝫ Cōmen. ait. passiōes laudabiles sequnꝛ vtutē. nō ḡ p̄cedūt eā. ❡ Dōꝫ ꝙ sic actꝰ hōi p̄cedūt vtutē ⁊ sequūꝛ: sic passiōes laudabiles p̄cedūt vtutē ⁊ sequūꝛ. vtꝰ. n. politica fit ī nobis ex eo ꝙ bōa facimꝰ: ita bōa opa p̄cedūt vtutē politicā fꝫ phꝫ: qꝛ ex silibꝰ actibꝰ gnāꝛ siles hītꝰ: sic ēt bona opa sequūꝛ hͦ vtutes: qꝛ hn̄do vtutes politicas tēdimꝰ i bonū opꝰ: boni ḡ actꝰ p̄cedūt ⁊ sequnꝛ virtutē politicā: ⁊ alij p̄cedūt ⁊ alij sequūꝛ. Nā p̄cedētes sꝫ ipfecti seq̄ntes āt pfectiores sūt: sic passiōes laudabiles p̄cedūt ⁊ sequnꝛ vtutē. Sed p̄cedentes sunt ipfecte: sequētes sunt pfectiores. ❡ Deinde cum dicit.

❡ **Et totam moralem virtutē in voluptatibꝰ ⁊ tristitijs accidit esse. Aut enim fm actuꝫ est ꝙ est voluptatis: aut ꝑ memoriaꝫ aut spem. Si quidē igiꝛ fm actū sensus est cā. Si vo ꝑ memoriā: aut per spem ab ipso est: aut eni insunt q̄lia passi sumus reminiscentibus voluptatis: aut qualia patiemur sperantibus.**

❡ Adducē 3ᵃᵐ rōnē. d. ꝙ totā moralē vtutē accidit eē ī voluptatibꝰ ⁊ tristitijs. ⁊ h̄. aut. n. qđ ē fꝫ actū voluptatꝭ q̄tū ad pn̄tia: aut ꝑ mēoriā: q̄tū ad p̄terita: aut a spe q̄tū ad futura. Si qdē igr̄ ē ibi voluptas: fꝫ actū illiꝰ voluptatꝭ cā ē sēsus q ē fꝫ actū. Si vo ē ibi voluptas: aut ꝑ memoriā: aut ꝑ spē: h̄ ēt ē ab ipo sensu: put. s. memoramur p̄terita vl' ꝓut spamꝰ futura: iō subdit: ꝙ. aut. n. ɔlectamur remiscētibꝰ nob̄ q̄lia voluptatꝭ passi sumꝰ i p̄terito. sup. delectamur. sperantibꝰ nobis q̄lia patiemur in futuro. ❡ Nōndū āt hāc rōnē tertiā i radice eē eādem cuꝫ scđa. Nā iō h̄ ꝓbat ꝙ circa vtutē ⁊ malitiā nō ē alteratio per

se:qr talia fiūt ī nobis alteratiōe facta circa aliā. Dīt aūt hec tertia rō a scda:qr illa arguit vtutē ⁊ malitiā fieri in nobis alteratiōe facta circa passiōes. Hec āt pbat talia fieri ī nobis alteratiōe facta circa dlectatiōes ⁊ tristitias. ❡ Nōnūm āt ꝙ vtus ⁊ malitia dr̄ eē ī voluptatib⁹ ⁊ tristitiis:qr vt pbaṫ 2°etbi. signū gnāti babit⁹ ē dlectatiōnē ⁊ tristitiā fieri ī ope. oīs.n. hñs bitū vitiosūz vl' vtuosūz dlectaṫ ī bis q̄ sūt ẜ bitū illū ⁊ tristaṫ ī bis q̄ sūt ẜm oppositum. ❡ Deinde cum dicit.

t.c.20. ❡ At vero neqꝫ in itellectiua pte anie ē alteratio. Sciēs.n. ad aliqd maxie dr̄:hoc aūt manifestū. Scdm.n. nullā potētiā motus factū est quod ē scie:ẜ cū extiterit qddā. Ex ea.n. q̄ est ẜm ptē expiētia accipim⁹ vniuersalē sciam.

❡ Probat qd nō pt eē alteratio ī bitib⁹ cognitiuis ⁊ circa ptē itellectiuā. Circa qd.d.f.ẜ ꝙ dupl'r pbat itētū.2° ibi.(Neqꝫ igr̄ act⁹.) Dīc ḡ.ꝙ at vo neqꝫ ī itellectiua pte aie ē alteratio:qr sciēs ⁊ vl'r bitus itellect⁹ maxie dr̄ ad aliqd. circa ad aliqd āt nō ē alteratio: neqꝫ mot⁹. i. circa talia alteratio eē nō hꝫ. Hec āt. s. ꝙ sciēs ⁊ bitus cogscitiu⁹ fit ad aliqd; manifm ē:qr ẜ nullaꝫ pōnē nobis motis. i. si nullus mot⁹ fiat ī po^a nr̄a itellectiua factū ē ī nobis qd ē scie. i. fit ī nob scia. Sꝫ cū extiterit qddā. i. cū fuerit q̄dā expiētia ī pte sensitiua aggnātur in nobis scia:iō subdit ꝙ ex ea expiētia q̄ ē ẜ ptē sensitiuam accipim⁹ vlēꝫ sciam.

tb.p° Dubitaret forte aliqs:qr vr̄ h phs velle ꝙ bitus cognitiu⁹ sit oio ad aliqd; ita ꝙ nulla inouatio fit ī itellectu:ex eo ꝙ hꝫ eē ī eo scia:ẜ solū fit talis variatio circa ptē sensitiuaꝫ: sicͭ colūna q̄ erat sinistra alicui fit ei dxtera nulla mutatiōe facta ī colūna: ẜ solū mutatiōe facta ī illo. ❡ Dōꝫ ꝙ ẜ q̄sdā phs h loqṫ ẜm opionē plōnis q posuit spēs 9natas anie ex pricipatiōe formaꝝ sepataꝝ ẜ quā pōnē maīfeste seqṫ ꝙ nulla inouatiōe facta ī itellectu fiat ī nobis scia. Sed ẜm h nr̄m scire erit q̄ddā reminisci:⁊ fiet ī nobis scia ñ recipiente itellectu aliqd ab ex̄. Dicūt ḡ isti ꝙ iō h fecͭ phs ꝙ loqṫ ẜ pōnē plonis:qr 9suetudo sua ē anq̄ pbet pōnēꝫ ppriā vti pōnib⁹ alioꝝ. Sꝫ nō vr̄ bñ credibile ꝙ ī probādo vitatē phs se fūdet sup fundamētl falsis. nūq̄.n. licꝫ arguere ex pōnib⁹ falsis:nisi vellem⁹ arguere 9 ponētes pōnes illas:qr tūc ex dictis coꝝ licitū est arguere 9 eos. ❡ Possum⁹ ḡ dr̄e ꝙ ī pte itellectiua absqꝫ alteratōe ppriē sūpta recipiunṫ spēs:sicͭ a corpe terso ⁊ polito:vl' ab
4.20. ipso speculo:vt Com. ait fit reuerberatio: vel ī eo receptio itēsionū sensibiliū. veꝝ ē ḡ ꝙ scia ē ad aliqd:⁊ veꝝ est ꝙ sicͭ ī ad aliqd nō ē mot⁹:nisi p accñs:qr alteratione facta circa aliō acqriṫ ipa relatio:sic veꝝ ē ꝙ alteratōe fcā circa aliō:vt circa ptē sensitiuā acqriṫ ī nobis scia. nō ḡ ē itētio phi ꝙ nulla receptio fiat ī itellectu:ẜ itentio ei⁹ ē ꝙ talis receptio alteratio dici nō debꝫ. qr̄ circa sciaꝫ ñ ē alteratio p se:ẜ p accñs:qr nō fcā alteratōe vel passiōe ī itellu:ẜ facto ī eo aliq̄ ꝙ ē salus ⁊ rceptio ⁊ fcā alteratōe ī a^o fit ī nob scia ⁊ hit⁹ cognitiu⁹. ❡ Deiñ cū.d.

❡ Neqꝫ igiṫ actus gnātio est:nisi aliquis respectionē ⁊ tactū gnātiones dicat. h⁹.n. actus.

❡ Probat h idē alia rōne sūpta ex pte actuū itellectiuoꝝ. Circa qd.d.f.qr p̊ pbat h put act⁹ itellectiui sequunṫ sciaꝫ.2° put pcedūt ipaꝫ ibi.(Que āt ex pn°) ❡ Ad euidētiā āt prime rōnis sciēdū ꝙ alteratio ē qdā act⁹ icōpletus ⁊ ē via ī formā. Si ḡ bitus scie acqriṫ p alteratiōnē p se oꝫ dare aliq̄s act⁹ q sint q̄dā alteratio p q̄s acqratur scia. ❡ Nō āt possum⁹ dicere ꝙ act⁹ itellectiui seqntes bitū sint gnō scie:vl' sint alteratio q̄ sit via ī sciam:qr tales act⁹ nō sūt ad sciaꝫ:nec sūt via ī sciaꝫ:ẜ magl ẜ ꝙ h⁹ sūt a scia sūt:⁊ sūt effcūs scie. sicͭ igr̄ p act⁹ sensitiuos ñ gnātur sensus:nec sūt tales act⁹ gnō sensus:nec sūt alteratio q̄ sit via ī sensūꝫ. Sic act⁹ sequētes bituꝫ nō gnānt bitū pcedētē:nec sūt via ī talē bituꝫ. Hec ē ḡ qd ait ꝙ neqꝫ igr̄ act⁹ sup. sequēs bitū ē gnō illi⁹ bit⁹:nisi aliqs dicat respectōeꝫ. i. visū ⁊ tactū eē gnōes sēsuū. h⁹.n. act⁹ ñ gnānt sēsuꝫ:ẜ magl gnānṫ ab eis sic ī itellu act⁹ seqntes bitū ñ efficiūt bitū illū:ẜ magl efficiūṫ ab ipo. ❡ Deide cū.d.

❡ Que āt ex pricipio acceptio scie nō est generatio neqꝫ alteratio. In quietari.n. ⁊ residere anima sciens fit ⁊ prudens.

❡ Onso ꝙ nō ē alteratio circa sciaꝫ q̄ꝫm ad act⁹ sequētes eā:qr tales act⁹ nō sūt mot⁹:nec alteratio q sūt via ī sciaꝫ nec q generēt eā:oñdit ꝙ nō ē alteratio circa sciaꝫ q̄ꝫtuꝫ ad act⁹ pcedētes ipam p q̄s gnātur scia. Est āt sua rō tal'. qd gnātur magl p qetē q̄ꝫ p motū act⁹ gnāntes illō non sūt ppe alteratio:neqꝫ mot⁹:ẜ scia magl efficiṫ p qetē q̄ꝫ p motū. ḡ act⁹ pcedētes sciaꝫ ⁊ gnāntes ipaꝫ nō sūt ppe alteratio. Nullo ḡ mōē ppe alteratio circa sciaꝫ:nec q̄ꝫtū ad act⁹ pcedētes:nec q̄ꝫm ad seqntes. i hac āt rōne sic pcedit:qr p̊ ait ꝙ scia magl acqriṫ ī qete q̄ꝫ ī motu.2° qd dixerat maīfestat ibi.(Sicͭ igr̄ neqꝫ.) Dīc ḡ.ꝙ ea q̄ ē acceptio scie ex pn° q̄ꝫm ad act⁹ pcedētes ipam p q̄s acqriṫ scia:h⁹ act⁹ q ē via ī sciaꝫ nō ē ppe alteratio:neqꝫ gnō:qr aīa fit sciens ⁊ prudēs in qetari. i. p qetē ⁊ residētiā. act⁹ ḡ pcedētes ⁊ efficiētes sciaꝫ nō ppe sunt alteratio:neqꝫ mot⁹:qr scientia nō efficiṫ per alterationem ⁊ motuꝫ:ẜ magis efficiṫ per residentiaꝫ ⁊ qetē. ❡ Deide cū dicit.

❡ Sicut igiṫ neqꝫ cū dormiēs exciteṫ aliquis: aut ebri⁹ pauset:aut īfirmās ordieṫ factus est sciēs:q̄ꝫuis pri⁹ nō poterat vti: ⁊ ẜ sciaꝫ agere:sed mutata pturbatiōe ⁊ ī statū reueniente mēte inerat potētia ad scie 9gruitatē. Hoc igṫ aliqd fit ex principio in sciētie existentia. Turbationis.n. quies quedam ⁊ residentia.

❡ Probat qd dixerat. vꝫ. ꝙ scia magis fit ⁊ magl 9uenit cū qete q̄ꝫ cū motu. Circa qd.d.f.ẜ ꝙ 2r pbat itētū. p̊.n. pbat h ex motu ipediēte accñtal'r. 2° ex motu ipediēte nāl'r ibi.(Neqꝫ igr̄ īfantes.) Dīc ḡ. sicͭ igr̄ neqꝫ dormiēs pt vti scia sua. nec ēt īfirm⁹:nec ebri⁹:ẜ cū aliqs dormiens excitaṫ:aut ebri⁹ pauset:aut īfirm⁹ ordieṫ fcūs ē sciens. i. pt vti scia sua:q̄ꝫuis pri⁹ nō poterat vti ea:⁊ nō poterat ẜ sciaꝫ. s. agere. Sꝫ mutata pturbatione pueniēte mēte ī statū. i. ī qetē ierat ei po^a ad 9gruitatē scie. Sicͭ ḡ in vsu scie potior ē qes. i. trāqllitas q̄ꝫ mot⁹ ⁊ turbatio:sic ⁊ acceptio scie a pn° magl fit cū corp⁹ ē trāquillū q̄ꝫ cū ē ī motu ⁊ pturbatōe. iō ait ꝙ exñia igṫ scie a pn° fit aliqd huiusmodi:qr fit magis p qetem q̄ꝫ p motū. Nam sup. ipsa acceptio scie est q̄daꝫ qes perturbatiōis ⁊ q̄daꝫ residētia. i. quedam tranquillitas. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Neqꝫ igiṫ infantes possunt adiscere:neqꝫ iudicare sensib⁹ sil'r seniorib⁹. Multa.n. perturbatio circa ipsos ⁊ motus. Statur aūt ⁊ pulsatur tubatio:aliqñ qdem a natura: aliqñ aūt ab aliis. In vtrisqꝫ aūt bis alteran aliqd accidit:sicut cū surgat ⁊ fiat vigilās ad actū. Manifestū igiṫ:qr ꝙ est alterationis ī sensibilib⁹ ē ⁊ in sensibili parte anime. In alio autem nullo nisi secundum accidens.

¶ Probat hoc idē ex motu īpediente nālr dicēs φ neqȝ igit̄ īfantes ꝑpter hoc φ habēt humores magis ī motu ⁊ in ꝑturbatione. Jō nō possunt ita adiscere. i. ita intelligere: nec ita indicare sensib⁹: sicut senioꝛib⁹: qꝛ mlta perturbatio ⁊ mult⁹ motus accidit circa ipsos. addit aūt: φ stat̄ ⁊ pulsat̄. i. expellit̄ hͦ mot⁹ ⁊ hͦ ꝑturbatio. aliqñ qdeȝ a nā: vt cū ꝑueniūt ad ꝑfectā etatē. aliqñ āt h̄ fit ab inuicē. i. ab vsu ⁊ exercitio qͦ hñt ad se iuicē. cū. n. pueri se inicē assuescūt ad exercitiū study tranqlat̄ i eis mot⁹ mētis ⁊ efficiunt̄ min⁹ vagabūdi. i vtrisqȝ ergo bis. i. in vtroqȝ mō. vȝ. a nā ⁊ ab exercitio accidit aliqd alterari circa pueros: qꝛ sedant̄ mot⁹ coꝝ: sicͭ sedant̄ motus dormiētis cū surgat ⁊ fiat vigilās ad actū. ꝯcludit āt φ manifestū ē igr̄ ex dictis: qꝛ qͦ ē alterationis. i. ipsa alteratio ē i sensibilib⁹ ⁊ i ꝑte sensibili aīe. Jn alia āt nulla pte est hͦ alteratio: nisi ꝫ accñs. Nā i pte itellectiua que ē alia a pte sensitiua nō ē alteratio: nisi ꝑ accñs. Nā qꝛ intelligēdo vtimur sensu ⁊ fantasia. dicet̄ eē ī itelligendo alteratio ꝑ accñs: qꝛ nō ē ibi alteratio rōne sui: sed rōne sensus ⁊ fantasie. ¶ Nōn⁹ āt φ tā h̄ qͦ dcm̄ ē d̄ īfantibus q̄ȝ illud qͦ dicebat̄ d̄ dormiēte ebrio ⁊ ifirmo ꝓbāt φ acceptio scie ⁊ vsus ēt magis hñt fieri corpe existēte in q̄ete ⁊ ī trāquillitate q̄ȝ ī ꝑturbatōe ⁊ motu: ꝫ ꝑturbatio ⁊ motus ille q̄ fit ī īfantib⁹ est magis nālis. Jn infirmo vero ⁊ ebrio ē magis ꝑ accñs ⁊ ex̄ nāȝ. ¶ Nōndum etiā φ i dormiēdo virtus nutritiua maxīe est ī actu suo ꝑꝑ qͦ tūc ē tātus mot⁹ humoꝝ φ si aliqd ꝑ imagiatōeȝ appꝛhēdim⁹ valde violēter appꝛhēdim⁹ illō: qꝛ nō possumus figere imagiationē nr̄aȝ ad aliqd: īmo qlibȝ ī seipo expit̄ qͦ imagiat̄ nūc vnū nūc aliud. Jnfantes ğ ꝑꝑ nimiū motū ī eis: qꝛ mētē suā nō possūt hr̄e fixaȝ ad aliqd in ꝯsiderādo sūt siles. q̄si dormiētib⁹. sicͭ ğ cū dormiens surgat ⁊ fiat vigilās ⁊ veniat ad actū. i. vtatur actu suis sensib⁹ tranqlant̄ i eo mot⁹ illi ⁊ ꝑt ex tūc mētē suā magis hr̄e fixā ad aliqd: sic cū in īfantib⁹ sedant̄ mot⁹ vel ꝑ nāȝ vel ꝑ exercitiū possūt figere mētē suā ad ꝯsiderationes sciētificas. ¶ Nōn^m ēt φ ī pte sensitiua fit alteratio rōne organi. nō āt rōne v̄tutis sensitiue: qꝛ scdͦȝ phm̄ si senex acciperet oculū iuuenis videret sicͭ ⁊ iuuenis. Jn intellectu āt nō fit alteratio: nec rōne sui: nec rōne organi: qꝛ nō ē v̄tus organica: ꝫ si ꝯtigit alteratio ī itelligendo h̄ ē oīno ꝑ accñs. ꝯtigit. n. h̄ rōne sensus ⁊ fantasie quibus vtimur ī itelligēdo. ī sensib⁹ ğ nō est alteratio oīno per accidēs: cū ꝯtigat h̄ rōne organi. Jn quo fundat̄ sensus tāquā ī subiecto: sed in itelligēdo: vt pȝ per habita ē h̄ oīno per accidens. Lectio. VII.

T. c. 21. Dubitabit aūt vtiqȝ aliqs vtrū omnis motus omni ꝯparabilis sit: aut non. Si igit̄ ois cōparabilis est: ⁊ eq̄liter velox est qͦ in eq̄li tēpore ꝑ eq̄le mouet̄: erit circularis aliqs equalis recto: ⁊ maioꝛ ēt ⁊ minoꝛ. Amplius alteratio ⁊ loci mutatio q̄daȝ eq̄lis cū in equali tēpore: aliud qdē alteret̄: aliud vero ducat̄. Erit ergo passio eq̄lis lōgitudini. Sed ipossibile ē. Si ergo ī eq̄li tēpore ꝫ equale moueat̄: tūc equaliter velox est: eq̄lis aūt nō est passio ois lōgitudini: quare nō erit alteratio loci mutatiōi equalis neqȝ minoꝛ. Quare nō omnis cōparabilis.

¶ Postq̄ȝ phs ꝑ nāȝ motus ⁊ ꝯparādo ipos motus ⁊ ipa mobilia adīuicē ꝓbauit φ ē ꝯuenire ad motorē primū: qꝛ ī probatione illa supposuerat mot⁹ ⁊ mobilia eē ꝯparabilia adīuicē. Jn pte ista īuestigare itēdit q̄ mot⁹ quibus motib⁹ cōꝑabiles sint. ¶ Possumus āt si volumus seq Cōmē. hāc ꝑtē sic ꝯtinuare ad ꝑcedētia. Nā ꝫ ipm̄ i toto h̄ libro itēdit phs īuestigare q̄tuoꝛ qōnes. ꝑma ē vtꝝ aliqd a seipso moueat̄. scdͣ vtrū sit ꝯuenire ad motorē primū vel sit abire ī ifinitū ī mouentib⁹ ⁊ motis. tertia est vtꝝ mouens ⁊ motū sint sil̄. q̄rta āt est quō repiatur ꝯparatio i motib⁹. ¶ Expeditis ğ trib⁹ qōnib⁹. hic seq̄t̄ de q̄rta. Circa qͦ duo facit: qꝛ ꝑ de hac q̄rta qōne exeq̄t̄ dubitādo. 2⁹ veritatē determinādo ibi. (Sȝ q̄cūqȝ non equoca.) Circa ꝑmū duo fac̄: qꝛ ꝑ arguit ad hāc q̄rtā q̄stionē: φ nō ois mot⁹ oī motui sit ꝯpabilis. scdͦ arguit ad ꝑtē ꝯriā ibi. (Jn circulo āt.) Dicͭ ğ. φ dubitabit aliqs. vtꝝ ois mot⁹ oī motui sit cōꝑabilis: aut nō: ⁊ φ non ois oī sit ꝯpabil̄ pȝ: qꝛ si ois mot⁹ oī motui ē ꝯpabilis: ⁊ eq̄liter velox ē qͦ ī eq̄li tpe mouet̄ ꝑ aliqd eq̄le: cū ꝯtigat ꝑ eq̄le tp̄s durare motū aliquē rectū ⁊ circularē: si h̄ sūt ꝯpabilis erit aliqs mot⁹ circularis eq̄lis recto. ⁊ ēt erit maioꝛ ⁊ mioꝛ. si duret ꝑ mai⁹ vl̄ ꝑ min⁹ tp̄s. ¶ Amplius adhuc seq̄t̄ mai⁹ icōueniēs: qꝛ si qlibȝ mot⁹ ē ꝯpabilis cuilibȝ erit alteratio q̄dā: ⁊ loci mutatio eq̄lis: cuȝ in eq̄li tpe aliͦ qdē alterat̄: aliud vero ducat̄. i. moueat̄ localr̄. Erit igr̄ si h̄ ē passio q̄ acq̄rit̄ ꝑ alterationē eq̄lis lōgitudini. i. spatio qͦ acq̄rit̄ ꝑ motū localē: ꝫ h̄ ē ipoīe ergo ⁊ illͦ. vȝ. φ qlibȝ mot⁹ sit ꝯpabilis cuilibet. iͦ subdit. si ğ cū ī eq̄li tpe moueat̄ aliqd ꝑ eq̄le tunc ē eq̄liter velox nō poterit accipi eq̄lis velocitas: nec poterit esse ꝯpatio īter alterationē. ⁊ motū localē: qꝛ passio ois que acq̄rit̄ ꝑ alterationē nō ē eq̄lis longitudini. i. spatio qͦ acq̄rit̄ ꝑ motū. qr̄ nō erit alteratio eq̄lis loci mutationi neqȝ erit mioꝛ: neqȝ maioꝛ ea q̄ nō ē ꝯpabilis ei. qr̄ si sic est nō ois mot⁹ ꝯpabilis est omni motui.

Dub. 1⁹ **Dubitaret** forte aliqs. vñ seq̄tur h̄ ꝯñā φ si motus rect⁹ esset ꝯpabilis curuo φ rectū spatiū: vel recta linea eēt eq̄lis curue: ⁊ vñ ēt seq̄t̄ φ si loci mutatio eēt ꝯpabilis alteratiōi φ passio eēt equalis lōgitudini. ¶ Dōȝ φ illa ꝓprie sūt ꝯpabilia: circa q̄ repit̄ magis ⁊ min⁹ ⁊ eq̄le. si ğ mot⁹ rectus posset eē cōparabilis curuo: tūc mot⁹ rect⁹ posset eē eq̄lis curuo. cū ergo mot⁹ trahat q̄ȝtitatē ex magnitudīe: ⁊ sit rect⁹: aut curuus: qꝛ magnitudo circa quā fit ē recta: vl̄ curua nō pōt eē φ q̄ȝtitas mot⁹ recti sit cōꝑabilis q̄ȝtitati motus curui nisi magnitudo recta sit ꝯpabilis curue magnitudini. īmo qꝛ mot⁹ sumūt mēsurā ⁊ spēm ex terminis ad quos sūt: nō ē itelligibile mot⁹ ipsos eē ꝯpabiles adīuicē nisi ⁊ termini acq̄siti ꝑ motū adīuicē ꝯparari possūt. qr̄ si alteratio ē cōpabilis loci mutatiōi: passio acq̄sita ꝑ alterationē ꝯpabilis erit lōgitudini ⁊ spatio acquisito ꝑ motū. poterit ğ dici ꝑ se loquendo φ passio sit maioꝛ q̄ȝ lōgi^{do}: aut φ sit eq̄l̄ q̄ oia icōueniētia sī. ¶ Deiñ cū dicͭ.

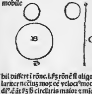
¶ Jn circulo aūt ⁊ recto quō cōtinget. Jnconueniens qdeȝ. n. est: nisi sit in circulo similiter hoc aliquid moueri: ⁊ hoc in recto. Sȝ moꝝ necesse ē: aut velocius: aut tardi⁹: sicut si hoc deoꝛsum: hoc autem sursum.

¶ Obycit ad ꝑtē ꝯriā. Circa qͦ. d. f. qꝛ ꝑ oñdit motū rectū eē ꝯpabilē circulari ꝫ magl̄ ⁊ min⁹. 2⁹ ꝓbat hͦ motus eē ꝯpabiles ꝫ eq̄litatē ibi. (Amplī⁹ nihil dr̄t.) Dicͭ ğ. ī circulo āt ⁊ recto quō ꝯtiget sup. nō fieri ꝯpatiōeȝ: īcōueniēs qdē ē. n. nisi sit ī circulo ꝯpō respcū recti: qꝛ videm⁹ silr̄ aliqd moueri: ⁊ h̄ ī recto sicͭ ī circulo. Sicut ğ motus rect⁹ ē ꝯpabilis recto: qꝛ ibi ꝑt eē veloci⁹ ⁊ tardi⁹ silr̄ mot⁹ circlaris erit ꝯpabil̄ recto: qꝛ poterit ibi eē veloci⁹ ⁊ tardi⁹. Jō subdit φ moꝝ nec̄e ē sup. ī motu circlari T. c. 22.

moueri:aut velocius:aut tardi⁹:sic necesse est velocius: aut tardi⁹moueri si B gdem feratur sursum.illō āt deorsum. ℂ Nōndū āt vim rōnis hui⁹ī B ꝯsistere:qꝛ sicut si duo mobilia moueātur motu recto vnū sursū aliud deorsū statiꝫ appet ꝙ vnius mot⁹ ē velocior alio:sic si vnū mobile moueaꝛ recte:ꝛ aliud circulariter: stati appere pōt ꝙ vnū moueri pt veloci⁹ alio. Si ğ mot⁹recti pp B sūt ꝯpabiles adiuicē:qꝛ i eis repiꝛ maior ꝛ mior velocitas:mot⁹ rectus erit ꝯpabilis circulari:qꝛ inter eas maior ꝛ mior velocitas esse potest. ℂ Deinde cum dicit.

1623 ℂ Amplius nihil differt in rōne:si aliqs dicat necessarium eē velocius moꝛ:aut tardius moueri. Erit aūt maior ꝛ minor circularis recto: quare ꝛ equalis. Si.n.in a.tpe ipm b. trāsit: aliud aūt ipm c.maius erit b.ipso c.sic.n.velocius eē dictū est. Ergo si ꝛ i minori eq̄le velocius est. Quare erit aliqua ps ipsius a.in quo ipsius b.circuli trāsibit:cū in toto a.ipsum c.

1624 ℂ At vero si sunt cōparabilia: accidit mō dictuꝫ.s.equale esse rectum circulo:sed non cōparabilia sunt:neqꝫ ergo motus.

ℂ Ostēdit ꝙ si mot⁹ circularis ꝛ rect⁹sūt ꝯpabiles ſm magis ꝛ min⁹ ꝙ sunt ꝯpabiles ſꝫ eq̄litatē: vt si iueniꝛ linea curua maior linea recta iuenieꝛ linea curua eq̄lis recte.ꝛ ꝑ ꝯñs. motus curuus eq̄lis recto. Jō sbdit ꝙ nihil differt ī rōne.i.ſꝫ rōnē si aliqs dicat ꝙ moueꝛ circulariter nec̄luꝫ moꝛ eē veloci⁹motū:aut moꝛ moueri tardi⁹.ē āt ſꝫ B circl̄aris maior ꝛ mior recto:qꝛ si ē maior ꝛ mior rōnabilr. sequiꝛ ꝙ sit ꝛ eq̄lis. Si.n. in a.tpe aliqd mo^le ptrāsit ipꝫ b.i.spatiū aliqd circularꝛ:aliud vo mo^le ī a. transiet ipꝫ c.spatiū rectū.si ğ motū circulr ē veloci⁹ q̄ꝫ qd moueꝛ motu recto:b.est maius ipso.c.qꝛ B est d rōne velocioris ꝙ in eq̄li tēpore pertrāsit mai⁹ spatiū.ergo in miori poterit trāsire eq̄le spatiū.qꝛ in minori tēpore a.poterit tātū trāsiri a velociori de ipso b.quātū est ipꝫ c.Jdeo subdit.ꝙ dictum ē.i.diffinitū est sic eē velocius quod.s.i equali tempore transit plus ꝛ in miori equale. Si ergo in miori tempore est eq̄le spatium ꝑtransitū a velociori.qꝛ erit aliq̄ ps ipsius tēporis a.in quo trāsibit velocius tātā ꝑtem ipsius b.quātū sup.ꝛ c. ℂ Addit āt ꝙ ipm c.trāsitur in toto tpe a.nā cū motuꝫ circulariter positū sit moueri veloci⁹plus apponeꝛ de tēpore ī transeundo c.q̄ꝫ in trāseundo tātum de b.quātū est ipm c.qꝛ si in toto a.trāsitur c.in pte tpis a.trāsibitur tātuꝫ de b. quātum est ipm c.Jdeo subdit: ꝙ at vero si circulare ꝛ rectū sunt cōparabilia:supple ſm magis ꝛ min⁹:accidit qd modo dcm̄ est.vꝫ.ꝙ sint cōparabilia ſm equalitatē. accidit autē rectū esse equale circulo. ℂ Nōnduꝫ autē ꝙ circulare ꝛ rectū non possunt cōparari ſm maioritatē ꝛ minoritatem .quin etiā ꝯpareнꝛ ſm equalitatem. Nam si propter B spatium circulare dicimus esse maius recto.qm̄ motū est ibi velocius ꝛ in equali tempore plus trāsit de spatio minorādo tēpus a velociori minorabitur ꝛ spatium:ita ꝙ in minori tēpore trāsibitur eq̄le spatium.quare sicut est dare maiorem vel minorem lineam circularem q̄ꝫ rectam est .dare ꝛ eq̄lem. Dub.p^a

Dubitaret forte aliquis vtꝝ veruꝫ sit quod hic diciꝛ.vꝫ.ꝙ circa qdcūqꝫ est dare maius ꝛ mius: ꝙ circa illud est dare eq̄le. videꝛ aūt ꝙ nō. Nā angulus q fit ex circūferētia circuli ꝛ a diametro est oīuꝫ anguloꝝ acutoꝝ amplissimus:vt pbaꝛ in tertio geometrie. Repiꝛ ergo angulus rectilineus minor tali angulo ꝯtigentie:vt oīs angulus rectilineus acut⁹:ꝛ reperitur angulus maior:vt omnis angulus rectiline⁹ ꝛ obtusus: nullus tñ reperiꝛ talis angulus equalis:qꝛ nullū est dare angulū rectilineū quin sit acutus rect⁹:aut obtusus. ℂ Dicēdum ꝙ B propositio.circa quodcūqꝫ reperitur maius ꝛ minus ꝛ eq̄le non est vera:nisi in his que sunt eiusdem rōnis:ꝛ que sunt proprie ꝯparabilia:ꝛ in qbus proprie reperiꝛ maioritas ꝛ miōritas. Si ergo angulus rectus rectilineus:ꝛ angulus cōtigentie essent proprie comparabilia ꝛ essent eiusdē rōnis.de necessitate reperiretur equale:qꝛ si eadeꝫ rō quātitatis esset in vtrisqꝫ liceret a longiori breuiorē abscindere. Amputato ergo excessu remaneret eq̄litas. Angulus ergo ꝯtingentie ꝑprie nec est maior nec minor angulo rectilineo:qꝛ ꝑprie tales anguli non sunt cōparabiles nec eiusdem ratiōis: quare non oportet inter talia equalitatē reperiri.intentio ergo phi est ꝙ si linea recta proprie esset comparabilis linee circulari:vt ꝙ proprie dici possit maior:aut minor:eadem necessitate posset dici ꝛ eq̄lis:qd cum falsuꝫ sit pꝫ talia nō eē ꝯparabilia. Lectio. VIII.

Sed quecūqꝫ non equiuoca oīa cōparabilia sunt:puta quare non cōparabile:vtrum acutius stilus: aut vinū: aut vltima. Quia.n.equiuoca nō cōparanꝛ. Sed vltima ei que iuxta vltimā comparabilis est:qm̄ idem accidit acutū i vtrisqꝫ: ergo non idem velox ꝛ hic ꝛ ibi. Multo aūt adhuc minus i alteratione ꝛ loci mutatiōe.

ℂ Postq̄ꝫ executū est de comparatione motuuꝫ dubitādo ꝛ obyciendo ad vtrāqꝫ partem. In parte ista exequitur de tali comparatione veritateꝫ determinando. Circa quod tria facit:qꝛ primo venaꝛ ea que requirūtur ad hoc ꝙ aliqua sint cōparabilia.scdo ex hoc iuestigat quō motus sunt adinuicē comparabiles.tertio dat quasdaꝫ maximas ꝛ quasdam regulas de comparatiōe motuuꝫ. scda ibi.(Et circa motum.)tertia ibi.(Quoniam autē mouens mouet.) ℂ Ad euidētiam auteꝫ prime partis sciendum ꝙ ad B ꝙ aliqua sint cōparabilia tria requiruntur.primo ꝙ non sint equiuoca.scdo ꝙ dicant idem subiectum p̄mum.tertio ꝙ habeant eādeꝫ naturā. tria ergo facit:qꝛ p̄mo ostēdit ꝙ cōparabilia debēt eē nō equiuoca.scdo ꝙ debent habere idē subiectū p̄mum. tertio ꝙ debēt habere eādem nām.scda ibi.(Aut p̄mum quidem.)tertia ibi.(Aut manifestuꝫ est.)Dicit ergo.ꝙ q̄cunqꝫ non sunt equiuoca omnia cōparabilia sunt: vtputa qꝛ nō ꝯpabile est vtrū acutius stilus:aut aliqd aliud est acuti⁹:vt vinū:aut aliud ve vltima chorda.ista.n.nō sūt comparabilia:qꝛ equiuoca non comparanꝛ adinuiceꝫ.acutum ergo i chorda cythare:siue in sono nō ē cōparabile

acuto in vino: vel acuto ī magnitudīe. Sed acutū ī vna chorda est ꝯpabile acuto in alia chorda. Jō subdit ꝙ vltima chorda ē ꝯpabilis ei chorde q̄ est iuxta vltimā. potest.n. dici ꝙ vniꝰ chorde sonus sit acutior q̄ȝ alteriꝰ: qm̄ accidit acutū idē.i. ſm eandem rōnez reperiri ī vtrisqȝ chordis. Cuȝ ergo circulare ⁊ rectū nō sint eiusdē rōnis non est idē velox hic ⁊ ibi nec talia sunt ꝯparabilia. Sȝ si velox in motu locali recto nō est cōparabile veloci in motu locali obliquo adhuc multo minꝰ velox ī alteratione est ꝯparabile veloci ī loci mutatiōe. ❡ Nōnduȝ ꝙ acutū equoce dr̄ vt reperitur in magnitudinibꝰ ⁊ saporibꝰ ⁊ in sonis. aliter.n. dr̄ corpus acutū: aliter sapor: ⁊ aliter sonus. Nā acutum in corpibꝰ opponit̄ obtuso. acutū ī saporibꝰ opponit̄ dulci vel amaro: vel alicui differentie sapoꝝ. acutū āt ī voce opponit̄ graui: ⁊ qꝛ talia nō sunt cōparabilia: iō acutū ī stilo.i. ī magnitudibꝰ ⁊ ī vino.i. in saporibꝰ: ⁊ ī chorda.i. ī vocibꝰ nō est cōparabile. ❡ Nōndum aūt ꝙ ex hoc soluit̄ rō facta ī cōtrariū. arguebat̄.n. ꝙ qꝛ ī motu recto ⁊ circulari reperit̄ maior ⁊ minor velocitas. Jō tales motus cōparabiles sunt. hoc autē sic soluit̄ ꝙ velocitas hic ⁊ ibi nō est ꝓprie maior neqȝ minor: qꝛ non dicit qd vniuocum. sicut.n. acutum ī voce non est maius: aut minꝰ q̄ȝ acutū ī sapore: qꝛ acutū hic ⁊ ibi nō est eiusdē rōnis: sic velocitas in motu locali recto nō est maior aut mior: q̄ȝ velocitas ī motu locali obliquo: qꝛ velocitas hic ⁊ ibi nō est eiusdem rōnis. Arguebat ergo rō illa ex suppositione falsa. ostēdebat.n. tales motus eē cōparabiles: qꝛ velocitates eoꝝ cōparabiles sunt: qđ pȝ eē falsuȝ: qꝛ si velocitates ī hꝭ motibꝰ localibus nō cōparabiles sunt: nec ēt ipsi motꝰ cōparabiles sūt mlto magis: nec erūt ꝯpabiles velocitates ī alteratōe ⁊ ī motu locali: ⁊ multo minꝰ tales motꝰ ꝯpabiles erūt.

Dub. pᵐ **Dubitaret** forte aliqs. vtrum īter equoca possit eē compatio ⁊ vr̄ ꝙ sic. Nā acutū ī magnitudibꝰ saporibꝰ ⁊ sonis dr̄ equoce: ⁊ tamē h̄ vident̄ cōparabilia. acutū.n. ī magnitudibꝰ ex h̄ vr̄ eē sumptū: qꝛ velociter pūgit tactū. Jn saporibꝰ vero qꝛ velociter pūgit gustū. Jn sonis aūt: qꝛ velociter mouet auditū. Si ergo acutū ī sonis velociꝰ moueat auditū q̄ȝ in saporibꝰ moueat gustū: ⁊ ī magnitudibꝰ moueat tactum. vr̄ esse hꝭ acutum acutius illis. qr̄ īter talia acuta poterit eē cōparatio nō obstāte ꝙ īter ea habeat eē equocatio. ❡ Dōm ꝙ hic duplici distictione opus est. Nā q̄dā sunt pure equoca vt ea que ꝯueniunt ī sola voce. Quedā autē sunt pure vniuoca: vt que sunt eiusdē spēi specialissime. Quedā aūt sūt analoga ⁊ h̄ sunt ī duplici gradu: qꝛ q̄dā analoga magis appropīquāt ad vniuocationem: vt analoga generuȝ: q̄dā v̄o magis appropīquāt ad equocationē: vt analoga ī qua ſȝ ꝙ hꝭ nō reseruat̄ vnitas generis. ide ē g̊ ꝙ logicus. dicit gnā vniuoce ꝑdicari: non qꝛ sic sit ꝓp̄e loquēdo: ſȝ qꝛ analogia q̄ latet ī gnībꝰ multū appropīquat ad vniuocationē. dic̄ āt ens equoce ꝑdicari: nō qꝛ sic sit: ſȝ qꝛ hꝭ analogia appropiquat ad equocationē. Disticto ð modis ꝑdicādi restat distīguere de ꝯpatiōe. ꝯpatio āt attēdit̄ īter hn̄tia aliq̄ȝ vnitatē adiuicē. vnitas āt aliquoꝝ dupl'r pt accipi: vl' ſȝ ꝓportiōez vl' ſȝ ꝓportionalitatē. illa āt vniunt̄ ſȝ ꝓportiōem q̄ ad se īuicē hn̄t aliq̄ȝ hītudinē vl' aliquā ꝯpationē. Nā ꝓportio est duaꝝ q̄ātitatū alteriꝰ ad alterā certa hītudo: ex q̊ appet ꝙ nō ē ꝓportio: nisi īter ea q̄ sūt eiusdeȝ rōnis. numeri.n. ad supficiē vl' linee ad corpꝰ nō ē ꝓp̄e ꝓportio: ſȝ linee ad lineā supficiei ad supficiē pt eē ꝓportio dupla vl' tripla vl' eq̄lis vl' aliq̄ alia spēs ꝓportiōis. scðo pt reseruari vnitas ⁊ analogia ſȝ ꝓportionalitatē. ⁊ h̄ ē nō reꝝ ad se īuicē: ſȝ ꝑ ꝯpationē ad aliā. ē.n. ꝓportionalitas

De vnitate proportōis ⁊ vnitᵗᵉ ꝓpōtionalitatī diō pulchre

vt tradit Euclides. ī qnto geometrie q̄dā silitudo ꝓportionū. qr̄ nō ē īcōueniēs ꝓportionalitatē reseruari inter res diuersoꝝ generꝝ ⁊ iter ea q̄ nō sūt eiusdem rōnis: ꝑpꝫ qđ lȝ nō sit ꝓportio nūeri ad supficiē: qꝛ nō ē iter ea ðterminata hītudo: pt tn̄ iter talia eē ꝓportionalitas.i. silitudo ꝓportionū: qꝛ sic se hȝ vna supficies ad aliā. ita se hr̄e pt vnus nūerus ad aliū. ex h̄ āt appet ꝙ cū cōpatio ꝑsupponat aliquā vnitatē: sic duplex ē vnitas.s. proportiōis ⁊ ꝓportionalitatī: duplex poterit eē ꝯpatio.s. ſm ꝓportionē ⁊ ſȝ ꝓportionalitatē. veꝝ qꝛ vnitas ſȝ ꝓportionē dic̄ hītudinē reꝝ ad se īuicē ⁊ ſȝ se. vnitas v̄o ſȝ ꝓportionalitatē dic̄ hītudinē reꝝ ꝑ ꝯpationē ad aliq̄ȝ ꝓportionē ⁊ nō ſȝ se. Jō q̄ sūt ꝯpabilia ſȝ ꝓpōtiōez sūt ꝯpabilia ꝓp̄e: ſȝ q̄ sūt ꝓportioᵘᵃ ſȝ ꝓportioʳᵃᵐ ſȝ ꝙ hꝭ sūt ꝯpabilia abusiue. cū g̊ q̄rit̄ q̄ sūt ꝯpabilia ⁊ q̄ n̄: dōȝ ꝙ v̄e vniuoca sūt ꝯpabilia ꝓp̄e ⁊ ſȝ ꝓportionē: qꝛ iter talia ad se īuicē eē pt certa ⁊ ðterminata hitudo: analoga v̄o sūt ꝯpabilia large ⁊ ſȝ ꝓportionalitatē: qꝛ lȝ iter talia nō possit eē ꝓpria ꝓportio: ē tn̄ iter ea silitudo ꝓportionū: tāto tn̄ analoga magis ⁊ minꝰ recedūt a ꝯpatiōe ꝓp̄e sūpta q̄ȝto magis ⁊ minꝰ recedūt a vera vniuocatione. ꝓpꝫ qđ analogia trāscēdētiū magis īpedit ꝯpationē ꝓp̄e sūptā q̄ȝ analogia generꝝ: qꝛ illa magis recedūt a vera vniuocatiōe q̄ȝ ista. Que āt sūt pure equoca ſm ꝙ hꝭ nullo mō sūt ꝯpabilia: nec ſȝ ꝓportionē: nec ſȝ ꝓportionalitateȝ: qꝛ pura equocatio nō dic̄ nisi solā vnitatē nois. qr̄ cū noīa sint ad placitū ens: ⁊ nihil eodē mō noīari possēt. eēt g̊ ꝓportio vl' ꝓportionalitas iter ens ⁊ nihil: si iter pure equoca ꝯpatio eē possȝ. Ex h̄ āt soluit̄ rō ī ꝯtrīū facta. Nā acutū ī magnitudibꝰ ī saporibꝰ ⁊ ī sonis nō sumit̄ oīo equoce: ſȝ ē ibi aliqs modꝰ analogie. ꝓpꝫ qđ licȝ iter talia non possit eē ꝓportio ⁊ ꝯpatio ⁊ ꝓp̄e: poterit ibi eē q̄dā ꝓportionalitas ⁊ ꝯpatio large. iter acutū.n. ī voce ⁊ in sapore nō ē ꝓportio ⁊ hītudo ſȝ se: ē tn̄ ibi ꝓportiōalitas ⁊ habitudo ꝑ ꝯpationē ad alia: qꝛ sic acutū ī voce mouet auditū sic ī saporibꝰ mouet gustū ⁊ ī magnitudibꝰ mouet tactū. qr̄ ē ibi ꝓportionalitas vl' silitudo ꝓportionū: nō ꝓportio: ⁊ ē ibi compatio nō ꝓprie sed large.

Alterius forte dubitaret aliqs: qꝛ nō vr̄ eē veruȝ qđ ph̄s ait. vȝ. ꝙ oīs nō equoca sūt ꝯpabilia. Nā vt diximꝰ tria reqrunt̄ ad h̄ ꝙ aliq̄ sint ꝯpabilia. vȝ. ꝙ sint nō equoca: ꝙ hēant idē subm̄ pᵐ: ⁊ ꝙ dicāt eādē nāȝ. Nō g̊ suffic̄ aliq̄ nō eē equoca ad h̄ ꝙ sint ꝯpabilia ſȝ ꝙ ph̄s velle vr̄. ❡ Dōȝ qđ lȝ illa tria reqrāt ad h̄ ꝙ aliq̄ sint ꝯpabilia: tn̄ illa se ꝯsequūt̄. Nā ph̄s h̄ appellat equoca q̄ nō sūt vere vniuoca. Est tn̄ ītētio eiꝰ ꝙ q̄cūqȝ nō sūt equoca.i. q̄cūqȝ sūt vere vniuoca sūt ꝯpabilia. qꝛ g̊ vere vniuoca vt patebit hn̄t idem subm̄ pᵐ ⁊ dicūt eādē nāȝ: hn̄ dcm̄ ē ꝙ q̄cūqȝ sūt nō equoca sūt ꝯpabilia: qꝛ ad eē sic nō equoca vt ip̄e accipit. seq̄r hr̄e idē subiectum pmuȝ ⁊ dicere eādem nām. ❡ Deinde cū dicit. Dub. 2ᵒ

❡ **Aut primū qdem hoc non veruȝ est ꝙ si nō sint equoca comparabilia. Multum.n. idem signat in aqua ⁊ in aere ⁊ non sunt cōparabilia. Si autē non duplum quideȝ idē. Duo.n. ad vnum: ⁊ non comparabilia sunt.** Tex.

❡ Uenat̄ 2ᵐ qđ reqrit̄ ad verā ꝯpatiōez. vȝ. ꝙ ꝯpabilia debēt hr̄e idē subm̄ pᵐ. Circa qđ. 3. f. qꝛ p̊ obycit ꝯ ðterminata. 2ᵒ soluit obiectū illū. 3ᵒ ex hꝭ solone: ꝯcludit ītētū. vȝ. ꝙ ad h̄ ꝙ aliq̄ sint ꝯpabilia. oȝ hr̄e idē subm̄ pᵐ. 2ᵃ ibi. (Aut ⁊ ex his.) 3ᵃ ibi. (Qm̄ ꝓpter qd.) Dic̄ ergo. ꝙ aut pmum quideȝ hoc qdem quod dictum est non est veruȝ. vȝ. ꝙ si non sint equiuoca ꝙ sint comparabilia.

Nam vt supplet alia lr̃a multū qdem ī aqua ⁊ aere idez significat. ⁊ tñ multū h̃ ⁊ ibi nō sunt cōparabilia. si autē nō. i. si nō ē ita ꝙ multū ī aere: ⁊ ī aqua idē significet: duplū qdē idē significat. q. d. ꝙ si dubiū ē ƀ multo. vtrū significet idē hic ⁊ ibi: ƀ duplo tñ nō ē dubiū. duplū. n. siue sumat̃ ī aere: siue ī aqua sp̃ idē significat. semp. n. dic̃ aliqd qđ se hꝫ sicut duo ad vnū. Si igr̃ dupluꝫ hic ⁊ ibi. Idē significat ⁊ nō sunt cōparabilia nō oia non equoca sunt cōparabilia. ⁋ Nōndū aūt totā viꝫ rōnis hui⁹ ī h̃ cōsistere: qꝛ vniuoca ſꝫ idē nomē hn̄t eādē rōnē. Cum g̊ duplū ī aere ⁊ ī aqua eodē mō diffiniat̃: qꝛ vtrobiqꝫ diffinit̃ ꝙ est proportio duoꝝ ad vnū vtrobiqꝫ sumit̃ vniuoce. quare si duplū h̃ ⁊ ibi nō sūt ꝯparabilia nō oia vniuoca: vl̃ nō oia nō equoca sūt ꝯpabilia. ⁋ Deide cū dic̃.

T.c.26. ⁋ Aut ⁊ in his eadē rō. Et nāqꝫ multuꝫ equocū est. Sꝫ quorūdā ⁊ rōnes ēt equoce sūt: vt si dicat aliqs ꝙ multū ē tātū ⁊ adhuc ⁊ si aliđ aliqđ tantūdē ⁊ eq̄le equocū esset. Et vnuꝫ āt si ꝯtigit statim equocū. Si aūt ⁊ hec ⁊ duo.

⁋ Soluit dubitationē factā. d. ꝙ aut ⁊ ibi s. s. ī multo ⁊ ī duplo ē eadē rō ꝓut hn̄t eē ī aere ⁊ ī aq̄ nihilomin⁹ sup. talia dicunt̃ equoce hic ⁊ ibi. iō subdit. ꝙ ⁊ nāqꝫ multuꝫ equocū est: ⁊ ēt sup. duplū est equocū. hic ⁊ ibi. Sꝫ quorūdā rōnes equoce sūt: vt si dicat aliqs. i. diffiniat multū ē tm̄ ⁊ adhuc si qs diffiniat duplū ē tātūdē ⁊ eq̄le equocū. i. talis diffō dupli ⁊ multi erit equoca: qꝛ aut si ꝯtigit diffiniri vnū stati ē equocū. Si aūt h̃. i. si vnū ⁊ eq̄le in aere ⁊ ī aqua sumit̃ equoce. seq̄t̃ ꝙ duo. i. duplū. ⁊ per ꝯn̄s ēt multū sumat̃ equoce. Nōndū āt viꝫ solutiōis h⁹ in h̃ ꝯsistere. Nā qñ dr̃ hn̄tia eādē rōnē sūt vniuoca. Intelligēdū ē ꝙ illa rō nō dꝫ eē eadeꝫ solo noie: nec dꝫ esse equoca ſꝫ vniuoca: duplū g̊ ⁊ multū ī aere ⁊ ī aq̄ dr̃ equiuoce. Nā si diffō dupli ē ꝙ est ꝓportio duoꝝ ad vnū: ſꝫ h̃ diffō ꝯueniat duplo ī aere ⁊ ī aq̄. tñ h̃ diffō est equoca: qꝛ vnū h̃ ⁊ ibi nō dr̃ vniuoce. q̄titas āt vni⁹ pugilli aq̄ ⁊ aeris nō dic̃ eādē rōnē q̄titatꝭ: qꝛ nō ē tātū ƀ mā in vno pugillo aeris. sic̄ ē ī vno pugillo aque. qr̃ si vnū h̃ ⁊ ibi dr̃ equoce ⁊ duo: ⁊ si vnū ⁊ duo dicunt̃ equoce tota ista diffinitio dupli. s. ꝓportio duoꝝ ad vnū equoca erit. sic ēt si diffiniret̃ multū ⁊ diceret̃ multū qđ ē tm̄. i. ꝙ hꝫ tātā q̄titatē dato ꝙ h̃ diffō ꝯueniret multo in aere ⁊ ī aq̄: tñ h̃ diffō eēt equoca: qꝛ tātū ī aere ⁊ ī aq̄ nō sumit̃ vniuoce. ⁋ Nōndū ēt ꝙ duplū dr̃ tātūdē ⁊ eq̄le: qꝛ aliqd dicitur eē duplū ad aliud ī quātū ꝯtinet bis illđ. ꝓut g̊ continet ipꝫ semel ē tātūdē. ꝓut aūt ꝯtinet ipm̄ iteꝝ dr̃ tātūdē ⁊ adhuc eq̄le. Cū g̊ tātūdē idē sit qđ eq̄le idē ē eē tātūdē ⁊ eq̄le: qđ ē bis tātūdē: vel qđ ē bis eq̄le: vl̃ qđ ē duplū. duob⁹ g̊ modis p̄t diffiniri duplū vel qđ ē tm̄ ⁊ eq̄le: vel qđ ē ꝓportio duoꝝ ad vnum. Utraqꝫ. n. diffō aliq̄ mō tāgit̃ ī lr̃a. ⁋ Nōn^m ēt ꝙ vt habet̃ ī scđo ƀ gn̄atiōe: si elemēta sūt ꝯparabilia ſꝫ q̄titatē: nec̃e est eē aliquid idē ī oib⁹ hꝭ ꝯparabilib⁹ quo mēsurant̃. Nā vt ibi dicitur ex vno pugillo aq̄ fiūt. 10. aeris. tātū g̊ ī aqua ⁊ tātū ī aere vel vnū ī aq̄ ⁊ vnuꝫ ī aere: non sumunt̃ vniuoce: qꝛ vnū ī aqua eqpollet. 10. ī aere. ⁋ Nōn^m ēt ꝙ ex solutiōe q̄ōnis ꝓposite plane ōndit̃ ꝙ ꝯparabilia debēt habere idē subm̄. Nam cum varietas subiecti variet diffōnem ⁊ faciat eā equocā: qꝛ diffinitio dupli applicata ad aerē ⁊ aquā nō ƀ vniuoce sumit̃ si ꝯparabilia nō haberent idē subm̄ nō haberēt eādē diffōnē nisi forte equoce. qr̃ non eēt vniuoca. ⁊ p̄ ꝯn̄s nō eēnt ꝯpabilia. ⁋ Deiñ cū dicit.

T.c.27 ⁋ Quare vniuocoꝝ cōparabilia alia qdeꝫ sūt: alia vero nō si qdem erat vna nā. Aut qꝛ sunt in alio primo susceptiuo. Equus qdeꝫ igit̃ ⁊ canis cōparabilia sunt vtrū albius. In quo. n. primo idē est supficies ⁊ magnitudo siīr. Aq̄ autē ⁊ voꝫ nō. in alio nāqꝫ subiecto sunt.

⁋ Ex solutiōe q̄stionis premisse ostendit ꝙ cōparabilia opꝫ habere idē subm̄ p̄mū. d. ꝙ qm̄ sup. ita est sic̄ dcm̄ ē. pꝫ. q̄re vniuocoꝝ alia qdē cōparabilia sūt. alia vero nō. Nā si qdē erit vna n ā coꝝ. i. si dicent̃ vniuoce: aut qꝛ sūt in alio. i. ī aliquo vt hꝫ alia lr̃a. p̊ susceptiuo sūt ꝯparabilia. ꝯparabilia g̊ dicunt̃ vniuoce ⁊ hn̄t aliqđ idē. p̊ susceptiuū tñ si susceptiuū remotū eēt aliđ non oporteret ꝑꝑ hoc ꝯparationē ipediri. Equus qdē igr̃ ⁊ canis ꝯparabilia qdē sunt vtrū vnus sit albi⁹ amplius alio. Nā lꝫ equ⁹ ⁊ canis differūt spē. p̊mū tñ subm̄ albedis est supficies. iō ait. ꝙ ī quo. n. ē p̊mo albedo ē idē subm̄: qꝛ supficies. albedo g̊ in cane ⁊ equo est ꝯparabilis ⁊ siīr magnitudo h̃ ⁊ ibi ē ꝯparabilis. Nā p̊mū subm̄ magnitudis eq ⁊ canis est idē. s. suba corpalis mixti. aq̄ autē ⁊ voꝫ non sup. sunt cōparabilia ſm̄ magnitudinē: vt dicat̃ voꝫ est maior q̄ꝫ aqua. Naꝫ magnitudo hic ⁊ ibi sunt in alio naturaꝝ. i. sunt in alia ⁊ alia natura: siue in alio ⁊ alio subiecto. magnitudo. n. aque vt in subiecto fundat̃ ī substantia. ſꝫ magnitudo vocis: vt ī subiecto fundat̃ ī sono.

Dub. p^a **Dubitaret** forte aliqs. qr̃ ꝯparabilia reqrūt idē subm̄ p̊muꝫ nō idē subm̄ remotum.

⁋ Dōm ꝙ itantū aliqua sunt cōparabilia īquantū sūt eiusdem rōnis. qcqd ergo diuersificat rōnem ⁊ diffōnē cōparabiliuꝫ ipedit coꝝ cōparationē. Cū ergo subiectū remotū non ingrediat̃ diffōnem accidentis: ſꝫ subiectū primū non diuersificat diffōnem accidentiuꝫ subm̄ remotū. sed p̊muꝫ. homo. n. non igredit̃ diffōnem symi. ſꝫ nasus. reqrit g̊ ꝙ cōparabilia habeāt idē subm̄ p̊mum: qꝛ diuersificatis talib⁹ subiectis diuersificant̃ diffōnes coꝝ. ⁊ p̄ ꝯn̄s ipedit̃ coꝝ ꝯparatio. ⁋ Deide cum dicit.

⁋ Aut manifestū est ꝙ erit oia sic vnum facere. In alio autē vnūquodqꝫ dicere esse: ꝙ erit idem equale ⁊ dulce ⁊ album. Sed in alio. T.c.28.

⁋ Inuestigat tertium qđ reqritur ad comparationē. vꝫ. ꝙ comparabilia habeant eandeꝫ naturā. Circa qđ duo facit: qꝛ p̊mo probat qđ ad comparationem requiritur in comparabilibus idētitas nature. scđo cōcludit ex dictis ꝙ ad cōparationem tria reqruntur. vꝫ. vniuocatio vnitas subti ⁊ idētitas nature ibi. (Sic g̊ nō solū.) Circa p̊mū duo fac̃. ſm̄ ꝙ duplr̃ ꝓbat itētū. scđa ibi. (Amplius susceptiuū.) In p̊ma pte itēdit talē rōnē debēt cōparabilia eē vniuoca ⁊ debēt qd vnuꝫ dicere. Si g̊ sola vnitas subti reqreret̃ ad ꝯpationē: seq̄ret̃ ꝙ oia de se essent qd vnū ⁊ non diuersificarent̃ nisi ꝑꝑ diuersitatem subiectoꝝ. Nā si res nō solū ex subtis: sed ēt ex seipsis ⁊ ex nā propria hn̄t diuersitatē non soluꝫ diuersitas subiectoꝝ: sed ēt diuersitas nārum ipediret cōparationem ⁊ ad h̃ ꝙ aliqua eēnt ꝯparabilia reqreret̃ nō solū ꝙ haberēt idē subm̄ p̊mū: ſꝫ ēt ꝙ haberēt eandē nām. dicere ergo ꝙ sola diuersitas subiectoꝝ cōparationeꝫ ipedit̃ ⁊ nullā mentionem facere de diuersitate nārum est dicere ꝙ res q̄tuꝫ ē de se: ⁊ ex natura ꝓpria nō diuersificat̃. sed tota diuersitas earum erit ratio subiectorum. h̃ est ergo qđ ait: qđ manifestum est etiam ꝙ sic sup. dicere ꝙ sola diuersitas subiectoꝝ impedit cōpationē ⁊ nullā mentionē facere de diuersitate naturali est oia vnuꝫ facere. ſm̄ g̊ h̃ vnumquodqꝫ est dicere esse aliud: qꝛ est in alio: manifestum est g̊. ex eo ꝙ idem erit ⁊ equale ⁊ dulce ⁊ albuꝫ sed in alio. i. si est diuersitas inter ista h̃ ideo.

contingit: qr sunt ĩ alio ꝛ alio subto. ¶ Nõndum aũt ꝙ ideo phs forte hic ait ꝙ ad h ꝙ aliqua sint cõparabilia nõ suffic dicere ꝙ habeãt idẽ subm̃ pmũ. sz ꝙ hẽant eãdẽ formã ꝛ eãdẽ nãz: vt destrueret errores Platonis q posuit idẽtitatẽ rez q̃tũ ad formã ꝛ ideã ꝛ diuersitatẽ: quãtũ ad mãm ꝛ subiectum. ¶ Deinde cũ dicit.

T.c.29. ¶ **Amplius susceptiuum cuiuslibet accidẽtis nõ ꝯtingens ẽ. Sz vnum vnius est primum.**

¶ Ponit scḋaz rõnẽ que talis ẽ. aliud ꝛ aliud susceptiuũ reqrit aliã ꝛ aliã nãz. ꝛ alia ꝛ alia mã aliã ꝛ aliã formã: qr si ad ꝯparationẽ reqrit idẽtitas subti: vt ostẽsũz est. pz ꝙ reqrit ibi idẽtitas nãe: qr si eẽt ibi diuersitas nãe eẽt ibi diuersitas subtoꝝ. de hac aũt rõne nõ plus ponit nisi ꝙ susceptiuũ nõ ẽ ꝯtigẽs. i. nõ ẽ qḋcũqz ꝛ idifferẽs: sed est vnũ pmũ susceptiuũ vni9 nãe: qr diuersificato p° susceptiuo diuersificat nã. ꝛ eꝯ. ꝛ si ad ꝯparatõez reqrit vnitas vni9 reqrit ibi vnitas alteri9 ꝛ eꝯ. ¶ Deiñ cũ. d.

¶ **Sic ergo nõ solum oportet comparabilia non equioca esse: sed nõ habere differẽtiã neqz in qd: neqz in quo. Dico aũt sicut color hz diuisionẽ: nõ ergo cõparabile fm hoc: vt vtruz coloratũ magis sit albũ q̃z nigrum. Hec. n. cõparantur non secundum aliquem colorem sz inquãtum color: sed secundũ albedinem.**

¶ Ex his q̃ dixerat ꝯcludit pdicta trta q̃ reqrunt ad cõparationẽ. d. sic g̃: qr ita ẽ oz ꝯparabilia nõ solũ nõ eẽ equiuoca: sz ẽt nõ hr̃e drĩaz. neqz in qd. i. q̃tũ ad nãz: neqz ĩ q̃. i. q̃tũ ad subm̃. dico ãt sic color hz diuisionẽ ꝛ nõ dicit vnã nãz neqz formã vnã: qr gen9 nõ dic formã vnã. nõ g̃ fm h. i. sz colorẽ ẽ ꝯparabile aliqd: vt dicat ꝙ albuz vr̃ ꝙ sit magis coloratũ q̃z nigrũ. h. n. sic ꝯparata nõ ꝯparãtur sz colorẽ aliquẽ. i. sz colorẽ spãlẽ: sz ꝯparant ĩquantũ color. i. ꝯparant sz colorẽ ĩ cõi. qr nõ pt fieri ꝯpatio. sed sz albũ. i. sz colorẽ spãlẽ poterit sup. eẽ ꝯparatio.

Dub. pa **Dubitaret** forte aliqs. qũo se hẽant adinuicez h tria q̃ reqrunt ad ꝯpationẽ. ¶ Dõz ꝙ se hñt sz ꝯñaz. nã scḋz seqtur ex tertio. ꝛ pm seqtur ex tertio ꝛ scḋo. forma. n. iponit necessitatẽ mãe. q̃ g̃ hñt eãdẽ nãz. seqtur ꝙ habeãt idẽ subm̃ pmũ. pm ãt seqtur ex scḋo ꝛ tertio. Nã hñtia eãdẽ nãz ꝛ idẽ subm̃ hñt eãdem diffõnẽ: ꝛ sunt nõ equoca. vtrũqz. n. igredit diffõnẽ accidẽtiũ. vz. ꝙ ptinet ad eẽntiã ei9 ꝛ subm̃ ipsi9. hr̃e g̃ eãdẽ nãm: ꝛ idẽ subm̃: ꝛ eẽ nõ equoca: seu hr̃e eãdẽ diffõnem vt pz: se habent fm ꝯsequentiam. Lectio. VIII.

T.c.30. **Sic ꝛ circa motum eque velox qḋ in equali tẽpore mouet p equale tante lõgitudinis in hac. ¶ Si aũt aliud qdem alteratũ est: aliud vero ductuz. Eq̃lis ergo hec alteratio: ꝛ silr̃ velox loci mutatio. sz icõueniẽs ẽ. Cã ãt ẽ qr mot9 hz spẽs.**

¶ Postq̃z phs enumerauit ea q̃ reqrunt ad h ꝙ aliqua sint ꝯparabilia. ĩ parte ista: vt dicebat ĩuestigat qũo motus sunt adinuicez cõparabiles. Circa qḋ duo fac. qr p° in gnãli pponit ꝙ nõ qlibet mot9 cuilibz est ꝯparabilis. 2° descẽdit ad diuersa genera mot9 qũo ĩ eis hz eẽ cõparatio ibi. (Quare si que ĩ eq̃li.) Dic g̃. ꝙ sicut ẽ in alijs cõparabilib9: sic ẽ ꝛ circa motũ: qr eque velox ẽ qḋ mouet ĩ equali tẽpore ꝛ p eq̃le spatiũ magnitudis: ꝛ h ĩ tali lõgitudine que sit eiusdẽ spẽi. qr g̃ sic ẽ. si aũt aliud qdẽ ẽ alteratũ: aliud vero ductuz localr̃: qr tales mot9 nõ solum differt spẽ: sz ẽt genere nõ sũt ꝯparabiles. iõ ait. erit ne g̃ equalis ꝛ erit silr̃ velox. h alteratio ꝛ loci mutatio: sz inconueniẽs ẽ talia esse eque velocia vel esse cõparabilia. cã aũt est qr motus hz plures spẽs. ¶ Notãdũ ꝙ sicut est in alijs cõparabilib9 ꝙ inter ea nõ potest eẽ cõparatio: nisi sint eiusdẽ spẽi: sic ꝛ circa motũ. opz. n. eẽ tãtũ ꝛ tale aliqd. i. esse eiusdem spẽi qḋ acqrit per motus aliquos ad h ꝙ motus illi sint cõparabiles. cum ergo motus habeat plures spẽs: nec oẽs mot9 sint eiusdẽ spẽi nõ quilibz mot9 cuilibet motui ꝯparari pt. ¶ Deiñ cuz. d.

¶ **Quare si que in eq̃li tpe ducta eq̃li lõgitudine eque velocia: erit eq̃lis rectus ꝛ circularis.**

¶ Exeqtur de diuersis gñibus motus quomõ ĩ eis. habz fieri cõparatio. Circa qḋ tria facit: qr pmo ostendit: qũo habz fieri cõparatio ĩ motu locali. scḋo quomõ est ĩ alteratione. 3° quomõ ĩ generatiõe ꝛ corruptione. scḋa ibi. (De alteratione autẽ.) Tertia ibi. (Et ĩ gñatiõe aũt.) de augmẽto aũt ꝛ de diminutione mẽtionẽ nõ facit: qr fm quosdaz eadẽ rõ est de augmẽto ꝛ diminutione ꝛ de motu locali. vl' possumus dicere: ꝛ forte melius: ꝙ per ea que dicũtur de cõparatione alterationũ. sufficienter haberi poterit qũo hz esse comparatio ĩ diminutione ꝛ augmẽto. Circa pmũ tria fac: qr pmo ostendit ꝙ non qlibet motus localis cuilibet est comparabilis. scḋo ingrit cãm propter quã ĩpeditur comparatio ĩ motu locali. tertio ex his que dixerat concludit motus locales non esse cõparabiles: nisi sint eiusdez spẽi. scḋa ibi. (Utrũ g̃ causa.) 3a ibi. (Quare que in equali.) Dic ergo. quare si que sunt ducta in eq̃li tempore: equali longitudini sunt eque velocia: qr ergo sic diffinit eque velox: qr ĩ equali tempore pertransit eq̃lem longitudiẽz. si supple ppter h vellemqs oĩa mobilia ꝛ omnes motus habere cõparationem adinuicem erit equalis: ꝛ erit cõparabilis rectus ꝛ circularis qḋ ẽ icõueniens. Nõ obstãte g̃ diffõne data d eque velociori nõ qlibet motus localis est comparabilis cuilibet. ¶ Notandũ aũt ꝙ qr videmus aliquãdo per equale tẽpus durare motum rectum ꝛ circularem: credimus hũc esse eque velocem illi: ꝛ esse cõparabilem illi. Sed h non oportet: qr velocitas hic ꝛ ibi. vt supra dicebat sumit equiuoce. Ideo inter ea non pt esse comparatio. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Utrũ ergo cã qr loci mutatio. genus aũt qr linea genus. Tps qdem. n. semp idem athomus specie: aut qr sil' illa specie differsit: ꝛ loci mutatio spẽs habet: si quidem spẽs habet illḋ sup quod mouetur. Aliquando autem ĩ quo vt si per pedes ambulatio. Si ale volatio: aut non: sed in figuris loci mutatio alia.**

¶ Ingrit cãm. quare non quilibet motus localis est cõparabilis cuilibet: vt quare rectus non est cõparabilis circulari. d. vtrũ ergo causa est ꝙ sup. talia non sunt cõparabilia: qr loci mutatio genus ẽ: aut causa est: qr linea genus est. tps qdem. n. nõ põt eẽ cã hui9 ĩpedimenti: qr semp est idẽ ꝛ athomũ. i. idiuisibile sz spẽm. soluit questionẽ factã. d. aut simul vtrũqz est sup. cã huius ĩpedimenti. motus. n. rectus non est comparabilis circulari. tum qr hic motus ꝛ ille differunt spẽ: tum ẽt qr magnitudinis ꝛ linee super quas fiunt h9 motus spẽ differũt. Ideo ait ꝙ illa sup. spatia supra que fiunt tales motus spẽ differunt: ꝛ loci etiam mutatio species habet: qr illḋ. i. spatiũ super quod mouetur species hz. Nam a diuersitate spẽi in spatio vel magnitudine seqtur diuersitas spẽi. ĩ motu g̃ diuersitas spẽi h ꝛ ibi ĩpedit talẽ ꝯparatõez.

¶ Addit aūt ꝙ diuersitas īstrumētoꝝ talē cōparationē nō īpedit. v. aliqñ āt aliō ī alio. i. instr̄m metaphice quo fit mot⁹ ē diuersuz: vt si pedes tale istr̄m ē ambulatio: si aleē volatio. Sꝫ nūqd pp̄ talē diuersitatē īpedit̄ cōparatio mot⁹: soluit. v. aut nō. Sꝫ loci mutatio ē alia ꝛ differēs fꝫ spēz figuris. i. pp̄ diuersitatē figuraꝝ. ¶ Nōndū āt ꝙ fꝫ Cōmē. diuersitas istroꝝ nō diuersificat motū fꝫ spēz. ꝛ p ꝯñs nō īpedit cōparationē motuū: sꝫ hoꝝ diuersitas solū diuersificat motū q̄ꝫ ad figurā. vñ expōit sed figuris loci illa. s. diuersitas istroꝝ fac: ꝙ loci mutatio sit alia figuris. i. q̄ꝫ ad figurā: sꝫ ꝙ nō sit alia fꝫ spēz. tñ cōis expositio melior eē vr̄: vt dicat̄ ꝙ loci mutatio: nō ē alia fꝫ spēz istris. i. pp̄ istr̄a: sꝫ ē alia fꝫ spēz figuris. i. pp̄ figuras spatij. Nā si vnū spatiuz sit figure circularis ꝛ aliō figure recte mot⁹ factus hic ꝛ ibi nō erit eiusdē spēi: nec erunt comparabiles adinuicem.

Dubitaret forte aliqs: quō diuersitas magnitudinū: ꝛ quō diuersitas subtoꝝ īpedit cōparationē. ¶ Dōm ꝙ vt supra dicebatur diuersitas subtoꝝ p̄moꝝ ꝛ pximoꝝ īpedit cōparationē: sꝫ diuersitas subtoꝝ remotoꝝ cōparationē nō īpedit. Jō vt dicebat̄ albū ī hoīe ꝛ ī cane sūt ꝯparabilia. nō obstāte ꝙ hō ꝛ canis differāt spē: q2 hō ꝛ canis nō sūt subm̄ ppriū albedinis: sꝫ supficies: ꝛ qḋ dcm̄ est ō subto: ītelligi pōt de spatio fꝫ ꝙ spatiū fac̄ ad cōparationē mot⁹. Naꝫ si accipiat̄ spatiū ppriū pximū diuersitas talis spatij cōparationez impedit. iō rectū ꝛ circulare impediūt ꝯparationē motuū. lignū āt ꝛ lapis ꝯparationē nō īpediūt: q2 talia sūt subta remota. Si. n. vnuz mobile moueret̄ super spatiū ligneū ꝛ aliō sup spatiū lapideū. dū tñ illa spatia eēnt eiusdē figure: nō pp̄ h̄ īpediret̄ ꝯparatio taliū motuū: nec pp̄ h̄ mot⁹ h̄ ꝛ ille differrēt fꝫ spēz.

Sed si sic dicimus ꝙ credimus: bene dictū occurrit nobis q̄dā dubitatio: q2 vr̄ ꝙ ēt diuersitas subiectoꝝ remotoꝝ ꝯpationē īpediat. Nā subta pxima vīr fundati ī subtl remotis: vt si q̄litas fundat̄ ī q̄titate. q̄titas āt fūdabit̄ ī suba: ita ꝙ suba: ꝛ si nō ē subm̄ īmediatū q̄litatl: est tñ subm̄ īmediatū q̄titatl. debēt g̃ accña diuersificari nō solū fꝫ subta pxima: sed ēt fm̄ subiecta remota. Nā diuersitas subtoꝝ remotoꝝ fac̄ ad diuersitatē pximoꝝ. diuersitas āt subtoꝝ pximoꝝ fac̄ ad diuersitatē accidētiū. g̃ ō p̄ ad vltimū diuersificatl subiectis remotis: diuersificabunt̄ spēs accidētiū ꝛ īpedie̅t cōparatio. ¶ Nōn̄ᵐ āt ꝙ ī causis remotū ꝛ pximū vno mō accipiunt̄: sic p̄ncipale ꝛ īmediatū: vt si floritionis arboris cā remota ē sol ꝛ virtus pululatiua ē cā pxima. sol āt g̃ dr̄ cā remota ē cā p̄ncipalis. v̄tus āt pululatiua est cā scd̄aria: ꝛ qḋ dcm̄ ē ī causis efficiētib⁹ veritatē habꝫ ī causis mālib⁹ ꝛ ī ordie subtoꝝ: vt si q̄litas fundat̄ ī substantia mediāte q̄titate: substātia sic dicet̄ eē subm̄ q̄litatl remotū qḋ erit subm̄ ei⁹ radicale ꝛ p̄ncipale. q̄titas vero erit subm̄ pximū: q2 erit subm̄ imediatū. Aliqñ vero remotū ꝛ pximū nō accipiunt̄: sic p̄ncipale ꝛ īmediatū. sꝫ sic p se ꝛ p accñs: vt dicat̄ subm̄ pximū qḋ ē subm̄ per se remotū v̄o ꝙ ē subm̄ p accñs: ꝛ sic accipiunt̄ hic remotū ꝛ pximū: sic p se ꝛ p accñs: pp̄ qḋ nō hꝫ dubiū qḋ q̄ritur. nā licꝫ subiecta pxima diuersificent̄ ex subiectl remotis. i. ex subiectl p̄ncipalib⁹: subiecta tñ p se nō diuersificant̄ ex subiectl p accñs. Est g̃ itētio phī dicere ꝙ cōparabilia debēt hr̄e idē subm̄ pximū: ꝛ nō idē subm̄ remotum: q2 debēt hr̄e subm̄ idē p se: ꝛ non oportet ꝙ habeant idem subiectum per accidens.

Alterius q2 anim⁹ hoīs nō qescit dubitaret forte aliqs: q2 vr̄ ꝙ ī differētib⁹ spē nullo mō possit eē idē accñs spē: vt si canis ꝛ equus dicant diuersas spēs substātie: cū substātia sit radicale ꝛ p̄ncipˡᵉ subm̄ accidētiū: vr̄ ꝙ ī diuersis spēb⁹ substātie ō necītate sint diuerse spēs accñtiū: q2 in cane ꝛ equo nullū erit accñs idē spē. albedo g̃ h̄ ꝛ ibi differt spē: nec erit eiusdē rōnis sic multū ī aq̄ ꝛ ī aere pp̄ diuersitaté subiectoꝝ eiusdez rōnis eē nō p̄t: canis g̃ ꝛ equus nō erūt ꝯparabiles fꝫ albedinē: ꝛ qḋ dcm̄ ē ō albo itelligēdū ē ō motu: ita ꝙ duo aīalia dr̄ia spē: fꝫ velocitatē ꝛ tarditatē mot⁹ ꝯparari nō poterūt. ¶ Dōꝫ ꝙ nālr̄ ab eodē fꝫ idē sp fit idez: tñ ab eodē realr̄ sub alia ꝛ alia rōne sūpto fluere diuersa nō ē incōueniēs. gcgd. n. sit ō hoīe: ī alijs tñ ꝯpositl ē solū vna substātialˡ forma. imo fꝫ opiōnē phī: vt ī hac eadē lectione patebit: forma gn̄is nō ē alia a forma spēi. equus g̃ p eādē formā ē equus aīal ꝛ corp⁹: ꝛ tñ nulli dubium ē ꝙ alia pprietas realiter seqt̄ ipꝫ ī eo ꝙ equus: ꝛ alia ī eo ꝙ aīal: ꝛ alia ī eo ꝙ corp⁹. sic g̃ ab eodē realr̄ sub alia ꝛ alia rōne sumpto p̄nt fluere diuersa: sic a diuersis sub eadez rōne acceptl p̄t fluere idē. eiusdē. n. rōnis ē ꝙ ab eodem nō ī eo ꝙ idē fluat diuersuz: ꝛ ꝙ a diuersis nō ī eo ꝙ diuersa fluat idē. gcgd g̃ fluit a cane ꝛ equo vl̄ a q̄buscūqꝫ alijs differētib⁹ spē ī eo ꝙ dr̄ia sūt: oꝫ illud eē diuersum: sꝫ q̄ fluūt a talib⁹ nō ī eo ꝙ dr̄ia sūt: sꝫ ī eo ꝙ eadē: nō opꝫ talia eē diuersa. nō. n. ē itelligibile ꝙ albedo ī cane ꝛ eq̄ fluat ab eis ī eo ꝙ dr̄ia sunt. ꝛ tñ albedo hic ꝛ ibi dicat̄ qd vniuocū ꝛ sit idē spē. Sꝫ iō albedo h̄ ꝛ ibi ē eiusdem spēi: q2 nō fluit ab eq̄ vt equus ē: nec a cane vt canis est: nec fluit a cane ꝛ eq̄ vt sūt dr̄ia. sꝫ vt ꝯueniūt in aliq̄ mō mixtiōis. equus g̃ ꝛ canis erūt subm̄ albedis per accñs. corp⁹ āt sic mixtū: ꝛ sic termiatū erit subm̄ albedis p se. Jō albū h̄ ꝛ ibi erūt ꝯparabilia: q2 ea q̄ sūt p accñs nō ē necessariū diuersificare q̄ sūt p se. ¶ Appet g̃ ꝙ si nō ē incōueniēs ab eadē suba fꝫ spēm: immo ab eodē indiuī duo fluere diuersa accña fꝫ spēz. licꝫ h̄ nō sit fm̄ idē: sic nō ē icōueniēs a diuersis fꝫ spēm nō ī eo ꝙ diuersa sūt fluere eādē spēz accñtis. qr̄ diuerse substātie fꝫ spēz cōparari poterūt fꝫ aliqḋ accñs: si illḋ accñs ī eis sit quid vniuocū: ꝛ sit eiusdē spēi. Ex h̄ g̃ appet ꝙ si aliqs motus sit ī diuersis subiectl: vl̄ fiat sup diuersa spatia: si diuersitas taliū subiectoꝝ vl̄ spatioꝝ p se faciāt ad diuersitatē mot⁹. oꝫ talē diuersitatē īpedire ꝯparationē motuū. Sꝫ si talis diuersitas nō faceret diuersitatē motus p se nō oꝫ pp̄ diuersitatē illā īpediri ꝯparationē motuū. ide est g̃ ꝙ mot⁹ facti sup spatiū lapideū ꝛ ligneū sūt ꝯpabiles: q2 talis diuersitas p accñs se hꝫ ad motū: sꝫ mot⁹ facti sup spatiū rectū ꝛ circulare nō sūt ꝯpabiles: q2 talis diuersitas fꝫ se diuersificat motū. Naꝫ mot⁹ sup spatio recto ē rect⁹ sup circulare ē circularis. pꝫ igr̄ quō diuersitas subiectoꝝ: vl̄ ēt spatioꝝ īpedire hꝫ ꝯparationez motuū: ꝛ ēt pꝫ quō ex diuersitate subiectoꝝ īpedit̄ ꝯpatio quorūcūqꝫ accidentium.

Alterius forte dubitaret aliqs. quare diuersitas istroꝝ nō īpedit ꝯparationē motuum. Dub. 4°

¶ Dōꝫ ꝙ h̄ dubitatio ex hebitis p̄t eē soluta. Nā istr̄m cū quo fit mot⁹: siue h̄ fiat p pedes: siue p alas nō īgreditur diffōnē mot⁹. nec p se diuersificat motū. Jdeo p se: ꝛ fꝫ ꝙ hoꝫ ꝯpationē mot⁹ īpedire nō poterit. nihil. n. p se īpedit ꝯpationē motuū: nisi illḋ qḋ p se diuersificat spēz mot⁹: ꝛ q2 ad diuersitatē istroꝝ nō de necītate sequr ꝙ sint diuerse spēs mot⁹: nō oꝫ ꝙ pp̄ hoꝫ diuersitatē cōparatio motus impediatur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Quare que in eq̄li tp̄e mouent̄ fm̄ eandem magnitudinē eque velocia: sed idē indifferēs specie: ꝛ moueri indifferēs specie. ¶ Quare** T. c. 31.
hic considerādū est que sit differētia motus.

¶ Cōcludit ex dictis motus nō eē cōparabiles: nisi sint eiusdē spēi: ⁊ nisi sint ēt eiusdē rōnis. Nā vnitas gnis nō sufficit ad cōparationē mot⁹. cū gen⁹ nō dicat aliqd vnū sed latēt equocatiōes ī gnibus. tria ergo facit. Nā pͦ ait: ꝙ mot⁹ nō sūt cōparabiles: nisi sint eiusdē spēi ⁊ eiusdē rōnis. 2ͦ pbat ꝙ vnitas gnis nō sufficit ad ꝯparationē motus. 3ͦ vt doceat nos cognoscere q̄ sūt cōparabilia ⁊ que nō: docet nos cognoscere quō ī reb⁹ repit̄ eadē spēs ⁊ eadē rō: ⁊ quō nō. 2ª ibi. (Et signat rō h.) 3ª ibi. (Qn̄ igr̄ altera est.) Dic̄ ḡ. qr̄ que mouent̄ in eq̄li tpe ꝫ eādē magnitudinē: sūt eque velocia: ⁊ sūt cōparabilia: ꝫ idē in magnitudie qd̄ fac̄ mot⁹ eē cōparabiles dꝫ eē idifferens spē ⁊ motui dꝫ ꝯuenire ꝙ sit idifferēs spē: qꝛ ḡ ita ē ꝯsiderādū est que sit dr̄ia mot⁹: ⁊ que sit dr̄ia magnitudinis: vt accipiat̄ mot⁹ ⁊ magniᵈͦ ꝫ eādē rōnē: ⁊ ꝫ eādē spēꝫ: qꝛ aliter nō possꝫ ibi eē ꝯparatio. ¶ Deīn cū. d.

¶ Et signat rō hec: ꝙ genus nō vnum aliqd ē: sed iuxta hoc latēt multa: suntqꝫ equocationū alie quidē multum distātes: alie vero habentes quādam similitudinē. Alie vero proxime: aut genere: aut similitudine. Unde non videntur equiuocationes cum sint.

¶ Probat ex dictis ꝙ vnitas gnis nō sufficit ad cōparationē dicēs ꝙ rō h q̄ dicta ē significat. i. ostendit ⁊ pbat ꝙ gen⁹ nō ē aliqd vnū. i. nō ē aliqd vniuocū. ⁊ p ꝯñs ꝫm vnitatē gnis nō attēdit̄ cōparatio: ꝫ iux̄ h. i. iuxta gen⁹ latēt multa. i. multe equocatiōes. Nā equocationū alie qdeꝫ sūt multū distātes: vt ille que conueniūt solo noīe. alie vero nō sūt multū distātes: ꝫ sūt hn̄tes q̄dā silitudinē: vt aīal p̄dicat̄ de aīali vō ⁊ picto. nec ē ibi sola ꝯuenientia noīa: ꝫ ē ibi q̄dā silitudo imitationis. alie vero equocationes sūt pxime vt genere vt ille q̄ ꝯueniūt in genere nāli: sic̄ aīal dr̄ equoce de leone ⁊ capra: aut silitudie vt illa q̄ ꝯueniūt ī genere logico: sic̄ corpus dr̄ equoce d corporib⁹ īferiorib⁹ ⁊ supcelestib⁹. vn̄ pp hāc pximitatē quā hn̄t aliq̄ equocatiōes nō vident̄ equocatiōes cū sint. ¶ Nōndū aūt ꝙ si ꝯsiderant̄ rōnes supi⁹ facte manifeste pbat̄ p eas ꝙ nō ē d itētiōe phi ꝙ gen⁹ dicat formā vnā: qꝛ tūc p̄dicaret̄ vniuoce d suis īferioribus: ⁊ eēt ꝯparatio ꝫ formā gnis. corpeitas ḡ ī aere nō est aliud q̄ȝ aeritas ⁊ corpeitas ī igne nō ē aliō q̄ȝ igneitas: pp qd̄ cū aeritas nō dicat formā vnā: cum igneitate corpeitas hic ⁊ ibi nō dic̄ formā vnā. Si. n. corpeitas in igne ⁊ ī aere eēt alia forma a forma spēi: cum ex igne fieret aer: eadē corpeitas nūero q̄ fuit ī igne corrupto: essꝫ in aere gnāto. qr̄ eadē forma gnīa ꝫ nūex eēt ī diuersis ꝫm spēm. qr̄ maior eēt vnitas ī forma gnis q̄ȝ in forma spēi: qꝛ nūq̄ȝ forma subalis specifica eadē nūero pōt eē ī diuersis: ꝫ eadē forma gnis nō numerata eē posset ī diuersis. qr̄ maior eēt vniuocatio. ⁊ p ꝯñs maior ꝯparatio ꝫm formā gnis q̄ȝ ꝫ formā spēi: qd̄ ē ꝯ mētē phi.

Dub. 5ª **Dubitaret** forte aliqs. qr̄ logicus dic̄ gen⁹ p̄dicari vniuoce de suis īferiorib⁹: nālis vero ait ꝙ p̄dicat̄ equoce: ⁊ ꝙ latēt equocatiōes ī generib⁹. ¶ Dōꝫ ꝙ vniuocox ꝫ idē nomē ē eadē rō: equocox vō ꝫ idē nomē ē diuersa rō. Responsio aūt ⁊ diffō ex forma sumit̄. Nā oēs ptes posite ī diffōne sūt forme. vn̄ ⁊ si mā diffōnēꝫ ingredit̄ h ē vt hꝫ anologiā ad formā. cox ḡ ē vna rō: quox ē vna forma. rō gnis igr̄ sic est vna ꝫ ꝙ forma gnis ē forma vna. gnis autē forma ꝯsiderata vt hꝫ fūdamētū ī re ꝫ mētē phi nō dic̄ formaꝫ vnā. Nulla. n. forma vna ꝫ ipꝫ signari pōt ī re q̄ sit forma gnis. vn̄ ⁊ Themisti⁹ dic̄. ꝙ ꝯceptiōi gnis nō r̄ndet ypostasis. Nā lꝫ itellect⁹ d genere formet vnū cōceptū: illi tn̄ vni ꝯceptui nō r̄ndet aliq̄ vna forma in re ex̄. forma ḡ gnis ē vna ꝫ ꝯceptioneꝫ rōnis. Nō aūt ē vna ꝫm fundamētū qd̄ hꝫ ī reb⁹. qr̄ rō gnis erit vna ꝫ apphensionē rōnis. nō aūt ꝫ fundamētū reale. logic⁹ ḡ q magis est artifex rōnis q̄ȝ realis. dic̄ gen⁹ vniuoce p̄dicari: pp vnā ꝯceptionē itellect⁹ q̄ respōdet rōni gnis. phicus vō q ē magis artifex realis q̄ȝ rōnalis. dic̄ gen⁹ p̄dicari equioce pp h ꝙ rōni ⁊ ꝯceptioni gnis nō r̄ndet in re extra vna nā ⁊ vna forma. forma. n. spēi p se ē vna: ⁊ si diuidet̄ h ē p accn̄s: pp diuisionē mãe pp qd̄ p se est ꝙ spēs p̄dicet̄ vniuoce d suis īferiorib⁹: ⁊ ꝙ vera vniuocatio sit in spē spālissima. qr̄ sola illa q̄ sūt eiusdeꝫ spēi spālissime p se: ⁊ ppe ꝯparabilia sūt. forma vō gnis ēt p se loquendo nō ē forma vna. qr̄ latēt equocatiōes ī gnib⁹: pp qd̄ vnitas generis: vt aliq̄ sint ꝯparabilia p se ⁊ proprie: nullatenus sufficit. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quando igitur altera est species: si eadem in alio: aut alia in alio: aut alia in eodem.

¶ Ut doceat nos cognoscere q̄ sūt ꝯparabilia ⁊ q̄ nō: docet nos cognoscere ī qb⁹ reperit̄ eadē spēs ⁊ eadē rō ⁊ ī qbus nō. Nā si ꝯparabilia debēt eē vni⁹ rōnis ⁊ eiusdē spēi si volum⁹ cognoscere: qn̄ aliq̄ sunt ꝯparabilia: ⁊ qn̄ nō: oꝫ nos scire qn̄ ī eis repit̄ eadē spēs ⁊ eadem rō ⁊ qn̄ nō. Duo ḡ fac̄ ꝫ ꝙ h duo querit: qꝛ pͦ querit qōnē d idētitate ⁊ diuersitate spēi. 2ͦ d idētitate ⁊ diuersitate rōis ibi (. Et qs termin⁹.) Dic̄ ḡ. ꝙ qn̄ igr̄ ē altera spēs: ⁊ qn̄ sup. est eadē ē ne h idē alio. i. ē diuersitas spēx ī reb⁹ solū ex diuersitate subti: vt sūt ne oēs res q̄ȝtū ē de se ideꝫ spē: ⁊ differūt solū: qꝛ sunt ī alio ⁊ alio subto: soluit. d. aut si aliō ī alio. q. d. ꝙ diuersitas spēx ī reb⁹ ē ⁊ ex pte rex: ⁊ ex pte subtox: vt vnū ē accidēs differēs ab alio: ⁊ qꝛ ē aliud ī se: ⁊ qꝛ recipit̄ ī alio subto. vtrūqꝫ ḡ ꝯcurrit ad diuersitatē spēi ⁊ diuersitas forme ⁊ diuersitas subti. Nā alia ⁊ alia forma reqrit aliō ⁊ aliō subm̄. ¶ Deīn cū. d.

¶ Et quis terminus: aut quo discernimus ꝙ idem est albū ⁊ dulce: aut aliud qꝛ in alio videtur altera: aut quia omnino non idem.

¶ Mouet qōnē de idētitate ⁊ d diuersitate diffōnis. d. ⁊ qs termin⁹ ⁊ que rō: vl̄ que diffō sup. ē eadē aut alia. soluit. d. ꝙ ille ē ppri⁹ termin⁹ rei ⁊ ppria diffō quo discernimus idētitatē ⁊ diuersitatē rex: vt q̄ discernimus ꝙ idē ē albū ⁊ dulce: aut ꝙ aliō ē albū ⁊ dulce. cognoscimus āt vnū eē aliō ab alio pp duo. pͦ rōne subti: vt qꝛ in albo vr̄ eē alia nā subta q̄ȝ ī dulci. 2ͦ h cognoscim⁹ rōne sui: vt qꝛ ꝫ se nō oīno ē idē: nec oīno dic̄ eādē nāꝫ albuꝫ ⁊ dulce. ¶ Nōn^m āt ꝙ illa ppe hn̄t eādē rōnē q̄ sūt eiusdē spēi: qꝛ vt dcm̄ ē vā vniuocatio nō ē nisi ī spē spālissima: q̄cūqꝫ ḡ faciunt ad idētitatē ⁊ diuersitatē spēi: faciunt ad idētitatē ⁊ diuersitatē diffōnis. sicut ḡ res dupl'r differt spē ab alia: vl̄ qꝛ ē alteri⁹ nãe: vel qꝛ ē ī alio subto sic aliqb⁹ ꝯpetit alia ⁊ alia diffō: vel qꝛ ē eis altera ⁊ altera res subta: vt qꝛ sūt ī alio ⁊ alio subiecto: vel qꝛ nō sūt omnino idem: sed dicūt aliā ⁊ aliā nām. Lectio. IX.

De alteratione aūt quomō est equal'r velox altera alteri: si itaqꝫ ē sanari alterari. Est aūt hunc qdeꝫ velociter: aliū tarde sanatum eē: ⁊ simul quosdam: quare erit alteratio eq̄liter velox: in eq̄li enim tempore alteratum est.

¶ Postq̄ȝ phs oñdit quō hꝫ eē ī motu locali cōpatio. In pte ista vult oñdere quō hꝫ eē ꝯparatio in motu altera-

tiõis. Circa qd duo fac. qꝛ p̊ ꝓbat ꝙ vna alteratio est cõparabilis alij. 2° circa hꝯ ꝯparatõez mouet quasdã dubitatiões ibi. (Sꝫ gd alteꝝ est.) Dicit ḡ. de alteratiõe aũt ꝙ qño est eq̃liter velox: ⁊ qño est ꝯparabilis altera alteri pꝫ ex dicẽdis. Nã si itaqꝫ sanari ẽ alterari qddã. cũ ꝯtingit velociter sanatũ eẽ: alterũ aũt tarde: ⁊ quosdã silr: q̃re erit alteratio eq̃liter velox: ⁊ in eq̃li tpe est aliqd alteratũ. Est ḡ in h vis rõnis hꝰ ꝙ ꝯtingat aliq̊s sanari silr ⁊ eq̃ velociter: qꝛ sanari est qddã alterari cõtigit aliquos alterari silr ⁊ eque velociter. erit ḡ alteratio cõparabilis alterationi: qꝛ sanatio que est quedã alteratio est comparabilis sanationi. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Sꝫ qd alteratũ est: equale. n. hic non dicit: ꝫ sicut in q̃titate eq̃litas: ita hic similitudo: ꝫ sit idẽ qd mutatũ est in eq̃li tpe eque velox.

¶ Mouet quasdam dubitationes circa cõparationẽ repertã in alteratiõe. Circa qd. d. f. ꝙ duas mouet q̃ões 2ª ibi. (Utrũ igit̃ in q̊ passio.) Dic̃ ḡ. ꝑm illd qd ẽ sup. gd alteratũ. h. i. in motu alteratiõis: nõ dr̃ eq̃le: ꝫ qꝛ in q̃titate ẽ eq̃litas. h aũt. s. in q̃litate ẽ silitudo est ḡ h dubitatio ꝙ vna alteratio nõ ẽ ꝯpabilis alteri nec ẽt eq̃lis alij: qꝛ eq̃litas nõ attendit̃ in motu alteratiõis ⁊ in eq̃litate ꝫ in augmento ⁊ quãtitate. deberet ḡ vna alteratio dici silis alteri nõ eq̃l̃ soluit. d. ꝙ si sit idẽ. i. ꝑm idẽ ⁊ ꝑꝫ eãdẽ q̃litatẽ qd mutatũ est. i. qd alteratuꝫ est in eq̃li tpe tũc est alteratio equalis ⁊ eque velox.

Dubitaret forte aliqs: qño ꝑ h v̈ba soluit̃ dubitatio tacta. Dõm ꝙ ꝓpriũ ẽ q̃titati ꝑm eã eq̃le vel ineq̃le dici. Si ḡ aliqd dr̃ eq̃le alteri: vel oꝫ ꝙ illud sit q̃tũ vel ꝙ hẽat aliquẽ modũ q̃titatiuũ: sic ḡ vna alteratio erit eq̃lis alteri ꝑut ei cõpetit aliqs motꝰ q̃titatiuus: ꝫ cũ tps sit gd ꝯtĩ̊ ⁊ gd q̃tũ nõ ẽ itelligibile ꝙ aliqd ꝑ se mẽsuret̃ tpe: ⁊ tñ illd nõ sit gd successiuũ ⁊ ei nõ ꝯpetat aliqs modus q̃titatiuꝰ. hñ igit̃ dcm̃ est ꝙ alteratio ꝑut fit in eq̃li tpe dr̃ eq̃lis ⁊ eq̃ velox. Nã lꝫ alteratio rõne q̃litatis ad quã terminat̃ possit dici silis: tñ vt mẽsurat̃ tpe ⁊ vt ꝯpetit ei gdã modus q̃titatiuꝰ: põt dici eq̃lis ⁊ eque velox. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Utrum ergo in quo est passio: aut passionez oportet comparare.

¶ Mouet 2ᵃᵐ dubitationẽ. Circa qd. d. f. qꝛ p̊ hꝯ dubõnẽ mouet. 2° soluit eã ibi. (Dic gdẽ igit̃.) Dic̃ ḡ. vtrũ ḡ oꝫ ꝯpare subm̃ in q̊ ẽ passio aut passionẽ. q. d. ꝙ ad h ꝙ vna alteratio sit eq̃lis alteri ꝑm gd oꝫ ꝯsiderare ⁊ ꝯpare hãc eq̃litatẽ vtrũ ꝑm subm̃: aut ꝑm passionẽ. ¶ Deiñ cũ dic̃.

¶ Hic qdem igit̃ ꝙ sanitas eadeꝫ sit necesse est accipe: q̃ neqꝫ magis neqꝫ minus: ꝫ silr̃ existit. Si aũt altera passio sit qua alterat̃ qd sit albũ ⁊ qd sanat̃. His nihil idẽ neqꝫ eq̃le neqꝫ simile aut iaꝫ h spẽs faciũt alr̃atiõis: ⁊ nõ est vna sic neqꝫ loci mutatio. Qr̃ ꝯsiderãdũ quot sint species alterationis: ⁊ quot loci mutatiõis. Si qdẽ igit̃ q̃ mouent̃ spẽ drñt: quoꝝ sũt motꝰ ꝑm ipsa ⁊ nõ ꝑm accñs: ⁊ motꝰ spẽ drñt. Si vero gñe: genere. Si aũt numero: numero.

¶ Soluit q̃õnẽ p̃dcã. Ad cuiꝰ euidentiã sciendũ ꝙ ad h ꝙ alteratio sit eq̃lis alteratiõi: oꝫ ibi ꝯcurrere tã eq̃litatẽ subti q̃ passiõis vt si alteratio hꝰ aeris ẽ eq̃lis alterationi illiꝰ: oꝫ tñ de aere eẽ alteratũ h q̃tũ ibi: ⁊ oꝫ eq̃ itẽse alteratũ eẽ aerẽ h sic ibi. Ita ꝙ passio idẽtica i h aere ⁊ in illo sit eq̃l̃ ⁊ eq̃ itẽsa duo ḡ fac̃: qꝛ p̊ oñdit ꝙ ad eq̃litatẽ alteratiõis cõcurrit ibi eq̃litas passiõis. 2° ꝙ ꝯcurrit ibi eq̃litas subiecti ibi. (Si igit̃.) Dicit ḡ. ꝙ h qdeꝫ igit̃. s. in alteratiõe ad h sup. ꝙ sit ibi ꝯparabilitas: oꝫ ꝙ sit eadẽ sanitas: ⁊ sup. eq̃ intẽsa eo ꝙ nõ est ibi accipe neqꝫ maiꝰ neqꝫ minꝰ: ꝫ hꝯ passio si ẽ ꝯpabilis ꝑm eq̃litatẽ: silr̃ existit: ꝫ si passio sit altera. vtputa. aliqd sit albũ ⁊ alterat̃: ⁊ aliqd ẽ ꝙ sanat̃ his alteratõibꝰ: qꝛ drñt spẽ nihil ẽ ibi idẽ neqꝫ eq̃le neqꝫ sile. Sꝫ aut iã h faciũt diuersas spẽs alteratiõis: ⁊ nõ ẽ vna h mutatio ⁊ illa: sic neqꝫ loci mutatio ẽ eadẽ cũ alteratõe: imo loci mutatio nõ est eadẽ ꝑꝫ spẽꝫ tũ q̃cũqꝫ alia loci mutatiõe: q̃re si volumꝰ hꝯ mutatiões ꝯpare adinuicẽ ꝯsiderãdũ est quot sunt spẽs alteratiõis: ⁊ quot loci mutatiões. Nã si qdẽ igit̃ q̃ mouentur. i. ꝑꝫ q̃ mouent̃ ⁊ termini q̊rũ sũt motꝰ. si talia ꝑm seipsa ⁊ nõ ꝑm accñs drñt spẽ ⁊ motꝰ drñt: si v̊o gñe: gñe. si aũt nuõ: nuõ. Nã ꝑ se loq̃ndo oꝫ differre motꝰ ꝑm drĩas rerũ: ad q̃s ẽ motꝰ. ¶ Nõnᵐ aũt itẽtionẽ phi in h ꝯsistere ꝙ si dꝫ eẽ eq̃litas in alteratiõe opꝫ ꝙ passio sic idẽtica sit eadẽ: qꝛ si eẽt alia nihil eẽt ibi idẽ nec eq̃le nec sil̃e. identitas. n. eq̃litas ⁊ silitudo nõ fundant̃ in alietate ꝫ i vnitate. Rursus si dꝫ ibi eẽ eq̃litas oꝫ ꝙ h passio sit eq̃ itensa ita ꝙ nõ sit aut magis aut minꝰ: ꝫ silr̃ existat. ¶ Nõndũ ẽt ꝙ ad hoc ꝙ res ad q̃s ẽ motꝰ faciãt drĩaꝫ in motibꝰ oꝫ talia accipe ꝑ se nõ ꝑ accñs: qꝛ motꝰ nõ recipiũt speciẽ a termĩs ꝑ accñs ꝫ ꝑ se. phs ãt iõ h itroduxit de drĩis motuũ: qꝛ cõparatio non attendit̃ inter motus q̃tũcũqꝫ differentes. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Si igit̃ vtrũ opꝫ ad passionẽ respicere: si idẽ sit: aut siles: aut eq̃lit̃ veloces alr̃atiões: aut in id qd alterat̃ vt si huiꝰ qdẽ hꝯ albatũ sit: huiꝰ ãt tm̃: aut i vtraqꝫ: ⁊ eadẽ qdẽ: aut alia passiõe ꝑꝫ ꝙ eadẽ. Eq̃lis ãt: aut ieq̃lis: ꝑꝫ ꝙ illa ineq̃lis. T.c.33.

¶ Oñdit ꝙ ad hoc ꝙ alteratiões sint ꝯpabiles ꝑꝫ eq̃litatẽ regrit̃ ibi nõ solũ idẽtitas passionũ: ꝫ ẽt eq̃litas suborũ. Iõ ait: si igit̃ sup. ad hoc ꝙ alteratiões sint cõpabiles ꝑꝫ eq̃litatẽ vtruꝫ oꝫ respicere ad passionẽ si sit idẽ. i. si sit eadẽ passio h ⁊ ibi. Si tales alteratiões sint sil̃es aut eq̃liter veloces: aut nõ opꝫ respicere in passionẽ: ꝫ in idem qd alterat̃. i. in subꝫ vt si hꝯ qdẽ albatũ sit hꝯ. i. tm̃. hꝯ ãt tm̃: soluit ꝙ aut oꝫ respicere in vtraqꝫ. i. i subꝫ ⁊ passionẽ vt si aliqd sit alteratũ eadẽ: aut alia passiõe ⁊ ꝑꝫ ꝙ est alteratũ eadẽ passione: sup. dicit̃ alteratio eadẽ. Sed dicitur alteratio esse eq̃lis: aut inequalis ꝑꝫ ꝙ illa pars subi que alterat̃ est eq̃lis vel iequalis. ¶ Utrũqꝫ ḡ ad hoc ꝙ alteratio sit ꝯpabilis ꝑꝫ eq̃litatẽ oꝫ ꝯcurrere. vꝫ. idẽtitatẽ passiõis ⁊ eq̃litatẽ subi: vt ꝑ idẽtitatẽ passiõis sit alteratio eadẽ: ꝑ eq̃litatẽ subi dicat̃ eẽ eq̃lis. ¶ Nõnᵐ ãt ꝙ sic in alteratiõe attẽdit̃ ꝯpatio ꝑꝫ eq̃litatẽ ex eo ꝙ eadẽ passio eq̃ itẽsa i eq̃li tpe acq̃rit̃: sic i augmẽto attẽdit̃ talis ꝯpatio ex eo ꝙ eadeꝫ q̃titas eq̃ extẽsa i eq̃li tpe iducit̃. non ḡ oportuit spãlẽ tractatũ facere de ꝯpõne augmẽti: qꝛ ꝑ ea q̃ dcã sũt de alteratiõe satis pꝫ gd dñꝫ sit de ipo augmẽto.

Dubitaret forte aliqs de eo qd phus h velle vr̃. vult. n. ꝙ alteratio possit dici eadẽ similis ⁊ eq̃lis. Nã vt scribit̃. 5. meta. c. de relatiuis. vnũ i suba fac̃ ideꝫ. in q̃litate sil̃e: in q̃titate eq̃le: lꝫ ḡ possimꝰ saluare alteratiões eẽ sil̃es: qꝛ alteratio ẽ motꝰ ad q̃litatẽ: ⁊ vnũ in q̃litate fac̃ sil̃e: ⁊ lꝫ forte saluare possimꝰ alterationes eẽ eq̃les: qꝛ ꝯpetit eis qdam motus q̃titatiuꝰ ex eo ꝙ mẽsurant̃ tpe vel ex eo ꝙ passiões iducte suscipiũt magis ⁊ minꝰ: tñ vt vr̃ saluare nõ possumꝰ ꝙ sit ibi idẽtitas: qꝛ nõ ẽ ibi vnitas in suba. ¶ Dñꝫ ꝙ sic in aliq̊bꝰ reꝑitur eq̃litas: qꝛ ꝯpetit ei gdã motꝰ q̃titatiuꝰ ita in aliq̊bꝰ reꝑitur idẽtitas: qꝛ competit ei gdã modus substãtiuus. Duᵒ pᵒ. T.c.20.

T.c. 15. Nā suba: vt dr̄ in 5°meta. vno° significat essentiā cuiuslibet entis. ipa.n. eētia q̄titatis ē q̄dā suba ei°. ¶ Possumus ḡ dr̄e φ pa° p alteratione īducta tripl'r considerari pōt. p° vt bz eētiā. 2° vt bz talē eētiā q̄ ē eētia q̄litatis. 3° vt bz talē eētiā q̄litatis: φ. s. suscipit magis ⁊ min°: intēsionē ⁊ remissionē. put ḡ alteratio ē ⁊ illa termiāt ad vnā eētiā ⁊ ad vnā nām refuat ibi idētitas. nā cuz q̄libet eētia sit suba q̄dā: ⁊ vnū ī suba fac̄ idē: bz ibi eē q̄dā idētitas. Sz put hᵒ alteratio termiāt ad talē essentiā q̄ est eētia q̄litatis: q2 vnū in q̄litate fac̄ sile: reseruat ibi q̄dā silitudo: put vo talis alteratio termiāt ad talē eētiā q̄litatis q̄ suscipit magl ⁊ min°: q2 in bis q̄ sūt eiusdez rōnis vbi ē dare magl ⁊ min° ē dare ⁊ eq̄le: pōt ibi reseruari q̄dā eq̄litas. ḡ ī alteratōibus ex pte ipsarū passionū alr ⁊ alr acceptarū pōt ibi refuari idētitas silitudo ⁊ eq̄litas: verū q2 subm̄ passiōis acq̄site p alteratione magis bz rōnē q̄ti q̄ passio: phs volēs appropriate loq ait φ ex pte subi refuat eq̄litas: sz ex pte passiōis reseruat silitudo vel idētitas. Est tn̄ aduertēdū φ in alteratiōib° sic reseruatis idētitas ex pte passionū sic est idētitas in ipsis passiōib°: q2 si passiōes acq̄site p hᵒ alteratiōes sūt eedē spē: ⁊ alteratiōes ille erūt eedē spē: si genere: genere: ⁊ vt sit ad vnū dr̄e q̄l'r sī eedē passiōes per aliq̄s alteratiōes acq̄site tal'r sūt eedē ⁊ passiōes ille. ¶ Deīn cū dicit.

T.c.34 ¶ Et in gnōne aūt ⁊ corruptiōe idē ɔsiderandū est: q̄uo eq̄ velox gnō est: si in eq̄li tpe idē idiuisibile: vt hō: sz nō aial. Velocior āt est: si in eq̄li tpe alterū est. Nō eniz habemus aliq̄ duo: in quibus alteritas est sicut dissimilitudo.

¶ Ondit q̄uo accipiēda sit ɔpatio eq̄litatis i gnōne. Circa qđ. d. f. q2 p° ondit q̄uo accipiēda sit talis ɔpatio fz op.

Cō.34. ppriā. 2° vt Cōmē. inuit q̄uo accipiēda sit talis ɔpatio fz opionē q̄rūdā āticq̄ꝝ phoꝝ ibi. (Et si nūer° suba.) Dicit ḡ. φ in gnōne aūt ⁊ corruptiōe idē ɔsiderādū est q̄uo eq̄ velox ē gnō: vel sup. q̄uo eq̄ velox est corruptio. Nā si in eq̄li tpe idē ⁊ idiuisibile acq̄rat tc̄ sup. ē eq̄lis gnō: vt si in eq̄li tpe acq̄rit hō. i. forma hūana: tc̄ ē eq̄lis gnō: sed nō ē eq̄lis gnō: si acq̄rat aial: q2 fz gen° nō attendit ɔpatio sz fz spēz: ḡ ē gnō eq̄lis si i eq̄li tpe sit fz idē: sz ē velocior si in eq̄li tpe sit fz alterū. Addit āt φ i gnōne nō habemus respicere ad duo in qb° sit alteritas sic in alteratiōe hēmus respicere ad duo i qb° sit dissilitudo. ¶ Notādū āt φ in gnōne si ex eodē fiat idē ⁊ tm̄ in eq̄li tpe: tc̄ est ibi eq̄lis gnō: vt si ex h aere in eq̄li tpe fiat tāt° ignis q̄t° ex illo erit eq̄lis gnō ignis h ⁊ illa: ita φ fz idē attendit gnō eq̄lis: sz fz alterū hz eē gnō velocior. Nā si in eq̄li tpe fz alterū fiat gnō siue ista alteritas attēdat: fz terminū a q̄ siue fm terminū ad quē: sp poterit ibi esse gnō magis ⁊ min° velox: vt velocior erit gnō si in eq̄li tpe generet ignis ex aq̄ q̄ si ex aere: sic ēt ista velocitas pōt attēdi fz alteritatē termini ad quē vt velocior erit gnō si ex aq̄ gn̄et ignis q̄ si ex ea generet alteꝝ vt aer. ¶ Notādū āt φ magis attēdit maior ⁊ mior velocitas si in generatiōe sit alteritas ex termino a q̄ ⁊ idētitas ex termino ad quē q̄ si sit eꝯ: q2 mot° ⁊ mutatiōes vīr magis sūt ɔpabiles si hēant idētitatē ex termīo ad quē: ⁊ diuersitatē ex termīo a quo: q̄ si ɔpationē hēant eꝯ. ¶ Nōn̄m aūt φ in alteratiōe si dz ibi eē ɔpatio fz eq̄litatē hēmus respicere ad duo. vz. φ sit eadē pa° ⁊ φ sit eq̄ itense iducta. ¶ Sz in gnōne nō hēmus respicere ad h duo. Nā si volumus φ in gnōne sit ɔpatio fz eq̄litatē debem° respicere vtꝝ in eq̄li tpe eadē forma sit p gnōnē iducta: sz nō oꝫ respicere vtruz forma illa sit eque intensa: q2 forma substantialis intensionem ⁊ remissionem: siue magis ⁊ minus non suscipit. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Et si numerus suba maior ⁊ minor nūerus silis spēi. Sz equocū est qđ cōe: ⁊ vtrūq̄ sic q̄ plus: passio āt excellēs magis: q̄tū āt maius.

¶ Ondit quō ɔpatio sit in gnōne fz opionē q̄rūdā phoꝝ posuerūt. n. q̄dā phi: vt plato ⁊ pytha. qđ nūer° erat suba reꝝ. φ si h eēt in gnōne: nō solū attēderet ɔpatio fz idētitatē forme: sz ēt fz maio^res ⁊ minoritatē: iō ait: φ ⁊ si nūmer° ē suba rerū maior ⁊ minor nūer° ⁊ silis spēi. Si eni nūer° eēt suba rerū vnū qđ ē pn̄m nūeri eēt q̄ditas oīum entiū: ⁊ q2 ex tali vno ɔponit oīs nūer° oīa entia ɔposita eēnt ex eodē vno ⁊ hērēt eādē q̄ditatē ⁊ eēnt silis spēi: iter ea refuaret maioritas ⁊ minoritas fz φ vnū ens haberet rōnē maioris nūeri q̄ aliđ vel mioris. fz ḡ hāc positionē entia nō eēnt īdiuisibilia q̄tū ad subaz: sz susciperēt maioritatē vel minoritatē: h tn̄ maioritas ⁊ minoritas ppa noīatiōe noīari nō posset. Iō subdit φ innoīatū eēt qđ ē cōe ⁊ qđ ē vtrūq̄. i. nescirem° noīare vtrūq̄ fm talē maioritatē ⁊ minoritatē: sic scim° noīare alia. Nam pa° q̄ ē plus: aut q̄ ē excellēs dr̄ magis: q̄tū āt dr̄ maius: q̄m fz intēsionē ⁊ remissionē q̄litatis dicimus magis ⁊ min° fm augmētū ⁊ diminutionē q̄titatis dicim° mai° ⁊ min°: sz si eēt dare maioritatē ⁊ mioritatē in suba vt si vā eēt pō platonicoꝝ ⁊ pythagoricoꝝ nō hērem° pprium nomē quo talē maioritatē ⁊ minoritatē noīare possem°. Du^m p^m.

Dubitaret forte aliq̄s: q2 nō vē eē veꝝ qđ dr̄. vz. φ si nūer° eēt suba rerū maior ⁊ mior nūerus eēt silis spēi. Nā cū maior ⁊ mior nūer° sit diuersarū spērū: q2 nunq̄ sūt duo nūeri ineq̄les eiusdē spēi dato φ nūer° eēt q̄ditas subarū: nō oporteret φ maior ⁊ minor nūerus in subīa eēt silis spēi. ¶ Dōz φ nō ē sile de q̄titate ⁊ de suba. Nā maioritas ⁊ minoritas p se vl' formal'r ɔpetit q̄titati: sz maioritas ⁊ minoritas p accn̄s vl' mālr ɔpetit sube. Cū ḡ qđ est p se ⁊ se tz ex pte forme possit diuersificare spēm. qđ āt ē p accn̄s ⁊ se tz ex pte māe talē diuersitatē nō possz efficere: lz nūer° maior ⁊ minor diuersificēt spēz q̄titatis tn̄ si nūer° ptineret ad q̄ditatē subalē: q2 nō ptineret ad q̄ditatē ei°: nisi sic mā ē de q̄ditate rei talis maioritas vel mioritas formā ⁊ spēz subarū diuersificare nō posset. Immo si nūer° ⁊ vnū qđ ē pn̄m nūeri eēt de q̄ditate subarū oꝫ h sic ptinere ad earū q̄ditatē φ vnū se teneret ex pte forme. ⁊ nūer° ex pte māe. vnde est ḡ φ forte plo mot° posuit vnitatē ex pte ydee ⁊ ex pte forme: plalitatē aūt vt magnū ⁊ paruū posuit ex pte māe. oportebat ḡ ipm ponere entia formal'r eē vnū ⁊ eē similis speciei: mālitere autem differre fm maioritatem tm̄ ⁊ minoritatem.

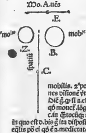
Lectio. X.

T.c.35 Quoniā aūt mouens mouet semp aliquid ⁊ in aliquo ⁊ vsq̄ ad aliqđ. Dico aūt in aliquo: q2 in tpe. Vsq̄ autē ad aliqđ q2 ad q̄tātā aliquā lōgitudinē: semp enim sil' mouet ⁊ mouet: q̄re q̄tum aliquid erit: qđ motū est: ⁊ in q̄āto.

¶ Postq̄ phs venat° fuit ea q̄ req̄runt ad ɔparationē: ⁊ ondit q̄uo motus sunt adinuicē ɔparabiles. In pte ista vt dicebat̄ dat quasdā maxīas ⁊ quasdā regulas de ɔparatōe motuū. Circa qđ. d. f. q2 p° pmittit quedā nec̄ia ad ppositū. 2° ponit hᵒ maximas ⁊ exequit̄ de intēto ibi. (Si igit̄. a.) Dicit ḡ. q̄m aūt mouēs mouet semp sup aliqđ. i. aliqđ mobile ⁊ in aliquo tpe ⁊ vsq̄ ad aliqđ. i. vsq̄ ad aliqđ spatiū. ⁊ exponit se dicēs. dico aūt mouens mouere in aliquo: q2 mouet in aliquo tpe: ⁊ mouet aūt vsq̄ ad. a. b. q2 mouet vsq̄ ad quantā aliquā magnitudinē. i.

vsq; ad aliqd spatiū. semp. n. est sil' h qd mouet: ꝛ mobile quo mouit: ꝛ qꝛ in his oibus reβuat q̄dā q̄titas. iō ꝯcludit q̄re qm̄ erit q̄tū aliqd qd motū ē. i. ipз mobile. ꝛ mouebit in q̄to. i. in tpe q̄to ꝛ in spatio q̄to. ꝛ sup. vt⁹ ipsius mouētis erit ēt aliquo mō q̄ta. ℭ Nōn^m āt ꝙ phs iō h ꝑmisit ꝙ res: ſʒ quā attēdit mot⁹: ē aliquo mō q̄ta: ꝛ ꝙ mobile: ꝛ ēt tps aliquo mō q̄tū: ꝛ ꝑ ꝯñs ꝙ vtus ipsi⁹ mouentis est aliquo mō quāta; qꝛ oēs regule ꝛ oēs maxīe iferius date ꝓcedūt supponēdo q̄titatem mobilis spatij tēporis ꝛ virtutis motiue. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Si igit̄. a. qd est mouēs. b. aūt qd mouetur. Quātūcūq; aūt lōgitudo mota. c. In q̄tocūq; est tēpore in quo est. d. In eq̄li igr̄ tpe eq̄lis potentia ei in quo est. a. medietatem ipsius. b. duplicem ipsius. c. transibit: ipm̄ aūt. e. in medietate ipsius. d. sic eniз erit analogia.

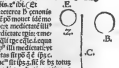

ℭ Ponit hꝫ maxias. Circa qd. d. f. qꝛ p̊ ponit maxias de motu locali. 2° d alijs motib⁹ ibi. (Sit igit̄ in alteratiōe.) Circa p̄^m. d. f. qꝛ p̊ ponit maximas suptas ſʒ diuisionē. 2° ponit quādā maximā suptā penes aggregationem ibi. (Si vero duo.) Circa p̄^m. d. f. qꝛ p̊ ponit q̄dā maximā suptam penes diuisionez mobilis. 2° ponit maximā aliā sumptā penes disionē vtut̄ motiue ibi. (Et si eād.) Dic̄ g̊. ꙗ si a. est illd qd est mouēs. b. aūt id qd mouet̄. lōgitudo aūt q̄tacūq; mota sit c. in q̄tocūq; āt tpe ē motū hꝫ mobile sit in quo est d. bis g̊ ita dispositis in eq̄li tpe pō ipsi⁹ a. vel eq̄lis pō ei qd ē a. medietatē ipsi⁹ b. i. medietatē ipsi⁹ mobilis trāsibit duplicē ipsi⁹ c. i. ꝑ duplex spatiū q̄ʒ sit c. ipз aūt c. i. tm̄ spatiū q̄tū ē c. trāsibit in medietate tpis d. sic enī erit analo^a. i. ꝓportio mouētis ad mobile. ℭ Nōn^m aūt ꙗ in hac maxia ꝯtinent̄ due max^e. Nā si diuidit̄ mobile remanēte ītegra vtute mouētis: tc̄ illa vtus q̄ mouebat totū mobile ꝑ aliqd totū spatiū i aliq̄ toto tpe mouebit medietatē illi⁹ mobilis in toto illo tpe ꝑ 2^x spatiuз. ſʒ ꝑ tm̄ spatiū mouebit medietatē mobilis ꝑ medietatē tēporis. vna g̊ maxia est ꙗ medietatē mobilis mouebit ꝑ duplex spatiū in toto tpe. alia vō per tm̄ spatiū mouebit talē medietatē in medietate tēporis.

Du^m p^a.

Dubitaret forte aliqs: qꝛ non vr̄ h verꝫ: ꙗ si aliq̄ vtus mouet aliqd mobile ꝑ aliqd spatiū in aliq̄ tpe ꙗ si accipiat̄ ps illi⁹ mobilis ꙗ vt⁹ mouētis moueat illā ptē ꝑ tāto mai⁹ spatiū q̄to ps illa deficit a toto mobili. Nō. n. opз si aliqs ꝓiciat. c. libras p. x. passus ꙗ ꝓiciat vnā librā ꝑ mille passus. mlti forte reperiētur qui. c. libras ꝓicerēt p. x. passus g vnā librā nō ꝓicerent ꝑ miliare siue ꝑ mille passus. ℭ Dōm ꙗ oēs regule h date sūt ve ꝑ se ꝛ de motu i cōi: q̄ tn̄ si applicent̄ ad materiā spālē ꝑ accn̄s ꝯhūt aliquā falsitatē. Nā q̄tū ē ex ꝓportiōe motoris ad mobile sp sic̄ diminuit̄ mobile oз ꙗ motor hēat victoriā supra ipm: ꝛ q̄to plus supat ipз tanto mouet ipm ꝑ mai⁹ spatiū: vel tāto mouet ipз in minori tpe. g̊ diminuto mobili vel oporteret ꙗ ſʒ diminutionē ei⁹ augeat̄ spatiū: vel ꙗ minuat̄ tpus: tn̄ ꝑ accn̄s h ꝓportio īpediri pōt: vt pз i ꝓiectu lapidis. Nā qꝛ in ꝓiciēdo lapis mouetur ſʒ circulos in aere factos: nō oз si vt⁹ mouētis suffic̄ ad faciēdū circulos in aere factos: nō oз si vt⁹ sufficiat ad faciēdū tales circulos ꝑ miliare siue ꝑ mille passus. falsificat̄ g̊ h maxia nō rōe mot⁹ ſʒ se ſʒ ꝑ accn̄s ꝛ rōne ānexi: in motib⁹ g̊ celoꝝ vbi talia ꝑ accn̄s nō ꝯcurrūt: ſʒ velocitas ꝛ tarditas in eis ꝛ ſʒ ꝓportionē mobiliū ad motores simplr̄ hꝫ vitatez qd dr̄: ita ꙗ q̄to motor est maioris vtutis ꝯsiderata ꝓportione mobiliū: velociori motu mouet suū mo^le: ꝛ illd idē mo^le qd mouet ꝑ tm̄ spatiū i tāto tpe si accipet̄ duplo min⁹ mobile moueret ipз per duplū spatiū in miori tēpore. ℭ Deinde cū dicit.

ℭ Et si eadē potētia idez in hoc tātūdē mouet: ꝛ medietatē i medietate mouebit ꝛ media virtus mediū mouebit in eq̄li tpe eq̄le. Ut ipsi⁹ a. potētie sit ꝛ medietas q̄ est ipm. e. ꝛ ipsi⁹. b. з. sit mediū. Silr̄ igr̄ se hn̄t ꝛ ſm analogiaз virt⁹ ad graue. Qr̄ equale ꝛ in eq̄li tpe mouebit. T. c. 36

ℭ Ponit maximā suptā ex disiōe po^e. Circa qd. з. f. qꝛ p̊ ponit hꝫ maximā verā. 2° ponit quādā max^aз falsaз. 3° ex ꝓbōne illi⁹ maxīe soluit q̄ndā obōnē ȝenōis. 2^a ibi. (Et si e. ipm.) 3^a ibi. (Preterea h ȝenonis rō.) Dicit g̊ ꙗ si eadē pō mouet idē mobile: ꝛ tātūdē in h tpe: ꝛ medietatē illi⁹ mobil' mouebit i medietate tpis: ꝛ media vt⁹ mouebit in eq̄li tpe eq̄le. i. equatū. i. ꝓportiōatū corp⁹ illi medietati: vt si po^e ipsius a. medietas sit pō q̄ ē ipз c. ꝛ ipsius mobilis b. me^m sit ipз. з. sic̄ se hз totuз a. ad to^m b. sic se hз medietas vtutis motiue: vt medietas ipsius a. ad medietatē mobilis b. vt ad. з. in illo g̊ tēpore in quo totū a. mouet totuз. b. ꝛ c. mouet з. sic igit̄ similr̄ se hз ꝛ ſʒ analogiā virtus ad graue. i. motor ad mobile: ꝛ qꝛ eadeз est analogia totius motoris ad totū mobile vel toti⁹ virtutis ad totū graue: que est medietas ad medietatē: q̄re hꝫ eq̄le ſm ꝓportionē: siue hꝫ equatū ꝛ ꝓportionatū in eq̄li tēpore mouebit. Nā sic equat̄ ꝛ ꝓportionat̄ mediū medio: sicut totū toto. ℭ Nōndū aūt hanc maximā continere duas maximas: quarū vna quodāmō iam habita est. vз. ꙗ si tota virtus mouet totuз mobile in toto tēpore: medietatē mobilis per tātūdē spatiū mouebit i medietate tēporis. Alia maxima est: ꙗ si tota virtus mouet totū mobile per tantū spatiū: in tāto tēpore: media vtus mouebit mediū mobile per idē spatiū in eodē tempore: qꝛ semꝑ adequatorū ꝛ ꝓportionatoꝝ est idem effectus. Cū ergo sic equatur ꝛ ꝓportionat̄ mediū medio sicut totum toti: per tantū spatiuз ꝛ in tanto tēpore mediuз mouebit mediuз: sicut totum totum.

Du^m p^m.

Dubitaret forte aliqs. vtrū sit simplr̄ verū ꙗ sicut auget̄ pō sic diminuat̄ tēpus: vt phs innuit in vna istarū maximarū: vbi vult ꙗ si tanta virtus mouet tantū mobile per tantū spatiū in tanto tēpore: dupla virtus mouebit idē mobile per idē spatium i medietate tēporis. ſʒ ipm. n. quāto vtus motoris plus exuperat mobile tanto citius mouet ipsum. ℭ Dōm ꙗ vtus motoris duplex est: quedā que supponit potentiaз passiuam vt virtus secundoꝝ agentiū: ꝛ quedā que non presupponit hꝫ potentiā: vt virtus agentis p̄mi de qua declarabit̄ i 8°: ꙗ pōt agere absq; presuppōne passiue potentie. cū ergo querit̄ vtrū ſm ꙗ auget̄ virtus motoris diminuatur tempus in motu: dōm ꙗ in scdis agentibus

⁊ in his que agunt ex suppõne passiue potẽtie veritatẽ h3 qd dicit̃. In talib⁹.n.si tanta virt⁹ in tãto tpe. dupla virtus poterit eundẽ motũ efficere in medietate tpis. Sed si talia referant̃ ad agẽs p̃mũ:nõ opz:qz cũ illud agẽs in infinitũ excedat potẽtiã cuiuslibz alteri⁹ actiui si fz qd augeret̃ virt⁹ alic⁹ actiui minueret̃ ⁊ tps:motũ quẽ efficeret ̃m agẽs in aliq̃ tpe:p̃ma cã illuz motũ efficeret in instãti:qd falsuz est:qz ɔtra rõnẽ mot⁹ est q̃ mẽsuret̃ instãti:imo si mot⁹ fieret in instãti mot⁹ nõ eẽt motus.

Du^m 2^a. Alterius dubitaret aliqs:que ẽ cã q̃r h̃ maxia tenet in motozib⁹ p̃supponẽtib⁹ potẽtiã ex pte passi:⁊ nõ tz in motore p̃:q tale potẽtiã mĩme supponit. ⁋ Dõm q̃ cuz motor p̃supponit potẽtiã ex pte passi gcqd agẽs põt agere passuz põt effici:⁊ q̃tũ agẽs põt moueri fz suã potẽtiã actiuã:tñ passum põt moueri ̃m suã potẽtiã passiuã.nã si plus posset agẽs agere q̃ passuz effici:illi po^a actie si rñderet põ passiua. Nullũ ẽ g̃ agẽs p̃supponẽs potẽtiã ex pte passi:qd nõ possit ꝓducere effectuz ꝓportionatũ sue po^e:qz vt dcm̃ ẽ:oz q̃ tñ possit aliqd effici q̃tũ tale agẽs põt efficere:sz agẽs illd qd nõ p̃supponit potẽtiã ex pte passi:nunq̃ ꝓducit effectũ ꝓportionatũ sue po^e:sz sp sua vtus in ĩfinituz superat quẽcũq3 effectum ab ipsa ꝓductũ. Jõ nõ opz si alia agentia mouẽt in tpe:q̃ p̃ma cã moueat in ĩstãti:sic nõ opz si alia agẽtia ꝓducũt effectũ finituz ⁊ hñtẽ q̃titatẽ finitã:q̃ p^a cã ꝓducat effectũ ĩfinitũ ⁊ hñtẽ q̃titatẽ ĩfinitam.

Du^m 3^a. Alterius aũt qz ĩtellect⁹ hoĩs nõ gescit dubitaret forte aliqs:qz vĩ q̃ p^a cã possit ꝓducere effectũ oĩno sibi ꝓportionatũ. Nã lz ipsa non p̃supponat potẽtiã passiuã:tñ h̃ potẽtiã effic̃ ⁊ ꝓducit:poterit g̃ tantã potẽtiã efficere ex pte passi:vt passũ illd tñ possit effici:q̃tũ ipse põt efficere:vt poterit tãtã dispõnẽ ⁊ tãtã habilitatẽ efficere ĩ mobili:vt mobile illd sic velocitet moueat̃:vt ipsa põt velocitet mouere. ⁋ Dõz q̃ de rõne cuiuslibz agẽti ẽ nõ facere aliqd q̃ p se repugnet effectui:qz si efficeret̃ aliqd q̃ ipsi effectui repugnat:tc̃ ille effcũs nõ eẽt effect⁹:⁊ illd agẽs faciẽdo nõ faceret:⁊ efficiendo nõ efficeret. 2^a g̃ agẽtia faciẽdo effect⁹ sibi ꝓportiõatos ⁊ adeq̃tos nõ faciũt aliqd:qd p se repugnat effectui:qz vt dcm̃ est vt⁹ taliũ agẽtiũ p̃supponit passiuã potẽtiã:⁊ gcqd illa pñt efficere passa pñt effici:⁊ q̃tũ illa pñt mouere mobilia pñt moueri:sed si p̃^m agẽs faceret effectũ sibi ꝓportiõatũ:h̃ efficer̃ repugnaret effectui:vt si tãto moueret veloci⁹ q̃ scda agẽtia q̃to vtus sua exuperat vtutẽ agẽtiũ scdoz:mot⁹ ille fieret ĩ ĩstãti:qd est ɔtra rõnẽ motus.g̃ mouẽdo nõ moueret ⁊ efficiẽdo nõ faceret:qd ẽ ĩcõueniẽs. Cã g̃ q̃re talis vt⁹ passiua nõ põt ꝓduci a p̃mo agẽte vt fz eẽ tñ efficiat̃ q̃tũ ipse põt efficere.ita q̃ effect⁹ sic equat⁹ vtuti ei⁹ est:qz ad nulluz agẽs ptinet facere

Co.35. aliqd q̃ p se repugnat effectui. Cõmen.tñ h̃ maximã dixit solũ hr̃e vtutẽ in agẽtib⁹ nãlib⁹ ⁊ in his q̃ mouẽt mota:nõ aũt in intelligẽtys ⁊ in agẽtib⁹ in mãlib⁹:qz mouent nõ mota:qd forte iõ dixit:qz mot⁹ g ẽ effect⁹ sensibilis est ĩproportionat⁹ ĩtelligẽtys. Nã oĩa sensibilia ĩproportionata sunt subys sepatis:qz si h̃ nõ eẽt:per h̃ effect⁹ sensibiles cognosceremus:nõ soluz ĩtelligẽtias eẽ:sz ẽt q̃ditates earũ. Nã ꝓportionat⁹ effect⁹ nõ solũ ducit in cognitionẽ:qz est cã:sz ẽt qd est cã. verũ est ẽt q̃ simplr̃ sensibilis sũt ĩproportionata p̃ agẽti. Nã ĩtelligẽtia q̃libz in tã paruo tpe posset mouere aliqd corp⁹ q̃ nõ posset ipz mouere in minori:qd in p̃ vitatẽ nõ h3: qz tũc moueret illud in ĩstãti:iõ maxia illa de motu q̃ fz q̃ auget̃ vt⁹ minuit̃ tps vitatẽ h3 in oĩb⁹ agẽtib⁹ pterq̃ in p̃mo:qz cetera agẽtia excepto p̃ sunt vtutis finite:iõ si aliqd agẽs mouet in tpe qdcũq3 aliõ agẽs a p̃mo q̃tũcũq3 sit maioris vtutis: cũ hẽat vtutẽ finitã mouebit illud in tpe:sed in minori. cũ ergo nõ sit ɔtra rõnẽ motus fieri in q̃tũcũq3 modico tẽpore.sit autẽ ɔtra rõnẽ eius fieri in ĩstanti:qd dictũ est nõ habet veritatem in p̃mo:sed in omnibus alys saluari potest. ⁋ Deinde cum dicit.

⁋ Et si e.ipm 3.mouet in ipso d. ̃m c.nõ neces- T.c.37.
sariũ est in equali tpe e.duplũ ipsuz 3.mouere
̃m medietatẽ ipsius c. Si vero a.ipz b.moue- In figu
bit in ipso d.q̃rum est ipm c.medietas ipsius pcedenti
a.que est in quo est e.ipm b.nõ mouebit in tpe in quo est d.neq3 in aliquo ipsi⁹ d.ipsius c. ̃m q̃ est analogia ad totũ c.sicut est a.ad e.oĩo.n. si cõtingit nõ mouebit nihil. Si.n.tota virt⁹ totũ mouit:medietas nõ mouebit neq3 quantã:neq3 in quocũq3. Unus.n.moueret nauem:si qdẽ nauem trahentiũ decidit̃ potẽtia in numerũ ⁊ longitudinẽ:quã omnes mouerunt.

⁋ Remouet quãdã maximã falsam.d.q̃ si e.ipm 3.mouet in ipso tpe qd est d. ̃z spatiũ c.nõ necũ est ipm e.in equali tpe mouere duplũ ipm 3. ̃m medietatẽ ipsi⁹ spaty c.nõ.n.opz si aliq̃ vt⁹ mouet aliqd mobile p aliqd spatiũ in aliquo tẽpore:q̃ moueat duplũ mobile per mediũ spatiũ in codẽ tpe:neq3 ẽt opz q̃ si tota vtus mouet totũ mobile p aliqd spatiũ q̃ media vtus moueat totũ mobile per mediũ spatiũ. Jõ ait q̃ si a.mouebit b.in ipso tpe d.per tantũ spatiũ vel per tantã magnitudinẽ q̃ta ẽ ipz c.medietas ipsi⁹ a.que est in quo est e.ipm totũ b.nõ mouebit in tpe in quo est d.nec in aliquo ipsi⁹ d.i.in aliqua pte tẽporis:mouebit sup.per aliqd ipsi⁹ c. ̃z analogiã ad totũ c.i.ad totũ spatiuz sic est a.ad 3. Nã si accipiat̃ pars spaty:que ita superet̃ a toto spatio sic 3.que est pars mobilis superat̃ a tota vtute ipsi⁹ a.nõ opz q̃ e.que est pars virtutis a.qd.s.e.moueret 3.per totũ spatiuz q̃ h̃ e.moueat totũ mobile per illã ptẽ spaty. Nã si oẽ.i.si totũ mobile ɔtingit sup.cõparari ad partẽ virtutis nõ mouebit nihil.i.nõ oportebit h̃ partẽ virtutis mouere totuz mobile per nullã partẽ spaty:qz tũc vnus hõ posset trahere nauẽ totaz. Jõ subdit:q̃ si tota virtus mouet totũ mobile sup.per aliqd spatiũ:medietas vtutis non de necessitate mouebit totũ illd:neq3 quãtã.i.neq3 per q̃tãcũq3 partẽ illius spaty:neq3 in quocũq3 tpe:qz tũc vnus hõ moueret nauẽ:si quidẽ potẽtia trahẽtiũ nauẽ descindit̃ in numerũ ⁊ longitudinẽ per quã oẽs mouerẽt. ⁋ Nõn^m aũt q̃ manẽte ĩtegro spatio diuiso mobili ̃m diuisionẽ virtutis:pars virtutis mouebit ptẽ mobilis p totũ illd spatium in codẽ tẽpore in quo tota virtus mouebit totũ illud mobile p totũ illud spatiuz.sz manẽte ĩtegro mobili ⁊ diuiso spatio ̃m disionẽ virtutis:nõ opz q̃ pars virtutis moueat totũ mobile ĩtegruz per tantã partẽ spaty in tanto tẽpore in quãto tota virtus moueret illud mobile per totũ spatiũ:vt si.c.hoĩes trahunt nauẽ p.c.passus:nõ oz q̃ vn⁹ hõ trahat nauẽ p vnũ passũ. Diuisa g̃ põ trahẽtiũ ̃z nũerũ lõgitudis spaty pars illius po^e nõ mouebit mobile illud ̃m illã partẽ spaty. ⁋ Deĩde cũ dicit.

⁋ Preter h̃ zenonis rõ nõ est vera q̃ sonet milij q̃libet pars. Nihil.n.q̃libz partẽ ꝓhibet nõ mouere aerẽ in nullo tpe tñ q̃tũ moueret cadens tot⁹ modius. Neq3 itaq3 tanta pars quãtacũq3 mouebit cum toto si sit per se hoc non mouet neq3 nihil est potentia in toto.

¶ Ex his q̄ dixerat soluit rōnē zenonis. d. φ h zenonis rō non ē va. vz. φ si sonat modius totus milij φ sonet q̄libz pars milij. i. q̄libz granuz milij. nihil. n. phibz vnū granū milij non mouere tm̄ aerē in nullo tp̄e q̄tuz aerē moueret tot⁹ modius cadēs: neq̄z itaq̄z tāta pars q̄tacūq̄z. i. q̄tūcūq̄z parua mouebit cū toto. i. dato φ moueat cū toto si sit per se nō mouet h. i. nō mouet hō mobile qd mouebat cū toto. nā neq̄z ps nō ē nisi potētia in toto. ¶ Notādū aūt φ non q̄tuscūq̄z aer neq̄z quocūq̄z mō mot⁹ fac sonū: ⁊ q2 tm̄ aerē q̄tum moueret tot⁹ modius: nō posset mouere vnū granū: nec ēt posset tm̄ aerē mouere eq̄ fortiter: nō oz si totus modius fac sonuz φ q̄libz granū faciat sonuz: ēt q̄tūcūq̄z paruū sonū: q2 vnū granū: ita modicā partē aeris: ⁊ ita lēte mouebit ipsam φ nullū sonuz faciet: sic ēt si. c. hoīes trahunt aliqd tm̄ corp⁹: vtputa nauē: nō oz φ vnus hō moueat aliquo mō totū illud corp⁹: sic si totus modi⁹ moueat tātū aerē in quo possit fieri sonus: nō oz φ vnū granuz moueat tm̄ aerē: in quo son⁹ generari possit. ¶ Notādū aūt φ qcqd agit: agit vt ē in actu: pp qd lz si aliqd totū mouet aliqd mobile p̊ opozteat φ q̄libz ps illius toti⁹ moueat illud mobile: tn̄ q2 ptes non sunt nisi pō in toto: ⁊ p se loq̄ndo qd ē in pō nō agit: nulla pars p se mouebit illud mobile: q2 si separet̄ talis pars a toto: nō opozteret φ act⁹ ille q ꝯpetebat parti: vt erat cōiūcta toti: φ ꝯpetat ei: vt hz eē p se: q2 nō oz qd ꝯpetit alicui f̄z qd ⁊ potētialr̄: ⁊ vt ē ꝯiūctū alteri φ ꝯpetat ei simpliciter ⁊ actualr̄: ⁊ vt hz eē separatū. ¶ Deide cū dicit.

T.38. ¶ Si vero duo ⁊ vtrūq̄z hoz aūt vtrūq̄z mouet tm̄ in tanto: ⁊ ꝯposite potētie ꝯpositū ex grauibus equali mouebunt longitudine ⁊ in equali tp̄e: similē nāq̄z f̄m analogū numerū.

¶ Ponit quādā maximā sumptā f̄m cōpōnē. d. φ si aliq̄ duo mouētia vtrūq̄z mouet tm̄ mobile in tāto tp̄e ⁊ poᵉ ꝯposite. i. si ꝯponant̄ ille v̄tutes ⁊ illa mouētia mouebūt ꝯpositū ex grauib⁹. i. mouebunt totū aggregatuz ex illis mobilib⁹ eq̄li lōgitudīe. i. p eq̄le spatiū ⁊ in eq̄li tp̄e: ⁊ h f̄z analogū numerū. i. f̄z nūcratā ⁊ mēsuratā ꝑportionē q2 si v̄tutes diuise ī aliquo tp̄e mouēt mobilia diuisa: si in eodē tp̄e virtutes cōiūncte moueant totū aggregatuz ex illis mobilibus: erit ꝑportio totius ad totum q̄ erat partium ad partes. ¶ Deinde cum dicit.

T.39. ¶ Sic igit̄ in alteratiōe ⁊ ī augmēto aliqd q̄dē eni est augens: aliqd aūt ⁊ qd auget̄. In quanto aūt tp̄e ⁊ q̄tuz aliud q̄dez auget: aliud autē auget̄. Et alterās q̄dē ⁊ qd alterat̄ silr̄ aliqd ⁊ q̄tū: f̄z mai⁹ ⁊ min⁹ alt̄ata sī ⁊ in q̄to tp̄e.

¶ Dat regulas de motu alteratiōis ⁊ augmēti. Circa qd 3. f. q2 p̊ p̄mittit q̄dam nec̄ia ad ꝑpoᵐ. 2º dat quasdā regulas veras de cōparatione hoz motuū. 3º excludit q̄ndā regulam falsaz. 2ᵐ ibi. (In duplo dupluz.) 3ᵐ ibi. (Si aūt alterans.) Dic̄ g̊ φ sic igit̄ ē in alteratione ⁊ augmēto: sic in motu locali: q2 sic ē ibi aliqd mouens ⁊ aliqd qd mouet̄ ⁊ tp̄s: in quo mouet: ⁊ oīa h sunt aliquo mō quāta vel q̄titate extēsiua vel q̄titᵉ v̄tuali: sic in augmēto ē aliqd qd ē augēs ⁊ aliqd qd auget̄: ⁊ in tp̄e q̄to ⁊ q̄ᵐ aliqd ē aliō qd auget aliō qd auget̄: ⁊ sup. in alteratiōe silr̄ alterū q̄dē ē qd alterat̄ ⁊ alterū: sup. qd alterat. vel vt hz alia l̄ra: ē ibi alterās ⁊ qd alterat̄: silr̄ ē aliqd q̄tuz qd alterat̄ ⁊ q̄ alterata sūt alterant̄ f̄z magi ⁊ min⁹ ⁊ alterant̄ in tp̄e q̄to. ¶ Notādū aūt φ sic in motu locali sumunt̄ regule ⁊ maxīe ex eo φ ꝯcurrūt ibi diuersa: q̄rū q̄libz ē aliq̄ mō q̄tū sic in alteratiōe ⁊ augmēto sumunt̄ maxime: q2 cōcurrūt ibi diuersa: q̄rū q̄libz ē aliquo mō qd q̄tuz. Nā sic in motu locali dicim⁹ φ si tāta v̄t⁹ mouet tm̄ in tāto tp̄e: ⁊ dupla mouebit dupluz: ⁊ media meᵐ: ⁊ sic de alijs: sic si tm̄ augmētans vel tm̄ alterans augmētat vel alterat tm̄ in tāto tp̄e: ⁊ duplū alterabit vel augmētabit duplū: ⁊ dimidiū dimidiuz: ⁊ sic de alijs. Si g̊ tales maxīe erant dande opoztuit phm distinguere q̄ concurrunt ad alterationē ⁊ augmētuz ⁊ quō in eis reperit̄ rō q̄titatis ꝑpus q̄ tales maxīas poneret. ¶ Deinde cum dicit.

¶ In duplo duplum ⁊ duplum in duplo. Medium autem in medio tempore: aut in medio medium: aut in equali duplum.

¶ Ponit hō maxīas. d. φ i duplo tp̄e aliqd augmētat vel alterat duplū ⁊ duplū in duplo ⁊ mediū ī medio tp̄e: aut in medio mediū: aut si sit dupla v̄t⁹ in eq̄li tp̄e augmētabit vel alterabit duplū: oz. n. p se loq̄ndo ⁊ vt ī talib⁹ motib⁹ reseruat̄ ꝯtinuitas repiri in eis hō ꝑportiōes. Si aūt tales ꝑportiōes deficiāt h ē p accn̄s ⁊ vt in talib⁹ motibus impedit̄ ꝯtinuitas. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Si aūt alterans: aut augēs tm̄ in tanto tēpore auget: aut alteret; nō necesse est medium: ⁊ mediū in medio ⁊ mediuz. Sed nihil si ꝯtingit augmentabit: aut alterabit: sicut ⁊ in graui.

¶ Remouet q̄ndā maximā falsaz. d. φ si alterās aut augēs: auget aut alteret tm̄ in tāto tp̄e nō ē nec̄e ⁊ mediū ī medio ⁊ in medio mediū augere vel alterare. Sz sic ꝯtīgit. i. sic pōt ꝯtigere φ mediū nihil augmētabit vel alterabit sic ⁊ in graui. ¶ Notādū āt φ alterabile pōt diuidi. p̊ f̄z ptes q̄titatiuas. 2º penes itēsionē ⁊ remissionē. cuz g̊ oī φ si tm̄ auget vel alterat tm̄: φ nō oz φ meᵐ augeat vel alteret mediū: si itelligat̄ de meº f̄z ptes q̄titatiuas falsuz ē. nā si tāt⁹ ignis alterat duos pugillos aeris in tāto tp̄e: medietas illi⁹ alterabit vnuz pugillū in eodē tp̄e. Sz si itelligat̄ de diuisiōe f̄z itēsionē ⁊ remissionē: sic verū ē qd dr̄. Nā si tm̄ alterās alterat tm̄ moˡᵉ sic itēse dando sibi tm̄ de eē calīo: nō oz mediū illi⁹ alterātis alterare illō alterabile medio mō itēse dādo sibi meº mō eē calidū: sic in graui nō oz si tāta v̄t⁹ mouet tm̄ graue p tm̄ spatiū φ media virtus moueat illud graue p mediū spatiū. Nā qd acqrit̄ in motu locali ē spatiū maius vl̄ min⁹ extēsuz: sic qd acqrit̄ p alterationē ē q̄litas magis ⁊ minus intēsa: sic g̊ remanēte mobili itegro media v̄tus f̄z motū localē nō mouet illud mobile p meᵐ spatiū qd tota v̄tus mouebat p toᵐ: sic remanēte alterabili itegro media virtus alterātis nō alterabit illō alterabile medio mō itēse: qd tō v̄t⁹ alterabit tōlr̄ itēse: Et sic finit̄ snia 7ⁱ lib. phyᶜᵒʳ.

¶ Incipit octauus liber physicoz. Lectio .I.

T.cō.p. Verum aūt fact⁹ sit aliq̄n motus: cū nō esset pri⁹: ⁊ corrumpit̄ iterū: sic φ moueri nihil sit: aut neq̄z fact⁹ ē: neq̄z corrūpit̄: h erat semp ⁊ erit: ⁊ hoc immortale: ⁊ sine quiete existit in his q̄ sunt: vt vita quedaz ens nā oibus subsistentibus.

¶ In h octauo: vt dicebat̄: phs itēdit venari. vtrū sit dare motū eternū. Circa qd. d. f. q2 p̊ ꝑbat motū nō icepisse: sz fuisse eternū. 2º ex eternitate mot⁹ iuestigat cōditionē p̄mi mobilis ⁊ p̄mi motoris. 2ᵐ ibi. (Primᵐ aūt ꝯsiderationis.) Circa p̊ᵐ. d. f. q2 p̊ p̄mittit hāc q̄ōnē. vtrū mot⁹ sit fact⁹ an sit etern⁹. 2º icipit exeq̄ de q̄ōne illa adducēs rōnes plurimas φ mot⁹ vl̄r nō pt icipere. Sz de nec̄iᵗᵉ ē dare motū eē eternū ibi. (Incipientᵉ āt.) Circa p̊ᵐ. 3. f. q2 p̊ p

ponit qōnē p̄dictā. 2° oñdit qd senserūt antiq de factione mūdi ⁊ de eternitate mot⁹. 3° assignat vtilitatē quā ꝯsequimur ex hᵒ qōne. 2° ibi. (Sʒ quā qdē.) 3° ibi. (Cōsiderandū igit̃ de h.) Circa p̄ᵐ. d. f. qꝛ p̄ ait: ingrēdū ēē an mot⁹ sit etern⁹ an sit fact⁹. 2° ait: ꝙ nō oʒ ingrere an mot⁹ sit: qꝛ oēs nālr loq̄ntes ꝯcedūt motū ēē ibi. (Eē qdē.) Dicit ḡ. ꝙ ingrēdū ē vtrū mot⁹ sit aliqñ fact⁹: cuʒ nō eēt p̄us: ⁊ iteꝝ ingrēdū vtrū mot⁹ sic corrūpit̃ ꝙ oīo desinat: ita ꝙ nihil sit. i. ꝯtingat moueri: aut neqꝫ fact⁹ ē mot⁹: qꝛ nō icepit: nec corrūpit̃: qꝛ nō desinet: sʒ erat semꝑ ⁊ erit ⁊ sine gete existit in his q̄ sūt. i. in enñ b⁹ ⁊ ipse motus ē vt ens vita q̄dā oībus subsistētib⁹ nā. i. nālīter.

Du° p°. **Dubitaret** forte aliqs: q̄uo mot⁹ sit vita q̄daʒ oībus subsistētib⁹ nālr. ¶ Dōʒ ꝙ triplici via venari possum⁹ motū eē hᵒ vitaʒ. Nā nā ad nālia

Com.p. se hʒ: vt Cōmē. ait: sic aīa ad animata. Nam sic aīa ē p̄nᵐ motus in aīalibus: sic nā ē p̄nᵖ motus in nālibus: motus ḡ nāliuʒ ē qōdam opus nāe: ⁊ ē qdam act⁹: cui⁹ p̄nᵐ ē nā. ⁊ qꝛ vt dcm̄ ē nā in nālibus se hʒ: sic aīa in reb⁹ aīatis: cū actus aīe sit viuere: motus qui ē qdā actus nāe: dicet̃ eē q̄dā vita. Nāqꝫ nā ē p̄nᵐ motus: ⁊ influit motū in rebus nālibus: sic aīa ē p̄nᵐ vite: ⁊ influit vitā in reb⁹ viuētib⁹. vno ḡ mō motus dicit̃ eē q̄dā vita: si cōparant̃ nālia ad viuētia. 2° motus pōt dici q̄dā vita nāliuʒ si cōparant̃ nālia ad artificialia. Naturalia. n. hñt in seipsis p̄nᵐ motus. Jō quodāmō dicunt̃ viuere: qꝛ in seipsis hñt vñ moueant̃. motus. n. vr̃ eē qōdā opus vite: artificialia vō ꝫ ꝙ hᵒ sunt: nō hñt ī seipsis vñ moueri possint. Jō quodāmō sunt mortua. nā hñtia in se p̄nᵐ motus ꝫm ꝙ hᵒ sunt pñt dici quodā mō viuētia. Mot⁹ ḡ ipse ē q̄dā vita his q̄ nā subsistūt. 3° mot⁹ dr̃ vita si nō accipiat mot⁹ qlibʒ: sʒ referat̃ h ad motū celestē. mot⁹. n. ille celestis q ꝫ phʒ ē ꝑpetu⁹ ⁊ etern⁹: nec ē fact⁹: nec cōrūpit̃. hᵒ mot⁹ ē q̄si vita q̄dā his q̄ subsistūt naturalr̃: qꝛ oīa naturalia ꝑ hᵒ motuʒ subsistunt ⁊ accipiunt eē.

Du° 2°. **Alterius** forte dubitaret aliqs: de quo motu intēdit phs q̄rere vtrū sit fact⁹ vel sit etern⁹: vtrū me h igrere

Cō.p. de motu in cōi vl̃ de motu celesti. ¶ Dōʒ ꝙ ꝫm Cōmē. phs itēdit q̄rere de motu celesti: an sit fact⁹ an etern⁹. tāgit aūt q̄si tria ꝑ q̄ ꝓbari pōt: ꝙ rōnes phi arguūt de motu celesti. p̄ᵐ ē. qꝛ rōnes ei⁹ eēnt isufficiētes nisi arguerēt de hᵒ motu. Nā mot⁹ aliꝫ nō ꝯtinuant̃ nisi ꝑ motū celestē. Eternitas ḡ in aliꝫs motib⁹ nō ē nisi ꝑ motū celestē. i. sufficiēter ḡ ꝓbaret phs motū eē eternū: nisi argueret d motu celesti. 2° h idē appʒ ex mō q̄rēdi. Jnquirit. n. an mot⁹ q ē vita q̄dā his q̄ subsistūt nā: sit fact⁹ an sit etern⁹. Cū igr̃ mot⁹ ille celestis maxᵉ sit hᵒ vita: rōnes ei⁹ de tali motu vident̃ arguere. 3°. h pʒ nō soᵐ ex mō q̄rēdi: sʒ ⁊ ex mō arguēdi. arguit. n. ꝙ iō mot⁹ ē etern⁹: qꝛ añ oēʒ motū nouū ē dare aliquē motū: sʒ mot⁹ p̄cedēs oēʒ motū nouū ē mot⁹ celestis: iō de h motu vr̃ phs itēdere cū arguit motū eternū eē: h igr̃ ē via ꝯmēti. ¶ Aliꝫ āt multi ꝑipatetici huic vie ꝯdixerūt. dixerūt. n. rōes phi ꝓbātes eternitatē mot⁹ nō arguere de motu celesti: sʒ de motu ī cōi: qō 3ᵉ oñdūt. p̄ ex ipsis rōnib⁹ arguētib⁹. dicunt. n. nullā rōnē h fcāʒ arguere eterᵗᵉ de motu celesti: sʒ de motu in cōi. Ulteri⁹ iferi⁹ phs igret: an aliq̄ moueant̃ semꝑ. frustra igr̃ h ibi igreret si h ꝓbaret̃ motū celestē eternū eē. 3° iferi⁹ phs volēs ꝓbare aliq̄ moueri sꝑ suppōit eterᵗᵉ mot⁹ quā h credidit demr̃asse. Si ḡ h demr̃asset eterᵗᵉ mot⁹ celestis cū ex h iferi⁹ ꝓbʒ corpa celeˢ moueri sꝑ ⁊ etern alr̃: peteret qō ē in p̄n⁹: ⁊ ꝓbaret idē ꝑ idē. Possum⁹ āt hᵒ diuerᵗᵉ q̄dā mō ad ꝯcordiā reducere. dōo ꝙ rōes h adducte ꝓbāt vtrūqꝫ. Oñdit. n. motū vl̃r vl̃ motū ī cōi nō icepisse: ⁊ motū celestē eē eternū. Nā ꝫ phm: iō mot⁹ vl̃r si icepit: qꝛ oēʒ motū nouū p̄cedit aliqˢ mot⁹. qcqd. n. d nouo mouet̃ ⁊ qcqd ē ipō vt moueat̃. Jndiget aliq̄: qō mouet̃ actu: qō fac̄ ipʒ pō motū actu motū. hᵒ āt sic actu motū a q̄ actu modo depēdet oē pō motū ē celū. Rōnes ḡ h facte: si iōiā vture eaꝝ ꝯsiderem⁹: arguūt motū ī cōi nō icipe: ⁊ oñdunt motuʒ celestē a q̄ oīs mot⁹ depēdet: ēt nō icipe: qꝛ ꝑ hᵒ motū fit actu motū quicqd ē pō motuʒ. vtrūqꝫ ḡ oñdūt rōes p̄dcē. Sʒ clari⁹ ⁊ sensibili⁹ hᵒ rōes oñdūt nō icepisse motū ī cōi q̄ꝫ nō icepisse motū celestē. qꝛ ḡ doctria prudētiuʒ dʒ eē clara ⁊ māifesta: vt phs clarius suū ꝓpo⁹ oñderet: inferi⁹ ꝓbat supcelestē motū nō incipere: sed eē eternuʒ: non ergo sunt frustra ⁊ supuacue rōnes inferius inducte. ¶ Deinde cū dicit.

¶ **Esse qdeʒ eni motū oēs affirmant de nā aliquid dicētes: ꝓpter hoc ꝙ munduʒ faciunt: ⁊ de gnōne ⁊ corruptiōe esse cōsideratione oīb⁹ his ipsis: quā ipossibile est esse: nisi sit mot⁹.**

¶ Oñdit ꝙ nō oʒ ꝓbare motū eē: qꝛ eē qdē motū oēs dicētes aliqd de nā affirmāt. Nā ꝑꝑ h ꝙ phi loquētes nāliter faciūt. i. gnānt mūdū: oʒ oīb⁹ illis phis eē cōsideratione de gnōne ⁊ corruptiōe: quā ꝯsideratione ipoīe ē eē nisi sit mot⁹. Nullus. n. pt̃ sufficiēter ꝯsiderare de gnōne ⁊ corruptōe nisi ꝯsideret de motu. ¶ Nōnᵐ āt ꝙ eē eternū p̄supponit eē. qcqd. n. ē eternū illō ē. qō ḡ an res sit: p̄cedū qōnē an eterna sit. Ne ḡ phs videret̃ puertisse ordinē: qꝛ q̄siuit an mot⁹ sit etern⁹: nō p̄us q̄rēs an mot⁹ sit: ait ꝙ oēs nālr loq̄ntes affirmāt motū eē. Nō ḡ oportuit p̄us q̄ꝫ q̄ram⁹ an mot⁹ sit etern⁹ q̄rere an mot⁹ sit. Sʒ oʒ h supponere tāq̄ꝫ notū: ⁊ tanq̄ꝫ aliqd ab oīb⁹ nālib⁹ affirmatū. ¶ Nōnᵐ ēt ꝙ ait oēs de nā aliqd dñtes affirmare motū eē. Nā aliq phi negauerūt motū eē: vt parmenides ⁊ mell'. Sʒ illi nō dixerūt aliquid de nā: qꝛ ḡ sic dōo nullo mō loq̄bant̃ nālr. de loq̄ntib⁹. n. nālr nullus vnq̄ꝫ negauit motū. ¶ Nōnᵐ ēt ꝙ gnō mūdi pt̃ itelligi 2ᵉ: vl̃ ꝫ se toᵐ: vl̃ ꝫ aliquā ptē. nullus. n. fuit phs nālr loq̄ns: q nō faceret. i. nō gnāret mūdū vel ꝫ se totū vel ꝫ aliq̄ q̄ sūt in ipso. oēs ḡ nāles fecerūt mētionē ⁊ ꝯsideratione de gnōne ⁊ corruptōe: qō eē nō poterat nisi ꝯsiderarēt ēt de motu: qꝛ gnō ⁊ corruptio vel sūt mot⁹ vel termini motus: ꝓpter qō sine motu eē nō pñt. ¶ Deīde cū dicit.

¶ **Sed aliquāti qdē infinitos mundos dicunt esse: ⁊ quosdā qdem fieri: quosdā aūt corrumpi: ħ mundoꝝ semꝑ dicunt eē motū. Necium eni gnōnes ⁊ corruptiōes cū motu eē ipsoꝝ.**

¶ Oñdit qd senserūt phi de eterᵗᵉ mot⁹ ⁊ de factiōe mundi. Circa qō. d. f. qꝛ p̄ ponit opiōnē democriti ⁊ leucip. ponētiū īfinitos mūdos ⁊ motū sꝑ eē. 2° ponit op. Emp. ⁊ Anaxa. ponētiū vnū mūdū: ⁊ dicētiū motuʒ nō sꝑ eē. ibi. (Quicūqꝫ āt vnū.) Dic̄ ḡ. ꝙ phi qdā quāti. i. magni cuiꝫ sup. fuerūt Democrit⁹ ⁊ leucip. hi phi dicūt mūdos eē īfinitos: ⁊ q̄sdā qdē mūdoꝝ dicūt fieri. i. gnāri q̄sdā autē corrūpi: ⁊ dicūt ēt motū sꝑ eē. Nā gnōnes ⁊ corruptiōes ipsoꝝ mūdoꝝ necīu ē eē cū motu. ¶ Nōnᵐ āt ꝙ democritū ⁊ leu. appellat phs q̄ꝫtos. i. magnos: qꝛ multū īsudauerūt ī nālib⁹ ⁊ de oīb⁹ voluerūt reddere rōnē: vt pʒ ex p̄ de gnōne. Cō.p. ¶ Nōnᵐ ēt hos phos posuisse rerū p̄nᵃ corpa īdiuiˢⁱᵇⁱˡⁱᵃ sꝑ ꝑ se mobilia: ex q̄rū aggregatiōe ꝯstitut⁹ ē iste mūdus: ⁊ nō solū iste mūdus ī q̄ sum⁹. sʒ ēt īfiniti aliꝫ cōstituti sunt ex aggregaᵗⁱᵒⁿᵉ taliuʒ athomoꝝ. ponebāt. n. hᵒ athomos ꝑ se sꝑ mobiles: respsos in īfinito vacuo: ⁊ qꝛ in īfinito vacuo ē dare īfinitas ptes: dicebāt ꝙ sic ī hac pte vacui. in q̄ sum⁹: gnāt⁹ est iste mūdus: sic in īfinitis aliꝫs ptib⁹: vacui existētis ex h celū qō videm⁹: gnāti sūt īfiniti

aliy mundi. Cū ḡ in īfinito vacuo ponerēt ɔtinuā gnōnē ⁊ corruptionē mūdoꝝ: cū gnō ⁊ corru° nō sint sine motu: dicebāt motū sp̄ eē: imo eo ipso ꝙ ponebāt corpa īd iuisibilia rerū p̄n^a sp̄ ⁊ p̄ se ⁊ mobilia oportebat eos ponere motū nō īcepisse s3 semp eē. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Quicūq3 aūt vnū ⁊ nō eē semp ⁊ de motu ap ponūt f3 rōnē. ¶ Si igit̄ ɔtigit aliqñ nihil mo ueri: dupl'r neċē ē h̄ accidere. Aut. n. sic Anax. dicit. Inquit. n. ille sil' oib⁹ existib⁹ ⁊ quiescētib⁹ i īfinito tp̄e motū facere itellc̄3 ⁊ disgregare. T.c. 2.

¶ Ponit opīones Anaxa. ⁊ Emp̄. ponētiū vnū mundū ⁊ dicētiū motū nō sp̄ eē. Circa qđ. 3. f. q2 p̄ ponit op̄. Anax. 2° narrat op̄. Emp̄. 3° recitat vba Emp̄. p̄ que vba opīonē suā p̄ferebat. ibi. (Amplī⁹ sic Emp̄.) 3ª ibi. (Dicēs sic.) Dic̄ ḡ. ꝙ q̄cūq3 p̄hi faciūt mūdū vnū ⁊ h̄ mūdū nō dnt sp̄ eē ⁊ de motu ponunt eandē rōnē. v3. ꝙ nō sp̄ sit mot⁹. rōnabile. n. ē si nō sp̄ ē mūdus vel si nō sp̄ ē mobile ꝙ nō sp̄ sit mot⁹: si igr̄ nō sp̄ ē mot⁹: ⁊ ɔtingit aliqñ nihil moueri z^r neċē ē h̄ accidere: aut. n. sic Anaxa. dic. ingt. n. ille. i. Anaxa. q2 in q̊dā chaos ⁊ in q̊dā isto ɔfuso sil' existib⁹ oib⁹ ⁊ q̄scētib⁹ in īfinito tp̄e. i. p̄ īfi^m tp̄s; postea post tāta3 q̄tē ɔtingebat ītellcm̄ facere motū ⁊ disgregasse ex illo chaos ɔfuso. mot⁹ ḡ vl'r f̄m Anaxa. est tp̄alis: q2 ītellcūs quē posuit eē vl'e p̄n^m mot⁹ tēporal'r incepit moueri ⁊ disgregare illud chaos confusum.

¶. **Dubitaret** forte aliq̄s: q2 vr̄ h̄ p̄hs dr̄e ꝙ bi p̄hi rōabil'r dicebāt motū nō sp̄ eē: q2 ponebāt mobile nō sp̄ eē: h̄ āt vr̄ f̄lm: q2 oēs p̄hantes posuerūt mā3 īgenitā īcorruptibilē ⁊ eternā: q2 oēs timuerūt dr̄e ex nihilo fieri aliqđ: rursus oēs p̄cedētes p̄h3 posuerūt mā3 eē aliqđ in actu: dicētes eā eē corp⁹: vl' si f3 virtutē mā nō ē corp⁹: nunq̄3 tñ absoluit̄ a for^a corpis: qr̄ si mā est eterna ⁊ corp⁹ eternū: ⁊ p̄ ɔñs mobile eternu3: q2 f̄m p̄h̄m oē corp⁹ ē mobile. nullus ḡ p̄hantiū posuit eē aliqđ tp̄s ī quo nō eēt aliqđ mobile. ¶ Dō3 ꝙ l3 oēs p̄hantes posuerūt mām īgenitā ⁊ dixerūt eā vel eē corp⁹ vel non absolui a for^a corpis. Aliq̄ tñ dixerūt aliqđ tp̄s fuisse in quo nullū erat mobile sub rōne q̄ mo^le: q2 aliqđ tp̄s fuit in quo h̄ mā vel h̄ corp⁹ nō h̄ebat illū ordinē vel illa3 p̄portionē ad ītellc̄3 vel ad litē ⁊ ad amicitiā: vl' ad alia p̄n^a mouētia f3 quē ordinē vel f̄m quā p̄portionē ad h̄ p̄n^a mouētia ɔtigeret h̄ corp⁹ moueri. rōnabil'r ḡ h̄ p̄hi ponebāt motū nō sp̄ eē: q2 ponebāt p̄fuisse tp̄s aliqđ in q̊ l3 eēt aliqđ corp⁹: nō tñ erat sub rōne q̄ mo^le ⁊ vt posset ī illo tp̄e moueri: q2 non erat ibi p̄portio illa q̄ ē motoris ad mobile ⁊ q̄ reqrit̄ ad motū. ¶ Deīde cum dic̄.

¶ Aut sic Empe. in p̄te moueri: ⁊ iterū q̄escē. Moueri q̄dē cū amicitia ex multis faciat vnū aut discordia multa ex vno. Quiescere autē in medijs temporibus.

¶ Ponit opīonē Emp̄. d. ꝙ aut ponēdū ē motū nō sp̄ esse sic dixit Anaxa. aut sic dixit Emp̄. qui ait ī p̄te alia tp̄is moueri. i. eē motū ⁊ iterū in alia p̄te tp̄is q̄escere. moueri q̄dē cū amicitia ex multis faciat vnū: aut cū discordia fac̄ multa ex vno. qñ ḡ lis vl' amicitia erāt in actu suo tūc ɔ̄tingebat mot⁹: s3 in tp̄ib⁹ medijs qñ nec amicitia nec lis aliqđ op̄abat̄ ɔtigebat q̄escere. ¶ Nōn^m āt tā Anax. q̄3 Emp̄. posuisse motū nō sp̄ eē: al'r tñ ⁊ al'r: q2 Anaxa. posuit motū īcepisse: s3 postq̄3 īcepiss3: sp̄ postea ɔtinuabat̄. Emp̄. v̊o negauit motū sp̄ eē: nō q2 dixerat vl'r motū īcepisse: s3 q2 ponebat aliq̄ tp̄a ītermedia in q̄b⁹ nihil ɔtingebat moueri. Nā f̄m eū postq̄3 amicitia oīa ɔgregauerat ⁊ fecerat ex eis aliqđ vnū p̄us q̄3 discordia disgregaret erat dare tp̄s intermedium: in quo nihil oīno mouebatur p̄pter hanc interruptionē motus dicebat motu3 non semper esse. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Dicēs sic: inq̄3tu3 q̄dē ex plurib⁹ vnū didicit nasci: inq̄3tu3 iterū ex vno geminato plīma p̄ficiunt̄. Sic q̄ fiūt res: ⁊ nullo mō ipsi⁹ ē f3 vnū. sic aūt p̄mutant̄: neq3 sil' p̄ficiunt̄. Sic aūt semper s̄t imobiles f̄m circulū. Hoc. n. qđ sic permutat̄ ab hincinde dicere ip̄m opinandū est.

¶ Ponit vba Emp̄. sub q̄b⁹ suā opīonē p̄ferebat: iō ait: ꝙ Emp̄. erat sic dicēs. i. sub his vbis suā opīonē p̄ferebat. v3. ꝙ inq̄3tū ex plūb⁹ didicit. i. ɔsueuit nasci vnū qđ fit p̄ amicitiā ⁊ inq̄3tu3 iterū ex vno gn̄ato plīma p̄ficiunt̄. i. plīma gn̄ant̄: qđ fit p̄ discordiā. sic ꝙ. i. f3 h̄uc modū res fiūt. i. gn̄ant̄ ⁊ sūt in motu: imo f3 h̄uc modū cū lis ⁊ amicitia sint in actu suo: sic mūdus ē in motu ꝙ nullo mō ē ipsi⁹ ꝙ sit f3 vnū statū: sic ḡ res p̄mutant̄ nec sil' p̄ficiuntur. Nā vt dicebat p̄fectio. i. p̄fectio reru3 siue fiat p̄ litē disgregātē siue p̄ amicitiā ɔgregātē: nō sil' fit. i. ī istāti: s3 fit in tp̄e. f3 ḡ Emp̄. fit. i. tp̄e litis ⁊ amicitie res sūt ī motu. S3 sic. tp̄ib⁹ ītermedijs qñ nec regnat lis nec amicitia res s̄t sp̄ īmobiles: ⁊ h̄ f3 circulū: q2 circl'ariter ponebat ꝙ nūc eēt lis ⁊ eēt mot⁹ disgregationis nūc amicitia ⁊ mot⁹ ɔgregatiōis. nūc āt erat tp̄s iter mediu3 in q̊ nll's mot⁹. Addit āt. ꝙ opinādū ē ip̄m Emp̄. dr̄e. ꝙ. n. i. res sic p̄mutant̄ ab hincinde ab vno tp̄e vsq3 ad aliđ tp̄s. ponebat. n. ab vno vsq3 ad aliud eē motū mō q̄ dcm̄ ē: q2 ponebat sic in h̄ tp̄ib⁹ eē motū ꝙ tñ tp̄ib⁹ intermedijs erat q̄es. ¶ Nōn^m āt Emp̄. metrice fuisse locutū ⁊ p̄hia3 suā tradidisse p̄ v̊sus: iō mō poetaꝝ obscure loq̄bat̄ ⁊ meta^ce qđ app3 ex mō loq̄ndi. cū. n. volebat dr̄e ꝙ h̄ ɔsueuit nasci: dicebat h̄ didic̄ nasci seq̄ns modū meta^ca3 ⁊ p̄uerbiū. nāq3 p̄uerbial'r dr̄ns aliquē bñ didicisse rē quā sepe facere ɔsueuit: q2 ḡ Emp̄. sic metrice ⁊ extnee loq̄bat̄: iō forte p̄hs p̄us narrauit p̄ōnē suā: ⁊ postea posuit vba ei⁹ vt ex vbis ipsius posset sua opinio accipi. ¶ Deīde cū dicit.

¶ Cōsiderādū igit̄ de hoc quō se h3: p̄ope re. n. non solu3 ad nature cōsiderationē scire veritatem s3 ad sciam de principio primo. T.c. 3.

¶ Oñdit quā vtilitatē ɔseq̄mur ex q̄ sī p̄dcā. d. ꝙ ɔsiderādū igit̄ de h̄. i. de q̄ōne p̄dcā quō se h3 vtrū. s. sit fact⁹ motus vl' sit etern⁹. Nā īuestigare h̄: est p̄o p̄e. i. est expediēs ⁊ vtile nō so^m ad ɔsiderationē nāe ⁊ ad v̊itatē sc̄ie nālis: s3 ēt est vtile ad metaphȳcā ⁊ ad sc̄ia3 de p̄n̄: p̊. nā ex eternitate mot⁹ p̄bat p̄hs ī h̄. 8. ⁊ in. 12. meta. p̊^m p̄n^m eē ⁊ h̄r̄e p̄ōm īfinitā. ¶ Nōn^m āt ꝙ vt cōiter dr̄: sup̄uacuu3 est ex eternitate mot⁹ īuestigare p̊^m p̄n^m eē. nāq3 tc̄ dr̄ aliqđ aliquo mō sup̄uacuū: qñ: siue det̄ illđ: siue ɔ̄riū: nihilomin⁹ h̄r̄ ītētū: si. n. ponam⁹ motū eē eternū: o3 p̄n^m p̊^m esse qđ sit cā eterni mot⁹: si v̊o ponam⁹ motū īcepisse neċē ē p̊^m p̄n^m eē: q2 oē nouū īdiget aliq̄ īnouāte: nō ḡ īdigem⁹ eternitate mot⁹ ad īuestigādū p̊^m p̄n^m esse. Lectio. II.

Incipiemus aūt primu3 ex diffinitis a nobis in physicis p̄ri⁹. Dicimus autē motū eē endelichiam. i. actu3 mobilis f̄m ꝙ est mobile. Neċē est ḡ existere res possibiles moueri f̄m vnūquēq3 motū. Et sine motus diffōne oīs vtiq3 cōfitet̄ neċiu3 eē motū pol'e moueri f̄m vnūquēq3 motū vt alterari alterabile: ferri aūt f̄m locū mutabile. Qr̄ T.c. 4.

prius oportet esse cōbustibile q̄ꝫ cōburatur ⁊
combustiuuꝫ q̄ꝫ comburere.

¶ Postq̄ꝫ ph̄s ꝓposuit q̄ōnē hāc an mot⁹ sit factus an sit
etern⁹: ⁊ narrauit qd antiq̄ senserūt de factōe mūdi: ⁊ de
eternitate mot⁹: ⁊ ondit q̄ꝫ vtile ⁊ q̄ꝫ sūmoꝑe est īuestiga
re aliqd de h̄ꝰ q̄ōne. In pte ista vt dicebaᷣ ph̄s exeqtur
de q̄ōne p̄dcā onš ꝑ plimas rōnes motū eē sempiternū:
Circa qđ.3.f.q2 p̊ ponit h̄ꝰ rōes. 2° iprobat opiones 2di-
cētiū rōnib⁹ p̄dcis ⁊ negātiū sempiternitatē mot⁹. 3° sol
uit rōnes poſſes fieri in 2triū: ꝑ q̄s qs negare posset motū
eē sempiternū. 2ª ibi. (Sꝫ nō aliqn̄ qdē erat.) 3ª ibi. (Cō
traria aūt his.) ¶ Ad euidētiā p̊ ptis sciēdū q̄ motum
nō eē sempiternū 2ᶜ qs negare posset. p̊ si dicet oēꝫ motū
eē nouū ⁊ vl'r oēꝫ motū icipe. 2° si dicet oēꝫ motū aliqn̄
desinere. Duo ḡ facit: q2 p̊ ꝓbat q̄ mot⁹ vl'r nō icepit. 2°
ondit q̄ mot⁹ vl'r nō desinit nec corrūpitᷣ. ibi. (Eadē rō
est.) Circa p̊ᵐ.3.f.fꝫ q̄ 3ᶜ ondit motū vl'r nō eē factū nec
icipe. p̊.n. ondit h̄ eē ex pte ipi⁹ mot⁹. 2° ex pte mouen
tiū. 3° ex pte tpis: qđ est nūer⁹ mot⁹. 2ª ibi. (At vō sꝫ am-
pli⁹.) 3ª ibi. (Adhuc aut p̄us ⁊ posteri⁹.) Circa p̊ᵐ.d.f.q2
p̊ p̄mittit q̄dā nec̄ia ad ꝓpoᵐ. 2° ex illis p̄missis. arguit i-
tentū ibi. (Si qdē ḡ ⁊ h̄ fcm̄.) Prīa i.d.fꝫ q̄ duo nec̄ia
p̄mittit. 2ª ibi. (Ergo h̄ nec̄iuꝫ.) Dicᷣ ḡ. q̄ ad ꝓbādū mo
tū eternū eē ⁊ nunq̄ꝫ icepisse icipiem⁹ p̊ ex diffinitis nob
p̄us in his ph̄icis. i. in 3°. phy. dixim⁹ aūt vt patuit ibi mo-
tū eē endelechiā. i. actū mobilᷣ fꝫ q̄ est mo^le. nec̄e ḡ ē res
poſſes moueri existere sup. p̊⁹ fꝫ vnūquēq̄ꝫ motū. qđlibet
.n. accn̄s p̄supponit suū subm̄. mot⁹ ḡ cū sit act⁹ mobilis
p̄suppōit mobile. Cū ḡ mot⁹ sit q̄ddā accn̄s ipi⁹ mobilis
vt pꝫ ex ipa diffōne mot⁹: oꝫ mobl'e p̄existere suo motui.
Addit aūt q̄ sine diffōne mot⁹. i. ⁊ si nō eēt diffō mot⁹: ni-
hilomin⁹ appꝫ eē vez qđ dcꝫ ē. Nā ōis vtiq̄ꝫ 2fitebiᷣ q̄
moueri. i. ipsi moueri ⁊ ipsi motui nec̄iū ē eē sup. p̊⁹ poſſe
moueri. i. mo^le fꝫ vnūquēq̄ꝫ motū vt ipsi alterari nec̄iuꝫ
ē p̄existere alterabile ⁊ ipsi fieri fꝫ locū nec̄iū ē p̄existe-
re mutal'e fm̄ locū: q2 oꝫ p̄us eē cōbustibile q̄ꝫ cōburaᷣ ⁊
nō solū mobile p̄cedit suū moueri: sꝫ ēt motiuum: ⁊ poſſe
agere p̄cedit suā actionē. nā p̄us necesse est eē ipm̄ com-
bustiuum q̄ꝫ sit ipm̄ cōburere.

Du° p°. **Dubitaret** forte aliqs: qūo vez sit q̄ mobile fm̄
vnūquēq̄ꝫ motū p̄cedit suū moueri. Nā vrᷣ h̄ eē falsum.
nā celū qđ ē mo^le fꝫ locū nō p̄cessit motuꝫ suū localē. nā
sc̄ḋm opiōnē ph̄i nō p̄us fuit celū: ⁊ postea mouebaᷣ lo
cal'r. nā cū i ꝑpetuis nō differat eē ⁊ poſſe: stati cū fuit ce-
lū mouebaᷣ local'r: cū tā celū q̄ꝫ ei⁹ mot⁹ fꝫ ph̄ꝫ sint ꝑpe-
tua. ¶ Ampli⁹ cū stati gnāt⁹ ē ignis nisi ipediaᷣ ascēdit
sursū. h̄ꝰ ḡ mo^le nō oꝫ p̄cedere suū motū. ¶ Dōꝫ q̄ fꝫ q̄s-
dā sp̄ mobile p̄cedit suū motū nō tpe sꝫ nā. Nā cū subm̄
vl'r p̄cedat suū accn̄s: oꝫ mobile nāl'r p̄cedere motū. h̄ aūt
dcm̄ multū vrᷣ 2cordare cū vbis ph̄i: cuꝫ ex h̄ ꝓbat mo^le
p̄cedere suū motū: q2 est act⁹ ⁊ est accn̄s ipsi⁹. ¶ Sꝫ lꝫ h̄
sit q̄dā v̄itas: q̄ mobile nāl'r p̄cedit suū motū: non tn̄ h̄ꝰ
v̄itas sufficᷣ ad declādū mētē ph̄i. itendit. n. ph̄s ꝓbare
motū tpe nō icepisset: q2 nunq̄ꝫ p̄t dari aliq̄ mutatio no-
ua quā tpe nō p̄cedat alia muta°: q̄ oꝫ motū fꝫ ph̄m vl'r
nō esse tpalē. Ad h̄ ḡ ꝓbāduꝫ p̄misit ph̄s q̄ mo^le p̄cedit
suū motū: vt si ponereᷣ q̄ eēt dare motū aliquē p̊ᵐ factū
argueret h̄ in cōueniēs: q̄ an̄ illū p̊ᵐ motū eēt aliqs mo-
tus: q2 mobile ⁊ factio mobilis q̄ ē q̄dā mot⁹ de nec̄itate
p̄cessit motū illū. oēm ḡ motū nouū fꝫ ph̄ꝫ p̄cedit aliqs
mot⁹ nou⁹ tpe. Nā q2 icōueniēs vrᷣ ph̄o q̄ sit mo^le eter-
nū ⁊ moueaᷣ tpal'r: io ōis mot⁹ nou⁹ fꝫ ipꝫ p̄supponit mo
bile nouū: oē aūt mobl'e nouū p̄supponit factionē aliquā.
ḡ nō ē dare aliquē motū nouū: quē tpe non p̄cedat aliqs
mot⁹ vt factio mobilᷣ. Ut ḡ pateat itēº ph̄i sciēdū q̄ mo-
tus est act⁹ entis in pō. 2ᶜ ē tn̄ pō: q̄dā. n. est abyciēs actuꝫ
⁊ nō ē 2iūcta suo actui: sꝫ tpe p̄cedit suū actuꝫ: q̄dā vō est
nō abyciēs actū: quē nō oꝫ tpe p̄cedere suū actū: ⁊ sic di-
stinguim⁹ de pō mo^lis: sic distinguēdū ē de motu: q ē act⁹
mobilᷣ. Nā fꝫ ph̄ꝫ h̄ꝰ act⁹ cuiꝰ ē mot⁹ pōt eē ꝑpetu⁹ ⁊ eter
nus ⁊ talis mot⁹ ē mot⁹ celestia: ⁊ p̄t eē tpalis ⁊ fact⁹: ⁊ h̄ꝰ
ē mot⁹ alioꝝ mobiᵐ. Cū ḡ i ꝑpetuis tpe nō differat esse ⁊
poſſe: q2 si ꝑpetua p̊⁹ poſſent eē q̄ꝫ eēnt: iā ꝑpetua nō eēnt:
in tpalib⁹ vō ēt tpe pō p̄cedit actū. His visis satis appet
qūo ex eo q̄ mot⁹ ē act⁹ entis in pō p̄us opꝫ q̄ sit mobile
q̄ꝫ sit ipse mot⁹. Nā si h̄ꝰ mot⁹ ē ꝑpetu⁹: q2 i ꝑpetuis tpe
pō nō p̄cedit actū. in h̄ꝰ motu mobile ē p̄us suo motu nō
tpe sꝫ nā. Nāq̄ꝫ q2 tpe ⁊ duratiōe nihil ē p̄us eterno ⁊ ꝑ-
petuo: ipoſſe ē q̄ motū eternū ⁊ ꝑpetuū tpe p̄cedat aliqđ
mobile: si vō mot⁹ ille sit nou⁹ ⁊ tpal': q2 ī nō ꝑpetuis tpe
pō p̄cedit actū: oꝫ eē aliqđ mobile qđ tpe p̄cedit talē mo
tū. itē° ḡ ph̄i ē q̄ nō ē daᷣ p̊ᵐ motū tpalē ⁊ nouū: q2 cū mo
tū nouū tpe p̄cedat aliqđ mobl'e nouū: ⁊ oē mobl'e nouū
p̄cedat aliq̄ factio: si aliqs mot⁹ nou⁹ eēt p̊m⁹: tc̄ h̄ꝰ motū
tpe p̄cederet aliqs mot⁹ ⁊ aliq̄ factio: vt factio ipi⁹ mobi
lis qđ p̄suppōit tal' mot⁹ nō ḡ p̄t dari q̄ mot⁹ nou⁹ sit mo
t⁹ p̊m⁹: nisi fꝫ ph̄ꝫ icidam⁹ in h̄ icōueniēs: qđ an̄ p̊ᵐ motū
sit aliqs mot⁹: sꝫ q̄ h̄ via ph̄i nō 2cludat i seq̄ntib⁹ appe-
bit. Ex h̄ aūt soluiᷣ q̄ rō p̊ª: q2 mot⁹ celi fm̄ ph̄ꝫ nō ē tpal'
sꝫ ꝑpetu⁹: nō ḡ oꝫ talē motū p̄cedere aliqđ mobile tpe: sꝫ
nā. Qđ vō addebaᷣ: deīn̄ vrᷣ iportare maiorē difficl'tatē: Cō.4.
h̄ꝰ tn̄ difficl'tatē soluit Cōm̄. distiguēdo de pō. d. q2 sp̄ in
motu nouo tpe pō p̄cedit actū: sꝫ h̄ꝰ pō: nō sp̄ fūdaᷣ i ipo
mobili c⁹ ē ipse mot⁹: sꝫ aliqn̄ fundaᷣ in a°. vt si stati cū ē
ignis ascēdit sursū h̄ꝰ ascēsus ⁊ h̄ꝰ mot⁹ tpe p̄us fuit i pō
q̄ꝫ eēt in actu: sꝫ h̄ꝰ pō nō fūdabaᷣ in igne: c⁹ ē ipe mot⁹: sꝫ
fūdabaᷣ in aere: ⁊ in aq̄ ex q̄ fact⁹ est ignis: cui 2petit sic
moueri. ¶ Sꝫ si volum⁹ saluare modū loq̄ndi ph̄i: pos-
sum⁹ dr̄e q̄ fꝫ vnūquēq̄ꝫ motū nouū tpe p̄cedit mobile:
c⁹ est ille mot⁹: sꝫ h̄ꝰ mobile qđ tpe p̄cedit suū motū ali-
qn̄ dicᷣ qd i actu: aliqn̄ qd i pō: vt si ferri sursuꝫ est motus
ignis nāl'r ē latio sursū: si sit tpalis ⁊ noua: quā nō p̄cedat
ēt tpe vel ignis in actu: vel ignis i pō: vt si nō stati cū est
ignis ferᷣ sursū: tc̄ talē motū p̄cedit ignis in actu. Si vō
stati cū est actu ignis sursuꝫ ferᷣ: tūc h̄ꝰ motū p̄cedit tpe
aq̄ vl' aer q est ignis in pō: ⁊ ex q̊ fact⁹ est ignis: ⁊ h̄ sufficᷣ
ad saluādā itētionē ph̄i. Nā siue stati cū ē ignis feraᷣ sur
suꝫ: siue nō. sp̄. n. motū ignis p̄cedit factio ignis: q̄ si mo
tus alicui⁹ mobilis sit nouus ⁊ sit p̄mus: cū sp̄ oēm taleꝫ
motū p̄cedat factio mobilis ante p̄mū motū erit aliqua
mutatio: siue aliqs mot⁹: qđ est incōueniēs. Du° 2°.

Alterius forte dubitaret aliqs. vtruꝫ sic sit ex pte
agētis ⁊ motiui sic ex pte passi ⁊ mobilis
vt vtrū 2bustiuū: ⁊ vl'r oē motiuū p̄cedat suū 2burere ⁊
suū mouere: sic 2bustibile: ⁊ vl'r oē mobile p̄cedit suū cō-
buri ⁊ suū moueri. ¶ Dōꝫ q̄ q̄dā mō sc̄ḋm viā ph̄i est
oīo sile d motiuo reᵘ mouere ⁊ de mobili reᵘ moueri. nā
sic moueri fꝫ ipꝫ qđdā ē ꝑpetuū qđdā tpale moⁿ ꝑpetuū
nō p̄cedit mobl'e aliqđ tpe: sꝫ nā: moⁿ vō tpale ēt tpe p̄ce-
dit aliqđ mobile: sic 2ᶜ est mo^re tpale ⁊ eternū. mo^re aūt
eternū p̄cedit motū aliqđ nō tpe: sꝫ nā. nā sic nāl'r celum
p̄cedit suū moueri: sic itelliḡ nāl'r p̄cedit suū mouere: mo-
uere vō tpale ēt p̄cedit aliqđ motiuū: sic moueri tpale p̄-
cedebat aliqđ mobile. Aduertēdū tn̄ q̄ sic moueri passi-
uū mobile: c⁹ erat illđ moueri nō sp̄ p̄cedebat tpe actu: sꝫ
pō vt latione ignis sursuꝫ nō sp̄ p̄cedit ignis i actu: sꝫ ali-
qn̄ ignis in pō: sic mouere actiue: q̄ꝫtūcūq̄ꝫ sit tpale: nō oꝫ
q̄ tpe p̄cedat illđ mo^re motiuū i actu: c⁹ ē tale mouere: sꝫ
sufficᷣ q̄ p̄cedat ipꝫ mo^re in pō. Nā sic stati cū ē ignis pōt

mouerí ⁊ aſcẽdere ſurſuʒ: ſic ſtatí cū ē ignis: pōt ꝯburere ⁊ mouere. moᵘ ḡ paſſiᵘ ignis vt ſuū fieri ſurſuʒ ſi ſit tp̄ale p̄cedit de nec̄itate vl' ignis in actu: ſi prius ſit ignis ꝗ̄ aſcẽdat: vl' ſaltē p̄cedit ēt tp̄e aer vel aq̄ ex q̄ fact⁹ ē ignis q̄ ē ignis i pō: ſic ēt mouerī actiuū ipi⁹ ignis: vt ip̄ʒ ꝯburere vel p̄cedit tp̄e ignis in actu: ſi p̄us ſit ignis ꝗ̄ ꝯburat: vel p̄cedit tale ꝯburere aer vl' aq̄ ex q̄ fact⁹ ē ignis: ⁊ que erat ignis in pō ē. Eſt ḡ diligēter nōnᵐ ꝙ ph̄s qđ dixerat de motu paſſiue ſūpto: ſiue de mouerí: ait vītateʒ hr̄e de motu actiue ſūpto: ſiue de mouere: vt zᶜᵃ via ꝯſequaṙ intētū. Nā ſic ſi dr̄eṙ ꝙ aliqđ moʳⁱ eēt p̄ᵐ: ⁊ eēt nouū duceremur ad h̄ icōueniēs: ꝙ añ p̄ᵐ mouerī eēt aliqđ mouerī. ſic ſi aliqđ mouere eēt nouū: ⁊ eēt p̄ᵐ duceremur ad h̄ icōueniēs: ꝙ añ p̄ᵐ mouere eēt aliqđ mouere. Nā ſic oē mouerí paſſiue ſūptū: ſi ſit nouū p̄cedit aliqđ aliud mouerí: vt fieri ipſi⁹ mobilis: c⁹ ē illđ mouerí: ſic oē mouere actiue ſūptū: ſi ſit nouū p̄cedit aliqđ aliud mouere: qꝛ p̄cedit ip̄ʒ illđ mouere ⁊ illud facere: q̄ fiebat h⁹ actiuū ⁊ motiuū: q̄re cū oē mouerī nouū p̄ſupponat moˡᵉ nouū: oē mobile nouū p̄ſupponit aliqđ fieri nouū: q̄ ſcđm ē illđ moˡᵉ: nullū mouerī nouū erit p̄ᵐ mouerí: qꝛ tūc añ p̄ᵐ mouerí eēt aliqđ mouerí: ſic qꝛ oē mouere nouū p̄ſupponit aliqđ motiuū nouū. oē āt motiuū nouū p̄ſupponit aliqđ mouere: q̄ ſcđm ē illđ motiuū: nullū mouere nouū poterit eē p̄ᵐ mouere: qꝛ tūc añ p̄ᵐ mouere eēt aliqđ mouere: vt ſi ꝯburere ignis eēt nouū: nō poſſet eē p̄ᵐ ꝯburere: qꝛ cōburere ignis nō pōt eē nouū: niſi ignis ſit nou⁹: ignis āt nō p̄t eē nou⁹: niſi ſit calefcā vel ꝯbuſta aq̄: vel aliqd aliđ ex q̄ generat⁹ ē ignis: ſp̄ ḡ añ oē ꝯburere nouū ē aliqđ ꝯburere. vt āt ꝯburere cuiuſlʒ ignis ſit illđ ꝯburere: q̄ ꝯbuſtū ē illud ex q̄ fact⁹ ē vel gnāt⁹ h⁹ ignis. nullū ḡ ꝯburere ⁊ nullū mouere ſcđʒ ph̄ʒ p̄t poni p̄ᵐ: qꝛ tūc añ p̄ᵐ mouere eēt aliqđ moʳᵉ: qđ ē icōueniens. Sic ḡ vr̄ eē dōm ſcđndo rōnē ph̄i. Sʒ ꝙ rōnes ei⁹ nō ſimpʳ arguāt ſʒ p̄cedāt ex ſuppōne falſi in p̄ſequēdo patebit. ¶ Deide cū dicit.

Tex. 5. ¶ Ergo ⁊ hoc neceſſariuʒ eſt aut facta aliquādo eſſe cuʒ non eſſent aut perpetua eſſe.

¶ Ponit aliđ qđ eſt nec̄iuʒ ad p̄poᵐ oñdendū. d. ꝙ ḡ ſup. cū nec̄iū eſt moˡᵉ p̄cedere ſuū motū: ē ⁊ h̄ nec̄iuʒ ꝙ moˡⁱᵃ aut oʒ eē fcā cū p̄us nō eēnt: aut oʒ ea eē p̄petua. de q̄libʒ .n. verẓ ē ꝙ vl' ē p̄petuū vel ē tp̄ale. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Si qdē igiṫ factū eſt mobiliū vnūqđqʒ neceſſariū eſt p̄ri⁹ accepta aliā mutationē factā eē: ⁊ motū ſcđm ꝙ factū eſt poſ'e motū eē: aut mouerí. ¶ Si aūt que ſunt p̄ecrant ſemp̄ motu nō exñte irrōnabile qdē videṫ ⁊ ab iſciētib⁹.

¶ Ex p̄miſſis arguit itētuʒ. d. ꝙ ſi qdē igiṫ vnūqđqʒ mobiliū: ſup. qđ moueṫ motu nouo: ſcđm ē nec̄iū eſt p̄us acceptā eē ⁊ p̄us fcāʒ eē aliā mutationē ⁊ aliū motū: ſʒ queʒ motū ſcđm ē ip̄m mobile: qđ dīis poſ'e eē motuʒ: aut poſ'e mouerí. Nullus ḡ mot⁹ nou⁹ poterit eē p̄mus: qꝛ añ oēm talē motū p̄cedit alia mutatio: vt factio ipi⁹ mobilis. Si vō dicaṫ ꝙ aliq̄ moueñṫ motu nouo: q̄ nō ſunt fcā ſʒ p̄petua: vr̄ oīno irrōnabile: iđ ſubdit: ꝙ ſi aliq̄ ſint moˡⁱᵃ: q̄ ſp̄ p̄erāt motu nō exñte. f. ſp̄ ita ꝙ ſit aliqđ mobile eternū: c⁹ mot⁹ ſit fact⁹ ⁊ tp̄alis: h̄ ponere vr̄ qdē irrōnabile ēt ab iſipientib⁹: ipſi aūt iſipiētes cogſcerent h̄ eē irrōnabile. ¶ Nōnᵐ āt viʒ rōnis h⁹: vt ſatꝭ pōt patere p̄ dicta: i h̄ ꝯſiſtere ꝙ cū mot⁹ nou⁹ p̄ſupponat moˡᵉ nouū: nl'ꝭ mot⁹ nouus poterit eē p̄mus: qꝛ oē motuʒ cuiuſlʒ mobil' noui de nec̄itate p̄cedit aliqs mot⁹ ſʒ quē ſcđm eſt illđ mobile: qꝛ ſi talis mot⁹ eēt p̄mus añ p̄ᵐ motū eēt aliqs mot⁹: qđ eſt icōueniēs. ¶ Nōnᵐ ēt: iđ oīo irrōnabile eē ꝙ mot⁹ nou⁹ ꝯpetat mobili eterno: qꝛ q̄ eterna ſūt vniformiter ſe h̄ñt oīo. ḡ vr̄ eē ridiculū ponere aliq̄ eterna: ⁊ nō dr̄e ea ſp̄ immutabilr̄ ſe h̄r̄e: vl' ſp̄ vniformiter mouerí.

Dubitaret forte aliqs: qꝛ vr̄ ꝙ h̄ rō ph̄i: nō ſoᵐ nō demr̄et ſimplr̄: ſʒ ēt ꝙ non demr̄at ex ſuppōne. Suppoſitis .n. oīb⁹ fundamētis ei⁹: vt vr̄ nō p̄bat motū nō icepiſſe. arguit .n. ꝙ cū mot⁹ nou⁹ p̄ſuppōat mobilis factionē. ſi aliqs mot⁹ mobil' noui: vel aliqs motus nou⁹ eēt p̄mus: cū oēʒ talē motū p̄cedat factio mobilis: tūc añ motū p̄ᵐ eēt aliqs mot⁹. dr̄et .n. aliqs ꝙ p̄p̄ h̄ nō argṙ motū nō icepiſſe: qꝛ nō pōeret mot⁹ p̄mus mobilis: ſʒ ip̄a factio mobil'. ¶ Dōʒ ꝙ ſuppoſitis ſunᵈⁱˢ ei⁹. zʳ poſſum⁹ oñdere hāc rōnē ꝯcludere zʳ. p̄p̄ p̄p̄ id qđ argṙ p̄ locū a maiori. Nā ſi iter mot⁹ nouos aliqs mot⁹ dʒ eē p̄m⁹: potiſſime vr̄ ꝙ h⁹ mot⁹ ſit mot⁹ local'. Sʒ h⁹ mot⁹ ſi ē nou⁹ nō pōt eē p̄m⁹. ḡ nec aliqs mot⁹ nou⁹ ali⁹ poterit eē p̄m⁹: qđ āt mot⁹ local' nou⁹ ñ poſſit eē p̄m⁹: ſufficiēter p̄bat tō ph̄i ſuppoſitis fundaм̄tis ei⁹. Nā ſʒ ip̄ʒ oīs mot⁹ localis nou⁹ p̄ſupponit mobile nouū. oē āt mobile nouū p̄ſupponit factionē aliquā ⁊ motū aliquē p̄ quē ſcđm ē mobile. ḡ oīs mot⁹ localis nouus p̄ſupponit aliquē motū: ⁊ nullus talis mot⁹ nouus poterit eē p̄mus: ⁊ p̄ ꝯñs nullus ali⁹ motus nouus poterit eē p̄mus. Sʒ ſi nullus mot⁹ nouus poterit eē p̄mus mot⁹: ſp̄ añ oēʒ motū nouū eſt dare aliquē motū: qr̄ mot⁹ vl'r nō icepit: ſʒ eſt etern⁹. ¶ zᵃ via ad declarādū mentē ph̄i: eſt vt rōnes h̄ facte ſuſcipiāt ſupplemētū p̄ ea q̄ dr̄ in fine de gnōne. ibi .n. oñdit ꝙ nunq̄ʒ factio aliq̄ nec aliq̄ gnō eſt mot⁹ p̄mus. Nā oīs factio ⁊ oīs gnō p̄ſupponit aliquā corruᵒⁿᵉʒ. nunq̄ʒ .n. aliqd fit vel generaṫ niſi aliqd aliđ corrūpaṫ: qꝛ gnō vni⁹ eſt corru° alteri⁹. nunq̄ʒ .n. aliqd corrūpiṫ: niſi ſit p̄us gnātū: ſp̄ ḡ gnō p̄ſuppōit corruᵒⁿᵉʒ: ⁊ corru° gnōnē: ⁊ ſic i ifiᵐ. Eſt ḡ itē° ph̄i: ꝙ oīs mot⁹ nou⁹: qꝛ ē mobil' noui: p̄ſupponit factionē mobil'. Nl'ꝭ ḡ talis mot⁹ pōt eē mot⁹ p̄m⁹: qꝛ tc̄ añ motū p̄ᵐ eēt aliqs mot⁹: ſʒ vt patebit in de gnōne: ſp̄ añ oēʒ factionē ē aliq̄ corr°. añ oēʒ corruᵒⁿᵉ aliq̄ factio: vl'r ḡ mot⁹ ñ p̄t eē nou⁹: qꝛ ſp̄ añ oēʒ motū nouū: eſt dare aliquē motum. ¶ z° h̄ idē declari pōt. Nā factio ſp̄ē termin⁹ mot⁹: vt factio vni⁹ mobilis p̄ſupponit motuʒ alteri⁹ mobilis: qđ ē illđ moˡᵉ i pō: vt factio ignis p̄ſupᵖᵉ alteratōʒ aeris vl' alic⁹ alteri⁹ qđ ē ignis i pō. ſupᵗᵒ ḡ ꝙ ſp̄ factio vni⁹ mobil' p̄ſupponit alteratiōeʒ ⁊ motū alteri⁹ mobil' ō leui p̄baṫ itētū. Nā mot⁹ nou⁹ ipi⁹ ignis p̄ſuppōit factiōeʒ eius: factio vō ignis p̄ſuppōit motū alteri⁹ mobil': ex q̄ fact⁹ ē ignis iˢ: cū āt mot⁹ alteri⁹ mobil': ſi nou⁹ ſit p̄ſuppōit factiōeʒ ei⁹: ſp̄ ḡ mot⁹ nou⁹ p̄ſuppōit factiōeʒ: ⁊ factio motū: ſp̄ ḡ ē mot⁹ añ motū: ⁊ factio añ factiōeʒ: nō ḡ icepit mot⁹. hāc āt viā mļtū vr̄ ſonare text⁹. Nā iđ p̄baṫ ꝙ mot⁹ nō ē nou⁹: qꝛ ſp̄ mot⁹ nou⁹ ſp̄ ē mobil' noui: ⁊ p̄ſuppōit motū ſʒ quē factū ē mobl'e qđ poſ'e ē moʳⁱ tali motu: ſp̄ ḡ ē mot⁹ añ motuʒ ⁊ factio añ factōeʒ. Fulciṫ tñ h̄ zᵃ via ex zᵃ. nā iđ ē mot⁹ añ motū ⁊ factio añ factōeʒ: qꝛ ſp̄ gnō vni⁹ ē corru° alteri⁹ ⁊ eꝯ. Ex h̄ ḡ app̄ʒ ꝙ ſi he rōes ph̄i ōbēt ſufficiēter ꝯcludeṙ oʒ ꝙ arguāt nō ſoᵐ de motu i cōi ꝙ nunq̄ʒ icepit: ſʒ ēt de motu celeſti. nā h⁹ rōes nō arguūt motū ſimpʳ nō icipe: niſi ſupponaṫ ꝙ gnō ⁊ corru° ſe h̄ñt ſʒ circulū: ita ꝙ oīs mot⁹ nou⁹ p̄ſuppōit factiōeʒ mobil': factio āt p̄ſupponit corruptōeʒ: corru°. āt factiōeʒ: ⁊ ſic circulr̄ i ifiᵐ. Sʒ ꝙ factio ⁊ corru°. circulariter ſe p̄cedāt i ifiᵐ eē nō pōt: niſi p̄ motū circularē ipſi⁹ celi: ⁊ in de gnōne ſufficiēter oſtēdimus. arguūt ḡ he rōnes addacte motū celeſtē nunq̄ʒ icepiſſe p̄ quē h⁹ mot⁹ iferiores p̄petuo circulantur. T. c. 56.

Du° p̄ᵐ.

Alteri⁹ forte dubitarʒ aliqs: qꝛ ſic exponē° rōʒ ph̄i: vt expoſuim⁹ vr̄ ꝙ ñ ſoᵐ arguat ex ſuppōne: ſʒ etiā ꝙ ſimpliciter p̄beṫ motū nunq̄ʒ icepiſſe. Nā nul- Du° z°.

lus sane mẽtis negaret ꝙ si ẽ mot⁹ nouus ẽ ⁊ mobile no
uũ: huic.n. fundamẽto ẽt fides catholica minime ꝯdic̃. po
nit.n. fides nr̃a ꝙ oĩs mot⁹ ẽ nouus: ⁊ ꝙ hꝫ mot⁹ nou⁹ sp̄
ẽ mobilis noui: sʒ si mobile ẽ nouũ de necitate ẽ factũ: fa
ctio ãt ẽ terminus mot⁹. oẽ ḡ motũ nouũ p̃cedit factio: ⁊
qꝛ factio ẽ sp̄ termin⁹ mot⁹ ⁊ p̃supponit motũ: si oẽm mo
tũ nouũ p̃cedit factio añ oẽʒ motũ nouũ necesse ẽ eẽ ali
quẽ motũ: vlr̃ ḡ mot⁹ nou⁹ eẽ nõ põt. Nã si vlr̃ mot⁹ eẽt
nou⁹ añ oẽʒ motũ eẽt aliqs mot⁹: qꝺ ẽ icõueniẽs. ⁋ Dõʒ
ꝙ lʒ multis vijs fulciuerim⁹ rõnẽ phĩ: oẽs tñ p̃dicte vie
p̃cedũt ex suppõne falsi. Supponũt.n. ꝙ nunꝙ̃ sit factio
aliq̃ nisi illa sit termin⁹ mot⁹: q̃ supposito ĩpoĩe ẽ rñdere
ad rõnes phĩ. Si ḡ oñdere poterim⁹ eẽ aliqꝺ agẽs: qꝺ p̃t
ꝓducere res i eẽ absq̃ motu p̃cedẽte: rõnes phĩ appare
bũt vilia sophismata. verũ ẽ.n. ꝙ mot⁹ nou⁹ p̃supponit fa
ctionẽ mobilis: sʒ factio mobilis nõ de necitate p̃suppo
nit motũ: qꝛ vt ꝓbabit̃ p⁹ cã põt ꝓducere res in eẽ absq̃
motu p̃cedẽte. Nõ igit̃ añ oẽʒ motũ nouũ ẽ aliqs motus
vt rõ phĩ ꝯcludebat. ⁋ Qz ãt p⁹ cã absq̃ motu p̃cedente
res ꝓducere possit pʒ. nã oẽ agẽs agit f̃m modũ sue nãe.
Cũ ḡ nã diuina sit suũ eẽ: ⁊ in illa nã nl̃la sit admixta põ: sʒ
sit ipʒ eẽ pp⁹ effect⁹ dei: ẽ dare eẽ: imo qꝛ cãlitas ei⁹ se ex
tẽdit ad oĩa entia: oꝫ ꝙ ꝓpri⁹ effect⁹ sit id q̃ oĩa ꝑticipãt.
h ãt ẽ eẽ. huic ãt vitati ꝙ ꝓpri⁹ effect⁹ dei sit dare eẽ ꝯcor
dat scriptura sacra. dcã scõꝝ. auctes phoꝝ. Dioñ.n. ait i
de di. no. ꝙ de⁹ max̃ ꝑ eẽ noĩare hʒ tãq̃ ꝑ id qꝺ est cõissi
mũ: ⁊ qꝺ ẽ ꝓpri⁹ effcũs ei⁹. ipse.n. ds ꝑ eẽ se noĩat tanq̃ ꝑ
T.c.4. aliqd ꝓpriũ: vt pʒ sciẽtib⁹ scripturã sacrã. ipe ẽt Cõm. ab
hac vitate coact⁹ ait 2⁰ meta. ꝙ vnuʒ ẽ ens ꝑ se ens ⁊ ꝑ se
veꝝ. cetera ãt sũt entia ꝑ eẽ ⁊ vitatez ei⁹: dei ḡ q nõ ẽ nisi
eẽ ꝓpri⁹ effect⁹ ẽ dare eẽ. Sz ꝓpri⁹ effcũs alioꝝ agẽtiũ nõ
est eẽ sʒ fieri. nãq̃ eẽ dic̃ actũ simplr̃: fieri ãt dic̃ actũ ad
mixtũ po̾. Si ḡ modus agẽdi cuiuslʒ agẽtis seq̃t̃ modũ
eẽndi ei⁹: cũ oĩa agẽtia citra p̃ᵐ nõ sint act⁹ pur⁹: sʒ hẽant
eẽ admixtũ põ: ꝓpri⁹ effect⁹ ei⁹ ñ erit eẽ: qꝺ f̃ʒ se acceptũ
dic̃ actũ simpr̃: sʒ erit fieri: qꝺ f̃ʒ se dic̃ actũ admixtũ po̾.
eẽ.n. ꝑ se loquendo sp̄ dic̃ actũ simpr̃. Si ãt sit aliqꝺ eẽ ꝙ
hẽat cũ eẽ põlitatẽ admixtã: h nõ erit rõne ipsi⁹ eẽ f̃ʒ se:
sʒ rõne ei⁹ in q̃ tale eẽ recipit̃. ꝑ se ḡ loq̃ndo eẽ qꝺ f̃ʒ se di
cit actũ simpr̃: nũq̃ p̃t eẽ ꝓpri⁹ effect⁹ alic⁹ agẽtis: qꝺ non
sit in actu simpr̃: ⁊ nõ hẽat põlitatẽ admixtã. Cuʒ ḡ solus
ds sit act⁹ pur⁹ ⁊ act⁹ simpr̃. cetera vo agẽtia sint i actu ad
mixto po̾. hñ deñ ẽ ꝙ ꝓpri⁹ effect⁹ dei est eẽ: ceteroꝝ vo
agẽtiũ ꝓpri⁹ est fieri: sʒ cũ oẽ agẽs ĩme̾ possit efficere ꝓ
priũ effcm: ⁊ mediãte hꝫ effcũ possit efficere oĩa. alia agẽ
tia citra p̃ᵐ imediate sũt cã ipsi⁹ fieri. Si ãt sũt cã eẽ h ẽ
mediãte fieri. ide ẽ ḡ ꝙ oĩs effect⁹ accipiẽs eẽ a scdis agẽ
tib⁹ accipit tale eẽ me̾ motu ⁊ me̾ fieri. ꝓductio ḡ re
rũ ⁊ factio eaꝝ f̃ʒ ꝙ factio est vt extẽdam⁹ nomẽ factio
nis ad oẽʒ ꝓductionẽ ⁊ ad oẽʒ cãtiõeʒ nõ hʒ ꝙ sit termi
nus mot⁹: vl' ꝙ sit termin⁹ ipi⁹ fieri: sʒ si ꝓductio ⁊ factio
reꝝ p̃supponit fieri ⁊ motũ p̃cedẽtẽ: h est ĩq̃ᵐ illa factio
est scdoꝝ agẽtiũ q̃ agũt mediãte motu ⁊ mediãte fieri: sʒ
cũ pp⁹ effect⁹ dei sit ipʒ eẽ: p̃t ds dare eẽ reb⁹ absq̃ fieri:
⁊ absq̃ motu p̃cedẽte: eẽ ḡ qꝺ dat ds ⁊ factio ei⁹ ⁊ ꝓduc̃
ipsi⁹: nõ oꝫ ꝙ sit termin⁹ alic⁹ mot⁹. videm⁹.n. ꝙ 2ᵃ agẽ
efficiũt fieri absq̃ fieri p̃cedẽte: ita ꝙ fieri scdoꝝ agẽtiũ
f̃ʒ ꝙ hꝫ ⁊ ꝑ se nõ ẽ termin⁹ alic⁹ fieri: qꝛ motionis nõ est
T.c. 13. mot⁹: ⁊ gnõnis nõ ẽ gnõ: vt ꝓbabat̃ i. 5. Si ḡ 2ᵃ agen̾: qꝛ
pp⁹ effect⁹ eoꝝ ẽ fieri: imediate huc effcm efficiũt absq̃
aliq̃ alio p̃cedẽte. ds c⁹ ꝓpri⁹ effect⁹ ẽ eẽ: poterit res ꝓdu
cere i eẽ absq̃ motu ⁊ absq̃ fieri ⁊ absq̃ aliq̃ alio p̃cedẽ
te. est.n. q̃si ꝑ se notũ ꝙ qꝺlibʒ agẽs imediate effic̃ ꝓpriũ
effcm. pʒ ḡ ꝙ rõ phĩ nõ ꝯcludit. Nã si volum⁹ accipe fa
ctionẽ large ad oẽʒ ꝓductionẽ: dato ꝙ mot⁹ nou⁹ p̃suppo
nit mobile nouũ: ⁊ ꝑ ꝯñs p̃suppõit factionẽ ei⁹: nõ tñ oĩs
mot⁹ nou⁹ de nec̃i̾ p̃supponit aliũ motũ: qꝛ põt eẽ factio:
q̃ nõ ẽ termin⁹ alic⁹ mot⁹. Qz si tñ vellem⁹ facere vim i ver
bo accipiẽdo nomẽ factiõis vt ẽ termin⁹ ipsi⁹ mot⁹ ⁊ ipi⁹
fieri: dicem⁹ ꝙ nõ oĩs mot⁹ nou⁹ de necitate p̃supponit fa
ctionẽ mobil: qꝛ p̃t eẽ mobile nouũ qꝺ ꝓducit̃ absq̃ fa
ctiõe ⁊ absq̃ fieri ⁊ absq̃ motu p̃cedẽte. mot⁹ ḡ nou⁹ non
de necitate p̃supponit factionẽ mobilis: vel si p̃supponit
hꝫ factionẽ: nõ oꝫ ꝙ illa factio sit termin⁹ alic⁹ fieri vel
alic⁹ mot⁹: ita ꝙ nõ sp̄ añ oẽʒ motũ nouuʒ est aliqs mot⁹
nec ẽ motus eternus: vt phs opinatur. Lectio III.

At vo magis igrediẽtib⁹ h neciuʒ est accidere. Si.n. alijs qdẽ mobilib⁹ existẽtib⁹ alijs motiuis aliqñ qdẽ erit aliqꝺ primũ mouẽs: h ãt qꝺ mouet̃: aliqñ qꝺ nihil: sʒ qescit oꝫ h mutari pri⁹. Erat.n. aliqd cã quietis. Quies enim priuatio mot⁹ est. Qr̃ añ primã mutationẽ erit mutatio prior.

⁋ Postq̃ phs ꝓbauit eternitatẽ mot⁹ ex ꝑte ipsi⁹ motus
oñs ꝙ añ oẽʒ motũ nouũ est dare motũ: in ꝑte ista vena
tur eternitatẽ mot⁹ ex ꝑte ipsoꝝ mouẽtiũ. mouẽtia ãt 3ᶜ
distinguunt̃: qꝛ q̃dã agũt ꝑ nãʒ vt corꝑalia: q̃dã agunt ⁊
mouẽt a ꝓposito: vt hñtia intellcm. Quedã vo mouent ⁊ T.c. 45
agunt metapho̾: vt hñtia rõeʒ finis. finis.n. vt i de gnõ
ne ostẽdimus: est mouẽs metapho̾. Tria ḡ fac̃: qꝛ p⁹ ostẽ
dit motũ eẽ eternũ ex ꝑte agẽtiũ nãlr̃. 2⁰ ex ꝑte agẽtiuʒ
a ꝓposito. 3⁰ ex ꝑte agẽtiũ q̃rũcũq̃. 2ᵃ ibi (Alia qdẽ mo
uent.n.) 3ᵃ ibi. (Nece.n. in his q̃ sũt.) Dic̃ ḡ. ꝙ at vo am
pli⁹ magi igrediẽtib⁹. i. ꝓfundi⁹ ꝯsiderãtib⁹ vitatẽ h ne
cessariuʒ est accidere. vʒ. ꝙ mot⁹ nunq̃ cepit. nã si aliqs
qdẽ mobilib⁹ exñtib⁹. alijs ãt motiuis: sup. si mot⁹ sp̄ nõ
fuit: oꝫ ꝙ aliqñ qdẽ h qdẽ.n. p̃ᵐ mouet. h aũt qꝺ mouet̃:
sup. p⁰. aliqñ qdẽ nihil mouebat̃: sʒ qescit. i. erat nãlis q
es. si ḡ oꝫ icipe mot⁹ oꝑʒ ꝙ h. i. mobilia mutari p̃us. nã si
mobilia qescebãt aliqd erat cã qetis. nã qes est ꝑuatio
mot⁹. si ḡ oꝫ tolli qes ⁊ debẽt mobilia icipere moueri: oꝫ
ꝙ tollat̃ cã quietis q̃ erat ĩpedimẽtũ mot⁹ ⁊ per quã pri
uabat̃ mot⁹: sʒ hꝫ cã ⁊ hꝫ ĩepdimẽtũ nõ põt tolli nisi per
motũ. ḡ si mot⁹ vlr̃ iceperat erit aliqs mot⁹ añ oẽʒ motũ
⁊ mouebunt̃ mobilia p̃us q̃ moueant̃: q̃re añ p̃mã mu
tationẽ est mutatio prior: qꝺ est incõueniẽs. ⁋ Notãdũ
aũt viʒ rõnis hui⁹ in hoc ꝯsistere: qꝛ nihil est in noua di
positione nisi per motũ p̃cedentẽ. Nãq̃ si aliquid est in
aliqua dispõne: in qua p̃us nõ erat; aliqua cã est ante mo
tũ: ⁊ aliqꝺ ĩpedimẽtũ est ablatũ: ꝓpter c⁹ ablationẽ cõpe
tit ei h noua dispõ: sed illa ablatio ĩpedimẽti est quidaʒ
motus ⁊ ipm ĩpedimẽtũ auferre qꝺdã mouere est. ḡ oĩs
noua dispositio fit mediante aliquo motu p̃cedẽte. si igi
tur motus vlr̃ incepit tũc mobilia sunt in noua dispõne:
qꝛ eẽ in motu est alia dispõ q̃ eẽ in quiete: sʒ noua dispõ
fit per motũ p̃cedentẽ. ḡ vlr̃ ante oẽm motũ fuit aliquis
motus ⁊ p̃mũ motũ entiũ p̃cessit aliquis motus: qꝺ est i
cõueniens. ⁋ Notãdũ ẽt hanc rõnẽ sensibilr̃ ⁊ euidẽter
arguere magis de agẽte nãli q̃ de agente a ꝓposito. nam
agẽs nãle nõ põt in opposita sic agẽs a ꝓposito: qr̃ agens
oẽ per nãm si adsit passum statiʒ agit nisi ĩpediat̃: si ḡ ta
lia agentia p̃us non mouebãt: ⁊ postea mouent aliqꝺ im
pedimentum est sublatum ⁊ aliquis motus precessit ra
tione cuius entia sunt in motu: ⁊ in noua dispõne. argu
it ergo hec ratio ꝙ ex parte agentiuʒ naturaliter non po
test vlr̃iter icipere motus: qꝛ nihil icipit ꝑ talia agẽtia ni
si mediãte motu. Si ḡ ꝑ ea vlr̃ motus icipet: añ oẽʒ mo
tũ eẽt motus: qꝺ ẽ icõueniẽs. ⁋ Nõnᵐ aũt hac rõnẽ 2ᵐ

eē supplemētū rōnis p̄misse. supposuerat.n.phs ꝙ mot⁹ nouus reqrit mobile nouū ⁊ p̄suppōit factionē mobilis: ſʒ oīs factio p̄supponit motū: qꝛ ē termin⁹ mot⁹. g̊ oīs motus nouus p̄supponit motū vl'r. igit̄ mot⁹ nō incepit nec vl'r mot⁹ pōt eē nouus: qꝛ tūc vl'r oēʒ motū p̄cederet aliqs mot⁹: qđ ē icōueniēs. apparēter g̊ ꝯcludit h̄ rō motū nō īcipe: ſi mot⁹ nouus arguit mobile nouū: ⁊ p̄supponit factionē mobilis: ſiqs diceret mobilia ñ eē fcā. ſʒ eē eterna: ⁊ tñ moueri tēporal'r: rō h̄ nec apparenter nec exñter ꝯcluderet: iō h̄ 2ª rō supplet rōʒ illā. Nā ſʒ cā ēt ſi mobilia ponant̄ eterna: vt vr̄: oʒ motū vl'r nō eē nouū: qꝛ ſi mobilia ſūt eterna ⁊ vl'r īcipiunt moueri in tpe: ita ꝙ nō ſit aliqs mot⁹ niſi tēporalis: qñ p̄ª entia īceperūt moueri: aliqđ īpedimētū fuit ab eis ſublatū. Sed auferre īpedimētū qđdā mouere ē. g̊ añ p̄mā mutationē fuit mutatio p̄or. īmo ſi mot⁹ vl'r ē nouus: ſiue mobilia ſint eterna: ſiue tēporalia: cū mot⁹ nou⁹ arguat nouā diſpōnē: ⁊ noua diſpō fiat ꝑ motū p̄cedētē: vl'r añ omnē motū fuit aliquis motus: qđ eſt inconueniēs.

Dubitaret forte aliqs. vtrū h̄ rō ſimpl'r ⁊ abſolute ꝯcludat motū eternū eē: vr̄ āt ꝙ ſic. Nunꝗ.n. videm⁹ aliqđ agēs agere ſi p̄us non agebat niſi aliq̄ mutatio fcā p̄cedat; vt ſi ignis calefac̄ ſtuppā: qui p̄⁹ nō calefaciebat: vl' ignis iuit ad ſtuppā vl' ſtuppa ad ignē vl' vtrūq; acceſſit ad vtrūq;. Cū g̊ in p̄ªcā non poſſit eē trāſmutatio nec in nihilo poſſit eē transmutatio dato ꝙ ꝓpri⁹ effect⁹ dei ſit dare eē ⁊ ꝙ poſſit res ex nihilo ⁊ abſq; motu p̄cedēte ꝓducere: tñ vt vr̄ qcqd ꝓduxit ab eterno ꝓduxit: qꝛ ſi feciſſet entia in tpe: aliq̄ mutatio fcā eēt vl' in deo vl' in nihilo: rōne cui⁹ nūc ꝓduxit entia ⁊ nō p̄us: ſʒ cū vtrūq; horū ſit ipoſ'e opʒ entia eterna eē: ſʒ ſi entia ſūt eterna ⁊ motus eternus: qꝛ ſi entia eēnt eterna: ⁊ mot⁹ vl'r eēt nouus vt ꝓbabat̄ ꝑ rōʒ nūc adductā: añ oēʒ motū eēt aliqs motus: qđ ē icōueniēs. ¶ Dōʒ ꝙ lʒ poſſem⁹ hāc rōnē effugere ſupficial'r dicēdo eā nō arguere de agēte a ꝓpoſito cuiuſmodi ē de⁹: ſʒ de agēte nāli: tñ qꝛ phus hāc rōnē faciēdo: dicit ſe amplius ⁊ ꝓfundius ingredi: ⁊ nos amplius ⁊ profundius oſtēdamus ꝙ deus abſq; precedente mutatione pōt noua ⁊ mutabilia facere. ¶ Ad cuius euidētiā ſciēdū ꝙ p̄ª cā q̄tuʒ ad p̄ns ab oīb⁹ alijs cāis in trib⁹ dr̄t. p̄ª.n. dr̄ia ē: qꝛ nulla cā q̄ ē alia a p̄ª ē vl'is cā entis: ſolus āt de⁹ cū ſit p̄ᵐ agēs ē cā toti⁹ entis: vñ ⁊ ī 2º meta. ꝓbat ꝙ īfiᵐ ⁊ meᵐ nō p̄nt eē cā toti⁹: ſʒ vl'r ſꝑ p̄ᵐ ē cā toti⁹. Si g̊ de⁹ ē cā totius entis: oʒ ꝙ poſſit ꝓducere effectum abſq; motu p̄cedēte. Nāq; cuʒ mot⁹ de neci'te p̄ſupponat mobile ⁊ ſubʒ in q̊ recipiat̄: oē qđ de necitate agit ꝑ trāſmutatōeʒ ⁊ motū: nō ē cā toti⁹ entis: ſʒ de neci'te p̄ſuppōit potētiā ex p̄te paſſi in qua ſuſcipiat̄ ei⁹ actio ⁊ ei⁹ mot⁹. deus ergo ex quo toti⁹ entis ē cā: ⁊ nihil ē ad qđ eius cālitas ſe nō extēdat: p̄t agere abſq; trāſmutatiōe ⁊ motu p̄cedēte: īmo ꝓductio toti⁹ entis īpoſ'e ē ꝙ fiat trāſmutatiōe mediāte ⁊ motu: qꝛ tūc mot⁹ ille eēt abſq; oī ſubō. ꝙ ſi de alijs accñtib⁹ ſaluare poſſum⁹ trāſcēdēdo nālē ſnīaʒ ꝙ poſſint eē ſine ſubō: dr̄e tñ h̄ de motu ⁊ de q̊libʒ aº cuius eē ē in fieri ē oīno ridiculū: negare g̊ deū abſq; trāſmutatiōe p̄cedēte poſſe aliquē effectū ꝓducere ē ponere deū nō eē cāʒ toti⁹ entis: pʒ g̊ ꝙ qꝛ mot⁹ p̄ſupponit ens ī pō: cū de⁹ ipʒ ens in pō: ⁊ ipaʒ mām ꝓduxerit: nec ē ipm poſſe agere abſq; motu p̄cedēte. igrare g̊ deuʒ poſſe agere abſq; motu p̄cedēte ē ignorare p̄mas dr̄ias entis: ens .n. p̄ª diuiſiōe diuidit̄ in potētiā ⁊ actū. in cām ⁊ cātū. de q̊libʒ.n. vificari pōt ꝙ vel dic̄ qđ in actu: vel qđ in pō: vl' hʒ rōnē cāe vel cāti. cū g̊ mā dicat qđ in pō ⁊ nō cāet alia oʒ ꝙ ſit cātū ab alio: ſi igit̄ ens in pō ⁊ mā nō pōt ꝓduci ꝑ motū p̄cedētē de⁹ g̊ ē cā toti⁹ entis differt ab alijs agētib⁹: qꝛ nō agit ex ſuppōne māe: ſʒ p̄t ipaʒ māʒ ꝓducere: ⁊ p̄t agere abſq; motu p̄cedēte: qđ nō p̄nt alia agētia. 2ª dr̄ia ē: qꝛ in alijs agētib⁹ v̄tus ⁊ actio dr̄nt ab eorū ſuba: vñ ipſe ītelligētie qꝛ h̄nt actionē dr̄ntē ab eoꝝ ſuba: cuʒ varia ītelligunt ē in eis mutatio aliq̄: ſʒ cuʒ oīa q̄ ſunt in deo ſint ipſa dīna ſuba: velle ⁊ ītelligere diuinū nullā in deo mutationē dicunt. Sic̄ g̊ ꝑ p̄ᵃᵐ dr̄iaʒ: qꝛ de⁹ ē vl'is cā entiū p̄t agere nō p̄cedēte trāſmutatōe ex parte paſſi: ſic ꝑ hanc 2ᵃᵐ dr̄iaʒ: qꝛ ſua v̄t⁹ ⁊ ſua actio ē ipſa ſua ſuba agit nulla mutatiōe exñte ex p̄te agētis. 3ª dr̄ia ē: qꝛ alia agētia a deo nō qcqd p̄nt mediantib⁹ agētib⁹ īferiorib⁹: p̄nt ſine illis: vt nō qcqd ſol pōt mediāte v̄tute informatiua exñte ī aliq̊ ſemine pōt ſine illa. Sʒ de⁹ qcqd pōt mediātib⁹ alijs cāis pōt ſine illis: ⁊ h⁹ rō ē: qꝛ nihil ī alijs ē cāis cui⁹ de⁹ nō ſit cā ⁊ actio: iō v̄tus oīuʒ cārū ꝑ ampli⁹ ⁊ pfecti⁹ reſeruat̄ in p̄º. Sʒ non qcqd hʒ martellus hʒ a fabro: nec qcqd h̄nt h̄ agētia īferiora h̄nt a ſole: iō nō qcqd pōt faber cū martello pōt ſine eo: nec qcqd p̄t ſol mediātib⁹ agētib⁹ īferiorib⁹ pōt ſine illis: ex p̄mis g̊ duab⁹ dr̄ntijs vt ꝓbabat̄: plane pʒ ꝙ nulla mutatiōe p̄cedēte ex parte paſſi nec ex p̄te agētis de⁹ p̄t ſuos effect⁹ ꝓducere. Sʒ diceret aliqs ꝙ nec h̄ phs negaſſʒ. ꝯcederet.n. ipo oīa eē effectus dei ⁊ deū oīno īmutabil'r agere. Nā vt ꝓbabit̄ in h̄ 8º ē deuenire ad aliqđ agēs qđ ē oīno īmobile ꝑ ſe ⁊ ꝑ accidēs ⁊ ab itra: ſʒ diceret phs ꝙ oēs h⁹ effectus deus ab eterno ꝓduxerit: ⁊ hoc nō p̄cedēte mutatōe ex p̄te paſſi. qꝛ añ talē ꝓductionē nihil erat qđ tali mutationi poſſet eē ſubm̄. nec ēt p̄ceſſit ibi mutatio ex p̄te agētis: qꝛ deus ē oīno imobilis eternal'r. g̊ abſq; oī mutatione deū ſuos effcūs ꝓducere phs nō negaret: ſʒ ꝙ noua aliqua efficiat ē īpoſſibile. Sʒ ad h̄ valʒ 3ª dr̄ntia. nā ſi abſq; ſui mutatione mediantibus ſcđis agētib⁹ pōt noua efficere ēt ſine illis abſq; oī mutatione poterit noua ꝓducere. phs g̊ vt ſaluaret ꝙ de⁹ ſemꝑ ſe hʒ vniformiter ad oīa: ⁊ ꝙ idē manēs idē ſꝑ fac̄ idē voluit ꝙ deus nihil nouū ꝓducere poſſet niſi mediantibus ſcđis agētib⁹. Sʒ qcqd ꝓduxit ab eterno produxit ⁊ cū producere ſit aliđ q̄ꝫ ꝯſuare ſi de⁹ ab eterno res produxit: nūc āt nō produxit: ſʒ ꝯſuat nō eodē mō ſe hʒ ad res nūc ⁊ p̄⁹. negādo g̊ deū poſſe aliqđ facere nūc ⁊ p̄us ꝯceſſit ipʒ poſſe facere nūc: qđ nō fecerat p̄us vl' nō facere nunc: qđ fecerat p̄us: q̊uo g̊ ſit intelligēdū ꝙ deus ſe hʒ vniformiter ad oīa: īfra dicetur. Ad p̄ns aūt intantum dictū ſit ꝙ qꝛ deus agit volēdo ⁊ intelligēdo: cuʒ volēdo ⁊ ītelligēdo diuerſa mutabilia ⁊ diuerſas p̄tes tpis nullo mō mutet̄: qꝛ ſuuʒ velle ⁊ ſuum intelligere nullo mō ē aliq̄ mutatio: ſʒ oīo ē ipa ſua ſuba: ſic pōt abſq; ſui mutatiōe talia velle ⁊ talia ītelligere: ſic pōt abſq; oī mutatōe talia ꝓducere: qđ g̊ de ꝓductiōe rerū aliq̊ mō reducēda ē ad qōnē illā: q̊uo de⁹ velit ⁊ ītelligat alia a ſe: de q̄ qōne ī qbuſdā nr̄is editiōib⁹ theologicis diffuſi⁹ dixim⁹: ⁊ ſi ꝯtigeret nos ſcribere ſuꝑ metaᶜᵃˢ de hac eadē qōne diffuſi⁹ aliq̄ dicerem⁹. ad p̄ns āt dicta ſufficiāt. ꝙ v̊o dicebat̄ de igne ⁊ de ſtuppa: pʒ qꝛ nō ē ſile de alijs agētib⁹: ⁊ de p̄mo. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Alia qdeʒ eniʒ mouent ſingulariter: alia aūt ⁊ ſm ꝯtrarios mot⁹: vt ignis qdē calefacit: frigefacit aūt nō. Scia āt videt̄ ꝯtrarioꝝ eē vna. Videt̄ igit̄ ⁊ ibi eſſe aliqđ ſimili mō: frigidū.n. calefacit ꝯuerſuʒ quodāmō ⁊ abſcōdēs: ſic ⁊ peccat volūtari⁹ ſciēs: qm̄ ꝯ̄rio vtitur ſcia. T.cō.8.

¶ Probat mundū eē eternū ex p̄te agētis a ꝓpoſito. Circa qđ.d.f. qꝛ p̊ dat cōueniētiā ⁊ dr̄iaʒ īter agēs nāle ⁊ a ꝓpoſito. 2º ex his q̄ dixerat ꝓbat ītētū ibi. ¶ Si igit̄ q̄cūq;

possibilia.) Dic̄ ḡ. q̄ alia qdē mouēt singl'r.i.vno° tm̄ vt agētia nālia.alia aūt mouēt ēt ƒʒ 2rios mot⁹: vt agētia p itellcm̄: vt ignis qdē: q2 est agēs nāle pō ei⁹ est ad alterū oppositoꝝ tm̄: iō solū calefacit: nō aūt frigefacit. Sʒ scia vꝫ eē vna 2rioꝝ. Est ḡ dr̄ia iter agēs nāle ⁊ a ꝓposito: q2 po^e nāles sūt ad vnū singl'r: sʒ po^e rōnales ⁊ scia sūt ad opposita. Dr̄it ḡ ħ agēs ⁊ illud ⁊ ēt 2uenūt: iō subdit: q̄ vꝫ sbi.s. in agēte a ꝓposito eē aliqd sīl'i mō sic̄ in agēte nāli. Nā frigidū p se ifrigidat: sʒ calefac̄ q̄dāmō.i.p accn̄s: q2 ħ fac̄ 2uersiʒ ⁊ abscōdēs: frig⁹.n. 2uertēdo calorē ad iteriora ⁊ abscōdēdo calorē iterius: lʒ p se ifrigidet p accn̄s tn̄ calefac̄: sic̄ ḡ agēs nāle agit alteruʒ oppositoꝝ p accn̄s sic peccat volūtarie sciēs qn̄ c2rio vtit̄ scia. sīl'e est ḡ aliq̄ mō iter agēs nāle ⁊ a ꝓposito: q2 ħ ⁊ illō agit vnū oppositoꝝ p se aliō vō q̄dāmō p accn̄s: vt frm̄ p se ifridat: ⁊ p accn̄s calefac̄: vt sciēs grāmaticā vl' sciens aliā sciaʒ p se agit ƒʒ artē ⁊ loqtur cōgrue. Si āt peccat volūtarie ⁊ loquit̄ icōgrue hoc est p accn̄s vt ex corruptiōe appetitus vel ex aliq̄ alia cā cōcurrente. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Si igit̄ quecūqʒ possibilia sūt facere: aut pati aut mouere aut moueri. Hec aūt moueri non penit⁹ possibilia sūt. Sed sic se hn̄tia ⁊ ꝓxima alterutris sūt. Qr̄ cū proximant̄: aliud mouet: aliud āt mouet̄: cū sint vt sit hoc qdē motiuū:

T.cō.9. illud vō mobile. ¶ Si igit̄ nō semp moueba tur: manifestū est q̄ nō se habebant sicut nunc possibilia: hoc quidē mouere: illud aūt moueri: ʒ oportuit mutari alterū illoruʒ.

¶ Ex his q̄ dixerat ꝓbat itentū.d. q̄ q̄cūqʒ sūt poſ̄ia facere aut pati aut q̄cūqʒ est poſ̄e hoc mouere hoc āt moueri: nō penit⁹ poſ̄ia sūt: actiua.n. ⁊ passiua non q̄cūqʒ mō se hn̄tia agūt ⁊ patiunt̄ vl' sūt poſ̄ia agere ⁊ pati: ʒ hn̄tia se sic: ⁊ cū sūt ꝓximati⁹.i. ꝓximu⁹.i. cū sint i debita dispōne: q̄re cū talia sūt ꝓxima.i.i debita dispōne: tc̄ ꝯtunt̄ actiōe ⁊ passiōe: ⁊ aliō qdē mouet aliō qdeʒ mouet̄: ⁊ cū ħ qdeʒ motiuū: illō āt mobile sic̄ vt sic.i. vt debite se hn̄tia: sup. tc̄ vnū mouet: aliō mouet̄: q2 ḡ sic est: si igr̄ mobile nō sp mouebat̄ ab aliq̄ motiuo manı^m ē q̄ h⁹ motiuū ⁊ h⁹ mobile n̄ se hēbāt sic̄ nūc poſ̄ia: ħ qdē mouere: illō āt moueri: ʒ oportuit mutari alteꝝ illoꝝ: q2 si vl'r mot⁹ icepit. an̄ p̄^{m} mutationē fuit aliq̄ mutatio: qd ē icōueniēs. ¶ Notādū āt viʒ rōnis h⁹ in ħ 2sistere q̄ tā agēs nāle q̄ a ꝓposito p se loq̄ndo sp fac̄ alteꝝ tm̄: si āt faciat opp^m vt si frigidū calefac̄ vel si sciens agit p̄ter sciaʒ: ħ est p accn̄s vt pp corruptōeʒ appetit⁹ vel p aliqō ipedimētū: q̄ q̄cūqʒ agens si p̄us nō agebat: ⁊ postea agit: passuʒ ⁊ agens nō se hēbat in illa dispōne: q̄ ħ posset agere illō vō pati. Sed aliqd erat ipediēs. Si igr̄ vl'r mot⁹ icepit cū nō erat motus: aliqō erat ipedimētū vel ex p̄te agētis vl' ex p̄te passi. p̄us ḡ q̄ vl'r incipet mot⁹ oportuit remoueri illō ipedimētū: sʒ ħ nō potuit fieri nisi p motū. ḡ si vl'r oīs mot⁹ incepit vl'r an̄ oēʒ motū fuit aliqs mot⁹: qō est icōueniens.
¶ Nōn^m ēt q̄ penit⁹ vult p̄hs q̄ mot⁹ vel sit etern⁹ vel q̄ cat̄ in ifi^m in motib⁹: ⁊ q̄ sit mot⁹ an̄ motuʒ. Nā si aliqs mot⁹ icipit: ⁊ aliqō mobile nūc de nouo mouet̄: aliq̄ erit cā: q̄ p̄us nō mouebat̄: illā ḡ cāʒ oportuit p̄us remoueri. Sʒ si remouet̄ cā nūc ⁊ nō remouebat̄ p̄us: aliq̄ erat cā quā ēt oportuit remoueri: ⁊ sic in ifi^m. nūq̄ ḡ est dare aliquid nouū nisi sit dare remotionē ipedimenti vel remotionē cāe an̄ remotionē cāe in ifi^m: ʒ cū remotio cāe ⁊ ipedimēti fiat p motū: nūq̄ ē dare motū nouū: nisi sit dare motū an̄ motū i ifi^m. ¶ Nōn^m āt q̄ cū tres rōnes sint addūcte ꝓbātes eternitatē motuū sic̄ ostēdebat̄ q̄ 2^a rō erat supplemētū rōnis p̄^e: sic ēt ħ 3^a est supplemētū rōnis scđe. diceret.n. aliqs q̄ si agens nāle p̄us nō agebat: ⁊ postea agit aliqd erat ipediēs: q2 po^e nāles sunt ad vnū tm̄: sʒ po^e rōnales sūt ad opp^{ta}: q2 in p̄tāte agētis volūtarie ē agere ⁊ nō agere: nō oʒ si tale agēs p⁹ nō agebat: ⁊ postea agit q̄ qd fuerit ipediēs: potuit ḡ mot⁹ vl'r incipe nō per agēs nāle: sʒ p agēs p itellcm̄. ad hoc ḡ remouēdū addit p̄hs hanc rōnē 3^{am} ostēdens q̄dāmō sīl'e eē de agēte voluntario ⁊ ƒm sciaʒ sic̄ de nāli. nā agens p itellcm̄ sp agit alterū 2rioꝝ tm̄: q2 semp agit ƒm sciaʒ. si aūt agit 2riuʒ ħ est per aliqō ipedimētū ⁊ p accn̄s: sic̄ frm̄ p accn̄s calefac̄: sp ḡ oēm motū nouū a q̄cūqʒ agēte efficiat̄ p̄cedit remotio ipedimēti: cū tn̄ nō fiat talis remotio: nisi per motuʒ sp an̄ oēm motū nouū est aliquis motus: nunq̄ ergo (vniuersaliter icepit motus.

Dubitaret forte aliqs: q̄re po^e rōnales dn̄r eē ad 2ria: nāles vō s̄t singl'r ad vnū tm̄. ¶ Dōm q̄ q̄cq̄d agit: agit vt est in actu ⁊ per formā suā: sic̄ ḡ duplex est forma q̄ est p̄n^m actiōis sic duplex est agēs: q̄daʒ.n. forma est rō agēdi q̄ ē p̄n^m eēndi ⁊ nō cognoscēdi ⁊ h⁹ forma ē in nālib⁹. caloꝛ.n. ex eo q̄ dat igni esse calm̄ est rō: quare ignis agat q̄dā aūt forma sic est rō agendi q̄ est p̄n^m cognoscēdi: ⁊ talis forma ⁊ p̄fectio est in agentib⁹ p intellcm̄. spēs.n. itelligibiles vel ipsa ars exn̄s in artifice dādo ipsi artifici q̄ cogi̅cat artificia: dat ei q̄ possit efficere illa. nālia ḡ agunt per formā q̄ est p̄n^m eēndi: itellectualia vō p formā q̄ est p̄n^m cognoscēdi. cū igit̄ forma vt est p̄n^m eēndi ita det esse hoc q̄ nō det eē opp^m: q2 caloꝛ ita dat eē calidū q̄ nō dat esse frigidū: iō po^e nāles sunt ad vnū tm̄: sʒ forma vt est p̄n^m cognoscēdi sic est rō: q̄re cognoscant̄ opposita: q2 per rectū cognoscit̄ rectū ⁊ obliquū: ⁊ per eandē artem cognoscit̄ congruum: potentie rōnales nō sunt ad vnuʒ tantū sed sunt oppositorum. Du^m p^o.

Alterius forte dubitaret aliqs. vtrū sit aliquo mō sīl'e de agente nāli ⁊ a ꝓposito. ¶ Dōm q̄ nō est oīo sīl'e de hoc ⁊ de illo: q2 vt dcm̄ est agēs nāle agit p formā: vt est p̄n^m essendi q̄ nō dat esse opp^m: ʒ dat eē alterū oppositoꝝ tm̄. agētia vō per itellcm̄ agunt per formā: vt est p̄n^m cognoscendi q̄ forma vna ⁊ eadeʒ exn̄s est ratio q̄re cognoscant̄ opposita: aliquo tamē modo videt̄ esse simile de hoc agente ⁊ illo. Nam lʒ vna ⁊ cadeʒ forma sit rō q̄re cognoscant̄ opposita: nō tamē eque primo ducit in cognitionē oppositoꝝ. habēdo n. spēm recti cognoscimus rectū ⁊ obliquū: ʒ non eque p̄mo: imo per talē spēm per se ⁊ p̄mo: cognoscimus rectū ex consequēti vō obliquuʒ: ideo est quodāmodo simile de agente nāli ⁊ a ꝓposito: q2 sic̄ agēs nāle per se agit vnū: per accn̄s vō pōt efficere 2trariuʒ: sic agens a ꝓposito agendo per speciē itelligibilē per se ⁊ p̄mo: agit illud in cuius cognitionē ducit per se ⁊ p̄° sua spēs itelligibilis: iō per se ⁊ p̄°: videt̄ agere vnū tm̄: ex 2sequēti aūt poterit agere op^m: sic̄ sua spēs ex cōsequēti ducit in cognitionē oppositi. agere ergo nō solū ꝓpositū: ʒ ēt opp^m: ⁊ si nō est oīno per accn̄s in agētibus per intellcm̄ sicut in nālibus: vid et̄ tn̄ eē ex 2sequēti. Potuit ergo eē itētio p̄hi: q̄ cū i motore p̄ sint oēs forme in actu que sunt in mā̄ p̄ma in potētia statim egit ƒm formas illas vel si non statim egit aliquid erat ipediēs. q̄cq̄d ergo de⁹ ꝓduxit ab eterno ꝓduxit: ʒ q̄ ħ rō non cōcludat statim in sequēti q̄ōne patebit. Du^m 3^m.

Alterius forte dubitaret aliquis. vtrum ex parte agentis per itellcm̄ ꝓbari possit mundū eternū ⁊ motū non incepisse. ¶ Dōm q̄ omne agens de necessitate statim facit effectum ꝓprium nisi impediat̄: sicut.n. ignis stati calefacit: quia calefacere est eius effectus proprius nisi impediat̄ sic in agente a proposito est

quedā necessitas vel quedā imutabilitas vt statim agat effectuz cōuenientē nisi ipediat̃ effectū tñ nō cōuenientē nō oʒ ponet e posita sua cā: si g̊ res que ꝓcedunt a p̄ sic sint ꝯueniētes effect⁹ ydearū siue formarū itelligibiliū existētiuz in p̄ sic calefacere est ꝯueniēs effect⁹ ignis sic statim cū est ignis calefacit nisi ipediat̃. Sicqꝫ de⁹ ipediri nō pōt statim ⁊ ab eterno oīa ꝓduxisset sꝫ ab illis ydeis nihil ꝯuenietet ⁊ vt expedit ꝓgredit̃ nisi vt est a sua voluntate volituz: res ergo nō tūc eē acceperūt qñ de⁹ in se habuit ⁊ earū spēs ⁊ earuz ydeas: sꝫ tūc effecte fuerūt qñ de⁹ p illas ydeas voluit eas fieri: vñ cōiter dicit cōuenit dīnū: ꝙ nihil ꝯparat̃ ad deū tanq̄ ꝓprius effect⁹ nisi qḋ est a deo volitū ⁊ vt ē a deo nolitū. que g̊ de⁹ voluit ⁊ qñ voluit: tunc ꝓducit. H aūt cōis veritas sic declarari pōt. Nā oē agēs per itellcm̄ agit itelligēdo: nō itelligēdo speculatiue sꝫ practice: sꝫ cū itellect⁹ extēsione fiat practic⁹ ⁊ ex hoc est practicus vt se extēdit ad voluntatē: nulla spēs itelligibilis est cōueniēs ⁊ ꝓpria cā rei nisi vt hꝫ ordinē ad voluntatē: cū g̊ scīa speculatiua nō sit ꝓpria cā rerū sꝫ practica velle ex hoc solū ꝙ ab eterno deus habuit spēs itelligibiles rerū ꝙ ab eterno res in eē ꝓduxerit: est velle ꝙ posita cā nō ꝓpa ponat̃ effect⁹: sꝫ si sic dīns credimus bñ dcm̄: non videmus satisfacere rōni phi. Nā sm̄ ipm̄ semꝑ agēs p artē agit sꝫ artē illā ⁊ vult agere sm̄ artē illā nisi hēat appetitū corruptū vel nisi aliqd aliud ipediat: sꝫ H de leui tollit̃. Nā voluntas alioꝝ agētiū ordinatur ad aliquē aliuz finē: ⁊ alia agētia per suos act⁹ ⁊ ex suis effectib⁹ ꝯsequunt̃ aliquē aliū finē a seipsis hꝫ agētia in agēdo aliqd p̄supponūt ex ꝑte passi ⁊ presupponunt ipm̄ tps: sꝫ de⁹ ad nullū aliū finē ordinat̃: ⁊ in agēdo nihil p̄supponit ex ꝑte passi: nec ēt p̄supponit tēpus: qꝛ ipsi⁹ tpis est actor: in p̄ma g̊ ꝓductiōe rerū in nullo alio debemus q̄rere cām̄ nisi in ipso deo: si g̊ nūc ꝓducit res ⁊ nō p̄us nō est p mutationē aliquā fcāz i aliquo. Sꝫ H est qꝛ sic ordinauit sꝫ sapientiā suā: ⁊ sic voluit vt ordinauit. In alijs aūt agentib⁹ locū hꝫ qḋ q̄rit̃ vt si homo nō facit ignē in estate: sꝫ in hyeme hoc est: qꝛ non est actor tēporis: sꝫ expectat tps in quo fit frigus. rursus si rosaꝝ aquā facit in v̄e ⁊ nō in hyeme H est qꝛ p̄supponit mām̄ in quā agat: rose.n. que sunt mā talis aque inueniunt̃ in v̄e ⁊ nō in hyeme. Amplí⁹ si aliqs operat̃ dū ē sanus ⁊ nō cū est eger: H est: qꝛ est mutabilis ⁊ nō est tāte fortitudis eo existēte egro sic sano. de⁹ aūt qui oīno in se ē imutabilis tps nō p̄supponit nec mām̄ in quā agat: sꝫ totū pōt ex se ꝓducere: si nūc agit ⁊ nō p̄us agebat nō ē per mutationē factā in seipso vel in alio: sꝫ si H in aliquā cāz reducere volumus: iō ꝯtigit: qꝛ sic voluit ⁊ sic ordinauit per sapiam̄ suā: si v̄o q̄rat̃ vlterius: q̄re sic de⁹ voluit: ⁊ sic per sapiam̄ suā ordinauit fatue dubitat̃. q̄ritur.n. cā cui⁹ nō est cā: opꝫ.n. eē statū in caysis: cū ergo deuentū est ad dīnam voluntatem ⁊ ad eius sapiam̄ non est vlterius ꝓcedendum. ℭ Deinde cū dicit.

ℭ Nec̄e.n. in his q̄ sꝫ ad aliqd H accidere: vt sic nō est dupluz: nūc aūt est duplū mutari: sꝫ non vtrūqꝫ alteꝝ. Erit g̊ q̄daz prior mutatio p̄ria.

ℭ Probat eternitatē mot⁹ ex ꝑte quoꝝcūqꝫ agētiū. d. ꝙ nec̄e est in his q̄ sunt ad aliqd H accidere. vꝫ. ꝙ nō est noua relō sine motu ꝓcedēte: vt si cū nō ē duplū: nunc ē dupluz nec̄e est mutari: ⁊ si nō vtraqꝫ relatiua: saltē alteruz relatiuoꝝ. si.n. aliqd est duplū ad aliqd ⁊ p̄us nō erat duplū vel vtrūqꝫ illoꝝ hꝫ aliā q̄titatē nunc q̄ p̄us vel saltem alterū illoꝝ. si g̊ motus vl'r icepit p̄us q̄ motus iciperet oportuit mo^{tū} hr̄e nouā relōnē ad suos motores: sꝫ noua relatio nō est nisi p motū. g̊ añ p̄^{m} motuz fuit aliqs motus. ē g̊ q̄dā mutatio p̄or p̄ma mutatiōe: qḋ ē incōueniēs. ℭ Nōn^{m} āt ꝙ cū q̄tuor rōnes sint facte vna ex ꝑte mot⁹: ⁊ tres ex ꝑte agētiū: he rōnes sic se hñt: qꝛ vt patuit scḋa fuit supplemētū p̄^{e}: ⁊ 3ª scḋe: ⁊ H 4.ª rō est supplemētum 3^{e}. Diceret.n. aliqs ꝙ lꝫ agētia ꝓprie si p̄us non agebant: sꝫ postea agāt ali' q̄ mutatio fcā sit. tñ si sit agēs metapho^{ce}. cuiusmodi agēs ē finis: qꝛ iter tale agēs ⁊ actuz nō vr̄ eē nisi q̄dā ordo ⁊ quedā relō: nō ē incōueniēs tale agēs agere absqꝫ motu p̄cedente. ad H ēt excludēdū ait: ꝙ ēt noua relō reqrit motū p̄cedētē. cū g̊ sꝑ iter agens ⁊ actū sit aliquis ordo: ⁊ aliqua relō: cuꝫ noua relō p̄supponat motū p̄cedētē: qꝛ motus nouus p̄supponit nouā relationē si motus vl'r esset nouus añ omnē motum esset aliquis motus: qḋ est inconueniens.

Du^{o} p^{o}.

Dubitaret forte aliqs. vtꝝ H rō de relōne arguat motū eē eternuz. ℭ Dōm ꝙ H rō peccat p fallāz accñtis. p se.n. ē ꝙ noua relō requirit nouuz fundamētū: vt si ē noua silitudo ē ibi noua albedo: i qua fundat̃ talis silitudo. si aūt est ibi noua eq̄litas ē ibi noua q̄titas: q̄ ē eq̄litatis fundamētū. ꝙ v̄o noua relō p̄supponit motū nouū H ē p accñs iq̄ꝫ^{m}. s. fundamētū relōnis ē p motū acq̄situ. cū g̊ de⁹: vt ostēsuz ē: possit naturas reꝝ ꝓducere absqꝫ motu p̄cedēte: qꝛ in hꝫ naturis rerū fundari pñt ipse relōnes: lꝫ noua relō arguat nouā nām̄: non tñ de nec̄itate arguit motū p̄cedētē: qꝛ nā illa q̄ ponit relationis fundamētū v̄tute dīna pōt absqꝫ motu p̄cedēte ꝓduci. de⁹ igit̃ ꝓducēdo res in tp̄e fuerūt noue relōnes ipsarū rerū ad deū: qꝛ de⁹ fact⁹ de nō creatore creator de nō dn̄o dn̄s: sꝫ hꝫ noue relōnes nō supposuerūt origineꝫ p motū p̄cedētē: sꝫ p nouitatē nārū ꝓductarū absqꝫ motu. nulla g̊ nouitate ꝓducta i deo: sꝫ naturis reꝝ nouiter ab ipso ꝓductis hūerūt ortū relōnes noue: p q̄s dīni effect⁹ referunt̃ ad ipꝫ: pꝫ igr̄ ꝙ cū oēs rōes adducte sint false i se: ⁊ ēt vna sit supplemētū ⁊ fulcimētū alteri⁹: volēdo phs p hꝫ rōnes arguere eternitatē mot⁹ falso arguebat: ⁊ sup falso se fūdabat. arguūt g̊ dcē rōes sup^{to} āt falso H fundamēto ꝙ nl'a fiat nouitas sine motu p̄cedēte. Sꝫ ostēso ꝙ de⁹ absqꝫ trāsmutatōe p̄cedēte pt̄ noua ꝓducere: qḋ idubitāter sufficiēter ostēdim⁹: appꝫ ꝙ rōnes phi ꝓbātes eternitatē mot⁹ nō sūt demr̄atōes sꝫ sophis^{ta}. Lec. IIII.

Te. c. io.

Adhuc aūt pri⁹ ⁊ posterius quō erunt tp̄e nō existēte. Aut tp̄s nisi sit motus. Si igr̄ tp̄s est nūerus motus aut motus q̄daꝫ: si q̄dez tp̄s semꝑ est: ⁊ motum necesse est perpetuuꝫ esse.

ℭ Postq̄ phs ꝓbauit vl' poti⁹ palogiçauit eter^{tē} mot⁹ ex ꝑte ipsi⁹ mot⁹ ⁊ ex ꝑte agētiū. in ꝑte ista: vt dicebat̃ ꝓbat H idē ex ꝑte tp̄is. Circa qḋ. d. f. qꝛ p̄ p̄mittit q̄dā nec̄ia ad ꝓpo^{m}. 2.º ex his q̄ dixerat ꝓbat itērū ibi. (At v̄o de tp̄e.) Dic g̊. ꝙ adhuc sup. pꝫ ex ꝑte tp̄is motū eternū eē: qꝛ quō erūt p̄⁹ ⁊ posteri⁹ tp̄e ñ existēte: aut quō tp̄s erit si nō sit mot⁹: si g̊ aut tp̄s ē nūer⁹ mot⁹: aut mot⁹: si q̄dē tp̄s sꝑ ē nec̄e ē et motū ꝑpetuū eē. Possꝫ āt ex his duab⁹ ꝯñtijs sic forari rō: ꝙ qꝛ sꝑ ē p̄⁹ ⁊ posteri⁹ sꝑ ē tp̄s: sꝫ si sꝑ ē tp̄s sꝑ ē mot⁹. nunq̄ g̊ icepit mot⁹: sꝫ ē etern⁹. ℭ Nōn^{m} āt ꝙ ait: ꝙ tēp⁹ vel est mot⁹ vel nūer⁹ mot⁹: qꝛ de tp̄e fuerūt diuerse snīe. vna fuit phi ꝙ tp̄s est nūer⁹ mot⁹. alia fuit q̄rūdā phoꝝ dicētiū ꝙ tp̄s ē ipse mot⁹ vel possum⁹ dīc ⁊ meli⁹ ꝙ tp̄s z^{r} pt accipi forālr ⁊ mālr. forālr.n. ē q̄dā nūer⁹: qꝛ nūer⁹ ē mot⁹: mālr v̄o ē ipe mot⁹. q̄cqd g̊ sit tp̄s siue mot⁹ siue numer⁹ mot⁹ v̄a ē ista ꝯña ꝙ si sꝑ ē tp̄s sꝑ ē mot⁹. ℭ De. c. d.

ℭ At vero de tp̄e extra vnū cōcorditer intelligi vident̃ oēs. Ingenitū.n. esse dicunt ⁊ ꝓp̄ hoc

democritus demõstrat tanq̃ ipossibilia oīa eē facta: ipossibile enī est tēp⁹ factū esse: plato aūt tempus generat solus. Simul eniz cū celo factum esse. Celuz aūt factū esse dicit.

¶ Premissa hac ꝯñā ꝙ si sp̄ ē tp̄s: sp̄ ē motus: ꝓbat tp̄s sp̄ eē vt ꝯcludat motū eternū eē. Circa qḋ. d. f. ꝫ ꝙ z^r. ꝓbat itērū. Nā p̄ ꝓbat sempiternitatē tp̄is p dcā alioꝝ p̄hoꝝ. z^o p rōnē sūptā ex p̄ori ⁊ posteriori ibi. (Si igr̄ ipole ē.) Dic ḡ. ꝙ de tp̄e ex̄ vnū. i. excepto vno q̄ ꝯ dic oēs vident ip̄z hñ tes igenitū: ⁊ dicūt ip̄s eē igenitū: ⁊ pp̄ h̄ democritus dicebat tanq̄ ipolia oīa eē fcā: q̄ vt dicebat ipole est tp̄s eē factū: solus aūt plo gnāt ip̄m tp̄s: dicit. n. tp̄s sil̄ eē factū cū celo: ⁊ dic celū eē factū. ḡ p locū ab auc̄te tp̄s nō est factū: ꝫ est ingenitū ⁊ eternū cū oēs p̄hi h̄ posuerint excepto vno. s. platone. ¶ Deinde cū dicit.

T. cõ. ii. ¶ Si igit̄ ipossibile est eē dicere ⁊ itelligere tēpus sine ipso nūc: nūc aūt est medietas q̄dā ⁊ principiū ⁊ finē hñs simul: principiū aūt futuri tp̄is: finē v̄o p̄teriti: necē semp eē tp̄s: vltimū eniz finiti accepti tp̄is in aliquo ipsoꝝ nūc erit. Nihil. n. est accipere in tp̄e p̄ter nunc. Qr̄ qm̄ est finis ⁊ principiū ip̄m nunc: necē est ipsi⁹ in vtraq̄ p̄te semp eē tp̄s. At vero si tp̄s: manifestū est: q̄ necesse est ⁊ motū eē. Si quidē tempus est: passio quedā motus.

¶ Probat tp̄s eē sempiternū p rōnē sūptā ex p̄ori ⁊ posteriori: q̄ sine tp̄e eē nō p̄nt. d. ꝙ si igit̄ ipole ē dr̄e ⁊ itelligere tp̄s sine ip̄o nūc: ⁊ ip̄z nūc ē q̄dā medietas hñs sil̄ p̄n^m ⁊ finē. i. hñs sil̄ rōnē p̄ncipij ⁊ finis. Nā dic p̄n^m futuri tēporis. finē v̄o p̄teriti. Cū ḡ nūc sp̄ sit q̄dā medietas inter tp̄s p̄us ⁊ tp̄s posteri⁹. i. iter p̄teritū ⁊ futurū: q̄ est finis p̄teriti ⁊ p̄n^m futuri: q̄ ita ē necē ē sp̄ eē tp̄s. nā vlti⁹ accepti finiti tp̄is erit in aliq̄ ipsoꝝ nunc: sic sup. p̄n^m accepti tp̄is ē in aliq̄ nūc: q̄ nihil ē accipe i tp̄e nisi nūc; q̄re qm̄ ip̄z nūc sp̄ ē finis ⁊ p̄n^m necē ē in vtraq̄ p̄te ipsi⁹ nūc sp̄ eē tp̄s: q̄ ḡ nō ē dare aliqḋ nūc: an̄ qḋ nō fuerit tp̄us: ⁊ p⁹ qḋ nō sit tp̄s: oꝫ ꝙ tp̄s nō icepit nec desinat ꝫ sit sēpiternū. ¶ Nōn^m āt ꝙ si tp̄s vlr̄ icepit: icepit in aliq̄ nunc. ḡ an̄ illud nūc nō fuit tp̄s: illḋ ḡ nūc ita fuit p̄n^m tp̄is ꝙ nō fuit finis: sic ēt si tp̄s vlr̄ deficeret: deficeret in aliq̄ nūc: q̄ ḡ p⁹ illḋ nūc nō eēt tp̄s: h⁹ nūc sic eēt finis tp̄is ꝙ nō esset p̄n^m. nūq̄ ḡ p̄ōt poni tp̄s vlr̄ icepisse: nisi ponat̄ aliqḋ nūc sic eē p̄n^m tp̄is ꝙ nō sit finis: nec p̄ōt poni tp̄s vlr̄ deficere nisi det̄ aliqḋ nūc sic eē finē tp̄is ꝙ nullo mō sit p̄n^m: tota ḡ vis rōnis h⁹ in h̄ ꝯsistit: ꝙ cū qḋlibꝫ nūc sit sil̄ p̄ncipiū ⁊ finis: oꝫ tp̄s nunq̄ incipe nec desinere.

Du^m p^r. **Dubitaret** forte aliq̄s: q̄ vr̄ ꝙ rō nec apparenter nec existēter arguat. dr̄et. n. aliq̄s nō eē veꝝ nec existēter nec apparēter ꝙ qḋlibꝫ nūc in tp̄e sit sil̄ p̄n^m ⁊ finis. ¶ Dōꝫ ꝙ si ꝯsideret̄ lr̄a p̄hi: iō arguit qḋlibꝫ nūc eē p̄n^m ⁊ finē tp̄is: q̄ p̄us ⁊ posteri⁹ q̄ s̄t dr̄ie tp̄is sine tp̄e eē nō p̄nt. videbat̄. n. p̄hō ꝙ ita eēt p se notū qḋlibet nūc i tp̄e eē sil̄ finē ⁊ p̄n^m: ꝙ q̄ h̄ negaret h̄ ꝯcederet. Nā si tp̄s vlr̄ icepit eē ⁊ ē aliqḋ nūc ita p̄n^m tp̄is ꝙ nō finis: tc̄ p̄us q̄ eēt illḋ nūc nō erat tp̄s: ꝫ p̄us nō est sine tp̄e cū sit dr̄ia tp̄is. ḡ negādo an̄ illḋ nūc nō eē tp̄s ꝯcedim⁹ an̄ ip̄s eē tp̄s: q̄ an̄ ⁊ p̄us nō sūt sine tp̄e. dicēdo igit̄ illḋ nūc nō eē finē tp̄is: ꝫ p̄n^m: ꝯcedim⁹ ip̄z sil̄ eē p̄n^m ⁊ finē: sic si tp̄s vlr̄ deficeret eēt dare aliqḋ nūc p⁹ qḋ nō eēt tp̄s: ⁊ illud nūc sic eēt finis tp̄is ꝙ nō eēt p̄n^m. Sꝫ cuz posteri⁹ nō sit sine tp̄e: q̄ ē dr̄ia tp̄is negādo post illud nūc nō eē tp̄s cōcedimus post ip̄m eē tp̄s: ⁊ negādo illḋ nūc nō eē p̄n^m tēporis ꝯcedimus ip̄m nūc esse p̄n^m tp̄is. qḋlibet ḡ nūc est finis ⁊ p̄n^m tp̄is. nunq̄ igit̄ tp̄s icepit nec desinet. Cōmē. Com. ii. sūt hanc ꝯñaz. vꝫ. ꝙ qḋlibet nūc in tp̄e sit finis ⁊ p̄n^m aliter ostdit. ait. n. ꝙ tp̄s assimilat̄ linee circulari. Nāq̄ tp̄s est passio mot⁹ p̄mi: qui nō est rect⁹ ꝫ circularis; īmo cuz tp̄s mālr̄ sit ipse mot⁹ p̄mus: oꝫ itelligere tp̄s hr̄e q̄titatē circularē nō rectā. Nā cū tp̄s hēat ꝯtinuitatē a motu: ⁊ mot⁹ a magnitudīe: ex quo magnitudo illa ⁊ celestis ē circularis: oꝫ q̄titatē ꝯtinuā quā ymaginamur in motu ⁊ tp̄e se hr̄e ad modū circuli. Cū ḡ in linea circulari non sit dare punctū: qui nō sit sil̄ p̄n^m ⁊ finis linee: in tp̄e non erit dare aliqḋ nūc qḋ nō sit sil̄ p̄n^m ⁊ finis ei⁹. tp̄s igit̄ si assimilaret̄ linee recte: nō vr̄ icōueniēs dare ibi aliqḋ istās qḋ eēt p̄n^m ⁊ n̄ finis: ⁊ aliqḋ qḋ eēt finis ⁊ nō p̄n^m: ꝫ cū assimilet̄ linee circulari: qḋlibꝫ instans simul erit p̄ncipiū ⁊ finis. igit̄ ante qḋlibet instans fuit tp̄s: ⁊ post qḋlibet erit tp̄s: nunq̄ ergo incepit tp̄us nec desinet: pꝫ igitur quō rō p̄hi apparenter cōcludit.

Alterius forte dubitaret aliq̄s: dato ꝙ he rōes cōcludāt apparēter vtrū cōcludāt existēter. Du^m 2^a.

¶ Dōm ꝙ nec via p̄hi nec via cōmenti sufficiērer ꝓbat qḋlibꝫ istās eē sil̄ finē ⁊ p̄n^m tp̄is. tp̄s. n. qḋ ē pa⁹ p̄mi motus icepit ⁊ desinet. fuit. n. aliqḋ istās an̄ qḋ nō fuit tp̄s: ⁊ erit aliqḋ istās p⁹ qḋ nō erit tp̄us: qḋ v̄o addebat̄ ꝙ an̄ ⁊ p⁹ sūt dr̄ie tp̄is. Dōꝫ ꝙ vt cōiter dr̄: ⁊ hñ li an̄: ⁊ li p⁹. non dicūt nisi tp̄s ymagiatū. sl̄. n. p̄hs p tales dr̄ias tp̄is vult arguere ifinitatē ei⁹: pari rōne p dr̄ias loci arguet̄ infinitas loci: ⁊ p ꝯñs ifinitas ꝯtēti in loco q̄reret̄. n. aliq̄s vtꝝ sit dare aliqḋ corp⁹ ex̄ qḋ n̄ sit aliḋ corp⁹. ꝙ si dicat ꝙ nō ꝫ sp̄ ex̄ corp⁹ ē corp⁹: q̄titates corpoꝝ vadūt in ifinituz. Si v̄o ē dare corp⁹ ex̄ qḋ nō ē corp⁹: q̄ ex̄ celū ꝫ p̄hꝫ nō ē ponere aliqḋ corp⁹: tc̄ cū ex̄ sit dr̄ia loci: ⁊ dr̄ia loci n̄ sit sine aliq̄ loco tūc ex̄ celū ē aliq̄s loc⁹: ꝫ loc⁹ nō est sine locato ⁊ sine corpore. ḡ ex̄ celū ē aliqḋ corp⁹: ⁊ pari rōne ex̄ illud corp⁹ est aliud corp⁹ ⁊ sic in ifinitū. ponēdo ḡ eē aliqḋ corp⁹ ex̄ qḋ nō est aliud corp⁹ ꝯcedim⁹ ex̄ illud corp⁹ eē aliḋ corp⁹: sic ponēdo eē aliqḋ istās an̄ qḋ nō ē tp̄s: cōcedim⁹ an̄ illḋ eē tp̄s: pꝫ ḡ ꝙ cū dicim⁹ ex̄ celū: li ex̄. dicit locū ymaginatū: vñ ⁊ p̄hs h̄ mōvr̄ soluere argumētū de ifinitate corporis. d. ꝙ nō debem⁹ credere itelligentie ⁊ ymaginationi: sic ēt cū dr̄ns an̄ instās in quo incepit tp̄s li an̄. nō dic nisi tp̄s ymaginatū. cū ḡ argr̄ ꝙ p̄us ⁊ posteri⁹ sūt dr̄ie tp̄is: dōm ꝙ tales sūt h⁹ dr̄ie q̄le ē illḋ tp̄s c⁹ dr̄ie eē ponunt̄: vt si illḋ tp̄s ē q̄d reale ⁊ h⁹ dr̄ie sunt reales: si v̄o ē q̄d ymaginatū ⁊ h⁹ dr̄ie sunt ymaginate. Non ergo arguit hui⁹ rō s̄m rei v̄itatē tp̄s nunq̄ icepisse: Sꝫ solū ostēdit ꝙ nō p̄ōt poni aliqḋ istans an̄ qḋ non ymaginemur tp̄s: sic nō p̄ōt poni aliqḋ corp⁹ ex̄ qḋ nō ymaginemur locū: qḋ v̄o addebat̄ de Cōmen. ꝙ tp̄s assil̄et̄ linee circulari ēr sophistice arguit. nā circulus dupl̄r p̄ōt accipi; vel vt ē in facto eē: ⁊ sic circlus ꝯplet⁹ nō hꝫ in se punctū aliquē qui nō sit sil̄ finis ⁊ p̄n^m linee: ꝫ circlus in fieri ⁊ circlus diminut⁹ cui⁹ est semicirculus vel aliq̄ alia ꝓportio circuli: hꝫ in se p̄ūctū q ē ita p̄n^m ꝙ nō ē finis: ⁊ q est ita finis ꝙ nō p̄n^m. Cū ḡ tp̄s nō assil̄et̄ circlo in facto eē ꝫ circulo in fieri: q̄ seq̄tur motū c⁹ eē ē in fieri ⁊ nō ē in facto eē: erit i tp̄e dare aliqḋ īstās qḋ ē p̄n^m ⁊ nō finis: ⁊ aliquod qḋ est finis ⁊ non p̄ncipiū. Possumus ergo dicere Cōmentatori ꝙ non est in metaphoricis disputare: tñ q̄ metaphorice arguit ei meta^ce. r̄ndēdū est. Dixerūt enim aliqui Cōmētatorē posuisse qḋlibꝫ instans temporis esse simul p̄ncipiuz ⁊ finem ex eo ꝙ tempus nō dicit q̄d permanēs sed quid fluens: ꝫ si h̄ esset rō cōmēti oīno esset ridiculosa. Cōmētator. n. nō in eo ꝙ tēpus est fluēs

sz ex eo q est sic finiẽs.s.circulariter posuit qđlibz instãs eius hr̃e rõnẽ pncipij τ finis. Sz q h nõ oporteat est per
Te. 12. habita manifestum. ℭ Deinde cũ dicit.

ℭ Eadẽ aũt rõ ẽ: τ de eo q corruptibilis sit motus; sic de fieri motũ accidit priorẽ quãdã esse mutationẽ prima; sic hic posteriorẽ posteriori. Nõ.n.sil' gescit qđ mouet: τ qđ mobile est: τ qđ cõburit: τ qđ cõbustibile. Cõtingit.n.cõbustibile eẽ: qđ nõ cõburit. Neqȝ motũ τ mouẽs.
Te. 13. ℭ Et corruptibile igit indigebit corrũpi: cũ corrũpat: τ h⁹ corruptiuũ iteruz posterius. Corruptio.n.mutatio quedã est. Si igit hoc ĩpossibile: manifestũ est q est ppetuus mot⁹.

ℭ Probato motu nunq̃ icepisse ostẽdit q sili mõ pbari põt motũ nunq̃ deficere.d.q eadẽ rõ ẽ de eo qđ motus sit corruptibilis: q2 sic de fieri motuz accidit q̃dã mutationẽ eẽ põrẽ p⁹.sic h.vz.de corrũpi motũ τ deficere motũ accidit q̃dã mutationẽ eẽ posteriorẽ posteriori. Naz nõ sil' gescit qđ mouet.i.deficit mot⁹ τ qđ mo^le ẽ silr nõ gescit τ deficit qđ ↄburit.i.ↄburi ĩ actu τ qđ ẽ ↄbustibile.nã sic gnõ mo^lis p̃cedit iceptionẽ motus sic corruptio mobilis seqtur cessationẽ a motu: nõ.n.oȝ si nõ ẽ mot⁹ q nõ sit mobile: τ si nõ ẽ qđ mouet q nõ sit mobile: τ si nõ ẽ qđ ↄburit q ñ sit ↄbustibile. ↄtigit.n.ↄbustibile qđ nõ ↄburit: τ qđ dcẽ ẽ de motu passiue ĩtelligẽdũ ẽ de motu actiue: q2 nõ sil' tollit motiuũ in põ τ mouẽs ĩactu. Si g̃ posset cessare oĩs mot⁹ remanẽte mobili: τ mo^le illđ τ corruptibile idigebit igit corrũpi: τ cũ corrũpat: corrũpet iterũ posteri⁹ h⁹ corruptiuũ.i.h⁹ corru^le.g̃ p⁹ cessationez oĩs mot⁹ erit posterior corruptio mobilis: sz ipsa corru^o q̃dã mutatio ẽ.g̃ p⁹ oẽz mutationẽ ẽ aliq̃ mutatio.si igitur h ĩpoꝭe mani^m ẽ q mot⁹ ẽ ppetu⁹ τ nunq̃ icepit τ nunq̃ desinet. ℭ Nõn^m ãt q mot⁹ passiue sũpt⁹ ad sui eẽ indiget mobili τ depẽdet a mobili: q2 accñs ad sui eẽ indiget subo τ depẽdet a subo.mobile aũt p se loq̃ndo ad sui eẽ nõ indiget motu nec depẽdet a motu: q2 subm̃ p se loquẽdo nõ depẽdet ab accñte: sz qñ duo aliq̃ sic se hñt q vnũ depẽdet ex alio τ nõ eõ: illđ qđ nõ depẽdet opȝ p̃us eẽ τ vlti⁹ corrũpi vt si ẽ gnõ subi τ accñtis p̃us ẽ gnõ subi q̃ accñtis: τ si ẽ corru^o vtriusqȝ posteri⁹ corrũpit subm̃ q̃ accñs τ si nõ tpe nã. Nã nãqȝ si p̃us corrũpet subz q̃ accidẽs remãeret accñs sine subo: in via g̃ gnõnis gnõ mobilis p̃cedet gnõnẽ mot⁹: in via g̃ corruptionis eõ corruptio mobilis seqt corruptionẽ mot⁹: ẽ g̃ vis rõnis phi: q si oĩs mot⁹ possit corrũpi: q2 post corruptionẽ oĩs mot⁹ eẽt corruptio mobiliũ: p⁹ oẽm mutationẽ eẽt aliq̃ mutatio: qđ ẽ incõueniẽs. ℭ Nõn^m ẽt phm iõ dixisse q nõ sil' gescit.i.nõ sil' cessat τ corrũpit qđ mouet.i.ipse mot⁹ sine moueri ĩ actu τ qđ ẽ mo^le.i.subm̃ mot⁹: τ nõ sil' cessat qđ ↄburit.i.ipm ↄburi τ qđ ẽ ↄbustibile.i.subm̃ cõbustiõis vt ostẽdat q mot⁹ τ mobile: nõ oȝ sil' corrũpi: q2 mot⁹ depẽdet a mobili τ nõ eõ ppter qđ põt corrũpi mot⁹ absqȝ h q corrumpat mobile: sz nõ eõ. Nã ↄtingit esse mobile ẽt si nõ sit mot⁹: q2 ↄtingit esse cõbustibile: ẽt si nõ cõburit: que oĩa vident arguere q corruptio mobilis nõ põt p̃cedere corruptionẽ mot⁹: sz de necessitate seqtur eã.q̃re si vl'r oĩs mot⁹ posset corrumpi: post corruptionẽ oĩuz motuũ eẽt corruptio mobiliũ τ post oẽm mutationẽ eẽt aliq̃ mutatio: qđ est icõueniẽs. ℭ Nõn^m ẽt phz suppone re q̃si per se verũ q sic mot⁹ nouus est mobilis noui: ita motus corruptibilis est mobilis corruptibilis. Sic g̃ videt ridiculũ q mobile sit eternũ τ generit per ĩfinitum tps: τ postea ĩcipiat moueri in tpe: sic vr̃ esse ridiculuȝ q motus alicu⁹ mobilis oĩno deficiat: τ tñ illud mobile sp duret: iõ ẽm ipm sic factio mobilis de necitate precedit factionẽ mot⁹: sic corruptio mobilis de necessitate seqtur corruptionẽ mot⁹: q2 sic arguebat q si mot⁹ vl'r ĩciperet añ oẽm motũ eẽt mot⁹: q2 eẽt mot⁹ ille per quẽ factũ fuit mobile eodẽ mõ ẽm phm argui dȝ q si oĩs motus corrumperet post oẽm motũ eẽt aliqs motus: q2 eẽt motus ille per quẽ corrumperet mobile.

Dubitaret forte aliqs de eo q phs ait: q nõ siml' quiescat.i.nõ sil' desinit eẽ mot⁹ τ mobile: h ãt vr̃ eẽ falsũ. Nã qdã mot⁹ abijciũt a suba vt cõbustio q̃ corrũpit τ destruit qđ ↄburit.s.ↄbustibile.in tali g̃ motu stati cũ desinit eẽ mot⁹ desinit mobile eẽ: vt si ignis adurit aerẽ τ ↄuertit ipȝ in ignẽ stati cũ ↄpleta est adustio corrupt⁹ ẽ aer τ fact⁹ ẽ ignis.cũ g̃ phs ex^m ponat de ipsa ↄbustiõe nõ vr̃ hr̃e vitatẽ qđ dr̃. ℭ Dõz q suffic phõ suppositũ fun^tis suis q mot⁹ depẽdeat a mobili τ nõ eõ: vñ cũ ait q nõ sil' gescit.i.nõ sil' desinit eẽ vel non sil' tollit mot⁹ τ mo^le h p tãto dic q qui tollit mobile tollit motũ: sz nõ eõ. Si.n.ẽ ↄbustio τ ↄbustibile: sz nõ ↄuertitur.põt.n.eẽ aliqđ ↄbustibile qđ nõ ↄburit: q h g̃ sit itẽ^o ei⁹ pȝ: q2 cũ ait: q nõ sil' gescit.i.nõ sil' desinit eẽ vel nõ sil' ↄburit.i.ipȝ ↄburi vel ipse mot⁹ ↄbustiõis τ qđ ẽ ↄbustibile stati subdit: q2 ↄtigit eẽ ↄbustibile qđ nõ ↄburit.nõ g̃ ẽ itẽtio ei⁹: qn sint aliq mot⁹ abijciẽtes a suba qb⁹ motib⁹ finitis tollit suba mobiliũ: sz vult ondere q si ponitur mot⁹ nec̃e ẽ ponere mobile: nõ aũt eõ: pp h nõ de necessitate sil' gescit nec sil' tollit siue nõ sil' p̃uat h τ illud: q2 põt tolli τ nõ eẽ mot⁹: nõ tñ pp h seqtur q nõ sit mo^le, possem⁹ tñ dr̃e si vellemus q ẽt in motib⁹ abijciẽtib⁹ a suba reseruat h⁹ ordo.vz.q p̃us desinit eẽ mot⁹ q̃ mobile vt si adurit aer τ fit ignis: mot⁹ adustionis mẽsurab it tpe.ipa võ corru^o aeris mẽsurat ĩstãti. Cũ g̃ tps in q̊ adurit aer p̃cedat ĩstãs in q̊ corrũpit: sic p̃us de se desinit eẽ talis mot⁹ q̃ mo^le sic tps p̃cedit ĩstãs qđ ẽ finis ei⁹: sz sic dr̃e est q̃dãmõ ire p̃ter mẽtez phi.suffic ãt q nõ sil' tollit mot⁹ τ mo^le: q2 nõ seqtur.mot⁹ tollit τ nõ ẽ mot⁹.g̃ tollit mobile τ non est mobile.

Alterius forte dubitaret aliqs: q2 nõ vr̃ q phs habeat ĩtẽtũ sup^tis fun^tis ei⁹.vult.n.arguere q si mot⁹ oĩno tolleret: tc p⁹ oẽz motũ eẽt mot⁹ aliqs vel aliq̃ mutatio: q2 p⁹ oẽz motũ eẽt corru^o mobilis.dr̃et.n.aliqs q postq̃ desinit eẽ oĩs mot⁹ mo^le remãet ĩcorru^le: ita q p⁹ oẽz motũ ñ erit aliqs mot⁹. ℭ Ampli⁹ dato q mo^le sit corru^le.diceret aliqs ĩpaz corru^ones mobil' eẽ vlti^m motũ: ita q p⁹ illũ motũ ñ eẽt aliqs mot⁹. ℭ Ampli⁹ nõ ẽ sile de factiõe mobil' τ de corru^one ei⁹. Nã factio ẽȝ phz ẽ termin⁹ mot⁹: sp g̃ ẽȝ ipȝ añ factionẽ ẽ aliqs mot⁹.sup^tis igr̃ funda^tis ei⁹ bñ argr̃ q mot⁹ vl'r ñ icepit: q2 si mot⁹ vl'r icepisset: tc aliqs mot⁹ nou⁹ eẽt p̃m⁹: sz mot⁹ nou⁹ p̃supponit factiõez mobilis: factio ãt p̃supponit motũ.g̃ añ p^m motũ eẽt mot⁹: sed cũ corru^o sit finis mot⁹ dato q vl'r mot⁹ desineret vl' corrũpet: τ corru^o mot⁹ argueret corru^ones mo^lis ita q õficiẽte vlti⁹ motu deficeret mo^le: nõ pp h argueret q p⁹ vlti^m motũ eẽt mot⁹: q2 p⁹ õfectũ τ corru^ones mobil: ñ oȝ eẽ motũ: cũ õfect⁹ τ corru^o ñ sint mot⁹ p̃m^m sz finis. ℭ Dõz q sic saluabam⁹ rõnẽ phi sup^tis fun^tis ei⁹ q mot⁹ nunq̃ icepit sic saluare possum⁹ q nũq̃ desinat. Nã si cũ oĩs mot⁹ depẽdeat a motu locali: si mot⁹ vl'r icipet p̊ incipet mot⁹ localis: τ si vl'r õficeret vlt⁹ õficeret tal' mot⁹. Nã si p̊ õficeret mot⁹ local' q̃ alij mot⁹ eẽt effcũs sine cã: q2 cã oĩs trãsmutationis est transmutatio in situ: sed cum motus localis defectiu⁹ nõ sit nisi mobilis defectiui: τ nãliter p̃us deficiat mot⁹ q̃ mobile cũ motus p̃supponat mobile τ nõ

Du⁹ p⁹.

Du⁹ 2⁹.

ꝛ cōuerso ponēs motū vł̄r deficere suppositis fundamen
tis phi ɔdictō. iplicat. ponit. n. ꝙ post motū localē q̄ dʒ
eē vltim⁹ mot⁹ sit aliqs mot⁹ vt sit mot⁹ ille quo corrūpi
tur mobile. Nā per motū localē p se loq̄ndo nō est corru
ptio mobilis. igit̄ post vltimū motū erit aliqs mot⁹ ꝛ mo
tus localis erit vltim⁹ ꝛ nō erit vltim⁹: ꝛ ēt mot⁹ alij erūt
vltimi ꝛ nō vltimi. vr̄. n. phs q̄si tria supponere q̄ accipie
bant q̄si p se nota: ex qb⁹ arguit motū nūq̄ vł̄r ɔficere. p̄ᵐ
ē ꝙ mot⁹ de necīᵉ p̄supp̄ᵐ moˡᵉ. nō āt eɔ: vt si cōbustio ē ē
ɔbustibile: sʒ nō ɔuertit̄. ɔtigit. n. eē ɔbustibilis qd̄ nō cō
burit̄. 2ᵐ est ꝙ mot⁹ nou⁹ arguit moˡᵉ nouū ꝛ mot⁹ defe
ctiuus mobile defectiuū: vt si mot⁹ ē fact⁹ ꝛ icepit ꝛ mo
bile c⁹ ē ille mot⁹ est factū ꝛ eē icepit: ꝛ si mot⁹ corrūpit̄
ꝛ desinit eē: ꝛ mobile: c⁹ ē ille mot⁹ corrūpit̄ ꝛ desinit eē.
videbat. n. ꝙ celestia que credebat eē eterna mouebant̄
motu sempiterno. hͤ āt iferiora corruptibilia moueban
tur motu variabili ꝛ corruˡᵉ. 3⁹ supponebat ꝙ gnō ꝛ corru
ptio: ꝛ vł̄r ōis mot⁹ c⁹ p se est termin⁹ ꝛ gnō vel corruptio
nō eēt mot⁹ p̄mus neq̄ʒ vltim⁹. Nā mot⁹ p̄m⁹ ꝛ vltimus
dʒ eē mot⁹ ille: a q̄ dependet ōis mot⁹: ꝛ q̄ est cā ōis mot⁹:
hͦ āt est mot⁹ ad situ: nō āt mot⁹ ad formā: his suppositi
pʒ ꝙ mot⁹ vł̄r nec icipit nec desinit nisi añ p̄ᵐ motū sit
aliq̄ mot⁹: ꝛ post vltimū motū sit aliqs mot⁹. nāq̄ʒ si mo
tus vł̄r icepit: tūc añ localē motū: q̄ dʒ eē p̄m⁹: erit aliqs
mot⁹: vt erit mot⁹ ille q̄ factū fuit mobile. nā mot⁹ loca
lis fact⁹ ꝛ nou⁹ arguit ꝙ ēt suū moˡᵉ sit factū ꝛ nouū: cui⁹
factio p̄cessit talē motū. ḡ añ p̄ᵐ motū fuit aliqs mot⁹. sic
ēt si mot⁹ vł̄r deficeret: tūc p⁹ motū localē q̄ dʒ eē vltim⁹
eēt aliqs mot⁹ vt eēt ille mot⁹ q̄ corrūpit̄ mobile. nā mo
tus localis corruptibilis p̄supponit ꝛ arguit moˡᵉ corru
ptibile c⁹ corruptio seq̄tur talē motū. ḡ post vltiᵐ motū
eēt aliqs mot⁹. Qd̄ v̄o obyciebat̄ ꝙ postq̄ʒ desinit eē ōis
mot⁹ remanet mobile icorruptibile: pʒ ꝙ h̄ nō est argue
re supponēdo phi fundamēta. Supponit. n. motū corru
ptibilē ꝛ ɔfectiuū nō eē nisi mobilis corruptibilis ꝛ de
fectiui: qd̄ v̄o addebat̄ ꝙ diceret aliqs corruptionē mo
bilis vltimi eē vltimū motū: pʒ ꝙ nec est arguere suppo
sitis fundamētis ei⁹: supponit. n. ꝙ mot⁹ ad formā ꝛ vł̄r
gnō ꝛ corruptio nō p̄nt eē mot⁹ p̄mi neq̄ʒ vltimi: imo q̄
sp̄ vno corrupto aliud gnātur: ꝛ illo gnāto postea corrūpi
tur: ꝛ sic in ifiᵐ. Suppositis fundamētis phi ponere cor
ruptionē aliquā eē vltiᵐ motū: ē ponere post vltiᵐ motū
eē aliquē motū: q̄ sʒ ipʒ sp̄ post corruptionē est gnō: ꝛ p⁹
gnōnē corruptio: ꝛ sic in ifiᵐ. Qr aūt 3° addebat̄ ꝙ nō est
sile de factiōe moˡⁱˢ ꝛ de corruptione ei⁹: pʒ ꝙ vt spectat
ad p̄positū est ōio sile: q̄ sic añ factionē mobilis ē aliqs
mot⁹ sic post corruptiōeʒ ei⁹ ē aliqs mot⁹: q̄ vt patuit ge
neratio ꝛ corru⁹ nō p̄nt poni mot⁹ p̄mi neq̄ʒ vltimi. Nāq̄ʒ
cū sp̄ añ gnōnē sit corruptio ꝛ eɔ: ꝛ p⁹ corruptioneʒ gnō ꝛ
eɔ sp̄ p⁹ q̄libʒ corruptionē ē aliq̄ mutatio vel aliqs mo
tus. pōere ḡ aliq̄ʒ corruōnē eē vltimā mutationē vł̄ vltiᵐ
motū ē ponere p⁹ vltiᵐ motū eē aliquē motū: qd̄ ē icōue
niens.

Du° 3°. **Alterius** forte dubitaret aliqs cū rōnes (niēs.
phi nō sufficiēter p̄bent motū nō icepis
se vtrū sufficiēter arguant ipʒ nō deficere. ℂ Dōʒ quos
dā dixisse h̄ nō eē multū ɔ fidē nr̄am: qd̄ lʒ aliq̄ mō verū
sit: tñ si ɔsideret̄ mens phi: qcqd h̄ dr̄ de p̄petuitate mo
tus: totū est venenū fidei. posuit. n. gnōnē ꝛ corruptionē
nunq̄ʒ deficere: q̄ mot⁹ localis nunq̄ʒ deficit. mot⁹ āt lo
calis s̄m ipm nunq̄ʒ deficit: q̄ mot⁹ corruptibilis nō est
nisi mobilis corruptibilis. h̄ aūt plane ē ɔ fidē nr̄am. po
nimus. n. ꝙ cessabit mot⁹ celi. mouebat̄. n. phs ad ponē
dūʒ celestia ꝛ icorruptibilia moueri motu sempiterno ꝛ
icorruptibili: q̄ itelligētie mouētes ea: tñ sūt in optima
dispōne cū mouēt: vt ḡ semp̄ sint i optima dispōne semp̄
mouēt: sʒ ꝙ gnō ꝛ corruptio nō sp̄ ɔtinuent̄ ꝛ ꝙ hͦ mot⁹
nō semp̄ existāt: imo sic hͦ mot⁹ iceperūt cū tpe: sic cū tē
pore desinent: in de gnōne diffusius p̄bauimus: idō cui cu
re est de hac mā inuestigare vlterius recurrat ad id qd̄
ibi diffuse tractauimus. Lectio. V.

Sed non aliquando quidē erat aliquā
do autē nō. Et nāq̄ʒ assimilatur sic di
cere figmento magis.

ℂ Postq̄ʒ phs adduxit rōnes p̄bātes sempi
ternitatē mot⁹. in pte ista vt dicebat̄ iprobat opiones di
centiū motū nō sempiternū eē. ℂ Ad cui⁹ euidētiā sciē
dū ꝙ sic Anaxag. ꝛ Emp̄. negauerūt sempiternitatē mo
tus. alr̄ tñ ꝛ alr̄: vt supi⁹ dicebat̄. Si aūt aliq̄ alij hͦ sem
piternitatē negauerūt q̄si icidebāt in pōneʒ istoꝝ: vt pa
tuit de platone qui in negādo sempiternitatē mot⁹ q̄tū
ad h̄ icidit in pōnē Anaxag. q̄ sic Anaxag. posuit motū
vł̄r icepisse: ꝛ postea nunq̄ʒ desinere: sed sp̄ ɔtinuari: sic ꝛ
plato visus est ponere. hoꝝ igit̄ duoꝝ pōneʒ. vʒ. Emp̄. ꝛ
Anaxa. reprobat. circa qd̄ tria. f. q̄ p̄ ait opiōnē eoꝝ assi
milari figmēto. 2° ait rōnē p quā moueri poterāt insuffi
ciētē eē. 3° iprobat hͦ opiones. 2ᵃ ibi. (Silr̄ aūt ꝛ dr̄e.)
3ᵃ ibi. (At v̄o nihil.) Dic̄ ḡ. sʒ nō ē hñ dcm̄ ꝙ mot⁹ aliq̄n
qdē erat: aliq̄n aūt nō erat: ꝛ nanq̄ʒ sic dr̄e magis assilat̄
figmēto q̄ʒ dcō rōabili. figm̄tū. n. phs h̄ appellat oē dcm̄
nō p se notū nec rōne firmatū. ℂ Deiñ cū dic̄.

ℂ Similr̄ aūt ꝛ dicere: q̄ aptū natū sic est: ꝛ h̄ Te. c. 14.
opʒ opinari esse principiū: sic videt̄ vtiq̄ʒ Em
pedocles dicere: ꝙ tenere ꝛ mouere amicitiaʒ
in pte ꝛ discordiā inest reb⁹ ex necītate: q̄esce
re aūt mediū tps. ℂ Fortassis aūt ꝛ vnū prin Te. c. 15.
cipiū faciētes sic anaxagoras sic vtiq̄ʒ dicerēt.

ℂ Ōndit rōnē p quā mouebat̄ Emp̄. ꝛ p quā moueri po
terat Anaxa. nō eē sufficiētē. d. ꝙ silr̄ nō suffic̄ dr̄e ꝙ na
tū est sic eē: nec suffic̄ dicere ꝙ opʒ h̄ opinari eē p̄nᵐ sic
vtiq̄ʒ vr̄ Emp̄. dr̄e. vʒ. ꝙ amicitiā mouere. i. cōgregare. ꝛ
tenere. i. retinere ꝛ ɔseruare res sic ɔgregatas in pte. i. in
aliq̄ pte tpis ꝛ discordiā sup. disgregare in alia pte tpis.
meᵐ aūt tps q̄escere ꝛ h̄ inē reb⁹ ex necītate. Cuʒ. n. q̄re
bat̄ ab Emp̄. q̄re p tñ tpus mouet amicitia: ꝛ p tñ lis ꝛ
me: tpe est q̄es. dicebat ꝙ sic natū ē eē: ꝛ ꝙ oʒ h̄ suppone
re ꝛ opinari tanq̄ʒ p̄nᵐ: ꝛ q̄ h̄ inest reb⁹ ex necītate ꝙ sic
moueant̄ s̄m talē rōnē assignare ꝛ sic dr̄e vt patebit non
suffic̄. Addit āt ꝙ fortassis ꝛ faciētes vnū p̄nᵐ: sic Anax.
ꝛ sui sequaces sic vtiq̄ʒ dicerēt. vʒ. ꝙ motū eē aliq̄n ꝛ nō
eē sp̄ ē supponēdū tanq̄ʒ p̄nᵐ. ℂ Nōnᵐ āt ꝙ Anax. differe
bat ab Emp̄. q̄ ipe posuit vnū p̄nᵐ motiuū. s. itellʒ: Emp̄.
v̄o plura vt litem ꝛ amicitiā. ℂ Deide cū dicit.

ℂ At vero nihil inordinatū eoꝝ q̄ nā ꝛ s̄m nāʒ
sūt. Nā. n. oib⁹ cā ordinatiōis est. Finitū autē
ad ifinituʒ nullā rōnē hʒ. Ordinatio aūt ōis rō
est. In finito aūt tpe q̄escere: postea motū esse
aliq̄n. Hui⁹ aūt neq̄ʒ vnā dr̄iaʒ eē: q̄re nūc ma
gis q̄ʒ pri⁹. Neq̄ʒ iterū aliquā ordinationē hʒ:
nō iā nāe est opus. Aut. n. simplr̄ se hʒ: qd̄ est
nāe: ꝛ nō aliq̄n q̄deʒ sic: aliq̄n v̄o alit̄: vt ignis
nā sursuʒ fert̄: ꝛ nō aliq̄n q̄deʒ: aliq̄n vero nō:
aut rōnē hʒ qd̄ nō est simpliciter.

ℂ Improbat hͦ pōnes. Circa qd̄ tria. f. q̄ p̄ iprobat pōnē
Anaxa. 2° ɔparat eā ad pōnē Emp̄. 3° improbat pōneʒ
Emp̄. 2ᵃ ibi. (Qr̄ digni⁹.) 3ᵃ ibi. (Sed ꝛ hoc dicentem.)

dicit ergo q̄ eoꝝ que sunt ſm nāͣm nihil eſt iordinatū. nā aūt oībus eſt cā ordinatōis. infiᵐ aūt ad finitū nullam hꝫ rōnem .i. ordinationē ſiue ꝓportionē. nā ordinatio oīs eſt quedā rō ꝛ quedā ꝓportio: q꞉ ergo ſic eſt in infinito tpe q̄ſcere: ꝛ poſtea motū aliqn̄ eſſe: ſicut dicebat anaxago. hꝰ aūt differentie nō cōtingit neq꞉ vnā eē cā꞉ q̄re nūc magis contingant moueri q̄ꝫ ꝑus: neq꞉ iterū hꝰ dictū cōtingit habere aliq꞉ ordinationē nālē. Naꝫ h̄ iā nō eſt nāe opus. Naꝫ qđ eſt nāe opus aut eſt ſimplr̄ ꝛ ſp꞉ ꝛ nō aliqn̄ quidē ſic: aliqn̄ vero nō: aut hꝫ aliq꞉ rōnem ꝛ cām: q̄ non eſt ſimplr̄ neq꞉ ſp꞉ cū ergo anaxag. nō poneret motū neq꞉ q̄etē ſemp꞉ nec poſſet reddi rō poſitionis ſue: oīno nō loquebat̄ nālr̄ nec rōnabilr̄.

Dub. 1ᵘˢ **Dubitaret** forte aliq̄s: q꞉ videt̄ h̄ tranſlatio noua ɔ̄dicere trāſlationi veteri. vbi .n. nos habemus q̄ finitū ad īfinitum nullā hꝫ rōneꝫ: alia littera hꝫ q̄ infinitū ad īfinitū nullā rōneꝫ hꝫ. ¶ Dōm q̄ vtraq꞉ lr̄a ſaluari pōt: poſuit .n. anaxago. res ꝑ īfinitū tempus quieuiſſe: ꝛ poſtea fuiſſe motū: tps ergo q̄etis fuit infinitū: tps v̄o motus pōt accipi ꝛ vt finitū ꝛ vt īfiᵐ. Nam ſi accipiat̄ tps reſpectu motus iam facti eſt finitum: reſpectu vero motꝰ fiendi ē īfinitū. Cū ergo nō ſit aſſignare rōnē ꝛ ꝓportionē temporis q̄etis infinite ad tempus reſpectu motus facti: qđ ē finitū: nec ad tps reſpectu motus fiēdi: qđ eſt īfiᵐ: vtraq꞉ lr̄a ſaluari pōt. vꝫ. q̄ infiniti ad finitū vel īfiniti ad īfiᵐ nulla ē ꝓportio.

Dub. 2ᵘˢ **Alterius** forte dubitaret aliq̄s: q꞉ videt̄ h̄ eē falſum: q̄ īfiniti ad īfinitū nulla eēt ꝓportio. nā lꝫ finitū nō ꝓportionet̄ infinito: īfinitū tñ ꝓportionat̄ infinito. ¶ Dōꝫ q̄ hic nō hēre ꝓportioneꝫ ideꝫ ſignificat qđ nō habere ordinē nālē. q̄cq̄d eſt enim a natura vel eſt ſimplr̄ ꝛ vno mō ſicut q̄ deus ſemꝑ eſt: ꝛ q̄ celeſtia ſequendo opinionē ph̄i ſꝑ mouent̄: vel ſi nō eſt ſimplr̄ ꝛ vno mō: eſt tñ q̄d ordinatū: vt ſi nō ſemꝑ ē gn̄atio elemētoꝝ frigidoꝝ: nec ſꝑ eſt gn̄atio calidoꝝ: ē tñ h̄ mō ordinatio: vt dominantibꝰ ſignis frigidis elemēta frigida hn̄t victoriā ſuꝑ calida: ꝛ fit in ea parte vbi ē tale dominiū gn̄o fridoꝝ. in illa ḡ eadē p̄te transmutatis diſpōnibꝰ ſyderū: ꝛ dn̄antibꝰ ſignis calidis fit gn̄o calidoꝝ: ꝛ h̄ quodāmō ordinate: q꞉ oīa que depēdēt ad motū celi quodāmō mēſurant̄ ſua ꝑiodo. Cū ergo infinitū nō dicat ordinē ſed cōfuſionē cū in īfinito ſm q̄ hꝰ nō ſit dare p̄ᵐ nec ordinē: nō pōt eē in his que ordinate generant̄ ꝛ corrūpunt̄ ꝛ mouent̄ ꝛ q̄ſcunt q̄ per infinitū tēpus duret gn̄o vel corruptio: nec ēt eē pōt: q꞉ per infinitum tps quieſcant ꝛ poſtea moueant̄: ſed oꝫ talia ſic diuerſimode ſe hn̄tia reduci in aliquā certā ꝛ determinatam circulationem: ꝓpter qđ opꝫ motꝰ ꝛ q̄etes: ꝛ ēt gn̄ationes ꝛ corruptiōes illaꝝ rerū nāliū: in quibꝰ requirit̄ talis diuerſitas mēſurari certa ꝛ finita ꝑiodo: niſi forte caſu ꝛ per accn̄s ɔ̄riū accidat. Cū ergo talis certa ꝛ determinata ꝑiodus nō poſſit reperiri in motu ꝛ in q̄ete: quā ponebat anaxag. ait ph̄s q̄ infinita quies ad īfinitū motum: vel īfinita quies ad finitum nullā hꝫ hꝰ rōnē neq꞉ ordinē: q꞉ inter talia nō pōt reſeruari ꝓportio nālis. durante .n. īfinita quiete: ꝛ poſtea incipiente motu nullus poſſet aſſignare rōnē q̄re poſt īfinitā quietē potius icepit motus nūc q̄ꝫ prius. ſi .n. elā in mixto hn̄t eſſe nālr̄: ꝛ q̄ſcunt in eo per aliqđ tps determinatū: ſi poſtea reſoluto mixto qđlibet elemētoꝝ tēdat i regionē ꝓpriā: hꝰ motꝰ pōt aſſignari rō. Nā q꞉ elementa exiſtētia v̄tualr̄ in mixto vniunt̄ in eo virtute forme ſubalis: que forma cū ſit virtutis limitare per īfinitū tps nō pōt hꝰ elemēta cōtinere in ſua vnitate: ꝛ in ſua ꝓportione: ꝓpter qđ opꝫ mixturam corrūpi: q꞉ oē corruptibile de neceſſitate corrūpet̄. hꝰ .n. corruptio differt̄ ꝑ magis ꝛ minꝰ tēpus ſm q̄ nā mixti ē maioris vel minoris virtutis. ex ipſa ḡ ɔplexione ꝛ nā mixtoꝝ pōt aſſignari ratio: quare mixta hūiꝰ ſpēi ſm ɔmunē curſuꝫ nālr̄ tm̄ durēt: ſed ſi elemēta per infinitū tps q̄uiſſent in mixto: ꝛ poſtea recederēt in regionē ꝓpriā: nullus poſſet rōnē aſſignare: q̄re potiꝰ diſſoluit̄ mixtum nūc q̄ꝫ prius. ſiue ergo motus iſte elementoꝝ in ꝓpriā regionē ſit finitus ſiue īfinitus: ſi hꝰ motus fiat poſt infinitam quietem: nō reſeruabitur ibi ratio ꝛ proportio naturalis.

Alterius forte dubitaret aliq̄s: q꞉ vr̄ q̄ poſitio fidei icidat in pōnē anaxagore. Nāq꞉ cuꝫ mūdus ſit factꝰ in tpe deus eternaliter ꝑceſſit mūdū. infinita ergo duratio ꝑceſſit mōdi factionē. ¶ Dōm q̄ ante factionē mūdi: vt cōiter ponit̄: nulla ꝑceſſerūt tēpora niſi ymaginata: q̄ vero mūdus iceperit nūc ꝛ non ꝑus: nō opꝫ aſſignare cām ex aliquo ordine vel ex aliq̄ ꝓportione nāli: nō enim h̄ fuit ex ordine nāe: ſed ex ordine diuine ſapiētie: ꝛ ex volūtate: q꞉ .n. deꝰ ſic voluit ꝛ ſic ꝑ ſuā ſapiētiā ordinauit: iō ſic factꝰ ē mūdus ꝛ in tali tpe vt deꝰ ab eterno diſpoſuit. ¶ Deinde cum dicit. — Dub. 3ᵘˢ.

¶ **Quare dignius eſt ſicut Empedocles: ꝛ ſi quis aliter dixit ſic habere in parte quieſcere oē ꝛ moueri iterum. Ordinationem enim iaꝫ habet quādam huiuſmodi.**

¶ Cōparat opinionē empe. ad opinionem anaxago. d. q̄ dignius eſt ſic opinari ſicut empedo. vel ēt ſi quis alius ab empe. dixit aliter q̄ꝫ anaxago. dicēdo ſic ſe habere oē .i. vniuerſuꝫ: q̄ ɔtingit ipſum in aliq̄ p̄te tp̄is q̄ſcere: ꝛ iterū moueri. ſuꝑ. in aliq̄ alia p̄te tp̄is. Nā qđ ē hꝰ rōnē hꝫ .i. vr̄ hr̄e quādam ordinationē ꝛ ꝓportionē nālē: melius ē ḡ dicere q̄ in aliq̄ p̄te tp̄is fiat motꝰ ꝛ in aliq̄ q̄es ſicut dicit empe. vl̄ ſicut dixit aliq̄s alius ſi fuit alius q̄ ſic ſenſerit q̄ꝫ dicere q̄ per infinitum tps fuerit q̄es ꝛ poſtea motꝰ ſicut dixit anaxago. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Sed ꝛ opꝫ hoc dicentē nō affirmare ſoluꝫ: ſed cauſaꝫ ipſius dicere: ꝛ nō apponere nihil: neq꞉ velle dignitatē irrōabilē: ſꝫ aut iductionē aut demr̄ationē ferre. Hec q̄dē .n. nō cāe poſite ſunt: neq꞉ in hoc erat amicitie vel inimicitie eſſe. Sed hꝰ quidē congregare: illius v̄o diſgregare. Si v̄o determinet̄ qđ eſt in parte: dicendum eſt in quibꝰ ſic ſunt: ſicut q꞉ eſt aliq̄d: qđ congregat homines amicitia: ꝛ fugiūt inimici abinnicem. Hoc enim ſupponit̄ ꝛ in toto eē. vr̄ eni ꝛ in quibuſdaꝫ eē ſic. Qđ āt ꝛ ſm equalia tēpora indiget aliqua ratione.**

¶ Improbat pōnē ipam empedo. circa qđ .d. ſ. ſm q̄ dupliciter eam iprobat. 2ᵒ ibi. (Oino quidem.) Dicit ergo q̄ ꝛ dicentē h̄ qđ dicebat empedo. nō oꝫ .i. nō ſufficit affirmare ſolū: ſed debet cām ipſius dicere. ꝛ ſuꝑ. nō ſuffic̄ apponere nihil .i. nullam cauſam aſſignare: neq꞉ ſupple ſufficit velle dignitatē irrationabilē .i. ſine rōne: ſed aut oꝫ ferre inductionē aut ſupple demōſtrationeꝫ. ſed h̄ q̄dem .n. videlꝫ lis ꝛ amicitia nō ſunt cāe huius poſite .i. non ſunt tales cāe: q̄les ponebat empe. neq꞉ .n. erat eſſe amicitie vel inimicitie in hoc: q̄ ſ. cōgregarent ꝑ tm̄ tēpus: vel diſgregarent: ſed hꝰ q̄dē ſ. amicitie ē cōgregare illius v̄o ſ. inimicitie ē diſgregare. rōnabile eſt ḡ amicitiam ɔgregare: ꝛ inimicitiā diſgregare. Sꝫ q̄ ɔgreget ꝑ tantū tps ꝛ diſgreget per tantū: ꝛ q̄ tps ɔgregationis ſit

equale tpi disgregationis non sufficit ad h assignare p cā litē ⁊ amicitiā. Sȝ oȝ p aliq̄ iductionē vł p dmōstrationē h ondere: iō subdit ꝙ si dtermiet ꝙ ē i tāta pte tpis ꝯgregatio ⁊ i tāta disgregatio: dōȝ ē .i. ondēdū ē p inductionē: in quib⁹ est: qꝛ sicut ē aliqd qd ꝯgregat homines vt amicitia: ⁊ aliquid qd disgregat vt inimicitia: qꝛ fugiunt inimici abinuicēȝ. hoc ergo supponit in toto vniuerso: qꝛ in quibusdā .i. in aliq̄ pte vniuersi vt i hominibus vr esse sic: sed ꝙ ꝑm eq̄lia tpa sit supple in toto vniuerso cōgregatio ⁊ disgregatio: indiget aliq̄ rōne: qꝛ nō videm⁹ ꝙ ꝑpter amicitiā ⁊ inimicitiā in aliq̄ pte vniuersi tps cōgregatiōis sit eq̄le tpi disgregatiōis. ¶ Notandū aūt ꝙ p̄ncipia vel sunt oīo p̄ma vel h̄nt aliq̄ p̄ora. si sunt oīno p̄ma. nō p̄nt ꝑbari nisi via iductiua: sȝ si h̄nt aliqua p̄ora ꝑbari p̄nt via demonstratiua: vt pȝ in p̄ncipijs: que supponit gspectiuus: que cū habeant aliq̄ p̄ncipia p̄ora: demonstratiue ꝑbant in supiori scientia vt in geometria. Nō sufficit ḡ dicere h est supponendū tāq̄ dignitas ⁊ tāq̄ p̄n^m: si illō dictū sit irratiōabile: qꝛ nullus debet ꝑponere p̄n^m aut dignitatē irrōnabilē: sic faciebat empe. sed omne hꝫ principium qd supponit debet esse tale: qd vł demōstratione vel saltē iductiōe manifestari possit. ¶ Nōndū aūt ꝙ si qd videm⁹ in aliq̄ parte vniuersi supponim⁹ esse in toto: ē aliquo mō rōnabile. Sed supponere in toto vniuerso qd in nulla pte videmus nullo modo nec apparenter: nec existēter rōnabile esse pōt: assignare ergo cās cōgregatōis ⁊ disgregationis ex lite ⁊ amicitia videt rōnabile: sed p h assignare cāȝ equalitatis tpoꝝ nullo mō est rōnabile: qꝛ in nulla pte vniuersi ꝑpter litē ⁊ amicitiā si nō assignet vlterior cā possumus assignare rōnē sufficiēter: quare hꝫ tēpora sunt equalia. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Omnino eniȝ existimare principiū hoc esse sufficiens: qd sp aut est sic: aut sic: nō recte se hȝ opinari. In quo democritus reducit de nā cās ꝙ sic qd prius factū est: ipsi⁹ aūt semp noluit pricipiū querere in quibusdā dicēs recte. Quod aūt in oib⁹ nō recte. Et trigonuȝ sp hȝ duob⁹ rectis equales angulos: sed m̄ ē ꝑpetuitatis hꝫ altera cā: principiorum igitur nō ē altera causa: sed perpetua sunt.

¶ Adducit z^m īprobationē ꝯtra empe. dicebat .n. empe. ꝙ non oȝ assignare cāȝ q̄re tantū est tps ꝯgregationis: tm̄ vō disgregationis: ⁊ tm̄ tps quietis mediūȝ: qꝛ semp ita se habet ꝙ hec tpa sunt eq̄lia: ⁊ eoꝝ que sunt sp non oȝ reddere rōnē. Ad h quidē remouendū ait ꝙ oīno quidem existimare hoc eē p̄ncipiū sufficiēs: ⁊ non h̄re vlteriorē cāȝ: qꝛ sp ē aut sic: aut nō sic: nō recte se hȝ sic opinari in quo democrit⁹ reducit cās de nā: assignās cās eius qd sic .i. qd hȝ eē tpale: ⁊ eius qd est factuȝ prius .i. qd hȝ eē nouū: ipsi⁹ aūt qd ē semp voluit q̄rere p̄n^m: qꝛ in quibusdā aūt est dicēs recte: sed ꝙ sic fit in oib⁹ est nō recte dictū. trigonū .n. semp hȝ angulos eq̄les duobus rectis. Sed tn̄ hꝫ ꝑpetuitatis est altera cā: p̄ncipioꝝ igit nō ē altera cā: sȝ ꝑpetua sūt. Possunt ḡ aliq̄ sp eē ⁊ nō h̄re aliquā alterā cām. nō ḡ bene fecit democrit⁹: qꝛ nulli⁹ eoꝝ que sunt sp voluit q̄rere cām: nec ēt bn̄ dicebat empe. d. ꝙ semp tps ꝯgregatiōis est equale tpi disgregatiōis: iō hꝫ nō est q̄renda cā. ¶ Nōn^m aūt ꝙ vt cōiter ponit: lȝ p̄hs posuerit mūdū eternū: nō tn̄ negauit ipsuȝ esse fcm̄ ⁊ cātū a deo: qꝛ vt plane h vult: n̄ qcqd ē sp eternū caret cā. voluit ḡ deū eē cāȝ mūdi ⁊ n̄ eē cāȝ mot⁹: ē ḡ ꝑȝ eū mūdus factus a deo: n̄ i tpe sȝ ab eterno. ¶ Vlti⁹ cū dicit.

¶ Quod quidē igit nullū tps erit neq̄ erat: qn̄ mot⁹ nō erit siue nō erat: tāta dicta sunt.

¶ Epilogat circa determinata. d. ꝙ qdē igit nullū tpus erat neq̄ nullū mobile erat qn̄ mot⁹ nō erat siue nō erit in futuro aliqd tps in quo supple nō ē aliqs mot⁹ ꝙ ita sit tanta dicta sunt. ꝑm ergo p̄hm tps est eternū ⁊ ē dare aliquem motuȝ ⁊ aliquod mobile eternum. nūq̄ ergo fuit tempus vel mobile: quin esset aliquis mot⁹: nec ēt erit ꝙ nō sit mot⁹.

Lectio. VI.

Contraria aūt his nō difficile est soluere. Videbit aūt ex hꝫ cōsiderantibus contingere maxime motuȝ esse aliqn̄: cū nō est oīno. Primo qdem qꝛ neq̄ vna perpetua mutatio est. Mutatio eniȝ oīs apta nata est ex quodā in qddā. Quare necesse est oīs mutatiōis terminū eē ꝯria in quibus fit. In ifinitū aūt moueri nullū. T.c.16.

¶ Postq̄ p̄hs ꝑbauit motū sēpiternū ⁊ īprobauit opiones ponētiū ꝯriū .i. pte ista: vt dicebat: soluit rōnes: p q̄s ꝑbari possȝ motū n̄ eē eternū: circa qd .d. f. qꝛ p̄ ponit hꝫ rōnes. z° soluit eas ibi. (Hoꝝ aūt p̄mū.) Circa p̄^m tria facit: ꝑm ꝙ tres rōnes adducit ad ꝑpo^m. primo .n. ꝑbat motū nō eē eternū ex pte ipsi⁹ mot⁹. z° ex pte mobiliuȝ inaīatoꝝ. 3° ex pte mobiliuȝ aīatoꝝ. z^a ibi. (Ampli⁹ videmus.) 3^a ibi. (Multo aūt magis.) Dic ḡ ꝙ ꝯria his .i. rōnes ꝑbantes ꝯriū eius qd ꝑbatū est ondentes motuȝ non eē eternū nō est difficile soluere. videbit āt ꝯsiderantib⁹ ex hꝫ .i. ex rōnibus dicēdis hoc maxime cōtigere: videlȝ motū eē aliqn̄ cuȝ oīno nō est: p̄^m qdē .i. p̄ma rō: p quā sup. ondit motū nō esse ꝑpetuū: sed incipere eē cū oīno nō fuerit ē: qꝛ neq̄ vna .i. nulla mutatio est ꝑpetua: sȝ oīs mutatio ē apta nata eē ex quodā in quiddam .i. ex termīo in terminuȝ. q̄re nec̄e est ꝯria eē terminos oīs mutatiōis in qb⁹ .i. iter que ꝯria sit oīs mutatio. in infinitū eni cōtingit moueri nullum. Si ergo oīs mutatio finit ⁊ terminat ⁊ ē ex quodā in qddā nulla est perpetua ⁊ eterna. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Amplius videm⁹ qn̄ possibile est moueri: neq̄ qd mouet: neq̄ habēs i seipso neq̄ vnū motū: vt in inanimatis: quoꝝ neq̄ pars nulla neq̄ totū mouet: sed quiescens mouet qn̄q̄. Conuenit autē aut sp moueri: aut nequaq̄ si quidē nō sit cū nō sit motus. T.c.17.

¶ Adduc z^am rōnem. d. qn̄ nos videm⁹ ꝙ possibile ē moueri id qd neq̄ mouet: neq̄ ē h̄ns in seipso: neq̄ vnum motū .i. nullū motū. vt appet i iaīatis quoꝝ nȝ nulla ps .i. neq̄ totū moueret sed res aliqua inaīata q̄escens ꝑm se totā: ⁊ ꝑm oēs ptes suas mouet qn̄q̄. tūc ergo supplenda est rō ꝙ si aliq̄ ps vniuersi q̄escēs ꝑȝ se ⁊ ꝑȝ suas ptes icipit postea moueri: ꝙ pari rōe totū vniuersuȝ post vniuersalē quietē poterit icipere moueri ⁊ erit mot⁹ vlr nouus: iō subdit: ꝙ ꝯtingit aut sp moueri: aut nequaq̄. si qdem nō sit mot⁹: cū sit sup. vlis q̄es: vel vt hȝ alia lr̄a: cōtingit aūt sp moueri: aut nūq̄: si nō sit mot⁹: cū n̄ sit motus .i. si mot⁹ nō pōt h̄re eē post nō eē. ¶ Notādū ēt ꝙ si sile est de q̄libet pte vniuersi sicut de toto vniuerso: sȝ totū vniuersuȝ nō pōt icipere moueri nisi in eo p̄us fuerit aliqs mot⁹: ḡ nec aliq̄ ps vniuersi poterit icipere moueri de nouo: sed oȝ ꝙ qcqd nūc mouet ꝙ ēt p̄us mouebat. quo posito vr sequi ꝙ oē qd mouet sp mouebat ⁊ oē qd q̄escit semp q̄escat: qd cū sit falsum: videtur esse ⁊

primum: videlz q in toto vniuerso nõ potest eẽ motus vniuersaliter nouus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Multo ante magis hꝫ esse in aiatis manifestũ ē. Neqꝫ vnus quidē in nobis: cũ sit motus aliqñ: sꝫ qescentes tñ mouemur ꝛ fit in nobis ex nobis ipsis aliqñ: ꝛ si nihil ex moueat. Hoc enim in inanimatis esse nõ videmꝰ silr: sꝫ semp mouet ipsa aliqd exterioꝝ alteꝝ. Aliqñ āt aial dicimus ipm se mouere. Quare si qdē qescit aliqñ penitꝰ alias in mobile motꝰ vtiqꝫ fiet ex ipso ꝛ non ab extra. Si aūt in aiali hoc possibile fieri: quid ꝓhibet idē accidere ꝛ ſm oē. Si nãqꝫ in paruo mũdo fit: ꝛ in magno ꝛ si in mũdo: ꝛ in infinito: si quidem contingit moueri infinitum ꝛ quiescere totum.

¶ Adducit tertiaꝫ rõnē. d. q esse hꝫ. i. incipere eē motũ post vniuersalem quietē: multo magis est manifestum in rebus animatis: nã cum quidē in nobis aliqñ sit neqꝫ vnus motꝰ. i. nullus motus: sed simus oĩno qescētes: mouemur tñ aliqñ: ꝛ fit in nobis ex nobis ipsis aliqñ pͥmꝰ motus: ēt si nihil extra moueat: hoc enim nõ videmꝰ similiter esse. i. conuenire rebus inaiatis: sed semper res inaiatas mouer aliqd alterum exterioꝝ: talia enĩ semp mouenť ab aliq̊ extrinseco: vt a generante: vel ab aliq̊ alio: sed alꝭ dicimꝰ ipm mouere seipꝫ. q̄re si alꝭ similr aliqñ penitus quiescit fiet vtiqꝫ motꝰ in ipso alī existente immobili. i. fiet motus in eo post oĩmodam qetē: ꝛ ꝟ ex ipso alī nõ ab extra: sed si hoc est possibile fieri in alī: videlz q possit in eo esse motus post oĩmodam qetē: qd ꝓhibet idē accidere ꝛ ſm oē. i. ſm totũ vniuersũ. q. d. nihil. nãqꝫ si hoc fit in paruo mũdo. i. in alī: ꝛ ĩ hoīe erit hoc: ꝟ est etiã in magno mũdo: ꝛ etiã poterit in mundo infinito si qdē ꝯtingit totũ aliqd ĩfinitũ moueri ꝛ qescere.

Cõ.17 ¶ Nõnͫ aūt q ſm Cõmen. hõ ꝛ ēt quodãmõ oē aial ꝑfectum dicit̄ minoꝛ mũdus ꝓpter duo. pͥmo qꝛ oē tale aial mouet̄ localr ex se sicut celũ ꝯtinēs mũdũ ꝛ vniuersum est quodãmõ aiatũ: ꝛ mouet̄ ex se. scđo dr̄ alꝭ minoꝛ mundus: qꝛ sicut in maiori mundo ē deuenire ad motorem ĩmobilē: sic in motu animalꝭ ē deuenire ad motorē ĩmobilē. nã corpꝰ aialis mouet̄ ab aĩa per appetitũ: appetitꝰ aūt mouet̄ ab appetibili: appetibile vero eũ moueat vt desideratũ ꝛ amatũ: ꝛ cũ moueat sub rõne finis mouet nõ motũ: qꝛ ergo vr̄ eē cõuenientia iter aial ꝛ ipsum celũ: siue ipsũ vniuersũ: cũ in aiali possit eē motꝰ post vniuersalem qetē: poterit hoc eē in toto vniuerso. non g̃ opꝫ motũ esse semp ꝛ nũqꝫ deficere. ¶ Nõndũ ēt quosdam pħos posuisse mundũ esse infinitũ. verũ qꝛ ĩfinito repugnat motꝰ: iõ pħs ait: q si totũ ĩfinitũ possꝫ moueri ꝛ quiescere. i. si ĩfinito non repugnaret neqꝫ motus neqꝫ quies: si al: qd ē mioꝛ mũdus: posset moueri post vniuersalem qetē: totũ vniuersum ēt si esset ĩfinitũ: vt qdã pħi posuerũt: posset moueri post vniuersalē quietē. nõ g̃ necessariũ est sp motũ eē. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.18 ¶ Hoꝝ aūt primũ qdē qd dictũ est nõ eundē sp ꝛ vnũ numero eē motũ: q ē in ꝯria recte dicit̄. Hoc. n. forrassis qdē necariũ ē: si qdē nõ semp vnũ ꝛ eundē eē poſe est eiusdē ꝛ vnius motũ. Dico aūt sic: vtrũ vnius chorde vnꝰ ꝛ idē sonus: aut separabilr similr se habēte ꝛ mouēte: sed tantũ q̄litercũqꝫ se hꝫ: nihil ꝓhibet ꝛ quendã eundē eē: qui ꝑpetuus ꝛ ꝯtinuus est. Manifestũ vtiqꝫ erit magis ex his que posterius.

¶ Soluit hꝫ rõnes: circa qd tria fac: qꝛ pͥmo soluit qõnē primã. secũdo scđaꝫ. tertio tertiã. secũda ibi. (Moueri autem.) 3ͣ ibi. (Maxime aūt.) Dicit g̃: q primũ hoꝝ qd dictum est non eē motũ semp eundē ꝛ vnum nũero: qd est in cõtraria. i. loquēdo de motu qui est inter cõtraria: dr̄ recte: talis enim motus nõ põt cõtinuari eternalr existēs vnꝰ ꝛ idē numero. imo hoc enim fortassis quidē necessariũ est motum habentē ꝯriũ non posse cõtinuari eũdē numero: si quidē nõ possibile ē semp eē vnũ ꝛ eundē motũ nũero vnius ꝛ eiusdē mobilis. dato aūt sic vtrũ vniꝰ ꝛ eiusdē chorde mote ĩ ꝯrias ptes sit vnꝰ ꝛ idē sonꝰ: siue vnꝰ ꝛ idē motꝰ: aut sit sp alter: silr se hñte ꝛ mouēte: si. n. chorda silr ꝛ eq̄ velociter mota ĩ ꝯrias ptes nõ facit eũdē sonũ: nec eũdē motũ: pꝫ q motꝰ hñs ꝯriũ nõ põt cõtinuari existēs vnus ꝛ idē numero: sꝫ cũ q̄litercũqꝫ se hꝫ in hꝫ motibꝰ hñtibꝰ ꝯriũ: nihil ꝓhibet esse quēdã motũ vnũ ꝛ eũdē: qui ē ꝯtinuus ꝛ ꝑpetuus. q aūt sic sit manifestũ vtiqꝫ erit magis ex his que posteriꝰ dicent̄. ¶ Nõndũ aūt q cũ dr̄. oīs mutatio est finita ſm terminos. g̃ nulla mutatio ē ꝑpetua. hec rõ ſm pħꝫ soluēda ē distinguēdo de terminis: nã q̄dã mutatio sic ē a termino ĩ terminũ: q est ab eodem in idem: vt pꝫ in motu circulari: ꝛ talis mutatio reiterata nõ discõtinuat motũ. nã cũ stella cõpleuit suã reuolutionē vadēs ab eodē termino in eũdē terminũ: cũ postea facit secũdã reuolutionē nõ ē ibi discontinuatio motꝰ. sed secũda reuolutio cõtinuat̄ cũ prima reuolutione. sp ergo talis motꝰ cõtinuari poterit nõ obstãte q ē a termino in terminũ: q̄dã võ mutatio ē sic a termino in terminũ: q ē a ꝯrio in cõtrariũ: ꝛ talis mutatio si reiteret̄ sp discontinuat̄: sic chorda iterato ꝑcussa nõ fac eũdē motũ. ē g̃ vis solōnis huiꝰ: q cũ arguitur. nulla vna ꝛ eadē mutatio ē ꝑpetua: qꝛ q̄libet talis ē terminata. pꝫ q ñ q̄libet termĩatio ĩpedit: qn vnꝰ motꝰ cõtinuus ꝑpetuari possit: sed solũ ꝟ ĩpedit termĩatio q̄ est ſm terminos ꝯrios. ¶ Nõnͫ ēt ꝑdictã rõnē solui posse distiguēdo alr de termĩatiõe. Nã vno mõ põt accipi terminatio q̄tũ ad tp̄s: qd est nũerꝰ motꝰ: alio mõ pt accipi termĩatio ſm termĩos: q acqrunt̄ ꝑ motũ. Cũ g̃ dr̄ q oīs mutatio ē terminata: si ĩtelligat̄ de termĩatiõe ſꝫ tp̄s sequēdo viã pħi nõ est veꝝ. Sꝫ si ĩtelligat̄ ď termĩatõe q̄ ē per termĩos acq̄sitos ꝑ motũ: sic veꝝ ē: qꝛ oīs mutatio ē a termĩo ĩ terminũ: vꝉ ab eodē in idē: vꝉ a ꝯrio in ꝯriũ: sꝫ ꝑꝑ ꝟ nõ arguit̄ nullã mutationē eē ꝑpetuã: qꝛ cũ ꝑuētuꝫ ē ad hꝫ terminũ: iterũ põt reiterari reuolutio ꝛ ꝑpetuari motꝰ ſm tp̄s. pͥma tñ solutio vadit magis ſm mentē pħi. ¶ Nõnͫ ēt q ait: fortassis vniꝰ ꝛ eiusdē mobilis nõ eē eũdē motũ: si reiteret̄ motꝰ eiꝰ: qꝛ cõsuetudo ē eiꝰ nõ plene asserere q̄ dꝫ in sequentibꝰ declare: lꝫ. n. q̊dãmõ sit per ꝑcedentia notũ hꝫ motũ non esse vnum: neqꝫ cõtinuũ: tñ quia etiã de hoc aliquid infra dicetur: iõ hoc ꝟ sub dubio profert. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Moueri aūt qd nõ mouet̄ nullꝫ ĩcõueniēs est. Si aliquãdo quidē sit extrĩsecus mouēs: aliquãdo aūt non. Nihil. n. aliud dubitat hoc dicēs: quapropter nõ semp alia quideꝫ qescũt eoꝝ que sunt: alia vero mouētur. T.c.19

¶ Soluit 2ͫ rõnē. d. q moueri āt qd nõ mouet̄ nullum incõueniēs ē: si aliqñ qdē sit extrĩsecꝰ mouēs: aliqñ qd nõ sit hꝫ mouēs: ꝟ tñ q̄lr vtiqꝫ erit ĩquirēdũ ē posteriꝰ. dico āt idē ab eodē exñte motiuo ꝑꝑ aliã ꝛ aliã ꝓportõeꝫ: quã hꝫ ad illud: aliqñ qdē moueat̄: aliqñ āt nõ. Qui g̃ ex

B arguit sup. nõ ondit motũ nõ ẽe eternũ: sz B dicẽs nihil aliud dubitat q̃ ppter quid q̃ gescunt co℞ que sunt nõ semp gescunt: ⁊ ppter qd alia q̃ mouent̃ nõ sp mouent̃. ¶ Nõn^m aũt lapidẽ vel aliqd aliõ qõ mouet corp⁹ iaia/tum moueri posse post oĩmodã suã qetẽ p motũ factuz in exteriori agente: vt si mouẽs lapidẽ p̃ius nõ erat ppinquus lapidi: postea effectus ei propinquus incipit lapidem mouere: motus lapidis nouus presupponit motuz factuz in alio: ex hoc ergo argui non potest q motus sit vl'r nouus: imo magis videt̃ argui q motus vl'r non sit nouus. Nã ex B pbat̃ motũ vl'r nõ ẽe nouũ qr añ oẽz motuz nouũ p̃cedit aliqs mot⁹: sic g̊ arguẽs nõ pbat intentum: sed vult q sibi soluat̃ difficultas illa. q̃re aliq̃ semper mouent̃ vt celũ: aliq̃ semp gescũt vt terra: aliq̃ aliq̃ñ gescũt aliqñ mouent̃. vult g̊ sic arguẽs sibi satisfieri. q̃re que gescunt non semp gescunt: ⁊ que mouentur non
T.c.20. semper mouentur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Maxime aũt vtiq3 videbit̃ tertiũ hr̃e dubitationẽ: q sit cũ nõ insit pri⁹ mot⁹: q accñs est inaiatis. Quiescẽs. n. pri⁹ post B vadit mouẽte exterio℞ nullo: sicut videt̃: B aũt falsũ ẽ. Cõspicimus. n. semp aliqd motũ in aiali nãlium. Huiusmodi aũt mot⁹ non aial cã est: B ɔtinẽs forsitan. Ipz aũt qõ dicim⁹ ipz mouere se: nõ ẽm oẽz motũ: sed ẽm locũ. Nihil igit̃ pbibet. Magis aũt fortassis necessariũ est in corpore multos fieri mot⁹ a ɔtinẽte. Ho℞ aũt quosdã ĩtellectũ: aut appetitũ mouere. Illuz aũt totũ iaz aial mouere quale cõtingit circa somnos. Sẽsibilis quidẽ. n. cũ neq3 vnus insit motus inexistẽte tñ aliquo surgũt animalia ite℞. Sz nãq3 manifestũ erit ⁊ de his ex sequẽtibus.

¶ Soluit 3^m rõnẽ. d. q maxime vtiq3 tertiũ ⁊ tertia rõ videbit̃ hr̃e dub⁹: videlz q sit in aliquib⁹ sup. mot⁹: cũ p̃us nõ insit mot⁹ in illis: qõ accñs est. i. qõ accidit in rebus aiatis. aial enĩ p̃us gescẽs post B. i. post h⁹ quietẽ sic vr̃ vadit nullo exterio℞ mouente. q̃re si in aiali vt vr̃ pt esse mot⁹ nouus nullo motu p̃cedente: poterit B ẽe in toto vniuerso: soluit. d. q B fĩm est. ɔspicim⁹ enĩ sp aliquid nãliũ motũ ẽe in aiali. In aiali. n. videt̃ sp ẽe aliqua alteratio ⁊ aliq̃ trãsmutatio nãlis p̃cedẽs motũ aialis appetitiuũ: h⁹ aũt motus nãlis: ⁊ h⁹ alteratiõis ipm aial nõ est cã: sz forsitã h⁹ cã est cõtinẽs idest celũ: aut aer: ipsuz aial nõ dicim⁹ mouere seipsum ẽm oẽm motũ: sed ẽz locum. cũ ergo arguit̃. aial mouet seipsuz localr̃ nullo motu p̃cedente: soluit phs per ĩterẽptionez. d. q motũ illũ localẽ p̃cessit mot⁹ nãlis: siue alteratio facta ĩ corpe aialis: qr nihil pbibet: imo magis fortassis necessariuz est ĩ corpe aialis fieri multos nãles mot⁹ a ɔtinẽte. i. ab aer̃ vel a celo: quosdam aũt ho℞ motuũ mouere ĩtellectum: aut appetitũ. illũ aũt: videlz ĩtellectũ: aut appetitũ: mouere iam totũ aial: q̃le ɔtingit circa somnos. nãq3 cũz in somno neq3 vn⁹ mot⁹ sensibilis insit: inexistẽte tñ. i. intus existẽte aliq̃ motu surgunt aialia getato illo motu: vt getato motu vapo℞ soluunt̃ sensus aialiũ: ⁊ excitant̃ a somno vt surgũt ⁊ pergũt: sed nãq3 erit moni^m de his ĩ sequẽtib⁹. ¶ Nondũ aũt q hec rõ directe videbat̃ concludere motũ vl'r ĩcepisse. Nã si aial põt se mouere localiter: ⁊ põt esse motus aialis nouus: nullo motu p̃cedente: nec in aiali nec in alio: pari rõne in toto vniuerso poterit ẽe mot⁹ nouus. nullo alio motu p̃cedente. Iõ phus ait hanc rõnẽ maxime facere du^m: ⁊ soluit eaz p ĩteremptionẽ: ondens q motũ illum: quo aial se localr̃ mouet: p̃cedit aliqs mot⁹: qr p̃cedit ipsuz alteratio facta in corpore aialis: ex qua alteratione pcedũt fantasie appetit⁹: ẽm quos aial se localr̃ mouet. ¶ Nõn^m aũt q ait q motus nãlis siue alterationis facte in aiali forsitan cã est cõtinens: qr tota alteratio quã patit̃ aial in toto corpore nõ est ab ipso cõtinente vt ab aere vel a celo sz ẽt est a cõtrarietatem ĩscibiliũ existentiũ in ipso mixto. ¶ Notandum aũt q phus ait quosdã ho℞ motuũ nãliũ mouere intellectuz ⁊ appetitũ. Videm⁹ eniz q cũ intellectus ⁊ voluntas sint virtutes nõ organice trãsmutatiões facte in corpe humano lz aliq̃ ĩclinationẽ faciant in voluntate nostra: nõ tñ necessitãt eã: vt volũtas seq̃tur illas. q g̊ ẽm aliq̃s taliã trãsmutationũ mouet̃ ĩtellectus ⁊ appetitus: ⁊ ẽm aliq̃s nõ: iõ nõ ait oẽs hos motus mouere intellectũ ⁊ appetitũ sz quosdã. Est g̊ intẽtio phi q sp p̃cedunt h⁹ mot⁹ ẽt trãsmutatiões nãles ⁊ nũq3 aĩa mouet seipsam sine talib⁹ trãsmutationib⁹ p̃cedentib⁹: non tñ semp ẽm h⁹ motus p̃cedẽtes mouet̃ humana voluntas: sed ẽm quosdã. nõ g̊ põt argui ex hac via q sit aliqs motus nouus sine motu p̃cedente: lz posset argui q nõ oẽs h⁹ mot⁹ p̃cedentes mouent appetitũ ⁊ intellectũ: qr nõ necessitãt ipsum: sed inclinãt. ¶ Notandũ ẽt: q iõ phs posuit exẽplũ de somno: qr in somno maxime ligant̃ sensus ⁊ nõ videt̃ esse in nobis aliquis motus sensibilis: pp qõ cũ statim post dormitionẽ surgunt aialia: maxie ille mot⁹ vr̃ fieri nullo motu p̃cedẽte. cũ g̊ talẽ motũ p̃cedat aliqs mot⁹: qr p̃cedit illũ ille mot⁹ vapo℞: qui fit ex cibis illis vel ex alijs humorib⁹ in corpe: quo getato excitant̃ aialia: vr̃ q multo magis oẽz motũ: quo aial se mouet p̃cedit aliqs mot⁹. sic igit̃ in aiali semp nouũ motuz p̃cedit aliqs mot⁹: sic ẽm phũz in toto vniuerso nõ ẽ dare motũ nouũ: quẽ nõ p̃cessit aliqs mot⁹. ¶ Notanduz ẽt q lz B sit falsuz: q mot⁹ nõ ĩceperit: nõ opz instare ad has solõnes phi: nec oz nos sustiere q he tres rõnes prius adducte de necẽitate pbent motũ vl'r incepisse: qr etiã p veritate firma ⁊ stabili rões sophystice fieri possunt.
¶ Postq3 dubitauim⁹ d vijs phi: p q̃s pbare nitit̃ eternitatẽ mot⁹: ⁊ ondim⁹ eas ẽe ĩsufficiẽtes ⁊ sophisticas: restat dubitare de vijs q̃s addidit Cõmen. per quas nitebat̃ ostẽdere mũdũ eternũ ẽe. sunt aũt h⁹ vie gnq3. pma Vide. Com. 4
.n. sumit̃ ex pte re℞ facta℞. scda ex pte mot⁹. 3ª ex pte tẽ T.c.15.
poris. q̃rta ex pte agentiũ quo℞ũcũq3. gnta ex pte agentiũ ẽm volũtatẽ: veruz qr vias sumptas ex pte tpis ⁊ ex pte mot⁹ sufficiẽter discussimus cũ ondimus illas vias phi ĩsufficientes esse. ideo illis vijs pretermissis de alijs tribus vijs dubitetur. Dub.^m

Dubitaret forte aliqs. p̊ vtrũ ex pte re℞ factarũ possit ondi mũdũ nũq3 ĩcepisse. vr̃ q Cõ. 4°
sic. arguit. n. Cõmen. triplici via ex pte factiõis re℞ mũduz nũq3 ĩcepisse. pma via ẽ talis. q factio ẽ termin⁹ motus: mot⁹ aũt p̃supponit mobile. nulla g̊ factio ẽ nõ presupponẽs mobile: in q̊ nõ recipiat̃ mot⁹ ille: c⁹ illa factio ẽ termin⁹: si ergo oĩs factio p̃supponit motũ ⁊ oĩs mot⁹ p̃supponit mobile: ex nihilo nihil fit: ⁊ p ɔñs nũq3 mundus ĩcepit: imo Cõmen. hãc rõnẽ fulciẽs ait: q p̊ma mã nõ p̃t ẽe subz mot⁹: sz oz ẽe corp⁹ in actu qõ motui subijcit̃. nũq3 g̊ fit aliqõ corpus nisi ei p̃existat aliud corp⁹: ex quo fiat. q̃re corp⁹ vl'r nõ ĩcepit: ⁊ mũdus p ɔñs ẽ etern⁹.
¶ Ampli⁹ arguit 2° sic. ex p̊uatiõe nõ fit forma nisi per accñs: sic ẽt ex nihilo nõ fit aliqd nisi p accñs. qr g̊ qõ ẽ p accñs oz reduci ad aliqd p se: sic nũq3 ens ĩ actu fit ex p̊uatione nisi p accñs: qr illa p̊uatio ẽ ɔiũcta enti in po^a: ex quo fit ens in actu p se: sic cũ ex nihilo fit ens per acci

dens:oꝫ eē aliqd ex quo fiat ens ꝑ se.ponēdo ḡ ex nihilo
fieri ens:ponimus ex aliquo fieri ens. ¶ Amplıꝰ tertio
argũt sic.qꝛ turpe est ignorare cōem ꝯceptionem phoꝝ
oīuꝫ.cōis aũt est ꝯceptio oīum eoꝝ fuit ex nihilo nihil
fieri.q̄re ⁊c̃. ¶ Dōꝫ Cōmē.firmiter sensisse mũdũ eter/
nuꝫ eē:⁊ oīo eē ipoſſe ex nihilo fieri aliqd.assignat tamē
duas cãs q̄re vulgus mouet̃ vt ponat possibile eē ex ni/
hilo aliquid fieri.pma est:qꝛ vulgus nō percipit nisi cor
pora sensibilia.qñ ḡ ex corꝑe insensibili ⁊ subtili fit cor/
pus sensibile ⁊ grossum:vr̃ vulgo ex nihilo factuꝫ eē ali/
quid. Rursus qꝛ veꝝ est deũ nō habere poᵃᵐ diminutã:
cũ videat̃ vulgo deum eē diminute potentie:nisi ex ni/
hilo posset facere aliqd:dicũt hoc eē possibile apd̄ deuꝫ.
sed vt ipse ait:hoc nō ē ex diminutione poᶜ diuine:ꝙ nō
pōt ex nihilo facere aliqd:ſʒ hoc ē:qꝛ repugnat factiōi ⁊
effectui.Est eniꝫ de ratione eius omne qđ ē factum fie/
ri ex aliquo. Ut ergo appareat qd tenēdũ sit d̄ q̄ōne pre
dicta:⁊ q̃uo obuiandũ est sic rōnibꝰ cōmenti.Sciendũ
ꝙ inter tres rōnes assignatas.secũda rō videt̃ plus face
re duᵐ.si enim ē per accñs ꝙ ex nihilo fiat aliqđ ens.oꝫ
esse aliqd ex quo per se ens aliqđ fieri possit. Hãc ḡ rōnē
qdã volētes soluere dixerũt ꝙ lʒ in ꝓductione ꝑticula/
ri ꝑ se sit ꝙ ex aliquo fiat aliqd:in ꝓductiōe tñ vniuersa
li:vt cũ totũ ens in eē ꝓducit̃ ꝑ se:ē ꝙ ex nihilo fiat ali/
quid. Nã sic̃ cũ generat̃ qđdã aīal fit ex aīali nō qđdaꝫ:
si vō generet̃ aīal simplr̃:fit ex nō aīali simplr̃:sic si ꝓdu
catur totũ ens ex nullo nō ente siue ex nihilo fiet. In hꝭ
aũt dicto possumꝰ icidere in aliquã veritatē:m̃ ex hoc ñ
videt̃ satisfieri rōni cōmenti. Nã plus vr̃ esse ꝑ accñs ꝙ
ex nihilo fiat aliqd:q̃ꝫ ꝙ ex ꝑuatiōe fiat forma. Iō enim
dicitur aliqd fieri ex alio per accñs:qꝛ illud nō ē p̄nᵐ il/
lius per se:ſʒ ꝑ accñs:qꝛ ergo ꝑuatio ē p̄nᵐ eius qđ fit per
accñs:mã vō ⁊ ens in potētia est p̄nᵐ rei facte ꝑ se:qꝛ eēn
tialr̃ mã ⁊ ens in poᵃ ē de cōpositiōe rei facte.iō ex ꝑua/
tione fit aliqd ꝑ accñs.sed ex ente in poᵃ fit aliqd per se:
dicere ḡ ex nihilo fieri aliqd ꝑ se:ē dicere ꝙ nihil ꝑ se ⁊
eēntialr̃ sit de cōpositione alicꝰ.ꝓꝑ qđ cũ nihil magis sit
p̄nᵐ per accñs q̃ꝫ ꝑuatio:magis est ista ꝑ accñs.ex nihilo
fit aliqd.q̃ꝫ ex ꝑuatione fit forma.sicut igit̃ sensus ē.ex
ꝑuatiōe fit forma:nō ꝙ ꝑuatio fiat eēntialr̃ ipsa forma:
vel sit de cōpositione forme:sed qꝛ post ꝑuationē hꝫ esse
forma:sic cũ dicit̃.ex nihilo fit aliqd:nō est sensus ꝙ ni/
hil eēntialr̃ fiat aliqd:vel ꝙ nihil sit de cōpositiōe alicꝰ:
sed qꝛ post nihil hꝫ eē aliqd.q̄re cũ magis habeat ordi/
neꝫ eē forme ad ꝑuationē:q̃ꝫ aliqd ad nihil:eo ꝙ ꝑuatio
magis hēat de esse reali q̃ꝫ nihil:si tñ dr̃:ex ꝑuatione fit
forma:est locutio ꝑ accñs:qꝛ li ex.solũ dicit ordinē:⁊ nō
dicit ꝙ ꝑuatio eēntialr̃ fiat forma:multo magis erit ꝑ
accñs ex nihilo fit aliqd:qꝛ nihil nō pōt ꝑtinere ad eēn/
tiaꝫ alicꝰ:⁊ minꝰ reperit̃ ordo realis inter nihil ⁊ aliqd
q̃ꝫ iter ꝑuationē ⁊ formã:ſʒ si sic dicimus:ꝙ credimꝰ hñ
dictũ:videmur fortificare rōnē ꝯmenti.oꝫ ḡ nos oñdere
q̃uo istđ ꝑ accñs ad ꝑ se reducit̃. ¶ Sciēdũ igit̃ ꝙ qcqd
fit:fit ex nō ente:⁊ fieri aliqd ex nō ente ē fieri ꝑ accñs:⁊
istud per accñs sꝑ reducit̃ ad ꝑ se:tñ sic̃ diuersificantur
agētia:sic diuersificant̃ factōes ex nō ente:⁊ sic diuersi/
mode talia per accñs reducunt̃ ad ꝑ se. Nã vt supra di/
cebat̃:oīa alia agētia a ꝑmo agũt ex suppōe mãe:qꝛ agũt
mediãte fieri ⁊ motu:qđ de necessitate rq̄rit mãꝫ ⁊ subꝫ
in quo recipiat̃:deꝰ aũt ipse agit dãdo eē:ita ꝙ ꝓprius
effectꝰ eiꝰ est dare eē:⁊ qꝛ in ꝓpriũ effectũ pōt agēs ime
diate:pōt deꝰ rebꝰ dare eē nō mediãte trãsmutatione ⁊
motu:nec agit ex suppositiōe mãe:qꝛ nullũ agēs agit ex
suppōne ꝓpꝛij effectꝰ.Cũ ḡ ipsa mã sit effectꝰ dei:qꝛ alr̃
deꝰ nō eēt ens ꝑmũ:nō oꝫ deũ in actiōe sua mãꝫ ꝑsuppo/
nere.factio ḡ alioꝝ agentiũ nō est ex nō ente nullo mō:
sed est ex nō ente in actu. In talibꝰ ḡ factionibꝰ hꝫ ꝑ acci
dēs ex nō ente fit ens:reducit̃ ad ꝑ se:qꝛ reducit̃ ad poᵃᵐ
passiuaꝫ mãe:quã hꝫ agentia in suis actōibꝰ ꝑsupponũt.
sed factio diuina pōt eē ex oīno nō ente.veꝝ est ḡ ꝙ deꝰ
ex oīno nō ente pōt facere aliqd.ſʒ hꝫ v̄itas ē per accñs.
ista.n.ꝓpō ē vā.ꝑ accñs deꝰ ex nihilo facit aliqd:qꝛ ex ni
hilo deꝰ facit aliqd:qꝛ facit ꝙ post nihil sit aliqd:nō ꝙ
faciat ꝙ nihil ꝑ se ꝑtineat ad eēntiã alicꝰ.hꝫ ḡ ꝑ accñs
reducit̃ ad ꝑ se nō ad poᵃᵐ passiuã mãe:qꝛ deꝰ pōt agere
absq; suppōne mãe:ſʒ r̄ducit̃ ad poᵃᵐ agētꝭ:ita ꝙ i talibꝰ
tota rō facti ē poᶜ faciētis. ¶ Ex hꝫ.n.de leui soluũt̃ oba.
¶ Nã cũ dr̃ factio ꝑsuppōit motũ. ergo nihil fit nisi ex
aliq̄ ente qđ possit subijci trãsmutatiōi ⁊ motui.pꝫ ꝙ fa
ctio diuina nō ꝑsuppōit motũ:cũ deꝰ possit agere nō me
diãte motu.Est.n.diligēter notañ ꝙ deꝰ qꝛ ꝓpꝛiꝰ effectꝰ
eius ē eē cãt fieri ⁊ motũ mediãte eē:alia vō agētia econ
uerso qꝛ ꝓpꝛiꝰ effectꝰ eoꝝ est fieri:causant esse mediãte
motu ⁊ fieri:nō.n.est ītelligibile ꝙ p̄ᵐ effectũ a deo sit ip
se motꝰ vel ipm̃ fieri:qꝛ tũc eēt motꝰ ⁊ fieri absq; subo:ſʒ
imediate deꝰ ꝓduxit res in eē:⁊ dãdo eis eē dedit eis ꝙ
possent moueri:⁊ ꝙ possent alterari:⁊ ꝙ posset ex eis q̄
sunt alterabilia fieri aliqd:cãt ḡ deꝰ fieri ⁊ motũ mediã/
te eē:alia vō agentia supponēdo entia ꝓducta i eē a deo
mouēt ea ⁊ alterãt ea ⁊ ꝑ hꝫ moueri ⁊ ꝑ hꝫ fieri trãsmu/
tant entia:⁊ dant eis aliud eē:ita ꝙ dant eē mediãte fie/
ri.factio ḡ diuina:qꝛ īmediate terminat̃ ad esse:⁊ fit nō
mediãte motu:nō oꝫ ꝙ sit terminꝰ alicꝰ motꝰ.pma ḡ rō
nō de nec̃itate ꝯcludebat. ¶ Qđ vō scđo addebat̃ ꝙ hꝫ ē
ꝑ accñs.ex nihilo fit aliqd:⁊ reducit̃ ad ꝑ se:pꝫ ꝙ ñ redu
cit̃ ad poᵃᵐ passiuã mãe:ſʒ ad poᵃᵐ actiuã agētis. ¶ Qđ
vō tertio addebat̃ ꝙ oēs phi timuerũt dicere ex nihilo
fieri aliqd. ¶ Dōm ꝙ ꝑmi phantes crediderũt ꝙ in oī
factiōe ꝑsupponeret̃ ens in actu:ita ꝙ oīs gñatio erat al
teratio:phs vō aliꝰ speculãs:ait esse factioneꝫ in qua ꝑ
se nō supponit̃ nisi ens in poᵃ:vt in factione que est gñō
simplr̃:in q̄ ſʒ ipꝫ maxie subꝫ vr̃ eē yle.theologi vō lumi
ne fidei illustrati ꝓfundius ꝯspexerũt:dicētes eē factio/
neꝫ aliq̃ꝫ in qua nec supponit̃ ens in actu nec ens in poᵃ
vt in factione diua. Nã q̃to agēs ē supiꝰ tanto pauciora
ꝑsupponit.cũ ḡ hec agētia se hēant per ordineꝫ ars:nã:⁊
deꝰ:ars plura ꝑsupponit q̃ꝫ nã:⁊ nã q̃ꝫ deꝰ. Nã ars in sui
factione sꝑ ꝑsupponit ens in actu:cũ oēs forme artificia
les sint accidētia. Nã vō ꝑsupponit ꝑ se loquēdo solam
mãꝫ:qꝛ tũc pōt resoluere vsq; ad formã substãtialē.deꝰ
vō tãq̃ꝫ p̄ᵐ agēs nihil ꝑsupponit:ſʒ pōt rē ex nihilo ꝓdu/
cere.lʒ ḡ repugnet factioni alioꝝ agētiũ:nō tñ repugnat
factiōi diuine.cognoscētes ḡ sensibilia:⁊ isensibilia:sub/
tilia ⁊ grossa ponimꝰ deũ ꝓducere aliqd ex nihilo:qꝛ in
sua actione nō oꝫ ꝙ presupponat aliquod.

Dub.2ᵃ

Com.15.

Ulterius forte dubitaret aliqs.vtꝝ ex pte agētiũ
q̄rũcũq; ꝓbari possit mũdũ eternũ esse.
vr̃ ãt ꝙ sic.tangit.n.Cōmen.tres ꝓpositiōes:ꝑ quas tri/
pliciter oñdi pōt mũdũ nũq; icepisse.pᵃ ē.ꝙ oē qđ aliqñ
agit:aliqñ nō agit:est agēs in poᵃ.scđa est:ꝙ oē agens qđ
nō est coniunctũ suo actui indiget vlteriori cã:per quam
tali actui ꝯiungat̃.3ᵃ est:ꝙ si aliqđ agēs nō agit aliqueꝫ
effectũ:⁊ postea agit effectũ illũ:aliq̃ dispō d̄ficiebat.q̃ꝫ
ꝑus talē effectũ nō agebat:q̄ noua dispō nō pōt incipere
eē nisi vel per mutationē agentis:vel per mutationē pas
si:vel per mutationē vtriusq;.Si ḡ deus ex nihilo ꝓdu/
xit entia:⁊ nō ab eterno ꝓduxit ea:tũc qꝛ aliqñ agebat:
aliqñ nō agebat:erat agēs in poᵃ:vt pꝫ ex ꝓpōne prima.
Amplius qꝛ nō sꝑ erat ꝯiunctꝰ suo effectui:indigebat vl
teriori cã:vt pꝫ ex ꝓpositiōe scđa. ¶ Ampliꝰ qꝛ in nihi/

lo nō pōt eē trāsmutatio: si deꝰ ex nihilo de nouo ꝑduxit
entia: qꝛ noua ꝑductio arguit nouā trāsmutationē: vt pꝫ
ex ꝓportione 3ª: oportuit trāsmutationē eē in deo ex ū in
nihilo trāsmutatio eē ñ possit. ℭ Dōꝫ ꝙ ꝑ rōnes tactas
sufficiēter tāguntᷣ oēs difficultates circa hāc māꝫ: q̄ le-
cūqꝫ .n. agēs sit deꝰ vr̄ supficialr̄ cōsiderātibus ꝙ si mū-
dus non ē eternꝰ: ꝛ si deus ꝑduxit entia in tpe ex nihilo:
ꝙ deus sit agēs ī potētia: ꝛ indigeat vlteriori cā: ꝛ ꝙ sit
agēs trāsmutatū: que oīa de deo dicere ē īcōueniens: ex
parte cuiuslibꝫ agētis sufficienter ꝓbare vr̄: mundum
eternuꝫ eē: vt g̊ appareat ꝙ deus absqꝫ eo ꝙ sit agens in
potentia: absqꝫ eo ꝙ indigeat vlteriori cā ꝛ absqꝫ eo ꝙ
sit agēs trāsmutatū possit ētia de nouo ꝑducere. ℭ Sci-
T. c.16. endū g̊ qd̄ duplex ē actꝰ vt distingui hꝫ .ix. metħice: qdā
.n. ē nō trāsiēs in exteriorē māꝫ: vt ē ꝑfectio agētis: qui-
daꝫ vō trāsiēs: vt ē ꝑfectio acti. hꝰ aūt duplicis actꝰ vna
ꝛ eadē forma ratio eē pt: siue h̄ sit in rebꝰ nālibus agēti-
bus: q̄ agūt ꝑ formā: vt ē pn̄m eēndi: siue in agentibꝰ ꝑ in-
tellectū q̄ agūt per formā: vt ē pn̄m cognoscēdi. Calor. n.
exn̄s ī igne dat ei ꝙ sit calidꝰ: ꝛ dat ei ꝙ calefacit: sꝫ dā-
do ei hūc actū: q est eē calidum: dat ei actū nō trāseuntē
in exteriorē māꝫ: qui ē ꝑfectio agentis. dando vero ei
ꝙ calefaciat: dat ei actū trāseuntē: qui ē ꝑfectio acti. Si-
cut est edificator habēs in se spēꝫ domus: hꝰ forma dat
ei ꝙ domum ītelligat ꝛ cognoscat: q ē actꝰ nō trāsiens: ꝛ
dat ei ꝙ domū efficiat ꝛ edificet: qui ē actꝰ trāsiens. edi-
ficare enim nō ē in edificāte: sed in edificato. Inter hos
aūt duos actꝰ h̄ est dr̄ia: qꝛ actus trāsiēs ꝑ se ꝛ fm̄ ꝙ hꝰ
cuꝫ nō habeat eē in agente sꝫ in acto: nullā potētialitatē:
nullā diminutionē: nullā trāsmutationē dicit in agente.
Cū ergo dr̄ ꝙ omne agēs qd̄ aliqñ est ꝯiunctū actui suo:
aliqñ nō est ꝯiūctū est agēs in poª: ēt īdiget vlteriori cā:
ꝛ dicit qd trāsmutatū. Si ītelligatᷣ de actu interiori: q ē
ꝑfectio agentis verū est. nā si agens non est ꝯiūctum suo
actui iteriori: ꝛ sue ꝑfectioni: est qd in poª: ꝛ īdiget vlte-
riori cā faciēte ipsum poª ꝑfectū actu ꝑfectū. Rursus ta-
le agēs dicit qd trāsmutatū: qꝛ h̄ sine trāsmutatōe fieri
nō pōt: sed si ītelligatᷣ de actu exteriori: q non est ꝑfectio
agētis: sed acti: ꝑ se loquēdo: nō ē verū: qꝛ si verum sit ꝙ
agens nō cōiunctū tali actui sit in potētia: ꝛ sit quid di-
minutū vel trāsmutatū: ꝓ tanto verū est: inq̄tuꝫ agens
nō ꝯiunctū actui exteriori arguitᷣ nō esse cōiunctū actui
interiori: vt si aliqd̄ ꝑsente calefactibili ipꝫ nō calefacit
seipsū nō esse calidū. deus aūt lꝫ nō sp̄ ꝑduxerit entia: ꝛ
nō sp̄ fuerit ꝯiūctus effectibꝰ exterioribꝰ: sp̄ tn̄ fuit ꝯiun-
ctus suo actui interiori ꝛ sue ꝑfectioni: effectꝰ g̊ illi sunt
tpales: sed intelligere diuinū ꝛ suū velle ē qd eternū: vo-
luntate enim eterna ꝑduxit res tpales: qd̄ quō sit in se-
quenti qōne patebit: qꝛ ergo deꝰ sp̄ fuit ꝯiunctꝰ suo actui
interiori ꝛ sue ꝑfectioni: lꝫ nō sp̄ ꝑduxerit effectus exte-
riores: nō pōt argui ipsum agentē esse in poª: vel eē quid
diminutū ꝛ indigere vlteriori cā: cū virtus oīum agen-
tiū reseruetᷣ in ipso: nec etiam pōt argui ipsum eē qd trā-
mutatū: vt rōnes ꝓbabāte arguebāt.

Dub. 3ª. Alterius forte dubitaret aliqs vtruꝫ ex ꝑte agen-
tiū per volūtatē ꝓbari possit mūdū eter-
Com. 15. num eē: vr̄ aūt ꝙ sic. Cōmen. n. adducit octo rōnes ostē-
dentes ꝙ a volūtate diuina eterna ꝛ antiq̄ nō pōt ꝓce-
dere imediate effectus nouus. Prima talis. oē agēs siue
per voluntatē siue aliter: si nūc agit ꝛ ꝑus nō agebat: ali-
qua ꝓportio facta ē inter ipm̄ ꝛ effectuꝫ: sed hꝰ ꝓportio
non pōt fieri nisi per motū ꝑcedētē. g̊ ꝛc. ℭ Secūda ta-
lis. agēs si sit per volūtatē ꝛ a ꝓposito: si nūc agit aliqd:
ꝛ prius nō agebat: opꝫ ipsum apprehendere diuersa tpa:
vnū in quo agat: ꝛ aliud in quo nō agat. Sed diuersitas
tpoꝝ non est sine motu: q̄re oīs talis actio fit mediante
transmutatione ꝛ motu. nihil ergo nouū pōt ꝓcedere a
volūtate eterna nisi mediāte motu. g̊ ꝛc. ℭ Tertia ē ta-
lis: sicut se hꝫ volūtas noua ad actioneꝫ antiquā: sic se hꝫ
volūtas antiq̄ ad actionē nouā: sed volūtas noua nō est
ꝓpria cā actionis antiq̄. g̊ volūtas antiq̄ nō est īmedia-
ta causa actionis noue. Nihil ergo nouuꝫ pōt īmediate
ꝓcedere a volūtate eterna. ℭ Quarta vō talis. a volūta-
te antiq̄ nō ꝓcedit aliqd̄ nouū nisi mediāte actōe noua.
Nā si volūtas antiq̄ nihil aliud reqreret ad hoc ꝙ esset
suū volitū: statim suū eēt volitū: g̊ volūtati ātique rn̄de-
ret volitū antiquū. Si g̊ ei debeat rn̄dere effectꝰ nouꝰ: ꝛ
volitū nouū: opꝫ ꝙ ibi aliqd aliud īterueniat: vt trāsmu-
tatio noua mediat: qua ꝑducatur effectus nouus. a vo-
luntate g̊ eterna nō nisi mediāte motu aliqd nouū ꝑdu-
ci pōt. ℭ Quinta talis. ondit se accipere duo fundamē-
ta: qbus vt ait: nullus pōt ꝯdicere per rōnē intrinsecam.
Sed si ꝯdicit h̄ est per rōnē exneā ꝛ irrōnabilē. Est pᵐ
fundamentū tale: ꝙ si volūtas antiq̄ aliqd non ꝑducit
ꝑus: qd̄ ꝑducit postea. aliqd deficiebat ei priꝰ qd̄ nō ꝑ-
ducebat: qꝛ saltē deficiebat tp̄s illud in quo volebat ꝑ-
ducere. 2ᵐ fundamētū est: qꝛ hꝰ volūtas antiq̄ si ꝑducit
effectū nouū: vel silr̄ cū eo ꝑducit tp̄s vel nō. ꝙ si nō: cuꝫ
tp̄s nō sit sine motu: g̊ tale nouū fit mediante motu: si vō
ꝑducit silr̄ tp̄s: tūc reuertitᷣ qd̄ sup nos loquētes: qꝛ nihil
ꝑducitᷣ de nouo nisi appropetᷣ ei aliqd̄ tp̄s: ꝛ ꝯterminetᷣ
per aliqd̄ tp̄s: in quo ꝑducatᷣ. Si igitᷣ tp̄s est nouū: tunc
illud tp̄s idigebit alio tpe. ꝛ qꝛ tp̄s nō ē sine motu: qcqd
dicatᷣ a volūtate antiq̄ nō pōt ꝓcedere aliqd̄ nouuꝫ nisi
mediāte motu. ℭ Sexta talis. in hn̄tibus ordinē ꝑ ac-
cidens nō est incōueniēs infinita esse ꝑtrāsita: sicut hūc
hominēꝫ infiniti pr̄es ꝑcesserūt: sꝫ hoc est ꝑ accn̄s: qꝛ ac-
cidit isti ꝙ sit ex infinitis prībꝰ: in hn̄tibꝰ vō ordinē ꝑ se
incōueniens est īfinita eē ꝑtrāsita: si g̊ a volūtate eterna
ꝓcedit imediate aliqd nouū. sed opꝫ infinita esse ꝑtrāsi-
ta anteq̄ illō nouū ꝑducatᷣ: qꝛ inter eternū ꝛ tēporale ē
infinita distantia: rursus opꝫ talia infinita esse ꝑtrāsita
per se: qꝛ effectꝰ īmediatꝰ ꝑ se hꝫ ordinē ad suā cām. Si
g̊ ab eterna volūtate īmediate ꝑducatᷣ aliqd̄ nouū: opꝫ ꝑ
se infinita eē ꝑtransita: qd̄ ē incōueniēs. ℭ Septima ta-
lis. volūtas eterna sp̄ se hꝫ eodē mō: vel g̊ sp̄ ꝑducit: vel
nūq̄ ꝑduxit: vel si aliqñ ꝑducit aliqñ nō ꝑducit: h̄ est
mediante trāsmutatione ꝛ motu. g̊ ꝛc. ℭ Octaua talis:
si ab aliq̄ volūtate ꝑus nō ꝑducebatᷣ aliqd: ꝛ postea pro-
ducitᷣ: aliqd g̊ tūc deficiebat in volito: qꝛ tūc non ꝑduce-
batur. Indiget g̊ hꝰ volūtas aliq̄ vlteriori cā supplente
talem defectū. Si ergo diuina voluntate nō ꝓcessissent
entia eternalr̄: idigēt vlteriori cā: qd̄ ē icōueniēs. ℭ Di-
cendū ꝙ tota difficultas qōnis ꝑmisse est quō a volūta-
te eterna nō mutata pōt ꝓgredi tpalis effectꝰ. ℭ Sciē-
dum g̊ ꝙ volūtas ē q̄dā iclinatio sequēs formā apprehē-
sam: sic grauitas vel pōdus q̄dā ē iclinatio ꝯn̄s formaꝫ
nālem. Sicut ergo de iclinatione ad locū loquēdū ē fꝫ
formā nālē: vt sic aliq̄ hn̄t plus ꝛ minꝰ de forma grauis:
vel de forma nāli: hn̄t plus ꝛ minus de hꝰ inclinatione:
sic qꝛ inclinatio per appetitū sequitᷣ formā apprehensaꝫ
siue intellectū: loquēdū ē de voluntate: sic loquimur de
intellectu. Dubitare g̊ vtrū volūtate antiq̄ possit qs vel-
le rē tpalē: est dubitare vtꝝ ītellectu antiq̄ possit qs ītel-
ligere aliqd tpale. videmꝰ. n. ꝙ artifex ꝑ suum ītellectū
cognoscit rem: quā facturus est: ita ꝙ ītellectꝰ artificis
ꝑcedit hꝰ artificiale: sic ēt ꝛ volūtas artificis pōt velle
rem quā facturus ē. loquēdo g̊ de scia vt ē cā rex: nō est
icōueniēs hꝰ sciaꝫ ꝑcedere sua cāta. imo qꝛ nullus nega-
ret qn deꝰ ītellcū diuo vel eterno possit ītelligere hꝰ tpa-

lia:null⁹ negare dz qn̄ de⁹ volūtate eterna. vt ↄuenīēter ponit̄: velle possit hȝ tpalia: ꝛ qꝛ vt aliqd est a deo volitum sic in esse ꝓducit̄: si a voluntate eterna est a deo volituȝ aliqd tpale volūtate eterna a deo cāt̄ ꝛ ꝓducit̄ aliqd tpale. Si.n. nos ipsi hodie vellem⁹ facere aliqd cras: si semꝑ ꝑsisterem⁹ in tali volūtate: ꝛ cras facerem⁹ illō: volūtate hodierna nō mutata fieret cā effect⁹ crastini. Sic qꝛ de⁹ ab eterno voluit ꝛ disposuit facere res in tēpore cū voluntas sua nō fuerit mutata: oȝ ꝙ ꝑ volūtateȝ illam eternam nō mutatā fiāt res tpales. ¶ Qd̄ vō obyciebat̄: ꝙ si nūc fiunt effect⁹: ꝛ ꝑus nō fiebant: ē aliq̄ proportio inter effectū ꝛ cāȝ: que ꝑus nō erat. Dōȝ ꝙ īter deum ꝛ creaturā nō pōt eē ꝓportio ↄmēsurationis: sȝ ꝓportio ordinis. qn̄ g̊ fuit instās illō in quo ordinauerat de⁹ se facturū res: tūc habuit eē illa ꝓportio: ꝛ tūc res fecit: tn̄ ꝓportio illa noua: ꝛ ordo ille nouus nō habuit eē per motū ꝑcedentē: qꝛ sic̄ nās nouas de⁹ pt̄ facere absq̧ motu ꝑcedente: sic nouus ordo ꝛ noua relatio rerū ad deuȝ consurgere pōt absq̧ motu alio ꝑcedente. ¶ Qd̄ vō addebat̄ scdō: ꝙ si de⁹ fecit aliqd in hoc tpe ꝛ non in ꝑori: oportuit ipȝ apphendere tp̄s: in q̄ fecit: ꝛ in quo nō fecit: ꝛ qꝛ tp̄s nō ē sine motu: oȝ ꝙ factionē reꝝ nouaȝ ꝑcedat aliqs mot⁹. ¶ Dōȝ ꝙ cetera talia argumēta sunt sophistica. Nā tp̄s qd̄ ꝑcessit factionē rerū: nō fuit tp̄s veꝝ: sȝ imaginatū: si g̊ ex hꝰ volum⁹ arguere ꝙ factionē mundi ꝑcessit mot⁹. non plus arguim⁹: nisi ꝙ ꝑcessit imaginat⁹ mot⁹: ꝛ ꝙ ꝑcessit tp̄s imaginatū mobile: ꝛ ꝙ fuit mūdus imaginatus. nihil.n. reale ꝑcessit factionē mūdi nisi solus de⁹. Jmmo oēs hȝ rōes eē sophisticas de leui pȝ. Nā sic̄ deus fecit mūdū in hoc tpe ꝛ nō in alio: ita fecit ipsū in hoc loco ꝛ nō in alio. sic̄ g̊ alius loc⁹ ab hoc loco in quo est mūdus: nō ē nisi loc⁹ imaginat⁹: qꝛ ex̄ celū nō ē loc⁹: nisi fm̄ imaginationē: sic aliud tp̄s ab hoc tpe in quo factus est mūdus: nō fuit nisi tp̄s imaginatū. ¶ Qd̄ vō addebat̄ ꝙ a volūtate noua nō pōt ꝓcedere effectus antiquus: g̊ a volūtate antiq̄ nō pōt ꝓcedere effectus nou⁹. ¶ Dōm ꝙ nō ē silr̄: qꝛ cā dȝ ꝑcedere suū effectū. Licȝ g̊ volūtas noua nō ꝑcedat effectū antiquū: sȝ sit posterior eo: volūtas āt antiq̄ ꝑcedat effectū nouū: nō valȝ si volūtas noua n̄ pōt eē cā effect⁹ antiq: ꝙ volūtas nō possit eē cā effect⁹ noui. Et si dicat̄ ꝙ posita cā ponit̄ effect⁹. q̄re posita volūtate eterna nō ponit̄ effect⁹ etern⁹. dici dȝ ꝙ posita cā no ponit̄ effect⁹: nisi vt est effect⁹: res āt nō sūt effect⁹ primi: nisi vt sunt ab eo volite: ꝛ qn̄ sunt ab eo volite: iō tūc factus ē mūdus: ꝛ sic factus est mundus: qn̄ deus voluit: ꝛ vt voluit. ¶ Qd̄ vō q̄rto addebat̄ ꝙ a voluntate antiq̄ nō ꝓcedit effectus nouus: nisi mediante trāsmutatiōe noua: solutū est per iam dicta. Nam vt pȝ: deus nō agit mediante trāsmutatiōe ꝛ motu: nec opȝ ꝙ posita volūtate antiqua: sit effect⁹ antiqu⁹: vel ꝙ posita voluntate eterna sit effectus eternus: qꝛ vt dicebat̄: effectus non ꝓcedit a sua cā nisi vt ē effect⁹: ꝛ a volūtate tāquā a cā ꝓpria nō ꝓcedit effect⁹ nisi vt est volit⁹: ꝛ qn̄ ē volit⁹: pp qd̄ si de⁹ volūtate eterna voluit res fieri ī tpe: a volūtate eterna absq̧ alia trāsmutatiōe ꝑcedēte facte sūt res tpales. ¶ Qd̄ vō q̄nto addebat̄ qꝛ dicebat se accipere duo fundamēta: qb⁹ per rōnē rectam ↄdici nō poterat. Dōm ꝙ lȝ locutio sit impropria cū dr̄ ꝙ cā nō faciens aliqd̄ ꝛ postea faciēs: deficit ei aliqd: qꝛ deficit ei tēpus in quo vult facere illud: qꝛ deo nihil deficit: tn̄ q̄tū ad hoc veꝝ est ꝙ de⁹ nō fecit mūdū nisi ī tpe in quo disposuit: deus eniȝ sil̄ fecit mūdū ꝛ tp̄s. ¶ Sep qd̄ per 7m fūdamētū addebat̄: qꝛ si tp̄s est sil̄ factū cū mūdo. g̊ tp̄s indiguit tpe in quo fieret. ¶ Dōȝ ꝙ sic̄ de⁹ faciēdo corpora fecit locū: ꝛ loc⁹ fact⁹ nō indiguit loco nisi imaginato: ꝛ an̄ factionē corpoꝝ nō ꝑcessit loc⁹ nisi imaginatus: sic an̄ factionē tpis nō ꝑcessit tp̄s nisi imaginatū: ꝛ ip̄us nō fuit factuȝ in tpe nisi imaginato. de⁹ eni fecit mūduȝ in aliquo instanti: in quo instāti sil̄ incepit mūdus ꝛ tp̄s: qcqd g̊ fuit an̄ illud instans: totū fuit imaginatū. ¶ Qd̄ vō addebat̄ sexto. ꝙ si de⁹ fecit mūdū ī tpe: ꝙ factionē mūdi ꝑcesserūt infinita spatia: ꝛ qꝛ deus īmediate ꝛ ꝑ se ponit̄ cā mūdi: ꝛ qdqd ē īter cāȝ īmediatā ꝛ ꝓpiquā totū ē ꝑ se. ꝑse g̊ sunt ꝑtrāsita īfinita spatia: qꝛ ifitm spatiū fuit īter deum eternū ꝛ mūdū tpalē. Dōm ꝙ incōueniēs est esse ꝑtrāsita infinita ꝑ se: lȝ forte nō sit icōueniēs eē pertrāsita infinita per accn̄s. Si g̊ hꝰ veꝝ est qd̄ Cōmen. ait: nō tn̄ veꝝ est ꝙ si mūdus sit factus in tpe: ꝙ ꝑcessit spatium nec finitū: nec īfinitū. Nā factionē mūdi nō ꝑcessit nisi eternitas: que est aliquid īdiuisibile ꝛ nullū spatium nominat. Si aūt ꝑcessit aliqd̄ spaciū vel aliqd̄ tp̄s hꝰ fuit imaginatū. Nā sicut extra celū ē īfinitū spatium locale imaginatū: sic an̄ mūdū fuit īfinitū spatiū tpale. ¶ Qd̄ vō septimo addebat̄: ꝙ cū de⁹ sꝑ eodē mō se habeat: ab eterno fecit qcqd fecit. Dōȝ ꝙ si de⁹ non posset absq̧ trāsmutatōe ꝛ motu aliqd nouū facere: valeret rō. Sȝ cū ostēsuȝ sit supra: ꝙ nō ꝑcedēte mutatiōe in deo faciente nec in rebus factis deus res produxit in esse: lȝ deus ante semꝑ eodeȝ mō se habeat: pōt tn̄ res nouas ꝛ tpales ꝓducere. ¶ Qd̄ vō addebat̄ octauo: ꝙ si de⁹ ꝑus nō fecit mūdū: ꝛ postea fec̄: aliqd deficiebat ipsi rei facere: ꝛ īdigebat vlteriori cā supplēte defectū. Dōȝ ꝙ si deus ꝑus nō fecit mūdū: ꝛ postea fecit. hoc non fuit ꝓpter aliquē defectū: qꝛ sic voluit ꝛ ordiauit sic ꝑ sapiētiā suā: Et hꝰ ↄ eternitatē mūdi sufficiāt. Lec. VII.

Principiū aūt considerationis est qd̄ quidem ꝛ dicte dubitatiōis: q̄re q̄dā eoꝝ q̄ sunt: aliqn̄ qdeȝ mouent̄ aliqn̄ autem quiescunt iterum. T.c.21.

¶ Postq̧ phs ꝓbauit mūdi eternitatē eē. Jn ꝑte ista ex his que dixerat īuestigat que digna attribuēda sunt motori ꝑmo: ordinās quodā mō totū sequētē librū in laudē ei⁹. ꝑ aūt moventi attribuēdū ē ꝙ sit mouēs oīa: ꝛ ꝙ sit qd īmobile: qd̄ sit vnū ꝛ ꝑpetuū: ꝛ qd̄ sit īpartibile ꝛ īfinitū. tria g̊ fac̄. qꝛ ꝑ ōndit mouēs pm̄ eē mouēs oīa ꝛ īmobile. scdō declat̄ ipȝ eē vnū ꝛ ꝑpetuū. 3° ꝓbat ipm̄ eē īptibile ꝛ infinitū. 2ª ibi. (Qm̄ aūt oȝ eē sꝑ motū.) 3ª ibi. (At vō aliud faciētib⁹ pm̄.) ¶ Ad euidētiā aūt ꝑme partis sciēdū ꝙ si ꝓbare volum⁹ pm̄ motorē mouētē oīa eē īmobilē: ꝑ oȝ nos scire q̄ō mot⁹ repit̄ in entib⁹. nā ꝑ viā motus phs nālis deuenit in cognitionē motoris ꝑmi. scdō oȝ nos scire ꝙ ꝑ se ꝛ ꝑ nihꝰ a seipso mouet̄: sȝ oē qd̄ mouet̄ ab alio mouet̄. Nāq̧ ex hꝰ dicim⁹ motorē pm̄ eē īmobilē qꝛ nō ē abire ī īfinitū in mouētib⁹ ꝛ motis si g̊ oē qd̄ mouet̄ ab alio mouet̄: ꝛ n̄ ē abire in talib⁹ ī īfinitū: oȝ deuenire ad aliquē motorē ꝑ īmobilē. tria g̊ fac̄. nā ꝑ ōndit q̄ō mot⁹ repit̄ ī entib⁹. scdō ꝓbat ꝙ oē qd̄ mouet̄ ab alio mouetur. 3° ex his q̄ dixerat ōndit ꝙ ē deuenire ad motorē īmobilē. 2ª ibi. (Mouētiū igit̄ ē eoꝝ q̄ mouent̄.) 3ª ibi. (Hic aūt duplr̄: aut nō.n. ꝑter se.) Circa pm̄. d.f. qꝛ ꝑ ↄtinuat se ad dicēda. scdō exeq̄t̄ de ītēto ibi. (Necesse āt.) Dicit g̊. ꝙ pn̄m cōsideratōis ē ꝙ qdē rō dubitatōis. sup. est solū q̄re eoꝝ q̄ sunt. i. entiū q̄dā aliqn̄ qdeȝ mouent̄ aliqn̄ aūt qescūt iteꝝ. i. iterato: qꝛ nō semꝑ mouent̄ nec sꝑ qescūt: sȝ aliqb⁹ entib⁹ iterato ꝑ interpolationē tpoꝝ cōpetit eis mot⁹ ꝛ quies. ¶ Nōm aūt ꝙ ↄsiderare q̄ō mot⁹ sit in entib⁹ ꝛ q̄re aliq̄ entia aliqn̄ qdē qescūt aliqn̄ vō mouent̄: est pn̄m totius cōsiderationis sequentis. Nā cū tota sequēs ↄsideratio q̄dā mō ordinet̄ in laudē

motoris pmi: et ad attribuendū q̄ ei digne sunt attribuēda: cū h maxime possim⁹ facere sciēdo q̄uo mot⁹ repit ī entib⁹: ideo hoc dicit̄ esse pn^m totius cōsiderationis sequētis. ¶ Notn^m ēt q cū supi⁹ adducte fuerint tres dubitatiōes: et tres rōnes dubitantes et arguētes motū incepisse: q2 secūda dubitatio: vt dicebat̄: nō pbat itentū: s3 petebat sibi dari cā3: q̄re aliq̄ entia aliqn̄ qdē mouēt: aliqn̄ qdē gescūt: iō o3 inuestigare: q̄uo mot⁹ īest entib⁹: et q̄re aliq̄ entis aliqn̄ gescūt: aliqn̄ mouent̄: nō solū ē pncipiu3 cōsideratiōis sequētis: sed ēt est solutio illius secūde dubitationis pdicte. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Necesse aūt: aut oia quiescere semp: aut oia semp moueri: aut alia qdē moueri: alia aūt gescere. Et iterum horum: aut que mouent̄ moueri semp: que vero quiescūt quiescere semp: aut omnia apta nata sunt simil̄r moueri et gescere: aut reliquu3 amplius: et tertiū est. Contingit enim alia quide3 semper imobilia eē eorum que sunt: alia vo semp moueri: alia autē cum vtrisq3 accipere: qd quidem nobis dicendum ē. Hoc enim h3 solutiōes oiu3 dubitatorum: et finis nobis est hu⁹ negocij.

¶ Exequit̄ de intento. circa qd. d. f. q2 p pmittit quādam diuisionē. scdo exequit̄ de mēbris diuisionis illius ibi. (Oia igit̄ quiescere.) Dicit ergo. q necē ē aut oia semp gescere: aut oia sp moueri: aut alia qdē gescere: et iō h 3^m mēbrū subdiuidit̄: q2 supponim⁹ nō oia moueri: nec oia gescere: sed aliq̄ moueri et aliq̄ gescere: aut nos dicem⁹ de numero hoꝝ q̄ mouent̄: moueri sp: q̄ vo gescūt gescere semp: aut dicem⁹ q oia sūt apta nata silr̄ moueri et gescere: aut erit reliquū mēbrū. Ampli⁹ et tertiū: q2 .s. otingit alia quidē eoꝝ que sunt semp imobilia esse: alia vero moueri: alia āt accipere cū vtrisq3. videl3 aliqn̄ qdē gescere: aliqn̄ quidē moueri: q qde3 nobis. i. a nobis ē dō3 et ponendū. Nā h pō h3 solōnes oīum dubitatoꝝ: et q̄dāmō est nobis finis huius negotij. ¶ Notandū aūt q cū prima diuisio hūerit tria mēbra: et 3^m mēbrū iteꝝ subdiuisum fuerit in tria mēbra: vt Cōmen. ait: o3 oia mēbra dicte diuisionis eē quinq3: quoꝝ pmū ē: q oia mouent̄. Com. 21 2^m est q oia quiescūt. 3^m ē q nec oia mouent̄: nec oia gescūt s3 q̄ mouēt̄ sp mouent̄: et q̄ gescūt sp gescūt. q̄rtū q nec oia mouent̄: nec oia gescūt: et nihil est qd sp moueat̄ vel semp gescat: sed aliqn̄ qdlibet mouet̄ aliqn̄ gescit. gntū est: q nec oia mouent̄: vt dicebat 2^m: nec quecūq3 mouētur semper mouent̄ vel quecūq3 quiescūt semper quiescūt: vt dicebat tertiū: nec etiā veꝝ est q nihil sit sp quiescens et nihil semp motū: vt dicebat q̄rtū. S3 est dare gntū mēbrū: videl3 q est qd semp gescēs: aliqd semp motu3: aliqd vo participās vtrūq3: aliqn̄ qdē gescēs: aliqn̄ vo motū. ¶ Notandū aūt q h gntū mēbrū dicit̄ eē reliquū tertiū. ē n. reliquū: q2 f3 ph3 odiuidit̄ o oīs alia mēbra: q2 oia alia sūt falsa: et illō veꝝ ē tertiū: q2 ē tertiū mēbru3 subdiuisionis facte. Noua aūt trāslatio videt̄ hēre q h mēbrū sit reliquū et initiū: sed forte est vitium scriptoris. posset tn̄ h trahi ad bonū itellectū: q2 hu⁹ positio ē initiū et pn^m dicēdoꝝ. ¶ Notandū ēt q ponēdo aliqua moueri semp: aliq̄ gescere semp: aliq̄ aliqn̄ gescere: aliqn̄ vo moueri est finis negotij nostri: q2 ex h ostēdet̄ que sunt attribuenda motori primo in quo consumatur et finit̄ qd intenditur in h libro. Ex hoc etiam solui poterunt in mente dubitationes que possent fieri circa huiusmodi attributa.

Dubitaret forte aliqs vn̄ ē q aliq̄ semp mouentur: aliq̄ vo sp gescūt: aliq̄ aūt vtrūq3 participāt. Dub. p^a ¶ Dōm q f̄m Cōmen. est dare pmū motorē imobilē a quo est ois mot⁹. f̄m g̊ ipsu3 put aliqua magis et min⁹ distāt ab hoc motore: magis et min⁹ de motu pticipāt: supcelestia g̊: q2 īter corporalia sunt suprema: sunt semp mobilia: terra vo. q. qd īfimū et maxime distans a motore pmo: ē semp gescēs: reliq̄ vo medio mō se hntia vtroq3 pticipāt: motu. s. et gete. ¶ Deinde cum dicit. Com. 21

¶ Omnia igitur quiescere et hu⁹ rōnem querere dimittentes sensum infirmitas quedā ē itellect⁹. Et d toto aliquo s3 n̄ de pte ābiguitas ē. Neq3 solū ad physicū: s3 ad oēs scias: vt ē dicere et oēs opiones: pp id q motu vtunt̄ oēs. T. c. 22

¶ Exequit̄ de mēbris pdicte diuisiōis: circa qd tria fac: f̄m q pma diuisio tria mēbra cōtinebat. pmo eni3 ostēdit: q nō ē possibile oia gescere. scdo q non est possibile oia moueri. tertio inquirit quomō sit possibile entia aliqn̄ gescere: aliqn̄ autē moueri. 2^a ibi. (Fere aūt.) 3^a ibi. (At vo neq3 alia.) Circa p^m duo facit: f̄m q dupl̄r pbat positione3 pdictam. scd3 ibi. (Amplius aūt.) Dicit g̊: q oia igit̄ gescere et q̄rere: idest inuestigare hu⁹ rōnē: q oia quiescāt: et dimittere sensu3 est quedā infirmitas. i. q̄dā itellectus debilitas: et hu⁹ ambiguitas dubitatiōis est de aliq̊ toto ente: nō de aliq̄ pte: et ēt hu⁹ ambiguitas non solu3 ad physicū. i. o physicū: s3 ēt ē ad oēs scientias. i. otra oēs scias: et vt ē dicere o oēs opiniones: et cōtra oēs scias: pp illō q oēs sciētie: et oēs opiones vtunt̄ quodā motu. ¶ Posset g̊ sic formari rō: qcqd cōtradicit sensui: et oia illa qd. i. ois illa positio: p quā apparet dbilitas itellect⁹: ē erronea: sed talis ē positio dicens oia gescere. ergo et c. ¶ Notn^m aūt q p opiniōes f̄m Cōmen. intelligit artes practicas. vel possum⁹ dicere q p opiniōes itelligit modos sciēdi: vt dialecticā et rhetoricā. cū ergo sciētie rōnales vt dialectica et rhetorica sint de ipso discursu rōnis siue de ipsis actib⁹ rōnis: alie vo sciē vtant̄ hu⁹ discursu: q2 in h discursu itelligit̄ eē quidā mot⁹: q negat vl̄r oē3 motū: negat discursum pncipioꝝ ad ōnes. q̄re odicit nō solū sciētijs speculatiuis. S3 ēt odicit mōis sciēdi: vl̄ odicit ipis scientijs practicis vtētib⁹ opōnib⁹ qbusdā. Cō. 22.

Dubitaret forte aliqs: q̄uo ponere oia gescere ē dubitare de toto ente. ¶ Dō3 q tripl ici via iuestigare possum⁹ q ponēs oia gescer̄ dubitat de toto ēte. p^a tal̄: q2 ponēs oia gescere f3 Cōmē. dubitat de p motore: a q̄ ē ois mot⁹: s3 a p motore s̄t oia entia: dubitādo de p motore dubitat de oīb⁹ entib⁹. 2ª talis. nā cū p viā sēsus fiat iuestigatio de q̄l3 ente dubitās de motu dubitat de max̄ sensibili: et p oñs dubitat de eo per qd max̄ iuestigat̄ vitas toti⁹ entis: pp qd dubitare dr̄ d toto ente. 3^a pt h solui vt si dicat̄ q dubitās d motu vl̄r dubitat de toto ente nō de toto ente simpliciter: s3 de toto ente mobili. ¶ Deinde cum dicit. Dub. p^a

¶ Amplius autē de principijs importunitates sicut in rōnib⁹ circa doctrias nihil sunt ad mathematicū: silr̄ āt i alijs: sic n3 d eo qd nc̄ dr̄ ad phycū. Suppō. n. q nā pricipiū mot⁹ sit.

¶ Adducit 2^am rōnē. d. q īportūitates de pncipijs. i. falsitates circa pn^a sic dcm̄ ē in rōnib⁹ circa doctrinas. i. ī rōnib⁹ dialeticis: p q̄s dscēdim⁹ ī doctriales scias: nihil s̄t ad mathematicū. Silr̄ āt et ī alijs sciētijs spālib⁹ se h3. sic g̊ mathematicus et alie scientie speciales vt declaratū ē in dialeticis: nihil habent vlterius vt disputent contra

ĩportunitates p̃ncipiorum: et contra negãtes p̃ncipia: sic neq3 de eo qd nũc dr. vz. d eo qd negat motum ad phicũ. sup. spectat disputar. suppõ. n. ẽ i nalib⁹ q sit mot⁹: q2 nã ẽ pn^m mot⁹. Si g̊ i nalib⁹ supponit nãz eẽ: supponit h diffõ nature: et p ɔñs supponit q sit mot⁹: q2 mot⁹ cadit i diffõne

Dub. 2ᵃ **Dubitaret** forte aliqs. vtr nal' ðbeat sup (nãe. ponere motũ eẽ. vr q ñ: q2 si aliq cã ẽ pp quã nal' supponer ðbeat motũ eẽ: h iõ erit: q2 maxie pz sẽsui motũ eẽ. Cũ g̊ ɔtigat sẽsuz circa talia ðcipi: q2 videm⁹ q eũtes i naui ñ crederet sẽsui iudicaret q arbores i terra fixe moueret. ñ g̊ credẽdũ ẽ sẽsui cũ ðcipiat circa talia. ¶ Dõz q vt tãgebat i arguẽdo: nal' ðz supponer motũ eẽ: q2 h appet ad sẽsuz. est. n. ðbilitas itellus et maxie ĩpedimtũ ad sciaz et iuestigationẽ vitatis oĩno despicere sẽsuz: cũ nr̃a cognitio a sẽsu ĩcipiat. Aduertẽdum

c.64 tñ q mot⁹ vt ðclari bz i 2°. ð aĩa: ẽ sensibile cõe. sic g̊ i sẽsib⁹ pprijs ñ ðcipimur: q2 h decipimur tñ vbi h: et qd h: vt ñ ðcipimur q2 son⁹: ðcipimur tñ qd sonãs et vbi sonãs. sic sẽsu ðbite disposito ñ ðcipimur: q2 mot⁹ sit: decipi tñ possum⁹ qd motũ et vbi motũ. sic. n. imagiari ðbem⁹ q sicut moto specl'o vr q moueat imago: et mota facie vr q ẽt moueat imago: ita q idẽ effcũs ɔtigit ex motu faciei et speculi: ita moto oculo fit a⁹ ĩpressio spẽi extñis i oculo et sic ẽt moto visibili variat hõ ĩpressio. Jdẽ igit effcũs ɔtigit ex motu oculi: et ex motu obti visibil. iõ moto oculo credim⁹ aliñ q moueat obm: q2 sic variat ĩpressio fcã i oculo ex motu oculi: sic variat hõ ĩpressio ex motu obti. eũtib⁹ g̊ p naue: q2 cũ mouẽtib⁹ nob moueat oculi nr̃i: et p ɔñs variãt ĩpressiões facte i oculo: vr nob q varient et moueãt visibilia illa: q2 sẽt ille ĩpressiões: vt vr nobis q moueãt arbores: si arbor ĩprimãt spẽs i oculis nr̃is. nõ g̊ ðcipimur q2 mot⁹: q2 sine dubio aliqd mo': sz ðcipimur circa quẽ motũ sit. credim⁹. n. q mot⁹ ille sit i arborib⁹: cũ mot⁹ ille sit i nob et i ocul' nr̃is. Nõ g̊ arguebat rõ quin nal' ðberet supponere motũ eẽ licz aliqliter ɔcluderent q non oĩno ðberet supponere qd est qd mouet.

Dub. 3ᵃ **Ulterius** dubitaret aliqs. qr phycus ñ p̃t disputare ɔ negãtes suppõnes ei⁹. ¶ Dõz q sicut ars practica se vr hre ad opatiões sic speculatiua ad rõcinatiões. Nã sic ars practica attĩgit bonũ qd ẽ finis ei⁹ agẽdo et opando: sic scia speculatiua attĩgit ver qd itẽdit tãq3 finẽ rõcinãdo et arguẽdo. sic g̊ si arti practice tollerer illd qd suppõit i agẽdo: ñ hret qd vlteri⁹ ageret: vt si arti fabrili tollerer ferrũ: qd i agẽdo p̃suppõit: nullas actiões possz efficere: sic si scie speculatiue tollerent suppõnes et p̃ncipia: q̊ arguẽdo et rõcinãdo p̃supponit: nõ hret vñ vlteri⁹ rõcinaret vl' argueret: et q2 disputatio fit loqndo rõcinãdo et arguẽdo: si phyco vl' aly spãli scie negent p̃ncipia: q̊r ñ sẽt aliq p̃ora i illa scia: ñ hz vñ vlteri⁹ disputet ɔ sic negãtẽ: q2 hõ scie spãles oẽs rõnes loqlas et argumtatiões fundãt sup hõ p̃ncipys suppositis. illis g̊ negatis ñ hñt vñ vlteri⁹ arguãt vl' rõciner vl' loqnt: et per ɔñs ñ hñt vlteri⁹ vñ disputẽt. Uel possum⁹ dr̃e vt dicebat i p̃ h⁹ q si scia spãlis disputaret ɔ negantem p̃ncipia ageret vltra suã spẽz: pp qd h ñ p̃t efficere nisi i vtute superioris agentis: vt induendo habitum supioris phi: qd quo sit supra diffusius diximus. ¶ Deinde cũ dicit.

Co. 33 ¶ **Fere ãt adhuc et oĩa dicere moueri sz qdẽ. Minus ãt hoc p̃ter artẽ: positũ qdez. n. est: q natura i physicis principiũ sit motus et quietis. Silr aũt physicum est motus.**

¶ Adh ĩprobat 2^m mbr diuisiõis. vz. q ñ p̃t põi oĩa sp moueri. Circa qd 3. f. q2 p̊ ait hãc põnẽ ɔdicere suppõnibus phycis. 2°. oñdit q̊ motiuo sic opinãtes mo' poterãt. 3°. ĩprobat hõ opionẽ. 2ª ibi. (Et dicũt qdam.) 3ª ibi. (Neq3. n. augeri.) Dic g̊. q dr̃e oĩa moueri h qdẽ ẽ fere ita sim sic sup. dr̃e oĩa gescer. tñ h positũ min⁹ ẽ p̃ter artẽ. i. ɔ artẽ nalẽ. Nã. n. i phycis sic ẽ pn^m mot⁹ sic ẽ et getis. ges ãt ẽ silr phicũ sic mot⁹. ¶ Nõn^m ãt q cũ nã sit pn^m motus et getis: ñ solũ ɔdic nãe negãs oẽz motũ: dicẽs oĩa gescer: sz ẽt ɔdic ei negãs oẽz getẽ: et dicẽs oĩa moueri. min⁹ tñ ɔdic scie nãli negãs oẽz getẽ q̃ negãs oẽz motũ: q2 vt Comẽ. ait: mot⁹ ẽ mãifestior et sẽsibilior q̃ ges: sic hit⁹ ẽ mãifestior q̃ p̊uatio. Quies. n. ẽ p̊uatio mot⁹. magis g̊ ɔdic sẽsui et plus repugnat phycis fundamẽtis dr̃e nihil moueri: sz oĩa quiescere q̃ dicere ecõuerso. ¶ Deĩde cũ dicit. Cõ. 32.

¶ **Et dicũt qdã moueri eor q sũt nõ alia qdẽ: alia vo nõ: sz oĩa et sp: sz latere hnr̃m sensuz. ad quos ẽt qdẽ nõ terminãtes qualẽ motũ. dicũt aũt oẽs: nõ difficile est contradicere.**

¶ Oñdit q̊ motiuo moueri poterãt sic opinantes. d. et dicũt qdã: vt Eraclit⁹ et sui seqces: eor q sũt. i. entiũ: nõ a⁹ qdẽ moueri: a⁹ vo nõ: sz dicebãt oĩa entia moueri et sp ẽe i motu. Sz latere h sensuz nr̃z. motiuũ g̊ q̊ mouebãt vt ɔdicerẽt sensui q̊ iudicam⁹ aliqñ gescer: et q2 dicebãt oĩa eẽ i ɔtinuo motu: sz h latet sẽsuz et ðcipit sẽsus nr̃ i iudicãdo aliq aliquãdo gescer. Addit ãt. ad q̊s. i. ɔ q̊s ñ ðterminãtes q̃lẽ motũ. dicũt ãt oẽs. i. q2 videt poner oẽs mot⁹. Jõ eis ñ ẽ difficile ɔdicer. ¶ Nõn^m ãt q si sic opinantes ðscẽdissẽt ad aliquẽ spãlẽ motũ: vt si dixissẽt q oĩa ɔtinue alterãt difficili⁹ fuisset eis ɔdicere: sz nõ ðscẽdẽdo ad aliquẽ spãlẽ motũ videbãt velle q oĩa moueant ɔtinue oĩ motu. facile ẽ g̊ ɔdicer eis: q2 ad sẽsuz pz aliq gescer sz aliqs mot⁹: et ñ moueri oĩ motu. ¶ Deiñ cũ. d.

¶ **Neq3. n. augeri: neq3 minui difficile est cõtinue: sz ẽ et mediũ. Est ãt silis rõ huic d eo qd est guttã ɔterere apta nata et plãtam lapides scidere. Nõ. n. si tãtũ effodit: aut remouit guttã et mediũ i medio tpe pri⁹: sz sic nauis tract⁹ est: et gutte tot tãtũ mouẽt. Pars ãt illorum i nullo tpe tãtũ. Diuidit qdẽ. n. qd remotũ ẽ: ẽ in pl'a: sz nihil eor motũ ẽ seorsuz sz sil'. Mãifestũ igr q nõ ẽ necessariũ sp aliqd abire: q2 diuidit diminutio i ĩfinita: sz totũ aliqñ abire.**

¶ Jmprobat hõ opinionẽ oñdẽs aliq aliqñ gescere. ver q2 sic opinãtes videbant velle oĩa ɔtinue moueri sz oẽz motũ. iõ vt plene hãc põnẽ euacuet oñdit q ɔtingit ab oĩ motu gescere. tria g̊ fac: q2 p̊ dic q ẽ dare getẽ i motu augmẽti. 2°. oñdit h d motu alteratiõis. 3° d motu locali. scda ibi. (Silr ãt.) 3ª ibi. (Et sz q fert.) Dic g̊. q neq3 ẽ poe aliqd ɔtinuo augeri: neq3 minui: sz ẽ mediũ. i. ẽ ibi dare getẽ mediã. huic g̊ põni ẽ silis rõ d eo qd ẽ guttaz ɔterere petrã: et nascẽtia scidere lapides. Nõ. n. si aliqua plãta nascẽs mittẽs radicẽ suaz et fodiẽs lapidez si tãtũ effodit i tãto tpe: aut si aliq gutta remouit tãtũ i tãto tpe. nõ oz q remouerit pri⁹ mediũ i medio tpe: sed sic tract⁹ nauis et gutte: nã sic tot gutte tãtũ mouerẽt. ps ãt illar guttar i nullo tpe moueret tãtũ: diuidit qdẽ qd remotũ ẽ i plura: sed nihil eor qd motũ ẽ seorsuz remouetur sz sil. manifestũ igr q nõ necessariuz est semp abire: q2 diuidit diminutio i ĩfinitũ: sz ɔtigit aliqñ abir totũ. ¶ Nõn^m ãt q sic ñ oz si pl'es hoĩes trahunt nauẽ p cẽtũ passus q q̃lz hõ trahat nauẽ p aliquẽ passũ: pp h q tota nauis sil' trahit: ita ñ oz si cẽtũ gutte remouẽt aliqd a lapide: q q̃lz gutta aliqd remoueat pp h q remotũ a lapi

de totū remouet̄ fil̄. sic̄.n. si nauis videret̄ f̄z diuisiōez trahētiū: qlз hō traheret p̄tē suā: naue tn̄ existe itegra: non qlз hō trahit p̄tē suā: sic si remotuз a lapide videret̄ f̄m diuisiōez guttaꝝ q̄libз gutta remoueret a lapide. tn̄ q̄ remotū a lapide p̄ ē aliꝰ q̄ntitatl ꝛ totū remouet̄ fil̄ nulla gutta totū illō remouet: ſз vltia gutta i v̄tute oīuз p̄cedētiū remouet: p̄cedētes āt gutte soluз disponūt ad remotionem ip̄ꝰ. ℭ Nōn^m ēt ꝙ sic i fossiōe lapidis ē dare iterpolatiōez. ita ꝙ n̄ ois gutta aliqd remouet: ſз p̄cedentes gutte ad hꝰ remotōez disponūt: ꝛ vltia gutta i v̄tute oīum p̄cedētiū remouet: ꝛ sic plāta mittēs radices suas ī petrā n̄ sp̄ fodit petrā: ſз dispōit ad hꝰ fossionē: ꝛ postea nascēs sup petrā scidit ꝛ fodit ipaз: sic qō augm̄tat̄ n̄ ꝯtinue augmētat̄: ſз p aliqō tp̄s disponit̄ ad augmētū: ꝛ postea augm̄tat̄: ē g̊ dare getē ꝛ iterpolatiōez i augm̄to: sic ē dar̄ getē ꝛ iterpolatiōez i remotiōe petraꝝ p guttas: vl̄ sic ē dar̄ getē ꝛ iterpolatiōez i fossiōe lapidis p radices plātaꝝ nascētiū i eis. n̄ g̊ qō augm̄tat̄ ꝯtinue augmētat̄: ꝛ p ꝯn̄s qō minuit̄: ſз ē dare iterpolationē i motu diminutionis: sicut in motu augmenti. Lectio. VIII.

Similr̄ āt ꝛ i alteratiōe q̄libз. Nō.n. sī p̄tibile in ifinitū ē quod alterat̄: pp̄ hoc ꝛ alteratio: sed velox fit multotiens sicut congelatio.

ℭ Posiq̄з ph̄s ōn̄dit motū augmēti n̄ esse ꝯtinuū: ſз ē ibi dar̄ getē mediā. In p̄te ista ōn̄dit h̄ idē ō motu alteratiōis. Circa qō. 3. f. f̄з ꝙ tripl̄r p̄bat itētū. 2ᵃ ibi. (Amplꝰ cū ifirmet̄.) 3ᵃ ibi. (Lapis q̄ neq̄з.) Dic̄ g̊ ꝙ silr̄ ꝛ i alteratōe q̄lз se hз sic̄. f. ꝛ i augm̄to. Nā n̄ oз si qō alterat̄ ē p̄tibile i ifi^m ꝙ pp̄ h̄ ꝛ alteratio i ifi^m vidat̄: ſз fit m̄ltotiēs alteratio velox sic̄ ꝛ ꝯgelatio. ℭ Nōn^m āt ꝙ n̄ opз si aliqō alte^r i tāto tp̄e alterat̄ p vnū palmū ꝙ medietas eiꝰ i medietate illiꝰ tp̄is alteret̄ p mediū palmū: ſз p̄t ꝯtiger̄ ꝙ totū illō alte^r p totū illō tp̄s disponit̄ ad hꝰ alterationē: ꝛ postea i fine illiꝰ tp̄is alterat̄: sic pз i ꝯgelatiōe aq̄ q̄ p totū tp̄s dispōit̄: ꝛ postea i fine illiꝰ tp̄is ꝯgelat̄. n̄ g̊ motꝰ alteratōis ē ꝯtinuꝰ: ſз ē ibi dar̄ getē mediā ꝛ iterpolatiōez mediā: ꝛ ꝙ alterat̄ n̄ ꝯtinue alterat̄: ſз p̄us disponit̄ ꝛ p̄missa dispōne postea alterat̄.

Dub. 1ᵃ **Dubitaret** forte aliqs. vt̄ ē ꝙ i alteratōe ē dar̄ talē getē ꝛ iterpolatiōez (tōez meᵃˢ.

ℭ Dōз ꝙ vt supiꝰ diximꝰ ī alteratōe ē motꝰ ad formā: cū g̊ fo^a reqrat māз sibi p̄portionatā: n̄ i q̄cūq̄з minima mā itroducit̄ q̄lз fo^a. si g̊ ōbeat aliqd calefieri: oз aliq̄з p̄tē calefieri sil̄: q̄ oз tn̄ ō calefactibili sil̄ calefieri: i q̄ possit refuari fo^a caloris. Nō g̊ sic ē i alteratōe sic̄ i motu locali. In motu.n. locali n̄ ē dar̄ aliqō spatiū sil̄ p̄trāsitū: ſз sp̄ p̄us minꝰ p̄trāsitur spatiū q̄з maiꝰ. In motu āt ad formā ē dar̄ aliq̄з p̄tē totā sil̄ alteratā. Nō.n. i tali motu sp̄ p̄riꝰ alterat̄ minor ps q̄з maior: q̄ possз accipi ps ita modica: i q̄ n̄ posset refuari fo^a q̄ p alteratōez iducit̄. oз g̊ saltē sil̄ alterari tātā p̄tē: i q̄ possз refuari fo^a itroducēda. ex q̊ pз ꝙ motꝰ alteratiōis n̄ ē simpl̄r ꝯtinuꝰ: ſз ē ibi dar̄ getē mediā ꝛ iterpolatōez mediā: vt ps alterabil̄ p̄ alterata p aliqō tp̄s disponit̄: ꝛ i fine illiꝰ tp̄is tota sil̄ alterat̄: alterata āt illa p̄te: disponit̄ ꝛ alterat̄ postea aꝰ donec totū alterabile alteretur. pз g̊ ꝙ i motu alterōnis iterponit̄ aliq̄ ges: ꝛ hꝰ motꝰ n̄ ē ꝯtinuꝰ: vt p̄dcā pō pōebat. Nō g̊ q̄ alterāt̄ sup. ꝯtinue alterāt̄. q̄uō āt i alteratōe fit dar̄ p̄ mutatū eē: i 6ᵒ ōn̄dimꝰ. Rursus qd ē disponi p̄riꝰ alte^r ꝛ postea alterari. vtrꝝ h̄ dispō aliq̄з trāsmutationē dicat i alterabili: vt qd sit talis dispō: i qōnibꝰ q̄s supra in ō gnōne ed idimꝰ aliqd tetigimꝰ ꝛ alibi h̄ forte ōn̄demꝰ. ℭ Deinde cū dicit.

ℭ Amplꝰ cū ifirmetur aliqs: nec̄e ē tp̄e fieri in quo sanabit̄: ꝛ nō i termio tp̄is mutari. Nec̄e aūt in sanitatez mutari ꝛ in aliud nullū. Quare dicere ꝯtinue alterari multuз i manifestis ē ambigere. In contrarium.n. alteratio est.

ℭ Addit 2^{am} rōnē. d. ꝙ cū ifirmet̄: nec̄e ē fieri tp̄s i q̄ saluabit̄: ꝛ n̄ oз ip̄з mutari. i. saluari i termio tp̄is. i. i istāti. Nā sanatio ꝛ alteratio: ꝛ vl̄r ois motꝰ n̄ mēsurat̄ istāti ſз tp̄e. Rursus h̄ qō sanat̄: nec̄e ē mutari i sanitatē: ꝛ i nullū aliō. q̄r dīc aliqd ꝯtinue alterari: ꝛ nūq̄з i alteratione q̄escet̄ ē ābiget̄. i. dubi^{re} i m̄ltū māifestis: q̄ i ꝯriū ē ois

Dub. 2ᵃ **Dubitaret** forte aliqs. vt̄ seq̄t̄ h̄ ꝯn̄ (alteratio. tia ꝙ q̄ alteratio sp̄ ē i ꝯriū. iō qō alterat̄ n̄ sp̄ alterat̄. ℭ Dōз ꝙ sp̄ iter duos motꝰ ꝯrios est dar̄ getē mediā. q̄r si aliqs ex̄ns i egri^{te} sanat̄ ō nec̄itate vadit ad sanitatē q̄ ē ꝯria egritudi. Cū āt ē i sanitate: nō statiз recedit ab ea: ſз q̄escit i ipa. cū g̊ sic motū sit ꝙ cuз p̄uētū sit ad ꝯriā formā ē ibi q̄es ꝛ statꝰ: dubitat̄ an q̄ alterāt̄ sp̄ alteret̄: vl̄ sit ibi dar̄ getē mediā ꝛ iterpolatiōez mediā ē dubitare i rebꝰ multū māifestl. h̄ ē via ꝯmēti. Cō. 23.

ℭ Possemꝰ tn̄ si vellemꝰ h̄ alr̄ ōclar̄ retorq̄ndo rōnē hāc ad negātes oēз getē ab entibꝰ: ꝛ ponētes i eis oēs motꝰ. Nā q̄ vt dicebat̄ ipi n̄ ōscēdebāt ad spāles motꝰ: n̄ ē difficile argueī ꝯ eos. Nā si f̄m ipos simp^r loq̄ndo qō moᵗ sp̄ moᵗ: seq̄t̄: vt qō alterat̄ sp̄ alteret̄: ꝛ p ꝯn̄s qō sanat̄ sp̄ sanet̄. Cū g̊ motꝰ sanitatis sit ad aliquē terminū: q̄ ē ad sanitatē q̄ ē ꝯria egritudini: adepta sanitate cessat motꝰ sanitatl: q̄ hitibꝰ p̄ntibꝰ i mā cessat motꝰ: vt ōr̄ i p̄ ō gnōne. ōr̄e qō sanat̄ sp̄ sanari: ꝛ nūq̄з p̄uenit̄ ad terminū sanatiōis ē dubitat̄ i nimis māifestl. dato g̊ ꝙ iter duos motꝰ ꝯrios n̄ eēt dare getē mediā: ſз statiз q̄ adepta sani^{te} icipet ifirmari: fl̄з ē: n̄ ōtermiᵈᵒ ō motu alteratōis i gnāli l̄ i spālī: l̄ qō alterat̄ sp̄ alterat̄: q̄ tc̄ qō sanat̄ sp̄ sanaret̄: ꝛ qō ifirmaret̄ sp̄ ifirmaret̄: qō pз māifeste eē fl̄з: q̄ tn̄ hꝰ trāsmu^{tōis} sit i ꝯriū: ꝛ cū p̄uētū ē ad hꝰ ꝯtiū cessat motꝰ: oз hꝰ alterationē n̄ eē sp̄ ꝯtinuā: ꝛ dubitat̄ i talibꝰ est dubitare in nimis manifestis. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Lapis neq̄з durior fit neq̄з mollior.

ℭ Adduc̄ 3^{am} rōnē. d. ꝙ lapis: neq̄з fit durior: neq̄з mollior. g̊ sup. n̄ f̄з alterationē oēз q̄cq̄d alterat̄ sp̄ alterat̄: cū ꝯtigat repiri aliq̄s lapides q̄ p diuturnū tp̄s: neq̄з fiunt duriores: neq̄з molliores. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Et scōm ꝙ fert̄: mirabile est: si latuit lapis deorsum latus: aut manens in terra. T.c. 24

ℭ Probat ꝙ oз dare getē aliquā i motu locali. Circa qō .d. f. f̄з ꝙ dupl̄r p̄bat itētū. 2ᵃ ibi. (Amplꝰ āt terrā.) Dic̄ g̊. ꝙ f̄з ꝙ aliqd fert̄ sup. f̄з motū localē mirabile ē si latuit lapis ōorsuз latꝰ: aut si lateret manēs. i. q̄escēs i terra. ē g̊ vis rōnis: ꝙ q̄ sensus si fit recte dispositꝰ i talibꝰ nō ōcipit̄: Iō si videmꝰ aliqd ōorsuз ferri: mirabile ē si illō nō mouet̄ ōorsuз: ꝛ si videmꝰ aliō manere i terra: mirabile ē si illō nō q̄escit ibidē. Cū g̊ videamꝰ multa manere i terra idubitabile ē illa q̄escere: nō g̊ q̄cq̄d mouet̄ localr̄ sp̄ mouet̄. Cū g̊ graue fert̄ ad terrā manēs in terra quiescit ibidem. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Amplꝰ āt terra ꝛ alioꝝ vnūqōq̄з ex nec̄itate p̄manēt q̄dē i p̄prijs locis: mouēt̄ āt violēter ex his. Si q̄dē igr̄ q̄dā ipoꝝ sūt i p̄prijs locis: nec̄e neq̄з f̄з locū oīa moueri. Q̄ō q̄deз igr̄ ipoīe fit: aut sp̄ oīa moueri: aut sp̄ oīa q̄escere: ex his ꝛ alijs hꝰ sciet vtiq̄з aliquis.

ℭ Adduc̄ 2^{am} rōnē. d. ꝙ terra ꝛ vnūq̄ōq̄з alioꝝ ex nec̄itate q̄dē p̄manēt i p̄prijs locis ꝛ violenter mouent̄: ex his

.i.ex locis pprijs. Si gdē igr̃ q̄dā ipsoꝝ mobiliū sūt i ppꝛijs nec̃ ē:neqȝ scḋȝ locū oia sp moueri. ℂ Patet g̊ ꝙ nō solū q̄ augmētāt nō sp augmētant: ꝛ q̄ alterāt nō sp alterāt: ſȝ ēt q̄ mouet̃ localr̃ nō sp mouet̃: qꝛ ꝯtingit mobilia localr̃ eē i locis ppꝛijs: ꝛ q̄diu sūt ibi gescunt ibidē. Epylogat āt circa determiata. d. ꝙ gdē igr̃ ipoīe sit: aut sp oia moueri: aut sp omnia gescere ex his ꝛ alijs que supra dicēda sunt sciet vtiqȝ aliqs. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ At vō neqȝ alia gdē sp ꝯtigit gescere: alia vero sp moueri: aliqñ āt quiescere: ꝛ aliqñ moueri nullū. Dicendum autem ꝙ īpossibile sit: sicut ꝛ in dictis prius ꝛ in his. Uidemus. n. in eisdem fieri dictas mutationes.

ℂ Postq̄ pbauit phs ipoīe eē oia sp gescere vl̃ oia semp moueri: īuestigat q̄uo entia aliqñ gescūt: aliqñ mouent̃. Entia igr̃ aliqñ gescere aliqñ moueri: vt dicebat̃ pt itelligi tripl̃r. p̊ vt q̄ gescūt sp gescāt: ꝛ q̄ mouet̃ sp moueāt. 2º pt eē itell̄us: vt oia entia aliqñ gescāt: aliqñ moueāt ꝛ hi duo itell̄us: vt dicebat̃ sūt fl̄i. 3º. h̄ pt itelligi vt q̄dā entia sp moueāt: q̄dā vō sp gescāt. q̄dā āt aliqñ moueātur aliqñ gescāt: ꝛ h̄ itell̄us: vt dicebat̃: ē ver⁹. tria g̊. f. qꝛ p̊ improbat itell̄m p̊m. 2º iprobat itell̄m 2m. 3º. resumit q̄ dicta sūt: vt approbet itell̄m 3m. 2ª ibi. (Oia antē velle.) 3ª ibi. (Pꝛīcipiū āt iteꝝ.) Circa p̊m. d. f. ſȝ ꝙ dupl̃r pbat ipoīe eē q̄ mouet̃ sp moueri: ꝛ q̄ gescunt sp gescere. 2ª ibi. (Et adhuc qꝛ oppugnat.) Dic̃ g̊. ꝙ at vō neqȝ ꝯtigit aª gdeȝ gescere sp: aª sp moueri: ꝛ aliqñ nullū vnū ꝛ idē aliqñ gescere aliqñ moueri. Dōm āt ꝙ sit ipoīe: qꝛ sicut i dictis pri⁹ iplicabat̃ aliqd ipoīe: sic ꝛ i his iplicat̃ aliqd ipoīe. videm⁹. n. i eisdē dictas mutatōes. Nā videm⁹ ad sensū vnū ꝛ idē alñ gescere: aliqñ vō moueri: ñ g̊ gcgd gescit sp gescit: nec gcgd mouet̃ sp mouet̃. ℂ Deide cum dic̃.

ℂ Et adhuc qꝛ oppugnat manifestis dubitās. Neqȝ. n. augmētū neqȝ violētus erit mot⁹: nisi mouebit̃ ex nāȝ quiescēs pri⁹. Gnōnē igr̃ remouet ꝛ corruptionē hec rō. Ferre āt ꝛ moueri fieri quiddā ꝛ corrūpi vr̃ oib⁹. In qḋ q̄dē. n. mutat̃ fit hoc aut i hoc. Ex quo aūt mu-

T.c.25. tat̃ corrūpit̃ hoc: aut ab hinc. ℂ Quare manifestū ꝙ alia gdē mouet̃ alia vō gescit aliqñ.

ℂ Adduc̃ 2am rōnē. d. ꝙ adhuc sic dubitās oppugnat. i. repugnat reb⁹ manifestis. Nā si gcgd mouet̃ sp mo⁹: neqȝ erit augm̄tū: neqȝ mot⁹ violent⁹. Non. n. erit mot⁹ violēt⁹: nisi p̊us gescēs ſȝ nāȝ mouebit̃ postea ex nām: qꝛ h̄ rō remouet gnōneȝ ꝛ corruptiōem. fere āt vr̃ h̄ rō remouere omne moueri: qꝛ q̄ḋdam fieri ꝛ corrumpi videtur sp iesse i oib⁹ motib⁹. Nā oē qḋ mo⁹ fit q̄ꝫm ad terminum ad quē: ꝛ corrūpit̃ q̄ꝫm ad terminū a q̊. iō s̄bdit. ꝙ illḋ qḋ mutat̃ fit h̄ i qḋ gdē mutat̃: aut. s. i h̄ loco i quē. s. mutat̃ ꝛ corrūpit̃ h̄ ex q̊ mutat̃: aut sup. corrūpit̃ hinc. i. q̄ꝫm ad huc locū ex q̊ mutat̃. qr̃ manīm ē ꝙ aª gdē mouent̃. aª vō gescūt aliqñ. ℂ Nōnm āt ꝙ 2r ē mot⁹ ad formā ꝛ ad vbi: ꝛ i vtroqȝ motu qḋ mouet̃ recedit a termino a q̊ ꝛ accedit ad terminū ad quē. qr̃ i vtroqȝ motu ē ibi gnō q̄ꝫtuȝ ad terminū ad quē: ꝛ corruptio q̄ꝫtuȝ ad terminū a q̊. iō aut ꝙ illḋ qḋ mouet̃ fit. i. gnātur h̄ in qḋ mouet̃ q̄ꝫtū ad motū ad formā: aut fit i h̄ loco in q̄ꝫm mouet̃ q̄ꝫtū ad motū ad vbi. corrūpit̃ h̄ a q̊ mouet̃ q̄ꝫtū ad motū ad formā: aut recedit ꝛ corrumpitur hinc. i. respectu loci a quo mouetur q̄ꝫtuȝ ad motum ad vbi.

Dub. pª Dubitaret forte aliqs: q̄uo g negat quietē negat gnōnē ꝛ corruptionē. ℂ Dōm ꝙ largē accipiēdo getē: cū gnō sit ex nō eē ad eē: nō possum⁹ itelligere ꝙ aliqd generet̃: nisi p̊us ꝑmāserit ꝛ steterit in nō eē. Negās g̊ oēȝ getē ꝛ oēȝ statū negat gnōnē ꝛ corruptionē: qꝛ nō pt eē gnō: nisi aliqd p̊us stās ꝛ gescēs i non eē postea accedat ad eē: nec pt eē corruptio: nisi aliqd p̊us stās ꝛ gescēs i esse postea accedat ad nō eē. pȝ g̊ ꝙ negās oēȝ getē ꝛ oēȝ statū: negat gnōnē ꝛ corruptiōeȝ. ꝙ āt neget augm̄tū ēt māifeste pȝ: qꝛ vt dicebat̃ mot⁹ augm̄ti nō ē ꝯtinu⁹: ſȝ ē ibi dare getē ꝛ īterpolationē mediam. Qꝛ vō negās oēȝ getē ꝛ oēȝ statū neget motū violētum videre nō ē difficile: qꝛ sp mot⁹ violēt⁹ īcipit a gete nāli.

Alterius forte dubitaret aliqs. vñ seqt̃ h̄ ꝯña ꝙ si negās oēȝ getē ꝛ oēȝ statū negat gnōnē ꝛ corruptionē: ꝛ pp h̄ neget oēȝ motuȝ vl̃ oē moueri. Dub. 2ª

ℂ Dōm ꝙ hāc ꝯñam Com. ḋclat dupl̃r. p̊ sic: qꝛ vt ait: ꝛ Cō. 24.

ēt vt ph̄s innuit i l̄rā: i oī motu ē q̄dā gnō ꝛ q̄dā corruptio. Nā siue sit mot⁹ ad formā: siue ad vbi: est ibi corruptio termini a q̊ ꝛ gnō termini ad quē. ℂ Negās g̊ gnōnē ꝛ corruptionē q̊dā mō negat oēȝ motū. 2º. h̄ idē ḋclat sic: qꝛ vt ait: gnō mot⁹ termiat̃ ad mutatū eē. cū g̊ ipȝ mutatū eē sit q̄dā gnō: negās gnōnē negat mutatū esse. Negādo āt mutatū eē negat terminū motus. negādo ēt terminū mot⁹ negat ēt ipȝ motū: qꝛ si nō eēt possibilis terminus in motu: sic frustra ꝛ ociosus eēt motus.

Alterius forte dubitaret aliqs. qꝛ vr̃ phȝ ex h̄ nō hr̃e itētū. Nā licȝ i oī motu sit dare aliqḋ mutatū eē: ꝙ sit ibi dare aliquē terminū ꝛ aliq̄ gnōnē: nō tñ pp h̄ seqt̃ ꝙ sit ibi dare aliq̄ getē. Naȝ i motu circulari ē dare aliqḋ mutatū eē: ꝛ i hꝫ motu ē dare aliquē terminū ꝛ aliq̄ gnōnē. Nā stella circulariter mota recedit ab vno vbi: ꝛ fit i aliḋ vbi: nō tñ pp h̄ gescit: ſȝ cōtinue mouet̃. ℂ Dōȝ ꝙ h̄ phs nō loqtur de gnōne ꝛ corruptiōe, put hȝ eē i motu circulari: qꝛ ſȝ ipȝ circulariter mota ꝯtinue mouet̃: nec oȝ ibi dare getē mediā: ſȝ loqt̃ h̄ ḋ gnōne ꝛ corruptōe: put hȝ eē i motu hñte ꝯrīū: i quo motu cū puētū ē ad terminū ꝛ ad vltimū mutatū eē: vl̃ cū ē ibi gnō vltimi termini: oȝ ibi eē getē. qr̃ negās oēm getē ꝛ oēȝ statū: negat oē tale mutatuȝ eē: ꝛ p ꝯña negat oēȝ gnōnē: ꝛ oēȝ talē motū: siue oē tale moueri. Inde ē g̊ ꝙ phs forte ꝑseruās se ab h̄ ait: ꝙ h̄ rō fere negat oē moueri. Nā vt patuit nō negat oē moueri simpl̃r: nec negat omnem motum simpliciter: sed negat omnem motum habentem contrarium. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Oia āt velle aliqñ gescere: aliqñ aūt moueri. Hoc iam copulandū ad antiquas rōnes.

ℂ Improbat aliḋ mēbꝝ. vȝ. ꝙ nō ē poīe oia aliqñ gdem gescere. aliqñ āt moueri. d. ꝙ velle oia: aliqñ gdē gescere: aliqñ āt moueri. sup. ē fl̄z. ꝛ h̄ copulādū ē ad aliq̄s rōnes. iprobatio. n. h⁹ pōnis copulāda ē ad aliq̄s rōnes iaȝ dictas. ℂ Nōnm āt ꝙ oia aliqñ gdē gescere: aliqñ vero moueri: vt supra patuit: fuit pō Emp. copulāda ē g̊ h̄ ad illas aliq̄s rōnes: qꝛ p illas rōnes: p q̄s iprobata fuit pō Empe. pt iprobari h̄ pō: vl̃ possum⁹ dr̄e ꝙ cū supra ostēsū sit motū eē eternū ꝛ nūq̄ ḋficere: cū ponerent oia aliqñ moueri: ꝛ postea oia gescere: ponāt motū aliqñ deficere copulādū est h̄ ad aliq̄s rōnes supra dictas: qꝛ p illas rationes per quas probatum fuit motum nunq̄ deficere improbari pōt ꝛ h̄ pō. quātum aūt concludant rationes ille supra diffusius diximus. Lectio. IX.

Principiū āt iteꝝ faciēdū a nunc ḋterminatis idē qḋ gdē icepimus prius.

ℂ Aut. n. oia gescūt aut oia mouentur: aut hec gdē gescūt. hec āt moue- T.c. 26

tur eo⁊ q̄ sūt. Et si alia qdē gescūt: alia vo mo
uent̄: eo⁊ q̄ sūt necē ē: aut oīa aliqn̄ qdē gesce-
re: aut oīa aliquādo vero moueri: aut q̄dā sp
quiescere: alia vero moueri ipsorum.

¶ Ut dicebat̄ diuisio ꝑposita d̄ motu q̄nq3 mēbra hēbat. Postq̄ igr̄ phs iprobauit .4. mēbra fl̄a: qr iprobauit oīa gescere ⁊ oīa moueri: ⁊ iprobauit q̄cūq3 gescūt sp gescere: ⁊ q̄cūq3 mouet̄ sp moueri: ⁊ ēt iprobauit q̄rtū mēbꝝ. vz. oīa aliqn̄ gescere aliqn̄ moueri. In pte ista sub breuitate recolligit q̄ dicta sūt: vt approbet q̄ntū mēbꝝ qd ē verꝝ. vz. q aliq̄ entia sp mouet̄ vt celestia: aliq̄ sp gescūt vt terra: aliq̄ vo aliqn̄ gescūt: aliqn̄ mouet̄ vt entia aliatria g̃. f. qr p̄ sub breuitate recolligit oēs diuisiones tactas. 2° iprobat mēbra fl̄a. 3° approbat mēbra v̄a. 2° ibi. (Qd qdē igr̄.) 3° ibi. (Reliquū vo ꝯsiderādū.) Dic̄ g̃. q iterꝝ est faciēdū p̄n^m a reb⁹ nūc dterm̄iatl: ⁊ b⁹ p̄n^m erit idē qd icepim⁹ p̄us. Nā sic p̄us icepim⁹ q̄uo mot⁹ i. est entib⁹: sic ēt ⁊ nūc icipiem⁹. aut g̃ oīa gescūt qd fuit p̄^m mēbꝝ: aut oīa mouent̄ qd fuit 2^m: aut eo⁊ q̄ sunt. i. entiū h̄ qdē gescūt. h̄ āt mouet̄. Rursus h̄ 3^m mēbꝝ: vt dicebat̄ diuiditur i tres ptes: qr si eo⁊ q̄ sūt a^a qdē gescūt: a^a vo mouent̄ necesse ē: aut oīa aliqn̄ qdē gescere: aliqn̄ vo moueri: aut necē ē q̄dā sp gescere: a^a vo ipso⁊ sp moueri: aut est dare sup. 3^m mēbꝝ: vt cū h̄ q aliq̄ sp mouet̄ aliq̄ vo sp gescūt est dare: alia que contigit: aliquando quidez quiescere: aliquādo vero moueri. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Qd qdē igr̄ nō poss̄e sit oīa gescere: dcm̄ est prius. Dicem⁹ āt ⁊ nūc. Si. n. f̄m v̄itatē sic se hz: sic qdā dicūt eē: q ē ifinitū ⁊ imobile: sed nō qd v̄r f̄m sensum: s3 mouent̄ multa eo⁊ q̄ sūt. Si qdē igr̄ opinio ē falsa: aut oīno opinio ⁊ mot⁹ ē: ⁊ vtiq3 si fantasia: ⁊ si aliqn̄ qdē sic videat̄ aliquādo autem aliter. Fantasia qdez ⁊ opinio motus quidam esse videntur.

¶ Improbat mēbra fl̄a h⁹ diuisiōis: nā l3 h⁹ mēbra ēt superi⁹ iprobauerit: h̄ tñ iprobat ea a^a via. Circa qd. d. f. qr p̄ iprobat h̄ mbꝝ q iposs̄e ē oīa gescere. 2° iprobat a^a mēbra fl̄a ibi. (Silr̄ ēt ⁊ iposs̄e.) Circa p̄^m. d. f. f3 q dupl̄r p-bat itētū. 2^a ibi. (S3 d h̄ qdē.) Dic̄ g̃. q qdē igr̄ impossibile sit oīa gesceř dcm̄ ē pri⁹. dicem⁹ āt nūc. Nā cū h̄ p̄us ꝓbatū sit: adhuc ꝓbabit̄ h̄ idē. Nā si f̄m v̄itatē sic se h3 q ē vnū ifi^m imobile: sic dicunt qdā vt melissus ⁊ sui seq̄ces. S3 tñ q nihil moueat̄ nō v̄r aliqd tale f3 sensū: s3 f3 sensuz mouet̄ m̄lta eo⁊ q̄ sūt. Qr āt h̄ sit iposs̄e. vz. q nihil moueat̄ f3 v̄itatē p3: qr si qdē ē opio fl̄a: aut si oīno est opio seq̄t̄ q ē mot⁹ ci⁹ ⁊ vtiq3 si fantasia est: ⁊ si aliqn̄ qdē videat̄ sic. aliqn̄ āt al̄r: oz ēt q mot⁹ sit. Nā fantasia ⁊ opio mot⁹ qdā vident̄ eē. ¶ Nōn^m āt melissum despexisse sensuz. dicebat. n. credēdū eē rōni ⁊ non sensui: ⁊ qr rō sua d q̄ i p̄ h⁹ diffusi⁹ ꝓsecuti sum⁹. videbat̄ ei q oīno ꝯcluderet nullū motū eē. iō dicebat q f̄m v̄itatez nihil mouet̄: l3 f̄m sensum multa moueri videat̄. ¶ Nōndū ēt q opio fl̄a: ⁊ v̄l̄r ois opio est qdā mot⁹ rōnis: ⁊ qdā discursus ei⁹: sic ēt ⁊ fantasia ē qdā mot⁹ f̄cūs ad sensum. g̃ eo ip̄o q melissus opiabat̄ nullū motū eē: ⁊ eo ip̄o q fātasie sue videbat̄ nō eē motū negādo oēz motum ponebat aliquē motū: qr opio ⁊ fantasia qdā mot⁹ s̄t. Aduertēdū tñ q l3 v̄l̄r opio ⁊ fantasia sit qdā mot⁹: maxīe tñ i talib⁹ appet eē mot⁹ q̄n f3 opionē v̄l fantasiā nūc v̄r sic: nūc āt al̄r: qr h̄ absq3 trāsmutatōe f̄cā i reb⁹ v̄l in nobis eē nō pōt. si ergo h̄ sūt oz aliquē motū eē. ¶ Deiñ cū. d.

¶ S3 de hoc qdē itēdere ⁊ q̄rere rōnē quoruz digni⁹ habem⁹ q̄si rōne idigere ē hois male iudicātis qd ē meli⁹ ⁊ pei⁹ ⁊ credibile ⁊ nō credibile: ⁊ principium ⁊ non principium.

¶ Improbat h̄ 2ª via. d. q itēdere d h̄ vtruz. f. oīa sp gescāt: ⁊ q̄rere rōnē ho⁊: q̄⁊ hēm⁹ digni⁹ q̄ sit rō: qr hēm⁹ sēsū: ē idiget̄. i. caret̄ rōe. Nā dubitās i maxīe māifestl f3 sensuz ⁊ q̄rere ad talia rōnē rōne carere ē. nā h̄ isipiētie attestat̄. g g̃ sic agit male p̄t iudicare qd meli⁹: ⁊ qd pei⁹ ⁊ qd credibile: ⁊ qd nō credibile: qd p̄n^m: ⁊ qd non p̄n^m. ¶ Nōn^m āt q cū oīs nr̄a cognitio icipiat a sensu: ⁊ d̄spiciēs oīno sensuz nullā sciaz adiscere p̄t. scīe āt tripl̄r distigui p̄nt: qr q̄dā rōnales: vt dyale^ca reto^ca: ⁊ qr per talia aggnātur fides ⁊ opio. iō talia v̄sant̄ circa credibile: ⁊ n̄ credibile. a^e āt scīe sūt doctrinales: vt geometria ⁊ arismetrica: ⁊ qr talia maxīe d̄mōstratiue ꝓcedūt. iō versāt̄ circa p̄ncipia ⁊ nō p̄ncipia. a^e vo scīe sūt morales: vt ethica ⁊ politica ⁊ yconomica: qr finis moraliū scia⁊ ē vt boni fiam⁹. iō i talib⁹ itēdet̄ qd meli⁹: ⁊ qd pei⁹. ē g̃ itētio phi q despiciēs oīno sensuz male p̄t iudicare qd credibile: ⁊ qd nō credibile. i. nō ē apt⁹ ad discēdū scias rōnales. nec bñ p̄t iudicare qd meli⁹: ⁊ qd pei⁹. i. ē idisposit⁹ vt adiscat scias morales: ⁊ qd p̄n^m ⁊ nō p̄n^m. i. nō ē aptus vt adiscat scias doctrinales. Si ergo h̄ sunt inconuenientia inconueniens est despicere oīno sensum. i. negare omnez motum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Silr̄ āt ⁊ iposs̄e ē ⁊ oīa moueri: aut alia qdē sp moueri alia vero sp gescere. Ad oīa. n. hec sufficiēs ē vna fides. Videm⁹. n. q̄dā aliqn̄ qdē gescere: aliqn̄ qdem moueri. Quare manifestū ē: q iposs̄e sit silr̄ oīa gescere: ⁊ oīa moueri ꝯtinue: ex eo q alia quidez semper mouent̄: alia vero quiescunt semper.

¶ Improbat a^a mēbra fl̄a p̄dicte diuisiōis. d. q silr̄ iposs̄e est oīa moueri: aut a^a qdē sp moueri. alia aūt sp gescere. Ad oīa āt h̄ sufficiēs ē vna fides: qr ad sensuz appet ꝯriuz. videm⁹. n. q̄dā aliq̄ qdē moueri. aliqn̄ āt gescere. sensus g̃ i h̄ nobis fac̄ sufficiētē fidē: qr mani^m ē q iposs̄e sit sp ⁊ v̄l̄r oīa gescere: ⁊ oīa ꝯtinue moueri: ex eo. i. pp h̄ q a^a qdē sp mouet̄: vt celū. a^a vo sp gescūt: vt terra: alia vo sup. medio mō se hñt: vt q̄ sūt iter celū ⁊ terrā. videmus. n. multa que sunt inter celū ⁊ terrā: aliquādo qdē gescere: aliquādo vero moueri. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Reliquū ergo ꝯsiderandū est: vtrum oīa h⁹ possibilia moueri ⁊ gescere. Aut q̄daz qdem sic: ⁊ aliqua vero sp quiescūt: aliq̄ vero sp mouentur. Hoc. n. demōstrādum est a nobis. Lec.

¶ Onso q̄ mēbra p̄dicte diuisiōis s̄t fl̄a: ondit qd mēbrū ē ibi verꝝ: ⁊ qd ē tenēdū ꝑ v̄itate. d. q reliquū vo ꝯsiderādū ē vtrꝝ oīa sint h⁹ q sint possia moueri ⁊ gescere: aut si oīa sunt talia: s3 q̄dā qdē sic se hñt q aliqn̄ mouet̄: aliqn̄ gescūt: aliq̄ vo sp gescūt: aliq̄ vo sp mouet̄. h̄. n. ē a nobis d̄mōstrādū. i. ꝑ v̄itate tenēdū. ¶ Nōn^m āt q dic̄ h̄ reliquū ⁊ vltimū mēbꝝ eē a nob d̄mōstrādū: vel qr vt dcm̄ est ꝑ v̄itate tenēdū: v̄l qr ꝑ ea q̄ dicunt̄ ifra d̄mrabit̄ ⁊ d̄clabit̄ h̄ eē verꝝ. vz. q aliq̄ sp mouet̄ aliq̄ sp gescūt: aliq̄ vo aliqn̄ mouent̄: aliqn̄ gescūt. Lectio. X.

Mouētiū igr̄ ⁊ eo⁊ q̄ mouent̄: alia qdē mouēt ⁊ mouent̄ f̄m accn̄s: alia aūt ꝑ scipa. Scd̄m accn̄s qdē: vt q̄cūq3 i eo q sunt i mouētib⁹: aut i his

q̃ mouent̃: ⁊ q̃ sunt ſm ptẽ: alia ãt p ſeipſa q̃cũq̃ʒ nõ i eo q sint i mouẽte: aut ĩ his q̃ mouentur i eo q ps aliq̃ ipſoꝝ mouet: aut mouetur.

¶ Ut dicebat̃ duo nec̃ia pmittẽda erãt ad oñdẽdũ motorẽ pᵐ eẽ imobilẽ. p. n. videdũ erat q̃uo motᵒ erat i entibᵒ vl̃ repit̃: qꝛ p viã motᵒ duenit̃ i imobilẽᵐ motoris pᵐi. zᵒ dc̃lãdũ erat q oẽ qd mouet̃ ab aᵒ mouet̃: qꝛ vt dicebat̃ ex h̃ maxie hẽmᵒ viã ad iuestigãdũ motorẽ pᵐ eẽ ĩmobilẽ. postq̃ʒ g̃ phs oñdit q̃uo motᵒ repit̃ i entibᵒ. i pte iſta dc̃lat q oẽ qd moᵗ ab aᵒ mouet̃. Circa qd. d. f. qꝛ pᵒ pmittit q̃ſdã diſiões nec̃ias ad ppoſitũ. zᵒ illis diſioibᵒ pmiſſis exeqt̃ de itẽto ibi. (Et maxie moueri.) Circa pᵐ. 3. f. fʒ q tres diſiões pmittit. zᵒ ibi. (Eoꝝ ãt q̃ mouẽtur.) 3ᵒ ibi. (Et aᵒ qdẽ.) Dic̃ g̃ q mouẽtiũ ⁊ eorũq̃ʒ mouẽt̃. i. mobiliũ. aᵒ qdẽ mouẽt ⁊ mouẽt̃ fʒ accñs. aᵒ ãt p ſeipa. fʒ accñs qdẽ mouẽt q̃cũq̃ʒ mouẽt i eo q ſũt i mouẽtibᵒ: aut mouẽt̃ p accñs q̃cũq̃ʒ mouẽt̃ ex eo q ſũt i his q̃ mouẽt̃: ⁊ ẽt ſ̃t mota vl̃ mouẽtia p accñs q̃ ſ̃t talia fʒ ptẽ. talia igr̃ mouẽt: aut mouẽt̃ p accñs. Sʒ aᵒ ſũt q̃ mouẽt: aut mouẽt̃ p ſeipa: vt q̃cũq̃ʒ mouẽt: aut mouẽt̃ nõ i eo q ſũt i moᵗᵉ: aut i his q̃ mouẽt̃: nʒ i eo q aliq̃ ps ipſoꝝ mouet: aut mouet̃: ſʒ ſup. p ſeipſa mouẽt: aut mouẽt̃. hʒ g̃ h̃

T.27 diſio fʒ Com. 4. mẽbra. vʒ. q ẽ mouens p ſe ⁊ p accñs: ⁊ moᵇˡ p ſe ⁊ p accñs. ¶ Nõnᵐ ãt q h̃ accipit̃ p accñs large: put icludit eẽ p ptẽ. Nã p accñs ppẽ loq̃ndo ẽ qd eſt tale ex eo q ẽ i aᵒ: ſiue h̃ ſit i moᵗᵉ: ſiue i moto: vt ſi mota naui mouet̃ hõ q ẽ i ipa h̃ ẽ p accñs: ſic ẽt edificãte edificatore p accñs edificat albũ: ſi albũ ſit i edificatore: tñ ſi large accipiat̃ p accñs. tc̃ ẽ p accñs qd ẽ p ptẽ: vt ſi ſanat̃ manᵒ p ſe dr̃ totᵒ hõ ſanari p accñs. qñ g̃ aliqd ñ mouet: nec moᵗ ex eo qd ẽ i aᵒ: nec p rõnẽ ptia: tc̃ dr̃ moᵗᵉ vel moᵇˡ p ſe. Nõnᵐ ẽt phʒ hãc diſtõnẽ pmiſiſſe: qꝛ cũ itẽdat igrere vtꝝ aliqd moueat̃ a ſeipo: cũ aliqd mouere ſeipſ ſit impoſſibile p ſe. ſit autem poſſibile p accidens: ⁊ ratione partis: diſtiguẽdo inter per ſe: ⁊ per accidens: accipiẽdo p accidens: put includit quod eſt per ptem: dedit viã ad iueſtigandũ: quomodo aliquid mouet̃ a ſeipſo: ⁊ quomodo non. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Eorum autẽ que mouentur per ſe: alia q̃dem a ſeipo: alia vero ab alio.

¶ Ponit ſcd̃aʒ diuiſionẽ. d. q eoꝝ qne mouent̃ p ſe: alia mouent̃ a ſeipo: alia vo ab alio. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Et alia quidem natura: alia quideʒ violẽtia: ⁊ extra naturam.

¶ Ponit 3ᵃᵐ diſiõeʒ. Circa qd. d. f. qꝛ pᵒ ponit hãc diſiõeʒ q q̃dã mouet̃ nã: q̃dã ex̃ nãʒ. zᵒ oñdit q̃uo repit̃ in rebᵒ motᵒ nãl̃: ⁊ ex̃ nãʒ ibi. (Qd. n. ipʒ.) Ponit g̃ 3ᵃᵐ diſiõem dicẽs q alia qdẽ mouent̃ natura: alia vero mouent̃ violentia: ⁊ extra naturam. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quod. n. ipm a ſeipſo nã mouet̃: vt qdlibʒ aialiũ: mouet̃. n. aialia a ſeipo. Quoꝛũcũq̃ʒ ãt pricipiũ motᵒ i ſeipſis ẽ: h̃ nã dicimᵒ moueri. Unñ aial qdẽ totũ nã ipʒ ſeipm mouet. Corpᵒ aũt fʒ q ẽ corpᵒ ɔtigit ⁊ nã ⁊ extra nãʒ moueri. Differſit. n. fʒ q̃lẽ motũʒ qd mouet̃ eueniat: ⁊ ex quali elemento conſtet.

¶ Inueſtigat q̃uo motᵒ nãlis: ⁊ ex̃ nãʒ repit̃ i rebᵒ. Circa qd. 3. f. qꝛ pᵒ oñdit q̃uo motᵒ nãl̃: ⁊ ex̃ nãm repit̃ i aialibᵒ. zᵒ q̃uo i rebᵒ inaiat]. 3ᵒ oñdit q̃uo talia repiãt̃ i ptibᵒ aialiũ. zᵒ ibi. (Et coꝝ.) 3ᵒ ibi. (Ampliᵒ ãt.) Dic̃ g̃ q ipm qd mouet̃ a ſemetipo mouet̃. nã g̃ ⁊ qdlibet aialiũ. ſup. mouet̃ nã: qꝛ ipʒ aial mouet̃ a ſeipo. Qꝛ ãt talis ſit motᵒ nãlis: pʒ: qꝛ q̃ꝝ pnᵐ motᵒ ẽ i ſeipis h̃ dicimᵒ moueri nã: vñ totũ aial: qꝛ hʒ i ſeipo pnᵐ motᵒ ipʒ mouet ſup. ſeipm nã: ſʒ corpᵒ ɔtigũ moueri nã ⁊ ex̃ nãʒ. dr̃t. n. fʒ q̃lẽ motũ qd mouet̃ eueniat. i. moueat̃: ⁊ dr̃t ẽt ad cog̃ſcẽdũ hꝫ nãleʒ motũ ex q̃li elẽnto ɔſtet hꝫ corpᵒ. ¶ Nõnᵐ ãt q ſi motũ aial̃ referimᵒ ad totũ aial: cũ totũ aial moueat̃ p formã ſuã: ⁊ p aiaʒ quã hʒ i ſeipo: oʒ talẽ motũ eẽ nãlẽ: cum nã ſit pnᵐ motᵒ eiᵒ i q̃ ẽ: ſʒ ſi talẽ motũ referimᵒ ad ipʒ corpᵒ fʒ ſe acceptũ pt eẽ nãlis ⁊ ex̃ nãʒ. ¶ Nõnᵐ ãt q ſi videre volumᵒ. vtꝝ motᵒ fcũs ab aĩa ſit nãlis vl̃ inãlis ſuo corpi: vidẽdũ ẽ q̃lis motᵒ ſit ille. vtꝝ ſit ſurſuʒ vl̃ dorſũ. Rurſus vidẽdũ ẽ ex q̃li elẽnto ɔſtat illd corpᵒ. i. q̃le elʒ dñat̃ i ipo. Nã ſi motᵒ fcũs ab aĩa ſit ſurſuʒ: ⁊ i corpe ſic moto dñet̃ elm graue hꝫ motᵒ erit ɔ̃ nãʒ illiᵒ corpis. Si vero talis motᵒ ſit dorſuʒ erit ſm naturam.

Dubitaret forte aliq̃s: qꝛ cũ totũ idẽ ſit q oẽs ptes ſil̃ ſumpte: icõueniẽs vr̃ motũ aliquẽ eẽ nãlẽ toti aiali: ⁊ tñ eẽ inãlẽ corpi: cũ corpus ſit ps aialis. ¶ Dõʒ q corpᵒ aialis dupl̃r pt ɔſiderari. pᵒ vt eſt qd graue. zᵒ vt pficit̃ p aĩaʒ: ⁊ vna ɔſideratio pcedit aliaʒ. priᵒ. n. intelligit̃ corpᵒ eẽ phicũ ⁊ eẽ graue q̃ʒ itelligatur pfici p aĩaʒ. oĩs g̃ motᵒ fcũs ab aĩa ẽ nãlis corpi: vt pficit̃ p ipaʒ: qꝛ corpᵒ ſic acceptũ ẽ aptũ natũ obedire aĩe. tñ oĩs tal̃ motᵒ nõ ẽ ei nãlis: vt corpᵒ ẽ qd graue: qꝛ ɔtingit motũ fcm̃ ab aĩa eẽ ſurſuʒ: ⁊ eẽ ɔ̃ iclinatiõem corpis. qcqd g̃ ẽ nãle toti aiali p ſe: ẽ nãle ẽt corpi: put ẽ ps aial̃: ⁊ put pficit̃ p aĩaʒ: ñ tñ oʒ q ſit ei nãle: vt hꝫ corpᵒ ɔſiderat̃ fʒ ſe: ⁊ vt ẽ qd graue: qꝛ ſic acceptũ corpᵒ p ſe: ⁊ fʒ q hꝫ nõ hʒ q ſit ps aial̃: qꝛ tũc oĩa corpa grauia eẽnt aniata. cũ g̃ hꝫ ɔſideratio excedat ɔſideratiõnẽ illã nõ ẽ icõueniẽs aliqd eẽ nãle corpi: vt ẽ ps aial̃: qd non ẽ ei nãle: vt corpᵒ: ⁊ vt ẽ qd graue: ſic aliqd ẽ nãle hoi: vt hõ ẽ: qd nõ eſt nãle ei: vt eſt animal. ¶ Deinde cum dicit. Dub. pᵐ

¶ Et eoꝝ q̃ mouent̃ ab alio: alia qdem mouẽtur nã: alia vero extra naturam. Extra nãʒ q̃dem vt terra ſurſum ⁊ ignis deorſum.

¶ Oñdit q̃uo repit̃ nãle: ⁊ ɔ̃ nãʒ i his q̃ mouẽtur ab alio. d. q eoꝝ q̃ ab alio mouẽtur: alia qdẽ mouentur nã. alia ex̃ nãm: ex̃ nãm qdẽ: vt terra ſurſuʒ ignis dorſuʒ. fʒ nãʒ g̃ ignis mouet̃ ſurſuʒ ⁊ terra dorſum. ¶ Nõnᵐ q h̃ appellat moᵇˡ ab aᵒ qcqd nõ mouet̃ ex ſe: ⁊ qcqd nõ ẽ diuiſibile i talia duo q̃ꝝ vnũ ẽ p ſe mouẽs: ⁊ aliud p ſe motũ. elẽnta g̃ ñ mouẽt̃ ex ſe: ſʒ ab aᵒ. In eis ãt q̃uo repiat̃ motᵒ fʒ nãʒ: ⁊ ex̃ nãʒ nõ hʒ dubiũ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Amplius aũt ptes aialiũ multotiẽs mouent̃ extra nãm iuxta poſitionẽ ⁊ modos motus.

¶ Oñdit q̃uo ĩ ptibᵒ aialiũ repit̃ motᵒ fʒ nãm. d. q ptes aialiũ ml̃totiẽs mouet̃: ex̃ nã iux̃ põnes ⁊ modos motᵒ. ¶ Nõnᵐ ãt q i ptibus aialiũ ẽ ɔſiderare aliq̃s põnes ⁊ aliq̃s ordies: ſiue aliq̃s iclinatiões: ⁊ aliq̃s modos motᵒ: vt i hoĩe brachia iclinãt̃ ad añriᵒ ⁊ ſũt apta nata moueri ad ptẽ añriorẽ. crura vo iclinãt̃ retro ⁊ ſ̃t apta nata moᵇˡ ad ptẽ illã. Si g̃ mbra aialiũ iclinãt̃ ⁊ mouẽt̃: vt ſ̃t apta nata erit ei nãlis: ſi ɔ̃rio eſt ɔtra nãm. ¶ Deide cũ dic̃.

¶ Et maxime moueri a quodam qd mouetur in his que extra nãm mouent̃: eſt manifeſtuʒ propter id quod manifeſtũ ẽ ab alio moueri. T.c.28

¶ Premiſſis pdictis diuiſioibᵒ exeqt̃ d itẽto oñdens q oẽ qd mouet ab alio mouet̃. ¶ Ad cuiᵒ euidẽtiã ſciẽdũ q ſl̃r oñdit h̃ h. al̃r i. 7ᵒ: pp qd phs ñ ẽ nugatoriᵒ. In. 7ᵒ. n. h̃ fuit oñſuʒ d motu i cõi. h̃ ãt dſcẽdẽdo ad ſpãles modos motᵒ oñdit q oẽ qd mouet̃ ab aᵒ mouet̃. motᵒ ãt zᵉ

est naturalis et violentus. naturalis autem duplex. animatorum et inanimatorum. tria ergo facit: quia primo ostendit quod motus violentus est ab alio: 2° ostendit hoc de motu animalium. 3° de motu inanimatorum. 2° ibi. (Postea.) 3° ibi. (Maxime autem dubitatur.) Dicit ergo quod mouetur maxime manifestum est moueri a quodam. i. ab alio in his que mouentur extra naturam: propter id quod manifestum est talia moueri ab alio. ¶ Notandum autem quod in motu violento: et extra naturam statim manifestum est quod omne quod mouetur ab alio mouetur: cum violentum sit: cuius principium est ab extra non conferente vim passo: vt dicitur 3° ethi. Si ergo talis motus est a principio extrinseco: manifestum est quia quod sic mouetur ab alio mouetur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Post ea autem que sunt extra naturam: eorum que sunt secundum naturam ipsa a seipsis vt animalia. hec enim non immanifestum est si ab aliquo mouentur: sed quomodo oportet accipere ipsum mouens et quod mouetur: videtur enim quod ibi sit accipiendum sicut in nauibus et non natura subsistentibus: sic et in animalibus esse diuisum mouens: et quod mouetur: et sic omne ipsum seipsum mouet.

¶ Ostendit hoc idem de motu animalium. dicit quod post ea que sunt extra naturam magis super manifestum est quod mouetur ab alio moueri in motu eorum que sic sunt secundum naturam quod ipsa a seipsis mouentur vt animalia. hoc enim non immanifestum est quod ab aliquo mouentur. Est enim in animalibus accipere per se motum: et per se mouens: ita quod in eis quod mouetur ab alio mouetur: sed quomodo ipsius animalis accipiendum est mouens: et id quod mouetur. videtur enim hoc sic esse accipiendum: sicut in nauibus: et sicut in non natura subsistentibus. i. sicut in non naturalibus: siue sicut in artificialibus. Nam sicut in nauibus et in artificialibus diuersum est mouens: et quod mouetur: sic et in animalibus diuersum est mouens et quod mouetur: et sic omne ipsum animal mouet super seipsum in quantum vna pars mouetur aliam et in quantum est ibi reperire per se mouens: vt animam: et per se motum vt corpus. ¶ Notandum autem quod licet maxime sit manifestum in motu violenter quod mouentur ab alio: tamen post motum violentum est multum manifestum in motu animalium quod talis motus fit ab aliquo. Nam in animali anima ad corpus comparatur: sicut nauta ad nauem: sicut ergo nauis per se est mota: et nauta est per se mouens: sic corpus est per se motum: et anima est per se mouens: et sicut nauis mota a nauta mouetur non a seipsa: sed ab alio: sic corpus motum ab anima non mouetur a seipso: sed ab alio. ¶ Notandum autem quod nauta ad nauem: et anima ad corpus se habent similiter et non similiter. habent enim se non similiter: quia ex anima et corpore fit vnum secundum esse. ex nauta autem et naui fit vnum solum secundum operationem. similiter autem se habent: quia sicut nauta mouendo nauem mouet seipsum per accidens: sic et anima mouendo corpus mouet seipsam per accidens. et sicut nauta est motor et gubernator nauis: sic anima est motrix et gubernatrix corporis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Maxime autem dubitatur reliquum dicte vltime diuisionis. Eorum enim que ab alio mouentur: hec quidem extra naturam posuimus moueri. Alia autem reliquuntur componi: quia natura. Hec autem sunt que dubitationem afferunt: a quo mouentur: vt grauia et leuia. Hec enim in oppositos locos violentia mouentur. In proprios autem leue quidem sursum: graue autem deorsum natura. ¶ A quo autem non adhuc manifestum sicut cum moueantur extra naturam. T.c.29.

¶ Ostendit hoc veritatem habere in motu inanimatorum: vt in motu grauium et leuium. Circa quod 3 facit: quia primo ait in tali motu maxime esse dubium quod queritur. 2° probat talia non moueri a seipsis. 3° inquirit a quo mouentur omnis quod mouetur a generante. 2° ibi. (Et namque ipsa.) 3° ibi. (Sed accidat hoc ab aliquo.) Dicit ergo quod reliquum dicte vltime diuisionis membrum maxime dubitatur. i. maxime facit nos dubitare. Nam eorum que mouentur ab alio hec quidem posuimus moueri extra naturam. alia autem reliquuntur componi. i. e contrario poni: quia scilicet mouentur natura. i. secundum naturam. hec autem vt grauia et leuia et inanimata que non mouentur ex se sunt que dubitationem afferunt a quo mouentur. Nam hec. s. grauia et leuia mouentur in oppositos locos violentia: vt leuia mouentur deorsum et grauia sursum violenter. in proprios autem locos: vt leue quidem sursum. graue autem deorsum natura. i. fertur secundum naturam. manifestum est ergo quomodo talia mouentur naturaliter: et quomodo violenter. Sed a quo mouentur cum mouentur naturaliter non adhuc ita manifestum sicut manifestum est cum moueantur extra naturam. ¶ Notandum autem cum graue et leue mouentur extra naturam statim manifestum est quod mouentur ab aliquo: quia lapis per seipsum non vadit sursum: nisi impellatur ab alio. Sed cum mouetur naturaliter: tunc maxime est dubium a quo mouetur: quia non videtur moueri ab alio: sed a seipso. cum lapis nullo impellente: sed per seipsum deorsum tendat. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et namque ipsa a seipsis dicere impossibile est. Vitale enim hoc et animatorum est proprium.

¶ Ostendit talia non moueri a seipsis. Circa quod 4 facit secundum quod quatuor rationes adducit ad propositum. 2° ibi. (Et facere stare.) 3° ibi. (Quare si in ipso.) 4° ibi. (Amplius quomodo.) dicit ergo quod namque ipsa grauia vel leuia dicere moueri a seipsis est dicere impossibile: quia hoc est vitale. i. est solum viuentium et est proprium animatorum mouere. s. seipsa. ¶ Notandum autem quod hoc nomen vita: vt vult Com. 12. meth. proprie dicitur de comprehensione. vnde que comprehendunt seipsa dicuntur viuere. res autem dicitur comprehendere seipsam: quando sue actiones et sui motus reducuntur in seipsam tanquam in proprium principium effectiuum. Nam cum effectus comprehendatur in sua causa tunc res seipsam comprehendere dicitur quando est propria causa suorum motuum: et suarum actionum: et tunc viuere dicitur. quando vero non mouetur ex se nec agit ex se: et non comprehendit suas actiones et suos motus: tunc dicitur carere vita. mouere ergo seipsa: et agere ex se est proprium viuentium et animatorum. quare grauia et leuia: quia carent vita et anima seipsa mouere non possunt. ¶ Deinde cum dicit. Cõ.390.

¶ Et facere stare posse ipsa secundum seipsa. Dico autem velut si ambulandi causa iest ipsi et non ambulandi.

¶ Adducit 2am rationem. dicit quod si grauia possent mouere seipsa possent facere stare seipsa. si enim essent sibiipsis causa motus essent sibiipsis causa quietis. dico autem velut si ambulandi causa iest ipsi et non ambulandi. si enim aliquod seipsum mouet ad ambulandum potest se mouere ad non ambulandum. est ergo vis rationis huius: quod illa mouent seipsa: in quorum potestate est mouere vel non mouere seipsa. Cum ergo non sit in potestate grauium et leuium mouere et non mouere: non dicuntur seipsa mouere. ille enim motus dicitur in potestate nostra: et secundum illum motum mouemus nosipsos: a quo possumus quiescere cum volumus. Cum ergo non sit in potestate grauis quiescere cum vult: non dicetur graue mouere seipsum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quare si in ipso est sursum ferri: igitur manifestum est quod in ipso et deorsum. Irrationabile autem est secundum vnum motum moueri solum hec a seipsis: si quidem seipsa mouent ipsa.

¶ Adducit 3am rationem. dicit quod si igni est ferri sursum: et hoc est in ipso potestate eius manifestum est quod in ipso est et ferri deorsum. Irrationabile est autem moueri solum secundum vnum motum hec que a seipsis mouentur. si quidem ipsa seipsa mouent. Est ergo vis rationis quod motus factus ab anima et motus ille quo aliquis seipsum mouet est ad plures differentias positionis. grauia autem vel leuia non mouentur: nisi ad vnam differentiam positionis. ergo etc. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Amplius quomodo contingit continuum aliquod copulatum et ipsum seipsum mouere: secundum enim quod vnum et continuum non tactu secundum hoc impossibile est. Sed secundum quod diuiditur: si hoc quidem aptum natum facere: illud vero pati. Neque ergo nullum horum ipsum seipsum mouet. Consita enim sunt. Neque aliud continuum nullum: sed necesse est diuidi mouens in vnoquoque ad id quod mouetur: sicut in animatis videmus: cum moueat aliquod animatorum ipsa. T.c.3

¶ Adducit quartam rationem dicens. amplius quomodo contingit aliquod con-

nuũ ipꝫ seipꝫ mouere. Nã fꝫ h ꝙ aliqd ẽ ꝯtinuũ fꝫ h i/possibile ẽ sup. ꝙ ipꝫ seipꝫ moueat. mouẽs. n. ad motum nõ se hꝫ vt tactiũ: ꝛ vt ꝯtactũ siue vt ꝯtinuatiũ: sꝫ se hꝫ fꝫ ꝙ diuidiť. i. fꝫ ꝙ distiguiť ab ipso: put h. s. mouẽs ẽ. s. in actu ẽ qdẽ sic aptũ natũ facere: illõ võ. i. mobile ẽ i poª ꝛ ẽ aptũ natũ pati. ğ neqꝫ nullũ hoꝝ. i. nullũ corpoꝝ sim/pliciũ: neqꝫ nullũ aliõ ꝯtinuũ ipꝫ seipm mouet. talia. n. sũt cõsita. i. ꝯtinuata ꝛ nõ diuisa fꝫ nãm. Sꝫ qꝛ i vnoqꝫ mouẽte seipꝫ: [...]e ẽ diuidi. i. distigui mouẽs ad id. i. ab eo qõ mouet: sic i reb⁹ inaĩatis videm⁹. Nã cũ aliqõ aĩatoꝝ moueat ipsa inaĩata mouẽs ibi ẽ distictuꝫ a mo/tu. ℂ Nõn ât totã viꝫ rõnis hui⁹ i h ꝯsistere: qꝛ i mot ex se ẽ repire talia duo: quoꝝ vnũ ẽ ꝑ se mouẽs ꝛ aliõ ꝑ se motũ. vnũ i poª aliõ i actu. cũ h i corpib⁹ simplicibus repire nõ possumus talia seipsa non mouent.

Dubitaret forte aliqs. vtꝝ he ğtuoꝛ rõnes ad/ducte vigorẽ hñt. vr. n. h pħs suppo/nere qõ deberet ꝓbare. supponit. n. ꝙ mouẽtia seipsa vi/uunt pñt ageť ꝛ nõ agere pñt moueri ad diuersas dĩas põnis ꝛ cetera talia: ğ cũ ñ videãť eẽ ꝑ se nõ: sꝫ idigeãt d/claratiõe: icõueniẽs ẽ talib⁹ nõ ꝓbat ostendere ꝑ ea sim/plicia corpa nõ mouere seipsa. ℂ Dõꝫ ꝙ si corpa simpli/cia ponanť mouere seipsa: vł h ẽ ꝑ se ꝛ pº: vt ꝙ totũ moue/at totũ: ꝛ h ẽ ipoẽ: nõ solũ i grauib⁹ ꝛ leuib⁹: sꝫ ẽt vłr i oĩ/bus: qꝛ vt ꝓbabať i. 7. accepto motu ꝓꝑe nihil ẽ qõ seip/suꝫ ꝑ se ꝛ pº moueat. Si võ corp⁹ simplex mouet seipꝫ nõ per se ꝛ pº: ꝙ totuꝫ moueat totũ: sꝫ qꝛ vna ꝑs moueat ali/aꝫ: tũc d se sic mouẽte seipꝫ duo cõcludere possum⁹: pº qꝛ sic se mouẽs seipꝫ dterminat ad motũ: qꝛ si nõ dtermina/ret seipꝫ aliq mõ: sꝫ sufficiẽter determinareť ab alio: sic sagitta sufficiẽter dterminať a sagittãte: vt tẽdat i locũ d/bitũ: nec ipsa sagitta respcũ talis termini aliq mõ se dter/minat: tũc sic dterminatũ ab alio: nullo⁹ moueret a seipso: sꝫ solũ moueret ab alio: a quo sufficiẽter dterminať vt tẽ/dat i aliquẽ terminũ. 2º ꝯcludere possum⁹ d mouẽte se/ipꝫ: ꝙ oꝫ ipꝫ hře ꝑtes diuersaꝝ rõnũ: qꝛ mouẽs ꝛ motuꝫ act⁹ ꝛ poª nõ dicũt rõnẽ vnã: fꝫ ğ h duo ꝯpetẽtia mouen/ti seipꝫ: ꝓcedũt oẽs ꝑdicte ğtuoꝛ rõnes. Nã pº tres ꝓce/dũt ex pº ꝯcluso. vꝫ. ꝙ nihil mouet seipꝫ: nisi ad motũ ali/quo mõ dterminet. Qꝫm võ ad 2m ꝯclusuꝫ ꝓcedit rõ qrta. Qꝫ ât sic sit pꝫ. nã si aliqd dterminat seipꝫ ad motuꝫ h nõ est nisi ꝑ appetitũ. appetit⁹ ât fꝫ quẽ aliqs se dterminat ad motũ nõ inest nisi reb⁹ viuẽtib⁹. Rursuꝫ q mouenť ꝑ appetitũ mouenť cũ volũt: ꝛ cũ volũt qescũt a motu. Ampli⁹ q mouenť ꝑ appetitũ mouenť ad plures dĩas põnis. mouere ğ seipsa ꝓpriũ ẽ viuẽtiũ: vt dicebat rõ pª. Rursus mouẽtia seipsa i ꝑtãte coꝝ ẽ moueri ꝛ nõ moue/ri: vt dicebat rõ scđa. Ampli⁹ mouẽtia seipsa: qꝛ dtermi/nãt se ad motũ ꝑ appetituꝫ pñt moueri ad plures dĩas põnis: vt dicebat rõ tertia. Cũ ğ h nõ ꝯpetãt simplicib⁹ corporib⁹ talia seipsa nõ mouẽt. hñ igť dcm̃ est ꝙ tres pᵉ rõnes initunť huic fundamẽto. vꝫ. ꝙ nihil seipꝫ mouet nisi se aliq mõ ad motũ dtermiet. 4ª vero rõ initiť huic fundamẽto: ꝙ oẽ qõ moueť ex se hꝫ ꝑtes diuersaꝝ rõnũ. qꝛ ẽ diuisibile i mouẽs ꝛ motũ: q fꝫ ꝙ hꝫ i vnaꝫ rõnẽ nõ coincidũt. corp⁹ ğ simplex: si diuidiť i plures ꝑtes: vł h erit i plures ꝑtes ẽẽtiales: vt i mãꝫ ꝛ formã: vł i plures ꝑtes qñtitatiuas: qꝛ talia corpa sũt qñta ꝛ cõtinua ꝛ diui/di hñt i plures ꝑtes qñtitatiuas. si igť talia corpa seipsa mouẽt ꝛ sũt diuisibilia i plřes ꝑtes qrũ vna ẽ ꝑ se mouẽs ꝛ alia ꝑ se mota: vł h erit: qꝛ forma ibi erit ꝑ se mouẽs: ꝛ mã ꝑ se mota: vł qꝛ vna ꝑs qñtitatiua erit ibi ꝑ se mouẽs ꝛ alia ꝑ se mota. pm⁹ ât mod⁹ stare nõ pt: qꝛ mã nõ pt ha/bere rõnẽ ꝑ se moti: cũ dicat qd oĩno in poª: nec fꝫ ꝙ hꝫ hẽat aliqd ꝑ qõ possit resistere mouẽti. Rursus ẽt scđs mod⁹ stare nõ pt. Nã ꝑtes qñtitatiuẽ simplicis corporis fꝫ ꝙ hꝫ sũt eiusdẽ rõnis. nõ ğ magis vna ẽ mouẽs qꝫ aª. pħs ğ ꝓtermittit hũc modũ: ꝙ corpa simplicia non mo/ueãt seipsa qsi forma moueat mãm: cũ qsi per se notũ sit mãꝫ nõ posse eẽ illõ qõ ꝑ se moueť cũ mobile ꝛ motũ nõ dicat poam purã: sꝫ dicat poam ammixtã actui. cuꝫ. n. ipse mot⁹ sit qdã act⁹. Jmpoẽ ẽ qõ moueť nõ eẽ qdã mõ in actu. h igiť mõ ꝓtermisso iꝓbat altũ modũ: ꝙ corpora simplicia nõ mouẽt seipsa: ꝙ vna ꝑs qñtitatiua moueat aliã: qꝛ tales ꝑtes i simplicib⁹ corpib⁹ sũt cõsite ꝛ ꝯtinue ꝛ eiusdẽ rõnis. nõ ergo vna ẽ plus mouẽs qꝫ alia: vł plus mota qꝫ alia. mãifeste ğ pꝫ: ꝙ sic pᵉ tres rõnes initebãť huic fundamẽto ꝙ nihil mouet seipꝫ: nisi se aliq mõ dter/minet ad motũ: sic qrta rõ initiť huic fundamẽto ꝙ ni/hil seipꝫ mouet: nisi sit diuisibile in plřes ꝑtes diuersaꝝ rõnũ: quaꝝ vna sit ꝑ se mouẽs: alia ꝑ se mota.

Ulterius viso quõ ꝑdicte rõnes ꝯcludũt: forte du/bitaret aliqs: qꝛ vr ꝙ grauia ꝛ leuia se/ Dub. 2ª ipsa moueãt ꝑ se. Nã ei qõ ꝑ se moueť: oꝑꝫ rñdere per se mouẽs: si graue dorsũ dscẽdẽs ꝑ se moueť: oꝑꝫ ꝑ id qõ dcm̃ ẽ de ꝑ se moto. illõ. n. vt dicebať ꝑ se moueť: qõ nec moueť i aº: nec moueť rõne ꝑtis. cũ ğ h ambo possint cõ/petere graui dscẽdẽti: graue dorsuꝫ descẽdẽs mouebiť ꝑ se: oꝫ ğ dare aliqd qõ moueat ipm actualr ꝑ se: sicut ipꝫ actualr ꝑ se moueť: sꝫ h ñ pt eẽ gnãns: qꝛ ꝯtigit gnãns ñ eẽ: qñ ẽ talis mot⁹. ğ oꝑꝫ ipꝫ moueri ꝑ se a seipso. Ampli⁹ vt dicebať i 2º nã ẽ pnm mot⁹ ꝛ qetl ei⁹ i q ẽ ꝑ se pº. graue ğ ꝑ se moueť a seipso: qꝛ hꝫ i se nãꝫ suã q ꝑ se ẽ pnm talis mo/ T. cõ. 3. tus. ampli⁹ graue ꝑ se ĩtẽdit qescere dorsuꝫ. cũ ğ talis q/es acqrať ꝑ suũ motũ ꝑ se graue ĩtẽdit i talẽ motũ. ğ hꝫ mot⁹ ꝑ se efficiť a corpe graui. ℂ Dõm ꝙ vt scribitur. 5. meta. c. dꝑ se: ꝑ se dr̃ eqliter cãe. qt. n. mõis diuersificať cã tot mõis pt diuersificari qõ ẽ ꝑ se. Nã i oĩ gñe cãe iue/ T. c. 23. niť ꝑ se ꝛ ꝑ accñs. cũ ğ qriť vtꝝ mot⁹ grauis dorsuꝫ sit ꝑ se: si loqmur d ꝑ se: vt reduciť i cãm mãlẽ: sic nihil aliõ ẽ motũ: vł qõcũqꝫ accñs iesse ꝑ se qꝫ nõ ieẽ mediãte aliq alio subto: vt coloꝛ iest supficiei ꝑ se: qꝛ ꝓpriũ ẽ supficiei pº loco colorari. coloꝛ. n. ĩmediate adheret supficiei: nec inest ei mediãte aº subto. h ğ mõ mot⁹ dorsuꝫ reduci hꝫ i graue tãqꝫ i cãꝫ mãlẽ ꝑ se: qꝛ vt dicebať ꝯpetit motui d/orsuꝫ ineẽ graui nõ mediãte aliq subto: qꝛ pt mo graue nõ i alio: nec rõne ꝑtis: ꝛ sic ꝑ se pt ei ꝯpetere talis mot⁹. si võ loqmur d motu hꝫ fꝫ ꝙ reduciť i cãm formalẽ: sic ẽt nõ ẽ icõueniẽs mot⁹ grauis dorsum reduci i ipm gra/ue tãqꝫ i aliqd ꝑ se. Nã vt i 2º h⁹ tetigim⁹ tal mot⁹ ẽ gra/uis dorsuꝫ: vt ad ꝓpositũ spectat: qlis ẽ ascẽsus vaporuꝫ sursuꝫ. Nã sic sol icorporat calorẽ ipsis vaporib⁹: ꝛ me/diãte tali calore icorꝑato vapores sursũ tẽdũt: sic gnãns dat formã grauis ipis grauib⁹: ꝛ mediãte tali forã gra/uia dorsuꝫ vadũt. ascẽsus võ vapoꝝ sursuꝫ ẽ a sole ꝛ a ca/lore incorporato: sed a sole est effectiue: a calore vero in/corporato ẽ qsi formalr. Nam vapores hñdo talem for/mã ꝯpetit eis tal loc⁹: ꝛ ꝑ ꝯñs ꝯpetit eis talis mot⁹. Nã sic albedo foĩalr dat tale eẽ: vt eẽ albũ sic calõ icorꝑat⁹ vł qcũqꝫ forã leuis: qsi formalr dat eẽ i tali vbi: vt sursũ ꝛ qõ dcm̃ ẽ d sole reª vapoꝝ ĩtelligẽdũ ẽ d oĩ gnãnte reª grauiũ ꝛ leuiũ. mot⁹. n. grauis dorsuꝫ ẽ a gnãnte efficiẽ/ter: sꝫ ẽ a forma grauis: qsi formalr. Nã vt pꝫ vapores ñ mouẽt seipsos sursũ: sꝫ moueť a sole: nec ẽt caloꝛ icorꝑat⁹ mouet eos sursũ: lꝫ hꝫ caloꝛ sit rõ: ꝛ hꝫ pnm tal mot⁹. non. n. qcqd ẽ ꝑ se rõ ꝛ pnm alic⁹ ẽ ꝑ se cã effeiua illi⁹. nã hꝫ rõ ꝛ pnm ñ solũ sumi pt i gñe cãe efficiẽtis: sꝫ ẽt i alijs cãis. albe/do. n. fac pietẽ albũ ñ effeue sꝫ foĩalr: pictõ l qõcũqꝫ aliõ agẽs gnãns albeᵉⁱ i piete effeue fac pietẽ albũ. albiᵗⁱᵉ ğ pie/tei ẽ a pictoŕ: ꝛ ab albeⁱⁿᵉ: sꝫ a pictoŕ effeue ab albeⁱⁿᵉ foĩalr.

Immo qꝛ agere ꝓsupponit eē: ⁊ ſic loq̄ndū ē de agere: vt loquimur ꝺ eē qꝺ nō hꝫ eē ꝑ ſe: ſꝫ ĩ alio nō hꝫ agere ꝑ ſe: ſꝫ magis ē q̄dā rō agēdi. calor g̃ icorporatus vl̄ q̄cūq; forma nō ꝓpᷓe agit: nec ꝓpᷓe hꝫ rōnē pncipij effectiui: ſꝫ magis ē rō agēdi ⁊ hꝫ rōnē pncipij formal̄. Quod g̃ dcm̄ ē de vaporibꝰ reſpcū ſolis: ⁊ ꝺ albificatōe reſpcū pictoris: intelligēdū ē ꝺ motu grauiū reſpcū gn̄antis. nā hꝰ motꝰ effectiue ē a gn̄ante. formalr̄ āt ē a forma grauis. Nō g̃ eſt icōueniēs hꝰ motū reducere ĩ ipaꝫ nāꝫ grauis tāq̄ ĩ pnᵐ ꝑ ſe: ſꝫ nō tāq̄ ĩ pncipiū effectiuū: ſꝫ magis q̄ſi ĩ pncipiū formale. qꝛ loquendo ꝺ pnᵒ effectiuo grauia ſeipſa nō mouēt. motꝰ g̃ grauis reducit̄ ꝑ ſe tāq̄ ĩ ꝓpriū pnᵐ ĩ ipm̄ graue ⁊ ĩ formā eiꝰ ⁊ ĩ gn̄ans: ſꝫ ĩ ipm̄ graue reducit̄ tāq̄ ĩ ꝓpriū ſubm̄. In formā vō eiꝰ tāq̄ in pnᵐ formale. In gn̄ans vō tāq̄ ĩ pnᵐ effectiuū. Ridiculum. n. eēt dr̄e ꝙ graue mouet ſe ꝑ ſe ꝺorſuꝫ ꝑꝑ h̄ ꝙ hꝫ ĩ ſe formā ⁊ nāꝫ q̄ eſt rō ⁊ pnᵐ talis motꝰ: ſic ridiculū ē dr̄e ꝙ paries albificaret ſeipꝫ: qꝛ hꝫ ĩ ſe albedinē q̄ ē illō pnᵐ albificandi. paries g̃ effectiue nō albificat ſeipꝫ: ſꝫ albificat̄ ab eo ꝗ tribuit ſibi albedinē q̄ eſt rō ⁊ pnᵐ albificatiōis ſic nec graue mouet ſeipꝫ ꝺorſuꝫ: ſꝫ mouet̄ a gn̄ante: a q̄ hꝫ formā grauis q̄ eſt rō ⁊ pnᵐ talis motꝰ. Quod vō obijcit̄: qꝛ graue mouet̄ ꝑ ſe ꝺorſuꝫ. g̃ motus grauis reducit̄ ĩ ipm̄ graue tāq̄ ĩ pnᵐ ꝑ ſe. pꝫ ꝙ hꝰ reductio ꝑ ſe nō ē ĩ ipꝫ graue tāq̄ ĩ pnᵐ effectiuū: ſꝫ tāq̄ ĩ pnᵐ mal̄e: nec vꝫ nō ē generās cū graue mouet̄ deorſuꝫ. g̃ hꝰ motꝰ nō ē effectiue a gn̄ante: qꝛ multa ſūt cā efficiēdi q̄ nō ſūt cā cōſeruādi. corrupto. n. gn̄ante adhuc verꝫ ē dr̄e ꝙ graue nō ē cāꝫ a ſeipſo: ſꝫ a gn̄ante: nec habet̄ forma grauis a ſeipſo: ſed a gn̄ante. Cūꝫ g̃ gn̄ans h̄ mō moueat graue ꝺorſuꝫ dando ei formā grauis: qꝛ dādo ei talē formā dat ſibi ꝙ cōpetat ei talis locus ⁊ talis motꝰ: q̄diu g̃ ē verū dicere. h̄ forma grauis ē effectiue cāta a gn̄ante tādiu verꝫ ē dr̄e h̄ motꝰ grauis ꝺorſum effectiue ē a gn̄ante: ⁊ qꝺ dcm̄ ē ꝺ grauibꝰ reſpcū ꝺorſuꝫ ītelligēdū ē ꝺ leuibꝰ reſpcū ſurſuꝫ. exiſtia igit̄ vl̄ nō exiſtia gn̄antꝭ nō tollit v̄itatē ꝓpōnis ꝓdicte. vꝫ. ꝙ motꝰ grauiuꝫ ⁊ leuiū ē a gn̄ante. Qꝺ vō vlteriꝰ addebat̄ ꝙ forma grauis eſt ꝑ ſe pnᵐ talis motꝰ pꝫ ꝙ nō obſtāte ꝙ hꝰ motꝰ reducit̄ ĩ formā grauis: tāq̄ in per ſe pnᵐ formale reducitur in ipſum generans tāquā in ꝑ ſe pnᵐ effectiuū. Qꝺ vō tertio addebat̄ ꝙ graue ītēdit ꝑ ſe geſcere deorſum. Dōm ꝙ nā ꝑ ſe nō ītēdit nū ſi iq̄nātū mouēs nāꝫ ītēdit. rō g̃ iſta: lꝫ ſit trāſcēdēs: magis tn̄ arguit oppᵐ q̄ꝫ ꝓpoſitū. nā cū graue dicat ꝗd nāle ſi ītendit motū deorſuꝫ nō valet ꝙ graue efficiat talem motū: ſꝫ magis arguit̄ ꝙ aliqua cā mouet effectiue ipm̄ graue a qua ītēdit̄ talis motꝰ. Argumētū g̃ iſtud ē tranſcēdens: qꝛ nō ſiſtit ĩ mouēte ꝓpᵒ: ſꝫ trāſcēdit vſq; ad intelligentiaꝫ cuiꝰ ꝓpᷓe eſt ītēdere: tn̄ ſi ꝯſideret̄ vis argumenti magꝭ arguit oppᵐ q̄ꝫ ꝓpoſitū. Lectio. XI.

T.c.31. Sed ſi accidit ⁊ hoc ab aliquo ſp̄ moueri: fiet autem vtriq; manifeſtū diuidētibꝰ cauſas. Eſt aūt ⁊ in mouentibus accipe que dicta ſūt. Alia qdem enī extra nām̄ ipſoꝝ motiua ſunt: vt vectis nō natura grauis motiuus eſt. Alia vero natura vt actu calidum motiuum eſt potentia calidi: ſimiliter autem ⁊ in alijs huiuſmodi eſt.

¶ Poſtq̄ phs ꝓbauit grauia ⁊ leuia nō moueri a ſeipſis. In p̄te iſta venat̄ a quo moueant̄: oſtēdens ꝙ moueantur a gn̄ante. Circa qꝺ. d. ſ. qꝛ pᵒ ꝓmittit q̄daꝫ neceſſaria ad ꝓpoſitū. 2ᵒ ex illis ꝓmiſſis manifeſtat ītētū ibi. (Si eſt qr̄.) Ad euidētiā āt pᵉ p̄tis ſciendū ꝙ ĩ motu tria eſt ꝯſiderare: mouēs: mobile: ⁊ potētialitatē q̄dā īherentē ipſi mobili. Nā nihil mouet̄ ad aliqd: niſi aliq̄ mō ſit in poᵃ ad illud. duo g̃ fac: qꝛ pᵒ diſtīguit ꝺ ipſis mouētibꝰ ⁊ de ipſis mobilibꝰ. 2ᵒ diſtīguit ꝺ ipſa potētialitate ſiue ꝺ īpa poᵃ ibi. (Qm̄ ſūt ꝑ qꝺ poᵃ.) Circa pᵐ. 3. f. qꝛ pᵒ diſtīguit ꝺ ipſis mouētibꝰ. 2ᵒ ꝺ ipſis mobilibꝰ. 3ᵒ qꝺ dixerat adaptat ad grauia ⁊ leuia: ſiue ad corpa ſimplicia. 2ᵃ ibi. (Et mobile āt ſimpl̄r.) 3ᵃ ibi. (Ignis itaq;.) Cōtinuet̄ aūt ſic. dcm̄ ē grauia ⁊ leuia nō mo[illegible] ſeipſis. accidit tn̄ ⁊ h̄ ſꝑ q̄ mouent̄ moueri ab aliq̄ alio. fieri aūt vtriq; h̄ maniᵐ a quo mouent̄ hꝰ grauia ⁊ leuia diuidētibꝰ cās motiuas ĩ nāles ⁊ violētas. Nā qꝛ ē. i. ꝯtīgit accipe ĩ mouentibꝰ ea q̄ dicta ſūt. Nā alia qdē ipſoꝝ mouētiū ſunt motiua ex̄ nāꝫ: vt vectis. i. virga ⁊ baculus ē motiuꝰ nāꝫ corpis grauis ſup. nō nāꝫ ſuā vl̄ vt hꝫ alia l̄ra: vectis nō nā eſt motiuus grauis. Alia vero mouētia ſūt nā. i. nāl̄r vt calꝫ actu ē motiuū calidi poᵃ. i. ē motiuū eiꝰ qꝺ ē calꝫ in poᵃ. ſil̄r āt ē ĩ alijs hꝰ: qꝛ actu fridū mouet poᵃ fridū. Dubi. 1ᵐ

Dubitaret forte aliqs: cū grauia ⁊ leuia non moueant̄ a ſeipſis. vn̄ eſt ꝙ dicunt̄ moueri a gn̄ante. ¶ Dōm ꝙ ſicē ĩ gn̄ōne reꝝ ſic eſt ⁊ ĩ motibꝰ caꝝ. nō. n. dr̄ gn̄ō violēta ſi fiat a pncipio extrīſeco: nec ēt dr̄ motus violētus ꝓpᷓe h̄ ꝗ fit a pncipio extrīſeco: ſꝫ tūc talia eēnt violēta: ſi ſic fieret a pnᵒ extrīſeco ꝙ nulla vis nec aliq̄ forma ꝯferret̄ paſſo. vtrūq;. n. ē ꝺ rōne violēti ꝙ ſit pnᵐ ab extra: ⁊ ꝙ nō ꝯferat̄ vis paſſo ex quo appet ꝙ vectis ⁊ baculus mouet lapidē violēter: qꝛ nō dat ei formā ꝑ quā ei ꝯpetat ille motus. gn̄ans g̃ q̄tūcūq; ſit pnᵐ extrīſecū: nāl̄r tn̄ mouet ea q̄ gn̄āt: qꝛ conferet eis v̄tutē ⁊ formā ꝑ quā ſic mouent̄. ſic. n. imaginari debemꝰ ꝙ ſic gn̄ō termīat̄ ad eē ſic motꝰ localis terminatur ad locū: vl̄ ad vbi: ſic g̃ res gn̄āta nō dr̄ gn̄āre ſeipſaꝫ: licet hēat ĩ ſeipſa formā q̄ eſt pnᵐ eē: ſꝫ gn̄ātur a gn̄ante a qua habuit talē formā: ſic res grauis: licꝫ hēat ĩ ſe formā q̄ eſt pnᵐ motꝰ deorſum: ⁊ ꝑ quā cōpetit ei dare vbi: nō tn̄ ꝑꝑ h̄ dr̄ mouere ſeipſaꝫ deorſuꝫ: qꝛ a ſeipſa non hꝫ talē formā: ſꝫ mouet̄ a gn̄ante a q̄ adepta ē hꝰ formaꝫ. Dub. 2ᵐ

Vlterius forte dubitaret aliqs: q̄uō diuidētibus cās ĩ nāles ⁊ violētas ſtatiꝫ ſit maniᵐ a quo moueant̄ grauia ⁊ leuia. ¶ Dōm ꝙ ſi ꝯſiderent̄ ꝓdicta: qꝺ q̄rit̄ nō hꝫ dubiū. Nā cū nihil ſint aliud mouere nāl̄r: niſi ꝯferre paſſo q̄dā viꝫ: ⁊ iprimere ei q̄dā formā: ꝑ quā ꝯpetat ei talis motꝰ: cū graue nō ĩprimat ſibi ipſi formā ſuā: ſꝫ ĩprimat̄ ei a gn̄ante ꝗ fecit poᵃ graue actu graue: talia nō mouent̄ nāl̄r a ſeipſis: ſed a gn̄ante. ¶ Ad vidēdū igit̄ a quo mouent̄ grauia ⁊ leuia: īdigebat phs diſtīguere ꝺ mouēte nā ⁊ nō nā: qꝛ ſtatiꝫ cū ſcimus ꝙ moueri nā eſt facere potētia tale actu tale: ⁊ ē ei imprimere formā: ſtatim ſcimus grauia ⁊ leuia moueri a gn̄ante ꝑ queꝫ ei ĩprimit̄ talis forma: per quā cōpetit ipſis talis motus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et mobile aūt ſil̄r nā ꝙ potētia q̄le aut q̄ntuꝫ: aut vbi eſt: cū habeat pricipiū hꝰ in ſeipſo: ⁊ nō ſm̄ accn̄s. Erit. n. idē ⁊ q̄ntū ⁊ quale: ſed alteri alteꝝ accidit: ⁊ non ſm̄ ſe exiſtit.

¶ Diſtīguit ꝺ ipſo mobili. d. ꝙ ⁊ ipꝫ mobile: ſil̄r nā ē poᵃ ꝙ q̄le: aut q̄ꝫᵐ: aut vbi: cū hēat ĩ ſeipſo aliqd qꝺ ē hꝰ pnᵐ ⁊ nō ſꝫ accn̄s. Naꝫ ſic actu q̄le mouet ꝑ ſe ⁊ nāl̄r: ita poᵃ quale mouet̄ ꝑ ſe ⁊ nāl̄r ad q̄litatē: ⁊ qꝺ ē poᵃ ad vbi: ſed qꝺ ē poᵃ q̄ꝫᵐ ſm̄ ꝙ hꝰ nō mouet̄ ad q̄litatē ꝑ ſe: ſꝫ ꝑ accidens. ꝑ accn̄s. n. erit qꝺ ē q̄ꝫᵐ q̄le: ⁊ qꝺ eſt poᵃ q̄ꝫtū mouerī ad q̄litatē: ſꝫ alteꝝ accidit alteri: ⁊ nō ſꝫ ſe exiſtit: qꝛ g̃ q̄ꝫtū nō eſt eēntial̄r ipꝫ q̄le: ſꝫ alteꝝ accidit alteri nō ē ꝑ ſe ꝙ poᵃ moueat̄ ad aliud. ¶ Nōduꝫ aūt ꝙ ſic ad h̄ ꝗ

aliquis per se ⁊ nal'r agat opʒ φ hēat in se p̄nm aliqđ acti uū: vt φ hēat in se formā ⁊ actū: quⁱ sit rō talis actionis: ita ad h̄ φ aliquid p se nal'r patiar: oʒ φ hēat in se aliqđ p̄nm passiuū: vt poᵐ aliq̄: que sit rō illius passiōis: iō qđ est poᵃ aliqd nal'r ⁊ p se mouet̃ ad illud: si aūt mouet̃ ad aliud: h̄ ē p accn̄s vel ex cōsequēti. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Ignis itaq ⁊ terra mouent̃ ab alio violentia quidem: cum extra naturam. Natura autē cum in ipsoꝝ actus potentia entia.

¶ Qđ dixerat adaptat ad corpa simplicia: vt ad ignem ⁊ ad terrā. d. φ ignis itaq ⁊ terra mouent̃ ab alio violenter ⁊ nal'r. Sed mouent̃ violentia cū motus coꝝ fiāt ex naʒ: ⁊ nō vt sunt apta nata moueri. Nā aūt mouent̃ cū mouent̃ in actus ipsoꝝ: ⁊ in actus ⁊ motᵒ pprios: ⁊ cōpetentes ipsis: ad quos sunt entia in poᵃ. ¶ Nōnᵐ āt φ ex his que dicta sunt: magnā viā habemᵒ ad sciēdū quō elementa mouent̃ a generāte. Nā qđ est poᵃ graue vel leue: per se mouet̃ a suo gnāte vt suscipiat talē formaʒ: vt ei cōpetat motᵒ ōbitᵒ illi forme. graue ḡ gnātū p se mouet̃ ⁊ gnās ipm per se mouet. ¶ Deinde cū dicit.

27. ¶ Qm̄ aūt φ potētia multipl'r dicit̃: hec cā est nō esse manifestū a quo hᵒ mouētur: vt ignis sursum: terra vō deorsuʒ. Est aūt potētia al'r adiscens sciens: ⁊ hn̄s iam sciam ⁊ non considerans. Semp aūt cū sil' actiuū ⁊ passiuū sunt: fit aliqñ actu: qđ in potētia: vt adiscens ex potentia eē alterū fit potētia: hn̄s. n. sciaʒ nō considerans aūt potentia est sciens quodāmō: sed non sicut ⁊ ante adiscere. Cū aūt sic habeat: si aliquid non phibeat operat̃ ⁊ considerat: aut erit in cōtradictione ignorantia.

¶ Postq̄ distinxit de mouentibᵒ ⁊ motis: distinguit de ipsa poᵃ q̄ est ānexa actiōi ⁊ motui: circa qđ. d. f. q2 p̄mo fac̃ qđ dictū ē. scđo qđ dixerat adaptat ad rea nāles ibi. (Sil'r āt h̄.) Dicit ḡ: φ q2 poᵃ multipl'r dr̄: iō h̄ est cā nō eē maniᵐ a quo mouent̃ hᵒ grauia ⁊ leuia: vt a q̄ mouet̃ ignis sursuʒ ⁊ terra deorsum. Si. n. scirēmᵒ quot modis dr̄ poᵃ: nō hēret duᵐ qđ q̄rit̃: iō distiguēs poᵃᵐ ait: φ adiscens al'r ē poᵃ sciēs: ⁊ al'r ē ī poᵃ hn̄s iaʒ sciaʒ: ⁊ nō considerāa. nā sp cū sūt sil' actiuū ⁊ passiuū: nisi aliqd ipediat fit actu qđ ē in ipō: vt adiscēs fit supple sciēs ex poᵃ eē. i. ex poᵃ eēntiali. alteꝝ āt. i. altero mō fit poᵃ. sup. hn̄s sciaʒ. q2 est in poᵃ accn̄tali nō eēntiali: iō subdiuidit: φ hn̄s. n. sciaʒ: nō ꝯsiderās āt de ea ē poᵃ sciēs q̄dāmō: sed nō sicut añ adiscere: q2 cū sic hēat hitū si aliqd nō phibeat ⁊ velit ꝯsiderare opat̃ ⁊ ꝯsiderat fʒ illū hitū: aut si ꝯsiderare nō pt: ñ erit sciēs: ſʒ erit ī ꝯdictōe. i. in ꝯrio scie ⁊ igrātia.

Dub. 1ª **Dubitaret** forte aliqs: quō nescire destiguere de potētia fit cā nō esse nobis maniᵐ a q̄ moueant̃ grauia ⁊ leuia. ¶ Dōʒ φ si scirēmᵒ hn̄ distinguere īter poᵐᵐ eēntialē ⁊ accn̄talē: statiʒ appēret φ grauia ⁊ leuia p se mouent̃ a gnāte: p accn̄s āt a seipsis. nā φ aliquid nō agat actionē aliq̄ vel non moueat̃ fm aliquē motū: duplex pōt eē cā: p̄ si deficiat ei forma vel nā: ad quā seq̄t̃ talis motᵒ: vt poᵃ graue nō mouet̃ deorsuʒ: q2 nō hʒ in se formā grauis: q̄ est p̄nᵐ ⁊ rō talis motᵒ. scđo h̄ pōt ꝯtingere si aliqd sit īpediēs: vt actu graue: lʒ hēat in se formā per quā ꝯpetit ei eē deorsuʒ: nō tñ sp est deorsum: q2 aliqd pōt īpedire ⁊ phibere ne sit deorsuʒ. qđ āt est p̄mo mō ī potētia est in pō eēntiali: q2 deficit ei aliq̄ eēntia vel aliq̄ nā vel aliq̄ forma: p quā ei cōpetat talis motᵒ: iō qđ sic ē in pō: indiget mouēte p se: qđ vō ē in pō scđo mō: ē ī pō accn̄tali: nō essentiali: q2 nō deficit ei aliq̄ essentia vel aliq̄ forma: per quā ei cōpetat talis motᵒ vl' talis actᵒ. qđ ḡ sic est in pō fm φ hᵒ: indiget solū mouente per accn̄s ⁊ remouēte phibēs. cū ergo gnāns det ipis grauibus eēntiā aliq̄ vt nām ⁊ formā per quā mouent̃ deorsuʒ: ipsa vō grauia solū exerceāt talē motū scindēdo meᵐ qđ phibʒ ea eē deorsuʒ: graue mouet̃ a gnāte eēntial'r ⁊ p se: a seipso vō mouet̃ p accidēs: q2 cā remouens phibens est cā per accn̄s: q̄re manifeste pʒ φ si hn̄ scirēmus distīguere quō aliqd est in poᵃ eēntiali: ⁊ quō in accidentali: non dubitaremᵒ graue moueri a generante ⁊ essentialiter ⁊ per se: a seipso vō tāq̄ a remouēte phibēs ⁊ per accidens. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Simil'r aūt hec se hn̄t ⁊ in physicis. Frigidū. n. potētia est calidū: cū aūt fuerit mutatū: iam ignis ē. Ardet āt nisi aliqd phibeat ⁊ ipediat. Similiter aūt se hʒ ⁊ circa graue ⁊ leue. Leue. n. fit ex graui: vt ex aqua aer: hic enim potētia primum ⁊ iam leue: ⁊ operabitur mox: nisi aliquid phibeat. Actus aūt leuis est alicubi esse sursum. Prohibetur aūt cum in cōtrario loco fit: sil'r ⁊ h̄ se hʒ in quāto ⁊ quali.

¶ Adaptat qđ dixerat ad res nāles dicens: φ sil'r h̄ se habēt in phicis. frigidū. n. est pō calidū. Cū aūt mutatum fuerit ī calʒ ⁊ iā ē ignis: ardet nisi aliqd īpediat: ⁊ phibeat: sil'r aūt se hʒ ⁊ circa graue ⁊ leue. leue. n. fit ex graui vt ex aqua fit aer. hoc. n. s. graue p̄ᵐ est pō leue. Sʒ qñ iaʒ ē factū leue actu mox opabit̃ nisi aliqd phibeat: actᵒ aūt eius est esse alicubi ⁊ eē sursum: leue vō statim ē sursum nisi phibeat̃. phibet̃ aūt cū sit in ꝯrio loco: ⁊ qđ dcm̄ ē de leui sil'r h̄ se hʒ in q̄tto ⁊ q̄li. ¶ Nōnᵐ āt φ p hec vba plane hēri pōt φ graue vel leue mouet̃ a gnāte per se: a seipso p accn̄s. Nā q2 pō leue ē ī pō eēntiali vt sit sursuʒ: indiget āt trāsmutāte p se: vt faciat ipʒ pō sursū actu sursū: ⁊ q2 h̄ fac̃ gnāns: q2 fac̃ pō leue actu leue: ⁊ talia mouētur a gnāte per se. Sʒ qñ aliqd est actu leue: sp actu ē sursuʒ: nisi īpediat̃. actu ergo leue vt vadat sursum: q2 nō ē nisi in pō accn̄tali ad tale vbi: nō indiget nisi remouēte phibens: nō eget nisi mouēte p accn̄s: ⁊ remouente phibens: iō si leue mouet seipsum h̄ est per accn̄s: ⁊ vt scindens mediū: qđ phibebat ipm esse sursum.

Dubitaret forte aliqs vtrū sile sit in q̄tto ⁊ quali sicut est in graui ⁊ leui. ¶ Dōm φ vt spectat ad ppositū: sile est hic ⁊ ibi. Nā sic aliqđ gnāns dat aliq̄ formā rei gnāte: p quā cōpetit ei φ graue sit et leue: ⁊ φ hēat tale vbi: tñ ab illo vbi pt retardari: pp aliqđ phibens: sic aliqd pōt cōferre aliq̄ formā passo: per quā cōpetit ei hr̄e talē q̄litatē: vel talem q̄titatem: ab illa tñ q̄titate ⁊ q̄litate pōt retardari pp aliqđ phibēs. vidēmᵒ. n. φ calor: ⁊ rarefacit ⁊ rarefaciēdo extēdit: ⁊ tribuit maiorē q̄titatē. Si ḡ aer vel aq̄ ē in aliq̄ vase vndiq̄ clauso: calor ille pp latera vasis phibentia nec plene rarefaceret nec extenderet aerē vl' aquā cōtētaʒ in illo vase. Si ḡ aq̄ ibi reclusa frangeret latera illius vasis: ⁊ frāgēdo ea acq̄reret raritatē ⁊ extēsionē: p se loquendo: aq̄ illa nō faceret se neq̄ qualem neq̄ quātā: q2 p se non faceret se neq̄ rarā nʒ extēsam: ſʒ solū h̄ faceret p accn̄s remouēdo probibens: vt remouēdo latera vasis probibentia raritatem ⁊ extēsionē. p se aūt faceret aquā rarā ⁊ extēsam gnāns calorē in ea: quē caloreʒ nisi sit aliqd phibens: concomitat̃ raritas ⁊ extensio: sic graue mouet seipsum p accn̄s remouendo phibens: qđ remouet scin- Dub. 2ª

dendo mediū qđ ꝓhibet ipsum esse deorsū. ꝑ se aūt mouet graue deorsum gn̄ans in eo formā grauis: quā forᵐ nisi aliqđ ꝓhibeat: de necessitate cōcomitatur tale vbi: vt esse deorsum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et tñ q̄rit hic: q̄re in ipoꝝ locū mouent̄ grauia ꝛ leuia. Causa aūt est: q2 apta nata sunt ꝛ hoc ex graui ꝛ leui eē: hoc qdē eo ꝙ sursū: illud aūt eo ꝙ deorsū determinatū. Potētia aūt est leue ꝛ graue multipl'r: sicut dictū est. Cūq2. n. fit aer aqua: potētia quodāmō est leue. Et cū aer est adhuc in potētia. Cōtigit. n. ipeditū nō sursū eē. Sz si auferat̄ ipedimētū agit: ꝛ semꝑ sursum fit. Sil'r aūt ꝛ q̄le ad actū esse immutat. Moꝝ. n. ꝯsiderat sciēs: nisi aliqđ ꝓhibeat.

¶ Ex his que p̄miserat manifestat itentū ostendens a quo mouent̄ graue ꝛ leue: circa qđ tria facit: q2 p̄ ostendit ꝙ talia mouent̄ a gn̄ante ꝑ se. scđo ꝙ mouent̄ a seipsis per accn̄s. 3° epilogat circa ꝺterminata. 2° ibi. (Sustinēs āt) tertia ibi. (Si igit̄ oīa.) Dicit ḡ. ꝛ tñ q̄rit hoc: videlz q̄re grauia ꝛ leuia mouent̄ in locū ipsoꝝ: cā āt: q2 sūt sic apta nata: hoc aūt ex esse graui ꝛ leui. i. hoc est de rōne grauis ꝛ leuis: videlz hoc qdem esse eo ꝙ sursum: illud v̄o eo. i. in eo ꝙ deorsū determinatū. i. determinare. Tunc ḡ ē supplenda rō: ꝙ si graui ꝛ leui ꝑ se cōuenit esse sursum: idez ē q̄rere: q̄re graue vel leue vadit in suū locū: ꝛ q̄rere q̄re graue est graue ꝛ leue est leue: ꝛ quia graue non est graue a se: sed a generante: et leue non est leue a se sed a generante: iō talia ꝑ se nō mouent̄ a se: sz a gn̄ante. Ut autē plane pateat talia moueri a gn̄ante ꝑ se: subdit: ꝙ sic dictum est potētia leue ꝛ graue multipl'r dr̄: cūq2 enim fit aq̄ poᵃ quodāmō est leue: ꝛ poᵃ ē sursū: sz cū aq̄ facta est aer adhuc pōt esse in poᵃ sursū: q2 cōtingit illud qđ fcm̄ est aer impeditū esse: ꝛ nō esse sursum: sed si auferat̄ ipedimentū agit. i. ē in suo actu: ꝛ semꝑ est sursum. Simil'r aūt est quale. i. sciēa: qđ ē qđdā tale. mutat ad eē actū. moꝝ enim ꝯsiderat sciens nisi aliqđ ꝓhibeat: ꝛ ex̄tū ē moꝝ extēdit̄: nisi aliud aliqđ ꝓhibeat: tūc ḡ supplēdū ē. illud qđ transmutat talia vt sunt in poᵃ essentiali: dr̄ ea mouere per se. ꝛ q2 hoc facit gn̄ans: iō mouet ea ꝑ se. qđ v̄o mouet ea remouendo ꝓhibens: vt patebit: dicitur mouere per accidens. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sustinens aūt ꝛ ꝓhibens mouens est sicut mouet: est aūt sicut nō: vt ē colūnas diuellēs: aut lapidē remouens: aut a vase aquā. Scđz accn̄s. n. mouet: sicut repcussa spera nō a pariete mota est sed a ꝓiciēte. Qđ qdē igit̄ nihil hoꝝ ipz mouet seipz: manifestū est: sz motᵘ habēt pricipiū nō mouēdi neq2 faciēdi sz patiēdi.

¶ Ostēdit ꝙ talia mouent̄ a seipsis per accn̄s. ondit enī ꝙ remouēs ꝓhibēs est cā ꝑ accn̄s: iō ait: ꝙ mouens aūt. i. remouens sustinēs ꝛ ꝓhibens sicut mouēs: ē aūt sicut nō mouēs: vt qđ est colūnas diuellens: ꝛ faciens cadere lapides: qui erant suꝑ colūnas: aut remouēs lapidē a vase in aqua: ꝛ faciens aquā intrare in vas: quā ꝓhibebat intrare lapis appositᵘ ad os vasis: sm̄ accn̄s. n. mouet tale mouēs: sic spera. i. pila repercussa ad parietē retro cedit: cum sit retro cedens non est mota a pariete ꝑ se: sed a ꝓhibente. i. a ꝓiciente: vt hz alia l'ra. tūc ergo supplendum est ꝙ cū remouēs ꝓhibens mouet: ꝛ nō moueat: q2 mouet per accn̄s nō ꝑ se: cū grauia ꝛ leuia nō moueāt se ipsa nisi remouēdo ꝓhibēs: se mouebūt ꝑ accn̄s nō ꝑ se: ideo cōcludit ꝙ manifestū est: ꝙ quidē igit̄ nihil hoꝝ mouet ipm̄ seipm̄. sup. ꝑ se: sed qđlibet hoꝝ hz in se p̄nᵐ motᵘ: nō mouēdi actiue nec faciendi: sz patiendi.

Dubitaret forte aliqs. q2 v̄r hoc esse falsū: ꝙ grauia ꝛ leuia nō habeāt in se p̄nᵘ faciēdi. Nā lz grauia ꝛ leuia ꝑ se nō efficiāt talē motū: hn̄t tñ in seipsis aliqđ p̄nᵐ: ꝑ qđ efficit̄ talis motᵘ: q2 nā coꝝ est huiᵒ p̄nᵐ: cū nā sit p̄nᵘ motᵘ ꝛ qetis eius in quo ē ꝑ se ꝛ p̄. Dub. 3.

¶ Dōm ꝙ sic idē est actio ꝛ passio: ꝛ idē est real'r mouere ꝛ moueri: ita eadē res aliter ꝛ al'r accepta pōt eē ratio motus actiue ꝛ passiue sumpti. Nā ergo grauis aliter ꝛ aliter accepta est rō q̄re gn̄ans moueat actiue: ꝛ quare graue moueat̄ passiue. nā sic vna ꝛ eadē res ē actio ꝛ passio: sed actio vt est ab agēte: passio vero vt suscipit̄ in passo: sic eadē nā grauis si referat̄ ad gn̄ans a quo: est rō q̄re generās moueat actiue: si v̄o referatur ad graue in qđ suscipit̄: ē rō q̄re illud moueat̄ passiue: nā vt supra dicebat̄: sol calefaciēs vapores trahit ipsos supiᵘ: calor ḡ ille icorporatᵘ exn̄s in vaporibᵘ ꝑ se ē p̄nᵐ ꝛ rō talis motus: vapores tñ per illū calorē nō hn̄t per se ꝙ moueāt: sed solū ꝙ moueant̄ a sole. sol ḡ mediāte illo calore mouet: vapores aūt mouent̄. nā sicut vapores nō hn̄t calorez a se: sz a sole: sic nō hn̄t ꝙ moueant̄ a se: sz a sole gn̄ante calorē i ipsis: imo sic sol respectu illiᵘ caloris se hz sic p̄nᵐ effectiuū: vapores v̄o se hn̄t sic aliqđ passiuū ꝛ susceptiuū caloris illius: sic calor ille vt cōparat̄ ad solē est rō ꝙ moueat: vt cōpat̄ ad vapores ē rō ꝙ moueāt̄: ꝛ qđ dcm̄ est de calore gn̄ato in vaporibᵘ a sole: itelligēdū ē de forma grauis gn̄ata in graui a gn̄ante. Nā forma illa ꝯpata ad gn̄ans ē rō q̄re moueat. Nā hoc mō mouet gn̄ans agēdo ꝛ iprimēdo formā: ad quā seq̄t̄ talis motᵘ: illa ēt eadē forma ꝯpata ad graue ē rō q̄re patiat̄ ꝛ moueat̄. Nā graue illā formā nō efficit: sz solū respectu eius se hz vt patiens ꝛ vt suscipiēs: iō sic gn̄ans ꝑ illā formā: mouet forᵐ in p̄pando ꝛ faciēdo eā: sic res grauis ꝑ ipaz passiue mouet̄ patiēdo ꝛ suscipiēdo eā. hn̄ igit̄ dcm̄ ē ꝙ graue non hz i se p̄nᵐ mouēdi actiue ꝛ faciēdi: sz solū patiēdi: q2 nā grauis: vt est in graui: ꝛ vt comparatur ad graue: in quo suscipitur: nō est ratio per se loquēdo ꝙ graue moueat: sz ꝙ moueat̄: id ē ḡ qđ dicebat̄ supiᵘ: ꝙ motᵘ grauis pōt referri ad ipz graue ad suū gn̄ans ꝛ ad suā formā ꝛ nāz. huiᵒ. n. motᵘ reducit̄ in ipz graue tāq2 in cām ꝑ se mālē: ꝛ tāq2 in ꝓpriū susceptiuū: sed in gn̄ans reducit̄ tāq2 i cāz efficientē ꝑ se ꝛ tāq2 in ꝓpriū p̄nᵐ effectiuū: sz in nāz reducit̄ tāq2 in illud: qđ est rō talis motᵘ: aliter tñ ꝛ al'r: q2 vt huiᵒ nā ꝯpat̄ ad gn̄ans ē rō q̄r moueat actiue: vt v̄o ꝯpatur ad ipz graue ē rō q̄r moueat̄ passiue. ¶ Deiñ cū dic.

¶ Si igit̄ oīa q̄ mouent̄ a nā mouētur: aut extra nāz ꝛ violētia: ꝛ que vi ꝛ extra nām oīa a quodā ꝛ ab alio. Eoꝝ autē q̄ nā: iteꝝ q̄cūq2 a seipsis mouent̄: ab aliquo mouent̄: ꝛ q̄ non a seipsis vt leuia ꝛ grauia: aut. n. a gn̄ante ꝛ faciēte leue ꝛ graue: aut ab ipediētia ꝛ ꝓhibētia soluēte: oīa ḡ q̄ mouent̄: ab aliquo mouebūt̄. T. c. 33.

¶ Epilogat circa determinata. d. ꝙ. si oīa que mouentur aut mouent̄ ex nām ꝛ violētia. i. ꝑ violētiā: ꝛ q̄ mouent̄ vi. i. violētia ꝛ ex nāz: oīa mouentur a q̄dā. i. ab alio. iteruz coꝝ q̄ mouent̄ nā mouent̄ ab aliq̄ alio: vt que mouētur a seipis. i. ex seipis vt aīalia: ꝛ q̄ nō mouent̄ a seipsis vt grauia ꝛ leuia. nā talia mouent̄ ꝑ se a gn̄ante ꝛ faciēte graue aut leue: ꝑ accn̄s autē moueri p̄nt a seipsis: aut ab aliq̄ alio soluēte ipediētia ꝛ ꝓhibētia. q̄r si oīa mobilia vel mouent̄ violētia vel nā: ꝛ si nā vel mouent̄ ex se.

ꝑ nō ex se:cū oīa talia ꝓbatū sit moueri ab aliq̊ alio. oīa igit̄ q̄ mouent̄ ab aliq̊ alio mouebunt̄. Lec. XII.

Hoc aūt dupl'r: aut.n. nō ꝓpter seip̄m est mouēs: sed ꝓpter alteꝝ qđ mouet mouēs: aut ꝓpter ipsum.

¶ Postq̄ phs ōndit quō mot⁹ repit̄ in entibus: ꝛ ꝓbauit ꝙ oē qđ mouet̄ ab alio mouet̄. in pte ista q̄ dicebat̄: ōndit ꝙ est deuenire ad motorē imobilem. Ad cuius euidētiā sciēdū ꝙ motor imobilis dr̄ eē p̄mū mouēs: p̄mū aūt mouēs pōt accipi dupl'r: vel in gn̄e vel simpl'r. p̄mū aūt mouēs in gn̄e mobiliū est corp⁹ supceleste. p̄mū aūt mouēs simpl'r ē p̄ma cā de⁹ ipse. p̄mū g̊ mouēs i gn̄e nō mouet̄ ab alio: sꝫ mouet̄ a se: sꝫ p̄mū mouēs simpl'r est oīno imobile ꝛ a se, ꝛ ab alio. duo g̊. f. q2 p̊ ꝓbat ꝙ est deuenire ad aliqđ qđ nō mouet̄ ab alio: qđ est p̄mū mouēs in gn̄e. z° ꝓbat ꝙ est deuenire ad aliqđ imobile oīno qđ ē p̄mū mouēs simpl'r ibi. (Ad dicta aūt.) Circa p̄mū. d. f. q2 p̊ de ipsis mouētib⁹ p̄mittit q̄dā necīa ad ꝓpositū. z° ex illis p̄missis ꝓbat itentū ibi. (Si g̊ necē ē) Circa p̄mū tria facit. s̄m ꝙ tria p̄mittit de ipsis mouentibus. scđa ibi. (Et hāt primū.) z° ibi. (Utraq; ergo.) Dicit g̊ ꝙ hoc aūt. s. mouēs dupl'r pōt esse: q2 mouēs qđ mouet aut nō est mouens ꝓpter se ip̄m. i. imediate sꝫ ꝓpter alterū. i. per mediū: aut est mouens ꝑꝑ ipsum imediate. ē g̊ h̄ primo premissum ꝙ duplex est mouens. mediate ꝛ imediate. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et hoc aūt mouens ex se primū post vltimū aut per plura media: vt baculus mouet lapidem: ꝛ mouet̄ a manu mota ab homine. Hic aūt nō ampli⁹ eo ꝙ ab alio moueat̄.

¶ Ponit z^m p̄ambulū. d. ꝙ ꝛ h̄ aūt. s. mouēs mediate aut mouet ꝓximū: ꝛ statim post ꝓximuꝫ mouet vltimū: ita ꝙ nō mouet nisi ꝑ vnū mediū: aut sup. mouet per plura media: vt baculus mouet lapidē: ꝛ mouet̄ a manu mota ab homine. s. hō nō amplius est eo. i. in eo. ꝛ hoc illud qđ ab alio mouet̄ ergo mouet lapidē per plura media: quia mediāte manu ꝛ baculo. est igit̄ z^m p̄ambulū: ꝙ duplex mouens mediatum: vel quia mouet per vnum mediuꝫ: vel per plura. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Utraq; igit̄ mouere dicim⁹: ꝛ primū ꝛ vltimuꝫ mouētiū: sꝫ magis primū: illud. n. mouet vltimū. sꝫ nō h̄ primū. Et sine q̄dē primo vltimuꝫ nō mouebit. Illud aūt si nō hoc: vt baculus non mouebit nisi moueat̄ ab homine.

¶ Ponit tertiū p̄ambulū. d. ꝙ g̊ vtraq; mouentiuꝫ. i. s̄m vtraq; mouentiū ꝛ s̄m primū ꝛ vltimū dicim⁹ aliquem moueri: sed magis dicim⁹ moueri aliqđ p̊^m. i. s̄m aliqđ. i. s̄m mouēs p̊^m: q̄ sup. s̄m vltimū. qđ z^r declat: p̄mo illud. s. mouēs p̊^m mouet vltimū: sed h̄. s. mouēs vlti^m nō mouet p̄mū. scđo q2 sine p̊ mouēte vlti^m nō mouebit: illud: qđ. s. p̄mū mouebit sup. sine h̄. i. sine mouente vlti^o vt baculus nō mouebit nisi moueat̄ ab homine. hō sup. mouere poterit sine baculo. ¶ Nōn^m aūt ꝙ mouens p̊^m nō depēdet a mouēte vltimo: sed ecōuerso. iō dupl'r cā primaria plus influit q̄ cā secūdaria: ꝛ p̊^m mouēs magis mouet q̄ vltimū ꝑꝑ duo. p̊ q2 p̊^m mouēs mouet vltimū: ꝛ nō eꝫ. scđo q2 p̊^m mouēs mouere pōt sine vltimo: sꝫ nō eꝫ. ¶ Nōn^m ēt ꝙ nullū effectū pōt agere agens vlti^m sine agēte p̊. sꝑ tn̄ aliquē effectū pōt agere agēs p̄termisso vlti^o. iō sꝑ agēs p̊^m dr̄ plus facere ꝛ plus mouere: vtrū aūt oēꝫ effectū quē pōt facere p̊^m agēs mediantib⁹ agētib⁹ secūdis: possit facere sine illis: non ē p̄sentis specula

tiōis. alibi aūt in q̄busdā editiōib⁹ nr̄is theologicis ostēdimus: ꝙ agēs p̊^m simpl'r q̄cq̄d pōt mediantib⁹ secūdis agentib⁹: pōt nō mediātib⁹ illis. alia tn̄ agentia: q̄ nō sūt prima simpl'r: sed in genere: nō q̄cq̄d p̄nt mediantib⁹ secūdis agentibus: p̄nt sine illis: tn̄ hꝫ ēt agētia p̊^a sꝑ plus mouēt ꝛ plus ifluūt q̄ agētia z^a. sꝫ h̄ alibi in nr̄is phicis dictis forte diffusi⁹ ostēdem⁹. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Si g̊ necē ē oē qđ mouet̄ ab aliquo moueri: ꝛ aut ab eo qđ mouet̄ aut ab alio aut non. Et si q̄dē ab alio qđ mouet̄: necesse aliqđ esse mouens qđ non ab alio primū. Si aūt hꝫ primū: non necesse est esse alterum. T.c.34

¶ Premissis his q̄ sunt necessaria ad ꝓpo^m: ꝓbat itentū: ōndēs ꝙ est deuenire ad aliqđ p̊^m mouēs qđ nō mouet̄ ab alio: sed a se. Circa qđ. d. f. s̄m ꝙ dupl'r ꝓbat intentū. z^a. ibi. (Amplius aūt.) Circa p̊^m. d. f. q2 p̊ p̄mittit q̄sdaꝫ ꝯn̄as. scđo i llis ꝯn̄tijs p̄missis ꝓbat intentū ibi. (Impossibile enim.) Dicit g̊ ꝙ si oē qđ mouet̄ necesse est moueri ab aliq̊: aut hꝫ mobile qđ mouet̄ mouebitur ab eo qđ mouet̄ tāq̄ ab aliq̊ alio: aut nō. hec est vna ꝯn̄tia: alia ē: ꝙ si q̄dē est aliqđ qđ mouet̄ ab alio: necē ē eē aliqđ p̊us mouēs: qđ sup. nō mouet̄ ab alio. sꝫ nō oꝫ esse eꝫ: q2 si est. hꝫ p̊^m mouēs: qđ sup. nō mouet̄ ab alio nō necē ē eē alterum. s. mouens: qđ mouetur ab alio.

Dubitaret forte aliq̇s đ p̊^a ꝯn̄a. q2 nō vr̄ eē veꝝ: ꝙ si oē qđ mouet̄: mouet̄ ab aliq̊: vel mouet̄ ab alio aliq̊: vel nō mouet̄ ab aliquo alio. Nā vt ꝓbat̄ in. 7. ꝛ ēt vt paꝝ ante ōnsum fuit: oē qđ mouetur: mouet̄ ab aliq̊ alio. ¶ Dōm ꝙ s̄m Cōmen. moueri ab alio pt̄ itelligi dupl'r: vel ab alio nō nūerato: vel ab alio nō distīcto. Si aūt itelligat̄ aliqđ moueri ab alio nō nūerato: falsa ē locutio. Naꝫ ēt qđ mouet̄ ex se est diuisibile in duo: quoꝝ vnū ē per se mouēs: ꝛ aliud ꝑ se motū. g̊ ēt in talib⁹ mouēs ponit in nūerū cū re mota. Si āt intelligat̄ aliquē moueri ab aliq̊ distīcto: v̄a pōt esse diuisio. Naꝫ lꝫ oīa mobilia moueant̄ a motore nūerato: nō tn̄ oīa mouent̄ a motore distincto: sic g̊ vr̄ Cōmen. soluere. Sꝫ vt melius pateat v̄itas quesiti possum⁹ al'r distinguere de ipo alio. ¶ Dōꝫ g̊ ꝙ hoc ē eē aliqđ aliđ ab alio eē differēs ꝛ distinctū ab eo. Nā aliud dr̄iaꝫ ꝛ distictioneꝫ iportat: ꝛ dr̄ia ꝛ distō in reb⁹ q̄tū ad presens spectat tripl'r pōt accipi: vel s̄m rōnē q̄ditatis: vel s̄m eē: vel sꝫ vbi. Si aūt itelligam⁹ de alietate ꝛ distōne s̄m rōnē q̄ditatis: sic oē qđ mouet̄ ab alio mouet̄. Nā cū mouens sꝫ ꝙ hꝫ dicat q̄d in actu: mobile v̊o quid in po^a: cū alia sit rō act⁹: ꝛ alia po^e sꝫ rōne q̄ditat: ꝑ se loquēdo: sꝑ mouēs ē q̄d aliud ꝛ q̄d distinctū a mobili. Secūdū h̄ g̊ in h̄ 8°. ꝛ in. 7. ꝓbatū fuit ꝙ nihil ꝑ se mouet̄ a se: sꝫ oē qđ mouetur ab alio mouet̄. sed si loquamur de alietate ꝛ distōne s̄m eē: vl' sꝫ vbi: sic nō oē qđ mouet̄: ab alio mouet̄. Nā corp⁹ aīalis nō mouet̄ ab alio disticto sꝫ eē: corp⁹ v̊o celeste mouet̄ ab alio nō disticto sꝫ vbi. Nā lꝫ alia sit eēntia aīe: ꝛ alia corporis: tn̄ ex aīa ꝛ corpe resultat vnuꝫ eē: sic ēt lꝫ alia sit eēntia supcelestis corpis: ꝛ alia itelligentie: ꝛ aliđ sit esse vtriusq;: n̄ ē tn̄ aliđ vbi huius ꝛ illi⁹. itelligentia. n. ibi ē vbi opat̄: ꝛ ꝓpter qđ nō rn̄det ei aliđ vbi q̄ vbi corpis circa qđ agit. moueri g̊ a motore non alio: pt̄ itelligi nō alio. i. nō distincto s̄m eē vel vbi: sꝫ vel qđ idē ē: moueri a motore n̄ extrīseco: ꝛ sic veꝝ ē qđ hic dr̄: ꝙ aliqđ mouet̄ a motore alio. i. a motore extrīseco. aliqđ v̊o mouet̄ in motore nō alio. i. nō extrinseco.

Alterius forte dubitaret aliq̇s de scđa ꝯn̄a. vnde hēat v̄itatē ꝛ q̄ ē cā ꝙ si est qđ mouet̄ ab Dub. z^a

Dub. p̊^a (margin, beside "Dubitaret")

Com. 35 (margin, beside "ꝓbat̄ in. 7.")

alio et a motore extrinseco oz esse motũ nõ ab alio et a motore intrinseco: non tñ est ex̃. ¶ Dõm q̃ h duplr declarare possumus. primo sic: q2 motũ ab alio et a motore extrinseco est q̃si agens fm gd et q̃si organũ respectu moti a motore intrinseco: et q2 vt patz añ dicebat: et si ẽ vltimũ ẽ p^m: et nõ ex̃: iõ si est motũ a motore extrinseco est id qd mouet a motore intrinseco: sz nõ ẽ ex̃. Scdo h pt declarari sic. q2 oĩa mobilia reducunt i mobile celeste: celũ aũt nõ reducit in aliud mobile. g̃ cũ celũ moueat a motore intrinseco: et moueat ex se si pringit aliquid moueri non ex se nec a motore intrinseco: opz illa eẽ alia a corpore celesti: q̃re si mot⁹ celi nõ depẽdet ex motu alioꝝ: sz ex̃: si mouent alia: loquẽdo fm ordinẽ quẽ videm⁹: opz moueri celũ: nõ tñ seqt ex̃: q̃re si mouent mota a motore extrinseco: mouet qd ẽ motũ a motore intrinseco: n tñ ex̃. ¶ D. cũ. d.

¶ Impoſſe. n. est in infinitũ abire mouẽs: et qd mouet ab alio ipz. Infinitoꝝ. n. nõ est aliquid primũ. Si ergo omne qd mouet: ab aliquo mouet: primũ aũt mouẽs mouet quidem: nõ ab alio aũt: necesse est ipsum a seipso moueri.

¶ Premissis h⁹ ꝯsitys ꝓbat intentũ: oñdens q̃ est deuenire ad aliqd p^mũ mouens: qd nõ mouet ab alio: sz ex se. d. q̃ impossibile est abire in infinitũ mouens et ipm qd mouetur ab alio. si enim hoc mouetur ab alio: et illud ab alio: in talib⁹ mouentib⁹ et motis nõ est abire in infinitũ: q2 infinitoꝝ nõ est aliquid p^mũ: et vbi nõ ẽ p^m: neq3 vltimũ: neq3 aliqd aliud. ponẽdo igit infinitatẽ in motib⁹ est negare oẽm motũ tã p^m q̃z vltimũ: et per ꝯñs est ponere nullũ motũ. Si g̃ oẽ qd mouet ab aliq mouet: et p^mũ mouẽs mouet quidez: q2 nõ mouet ab alio: nece est ipm moueri a seipso. ergo est deuenire ad aliqd p^m mouẽs: qd nõ mouet ab alio: sed ex se: qd declare volebamus.

Dub. 3us. **Dubitaret** forte aliqs: q2 nõ vr̃ hec ꝯña valere. h mouet ab alio. ergo nece est ipz moueri a seipso. posset. n. cõtingere q̃ nec a se nec ab alio moueret. ¶ Dicendum q̃ ph̃s duas ꝯnes intendit venari: q̃rũ vna est p^ncipalius intenta q̃z alia. intẽdit. n. venari q̃ est deuenire ad aliqd qd n mouet ex alio sz ex se: et vlterr⁹ ex h itẽdit vẽari q̃ ẽ deuenire ad aliqd oĩo imobile et a se et ab alio. has g̃ duas ꝯnes itẽdit: sz p^ncipali⁹ itẽdit secũdã q̃z p^mã. oñso g̃ q̃ ẽ deuenire ad aliqd qd nõ mouetur ab alio: si aliquis diceret h motũ nõ ab alio: esse oĩo imobile: ph̃s haberet ꝯnẽ p^ncipalius intentã. q̃cqd g̃ dicatur: ph̃s h3 intentũ. voluit tñ cõcludere ꝯnẽ minus intentaz: videlz q̃ h motũ non ab alio mouet: sed ex se: vt ex hac ꝯne min⁹ intenta venet ꝯclusionẽ magis itentã. q̃ si tñ hec ꝯclusio min⁹ itenta negaret: oz ꝯcedere ꝯnẽ magis intentã: q2 si p^mũ mouẽs nõ mouet ab alio: nec ex seipo: oz ipsum esse penit⁹ imobile: qd est p^ncipalr intentũ. Possumus aũt aliter soluere: et forte magis fz intentionẽ lr̃e: distinguendo de p^mo mouente: q̃ ẽ primũ mouens simpliciter: et in genere. primum enim mouens in genere mobilium non mouet ab alio: tamen quia est qd mobile de necessitate mouet ex se. Nã lz non valeat hec ꝯña. h nõ mouet ab alio. ergo mouet ex se. tñ cũ hac additõe valz. hoc nõ mouet ab alio et mouet. g̃ mouet ex se: et q2 p^mũ mouens in gñe est quid mobile et mouet. ergo de tali p^mo mouente valz q̃ si nõ mouet ab alio: q̃ necesse sit ipsuz moueri ex se. Qz aũt h sit itentio lr̃e pz. Nã ibi dicit q̃ p^m mouẽs mouet qdẽ: sed q2 nõ ab alio mouet necesse ẽ ipm a seipso moueri. ꝯstat ãt p^m mouẽs: qd mouet nõ eẽ p^mũ simplr: sed in genere.

Du. 4us. **Alterius** forte dubitaret aliqs. vñ est q̃ p^m mouens in gñe mobiliũ opz moueri ex se.

¶ Dõm q̃ fm q̃sdã h nõ sequit: q2 si aliqd mouens mouetur ex se: dignũ est q̃ celũ qd est p^mũ mouens in gñe: moueat ex se: sz h est ꝓbare rhetorice: ideo dõm est alr. sciendũ enim q̃ alr mouet corp⁹: alr non corp⁹. corpus eniz cũ mouet aliud corp⁹: est mouens extrĩsecũ: q2 duo corpora nãlr sil' in eodẽ loco eẽ non pñt: sed cũ corp⁹ mouet ab itelligentia vel ab aliquo non corpore: vt ab aĩa: tũc tale mouens ẽ itrinsecũ ei qd mediate mouet. cũ ergo mobile p^mũ attingat subas sepatas: q2 qd est sup^mũ in corporibus: attingit qd est ifimũ in itelligentys: opz p^mũ corp⁹ moueri a motore itrĩseco: et q2 h ẽ moueri nõ ab alio: et moueri ex se: moueri a motore itrinseco: ideo p^mũ mouens in genere vt celũ nõ mouet ab alio: sed ex se. sic enim ymaginari debemus q̃ si aliqd corp⁹ mouetur: vel mouet a corpore vel nõ. opz eni deuenire ad aliqd corpus qd imediate nõ mouetur a corpe: q2 alr in mouentibus et motis eẽt abire in infinitũ. Cũ aũt deuentũ est ad tale corp⁹: deuentũ est ad p^m in gñe corpoꝝ: qd cũ nõ moueat a corpe: oz ipm moueri ab aliq intellectuali suba vel ab aĩa ꝓpria: put motor celi h3 rõnem aĩe: et q2 oĩs talis motor est intrinsecus qd sic mouet dicit moueri nõ ab aliq: sed ex se: nece ẽ p^m mouẽs in gñe nõ moueri ab alio: sed ex se. Est. n. aduertendũ: q̃ hic nõ intendimus loqui nisi de corporib⁹ mobilibus: de quibus ph̃i se intromiserunt. vtrum aũt sit dare aliquod corp⁹ imobile: et vtrũ illud corpus habeat ifluentiã in h iferiora: nõ est ph̃oꝝ inuestigare: sed theologoꝝ. ideo hoc in tempus aliud apponatur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ampli⁹ aũt et sic ipsã hãc eãdẽ rõnẽ ẽ aggredi. Oẽ. n. mouẽs aliqd qdez mouet et aliquo. Aut. n. seipso mouens mouet: aut alio: vt hõ ipse: aut baculo. Aut vent⁹ ꝓiecit: q2 aut ipse: aut lapis quẽ mouit. Impoſſe aũt ẽ mouere si nõ ipz mouẽte et agẽte id quo mouet. Sz et si qdẽ ipz seipso mouet: nõ necesse est aliud esse quo mouet. Si vero sit alterũ id quo mouet: est aliqd qd fz seipz mouet mouebit nõ quodã alio sed seipso aut in ifinitũ abibit. T. c. 35.

¶ Adducit z^am rõnẽ: q̃ ẽ deuenire ad p^m mouẽs qd mouetur ex se. ¶ Ad c⁹ euidentiã sciẽdũ hanc scdam rõnẽ nõ differre a p^a q̃ztũ ad vim ꝯcludẽdi: q2 eadẽ vis ẽ h et ibi: sed solũ differt q̃ztũ ad modũ: q2 sub alys v̄bis arguitur hic et ibi: circa qd. d. f. q2 p^mo ponit ea in quibus stat vis rõnia h⁹. scdo ex his que dixerat ꝓbat intentũ ibi. (Si ergo qd mouet.) Dicit g̃ q̃ ampli⁹ et sic. i. h mõ vt dicemus est aggredi hanc eãdẽ rõnẽ. nã mouẽs aliqd mouet qdẽ et aliq. si ergo mouet aliq: aut illud qdez quo mouet. ẽ idẽ qd ipz: aut aliud: iõ subdit q̃ mouẽs aut mouet seipo aut alio: vt hõ aut ipso seipso mouet aut baculo: et vẽt⁹ ꝓiecit: aut ipse seipso: aut lapis quẽ vẽt⁹ mouit: vẽt⁹. n. aut mouet seipso: aut mouet mouẽdo lapidẽ: aut aliqd aliud: quo moto mouet alia. Addit aũt q̃ id ipm qd mouet. i. instrz ipossibile est mouere sine mouẽte p^ncipalr. Sed si qdẽ ipsuz seipso mouet: nõ necesse ẽ esse aliud: quo mouet: q2 si ẽ agens p^ncipale: nõ necesse ẽ esse instrm: sz ex̃: q2 si sit id alterũ instrz quo aliqd mouet: nece ẽ eẽ aliqd qd nõ mouebit q̃dã alio: sz seipo: aut in infi^m ibit. ¶ Notãdũ ãt q̃ dic se dr̃e hãc eãdẽ rõnẽ quã dixerat: q2 q̃ztũ ad viz inferẽdi hec rõ nõ differt a p^ori. ¶ Nõndũ ẽt q̃ differt hec rõ: q̃ztũ ad modũ ꝓnũciandi. Nã p^us cõcluserat q̃ ẽ deuenire ad aliqd qd mouet ex seipso: q2 nõ mouet mouẽs vlti^m sine mobili p^o. h ãt vult ꝯcludere h idẽ:

ꝙ qꝛ nõ mouet mouẽs istrũale sine mouente ꝑncipali: est ergo sola dñia vboꝝ: qꝛ qđ ꝓus appellauit mouens vltimum: hic appellat instrũm quo quis mouet: ꝛ qđ prius appellauit mouens ꝑmũ hic appellat mouẽs qđ mouet se ipso siue mouẽs ꝑncipale: sed cũ supra ostẽsum est: ꝙ cum deuentum est ad tale mouẽs: qđ est ꝑm̃ mouẽs in gñe: deuentũ est ad id qđ mouet̃ ex se. Cũ ḡ nõ sit in talib⁹ abire in infinitũ oꝫ deuenire ad aliqđ mouens qđ non mouetur ab alio sed ex se. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Si ḡ qđ mouet̃ aliqđ mouet: neċe est stare ꝛ nõ in ĩfinitũ ire. Si. n. baculus mouet: eo ꝙ mouet̃ a manu: ꝛ manus mouet baculũ. Si aũt ꝛ hãc aliud mouet: ꝛ hãc alteꝝ aliqđ mouẽs. Cũ itaqꝫ aliquo moueat̃ semꝑ alteꝝ neċe ẽ ꝑu⁹ ipꝫ seipꝫ mouẽs. Si igit̃ mouet̃ qđẽ h: nõ aliud aũt mouẽs ipꝫ: neċe ipꝫ seipꝫ mouere. Quare ꝛ ſm hãc rõnẽ qđ mouet̃ aut moꝝ ab ipso mouẽte mouebit̃: aut venit aliqñ in h⁹.

¶ Ex his que dixerat ꝓbat itentũ. d. ꝙ si qđ mouet̃ mouet aliqd necesse est stare ꝛ nõ in infinitũ ire. Naꝫ si baculus mouet eo ꝙ mouet̃ a manu: ꝛ manus mouet baculum. si aũt ꝛ hãc. i. manũ mouet aliud: ꝛ hãc aliã rẽ mouentẽ mouet aliqđ alterũ mouẽs: cũ itaqꝫ moueat̃ aliqd alteꝝ. i. cũ moueat̃ istrũ neċe ẽ ipꝫ moueri. i. ab aliq̃ alio: ꝛ qꝛ in talib⁹ nõ ẽ abire in ifĩm neċe est aliqđ mouẽs ꝑus mouere seipm̃. si igit̃ mouet̃ hoc qđẽ: qđ est ꝑmũ mouẽs in gñe: ꝛ nõ est mouẽs ipsuꝫ aliqd aliud: necesse ẽ ipsum seipsuꝫ mouere. q̃re ſm hanc rõnem qđ mouet̃ aut moꝝ mouebit̃ ab ipso mouente ꝑ: aut aliqñ venit in h⁹: ꝙ aliquid mouet̃ ab aliq̃ mouente. ¶ Nõm̃ aũt ꝙ ait. si igr̃ qđ mouet̃ mouet necesse est stare: qꝛ hic nõ intendit assignare statũ nisi in mouẽtib⁹ motis. vult. n. ꝓbare ꝙ iter mouentia mota est dare aliquod mouens ꝑmum: quod mouet seipsum. Lectio. XIII.

Lc.36. At vero dicta aũt ꝛ sic itendẽtib⁹ ꝯtingent eadẽ hec. Si. n. ab eo qđ mouet̃: mouet̃ oẽ qđ mouet̃: aut h reb⁹ existit ſꝫ accñs: vt moueat qđẽ qđ mouet̃: nõ tñ ꝓpter id qđ mouet̃ ipꝫ aut nõ ſꝫ ꝑ se.

¶ Postq̃ ph̃s ꝓbauit ꝙ est deuenire ad aliqd qđ est ꝑm̃ mouẽs i gñe: vt ad id qđ nõ mouet̃ ab alio: ſꝫ ex se. in pte ista itẽdit ꝓbare ꝙ est deuenire ad ꝑm̃ mouẽs simplr̃: qđ nõ mouet̃ nec a se nec ab alio. ¶ Ad c⁹ euidẽtiã sciẽduꝫ ꝙ si oẽ mouẽs moueret̃: frustra eẽt iuestigare: an sit deuenire ad motorẽ imobilẽ. duo ḡ. f. qꝛ ꝑmo verificat hãc ꝓpõnẽ: ꝙ nõ oẽ mouens mouet̃. scđo hac ꝓpõne vificata ꝓbat intentuꝫ ostẽdẽs ꝙ ẽ deuenire ad motorẽ imobilem ibi. (At vo si oꝫ ꝯsiderare.) Oẽ aũt mouẽs moueri põt itelligi duplr̃: vel ꝑ se: vel ꝑ accñs: iõ. d. f. qꝛ ꝑ ꝑmittit hãc diuisionẽ: ꝙ si oẽ mouẽs mouet̃: vel h ẽ ꝑ accñs vel ꝑ se. scđo exeq̃t̃ de mẽbris hui⁹ diuisiõis ostẽdẽs ꝙ nec ꝑ accñs nec per se veꝝ ẽ ꝙ oẽ mouẽs moueat̃ ibi. (Primũ quidẽ igit̃.) Dicit ḡ ꝙ ad ea q̃ dicta sunt sic itendẽtibus hec eadẽ q̃ dñr ꝯtingẽt eẽ addẽda. nã que tradent̃ ꝯuenienter addunt̃ iam dictis: est. n. tradendũ ꝛ dõꝫ ꝙ si oẽ qđ mouet̃: mouet̃ ab eo qđ mouet̃: ita ꝙ nihil mouetur ab imobili aut h existit reb⁹ ſꝫ accñs: vt qđ mouet̃ moueat̃ quidẽ. sup. ab eo qđ mouet̃ ñ tñ ꝑꝑ illud qđ mouet̃ ipm̃. i. ꝑ se: ſꝫ ꝑ accñs aut nõ est ita: videlꝫ ꝙ mouẽs moueat̃ sit ꝑ accñs sed est per se. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Primũ qđẽ igit̃ si ſm accñs nõ neċe est mouere qđ mouet̃. Si aũt h est manifestũ qđ ꝯtingit aliqñ moueri nihil eoꝝ q̃ sũt. Nõ. n. neċiũ est accñs: ſꝫ ꝯtigit nõ eẽ. Si ḡ ponamus ꝑole esse: nullũ ipole accidit: falsum autẽ fortassis. Motũ aũt ipole est nõ esse. Ostẽsuꝫ. n. prius est hoc: qm̃ necesse est motũ semꝑ esse.

¶ Exequit̃ de mẽbris diuisionis ostẽdẽs nec ꝑ se nec ꝑ accidẽs verificari ꝙ oẽ mouens moueat̃. duo ergo facit: qꝛ ꝑmo ꝓbat hoc nõ verificari ꝑ accñs. scđo ꝙ nõ vificatur per se ibi. (At vo si nõ ſm accñs.) Circa ꝑm̃ duo fac: ſm ꝙ duplr̃ ꝓbat intentũ. ꝑ. n. ꝓbat h rõne ducente ad ipossibile. scđo rõne ostẽsiua. ibi. (Et rõnabiliter.) Dicit ḡ ꝙ ꝑmũ quidẽ igit̃ si ſm accñs est ꝙ oẽ mouẽs moueatur: qꝛ qđ est ꝑ accñs nõ ẽ necessariũ: nõ ẽ necesse mouet̃ qđ mouet̃: si aũt h est manifem̃ est ꝙ ꝯtingit aliqñ nihil eoꝝ que sunt moueri. nã nõ ẽ necessariũ qđ est ꝑ accñs: sed cõtingit nõ eẽ. si ḡ ponam⁹ possibile esse nullũ ipole accidit. fortassis aũt accñs inde falsuꝫ: ſꝫ ñ eẽ motũ ipole est: qꝛ ostẽsuꝫ ẽ ꝓus hoc: qm̃ neċe est motũ sꝑ eẽ. ¶ Nõm̃ aũt vim rõnis hui⁹ in h ꝯsistere: qꝛ si dicat̃ nullũ mouẽs mouere nisi moueat̃: ita ꝙ cũ cessat mouẽs moueri cessat mouendi cã: tñ hoc eẽt ꝑ accidẽs ꝙ mouẽs moueat̃: qꝛ qđ ẽ ꝑ accñs ꝯtingit nõ esse: põt poni nõ esse: ḡ põt cõtingere ꝙ ꝑm̃ mouẽs nõ moueat̃: ꝛ ꝑ ꝯñs ꝙ nõ moueat. poterit ḡ cessare oĩs mot⁹: sed ẽ h ipole: ergo ꝛ illud ex q̃ sequit̃: videlꝫ ꝙ nullũ mouens moueat nisi ꝑ accñs moueat̃. ¶ Nõm̃ ẽt ph̃m valde habuisse ꝓ icõuenieti motum oĩno cessare: cũ ex eo ꝙ mot⁹ cessare nõ põt venet̃ q̃ sunt per se vera. nam per se verum est ꝙ mouens moueri nõ est necessariũ ꝑ se: nec ꝑ accñs.

Dubitaret forte aliqs: vtꝝ sit ꝑ accñs ꝙ mouẽs moueat̃. ¶ Dõꝫ ꝙ oẽ qđ non cõpetit alicubi ſꝫ ꝙ h⁹ nec per se: videt̃ eẽ per accñs: sed ꝙ mouẽs moueat̃ nõ cõpetit ei ꝑ se ꝛ ſm ꝙ h⁹: iõ est ꝑ accñs. Oꝛ aũt sic sit pꝫ. Nã mouẽs vt mouet dicit̃ aliqd in actu. vt mouet̃ dicit aliqd i po⁹. cũ ḡ idẽ ſꝫ idẽ ꝛ eodẽ mõ nõ sit actu ꝛ põ: ñ ꝑt eẽ ꝙ mouẽs ꝑ se ꝛ vt ẽ mouẽs moueat̃: ſꝫ si ꝯtigit mouẽs moueri: hoc erit ꝑ accñs ñ vt ẽ mouẽs. Dub. pᵐ

Alteri⁹ forte dubitaret aliqs: qꝛ si mouẽs moueri ẽ ꝑ accñs: icõuenieter ph̃s iprobat hãc ptẽ diuisionis: ꝙ mouens mouet̃ ꝑ accñs. ¶ Dõm ꝙ ph̃s nõ negat qn mouẽs possit moueri ꝑ accidẽs: ſꝫ negat ꝙ istud ꝑ accñs oꝫ vificari vlr̃ ꝙ nõ sit mouẽs ꝙ ñ moueatur: nec oꝫ si mouẽs mouet̃: ꝙ si nõ moueat̃: oꝫ ꝙ nõ moueat: ita ꝙ si aliqd desinit moueri: ꝙ statim desinat mouere: qꝛ tũc ſm ipꝫ posset deficere oĩs mot⁹: qꝛ si est ꝑ accidẽs ꝙ mouẽs moueat̃: poterit cõtingere: ꝙ nõ moueatur: ꝛ qꝛ ſꝫ ypotesim datã si nõ moueat̃ nõ mouet: iõ sic cessabit mot⁹: qđ ẽ icõueniẽs ſm ipm̃. veꝝ qꝛ nõ ẽ icõueniẽs simplr̃ motũ aliqñ nõ fuisse: est tñ icõueniẽs simpliciter: ꝙ oẽ mouẽs moueat̃: iõ possum⁹ hãc vitatẽ declarare dicẽdo: ꝙ mouẽs moueri ẽ ꝑ accñs: vt ꝓbat̃ supra. cũ ergo sit deuenire ad aliquẽ motorẽ: in quo nihil ẽ per accñs: vt ad ꝑmã cãꝫ q̃ ẽ oĩno simplicissima: nõ habens aliquid ꝑ accñs admixtũ: opꝫ ꝙ tale mouens nullo modo moueat̃. falsuꝫ est ergo omne mouens moueri etiaꝫ per accñs: qꝛ est deuenire ad aliqđ mouens: in quo non est aliquid per accidens. ¶ Deinde cum dicit. Dub. 2ᵐ

¶ Et rõnabiliter hoc accidit. Tria enim necesse est esse: qđ mouet̃: ꝛ mouens: ꝛ qđ mouet. Quod qđẽ igit̃ mouet̃ necesse quidẽ moueri. Mouere aũt nõ necesse est: sed quo mouet: ꝛ T.c.37.

mouere: ⁊ moueri. Cōmunicat enim sil' hoc ⁊ s̄m idem existens ei qd̄ mouet̄. Manifestū aūt est in mouentibus s̄m locū. Tangere enī necesse adinuicem sicut vsq̄ ad aliquid. Mouens āt sic: vt sit: ñ quo mouet imobile. Qm̄ aūt videmus vltimū qd̄ moueri quidē pōt motus: aut principium non h̄z: ⁊ mouet̄ quidē: ab alio aūt sed nō a seipso: rationabile ē: vt necessarium dicamus: ⁊ tertium esse qd̄ mouet quidem cum sit imobile.

¶ Adducit 2^m rōnē pbās ostēsiue q̄ nō oē mouens mouet̄ per accidens. circa qd̄ d. s. q̄ pmo adducit h̄ rōnē. scdo qd̄ dixerat cōfirmat per Anaxago. ibi. (Un̄ ⁊ Anaxago.) Dic̄ g̃: q̄ rōnabil'r h̄ accidit: videl3 q̄ non omne mouens moueat̄. Nā tria necesse est eē: qd̄ mouet̄. i. res mota: ⁊ mouēs: ⁊ instr̄m quo mouet: qd̄ quidē igit̄ mouetur: necesse ē moueri: s3 nō ē necesse mouere: sed istr̄m q̄ mouet necē ē mouere ⁊ moueri. cōicat enim h̄. i. instr̄m s̄m idē existēs. i. s̄3 illud qd̄ est instr̄3 ei: ⁊ qd̄ mouet̄ sup. ⁊ ei qd̄ mouet. mani^m aūt ē in mouentib⁹ s̄3 locū. Nam necē est talia se tangere adinicē sic: vsq̄ ad aliquid. Nā mouēs in talib⁹ attingit istr̄3. instrumētū. n. attingit rē motā. instr̄m g̃ q̄si mediū pticipat cōditiōes vtriusq̄. s. mouentis ⁊ moti: ita q̄ mouet ⁊ mouet̄. Sed mouēs sic. i. pncipal'r: nō aūt mouēs sic: vt quo mouet. i. nō mouēs vt instrumental'r: tale mouēs pōt esse imobile. Est g̃ vis rōnis: q̄ q̄ res mota pōt nō mouere. instr̄m aūt mouet ⁊ mouet̄. ergo tertiū vt mouens pncipal'r poterit mouere absq̄ eo q̄ moueat̄: iō subdit q̄ q̄n videm⁹ q̄ ⁊ vltimū q̄dē moueri pōt. nō aūt mouet: q̄ nō h̄z in se pn^m effectiuū mot⁹: q̄ q̄dē mouet̄ ab alio: s3 nō a seipso vt istr̄3 sup. motū ⁊ mouet̄: q̄ ergo sic est rōabile aūt vr̄: ⁊ ēt videbitur vt necessariū: vt dicam⁹ eē tertiū: vt eē mouens pncipale: qd̄ quidē mouet cū sit imobile. ¶ Nōndū aūt h̄ pb̄m velle si aliq̄ duo sunt ɔiuncta: ⁊ cōtingit vnū inueniri per se: ɔtingit ēt reliquū p se repiri: vt si aq̄ repit̄ ɔiūcta melli in oximelle: q̄ reperit̄ aq̄ sine melle ⁊ repitur mel sine aq̄ sic q̄ ēt mouēs istr̄ale sil' mouet ⁊ mouet̄: vltimū aūt motū mouet̄ ⁊ nō mouet: ergo ē dare tertium: vt mouēs pncipale qd̄ mouet ⁊ non mouet̄. si enim aliq̄d mouet̄ ⁊ nō mouet: rōnabile est imo necessarium est: q̄ aliquid moueat ⁊ non moueatur

Dub. p^a Dubitaret forte aliq̄s: q̄ vr̄ q̄ ñ valeat hec ɔn̄a ph̄i. v3. q̄ si aliq̄ duo sunt cōiuncta: ⁊ repit̄ vnū sine alio: q̄ possit repiri reliquū sine illo. Na3 accidens repit̄ ɔiunctū sube: ⁊ repit̄ suba sine omni accidēte: vt cā pma: nō tñ repitur nāl'r aliqd̄ accidēs sine oī suba. ¶ Amplius vt ēt cōiter ponit̄: reperit̄ forma cu3 mā: ⁊ reperiunt̄ forme absq̄ omni mā: vt sube sepate: q̄ sunt forme p se subsistētes: non tñ repit̄ mā absq̄ omni forma. g̃ a sil'i nō o3 q̄ si aliqd̄ sil' moueat̄ ⁊ mouet: ⁊ aliquid solū mouet̄ ⁊ nō mouet: q̄ pp hoc sit dare tertium qd̄ solū moueat ⁊ nō moueat̄. ¶ Dōm q̄ ē per accn̄s s̄3 q̄ h̄ ē sepabile: qd̄ v̄o ē per se s̄m q̄ h̄ ē isepabile. si ergo aliq̄ duo ita se h̄eant. q̄ vtrūq̄ p se ordinet̄ ad aliud: qd̄libet erit isepabile a reliquo. si v̄o vtrūq̄ cōiungat̄ p accidēs vtriq̄: qd̄libet erit sepabile a q̄libet. videm⁹. n. q̄ q̄ nigrū p accidēs cōiungit̄ dulci: ⁊ eo̊: l3. n. reperiatur nigrū cōiunctū dulci vt in cassia: q̄ ē nigra ⁊ dulcis: reperit̄ tñ dulce sine nigro: vt in zucaro: qd̄ ē albū ⁊ dulce: ⁊ reperit̄ nigrū sine dulci: vt in carbone ⁊ ebano que sunt nigra ⁊ nō dulcia: sed si aliqua duo sic se habeant: q̄ vnum per se ordinet̄ ad aliud: reliquū v̄o ordinet̄ ad illud: nō per se: s3 per accn̄s si s̄m q̄ h̄ sunt talia reperirentur cōiuncta: ⁊ vnū sepabit̄ ab alio: reliquū v̄o nō sepabitur ab illo: inde est g̃ q̄ q̄ nō sic dependet suba ab accidente vt eo̊: l3 reperiat̄ suba sine accidēte ⁊ accn̄s coniunctū sube: nō o3 q̄ repiat̄ accn̄s sine suba. sic ēt q̄ accipiendo formā s̄m q̄ sube sepate dicant̄ forme per se existētes. forma vl'r non depēdet a mā. mā aūt vl'r depēdet a forma: iō nō o3 si repit̄ forma ɔiuncta māe: ⁊ repit̄ forma sine mā: q̄ reperiat̄ mā sine forma: sed cū nec motū vt motū ē moueat: q̄ nihil vt ē in po^a est in actu: nec mouēs vt mouēs ē moueat̄. q̄ nihil vt ē in actu ē in po^a: ita ē p accn̄s q̄ mouens moueat̄ sic qd̄ motū moueat: imo vt ifra declarabit̄ plus est per accn̄s q̄ mouēs moueat̄ q̄3 q̄ motū moueat: iō vt spectat ad ppo^m: rō ph̄i de necessitate concludit: videl3 q̄ si est dare aliquid q̄ simul mouetur ⁊ mouet: ⁊ est dare aliquid quod mouet̄ ⁊ non mouet: ē dare tertiū qd̄ mouet ⁊ nō mouet̄. Nā plus est per accn̄s q̄ mouēs moueat̄: q̄3 q̄ motū moueat si repitur motu3 qd̄ nō mouet multo magis reperitur mouēs qd̄ non mouetur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Unde anaxagoras dicit recte itellectū ipassibilē: iquiēs ⁊ imixtū esse: quoniā quidē motus pricipiū ipsum facit esse: sic. n. vtiq̄ solū mouebit: cū sit imobile: ⁊ iperabit cū sit imixtus.

¶ Quod dixerat cōfirmat per testimonium Anaxa. d. q̄ Anaxago. recte ⁊ cōueniēter dicit itellectū eē ipassibilē ⁊ imixtū: q̄m q̄dē ipse Anaxago. fecit ipsu3 intellectū eē pn^m mot⁹ effectiue: iō: sup. cu3 sit ipassibilis. sic. n. vtiq̄ solū mouebit: cū sit imobilis: iperabit aūt cū sit imixt⁹. ¶ Nōndū aūt q̄ si itellect⁹ quē ponebat Anaxago. pn^m mot⁹ erat oīno ipassibilis: ⁊ nullo mō erat in po^a: oportebat q̄ moueret imobil'r. si autē erat imixtus: oportebat q̄ moueret impando. Nā oē qd̄ ē imixtū māe: ē q̄d icorporeū: ⁊ ad se cōuersiuū: ⁊ ē nāe itellectualis. s3 qd̄ ē tale mouet per intellectū ⁊ iperiū: siue p itellectū ⁊ volūtatē igit̄ eo ipo q̄ intellect⁹ ponit̄ imixt⁹: mouebit itelligēdo ⁊ mouendo siue imperādo. ¶ Nōn^m ē spāliter ph̄m hic fecisse mētionē de Anaxa. ponēte itellectū eē pn^m mot⁹: q̄ hic itēdit ostendere q̄ ē ɔuenire ad aliq̄d qd̄ mouet imobil'r: imobil'r āt mouēs ē itellect⁹ pm⁹: q ē oīs mot^a pn^m: ⁊ mouet intelligēdo ⁊ imperando: ⁊ vt desideratu3 ⁊ amatum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At vero si nō s̄m accn̄s: s3 ex necitate mouet̄ mouēs: nisi autē moueat̄ nō vtiq̄ mouet: necē est mouēs si mouet̄: aut moueri sicut s̄m eandē speciē motus: aut s̄m alterā. Dico aūt quia aut calefaciēs ⁊ ip3 calefieri: ⁊ sanās sanari: ⁊ ferēs ferri: aut sanās ferri: ferēs aūt augeri. T. c. 4_?

¶ Ostēso q̄ nō op3 oē mouēs moueri p accn̄s: oñdit q̄ nō op3 oē mouēs moueri p se: circa qd̄ duo facit: q̄ p̊ proponit qd̄ itēdit: ⁊ pmittit diuisionē quādā de ipso motu 2° exeq̄t̄ de mēbris diuisiōis illi⁹ ibi. (S3 mani^m ē q̄m ipoīe.) Dic̄ g̃: q̄ at v̄o si ñ s̄3 accn̄s oē mouēs mouet̄: s3 ex necitate ⁊ p se mouet̄ oē mouēs: ⁊ nisi moueat̄ nō vtiq̄ mouet: necē ē si mouēs mouet̄ aut moueri: sic videl3 s̄3 eādē spē3 mot⁹ q̄ mouet aut s̄3 alterā. dico āt q̄ aut ip3 calefaciēs necē ē calefieri: ⁊ san⁹ sanari: ⁊ ferēs ferri: ita q̄ eadē spē mot⁹ moueat̄ mouēs ⁊ mo^{le}: aut s̄3 aliā vt sanās ɔtigat ferri: ferēs āt augeri. ¶ Deīde cum dic̄.

¶ Sed manifestu3 q̄m ipoīe est. Op3. n. vsq̄ ad idiuidua diuidentē dicere: vt si aliq̄s docet

geometrizare. hoc doceri geometrizare idez: aut si ꝓijciat ꝓijci ſ꞉ eundē modū ꝓiectionis.

¶ Exequitur de mēbris diuiſionis: oſtendēs ꝙ ꝑ ſe ꝛ ex neceſſitate mouens nō mouet̃: nec ſm eādē ſpēz motus: qua mouet nec ſm aliam. duo ergo facit: qꝛ p̃mo oñdit ꝙ mouens per ſe nō mouet̃ ſm eandē ſpēz mot⁹ qua mouet. ſecūdo ꝓbat ꝙ nō mouet̃ ſm aliam ibi. (Aut ſic qdem.) Dicit ergo ꝙ ē manifeſtū: qm̄ ipoſſe ē ſup. mouēs per ſe moueri ſm eandē ſpē mot⁹ qua mouet: oꝫ eniz dicere hoc diuidentē vſqꝫ ad īdiuidua. i. vſqꝫ ad ſpēs ſpecialiſſimas: q̄ nō diuidun̄t in vlterioꝛes ſpēs: vt ſi aliqs docet geometrizare: opꝫ ħ idē. i. illud aliqd: vel illuz doctoꝛez doceri geometrizare: aut ſi aliqs ꝓijcit: opꝫ illuz ꝓijci ſm eūdē motū ꝓiectionis: qꝛ ergo deſcendēdo ad īdiuiduas ꝛ ſpāliſſimas ſpēs ipſi⁹ mot⁹: non videm⁹ ꝙ aliquid mouea̅t eodē motu quo mouet: non eſt dicēdū mouēs per ſe moueri eadē ſpē motus: qua mouet: cuꝫ ħ appareat ad ſenſum falſum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Aut ſic qdē nō: ſ꞉ ad aliud ex alio gn̄e: vt qđ fert augeri. Hoc aūt augens alterari ab alio. ħ aūt alterās ſ꞉ quēdā moueri motū. Sꝫ necē ē ſtare. Finiti enim ſunt motus. Itez aūt reflectere ꝛ alterans dicere ferri: idez facere ē: ꝛ ſi moꝝ dicat ferens ferri: ꝛ docens doceri. Manifeſtum enim qđ mouetur ꝛ a ſuperi⁹ mouēte qđ mouet̃ omne: ꝛ magis a pꝛioꝛi mouentium. At ꝟo hoc impoſſibile eſt. Docens eñi accidit adiſcere: quoꝝ hoc quidē habere: illud aūt nō habere ſciam neceſſarium eſt.

¶ Oſtendit mouēs per ſe non moueri alia ſpē motus q̄ꝫ ea qua mouet. Circa qđ. d. ſ. ſm ꝙ dupl̾r ꝓbat intentum ſcđa ibi. (Amplius autem his.) Dicit ğ: ꝙ aut ſic quidē non eſt veꝝ ꝙ mouēs moueat̃ eadē ſpē mot⁹ qua mouet qꝛ ad ſenſuꝫ pꝫ ꝙ ꝓijciens non ꝓijcit̃ ꝛ edificans non edificat̃: Sꝫ foꝛte dicet aliqs ꝙ eſt aliud ex alio gn̄e: ita ꝙ mouēs mouet̃ ſm aliā ſpēz motus vt qđ fert̃ ꝯtingit augeri ħ aūt qđ eſt augēs cōtingit alterari ab alio. ħ aūt qđ ē alterās ꝯtigit moueri ſm quēdā aliū motū: ſꝫ ſi ſic dicim⁹ necē ē ſtare qꝛ finiti ſunt mot⁹ ſ꞉ ſpēz. ſpēs. n. motus nō ſunt īfinite. ğ vel eſt deuenire ad aliqđ mouēs qđ non mouet̃ ab alio. vel ſi oē mouēs mouet̃ ab alio: necē eſt iteꝝ reflectere ſpēs mot⁹. vt neceſſe ē dicere alterās ferri: ſꝫ ħ. vꝫ. ſic reflectere ſpēs mot⁹ idē ē facere ꝙ ſi qs moꝝ dicat ferēs ferri ꝛ docēs doceri: qꝛ moni^m eſt ꝙ mouetur qđlibet inferioꝝ a mouēte ſupꝰis: qꝛ oē magꝭ mouetur a p̄oꝛi mouentiū. i. a p̄oꝛi mouēte q̄ꝫ a poſterioꝛi. at ꝟo hoc ē ipoſſe. vꝫ. ꝙ docēs doceat̃ qꝛ accidit docēs adiſcere: quoꝝ ħ. i. docere eſt habere illud. i. ſciam: hoc aūt. i. adiſcētez neceſſariū ē nō hēre ſciam: q̄re ſi docēs adiſcit hn̄s ſciaꝫ nō hꝫ ſciaꝫ: qđ eſt icōueniēs. Cū ergo nō poſſit poni ꝙ mouēs ꝑ ſe ꝛ ſm ꝙ hꝫ mouea̅t niſi ponam⁹ ꝙ ferēs ferat̃ ꝛ docēs doceat̃: qꝛ talia ſunt incōueniētia: incōueniens ē ꝛ illud. ¶ Nōn^m aūt: ꝙ vt in ſequēti lectione ꝓbabit̃ ſicut eſt deuenire ad aliqđ p̄^m mouēs qđ mouet̃ ex ſe ē deuenire ad aliqđ mouēs qđ mouet nō motū. ponēs ğ ꝙ oē mouēs mouet̃ oꝫ pōere ꝙ nec ſit ꝺuenire ad aliquid qđ mouet̃ ex ſe nec ad aliqd qđ nō mouetur. oīno. Sed oē qđ mouet ab alio mouet̃. ¶ Nōn^m ēt: ꝙ ſi oē mouēs mouet̃ ab alio nō erit ſtatus in mouentib⁹ ꝛ motis: ſꝫ ē ꝓcedēdū in talib⁹ in īfinitū: q̄re cū ſpēs mot⁹ ſint finite ñ p̄t eē ꝙ oē mouēs moueat̃ niſi reiteret̃ ſpēs motus vt ſi nō eēnt plures mot⁹ q̄ꝫ alteratio latio ꝛ augmentū ſi alterans fert̃ ferens auget̃ ꝛ augēs iterū mouetur opoꝛtet ꝙ vel augeat̃ vel feratur vt alteret̃ ita ꝙ reiterabuntur motus iam dicti.

Dubitaret forte aliqs: qꝛ non vr̃ neceſſariū: ꝙ ſi mouēs mouet̃ ꝙ opoꝛteat ſm eandē ſpēz mot⁹ moueri mouens ꝛ mobile: videm⁹. n. ꝙ in coꝛpoꝛib⁹ hoc ē veꝝ ꝙ coꝛp⁹ nō mouet niſi moueat̃ ab alio ꝛ tñ nō ſꝑ ꝙ alterat̃ ab alterabili nec ſꝑ alterans alteratur. Nā celū eſt p̄^m alterās ꝛ alterat inalteratū. ¶ Dōꝫ ꝙ celū mouet̃ ex ſe ꝛ nō mouet̃ ab aliquo motoꝛe extrinſeco. ꝛ idē eſt cōcedere ꝙ ē ꝺuenire ad aliqđ p̄^m mouens qđ mouet̃ ex ſe ꝛ ꝯcedere qđ ē ꝺuenire ad motoꝛē oīno imobilez. opꝫ ğ ſi nō ē ꝺuenire ad motoꝛē imobilē ꝙ celuꝫ nō moueat̃ ex ſe: ſi ğ celū alterat ꝛ nō alterat̃: ſꝫ fert̃ vel mouet̃ localr̃ tūc q̄ro ꝺ mouēte celū q̄uo mouet̃: cū mouet̃. ſi mouet̃ eodē motu q̊ celū vel eodē motu q̊ mouet̃ qđ alterat̃ a celo habet̃ itentū: videlꝫ ꝙ eodē motu moueat̃ mouēs: ꝛ mobile: ſi aūt nō mouet̃ eodeꝫ: ſꝫ alio. tunc quero de mouente illud vtrū moueat̃ eodē motu vel alio. cū ſpēs mot⁹ ſint finite opꝫ ꝙ mouēs ꝛ motum eodē motu moueant̃: vtrū ħ fiat imediate vel per plura media nihil ad ꝓpo^m: qꝛ mouēs mediatū nihilominus mouet imo plus mouet mouēs ſupmū q̄ꝫ tūcūqꝫ ħ agat per multa media q̄ꝫ mouēs imediate. ¶ Eſt igit̃ diligēter notandū ꝙ nō eſt ꝑ ſe ꝙ mouens moueat̃ iđ ꝯtingit aliquid moueri ab eo quod non mouetur eodem motu vt contingit aliquid alterari ab inalterabili vt ħ inferioꝛa alterant̃ a celo. ſic etiam ꝯtingit aliquid moueri a penit⁹ imobili: imo qcqđ mouet̃: mouet̃ a p̄mo ente in q̄ eſt nullus mot⁹. veꝝ eſt ergo ꝙ nō eodē motu mouetur mouens ꝛ mobile qꝛ eſt ſtat⁹ in motib⁹ vt qꝛ in mobilibus ē deuenire ad aliqd qđ nō mouet̃ ab alio: ſed ex ſe. in mouētib⁹ ꝟo ē deuenire ad aliqd penit⁹ imobile. Sꝫ ſi nō eēt ſtat⁹ in motib⁹ ꝛ ꝑ ſe oē mouēs moueret̃ ꝯtingeret qđ dictum eſt ꝙ idē ſm idē eēt in potentia ꝛ in actu ꝛ ꝙ eodem motu moueretur mouens ꝛ mobile vt patet per habita. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Amplius aūt his magis irratiōabile. qm̄ accidit eē oē motiuū mobile: ſi qdē ab eo ꝙ mouet̃: mouet̃ oē qđ mouet̃. Erit. n. mobile ſic̃ aliqs dicat: qm̄ ſanatiuū ꝛ ſanās ſanabile erit: ꝛ edificatiuū edificabile: aut moꝝ: aut ꝑ plura.

¶ Adducit ad ħ idē aliā rōnē: circa qđ. t. ſ. qꝛ p̄mo ponit h⁹modi rōnē. ſcđo exponit qđ dixerat. 3° ꝯcludit itētū. 2ª ibi. (Dico aūt.) tertia ibi. (Nō ğ neceſſe.) Dicit ğ: ꝙ ampli⁹ ē magis irrōnabile his q̄ dicta ſunt qm̄ accidit oē motiuū eē mobile. nā ſi qdē oē qđ mouet̃: mouet̃ ab eo qđ mouet̃ erit. ſup. oē mouēs mobile. ħ ğ ē idē ſi aliqs dicat qm̄ ſanatiuū ꝛ ſanās erit ſanabile ꝛ edificatiuū ꝛ edificans ē edificabile: ꝛ ħ aut moꝝ ita ꝙ ſtatim edificans edificet̃ aut ꝑ plura media qꝛ ſi edificās imediate nō edificat̃ deuenire erit ad aliqd qđ edificat̃. ꝓpter qđ vel imediate vel per plura media ꝺificabit̃ ꝙ edificās edificet̃. ¶ Nōn^m aūt hāc eē eādē rōnez cū ꝓcedēti. dic̃ tñ hic ꝯcluſuꝫ eſſe magis irrōnabile: qꝛ magꝭ ē notū ſenſui ſ꞉ ꝙ edificās ñ edificat̃ vt ꝯcludit rō iſta q̄ꝫ ꝙ docēs ñ doceat̃: vt ꝯcludebat rō tacta. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Dico aūt ſic: ſi mobile quidem ab alio eſt oē motiuū: ſed non ſm eundē motū mobile quo mouet ꝓrimū: ſed ſm alterū: vt ſanatiuum ꝛ diſciplinatiuū: ſed hoc aſcendēs ꝑueniet aliqñ

Dub. p̄ª

ad eandē spēꝫ: sicͭ diximus prius. Hoc qdem igiẗ hoꝝ ipossibile: aliud figmētū est. Incōueniēs eni ē alteratiuū ex necc̄itate eē augmentabile.

¶ Exponit qd̄ dixerat dicēs. dico aūt .i. dictū meū expono sic: qꝛ si omne motiuū ē qdē mobile ab alio: sꝫ nō mouetur ſm eūdē moueri quo mouet mobile ꝓximū. sꝫ ſꝫ alterū ⁊ sanatiuū ⁊ disciplinatiuū: sꝫ hoc ascendens .i. sic ascendendo in mouentibus ꝑueniet aliqñ ad eādē spēꝫ mot⁹ sicͭ ꝑus diximus. Cōtingit .n. sic ascendendo codeꝫ motu moueri mouēs ⁊ mobile: subdit aūt ꝙ hoꝝ h̄ qdē est ipossibile. vꝫ. ꝙ moꝝ mouēs moueaẗ eodē motu quo mobile moueẗ. Aliud vō ē figmentū: videlꝫ ꝙ ꝑ multa media oporteat deuenire ad hoc vt codeꝫ motu moueatur mouēs ⁊ mobile. icōueniēs est .n. alteratiuū ex necessitate eē augmētabile ⁊ moueri motu aleratiōis: ita ꝙ non statī alterās altereẗ: sꝫ alterās augmēteẗ: ⁊ ꝙ ꝑ mlta media ducaẗ ad h̄ ꝙ oporteat alterās alterari. ¶ D. c. d.

T. c. 39. ¶ Non ergo necesse ē sꝑ moueri qd̄ moueẗ ab alio ⁊ ab hoc qd̄ moueẗ: stabit ḡ. Quare aut a quiescente mouebitur qd̄ moueẗ primum: aut ipsum seipsum mouebit.

¶ Cōcludit ꝯnē ꝑncipalr itētā. d. ꝙ si necc̄e ē qd̄ moueẗ sꝑ moueri ab alio: ⁊ ab h̄ ꝙ moueẗ: ita ꝙ nihil moueaẗ nisi ⁊ molē: ⁊ ab eo qd̄ moueẗ: ⁊ qꝛ h̄ ipossibile ē ꝙ fiat ifinitū: talis ꝓcessus stabit ḡ. qr̄ ꝙ moueẗ p⁹ aut mouebiẗ a q̇escēte .i. ab imobili: aut ipꝫ seipꝫ mouebit p⁹. p⁹ .n. motū vel imeᵗᵉ moueẗ ab imoˡⁱ vel moueẗ ex se: sꝫ siue sic: siue sic dicaẗ ē ꝺuēire ad motorē imobilē. Nā si p⁹ mobile siue qd̄ moueẗ ꝑus moueẗ imediate ab imobili. ḡ ē ꝺuenire ad aliqd imobile. si āt moueẗ ex se vt patebit ē ēt ꝺuenire ad mouēs imobile. in sequēti .n. lectiōe oñdeẗ ꝙ si est ꝺuenire ad aliqd̄ pᵐ qd̄ moueẗ ex se: ē ꝺuenire ad motoreꝫ imobilē d q̄ ē itētio ꝑncipalis. Lec. XV.

At vō si oꝫ ꝯsiderare: vtꝝ cā mot⁹ sit: ⁊ pricipiū ipꝫ seipꝫ mouēs: aut ꝙ ab alio: illd̄ ōis vtiqꝫ ponet. Ipꝫ .n. qdeꝫ qd̄ ꝑ se ē cā: sꝑ prior ē eo qd̄ ſꝫ alteꝝ: ⁊ cū ipꝫ sit. ¶ Quare h̄ ꝯsiderādū ē accipiētibus aliud principiū: si aliqd mouet ipsuꝫ seipꝫ q̄ō mouet: ⁊ ſm quem motum.

t. c. 40. ¶ Postqꝫ pħꝫ ꝓbauit ꝙ ē deuenire ad aliqd qd̄ moueẗ ñ ab alio: sꝫ ex se: ⁊ oñdit ꝙ nō ē necc̄e oē mouēs moueri. in ꝑte ista oñdit ꝙ ē ꝺuenire ad motorē penit⁹ imobilem. Circa qd̄ .d. f. qꝛ p̊ dat modū ꝓcedēdi in hoc q̄sito. 2° venatur itentū ſm illū modū ibi. (Necc̄e igiẗ oē.) Dicit ḡ: ꝙ at vō si oꝫ ꝯsiderare vtrū cā ⁊ pnᵐ mot⁹ sit ipse mouens seipsuꝫ aut qd̄ moueẗ ab alio: illud ōis vtiqꝫ ponet. vꝫ. ꝙ ipsum qd̄ moueẗ per se est cā sup. alioꝝ motuū. Nā qd̄ ē ꝑ se cū sit ipsuꝫ .i. ꝑ seipsuꝫ sꝑ ē ꝑus eo qd̄ ē ſꝫ alteꝝ: q̄re accipiētib⁹ aliqd̄ pnᵐ sup. in hoc q̄sito an sit deuenire ad motorē immobilē ꝯsiderandū est h̄. vꝫ. ꝙ si aliqd̄ mouet seip̄m q̄ō: ⁊ ſm quē motū mouet seip̄m. modus igiẗ inuestigādi an sit deuenire ad motorē imobilē ē hic ꝙ debem⁹ accipe tāqꝫ pnᵐ ꝙ id qd̄ moueẗ a se: ē cā aliorū motuū. q̄re vidēdū ē q̄ō: ⁊ ſꝫ quē motū aliqd moueẗ ex se: qꝛ ex h̄ hebim⁹ viā ad inuestigandū ꝙ oꝫ deuenire ad motorē imoˡᵉᵐ. ¶ Nōndū āt ꝙ celū moueaẗ a se ⁊ alia hic iferi⁹ mouenẗ ex se: mot⁹ tñ celi ex se ē cā ⁊ pncipiuꝫ alioꝝ motuū: nō āt sit mot⁹ aialiū. cū ḡ ex motu celi magis hēam⁹ viā ad inuestigandū motorē imobilē qꝫ ex motu a ialiū: iō pnᵐ ꝯsideratiōis nr̄e ad inuestigādū motorē imobilē ē ponēdus mot⁹ ille ex se q̄ ē cā ⁊ pnᵐ alioꝝ motuum. ¶ Nōnᵐ ēt: ꝙ moˡᵉ illd̄ ꝓprie moueẗ ex se c⁹ motus nō initiẗ aliꝗ motui nec initiẗ aliꝗ corꝑi mobili. Sꝫ solū initiẗ motori ꝓprio ꝑꝑ qd̄ lꝫ aialia moueanẗ a ꝓprio pn° itrīseco: tñ qꝛ h̄ pnᵐ nō ē sufficiēs ad cāndū talē motuꝫ sine motore extrīseco vt sine corꝑe celesti ꝑ qꝫdā antonomasiā celū dẗ moueri ex se: mot⁹ vō aialiū aliq̄ mō deficit a tali motu: qꝛ mot⁹ eoꝝ initiẗ motui celesti. ſm .n. ordinē quē vidim⁹ nō moto celo cessarēt oīs mot⁹ horū iferioꝝ. vtꝝ āt de⁹ possit illū ordinē mutare ñ ē ꝑntl speculatōis. ad pñs āt sufficiat scire ꝙ mot⁹ celi q̄tū ad h̄ magi ē ex se qꝫ aliqs alr⁹ mot⁹. ide ē ꝙ motū ex seph̄s appellat cāꝫ ⁊ pnᵐ alioꝝ motuū: qꝛ motus celi q ꝑ qꝫdā antonomasiā est ex se ē h⁹ cā ⁊ pnᵐ. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Necc̄e igiẗ oē qd̄ moueẗ eē diuisibile in sꝑ diuisibilia. Hoc .n. oñsuꝫ ē pri⁹ in vlib⁹ de nā: ꝙ oē qd̄ ꝑ se moueẗ: ꝯtinuū ē. ¶ Impossibile est igiẗ ipꝫ mouens seipꝫ penit⁹ mouere ipꝫ seip̄m.

¶ Exeqẗ de intēto oñdēs: ꝙ ex eo qd̄ moueẗ ex se ē deuenire ad motorem imobilē. ¶ Ad cui⁹ euidentiā sciēdū ꝙ aliqd moueri ex se pōt intelligi dupˡ vel rōne toti⁹ vt ꝙ totū moueat totū vel rōne ꝑtis ⁊ si hoc ē rōne partiū multipliciter eē cōtingit: qꝛ vel totū dẗ mouere seipsuꝫ rōe partis: qꝛ aliqua pars vel alique ꝑtes mouētes seipsas: vel quia vna pars moueat alteram. ¶ Et hoc etiā dupliciter cōtingit: vel qꝛ vtraqꝫ mouet vtrāqꝫ ita ꝙ reciproce vna mouetur ab alia: ⁊ ecōuerso: vel ꝙ altera mouet alterā: ita ꝙ vna per se est solum mouēs: ⁊ vltima ꝑ se mota. quatuor ergo modis potest itelligi aliquid mouere seipsum. horum autē quatuor modorum tres sunt falsi ⁊ vnus tantum verus: falsum est enim aliquid mouere seipsum: quia totū mouet totū: ⁊ falsum est etiā vt totum dicatur mouere seipsum ratione alicuius partis que mouet seipsam vt sicut dicitur sanari homo: quia sanatur nasus sic dicatur homo mouere seipsum quia alia pars eius mouet seipsam: sic etiam tertius sensus falsus est vt dicatur aliquod mouere seipsum: quia vtraqꝫ pars mouet vtrāqꝫ: ita ꝙ quelibet pars ipsius est per se mouens ⁊ per se mota. solus autem quartus sensus est verus: videlicet ꝙ aliquid mouet seipsum non ratione totius sed rōne partium non quia aliqua pars moueat seipsaꝫ vel qꝛ vtraqꝫ pars moueat vtrāqꝫ: sꝫ qꝛ altera moueat alterā: vt qꝛ altera ē ꝑ se mouens ⁊ altera ꝑ se mota duo ergo facit: quia p̊mo exequiẗ de sensibus falsis improbando eos. secūdo exequiẗ de sensu vō inuestigādo ex ipso vitatē intētā: ⁊ ostēdēdo ꝙ ē deuenire ad motorē imobileꝫ ibi (Qm̄ aūt moueri aliud qdē.) Circa pᵐ tria facit ſm ꝙ tres sunt sensus falsi quos improbat. p̊mo .n. ostēdit ꝙ aliqd nō mouet seipsum: qꝛ totū moueat totū. secūdo ꝙ nō mouet seipsū: qꝛ vtraqꝫ pars moueat vtrāqꝫ: tertio ꝓbat aliquid nō mouere seipsum eo ꝙ alique partes eius vel aliqua pars ipsius seipsaꝫ moueat. 2° ibi. (Qd̄ aūt non ꝯtingit.) 3° ibi. (At vō neqꝫ pᵐ.) Circa pᵐ duo facit: qꝛ p̊ ne laboret in equiuoco oñdit de quo mobili intendit: qꝛ intendit de mobili ꝯtinuo qd̄ ē diuisibile in sꝑ diuisibilia. scd̄o adducit rōnes ad ꝓpositū ostendens tale mobile non mouere seip̄m ꝙ totuꝫ totuꝫ moueat ibi. (Totū enim ferẗ ipsum.) Dicit ergo: ꝙ necesse igiẗ oē qd̄ moueẗ eē diuisibile in sꝑ diuisibilia. h̄ .n. ostēsuꝫ est prius in plurib⁹ .i. in vlibus: vt hꝫ alia lr̄a: de natura. nam in .7. hui⁹ oñsum est ꝙ oē qd̄ ꝑ se moueẗ est ꝯtinuuꝫ ⁊ ē diuisibile in semꝑ diuisibilia: quia ergo sic est impossibile est igitur ipsuꝫ mouens mouere seipsuꝫ supple totuꝫ penitus ſm seipsum ita ꝙ totū moueat totuꝫ.

¶ Notandū aūt φ duplex est motus: pprius τ metaphoricus. motu. n. metaphorico put itelligere τ velle dicūtur gdam motus substātie separate que nec sunt corpus nec vtus i corpore moueri dicūtur: qz volūt τ itelligūt. Motꝰ ēt proprius est duplex: quidam per se quo mouēt corpora. gdaz p accidens quo mouētur que sūt i corporibus. Ne igr̄ phs laboret in equoco de quo motu τ ō quo mobili loqui itēdit ait mobile eē diuisibile i semp diuisibilia. ex quo pz φ logtur de motu per se pprio qui nō pōt ɔpetere nisi rebꝰ ɔtinuis τ diuisibilibꝰ in sp diuisibilia. Nā motu metaphorico τ p accidens idiuisibilia moueri possūt. ¶ Nōndū etiaz φ vt in. 7°. diximus nūqūā aliqd mouet seipm itaqꝫ totū moueat totū: nisi idē ad seipm conuertatur: τ vt ibi pbauimꝰ: nullū corpus τ nullū continuū est ad seipm ɔuersiuū. Cū ergo hic phs loquat̄ de motu corpoꝝ: pz vnde seqtur illa ɔclō φ impossibile est ipm mouēs mouere seipm penitus φ totuz moueat totū. Nā si ipse logtur nō de motu quolibz: sed de motu ɔtinuoꝝ: cū talia nō sint ad se ipsa ɔuersiua impossibile ē φ fm talē motū aliqd totū moueat se totum penitus. ¶ Nōndū etiaz φ cū h̄ qd per verba premissa ne laboret in equoco expressit suā itētionē innuebat rōnem quandam φ loquēdo de motu ppue nihil mouet seipz: ita φ totū moueat totū: qz talis motꝰ non cōpetit: nisi ɔtinuis que nō sūt ad seipsa ɔuersiua. ¶ Nōndum etiā φ libros pcedētes huc octauū auctor appellat vlr de nā: qz vt ɔmuniter dr̄ in libris pōribꝰ vlius logtur ō motu φ in hoc octauo: imo i hoc octauo quodammō applicat motus ad res mobiles. hāc ergo ɔclusionē φ mobile ē diuisibile i sp diuisibilia dicit eē dictā priꝰ i vlibꝰ de nā: qz dicta ē i. 6°. vbi ō motu quē maxie ɔsiderat nāl lis vlius dcm̄ ē q̄z i hoc octauo. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Totū. n. fertur vtiqꝫ: τ feret fm eādem loci mutationē vnū cū sit τ indiuiduū specie τ alterabitur τ alterabit. Qr̄ docebit vtiqꝫ τ docebit̄ sil̄: τ sanabit τ sanabit̄ fz cādē sanitatē.

¶ Adducit rōnes ad ppositū ostēdens nō posse mouere seipm ita φ totū moueat totū. Circa qd duo facit: fm φ ad duo incōueniētia adducit contra h̄ ponentes. secunda ibi. (Amplꝰ determinatū est.) Primū igit̄ incōueniens: qz si aligs mouet seipm ita φ totū moueat totuz: tunc totū fert̄ vtiqꝫ. i. ferret̄ fm eādē loci mutationez: τ qua rōne vnū τ idē τ fm idē pōt ferre τ ferri: pari ratiōe vnū aliqd cū sit indiuiduū specie alterabit̄ τ alterabit. qr̄ idē vtiqꝫ sil̄ docebit τ docebit̄: τ sanabit τ sanabit̄: fz eādez sanitatē. cū ḡ hec incōuenientia sint. incōueniens est aliqd totū fz se totū mouere seipm fm aliq̄z spēz motus: qz si mouet se fz lationē idē ferret τ ferret̄: si fm sanationē idē sanabit τ sanabit̄: si fm doctrinā idē docebit τ docebit̄. ¶ Nōndū aūt φ alterans τ alteratū fm φ hꝫ semp differūt fm formā. nā alterans itelligit̄ aliqd hñs formā. alteratū vō itelligit̄ aliqd carens forma: vel nō hñs eā in eē pfecto. cū ergo vnū τ idē mobile respectu vniꝰ τ eiusdē forme sit iduiduū: qz nō potest esse φ vnū mobile hēat vnā τ eādē formā τ careat ea: ipole est aliqd vnū τ idē cū sit iduiduū fm spēz τ formā alterare seipz ita φ totum alteret totum.

Dub. 1ª **Dubitaret** forte aligs. qz nō est inconueniēs φ aliqd seipz moueat ad sciaz. Nā qd aligs nouit discēs ab alio pōt nosse inueniēs p seipz. nō est ergo icōueniēs idē quodāmō seipz docere τ mouere seipz ad sciam: qd phs hic p icōueniēti hēre vr̄. ¶ Dōm φ sicut aial mouet seipz motu locali: ita quodāmō aia itellectiua mouet seipsaz ad sciaz. aial. n. nō mouet seipz ita φ totū totū moueat: fz ē dare in aiali ples ptes: q̄ruz vna ē p se mouēs: vt aia: τ alia p se mota: vt corpꝰ: sic in ipsa aia ē dare ples ptes. nā ipse potētie aie dicūtur q̄dā ptes potētiales eiꝰ: τ ipsa aia dr̄ qdā totū potētiale ad suas potētias. vñ phs volēdo log ō itellectu ait. ō parte aūt aie q̄ cognoscit aia τ sapit. sic ḡ aia mouet seipsaz ad sciam: nō φ tota fm oēs suas potētias moueat se totā: fz qz per vnā ptē: τ p vnā potētiā mouet: τ p aliaz mouet̄: vt aia per itellectū agētē est p se mouēs p itellectū potētialē ē p se mota: pōt igit̄ aia mouere sic seipaz ad sciaz: sic aial mouet seipm ad vbi. vtꝝ āt ex hoc possit hō dici docere seipz τ eē magr̄ sui nō ē pñtis speculatiōis. suffic̄ aūt ad psens scire φ aia nō mouet seipam ad scientiam ita φ tota moueat totam: sed quia vna pars eius essentialis mouet aliam. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Amplius ōterminatuz est: qz mouet̄ mobile. Hoc āt est qd potētia mouet̄ nō actu. Qd aūt est potētia. vadit i actū. Est aūt motꝰ actꝰ mobilis iperfectus: mouēs aūt iā actu est: vt calefacit calidū: τ oīno generat hñs spēz. Qr̄ simul idē τ fm idē calidū erit τ nō calidū. Similr̄ āt τ alioꝝ vnūqdqꝫ quorūcūqꝫ mouens necesse ē hr̄e vniuocū. Hoc qdem igitur mouet: illud āt mouetur ipsuz seipsum mouēs.

¶ Adduc̄ scdaz rōnē φ idē nō mouet seipz ita φ totum moueat totū. d. φ amplꝰ ōtermiatū ē sup. vt i tertio hꝰ: qz mobl̄e ē illō qd mouet̄. τ h̄ āt qd mouet̄ ē potētia nō actu. φ aūt ē i poª fz φ hꝫ vadit ad actū: fz sup. nō est in actu. Motus āt est actꝰ mobilis iperfectus. i. ē actus nō separatꝰ a potētialitate. ḡ mobile ē cuiꝰ motꝰ est actus: τ est gd i potētia. mouēs āt ē iā aligd actu: vt actu calidū calefacit. τ oīno. i. vlr gnāns hñs spēm. i. hñs formaz. qr̄ si aliqd totū totū se mouet sil̄ idez τ fm idē erit calm̄ τ nō calm̄ erit in actu τ nō i actu: τ qd dcm̄ ē ō calō τ nō calido itelligēdū ē ō oībꝰ alys. iō subdit. φ silr̄ āt τ aliorū vnūqdqz mouēs: necesse ē hr̄e aliqd vniuocū cū ipo mobili: qz q̄le ē mouēs i actu tale ē mobile in potētia. nihil. n. fit nisi a sibi vniuoco: τ a sibi ɔueniēti: pp qd si idem sit mouet seipz: idē τ fz idē ē in potētia τ i actu. Sed cū h̄ sit icōueniēs: ipol̄e ē aligd mouere seipm: ita φ totuz moueat totū: fz ps mouebit ptem ipsius quidem igitur mouētis ipsum esse seipsum hoc gdem igitur. i. h̄ ps mouet. illud autem. i. alia pars mouetur.

Dubitaret forte aligs: qz nō vr̄ φ sp mouēs habeat gd vniuocū cū re mota. videmꝰ. n. φ nō solū gnātur asinꝰ ab asino: fz ēt ab asino generat̄ mulus: τ calm̄ nō solū fit ab igne: fz ēt a sole. vñ τ ɔuenienter ɔsueuit distigui φ ē duplex agēs. equocū τ vniuocū. Nō ergo omne agēs est gd vniuocū. ¶ Dōm φ vt pbat̄. 7°. meth. gcgd fit fit a sibi simili. sp ergo agens aliqmō assimilat sibi passuz. ista tñ assimilatio nō sp est eq̄lis τ vniformis: qz aliqñ ē fm spēm: vt ignis gnātur ab igne aliqñ ē fz genus: vt mulus gnātur ab asino: aliqñ ē fz aliq̄z analogiā: vt cū ignis gnātur a sole. sol. n. cū istis inferioribꝰ nō pprie cōicat i codē genere phȳco. si ḡ gcgd fit fit ab aliq̄ modo sibi simili nihil gnātur ab agēte penitꝰ equoco agēs igit̄ inq̄ztū non ē penitꝰ equocū cum passo dr̄ hr̄e aligd vniuocū cū eo. distictio ergo illa cōis φ agēs aliqd equocū aliqd vniuocū p tāto vera est: qz non semper agens est eiusdem speciei cum acto: vt qz latent equocatiōes in generibus dicitur aliqd agens esse equiuocum. qd vero hic dicitur omne agens eē vniuocū

Dub. 2ª

T. c. 30.

accipit͂ vniuocū large: put gcqd hꝫ aliquā ſiſitudinē cū aliquo dr̄ aliq̄ mō eē vniuocū illi: cū quocūqꝫ mō dicat͂ ſp agēs: vt agēs ē: dic̄ gd ī actu ꝛ hñs formā. paſſuꝫ vō dicit gd ī poᵃ. q̄r ſi totū ſꝫ ſe totū mouet ꝛ moueret͂ vl' ageret ꝛ pateret͂ ideꝫ ſm idē eēt in actu ꝛ in potētia: quod ē inconueniens. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.41. ¶ Quod āt nō ɔtingat ipꝫ ſeipꝫ mouere ſic: vt vtrūqꝫ ab vtroqꝫ moueat͂: ex his manifeſtū ē. Neqꝫ erit primū mouēs nullū: ſi vtrūqꝫ vtrūque mouebit. Qd̄.n. prius magis ē cā mouēdi q̄ ſeq̄ns: ꝛ mouebit magis. Dupliciter.n. mouere erat: aliud gdē qd̄ ab alio mouet͂ ipꝫ: aliud āt ex ſeipo. Proximus āt ē qd̄ longius eſt ab eo qd̄ mouet͂ principio q̄ medium.

¶ Improbat aliū ſenſum falſum. vꝫ. ꝙ totum nō mouet ſeipm: ita ꝙ vtraqꝫ ps moueat vtrāqꝫ ptē. Circa qd̄ q̄tuoꝛ fac: ſm ꝙ q̄tuoꝛ rōnes adducit ad ꝓpoſitum. ſcd̄a ibi. (Amplius nō neēc ē.) 3ᵃ ibi. (Amplius nō neceſſe ē.) 4ᵃ ibi. (Amplius gdē.) Dic̄ ḡ. ꝙ āt non conuenit ipꝫ mouere ſeipm ſic vt vtrūqꝫ: ꝛ vtraqꝫ ps moueat͂ ab vtraqꝫ pte ex his ē manifeſtū: qꝛ ſi vtrūqꝫ mouebit vtrūqꝫ neqꝫ erit pmū mouēs nullū. Nā qd̄ ē pmum magis ē cā mouēdi ꝛ magis mouebit q̄ ſequēs. Naꝫ vt ſupra dicebat͂: dupl'r erat. i. ɔtigebat aliqd mouere. Nā aliō gdē vt dicebat͂ ē qd̄ mouet͂ ipꝫ. i. ſm ſeipꝫ ab alio: ꝛ h̄ erat mouēs 2ᵐ. aliō aūt qd̄ mouet͂ ex ſeipo: ꝛ h̄ erat mouēs pᵐ: vt ibi dicebatur: ꝛ qd̄ ē ꝓximius mouēti vltimo: ꝛ ē lōgius ab ipo pnᵒ. i. ab ipſo pᵒ mouēte: qd̄ mouet͂ ſup. pᵒ ē minᵘ mouēs q̄ motū. q̄r pꝫ ex ſupioribᵘ dictis ꝙ pᵐ agēs: ꝛ qd̄ ē ꝓpiquiᵘ pᵒ agēti ſp plus mouet: ſꝫ ſi ī mouēte ſeipꝫ vtraqꝫ ps moueret vtrāqꝫ. nō magis vna eēt mouēs q̄ alia. ḡ nō eēt ibi pmū mouēs: cū de rōne pmi mouētis ſit ꝙ plus moueat ꝛ ſi nō eēt ibi pmū mouēs nullus eēt ibi motᵘ. ponere ḡ hꝫ motū ē negare talē motū. ¶ Nōnᵐ āt ꝙ ī oī motu ex ſe ē reqrire aliqd pᵐ mouēs: vt ſi aer mouet͂ a corpore ꝛ corpᵘ mouet͂ ab aīa ī hꝫ motu aīa ē pᵐ mouēs: ꝛ ſi nō eēt ibi pᵐ mouēs nō eēt motᵘ aīalis q dr̄ motᵘ ex ſe. Aīa autē iō ē pᵐ mouēs ī tali motu: qꝛ ē p ſe mouēs corpᵘ: ꝛ per ſe nō mouet͂ ab ipo. Sꝫ ſi ita corpus moueret aīaꝫ ſic anīa mouet ipꝫ ita ꝙ vtraqꝫ ps aīalis moueret vtrāqꝫ nō magis eēt mouēs vna q̄ aᵃ: qꝛ nō eēt ibi pᵐ mouēs: ꝛ p ɔñs nō eēt ibi aliquis motus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Amplius nō neceſſe ē mouēs moueri niſi a ſeipo ſm accñs. Ergo cōtra mouet alteꝝ: accipiebā igr̄ ɔtingere nō mouere. Ergo erit aliō gdē qd̄ mouet͂: aliud aūt mouēs īmobile.

¶ Ponit 2ᵃᵐ rōnē. d. ꝙ nō neēc ē mouēs moueri niſi a ſeipſo ꝛ ſꝫ accñs. ḡ alteꝝ. i. altera ps ɔ ipm ſup. p accñs: qd̄ ſꝫ qd̄ ē p accñs accipiamᵘ ſup. ɔtigere non mouere. ps ḡ mouēs poterit mouere exiſtēs īmobilis. q̄r ī mouente p ſe vtraqꝫ ps nō mouebit vtrāqꝫ. ḡ erit aliō gdē. i. aᵃ pars qd̄ mouet͂. aliō āt mouēs īmobile. ¶ Nōnᵐ āt viꝫ rōnis hᵘ' h̄ ɔſiſtere. vꝫ. ꝙ qꝛ qd̄ ē p accñs. pī nō eē: cū ī mouēte p ſe ps mouēs nō moueat͂ niſi p accñs. moueat āt p ſe: poterit ḡ mouere abſqꝫ eo ꝙ moueat͂ pp ꝙ ī hꝫ mouēte altera ps erit ſolū mouēs: altera vō ſolū mota.

Dub. pᵃ Dubitaret forte aliqs. vñ ſegtur h̄ ɔñia ꝙ ī mouēte p ſe ps mouēs nō mouet͂: niſi a ſeipſa ꝛ p accñs. ¶ Dōꝫ ꝙ ī mouēte p ſe ps mota nō mouet ptē mouētē: niſi īquātū mouet͂ ab ea: vt ī aīali corpᵘ nō mouet aīaꝫ: niſi īquātū mouet͂ ab aīa. ſi ḡ aīa mouet corpᵘ: ꝛ corpᵘ motū ab aīa mouet aīaꝫ. ſeqtur ꝙ anīa ſeipſaꝫ moueat. Nā gcqd mouet aliqd mouet oē motū ab illo: nō igr̄ eē pt ꝙ aīa moueat corpᵘ. ꝛ corpᵘ eɔ moueat aīaꝫ: niſi aīa moueat͂ a ſeipa: ꝛ qꝛ nihil mouet͂ a ſeipo: niſi p accñs: hñ dcm̄ ē ꝙ ī mouēte p ſe ps mouēs ñ pt moueri eꝫ ab aᵃ pte mota: niſi moueat͂ a ſeipſa p accidens. ¶ Aduertēdū tñ ꝙ ñ ī oī qd̄ mouet͂ ex ſe ps mouēs mouet ſeipſaꝫ p accñs. qꝛ ē ɔuenit͂ ad aliqd̄ motū ex ſe cuiᵘ ps mouēs ꝓpe nō mouet͂ p ſe nec p accñs: vt pꝫ ī motor͂ celi: tñ ſi ɔtigat ptē mouētē moueri a pte mota: vt ſi ɔtigat aīam moueri moto corpore h̄ eſt inquantum anima mouet ſeipſam per accidens.

Ulterius forte dubitaret aliqs. qꝛ vr̄ nō eē veꝝ ꝙ ſi ps mouēs mouet ſeipſaꝫ p accidēs ꝙ hꝫ p accñs poſſit ɔtigere nō eē vt ꝙ poſſit mouere īmobilis. videmᵘ.n. ī aīabᵘ aīaliū ꝙ hꝫ aīe mouēt ſeipas per accñs. nūq̄ tñ illō p accidēs ɔtigit ſic nō eē ꝙ poſſit hꝫ aīa mouere īmobilis. imo ſp cū mouet corpᵘ mouetur ꝛ ipſa. ¶ Dōꝫ ꝙ illud qd̄ ē p accñs: lꝫ forte nō ſepet͂ ī hac mā vl' in illa. nō tamen oportet ipm eē ɔiūctum ī qualibet mā: vt ſi nigrū p accñs ɔiūgit͂ dulci: lꝫ ſit dare aliq̄ māꝫ ī qua nigrū nō ſepat͂ a dulci: vt pꝫ ī caſſia: nō tñ h̄ oꝫ vl'r ī oibᵘ: qꝛ ē dare nigrū in aliquo ī quo nō ɔiūgit͂ dulci: vt pꝫ in carbone q ē niger nō tñ dulcis. Sic in ꝓpoſito: qꝛ moueri ɔpetit p accñs ipſi pti mouēti: lꝫ h̄ in aliqbus mouētibᵘ ſeipſa ps mouēs nūq̄ moueat niſi moueatur. tñ h̄ nō ē vl'r ī oibᵘ. eſt.n. ɔuenire ad aliq̄ que moueantur ex ſe: in gbus ps mouēs ſic mouet ꝙ nō ꝓprie mouet͂ nec p ſe nec p accñs: hñ ergo dcm̄ ē ꝙ contigit aliqd moueri ex ſe in quo alia pars ſolum mouetur: alia vero mouet immobilis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ampliᵘ nō neceſſe ē mouēs cū mouet cōtra moueri: ſꝫ aut immobile mouere neceſſe: aut ipꝫ a ſeipo moueri: ſi gd neēc ē ſp motū eē.

¶ Ponit 3ᵃᵐ rōnem. d. ꝙ non neceſſe eſt mouens cū mouet eſſe contra motuꝫ: ſed aut oportet eſſe aliquod mouens īmobile: qꝛ neceſſe eſt motuꝫ ſp eſſe. ¶ Notandū autē ꝙ in aliquibus mouentibus ex ſe pars mouēs ecōtrario mouet͂ vt anima mouens corpᵘ econtra ſiue ecōuerſo mouetur moto corpore. in aliquibᵘ vero mouētibus ex ſe pars mouens nō econtra mouetur vt ī corpore celeſti: vt intelligentia mouet celum: ſed non proprie ecōuerſo mouetur intelligentia a celo moto: nec per ſe: nec per accidens. in omnibus ergo que mouent͂ ex ſe ꝛ non quieſcūt a motu motores ſunt īmobiles. In mouētibus vero ex ſe: qꝛ aliquando mouentur aliquando nō mouentur: motores mouentur per accidens. Eſt igitur vis rationis ꝙ cum oporteat dare motum aliquem cōtinuum ꝛ perpetuum oportet dare aliquid quod mouetur ex ſe cuiᵘ mouēs eſt īmobilis ꝛ proprie nō mouetur: nec p ſe nec per accidens. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Amplius quod mouet motum: ꝛ mouebit͂ vtiqꝫ. Quare calefaciens calefit.

¶ Adduc̄ q̄rtā rōnē. d. ꝙ ampliᵘ gdē ſup. ſi vtraqꝫ ps mouet vtrāqꝫ: tūc idē motū mouet ꝛ mouebit͂ vtiqꝫ: qꝛ calefaciēs calefit: qd̄ ē icōueniēs. ¶ Nōndū āt ꝙ cū vnus ſit motus eius qd̄ mouet͂ ex ſe ſi p ſe loquēdo vtraqꝫ ps eiᵘ moueret vtrūqꝫ ſꝫ vnū ꝛ eūdē motū q̄libꝫ ps mouētis ex ſe moueret ꝛ moueret͂. q̄r ſꝫ hūc modū ponēdi ſi qd̄ mouet͂ ex ſe moueret͂ motu latiōis idē ferret ꝛ ferretur. ſi moueret͂ motu calefactiōis idē calefaceret ꝛ calefieret. ſi moueret͂ motu augmētatiōis idē augeret ꝛ augeret͂: ꝛ qꝛ oīa h̄ ſt̄ ipoſſia ipoſe ē aliqd mouere ſeipm eo ꝙ vtraqꝫ ps moueat vtrāqꝫ ptē. ¶ Deīde cū dicit.

T.c.42 ¶ At vo neqꝫ primū ipʒ seipʒ mouēs: neqꝫ vna ps: neqꝫ plēs mouebūt ipʒ seipʒ vnūqdqꝫ.

¶ Improbat 3ᵐ sensū fl̄z. vz. q̄ nō dr̄ aliqd mouere seipʒ eo q̄ aliq̄ ps ei⁹ moueat seipsaz: vl' eo q̄ plēs ptes ipsius moueāt seipsas. ondit. n. q̄ ī mouēte seipsū p se ꝛ pᵐ nulla ps ipsi⁹ moueat. Circa qd̄. d. f. qꝛ pᵒ pponit qd̄ ītēdit. zᵒ pbat ppositū ibi. (Totū. n. si mouet̄.) Dic̄ g̊. q̄ at vero neqꝫ mouēt seipsū pᵃ: neqꝫ vna ps sup. mouet seipsam: neqꝫ plēs ptes mouebūt ipʒ seipsū vnūqdqꝫ. q. d. q̄ mouēs seipʒ nō dr̄ seipʒ mouere eo q̄ aliq̄ ps ipi⁹ moueat seipʒ vl' eo q̄ aliq̄ ptes ipsi⁹ moueāt seipsas: ita q̄ vnūqdqꝫ illoꝝ vl' vnaq̄qꝫ illaꝝ ptiū moᵃᵗ seipsaz. ¶ Deīn cū. d.

¶ Totū. n. si mouet̄ ipsum a seipso: aut ab aliquo q̄ sunt ipsius mouebit̄ aut totum a toto.

¶ Probat qd̄ dixerat. Circa qd̄. d. f. qꝛ pᵒ pmittit q̄dā diuisionē. zᵒ ↄstruit m̄bra illi⁹ diuisiōis ibi. (Si quidē igr̄.) Dic̄ g̊. q̄ totū aliqd̄. i. tota aliq̄ ps si mouet̄ ipm a seipso aut mouebit̄ ab aliq̄ q̄ sūt ipsi⁹ aut totū a toto. ¶ Nōnᵐ āt hāc diuisionē ī h̄ ↄsistere q̄ si aliqd dr̄ mouere seipʒ eo q̄ aliq̄ ps ei⁹ moueat seipsaz: vl' h̄ erit: qꝛ tota illa ps mouebit se totā: l' qꝛ illa ps ē diuisibil' ī plēs ptes ꝛ aliqd ipi⁹ ptl vl' aliq̄ ps ipi⁹ ptis mouebit aliā ptē. ¶ Deīn cū. d.

¶ Si qdē igr̄ ī mouēdo aliq̄ ptē ipm a seipso. Hoc vtiqꝫ erit primū ipʒ seipʒ mouēs: separatuʒ quidem. n. hoc quidem mouebit ipsuʒ seipsum. Totum autem non iam.

¶ Improbat m̄bra pdicte diuisiōis. Circa qd̄. d. f. qꝛ pᵒ probat aliqd n̄ mouet̄ seipʒ rōne ptl eo q̄ aliq̄ ps illi⁹ ptis moueat aliā. zᵒ pbat aliqd n̄ mouet̄ seipʒ rōe ptis: eo q̄ tota illa ps moueat se totā ibi. (Si āt totū.) Dic̄ g̊. q̄ si qdē igr̄ ī mouēdo aliq̄ ptē ipʒ a seipso mo̊ᵗ: h̄ vtiqꝫ erit pᵐ mouēs sepatū. qdē. n. h̄ qdē mouebit seipʒ. totū n̄ iā. ¶ Nōnᵐ āt q̄ si totū a. b. dr̄ mouet̄ seipsū rōne ptl eo q̄ a. mouet seipsū: ꝛ a. mouet seipsū ēt rōne ptis: qꝛ vna ps ipsi⁹ a. ēt ē mouēs: ꝛ aᵒ mota tūc. totū a. b. p se ꝛ pᵒ iā n̄ erit mouēs seipsū. Nā si solū a. ex se ꝛ p se sepatuʒ ab ipso b. moueret seipʒ cū positū sit ipʒ a. mouere seipʒ rōne ptl ꝛ eē diuiˢˡᵉ ī talia duo: q̄ꝝ vnum ē p se mouēs: ꝛ aliud p se motū. loq̄ndo igr̄ d̄ mouēte seipʒ p se ꝛ pᵒ nō possum⁹ dr̄e aliqd mouere seipʒ p se: ꝛ pᵒ rōne ptl eo q̄ illa ps moueat se p̄az: qꝛ ē diuisibilis ī talia duo: q̄ꝝ vnū est p se mouēs ꝛ aliud p se motū: qꝛ tunc illa ps moueret seipsam p se ꝛ pmo ꝛ nō totum. ¶ Deīde cū dicit.

¶ Si āt totū a toto mouet̄ f̄m accn̄s vtiqꝫ mouebūt hec ip̄a seip̄a. Qr̄ si nō sunt necessaria: accipiant̄ nō mota seipsis. Totū⁹ igr̄ aliud mouebit cū imobile sit: aliud aūt mouebit̄: solum. n. sic possibile est adhuc ipm mobile esse.

¶ Improbat zᵐ m̄bꝝ ondēs aliqd nō posse moueri a seipso rōne ptis: ita q̄ tota illa ps moueat se totā. Circa qd̄ duo. f. s̄z q̄ zᵒ pbat itētū. zᵒ ibi. (Ampli⁹ si qdē.) Dic̄ g̊. q̄ si āt totū mouet̄ a toto. i. si aliqd dr̄ mouet̄ seipʒ rōne ptis: qꝛ tota illa ps mouet se totā f̄m accn̄s vtiqꝫ mouebūt h̄ ip̄a seip̄a. i. illa ps mouebit seip̄az s̄z accn̄s. qr̄ si n̄ sīt necīa q̄ sīt s̄z accn̄s accipiet̄ talia nō mota a seipis. ps igr̄ illa q̄ dr̄ mouet̄ aliā ptē mouēdo seip̄az totā poterit nō mouet̄ seip̄az. illi⁹ g̊ toti⁹ qd̄ dr̄ mouere seipʒ aliud mouebit cū sit qd imoˡᵉ. Aliud āt. i. alia ps mouebit̄. id̄ s̄bdit. q̄ solū. n. sic posse ē adhuc ipʒ mobile eē mouēs seipʒ: nō qꝛ aliq̄ ps moueat seipsaz: s̄z vna ps p se mouet̄. alia vo mouet p se imobilis. ¶ Nōndū āt q̄ si totū aial dr̄ mouere seipʒ rōne ptis: vt qꝛ tota aīa mouet corp⁹: ꝛ mouēdo corp⁹ mouet seip̄az: cū tota aīa nō moueat seip̄az totā: nisi s̄z accn̄s: ꝛ q̄ ē s̄z accn̄s n̄ repiat̄ vl'r ī oīb⁹: erit dueniread aliqd mouēs seipʒ cui⁹ ps mouēs erit imobil': pp qd illi⁹ mouēt l seipʒ vna ps erit p se mota: aᵃ erit p se mouēs imoˡᵉ. nl'a āt erit seip̄az mouēs. ¶ Deīn cū. d.

¶ Ampli⁹ si quidem tota ipsa seipsam mouet: hoc qdem mouebit ipsi⁹: illud aūt mouebit̄. Ergo a. b. a seipsa qdem mouebit̄ ꝛ ab a.

¶ Improbat h̄ idē aᵃ rōne. d. q̄ si aliqd totū mouet seipʒ rōne ptis: qꝛ si qdē aliq̄ ps ipi⁹ ip̄a tota seip̄az mouet ps illa q̄ tota seip̄az mouet erit diuisibilis i. d. ptes: ꝛ h̄ qdeʒ ipi⁹ mouebit. illd̄ aūt mouebit̄. qr̄ si ps illa q̄ mouet seipsaz vocat̄ a. b. seq̄t̄ h̄ icōueniēs: qꝛ a. b. mouebit̄ qdē a seip̄a ꝛ mouebit̄ ab a. qr̄ idē mouebit̄ a duob' motorib⁹ ꝛ eque imediate: qd̄ ē icōueniēs. ¶ Nōnᵐ āt q̄ si aliqd totū dr̄ mouere seipʒ: qꝛ aliq̄ ps mouet seip̄az vocet̄ ps illa a. b. si g̊ a. b. mouet seip̄az: ita q̄ tota moueat totā: vl' h̄ est p se: vl' p accn̄s. si p accn̄s: qꝛ qd̄ ē p accn̄s ↄtigit nō eē: erit dueniread aliqd mouēs seipʒ: cui⁹ ps mouēs erit imobilis: vt pbabat rō pᵃ. Si āt h̄ nō ē p accn̄s: s̄z p se cū oē mouēs seipʒ p se sit diuisibile i talia duo: q̄ꝝ vnū ē p se mouēs: ꝛ aliud p se motū: a. b. qd̄ mouet seipm totū p se erit diuisibile i a. qd̄ ē p se mouēs: ꝛ ī b. qd̄ ē p se motum. g̊ hac ypotesi stāte a. b. mouebit̄ a duob⁹ motorib⁹ s̄z eundē motū: ꝛ eque imediate. vz. a seip̄o toto ꝛ a parte ei⁹. s. ab a. q̄ pōnit̄ eē p se mouēs vt pbat rō nūc fcā. L. c. XV.

Quoniā āt mouet aliud qdē qd̄ mouet̄ ab alio. aliud āt cū sit imobile: ꝛ mouet̄ aliud qdē mouēs: aliud autē nihil mouēs: ipm seipm mouēs necesse ē ex imobili eē: moueri āt. ꝛ adhuc ex eo q̄ mouet̄ n̄ mouēre āt ex necitate s̄z q̄l'r euēit. T.c.43.

¶ Postquā phus executus est de tribus sensibus falsis: f̄m quos aliquis dr̄ seipsum mouere. In ista pte vt dicebat̄ exseq̄tur de q̄rto sensu vo. Circa qd̄ duo facit. qꝛ pᵒ proponit qd̄ itēdit. zᵒ pbat qd̄ dixerat ibi. (Sit. n. a. mouēs.) Dic̄ g̊. quoniā āt mouet sup. aliquid seipʒ. id̄ in tali mouēte ē dare duo. aliud qd̄ mouetur ab alio. aliud āt qd̄ mouet cū sit imobile: ꝛ mouetur aliqd mouēs ipsum seipʒ: qꝛ hec quidē ps eius ē mouens. illud āt. i. illa alia ps ē sī nihil mouēs: qꝛ g̊ sic necesse est oē mouēs seipsuʒ eē compositum ex imobili. moueri āt ꝛ adhuc ex eo qd̄ mouet̄ nō. mouēte āt ex necessitate. S̄z q̄liter hoc euenit statim probabitur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sit. n. a. mouēs qdē. imobile āt b. qd̄ mouetur ab a. ꝛ mouēs qd̄ ē i quo c. Hoc āt motuʒ qdē a. b. nō mouēs āt nullū. Si qdē. n. ꝛ p plā media venit aliqn̄ i c. sit p vnuʒ solū. Oē ergo a. b. c. ipʒ seipʒ mouet: s̄z si aufero c. a. b. ipm seipm mouebit a. qdē ē mouēs. b. vo qd̄ mouetur. c. aūt non mouebit ipsum seipsum neqꝫ penitus mouebitur.

¶ Probat qd̄ dixerat ondēs q̄ oē mouēs seipʒ pᵒ nō ē cōpositū: nisi ex duab⁹ ptib⁹. vz. ex pte q̄ ē mouēs imobil' ꝛ ex pte q̄ mouet̄. non tn̄ ex necitate mouet. Circa qd̄. d. f. qꝛ pᵒ fac̄ qd̄ dcm̄ ē. zᵒ mouet qddā dubiū circa ptacta ibi. (Dubitationē āt.) pᵃ ī tres: qꝛ pᵒ ondit q̄ mouēs seipʒ n̄ ↄstat nisi ex duab⁹ ptib⁹. zᵒ dclat q̄les sūt ille ptes. 3ᵒ pbat q̄ mouere seipsuʒ nō ↄpetit ipsis ptibus sed toti. zᵒ ibi. (At vo neqꝫ.) 3ᵒ ibi. (Si quidem igitur.) Dic̄ ergo

A.

.B.

C.

sit.n.a.mouēs qdē.imobile āt.b.vō sit qđ mouet ab ipo a.ꝛ hꝫ b.sit mouēs qđ ē i quo c.h āt.s.c.qđ qdē ē motū a mobili qdē b.nō sit mouēs nullū.i.c.sit ita motū ꝙ ñ sit mouēs.si qdē.n.ꝛ si ꝑ plā media mouēs:aliqñ veniet in e.siue.n.ponam⁹a.mouere c.ꝑ vnū mediū:vt ꝑ b.siue ꝑ plura:oꝫ tñ aliqñ ɔuenire i c.i.i aliqđ qđ sic mouetur:ꝙ nō mouet tñ:qđ vocat c.ꝛ vt spectat ad ꝓpositū idē ē h facere ꝑ vnū mediū qđ ꝑ plura:ꝛ qꝛ sic ē:sit ģ ꝑ vnū solū mediū.oē ģ.i.totū qđ ē a.b.c.mouet ipꝫ seipm ꝑ:sꝫ si aufero c.ipꝫ a.b.seipꝫ mouebit.a.qdē.n.erit mouens.b.vō qđ mo⁹.c.āt sic diuisū ꝛ sepatū ñ mouebit seipꝫ nꝫ pēit⁹ mouebit. Nō igr totū h a.b.c.mouebat seipꝫ ꝑ:cū a.moto c.adhuc ipi a.b.ɔpetat mouere seipꝫ.mouēs ģ seipꝫ ꝑ nō ɔstat ex trib⁹ partib⁹:sꝫ ex duab⁹ tm̄. ¶ Deide cū d.

In figura pcedenti ¶ Atvero neqꝫ b.c.mouebit ipsa seipaꝫ sine a. b.n.mouet i eo qđ mouet ab alio:non qꝛ sui ipsi⁹ pte aliqua.a.b.igit solū ipꝫ seipꝫ mouet. Necesse itaqꝫ ipꝫ seipm mouēs hr̄e mouēs.imobile autē ꝛ qđ mouetur:nihil autem mouens ex necessitate contacta aut vtraqꝫ abinuicem aut ab altero alterum.

¶ Declat q̄les sunt ille ptes.mouēs.n.seipm ꝑ cōstat ex duab⁹ ptib⁹:sꝫ h nō ē ex qbuslibꝫ duab⁹:sed ex pte ꝑmo mouēte ꝛ ꝑ mota. Nā b.c.nō mouet seipꝫ ꝑ:sꝫ a.b.iō ait: ꝙ at vō neqꝫ b.c.mouebat ipa seipaꝫ sine a.qꝛ b.mouet i eo ꝙ mouet ab alio:vt qꝛ mouet ab a.nō qꝛ a sui ipi⁹aliqua pte:si ģ b.nō mouet a pte ei⁹:sꝫ ab ipso a.subtracto a.subtrahit ois mot⁹:qꝛ ģ sic ē solū igr a.b.ipꝫ seipꝫ mouet:ꝛ qꝛ a.b.ɔponit ex pte mouēte imobili:vt ex a.ꝛ ex pte mota:q̄ nō ď necitate mouet:vt ex b.Luꝫ ģ sic sit:necesse ē vtiqꝫ ipꝫ seipꝫ mouēs hr̄e mouēs.immobile āt ꝛ hr̄e illđ qđ mouet:qđ ex necessitate nihil ē mouēs:ꝛ he due ptes siue h duo:aut vtraqꝫ sit ɔtacta abinuicē:qꝛ vnū tāgit aliđ ꝛ ecōuerso:aut alteꝝ ab altero tāgit ꝛ nō ecōuerso. ¶ Nōn⁹ āt ꝙ mouēs seipꝫ ꝑ nō ɔstat ex trib⁹ptibus:vt ex q̄tuor vl̄ ex plib⁹:sꝫ tātū ex duab⁹:qꝛ si toti qđ ɔstat ex trib⁹ptib⁹:vt ex plib⁹ ɔpeteret mouere seipsuꝫ ꝑmo amota tertia pte:vl̄ amotis aliis ptib⁹ plib⁹ nō cōpeteret residuo mouere seipꝫ:qꝛ si remoueret aliqd ab eo:cui ɔpetit ꝑ:remouet a q̄ libꝫ alio:sꝫ si a.mouet b.ꝛ b. mouet c.ꝛ c.d.ꝛ q̄cūqꝫ ponāt mo[lia]: vtputa si aīa mouet cōp⁹:corp⁹ mouet baculū:ꝛ bacul⁹ lapidē si auferret bacul⁹ ꝛ lapis:adhuc aīa mouebit corp⁹:ꝛ ɔpositū ex aīa ꝛ cōpe mouebit seipꝫ.nō ģ h totū aīa corp⁹ bacul⁹. vl̄ h totū aīa cōp⁹ bacul⁹ lapis mouet seipꝫ ꝑ:sꝫ solū h totū. vꝫ. aīa cōp⁹ mouet seipꝫ ꝑ.mouēs seipꝫ.ģ ꝑ ɔstat ex duab⁹ ptib⁹ tm̄. ¶ Nōn⁹ et ꝙ si aīa mouet cōp⁹: ꝛ cōp⁹ baculū:ꝛ bacul⁹ nihil:vt pꝫ ꝑ habita:totū h.aīa corp⁹ bacul⁹ ñ mouet seipꝫ ꝑ:sꝫ solū hec aīa corp⁹.rursus si aīa mouet corpus:ꝛ corp⁹ baculū:baculus lapidē:ꝛ q̄cūqꝫ ponant talia mobilia totū ɔpositū ex oib⁹ illis mobilib⁹ nō mouebit seipꝫ ꝑ:sꝫ solū mouet se ꝑ ɔpositū ex aīa ꝛ cōpe. Ut ģ spectat ad ꝓpositū idē ē facer vnū mediū qđ plā media:qꝛ idē ē ponere tria talia qđ plā:qꝛ sic totū ɔpositū ex trib⁹ vꝫ.ex aīa ꝛ corpe ꝛ baculo nō mouet seipꝫ ꝑ:sꝫ solū ɔpositu ex duob⁹:sic si poneret q̄tuor vl̄ plura talia ɔpositū ex oib⁹ seipꝫ ꝑ nō mouebit. ¶ Nōn⁹ āt ꝙ lꝫ mouēs seipm ꝑ ɔstet ex duab⁹ ptib⁹ tātū:nō tñ q̄cūqꝫ due ptes cōstituūt mouēs seipm ꝑ:sꝫ solū ɔstituūt ipꝫ ps imobilis: ꝛ ps ꝑ mota:vt si aīa ē imobilis ꝛ mouet corp⁹.corp⁹ aūt mouet baculū ɔpositū ex corpe ꝛ baclo nō mouet seipꝫ ꝑ:qꝛ amota aīa nl̄lius erit.s.ibi hꝫ mot⁹.qr ɔpositū ex aīa ꝛ cōpe mouet seipꝫ ꝑ.iō phs cū p⁹ ꝓbauit a.b.c.ñ mouet seipꝫ primo:vt ostenderet ꝙ mouēs seipꝫ primo nō cōstat ex trib⁹ptib⁹:sꝫ ex duab⁹:postea ꝓbauit ꝙ b.c.non mouet seipꝫ sꝫ a.b.vt ostderet mouēs seipꝫ nō ɔstare ex qbuslibꝫ ptib⁹ duab⁹:sꝫ soluꝫ ex pte imobili ꝛ pte ꝑ mota. ¶ Nōn⁹ āt ꝙ si mouet aīal seipꝫ ď necitate aīa q̄ de se ē imobilis mouet corp⁹:sꝫ corp⁹ nō ď necessitate mouet aliqd aliđ:iō mouēs seipꝫ dr̄ ɔstare ex duab⁹ ptibus vꝫ.ex pte imobili ꝛ mouēte ex pte mota ñ ď necessitate mouēte. ¶ Nōn⁹ ēt aliqñ aliq̄ duo sic se hr̄e ꝙ vnū tāgit aliud ꝛ eꝯ:vt cū vnū agit i aliud ꝛ patit ab illo:vt pꝫ in oi agēte hñte ɔriū. Nā si vnū ɔriū agit i aliud:cū agit Conce in ipꝫ patit ab illo.aliqñ vō loq̄ndo de tactu nāli sm̄ ꝙ dit rea agēs dr̄ tāgere passuꝫ vnum tāgit aliud:ꝛ nō eꝯ:vt pꝫ in ctionēꝫ agēte nō hñte ɔriū.celū.n.tāgit hec iferiora agēdo i ea. nō ñi tāgit ab eis:qꝛ nō patit ab illis:vt dclarūm⁹ in ꝑ° de gnōne. h ģ modo ptes mouētes seipsas se hñt adiuicē:qꝛ aīa dr̄ tāgere corp⁹ sꝫ nō eꝯ:qꝛ aīa mouet corp⁹. nō tñ mouet ab ipso:nisi ꝑ accñs.lra ģ illa:ꝙ ptes mouentes seipsas vel sūt ɔtacte adiuicē:vl̄ altera tāgit alteraꝫ: verificat ꝑ altero sensu. vꝫ.ꝙ altera tāgit alterā nō eꝯ. nā anima per se tāgit ꝛ mouet corp⁹.corpus vō per se nō tangit ꝛ mouet animam. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Si qdē igit ɔtinuū ē mouēs. Mō.n.mouet ɔtinuū necessariū ē eē: manifestū ē ꝙ totū ipꝫ seipm mouet:nō eo ꝙ ipsi⁹ aliqd hꝫ sit:vt ipꝫ seipꝫ moueat:sed totū mouet ipm seipꝫ. Motum aūt ꝛ mouēs eo ꝙ ipsi⁹ aliqd ē mouēs ꝛ aliqd motū. Nō.n.totū mouet:neqꝫ totū mouet:sꝫ mouet qdē a.b.aūt mouet tantū. Sed tamē c.ab ipo b.non necessario mouetur.iam impossibile.n.est hoc.

¶ Ońso ex quot ꝛ qb⁹ ptib⁹ ɔstat totū mouēs seipꝫ:ostēdit ꝙ mouere seipm non ɔpetit ipsis ptib⁹:sꝫ ipsi toti.d. si qdē igr ɔtinuū ē mouēs vl̄ sup.si nō ē ɔtinuū nōdum est manifestū:sꝫ qđ mouet necessariū est eē ɔtinuū.mouēs ergo seipm hꝫ duas ptes.vꝫ.ptē ꝑ se motā q̄ ď necessitate ē q̄ta ꝛ ɔtinua ꝛ ptē ꝑ se mouētē q̄ vtꝝ sit ɔtinua vl̄ nō:nōdū est māifestū.lꝫ ģ mouēs seipꝫ hēat hꝫ ptes. tñ ipse ptes nō mouēt seipsas:sꝫ manifestū ē ꝙ totū ipꝫ seipm mouet nō eo ꝙ aliqd ipsi⁹.i.ꝙ aliq̄ ps ei⁹ sit hꝫ. vt ipm seipm moueat:si totū mouet ipꝫ seipm. motū āt est ipꝫ totū:ꝛ ē mouēs ipm totū nō sꝫ se totū:sꝫ eo ꝙ aliqd ipsi⁹ ē mouēs:ꝛ aliqd motū.nō.n.totū mouet neqꝫ totū mouet:sꝫ mouēs qdē ps ei⁹ vt a.alia āt ps ei⁹ vt b.mouet tātū:sꝫ c.i.tertia ps nō iā oꝫ ꝙ moueat ab ipo b.impossibile ē.n.sup.vt supra dicebatur ꝙ in mouēte seipꝫ primo sit dare partem tertiam.

Dubitaret forte aliqs.qꝛ vr̄ phs h ɔdicere his q̄ supra i.7°.di xerat vbi videbat velle nullū totū mouere seipꝫ ꝑ se ꝛ ꝑ:sꝫ solū rōne ptiū.h āt vult ipꝫ totū mouere seipꝫ ꝑ se ꝛ ꝑ. ¶ Dōꝫ ꝙ i mouente seipꝫ tria ē ɔsiderat. vꝫ.motū actiue:motū passiue ꝛ ipsaꝫ reciprocationē.Lū.n.dicim⁹ aīal mouere seipm.tria dicim⁹. vꝫ.qđ aīal mouet qđ mouet:ꝛ 3°.ꝙ h ē reciproce vꝫ.a seipso.dr̄ igr aliqđ totū mouere seipm ꝑ vl̄ ly ꝑ refert ad motū actiue:vl̄ ad motū passiue:vl̄ ab ipaꝫ reciprocationē:si refert ad motū actiue:sic ē locutio flā:qꝛ i hꝫ motu totū aīal ꝑ se ꝛ ꝑ ñ mouet sꝫ mouet rōne aīe:sꝫ si referat ad motū passiue:adhuc ē locu° flā:qꝛ i hꝫ motu motū aīal ꝑ se:ꝛ ꝑ non mouet:sꝫ sic aīa ꝑ se mouet sic corpus ꝑ se mouet. Sꝫ si hoc ꝙ dico ꝑ[m] referat ad ipaꝫ reciprocationē sic partes nō mouēt seipsas ꝑ sed totū. Dub. ꝑ[us]

Nā lz aīa p se moueat. nō tñ p se mouet seipsā: ⁊ lz corpus p se moueat. nō tñ p se mouet a seipso. ꝙ solū ǧ toto aiali p se verificat reciprocatio q. s. moueat a seipso. h̄ est ǧ qd phs ait ꝙ totū mouet seipz: tñ totū sz ꝙ hꝰ non mouet: nec ēt totū mouet: sz aliq ps eiꝰ mouet: ⁊ alia mouet. in. 7°. ǧ pbat ꝙ nihil mouet seipz pmo: sed oē quod mouet ab alio mouet: put ly p refert ad motū. h̄ āt dr totū mouere seipz p: put ly. p: nō refert ad motuz: sed ad reciprocationē que ē i tali motu. ¶ Deinde cū dicit.

t.c.44. ¶ Dubitationē āt hz si auferat aliqd qs ab ipso a. si ptinuū mouēs qdē: imobile āt aut ab ipso b. qd mouet. Reliq vero ipsiꝰ a. mouebit. Reliqua aūt ipsiꝰ. b. mouebit. Si. n. hoc nō vtiq erit q primo mouet a seipsa que ē a. b. Remota. n. ab a. b. adhuc mouebit seipaz reliq a. b.

A. D. ¶ Mouet qdā dubitationē circa ptacta. Circa qd tria facit: q2 p mouet hꝰ dubitationē. 2° soluit eā. 3° ex his q dixerat ꝯcludit ꝯclusionē pncipalr itētā. vz. qd est deuenire ad motorē mouēs alia: imobile aūt. 2° ibi. (Aut potētia qdē.) 3° ibi. (Manifestū igr.) Dic ǧ. ꝙ dubitationē āt hz si auferat aliqd ab ipso a. i. ab ipo mouēte: si ipz mouēs qdē. imobile aūt sit qdē ptinuuz: aut ēt auferat ab ipo b. qd mouet. facta ǧ hac ablatione reliq ǧ ps ipsius a. mouebit. reliq aūt pars ipsiꝰ b. mouebit. si. n. hec ita se hñt nō vtiq erit ipsa magnitudo a. b. q ponit moueri a seipsa: q2 remota aliq pte ab ipsa magnitudine a. b. adhuc reliq ps ipsiꝰ a. b. mouebit seipam. ¶ Nōnm āt ꝙ ait si ptinuū ē ipm mouēs imobile. Nā lz ex his q dicta sunt nōdū manifestū sit vtrz in mouēte seipm ps p se mouēs sit ptinua vl nō ptinua: vitas tñ huiꝰ i hoc ꝯsistit: q2 nullū tale mouēs ē ptinuū p se. Nā hꝰ mouēs est aīa vl itelligētia q continua p se eē nō pōt: aliqd tñ tale mouēs ē ptinuū p accñs: vt pz i hñtibꝰ aīaz eductā d potētia mãe q extēditur extēsiōe corpis. in aliquibꝰ vo hꝰ mouēs: nec ē ptinuū p se nec p accñs: vt pz i motoribus celoz: ⁊ in aiabꝰ hoīuz. ¶ Nōnm ēt dubitationē tactam in h̄ ꝯsistere: q2 si totū a. b. c. nō mouet seipm p: q2 moto c. a. b. mouet seipz vr ꝙ totū cōpositū ex a. ⁊ b. vt totum aīal cōstās ex corpe ⁊ aīa p se ⁊ p nō seipz moueat. Nā lz tota aīa nō moueat seipaz: nec ēt totū corpꝰ. tñ pars aīe mouet ptē corpis: vt pz i aīalibꝰ annulosis q dcisa nūc ⁊ partes decise seipsas mouēt. nō ǧ totū tale aīal p seipsuz mouet: q2 ablata vna pte adhuc reliq seipaz mouet. si ǧ vt vr ē i talibꝰ dat totū aliqd qd se p moet. ¶ Deiñ cū. d.

¶ Aut potētia qdez nihil phibet vtrūq: aut alterz qd mouet diuisibile eē: actu aūt idiuisibile. Si aūt diuidat nō adhuc eē hñs eādem potentiam. Quare nihil probibet ⁊ indiuisibilibus potentia primum esse vnum.

¶ Soluit dubitationē tactā. d. ꝙ aut poa qdē nihil phibet vtrūq eē diuisibile: tā mouēs q motū: aut si vtrūq nō est diuisibile. alterz aūt vt illud qd mouet ꝯtigit esse poa diuisibile. actu āt idiuisibile. si āt diuidat nō adhuc est hñs eādē potētiā. qr nihil phibet i rebꝰ diuisibilibꝰ pō eē pm vnū. i. eē aliqd vnū totū: qd p seipm mouet.

Dub. pa **Dubitaret** forte aliqs. q2 vr h̄ phs ꝯdicere dictis in sexto. dixerat. n. ibi ꝙ i motu nō ē dare aliqd p motū. h̄ āt vr velle ꝙ sit aliqd a seipso primo motū. ¶ Dōz ꝙ sz quosdā phs ibi loquebat d motu in cōi: sz quē motū nō ē dare aliqd p motū: nec ēt pm mouēs maxie si mouēs sit ptinuū: sz hic loqtur d motu vt applicat ad dterminatas nās: sz quē modū aliqd pt eē p motū ⁊ p mouēs. Hoc āt vr hre calūnis: q2 qtūcūq applicet motꝰ ad motū spālē nō erit ibi dare p mutatuz eē. possumꝰ ǧ aliter dre distiguēdo d ptibꝰ ⁊ d ipsa diuisiōe. Nā lz diuisio ex pte qtitatis ⁊ mãe vadat in ifinitū: q2 ptinuū sz ꝙ hꝰ ē i ifinitū diuisibile. ex pte tñ forme nō vadit i ifinitū: sz ē dare minimā carnē: ⁊ minimā aquā: vt dicebat i pbꝰ. cū ǧ moueri ꝯpetit rei ex pte mãterie: ⁊ pncipij passiui: mouere vo ꝯpetat ei ex pte forme ⁊ pncipij actiui: si applicādo motū ad mãz spālez vadit diuisio i ifinitū ex pte moti nō vadit i ifinituz diuisio ex pte mouētis: pp qd cū i mouēte seipm icludat forma ⁊ pnm actiuū: oz ꝙ sit dare aliqd totū: cui ꝯpetat mouere seipz pmū: vt si ps aīalis ānulosi dcisa seipam mouet poterit intātū diuidi ꝙ ibi reseruari nō poterit virtus motiua. qr sic diuisa nō mouebit seipaz. In aīali igr ānuloso ⁊ in omni mouēte seipm ē dare aliqd: cui pmo ꝯpetit mouere seipm: vt saltē illud qd si vlteriꝰ diuidet nō vlterius seipz moueret: ⁊ h̄ qdē totū ē: q2 ē diuisibile i duas partes: quaz vna est p se mouēs ⁊ alia per se mota. qcqd. n. seipm mouet: oz sic diuisibile eē. hoc est ǧ phs ait: q2 talia sunt diuisibilia poa. actu āt idiuisibilia. Nā lz ex pte mãe ⁊ ex parte pncipij potētialis vadat diuisio in ifinitū. ex pte tñ actus: ⁊ ex parte forme nō vadit diuisio i ifinituz: sed est deuenire ad aliquā partē que si vlterius diuideret nō reseruaret ibi talis forma: nec vlteriꝰ eēt habens talem potētiam ꝙ posset seipsaz mouere. qr est deuenire ad aliquod vnū qd est totum quoddā cui ꝯpetit mouere seipsum primo. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Manifestū igr ex his est qm̄ est primū mouēs imobile. Siue. n. moꝝ stet qd mouet: ab aliquo aūt motū ad imobile primū: siue i quo mouet qdez: ipm aūt seipsum mouēs ⁊ stās vtrobiq accidit primum mouens in omnibꝰ esse motis immobile.

¶ Ex iam dictis. ꝯcludit conclusionē principalr itentā. vz. ꝙ est deuenire ad aliqd imobile mouēs alia. d. manifestū est igr ex his. i. ex dictis ꝙ est aliqd mouēs pmum imobile. nā siue ꝙ mouet. motū āt ab aliquo moꝝ stet ad pnm imobile: siue stet illd qd mouet qdē. mouēs āt se ipz ⁊ stās. i. qescēs a motu facto ab alio: q2 hꝰ mouēs mouet ex se nō ab alio: qcūq mō dicat: vtrobiq accidit pm mouēs i oibꝰ motis eē imobile: q2 ipz mouēs imobile ē cā qr oia mota moueant. ¶ Nōnm aūt ꝙ si h̄ mouet ab alio: ⁊ illd ab alio: cū i talibꝰ nō sit abire i ifim: oz deuenire ad aliqd aliud qd nō mouet ab alio. vl ǧ mouet ex se: vel est simplr imobile: si ē simplr imobile: tūc p istū pcessuz moꝝ ē stare ad pnm imobile. si āt illud mouet ex se: q2 in moto ex se ē dare motorē imobilē: ⁊ maxie i moto ex se: cuiꝰ est corpꝰ celeste: oportet ēt ꝙ sic sit stare ad motorem imobilē. quocūq ǧ modo dicat: ē dare aliqd pmuz mouēs imobile. quare ⁊c.

Lectio. XVI.

Quoniā aūt oz sp motū eē ⁊ non deficere necessariū ē aliqd eē qd primuz mouet. Siue ergo vnuz sit: siue plura ⁊ primū mouēs imobile est. t.c.45.

¶ Postq phs ondit ꝙ ē deuenire ad motorē pmuz q est mouēs alia ⁊ est imobilis. In pte ista vt dicebat ondit ꝙ hꝰ motor ē vnꝰ ⁊ ppetuus. Circa qd duo fac: q2 p ppōnit qd itēdit. 2°. pbat qd dixerat ibi. (Sic āt sit aliqs.) Circa pmū duo fac: sm qd duo pmittit de hꝰ p motore: quoz pmū spectat ad eiꝰ vnitatē: 2m vo ad ipsiꝰ ppetuitatez ibi. (Unūquodq quidē igitur.) Dicit ǧ. ꝙ aūt oz

motiuz sp eē τ non deficere:necessariū est aliqd eē pmuz qd mouet:siue ergo vnū:siue plura sit hȝ qd ē pmū mouēs τ ē imobile sup.ē vbȝ cōsidēdū. pbabit̄.n.circa fi nē lectiōis h⁹ mouēs p̄ᵐ eē vnū τ nō plia. ℭ Dein cū dic.

T.c.46 ℭ **Vnūquodqȝ qdē igit̄ ppetuū eē imobilium mouētiū qdē nihil ptinet ad eā que nūc ratio nē. Qm̄ aūt necessariū est eē aliqd imobile q̄ dez ipsum ab omni interius mutatione τ sim pliciter τ sm̄ accidens. motiuuz aūt alterius: manifestum est considerantibus sic.**

ℭ Premittit scdm̄ qd spectat ad ei⁹ ppetuitatē dicēs q vnūqdqȝ qdē igr̄ mouētiū imobiliuȝ pbare eē ppetuuȝ nihil qdē ad eā rōnē q̄ nūc ē. Nō.n.hic intēdit̄ pbare q vnūqdqȝ qdē mouentiū imobiliū sit ppetuū:sȝ itēditur pbare:qm̄ necessariū ē eē qdē aliqd.s.vnū qd ipȝ vnuȝ est imobile ab oī mutatiōe exteri⁹.i.ab oī extrīseca τ pe regrina ipressiōe:ita q nihil patit̄ nec corrūpit̄:sȝ ē per petuū:τ ē imobile simplr̄:τ sȝ accn̄s.motiuuȝ āt alteri⁹. Qr aūt ita sit manifestū ē ɔsiderātib⁹ sic.i.ɔsiderātibuȝ hoc mō vl' ɔsiderātib⁹ h̄ q̄ dicent̄ ifert⁹. ℭ Nōnᵐ ēt q̄s dā posuisse oēs aīas eē ppetuas eo qd sūt motores imo biles:qr mouēdo corp⁹ nō mouent̄ p se sȝ p accn̄s.sȝ vtꝝ oēs hȝ motores imobiles sint ppetui nō spectat ad hāc rōnē vl' ad hūc librꝝ:sȝ ad hūc librꝝ spectat ōndere q est ɔuenire ad aliquē vnū motorē imobilē q est ppetuus. ℭ Nōnᵐ ēt qd lȝ sint plures motores imobiles aliq̄ mō p̄mi:qr oīs aīa ē aliq̄ mō p̄mus motor imobilis simplr̄. tn̄ est vn⁹ motor imobilis:τ hȝ motor:nec mouetur p se: nec p accn̄s:qd ō oīb⁹ aīab⁹ dici nō pt. ℭ Nōnᵐ ēt q p su peri⁹ dicta sufficiēter pbat̄ q ē ɔuenire ad motorē imo bilē p se:qr si ē ɔuenire ad illō qd mouet̄ ex se:cū oē tale sit diuisibile i mouēs qd ē p se imobile:τ i illō qd ē p se mo tū:oȝ ponere motorē p se imobilē.iō vt pficeret ɔsidera tionez ō motore p̄ ait q hȝ motor nec mouet̄ simplr̄.i.p se nec p accn̄s.eo ḡ q scdo p̄miserat ō p̄ motore q ē ppe tuū.addit h̄ tertiū q ē imobile p se τ p accn̄s.tria ḡ q̄dā mō ōclanda p̄misit de motore imobili:q ē vn⁹ ppetu⁹ imobilis per se τ p accidens. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ **Sic aūt si aliqs velit in q̄busdā ɔtigēs eē: vt τ sit aliqn̄ τ nō sit sine gn̄atiōe τ corruptiōe. Fortassis.n.necessariuȝ est:si aliqd ipartibile aliqn̄ qdez est:aliqn̄ aūt nō sine mutatiōe:ali quādo qdē esse:aliqn̄ qdē nō eē. Et pricipioꝝ imobiliū qdem:motiuoꝝ aūt q̄daȝ aliqn̄ qui dez eē:aliquando autem non esse contingat τ hoc. Sed nequaq̄ȝ omnia possibile est.**

ℭ Exeqtur de itēto. Circa qd.3.f sȝ q tria p̄misit ōclarā do ō motor̄.p̄.n.oñdit ipȝ eē ppetuū:2ᵒ oñdit ipȝ eē vnū. 3ᵒ.pbat ipȝ eē imobilē p se τ p accn̄s.2ᵒ ibi.(Vnū āt ma gis.)3ᵒ ibi.(Et iteꝝ ɔsiderās).Circa p̄ᵐ.d.f.qr p̄ ɔtinu at se ad dicēda.2ᵒ exeqt̄ ō itēto ibi.(Maniᵐ.n.ē)Dic̄ ḡ. q si aūt aliqs sic velit ɔsiderare ɔtigēs.i.illō qd ɔtingit in q̄busdaȝ videbit:vt aliqd aliqn̄ sit et aliqn̄ nō sit si ne gn̄ōne τ corruptōe sui:sȝ solū p gn̄ōnē τ corruptionez alteri⁹.imo illō nō vr̄ eē ɔtigēs:sȝ fortassis ē necīuȝ. Ne cessariū.n.ē fortassis si aliqd ipartibile aliqn̄ qdez ē:ali qn̄ aūt nō ē:q oē tale:aliqn̄ qdē eē.aliqn̄ aūt nō eē sit si ne mutatiōe sui:τ qd dcm̄ ē ō ipartibilib⁹. Intelligēduȝ est ō aliqb⁹ p̄ncipȳs imobilib⁹.iō subdit q τ p̄ncipioruȝ imobiliū.qdē motiuoꝝ alioꝝ q̄dā aliqn̄ qdē ɔtigūt eē. aliqn̄ aūt nō eē:τ h̄ sup.sine mutatiōe coꝝ.Sȝ nequaq̄ȝ posse oīa p̄ncipia imobilia eē talia q aliqn̄ sint:aliqn̄ nō sint.Sȝ ē ɔuenire ad aliqd p̄mū mouēs immobile qd ō necessitate ē sp:τ ē ppetuū. ℭ Nōnᵐ aūt q qr nullū ipar tibile mouet̄ p se:sȝ solū mouet̄ p accn̄s:si ɔtigat aliqd ipartibile eē:τ postea nō eē h̄ nō erit p se.s.p gn̄ōez τ cor ruptionē sui:sȝ h̄ ē p gn̄ōnez τ corruptionē alteri⁹ vt cor rupto corpe corrūpi p̄t aliqd iptibile:qd ē i eo. ℭ Nōnᵐ ēt q idē iudiciū ē ō aliqb⁹ motorib⁹ imobilib⁹ qd ē ō ip sis:iptibilib⁹ qr sic si ōsinit eē pūct⁹ h̄ nō ē p corruptōȝ vl' p mutationē sui:qr ipartibilia loq̄ndo ō motu vt h̄ loq̄ mur subȝ mot⁹ eē nō p̄nt. Sic si forma aliq̄:vl' aīa aliq̄ ō sinit eē:h̄ nō ē p gn̄ōnez vl' p corruptōez sui:sȝ p gn̄ōnez τ corruptiōez ɔpositi. Nā vt pbat̄ .7ᵒ:meth. ɔpositū est T.c.27 qd p se gn̄ātur τ corrūpit̄ .forma āt τ mā gn̄ānt̄ τ corrū punt̄ p accn̄s:vl' p gn̄ōnē τ corruptōez ei⁹.qr cū oīs anīa sit aliq̄ mō motor imobil:qr ɔtigit aliqs aīas aliqn̄ qdē eē aliqn̄ nō eē:ɔtigit aliq̄ p̄ncipia imobilia nō esse ppe tua:sȝ non est sic in omnibus.est.n.deuenire ad aliquod primum imobile quod necesse est eē perpetuum.

Dubitaret forte aliqs.vn̄ ē q hȝ p̄ncipia imobi lia ɔtigu aliqn̄ qdē eē:aliqn̄ nō esse Dub. p̄ᵃ sine gn̄ōne τ corruptiōe sui. ℭ Dōm q gn̄ō ē terminus motus:sic ḡ aliqb⁹ ɔpetit moueri sic ɔpetere eis p̄t gn̄ō τ corruptio.q̄ ḡ mouent̄ p se possunt eē corruptibilia p se.q̄ p accn̄s p̄nt corrūpi p accn̄s.q̄ aūt nec mouent̄ p se nec p accn̄s:nullo mō sūt corruptibilia nec p se nec p ac cidēs.aduertēdū tn̄ q loq̄ndo ō gn̄ōne τ corruptiōe: vt hic loqmur oīa gn̄ō:τ oīs corruptio ē termin⁹ alicui⁹ mo t⁹.nō tn̄ oīs mot⁹ p se τ imediate terminat̄ ad gn̄ōnez τ corruptōez. Iō qcqd gn̄ātur vl' corrūpit̄ p se ō necessita te moueri hȝ p se:sȝ nō ɔuertit̄ q qcqd mouet̄ p se q sit corruptibile p se.celū.n.lȝ sit p se mobile:nālr̄ tn̄: qr ca ret ɔrietate ē incorruptibile. Sic ēt qcqd corrūpit̄ p ac cidēs mouet̄ p accn̄s.nō tn̄ ɔuertit̄ q qcqd mouet̄ p ac cidēs q corrūpat̄ p accn̄s.aīa.n.itellectiua mouet̄ p ac cidēs moto corpe.nō tn̄ sȝ subaȝ suā corrūpit̄ p se nec p accn̄s:sȝ sepat̄ a corpe:sicut ppetuū a corruptibili. Cum ergo oīs anīa per se sit quid impartibile.si autē partit̄ τ diuidit̄ h̄ fit rōne materie in qua suscipit̄:vt pȝ in aīa bus brutoruȝ.loquēdo ergo phs de impartibilibus hȝ qui sunt motores imobiles per se.mobiles autē per ac cidens:non simpliciter talia asserit prius eē:τ postea nō esse per generationē τ corruptionē sui:sȝ.dic̄ h̄ fortassis τ sub dubio:qr non omnia ipartibilia que mouētur per accidens:sunt corruptibilia τ desinūt esse per corruptio nem compositi.dic̄ ergo fortassis forte p̄seruando se ab intellectu.qr lȝ alie anime desinant esse corruptis corpo ribus.anīa tamē itellectiua remanet corrupto corpore. est ergo intētio phi:q lȝ plures motores imobiles non sunt perpetui:sed esse desinant eo q plures anime cor rumpātur.non tamē omnia p̄ncipia imobilia:vel oēs motores imobiles sunt tales:sed de necessitate est ɔue nire ad aliquē motorez oīno imobilem:qui necessario ē perpetuus τ incorruptibilis. Quomō autē tales anime: τ tales motores immobiles esse desinant:pȝ per ista di cta q non esse desinunt per se:sed per corruptionē com positorum. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ **Manifestū aūt est q cā q̄daȝ ipsa seipsa mo uētib⁹ inest:ipsi⁹ qd est aliqn̄ qdem esse:aliqn̄ aūt nō esse. Ipm̄ qdez.n.seipm̄ mouēs neces se ē oēȝ magnitudinē hr̄e:si nihil mouet̄ ipar tibile. Mouēs āt neqȝ vna necitas ē ex dictis.**

ℭ Exeqt̄ de itēto. Circa qd duo fac:qr p̄ p̄mittit q̄dā ne

cessaria ad ppositū.2° illis pmissis probat itentum ibi. (Ipsius igr.) Premittit āt duo necīa ad ppositū: quoꝝ primū ē: qꝛ manifestū ē ꝙ q̄dā cā inest mouētib⁹ ipa se ipsa ipsi⁹ ꝙ ē aliq̄n qdē eē: aliq̄n vo nō esse. si.n. aliq̄ mouētio aliq̄n qdē sūt: aliq̄n vo nō sūt: oꝫ ꝙ aliq̄ cā sit hui⁹ qd. vꝫ. aliq̄n qdē sūt: aliq̄n āt nō sūt. 2ᵐ qd pmittit est ꝙ ip̄ꝫ qdē seip̄ꝫ mouēs nec̄e ē oē hr̄e magnitudinē aliq̄: si nihil ipartibile mouet: ip̄ꝫ tn̄ mouēs vt pꝫ ex dictis: neq; vna necessitas ē aliq̄ magnitudīeꝫ hr̄e. vt. n. pꝫ ex dictis supra mobile ē qd ptibile. Sꝫ nulla necessitas ē oē mouēs eē ptibile. Nōn̄ āt h̄ duo pmissa ad h̄ deseruire ei qd h̄ itēdit. itēdit. n. ph̄s pbare eē aliqd mouēs ꝑpetuū qd nō imediate mouet h̄ iferiora: sꝫ imediate mouet supcеleste corp⁹: q̄ motu causant gnō ⁊ corruptio in h̄ iferiora. pmū g̊ pmissuꝫ: ꝙ aliq̄ ē cā q̄r gnābilia aliq̄n qdē sūt: aliq̄n vo nō sūt: ƺseruit vt oñdat ꝙ est ƺuenire ad motorē ꝑpetuū. Nā cū n̄ possit ƺtinue cāri eē ⁊ nō eē: siue gnō ⁊ corruptio i h̄ iferiora sine motore ꝑpetuo: oꝫ dare motorē ꝑpetuū. 2ᵐ vo pmissuꝫ ꝙ mouēs seip̄ꝫ ƺ necessitate ē ptibile: mouēs vo simpl̄r nō oꝫ eē ptibile: deseruit vt oñdat ꝙ a motore imobili penit⁹ ipartibili eodē mō sp̄ se hn̄te imediate nō causat gnō ⁊ corruptio in h̄ iferiora: sꝫ ab ipo celo qd mouet ex se ⁊ ē quid ptibile hn̄s diuersitatē i ptib⁹: talis diuersitas cāri pt. Nōndū āt ꝙ lꝫ p̄ᵃ cā causet i h̄ iferiora gnōnē ⁊ corruptionez mediāte supcelesti corpe. possꝫ tn̄ sine tali medio h̄ causare: qꝛ qcqd pt cā p̄ᵃ mediāte cā efficiēte: scda pt sine illa: eo ꝙ vtus scdoꝝ agētiū per amplius ⁊ perfectius reseruatur in primo. Deinde cum dicit.

Ipsius igit qd ē alia qdē fieri: alia vero corrūpi: ⁊ hoc ƺtinue nulla cā ē imobiliū qdē: nō sp̄ aūt entiū: neq; ipsoꝝ qdē sp̄ hoc mouentiū. Hoꝝ aūt altera. Ipsius. n. sp̄ ⁊ continui: neq; vnūquodq; ipsoꝝ cā: neq; oia. Hoc. n. qdē sic se hr̄e semper ⁊ ex necessitate est: omnia autē infinita ⁊ non sunt simul omnia entia.

Ex his q̄ dixerat pbat itētū. Intēdit āt talē rōnē. continuitas gnōnis ⁊ corruptiōis nō pt cāri ab ipsis gnābilib⁹ ⁊ corruptibilib⁹: nec ēt imediate cātur ab ipo motore imobili. g̊ oꝫ dare aliqd mobile nō gnābile nec corruptibile: sꝫ ꝑpetuū: vt corp⁹ celeste p cui⁹ motū ꝑpetuum causet h̄ ƺtinuitas. Sꝫ si aliqs mot⁹ alicui⁹ mobilis est ꝑpetu⁹: oꝫ dare motorez ꝑpetuū: qꝛ mot⁹ nō est sine motore: oꝫ igr̄ ƺuenire ad aliquez motorez ꝑpetuū. In hac āt rōne sic pcedit: qꝛ p̄ aīt ꝙ h̄ ƺtinuitas gnōnis cāri n̄ pt ab ipis gnābilib⁹: nec etiā cātur imediate ab ipo motore imobili. 2° ex h̄ oñdit ꝙ oꝫ dar̄ aliquez motū alic⁹ mobilis ꝑpetuū ƺtinentez ƺtinuitatez h̄ gnōnis. 3° ex his q̄ dixerat ƺcludit ƺclusiōez itentā. vꝫ. ꝙ qꝛ est dare aliquez motū ꝑpetuū: oꝫ dar̄ motorez aliquez ꝑpetuum esse. 2° ibi. (Mani^m igr̄.) 3° ibi. (Si qdez igr̄.) Dic̄ g̊. ꝙ ipsi⁹ igr̄ qd est aᵒ qdez fieri aᵒ vo corrūpi ⁊ h̄ ƺtinue nulla cā est q̄ sit ƺ nūero imobiliū qdez. nō sp̄ āt entiū. lꝫ igitur inter h̄ gnābilia ⁊ corruptibilia sit dar̄ aliq̄ mouentia imobilia: qꝛ q̄lib; aīa ē q̄dā mō motor imobil̄ tn̄: cū nō q̄lib; aīa sit ꝑpetua: sꝫ mlt̄e aīe corrūpāt: ⁊ ƺsinat esse nullū tale mouēs qd nō sp̄ ē: ⁊ p ƺñs nullū gnābile ⁊ corruptibile pt eē cā ƺtinuitatis gnōnis: ⁊ sic gnābilia ⁊ corruptibilia nō sīt talis cā: ita nꝫ h̄ ƺ nūero qdē ipsoꝝ sup. mouētiū. s. ꝑpetue ⁊ vniformiter ē talis cā. hoꝝ āt sic ƺtinue gnābilium ē cā altera ab ipsis gnābilib⁹: ⁊ ēt ab ipo motore sup. mouēte imobil̄r. ꝙ āt ipse motor sup. imobilis nō sit h̄ cā imediata supponit ph̄s: q̄si p se notū: sꝫ ꝙ ipa gnābilia nō sint h̄ cā. pbat. d. ꝙ ipi⁹ sp̄ continui mot⁹ gnōnis: neq; vnūqdq; ipoꝝ gnābiliū p se sumptū: neq; ipa gnābilia ē. i. ƺtigit eē cām sp̄: ⁊ ex necītate sic se hr̄e ad gnōnē: ꝙ. s. sit ƺtinua ⁊ ꝑpetua: qꝛ oīa h̄ gnābilia sūt ifinita: ⁊ non sunt oīa simul entia. per se autem cāe ƺtinuitatis generationis sup. sunt finite ⁊ simul.

Dubitaret forte aliqs. vtꝝ cās gnābiliū oporteat eē sil̄. Dōꝫ ꝙ duplex ē cā. q̄daꝫ. n. est cā ipsi⁹ rei ƺꝫ se: q̄dā vo nō ē cā ipsius rei ƺꝫ se: nec efficit ipaꝫ rē: sꝫ efficit aliqd aliō: q̊ facto dr̄ eē cā rei illi⁹ q̄ cātur mediāte eo qd effic̄. p̄ᵃ āt haꝝ cāruꝫ pt eē effectiua. 2ᵃ vo magis dispositiua q̄ effectiua. cū g̊ q̄rit vtꝝ cās alic⁹ rei oporteat eē sil̄: aut loqmur ƺ cāis effectiuis: aut ƺ dispositiuis: si ƺ effectiuis planū ē talia sil̄ eē: nam h̄ cās oēs: oꝫ tūc saltē sil̄ eē q̄n cātum ab eis incipit eē. Nā si aliq̄ cāruꝫ p̊ ƺsineret eē q̄ ei⁹ cātū icipet esse: non posset tūc illa cā cāre illū effectū ƺꝫ se: sꝫ soluꝫ forte cāndo aliō diceret illō cāre. tales g̊ cās oꝫ simul eē. Sꝫ si loquamur ƺ causis dispositiuis h̄ cās nō oꝫ sil̄ esse. Dub. 2ᵒ

Alterius forte dubitaret aliqs. vtꝝ cās alic⁹ ƺtingat eē ifinitas. Dōꝫ ꝙ h̄ opus est triplici distōne. p̄ᵃ ē q̄ nūc facta ē. vꝫ. ꝙ cāruꝫ aliq̄ sūt effectiue: aliq̄ dispositiue: vl̄ qd idē ē aliq̄ causant ipom rē ƺꝫ se. aliq̄ vo causant aliō q̊ cāto dicunt cāre illō. 2ᵃ distinctio ē: ꝙ cātuꝫ aliq̄ sūt p se: aliq̄ p accn̄s: ⁊ h̄ tā i cāis effectiuis q̄ i dispositiuis: siue tā i cāis q̄s oꝫ eē sil̄ q̄ i cāis q̄s nō oꝫ eē sil̄. Nā q̄dā cāe efficiūt p se: q̄dā p accn̄s: sic ēt quedā disponūt p se quedā p accn̄s. 3ᵃ distīguēdū ē de ipso ifinito: qꝛ quedā sūt ifinita ƺꝫ nūcrositatē: quedam vero ƺꝫ ƺtermiatiōnē. oē. n. idetermīatū ƺꝫ ꝙ h̄ dr̄ eē infinitū. Cū g̊ querit̄. vtrū alique cāe alic⁹ rei possūt eē infinite: aut loqmur ƺ cāis efficiētib⁹ ipaꝫ rē: aut ƺ causis nō efficiētib⁹ eā: sꝫ efficiētib⁹ aliō: q̊ facto dicunt reꝫ efficere: si loqmur ƺ cāis efficiētib⁹ rē: aut loqmur ƺ causis p se: aut ƺ cāis p accn̄s. Si ƺ p se talia nullo mō sūt ifinita nec q̄tū ad nūeꝝ: qꝛ ifinita nūero sil̄ eē nō possūt nec q̄tū ad ƺtermiatiōnē: qꝛ oē p se ƺꝫ ꝙ h̄. dic̄ qd ƺterminatū. Si vo loqmur ƺ cāis p accn̄s: tūc talis ⁊ si non sīt ifinita ƺꝫ nūeꝝ: sīt tn̄ ifinita ƺꝫ ƺtermiatōeꝫ: eo ꝙ p accidēs entia idetermiata eē ƺtigit. Sꝫ si loq̄mur ƺ cāis nō causantib⁹ ipaꝫ rē: sꝫ ƺ causantib⁹ aliō quo facto dr̄ rē cāre: tūc ēt ē distiguēdū: qꝛ aut loqmur ƺ talib⁹ causis p se aut p accn̄s: si p se tūc talia ifinita eē nō possūt: qꝛ oē per se qd idetermiatū noiat: sꝫ si loq̄mur ƺ cāis p accn̄s sequēdo viā ph̄i nō ē icōueniēs talis eē ifinita ēt q̄^m ad nūerū: qꝛ ƺꝫ eū ƺtigit hūc filiū pcessisse ex ifinitis prib⁹ illi tn̄ pr̄es nō fuerūt cā ipi⁹ filij i se: sꝫ fecerūt aliqd aliud: vt genuerūt suos ꝓpos filios: q̊ facto dicunt eē cause h⁹: nec ēt sūt tales cause hui⁹ p se: sꝫ p accn̄s. Est igr̄ itentio ph̄i ꝙ ipsi⁹ ƺtinuitatis gnōnis ƺꝫ se causas p se oꝫ eē sil̄ ⁊ finitas: ⁊ qꝛ vl̄r oia gnābilia nō sūt sil̄ nec finita: iō oīa talia vl̄r accepta nō possunt eē h̄ per se cause: nec ēt aliqd eoꝝ per se. sup. pōt eē talis cā: qꝛ ƺtinuitas gnōnis est ꝑpetua. nullū aūt vnū ⁊ idē gnābile per se acceptum cōtingit esse perpetuum. Deinde cū dicit. T. c. 47

Manifestū igit̄ est ꝙ q̄uis milies principia q̄dam imobiliuꝫ quidem: mouentium autem ⁊ multa ipsa seipsa mouentiū corrūpant̄: alia vo fiāt ⁊ h̄ qdē imobile sit: aliud vo mouet: alteꝝ aūt hoc. Sed nihilomin⁹ ē aliqd qd ƺtinet ⁊ hoc extra vnūqdq; qd est cā eius qd est alia eē: alia vero nō ⁊ ƺtinue mutatiōis: ⁊ hoc qdem his: hec aūt alijs cā motus sunt.

¶ Ostēso ꝙ cā ꝯtinuitatis gn̄abiliū nō ē imediate ipse motor oīno imobilis: nec ipsa gn̄abilia oñdit ꝙ oꝫ pone re talē cāz aliquē motū ꝑpetuū ꝯp̄hendētē oīa talia di cēs: manifestū igr̄ eē: ꝙ q̄uis sint milies q̄dā ꝑncipia. i. q̄uis sint multa ꝑncipia de numero ipoꝝ qdē imobiliū. mouētiū aūt ꝛ q̄uis multa mouētiū seipsa corrūpā tur: alia vero fiāt. i. gn̄ant̄. ꝛ h̄ qdē ī hoꝝ mouēte seipm sit imobile: aliud v̄o sit illō qd̄ mouet̄. i. sit motū. ꝛ alteruz aūt sit h̄ qd̄ mouet̄ ab eo. i. ab ipso moto. q̄uis ḡ oīa ista vera sint ꝙ mouētia seipsa hn̄t in se q̄dā ꝑncipia mouē tia imobilia ꝑ se: ꝛ sūt diuisibilia ī ꝑ se mouēs ꝛ ꝑ se mo tū: ꝛ sūt multa talia gn̄abilia ꝛ corruptibilia. Sꝫ nihilo min⁹ tn̄: qꝛ ita est aliqd qd̄ ꝯtinet oīa ꝑdicta: ꝛ h̄ sit cōti nēs ea ex̄ vnūqd̄qꝫ coꝝ qd̄ est cā ei⁹ ꝙ oīa esse: alia vero nō eē. ꝛ ē cā ꝯtinue mutatiōis coꝝ: ꝛ hoꝝ sup. est ipse mo tus ꝑpetuus supcelestis corpis vel ipm supceleste cor pus. h̄. n. aūt supceleste corp⁹ ē cā ꝙ h̄ qdē gn̄abilia sunt cā mot⁹ his gn̄abilib⁹: ꝛ h̄ sunt cā alijs. ¶ Nōn^m aūt ꝙ alioꝝ gn̄abiliū sūt cā alia gn̄atiua: ita ꝙ h̄ gn̄atiua sunt cā motus ꝛ gn̄ōnis his gn̄abilib⁹: alia v̄o gn̄antia sūt cā mot⁹ ꝛ gn̄ōnis alijs gn̄abilib⁹: qꝛ ḡ s̄ꝫ ph̄m sp̄ ꝯtinuat̄ ge neratio: ꝛ h̄ gn̄antia sūt cā hoꝝ gn̄abiliū ꝛ alia alioꝝ: ꝛ sic in īfi^m cā ē supceleste corp⁹: vel cā ē motus sempiter nus ꝛ ꝑpetuus supcelestis corpis: ḡ motus: ꝛ qd̄ supcele ste corpus est aliqd ex̄ omnia hoꝝ generabilia ꝛ sup oīa ipsa: ꝛ continens omnia ea. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.48 ¶ Si qdē igit̄ ꝑpetu⁹ mot⁹ ē: ꝑpetuū erit ꝛ mo uēs primū si vnū: si v̄o pl̄a: plura ꝛ ꝑpetua.

¶ Ōnso ꝙ ē dare aliquē motū ꝑpetuū ad ꝑpetuādā ge neratione ꝯtinuā. hic oñdit vt dicebat̄ ex ꝑpetuitate ta lis mot⁹ ꝯcludere ꝑpetuitatē motoris p̄mi. d. ꝙ: si qdeꝫ igit̄ ꝑpetuus ē mot⁹ ꝑpetuū erit ꝛ mouēs p̄mū. Addit āt ꝙ si vnū ē tale mouēs primū erit vnū tale ꝑpetuū: si v̄o plura erūt plura perpetua. vtrū aūt sit vnū tale mouens aut plura statim patebit. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Unū aūt magis q̄ꝫ multa: ꝛ finita q̄ꝫ īfinita oꝫ existimare. Eisdē aūt accidētib⁹ semꝑ fini ta magis accipiēdū. In his. n. que sūt nā oꝫ fi nitū ꝛ meli⁹: si ꝯtigat esse magis. Sufficiens autē si vnum: quod primum imobiliuꝫ perpe tuum cum sit erit principium alijs motus.

¶ Ōnso p̄mū motorē eē ꝑpetuūz. In p̄te ista vt dicebat̄ oñdit ipꝫ eē vnū. Circa qd̄. d. f. s̄m ꝙ duplr̄ ꝓbat itērū. 2ª ibi. (Manifestū igit̄.) Dic̄ ḡ. ꝙ si vnū p̄mū mouens magis q̄ꝫ multa: ꝛ finita magis q̄ꝫ īfinita oꝫ existimare. tādē. n. accipiētib⁹ sup. eadē accipiēdū est magis finita q̄ꝫ īfinita: ꝛ vnū q̄ꝫ multa. si. n. eodē mō vl̄ eque bn̄ salua ri pōt cālitas rerū ponēdo vnū p̄mū mouēs: sic multa: ꝛ finita sicut īfinita: meli⁹ est ponere vnū q̄ꝫ multa ꝛ fini ta q̄ꝫ īfinita. Nā ī his que sunt nā opꝫ ponere aliqd fini tū ꝛ meli⁹ est supple ponere finitū q̄ꝫ īfinitū: ꝛ vnum q̄ꝫ multa. si ꝯtigat. i. si accidat. s. idē ponēdo vnū ꝛ multa ꝛ finita q̄ꝫ īfinita. subdit āt ꝙ cū sit vnū qdē p̄mū p̄n^m de nūero imobilium ꝛ ꝑpetuū erit magis vnū ꝛ magis suf ficiēs. i. erit maxie sufficiēs p̄ncipiū motus alijs. frustra ergo ponunt̄ plura talia p̄ncipia: ex quo ponēdo vnū ta le p̄muꝫ mouēs saluare possumus ꝙ sit sufficiēs cā mo tus omnium aliorum. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.49 ¶ Manifestū igr̄ ex his est ꝙ necesse ē eē aliqd̄ vnū ꝛ ꝑpetuū primū mouēs. Ostēsum est. n. q̄m necesse est semꝑ motū esse: ꝛ ꝯtinuū esse. Et nāqꝫ qd̄ semꝑ ꝯtinuū. Quod aūt ꝯsequen ter nō est ꝯtinuū. At vero si ꝯtinuus: vn⁹ est. Unus aūt si ab vno mouēte ꝛ vni⁹ qd̄ moue tur. Si. n. quoddā aliud ꝛ aliud mouebit: nō ꝯtinu⁹ tot⁹ mot⁹: sꝫ ꝯsequēter. Igit̄ ex his sci et vtiqꝫ aliqs eē aliqd̄ primū mouēs imobile.

¶ Quia hec rō assignata de vnitate p̄mi motoris vr̄ esse rhetorica assignat rōnē aliā magis cogētē. d. manifestū est igit̄ ex his. i. ex dicēdis ꝙ necesse ē eē aliqd̄ vnū ꝛ ꝑ petuū p̄mū mouēs. ostēsuꝫ ē. n. ꝙ necē ē sp̄ motū eē ꝛ eē ꝯtinuū: ꝛ nāqꝫ qd̄ sp̄ ē ꝯtinuū est. qd̄ aūt ē ꝯsiter nō ē con tinuū. at vero si mot⁹ ē ꝯtinuus ē vnus. vnus āt mot⁹ ē ab vno mouēte: ꝛ vnus qd̄ mouet̄. i. ē vnus mobil̄. si. n. qd̄dā aliud eēt mobile ꝛ aliqd mouēs mouebit: nō erit cō tinuus tot⁹ motus: sꝫ erit ꝯsiter. Ex his vtiqꝫ sciet aliqs eē aliqd̄ p̄mū mouēs imobile qd̄ sup. est vnuꝫ ꝛ ꝑpetuum. ¶ Nōn^m āt vim rōnis hui⁹ in h̄ ꝯsistere: ꝙ qꝛ mot⁹ celi est sp̄ ꝛ ꝯtinuus. iō est vnus: ꝛ qꝛ ē vn⁹ ē vnius mobilis ꝛ ab vno motore diuersi. n. motores per se ꝛ imediate nō possūt facere motū vnū ꝛ ꝯtinuū: licꝫ possint facere mo tus ꝯsiter se hn̄tes: mot⁹ igitur p̄mi celi qui est vnus ꝛ perpetuus indicat ꝙ est dare vnum primum motorem ꝛ perpetuum. Lectio. XVII.

E T iteꝝ ꝯsiderās i p̄ricipia mouētiū. Esse qdē igr̄ q̄dā eoꝝ q̄ sūt: q̄ aliqn̄ q dē mouet̄ aliqn̄ āt qescūt: māifestū ē. T.c.50. Et ꝑp h̄ māifestū factū est: q̄m neqꝫ oīa mouent̄: neqꝫ oīa qescūt. Neqꝫ alia sp̄ mo uent̄ alia semꝑ qescūt. Que nāqꝫ sūt vtrobiqꝫ ꝛ potētia sunt hn̄tia hoꝝ qd̄ est aliqn̄ qdem mo ueri: aliqn̄ v̄o qescere: demōstrat d̄ his. Q̄m autē hoꝝ manifesta sūt: volum⁹ aūt demōstra re ꝛ duoꝝ vtrāqꝫ nām: q̄m sūt alia qdeꝫ semꝑ imobilia: alia aūt que semper mouentur.

¶ Postqꝫ ph̄s oñdit p̄^m mouēs eē vnū ꝛ ꝑpetuū. In p̄te ista: vt dicebat̄. oñdit ipm eē oino imobile: ꝛ qꝛ s̄m euꝫ motor sp̄ imobilis mouet mobile sp̄ motū. iō ī h̄ capitu lo vtrūqꝫ oñdit. vꝫ. ꝙ ē ponere aliqd nullo mō motū: sꝫ sp̄ imobile: ꝛ ꝙ ē ponere aliqd sp̄ motū. duo ḡ. f. qꝛ p̄ cō tinuās se ad dicēda distiguit d̄ ipis mouētib⁹. 2ª exeq̄t̄ de itēto ibi. (Procedētes āt ī h̄.) Dic̄ ḡ. ꝙ ꝛ ꝯsiderans ī ipsa p̄ncipia mouētiū. possumus ꝓbare sup. d̄ ipso p̄nci pio mouēte nō solū ꝙ sit vnū ꝛ ꝑpetuū: sꝫ ēt ꝙ sit oio i mobile. videm⁹ qdē igr̄ ꝙ manifestū ē eē qdē igr̄ q̄dam eoꝝ q̄ sūt: q̄ aliqn̄ qdē mouet̄: aliqn̄ āt qescūt: ꝛ ꝑp h̄ fa ctū ē: q̄m neqꝫ oīa mouet̄ sup. sp̄: neqꝫ oīa qescūt. s. sp̄: ne qꝫ alia q̄ qescūt sp̄ qescūt: neqꝫ alia q̄ mouet̄ sp̄ mouet̄. sūt. n. aliq̄ q̄ nāqꝫ sūt hn̄tia po^am vtrobiqꝫ. i. ad vtrūqꝫ. vꝫ. ei⁹ qd̄ ē aliqn̄ qdē moueri: ꝛ ei⁹ qd̄ ē aliqn̄ qdē qescere. d̄ mōstrāt. n. d̄ his sic eē dōꝫ ea sup. q̄ videm⁹ ad sensuꝫ. q̄m aūt hoꝝ ī oīb⁹. i. ꝑ oēꝫ modū manifesta sūt: volebam⁹ h̄ ꝓ bare: sꝫ illō vtrūqꝫ duoꝝ volum⁹ d̄mōstrare. vꝫ. q̄m nāqꝫ sūt qª qdē sp̄ imobilia qª q̄ sp̄ mouet̄. ¶ Nōn^m āt ꝙ cum sup. distiguebat̄ d̄ motu q̄uo repiat̄ ī entib⁹ dicebat̄ sl̄m eē oīa qescere: vl̄ oīa ēt sp̄ moueri: ꝛ ēt slꝫ eē oīa q̄ qescūt sp̄ qescet̄: vl̄ oīa q̄ mouet̄ sp̄ moueri: sꝫ veꝝ ē aliq̄ eē sp̄ i mobilia: aliq̄ v̄o sp̄ mobilia: aliq̄ tn̄ aliqn̄ qdeꝫ moueri aliqn̄ qdē qescer̄. Oꝫ āt aliq̄ aliqn̄ qdē qescūt aliqn̄ mo ueāt̄ nō hꝫ dubiū: sed h̄ duo. vꝫ. ꝙ aliq̄ sp̄ sint imobilia: aliq̄ vero sp̄ mobilia d̄clarāda sūt. ¶ Nōn^m āt ꝙ lꝫ ter ra aliq̄ mō possit dici sp̄ imobilis. simplr̄ tn̄ ꝛ ꝑ oēꝫ mo dum immobilis est motor primus. semper autem mo

tum est supercaeleste corpus. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Precedentes aũt in hoc ꝓponẽtes omne qꝺ mouet̃ ab aliquo moueri: ⁊ hoc esse aut imobile: aut qꝺ mouet̃: ⁊ qꝺ mouet̃: aut a seipso: aut ab alio: semꝑ deueniemus in hoc accipe: qm̃ eoꝝ que mouẽtur: est principiũ qꝺ mouet̃ quidẽ: qꝺ ipm̃ seipm̃ mouet. Oium aũt imobile. Uidemus.n. ⁊ manifeste esse hꝫ que mouent ipsa seipsa: aut animatoꝝ ⁊ aĩalinꝫ gen⁹.

❡ Exequit̃ de intẽto. Circa qꝺ.d.f.ſm ꝙ duo declarãda ꝑmiserat. ꝑmo.n. ostẽdit ꝙ est dare aliqd semꝑ ⁊ oĩno imobile vt motorẽ ꝑmũ. 2° ꝓbat ꝙ est dare aliqd semꝑ motum: vt supcaeleste corpus ibi. (At vo si aliqꝺ.) Circa ꝑm tria fac: qꝛ ꝑ ostẽdit ꝙ est deuenire ad aliq̃ que mouẽtur ex se. 2° mouet quandã qõnẽ circa hꝫ mouẽtia ⁊ dissoluit eaꝫ. 3° ex dissolõne qõnis illi⁹ ingrit veritatẽ intẽtam. vꝫ. qꝺ est deuenire ad aliqꝺ ꝑm mouẽs oĩno imobile. 2° ibi. (Hoc ãt ⁊ opionẽ.) 3° ibi. (Uñ aũt semꝑ mouẽtur.) Dicit g̃. ꝙ ꝓcedentes in h̃.s. quesito ꝓponentes ꝙ omne qꝺ mouet̃ nec̃e est ab aliquo moueri: ⁊ h̃ a quo mouet̃ nec̃e est esse semꝑ imobile: aut eẽ ꝙ mouet̃: ⁊ ꝙ mouet̃ aut mouet̃ a seipso: aut ab alio: qꝛ igit̃ nõ est abire in ĩfinitũ sꝑ deueniemus in hoc qꝺ est accipe: qm̃ eoꝝ que mouent̃ est aliqꝺ ꝑnm qꝺ mouet gdẽ sup. a seipso: qꝺ ipm̃ segtur ipꝫ mouet: ⁊ vlterius ẽt deueniemus ad aliqd qꝺ est oium imobile. i. oĩno imobile vel oĩuꝫ imobile: qꝛ ipꝫ seipꝫ mouẽs oĩuꝫ. i. ab oĩ alio: qꝛ nõ mouet̃ ab alio: ſꝫ a seipso. Qr ãt sit dare aliq̃ mouẽtia seipsa. pꝫ: qꝛ videm⁹ manifeste eẽ mlta hꝫ q̃ mouẽt seipa vt gen⁹ aĩatoꝝ. i. aĩaliũ. aĩata.n. q̃ sũt aĩalia ipsa seipsa mouẽt. ❡ Deinde cũ dic̃.

❡ Hec aũt ⁊ opinionẽ obtulerunt ne forte contingat motũ fieri: cuꝫ non sit oĩno: ꝓpter id qꝺ in his videmus hoc cõtingere. Immobilia.n. cũ sint aliqñ mouent̃ iterũ: sicut videt̃.

❡ Mouet quãdã qõnẽ. circa talia seipsa mouentia: ⁊ soluit eã: ex cui⁹ solõne inuestigari hꝫ veritas ꝑncipalr intẽta. vꝫ. ꝙ est dare mouẽs aliqꝺ oĩno imobile. Duo g̃ facit: qꝛ ꝑ ꝓponit hꝫ qõnem. 2° soluit eam ibi. (Hoc aũt oꝫ.) Est autẽ h̃ questio illa eadeꝫ que supius tangebat̃. vꝫ. ꝙ in maiori mundo possit esse motus vlr nouus: cũ in aĩali siue in minori mundo h̃ videat̃ cõtingere. Ideo ait: ꝙ h̃ autẽ. s. aĩalia ⁊ que mouent̃ ex se obtulerunt opionẽ. i. fecerunt nos dubitare ne forte ꝯtingat motuꝫ fieri vlr nouuꝫ cuꝫ oĩno ꝑus nõ sit: ⁊ hoc ꝓpter illud qꝺ videmus in his. i. in hꝫ aĩalib⁹ ꝯtingere: h̃. vꝫ. ꝙ icipiant moueri cuꝫ nullo mõ ꝑus mouerent̃. talis.n. cũ ꝑus sint oĩno imobilia: iteꝝ ãt mouent̃ sic vr̃. dic̃ aũt sicut videt̃: qꝛ ſm ipm nõ ita est: ſꝫ videt̃ ita esse. ❡ Deinde cuꝫ dicit.

Te. 51. ❡ Hoc aũt opꝫ accipere: qm̃ ſm vnũ motũ ipsa mouent̃: ⁊ qꝺ ſm hunc nõ ꝓprie. Non eni ex seipso est cã: ſꝫ insunt alij motus natura ⁊ aĩalibus: ſm quos nõ mouent̃ per seipsa: vt augmentũ ⁊ decremẽtũ ⁊ respiratio: qbus mouetur aĩalinꝫ vnũqꝺqꝫ qescens. Cũ nõ mouetur a seipso motũ. Hoꝝ aũt causa cõtinens ⁊ multa intrãtiũ: vt quorũdã alimentũ. Duꝫ coquit̃ qdeꝫ.n. dormiunt. Disgregato aũt surgunt ⁊ mouent seipsos: cũ primũ principiũ extra sit.

❡ Soluit qõnẽ ꝓpositã: cui⁹ solo virtualr supi⁹ tacta fuit. Dicit g̃. ꝙ oꝫ aũt sic accipe: qm̃ aĩalia mouent seipsa ſm vnũ motũ vt ſm vbi: ⁊ opꝫ accipe: qꝺ ẽt ſm hunc motuꝫ nõ ꝓprie. i. nõ per oẽꝫ moduꝫ cã est in aĩali ex seipso: sed ipsis aĩalib⁹ insunt alij mot⁹ nãl. i. nãlr ſm quos nõ mouẽtur per seipsa: vt augmẽtũ: decremẽtũ: ⁊ respiratio: qbus motib⁹ mouet̃ aĩalium: vnũqꝺqꝫ qescens a motu locali. aĩal.n. nõ motuꝫ motu locali mouet̃ motib⁹ talib⁹: ⁊ cuꝫ mouet̃ illis motib⁹ nõ mouet̃ motuꝫ a seipso: nec ipsum aĩal ẽ ex se cã hoꝝ motuuꝫ: ſꝫ cã hoꝝ motuũ est ipm̃ cõtinens vt aer: aut celũ qꝺ alterat aĩal ⁊ multa coꝝ: que insunt vt calor nãlis ⁊ alĩmenta: ⁊ alia ꝑ que alterat̃ aĩal: a qb⁹ alterationib⁹ ⁊ motib⁹ nãlib⁹ sumunt originẽ mot⁹ locales: qb⁹ aĩal seipm̃ mouet: vt pꝫ: qꝛ alimẽtũ ẽ cã quorundã motuũ: qb⁹ aĩal seipm̃ mouet. duꝫ.n. coquit̃ qdeꝫ alimentũ dormiunt aĩalia. disgregato autẽ. i. digesto alimẽto ⁊ qescẽte motu illo qui fit ex suis digestionib⁹ ⁊ alimento surgunt aĩalia ⁊ mouẽt seipsa: cũ tñ ꝑnm ꝑm huius mot⁹ sit ex aĩal. i. sit aliud exñcuꝫ ab aĩali. Nã hꝫ ꝑm ꝑnm est ipm̃ ꝯtinens alterãs aĩal: vel ipm̃ alimẽtũ. ❡ Nõn aũt ꝙ sic in toto vniuerso nunq̃ icipit vlr mot⁹ nouus: nisi ſꝫ phm aliqd aliud ꝑus moueat̃: ita in aĩali nõ incipit mot⁹ nouus nisi aliqs alius mot⁹ ꝑcedat: vt si aĩal surgat a dormitiõe hunc motũ ꝑcessit ille mot⁹ fact⁹ cuꝫ digerebat̃ alimẽtuꝫ: si vo aĩal vigilãs vadit ad aquã frigidã. hunc motũ ꝑcessit mot⁹ calefactiõis in corpore: rõne cui⁹ appetit frigidũ. Nunq̃.n. est aliqs mot⁹ localis quo aĩal mouet seipm̃: nisi motuꝫ illuꝫ ꝑcedat mot⁹ aliqs naturalis. vtrũ aũt necesse sit aĩal iclinari per appetitũ ſm eius passiões insurgẽtes ex motibus nãlib⁹ nõ est pñtis speculatiõis: nõ spectat.n. ad presens scire vtꝝ tales motus necessitent aĩal ad volẽdũ. sufficit.n. scire tales mot⁹ nãliter factos ꝑcedere mot⁹: qb⁹ aĩal seipm̃ mouet.

Dubitaret forte aliqs. vtrũ aĩalia moueãt seipa. Du° ꝑ°.

❡ Dõm ꝙ oẽ qꝺ mouet̃ vel mouet̃ a ꝑn: ĩtrinseco: ⁊ tũc dr̃ moueri ex se: vel mouet̃ a ꝑn° extrinseco: ⁊ h̃ duplr̃: qꝛ hꝫ ꝑnm extrinm: vel est ꝯferens viꝫ passo: ⁊ sic mouent̃ motu nãli: vt grauia ⁊ leuia: vel nõ est cõferens vim passo: ⁊ sic mouent̃ motu violẽto. grauia eni mouent̃ a gnãnte nãliter: qꝛ gnãns lꝫ sit ꝑnm extrinsecũ. cõfert tñ ipsi graui quãdã vim ⁊ quandã formã: per quã mouet̃ deorsuꝫ. Sed impellẽs grauia sursum: nullã vim cõfert eis per quã nãliter sic moueant̃: ſꝫ solũ mouet ea impellendo. sic igit̃ differunt hi tres motus: qꝛ mot⁹ ex se est nãlis: qꝛ est a ꝑn° intrico vo fact⁹ a gnãnte: mot⁹ est ẽt nãlis: qꝛ ⁊ si est a ꝑn: extrinseco: est tñ a ꝑn° cõferente viꝫ passo: ſꝫ motus factus ab impellẽte est simplr̃ violentus qꝛ est a ꝑn° extrinseco nõ cõferente vim passo. moueri ergo ex se est moueri a ꝑn° intrinseco: ⁊ qꝛ sic mouent̃ aĩalia: ꝯcedendũ est ea moueri ex se. Possumus.n. dicere ꝙ lꝫ sufficiat ad hoc ꝙ aliqd moueat̃ ex se: ꝙ hẽat in se ꝑncipiũ: per qꝺ moueat seipm̃: est tñ spãlis via ad ostendendũ aĩal mouere seipm̃: qꝛ cuꝫ ipsi⁹ mot⁹ nãlis: si sit magl cã mot⁹ fact⁹ ex se: q̃ mot⁹ fact⁹ a gnãnte h̃ est dr̃a inter vtrũqꝫ motuꝫ: qꝛ motũ a gnãnte ſm ꝙ hꝫ est: nõ hꝫ in se ꝑnm per qꝺ moueat per se: ſꝫ soluꝫ per qꝺ moueat̃. forma.n. grauis lꝫ sit rõ mouẽdi: tñ vt supra ꝓbabat̃: forma est rõ quo gnãns moueat: nõ est aũt per se rõ per quã graue moueat actiue: ſꝫ solũ ẽ rõ: vt per eã moueat̃ passiue. graue.n. per formã suã sufficiẽter determinat̃ ad vnã dr̃iaꝫ põnis vt deorsũ: ꝓpter qꝺ ꝑ se deorsuꝫ seipm̃ nõ mouet: ſꝫ si mouet se h̃ est per accñs: qꝛ qꝺ est actu graue: nõ est in potentia essentiali: vt sit deorsum: sed soluꝫ in accidentali. Sed animal vt mouetur motu animali: nõ sufficienter determinatur ad vnã dr̃iã põnis: sed ipꝫ determinat seipꝫ ꝑ appetitũ qꝺ eẽ nõ posset nisi seipꝫ moueret.

Du° 2ᵐ. **Alterius** forte dubitaret aliqs: qd magis mouetur ex se an celū an aial. ¶ Dōm q̄ licet aliqd magis moueat̄ ex se aial q̄ celū. simplr tn̄ magis moueat̄ celū ex se q̄ aial. illd. n. dr moueri ex se qd nō moueat̄ ab alio. corp⁹ eni aialis quodā mō minus moueat̄ ab alio q̄ celū: simplr tn̄ magis moueat̄ ab alio q̄ illud. Nā si corp⁹ aialis cōparat̄ ad motorē ppriū: tn̄ inueniemus ibi minorē alietatē. aia. n. in aiali que ē per se mouēs: min⁹ habet de alietate respcū corporis qd est p se motū q̄ itelligētia ⁊ aia celi respcū celi. Nā aia i aiali: lz hēat aliā eēntiā ⁊ aliā rōnē qditatis q̄ corp⁹: nō tn̄ hz aliud eē nec aliud vbi. ex aia. n. ⁊ corpore in aiali resultat vnū eē: sicut ex mā ⁊ forma: motor vō celi a corpore celesti nō soᵐ hz aliā rōnē qditatis: sz etiā hz aliud eē: lz nō hz aliud vbi. ex motore. n. celi ⁊ celo nō fit vnū sz eē: vt pz per Cōmē. in hoc 8° ⁊ in de suba orb. cōparādo ḡ motū celi ⁊ aialis ad suos motores pprios tn̄: inueniemus motū aialis minus eē ab alio q̄ motū celi: simplr tn̄ ⁊ absolute mot⁹ aialis: est magis ab alio: qr ad hō motū cōcurrit ɔtinens ⁊ alia extranea causantia nāles motus: simplr. n. motus aialis q̄ seipm mouet fit magis ab alio q̄ mot⁹ celi: qr nō tot extrinseca cōcurrunt ad h̄ q̄ celuz moueat̄: sic ad h̄ q̄ moueat̄ aial. hinc est ḡ qd phūs ait: q̄ sm hūc motū sm quē aial seipm mouet nō pprie. i. nō per oēz modū cū est aial qr pmū pnᵐ talis motus videt̄ esse ab extra cū motus q̄ aial seipm mouet psupponat motū naturalē factuz a pncipio extrinseco. ¶ Deinde cū dicit.

¶ **Unde nō semper mouētur ɔtinue a seipsis. Aliud eni est mouens ipm qd mouetur ⁊ mutans ⁊ vnūquodq̄ mouentium seipm. In oībus autē his mouetur primū mouens: ⁊ causa ipsiuz seipsuz mouendi a seipso sm accidens tantū. Mutat eni locū corpus. Quare eniz ⁊ qd in corpore existens ⁊ necessario mouēs se**

T.c.52. **ipsum. ¶ Ex qbus est scire qr si aliquid est immobiliuz quidē mouentiuz autē ⁊ ipsorū que sm accidens mouentur: impossibile est continuum motuz mouere.**

¶ Ex his que dixerat ońdit pᵐ mouēs: eo q̄ moueat motu sempiterno eē imobile per se ⁊ per accn̄s. Ad cui⁹ euidentiā sciendū q̄ si aliqd nō semp mouetur sm phm duplex est cā: vel qr moueat̄ a re mobili per se: vel qr moueat̄ a mobili per accn̄s. vtroq̄. n. mō aialia nō semp mouentur. Nā cū moueant̄ ab aere ɔtinēte ⁊ a celo: qr talis sūt per se mobilia nō semp eodē mō cōparant̄ ad aial. pz q̄ talia nō soluz causabunt in aiali motū: sz quietē ⁊ non solū causabunt vnū motū: sz ēt mot⁹ oppositos. sic. n. imaginari debemus q̄ put celū hz diuersuz aspectū ad aial et put aer diuersimode afficit aial: surgunt in aiali diuerse passiōes: ex qbus oriri hn̄t diuersi appetitus. Nā pp̄ter hō passiones aliqn̄ aial appetit qescere: aliqn̄ moueri ad vnā partē: aliqn̄ ad aliaz: pp̄ter qd aial nō semp ɔtinuat motū. nec sup. moueat̄ eodē motu. 2° aialia nō semp mouent̄: qr motor in eis: vt aia in mouēdo moueat̄ per accidens: q̄re si ab aliquo motore dz eē mot⁹ cōtinuus nō eē dz mobile per se: nec ēt per accn̄s. tria ḡ facit: qr p̄ ex his que videmus in aialib⁹: ostēdit q̄ motus cōtinuus non pōt eē nec a mobili per se nec a mobili per accn̄s. 2° ex his q̄ dixerat ostēdit motorē p̄ mouentē motū cōtinuuz nō moueri: nec per se nec per accn̄s. 3° remouet quādaz cauillationē possibilē fieri circa pdicta. 2° ibi. (Quare si necesse.) 3° ibi. (Nō est aūt idē.) Dicit ḡ. q̄ vn̄ qr. s. aialia mouent̄ a cōtinēte sequtur q̄ nō semp mouent̄ continue a seipso. Nam in eis est mouēs aliud. i. extrinᵐ ⁊ hō mouēs est ipm qd moueat̄. i. est mouēs motū ⁊ est mutās aial qd est de numero mouētiū seipm ad vnūquēq̄ motū. vna ḡ cā q̄re aial nō se cōtinue mouet est: qr aliqd mouens ⁊ motū extrinᵐ ab aiali: est cā q̄re aial moueat̄ sm vnūquēq̄ motū. alia aūt cā est: qr in oībus his pmū mouens qd est cā mouendi ipz aial a seipso moueat̄ sm accidēs. Nā corp⁹ mutās locū. q̄re ⁊ ipm mouens. i. ipsa aia exn̄s in corpore mouēdo corp⁹ per se mouet seipz per accidēs. ḡ sunt ex qb⁹ est. i. ɔtingit scire q̄ si aliqd de nūero ipsoꝝ mouentiū moueat̄ sz accn̄s ipoīe est talē motū mouere motū cōtinuū. ¶ Nōnᵐ aūt has duas cās per quas ostēsuz est aial nō cōtinue mouere seipm in vnā cām incidunt. nā pmo roborat̄ per scdaz. aial. n. nō mouere cōtinue seipm: qr moueat̄ a ɔtinēte extrinᶜᵒ: iō veritatē hz: qr si aial motū nāliter a cōtinēte mouet seipm ex se i mouēdo seipz ex se aia moueat̄ per accn̄s: qr si tn̄ aial sic moueret seipz motū a ɔtinente q̄ in tali motu aia mouēs aial non moueret̄ per accn̄s nō eēt icōueniēs motū aialis eē continuū. ¶ Nōnᵐ ēt q̄ cū dicimus q̄ motū continue: opz moueri a motore imobili per se ⁊ per accn̄s: opz intelligi de motu illo: quo aliqd moueat̄ ex se: siue opz intelligi de motu causato a motore pprio intrinseco. nūq̄ eni aliquis mot⁹ ex se ɔtinuat̄ nisi motor pprius illius sit imobilis per se ⁊ per accn̄s. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Quare si necesse est qdem ɔtinue eē motuz: esse opz aliqd primū mouens imobile ⁊ nō sz accn̄s: si dz sicut diximus in his que sī eē icessabilis qdā ⁊ imortalis motus: ⁊ manere ens in seipso ipsi ⁊ in eodē. principio. n. manēte necesse ⁊ oē manere: qd ɔtinuū est ad principiū.**

¶ Ex his q̄ dixerat cōcludit motorē pᵐ eē imobilē per se ⁊ per accn̄s. d. q̄ si nece qdē est aliquē motū eē cōtinuuz ⁊ ppetuū: oz aliqd eē pmū mouēs imobile oīno ⁊ nō moueri sm accn̄s: sz sic diximus si in his q̄ sunt dicit̄ eē motus imortalis ⁊ icessabilis: ostēsuz. n. fuit supra q̄ in entibus: oz eē motū sempiternū ⁊ incorruptibilē: ⁊ qr sic est oz ipm ens pᵐ mouēs manere i seipso ⁊ i eodez statu. pnᵒ. n. manēte in eodē statu: nece est qd ɔtiᵐ ē ad pnᵐ: vt corp⁹ qd imediate moueat̄ ab ipso nece ē manere sp. i. perpetuari semp sm eundē motū. ¶ Deinde cuz dicit.

¶ **Nō est aūt idez moueri sm accn̄s a seipso ⁊ ab altero. Ab altero qdē. n. inest ⁊ coꝝ que sūt in celo qbusdā principijs q̄cūq̄ sm plures ferunt̄ motus: alterū aūt corruptibilibus solū.**

¶ Remouet q̄ndā cauillatiōez posēz fieri circa p̄racta. dixerat. n. q̄ qr aial moueat̄ ab aliq̄ ɔtinēte extriᶜᵒ: iō nō ɔtinuat̄ mot⁹ ei⁹: ex q̄ vr seq̄ q̄ orbes celestes inferiores: nō semp ɔtinue moueant̄: qr mouent̄ ab orbib⁹ supioribus ɔtinētib⁹: soluit aūt hāc obōnē: qr nō est sile de aiali ⁊ de illis orbib⁹. nā aial sic moueat̄ ab extrinseco: q̄ aia q̄ est motor eius: moueat̄ per accn̄s sm se: sz orbes iferiores sic mouent̄ per accn̄s a supiorib⁹ q̄ motores ppꝛy inferioꝝ orbiuz nō mouent̄ per accn̄s sm se: sz solū rōne alterius: vt rōne orbiuz: quoꝝ sunt motores: iō ait: q̄ non est idē moueri per accn̄s a seipso sm se ⁊ moueri ab alio per accn̄s ⁊ rōne alteri⁹. ab altero qdē. n. i. moueri per accn̄s rōne alteri⁹ inest qbusdā pncipijs mouētib⁹. i. quibusdā motorib⁹: siue quibusdaz intelligētijs eoꝝ. i. de numero eoꝝ motoꝝ: siue de nūero eoꝝ pncipioꝝ: que sunt in celo: vt q̄cūq̄ spere celestes ferunt̄ plures motus. i. sm plus

res mot⁹. motores eoꝝ sup. mouent̃ p accñs rõe alteri⁹: sȝ alterũ per accñs vt moueri per accñs ẜm se inest iã so lis corruptibilib⁹. i. i est solis motorib⁹ aialiuȝ corru[ptibilium].

2a p. **Dubitaret** forte aliqs. vtrũ motores sperarũ ce lestiuȝ sint mobiles. ¶ Dõm ꝙ moueri aliqd põt itelligi dupl'r vel per se vel per accñs: sȝ p accñs dupl'r: vel ẜm se vel rõne alterius. oẽs. n. motores mouentiũ seipsa: vt oẽs aĩe sunt imobiles p se: aĩe tñ corruptibiliũ aĩaliũ: lȝ sint imobiles per se: tñ sunt mobiles per accñs ⁊ per se ⁊ a se: aĩe vᵒ celoꝝ: siue motores ꝓpriȝ eoꝝ nõ sunt mobiles per se: nec etiã mouent̃ p accñs ẜm se vel a se: aliq tñ illoꝝ motoꝝ: vtputa motores sperarũ inferioꝝ motarũ diuersis motib⁹ pñt dici moueri p accidẽs rõne alteri⁹ vt rõne sperarũ: quas mouẽt: vt ergo itelligat̃ diuersitas istoꝝ modoꝝ. vȝ. vt appeat quõ differt modus per se a modo per accñs: ⁊ quõ modus p accidẽs ẜȝ se a mõ per accñs rõne alteri⁹. Sciẽdũ ꝙ aliter dicimus corp⁹ cõtentũ in loco ꝯtineri a loco: ⁊ al'r subaȝ ꝯtẽtaȝ ꝯtineri a loco: ⁊ al'r celũ ꝯtineri a loco. cõtẽtuȝ. n. cõtẽtuȝ a loco cõtinet̃ a loco p se ⁊ ẜm ꝙ hᵒ: qꝛ in eo ꝙ q̃tᵐ est. in loco se cõmẽsurat ⁊ cõtinet̃ ab ipso. subam vᵒ a loco cõtẽtã dicimus cõtineri ab ipo loco nõ p se sȝ p accñs qᵭ est ẜm se. Nã lȝ suba vt suba est nõ hẽat ꝙ ꝯtineat̃ loco nec ꝙ sit hᵒ: sȝ h̃ cõueniat ei p q̃titatẽ: vere tñ suba sortis cõtinet̃ a loco. ẽ igit̃ illa sortis in loco ẜm accñs: attñ h̃ p accñs ẽ ẜm se: qꝛ ipsa suba sortis cõtinet̃ a loco: sȝ celuȝ cõtinet̃ a loco nec p se nec p accñs ẜm se: sȝ per accñs rõne alterius: sic dicimus celũ cõtineri a loco: qꝛ cẽtruȝ eius a loco cõtinet̃. nõ g̃ sic cõtinet̃ a loco celũ vt suba: q̃ est in sorte: qꝛ ipm celũ nõ cõtinet̃ a loco: sȝ solũ aliqd ei⁹ vt cẽtrũ: sȝ ipsa suba sortis cõtinet̃: lȝ h̃ cõpetat ei p accidẽs: vt p q̃titatẽ: qᵭ g̃ dcm̃ est de ꝯtineri a loco: dr̃e possumus de moueri in loco. Nã corpus mouet̃ in loco p se: aĩe tñ aĩaliuȝ corruptibiliũ mouent̃ in loco nõ p se sed p accñs: lȝ tñ h̃ p accñs est ẜm se. Nã cuȝ hᵒ aĩe sint forme corpoꝝ motis corporib⁹ ipse aĩe mouent̃: ꝯpetit g̃ hᵒ animalibus moueri p accñs vt p motũ corpoꝝ: hᵒ tñ per accidẽs ⁊ est p se ⁊ est a se: p se est: qꝛ ipse aĩe mouent̃ motis corporib⁹: a se: ẽ qꝛ cũ aĩa nõ possit mouere corp⁹ nisi moueat̃ ⁊ ipsa que est forma corporis mouẽdo corp⁹ p se mouet̃ a se per accñs: sȝ aĩe celoꝝ nõ mouent̃ p se: qꝛ nõ sunt corpora: nec mouent̃ p accñs ẜm se: qꝛ nõ sunt ꝓprie forme corpoꝝ. moto. n. celo nõ mouet̃ motor ei⁹ per accñs nec ẜm se nec a se nõ ẜm se: qꝛ nõ mouet̃ ipse motor ẜȝ se: eo ꝙ celũ moueat̃: nec etiã mouent̃ a se: qꝛ motor celi cũ nõ sit ꝓprie forma celi nec ex eo ⁊ celo fiat vnuȝ ẜm esse mouẽdo celuȝ per se nõ mouet̃ a se p accñs. Si g̃ motor celi mouet̃ p accñs: h̃ ẽ solũ rõne alteri⁹: vt qꝛ corpus ab eo motũ mouet̃ p accñs: pp h̃ motor ei⁹ dr̃ moueri p accidẽs. accipiẽdo. n. p accñs large ẜm ꝙ oẽ nõ ꝓpriũ dr̃ p accñs: cũ orbes iferiores hẽant duos motus: vt pȝ ẽt modicũ exptis in astronomica scia: q̃ rũ vn⁹ ẽ ꝓpri⁹: vt ille q̃ mouent̃ ab occidẽte in oriẽs sup polos ȝodiaci: ali⁹ autẽ nõ ꝓpri⁹: vt ille quo raptu supioris celi mouent̃ ab oriẽte in occidẽs sup polos mũdi. mot⁹ g̃ iste qui nõ ẽ eis ꝓprius large põt dici p accñs. h̃ g̃ viso leue est videre quõ mouent̃ motores iferioꝝ orbiũ. Nã sic terra ẽ aliqd celi: qꝛ ẽ cẽtruȝ ei⁹: sic spera celestis ẽ aliqd sui motoris: qꝛ est ꝓpriũ mobile ipsi⁹: q̃re sic celũ ꝯtinet̃ a loco p accñs nõ ẜm se: sȝ solũ rõne alteri⁹: vt rõne terre. q̃ est aliqd ei⁹ sic itelligẽtia mouẽs iferiorẽ orbẽ mouet̃ per accñs: non ẜm se: sȝ rõne alterius: vt rõne orbis: qui est aliqd ei⁹ ⁊ ẽ ꝓpriuȝ mobile ipsi⁹: vt dicat̃ itelligẽtia: siue aĩa celi moueri per accñs: qꝛ spera mota ab eo motu mouet̃ nõ ꝓ se ⁊ p accñs. h̃ aũt appet ꝙ si motũ ex se mouet̃ ab alio extrinseco ꝯtinẽte: nõ opȝ motũ eius discontinuari nisi sic moueat̃ ab alio ꝙ ꝯtingat motorẽ ei⁹ ꝓpriũ moueri per accñs ẜm se vel a se: qꝛ vt pȝ nõ veꝝ est in aĩabus celoꝝ: lȝ veꝝ sit in aĩabus aĩaliũ. ille g̃ due cause: q̃re mot⁹ aĩalis nõ est ꝑpetuus ⁊ ꝯtinuus: vt dicebat̃ supius in vnã icidunt. Nã si sic moueret̃ aĩal a cõtinẽte extriseco ꝙ motor eius nõ moueret̃ nec p se nec p accñs ẜȝ se: vt accidit in motorib⁹ celoꝝ: nõ oporteret motũ eius discõtinuari. cẽt aũt vlteri⁹ dubitãdũ vnde seqtur h̃ ꝯñã: ꝙ qꝛ aĩe celoꝝ mouẽdo celos nõ mouẽt seipsas p accñs: iõ põt ꝑpetuari motus eoꝝ: nõ autẽ ꝑpetuari põt motus animaruȝ aĩaliũ: que mouent̃ ⁊ mouent seipsas per accñs: sȝ declaratio h⁹ infra patebit. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **At vero si aliqᵭ est semp hᵒ mouens qdeȝ: imobile aũt ipm ⁊ perpetuũ necesse est ⁊ primũ qᵭ mouet̃ ab hoc perpetuũ esse. Hoc aũt est manifestũ qdeȝ: ⁊ ex eo ꝙ nõ possibile alit̃ gnõnẽ ⁊ corruptionẽ ⁊ mutationẽ aliis: nisi aliquid moueat qᵭ moueat̃. Immobile qdeȝ. n. eundẽ semp mouebit eodẽ modo ⁊ vnuȝ motum velut nihil ipm mutans ad id qᵭ mouet̃. Qꝛ aũt mouetur ab eo qᵭ mouet̃ qdeȝ: moto aũt ab imobili iaȝ ꝓpter id qᵭ aliter ⁊ aliter se hȝ ad res nõ eiusdeȝ motus erit cã: sȝ ꝓpter id qᵭ in ꝯtrariis locis aut specieb⁹ sunt contrarie exhibebit motũ vnũqᵭq; alioꝝ: ⁊ aliqñ qdẽ qescens: aliquando autẽ motum.** T. c. 53.

¶ Oñso quõ pᵐ mouẽs semp mouet: ⁊ ẽ imobile oĩo: h̃ ostẽdit ꝙ pᵐ motũ vt celũ sp mouet̃: ⁊ est ꝑpetuo motũ. Circa qᵭ. d. f. qꝛ p̊ fac: qᵭ dictũ ẽ. 2ᵒ epilogat circa determinata. ibi. (Maniᵐ igit̃.) Dic g̃. at vᵒ si. i. qꝛ ẽ aliqᵭ sp hᵒ mouẽs imobile ãt ipȝ. i. ẜȝ seipȝ ⁊ ꝑpetuũ: qꝛ g̃ sic est necesse est: ⁊ ꝙ mouet̃ ad hoc pᵐ. i. imediate eẽ perpetuũ. h̃ aũt manifestũ est ex eo qdẽ ꝙ nõ est possibile al'r esse generationẽ ⁊ corruptionẽ: ⁊ omne hᵒ mutationẽ aliis. i. in aliis vt i hᵒ iferiorib⁹ nisi aliqd moueat̃: qᵭ moueat̃. ẜȝ. n. phm gnãbilia ⁊ corruptibilia imediate moueri non pñt a motore imobili: sȝ imediate mouent̃ a motore moto: oȝ igit̃ qᵭ imediate mouet̃ a motore imobili eẽ ꝑpetuȝ. Nã imobile sup. qdẽ mouebit eodẽ mõ: ⁊ sp mouebit vnũ motũ: ⁊ sic ipm nihil ẽ mutãs ad id qᵭ mouet̃. i. reᵐ ei⁹ qᵭ mouet̃: qꝛ nõ mutat ipȝ diuersimode qᵭ mouetur ab eo qᵭ moʳ moto qdẽ ab imoˡⁱ iam pp id qᵭ hᵒ motũ ab imoˡⁱ al'r ⁊ al'r se hȝ ad res h̃ iferi⁹ exñtes eiusdẽ mot⁹ cã nõ erit sȝ ꝓpe id qᵭ in ꝯriis locis: aut i ꝯriis speb⁹. i. in ꝯriis dispõnib⁹ sũt res h̃ iferi⁹ exñtes ipm celũ motũ ab imobili ꝯrie exhibebit motuȝ. i. ꝯrie mouebit exñᵃ h̃ iferi⁹: ita ꝙ vnũqᵭq; alioꝝ h̃ iferi⁹ exñtiũ: aliqñ aũt erit qescẽs: aliqñ ĩ erit motũ. ¶ Nõnᵐ ãt phm habuisse pro pñᵒ ꝙ idẽ manẽs idẽ sp fac idẽ: iõ motũ imediate ab imobili ẽ ꝑpetuũ: ⁊ sup. motũ: vt g̃ saluaret motũ gnõnis ⁊ corruptiõis h̃ iferi⁹ posuit itelĩntiaȝ imediate mouere celũ ⁊ mediãte celo moto pp diuersitatẽ aspectuũ cãre diuersitatẽ motuũ i his iferiorib⁹. Sȝ ꝙ possint ab imobilib⁹ imediate ⁊ de nouo pduci mobĩlia fuit supi⁹ declaratũ. ¶ Nõnᵐ ẽt duplicẽ eẽ cãm: q̃re celũ diuersimode. mouet h̃ iferiora. pᵃ ẽ diuersitas motoꝝ. Nã vnus hõ refrigidat̃ a celo ⁊ ali⁹ calefit: qꝛ ẽ vnus in loco vbi dñant̃ signa cal̃a ⁊ ẽ ꝓpinqui⁹ soli: vtputa si sit v̄sus meridiem. Ali⁹ ãt ẽ vbi dñant̃ signa frida vl' ẽ remot⁹ a sole: vt qꝛ ẽ in plaga septẽtriõali. Alia cã eẽ põt diuersitas speꝝ: siue

diuersitas naturarū ꝛ dispositionū: vt q2 alterius spēi et alterius nāe ꝛ alteri⁹ dispōnis ē cera ꝙ lutū. Si in codē loco eēt vtrūq3: vnū idurareť a sole ꝛ aliud mollificareť. q2 ḡ sic diuersificanť influētie celestes in h̄ inferiora seq̄ť ꝙ aliq̄ gescūt aliq̄ mouenť vno motu: aliq̄ alio.

Du° p°. **Dubitaret** forte aliq̄s: q2 vī h̄ p̄hs demonstrare circulariter cū p motum ꝑpetuū ostēdit imobilitatē p̄mi motoris: ꝛ p imobilitatē motoris p̄mi ostēdat aliq̄d ꝑpetuū eē motū. ¶ Dōm ꝙ nō ɔtigit circulo demōstrare: possumus.n. p cām ꝓbare effectuꝫ ꝛ p effectū cām: s3 ꝑp hoc non ē ibi circularis demonstratio. circulus.n. ē ab eodē in idē p idē: s3 nos sic demōstrādo non ꝓcedimus a cā in cām p idē ꝛ p eundē moduꝫ: imo cuꝫ p cām ꝓbamus effectum facimus demōstrationē ꝑp quid: cuꝫ aūt demōstramus cām per effectum: tūc facimus demonstrationē quia.

Du° 2°. **Alterius** forte dubitaret aliquis: q2 videť p̄hs petere qd̄ ē in p̄ncipio. Nam cū ꝓbet celuꝫ moueri ꝑpetuo: q2 motor ei⁹ ē imobilis supponēdo ꝑpetuitatē motus celi: vt ꝓbꝫ imobilitatē motoris p̄mi supponit qd̄ debet ꝓbare. ¶ Dōm ꝙ ꝑpetuitatē motus celi sī considéranť vie eius: duplr̄ ꝓbat. p̄mū fuit ꝑp continuitatē gnātionis. Nam q2 cā continue gnātionis ē aliqd̄ mobile cuꝫ illud mobile nō possit eē corruptibile. q2 nullū corruptibile p se sumptū: nec omnis corruptibilis vniuersalr̄ accepta: vt.s. ꝓbať: pōt esse cā continue gnātionis: opꝫ ergo dare aliqd̄ mobile ꝑpetuo motuꝫ vt celum per cuius motū ꝑpetueť hic gnātio ꝛ corruptio. 2° ꝓbauit h̄ idē p p̄muꝫ motorē imobilē: q2 a motore imobili ꝑpetuo mouēte oꝫ imediate moueri corpus ꝑpetuo motū. cū ḡ p̄hs probat imobilitatē p̄mi motoris per ꝑpetuitatē motus celi: ꝛ postea probat ecōtra: si h̄ ꝑpetuitatē probādo absolute supponeret imobilitatē motoris p̄mi peteret qd̄ est in p̄n°. S3 supponit eā ab eo qd̄ fuit superius declaratū. vꝫ. ꝙ opꝫ eē corpus ꝑpetue motum vt perpetuo gnātionē causet. ¶ Deinde cū dicit.

¶ **Manifestū igiť factum est ex dictis ꝛ qd̄ ꝯm principia dubitauimus. Qm̄ igiť non oia aut quiescunt aut mouenť: aut alia semꝑ q̄deꝫ mouenť: alia vero semꝑ quiescūt. Sed quedā aliquādo q̄dem: aliq̄n nō. Huius eniꝫ causa manifesta nunc est: qm̄ alia q̄dem ab imobili mouētur perpetuo: vn̄ semꝑ mutanť. Alia vero ab eo qd̄ moueť ꝛ mutato. Quare ꝛ hoc nečiuꝫ est mutari. Immobile aūt sicut dictum est: sic simpliciť ꝛ similr̄ ꝛ in eodeꝫ permanens vnū ꝛ simplicem mouebit motuꝫ.**

¶ Epilogat circa determinata. ꝛ dicit ꝙ ex dictis. igitur sic ꝯm manifestū est qd̄ ꝯꝫ p̄ncipia. i. qd̄ a p̄ncipio dubitabamus. vꝫ. ꝙ nō oia aut q̄escunt: aut mouenť: aut alia quidē que mouenť semꝑ mouenť: alia v̄o que quiescunt semꝑ quiescūt: ita ꝙ nihil vnuꝫ ꝛ idē cōtingat aliquādo quiescere aliquādo moueri: oia. n. h̄ falsa sunt: s3 ɔtingit aliquādo q̄dē sup. moueri: aliquādo aūt nō: hui⁹. n. causa nunc manifesta ē p iam dicta: qm̄ alia quidē mouenť ab imobili ꝑpetuo: vn̄ semꝑ mutanť vt celestia. alia v̄o vt h̄ iferiora mouenť ab eo ꝙ mouētur ꝛ a mutato. i. a celo qd̄ moueť ꝛ mutať: quare ꝛ hoc qd̄ videmus in his inferioribus nečiuꝫ ē mutari. h̄ ḡ iferiora mutanť. i. non ꝑpetuantur in suo motū: s3 celuꝫ ꝑpetuatur: q2 imobile sic dcm̄ est mouet sicut simplr̄: ꝛ sic similr̄ ꝛ sicut semꝑ i eodē statu permanēs: q2 causabit vnū ꝛ simplicē motū. hene ergo dictū est ꝙ aliqua sunt semꝑ imobilia vt motores celoꝝ: ꝛ maxime motor p̄mus. Aliqua v̄o semꝑ mota vt celestia mota imediate a motore imobili causante vnū ꝛ simplicē motū: aliq̄ v̄o aliquādo mouētur aliquādo quiescunt: vt hec iferiora nō imediate mota a motore imobili: s3 a motore moto vt a celo. Lec. XVIII.

At vero aliud facientib⁹ principiū magis erit de his manifestū. Cōsiderandum. n. est vtrū aliquē motuꝫ contingit esse continuū: aut non: ꝛ si contingit quis hic: ꝛ q̄s prim⁹ est motuū. Manifestū aūt ꝙ siquidē nečiuꝫ est semꝑ motū esse. Primus aūt hic ꝛ cōtinuus: q2 primū cōtinuū mouens mouet ip̄m motuꝫ: nečiuꝫ est vnū ꝛ eundem esse ꝛ continuū ꝛ primū. T.c.54

¶ Totus iste octauus: vt pꝫ per ꝓcedētia diuidi hꝫ in q̄tuor partes. Nā in p̄ma parte determinať de eternitate motus. In scd̄a de imobilitate p̄mi motoris. In tertia d̄ perpetuitate ꝛ vnitate eius. In q̄rta v̄o de ipartibilitate ꝛ ifinitate ipsi⁹. expeditis igiť trib⁹ partib⁹. In hac q̄rta ꝑte determiat p̄hs de ifinitate ꝛ ipartibilitate motoris p̄mi. Via aūt ipsi⁹ ad inuestigandū ifinitatē ꝛ ipartibilitatē p̄mi motoris est ex eo ꝙ ē dare aliquē motū p̄m continuū ꝯm quē mouet motor p̄mus corp⁹ celeste tp̄e ifinito. duo ḡ facit: q2 p̄ ꝓbat motū localē eē p̄m ꝛ ɔtim. 2° per hō p̄m motū ɔtim ꝓbat ipartibilitatē ꝛ ifinitatē motoris p̄mi ibi. (Et āt h̄ neče ē ipartibile eē.) Circa p̄m. d. f. q2 p̄ ꝓbat solū motuꝫ localē eē p̄m ꝛ ɔtim. 2° venať q̄s sit ille mot⁹ localis queꝫ oꝫ eē p̄m ꝛ ɔtim: ōndēs hō motuꝫ eē circularē tm̄ ibi. (Et aūt ɔtingit ꝛc̄.) Circa p̄m. d. f. q2 p̄ cōtinuat se ad dicēda. 2° exequitur de intēto. ibi. (Tribus aūt ꝛc̄.) Diť ḡ. ꝙ faciētib⁹ aliud p̄nm. i. aliā ɔsideratione magis erit manim. de his sup. q̄ ɔpetūt motori. p̄ ɔsiderādū est. n. vtrū aliquē motū ɔtingit eē ɔtim: ꝛ si ɔtingit q̄s est h̄ mot⁹ qui est ɔtinuus ꝛ qui est p̄mus motuū. manim. n. est ꝙ si q̄dē nečiū est semꝑ motū eē: p̄mus aūt motus ꝛ cōtinuus ē h̄: qm̄ sup. motor p̄mus fac: ꝛ q2 ip̄m p̄m mouēs mouet ip̄m motū p̄m ꝛ ɔtim nečium est vnū ꝛ eundē motū eē p̄m ꝛ ɔtim. ¶ Nōn⁹ aūt ꝙ semꝑ p̄misse sunt p̄ncipia ei⁹: qd̄ ɔcludiť: ꝛ si nō sunt p̄na eēndi saltē sūt p̄na iferēdi: inuestigare ḡ an sit dare p̄m motū ꝛ ɔtim est qd̄dā p̄nm iferēdi ꝛ inuestigādi de his q̄ ɔpetunt motori p̄: q2 ex h̄ ꝓbabiť ip̄m eē ipartibilē ꝛ infim. ¶ Nōnm ēt ꝙ si aliquis mot⁹ dꝫ eē p̄mus ꝛ ɔtinu⁹ nečium est ꝙ sit ille quē imediate mouet motor p̄mus: ꝛ q2 ꝯꝫ p̄hm motor p̄mus imediate nō mouet nisi vnū ꝛ eūdē motū neče est vnū ꝛ eundē motū eē ɔtinuū ꝛ p̄mū. ¶ Deide cuꝫ dicit.

¶ **Tribus aūt existentibus motibus alio q̄deꝫ ꝯm magnitudinē ꝛ alio ꝯm passionē: ꝛ quodā ꝯm locuꝫ: quē vocamus loci mutationē: hunc necessariū est primū esse: ipossibile. n. est augmētum esse alteratione nō preexistente. Qd̄ eniꝫ augmentať: est q̄deꝫ tanq̄ꝫ simile: est aūt tanq̄ꝫ dissimile. Cōtrariū eni alimentū diciť ɔtrario. Addiciť aūt omne factū simile simili. Necesse est igiť alterationē in ɔtraria esse mutationē.** T.c.55

¶ Exequiť de intēto. Circa qd̄. d. f. q2 p̄ ōndit motū localē eē p̄m. 2° ꝓbat eē ɔtinuū. ibi. (Et aūt loci mutatio.) ¶ Ad euidētiā āt p̄°ꝑtis sciēdū ꝙ p̄m q̄m ad p̄ns spectat 4r dici pōt: cālitate: ɔn̄a: tp̄e: ꝛ dignitate siue perfectiōe.

Nõ est aũt idẽ eẽ ꝑus causalitate ⁊ ꝯña. Nã ꝯña ꝑus est a quo nõ ꝯuertit ꝯña. Nã posita cã ꝓpa ⁊ ĩmediata non īpedita ponit effect⁹ ⁊ eꝯ. ois g cã cãlitate ꝑcedit suũ effectũ: nõ aũt ꝑcedit ipm ꝯña: quo aũt differat abĩuicez alȳ modi ꝑoritatis nõ h̄z dubiũ. Duo g facͭ: qꝛ pͦ ꝓbat motuz localẽ eẽ ꝑorẽ alȳs motib⁹ cãlitate. 2° ꝓbat ipm eẽ ꝑorẽ alȳs modis ꝑoritatis. ibi. (Ampli⁹ ⁊ hinc cõsiderãti⁹.) Circa pᵐ duo facͭ: qꝛ pͦ ꝓbat motũ localẽ ꝑcedere motus alios cãlitate loq̄ndo de motu ſm opionẽ ꝓpriã. 2° ꝓbat h̄ loq̄ndo de h̄ ſz opionẽ alioꝝ. ibi. (Ampli⁹ autẽ oiũz.) In ꝑma pte itẽdit talẽ rõnez: nõ sũt nisi trea mot⁹ ·v3. mot⁹ ſz magniᵗᵘᵈⁱⁿᵉˢ: alteratio: ⁊ loci mutatio: ſz alteratͦ ꝑcedit motũ ſz magniᵗᵘᵈⁱⁿᵉᵐ: loci mutatio ꝑcedit alteraᵗⁱᵒⁿᵉᵐ. g loci mutatio ꝑcedit oẽs alios mot⁹. In hac ãt rõe sic ꝓcedit: qꝛ pͦ ꝓbat ꝙ alteratio ꝑcedit augm̃tũ. 2° oñdit ꝙ loci mutatio ꝑcedit alterationẽ. ex q̄bus seq̄tur motũ localẽ eẽ ꝑorẽ alȳs motib⁹. 2° ibi. (At vͦ si alteratͬ.) Dicit. ꝙ trib⁹ exñtib⁹ motib⁹ alio q̄dẽ ſm magnitudinẽ: ⁊ a° ſm passionẽ. i. ſz q̄litatẽ ⁊ ſz locũ quedã: quẽ vocamus loci mutationẽ: hũc. s. motũ ſz locũ necẽ¹ũz est eẽ pᵐ. Impossibile. n. ẽ augmẽtũ eẽ alteratiõe nõ exñte: eẽ augmẽtũ. n. siue qd augmẽtatͬ ẽ q̄dẽ tanq̃ silẽ ⁊ ẽ tãq̃ dissilẽ. ꝯꝛĩũ. n. alimẽtũ dͬ ei cui additͬ vel adȳcitͬ. ĩo cũ ẽ in fieri dissilẽ. factũ aũt necẽ est silẽ simili addi. Necesse igͬ alterationẽ. i. ꝑ alterationẽ in ꝯꝛĩũ mutare. q̄re necẽ est alterationẽ ꝑcedere augmẽtũ. ❡ Nõnᵐ aũt ꝙ qꝛ agẽs facͭ pͦ tale actu tale: ⁊ qꝛ passũ tale ẽ in pͦ q̄le ẽ agẽs in actu ꝯ passũ ĩ pñ⁹ passiõis: ⁊ dũ ẽ pͦ tale: eẽ dissilẽ ab agẽte: in fine vͦ ⁊ q̄ñ iã factũ ẽ actu tale eẽ silẽ: q̄re alimẽtũ addi tũ mẽbro qd ꝯuersũz est in mẽbꝝ ⁊ augmẽtat ipm est in pñ⁹ dissimile: in fine vͦ quãdo iam est factũ mẽbrũ ⁊ conuersuz in ipm est simile: ⁊ qꝛ h̄ sine alteratione fieri non pͦt: opꝫ alterationẽ precedere augmentum.

Du° p° **Dubitaret** forte aliq̄s: qꝛ vͬ ꝙ augmẽtuz debeat ꝑcedere alterationẽ: qꝛ mot⁹ est via in formã: ⁊ recipit ſpẽm a forma: sicͭ g se h̄z forma ad formã sic se h̄z mot⁹ ad motũ: ſz q̄ñtitas q̄ acq̄ritͬ ꝑ augmẽtũ est ꝑor q̄litate acq̄sita ꝑ alterationẽ: qꝛ ſz Themistiũ: vt recitat Cõmẽ. 12. meta. sicͭ triãgl̄us est ꝑma figurarũ: ⁊ post

Com.2. triãgulũ q̄drãgl̄us: sic pᵐ ꝑ accñs qd adheret subẽ ẽ q̄ñtitas: ⁊ post q̄ñtitatẽ q̄litas: opꝫ g augmẽtũ alterationẽ ꝑcedere. ❡ Dõꝫ ꝙ augmẽtũ duplr̄ pͦt sumi ꝓpe ⁊ large. large. n. sumptũ augmẽtũ fit ꝑ solã rarefactionẽ absq̄ additione alteri⁹: ſz h̄ ſz phm. pͦ de gñõne. ca° de augmẽto. nõ

Tc.25. ꝓpe dͬ augmẽtũ: ſz solũ maior ⁊ minor fit⁹ est ibi gñat⁹. Rursus h̄ augmẽtũ ẽ q̄si ꝑ accñs: qꝛ ꝑ se in tali trãsmutatiõe est mot⁹ ad q̄litatẽ: vt est ibi rarefactio: ex ꝯñti ãt ⁊ q̄si ꝑ accñs est ibi augmẽtũ: ꝓpe igitͬ ⁊ ꝑ se augmẽtũ ẽ ꝑexñti q̄ñtitati additamẽtũ. Nunq̃ g fit augmẽtũ ꝓprie nisi cõcurrat ibi mot⁹ localis: vt ꝙ alimẽtũ feratͬ ad mẽbrũ: ⁊ nisi ꝯcurrat ibi alteratio: vt ꝙ alimentũ alteretͬ ⁊ ꝯuertatͬ in mẽbrũ. mot⁹ g augmẽti ꝓpe sumpt⁹ non ẽ ita simplex vt mot⁹ alȳ: qꝛ magͥ ĩcludit alios q̄ eꝯ. dato igitur ꝙ simplr̄ q̄ñtitas ꝑcedat q̄litatez: nõ tñ opꝫ ꝙ simplr̄ augmẽtũ ꝑcedat alterationẽ: tũ qꝛ nõ ẽ ita simplex cum sumitͬ ꝓpe: tũ ẽt qꝛ fit ex ꝯñti cũ sumitͬ large. ceteris igitur parib⁹ mot⁹ ad formã ꝑorẽ forte deberet dici prior. Sꝫ si vn⁹ sit ꝑ se: alt⁹ ex ꝯñti: vn⁹ simplex: ali⁹ nõ sit simplex: qꝛ semꝑ qd est ꝑ se ꝑus est eo qd est ex ꝯñti: ⁊ qd est simplex ⁊ nõ ꝑsupponit alia ꝑus ẽ eo qd nõ ẽ sic simplex ⁊ alia ꝑsuppõit: alteratio dͬ augᵗⁱᵐ ꝑcederͤ. ❡ Deiñ cũ. d.

❡ At vero si alterabitͬ: indigebit esse alterans ⁊ agẽs ex potẽtia calido actu calm̄. Manifestuz igitͬ: ꝙ mouens non silr̄ se h̄z. Sed aliq̄ñ q̄dez ꝓprius: aliq̄ñ autẽ longius ei: qd alteratͬ. Hec aũt sine loci mutatione nõ cõtingit esse: si ergo necẽ est semꝑ motuz esse: necẽ est ⁊ loci mutationẽ semꝑ esse primã motuũ. Et in loci mutatiõe sicͭ alia q̄dẽ prima: alia vͦo posterior pria.

❡ Oñdit ꝙ mot⁹ localis ꝑcedit alterationez dicẽs. at vͦ si alterabitͬ aliq̄d. Indigebit eẽ alterãs ⁊ agẽs qd faciat ex pͦ tale actu tale: vt ex pͦ calͦ actu calm̄. maniᵐ igitͬ ꝙ mouẽs nõ simplr̄ se h̄z: ſz aliq̄ñ q̄dẽ est eı qd alteratͬ ꝓpi⁹. i. ꝓpinqui⁹: aliq̄ñ aũt lõgi⁹: h̄ aũt sine loci mutatiõe nõ ꝯtigit eẽ: si g alterãs aliq̄ñ nõ alterat: ⁊ postea alterat: ꝑexigitͬ ibi loci mutatio q̄ faciat agẽs eẽ ꝓpiquũ: qd ꝑus erat remotũ. loci g muta° ꝑcedit alteraᵗⁱᵒⁿᵉᵐ: ⁊ ꝑ ꝯña augm̃tũ: ⁊ ita erit ꝑmus mot⁹. Addit aũt ꝙ si g necẽ est sꝑ esse motũ necẽ ẽ eẽ sꝑ loci mutationẽ ꝑmã motuũ: ⁊ loci mutationẽ: sicͭ alia q̄dẽ est pᵃ vt circularis: alia vͦ posterior pᵃ: vt recta: sic sup. oꝫ semꝑ eẽ mutationẽ circularẽ tãq̃ mutationẽ ꝑmã. ❡ Nõn⁹ aũt ꝙ qꝛ posteriora nõ pñt eẽ sine pͦ: si res alic⁹ gñis: oꝫ sꝑ eẽ opꝫ ꝙ sꝑ sit pᵐ in illo gñe: q̄re si necẽ est sꝑ eẽ motũ: oꝫ sꝑ eẽ ꝑmũ motũ: vt localẽ: ⁊ nõ quẽlibꝫ motũ localẽ: ſz ꝑmũ vt circularem.

Dubitaret forte aliq̄s. vtrũ mot⁹ localis ꝑcedat alterationẽ: ita ꝙ non possit fieri alteratio sine motu locali. ❡ Dõꝫ opionẽ fuisse phi ⁊ Cõmẽtatoris ei⁹: nullã subaz sepatã sine nullã ĩtelligẽtiã posse ĩmediate alterare vel ĩmediate mouere: motu ad formã qꝛ mot⁹ alteratiõis est mot⁹ variabiliũ ⁊ coꝝ q̄ nõ mouẽtur semꝑ eodẽ motu. Intelligẽtie aũt: ⁊ multo forti⁹ ipse de⁹ tanq̃ motores ĩmobiles sꝑ mouent eodẽ motu. alteratio. n. q̄libꝫ ĩmediate nõ fit a motore ĩmobili vt ab intelligẽtia vel a deo: ſz a motore moto vt a corpore. ꝑmuz g alterãs est corp⁹: ſz pᵐ alterãs nõ alteratͬ: sic nec pᵐ mouẽs localr̄ ꝑ se localr̄ mouetͬ: ⁊ si nõ alteratͬ multo forti⁹ nõ augmẽtatͬ. q̄re si pᵐ alterãs est mouẽs motũ ⁊ nõ alteratͬ nec augmẽtatͬ: cũ nõ sint nisi tres mot⁹: opꝫ ipm moueri motu locali: mot⁹ g localis: qꝛ est mot⁹ ꝑmi alterantis est ꝑor motu alteratõis: ⁊ est cã ei⁹. fuit g opio phi ꝙ motores ĩmobiles alterãt h̄ inferiora mediãte celo: ⁊ qꝛ signa ĩfrigidãtia: vel ẽt calefaciẽtia aliq̄ñ sũt propinq̄ora ei qd alteratͬ: aliq̄ñ remotiora ⁊ successiue h̄nt aliuz ⁊ aliũ aspectũ ad h̄ alterabilia: iõ cãtur alteratio in h̄ ĩferiora: ⁊ qꝛ h̄ nõ fit sine motu locali: opꝫ motuz localẽ ꝑcedere alios mot⁹. vͣa est aũt opio phi q̄ñtũ ad istuz ordinẽ quẽ videm⁹. Sꝫ si q̄s crederet deuz ꝑter istuz ordinẽ facere non posse: ita ꝙ sine motu locali ⁊ sine celesti corpore nõ possꝫ verã alterationẽ efficere: falsa cẽt ei⁹ opio. pꝫ igitͬ q̄uo ſz istũ ordinẽ quẽ videm⁹ aliq̄ñ mot⁹ absq̄ motu locali fieri nõ possunt. ❡ Deide cum dic. Du: 2°.

❡ Ampli⁹ aũt oĩum passionũ pricipiũ densitas ⁊ raritas. Et graue nãq̃ ⁊ leue: ⁊ molle ⁊ durum: ⁊ calm̄ ⁊ frigidũ densitas videntͬ eẽ ⁊ raritas quedã. Densitas ⁊ raritas cõgregatio ⁊ disgregatio sunt ſm quas gñãtio ⁊ corruptio dicitͬ subarũ. Que aũt cõgregantͬ ⁊ disgregantur: necesse est ſm locuz mutari. At vero ſm eius qd augmentũ ⁊ decremẽtũ patientis mutat ſm locum magnitudo.

❡ Probat motũ localẽ eẽ ꝑorẽ alȳs supponẽdo opionez alioꝝ vel loq̄ndo de motu. vt alȳ loq̄bantͬ. d. ꝙ ãpli⁹ ãt oĩuz passionũ pñᵐ ẽ dẽsitas ⁊ raritas. Nãq̃ ⁊ graue q̄dẽ ⁊ leue ⁊ molle ⁊ calm̄ ⁊ friũ diuersitates q̄dã ⁊ raritates

videnť eē. Oēs.n. ātiq pħi per ꝯdensationē ⁊ rarefactionē siue per cōgregationē ⁊ segregationē saluabāt oēꝫ generationē ⁊ oēꝫ motū. Nā ꝯ ātiquos pħos dēsitas ⁊ raritas videnť eē disgregatio ⁊ ꝯgregatio: ꝯ q̄s gnō ⁊ corruptio dr̄ subarū: ⁊ ēt alioꝝ: vt ꝯ eos ꝯgregatis his ex q̄bꝰ gnābať aliqd erat ibi gnō: disgregatis vō corruꝰ. Rursus si ꝯgregatio erat fortis ⁊ densa gnābať īde calīm ⁊ leue ⁊ molle. Si āt ꝯgregatio illa erat debilis ⁊ rara generabať inde durū frīn ⁊ graue: oēs ḡ trāsmutatiōes saluabant per ꝯgregationē ⁊ segregationē. Sed q̄ ꝯgreganť ⁊ segreganť nec̄e est mutari ꝯm locū. motꝰ ḡ localis p̄cedit alteratiōeꝫ: ⁊ sic ēt p̄cedit augm̄tū: si ꝓ q2 magnitudo eiꝰ qd̄ augmētať: ⁊ ēt magnitudo decremētū patiētis mutatur ꝯm locū. ¶ Nōn^m ēt ꝙ siue ponamus augmētuꝫ ꝯm pħm siue ꝯm alios semꝑ est ibi motꝰ localis: antiq.n. ponebāt augmētū eo ꝙ corpora aliq̄ subintrabāt poros vacuos ꝙ sine motu locali fieri non poterat: sic ēt ⁊ alterationē saluabāt per motū localē vt per cōgregationē ⁊ segregationē corpoꝝ athomoꝝ: vel ēt ꝑ cōgregationē ⁊ segregationē: alio mō factā. Qr aūt ꝯ pħm motus localis sit prior augmēto ⁊ alteratione: ⁊ etiā simul sit illoꝝ causa non habet dubium. ¶ Deide cum dicit.

T.c.56. ¶ Amplíꝰ ⁊ hinc ꝯsiderantibꝰ erit manifestuꝫ ꝙ loci mutatio prima. Primū.n. sic ⁊ in alijs: sic ⁊ in motu diceť vtiq3 primuꝫ multipharie. Dī āt priꝰ: quo ñ exñte nō erūt alia: illō vō sine reliqs. Et qd̄ ꝯm subaꝫ: ⁊ qd̄ tēpore.

¶ Oñso motū localē p̄cedere alios motꝰ p̄oritate cāitatis: in pte ista oñdit hꝫ motū p̄cedere alios ꝯm alios modos p̄oritatis. Circa qd̄.d.f.q2 p̄ distiguit quosdā modos p̄oritatis. 2º oñdit motū localē precedere alios: ꝯ oēs modos illos ibi. (Quare qm̄ motū.) Dic̄ ḡ. ꝙ amplíꝰ ēt hinc ꝯsiderātibꝰ erit mani^m ꝙ loci mutatio pꝰ sit. pus.n. sic ⁊ in alijs dr̄ sup. multiplr̄ sic ⁊ in motu p^m vtiq3 diceť multipharie. dr̄ aūt p̄us vno mō ꝯm ꝯñaꝫ: vt quo nō existēte nō erūt alia: illō vō sine reliqs eē pōt: ⁊ ēt dr̄ p̄us qd̄ est p̄us ꝯ subaꝫ.i. ꝯm ꝑfectionē ⁊ dignitatē: ⁊ ēt qd̄ est pꝰ tpe. ¶ Nōn^m aūt ꝙ vt spectat ad p̄ns: vt.s. dicebať p̄us diceť q̄druplr̄: vt cū oñsuꝫ sit motū localē eē p̄orem alijs cāitate: ꝯñs ē: vt oñdat ipꝫ eē p̄orē ꝯm alios modos. vꝫ. ꝯ ꝯñaꝫ: ꝯ tps: ⁊ ꝯ ꝑfectiōeꝫ ⁊ subaꝫ. ¶ Deide cū dicit.

¶ Qr̄ qm̄ motū q̄dē nec̄e est eē ꝯtinue: erit vtiq3 ꝯtinue: aut q ꝯtinuus: aut qui ꝯñr. Magis aūt qui ꝯtinuus: ⁊ digniꝰ est ꝯtinuuꝫ q̄ꝫ ꝯñr eē. Dignius aūt semꝑ accipimus in nā eē: si poſ̄e est: poſ̄e aūt est ꝯtinuū esse: monstrabiť aūt posterius. Nūc aūt h̄ supponať: ⁊ hūc neq3 vnuꝫ aliud possibile eē: ꝯ aut loci mutationē. Nec̄e igiť loci mutationē eē primā. Neq3 vna.n. necessitas ē: neq3 augmētari neq3 alterari qd̄ fertur. nā neq3 fieri aut corrūpi. Hoꝝ āt neq3 vnū ꝯtigit nisi ꝯtinuꝰ sit quē mouet primū mouēs.

¶ Oñdit motuꝫ localē eē p̄orē alijs his tribꝰ modis. Circa qd̄.3.f. q2 p̄ oñdit ꝙ ē p̄or ꝯña. 2º ꝙ ē p̄or tpe. 3º ꝙ ē p̄or suba ⁊ perfectiōe. 2ª ibi. (Adhuc tpe.) 3ª ibi. (Si in vno.) Dicit ḡ. q̄re qm̄ q̄dē motū necesse est eē cōtinuū.i. ꝑpetuū erit vtiq3 motꝰ ꝯtinue.i. ꝑpetue: aut q continuus: aut q ꝯñr: motū aūt ꝑpetuari indeficiēter 2r esse pōt. vel ꝙ sit aliqs motꝰ cōtinuus īdeficiēs: vel ꝙ ita ꝯñr motus se hēat post motū ꝙ nunq3 sit dare horā in q̄ nō sit motꝰ. tn̄ magꝭ ⁊ digniꝰ est motū qui est ꝯtinuꝰ eē ꝯtinuū.i. perpetuū q̄ꝫ esse perpetuū motū ꝯñr. Sꝫ in nā semꝑ accipimus.i. accipe debemus digniꝰ ꝯ ꝙ est possibile: ⁊ q2 possibile est motū vnū aliquē esse ꝯtinuū: ⁊ mōstrabiť h̄ posteriꝰ. nūc h̄ supponať: ⁊ hūc motū ꝯtinuū nō est possibile eē aliuꝫ q̄ꝫ motū localē. Sꝫ aut q2 sic est loci mutationē necesse est esse ꝯtinuā ⁊ p̄mā ꝯ ꝯñaꝫ: q2 neq3 vna necessitas est neq3 augmētari neq3 alterari qd̄ ferť: neq3 iā fieri: aut corrūpi oꝫ.i. qd̄ ferť. Hoꝝ aūt motuū neq3 vnū ꝯtingit eē nisi sit ille p̄mus motꝰ localis ꝯtinuus quē mouet mouēs p^m. ¶ Nōn^m aūt ꝙ cū illud sit p̄us ꝯm ꝯñam quo nō exñte nō sunt alia: alijs aūt nō exñtibꝰ nihilominus illud eē pōt: q2 nō exñtibꝰ alijs motibꝰ: nihilominꝰ pōt eē motꝰ localis. motu aūt locali nō exñte neq3 vnus alioꝝ motuū eē pōt oꝫ motū localē eē p̄orē alijs p̄oritate ꝯñe. ¶ Nōn^m ēt ꝙ cū motꝰ p̄mus ⁊ ꝯtinuꝰ nō īdigeat alijs motibꝰ: alij aūt motꝰ īdigeant eo: motꝰ localis q est p̄mus ⁊ ꝯtinuus nō īdigeat alijs: sꝫ eꝯ. si ḡ sunt alij motꝰ erit motus localis: sꝫ nō cōuertiť: ⁊ si nō erit motꝰ localis nō erūt alij: alijs aūt nō exñtibꝰ nihilominus ille eē poterit. ¶ Nōn^m etiā ꝙ dignius ⁊ cōgruētius est ꝑpetuari motū ponēdo motū aliquē eē cōtinuū q̄ꝫ ponēdo motus esse ꝯñr. vñ vt infra ꝓbabiť est aliqs motus ꝯtinuus vt circularis quo mouet p̄mus motor. Necesse ḡ taleꝫ motū eē p̄mū cāitate ⁊ ꝯña: ⁊ nō indigere alijs: sꝫ ecōuerso: q̄re si cōsiderať lr̄a pħi tota deseruit huic rōni ꝙ motus localis est p̄or ꝯm ꝯñam alijs motibus.

Dubitaret forte aliqs q2 vr̄ motuꝫ localē nō esse p̄orem ꝯm ꝯñaꝫ. Nam cū ex motu celi semꝑ causetur alteratio in hec īferiora: si est motus celi: est hꝫ alteratio: ⁊ ecōuerso. ergo nō est inter talia prioritas cōsequētie. ¶ Dōm ꝙ per se motus celi non indiget alijs motibꝰ: sꝫ ecōuerso. Ideo per se loquēdo eo existente: nō opꝫ ꝙ sint alij: sꝫ ecōuerso. per se igiť motus localis cōsequētia p̄cedit omnes alios: sꝫ hꝫ prioritas per accidens impediatur. ¶ Deinde cuꝫ dicit. Duᵐ pº.

¶ Adhuc tempore prior est: perpetuum enim contingit solum mouere ꝯm hunc. T.c.57.

¶ Ostēdit motū localē esse priorē tempore alijs dicens: sed adhuc loci mutationē cōtingit esse p̄mā tempore: q2 perpetuam mutationē cōtingit solum mouere ꝯm hunc motum. Si ergo motus perpetuus est p̄us tempore motu non perpetuo: motus localis: q2 est perpetuus motus precedit alios tempore. ¶ Deinde cuꝫ dicit.

¶ Sed in vno q̄deꝫ aliquo hñtiuꝫ gnōneꝫ loci mutationē nec̄e ē postremā motuuꝫ eē. Post .n. ipm̄ fieri alteratio ⁊ augmētū. Sꝫ loci mutatio iaꝫ ꝑfectoꝝ motus est. Sꝫ alterū necesse motū eē ꝯm loci mutationē priꝰ: qd̄ ⁊ gnōnis cā erit his q̄ fiunt nō factū vt gnāns: eiꝰ qd̄ generať. Qm̄ videť vtiq3 gnō eē prima motuuꝫ: ꝓpter id qd̄ fieri opꝫ rem primuꝫ. Hoc in vno q̄dē quolibet coꝝ que fiūt: sic se hꝫ: ꝯ alterū necesse est prius aliquid moueri his que fiūt: cuꝫ ⁊ ipm̄ nō factuꝫ: ⁊ isto alterū prius.

¶ Ostēdit motuꝫ localē esse p̄orem alijs substātia ⁊ perfectione. Circa qd̄ sex facit: ꝯ ꝙ sex rōnes adducit ad ꝓpositū. scd̄a ibi. (Qm̄ igiť generationē.) 3ª ibi. (Omnino eniꝫ videť.) q̄rta ibi. (Unde alia omnino.) q̄nta ibi. (Propter hoc ⁊ q2.) sexta ibi. (Marie aūt manifestū) Dicit ergo ꝙ in vno q̄dem aliquo habentiū gnōnem.i. in vno ⁊ eodeꝫ generabili ⁊ corruptibili loci mutationē necesse est esse postremā omniuꝫ aliorū motuum. Nam

post ipsum fieri primū aūt est alteratio ꝛ augmentū: sed
loci mutatio iam est motus perfectoꝝ. in eodez ergo ge/
nerabili loci mutatio posterioꝛ ē: simplr̄ tamē est prioꝛ:
ideo subdit: ꝙ necesse est alterū esse motuz prius fm lo/
ci mutationē: qd̄ erit causa gn̄ationis his que fiūt: vt ce/
lum qd̄ non est factū neqꝫ generatū: sꝫ se habet vt gn̄ans
respectu eius qd̄ generat̄: qm̄ vtiqꝫ gn̄atio videt̄ esse pri
ma motuū in eodē gn̄abili ꝛ coꝛruptibili: propter hoc ꝙ
opoꝛtet rem fieri. i. gn̄ari primū q̄ȝ moueat̄ localiter. igi/
tur hoc sic se hꝫ in quolibꝫ vno ꝛ eodē eoꝛū que sunt: sim
pliciter tamē non est ita. Sꝫ necē est alteꝝ moueri prius
que sit causa his que fiunt: ꝛ hoc eē ens ipsum non factū:
ꝙ si sup. factū erit ꝛ ipse alterū prius motū localiter: sim
pliciter ergo mot⁹ localis p̄cedit alios. ¶ Notandū aūt
ꝙ in eodē gn̄abili ꝛ coꝛruptibili ꝑfectioꝛa sunt: posterio/
ra tēpoꝛe: simpliciter tamē ꝛ respectu totius vniuersi sūt
prioꝛa. videmus enim actū substantia ꝛ ꝑfectione eē po/
rē potētia. In eodē tamē gn̄abili ꝛ coꝛruptibili: vt pbari
Lō. 15. hꝫ. 10. metaphy. potētia p̄cedit actū. gn̄aliter enī vnū
ꝛ idē prius ē in potētia q̄ȝ in actu: simpliciter tamē actus
p̄cedit potētiam. Nāqꝫ si entia eēnt potētia ꝛ non p̄cede
ret aliquid actu qd̄ faceret ea potētia talia actu talia: en/
tia que eēnt potētia talia nunq̄ȝ eēnt. Quare cum motus
localis in eodē gn̄abili ꝛ coꝛruptibili sit posterioꝛ alijs:
quia gn̄abile prius gn̄atur postea alterat̄ vel augeẗ: ꝛ vl
timo moueẗ localiter. simpliciter autē sit prioꝛ quia mo
tū quoddam localiter: vt celūꝫ fm ph̄m nō est factū nec
gn̄abile: ꝛ p̄cedit oīa gn̄abilia ꝛ coꝛruptibilia seq̄t motū
localē sūba ꝛ ꝑfectiōe eē p̄orē alijs. ¶ Deinde cū dic.

¶ Quoniam igitur generationē impossibile est
esse primā: omnia eniꝫ essent que mouent̄ coꝛ
ruptibilia: manifestū est ꝙ neqꝫ cōsequentium
motuūꝫ: neqꝫ vnus prioꝛ est. Dico autē conse
quenter augmentū: postea alterationē ꝛ decre
mētū ꝛ coꝛruptionē. Omnes eniꝫ posterioꝛes
generatione sunt. Quare si nō est gn̄atio prioꝛ
loci mutatione: neqꝫ aliarū vna ꝑmutationūꝫ.

¶ Adducit secūdam rationē: ꝛ dicit ꝙ impossibile ē gn̄a/
tionē eē primū motū: q2 tūc omnia que mouent̄ eēnt ge/
nerabilia. manifestū est ergo ꝙ neqꝫ consequētiū motuz
erit vnus aliquis prius. Dico aūt cōsequēter motū aug/
mētū postea alterationē ꝛ decremētū ꝛ coꝛruptionē. oēs
enim hꝰ motus sunt posterioꝛes ipsa gn̄atione: quare si
non est gn̄atio prioꝛ loci mutatione neqꝫ vna aliarū per/
mutationū erit prioꝛ. est ergo vis rationis: ꝙ cūꝫ gn̄atio
sit prioꝛ omnibus alijs motib⁹ excepto motu locali mo/
tus localis qui p̄cedit gn̄ationē dignitate ꝛ ꝑfectione ꝛ
alijs prioritatibus p̄cedit alios motus.

Du. p°. **Dubitaret** forte aliqs: q2 videt̄ hic ph̄s velle ge/
nerationē p̄cedere alterationeꝫ: sꝫ vt
Cōmētatoꝛ ait: hoc non videt̄ simplr̄ hēre veritatē. Nā
sicut aliquis pri⁹ gn̄atur ꝛ postea alterat̄: ita aliquid ali/
Lō. 57. ud fuit alteratū ex quo gn̄atum non est illud. ¶ Dicēdū
ꝙ fm Cōmētatoꝛē ph̄s sic ait hꝰ gn̄ationē alterationeꝫ
p̄cedere sicut p̄dicamēta se adinuicē p̄cedunt. Nam sic
substantia prioꝛ est qualitate sic gn̄atio q̄ est via in sub/
stantiā est prioꝛ alteratione que est via in qualitatē. Nā
vt ipse ait si alteratio p̄cedit gn̄ationē h̄ est ꝑ accñs. Pos
sumus tamē aliter dicere ꝙ istud p̄cedere: intelligendū
est in eodē gn̄abili ꝛ coꝛruptibili: ꝙ necesse est p̄us esse
per gn̄ationē q̄ȝ alterari ꝑ alterationē. Et autē h̄ videat̄
eē intētio eius pꝫ ex eo ꝙ ipaꝫ coꝛruptionē appellat etiā
posterioꝛē motū: cū tamē nunq̄ȝ sit gn̄atio vnius nisi sit
coꝛruptio alterius: respectu tamē eiusdē gn̄abilis semꝑ
gn̄atio p̄cedit coꝛruptionē. Pria aūt via sic coloꝛari pos/
set: q2 cū q̄litates actiue ꝛ passiue fm Cōmē. 7. metaphy. Lō. 31.
sint q̄dam oꝛgana ꝛ istrumēta foꝛmarū substantialiū ge
neratio q̄ ē via in substantiam fm hoc ē prioꝛ ꝑ se causa/
litate ꝛ ꝑfectione alijs: ꝑ se. n. ꝛ simplr̄ sꝑ substātia ē cau/
sa accidētiū: lꝫ ꝑ accidēs ꝛ respcū hꝰ aliqd̄ per accidēs sit
cā alicui⁹ substātie. oīb⁹ ḡ motib⁹ qui nō repiunt̄ nisi in
gn̄abilib⁹ ꝛ coꝛruptibilib⁹ gn̄atio ē aliquo modo p̄oꝛ: cū
ḡ motus localis ipsam gn̄ationē p̄cedat p̄cedit ꝛ omnes
alios: q2 motus localis simplr̄ p̄cedit alios: opꝫ ipm̄ sub/
stantia ꝛ perfectione esse prioꝛem eis.

Alterius forte dubitaret aliquis. vnde seqtur hec Du. 2°.
ꝯsequētia ꝙ si gn̄atio eēt prim⁹ mot⁹ oīa
eēnt gn̄abilia ꝛ coꝛruptibilia. ¶ Dicēdū ꝙ sꝑ qd̄ ē p̄mū
tale in aliquo gn̄e vl̄ repit̄ in omnib⁹ q̄ sunt illius gn̄is:
vl̄ hꝫ causalitatē sup oīa illi⁹ gn̄is: vt tact⁹ ē primus sen/
sus: q2 repit̄ in omnib⁹ sensibilib⁹. Naꝫ aial ē aial ꝑpter
tactū: sic ēt calidū in igne ē primū calidū: q2 aliquo mo/
do ē ratio ꝛ cā omniū calidoꝛū. mot⁹ ḡ ille qui ē primus
vl̄ repit̄ in omnib⁹ mobilib⁹ vl̄ ē ratio ꝛ cā omniū alio/
rū motuū. Si ḡ gn̄atio dicit̄ primus mot⁹: q2 repit̄ in oī/
bus mobilib⁹ planū ē omnia mobilia eē gn̄abilia. si aūt
dicit̄ primus mot⁹: q2 est ratio ꝛ cā omniū alioꝝ motuū:
cū gn̄abile non possit eē cā nisi gn̄abiliū: oꝫ oīa mobilia
eē gn̄abilia. quocūqꝫ ḡ modo dicat̄ omnia mobilia sunt
gn̄abilia: si gn̄atio sit primus mot⁹: imo sicut mot⁹ loca
lis reperitur in omnib⁹ que mouent̄: q2 est p̄mus mot⁹
sic generatio reperiretur in omnibus mobilibus si esset
motus primus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Omnino aūt videt̄ ꝙ sit imperfectū ad prin/ T. c. 58.
cipiūꝫ iens. Quare qd̄ gn̄ōne posterius: natu
ra prius est. Ultimū autē loci mutatio omni/
bus inest que sunt in gn̄atione.

¶ Ponit 3ᵐ rationē dicēs: ꝙ omnino videt̄ ꝙ illud qd̄
fit sit ipsfm̄ ꝛ sit iens. i. vadēs ad p̄ncipiū sue ꝑfectiōis.
ꝛ q2 fm nāūꝫ sꝑ itur de imꝑfecto ad ꝑfectū: qd̄ ē posteri⁹
gn̄atione ꝛ tēpoꝛe ē pri⁹ natura ꝛ cōplemēto. Sꝫ loci mu
tatio ē posterioꝛ omnib⁹ q̄ sunt in gn̄atione. i. ꝑ viā gn̄a/
tionis. ḡ mot⁹ localis ē p̄oꝛ omnib⁹ alijs motib⁹ ꝑfectio/
ne: vltiᵐ ḡ hꝰ mot⁹ ē nā ꝛ cōplemēto p̄oꝛ. oīa. n. q̄ sunt mo
bilia plurib⁹ motib⁹. vltimo mouent̄ localr̄: qd̄ nō eēt ni
si motus localis eēt ꝑfectioꝛ alijs. ¶ Deīde cū dicit.

¶ Unde alia oīno imobilia sunt viuentiūꝫ ꝑpē
idigentiā oꝛgani: vt plante ꝛ multa genera aīa/
lium: perfectis aūt inest. Quare si magis inest
loci mutatio magis cōprehendētibus nām: ꝛ
motus hic primus alioꝛum: vtiqꝫ erit fm sub/
stantiam propter hoc.

¶ Ponit q̄rtā rōnē dicēs: ꝙ alia viuētiū sunt oīno imobi
lia ꝑpter idgētiā oꝛganoꝝ vt plāte: q̄ q2 carēt oꝛganis: vt
q2 carēt pedib⁹ ꝑ se seipsa localr̄ mouere nō p̄nt ꝛ multa
gn̄a aīaliū sūt talia q̄ ꝑꝑ indigētiā oꝛganoꝛū non mouēt
seipsa motu ꝑgressiuo vt aīalia imꝑfecta. ꝑfectꝭ aūt aīa/
libus inest ꝙ possint seipsa mouere localr̄ q̄re si loci mu
tatio magis inest cōprehēdētib⁹ nām magis. i. his que
magis cōprehēdunt nāles ꝑfectiones seqtur ꝑpter hoc
ꝙ h̄ mot⁹ erit vtiqꝫ p̄m⁹ alioꝝ fm subāꝫ. i. fm ꝑfectiōeꝫ
ꝛ dignitatē. ē ḡ vis rōnis hꝰ ꝙ cū oīa aīalia generent̄ aug
mentent̄ ꝛ alterent̄. sola autē ꝑfecta se localr̄ moueant:
quia qd̄ inest solis ꝑfectis ꝑfecti⁹ est: erit motus localis
perfectioꝛ alijs. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.59. ¶ Et q2 nequaꝗ̃ substantiã mutat: qđ mouet̃ motu in eo qđ fert̃. Scđm eniȝ hunc soluȝ nihil mutat̃ in eẽ: sic ei⁹ qđ alterat̃ q̃le: eius autẽ qđ auget̃ ⁊ decrementũ patiẽtis quãtuȝ.

¶ Ponit 5am rõnẽ.d.ꝙ q2 h̃ motuũ.i.h̃ mot⁹ de nũero motuũ.vȝ.motus localis nequaꝗ̃ mutat subaȝ ei⁹ qđ mouetur.i.ipsi⁹ mobilis in eo ꝙ ipm̃ mobile fert̃ fm̃ talẽ motũ. Jđ sup.h̃ mot⁹ est ꝑfectioꝛ aliȷ̃s: fm̃.n.hunc solũ motũ nihil mutat̃ in eẽ: sic ei⁹ qđ alterat̃ mutat̃ eẽ q̃le: ei⁹ aũt qđ auget̃ ⁊ ipsi⁹ patiẽtis decremẽtũ mutat̃ eẽ q̃tum: solus igit̃ h̃ motus nõ variat eẽ. ¶ Nõnm aũt ꝙ fȝ ꝙ mouet̃ aliqđ sic est in põ: vt si mouet̃ ad vbi est in põ ad vbi: si mouet̃ ad formã: q2 forme est dare eẽ est in põ ad esse. mobile g̃ localr̃ fm̃ ꝙ h⁹ nõ est in põ ad eẽ sȝ ad vbi: q̃re motus localis nõ variat eẽ. oẽs aũt aliȷ̃ mot⁹ variant eẽ: vt eẽ quale vel q̃tũ. ¶ Nõnm ẽt q̃to aliqđ magis est in põ: tanto est ĩꝑfecti⁹: ⁊ q2 plus est eẽ in põ ad eẽ q̃ ad vbi. subm̃ alioꝝ motuũ fm̃ ꝙ h⁹ ẽ magis in põ: ⁊ ꝑ ꝯñs magis impfectũ q̃ subm̃ mot⁹ localis: eo ipso igit̃ ꝙ motus localis nequaꝗ̃ mutat subam ei⁹ qđ fert̃ ⁊ nõ variat eẽ ei⁹ sȝ soluȝ vbi: seqtur ꝙ requirat subm̃ ꝑfecti⁹: ⁊ per ꝯñs ꝙ sit perfectioꝛ aliȷ̃s. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.60. ¶ Maxime aũt manifestuȝ: q2 mouens ipsum seipsum maxime mouet hunc ꝓprie: q2 fm̃ locum: ⁊ etiaȝ dicimus hic esse coꝝ que mouentur ⁊ mouentium principiuȝ: ⁊ primuȝ in his

T.c.61. que mouent̃ ipsuȝ seipm̃ mouẽs. ¶ Qđ qdeȝ igr̃ loci mutatio prima sit: mãifestũ est ex his.

¶ Ponit 6am rõnẽ dicẽs: ꝙ maxime mani m est hũc motũ: scȝ eẽ pȯrẽ aliȷ̃s: q2 mouẽs seipȝ maxime mouet ꝓpe hũc .i.fm̃ hũc motũ qui est fm̃ locũ: ⁊ ẽt tuȝ q2 nos dicim⁹ h̃ ipm̃ seipȝ mouẽs eẽ pn m coꝝ q̃ mouent̃ ⁊ eẽ pmũ in his .i.iter ea q̃ mouent̃ opȝ motũ localẽ qui ẽ ꝓpri⁹ tali mouẽti eẽ pȯrẽ ⁊ ꝑfectiorẽ aliȷ̃s. ¶ Nõnm aũt ꝙ celũ qđ mouet̃ ex se est pn m ⁊ cã omniũ alioꝝ corpoꝝ tam mouẽtiũ q̃ motoꝝ: q̃re si mot⁹ localis est ꝓprius tali mouẽti seqtur ꝙ sit pȯr ⁊ ꝑfectioꝛ aliȷ̃s. ¶ Ultimo aũt epilogat circa determiata di.qđ qdẽ igit̃ loci mutatio sit pma oium aliarũ mutationũ: manifestũ est ex his.i.ex dictis. oñsuȝ est eniȝ ꝙ pcedit alias mutationes causalitate: ꝯña: tempore: ⁊ perfectione. Lectio. XIX.

Que aũt loci mutatio prima sit: nunc monstrandũ est. Simul autem ⁊ ꝙ nunc ⁊ prius posituȝ est: ꝙ cõtingit quendam motũ cõtinuuȝ esse ⁊ perpetuum: manifestuȝ erit eadeȝ methodo.

¶ Postq̃ phs ꝓbauit motũ localẽ eẽ pmũ. In pte ista vt dicebat̃ oñdit ipm̃ eẽ ꝯtinuũ. Circa qđ.d.facit: q2 p̃ cõtinuat se ad dicẽda. 2o exeqtur de intẽto ibi. (Qđ qdẽ igitur.) Dicit g̃.qđ q̃ loci mutatio pma sit. monstrandũ est nunc.i.parũ post. statim.n.post hoc capl'm incipit venari quis motus localis est pmus ⁊ cõtinuus. addit autẽ ꝙ simul inuestigandũ est qđ dictũ est nũc.vȝ.que sit loci mutatio pma: ⁊ etiã inuestigandũ est ꝙ ꝯtingit quendã motũ localẽ esse cõtinuũ ⁊ perpetuũ. Nam manifestuȝ ꝙ h̃ declarari habẽt eadẽ methodo.i.eadẽ scĩa. Declarare.n. quis motus cõtinuus ⁊ perpetuus est: est declarare quis motus est pmus ⁊ ecõuerso. ¶ Deinde cuȝ dicit.

T.c.62. ¶ Qđ qdem igitur alioꝝ motuum continuuȝ neq3 vnuȝ cõtingit esse: ex his manifestum est. Omnes eniȝ ex oppositis in cõtraria sunt motus ⁊ mutationes: vt generationi quidẽ ⁊ corruptioni ens nõ ens termini sũt. Alterationi cõtrarie passiones: augmento ⁊ decremẽto: aut magnitudo: aut paruitas: aut perfectio magnitudinis: aut imperfectio. Contrariȷ̃ autẽ sunt. qui sunt in contraria.

¶ Exeqtur de intẽto ostẽdẽs nullũ alioꝝ motuũ a motu locali esse continuũ. Circa qđ duo fac: q2 pmo ostẽdit ꝙ nullus alioꝝ motuũ est cõtinuus. 2o adducit q̃ndã specialẽ rõnẽ de gnõne ⁊ corruptione: ꝙ nõ pȯt eẽ continua ibi. (Qꝛ aũt ⁊ in gnãtione.) Circa pmuȝ duo fac: q2 pmo ꝓbat dictã rõnẽ. 2o remouet quasdã cauillatiões possibiles fieri circa ꝑdicta ibi. (Nihil differt.) Jn pma pte intẽdit talẽ rõnẽ. nullus mot⁹ qui est ex oppositis in opposita h3 ꝯtinuari ⁊ eẽ ꝑpetuũ. Sȝ oẽs aliȷ̃ mot⁹ a motu locali sũt h⁹.g̃ nullus ali⁹ mot⁹ pȯt eẽ cõtinuus ⁊ perpetuus. solus aũt mot⁹ localis pȯt eẽ talis: q2 solus ille pȯt eẽ non ex oppositis in opposita: sȝ ex eodẽ in idẽ. Duo ergo facit: q2 pmo facit h⁹ rõnẽ. 2o qđdam qđ supposuerat ꝓbat ibi. (Qꝛ aũt nõ semꝑ.) Dicit ergo.ꝙ qdem igit̃ neq3 vnũ alioꝝ motuũ cõtingit eẽ cõtinuũ manifestuȝ ẽ ex his. oẽs.n.motus ⁊ mutatiões sunt ex oppositis in ꝯtraria: vt gnãtioni ⁊ corruptioni sũt termini cõtrariȷ̃: q2 ens ⁊ nõ ens: sic ẽt alterationi sunt termini passiões ꝯ̃rie. augmẽto ⁊ decremẽto termini sunt aut magnitudo ⁊ paruitas.i.magnũ ⁊ paruũ aut ꝑfectio magnitudis ⁊ ĩꝑfectio .i.aut magnitudo ꝑfecta ⁊ ĩꝑfecta: sȝ ꝯ̃riȷ̃ motus sunt qui fiũt in ꝯ̃ria: vt ꝓbabat̃ in 5o. q̃re si oẽs tales mot⁹ ⁊ mutatiões sũt in ꝯ̃riis. ⁊ hñt ꝯ̃rios terminos ipsi sibiĩuicẽ cõtrariant̃: ⁊ ꝑ ꝯñs ꝯtinuari nõ poterũt. solus igit̃ mot⁹ localis qui pȯt eẽ sine ꝯ̃rietate poterit eẽ ꝯtinu⁹. ¶ Nõnm ãt ꝙ si h̃ rõ bñ ꝯsiderat̃ oñdit ꝙ sol⁹ mot⁹ localis nõ glibet: sȝ circl'aris tm̃ ẽ ꝯtinu⁹ ⁊ ꝑpetuus: q2 solus ille est ab eodẽ in idẽ: nõ a cõtrario in cõtrariũ. ¶ Deĩde cũ dicit.

¶ Qꝛ autẽ non semꝑ mouetur fm̃ hunc motuȝ existẽs prius: necesse est prius quiescere. Manifestuȝ igitur quoniã quiescet in cõtrario mutans. Similr̃ autẽ ⁊ in mutationibus. Opponunt̃ eniȝ generatio ⁊ corruptio simpliciter: ⁊ singularis singulari. Quare si ĩpossibile est simul mutari oppositas: non erit continua mutatio: sed mediuȝ erit ipsoꝝ tempus.

¶ Qđdã qđ supposuerat ꝓbat. Supposuerat.n.mot⁹ qui sũt in ꝯ̃ria sibiĩuicẽ ꝯtinuari nõ posse: qđ ꝓbat ex h̃ ꝙ inter eos ĩtercidit qes media: ĩđ ait: ꝙ illđ qđ nõ sꝑ mouet̃ existẽs p̃us necẽ ẽ ipȝ p̃us qescere. mãi m ẽ igit̃: qm̃ mutans pri⁹ q̃ mutet qescet ĩ ꝯ̃rio termĩo: ⁊ qđ dcm̃ ẽ de motib⁹. Silr̃ ĩtellĩm de mutatiõib⁹. opponũt̃.n.gnõ ⁊ corru⁹ simplr̃ ⁊ ẽt singl'aris singl'ari. Nõ solũ.n.gnõ vlr̃ opponit̃ corruptiõi: sȝ ẽt gnõ h⁹ vt gnõ ignis oppõit̃ cõruptiõi ignis: q̃r si nõ ẽ poẽ sil' mutari fȝ oppositas mutatiões nõ erit ꝯtinua mutatio q̃ ẽ ĩ ꝯ̃ria: sȝ ẽt erit me m ĩpoꝝ tp̃s. ¶ Notãdũ ãt ꝙ qes ẽ coꝝ q̃ nõ mouent̃: sȝ m̃ apta nata moueri: q2 g̃ aliqđ pri⁹ existẽs si nõ mouet̃ q2 illđ ẽ poẽ moueri: dũ nõ mouet̃: oȝ ipȝ qescere in termino a quo: ⁊ q2 terminus a quo incipit h⁹ motus est ꝯtrarius ipsi motui: vel ẽ cõtrarius termino a quo recipit spẽm h⁹ motus: ideo dicit̃ quiescere in ꝯtrario termino. ¶ Notandũ ẽt ꝙ si aliquid sanatur adepta sanitate sine qete media tendat ad oppositũ terminũ ⁊ ĩfirmet̃: cũ quilibȝ motus possit denominari a termino ad quẽ tendit sine ĩtermissione motus ad sanitatẽ: denoĩaret̃ ab ĩfirmitate ⁊ simul idẽ sane

retur ⁊ infirmaret̃:q̃d cũ sit incõueniẽs:opꝫ ibi dare q̃ete mediã:q̃re tales mot⁹ ꝯtinuari nõ possunt.

Du. pᵃ. **Dubitaret** forte aliquis vtrũ est ꝙ mot⁹ in ꝯtraria nõ possunt esse ꝯtinui. ¶ Dõꝫ ꝙ q̃ntũ ad p̄ns spectat ad cõtinuitatẽ mot⁹ requirunt̃ q̃tuor.vꝫ. vnitas sp̃ẽi mobilis tp̄is ⁊ motoris:mot⁹.n.sĩ debẽt esse ꝯtinui:oꝫ cẽ eiusdẽ sp̃ẽi ⁊ eiusdẽ rõnis:q: q̃olibꝫ nõ cõtinuat̃ cũ quolibꝫ. 2°.oꝫ ibi cẽ vn⁹ motor:q: vt.s.in h̃ 8°. ostẽsum est:mot⁹ fact⁹ a diuersis motorib⁹ nõ põt cẽ cõtinuus:lꝫ forte possit cẽ ꝯñr. 3° reqrit̃ ibi vnitas mobilis: q: in diuersis mobilib⁹ vnus mot⁹ ꝯtinu⁹ cẽ nõ põt. 4° opꝫ q̃d ibi sit vnitas tp̄is:q: mot⁹ ĩterrupt⁹ s̃m tp̄s nõ vlteri⁹ est vn⁹ ⁊ continu⁹:lꝫ.n.q̃dcũqꝫ istoꝝ q̃tuor deficiat nõ vlteri⁹ sit ꝯtinu⁹:tñ ĩ motib⁹ ꝯrijs quodãmõ oĩa ista q̃tuor deficiũt.ibi.n.nõ est vnitas sp̃ẽi:q: mot⁹ ꝯrij eiusdẽ sp̃ẽi cẽ nõ p̃nt.d̃ficit ẽt ibi quodãmõ vnitas motoris: q: s̃m istũ ordinẽ quẽ videmus vnus ⁊ idẽ motor ꝑ se ⁊ ĩmediate nõ mouet s̃ꝫ mot⁹ ꝯrios. Sic ẽt quodãmõ deficit ibi vnitas mobilis. Nã lꝫ eadẽ mobilis sũba possit esse susceptibilis ꝯtrariꝫ qualitatũ:⁊ ideꝫ corp⁹ possit cẽ in diuersis vbi:tñ sĩ ꝯsideret̃ corp⁹ vt est mobile s̃ꝫ locũ nõ ẽ eodẽ mõ locatũ cũ mouet̃ sursũ ⁊ deorsuꝫ:sꝫ cũ mouet̃ sursuꝫ locat̃ deorsuꝫ:cũ deorsuꝫ sursuꝫ. Sic g̃ differt corp⁹ locatũ sursuꝫ a corpore locato deorsũ:sic differt q̃d subijcit̃ motui sursuꝫ ⁊ deorsuꝫ:⁊ q̃d dc̃m est de motu locali respcũ ꝯrioꝝ vbi.intelliñᵐ est de quolibꝫ alio motu respcũ ꝯrioꝝ terminoꝝ.4° deficit ibi vnitas tp̄is:q: vt dc̃m est:cũ idẽ non possit moueri simul oppositis motibus:opꝫ inter duos motus ꝯtrarios intercidere quieteꝫ mediã ⁊ interponi ibi tempus. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ **Nihil enim differt contrarias aut nõ contrarias cẽ s̃m ꝯdictionẽ mutationes:sĩ solũ ĩpoñe sit eidẽ sil' inesse. Hoc.n.rationi nihil vtile est.**

¶ Remouet quasdã cauillatiões possibiles fieri circa p̄dicta. Circa q̃d.3.f.sꝫ ꝙ tres tales cauillatiões remouet. 2ᵃ ibi. (Neqꝫ sĩ nõ necẽ.) 3ᵃ ibi. (Non opꝫ aũt.) P̄ma cauillatio ẽ talis.d̃ret.n.aliqs ꝙ mot⁹ ꝯrij nõ p̃nt sil' continuari:mutatiões tñ p̃nt q: nõ opponunt̃ ꝯrie:sꝫ ꝯdictoꝛ: hoc g̃ remouẽs ait:ꝙ nihil differt mutatiões oppositas s̃m ꝯdictionẽ cẽ ꝯrias:aut nõ ꝯrias:sĩ solũ ĩpoñe sit eideꝫ sil' ineẽ:hoc.n.q̃d ẽ cẽ ꝯrias:aut nõ ꝯrias p̃nti rõni nihil est vtile. ¶ Nonᵐ aũt ꝙ sĩ aliq̃d statĩꝫ cũ gnãtũ ẽ corrũpet̃ sine q̃ete media cũ mot⁹ ⁊ mutatio denoĩari possit a termĩo ad quẽ vadit sine ĩtermissione ⁊ sine q̃ete media posset gñõ denoĩari a corruptõe ⁊ nõ cẽ:itaꝙ id q̃d gnãtur dici posset q̃d corrũpit̃:⁊ q: h̃ est ĩpoñe opꝫ ibi ĩteruenire q̃etẽ mediã.ad ꝓbandũ igit̃ ꝙ ĩter gñõneꝫ ⁊ corruptionẽ vel ĩter q̃scũqꝫ alias mutationes oppositas opꝫ ĩteruenire quietẽ mediã nihil est ad ꝓpositũ vtrũ illa opponant̃ ꝯtrarie:vel cõtradictorie:sed sufficit ꝙ non contingit ea simul esse. ¶ Deinde cuꝫ dicit.

¶ **Neqꝫ sĩ nõ necesse est quiescere in ꝯtradictione:neqꝫ est mutatio quieti cõtrariuꝫ. Non enĩ fortassis quiescit:q̃d non est. Corruptio autẽ in nõ ens. Sed sĩ soluꝫ mediuꝫ sit tempus:sic enim non erit mutatio continua. Neqꝫ eniꝫ in prioribus motibus contrarietas vtile fuit:sed non contingere simul esse.**

¶ Remouet 2ᵃᵐ cauillationẽ q̃ q̃dãmõ cõtinet duas cauillatiões.dicebat̃.n.s.ꝙ sp̄ mutãs q̃escit in ꝯrio vt mutans in sanitatẽ q̃escit in sanitate p̄usq̃ moueat̃ ĩ egritudinẽ.h̃ ãt vl'r loq̃ndo vr̃ cẽ falsũ. Nã mutãs in ꝯdictiõe ⁊ in nõ cẽ nõ q̃escit ĩ nõ cẽ p̄us q̃ꝫ moueat̃ ad cẽ:q: q̃d nõ est nõ p̃t q̃escere:sic ẽt sil' cũ h̃ possꝫ aliqs cauillare.dixerat.n.ꝙ oꝫ p̄us mutãs q̃esceret̃ ĩ ꝯrio. ex q̃ seq vr̃ ꝙ q̃es opponat̃ ꝯrie motui vel mutatiõi:q̃d vr̃ cẽ fl'm:q: eis opponit̃ p̄uatiẽ.has ãt cauillatiões remouẽs ait:ꝙ neqꝫ sĩ nõ necẽ ẽ q̃escere ĩ ꝯdictiõe.i.neqꝫ sĩ nõ ẽ mutatio ꝯria q̃eti nõ.n.ꝑꝑ has cauillatiões oꝫ mot⁹ vl' mutatiões ꝯrias cõtinuari adinuicẽ. Nõ.n.fortassis q̃escit q̃d nõ ẽ:q̃d ãt corrũpit̃ vadit ĩ nõ ens:h̃ tñ nõ variat ꝓpoᵐ:sꝫ sĩ soᵐ sit meᵐ tp̄s ĩter h̃ꝫ mot⁹ vl' mutatiões ñ erit:ibi ꝯtinuitas:sic.n. ex͡ñte me° ibi tp̄e nõ cẽt mutatio ꝯtinua:nꝫ ẽt valꝫ ad ꝓpositũ ꝙ q̃es nõ oppõit̃ ꝯrie motui vl' mutatiõi:q: nꝫ in p̄orib⁹.i.ĩ p̄ori cauillatiõe ꝯrietas fuit q̃d vtile:sꝫ solũ sĩ nõ ꝯtigeret sil' cẽ. Suffic.n.ꝙ duo mot⁹ ꝯrij vl' ꝙ due mutationes opposite nõ p̃nt sil' esse ad h̃ ꝙ nõ cõtinuent̃:sꝫ ĩtercidat ibi tp̄s mediũ ¶ Deinde cũ dicit.

¶ **Nõ opꝫ autẽ turbari:q̃d idem pluribus erit contrariuꝫ:vt motus ⁊ statui ⁊ motui qui est in cõtrariuꝫ:sed hoc solum est accipere q̃d opponitur quodãmodo ⁊ motui ⁊ quieti motus cõtrarius:sicut equale ⁊ mẽsurabile:excellenti ⁊ ei q̃d excellitur:⁊ q̃d nõ cõtingit simul oppositos:neqꝫ motus neqꝫ mutatiões esse.**

¶ Remouet 3ᵃᵐ cauillatiõeꝫ.dixerat.n.ꝙ oꝫ q̃escere ĩ ꝯrio termĩo vl' ĩ ꝯriã q̃etẽ.g̃ q̃es ꝯriat̃ motui. Sꝫ cũ mot⁹ ẽt ꝯriet̃ motui idẽ erit ꝯriũ plib⁹:sꝫ h̃ cauillatio nõ tollit ꝓpoᵐ:iõ ait:ꝙ nõ opꝫ turbari ꝙ idẽ erit ꝯriũ plib⁹:vt ꝙ mot⁹ ẽ ꝯri⁹ statui.i.q̃eti ⁊ motui q ẽ in ꝯriũ:sꝫ h̃ solũ est necẽꝫ accipe ꝙ mot⁹ ꝯri⁹ opponit̃ motui q̃dãmõ ⁊ q̃eti: sic eq̃le ⁊ cõmẽsurabile opponit̃ q̃dãmõ excellẽti.i.magno ⁊ ei q̃d excellit̃.i.p̄uo:⁊ ẽt necẽ ẽ accipe ꝙ nõ ꝯtingit sil' cẽ neqꝫ mot⁹ oppositos neqꝫ mutationes oppositas.q̃ posito seq̃tur mot⁹ ⁊ mutatiões oppositas ꝯtinuari non posse:sed ĩter eas ĩtercipitur tẽpus mediũ.

Du. 2ᵐ. **Dubitaret** forte aliqs.vtrũ idẽ possit ꝯriari pluribus. ¶ Dõꝫ ꝙ ꝯria ꝓp̄e sũpta:vt declarari hꝫ.10.meta.sunt q̃ posita sub eodẽ gñe maxie a se distãt.cũ g̃ in eodẽ gñe nõ possit cẽ nisi vna maxia distãtia:sꝫ vnũ gen⁹ ꝯrietatis ꝓp̄e nõ ꝯriat̃ nisi vnũ vni:sꝫ tñ diuersa gnã oppõnis:vl' nõ s̃ꝫ ꝯrietatẽ maxiaꝫ:nõ est ĩcõueniẽs vnũ opponi plib⁹:vt ꝙ vni opponit̃ p̄uatiẽ:alij ãt ꝯrie:vel ꝙ vtriqꝫ opponat̃ ꝯrie:sꝫ nõ s̃ꝫ ꝯrietatẽ vl' distãtiã maxiaꝫ:sꝫ s̃ꝫ mediã:sic fuscũ opponit̃ albo ⁊ nigro:vl' ẽt vnũ p̃t ꝯriari plib⁹:ita ꝙ ab vno distet maxie:ab alio mediocriter:sic nigrũ ꝯriat̃ fusco ⁊ albo. Nõ igr̃ ẽ ĩcõueniẽs motũ opponi motui ⁊ q̃eti.nã lꝫ vtriqꝫ oppõat̃ ꝯrie accipiẽ: ꝯrieꝫ large p̃ut se extẽdit ad oppõnẽ p̄uatiuã: tñ nõ oppoʳ vtriqꝫ eodẽ mõ:sꝫ mot⁹ magꝭ oppoʳ motui ꝯrie:q̃eti ãt magꝭ p̄uatiue:vl' dato ꝙ vterqꝫ opponat̃:h̃ tñ nõ cẽt s̃ꝫ eãdẽ distãtiã:sꝫ mot⁹ opponit̃ motui s̃m distãtiã maiorẽ:q̃eti v° s̃m minorẽ.naꝫ vt.s.in 5° ꝓbauimus plus opponit̃ mot⁹ motui q̃ꝫ q̃eti.

Du. 3ᵐ. **Alteri⁹** forte dubitaret aliqs vtrũ sic opponat̃ motus motui ⁊ q̃eti:sic eq̃le magno ⁊ paruo. ¶ Dõꝫ ꝙ ĩter has oppõnes ẽ aliq̃lis silitudo nõ oĩmoda.eq̃le.n.oppoʳ mag° ⁊ p̄uo p̄uatiẽ:vt d̃clari hꝫ.10.meta.⁊ q: in ĩpis ꝯrijs reſuat̃ aliq̃ mõ oppõ p̄uaᶜᵒⁿⁱˢ mot⁹ oppoʳ aliq̃ mõ p̄uatiẽ: tã motui q̃ꝫ q̃eti.ẽ igr̃ ibi aliq̃l silido:sꝫ maior cẽt h̃ꝫ silido sĩ d̃ret̃ ꝙ mot⁹ oppõit̃ quieti ⁊ motui sic magnũ oppoʳ eq̃li ⁊ paruo.nã sic magnũ opponit̃ eq̃li s̃m distantiã minorẽ:paruo v° s̃m maiorẽ:sic mot⁹ opponit̃ quieti s̃ꝫ distãtiã minorẽ:motui v° s̃m maiorẽ. ¶ Deinde cũ dic̃.

¶ **Or aũt in gñõne ⁊ corruptione ⁊ penitus in-**

conueniens esse videbit: si factū mox necesse ē corrumpi: ⁊ nullo tēpore permanere. Quare ex his vtiqȝ fides alijs fiet: physicum enim est q̄ō similiter se habet in omnibus.

Adducit specialē rationē de gnātione ⁊ corruptiōe dicēs: ꝙ aūt ⁊ in gnātione ⁊ corruptione manifestū ē: sȝ ꝙ ⁊ penitus incōueniēs eē videbit. si factū. i. si gnātū mox neccē ē corrūpi ⁊ in nullo tēpore manere: quare ex his. i. ex gnātione ⁊ corruptiōe fiet vtiqȝ fides ⁊ in alijs mutationib⁹. physicuȝ. n. est ꝙ quātū ad hoc contingit se hēre in omnib⁹ mutationib⁹. nam sicut ē naturale ꝙ sit dare quietē mediaȝ inter gnātionē ⁊ corruptionē sic est quid physicum ⁊ naturale ꝙ sit dare quietem mediam inter omnes oppositas mutationes.

Du° p°. Dubitaret forte aliquis: q̄re penitus incōueniēs ē si inter gnātionē ⁊ corruptionē nō interueniat quies media. Dicēdū ꝙ si h non ponat Cō-
Cō. 63. mētator adducit ad tria maxima incōueniētia: quox p̄mū est: q̄ō gnātur nō hēbit eē in actu. 2m ē: ꝙ natura ageret ociose. 3m est: q̄ꝛ tolleret ōis gnātio. p̄mū sic pȝ. Nam q̄ō nō hȝ aliq̄d nisi in vno instāti non habet illud nisi in potētia. instans eni vt dictū est: est cōtinuatiuū tēporis: ⁊ est quid in potētia: q̄re si statim cū aliquid est gnātum ⁊ adeptū est formā recederet ab ea nō hēret eaȝ in actu: sȝ in potētia: imo q̄ꝛ cōmune est omni motui ꝙ sit actus entis in potētia s̄m ꝙ in potētia: sicut quādiu aliq̄d mouetur localr̄: q̄ꝛ nō est in loco sibi equali nisi in instāti: iō semp ē in tali loco: duȝ cōtinue mouet in potētia non in actu: sic si adepta forma statim q̄ō gnātur inciperet recedere ab ea: hēret h⁹ formam in potētia nō in actu: ⁊ q̄ꝛ a forma est eē: si q̄ō gnātur q̄n gnātuȝ ē nō hēret formā in actu sȝ in potētia: nō hēt eē in actu sȝ i potētia: q̄ō est incōueniētēs. 2m etiā icōueniēs est ꝙ frustra eēt actio nature. si. n. motus est via in formā: sȝ q̄ōlibȝ desiderat quiescere in suo termino ⁊ i suo fine: frustra ageret natura si multū tēpus apponeret in motu ⁊ per nullȝ tēpus quiesceret in forma ad quā nālr̄ ordiat mot⁹. 3° cessaret ōis gnātio. nā cū gnātio terminet ad eē in actu ex quo gnātum non posset hr̄e eē in actu: nō posset gnāri: ⁊ p̄ ɔ̄ns nō posset eē gnātio: ⁊ q̄ō dcm̄ ē de gnātiōe. i. de mutatione ad formā substantialē intelligēdū ē de alijs mutationib⁹ ad accñtales formas. nam gnāta accidētalr̄ q̄n gnāta habēt esse in actu: s̄ȝ illas formas: quas p̄ gnōnē acquirūt: ⁊ natura in gnātione taliū nō agit frustra: vt ꝙ multū tēpus apponat in motu: ⁊ ꝙ solū p̄ instans obtineat tales formas: si gnāta accñtalr̄ nō hērent eē in actu s̄m illas formas cessaret ōis gnātio accñtalis: q̄ꝛ cōmune est omni gnātioni ꝙ terminet ad aliq̄ō eē in actu. bñ igitur dictū ē ꝙ negotiuȝ physicuȝ q̄ȝtum ad h ꝙ inter duas oppositas mutationes est dare quietē mediā sic ē de gnātione ⁊ mutatione substātiali: ⁊ de alijs mutationibus. Lec. XX.

T. c. 64 Quod autē contingit esse quendā motum infinitum vnum ⁊ continuuȝ: ⁊ hic circularis: nunc dicemus.

Postq̄ȝ ph̄s ostēdit motuȝ localē eē p̄mū ⁊ probauit nullum aliox motuuȝ eē ɔtinuū: in parte ista intēdit venari quis motus localis est cōtinuus ⁊ p̄mus. Circa q̄ō duo fac: q̄ꝛ p̄ cōtinuat se ad dicēda. 2° exequtur de intēto ibi statiȝ post. (Oē. n. q̄ō mouet.) Dic̄ ḡ. ꝙ ɔtingit eē quēdā vnū motū existem īfinitū ⁊ cōtinuū: ⁊ ꝙ h est circularis dicemus. i. ōndemus nūc. Dein̄ cū dic̄.

Omne quidē enim mouet: q̄ō fertur aut circulariter: aut s̄m rectitudinē: aut mixtim. Qr̄ si neqȝ illox̄ alter ɔtinuus est: neqȝ ex vtrisqȝ possibile est cōtinuum esse.

Exequtur de intēto. Ad cui⁹ euidētiam sciēduȝ ꝙ mot⁹ localis triplex est. vȝ. rect⁹ circl'aris ⁊ mixtus ex vtroqȝ. Nam si aliq̄ō mobile mouet p̄ chordam ⁊ rediret ad arcum faceret motū mixtū ex vtroqȝ. Duo ḡ facit: q̄ꝛ p̄mo ostēdit ꝙ nec motus rect⁹ nec mixtus potest esse p̄petu⁹ ⁊ cōtinuus. 2° declarat ꝙ mot⁹ circl'aris pōt eē h⁹ cōtinuus: ⁊ per ɔ̄ns p̄mus ibi. (Quoniā aūt in circl'ari.) Circa p̄mū duo facit: q̄ꝛ p̄mo p̄bat motū mixtū non eē cōtinuū supponendo motū rectū nō eē cōtinuū. 2° p̄bat ipm motū rectū nō eē cōtinuū ibi. (Qr̄ aūt fertur.) Dic̄ ergo. ꝙ omne q̄ō fert localr̄ aut fert circulatiter aut s̄m rectitudinē aut s̄m mixtū: q̄re si neqȝ illox alter. i. si neqȝ rectus est ɔtinuus neqȝ ɔpositū ex vtrisqȝ. s. ex recto ⁊ circulati possibile est esse cōtinuum.

Dubitaret forte aliqs: q̄ꝛ nō videt ꝙ hec ɔsequētia valeat. vȝ. ꝙ si nō ɔtinuat ⁊ perpetuat mot⁹ rectus ꝙ nō possit cōtinuari nec p̄petuari motus mixtus. Nam lȝ mobile aliq̄ō nō possit moueri continue ⁊ p̄petue per chordam siue per lineam rectā: q̄ꝛ lineam illam opȝ eē finitā: posset tñ vt videt p̄petuari motus ei⁹ mixt⁹: q̄ꝛ sic iens p̄ chordā: ⁊ postea rediēs p̄ arcuȝ iterū pōt ire p̄ chordā: ⁊ sic in ifim cōtinuare motū suum. Du° p°.

Dōȝ ꝙ nec mixt⁹ nec rect⁹ mot⁹ p̄petuati pōt nisi reflectat. reflectit. n. mixt⁹: q̄ꝛ vadēs p̄ chordā reflectit p̄ arcuȝ: sic ēt si mot⁹ rect⁹ p̄petuari dȝ: cū ōis mognitudo sit finita: opȝ ēt ꝙ reflectat: vt vadēs p̄ chordā si suū motū rectū ɔtinuari dȝ: oȝ ꝙ cū ē i capite chorde: ꝙ p̄ eādē chordā reflectat. ē ḡ itē° p̄hi ꝙ si mot⁹ reflex⁹ ⁊ iterat⁹ p̄ eādē lineā rectā nō ē ɔtinu⁹ ꝙ nec reflex⁹ p̄ arcū erit cōtinu⁹. Nā p̄tes cōtinui debēt eē eiusdē rōnis. magis aūt videt esse eiusdē rōnis rectus cū recto q̄ȝ arcus cū chorda. q̄re si nec rectus nec mixt⁹ p̄petuati pōt nisi reflectatur: bñ dcm̄ est: ꝙ si rect⁹ reflexus nō ē ɔtinu⁹: ꝙ nec mixtum possibile est eē cōtinuū. Deinde cum dicit.

Qr̄ autē fert s̄m rectuȝ ⁊ finituȝ: nō ferat cōtinue manifestuȝ est. Reflectit enī. Reflexū autē s̄m rectuȝ per ɔtrarios motus. Cōtrari⁹ enim s̄m locū est qui est sursuȝ: ei qui est deorsuȝ: ⁊ qui est ante: ei q̄ est retro: ⁊ q̄ est ad sinistrū: ei qui ē ad dextrū. Loci. n. ɔ̄rietates hē sr̄.

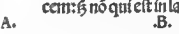
Qr̄ i probādo motū mixtū nō esse ɔtim supposuerat motū rectū nō eē ɔtim: iō h p̄bat motū rectū nō posse eē ɔtinuū. p̄p̄ q̄ō nec mixt⁹ ɔtinu⁹ erit. Solus igit circl'ari poterit eē ɔtinu⁹. Duo āt fac s̄ȝ ꝙ 2r p̄bat motū rectū non eē cōtim. p̄. n. p̄bat h p̄ rōnes phycas ⁊ p̄pas. 2° p̄ rōnes q̄si logicas ⁊ cōes ibi. (Rōnabilr̄ āt.) Circa p̄m. d. f. q̄ꝛ p̄ pōit h⁹ rōes. 2° mouet q̄dā dubia circa determinata ibi. (Uñ ⁊ ad dubōnē.) Circa p̄m. d. f. s̄ȝ ꝙ duas rōnes adducit ad p̄po m. 2a ibi. (Max̄ āt manim.) In p̄a p̄te itēdit talē rōnē. Supponit. n. motū rectū non posse p̄petuati nisi reflectat: cū ōis magnitudo sit finita. h igit sup̄lo arguat sic. mot⁹ reflexi sūt ɔ̄rij mot⁹ ɔ̄rij nō sūt ɔtinui. ḡ mot⁹ reflex⁹ nō pōt eē ɔtinu⁹: i hac āt rōe sic p̄cedit: q̄ꝛ p̄ ait motus reflexos eē ɔ̄rios. 2° ōndit ꝙ mot⁹ ɔ̄rij nō sīt ɔtinui. 3° q̄ō dixerat ɔfirmat p̄ quoddā signū. 2° ibi. (Quis āt ē vn⁹.) 3a ibi. (Signū āt.) Dic̄ ḡ. ꝙ āt id q̄ō fert s̄ȝ rectū ⁊ s̄ȝ fim. i. s̄ȝ magnitudinē finitā ꝙ tale mole nō ferat p̄petue ⁊ ɔtie manim est sic. reflectit. n. reflexū aūt s̄m rectuȝ mouet h⁹ mobile s̄ȝ ɔ̄rios mot⁹: q̄ꝛ s̄m locū ɔ̄rius ē motus qui est sursuȝ ei motui qui est deorsum. ⁊ qui est ante ei qui est retro, ⁊ qui est ad sinistrū ei qui est ad dextrū.

loci eniʒ cōtrarietates sunt he.vʒ.sursum ⁊ deorsum an-
te ⁊ retro dextrum ⁊ sinistrum. ¶ Notanduʒ aūt ꝙ ait:
ſm rectū ⁊ finitū: qꝛ si esset dare magnitudinē infinitaʒ
posset ibi perpetuari motus absqꝫ reflexione: ſʒ cum oīs
magnitudo sit finita ſm rectū nunꝙ cōtinue perpetuatˀ
motus nisi reflectatur. ¶ Notandū etiā ꝙ motus reci-
piunt spēm a terminis: q̄re si termini sunt ꝯtrarij oʒ mo
tus in illos esse ꝯtrarios. motus ergo reflexi ſm rectuʒ:
qꝛ sunt in ꝯtrarias drīas locoꝝ opʒ ꝙ sint ꝯrij. ¶ Notā
Cō.64. dū etiā ſm Cōmē. ꝙ he sex ꝯtrarie drīe locoꝝ sumun-
tur: ſm tres dyametros corporis. Nam sursuʒ ⁊ deorsuʒ
sumunt ſm longitudinē: dextrū ⁊ sinistruʒ ſm latitudi-
nem: ante ⁊ retro ſm pfunditatē. ¶ Deiñ cū dicit.

¶ Quis aūt est vnus ⁊ ꝯtinuus motˀ: priˀ dif-
finitū est: qꝛ qui est vnus ⁊ in vno tpe ⁊ indif-
ferenti ſm spēm. Tria.n.erant. Q̄dqꝫ mouetˀ
vt hō aut deus: ⁊ qñ vt tēpus: ⁊ tertiū in quo.
Hoc aūt est locus: aut passio: aut spēs: aut ma
gnitudo. Contraria.n.differunt specie: ⁊ non
vnuʒ sunt: loci aūt dicte differentie.

¶ Ostēso ꝙ opʒ motum reflexuʒ esse ꝯtrariuʒ ostēdit ꝙ
motus contrarij ꝯtinuari non possunt: ex qbus seqtur ꝙ
cū motuʒ rectū oporteat reflecti ꝙ hōˀ motˀ ꝯtinuari nō
Tex.35. pōt: iō ait ꝙ quis est motus vnus ⁊ ꝯtinuus ꝑus in 5° dif-
finitū ē: qꝛ est ille q est vnˀ .i. vniˀ mobilis qui est in vno
tēpore ⁊ est indifferēti ſm spēm. tria.n.erant que requi-
rebantˀ ad motū ꝙ que mouetˀ vt homo aut deus.i.celū.
⁊ qñ vt tēpˀ. ⁊ tertiū in quo est motus ⁊ ad quē est motˀ.
h autē i. hōˀ terminus aut est locus si sit motˀ localis aut
passio.i.q̄litas si sit alteratio: aut spēs.i.forma si sit mu-
tatio in subaʒ: aut magnitudo si sit motus in q̄ꝫtitate: cō-
traria aūt.i.cōtrarij termini differunt spē ⁊ nō sunt vnū
⁊ īdifferēs ſm spēm: loci aūt dicte drīe sup. sunt cōtrarie
q̄re si de rōne motus qui est vnus ⁊ cōtinuus est ꝙ sit in
terminū indifferētem ſm spēm: qꝛ motus reflexi ⁊ con-
trarij sunt in terminos differentes ſm spēm: iō tales cō-
tinuari nō poterunt. ¶ Deinde cuʒ dicit.

¶ Signū aūt ꝙ motˀ ꝯrius est: qui est ab a. ad
b. ei qui est ab ipso b. ad a. Et qꝛ stant ⁊ repau
sant adinuiceʒ: si silˀ fiant. Et in circulo similiʳ:
vt qui est ab a. in b. ei qui est ab a. in c. Sistunt
enim ⁊ si cōtinui sint: ⁊ si nō fiat reflexio ꝑpter
id qđ ꝯtraria sese corrūpunt ⁊ ꝓhibent adinui
cem: ſʒ nō qui est in latus: ei qui est sursuʒ.

¶ Qđ dixerat confir-
mot ꝑ quoddā signū.
dixerat.n. motˀ reflexos eē ꝯtrarios qđ
pʒ per signuʒ: qꝛ se adinuicē impediunt:
ideo ait ꝙ signū ꝙ est cōtrarius motus
q est ab ipso a. ad ipm b. ei qui est ab ipo
b. ad ipm a. qꝛ stant ⁊ repausant adinui-
cem.i. impediunt se adinuicem si simul
fiant. Non.n. simul pōt moueri vnum ⁊
ideʒ mobile ab a. in b. ⁊ ecōuerso: ſʒ tales
motus adinuicē se impediunt: ⁊ qđ dcm̄
est de motu reflexo super rectā lineam si-
miliʳ intelligēdum est ⁊ de reflexo in cir
culo vt si fiat circulus ⁊ signētur ibi tria
puncta a.b.c. motus ab a. in a. prius ve-
niens in c. q̄ꝫ in b. opponitur motui re-
flexo qui est ab a. in a. ꝑus veniens in b.

q̄ꝫ in c. ideo ait ꝙ motus qui est ab a. in b. opponitur ei
qui est ab a. in c. ⁊ non est vnus cum illo. sistunt enim se-
inuicem ⁊ impediunt se huiusmodi motus ⁊ si continui
sint ⁊ non fiat ibi reflexio supple nō erit ibi impedimē-
tum propter illud qđ cōtraria sese corrumpunt ⁊ prohi-
bent se abinuicem. contrarij autē sic nō impediunt: ideo
subdit: sed motˀ qui est ī latus nō repugnat ei qui est sur
sum. videmus enī aues non semper volare recte sursuʒ:
sed aliquando volant sursum: ⁊ tamen simul cuʒ hoc ten
dunt in latus absqꝫ repugnantia. omnes ergo tales mo-
tus reflexi: qꝛ oppositionem habent adinuicem siue fiāt
in recto siue in circulo cōtinuari non poterunt. Du° 2°.

Dubitaret forte aliquis: qꝛ videtur h̄ phs velle
ꝙ vnus motus circularis ꝯtrarietur
alteri: vt ꝙ motus factus in circulo versus vnam partē
contrarietˀ motui reflexo in eodem circulo versus aliā:
cuius contrarium vult in de celo ⁊ mundo. vbi vult mo T.c.24.
tui circulari nihil esse contrarium. ¶ Dicendū ꝙ ad h̄
respondet Cōmen. distinguens de contrarietate dicens Cō.64.
ꝙ si accipiatur contrarietas ꝓprie motui circulari nihil
est contrariuʒ. Sed si accipiatur large vt dicatur aliqd
esse contrarium alicui quicquid est impedimentū illius
sic motus reflexi in circulo sibinuicem contrariantur:
quia seinuicē sistunt ⁊ impediunt. Du° 3°.

Ulterius forte dubitaret aliquis: quia non videtˀ
verum hoc ꝙ motus in circulo facti in
partem contrariam seinuiceʒ impediant. videmus eniʒ
soleʒ simul ⁊ semel moueri versus occidentē motu diur
no ⁊ versus orientem motu proprio. ¶ Dicendum ꝙ si-
cut est de alijs contrarijs: sic suo modo est de contrarie-
tate motuum: simpliciter eniʒ ⁊ absolute in eodem sub-
iecto simlˀ ꝯtraria esse non possunt. Non est tamē incon-
ueniens idem subiectum esse nigrum simpliciter ⁊ albū
respectu huius. sic idem subiectum simul ⁊ semel simpli
citer contrarijs motibus moueri non potest: non tamen
est inconueniens ipsuʒ moueri motibus contrarijs: vno
simpliciter: ⁊ alio respectu huiˀ: ⁊ hoc tam in motu recto
q̄ꝫ in circulari: vt si lignum aliquod sit erectum ⁊ traha-
tur sursuʒ: in cuius sūmitate sit formica que proprio mo-
tu descendat deorsū: formica illa ibit sursum ⁊ deorsū: ſʒ
non simpliciter: qꝛ hoc est omnino impossibile: ꝙ simul
⁊ semel idem mobile moueatur sursuʒ ⁊ deorsum: sed si
motus ligni sit velocior q̄ꝫ motus proprius formice sim-
pliciter respectu vniuersi formica ibit sursum: quia plus
trahetur q̄ꝫ descendat: respectu tamē ligni ibit deorsuʒ.
formica enim sic tracta: ⁊ sic descendens erit magis sur
sum simpliciter ⁊ respectu vniuersi: erit tamen magis
deorsum secundum quid vt respectu ligni. Si vero mo
tus ligni esset equalis motui formice tunc respectu vni
uersi ⁊ simpliciter formica nec ascenderet: nec descende
ret: sed semper maneret in eadem distantia. descenderet
auteʒ respectu ligni: sed si motus formice superaret mo-
tum ligni: ⁊ tunc respectu vniuersi ⁊ respectu ligni descē
deret formica. nunq̄ꝫ ergo ymaginari poterimus ꝙ sim-
pliciter respectu vniuersi idem moueatur cōtrarijs mo-
tibus. ⁊ quod dictuʒ est de motu recto veritatem habet
in motu circulari. sol enim simpliciter vadit versus oc-
cidentem: quia motus firmamenti superat motum eius
proprium secundum quid. ⁊ respectu huius: vt respectu
çodiaci vadit versus orientem: quia non semper est sub
eadem parte çodiaci: semper tamen peragrat ipsuʒ eun-
do versus orientem sicut ⁊ formica cum peragrat lignū
deorsum potest simpliʳ ⁊ respcū vniuersi moueri sursuʒ.
fuerūt āt qdā volētes saluare ꝯrietatē motuū plāetaꝝ eo
ꝙ sūt sup diuersos axes ⁊ diuersos polos: ſʒ h̄ via ē īsuf-

ficiēs. diuersitas. n. dyametroꝝ ⁊ poloꝝ nō faciet φ idē simplr̄ moueri valeat ꝯrijs motib⁹. ¶ Deide cū dicit.

T.c.65. ¶ Maxime autē manifestū qꝺ ipossibile est cōtinuuz esse qui est in rectitudine motū: qꝛ reflexum necesse est stare: nō soluz in recta: sed ⁊ si sm̄ circuluz feratur. Non enim illud idez est circulo ferri ⁊ circulū. Est eniz aliquādo qdez cōtinuuz qꝺ mouet̄. Aliquādo aūt in idem veniens vnde motuz est reflecti iterum.

¶ Adducit scꝺaz rōnē ad ostendēdū motū reflexuz non eē ꝯtinuū siue fiat talis reflexio ī recto siue ī circulo. Circa qꝺ. d. f. qꝛ p̊ ꝓponit qꝺ ītēdit. 2° ꝓbat qꝺ dixerat. ibi. (Qꝛ aūt neċe.) Dicit ġ. φ maxīe mani^m est φ ipoſſe est eē ꝯtinuū motū qui est in rectitudīe: qꝛ talis mot⁹ ꝑpetuari nō pōt nisi reflectat̄. reflexū aūt neċe est stare. i. oꝫ φ cadat ibi status ⁊ qes media: nō solū aūt in recto: sꝫ ēt si ferat̄ sm̄ circulū. q̊cūqꝫ. n. mō fiat reflexio: opꝫ ibi cadere quietē mediā. addit āt φ nō est idē ferri circulo. i. in circulo: ⁊ ferri circulū. i. circulariter: aliqñ aūt qꝺ mouet̄ sꝫ ꝯtinuū circulū: sup. facit motū: aliqñ aūt qꝺ mouet̄ in circulo reueniēs ꝑ reflexionē in idē est. i. ꝯtingit vnū ⁊ eundē motū reflecti. mot⁹ ġ ibi fact⁹ circulariter pōt eē ꝯtinuus: ⁊ nō est reflexus: sꝫ in ip̄o circulo pōt quis moueri motu reflexo: nō est ġ idē moueri circulo: ⁊ sm̄ circuluz siue circulariter. ¶ Nōn^m aūt φ īter mot⁹ reflexos ⁊ cōtrarios: opꝫ dare qetē mediā: dato tñ φ nulla eēt ibi qes media: adhuc hꝫ mot⁹ nō eēnt ꝯtinui: qꝛ mot⁹ ꝯrius suo ꝯrio ꝯtinuari nō pt. ꝑma ġ rō ondit mot⁹ reflexos nō eē ꝯtinuos ex eo φ sunt ꝯrij. hꝫ aūt ondit hꝫ idē ex eo φ īter eos cadat quies media. ¶ Nōn^m ēt φ qꝛ motus circularis pōt esse cōtinuus. motus reflexus in circulo non pōt esse cōtinuus: ne quis crederet oēm motū factū in circulo esse circularem: dedit dr̄iam iter motū factū in circulo ⁊ sm̄ circulum. ¶ De inde cuz dicit.

¶ Qꝛ aūt necesse est stare: fides est nō solum in sensu: sꝫ in rōne. Principiū aūt hoc est. Trib⁹ eniz existētibus principio medio ⁊ fine: mediuz ad vtrūqꝫ est ⁊ vnū nūero: rōne aūt duo. Amplius aliud est qꝺ est potētia: ⁊ qꝺ est actu.

¶ Declarat qꝺ dixerat ondēs φ īter mot⁹ reflexos: oꝫ dare quietē mediā. Circa qꝺ tria fac: qꝛ p̊ ꝑmittit quasdam diuisiōes de ipso me°. 2° illis diuisiōib⁹ ꝑmissis ꝓbat intentū. 3° qꝺ dixerat manifestat in terminis. 2ª ibi. (Qr recte.) 3ª ibi. (Dico aūt.) Dicit ġ. φ aūt neċe est stare. i. qescere īter motus reflexos fides est nō soluz in sensu. i. sm̄ sensuz: qꝛ sensibilr̄ videmus pilā percussaz ad terrā quiescere ibi ꝑus q̄ꝫ ꝓpter hꝫ ꝑcussionē a terra in altum eleuet̄. Sꝫ ēt hꝫ est mani^m in rōne. i. sm̄ rōnē: φ opꝫ dare hꝫ quietē mediā. ꝑn^m aūt ad ostēdendū istud hꝫ est: qꝛ tribus existētib⁹ in quolibꝫ motu: ꝑn°: medio: ⁊ fine: mediū ad vtrūqꝫ extremoꝝ est quodāmō vtrūqꝫ: qꝛ aliquid de vtroqꝫ ꝑticipat: vel est vtrūqꝫ ad vtrūqꝫ: qꝛ est finis vnius ⁊ ꝑncipiū alterius: q̄re respectu vtriusqꝫ est vtrūqꝫ: qꝛ respcū ꝑncipij ⁊ finis est finis ⁊ ꝑncipiū: ⁊ hui⁹ medium numero ⁊ subo est vnū. rōne aūt ⁊ sm̄ eē est duo: est igit̄ vna distinctio de ipso medio: φ pōt accipi vt vnum: ⁊ vt duo: Ampli⁹ aūt alia distinctio ei⁹ est: φ mediū qdē aliꝺ φ est pō ⁊ aliud φ est actu. ¶ Nōn^m āt φ phs has duas distinctiōes de medio iō ꝑmisit: qꝛ ꝑ eas hēmus viā ad īuestigādū mot⁹ reflexos nō eē ꝯtinuos: sꝫ oꝫ ibi dare qetē mediā. Nā mediū vt ē vnū in pō est ꝯtinuatiuū: sꝫ vt est duo ⁊ in actu ē diuisiuū: ⁊ qꝛ īter mot⁹ reflexos: est dare mediū in actu: ⁊ me^m hñs rōnē duoꝝ: iō mot⁹ illi sunt discōtinui ⁊ cadit ibi quies media. ¶ Deide cū dicit.

¶ Qr̄ recte que infra sūt terminoꝝ q̄libꝫ: si igitur potētia qdem est medium. actu aūt nō est: nisi diuidat hāc sic ⁊ stās iterum inceperit moueri. Sic aūt mediū principiū fit: ⁊ finis pricipiū qdez posterioris. Finis aūt primi.

¶ Ex diuisiōib⁹ ꝑmissis ꝓbat intētuz. intēdit aūt talem rōnē. in nullo tali motu ꝯtinuo: est dare mediū in actu ⁊ hñs rōnē duoꝝ: sꝫ est ibi dare mediū in pō ⁊ hñs rōnem vnius: in motu aūt reflexo est dare mediū in actu: ⁊ hñs rōnē duoꝝ. ġ ⁊c. hꝫ est ġ φ ait: q̄re recta puncta que sunt īfra quēlibꝫ terminoꝝ lineę: ⁊ que sunt ꝯtinuatiua lineę sup. sunt pūcta in pō. si ġ mediū ꝯtinatiuū est quodāmō in pō. actu aūt nō est nisi diuidat hāc. s. lineā sup quā est motus: ⁊ ēt nisi diuidat ip̄m motuz: ⁊ nisi stans. i. qescēs iterū īceperit moueri. sic aūt qñ mot⁹ īterrūpit̄ per quietē mediā mediū ē quid in actu ⁊ hꝫ rōnē duoꝝ. fit. n. tp̄s mediū ⁊ ꝑn^m ⁊ finis: ꝑn^m qdē posterioris mot⁹. finis aūt ꝑmi: ⁊ qꝛ hꝫ sup. est in motu reflexo: iō oꝫ ibi qescere ⁊ dare ibi me^m in actu: ⁊ opꝫ īterrūpi talē motū. ¶ Nōn^m āt φ nō dr̄ aliqs eē actu alicubi si sit solū ibi ꝑ īstās: vt Cōmētator ait: sꝫ oꝫ ibi signare duo īstātia: ī q̊ꝝ vno incipit ibi eē: ꝓꝑ qꝺ ē finis mot⁹ ꝑcedētis: ī a° vō īcipit īde moueri ⁊ est ꝑn^m motus sequētis. ¶ Deinde cuz dicit.

¶ Dico aūt vt si fertur a. stet in b. ⁊ iteruz ferat̄ in c. Cuz aūt ꝯtinue feratur: neqꝫ factū esse neqꝫ abesse poſſe est a. sm̄ b. signuz: sed soluz esse nunc. In tēpore autē nullo preter cuius ipsuz nunc est diuisio in toto a. b. c.

¶ Qꝺ dixerat māifestat ī termis. Circa qꝺ d. f. qꝛ p̊ exponit in termis quoꝺ in motu discōtinuo oꝫ dare me^m in actu: ī ꝯti° vō me^m ī pō. 2° qꝺ dixerat ꝯfirmat demr̄atiōe du^te ad īpoſſe. ibi. (Si āt ad eē.) Dicit ġ. φ dico aūt. i. expono φ ī motu discōtinuo est me^m in actu: ī cōtinuo vō ī pō: vt si a. qꝺ fert̄. i. sꝫ a. mobl'e stet. i. qescit ī b. i. ī aliq̊ me° sig°: ⁊ iterū hꝫ mobile post talē qetē feratur in c. sup. ibi hꝫ signū b. qꝛ fuit ibi quies erit me^m in actu: ⁊ fuit a. actu in b. sꝫ si a. ꝯti^e ferat̄ vsqꝫ ad c. ⁊ non stet ī b. neqꝫ poſſe ē a. fcm̄ eē neqꝫ a. b. c. ē sꝫ hꝫ signuz b. sꝫ solū ꝯtigit ipꝫ eē in tali sig° in nūc ⁊ in pō. in tpe aūt nullo ꝓꝑ id qꝺ ipꝫ nūc ē diſio toti⁹ tpis. q̄ꝫdiu igit̄ durat mot⁹ ꝯtinu⁹: ī nullo sig° in termio mobl'e nec fcm̄ ē nec recedit. i. nec adest ibi neqꝫ abest actu: sꝫ solū pō: nec ē ibi ī tpe: sꝫ in nūc tpis. ꝓꝑ qꝺ sī vellem⁹ dr̄e φ ē ibi ī tpe: qꝛ est ibi in nūc qꝺ ē aliqd tpis: qꝛ ē diſio tpis: sī sic. n. vellem⁹ accipe esse in tpe: qꝛ est ibi in eo qꝺ est aliqd tpis in motu ꝯtinuo: mobile est in quolibꝫ ītermedio signo in tpe: qꝛ est ibi in nūc qꝺ est aliqd tpis. ¶ Deinde cū dicit.

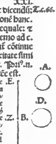
¶ Si aūt ad esse concedat aliquis ⁊ abesse semper stabit a. qꝺ fert̄. Impoſſibile eniz est a. sil' adesse in b. ⁊ abesse: in alio ergo ⁊ alio signo tēporis est. Tēpus itaqꝫ erit qꝺ in medio. Quare quiescet a. in b. Simil'r aūt ⁊ in alijs signis. Eadē. n. ratio in oibus. Cum aūt vtatur a. qꝺ fertur ipso b. medio ⁊ principio ⁊ fine: necesse est stare ꝓpter id qꝺ duo facit: sicut vtiqꝫ si ⁊ itelliget. Si ab a. quidē signo abfuit pricipio: in c. autē abfuit: cuz perficiat ⁊ stet. in fig^ra ꝑce^ti

Quia dixerat q cū qs fert᷑ ꝯtinue ꝑm signa media nec adest nec abest: sȝ solū ē ibi in pō: iō h̄ ꝓbat ducēdo ad ipossibile. d. q si aliqs ꝯcedat a. mobile qd fert᷑ ꝯtiᵉ ad esse vl' ab esse sȝ signa meᵃ a. qd fert᷑ sp stabit. i. qescet. ponendo. n. sic eē talit mot⁹. Nā si a. adest ⁊ abest in b. qd ponitur eē meᵐ signū: ipole ē. n. a. sil' adeē in b. ⁊ abeē. est g̃ h̄ in a° ⁊ alio sig tpis. i. in alio ⁊ alio nūc: ita q iter adesse ⁊ abeē erit tps qd ē in me°: q̃re qescet a. in b. silr autē quiescet in alijs signis itermedijs: qr eadē rō est in oib⁹ alijs signis medijs. Nā semp erit dare tps iter istās quo pmo adest ⁊ quo pmo abest. Sȝ si in oib⁹ signis. qescit. g̃ a. dū mouet᷑ nō mouet᷑: nō ē igit᷑ ꝯcedēduȝ q i signis itermedijs mobile assit vl' absit actu: qr eē in aliquo signo saluȝ in nunc nā est eē in actu: sȝ solū in pō. g̃ a. qd fertur est in medio signo in pō ⁊ vtitur eo tanq̄ vno: cū aūt a. qd fertur vtatur b. medio vt duob⁹ ⁊ vtat᷑ ea vt pn° ⁊ fine actu necesse est ipm stare. i. qescere ꝓꝑ illud qd facit ipȝ meᵐ duo: sic in itelligēdo si aliqs itelligeret punctū medium tanq̄ vnū itelligeret ipȝ semel: sȝ si itelligat ipm seorsū vt pnᵐ ⁊ vt finē nō ꝯtigeret h̄ sil'. Si g̃ aliqd ferat᷑ ab a. ī c. ꝑ b. i me° g̃ si molᶜ: dū fert᷑ ꝯtiᶜ nec adfuit nec abfuit: sȝ ab a. signo qd ē in pn°: abfuit in c. āt. i. in vltimo signo cū stet ⁊ ꝑficiat motū affuit. Nānᵐ autē oia h̄ adduxisse phm ad ostēdēduȝ q nō pōt eē mediū in actu: ⁊ q aliqd mobile assit actu in me°: nisi mot⁹ ille interrūpat᷑ per qetē mediam: ⁊ quia inter motus reflexos est dare mediū in actu: idea tales motus cōtinuari nō possunt: sȝ opȝ ibi dare quietē mediaȝ.

du° z°. **Dubitaret** forte aliqs. vtrū iter duas motus contrarios sit dare quietē mediā. videt᷑ aūt q nō: qr vt cōiter arguit᷑ si lapillus aliqs ꝑuus turri magne cadēti obuiaret cōstat q lapillus ille turriȝ illā retineret ꝑ nullū tps: oporteret g̃ lapillū illū sic ꝓiectū in altuȝ descēdere sine qete me°. Dōm q vie phi ad duo reduci psūt ꝑ q̄ ostēdi hȝ q iter motus ꝯtrarios itercidit qes media: q̄rū pma sumit᷑ ex ꝑte mot⁹. z° vo ex ꝑte mobilis. Prima via sic pȝ. nā cū mot⁹ recipiat spēm ex termino: ꝑ se loq̄ndo opȝ motū terminari ad aliqd in actu: qr termin⁹ ī pō ꝑ se loq̄ndo: spēm motui dare nan poterit: q̃re si mot⁹ reflexi non sunt eiusdē spēi: ꝑ se ad eundē terminū in actu terminari nō poterūt: sȝ cuilibȝ rn̄debit suus termin⁹. g̃ cū finitus est vnus mot⁹ ꝯtrarius anq̄ icipiat alius: opȝ ibi dare terminū in actu. Sȝ h̄ sic dcm̄ est sine qete media eē nō pōt. Scōa via sumit᷑ ex ꝑte ipsi⁹ mobilis. Naȝ vt. s̃. dicebat᷑ mot⁹ mobilis denoiatur ab illo termio finali ad quē sine iterruptiōe vadit: q̃re cū molᶜ vadit sursuȝ si sine iterruptione motus descēderet deorsuȝ mot⁹ sursuȝ denoiari posset a termino deorsum: q̃re cuȝ mobile vadit sursuȝ dici posset q iret deorsū: ⁊ q moueret᷑ sil' oppositis motib⁹: qd est icōueniēs: opȝ igit᷑ ibi dare qetē mediā. Sȝ ꝑꝑ rōnes poles fieri in ꝯriuȝ sciēdū q aliqd moueri motib⁹ ꝯrijs sine qete media pōt itelligi dupl'r: vel motu ꝓꝑio ⁊ per se vl' motu alteri⁹: ⁊ per accn̄s. motu aūt ꝓꝑio ⁊ ꝑ se h̄ nō ꝯtinget: qd sufficiēter arguūt rōnes adducte: sȝ motu alteri⁹ ⁊ ꝑ accn̄s nō est icōueniēs: vt si pilla in terrā ꝓijciat᷑ ⁊ ꝑ viȝ ꝓiectionis eleuet᷑ in altum pus q̄ moueat᷑ ꝯrio motu qescit in terra. Sȝ si terra in illo instāti: in quo attingit eam pila ascēderet nulli dubiuȝ est q terra eleuaret pilam: q̃re pila absq̄ quiete media ascēderet: sȝ h̄ eēt ꝑ accn̄s. Naȝ pila ꝑ se qesceret in terra ꝑ accn̄s aūt moueret᷑ terra mota: nō est. n. inconueniēs aliqd exn̄s in re mobili qescere ꝑ se: moueri ꝑ accn̄s. pila g̃ absq̄ tpe me° moueret᷑ sursū ꝑ accn̄s: sȝ per se qesceret in terra: imo si mot⁹ terre eēt lētus postq̄ pila qeuisset in ea ꝑ aliq̄le tpe iterū moueret᷑ in altū ⁊ cōpleret motū suuȝ terra sic lente ascēdēte quē cōplevisset ea quiescēte: ⁊ qd dictū est de pila ꝓiecta in terrā intelligēduȝ est de lapillo ꝓiecto ad turrem existē in alto. si. n. turris vl' aliqs magnus lapis in aere vel in alto staret ⁊ inde se nō moueret ⁊ ꝑcuteret᷑ ibi lapillus vnus qesceret ibi pus q̄ descēderet sȝ si lapis ille vl' turris descēderet: qn̄ lapillus eam attigit ⁊ lapillus ille moueret᷑ motu turris per accn̄s nō per se: imo dato per ipole q motus turris eēt magis lētus q̄ lapilli: cū lapillus fuisset cōiunct⁹ turri ꝑ tantū tēp⁹: q̄ntuȝ debuisset apponere in quiete: et tūc separet se ab ea: nō ē igit᷑ icōueniēs aliqd absq̄ tpe medio moueri motu ꝯrio nā ꝑ se: sȝ ꝑ accn̄s: vl' nō motu ꝓꝑio: sȝ alteri⁹: vtputa si turris cadēs magnā cōmotionē faceret in aere lapillus in altuȝ ꝓiectus pus q̄ ad turrim attingeret iciperet descēdere nō motu ꝓꝑio: sȝ aeris: eēt aūt vlterius dubitandū: q̃re nō dicit᷑ aliquid esse actu alicubi si non sit ibi nisi in instāti: sȝ de hoc in seq̄nti lectione patebit. Lectio. XXI.

Vnde ⁊ ad dubitationē hoc dicendū: T. c. 66. habet eñi locus h̄ dubitationē hanc. Si. n. sit qd est e. ei qd ē z. equale: ⁊ a. feratur cōtinue ab e. extremo ad c. Similr aūt sit a. in b. signo: ⁊ d. ferat᷑ cōtinue a. z. extremo ad i. regulariter ⁊ velocitate simili ipsi a. ipm d. aū veniet in i. q̄ a. in c. Pri⁹. n. mouēs ⁊ discedens primū venire neēe est.

Postq̄ phs oñdit motus reflexos non esse ꝯtinuos: in ꝑte ista mouet quedā dubia circa ꝑtacta. Circa qd fac᷑ tria sȝ q tria dubia mouet. zᵃ ibi. (Eodez aūt mō.) zᵃ ibi. (Manifestū aūt.) Circa pᵐ tria fac᷑: qr pmo mouet hō dubitationeȝ. z° soluit eam. z° ex solutione data ostendit veruȝ esse: qd dixerat. vȝ. q inter motus reflexos est dare quieteȝ mediaȝ. scōa ibi. (Non erga ponenduȝ.) zᵃ ibi. (Sed in reflectēti.) Dicit ergo. q ⁊ ad dubitatiōeȝ est dicendum h̄ q. s. in motu continuo mobile nō est in signo medio nisi in potentia. hȝ. n. hāc dubitationē. si. n. sit vna magnitudo vel vnuȝ spatiū qd sit e. b. c. ⁊ huius spatij qd est e. idest qd est e. b. c. accipiatur sup. aliquid equale. i. aliqua pars equalis ei quod est z. i. ⁊ a. feratur ab extremo e. ad c. similr aūt. i. siml' sit a. in b. signo ⁊ d. ferat᷑ cōtinue a signo z. extremo ad i. regulariter ⁊ velocitate simili ipsi a. est ergo hec positio q in spatio e. b. c. qd est maius q̄ spatiuȝ z. i. accipiat᷑ aliqd equale z. i. vtputa b. c. ⁊ a. mobile pus icipiat moueri ab extremo e. q̄ d. ab extremo z. ita tn̄ q in illo instanti in quo a. incipiet eē in b. d. incipiat recedere a. z. hoc posito ante veniet ipsum d. in i. q̄ a. in c. pus enim mouēs ⁊ discedēs primuȝ necesse est venire: sed d. prius recessit a. z. q̄ a. a b. nam nō simul affuit a. in b. ⁊ abfuit ab eodeȝ. vnde posterius fit. si. n. simul nō est posterius sic necessitas erit stare: q̃re a. quiescet in b. qn̄ igr̄ d. mouet᷑. a. quiescet sȝ cuȝ sunt similes in velocitate citius ꝑueniet d. ad suū terminū q̄ a. qd est icōueniēs. Nōnᵐ aūt q si mobile motū equali velocitate mouet᷑ ꝑ maius spatium ⁊ aliud mobile eque velox mouet᷑ ꝑ minus: sȝ in illo instanti in quo mobile illud ꝑtrāsiuit q̄titatē illā spatij in qua maius spatiū excedebat min⁹ icipiat moueri aliō molᶜ ꝑ suū spatiū: vnū eq̄ cito attigit suū terminū sicut aliud: qr sūt eq̄ velocia in equali tēpore mouebunt᷑ ꝑ equale spatiuȝ: q̃re pōne ꝑdicta stante non citius d. mouebit᷑ a. z. in i. q̄ . s. a. mobile moueatur ab ipso termino b. in c. sic g̃ se hȝ

veritas tamē si mobile eēt actu in signo medio citius ꝑ ueniret. d. ad. i. ꝗ̄ a. ad. c.

Du° p°. **Dubitaret** forte aliquis. vñ sequit̄ ꝙ si a. motuȝ ab extremo c. actu fuit in b. d. ꝑmo recessit a. ȝ. ⁊ ꝙ primo d. ꝑuenit ad i. ꝗ̄ a. ad c. ¶ Dōȝ ꝙ ꝟ duplici via declarari pōt. ꝑma via talis. Nam eē non potest ꝙ a. sit fuerit ⁊ recesserit ab ipso b. ꝗ ꝑus ibi fuit ꝗ̄ inde recessit. Sȝ cum a. ꝑmo fuit in b. d. tunc recessit ab ipso ȝ. sȝ cum a. ꝑus fuit in b. ꝗ̄ inde recessit d. ꝑus recessit ab ipso ȝ. ꝗ̄ a. ab ipso b. Sȝ supposita equali velocitate ⁊ equali spatio qđ ꝑus recedit ꝑus attingit terminum d. ꝗ añ ꝑuenit ad i. ꝗ̄ a. ad c. 2° via sic pȝ ꝙ si a. ꝑus fuerit in b. ꝗ̄ recessit ab eo. ꝗ quieuit ibi vel stetit ibi. ꝗ cuȝ a. quiescebat d. mouebat̄ cuȝ positū sit tunc recedere d. ab ipso ȝ. qñ a. incepit eē in b. oportuit igit̄ d. anticipare ipm a. ⁊ citius ꝑuenire ad suuȝ terminū: cuȝ ēt citius ire icepit: mouebat̄. n. cū illō q̄escebat. ¶ Deiñ cū dic̄.

¶ Nō ergo simł affuit a. in b. ⁊ abfuit ab codē. Unde posterius fit. Si. n. simul: nō posterius est: ꝟ necessitas erit stare. Nō ergo ponenduȝ est cū a. affuit ꝑȝ b. ipm d. moueri a. ȝ. vltimo. Si. n. affuit a. in b. erit ⁊ abesse ⁊ nō simul: sed erat in decisiōe tēporis; ⁊ nō in tēpore. Hoc q̄deȝ igit̄ est īpossibile sic dicere ⁊ in ꝯtinuo.

¶ Soluit ꝑ interēptionē. d. non ꝗ ponēdum ē ꝙ cuȝ a. affuit sup b. ipm d. moueri a. ȝ. vltimo. non. n. a. affuit in b. actu: qꝛ in motu continuo mobile nō ē in signo medio nisi in potētia tm̄. si. n. a. affuit in b. erit ⁊ abeē ab ipo b. ⁊ ꝟ non simul ꝗ quiescebat ibi: ⁊ fuit ibi in tēpore: qđ falsum ē: sȝ erat ibi in decisione tēporis. i. in nunc tēporis ⁊ non in tpe. ꝟ igit̄ īpossibile ē dicere in motu ꝯtinuo: in signo medio mo^le adsit vel absit: sȝ solū ē ibi in potētia.

Du° 2°. **Dubitaret** forte aliquis. vñ ē ꝙ si aliquid nō ē in aliquo nisi in īstanti ꝙ ē ibi in pō so^m ⁊ ꝙ nō dicit̄ ibi nec eē nec abeē. ¶ Dōm ꝙ difficultas hui⁹ qōnis ē in vidēdo q̄ō eē differat a motu. Sciēduȝ igit̄ ꝙ moueri hȝ quādā oppōnē ad eē. sic īpfectū ⁊ qđ ē in pō hȝ quādā oppōnē ad ꝑfectū ⁊ ad illō qđ dic̄ actū: ꝟm se. moueri. n. ⁊ fieri ⁊ cetera talia: ⁊ si dicunt aliquem actū. dicūt tm̄ actuȝ īpfectuȝ ⁊ admixtuȝ pō: iō qđ mouetur cū mouet̄ nō ē in eo ad qđ mouet̄: eē aūt dicit actū ꝟm se: iō qđ hȝ eē: cū hȝ eē ē in eo ꝟm qđ hȝ eē: vt qđ hȝ eē sanuȝ ē in sanitate: sȝ qđ mouet̄ ad sanitatē: vt mouet̄ ad eam nō ē in ea: alia ꝗ ē rō ipsi⁹ moueri: ⁊ ipsi⁹ eē: sȝ ꝟ ē per se moueri qñ non ē ꝑ se signare duo instātia: in qb⁹ ita se hēat nunc vt ꝑus. ꝗ erit eē: cuȝ dicat̄ ꝑ oppo^m ad moueri: qñ erit signare duo instātia in qbus ita se hȝ nūc vt ꝑus: ⁊ qꝛ ꝟ sine tēpore eē nō pōt si aliquid sit in aliquo solum ꝟm instās ibi nō fuit nisi soluȝ ꝟm quid: vt dicat̄ ibi fuisse in nūc: vel dicat̄ ibi fuisse in pō ⁊ in motu. nō ē igit̄ moueri ꝟm locū: ⁊ eē in loco: ⁊ moueri ꝟm formā: ⁊ eē in forma. Sȝ tunc dr̄ aliq̄d moueri ꝑȝ locū: qñ nō ē in loco aliquo nisi in instāti. duȝ. n. mobile cōtinue mouet̄ in oib⁹ locis medijs ē soluȝ in instāti ⁊ in pō soluȝ: qꝛ in quolibȝ loco medio possȝ quiescere ⁊ ibi eē: nō dicit̄ tm̄ esse in aliquo loco: nisi sit signare duo instātia: vł sit signare aliqđ tēpus: in quo sit in eodē loco. bis. n. qui viderunt ꝑculuȝ ꝟ difficilia esse nō pñt: qꝛ ibi plane ostēdit ꝙ eē entis dr̄ ꝑ oppo^m ad eē mobiliter: ⁊ per ꝯñs eē hȝ quādam oppositionē ad motuȝ est igit̄ intētio ꝑhi ꝙ ꝗ̄diu motus continuat̄ mobile nō ē alicubi nisi in instāti ⁊ in pō soluȝ. cōpleto aūt motu opȝ mobile eē actu per se loquēdo in eo qđ acq̄rit̄ per motū: qđ eē nō posset nisi eēt ibi in tēpore: quare si post vnuȝ motuȝ incipiat ꝯrius mot⁹: oȝ ibi dare q̄etē mediā in fine ⁊ in termino adepto ꝑ illuȝ motū: q̄re tales mot⁹ ꝯtinuari nō pñt. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sed in reflectēti necesse est sic dicere. Si. n. qđ est. i. ferat̄ ad ipm. d. ⁊ iterū reflectēs deorsum feratur: vltimo. d. ⁊ fine vtetur ⁊ principio vno signo vt duob⁹. Unde stare necesse ē. Neqȝ simul affuit in ipso. d. ⁊ abijt ab ipso. d. ibi. n. simul esset ⁊ nō esset in eodeȝ nunc.

¶ Ex solōne data ostēdit veruȝ esse qđ supius dixerat. vȝ. ꝙ in motu reflexo: opȝ dare quietē mediaȝ. Circa qđ duo facit: qꝛ ꝑ facit: qđ dcm̄ ē. 2° ex bis q̄ dixerat dat drīaȝ iter motū cōtinuū ⁊ reflexuȝ ibi. (At vō oliȝ.) Dicit ꝗ. sȝ in reflectenti necesse est ꝟ dicere ꝙ cum aliq̄d ꝑuenerit ad aliquē terminū ⁊ reflectitur ab eo ꝙ in illo sit actu ⁊ quieuit ibidē. Nam si mobile qđ est a. ferat̄ sursuȝ ad d. ⁊ iterum reflectēs deorsuȝ ferat̄ ab vltimo: qđ est d. sumptū ad īfimū terminū: in quo est c. tunc hꝫ mobile vtetur vno signo. vȝ. ipso d. vt duob⁹ ⁊ vt fine ⁊ vt ꝑn̄cipio: vñ necesse est ipm stare ⁊ quiescere supius in ipso d. neqȝ simł affuit in ipso d. ⁊ abijt. i. recessit ab ipso d. qꝛ tūc simul in eodē nunc eēt ibi ⁊ nō eēt: qđ est incōueniens. Dicēdū est ergo ꝙ in d. fuit in tēpore: ⁊ ꝙ aliud fuit instās: in quo ꝑmo fuit ibi: ⁊ aliud in quo īcepit inde recedere. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At vero olim solutio nō danda est: nō enī cōtingit dicere: ꝙ ꝟm ipm d. sit ipm. i. in decisione. Nō affuit aūt neqȝ defuit. Necesse eniȝ est in finem venire qui actu est non potentia. Qđ q̄dem igit̄ est in medio: potentia est. Hoc aūt actu: ⁊ finis q̄dem deorsuȝ: principiū autē sursum: ⁊ motuuȝ ergo similiter. Necesse est ergo stare reflectens in recto. Non ergo ꝯtingit cōtinuū motū in recto ⁊ perpetuū esse. T. c. 67.

¶ Ex bis q̄ dixerat dat drīaȝ īter motū ꝯtinuū ⁊ reflexū: qꝛ in motu reflexo est mediū in actu: sȝ in ꝯtinuo ē in pō: iō ait: ꝙ at vō in motu. s. reflexo nō ē dāda solō: q̄ oliȝ dabat̄ in motu ꝯtinuo: nō. n. ꝯtigit dr̄e ꝙ ꝟm terminū d. qđ ē me^m iter motū sursuȝ ⁊ deorsuȝ ipm affuerit in decisione tpis. i. ī nūc: ita ꝙ ibi actu: nō affuit: neqȝ defuit: necē est. n. in finē venire q ē termin⁹ in actu: nō ī pō: q q̄dē igit̄ ē in me⁹ pō ē. Sȝ ꝟ ꝙ ē ī fine mot⁹: vtputa d. qđ ē mediū iter mot⁹ ꝛflexos ē actu: ⁊ accipit̄: vt duo qꝛ accipit̄: vt finis q̄dē mot⁹: q īcipit a deorsū: ⁊ vt ꝑn^m motus: q īcipit a sursū. Seq̄tur ꝗ ē ⁊ alioꝝ motuū: ꝙ si reflectant̄ erit ibi me^m in actu. reflectēs ꝗ in recto necē ē stare. nō ꝗ cōtigit eē ꝯti^m motū ꝑpetuū in recto: qꝛ ꝑꝑ reflexionē: opȝ mo^le stare: ⁊ oȝ ibi iterponi q̄etē mediaȝ. ¶ Nōn^m āt ꝙ: vt pȝ ꝑ bīta: si a. ꝯtinue moueat̄ ab extremo c. in c. ꝑ me^m b. cū ē in b. est in pō nō in actu: sȝ si mobile. i. moueat̄ a. c. in d. ⁊ iteꝝ a. d. reflexo motu moueat̄ in c. cū fuit in d. fuit ibi in actu nō in potētia. nō est ꝗ soluēduȝ: vel dicēdū ꝙ motū reflexuȝ ꝙ nō sit ibi mediū in actu: sic dicit̄ ad motū eē cōtinuuȝ. ¶ Nōndū etiā ꝙ motus rect⁹ ꝗ̄diu durat: donec reflectat̄ pōt esse cōtinuus: nō est igit̄ intētio ꝑhi negare motū rectū nullo mō eē ꝯtinuū: sȝ vult ꝙ nō pōt esse cōtinuus in ꝑpetuo. Nā cū talis mot⁹ ēt nō possit ꝑpetuari nisi reflectatur ⁊ reflexus discontinuetur perpetuo cōtinuari nō poterit. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Eodem aūt modo obuiandū est ad interro-

gantes zenonis rõnez: ꝛ volentes si semp me/
diuz transiri oportet. Hec aũt infinita sunt: in/
finita aũt transire ĩpossibile est. Aut sicut ipsaz
hanc candẽ quidã rõnez aliter interrogant: vo
lentes simul cum mouere medietatẽ prius nu
merare ẽm vnũquodqꝫ factuz mediuz. Qua/
re abeunte totã infinituz accidit numerare nu
merũ. Hoc aũt cõfitentur impossibile esse.

⸿ Exequit̃ de 2° dubio: qđ etiã sumit originẽ ex p̃dictis:
est aũt h̃ dubiũ zenonis: quo ꝓbat ꝙ nõ cõtingit moue/
ri: qꝛ nõ cõtingit ĩfinita pertrãsire: solutio aũt hui⁹ dubij
depẽdet ex dictis: qꝛ vt dictũ est: in motu cõtinuo nõ sũt
media in actu: ſꝫ in potẽtia. pertrãsire aũt ĩfinita in potẽ
tia nullũ ĩcõueniẽs est. Circa h̃ duo facit: qꝛ p̃mo mouet
h⁹ dubiũ: ꝛ docet ipm dupl'r formare. 2° soluit ad dubi
tationẽ factam. ibi. (In p̃mis.) Dicit g̃. ꝙ eodẽ aũt mo/
do quo soluebamus rõnez factam ostendendo ꝙ in mo/
tu cõtinuo media sunt in potẽtia nõ in actu: h̃ eodẽ mo/
do obuiãdũ est ad ĩterrogantes rõnem. i. obm zenonis: ꝛ
ad volẽtes: ꝙ sic opꝫ p̃us trãsiri mediuz q̃ꝫ perueniat̃ ad
terminũ. h̃ media sunt ĩfinita: ĩfinita aũt nõ ꝯtingit per/
transire: quare nõ cõtingit moueri: aut alio modo põt h̃
ratio formari: sicut gdam hanc eandẽ rõnẽ aliter ĩterro/
gant volẽtes ꝙ mouẽdo simul. i. simil'r cõtingit p̃us nu/
merare. i. pertrãsire medietatẽ ẽꝫ vnũqđqꝫ factũ mediũ
p̃us q̃ꝫ totũ: ita ꝙ p̃us pertrãsiuit mediuz: ꝛ adhuc prius
mediũ dimidij: ꝛ sic vnũqđqꝫ medium: ꝛ qꝛ talia media
sũt ĩfinita: q̃re abeunte. i. ab eo qui vadit ꝛ trãsit magni
tudinẽ accidit numerasse. i. ptrãsisse ĩfi^m numez medie/
tatũ. i. ĩfinitas medietates: h̃ aũt ꝯcesso ĩpossibile est mo
ueri: qꝛ nõ ꝯtingit ĩfinita ptrãsire. ⸿ Deinde cũ dicit.

T.c.68. ⸿ In primis igit̃ rõnibus de motu soluimus:
per id qđ tẽpus ĩfinita hꝫ in seipso. Nõ. n. incõ
ueniẽs est: si in ĩfinito tp̃e infinituz trãsit aliqs.
Sil'r aũt infinitũ vtiqꝫ in lõgitudine est ꝛ tp̃e.

⸿ Soluit hãc obonez factam. Ad cuius euidẽtiã sciẽduz
ꝙ h̃ eadẽ rõ soluebat̃ in. 6. ſꝫ vt dicebat̃ ibi soluebat̃ ad
hoiez. hic aũt soluit̃ ad veritatẽ. Tria ergo facit: qꝛ p̃mo
ponit solutionẽ illam. 2° ostẽdit eam esse ad iterrogan/
tem nõ ad rem. 3° dat solutionẽ rectam. 2° ibi. (Sed so/
lutio.) 3° ibi. (Sed verũ.) Dicit ergo. ꝙ in primis ratio/
nibus de motu. i. in. 6. soluimus hãc rõnem zenonis per
illud qđ temp⁹ habet in seipso ĩfinita sicut ꝛ magnitudo
nõ est eni incõueniens si aliqd in ĩfinito tempore trãsit
ĩfinituz spatiũ ĩfinitũ vtiqꝫ est. i. reperitur: simil'r in lon/
gitudine ꝛ in spatio siue magnitudine ꝛ in tempore. tem
pus igitur illđ in quo trãsitur aliqua magnitudo ita est
infinitũ sicut ꝛ magnitudo: q̃re in tali tempore transire
tale spatiũ: nulluz est incõueniens. ⸿ Deide cuz dicit.

⸿ Sed hec solutio ad interrogantẽ gdez se ha
bet sufficienter. Interrogabat enim si in finito
tempore infinitũ transire atqꝫ numerare cõtin
git: ad rez aũt ꝛ ad veritatem non sufficienter.
Si eniz aliquis dimittens magnitudinez ꝛ in/
terrogauerit si infinito tẽpore contingit infini/
ta transire: interroget in ipso tẽpore eadez: ha
bet eni tempus ĩfinitas diuisiones: nec adhuc
sufficiens hec solutio.

⸿ Ostẽdit hãc solõnẽ nõ esse ad rẽ: ſꝫ ad iterrogãtes. d. ſꝫ
h̃ solũ ad ĩterrogãtẽ gdez sufficiẽter se hꝫ. Interrogabat
eni zeno si in tp̃e finito ꝯtigit ptrãsire atqꝫ numerare ĩfi
nita. pꝫ g̃ ꝙ in tp̃e finito qđ hꝫ in se talia ĩfinita q̃lia sũt
ĩfinita ꝛ pertrãsita in tali tẽpore nõ est incõueniẽs talia
infinita trãsire: iđ sufficiẽter h̃ solũ obuiat ĩterrogãti: ſꝫ
ad rem aũt ꝛ ad veritatẽ nõ sufficiẽter: qꝛ si aliqs dimit/
tens magnitudinẽ ꝛ dimitiẽs interrogate si in tẽpore fi/
nito ꝯtingit ĩfinita pertrãsire: ſꝫ ĩterroget h̃ eadẽ in ipso
tempore. querat eni vtrũ ꝯtingat pertrãsire ĩfinitas par
tes tẽporis. hꝫ eni ipm tẽpus ĩfinitas diuisiones. i. est di
uisibile in ĩfinitũ querẽdo dictam q̃õnẽ nõ de tempore
in cõparatione ad magnitudinẽ: ſꝫ de ipso tempore in se
adhuc. i. nõ vlterius est sufficiẽs h̃ solutio. ⸿ Nõn^m ꝙ lꝫ
in ĩfinito tempore possit trãsiri ĩfinitũ spatiũ: tñ qꝛ ĩfini/
tum tẽpus trãsiri nõ põt nõ ꝯtingeret aliqđ spatiuz per/
transiri: sed in trãsitu cuiuslibꝫ spatij apponitur finituz
tempus. si ergo real'r rõni zenonis satisfacere volumus:
oportet distinguere de ĩfinito quomodo contingit per/
transiri ꝛ quomodo non. ⸿ Deide cuz dicit.

⸿ Sed verũ dicendũ est: qđ gdem diximus in
rõnibus. Si eniz aliquis continuũ qdem diui/
serit in duo media: hic vno signo tanq̃ꝫ duob⁹
vtitur. Facit eniz ipm principiuz ꝛ finez. Sic
autẽ facit numerans ꝛ in media diuidens: sic
autẽ ꝛ diuidentẽ non erit continua: neqꝫ linea:
neqꝫ motus. Continuus eniz motus continui
est. In cõtinuo autẽ sunt infinita media: ſꝫ nõ
actu sed potentia. Si vero faciat actu: non fa/
ciet continuuz: sed stabit. Qđ gdem in nume
rante media manifestuz est: qꝛ accidit. Vnuz
eni signũ necesse est in ipm numerare duo. Al
terius quidem enim medij finis: alterius autẽ
principij erit: si non vnum numeret continuũ:
sed duas medietates.

⸿ Soluit ẽm v̄itatẽ. Circa qđ. d. f. qꝛ p̃ p̃mittit: q̃dã necẽia
ad ꝓpositũ. 2° ex illis premissis docet recte soluere ibi.
(Quare dõm est ꝛc̃.) Dicit g̃. sed verũ. i. ẽm v̄itatẽ ꝛ ẽm
rẽ dõm est: ꝙ gdẽ diximus in rõnib⁹ mõ factis. Si eniz
aliqs diuisit cõtinuuz in duo media h̃ vtitur vno signo
tanq̃ꝫ duob⁹: facit. n. vnũ signuz actu p̃n^m: gdem vnius ꝛ
finẽ alterius. Sic ãt facit numerãs: ꝛ diuidẽs in media
aut sic diuisiõe. i. ẽꝫ h⁹ diuisionẽ nõ cẽt linea ꝯtinua ne/
qꝫ mot⁹: qꝛ ꝯtinuus mot⁹ ꝯtinuat̃ ꝛ mediũ in h⁹ ꝯtinuo
hꝫ rõnẽ vni⁹ nõ duoꝝ ꝛ ẽ in potẽtia nõ in actu. Nã in cõ
tinuo sunt ĩfinita media nõ actu: ſꝫ põ. Si g̃ i aliq̃ motu
mouẽs faciat me^m i actu: opꝫ ꝙ nõ faciat motũ ꝯti^m: ſꝫ sta
bit. i. gescet ꝛ iterrũpet motũ p getẽ mediã: mani^m est g̃:
gd ẽ illđ qđ accidit i numerãte. i. i eo qui nũerat ꝛ trãsit
media in actu. Nã necẽ est ipsi nũerare vnũ signũ tanq̃ꝫ
duo: ita ꝙ illud me^m signũ erit alteri⁹ gdẽ finis alterius
vo p̃n^m si nõ nũeret aliqd vt vnũ ꝯtinuũ: ſꝫ vt duas me/
dietates. ⸿ Nõn^m ãt ꝙ aliud ẽ nũerare ꝛ ptrãsire aliqd
vt ẽ actu vnũ ꝯti^m: ꝛ vt diuisuz in duas medietates. Nã
si trãsit̃ spatiũ vt ẽ actu vnũ ꝯti^m nõ iterrũpit̃ mot⁹ nec
discõtinuat̃. Sꝫ si trãsit̃ vt ẽ diuisuz i duas medie^tes ꝛ vti/
mur aliq̃ sig̃ me^o illi⁹ spatij vt ẽ aliqd in actu: opꝫ discõti/
nuari motũ: si igr̃ sic fieret mot⁹ ꝙ cũcta me^a nũerent̃ ibi
in actu: nunq̃ꝫ transiret̃ spatiuz: vt si quis vadens vtiqꝫ
ad medietatẽ spatij ibi sisteret: ꝛ postea vtiqꝫ ad medie/
tem medietatis ꝛ ibi sisteret: ꝛ sic omnia huiusmodi me
dia si numerentur actu: nunquam transiretur spatium

hec ergo fuit deceptio zenonis: q credidit: sic impossibile esse transire infinita media in potentia sicut infinita in actu. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Quare dicendũ est ad interrogantẽ: si contingit ĩfinita transire: aut in tẽpore: aut in longitudine: q est qdez sic. Est aũt nõ sic. Actu enim cũ sint: nõ cõtingit: potẽtia aũt ꝯtingit. Q.d.n. ꝯtinue movet̃ ƀz accñs: ĩfinita transiuit. Simpliciter aũt nõ. Accidit aũt linee infinita media esse. Substãtia aũt altera est ꝛ esse.

ℂ Ex bis q̃ dixerat ĩfert solonẽ rectã: ꝛ docet recte soluere. d. q̃re ad ĩterrogantẽ. i. ad euz qui ĩterrogat si ꝯtingit transire ĩfinita in tpe aut in lõgitudine erit dõm. i. mĩdeduz: q est qdẽ sic est aũt nõ sic. actu aũt cuz sint media ĩfinita nõ ꝯtingit ea trãsire: potẽtia ãt ĩfinita ꝯtingit. nã qui ꝯtinue movet̃ trãsit ĩfinita per accñs ꝛ in potẽtia: nõ ãt trãsit ĩfinita simpl'r accidit. n. linee eẽ in ea ĩfinita media: suba. n. ꝛ esse linee. i. sub̃alis ꝛ ẽentialis diffinitio ei' est altera ab bꝫ ĩfinitis. ℂ Nõn^m ãt ꝙ vt. s̃. in. 6. dicebatur trãsire ĩfinituz ƀ est finire ipm: sic g̃ nõ est ĩcõueniẽs eidẽ inesse opposita: sic nõ est ĩcõueniẽs transire ꝛ finire ĩfinita: q̃re cũ idẽ ꝯtingat esse albũ in actu: ꝛ nigrũ in potẽtia: vel esse albuz simpl'r ꝛ nigrũ ƒm qd: sic idẽ ꝯtingit eẽ finitũ: ꝛ esse ptransitũ simpl'r ꝛ in actu: eẽ aũt ĩfinituz
Cõ. 68. potẽtia ꝛ ƒm qd. ℂ Nõn^m ãt ƒm Cõmen. ꝙ accidit linee vt est vna ꝛ nõ discreta ꝙ diuidat̃ ĩ ĩfinitas medietates: ƺ si ƀ ꝯperit linee ƀ est ĩnq̃tũ est aliquo mõ multa: ꝛ q ꝯtinue motũ nõ trãsit lineã vt ẽ multa. Sꝫ vt ẽ vna p se ꝛ simp'r trãsit fi^m p accñs ꝛ ƀz qd trãsit ĩfi^m. T.c. XXII.

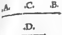
T.c. 69. Manifestum aũt: ꝛ q nisi aliqs faciat tpis diuidens signũ pri' ꝛ posterius semp posterioris rei erit sit esse ꝛ nõ esse: ꝛ idẽ esse ꝛ nõ eẽ ꝛ qñ fuit nõ est. Signũ qdez igit̃ vtriſq; cõmune est ꝛ priori ꝛ posteriori ꝛ vnũ ꝛ idẽ numero: rõne aũt nõ idẽ est: bꝫ quidẽ. n. finis est: illi' aũt principiũ. Res aũt semp posterioris passionis est.

ℂ Postq̃ p̃hs satisfecit duab' q̃onib' possibilib' fieri: circa ipm motũ: in pte ista satisfacit 3^e q̃oni: q̃ ẽt circa motũ fieri posset. Nã cuz p motũ ꝯtingat aliqd h̃re eẽ post nõ eẽ ꝛ ꝯtingat ipz per tp̃s p̃cedẽs nõ eẽ: in tpe ãt seqnti eẽ: qõ est de illo instãti copulãte illa duo tẽpora. vtruz in ea debeat dici eẽ vel nõ eẽ: ẽt vtrũ bꝫ instãs se teneat cũ re p̃ori corrupta vel cũ re posteriori gñãta. Tria ãt fac: q p̃ p̃ponit veritatẽ hui' q̃siti. d. instãs eẽ posterioris rei. 2° qõ dixerat p̃bat in terminis. 3° ex hac v̄itate oñsa p̃bat tẽpus nõ eẽ diuisibile in athoma tẽpora: siue in tẽpora ĩdiuisibilia. 2° ibi. (Tp̃us ãt fit.) 3° ibi. (Si ãt qõcũq; fuerit.) Dic̃ g̃. ꝙ nisi aliqs signũ tpis. i. nunc tpis qõ est diuidẽs ĩter tp̃s p̃us ꝛ posteri'. i. inter p̃teritũ ꝛ futurũ nisi. s. bꝫ signuz sp̃ qs faciat eẽ posterioris rei. mani^m est: q seqtur ƀ ĩncõueniẽs: ꝙ idẽ erit ens ꝛ nõ ens: ꝛ ꝙ idẽ qñ fuit nõ est: qõ sic p3: q bꝫ signuz: ꝛ bꝫ nunc cõe vtriſq; tpibus. s. ꝛ tẽpori p̃ori ꝛ posteriori bꝫ nunc manẽs vnũ ꝛ idẽ numero. rõne ãt nõ idẽ est hui' qdẽ tẽporis finis: vt tpis p̃teriti ꝛ p̃oris. est aũt illi' p̃n^m. vꝫ. tpis posterioris ꝛ futuri. tale g̃ nũc qõ sic ꝯtinuat p̃teritũ ꝛ futuz: sp̃ ẽ posterioris rei ꝛ posterioris passiõis: ita ꝙ si ex albo fit nigrũ dicendũ est per totũ tp̃s illud fuisse albuz ꝛ in ĩstãti ad qõ copulat̃ illõ tp̃s fuisse nigrũ. instans g̃ lꝫ sit cõe tẽpori in quo fuit albũ ꝛ tẽpori in q̃ ĩcipit eẽ nigrũ: tz se tñ cum re posteriori. s. cuz nigro si nigrũ sit gñãtum: vel cuz albo si ex nigro sit gñãtuz albuz.

Dubitaret forte aliqs: q̃re instãs tz se cum re posteriori ꝛ nõ cuz p̃ori: vt si ex nigro fit albuz dicimus per totũ tẽpus fuisse nigruz ꝛ in instãti ad qõ copulat̃ tẽp' illud esse albuz. videt̃ eniz eque cõgrue posse dici per to^m tẽpus precedẽs: ꝛ ẽt per instans ad qõ copulat̃ tẽpus illõ fuisse nigrum: in tẽpore v̄o imediate sequẽti esse album. Du^o p^o.
ℂ Dõm ꝙ si ex nigro fit albũ nigrũ tẽdit ad corruptionẽ. albuz autẽ generat̃. nigrũ g̃ vadit ad nõ esse. albuz ãt accipit esse. Cũ ergo de tẽpore nõ sit nisi instãs: ꝛ cũ magis sit p̃prie dictũ ꝙ instãs est q̃ȝ ꝙ tẽp' est: cuz tẽp' non sit nisi q instãs est: ꝛ q sic ẽ instãs dꝫ se tenere cuz re existenti ꝛ cũ re que ĩcipit eẽ: nõ cuz ea que corrumpit̃ ꝛ tẽdit ad nõ eẽ. hoc ẽ g̃ qõ Cõm. ait ꝙ instãs est semp posterioris rei: q dignius est attribuere ipi enti q̃ȝ nõ enti. videt̃ aũt ƀ p̃batio eẽ rhetorica tñ in hac mã sufficiẽtẽ fac fidẽ. nã instãs ꝛ tẽpus mensurã quandã ĩportant. mensura aũt accipit̃ ƒm analogiã ꝛ p̃portionẽ ad mẽsurata. sufficiẽs ergo fides fit vt instãs potius incipiat eẽ mẽsura entis gñãti q̃ȝ nõ entis corrupti pp̃ maiorẽ analogiã ꝛ p̃portiõez quã bꝫ ens gñãtũ ad ĩstãs q̃ȝ nõ ens corruptũ. Cõ. 69.

Alterius forte dubitaret aliqs: q si bona ẽ rõ tacta ꝙ ĩstãs magis attribuẽdũ sit enti q̃ȝ nõ enti: vr̃ ꝙ lꝫ gñãtũ eẽ sit ĩ ĩstãti cõruptũ tñ eẽ erit ĩ tpe. erit g̃ ecõtrario: vt videt̃ in gñõne ꝛ corruptiõe. dicem' ergo ꝙ corruptuz per totũ tempus p̃cedens: ꝛ etiã in instanti qõ copulatur ad illud tẽpus est: in tẽpore v̄o imediate sequẽti nõ est. nam si in corruptione sit p̃cessus ab esse ad nõ esse: in gñõne v̄o ecõuerso: instans qõ magis se tenet cũ ente q̃ȝ cũ non ente in corruptione tenebit se cũ re priori: in gñãtione cũ re posteriori. ℂ Dõm ꝙ tam in gñõne q̃ȝ in corruptione instans se tenet cuz re posteriori: vt si aliqd gñãtur: dicendũ est per totũ tẽpus non esse: ꝛ in instãti ad qõ copulatur illud tempus dicẽduz est eẽ: si v̄o aliquid corrumpit̃ per totuz tẽpus ꝛ in instanti ad qõ copulat̃ illud tẽpus desinit nõ esse: ita ꝙ non soluz generatuz esse mensurat̃ instanti: ꝫ etiã corruptũ esse. Nã vt p̃babat̃ in. 6. semp mutatũ esse quãdo p̃mo mutatuz est necesse est esse athomũ ꝛ fieri in instanti: vtrũq; ergo mutatũ esse mensurat̃ instanti: aliter tamẽ ꝛ aliter. Naz instans tenet se cũ gñãto eẽ: ꝛ mensurat ipm p̃ncipaliter sed mensurat corruptũ esse ex cõsequẽti ĩnq̃tum corruptio vni' est generatio alterius ꝛ nunq̃ est aliqd corruptũ nisi sit aliõ gñãtũ. tenẽdo g̃ se ĩstãs cũ corrupto eẽ tz se cũ ente: ĩnq̃^m sil ẽ eẽ aliqd corruptũ ꝛ eẽ aliqd gñãtũ: iõ p̃hs ait ĩstãs eẽ posterioris rei. Nã res posterior ẽ res gñãta. ĩstãs g̃ se tz cũ gñãto eẽ. si ãt tz se cũ cõrupto eẽ: vt dcm̃ est: ƀ est ex ꝯñti p̃ut corruptũ esse vni'. arguit generatuz esse alterius. ℂ Deinde cũ dicit.

ℂ Temp' aũt sit in quo est. a. b. c. res in quo. d. Hoc in. a. qdez tẽpore albũ. In. b. aũt nõ albũ. In. c. ergo albũ ꝛ nõ albuz. In quolibꝫ. n. ipsi' . a. verũ est dicere albũ: si omni tẽpore hoc erat albũ ꝛ. b. nõ albũ. c. aũt in vtriſq;. Nõ g̃ dãdũ est in omni: ƀ p̃ter vltimũ nũc in quo ẽ. c. Hoc aũt iaz postremũ ꝛ si fiebat albũ: ꝛ si corrũpebat̃ albuz in. a. omni factuz est: ꝛ corruptũ est in. c. Q̃r albuz aũt ꝛ nõ albuz primũ in illo verũ est dicere aut cũ est factũ: nõ erit: aut cũ corruptũ est: erit: aut simul albuz: ꝛ non albuz: ꝛ omnino esse ꝛ nõ esse necesse est.

Quod dixerat probat in terminis. d. sit autem tps in quo est. a. c. b. res autem dealbanda sit in quo est. d. hoc autem. s. d. in tpe gdez. a. est albu. in. b. autem tpe est no albu. in. c. g quod e instans copulas. a. cu. b. e sil' albu et non albu. na in quolibet ipsius tpis. b. vex est dre. d. esse non albu: si h. s. d. in omni tpe. a. erat album et pari rone erat in quolibet ipsius tpis. b. vex est dicere. d. ee no albu. c. aut e comune vtrisq tpibus. qre si. d. in quolibet ipsius tpis. a. est albu: in quolibet aut ipsius. b. e no albuz in. c. quod e aliqd vtrisq e albu et no albu: quod est icoueniens. ergo no e dadu. i. concedendu in omni. i. in qlibet: sed doz est ee in qlibet pter vltimu nuc in quo e. c. h aut. s. c. iaz est postremu. i. tener se cu re posteriori: et cu tpe sequenti: si ergo fiebat albu: et si corrupebat albu in oi. a. i. in oi aliq tpe factu e et corruptu est in. c. i. in instanti quod copulat ad illud tps: qre albu aut non albu primum: vex est dicere in illo instanti: aut si no e ita: et illud instans non tener se solu cu re posteriori: sed tenet se pariter cu vtroq cu aliquid factu e no erit: aut cu corruptu e erit: aut erit sil album et non albu: pp quod no necesse e re oino. i. vlr esse aut no ee: sed eet dare tps in quo res nec esset nec no eet: quod est icoueniens. Nonu aut: quod si aliqd generat et ex non ente fit ens: no possumus assignare vltimu instas in quo e no ens. Na cu in eode istati no possit sil ee et no ee: si eet dare instans in quo vltimo no e: et instas in quo pmo est: cu inter quelibet duo istatia cadat mediu tps eet dare tps in quo nec eet nec no eet. No e ergo assignandu instans in quo vltimo no est. Sed dici debet quod res generada p totu tps pcedes no e: et in istanti ad quod copulat illud tepus incipit esse: sicut res corrupenda p totu tps pcedes est: et in istati ad quod copulat illud tps desinit ee.

Dub. 3^m. **Dubitaret** forte aliqs: vn sequit hec ona quod si instans no teneret se cu re posteriori vl' ide eet sil' et no eet: vel n nece eet oe ee aut no ee. Doz quod cu inter odictoria no cadat mediu fm se oz tpus in q res no est ee imediatu tepori in quo est: qz si eet dare tepus mediu inter tps in quo verificat rem ee et tepus in quo verificat no ee in illo tpe medio nec eet nec no eet: quod est incoueniens. oz igr hec tpa ee imediata: sed imediata tpa copulant per vnu istans. qre si res no exns in tpe pcedeti sit in tpe quod se bz onter illi: instas copulans illa duo tpa vel tenebit se cu vtroq. s. cu no ente et ente: et tuc in eode instanti ide sil erit et no erit: et sic quod e no erit: qz quod est gnatu est: quod e generatu cu est gnatu non e: rursus qz q roe quod e no e: pari roe quod no e: e: et qz quod corruptu n e e corruptu cu e corruptu erit. Sz cu oia ista sint icouenientia icouenies e istas illud tenere se cu vtroq: tenebit g se cu altero tm: sz si dz se tenere cu altero solu vt ondsuz est dignius est quod se teneat cu re posteriori qz cu priori. e igit intentio phi quod si instans no tenet se solu cum re posteriori: de duobus opz dare alteruz incoueniens: vel quod no oino. i. vlr necesse sit rem ee: aut no ee: aut quod idem sil' possit ee et no ee. Na si aliquid ex no ente fit ens: instas tener se cu re posteriori tuc est dare instans in quo pmo est: no aut est dare instans in quo vltimo no e: qz si esset signare instas in quo vltimo no e sic in quo pmo est vel eet vnu et ide instans vel aliud et aliud. si vnu et idem sil' esset et no esset: si aliud et aliud cu inter qlibet duo instatia sit dare tps mediu: no oino. i. vlr necesse e ee rez aut no ee: qz in illo tpe medio nec esset nec no esset. instans igitur tenet se solu cu re posteriori. cu g aliqd generat vt dicebat no est dare instans in quo vltimo no fuit: sed instans in quo pmo fuit. sic et cu corrupit no est dare istas in quo vltimo fuit: sed in quo pmo no fuit. res ergo gnata per totu tps pcedens non fuit: et in instanti incipit ee. corruptum vero per totum tempus precedes fuit: tame in instanti desuit esse. Deinde cuz dicit.

Si aut quodcuq fuerit prius no ens: nece e fieri ens: et cu fit: no est: no possibile est i athoma tempora diuidi tps. Si. n. in. a. tpe. d. fiebat album: factu est aut sil: et e in altero indiuiduo tepore: habito aut in. b. si i. a. fiebat: no erat. i. b. aut erat: gnatione opz ee quada media. Quare et tps erat: in quo fiebat. — In pcedenti figura.

Ex vitate iam ostesa pbat tps no posse diuidi in tpa athoma. i. in tpa indiuisibilia. Circa quod. t. f. qz pmo. f. quod dcm e. scdo remouet quada cauillatione circa pdicta. 3° ex his que dixerat ondit quo se hz factu ee ad ipz fieri. 2ª ibi (No. n. eade.) 3ª ibi (Manifestu aut e.) Dicit g. si aut quodcuq fuerit pus no ens sup. si postea sit ens nece e illud fieri ens: qz naliter nihil accipit ee post no esse nisi per via fieri et per via motus. rursus cu aliqd fit non est: qz h e. g va sunt: no pole e tps diuidi in tpa athoma. i. in tpa idiuisibilia. na si. b. fiebat albu in tpe. a. et no solu fiebat albu: sed et sil cu h vex e dre quod factu e albu h no est in eode tpe: sed in altero tpe hito. i. onr vtputa aut e h i. b. sz si in. a. fiebat g no erat in. a. i. b. aut i quo fcm e erat. oz g ee gnone media. erat g tps meum i quo fiebat. qre tpa hita no sunt hita vel tpa q ponunt ee onr no sunt onter: quod e icoueniens. Nonu at. quod no pnt poni tpa idiuisibilia nisi ponat quod inter tpa hita onr se hntia sit dat tps meum. na vt supra dicebat cu odictorioz n sit mediu fz se oz si aliqd hz ee pus no ee: quod tps in q incipit ee sit onr tpi in q carebat ee. qre si tpa sunt idiuisibilia ostat quod no in eode tpe alique pot hre ee et no ee: sit g tps. a. in q aliqd no e. et. b. sit tps in q illud aliqd icipit ee. ostat quod. b. e onr ipi. a. sz si res illa no sit in. a. et e i. b. cu nihil trasear de no ee ad ee nisi mediate fieri erit dat tps meum iter. a. et. b. in quo res illa gnabat et fiebat. qre. b. et. a. q ponebat ee tpa habita et onter no sunt onter: quod e icoueniens. ipole e igitur tempora ee idiuisibilia. cu ex h sequat tpa q ponuntur ee onter no ee onter. Deinde cum dicit.

Non. n. eade erat ratio in no athoma diuidentibus: sed ipsius tpis in quo fiebat factu e: et est in vltimo signo: cuius nihil est habitu neq onter: sed idiuisibilia tempora onter sunt.

Remouet quadaz cauillatione possibilem fieri circa pdicta. dret. n. aliqs quod opz dare tps meum inter tps et istas h remouens ait: quod nobis no diuidetibus tps i athoma. i. in tpa idiuisibilia: sz doz h quod aliqd factu est et e. i. et hz ee in vltimo. i. in instati ipius tpis in quo fiebat. sic dicedo no est eade ro. i. no pot fieri eade ro onos vt ocludat quod oporteat dare tps inter tps et instans sic ondebat quod opz dare tps meum iter illa duo tpa idiuisibilia. na si g sup. ipsum instans ipsi tpi nihil est habitu. i. no est habitu neq onr: sed ipsa tpa idiuisibilia onter sunt. qre non est simile de instanti respectu temporis et de vno tempore idiuisibili respectu alterius.

Dubitaret forte aliqs: qz vr oino ee sile de instanti respectu tpis vt spectat ad ppositum et — Du. 4^m.
de duobus tpibus idiuisibilibus. na sic arguebat quod si aliquid no e in vno tpe idiuisibili: et postea e in alio: opz ibi dare tps meum. qre no trasit de no ee ad ee nisi mediate fieri: quod mesurat tpe sic si aliqd per totum tps non e quod postea icipit ee in instanti si no trasit a no ee ad esse nisi mediate fieri oz iter illud tps et instas fm q fit transit

a non esse ad esse dare tps medium qd mensuret ipsum
fieri:mediante quo transitur a nõ esse ad esse. ¶ Dõz ꝙ
vt phs ait:nõ est eadez rõ de instanti respectu tpis:ꝛ de
duob⁹ tpib⁹ indiuisibilib⁹.nã nũq̃ nal'r ꝑuenit ad factũ
esse nisi mediante fieri ꝛ mediante motu.si g̊ mot⁹ pos-
set fieri in tpe indiuisibili nõ eẽt icõueniẽs aliqd in vno
tpe indiuisibili nõ esse:ꝛ postea eẽ in alio tpe indiuisibi-
li ꝯ̃sir illi:absq3 eo ꝙ iter talia duo tẽpora esset dare tps
mediũ.sed cũ in idiuisibili non possit eẽ mot⁹ preter illõ
tps indiuisibile.oz dare aliqõ tps mediũ.in quo res fiat
duo ergo idiuisibilia tpa:quoꝝ vnũ mẽsuret esse:ꝛ aliud
non esse poni nõ possunt:nisi ponat tpus mediũ:in q̊ res
generet ꝛ fiat. s3 si istãs copulat ad tpus. cũ illud sit qd
diuisibile: hꝫ tps mẽsurare poterit ipsuz fieri:ꝛ ip3 mo-
tum:mediante quo ꝑuenit ad factũ esse:incõueniẽs est
igitur ponere duo tpa idiuisibilia in quoꝝ vno res dica
tur nõ eẽ ꝛ in alio eẽ:qꝛ tũc eẽt factũ eẽ qd imediate non
ꝑcederet ipm fieri;vel eẽt mutatũ eẽ qd imediate nõ ꝑ-
cederet ipse mot⁹:cũ mot⁹ in idiuisibili tpe fieri nõ pos-
sit.nõ tñ est icõueniẽs:imo ẽ necessariũ ponere rez aliq̃
in toto tpe fieri ꝛ nõ eẽ:in instanti võ ad qd copulat illõ
tps hr̃e eẽ. Nã cũ tps illud ponat eẽ diuisibile poterit i
eo fieri motus ad qd imediate sequat mutatũ eẽ.vel po
terit hꝫ tps mẽsurare ipm fieri ad qd imediate sequet
factum eẽ vel mutatũ esse. ¶ Deide cum dic.

¶ Manifestũ aũt est:qꝛ si in.a.toto tpe fiebat: non ẽ plus tempus in quo factũ ẽ: ꝛ fiebat q̃ in quo fiebat solum omni.

¶ Ex his q̃ dixerat ostẽdit quõ se hꝫ fcm̃ esse ad fieri.d.sic
se hr̃e h ad illud:qꝛ non plus est qd mẽsurat fieri ꝛ factũ
eẽ q̃ qd mẽsurat solũ ip3 fieri:sic nec ẽ plus istãs ꝛ tps q̃
tps solũ:nec ẽ plus pũct⁹ ꝛ linea q̃ linea solũ:id ait mãi^m
eẽ:qꝛ si in toto tpe.a.fiebat non plus est tps in quo fcm̃
est ꝛ fiebat q̃ totum tempus in quo omni.i.in quo toto
tpe fiebat solũ. ¶ Ultimo cum dicit.

¶ Quibus quidẽ igitur aliquis tãq̃ ꝓprijs crederet rõnib⁹:hec ꝛ hꝫ quedam sunt.

T.c.70. ¶ Epilogat circa determinata.d.ꝙ rationes quibus ali-
quis quidẽ igit crederet tãq̃ rõnibus ꝓprijs sup.ꝙ mo
tus reflexi non sunt cõtinui sunt rõnes he quas assigna-
uimus:vel quedã alie rationes hꝫ que sint sil'es illis.nã
plures alie rõnes fieri possent ad h ꝓbanduz q̃ q̃ facte
sunt. ¶ Nõndũ aũt ꝙ rõnes quas fecit ad ꝓbandũ mo
tus rectos siue mot⁹ reflexos non eẽ continuos appellat
rõnes ꝓprias ad dr̃iam rõnuz sequẽtiũ que fm Cõmen.
non sunt ꝓprie ꝛ phice:s3 magis sunt logice ꝛ cõmunes.
possent aũt quedã alie rõnes fieri ad ꝓbandũ tales mo-
tus nõ eẽ cõtinuos que eẽnt hꝫ.i.sil'r ꝓprie sic ꝛ ꝑmisse:
iste tñ ad ꝑsens sufficiãt. Lectio. XXIII.

Ad intelligentiam dictoꝝ autẽ aliqua dubi-
tanda sunt. Ur.n.velle phs ꝙ gnõ mensuret
tpe:ait.n.ꝙ oz dare gnõnẽ q̃dã mediã p quã
trãsit a nõ eẽ ad eẽ.q̃re ꝯcludit ꝙ erat tps i q̃
fiebat.i.q̃ generabat:gnõ igit fm ipm mensurat tpe:ꝛ
qꝛ motus mẽsurat tpe:mutatũ eẽ mẽsurat instãti:vr̃ s3
ipsuz ꝙ gnõ sit ipse motus nõ tp3 mutatũ eẽ:rursus ait:
ꝙ illud qd fit siue qd gnãt nõ ẽ. igr̃ dubitare possumus.
ꝑmo an gnõ mensuret tpe.2° an sit idẽ qd mot⁹.3° an sit
idẽ qd mutatũ eẽ.4°.quo de gnõne loquit phs:cũ ait:ꝙ
illud qd fit:ꝛ qd gnãtur nõ est:vtrũ gnõne accepta ꝓprie
cõcedi debeat ꝙ illud qd gnãtur non est.

Dub.3° **Dubitatur** ergo an gnõ mẽsuretur tpe vel instã
ti. vr̃ aũt ꝙ mẽsuret tpe per illud qd
phs ait hic:ꝛ p illud ẽt qd dicebat i sexto.dicebat.n.ibi
vbi dr̃ qd mutatũ ẽ nece ẽ mutari prius ꝛ ꝙ in ipo mutari
nullo mõ cõprehendit p^m:ꝛ ꝙ ip3 mutari nõ sit ipartibi
le:qꝛ nõ est ipartibile ipartibili ꝯiunctum.Cũ ergo gnã-
ri sit qddam mutari:ꝛ gnõ sit quedã mutatio nõ ẽ dare.
ꝑmo generatũ eẽ:ꝛ gnõ nõ fit in istãti:s3 in tpe. ¶ Dõm
ꝙ gnõ sumi põt dupl'r.ꝑmo nõ simpl'r:sed vt icludit mo-
tuz ꝑcedentẽ:ꝛ sic gnõ ẽ qdã mot⁹ ꝛ mensurat tpe.h mõ
loquit phs de gnõne ꝛ de motu 3° phycoꝝ vbi ait.motũ T.c.4.
esse in q̃tuoꝛ gn̄ibus in suba q̃litate q̃titate ꝛ vbi:ꝯstat
aũt trãsmutationem que ẽ in suba nõ posse dici motum
nisi sumatur large vt icludit alterationẽ ꝛ motũ ꝑceden
tem. Alio° põt sumi gnõ ꝓprie:nõ vt dicit trãsmutatõez
in accn̄tibus seu in dispõnib⁹ ꝯ̃rijs:sed vt dicit trãsmuta
tionẽ in ipsis formis subalibus.h mõ loqt phus de trãs-
mutatione subali qnto hui⁹:vbi ait ꝙ in suba non ẽ mo- T.c.10.
tus:qꝛ in ea nõ est ꝯ̃rietas.accipiendo g̊ ꝓprie gnõnẽ nõ
fm ꝙ dicit trãsmutationẽ in ipsis dispõnib⁹ ꝯ̃rijs:s3 fm
ꝙ dicit trãsmutationẽ in ipsa forma subali;oz gnõnez ꝛ
corruptionẽ fieri i istanti:qꝛ subalis forma non suscipit
magis ꝛ min⁹. vnde Cõmen.6.hui⁹ ꝓbat gnãtionẽ ꝛ cor-
ruptionẽ esse trãsmutatiões idiuisibiles:qꝛ vnus homo
nõ ẽ magis hõ q̃ alius:nec vn⁹ equus ẽ magis equus q̃
alius.tenẽdũ est hꝫ trãsmutatões fieri in istãti:Sz quõ
hoc sit sciendũ ẽ ꝙ cuilibet successioni repte in tpe: oꝫ
ꝯ̃sidere aliq̃ mutationẽ.naz ꝙ fiat successio sine muta-
tione ꝛ mutatio sine successione nõ est intelligibile. In
tpe ãt videm⁹ duplicẽ successionẽ vnam ipsi⁹ tpis s3 se.
aliã võ vt cõparat ad istãs. Nã si aliqd i vna pte tpis sit
albũ in alia nigrũ nõ ẽ sil' albũ ꝛ nigrũ:sed ẽ ibi successio
ꝛ mutat de albo in nigrũ: qd eẽ nõ posset nisi in ipso tpe
s3 se hẽret eẽ successio. Scdo ẽ successio i tpe vt ꝯparat
ad istãs. Nã si aliqd per totũ tps ꝑcedẽs hẽat nõ eẽ ꝛ in
instanti ad qd copulat illõ tps incipiat eẽ nõ sil' hꝫ nõ eẽ
ꝛ eẽ:sed mutat a nõ eẽ ad eẽ s3 hãc duplicẽ successionez
ẽ duplex trãsmutatio. vna a subo in subz q̃ est ꝓprie mo-
tus:ꝛ q̃ mẽsurat tpe. alia q̃ nõ hꝫ vtrũq3 terminũ affirma-
tiuũ:neq3 ẽ a subo i subz:s3 hꝫ vnũ terminũ affirmatiuũ:
ꝛ aliũ negatiuũ.ꝛ h distiguit:qꝛ vel ẽ a nõ eẽ in esse:ꝛ tũc
est gnõ. vel ẽ ab esse in nõ esse:ꝛ tũc ẽ corruptio:ꝛ vtraq3
istaꝝ trãsmutationũ ꝓprie mẽsurat istãti. Nã cũ hꝫ trãs-
mutatiões habeãt termios imediatos:qꝛ esse ꝛ nõ eẽ ꝛ
vl'r opposita ꝯ̃dictorie sunt ea q̃ꝝ nõ ẽ me^m fm se:oꝫ ꝙ
successio corrñdens tali trãsmutatiõi hẽat termios ime
diatos: hꝫ aũt sunt tps ꝛ istans:qꝛ inter ea nullũ ẽ me^m.
ꝓcedere g̊ ab eẽ ad nõ eẽ:qd fit i corruptõe:vel a nõ eẽ ad
eẽ:qd fit i gnõne ẽ ꝓcedere a tpe ad istãs:ꝛ qꝛ iter tps ꝛ i-
stãs nõ ẽ tps me^m:ꝛ a tpe ad istãs nõ ꝓcedit i tpe:s3 i istãti:
mot⁹ ꝓprie g̊ ẽ a subo in subm mẽsurat tpe ꝓpe:s3 trãs-
mutatio q̃ ẽ a nõ eẽ in eẽ vel ab eẽ ad nõ eẽ ꝓprie mẽsu-
rat instãti. si ãt mẽsurat tpe h nõ ẽ p se ꝛ ꝓprie:s3 vt in-
cludit alterationẽ ꝛ motũ ꝑcedẽtem g̊ tpe mẽsurat. Qꝛ
aũt h sit itentio phi:pꝫ p iã dcã in pñti lectiõe vbi termi
ni gnõnis ꝛ corru^onis sic assignant ꝙ istans sp ẽ posterio-
ris passiõis: vt si aliqd gnãt p totũ tps ꝑcedẽs nõ ẽ:ꝛ i in-
stãti ad qd copulat illõ tps icipit eẽ:qꝛ tũc p̊ ẽ. q̃re si ter-
mini gnõnis p se sit nõ eẽ ꝛ eẽ ꝛ p totũ tps ꝑcedẽs nõ ẽ ꝛ
in istãti icipit eẽ ꝓcedere a nõ eẽ ad eẽ: qd fit i gnõne vl
ab eẽ ad nõ eẽ qd fit i corru^one p se loquẽdo ẽ ꝓcedere a tpe
ad istãs:ꝛ tñ i istãti erit mẽsura taliũ mutatõuz nõ simpl'r
ꝛ absolute suptũ:s3 vt ꝯiũctũ tpi facit successionẽ cũ eo.
Quod võ obijciebat de phõ ꝙ in.8. videt velle ꝙ gnõ
mensuret tpe. dõm ꝙ h intelligit de gnõne cũ includit
fieri ꝛ motũ ꝑcedentẽ. Qd vero addebat de.6.h⁹ ꝙ in
gnõne nõ ẽ dare ꝑmo gnãtũ eẽ nec in mutatione p mu-

tatū eē: vt pꝫ per Cōmen. ibidē. gnō ibi nō sumit̃ simplr̃ vt dicit solā trāsmutationē in suba: sed vt fit cū trāsmutatione in suba dicit transmutationē in q̄litate. naꝫ ſm ipsum mot⁹ trāsmutationis sic accept⁹ est cōpositus ex transmutatiōe in q̄litate ⁊ trāsmutatōe in suba ſm quē modū accipiendi nō est negādū ꝙ gnō mēsuret̃ tp̄e. q̄re si alicubi pħs videat̃ cōtradicere itelligēdū ē de gnōne nō simplr̃: ſʒ vt icludit motū ꝓcedētem.

Dub. 2° **Alterius** forte aliqs dubitaret vtꝝ gnō sit idē qꝺ mot⁹. ¶ Dōꝫ q̄sdā posuisse gnōnē ꝓpe sūptā eē idē qꝺ mot⁹ re ⁊ subo: differre tñ ſm eē ⁊ ſm rōnē: vt si aer calefit vt fiat ignis ipa calefactio ē alteratio ⁊ ē gnō ꝓprie sūpta: alr̃ tñ ⁊ alr̃ q꞉ ꝓut in hꝰ trāsmutatione subyciẽ ens in actu dr̃ eē alteratio ⁊ mot⁹: ꝓut vo subyciẽ ibi ens in potētia dr̃ esse gnō. Rursus ꝓut hꝰ trāsmutatio terminat̃ ad formaꝫ accn̄talē dr̃ mot⁹ ⁊ alteratio: ſʒ ꝓut terminat̃ ad formā subalē dr̃ gnātio: ſʒ h̃ stare nō pōt. Nā sic loquēdū est de motu q terminat̃ ad formā sicut loquimur de ipsis formis: ipoſſe ē aūt ꝙ vna ⁊ eadē forma ꝑ se ⁊ imediate realr̃ fūdet̃ i ente i actu ⁊ i potētia: imo q꞉ forma subalis ꝑ gnōnē adducta imediate fundat̃ in mā̃ pma gnōnis q̄ terminat̃ ad talem formaꝫ subm est ꝓprie ens po⁹ vt ipm yle vel ipa mā̃ pma.
Te. c. 10. Jō phs ait pmo de gnōne ꝙ yle ē maxime ꝓprie subm susceptibile gnōnis ⁊ corruptiōis: forma vo accn̄talis q̄ imediate fundat̃ in ente in actu: ꝓpriū subm alteratōis est ens in actu. q̄re si incōueniēs ē eādē formā eē subalē ⁊ accn̄talē: ⁊ si incōueniēs ē vnū ⁊ idē imediate fundari in ente in po⁹ ⁊ in ente in actu: incōueniēs ē ꝓdicta positio. vꝫ. ꝙ gnō ꝓpe sumpta sit realr̃ idē qꝺ mot⁹. dicam⁹ igit̃ ꝙ gnō ꝓprie ⁊ simplr̃ sumpta nō est realr̃ idē qꝺ motus. ⁊ mēsuratur istāti: quod nō competit motui: tamen accepta nō simplr̃: sed vt includit motū ꝓcedētem aliq̄ mō est idē qꝺ mot⁹ ⁊ mēsurat̃ tp̄e sicut mot⁹.

Dub. 3°. **Alteri⁹** forte dubitaret aliqs: vtꝝ gnō sit idē qꝺ generatū eē: ⁊ mutatio sit idē qꝺ mutatū esse. ¶ Dōꝫ ꝙ lꝫ gnō ꝓprie sūpta sit idē mālr̃ subo qꝺ gnātū eē: tñ i diffinitiōe ⁊ eē differt: pōt aūt hꝰ dr̃ia triplr̃ assignari. nā lꝫ vnū ⁊ idē istans possit eē mēsura gnōnis ⁊ generati eē: ⁊ mutatiōis ⁊ mutati eē nō: tñ h̃ est eodē mō. Nā instans triplr̃ cōsiderari pōt. pmo ſm se ⁊ absolute. scdo vt est aliqd additū tp̄i: ⁊ h̃ duplr̃ Nam instans additū tp̄i facit successionē cū eo: ⁊ terminat ⁊ cōplet ipsuꝫ. si ergo ꝯsideret̃ instans ſm se ⁊ absolute: sic nec mēsurat mutationē nec mutatū eē: sed vt ē aliqd additū tp̄i mēsurat mutationē: ⁊ mutatū eē: alr̃ tñ ⁊ aliter: q꞉ vt additū tp̄i terminat ⁊ finit tp̄s mēsurat mutatū eē: ſʒ vt additū ei facit successionē cuꝫ ipso mēsurat mutationē. Nam si aliqd per totū tp̄s nō est: ⁊ in instanti ē vt dicebat̃ nō sit hꝫ nō eē ⁊ eē: ſʒ est ibi quedā successio ⁊ mutatio: q̄ itur a tp̄e ad instans: ⁊ a nō eē ad eē: ⁊ q꞉ h̃ fit in instanti non quocūq꞉ mō sumpto: ſʒ vt additū tp̄i facit successionem cū ipso: iō pma dr̃ia iter mutatū eē ⁊ mutationē ē: q꞉ mutatū eē mēsurat̃ instanti vt terminat ⁊ finit tp̄us: mutatio vo mēsurat̃ instanti: vt additū tp̄i facit successioneꝫ cū ipso: ex hac aūt dr̃ia pma sr̃ gr̃ scda: videlꝫ ꝙ mutatuꝫ eē dicat ipaꝫ getēvel ipꝫ existere in termino ad quē: mutatio vo dicat successionē quādā q̄ resultat ex hꝰ termis. Nā lꝫ in ipso instanti ſʒ se ⁊ per se nō possit eē successio: instans tñ vt ē additū tp̄i facit successionē. cū g̃ mutatio mēsuret̃ instāti vt additū tp̄i facit successionē cū ipo oꝫ ꝙ ipsa mutatio quādā successionē dicat. ex hoc aūt seq̃t̃ dr̃ia tertia: videlꝫ ꝙ mutatū eē magis eēntialr̃ respicit vnū terminū vt terminū ad quē. h. n. d. mutatū eē existere in termīo ad quē: sed mutatio ꝑ se: ⁊ essentialr̃ respicit duos terminōs. h. n. d. mutari ire a termino a quo ad terminū ad quē. si. g̃ illi termini nō sunt imediati: sed adinuicem distāt: tūc illō mutari est idē qꝺ moueri ⁊ mensuratur tp̄e. Nā hoc posito nō statim cū aliqd recedit ab vno est in alio: sed per se inter eē ⁊ nō eē mediū: iō statim cuꝫ aliqd recedit a nō eē ē in eē: ⁊ statim cū desinit eē icipit nō eē. quare si iter eē ⁊ nō eē nō ē mediū ſʒ se: lꝫ forte ꝑ accn̄s posset ibi aliqd me⁹ assignari: i nq̄ꝫtū illud nō eē ē cōiunctū alicui eē: a quo nō stati cū recedat̃ fit aliqd in alio eē: gnō igr̃ ⁊ corruptio ꝑ se ⁊ eēntialr̃ quādaꝫ successionē dicūt ⁊ recipiūt duos terminos: tñ q꞉ illi termini ſm qꝺ hꝰ sunt imediati ⁊ statiꝫ cū aliqd recedit ab vno ē in alio: sic stati post tp̄s seq̃t̃ instās absq꞉ aliq̄ alio medio: iō tales mutatiōes mēsurant̃ instanti nō ſʒ se: ſʒ vt additū tp̄is facit successionē cū ipso vt superi⁹ dicebat̃. pꝫ igit̃ qd est gnō: ⁊ qua mēsura mēsurat̃: ⁊ quō respicit plures terminos: ⁊ qualr̃ importat quādā successionē: ⁊ quō differt a gnāto eē. ⁊ qꝺ dictū est de gnōne respcū generati eē itelligēdū ē de corrupciōe respectu corrupti eē ⁊ de mutatiōe respectu mutati esse.

Alterius forte dubitaret aliqs: quō accipit phus gnōnē cū ait. qꝺ generat̃ nō est. ¶ Dōꝫ Du. 4°.
ꝙ si cōsiderent̃ dicta ei⁹ ⁊ expō cōmenti sic accipit gnātionē cū ait: qꝺ generat̃ nō est ꝓut gnō icludit motū ꝓcedentē. Nā q̄diu durat mot⁹ ꝓcedēs q est via in gnōneꝫ tādiu res gnānda ñ ē: si sic dicim⁹: qꝺ credim⁹ bñ dictū obuiāt nobis vba cōmenti. ait. n. Cōmen. 5. phicoꝝ ꝙ in Com. 8.
hoc differt gnō a motu: q꞉ qꝺ mouet̃ ē: sed qꝺ gnāt̃ nō ē. q̄re si de gnōne: vt differt a motu: verificat̃ ꝙ illō qꝺ generat̃ nō ē: nō ē veꝝ qꝺ supr⁹ dicebat̃: videlꝫ ꝙ ꝓut illō qꝺ gnāt̃ nō ē oꝫ accipi gnātio vt icludit motū. Sciendū g̃ ꝙ h̃ ñ obstāte va ē ꝓdicta snīa. accepta. n. gnōne vt icludit motū: qꝺ gnāt̃ nō est: ⁊ tñ accepta gnōne vt differt a motu dicim⁹ qꝺ mouet̃ est: ⁊ qꝺ gnāt̃ nō ē: qꝺ sic ondit̃. nā lꝫ gnātio accepta nō simplr̃ inclndat motū: ⁊ sit aliq̄ mō idē cū motu: nūq꞉ tñ sic icludit motū: ⁊ sic ē idē cuꝫ motu ꝙ ſʒ esse ⁊ rōnē nō differat a motu. ⁊ ꝑꝑ hāc dr̃iaꝫ gnō icludēs motū: q꞉ ſʒ eē dr̃t a motu ꝯcedit̃ qꝺ mouet̃ eē: ⁊ qꝺ gnāt̃ nō eē. si. a. ex aere debeat fieri ignis ipa calefactio aeris ē alteratio ⁊ gnātio: accepta gnōne nō simpliciter: ſʒ vt includit motū ꝓcedentē. sic g̃ sumpta gnātiōe: lꝫ idē calefactio possit dici alteratio ⁊ gnātio: nō tñ hoc erit eodē mō: nec est eiusdē gnātio ⁊ alteratio. Naꝫ si aer calefit vt fiat ignis ipa calefactio ⁊ alteratio aeris est gnātio ignis. Cū g̃ durāte tali motu ⁊ tali factōe aer sit: ignis nō sit: calefactio vt est mot⁹ respicit ens: q꞉ respicit aerē q ē: sed vt gnō respicit nō ens: q꞉ respicit ignem q nōdū ē. dicam⁹ g̃ ꝙ cū phs ait: qꝺ gnāt̃ ñ ē: itelligit de gnātione nō simplr̃ sumpta: sed accepta vt ē idē realr̃ cū motu: differens tñ ſm rōnē ꝓpter quā dr̃iam: vt pꝫ cōcedit dr̃ ꝙ illud qꝺ alterat̃ ē. Qꝺ vo generat̃ nō est. ¶ Ulterius āt dato ꝙ gnātiōe accepta nō simplr̃: ſʒ vt icludit motū ꝑꝑ dr̃iaꝫ quaꝫ hꝫ ad ipꝫ ꝯcedi debeat nō eē qꝺ generatur: esse aūt quod mouetur.

Dubitaret forte aliqs: vtrū gnōne accepta ꝓprie ⁊ vt mēsurat̃ instanti cōcedi debeat Dub. 5°.
ꝙ illud qꝺ gnāt̃ nō est. ¶ Dōꝫ ꝙ gnō accepta ꝓprie ⁊ vt mēsurat̃ instāti triplr̃ pōt ꝯsiderari. pmo simplr̃ ⁊ absolute. secūdo vt est idē cū generato esse. 3° vt ē differēs ab eo: si. n. ꝯsideret̃ gnō ſm se accepta gnātione ꝓprie: aliq̄ mō cōcedi dꝫ qꝺ gnāt̃ eē ⁊ aliq̄ mō nō eē. nā vt supra dicebat̃ ꝑ se cōpetit gnōnē respicere duos termios. vꝫ. terminā a q̄ ⁊ ad quē. icipit. n. gnō a nō eē tāq꞉ a termīo a q̄ ⁊ terminat̃ ad eē tāq꞉ ad terminū ad quē. qꝺ gnāt̃ g̃ dr̃ nō esse rōne termini a q̄: q꞉ quādiu est in termino a quo

tãdiu nõ ẽ. dr̃ aũt eẽ ratione termini ad quẽ: q2 postq̃ ẽ in termino ad quẽ: dr̃ eẽ. qđ ĝ generat̃ 2 quodãmõ põt dicí nõ esse: 2 eẽ: nõ ꝙ sil' fit 2 nõ fit: nec in eodẽ instanti fit 2 nõ fit: sz nõ est in toto tpe p̃cedẽti: qđ respicit vt terminũ a quo: est aũt in instãti ad qđ copulat̃ illud tp̃s qđ respicit vt terminũ ad quẽ: termini. n. gnãtionis sunt tẽpus 2 istãs: ita ꝙ generatũ in toto tpe p̃cedẽti ẽ nõ ens: 2 ẽ in termino a q̃: i istãti vo sequẽti accipit eẽ 2 ẽ i termino ad quẽ: 2 q2 gnõ respicit vtrũqz terminũ: qđ gnãt̃ dr̃ nõ eẽ rõne termini a quo: q2 nõ est in tpe p̃cedẽti: eẽ aũt rõne termini ad quẽ: q2 est in instanti seq̃ẽti. Aduertẽdum tñ ꝙ lz gnõ respiciat tp̃s tãq̃ terminum a quo: rõne cui⁹ incipit a nõ eẽ: 2 respiciat instans tãq̃ terminuz ad quẽ: rõne c⁹ terminat̃ ad eẽ: nõ tñ pp̃ h̃ gnõ mẽsurat̃ tpe: sz mẽsurat̃ mensura illa: que requirit̃ ad hoc ꝙ fiat transitus a tpe ad instãs: q2 h̃ dicit gnõnẽ ire a tpe ad instans: vel ire a nõ eẽ ad eẽ. Sed cuz in eũdo a tpe ad instans nõ apponat̃ tp̃s: q2 inter tp̃s 2 instãs nõ ẽ aliqđ tẽpus me^m sz solũ in instanti fiat trãsitus a tpe ad instans: gnõ p̃prie sumpta nõ mẽsurat̃ tpe: sed instanti: pz igr̃ ꝙ si gnõ accepta p̃prie ꝯsideret̃ sm se: qđ gnãt̃ aliq̃ mõ ẽ: aliquo mõ nõ est: q2 nõ ẽ rõne termini a quo incipit a nõ esse: est aũt rõne termini ad quẽ: q2 terminat̃ ad esse. Si vo gnõ p̃prie sumpta cõsiderat̃ nõ sm se sed vt est idez cũ gnãto eẽ: tũc plana est r̃nsio: q2 qđ gnãt̃ ẽ. nam gnõ vt est idẽ cum gnãto esse respicit eẽntialr̃ soluz terminuz ad quẽ: rõne c⁹ qđ gnãt̃ dr̃ eẽ: sz si ꝯsideret̃ gnõ nõ sz se: nec vt ẽ idẽ cũ gnãto eẽ: sz vt differt ab eo: tũc qđ gnãtur magis dz dici nõ eẽ q̃z eẽ: nã gnõ differt a gnãto eẽ rõne termini a quo: ip̃m. n. gnãtũ esse eẽntialr̃ se tz cũ termio ad quẽ: gnõ ĝ eẽntialr̃ respicit duos terminos: vz. a quo 2 ad quẽ. dr̃a ĝ gnõnis ad gnãtũ eẽ sumit̃ rõne termini a q̃: quã magl' eẽntialr̃ respicit gnõ q̃z gnãtũ eẽ: 2 q2 gnõ icipit a nõ eẽ: 2 qđ gnãt̃ rõe termini a q̃ dr̃ nõ eẽ: accepta gnõne vt differt a gnãto eẽ: qđ gnãt̃ magis dz dici non eẽ q̃z eẽ. pz igr̃ q̃uo qđ gnãt̃ dr̃ nõ eẽ siue accipiat̃ gnõ simplr̃ siue vt icludit motũ p̃cedẽtẽ. Lec. XXIIII.

Rationabilr̃ aũt 2 ex his intentionib⁹ videbit̃ alicui 2 idẽ hoc accidere. Oẽ eniz quod mouetur continue: si a nullo p̃hibeatur: in qđ quidez venit sm loci mutationẽ: in hoc 2 ferebat̃ prius: vt si in .b. venit 2 ferebat̃ in .b. 2 nõ cũ p̃ximũ erat: sz mox sicut icepit moueri. qd. n. magis nunc q̃z pri⁹. Silr̃ aũt 2 in alijs. Qđ aũt ab .a. fert̃ in .c. iterũ veniet in .a. cõtinue motũ. Cũ ĝ ab .a. i .c. ferebat̃ tũc 2 i .a. fert̃ sz motũ qui ẽ .a .c. 2 ecõuerso: qr̃ sil' ꝯrijs. Cõtrarij. n. q sz rectitudinẽ.

Postq̃ ph̃s p̃bauit p rõnes p̃prias 2 p̃hicas motũ rectũ eo ꝙ reflectat̃ nõ posse ꝑpetue cõtinuari. In pte ista sm Cõmen. p̃bat h̃ idẽ per rõnes logicas 2 cões. Circa qđ. v. f. sm ꝙ qnqz rõnes adducit ad p̃positũ. scđa ibi. (Simul aũt.) 3ª ibi. (Amp ex his.) 4ª ibi. (Amp aũt 2 hoc.) 5ª ibi. (Amp. nõ sic.) Dicit ĝ ꝙ ex his intendentibus videbit̃ alicui accidere h̃ idẽ ꝙ. s. mot⁹ reflex⁹ non sit cõtinuus rõnabilr̃. i. logice: 2 p rõnes logicas 2 cões.
.A. Nã oẽ qđ mouet̃ ꝯtinue si a nullo p̃hibeat̃ sz illđ vbi sz qđ q̃dẽ vẽit sz loci mutationẽ i h̃. s. vbi ferebat̃ 2 p⁹: vt si veniat in .b. ferebat̃ in .b. 2 nõ solũ q̃n erat p̃ximũ ipsi .b. ferebat̃ in .b. sz mox a p̃n° sic icepit moueri ferebat̃ i ipz nõ. n. ẽ maior rõ cũ est p̃ximũ ipsi .b. qđ ferat̃ in ip̃m: q̃z prius cũ erat remotũ ab eo: 2 qđ venit ẽ de .b. similr̃ itelligendũ ẽ 2 in alijs. est ĝ h̃ p̃põ vera: ꝙ quãdiu aliqđ fert̃ ad aliquẽ terminũ: ꝯtinue 2 sine itermissiõe dici põt ꝙ mouet̃ ad illũ terminũ: sm ꝙ fert̃ ab .a. in .c. cõtinue motum: 2 sine itermissiõe iterũ veniet in .a. cũ ĝ fert̃ ab .a. i .c. tũc fert̃ in .a. sm illũ motũ qđ est ab .a. in .c. q̃re sil' mouebat̃ ꝯrijs motib⁹: q2 mot⁹ reflexi q sunt sm rectitudinem ꝯrij sunt. Notãm aũt viz rõnis hui⁹ in h̃ ꝯsistere: q2 si mot⁹ põt denoĩari ab illo termĩo ad quẽ vadit ꝯtinue sine itermissione si aliqs recedẽs ab .a. sine qete media põt redire ad .a. ĝ cũ recedit ab ipso .a. vadit ad ipz: 2 q2 sm rectitudinẽ recedere ab vno termino 2 ire ad alterũ terminũ ẽ moueri motib⁹ ꝯrijs: si iter motus reflexos sm rectitudinẽ nõ cadit quies media: vnũ 2 idẽ mouebit̃ sil' motib⁹ ꝯrijs: qđ ẽ icõueniens. Notãm ẽt: ꝙ si aliqđ mobile q̃ntũ ẽ đ se tẽdit ad aliquẽ terminũ ad quẽ ꝑueniret si nõ p̃hiberet̃: dato ꝙ p̃hibeat̃ 2 nõ ꝑueniat ad ipz: nihilominus tñ ille termin⁹ denoĩabit ipsũz: siue sit p̃pinquũ ei siue remotũ. Nã stati cũ aliqđ icipit moueri denoĩat̃ ab illo termino ad quẽ finalr̃ sine iterruptiõe vadit: ex quo manifeste pz: ꝙ si aliqđ recedens ab ipso .a. põt sine itermissione redire ad ip̃m: sil' recedet ab .a. 2 ibit ad .a. qđ est icõueniens.

Dubitaret forte aliqs. q2 rões hic adducte dñt rõnales 2 logice. Dõz ꝙ sz Cõmẽ. rõ logica põt dici duplr̃. p̃mo si nõ sit p̃pria illi arti. Nã arguere logice est arguere extranee 2 p cõia. scđo p̃t dici rõ logica si sit p termios q̃bus maxie vtit̃ logica: quia oẽs rõnes h̃ adducte videt̃ sumere originẽ ex p̃petate tꝑoꝝ oppositoꝝ vel ipsoꝝ ꝯrioꝝ: ex eo ꝙ talia nõ cõtingit sil' eẽ vel nõ p̃nt adiuicẽ ꝯtinuari: cũ sz Cõmẽ. h̃ sint cõmunia plib⁹ scientijs: 2 plures scie vtant̃ talib⁹: iõ rõnes hõ dicunt̃ logice: q2 sunt cõmunes 2 non p̃prie. 2° dicunt̃ logice: q2 talib⁹ termis: cuiusmodi sunt ꝯriũ oppositũ ꝯdictoriũ potissime vtit̃ logica. Deĩn cũ dicit. Dub. 6 p.phys. Com. 35

Simul aũt 2 ex hoc mutat in quo nõ est. Si igitur hoc impossĩe: necesse est statim in .c. Nõ ergo vnus mot⁹. Redit⁹. n. statui nõ ẽ vnus.

Adduc̃ 2um rõnẽ. d. ꝙ. sil' aũt cũ p̃dicto icõueniẽti seq̃t̃ h̃ icõueniẽs: ꝙ aliqđ mutat̃ ex h̃ termio in quo nõ ẽ. si igr̃ h̃ est ipossĩe: si aliqđ mouet̃ ab .a. in .c. necẽ ẽ stari. i. qescere in .c. p̃us q̃z redeat ad .a. nõ ẽ ergo vn⁹ mot⁹: q2 motus distinctus statu. i. discõtinuat⁹ p qetẽ nõ ẽ vn⁹. Notãm aũt ꝙ si aliqđ põt ire a dorsũ sursũ 2 eꝯ sine qete media: vt pz p rõnẽ p⁹ adductã: sil' cũ recedit a dorsũ: vadit dorsũ: sz qđ vadit dorsũ mutat̃ ex loco sursũ: sz cũ hõ mobile: duz mouet̃ sursuz: nõ sit sursuz: mutat̃ ex eo loco vbi nõ est. Notãm ẽt ꝙ h̃ incõueniens 2^m sequit̃ ex suppõne incõueniẽtis primi. Nã si aliqđ mouet̃ sil' motib⁹ ꝯrijs sil' mutat̃ ex ꝯrijs locis: sed cum mobile non sit nisi in vno loco: nõ põt moueri ex contrarijs locis nisi mutet̃ ex loco vbi non est. Deinde cum dicit.

Amplius 2 ex his manifestuz vr̃ magis de omni motu. Si. n. oẽ qđ nõ mouet̃ aliquo dictorum motuũ: 2 quiescit aliq̃ dictarũ oppositarũ quietũ: nõ erat eniz alius preter istos: qđ aũt nõ sp mouet̃ sm hũc motũ. Dico aũt quicũqz sunt alteri spẽ: 2 nõ si aliqua pars ẽ toti⁹: necesse ẽ prius qescere sm oppositam quietẽ. Quies. n. priuatio est motus. T.c.71

.B. Adduc̃ 3^m rõnẽ. Circa qđ. d. f. q2 p̃ adducit hõ rõnẽ. 2° qđdã qđ supposuerat p̃bat ibi. (Si igr̃ cõtrarij.) Dic̃ ergo. ꝙ amplius ex his. i. ex dicẽdis est manĩ^o vr̃ de oĩ

.C.

motu: q̄ .s. mot⁹ reflexus nō cōtinuat. Nā si oē qd̄ moue tur: mouet aliquo dictoꝝ motuū: qꝛ vel mouet fm vbi: vel fm q̄litatē: vel fm q̄ntitatē: pȝ q̄ ⁊ oē qescens q̄scit aliq̄ quietū oppositaꝝ dictis motibus. Nā qꝛ nō est mo tus ali⁹ p̄ter istos mot⁹: nō erit aliq̄ qes p̄ter oppositas quietes. His suppositis: pȝ q̄ illud qd̄ nō sp̄ mouet fm aliquē motū. dico aūt de his motib⁹ qui sunt alteri sp̄ē: ⁊ nō si motus ille sit aliq̄ pars alicui⁹ totius. loquēdo ḡ de toto motu nō de parte mot⁹: qñ aliquid nō semp mouet fm hūc aliquē motū necesse ē ipm q̄scere p̄us fm oppo sitam q̄etē. q̄es.n. est p̄uatio mot⁹. ḡ opȝ tales mot⁹ discō tinuari. nō ḡ mot⁹ reflexi sunt cōtinui. ¶ Nōn^m aūt viz rōnis hui⁹ in hoc ꝯsistere. nā si aliqd nō semp motū ali q̄ motu q̄scit q̄ete opposita illi⁹ mot⁹: vt si aliqd qd̄ nō semp mouet deorsuȝ: p̄us q̄ȝ moueat deorsuȝ oȝ ipȝ q̄ scere quiete opposita: qꝛ oȝ ipsuȝ q̄scere sursuȝ: oȝ mot⁹ reflexos discontinuari ⁊ cadere ibi q̄etē mediam: qꝛ qd̄ mouet sursuȝ nō semp mouet deorsuȝ. si ergo dȝ icipere moueri deorsuȝ p̄ suppōnē suppositā: oȝ ipȝ q̄scere q̄ete opposita. q̄re īter motuȝ sursum ⁊ deorsuȝ cadit q̄es me dia. ¶ Nōn^m ēt: q̄ iō p̄misit q̄ q̄cq̄d mouet: mouet ali quo dictoꝝ motuū: ⁊ oē q̄scens q̄scit aliq̄ oppositaruȝ quietū: vt ostēdat hanc rōnem esse vniuersalē respectu cuiuslibet habentis oppositionē ad aliquā quietē. Naȝ nullus talis motus p̄petue continuari pōt.

Dub.p^a **Dubitaret** forte aliq̄s: vñ sequit̄ h̄ ꝯñtia q̄ si ali quid nō semp mouet aliquo motu: q̄ p̄us q̄ȝ moueat illo motu: oȝ ipȝ quiescere q̄ete opposita: ¶ Dōȝ q̄ cū loquimur de motu: vel loq̄mur de motu: q̄ est pars alicui⁹ mot⁹: vel loquimur de toto motu: si loq̄ mur de motu p̄tiali suppō nō h̄ȝ veritatē. Nā si aliqd va dat sursum successiue cōmensurat se partib⁹ spatij illi⁹ motus: ⁊ nō semp mouet fm qualibet partē spatij: atta men qñ icipit moueri p̄ aliq̄ȝ partē spatij: nō oȝ q̄ mot⁹ factus in illa p̄te spatij incipiota q̄ete opposita. Nā pōe incipere a motu facto in olia p̄te spatij. iō p̄hs ait q̄ non loq̄t de parte aliq̄ ipsius mot⁹: sed loquit̄ de motib⁹ dif ferentibus spē: nō de partib⁹ alicui⁹ motus: que spē non differunt. loquendo igitur de motu sic sumpto: q̄cq̄d nō semp mouet aliq̄ motu: ⁊ postea mouetur illo motu: p̄us q̄scebat quiete opposita: vt si aliqd p̄us nō mouebatur sursum: ⁊ postea mouet sursum: de necessitate prius q̄e scebat q̄ete opposita: qd̄ sic pȝ: qꝛ si aliqd ñ p̄us moueba tur sursuȝ: ⁊ postea mouet: duplex p̄t eē cā. p̄mo si q̄sce bat q̄ete opposita. scd̄o qꝛ mouebat motu contrario. si igit̄ dicat q̄ nūc mouet sursuȝ: iō p̄us nō moueri sursuȝ: qꝛ q̄scebat q̄ete opposita habet intentū: si v̄o dicat hoc iō esse: qꝛ mouebat motu opposito: adhuc habet itentū. Nam si aliqd sic mouet motu opposito deorsum: q̄ cuȝ mouet deorsum nō mouet sursum: oȝ q̄ prius q̄ȝ incipi at moueri sursuȝ: q̄ q̄scat q̄ete media: qꝛ si nō q̄sceret q̄ete media: ⁊ sine itermissione iret a sursum deorsuȝ: ⁊ a deorsum sursuȝ: vt dicebat supra: sil' cū mouebat deorsū mouebat sursuȝ: nullo mō igr̄ eē pōt q̄ aliqd icipiat mo ueri aliquo motu: quo p̄us nō mouebat: nisi p̄us q̄scat q̄ete opposita. p̄ma igit̄ rō p̄hi fuit od ipoīe: p̄bans q̄ si aliqd mouet vno motu: ⁊ postea sine itermissione moue tur motu ꝯ̄rio: q̄ sil' mouet motibus oppositis. h̄ āt 3ª rō est ostēsiua. supponēs.n. p̄hs q̄ nihil possit simul moue ri oppositis motib⁹ ait q̄ nihil mouet aliq̄ motu q̄ p̄us nō mouebat nisi q̄scat q̄ete opposita. ¶ Deiñ cū dicit.

¶ **Si igitur contrarij quidem motus sunt: qui fm rectitudinē: sil' aūt nō cōtingit moueri ꝯ̄rios qd̄ ab.a.ad.c. fert: nō vtiq̄ȝ feret sil' ab ipso .c. ad.a. Qm̄ aūt nō sil' fertur: mouet aūt fm hūc motū: necesse ē prius quiescere apud.c. Hec eniȝ opposita quies ei q̄ est ab.c. motui. Ma nifestum igitur ex his que dicta sunt: quoniaȝ non est continuus motus.**

¶ Probat qd̄ supposuerat: videlȝ nihil moueri aliq̄ mo tu quo p̄us non mouebat: nisi p̄us q̄scat q̄ete opposita: qd̄ p̄bat ex h̄: qꝛ idē nō pōt sil' moueri ꝯ̄rijs motibus. d. q̄ si igitur ꝯ̄rij quidē sunt mot⁹ qui sunt fm rectitudinē ⁊ sil' nō ꝯtigit moueri fȝ ꝯ̄rios mot⁹: qd̄ fert̄. i. qd̄ mouet ab.a.ad.c. nō sil' fert̄ ab ipso.c.ad.a. q̄re qm̄ nō sil' fert̄: sȝ .A.
aūt mouebit̄ aliquid fm hūc motū q̄ est ab ipso.c.ad.a. ⁊ p̄us nō mouebat illo motu: necē ē ipȝ p̄us q̄scere apd̄ .B.
c. h̄ eniȝ.s. q̄es apud.c. ē q̄es opposita motui: q̄ ē.a.c. idest ab ipso.c. qꝛ ḡ sic ē: mani^m ē igit̄ ex his q̄ dicta sunt: qm̄ .C.
mot⁹ reflexus nō ē ꝯtinuus. ¶ Nōn^m aūt: q̄ si aliqd mo ueat sursum: ⁊ postea moueat deorsuȝ absq̄ȝ q̄ete media sil' mouebit̄ oppositis motibus. q̄re si h̄ est incōueniēs: oȝ q̄ id qd̄ mouet sursuȝ p̄us q̄ȝ moueat deorsum q̄scat q̄ete media. igit̄ in oībus mobilibus que moueri p̄nt cō trarijs motib⁹ p̄us q̄ȝ moueat ꝯ̄rio motu: q̄scūt q̄ete op posita. nō ḡ tales mot⁹ ꝯtigit eē ꝯtinuos. ¶ Deiñ cū dic.

¶ **Amplius aūt ⁊ hec ratio magis p̄pria ē his** T.c.72
que dicta sunt. Simul.n. corruptū est qd̄ nō album: ⁊ qd̄ factū est album. Si igit̄ cōtinua alteratio ad albū ex non albo: ⁊ ex albo ad nō album: nō manet aliquo tp̄e: simul corruptū ē non albū ⁊ factū est albū: ⁊ fcm̄ est nō albū. Triū enim erit ideȝ tp̄us.

¶ Ponit quartā rōnē. d. q̄ hec rō est magis p̄pria. i. ma gis specialis his que dicta sunt. i. rōnibus p̄dictis. Nam sil' corruptū est qd̄ ē nō albū: ⁊ ē id qd̄ factū est olbū. si.n. cōtinua ē alteratio ad albū ⁊ ex albo. aliq̄ text⁹ h̄nt. ⁊ nō ex albo: sed ex corruptis: vt pȝ per lr̄aȝ cōmenti. si ḡ h̄ ē ⁊ nō manet aliquo tp̄e. i. ⁊ nō īterponit̄ q̄es media inter motū ad albū: ⁊ ex albo sil' corruptum est nō albū: ⁊ fa ctuȝ est albū. ⁊ factū ē nō albū. hoꝝ āt triuȝ erit idē tp̄s: qd̄ est incōueniēs. ¶ Nōn^m autē q̄ si absq̄ȝ q̄ete media cū aliqd vadit ad albū: postea mouet ex albo: sil' fit albū ⁊ nō albū: qꝛ sil' mouet oppositis motib⁹: sed qꝛ cū aliqd fit albū corrūpit̄ nō albū: opȝ hec tria sil' eē: corrūpi non albū. ⁊ fieri albū. ⁊ fieri nō albū. ¶ Nōn^m ēt q̄ si h̄ tria sil' sunt 3ª accidit incōueniēs. Nā illa tria tribus modis cōbinari p̄nt: ⁊ duplex cōbinatio ē icōueniēs. 3ª ē necia: corrūpi.n. nō albū ⁊ sil' fieri nō albū ē icōueniēs. sic etiā fieri sil' albuȝ ⁊ nō albū est icōueniens. sil' tñ corrūpi nō albū ⁊ fieri albuȝ ē necessariū: q̄cūq̄ȝ ḡ dicit h̄ tria eē sil': corrūpi nō albū: fieri albū ⁊ fieri nō albū: duo incōueni entia ponit: ipossibile ē igit̄ inter mot⁹ ꝯ̄rios nō cadere q̄etē mediaȝ: p̄pter h̄ incōueniētia q̄ sequunt̄. ¶ Nōn^m aūt q̄ hāc rōnē dicit eē magis p̄priā ⁊ spālē q̄ȝ rōnes pre habitas: qꝛ ille quodāmō applicari p̄nt ad oēm motum vel ad oēm mutationem. h̄ autem special'r de gn̄atione ⁊ corruptione videt̄ arguere. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Amplius nō si cōtinuū est tp̄s ⁊ mot⁹: sȝ cō sequenter. Q̄ñ igit̄ erit vltimum idē ꝯ̄rioruȝ vt albedinis ⁊ nigredinis.**

¶ Adduc̄ 5ᵃᵐ rōnē. d. q̄ nō seq̄t̄ q̄ si ꝯtinuū ē tp̄s q̄ ꝯtinu us sit mot⁹: sȝ erit ꝯñr: dato.n. q̄ īter mot⁹ ꝯ̄rios nō iter poneret̄ tp̄s mediū: adhuc mot⁹ illi non eēnt ꝯtinui: qꝛ nō copularent̄ ad eūdem cōmunē terminū: nec hērent

idem vltimū. Nā quō erit idem vltimū ɔ̃rioꝝ vt albedinis ⁊ nigredis: q.d. nullo mō: albedo.n. ⁊ nigredo possent copulari ad aliquē vnū cōem terminū. nec ēt ꝑ ɔ̃ns mot⁹ ad albedinē ⁊ nigredinē vt dealbari ⁊ denigrari copulabunť ad aliquē cōem terminū: ꝓpter qd non contingit tales motus eē cōtinuos. Lectio. XXV.

T.c.73. Qui aūt in circulari erit vnus ⁊ continuus: nullū.n. ipossibile contingit. Qd enim ex.a. moueť: sil' mouebiť in.a. ꝫ eādē positionē. in qd.n. veniet: ⁊ moueť in hoc: sed non simul mouebitur contrarijs neq; oppositis.

A

¶ Postq̄ phs ꝓbanit nullū aliū motum a circulari eē cōtinuū ⁊ ꝑmū. In pte ista ꝓbat motū circularē eē ꝑᵐ ⁊ ɔ̃tinuū. Circa qd.d.f.q: ꝑmo ꝓbat q̄ iter motus locales mot⁹ circularis ē ɔ̃tinuus ⁊ ꝑm⁹. scđo ad cōfirmationē eoꝝ que supi⁹ dixerat adduxit testimonia alioꝝ phoꝝ ɔ̃cedētiū motū localē eē ꝑorē motū scđa ibi. (Qd āt ꝫm locū.) Circa ꝑᵐ duo facit: q: ꝑ ꝓbat motū circularē eē cōtinuū ⁊ ꝑᵐ ꝑ rōnes ꝓprias. scđo probat h ꝑ rōnes logicas ⁊ rōnales ibi. (Rōnale aūt accidit.) Circa ꝑᵐ.d.f.q: ꝑmo ꝓbat motū circularē eē cōtinuū. scđo ꝓbat ipsum eē ꝑᵐ ibi. (Qd aūt lationū.) Circa ꝑᵐ.d.f.q: ꝑmo ꝓbat motū circularē eē cōtinuū. scđo ex his que dixerat cōcludit oēs alios mot⁹ nō eē cōtinuos ibi. (Quare neq; in semicirculo.) Prima pars diuiditur in duas: q: ꝑmo ꝓbat motū circularē eē cōtinuū: secūdo qdda; qd supposuerat manifestat ibi. (Nō enim omnis.) Dicit ḡ. mot⁹ aūt qui est in circulari erit vnus ⁊ cōtinu⁹. Nā hoc posito nullū ipoľe ɔ̃tingit: qd enī moueť ex.a. si moueť circulariter sil' mouebiť in.a. ꝫm eādē pōnez.i. ꝫ eūdem sitū partiū. In qd.n. veniet ⁊ moueť in hoc ⁊ ex h sed non tñ ꝓpter h sil' mouebiť ɔ̃rijs neq; oppositis motib⁹. q̄re si mot⁹ rectus ideo ɔ̃tinuari non pōt: q: ꝫm talē motū nō pōt aliquid moueri ab eodē in idē: nisi sil' moueať ɔ̃rijs motib⁹: cū in motu circulari h cā euacueť: q: pōt aliqd sil' moueri ex h in h: ⁊ ex eodez in idē absq; eo q̄ moueať ɔ̃rijs motibus: nō ē incōueniens talē motū esse vnum ⁊ cōtinuum.

Dub.ꝑᵃ **Dubitaret** forte aliqs: quō mot⁹ circularis ꝫ eādem poᵃᵐ est ab eodē in idē: vt ab.a. in.a. ¶ Dōm q̄ h dcm̄ ē ad drīaz mot⁹ recti. Nā mot⁹ rectus qn̄ finit⁹ ē: si dz reiterari nō reiterať ꝫm eādē positionē: vt si aliqd moueť sursū: finito illo motu si dz postea moueri ad eūdē terminū a quo recessit: nō reseruať idē ordo partiū: imo ptes quas ꝑmo pertransiuit eūdo sursum: postea vltimo ptransit redeūdo deorsum: ita q̄ transit a deorsum in deorsum variato ordine partiū: ꝫ in motu circulari qn̄ cōpleta est reuolutio: si iteꝝ dz egdem reuolutionē efficere: ⁊ dz redire ad eūdez pūctū: ⁊ eūdē ordinē ptiū quē ꝑus tenuerat: vt ptes q̄s mobile ꝑ pertrāsiuit in ꝑma circulatōe: ptrāsit ēt post in circulatione secūda: q̄ si sic nō faceret: sed cōpleto circulo ptes quas ptrāsiuit vltimo trāsiret ꝑ. nō eēt ibi circulatio: ꝫ eēt ibi mot⁹ reflex⁹ ⁊ retrograd⁹: nec ɔ̃tiuareť tal' mot⁹.

Dub.2ᵐ **Alterius** forte dubitaret aliqs: q: nō vr̄ hic phs ꝓbare motū circularē eē vnū ⁊ cōtinuū sed solū ōndit q̄ possit esse vn⁹ ⁊ cōtinu⁹. ¶ Dōz q̄ phs supponit motū illū eē ꝑpetuū ꝫm tp̄s. q̄re si mot⁹ ille nō hz ɔ̃riū: ⁊ iter vnā circulationē ⁊ aliā nō cadit tp̄s meᵐ: dz q̄ mot⁹ ille sit vn⁹ ⁊ cōtinu⁹. Naz quicūq; mot⁹ pn̄t ɔ̃tinuari: si nō cōtinuanť: h est q: incidit ibi tp̄s mediū: sed si vna reuolutio celestis pōt cōtinuari cū alia: ⁊ non iterponiť ibi tp̄s mediū: dz motū illū eē vnū ⁊ cōtinuū: vel possum⁹ dr̄e q̄ q: phs posuit motū illū eē ꝑpetuū: ⁊ eternū: q: i ꝑpetuis n̄ differt eē ⁊ posse: ideo si ꝑt eē ɔ̃tinuus ꝫm tp̄s: seqť q̄ sit ɔ̃tinuus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Non enim omnis qui est in hoc ei qui ē ex h contrarius est neq; oppositus: sed cōtrari⁹ in recta quidem. Hic enim ē cōtrarius ꝫm locū: vt qui ꝫm diametrum. Distat enim plurimū. Oppositus autē qui est ꝫm eādem longitudinem. Quare nihil prohibet moueri continue: ⁊ nullo tempore deficere.

¶ Probat qd supposuerat: supposuerat enim motū circularē nō habere ɔ̃riū. Nam moueri ab.a. in.a. circulr̄ nō est moueri motu ɔ̃rio: sicut contingit in motu recto. ɔ̃rij aūt mot⁹ tripl'r cōsideranť. ꝑmo q̄tū ad distantiā terminoꝝ. scđo q̄tū ad ipsos termīos. 3ᵒ. q̄tū ad media ꝑ que deuenitur ad hꝰ terminos: tria ḡ facit: q: ꝑmo ꝓbat q̄ in motu circulari non repiť ɔ̃rietas rōne sumpta ex pte distārie. secūdo ꝓbat h rōne sumpta ex pte terminoꝝ. 3ᵒ. ex rōne sumpta ex pte medij. secūda ibi. (Circularis qdem.) 3ᵃ ibi. (Et qdē in circulo.) Dicit ḡ: q̄ nō ois motus q ē in h est ɔ̃rius ⁊ est opposit⁹ ei qui ē ex h: sed qdē in recta.i. in linea recta ɔ̃rius est sup. ille mot⁹ q est ex h ei qui ē in h. huic mutationi ē ɔ̃ria mutatio q̄ ē ꝫm locū: ⁊ vna mutatio q̄ ē ꝫm diametrū: ē sup. ɔ̃ria mutatiōi reflexe ꝑ eādē diametrū. Nam hec mutatio q̄ ē opposita ꝫm eādē longitudinē: ⁊ ꝫm diametrū: distat plurimū q̄re in talib⁹ reseruabiť ɔ̃rietas q: ɔ̃ria sunt quāplurimū distātia. talia igiť cōtinuari nō poterūt. q̄re cū hoc non repiať in circulo: nihil ꝓhibet qd moueť circulari ɔ̃tinue moueri: ⁊ nullo tp̄e deficere.

Dubitaret forte aliqs. q: videť h phs velle i circulo nō repiri ɔ̃riū: sed in recto: eo q̄ in recto ⁊ longitudine siue in diametro reperiť distātia plurima: nō aūt in circulo: h āt vr̄ eē fl'm. Nā si ab eisdē punctis ducať linea circularis ⁊ recta sic appet in chorda ⁊ arcu: maior distantia reperiť ꝫm lineā circularē q̄ ꝫm rectā. ¶ Dōz q̄ ꝫm diametrū ⁊ ꝫm longitudinē accipiť maior ⁊ minor distātia terminoꝝ: ⁊ nō ꝫm lineam circularē: nō q: ab eisdem pūctis ducta linea circulari ⁊ recta nō sit maior linea circularis q̄ recta: sed q: mēsura distantie terminoꝝ nō ē accipienda ꝫm lineā curuā: sed ꝫm rectam. mēsura enī: vt vult phs. 10. meth. dz dr̄e qd certū: ꝫ ꝫm lineā circularē nō ꝑt accipi certa distantia terminoꝝ: q: ab eisdē punctis duci pn̄t plures linee circulares. quaꝝ alie erūt maiores: alie v̄o minores. q̄ si ꝫm tales lineas deberem⁹ mēsurare distātiaz terminorum: eosdē termīos iudicarem⁹ magis ⁊ minus ad seinuicem distare: qd ē incōueniēs: mēsura igiť hꝰ distātie erit linea recta: sed ab eo qd est mēsura alic⁹ in aliq̄ genere accipiť minus ⁊ maius ⁊ maximū in illo genere: iō maiorem ⁊ minorē ⁊ maximā distātiā terminoꝝ nō accipiemus ꝫm lineā circularē: sed ꝫm rectā. Cū ergo contrarietas accipienda est: ꝫm illud ꝫm qd sumitur maxima distantia: nō erit contrarietas ꝫ lineam circularez: sed secūdū rectam. ¶ Deinde cū dicit. Dub.2ᵐ T.c.74.

¶ Circularis qdē.n. motus est ab eodē in idē. Rectus aūt ab eodē in aliud.

¶ Ostēso in circulo nō eē ɔ̃rietatē rōne distantie: q̄ regritur ad ɔ̃ria: ostēdit in eo nō esse ɔ̃rietatē rōne terminoꝝ:

ꝙ nõ est in motu circulari alietas terminoꝝ: quã oꝫ eẽ in ꝯrijs. Ideo ait. circularis qdẽ mot⁹ ẽ ab eodẽ in idẽ. rect⁹ aũt ab eodẽ in aliud. in recto ḡ poterit eẽ ꝯrietas: vbi ẽ alietas terminoꝝ: nõ in circulo. ¶ Deiñ cũ dic̃.

¶ Et qui qdẽ in circulo: nequaq̃ in eisdeꝫ est. Qui vero ꝭꝫ rectitudinẽ multotiẽs in eisdẽ ẽ. Eũ qdẽ igiẽ qui semꝑ in alio ⁊ alio fit ꝯtingit moueri ꝯtinue. Qui v̊o in eisdẽ multotiẽs nõ ꝯtigit: necesse est. n. simul moueri ꝯtrarios.

¶ Ostendit ħ idẽ rõne medioꝝ. d. ꝙ motus quidẽ qui ẽ in circulo: nequaq̃ est in eisdẽ medijs: mot⁹ v̊o qui ẽ ꝭm rectitudinẽ: ẽ multotiens. i. pluries in eisdẽ medijs: euꝫ quidẽ igiẽ. i. ꝭm euꝫ motũ: qui sꝑ fit in alio ⁊ alio medio cõtingit ꝯtinue moueri ⁊ nõ est in eo ꝯtrarietas: ꝭm motum v̊o q est multotiens. i. pluries in eisdẽ medijs: non cõtingit ꝯtinue moueri ꝓpter ꝯtrarietatẽ ibi repertaꝫ: necesse ẽ. n. idẽ simul moueri ꝭm cõtrarios mot⁹: si sup. in tali motu fit continuitas.

Dub.3m. **Dubitaret** forte aliqs: qꝛ vr̃ eẽ idem iudiciũ de terminis ⁊ de medijs. sicut ḡ mot⁹ habentes termios ꝯrios sibi inuicẽ ꝯrianẽ: sic vt videẽ motus habẽtes alia ⁊ alia media sibỹ inuicẽ ꝯrianẽ. ¶ Dõꝫ ꝙ nõ est siĺe de medijs ⁊ de terminis: imo totũ est cꝰ. nã mot⁹ habentes alietatẽ terminoꝝ hñt ꝯrietateꝫ: hñtes v̊o alietatẽ medioꝝ nõ hñt ꝯrietatẽ: qđ sic declaraẽ. Nã cũ mot⁹ recipiant spẽm ex terminis: pꝫ ꝙ si mot⁹ ꝯrij sĩt alij adinuicẽ: opꝫ terminos illoꝝ motuũ esse alios adinuicẽ: in medijs aũt nõ sic. Nã si itur a sursum deorsuꝫ: ⁊ fit reditus deorsum sursum: itur per eadẽ media: qꝛ idẽ spatiũ est a deorsuꝫ sursum: ⁊ a sursum deorsum: ⁊ qꝛ reiteratur ibi idẽ spatiũ ⁊ idẽ mediũ: fit reflexio in illo motu: ꝓpter qđ hꝰ motus discõtinuaẽ rõne reflexiõis: ⁊ reperitur ibi rõ ꝯrietatis. In circulo aũt nõ sic. Nã si aliqđ mobile in linea circulari incipiat moueri ab aliq̃ pũcto: ab illo pũcto recedet per illuꝫ semicirculũ: ⁊ redibit per aliũ: ita ꝙ nõ per idẽ mediũ recedet ab illo pũcto ⁊ redibit ad ipsum. idẽtitas ergo medij facit ꝯtrarietatem in motu rõne reflexionis: alietas v̊o medioꝝ tollit hꝰ ꝯrietatẽ: qꝛ tollit reflexionẽ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quare neqꝫ in semicirculo neqꝫ in alia circulatione neqꝫ vna ꝯtigit moueri ꝯtinue. Multotiẽs. n. necẽ eadẽ moueri: ⁊ ꝯtrarias mutationes mutari. Nõ. n. copulat principio finẽ. Qui autẽ circuli copulat ⁊ solus est ꝑfectus.

¶ Ex his que dixerat ꝯcludit alios mot⁹ a circulari non eẽ cõtinuos: circa qđ tria facit. qꝛ ꝓ oñdit mot⁹ factos in partibus circuli nõ eẽ cõtinuos. secũdo declarat motus alios nõ eẽ cõtinuos. tertio ex his que dixerat oñdit reprehensibiles eẽ antiquos phos. 2ª ibi. (Mani^m aũt.) 3ª ibi. (Mani⁹ igiẽ.) Dicit ergo. neqꝫ in semicirculo nꝫ in alia circulatione: qꝫ in circulatiõe cõpleta: neqꝫ i vna. i. neqꝫ in vna aliq̃ ꝑte circuli ꝯtingit moueri cõtinue: qꝛ necesse est multotiẽs moueri eadẽ. i. per eadẽ media: ⁊ ꝑ ꝯñs ꝯtingit mutari cõtrarias mutatiões. nõ. n. motus q est in parte circuli copulat finẽ ꝓn°: sed solus mot⁹ q est circuli cõpleti: copulat finẽ ꝓn°: ⁊ solus ille ẽ ꝑfectus: ꝑ ꝙ qđ in solo eo reperiẽ cõtinuitas. ¶ Nõn^m aũt: ꝙ si nõ sic circulatio ꝯpleta: sed fit semicirculus: vel alia portio circuli: nõ cõtingit ibi redire ab eodẽ in idẽ: nisi fiat reflexio per idẽ mediũ: ita ꝙ multotiens trãseaẽ idẽ mediũ. q̃re in solo circulo cõplexio ꝑt eẽ v̊a ꝯtinuitas. In alijs aũt nõ ẽ ibi cõtinuitas: sꝫ ẽ ibi reflexio: ⁊ ꝑ ꝯñs est ibi aliqualis contrarietas ¶ Deide cum dicit.

¶ Manifestũ aũt ⁊ ex hac diuisione: qm̃ nõ ꝯtingit alios mot⁹ esse ꝯtinuos. In oib⁹. n. accidit eadẽ moueri multotiẽs: vt in alteratione media: ⁊ in eo q est q̃titatis ꝭm mediũ magnitudinis: ⁊ in gñõne ⁊ corruptione siĺr. Nihil. n. differt pauca: aut multa facere: in qb⁹ est mutatio: neqꝫ mediuꝫ ponere aliqd: aut auferre. Utrobiqꝫ. n. accidit eadẽ moueri multotiẽs. T.c.74

¶ Ostendit ꝙ in alijs motibus ẽt non ẽ ꝯtinuitas. d. manifestũ ẽ aũt ex hac diuisione. i. ex hac distinctione: ⁊ ex hac dr̃ia quã assignauim⁹ inter motũ circularẽ ⁊ rectuꝫ: qm̃ non cõtingit alios motus eẽ ꝯtinuos. Nam si mot⁹ circularis iõ põt eẽ ꝯtinuus qꝛ fit ibi reditus ab eodem ĩ idẽ per alia media: qꝛ in oib⁹ alijs motib⁹ si fiat redit⁹ ad eũdẽ terminũ: accidit moueri multotiẽs eadẽ. i. ꝑ eadem media. Iõ. s. tales mot⁹ nõ sunt ꝯtinui: vt in alteratiõe accidit moueri per eadẽ media. ꝭꝫ q̃litatẽ: in eo v̊o motu q ẽ q̃titatis: vt in motu augmenti ⁊ diminutiõis accidit moueri ꝭm mediũ magnitudinis. similr̃ aũt ⁊ ĩ gñatione ⁊ corruptiõe accidit moueri per eadẽ media. Addit aũt ꝙ nihil differt facere pauca aut multa media. in qb⁹ est mutatio: neqꝫ differt ponere. i. apponere aliqd mediũ aut auferre. vtrũqꝫ. n. i. ꝭm vtrũqꝫ accidit multotiẽs moueri eadẽ. i. ꝭm eadẽ media. ¶ Nõn^m aũt ꝙ in trãsmutationib⁹ ad formã accidit rõne medioꝝ duplex diuersitas. ꝓmo qꝛ in aliqbus est trãsmutatio ꝑ plã media. in aliqbus ꝑ pauciora: vt si aliqd moueaẽ a nigro in fuscuꝫ: ⁊ iteꝝ redeat in nigrũ nõ trãsit per tot media sicut si moueret a nigro in albũ: ⁊ iterũ rediret in nigrũ. scđo accidit ibi diuersitas: qꝛ aliqñ apponunẽ media aliq̃ aliquando auferuntur aliqua mediorum: vt si ex igne fieret aer: ex aere aqua: ex aqua terra: si postea terra ꝯuerteretur in ignem nõ mediante aliquo medio ex igne erit fcã terra ꝑ appõnẽ pliũ medioꝝ. ex terra v̊o fieret ignis per ablationẽ medioꝝ. ħ ergo nõ variant ꝓpositũ: quia quocũqꝫ mõ sumaẽ talia diuersitas medioꝝ nũq̃ fit reditio in talib⁹ motibus ab eodẽ in idẽ nisi reiterenẽ oia vel aliq̃ media. nõ. n. põt fieri ex igne terra ⁊ eꝰ. nisi mõ ꝯrio vel per oẽs vel saltem per aliq̃s easdem dispõnes: ꝑ quas ibatur ab igne ad terram: ⁊ quia oĩs talis reiteratio mediorum arguit reflexioneꝫ motus: nulli tales motus poterunt esse cõtinui. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Manifestum igiẽ ex his qm̃ neqꝫ phisiologi bñ dicũt oia sensibilia moueri semꝑ dicentes. Moueri. n. necẽ est aliquẽ hoꝝ motuũ: ⁊ maxime ꝭm illos est alterari. Fluere. n. dicũt ⁊ sꝑ corrũpi. Adhuc aũt ⁊ gñõnẽ ⁊ corruptiõeꝫ alterationẽ dicũt. Nõ aũt nũc dixit vlr̃ ꝺ oi motu: ꝙ ꝭꝫ nullũ motũ ꝯtingit moueri ex̃ q̃ circulo. Qr̃ neqꝫ ꝭꝫ alteratõeꝫ: neqꝫ ꝭꝫ augmẽtũ: ꝙ qdẽ igiẽ neqꝫ ĩfinita sit mutatio neqꝫ vna: neqꝫ ꝯtinua ex̃ circuli motũ nobis dicta sint tãta.

¶ Ex dictis supi⁹ oñdit reprehensibiles eẽ ꝓmos phantes. d. mani^m igiẽ ex his ꝙ nꝫ ꝓmi phisiologi bñ dicũt dicẽtes omnia sensibilia semper moueri. Nam si necesse est semꝑ moueri omnia sensibilia necesse est ea moueri ꝭm aliquẽ hoꝝ motuũ in qb⁹ nõ põt eẽ ꝯtinuitas: ⁊ maxime ꝭm illos antiq̃s phos ẽ. i. ꝯtingit alterari. sup. ꝯtinue hꝰ sensibilia. fluere. n. ea dicunt sꝑ ⁊ corrũpi. Adhuc

aũt ꝛ gñationẽ ꝛ corruptionẽ alterationẽ dicũt. q̃re si dicunt ea ꝯtinue fluere ꝛ corrumpi dicant ea ꝯtinue alterari: sed h̃ ẽ ꝯ pręhabita. Rõ aũt nũc facta dixit .i. ꝓbauit vl'r de oĩ motu ꝙ ſm nullũ motũ ꝯtingit aliqd moueri ꝯtinue ex̃ q̃ȝ in circulo. q̃re neq3 ſm alterationẽ neq3 ſm augmentũ põt eẽ ꝯtinuus vt ponebãt ꝑdicti ph̃i. addit aũt. q. epilogando. d. ꝙ quidẽ igr̃ neq3 vna mutatio ſit n3 ĩfinita neq3 ꝯtinua ex̃ motũ circuli .i. ex̃ motũ circularẽ nobis .i. a nobis dcã ſint tãta. ℭ Deinde cũ. d.

T.c.75. ℭ Qꝛ autẽ lationũ circularis prima ſit: manifeſtũ eſt. Ois. n. ſ3 locũ mot⁹: ſic̃ ꝛ pri⁹ diximus: aut ĩ circulo: aut in recto: aut mixt⁹ ẽ. Hoc aũt neccẽ ẽ priores eẽ illos. Ex illis. n. cõſtitut⁹ eſt.

ℭ Oſtenſo ꝙ latio circularis eſt ꝯtinua: hic oſtẽdit ꝙ eſt prima: circa qḋ tria facit. qꝛ p̊ oñdit ꝙ mot⁹ circularis ẽ prior q̃ȝ mot⁹ mixt⁹. ſcḋo ꝙ ẽ p̊or q̃ȝ mot⁹ rect⁹. tertio ꝙ eſt p̊or q̃ȝ oẽs alij mot⁹. 2ᵃ ibi. (Recto aũt.) 3ᵃ ibi. (Amplius p̊or ẽ.) Dicit ergo. ꝙ ãt latio circularis ſit p̃ma lationũ manĩ^m eſt ex dicendis oĩs. n. mot⁹ ſm locũ ſic̃ p̊us diximus: aut ẽ in circulo: aut ĩ recto: aut ẽ mixt⁹ ex vtroq3. illos aũt videl3 rectum ꝛ circularẽ neceſſe ẽ eẽ p̊ores h̃. i. mixto. Nam mixtus eſt cõſtitutus ex illis. illi ergo p̃cedũt ipm ſic̃ ſimplicis ꝛ ꝯponẽtia p̃cedũt cõpoſitũ. arguat̃ g̃ ſic. rectus ꝛ circularis ſũt p̊ores mixto g̃ circularis eſt prior mixto. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Recto aũt circularis: ſimplex. n. ꝛ ꝑfect⁹ magis eſt. In ĩfinitũ. n. nõ eſt rectũ ferri: ſic. n. ĩfinitũ nõ ẽ: ſ3 neq3 ſi eẽt: moueret̃ vtiq3 nihil. nõ. n. ſit ĩpoſ̃e. Trãſire aũt ĩ ĩfinitũ ĩpoſ̃e ẽ: in finito aũt recto reflectẽs qdẽ cõpoſit⁹ ẽ: ꝛ duo ſũt mot⁹. Nõ reflexus aũt ĩperfectus ꝛ corrupt⁹. Prius aũt ꝛ nã ꝛ rõne ꝛ tp̃e eſt ꝑfectũ qdẽ ĩperfecto. Corruptibili aũt ĩcorruptibile.

ℭ Probat circularem eẽ p̊orẽ recto. d. ꝙ circularis ẽ p̊or recto. qꝛ ẽ magis ſimplex ꝛ magis ꝑfect⁹. nã in infinitũ non eſt. i. nõ ꝯtingit fieri rectũ: nam ſic nõ eſt aliqd ĩfinitũ: qꝛ nõ eſt dare ſpatiũ ĩfi^m: vt ſup ipm fieri poſſit infinitus motus rect⁹: ſed neq3 ſi eẽt tale ſpatiũ ĩfinitũ moueretur vtiq3 nihil ſ3 ip3: qꝛ nõ ſit qḋ ĩpoſ̃e ẽ fieri ꝛ trãſiri. trãſire aũt ĩfinitũ ẽ ĩpoſ̃e: o3 g̃ ſpatiũ eẽ finitũ in quo ſit mot⁹ rect⁹. in ſpatio aũt finito recto ſi ſit mot⁹ reflectẽs .i. reflex⁹ erit mot⁹ cõpoſit⁹ ꝛ erũt duo mot⁹. ſi aũt ſit nõ reflexus erit ĩperfect⁹ ꝛ corrupt⁹: ſ3 p̊us ẽ nã ꝛ rõne. i. intellectu ꝛ tp̃e ꝑfectũ imꝑfecto ꝛ ĩcorruptibile corruptibili. circularis igr̃ ẽ p̊or recto. ℭ Nõn^m aũt: ꝙ vis rõnis hui⁹ in h̃ ꝯſiſtit: qꝛ in ſpatio finito recto vel non ꝑpetuatur mot⁹: vel o3 ꝙ reflectat̃. ſi nõ ꝑpetuat̃ eſt ĩꝑfectus ꝛ corruptibilis. ſi reflectit̃ ñ ẽ ſimplex: ſ3 ꝯpoſit⁹. cũ g̃ motus circularis in ſua ſimplicitate ꝑmaneã ſit perfectus ꝛ ꝯtinuus op3 hũc motũ p̃cedere illũ ſic̃ ꝑfectũ iꝑfectũ ꝛ ſic̃ ſimplex ꝯpo^m ꝛ ſic̃ ĩcorruptibile corruptibile.

Dub. pᵃ T.c.91. **Dubitaret** forte aliqs: de eo ꝙ ph̃s ait: ꝙ ſi eſſet ſpaciũ infinitũ nihil moueret̃ ſ3 illḋ qꝛ eſt ĩpoſ̃e ꝑtrãſiri ergo nullus mot⁹ ſit a nã niſi poſſit finiri. h̃ aũt videt̃ eẽ falſu3: cũ mot⁹ celeſtis ſit ĩfinitus. ℭ Dõm ꝙ infinitũ põt intelligi dupl'r vt dicebat̃ in. 6. vel ſm terminos vel ſm tp̃s. cũ ergo mot⁹ recipiat ſpẽ3 ex termino: ĩpoſ̃e ẽ motũ eẽ infinitũ ſ3 terminos. non ẽ aũt ſm ph̃m ĩpoſ̃e motũ eẽ ĩfinitũ ſ3 tp̃s. in ſpacio g̃ infinito nõ eẽt mot⁹: qꝛ mot⁹ ille eẽt ĩfinit⁹ ſ3 termĩos: qḋ de motu circulari nõ ꝯtigit ſimpl'r dici cũ ſit ab eodẽ in idẽ ꝛ cũ fiat ſup magnitudĩe ſimpl'r finita. ℭ D. cũ dic̃.

ℭ Amplius prior eſt quẽ ꝯtigit ꝑpetuũ eſſe nõ ꝯtingẽti. Circularẽ quidẽ igr̃ ꝯtingit ꝑpetuũ eſſe: alioꝝ aũt neq3 loci mutationẽ: neq3 aliu3: neq3 vnũ ꝯtingit eſſe ꝑpetuũ: ſtatũ. n. o3 fieri. Si aũt ſtat⁹ eſt: corrupt⁹ eſt mot⁹ prior.

ℭ Oſtendit motũ circularẽ eẽ priorẽ omni motu tam locali q̃ȝ alio. d. ꝙ amplius prior eſt mot⁹ quẽ ꝯtingit eſſe ꝑpetuũ nõ ꝯtingenti: circularẽ quidẽ igr̃ manifeſtũ eſt ꝯtigere eẽ ꝑpetuũ: alioꝝ ãt motuũ: neq3 loci mutationẽ neq3 aliũ aliquẽ motũ ꝯtingit eẽ ꝑpetuũ. op3. n. ibi fieri ſtatu3. i. quietẽ. ſi aũt eſt ibi ſtat⁹. i. quies motus ẽ corruptus: ꝛ per ꝯñs ẽ interruptus ꝛ diſcõtinuat⁹ ꝛ nõ ꝑpetu⁹. q̃re motũ circularẽ ꝯtingentẽ eẽ ꝑpetuũ oĩ motu nõ cõtingente eẽ ꝑpetuũ o3 eẽ p̊orem. Lectio. XXVI.

T.c.76. Rationabilr̃ aũt accidit circularẽ vnu3 eẽ ꝛ ꝯtinuũ ꝛ nõ rectũ. Eius. n. q in recto determinatũ eſt p̃cipiũ ꝛ finis ꝛ mediũ ꝛ oĩa hec h3 in ſeipſo. Quare eſt vnde ĩcipiet qḋ mouet̃: ꝛ vbi finiet. Apud terminos. n. qeſcit oẽ: aut vnde: aut vbi. Circularis aũt ĩdeterminati ſunt. Quid. n. magis q̃cũq3 termin⁹ coꝝ q ſũt in linea. Sil'r. n. vnũqḋq3 p̃cipiũ ꝛ mediũ ẽ ꝛ finis. vt ꝛ ſꝑ q̃ mouent̃ ſint ĩ p̃cipio ꝛ fine ꝛ nũq3 ĩ vno tm̃ ſunt.

ℭ Poſtq̃ȝ ph̃s ꝓbauit motũ circularẽ eẽ ꝯtinuũ ꝛ p̊^m ꝑ rõnes ph̃icas ꝛ ꝓpas. ĩ ꝑte iſta ꝓbat h̃ idẽ ꝑ rõnes ex̃neas ꝛ logicas. Circa qḋ. d. f. qꝛ p̊ ꝓbat motũ circl'arẽ eẽ cõtinuũ. ſcḋo ꝓbat ipm eẽ p̊^m ibi. (Accidit aũt cõuerſu3.) Circa p̊^m. d. f. qꝛ p̊ oſtẽdit motũ q ſit in ſpa eẽ cõtinuũ. 2ᵒ ex his q̃ dixerat mãifeſtat q̃uo ſe hẽat ſpa ad q̃etẽ ꝛ motũ ibi. (Unũ mouet̃ ꝛ qeſcit.) Dic̃ g̃: ꝙ rõabil'r ãt accidit motũ circularẽ eẽ vnũ ꝛ ꝯtinuũ: ꝛ ñ eẽ vnũ ꝛ ꝯtinuũ eũ motũ q ẽ ĩ rectũ. Nã ei⁹ mot⁹ q ẽ ĩ recto dtermiatũ ẽ p̊n^m ꝛ finis ꝛ mediũ. nã h⁹ mot⁹ oĩa h̃ h3 dtermiate in ſeipſo. q̃r ẽ aſſignat̃ ĩ h⁹ motu: vñ ĩcipiat qḋ mouet̃: ꝛ vbi finiet motũ ſuũ. nã apḋ terĩos qeſcit oẽ tale mo^le. nã aut qeſcet apḋ terminũ: vñ ĩcepit moueri. i. apḋ terminũ a q̃ aut qeſcet vbi finit motũ. i. apḋ terminũ ad quẽ: ſ3 ipi⁹ circularis mot⁹ ſũt termini ĩdetermĩati. qd. n. magis qḋcũq3 ſignũ ſignoꝝ eoꝝ q̃ ſt̃ in linea ſp̃ica ẽ termin⁹ q̃ȝ aliud. ſigna. n. ĩ ſpa vniformiter ꝛ ſil'r ſe hñt nec ẽ vnũ magl termin⁹: aut p̊n^m q̃ȝ aliḋ: ſ3 vnũqḋq3 tale ſignũ ẽ ſil'r p̊n^m mediũ ꝛ finis: ita vt ſꝑ ſigna q̃ ſt̃ in ſpa ſt̃ ſigna q̃dã ĩ p̊n° ꝛ fine põ ꝛ nũq3 ſt̃ ĩ p̊n° ꝛ fine actu. ℭ Nõn^m ãt vi3 rõnis hui⁹ ĩ h̃ ꝯſiſtere: ꝙ qꝛ ĩ motu recto p̊n^m ꝛ finis hñt eẽ determinatũ: in circulo v̊o ĩdeterminatũ: ideo motus circularis põt eẽ ꝑpetuus ꝛ cõtinuus ꝛ nõ rectus.

Dubitaret forte aliqs: qꝛ vr̃ ꝙ h̃ rõ nõ ſit rõnal'r ꝛ logica: imo vr̃ eẽ mathe^ca. vt Cõm. ait ſ3 cũ mathe^ca dicat̃ ſcia diſciplinal': logica v̊o rõal' dhuit dr̃e h̃ diſcipliabil'r accidere nõ rõnabil'r. ℭ Dõ3 ꝙ hic appellat̃ logicũ oẽ ex̃neũ: ꝛ qꝛ h̃ rõ ñ ẽ oĩo ꝓꝑe ph̃ica: ſ3 ẽ aliq̃ mõ ex̃nea: iõ dr̃ rõnal': vl' poſſum⁹ dr̃e ꝙ l3 ꝯſiderare cẽtrũ ꝛ ſpa3 ſ3 rõne3 q̃ntitatiuã ꝑtineat ad mathe^cam tñ put ĩ talib⁹ fũdant̃ q̃dã ĩtẽtiões cões: vt act⁹ põ dtermiatũ: ꝛ ĩdeterminatũ pñt ide formari rões logice ꝛ cões ꝛ qꝛ rõ ſcã vtit̃ h⁹ ĩtẽtiõib⁹ cõib⁹. iõ dr̃ eẽ rõnal' ꝛ logica. — Dub. pᵃ Cõ. 76

Ulterius forte dubitaret aliqs. vtꝝ mot⁹ circularis hẽat ꝯtinuitatẽ ex ꝑte mobil'. ℭ Dicẽdũ ꝙ q̃druplici via venari poſſum⁹ ex ꝑte ei⁹ qḋ mo- — Dub. 2ᵃ

uet circulariter: qđ nō sic repugnat ei φ ↄtinuet ꝛ ppe-
tuet: sic repugnat motui recto: pª via sic pꝫ. Nā signū φ
est ī pō ē ↄtinuatiuū vt ē ī actu ē diuisiuū. vñ ī linea re-
cta nō sūt nisi duo pūcta ī actu terminātia lineaꝫ cetera
vero pūcta ↄtinuatiua ptiū linee nō sūt ī actu: sꝫ ī pō. cū
ġ in spatio recto sit assignare pnᵐ ꝛ finē ī actu: qꝛ ea q̄ sūt ī
motu. oꝫ rñdere his q̄ sūt ī magnitudīe sic ī ipo recto est
assignare finē ī actu. ita cū p motū puētū ē ad finē spatij
recti: oꝫ φ ibi sit mutatū eē ī actu. nō vlteri⁹ ġ ↄtinuabi-
tur ille mot⁹. poterit tñ icipe ali⁹ mot⁹. sic. n. ī linea cū p-
uētū ē ad pūctū ī actu sum⁹ ī fine linee: ꝛ non vlteri⁹ du-
rat illa linea: sic ī motu cū puētū ē ad mutatū eē ī actu fi-
nit mot⁹ ille ꝛ nō vlteri⁹ durat. ī linea āt circulari nō sic.
Nā oīa signa sūt ibi ī pō. sicut ġ nullū ē ibi signū in actu
sic nullū ē ibi signare signū ad qđ cū puētūꝫ fuerit opoꝛ-
teat φ sit ibi mutatū eē ī actu: ita φ nō vlteri⁹ duret mo-
tus ille: sꝫ sp vlteri⁹ ↄtinuari poterit ibi mot⁹. Ex hac āt
pma via seqtur 2ª. nā qꝛ ī linea recta sūt pūcta actu ter-
minātia ipaꝫ: aliđ ē ibi pnciptū aliud finis. ī linea vō cir-
culari vbi oīa h̄ sūt ī pō ꝛ īdeterminata nō ē ibi aliud pn-
cipiū aliđ finis actu. qr ī motu facto sup. recto ē ibi alie-
tas terminoꝝ. ꝛ per ↄñs est ibi ↄrietas vt supi⁹ dicebat. ī
circulo vō vbi idē ē finis ꝛ pnᵐ nō ē pprie ↄrietas mo-
tuū: ꝛ qꝛ mot⁹ ↄri⁹ nō ppetuat. nō ↄri⁹ vō ppetuari pt. iō
motū circularē ↄtinuari posse ꝛ nō rectū: pbari pt ex p-
te ipsi⁹ mobilis circularis: nō solū qꝛ ibi nō sūt signa d-
terminata ꝛ ī actu: vt dicebat rō pma: sꝫ ēt qꝛ in tali mo
tu nō ē alietas terminoꝝ: vt dicit hec rō scđa. 3ª via su-
mit ortū ex hac scđa. Nā vbi nō ē alietas terminoꝝ. nō
oꝫ fieri reflexionē: vt ppetuet motus: qđ opꝫ ī recto: vbi
termini sūt diuersi: ꝛ qꝛ mot⁹ reflexi nō ↄtinuant. ideo
mot⁹ circularis pt eē ↄtinu⁹ ꝛ nō rect⁹. 4ª via ex oīb⁹ his
habitis sumit ortū. nā sī ī circula nō ē dterminatū pnci-
piū neqꝫ finis: sꝫ qlibꝫ pūct⁹ pt eē pnᵐ ꝛ finis. īquātuꝫ. n.
qlibet pūct⁹ pt eē finis ī nullo pūcto hꝫ φ icipiat mot⁹:
qꝛ in fine vt finis nihil icipit. put vō qlibꝫ pūct⁹ pt esse
pnᵐ ī nullo pūcto hꝫ φ finiat mot⁹. iō phs ait: φ nō ē da
re vñ motū icipiat aut finiat: qꝛ nō magis vnū signuꝫ ē
ibi pnᵐ q̄ʒ aliđ: sꝫ sp qđ mouet ē ī pnᵒ mot⁹. ꝛ sp ī fine ī pō:
ꝛ nūq̄ʒ ī actu. Semp ġ poterit ibi ↄtinuari motus.

Dub.3ª **Alterius** forte dubitaret aliqs. vtꝝ mot⁹ ille pos-
sit ppetuari ex pte motoris. ¶ Dđꝫ φ
oīs mot⁹ factus a virtute nō organica: nec fatigabili sꝫ
φ hō ē. ppetuari pōt. cū ġ motores celoꝝ moueāt p vir-
tutes nō affixas organis: qꝛ mouēt p ītellꝫ ꝛ volūtateꝫ:
nō mouēt cū labore ꝛ pena. qr motus ille poterit perpe-
tuari. mot⁹ aūt aīaliū q fit p virtutes affixas musculis ꝛ
neruis ppetuari nō pt: qꝛ laborant ꝛ fatigant organa in
mouēdo. pꝫ ġ φ ex q̄ incepit mot⁹ celestis sp ppetuari pt
ꝛ cū celeste corp⁹ sit orbiculare ex pte ei⁹ nō ē assignare
cāꝫ. qr nūc icepit moueri: ꝛ nō pus: ꝛ qꝛ nō finiat motus
talis: ꝛ nō pri⁹ sine post: sꝫ φ icepit mot⁹ ei⁹ ꝛ φ aliq̄ñdo
cesset cā pncipalis ē ordo diuine sapiētie. qꝛ. n. an mūdi
originē: ꝛ ab eterno sic ordiauit ī seipo ꝛ sic disposuit dꝫ.
iō sic icepit mot⁹ celi: ꝛ sic finiet: vt ipse p sapiam suā or-
dinauit. Com. āt dic hac rōnē eē necessariā: qꝛ mot⁹ celi
Cō.76. nec icepit nec dsinat: qꝛ ī celo ꝛ ī circula fm φ hō nō est
dare vnū signū eē magis principiū vel finē q̄ʒ aliđ: sed
ad pauca respiciēs dbilr enūciauit. cu⁹. n. cā ex pte celi
assignari nō pt: ex pte diuine sapiētie assignari poterit.
tenēt. n. quāplurimi φ ex pte celi pt assignari rō qr ice-
perit mot⁹ ei⁹: qꝛ eo φ creatura ē eternū eē nō pōt: sꝫ h
oīno ꝛ incōtanter veꝝ ē φ nulla creatura necessario est
eterna: vt ī pnᵒ h⁹. 8. diffusi⁹ diximus⁹. ostēdim⁹. n. ibidem
creaturā pductā eē. ex eo φ ē a deo volita. tunc ġ facta
fuit qñ ipe voluit eā fieri: ꝛ qꝛ voluit eam fieri ī tpe oīs
creatura ē tpalis. vtꝝ āt potuerit eā facere ab eterno. ꝛ
vtrū repugnat creature φ possit eē coequa suo creatori
nō ē pñtis speculatiōis. ad pñs āt in tātū dcm sit: φ dato
φ de rōne creature sit φ icepit. nō ē tñ d rōne ei⁹ φ nūc
inceperit: pp qđ ꝛ sī ex pte celi possum⁹ assignare rōnem
φ icepit mot⁹ eius: tñ cū ī celo ꝛ ī circulo sꝫ φ hō vt di-
cebat oīa signa sint īdetermiata respcū iceptōis ꝛ finis
mot⁹ nō ē dare: qr nūc magis īceperit mot⁹ ei⁹ q̄ʒ prius:
sed oīa h reducēda sūt in ordīeꝫ diuine sapiētie ī artē il-
lā. s. principalē de q̄ d. Com. 12. meth. qꝛ ab ea ordo ꝛ di- Com.18
spositio ꝛ mot⁹ stellaꝝ pprias mēsuras sumit. qūo āt ī-
telligēdū sit φ ī celo oīa signa sint īdetermiata q̄ʒtū ad
pnᵐ ꝛ finē motus īfra patebit. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Unde mouet ꝛ qescit quodāmodo spera. Eādem. n. obtinet locū. Causa aūt est: φ oīa hec accidūt cētro: principiū. n. ꝛ mediuꝫ ma-gnitudis ꝛ finis est. Quare pp id φ extra cir-culationē est: nō est vbi qđ fertur quiescat: sic eniꝫ semper fertur circa mediū sed non ad vl-timū: propter hoc autem manet: ꝛ semp qe-scit quodāmō totū: ꝛ mouet continue.**

¶ Ex his q̄ dixerat māifestat qūo se hēat spera celestis
ad quietē ꝛ motū dicēs φ mouet ꝛ qescit quodā modo
spera. φ āt quiescat pꝫ: qꝛ eūdē obtinet locū. cā āt qr spe
ra sil qescit ꝛ mouet ē: qꝛ oīa h accidūt. ī. ↄueniūt cētro.
pncipiū. n. ꝛ mediū ꝛ finis magnitudis repit ī cētro. qr
pp id qđ pncipiū mediū ꝛ finis actu ē ex circulationē. ī.
ex circūferētiā nō ē assignare. vbi qescit qđ fert nec ē as-
signare φ puenit. nō ē. n. ibi dare aliqđ signū d quo pos-
simus dre φ cū puētū fuerit ad h tūc cessabit oīs mot⁹.
sp. n. spera fert circa mediū: sꝫ nō fert ad vltimum. ī. ad
cētrū. pp h āt totū celū manet ꝛ qescit quodāmō. ꝛ etiā
mouet ↄtinue: ita φ totū qescit ꝛ totū mouet. ¶ Nonᵐ
aūt φ cētꝝ ē actu mediū spere: ꝛ ē finis īquātū linee du-
cte a circūferentia terminant ad ipm: ꝛ ēt pncipiū: qꝛ li-
nee icipiētes a cētro ad circūferētiā terminant. sī ġ mo-
tus circūferētie eēt ad cētrū cessaret mot⁹ ei⁹: sꝫ cuꝫ mo-
tus circūferentie sit circa centrum non est assignare in
ipsa circūferētia: vñ motus icipiat ꝛ vñ finiat. quare to-
ta spera sp qescit: ꝛ sp est in eadē distātia a cētro: ꝛ sp mo
uet: qꝛ semper vertitur circa ipsum.

Dubitaret forte aliqs. qꝛ cum qescere ꝛ moueri Du⁹.4ª
sint opposita ꝛ opposita nō possūt ī-
esse eidē: ꝛ fm idē nō vr posse φ tota spera fm se totā qe-
scat ꝛ fm se totā moueat. ¶ Dđꝫ φ licꝫ tota spera quie-
scat ꝛ tota moueat. h tñ nō est sꝫ idē: qꝛ nō ē eodē mō: sꝫ
tota qescit p accñs. mouet āt p se. vl tota qescit rōne to-
tius. mouet aūt rōne ptiū. sic. n. imagiari dbem⁹ φ spera
sꝫ Com. nālr diuidit ī duas ptes: ī cētꝝ: ꝛ circūferētiā. Cō.76.
cū ġ cētꝝ sit aliqd ipsi⁹ celi: totū celū qescit p accñs. rō-
ne cētri qđ qescit. mouet āt p se rōne circūferētie q̄ mo-
uetur: vl cū ptes celi mutēt locū sꝫ subaꝫ ꝛ dispōnē: totū
vero celū: vt Com. ait: mutet locū fm dispositionē nō sꝫ
subaꝫ totū celū mouet īquātū totū mutat locū: ꝛ totum
qescit inq̄ʒᵐ totū ñ mutat locū sꝫ subaꝫ: vel toᵐ celū moᵗ
rōne ptiū: qꝛ ptes mutāt locū sꝫ subaꝫ. sp. n. totū celū est
circa totā terrā: sꝫ ñ sp totū celū respic totā terrā sꝫ eā-
dē dispōnē: sꝫ lꝫ totū celū sp hēat aspectū ad eādē terraꝫ
ptes vō celi ñ sp aspiciūt easdē terre ptes. qr ptes celi ēt
sꝫ subaꝫ mutāt locū. celū vō totū locū mutat sꝫ dispōnē
tantū. diuersis ġ vījs: vt pꝫ p habita saluat possum⁹ qūo
totū celū mouet: ꝛ totum qescit. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Accidit aūt ꝯuersū z nāqꝫ qm̄ mēsura motuū circulatio primā necesse ē ipaꝫ esse. Oia.n. mēsurant̄ primo: z qꝛ prim⁹ mēsura alioꝝ ē.

¶ Adducit quasdā rōnes cōes ad ꝓbandū motuꝫ circularez eē p̄mū. Circa qđ.d.f. fm ꝙ duas rōnes adducit ad ꝓpositū. 2ª ibi. (Ampli⁹ aūt.) Dicit ergo. ꝙ accidit aūt ꝯuersim. i. per rōnē ꝯuertibilē ꝙ mot⁹ circularis sit motus p̄mus: z nāqꝫ qm̄ circulatio ē mēsura oīuꝫ motuuꝫ. ideo necesse est ipsaꝫ eē rōnē primā: qꝛ oīa mēsurant̄ p̄ sui generis z ꝯuertitur. Nā qꝛ motus circularis est primus. iō est alioꝝ motuū mēsura. est ḡ h̄ rō ꝯuersa. i. conuertibilis: vt qꝛ motus circularis est primus est mēsura z con°: qꝛ est mēsura est primus. ¶ Deinde cū dic̄.

¶ Amplius aūt z regularē ꝯtingi circularem esse solum. Que.n. in recto a p̄cipio irregulariter ferunt̄: z ad finez. Oia.n. quāto distāt quidē plus a quiescēte ferūtur velocius. Circularis aūt solius: neqꝫ finis: neqꝫ principium in ipso aptum natum est esse sed extra.

¶ Adducit scđam rōnez. d. ꝙ amplius per hūc solū motuꝫ circularez ꝯtigit eē regularē. nā que ferunt̄ in recto ferunt̄ irregulariter a p̄ncipio: z ad finē. oīa.n. que mouent̄ in recto quāto plus distant a quiescēte veloci⁹ feruntur. verū est si mouent̄ nālr: ſ; si mouētur violenter est ecōuerso. sp̄ igit̄ i talib⁹ motib⁹ est q̄dam irregularitas: qꝛ nō sunt eque veloces in p̄ncipio z ī fine. solus aūt circularis talis est: qꝛ in seipso neqꝫ p̄n^m: neqꝫ finis ē aptuꝫ natū eē: ſ; oīa ista sūt ex̄ vt cētro. celū.n. nec mouetur ad cētruꝫ nec a cētro: iō nec mouet̄ a p̄ncipio: nec ad finez: ſ; soluꝫ mouet̄ circa cētrū qđ est aliquo mō p̄ncipium z finis. mot⁹ ḡ ipsi⁹ nō fortificat̄ vel đbilitat̄ ex remotione a p̄ncipio: vel ex appropiquatiōe ad finē. imo qꝛ semper eq̄liter distat a cētro sp̄ eq̄liter z regulariter mouebit̄. cū ḡ mot⁹ regularis semp̄ debeat eē p̄mus motuuꝫ. opꝫ circularē eē primū. ¶ Nōnduꝫ aūt ꝙ motus nālis incipit a qete violēta: violentus vero a qete nāli. Nālis ergo motus quāto plus distat a qete a qua īcipit plus z ꝓpiquat cētro: ꝓꝑ qđ sp̄ fortificat̄ motus ei⁹ ex remotiōne a qete a q̄ īcipit. ī violēto ḡ econ° est. ¶ Deīū cū dic̄.

T.c.77 ¶ Qꝛ autem fm locū mutatio primus motuū est: testant̄ oēs quicūqꝫ de motu fecerunt memoriā. Principia.n. tradūt ipsi⁹ mouentibus fm h⁹ motuꝫ. Disgregatio autē z ꝯgregatio motus fm locū sunt. sic.n. mouent ꝯcordia z discordia. Hec qdeꝫ.n. disgregat: illa āt ꝯgregat: ipsoꝝ aūt intellectū ait anaxagoras disgregare mouētē prius. Silr aūt z qcūqꝫ h⁹ quidez neqꝫ vnā cām dicūt. ꝓꝑ vacuuꝫ aūt moueri dicūt. Et nāqꝫ hi fm locū motū nā moueri dicūt. Mot⁹.n. ꝓpter vacuū loci mutatio est: z sicut in loco: alioꝝ aūt neqꝫ vnuꝫ inesse primis corporib⁹: sed his que sunt ex his opinātur. Augmētari.n. z corrūpi z alterari cōgregatis z disgregatis athomis corporib⁹ dicūt. Eodē aūt mō qcūqꝫ ꝓpter densitatez aut raritatē īstruūt gnātionē z corruptionem. Cōgregatione.n. z disgregatiōe hec componūt.

¶ Postq̄ ostēdit ꝙ motus localis est p̄mus motuū: z declarauit ꝙ aliqs motus localis sit p̄mus motuū. In pn̄te ista ostēdit ꝙ huic sn̄ie ꝙ motus localis sit primus motuuꝫ ꝯcordāt testimonia alioꝝ. Circa qđ tria fac̄: qꝛ p̄ p̄bat h̄ p̄ testimonia antiquoꝝ p̄hoꝝ. 2° ꝓbat h̄ per testimoniū p̄lonis. 3° probat h̄ testimonio cōiter loquentiū. scđa ibi. (Amplius aūt.) tertia ibi. (Et ꝓprie aūt.) Dicit ḡ. ꝙ aūt mutatio fm locū sit p̄mus motuū testantur oēs qcūqꝫ de motu fecerūt memoriā. Nam ipsi p̄hi tradunt mouētib⁹ p̄mū p̄ncipiū ipsi⁹ motus fm h⁹ motuꝫ. posuerūt.n. talia p̄ncipia motiua que erāt p̄ncipia mot⁹ localis. Naꝫ disgregatio z cōgregatio sunt p̄ncipia motus fm locū. ꝙ aūt talia p̄ncipia ponerēt antiq p̄hi. pꝫ p̄mo p̄ empedo. Nā sic mouēt ꝯcordia z discordia. Naꝫ ipsoꝝ p̄ncipioꝝ mouētiū fm Empedo. h̄ qdem. s. discordia disgregat. illud aūt. i. cōcordia ꝯgregat. h̄ ēt scđo pꝫ per Anaxa. q ait ītelligētiā mouētē pri⁹. i. exn̄tē p̄mam cāꝫ mot⁹ disgregare. i. mouere disgregādo. 3° h̄ idē pꝫ: p̄ Democritū z Leucip. iō ait: ꝙ silr qcūqꝫ neqꝫ vnā cām dicūt h⁹. i. neqꝫ dicūt vnā cāꝫ mot⁹ sine vacuo. ꝓꝑ vacuū aūt z ī vacuo dicūt moueri: z nāqꝫ hi p̄hi ea q̄ sūt dicūt moueri nā. i. nālr motū ſ; locū. Nā mot⁹ ꝓꝑ vacuū: aut est loci mutatio: aut ē mot⁹ sic ī loco. si ḡ ponebāt vacuū ꝓꝑ locū ꝯstat ꝙ nō loq̄bant̄ nisi đ motu locali. addit āt ꝙ alioꝝ aūt motuū: neqꝫ vnū ꝯtigit inesse p̄mis corporibus: ſ; solū alij mot⁹ insunt his q̄ sunt ex his. i. ex primis corporib⁹. opinant̄.n. augmētari z corrūpi z alterari corpora ꝯposita: ſ; h̄ dicūt fieri ꝯgregatꝭ z disgregatꝭ athomis corpib⁹. pꝫ ḡ p̄ Demo. z Leucippū p̄mū motū eē localē. eodē āt mō h̄ q̄rto pꝫ. p̄ quosdaꝫ nālr loquētes: vt sūt illi qcūqꝫ ꝓꝑ dēsitatē z raritatē īstruūt. i. ꝓparant: vt h⁹ alia l̄ra: gn̄ationē z corruptionē. nā dēsitas z raritas est q̄daꝫ ꝯgregatio z segregatio: p̄ ꝯgregationē ḡ z segregationē. z p̄ ꝯn̄s p̄ motū localē ꝯponūt h̄ q̄ sūt gn̄abilia: z corruptibilia. ¶ Nōndū āt ꝙ cū oēs p̄hi prima p̄ncipia motiua ponerēt mouere ſ; ꝯgregationē z disgregationē ponebāt motū localē eē p̄mū motū. ꝯgregare.n. z disgregare sūt qdā mot⁹ localis. his āt motib⁹ saluabāt oēs alias trāsmutatōes: z ſ; hos mot⁹ ponebāt p̄ma p̄ncipia motiua: qđ nō eēt: nisi mot⁹ localis eēt primus motuū. ¶ Nōndū āt ꝙ ꝓꝑ vacuū aut ē loci mutatio aut ē mot⁹ sic in loco. aliq.n. antiquoꝝ. imo. q. cōiter antiqui p̄hi posuerūt vacuū z locū idē re. differre āt rōne soluꝫ: ꝙ si sic ē moueri in vacuo ē moueri in loco: z moueri ꝓꝑ vacuū ē ipa loci mutatio. Demo. igr̄ z Leucippus: q neqꝫ vnā aliā p̄mā cāꝫ mot⁹ posuerunt: nisi vacuū: oportebat dicere motū localē q fit ꝓꝑ vacuū eē p̄mū motuuꝫ. ¶ Nōndū ēt ꝙ fm Demo. z Leucippū p̄mis corpibus vt ipsis athomis nullus mot⁹ ꝯueniebat nisi localis: ſ; alijs q̄ ꝯponebātur ex athomis. alterabant̄.n. z augmētabant̄ z alias trāsmutatiōes patiebant̄ ex ꝯgregatiōe z disgregatiōe athomoꝝ. qr̄ si solus mot⁹ localis ſ; eos ꝯueniebat primis corporibus oportebat ipsos dr̄e motū huiusmodi esse primū. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Amplius aūt z preter hos aīam cām faciētes motus ipsum. seip̄m.n. mouens. Principiū eē dicūt coꝝ q̄ mouent̄. Mouebit āt anial z oē aīatū fm cum qui est secūdum locum.

¶ Adducit ad h̄ testimoniū Platōis. d. ampli⁹ aūt p̄ter hos faciētes aliā cāꝫ mot⁹ q̄ꝫ ꝯgregationē z segregatōeꝫ vl q̄ꝫ vacuū: cui⁹ fuerūt Platōici q ip̄ꝫ seip̄ꝫ mouēs dicūt eē p̄n^m coꝝ q̄ mouent̄. ꝯstat āt ꝙ z hi motū localem ponūt p̄^m motū. nā aīal z oē aīatū: z oē mouēs seip̄ꝫ mouebit fm euꝫ motum qui est fm locum z fm per se trāsmutationem localem. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et proprie aūt moueri dicim⁹ solū qd mouet̄ fm locū motū. Si aūt qescat qdē i seipo: augmētet̄ aūt aut decremētū patiat̄ aut alteret̄ cōtingit quodāmō moueri. Simplr āt moueri nō dicim⁹. Qd qdē igit̄ sp mot⁹ erat ⁊ erit oī tpe ⁊ qd pricipiū ppetui mot⁹. Adhuc āt qs mot⁹ prim⁹: ⁊ quē motū ppetuū cōtigit eē solū ⁊ primū mouēs qd imobile sit: dcm̄ est.

¶ Adduc̄ ad h idē testimoniū cōiter loquētiū. d. q ppe aūt moueri sup. s3 cōez vsū3 loquēdi solū dicim⁹ qd mouet̄ motū s3 locū. si āt qescat qdē i ipo loco ⁊ nō mouet̄ localr. augmētat̄ āt aut dcremētū potiot̄ h⁹ alteratum: aut augmētatū s3 cōez vsū3 loquēdi ɔtigit moueri qdāmō. simplr āt nō dicim⁹ ipm moueri: qd nō eēt nisi motus localis s3 cōez acceptionē eē prim⁹ ⁊ pncipalis motus. ¶ Ultimo epylogat circa dtermiata. d. q qdē igit̄ motus sp erat: ⁊ erit omni tpe: ⁊ qd est aliqd pncipiu3 ppetui motus. adhuc aūt qs est motus prim⁹: ⁊ quē motū solū ɔtingit eē perpetuum ⁊ q pmū mouēs sit imobile dcm̄ est a nobis: vt p3 p habita. Lectio. XXVII.

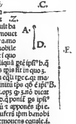
T.c.78. Quod āt h necē ē ipartibile eē ⁊ nullā hr̄e magnitudinē nūc dicam⁹: opponētes primū d priorib⁹ ipso.

¶ Ostenso pmo motū esse ɔtinuo ⁊ ppetuo In pte ista vt dicebat̄ ex ɔtinuitate ⁊ ppetuitate pmi motus pbat motorē pmū eē ipartibilē ⁊ ifinitū. tenet āt hūc ordinē q ex ppetuitate mot⁹ pbat ifinitatē potētie diuine: ⁊ ex ifinitate ei⁹ pbat ipartibilitatē ipsi⁹. circa h aūt duo facit: qr p ɔtinuat se ad dicēda. 2° exequit̄ d intēto ibi. (Hor aūt vnūqdq.) Dic̄ ergo. q aūt h. s. mouēs pmū necesse ē eē ipartibile: ⁊ nullam hr̄e magnitudiē3: nūc dicamus opponētes pmū de prioribus ipso. Nā prius q̄3 dicamus de ipso. i. de ipsa ipartibilitate pmi. dicemus de ifinitate ei⁹ p quā pbauimus ipsum esse ipartibilē. ¶ Nōn^m aūt q dic̄ se dictur de priorib⁹ in plurali: qr pus q̄3 pbet ip3 eē ipartibile plura alia determinat. Nō solū dterminat pus de ifinitate pmi motoris: s3 ēt determiat ⁊ soluit quasdā dubitatiōes per q̄s habet̄ via ad inuestigādū ipartibilitate3 pmi. iō forte dixit opponētes: qr p modum oppōnis ⁊ dubitationis de pluribus talibus exeqtur. ¶ Deinde cum dic̄.

¶ Hor āt vnūqdez est: q ipole ē vllū finitum mouere s3 ifinitū tps. Tria. n. sūt qd mouet̄ mouēs: in quo tertium fit motus. s. tempus: hec autem aut finita omnia: aut infinita sunt omnia: aut quedā: aut duo: aut vnum.

¶ Exequit̄ de itento. Circa qd duo fac̄: qr pmo dterminat de ifinitate motoris pmi. scdo dterminat de ipartibilitate ei⁹ ibi. (De his aūt.) Circa p^m duo fac̄: qr p pbat mouēs p tps ifinitū eē ifinite po^e. scdo pbat q h⁹ ifinita pō in magnitudie finita repiri nō pt ibi. (Qd āt oino.) Circa pmū duo fac̄: qr pmo pponit qd itēdit. scdo qd dixerat pbat in termis ibi. (Sit igr̄ a. mouēs.) Dic̄ ergo. q vnāqdq hor: vel vt h3 alia lr̄a vnū qdem hor qd sup. volumus pbare pus q̄3 pbemus pmū motorē eē ipartibilē: est q ipole est finitū. i. nullū hn̄s pō3 finitā mouere fm ifinitū tēpus. nā tria sunt in ipso motu. v3. qd mouetur. i. mobile: ⁊ mouēs. ⁊ 3^m est tps in quo est h⁹ mot⁹. hec āt tria aut oīa sūt finita: aut oīa sunt ifinita: aut non oīa sunt finita: aut infinita: sed q̄dā sunt talia: ⁊ non oīa. hec erūt aut duo aut vnū. ¶ Notādū aūt q fm ph3 h⁹ diuisionis. pma duo mēbra sunt possibilia. v3. q vel oīa pdicta tria sūt finita vel ifinita: s3 tertiū mēbru3 q non oīa sīt ifinita vel finita: s3 q̄da3 vt duo aut vnū ē ipole: i. possibile est. n. fm ip3 q vnū vel duo illor triū sint finita vel ifinita ⁊ nō omnia sint talia. ¶ Deinde cum dic̄.

¶ Sit igr̄ a. mouēs. Qd āt mouet̄ b. Tps ifinitū i quo est c. ip3 d. igr̄ moueat aliquā ptem ipsi⁹ b. que est in quo e. Non igr̄ in eq̄li ipsi c. In pluri. n. mai⁹. Quare nō ē infinitū tps qd est ipsi⁹ 3. Sic itaq ipsi d. apponēs auferā ip3 a. Ipsi āt e. ip3 b. Tps aūt nō auferā: sp remouēs eq̄le. infinitū. n. ē. Qr̄ oē a. totu3 b. mouebit in finito tpe i ipsi⁹ c. Nō ergo pole ē a finito moueri nihil scdm infinitum motū. Quod quidem igitur non contingit finitum in infinito tpe mouere manifestum est.

¶ Quod dixerat pbat in termis ostēdēs q si vnū illor triū ē ifinitū q oīa sunt infinita: vt si tps est ifinitum q ⁊ mouēs ⁊ mobile sunt ifinita ex quo vult habere q pmū mouēs sit po^e ifinite: qr mouet in tpe ifinito. hoc est q̄ qd ait. q sit igr̄ a. mouens qd sit finitu3. qd aūt mouet̄. i. mobile sit b. qd ēt sit finitū. tps aūt ifinitū sit i quo c. ipm igr̄ d. qd sit ps ipsi⁹ a. moueat aliquā ptē ipsi⁹ b. q̄ est e. ⁊ h s3 aliq̄3 ptē ipsi⁹ tpis c. que ps tpis sit in quo 3. nō igit̄ ps ipsi⁹ mobilis b. mouebit̄ in eq̄li tpe c. qr maius mobile mouet̄ i pl̄i tpe. qr̄ nō ē ifinitū tps qd ē ipi⁹ 3. nā si c. est tps ifinitū ⁊ 3. est min⁹ q̄3 c. op3 q 3. nō dicat tps ifinitū: ⁊ qr sic itaq apponēs ipsi d. q̄ ponit̄ ps ipsi⁹ a. mouētis auferā ip3 a. cū sit qd finitū ⁊ apponēs ipi e. qd est ps de b. p ɔtinuā appositionē auferē ipm b. mobile. tēpus autem nō auferam semper remouens equale. i. aliquā equalem partem ab ipso: qr huiusmodi tempus est infinitu3: quare omne a. i. totum a. mouebit totu3 b. non in tempore infinito: sed in finito. i. in aliqua parte finita ipsius temporis c. ⁊ qr sic est non est possibile a finito. i. a virtute finita moueri nihil scdm infinitu3 motum. i. scdm infinitu3 tempus. cōcludit autē3 epylogando q quidem igitur. manifestu3 est q non contingit finitu3. i. habens virtutem finita3 mouere in finito tempore. Tunc ergo supplenda est ratio q cum primū mouens moueat in tempore infinito nō habeat potentiam finitam sed infinitam. ¶ Notādum autem vim rationis huius in hoc consistere: q cum maior potentia moueat maius mobile: ⁊ per plus tempus. poni non potest q tempus sit infinitu3: ⁊ tamen mouens ⁊ mobile sit finitum. Na3 cum pars mouentis moueat parte3 mobilis in pte tēporis: qr pars mouentis finiti ɔtinet̄ in suo toto finities ⁊ pars mobilis finiti ɔtinuet in suo toto finities: op3 q pars illa tēporis in qua ps mouentis mouet ptem mobilis ɔtineat̄ finities in illo toto tpe i quo totum mouēs mouet totu3 mobile. totum igit̄ h⁹ tpus in quo totu3 mouens mouet totum mobile erit finitu3: cum mensuretur a parte finita: ⁊ cum non contineat h⁹ partem temporis finita3 nisi in finities. quare plane p3 q si tēpus est ifinitu3: o3 mouēs ⁊ mobile esse infinitū.

¶ Notādum etia3 pbm h modo imaginari infinitatem potentie prime. si enim esset aliquis aceruus lapidū in quo essent infiniti lapides qui sigillatim ⁊ diuisim oēs illos lapides deberet mouere per certum spatium apponeret ibi infinitum tempus ⁊ esset infinite potentie

ꝛ q2 ñ maioꝛ pō regrit: ſi qs ſꝑ infinitos lapides ꝑ aliqḋ ſpatiũ ꝺferret ſꝑ portādo aliũ ꝛ aliũ lapidē: q̄ꝫ ſi eūdē lapidē īfinities ꝑ idē ſpatiũ iteraret. pᵐ mouēs: qḋ īfinities circa eādē terrā vtit celũ: ē īfinite po. ꝛ h̄ fac̄ ī īfinito tpe: ꝛ celũ īfinities reiteratū q̊dāmō ꝯſtituit īfinitū mobile. Nā ſi tot eēnt celi quotiēs ſ3 ph̄3 reuolutū ē celu3 circa terrā: oēs illi celi ꝯſtituerēt īfinitū corp⁹. ¶ Ad intelligētiā āt dictoꝝ q̄tuoꝛ dubitādo occurrūt. p̊ ꝺ diuiſiōe mobilis. 2° ꝺ diuiſiōe motoꝛis. 3° ꝺ modo ꝯcludēdi. quarto de ipſa concluſione.

Dubi. pª **Dubitaret** forte aliqs. p̊ ꝺ diuiſiōe ipſi⁹ mobilis. Nā cu3 mobile iſtud ꝑꝑ qḋ īducta ē h̄ ꝺmōſtratio ſit ip3 celũ qḋ ē īdiuiſibile: ꝓcedit ph̄s ex ſuppōne falſi: vt arguit Auic. ſupponendo h̄9 mo͏ˡᵉ diuiſibile.

Co. 78. eē. ¶ Dōz ꝙ Com. ad hāc obiectionē ſoluit diſtiguēdo ꝺ vitate ꝓpōnis ſimplicis ꝛ ꝯditiōalis. Nā ad h̄ ꝙ ꝯditiōalis ſit va: nō o3 ꝙ q̄l3 ꝑs ipi⁹ ſit va. pt. n. eē va ꝯditionalis ēt ſi añs ei⁹ ſit ipoſ̄e. ſic vificat ꝯditiōalis iſta. na3 ēt l3 ſit ipoſ̄e celũ diuidi: tñ ſi diuideret ī mioꝛi tpe moueret ꝑs q̄ꝫ totū: ꝛ q2 ſuffic̄ q̄ꝫᵐ ad ꝺterminatiōe3 ph̄i ꝙ h̄ ꝓpō vificet ſub ꝯditiōe. iō ex īdiuiſibilitate celi nō falſificat ꝺmōſtratio ei⁹. 2° mō a q̄buſdā rñdet ſic: ꝙ l3 celũ nō ſit diuiſſibile actu. ē tñ diuiſ̄ ſ3 ſignationē aīe: ꝛ h̄ ſuffic̄ ad vificādā ꝺterminationē ph̄i. nā ſi ꝑ imagiatiōe3 vl̄ ꝑ itellectū ſignarem⁹ aliquā ꝑtē in celo: illa ꝑs ſic ſignata citi⁹ moueret̄ q̄ꝫ totū. L3 āt q̄l3 iſtaꝝ reſpōſionu3 ſit bona: poſſum⁹ tñ 3° rñdere ꝛ forte magis ſ3 itētione3 ph̄i. nā vt dcm̄ ē ph̄s ſic imagiat̄ īfinitū mobile moueri ab īfinito motoꝛe ꝑ īfinitū tps: nō ꝙ ſit aliqḋ īfiᵐ mobile actu: ſ3 q2 celũ īfinities ſumptū q̊dāmō reddit īfinitū mobile. ꝑtes igr̄ h9 mobil̄ ē celũ ip3: vt ē ſemel vl̄ bis vl̄ ī aliq̊ alio nūero finito reuolutū circa terra3: totū vō tale mobile ē ip3 celũ īfinities reuolutū. ꝛ q2 abſq3 diuiſiōe celi ſumere po⁹ſum⁹ celũ: vt ē ſemel vl̄ bis vel ī aliq̊ alio nūero reuolutum circa terram. ideo non op3 ꝙ ſcindat̄ celum vt verificet̄ determinatio ipſius.

Dub. 2ª **Alterius** forte dubitaret aliqs ꝺ diuiſiōe ipi⁹ mouētis. Nā ꝛ ſi ip3 celũ mobile: q2 ē quid q̄ꝫᵐ: ꝑt diuidi ſ3 ſignationē aīe: vl̄ ſ3 aliquē aliũ modu3 diuiſiōis. ipe tñ motoꝛ: q2 ē īmālis: ꝛ abſq3 magnitudīe: nullo mō ꝑt diuidi. arguit ğ ph̄s ex ſuppōne falſi ſuppo

Co. 78. nēdo diuiſibilitatē ei⁹. ¶ Dōz ꝙ ad h̄ ꝑt valere ſolutio Com. vt h̄ diſio accipiat̄ ex ſuppōne. v3. ꝙ ſi tota vt⁹ mouētˡ mouet totū mobile: ſi diuideret̄ h9 vt⁹: ꝑs vtutˡ moueret ꝑtē mobil̄: ꝛ h̄ ſuffic̄ vt vificet̄ dem̄ratio ph̄i. Vel poſſum⁹ dr̄e ꝙ l3 q̄l3 itelligētia ſit ſuba q̄ nō diuidit̄. nō tñ oēs itelligētie: nec oēs motores celoꝝ ſt̄ eq̄l̄ vtutˡ. q̄r ſi diuidat̄ mo͏ˡᵉ ſm ſuas ꝑtes: poterit diuidi ꝛ motoꝛ: q2 poterit itelligi aliq̊ itelligētia vl̄ aliqs motoꝛ hñs adeo mioꝛē vtutē q̄ꝫ motoꝛ ille mouēs totū: ꝙ ſ3 illā ꝓportionē: in q̄ ſe h3 ꝑs mobil̄ ad totū mo͏ˡᵉ: ſe h̄ebit mouēs ille h9 ꝑtē ad motoꝛē mouētē toᵐ. Vl̄ poſſum⁹ dr̄e ꝙ ꝺm̄ratiōes ph̄i cū exēplificat̄ ꝑ termios cōes itelligēde ſt̄ gnͤralr̄. mlt̄a āt ſt̄ va ī vli q̄ applicata ad aliq̄ꝫ nā3 ꝯhunt falſitatē. q̄r cū corpi vl̄ corp⁹ ē nō repugnet diuiſio: ꝛ cū virtuti motiue ſ3 ꝙ h9 nō repugnet diſio ī termis gnāl̄ibilib⁹: nō ē icōueniēs arguer̄ ex diſiōe mobil̄ ꝛ motoꝛis. ꝙ ſi tñ talia gnāl̄ia volum⁹ applicare ad māᵐ ſpālē: vt ꝑ3 ex ſolōne ꝯmēti p̄us data: applicāda ſt̄ ſub ꝯditione. v3. ꝙ ſi diuideret̄ mobile ꝛ motoꝛ in mioꝛi tpe ꝑs mouētis moueret ꝑtē mobilis q̄ꝫ totū mouēs totū mobile.

Dub. 3ª **Alterius** dubitaret aliqs. ꝺ mō concludēdi. vr̄. n. velle ph̄s ꝙ i pl̄i tpe traſit̄ totu3 a toto q̄ꝫ ꝑs a ꝑte. h̄ āt vr̄ eē fl̄3. q2 totū mouēs ſic ſe h3 ad totū mobile: ſic ꝑs ſe h3 ad ꝑtē. ī eq̄li ğ tpe ꝑs mouebit ꝑtē: ꝛ totū totū. ¶ Dōz ꝙ ita ſe h3 ꝑs mouētis ad ꝑtē mobil̄. ſic totū mouēs ad totū mobile: q2 eq̄ velociter totū mouēs mouet totū mo͏ˡᵉ. ſic ꝑs mouētˡ mouet ꝑtē mobil̄: ſ3 cū totū mo͏ˡᵉ ſit moioꝛis q̄ꝫtitatˡ q̄ꝫ ꝑs ei⁹: ꝛ maiō q̄ꝫtitas eq̄ velociter mota plus apponat ꝺ tpe ī trāſcundo aliqḋ ꝺterminatū ſpatiū: q̄ꝫ mioꝛ ñ obſtāre ꝙ ita ſe h3 ꝑs mouētis ad ꝑtē mobil̄ ſic totū ad totū: ꝛ ꝙ eq̄ velociter totu3 mouet totū: vt ꝑs ꝑtē plus apponit̄ ꝺ tpe ī motu toti⁹ q̄ꝫ ꝑtis. nō ē igr̄ p̄dicta ꝓpō itelligēda ſimpl̄r ꝛ abſolute: ſ3 reſpcū alic⁹ ſpatij ꝺterminati. v. g. ſi aliqs hō exñs ī terra ſup caput ſpi⁹ verteret̄ celũ: citi⁹ ꝑtrāſiret caput illi⁹ ꝑs celi mioꝛ q̄ꝫ maioꝛ ꝑs celi: ꝛ citi⁹ maioꝛ ꝑs celi q̄ꝫ totū celũ. ſi ğ ꝑs vtutis mouētˡ moueret ꝑtē celi: nō apponeret tm̄ ꝺ tpe ī mouēdo ꝑtē illā ꝑ aliqḋ ſpatiū q̄ꝫᵐ apponeret tota vt⁹ mouēdo totū. ſi ğ vificat̄ ꝓpō tacta: ꝛ mod⁹ ꝯcludēdi ph̄i. ſ3 ſi volum⁹ h̄ ad ꝓpoſitū adaptare imaginari ꝺbem⁹ ꝙ totū mobile ſit celũ īfinities reuolutum circa terrā. ꝑs ğ h9 mobil̄ ſit celũ ſemel aut bis vl̄ ſ3 aliquem aliũ nūeꝝ reuolutū circa terra3. q̄r cū pl̄ib⁹ reuolutiōib⁹ ſꝑ plus apponat̄ ꝺ tpe. Jō ph̄s ait ꝙ mai⁹ ī pl̄i tpe mouetur. Nā accipe maioꝛē ꝑtē h9 mobil̄ ē accipe celũ pluries reuolutū. ē igr̄ itētio ei⁹ ꝙ ſi accipiat̄ mobile finitū. ſ. ſi accipiat̄ celũ vt ē finities reuolutū: o3 ꝙ h̄ fiat ī tpe finito. ꝙ ſi apponat̄ ibi īfinitū tps: o3 ꝙ celũ īfinities reuoluat̄. ꝛ ꝑ ꝯñs ꝙ ſit īfinita vt⁹ reuoluēs ip3. nō ğ poni pōt ꝙ ſit tps īfinitū: ꝛ tñ mouēs ꝛ motū ſint finita: ſ3 qḋ mouet ī īfinito tpe de neceſſitate ē infinite potentie.

Alterius forte dubitaret aliqs de ipſa ꝯcl̄one. ait. n. qḋ mouet ī tpe īfinito ē vtutˡ īfinite. Du°. 4ª h̄ āt vr̄ eē fl̄3. videm⁹. n. ꝙ ſol ꝑ īfiᵐ tps ſ3 ph̄3 h̄ īferioꝛa alterat. ꝛ tñ nō ē vtutˡ īfinite: ſ3 finite: q2 vt īfra ꝓbabit̄ ꝙ eē ī magnētudīe finita vt⁹ īfinita nō ꝑt. ¶ Dōz ꝙ ſm q̄ſdā mot⁹ 2ʳ ꝑt diuidi. vno° ſ3 diuiſionē lōgitudīs ꝛ ſpatij ꝑ qḋ trāſit. alio° ſ3 diſionē ipi⁹ mobil̄ ī q̊ h3 eē motus tāq̄ꝫ ī ſubto: ꝛ ſic 2ʳ ꝑt diuidi mot⁹ ſic 2ʳ ꝑt apponi tps in motu. p̊ ꝑꝑ magnitudie3 ſpatij. q2 q̄ꝫto mai⁹ ē ſpatiū pl⁹ regtit ꝺ tpe. 2° ꝑꝑ magnitudie3 mobil̄: q2 idē ſpatiū ꝛ ſ3 eq̄ velocē motū citi⁹ ꝑtrāſit min⁹ mo͏ˡᵉ q̄ꝫ mai⁹. l3 ğ h̄ duplici mō diuidat̄ mot⁹: ꝛ regrat̄ tps ī motu: attam̄ vnu3 ē ꝑ ſe: aliō ꝑ accñs. nā cū mot⁹ vt ī ſubto ſit ī mobili nō ī ſpatio: diuider̄ motū ſ3 diſionē ſpatij ē ip3 dider̄ quodā mō ꝑ accñs. ſic ēt ꝛ accipe magnitudīem ī motu ꝑꝑ magnitudie3 ſpatij vl̄ ꝑꝑ reiterationē ei⁹ ē q̊dā mō accipe h̄ ꝑ accñs. ſ3 accipe talia ex diſiōe mobil̄ ē accipe ea per ſe. pª ğ cā ſ3 iſtos mouet ꝑ īfiᵐ tpus ꝑ ſe: ſ3 alij motores mouēt ꝑ īfiᵐ tps ꝑ accñs. Nā ſi eſſet īfiᵐ mobile actu. pª cā moueret ip3: qḋ ꝺ nullo alio agēte dici pōt. ğ pª cā mouet ꝑ īfiᵐ tps: vl̄ mouer̄ ꝑt īfiᵐ motū ꝑ ſe: q2 mouer̄ ꝑt h9 motū īfiᵐ: vt q̄ꝫtitas ei⁹ ſumit̄ ex q̄ꝫtiᵗᵉ mobil̄: ꝛ mouet ꝑ tps īfiᵐ ꝑ ſe: q2 mouer̄ ꝑt ꝑ h9 tpus: ꝓut magnitudo tpis ſumit̄ ex magniᵗᵉ mobil̄: ſ3 ſol mouet h̄ īferioꝛa: ꝛ motores alij a p̊ mouēt celos ꝑ īfiᵐ tps ꝑ accñs: īq̄ꝫᵐ celũ īfinities reiterat̄ circa idē ſpatiũ: vt circa eādē terrā: ꝛ q2 ex ꝑte ſpatij ſuit̄ magniᵗᵉ mot⁹: ꝛ q̄ꝫtitas tpis: q̄ regtit ī motu: ñ ꝑ ſe ſ3 ꝑ accñs. nā vt aliqd ſic moueat ꝑ īfiᵐ tps: ſufficit ꝙ ꝑ īfiᵐ tps duret. Poſſum⁹. n. al̄r dr̄e ꝛ forte magˡ ſ3 ītētionē ph̄i. Nā l3 ad ſaluādā ꝺm̄ratōe3 ph̄i ꝺōm ſit p̊mā cā3 mouer̄ ꝑ īfiᵐ tps ꝑ ſe. alios āt motores mouer̄ ꝑ īfiᵐ tps ꝑ accñs. al̄r tñ accipiēdū ē ꝑ ſe ꝛ ꝑ accñs. q̄ꝫ ſuꝑi⁹ ſit acceptū. Nā aliā īfiᵗᵉ tpis ſ3 ph̄3 ponet̄ ñ poſſum⁹ niſi ex eo ꝙ idē celũ circa eādē terrā īfinities vtit̄. ſ3 h9 īfinitatˡ ꝑ ſe ē cā ip3 pᵐ. ꝑ accñs āt alia mouētia. ¶ Ad c⁹ euidētiā ſciēdū modū fuiſſe ph̄i ſꝑ reducere effectus in cauſas magis vnigeneas. imo ſi idē effcūs ꝓcedit a pl̄ibus cāis: ꝓcedit ab vna illaꝝ: vt h3 analogiā cū ipſa ab

alia: vt hȝ analogiā cū alia; fuit ēt mod⁹ ei⁹ sp ex sensibilib⁹ τ ex iferiorib⁹ ascēdere ad itelligibilia τ i supiora. vidim⁹ aūt hūc ordinē i reb⁹ ꝙ mot⁹ hoꝝ iferioꝝ reducit̄ ad motū motoꝝ mobiliū: vt i motū supcelestiū corpoꝝ. mot⁹ vero ꝯ celoꝝ i motores imobiles. si g̊ ex iferiorib⁹ i supiora debem⁹ ascēdere sicut mot⁹ hoꝝ iferioꝝ: vt gnātio τ corruptio ipsoꝝ reducit̄ ad plures celos: sic mot⁹ celoꝝ reducit̄ ad plēs motores imobiles. gnō aūt τ corruptio h̄ iferi⁹ ē a p̄ celo moto vniformiter: τ a sole moto i obliquo circulo: aliter tn̄ τ alr: vt ḋclari hȝ i z°. de gnōne. Nā i hꝰ gnōne τ corruptiōe ē difformitas τ vniformitas: difformitas ē iquātū ꝯrys tpib⁹ ꝯria fiūt. vniformitas ē iquātū sp ꝯtinuat̄ hꝰ gnō τ corruptio: τ q2 effectus debēt reduci ad cāȝ vnigeneā mot⁹ solis i obliq̄ circulo ē cā gnōnis τ corruptōis: vt hn̄t i se diuersitatē; sȝ mot⁹ p̄mi celi ē cā ꝙ talia ꝯtinuent̄. Qḋ āt dcm̄ ē ḋ generatiōe τ corruptiōe ꝙ reducit̄ i iferiores celos τ i p̄ᵐ celū itelligēdū ē ērō motu supcelestiū corpoꝝ ꝙ reducit̄ i motores iferiores: τ i motorē p̄ᵐ alr tn̄ τ alr. Nā sic motores ipsi iter se differūt sic vn⁹ τ idē motus reduct⁹ in diuersos motores ſȝ aliā τ aliā analogiaȝ reducit̄ ad illos. sic. n. motores iter se differūt: q2 q̄to motor ē supior: tāto hȝ v̄tutē magl vnitā: τ tāto ipse ē magis simplex. si ergo idē mot⁹ celestis ē a prima cā: τ a motore appropriato; si effcūs reducunt̄ in cām ſm modum vnigeneū motus ille: vt hȝ vnitatē reduceret̄ i motorē p̄mū. vt hȝ diuersitatē reduceret̄ in motores scḋos. cū g̊ motus ille hȝ diuersitatē ſm ptes: iquātū vna ps ei⁹ differt ab alia; τ vna reuolutio ē diuersa ab alia. hȝ āt vnitatē ſm se totū: iquātū totus mot⁹ ē ꝯtinuus: totalitas motus tāq̄ in cām ppriā τ p se nō reduceret̄ in aliquē motorē zᵐ: sed solū i motore p̄mū. imo q2 h̄ ē de rōne motoris p̄mi: vt declari hȝ. z°. meth. ꝙ sit cā toti⁹ motus celestis: vt ꝯsideraf̄ vt tot⁹ reducit̄ i cām p̄mā: ꝯsideratus v̄o vt reiterat⁹ ſm reuolutiōes diuersas reducit̄ i motores scḋos. Inde ē g̊ q2 motus ille maxie ē ifinit⁹ vt ꝯsideraf̄ vt totus. nō aūt ē ifinitus vt ē distinctus per ptes: q2 q̄lȝ reuolutio ē finita p se: τ ſm ꝙ hꝰ p̄mū ē cā ifinitatis. alia vero nō p se sȝ p accn̄s. est g̊ itētio phi ꝙ mouere p ifinitū tp̄s p se τ hr̄e causalitatē sup motū celi: nō vt ꝯsideratur vt reiterat⁹ ē q̄ si mouere ifinitū mobile. nā a cā q̄ ē p se ſm ꝙ hꝰ effcūs su⁹ recipit mēsurā τ spēm. nō igr̄ est polē ꝙ aliqd vt ifinitū ē nō procedat a cā ifinita. eo ipso igit̄ ꝙ mot⁹ celi: vt totus ē: τ vt ifinitus respicit: vt ppaȝ cām deū: sequit̄ ipȝ eē ifinite potētie. imo q̄tū ad eq̄litatez po⁹ nō minoris virtutl ē respicere oēs reuolutōes celestes τ totū illū motū: vt tot⁹ ē q̄ si oēs illas reuolutiones sil' efficeret postq̄ oēs reuolutiōes ille vt tote sūt respiciūt motorē p̄ᵐ vt p se cāȝ. Sȝ ꝯstat ꝙ oēs illas reuolutiōes sil' efficere eēt sil' mouere ifinitos celos τ ifinitū moᵗᵉ: qḋ nō nisi ab ifinita v̄tute effici pōt. Ex h̄ āt appet error dicētiū fuisse itētiōis phi. p̄mū eē ifinite v̄tutl q̄tū ad durationē nō q̄tū ad vigorē. Nā talē ifinitatē: vt ait phs hn̄t alia mouētia: sȝ solus p̄mus ē infinite v̄tutis q̄tū ad vigorē: q2 ſȝ ipm̄ solus ipse mouet p se p ifinituȝ tp̄s: τ est p se cā celestis mot⁹ vt ē totus: τ ifinitus: qḋ nō nisi ab ifinita virtute effici pōt. Lec. XXVIII.

Quod autē oino i finita magnitudie nō ꝯtigit ifinitā eē pōȝ: ex his manifestū ē. sit. n. plus potētia sp equale i miori faciēs tempus vt calefaciēs:

Te.c.79. aut dulce faciēs: aut proijciēs: τ oio mouēs. Necesse ergo τ a finito qdē. ifinitā āt hn̄te po-

tētiam pati aliquid patiēs: τ plus q̄ ab alio. Plus eniȝ est infinita potentia. At vero tempus non contingit esse nullum.

¶ Postq̄ phs pbauit ꝙ p̄m⁹ motor mouēs p tp̄s ifiᵐ ē ifinite poᵗ. In pte ista pbat ꝙ hꝰ ifinita pō i magnitudie finita repiri nō pt. Circa qḋ. d. f. q2 p̄ pbat ꝙ i magnitudie finita nō repit̄ ifinita pō. z°. pbat ꝯuersaȝ h⁹. vȝ. ꝙ i magnitudie ifinita finita pō ē n̄ pt ibi. (Nō igr̄ neq̄ in ifinito.) Circa p̄ᵐ duo fac. q2 p̄ pbat ꝙ i magnitudie finita nō est ifinita pō. z°. quoddā qḋ supposuerat manifestat i termis ibi. (Sit. n. i quo ē a. tp̄s.) Dic̄ g̊. ꝙ āt oino in magnitudie finita nō ꝯtigit ifinitā eē pōȝ: manifestū est ex his. i. ex dicēdis. sit. n. plus pō τ iponat̄ esse maior pō q̄ est sp faciēs equale. i. eq̄lē effcūȝ i miori tpe: vt aut calefaciēs: aut dulce faciēs: aut p hibēs τ oino mouens. Si g̊ h̄ ponit̄ eē pō plus: siue pō maior q̄ fac eq̄lē effcūȝ: necesse ē ab ifinito hn̄te ifinitā pōm pati patiens: τ pori plus q̄ ab alio: q2 pō ifinita plus est q̄ alia: q̄ nō sit ifinita. at v̄o his suppositis tp̄s nō ꝯtigit eē vlluȝ. seqtur g̊ ꝙ magnitudo finita hn̄s pōȝ ifinitā aget τ mouebit nō in tpe: qḋ est icōueniēs. ¶ Nōndū āt hāc rōnē eē ad ipossibile. nā si sp maior pō plus agit: vt maior pō calefactiua plus calefacit: τ maior pō depulsiua plus depellit: τ maior potētiua motiua plus mouet: si po⁹ ifinita ē maior oi pō fiᵗᵃ: τ pō fiᵗᵃ agit vel moueri tpe ifiᵗᵒ aget τ mouebit i istāti. nullū igr̄ ꝯtiget eē tp̄s i q̄ mouet pō ifinita. ē igr̄ motus in nō tpe: qḋ est icōueniēs. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Sit. n. in quo a. tp̄s i quo ifinita vis calefac: aut ḋpellit: in quo aūt q̄ est a. b. finita q̄dā: ad hāc maiorē sp accipiēs finitā. Veniaȝ aliquādo ad id qḋ in a. tpe motū erat. Ad finituȝ. n. sp addens excellā oē ḋterminatū: τ auferens deficiā silr. In equali ergo tpe mouebit finita ipsi infinite. Hoc āt est ipolē. Nulluȝ itaq̄ finitū contingit infinitam potētiam habere.

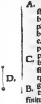
¶ Quia supposuerat virtutē ifinitā mouere i nō tpe. Iō qḋ dixerat manifestat i termis. d. sit. n. a. tp̄s. vl' vt habȝ n̄ra lr̄a: sit i quo ē tp̄s i quo viri⁹ ifinita calefacit: aut ḋpulit aut egit aliquē aliū effcūm. i quo a. b. sit q̄dā finita virt⁹. ad hāc āt finitā virtutē sp accipiēs maiorē virtutē finitā veniā aliqn̄ ꝙ i a. tpe motū ē. i eq̄li igr̄ tpe mouebit finitū τ ifinitū. Nā sp āt addēs finitū excellēs est ḋterminatū: τ auferēs silr ē facere ḋficere. g̊ vt⁹ finita mouebit in eq̄li tpe ifinite. h̄ āt ē ipolē. nullū itaq̄ finituȝ ꝯtigit ifinitā hr̄e pōȝ. ¶ Nōndū āt ꝙ oē finitū i tātum multiplicari pt ꝙ excellet oēȝ aliā ḋterminatā q̄titatē vt si ponatur aliqua quantitas quātūcūq̄ magna. dum tamen sit determinata τ finita. vtputa si sumatur quātitas millecupla q̄ sit celestis. dū tn̄ sumat̄ ḋterminata τ finita: nō poterit accipi aliq̄ q̄titas ita pua q̄ adeo multiplicari nō possit: ꝙ excelleret oēȝ hꝰ q̄titatē. Nā granū milij adeo multiplicari possȝ ꝙ excelleret q̄titatez celestē: vl' ēt qḋ excelleret cētuplā vl' millecuplā hꝰ q̄titatē. τ qḋ dcm̄ ē ḋ augmēto v̄itatē hȝ ḋ ablatōe τ diminutiōe. nō. n. possȝ sumi q̄titas ita magna a q̄ n̄ possȝ adeo auferri qḋ ḋficeret a q̄cūq̄ a⁹ ḋterminata q̄tiᵗᵉ. ¶ Notādū ēt ex h̄ seq̄ v̄tutē ifinitā mo⁹ⁱ i n̄ tpe. Nā si vt⁹ ifinita moueret i tpe: accipet̄ q̄dā vt⁹ finita q̄ mouebit ēt in tpe: sed dicēs ꝙ virtus finita mouebit in maiori tpe q̄ infinita. cū ergo multiplicādo virtutē diminuatur tp̄s: tantū poterit multiplicari virtus finita: ꝙ mouebit in eq̄li tpe: vel ēt in minori q̄ infinita qḋ est incōueniens. .a. .b.

Immo cũ finiti ad ĩfinitũ nõ sit ꝓportio: oẽ motũ illuz quẽ facit virt⁹ finita in tpe: infinita faciat in ĩstãti. Naz si illũ motũ virt⁹ ĩfinita faceret i tpe quãtũcũqȝ faceret illud i mĩori tpe: qꝛ tpis ad tps ẽ ꝓportio: ꝓportiõaref finitũ in finito: qđ est inconueniens. ¶ Deinde cũ dic̃.

T.c.80. ¶ Neqȝ igitur ĩfinitum finitam. Et tñ ɔtingit ĩ minori magnitudine ampliorẽ potẽtiam esse. Sed adhuc magis in maiori plurimam.

¶ Probat ɔuersaz h⁹. vz. ꝙ ĩ magnitudĩe ĩfinita virtus finita eẽ nõ pt. Circa qđ. d. f. qꝛ ṗ ꝓponit qđ ĩtẽdit. z° ꝓbat qđ dixerat ibi. (Si igr̃ ĩ q a. b.) Dic̃ g̃ nõ igr̃ neqȝ ĩfinitũ. i. magnitudinẽ ĩfinitã sup. ɔtigit hr̃e finitã virtutẽ. ⁊ tñ ɔtigit ĩ magnitudĩe mĩori eẽ põz ampliorẽ: vl' eẽ põz plimã vt hȝ alia littera: sed adhuc in maiori maius . i. in maiori excellẽter plurima. s. põt eẽ virt⁹. ¶ Nõn^m ꝙ in minori magnitudĩe ɔtigit aliqñ eẽ maiorẽ põz q̃ȝ in magnitudine maiori: vt in modico igne plus ẽ de po^a q̃ȝ in multo aere: tñ tãtũ posset accipi ꝺ aere: ꝙ plus eẽt de potẽtia ĩ eo q̃ȝ in illo modico igne. ẽ igr̃ in tẽtio phĩ ꝙ licȝ ſȝ aliq̃lẽ excessuz possit repiri plus de põ ĩ magnitudine minori q̃ȝ ĩ maiori. tñ pt eẽ tãt⁹ excellena excessus ꝙ plus reperiref ꝺ põ in magnitudĩe maiori q̃ȝ ĩ mĩori: ꝑꝑ qđ cũ ĩcõparabiliter magnitudo infinita excedat finitã: oȝ plus reperire de virtute ⁊ potentia in magnitudine infinita q̃ȝ in q̃cũqȝ finita. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sit igr̃ ĩ quo ẽ a. b. ĩfinitũ ſȝ b. c. hȝ potẽtiaz quãdã q̃ in aliquo tpe mouet ĩpȝ d. ĩ tpe ĩ quo est e. z. Si igr̃ ipsi b. c. duplã accipio in medio mouebit tpe ipsi⁹ e. z. Sit. n. hec ꝓportio. Qr̃ in z. ⁊. t. mouebit: ergo sic accipiẽs sp a. b. qđẽ nequaq̃ȝ trãsibo. Tpe ãt dato sp minus accipiã: ĩfinita ergo potẽtia erit. Oẽȝ. n. finitã potẽtiã excellit. Ois ãt finite potẽtie necesse ẽ finitũ eẽ ⁊ tps. Si. n. in quodã tãta: maior ĩ mĩnori qđẽ. determĩato ãt mouebit tpe ſm ɔuersionẽ ꝓportiõis. Infinita. n. ois potẽtia sicut multitudo ⁊ magnitudo excellẽs ẽ oẽ finituȝ.

¶ Probat qđ dixerat oñdẽs ꝙ ĩ magnitudine ĩfinita virt⁹ finita eẽ nõ põt. Circa qđ. d. f. ſȝ ꝙ dupl'r ꝓbat ĩtẽtũ. z° ibi. (Est ãt h ꝺmõstrare.) Dic̃ g̃. sit igr̃ ĩ q ẽ a. b. ĩfinitũ. i. h ꝙ dico. a. b. sit q̃dã magnitudo ĩfinita: ſȝ b. c. q̃ est ps ꝺ a. b. hȝ põm q̃ȝdã que ĩ aliquo tpe mouit ĩpȝ d. i. aliqđ mobile qđ vocef d. ⁊ h⁹ tps ĩ q̃ mouer ĩpm sit in quo ẽ e. z. si igr̃ ipsi b. c. duplã accipio mouebit ĩ medio tẽpore ipi⁹ e. z. sit. n. i. supponaf eẽ h ꝓportio. vz. ꝙ dupla vi⁹ mouet ĩ medio tpe. qr̃ dupla magnitudo ad b. c. mouebit ĩpȝ d. ĩ tpe z. t. q̃ ẽ medietas tpis ꝺ z. e. sic g̃ accipiẽs nequaq̃ȝ trãsibo magnitudinẽ a. b. ſȝ tpe dato sp accipiã mĩn⁹ tps. ĩfinita g̃ erit põ in magnitudĩe a. b. qꝛ potẽtia ei⁹ excellit oẽȝ finitã potẽtiã ꝙ patet: qꝛ omnis finite potentie: necesse est eẽ finitum tẽpus. nam si tãta virtus mouet in quodã tanto tẽpore: ⁊ maior virtus mouebit qđẽ in mĩnori. determinato aũt ſm cõuersionẽ proportionis: qꝛ g̃ sic est ois potẽtia magnitudis ĩfinite est ĩfinita. nã sicut multitudo ẽt ⁊ magnitudo ĩfinita est excellẽs oẽ finitũ ſȝ multitudinẽ ⁊ magnitudinẽ sic sup. virtus magnitudis infinite. vel ẽt multitudinis ĩfinite ẽ excellẽs oẽȝ potẽtiam magnitudis vel multitudis finite. ¶ Notãdum aũt ꝙ lȝ sit cõuersa proportio inter magnitudinẽ ⁊ tps: qꝛ ſȝ ꝙ augef magnitudo diminuif tẽpus: vt si tanta magnitudo mouet in tãto tpe dupla mouebit ĩ mĩnori: qꝛ in medio tẽpore. tñ sp reqrif ibi ꝺterminatũ tpus. minuif. n. tps ſm ꝙ augef virt⁹. tñ quãtũcũqȝ virt⁹ sit magna. dũ tamẽ sit finita ⁊ ꝺterminata reqrit ꝺterminatũ tpus in agẽdo ⁊ mouẽdo. ¶ Notandũ ẽt ꝙ magnitudo ĩfinita nõ reqrit determinatũ tps in quo moueat. nũqȝ. n. pt accipi tã modicũ tps quin in magnitudĩe ĩfinita ɔtigat accipe partẽ que mouebit in mĩori tẽpore: vt si a. b. sit magnitudo ĩfinita ⁊ b. c. sit q̃dã ps eius que moueat in aliq̃ determinato tpe: qꝛ ſm ꝙ multiplicabif b. c. minuetur tps: qꝛ magnitudo a b. est ĩtrãsibilis nũq̃ȝ tantũ poterit multiplicari b. c. quin ẽt vlterius multiplicari possit. qr̃ nũq̃ȝ poterit accipi ita modicũ tps quin possit accipi minus. magnitudo ergo ĩfinita: vt a. b. nõ ẽ dare ꝙ moueat in aliquo tẽpore ꝺterminato: vt ꝙ moueat in tãto tẽpore ⁊ non in minori. Nã si partib⁹ magnitudis ĩfinite nõ põt dari ꝺterminatũ tps multo minus dari poterit ipsi toti. Qr aũt ipsis ptibus nõ possit dari ꝺterminatũ tpus pȝ: qꝛ cũ ĩ magnitudine ĩfinita non possit accipi. ita magna ps quin possit accipi maior nõ poterit accipi ita modicũ tps quin possit accipi min⁹. ¶ Notãdũ ẽt ꝙ ptes magnitudis ĩfinite dupl'r ɔsiderari possunt. ṗmo ſȝ se. ⁊ sic: qꝛ quelibȝ illaꝝ est finita quelibet eaꝝ mouet in determinato tpe. scđo ɔsiderari possunt respcũ totius ĩfiniti: cui⁹ sunt partes ⁊ sic: qꝛ in ĩfinito nõ põt accipi ita magna ps quin possit accipi maior: nõ poterit accipi ita modicũ tẽpus ĩn quo mouef aliqua magna ps ipsi⁹ ĩfiniti quin sit dare aliud tẽpus minus ĩn quo mouebit ps aliqua maior illa. cũ ergo cõpetat ꝑ se ipsi toti excellere suas ptes: qꝛ ꝑ se est ꝙ oẽ totũ sit maius sua pte ꝑ se ɔpetit ipsi magnitudinĩ ĩfinite ꝙ nõ possit ei assignari ꝺterminatũ tps in quo moueat. ¶ Notãdũ ẽt sic eẽ formãdaȝ rõnẽ phĩ. potẽtia magnitudis ĩfinite nõ reqrit ꝺterminatũ tps in quo moueat: sed ois potẽtia finita reqrit determinatũ tps. ergo potẽtia magnitudis ĩfinite excellit oẽȝ põz finitã: ſȝ qđ excellit oẽ finitũ est ĩfinitũ. ergo in magnitudine infinita est põ infinita. ¶ Deide cũ. d.

¶ Est ãt h ꝺmõstrare ⁊ sic. accipiẽs. n. q̃ȝdam potẽtiã eãdẽ genere ei: q̃ ẽ in ĩfinita magnitudine ĩfinita magnitudĩe existẽteȝ: q̃ mẽsurabit eã que est in ĩfinita magnitudĩe finitã potẽtiã. T.c.81.

¶ Adducit scđaȝ rõnẽ. d. ꝙ est h demõstrare sic. accipiẽs. n. existẽtẽ q̃ȝdã eãdeȝ potẽtiã eiusdẽ generis ei que ẽ in magnitudĩe ĩfinita que potẽtia finita mensurabit eã finitã potẽtiã que ẽ in magnitudĩe ĩfinita. Non ergo põt poni ꝙ in magnitudĩe ĩfinita sit potentia finita: nisi ponaf qđ finitũ mẽsuret ĩfi^m: qđ ẽ ĩcõueniẽs. ¶ Nõndum aũt hãc rõnẽ differre a ṗma: qꝛ vis rõnis illius ɔsistebat in eo ꝙ põ magnitudis ĩfinite excellit oẽȝ põz finitã ꝑꝑ qđ ɔcludebaf ꝙ oȝ h⁹ potẽtiã ĩfinitã eẽ. h aũt rõ arguit ex eo ꝙ ĩpoĩe ẽ ꝙ finitũ mẽsuret infinituȝ. prima ergo ratio ẽ magis ostẽsiua. h ãt magis ad ĩpossibile. ¶ Notanduȝ etiaȝ ꝙ in omni magnitudĩe est aliqua virt⁹. si ergo in magnitudĩe ĩfinita eẽt virt⁹ finita: vtputa si eẽt ĩfinit⁹ aer hñs põz finitã duo ĩcõueniẽtia seq̃renf. ṗ qđ finitũ mẽsuraret ĩfinitũ. z° ꝙ ps esset eq̃lis po^e cũ toto. Nã accipiẽdo aliquã partem aeris ps illa aliquã habebit potentiaȝ. quare si potẽtia totius aeris ĩfiniti ẽ finita totiens poterit multiplicari po^a illi⁹ ptis accepte ꝙ eq̃bit ⁊ mẽsurabit potentiã toti⁹. po^a ergo magnitudis finite eq̃bit ⁊ mẽsurabit põz magnitudis ĩfinite. Rursus qꝛ illa ps aeris nõ poterat totiẽs multiplicari ꝙ eq̃tur toti aeri ĩfinito: seq̃tur ꝙ ĩ mĩori magnitudĩe sit tã

ta virt⁹ q̄ta ī maiori accipiēdo magnitudinē eiusdē ge-
neris. ⁊ p ɔ̄ns seq̄r q̄ pō ptis equet po^e toti⁹. ¶ Nōn^m ēt
h̄ qd̄ dixit ō pō respcū magnitudīs finite ⁊ īfinite sic de-
seruit p̄nti negotio. Nā cū p̄^m sit po^e īfinite: q̄r mouet in
tp̄e īfinito: oꝫ ip̄ꝫ nullā h̄r̄e magnitudinē: q̄r vt patebit ī
fra: vl' h̄r̄et magnitudīeꝫ finitā vl' īfinitā: ɔ̄ fi^{cam} n̄. q̄r illa
nō repit̄. nec ēt finitā: q̄r ī magnitudīe finita nō p̄t eē pō
infinita ondere igr̄ q̄uō se h̄ꝫ pō respcū magnitudīs ami
niculat̄ ei qd̄ īfra ondet̄. vꝫ. q̄ motor primus nullā ma-
gnitudinem h̄ꝫ. ¶ Ultimo cum dicit.

¶ **Quod quidem igitur non contingit infinitā esse potentiam in finita magnitudine: neqꝫ finitam in infinita ex his palam est.**

¶ Epylogat circa ɔ̄terminata. d. Qd̄ gdē igr̄ nō ɔ̄tigit īfi-
nitā pōꝫ eē ī magnitudīe finita: neqꝫ ɔ̄tigit pōꝫ finitā eē
in magnitudīe īfinita palā ē ex his. i. ex dict̄. ¶ Ad ītel
ligētiā āt dictoꝝ q̄tuor sr̄ dubitāda. p̄^m dubiū ē ō pō re-
spcū v̄tut̄ corp̄alis. 2^m ō pō respcū cuiuscūqꝫ. 3^m est ō mō
ɔ̄cludēdi et⁹. quartum de ipsa conclusione.

dubi. pª **Dubitaret** forte aliqs ō pō respcū v̄tut̄ in corp̄e
siue respcū magnitudis corp̄alis. vr̄.
n. nō eē vez qd̄ ph̄s ait. vꝫ. q̄ si eēt v̄t⁹ corp̄alis īfinita
q̄ eēt illi⁹ po^e q̄ possꝫ mouere ī nō tp̄e: q̄r qd̄ repugnat p̄
se ipsi effectui a nullo agēte fieri p̄t: vt si ō rōne ignis ē
q̄ sit corp⁹ nullū agēs possꝫ separe ignēā corp̄eitate: sic
q̄r ō rōne mot⁹ ē q̄ fiat ī tp̄e nullū agēs q̄tūcūqꝫ sit īfini
te po^e poterit efficere motū ī istāti: q̄r si fieret ī istāti iaꝫ
nō eēt mot⁹. ¶ Dōꝫ quosdā hāc dubitationē soluere di
stiguēdo īter d̄m̄rationē ostēsiuā ⁊ ad īpol̄e. d̄monstratio
igr̄ illa q̄ ī magnitudīe finita nō ē v̄t⁹ īfinita: q̄r tūc fie-
ret mot⁹ ī nō tp̄e nō ē d̄m̄ratio ostēsiua: sꝫ ad īpol̄e. non. n.
vult ph̄s q̄ sit dare aliq̄ꝫ magnitudīeꝫ finitā motā ī nō
tp̄e: sꝫ vult q̄ si eēt dare talē magnitudīeꝫ h̄ntē īfinitaꝫ
pōꝫ fieret mot⁹ ī nō tp̄e. Talis. n. ē h̄ locu⁹ ac si dr̄et ī q̄ si
eēt alia pō q̄ separe possꝫ spēꝫ a gn̄e illa pō faceret hoīeꝫ
q̄ nō eēt aīal: ⁊ q̄r h̄ ē īpol̄e q̄ sit hō ⁊ q̄ nō sit aīal: īpol̄e est
talē pōꝫ dare. sic ē ī p̄po^e si eēt dar̄ īfinitā pōꝫ ī magnitu-
dīe finita fieret mot⁹ ī nō tp̄e. Possum⁹ tn̄ alr̄ si volum⁹
dr̄e ⁊ magis ad p̄positū distiguēdo īter pōm actiuā cui
respondet potentia passiua in natura: ⁊ potentiam acti-
uam cui talis potentia passiua non r̄ndet. Nam licꝫ sit
dare aliq̄ꝫ v̄tutē īmālē ⁊ īcorp̄eaꝫ q̄ nō agit supponēdo
passiuā pōꝫ cuiꝯ ē virt⁹ agētis p̄mi: vt circa p̄n^m h⁹ octa-
ui diffusi⁹ diximus. oīs tn̄ v̄t⁹ agētiū scd̄oꝝ p̄supponit pōꝫ
passiuā mā̄e. oīs ḡ v̄t⁹ ī corp̄e cū nō possit eē virt⁹ p̄ª agit
ex suppōne po^e passiue. Quātū ḡ v̄tus corp̄is p̄t facer̄ tm̄
ex p̄te effcūs p̄t fieri. nā si talis v̄t⁹ plus posset facere q̄
eēt ī pō passiua q̄ possꝫ fieri nō ageret talis v̄t⁹ ex suppō-
ne passiue po^e. q̄r si ī magnitudīe corp̄ali finita eēt dare
īfinitā potentiā: oporteret q̄ eēt dare aliqd̄ passiuum qd̄
adeo velociter posset moueri q̄tū illud actiuum posset
mouere: qd̄ esse nō posset nisi mot⁹ fieret in istanti.

dub. 2ª **Ulterius** forte dubitaret aliqs ō ipa pō respcū vir
tut̄ cuiuscūqꝫ. vr̄. n. seq̄ndo dicta ph̄i q̄
nō sit dare īfinitā pōꝫ loq̄ndo ō pō q̄cūqꝫ vl' de v̄tute q̄-
cūqꝫ. Nā si sp̄ maior v̄t⁹ mouet̄ ī minori tp̄e. ḡ si eēt v̄t⁹ īfi-
nita moueret ī istāti. īpol̄e ē igr̄ q̄ sit dar̄ aliq̄ꝫ v̄tutē īfi-
nitā: cū īpol̄e sit motū fieri ī istāti. Nō igr̄ v̄t⁹ p̄mi moto
Cō. 44. ris ē īfinita: vt ī p̄nti lectiōe p̄babat̄. ¶ Dōm̄ q̄ Com.
hāc q̄ōnē soluit. 12. meth. distiguēdo īter motorē ɔ̄iūctū
⁊ sep̄atū. p̄^m. n. celū mouet̄ a p̄ª cā: q̄ ē motor sep̄at⁹ me-
diāte motore ɔ̄iūcto: vt mediāte motore appropriato q̄
dr̄ eē aīa ipi⁹ p̄mi celi: qd̄ pꝫ ex h̄: q̄r f̄ꝫ ph̄m si aliq̄ stella
adderet̄ illi orbi motor ille moueret cū labor̄ ⁊ pena: qd̄
nō eēt si mot⁹ ille eēt a p̄ª cā īmediate tm̄. Cū ḡ dr̄ q̄ v̄t⁹
p̄mi nō ē īfinita: q̄r fieret mot⁹ ī istāti. vez ē f̄m Com. si
motor ille moueret celeste corp⁹ nō mediāte motor̄ ap-
p̄opato q̄ ē v̄tut̄ finite: sꝫ h̄ nō suffic̄. Nā ⁊ si p̄ª cā n̄ me-
diāte aliq̄ motor̄ moueret celū nō fieret mot⁹ ī istāti: q̄r
ɔ̄ rōnē mot⁹ ē q̄ mēsuret̄ ī istāti. dr̄e. n. motuꝫ fieri ī istāti
ē dr̄e motū nō eē motū. facere aūt ɔ̄dictoria sil' v̄ificari ē
vt facere q̄ mot⁹ nō sit mot⁹: vl' q̄ genitū nō sit genitū:
qd̄ nullaten⁹ ɔ̄uenit. iux̄ illd̄. 6º ethi. h̄. n. solo ds̄ p̄uat̄ īge
nita facer̄ q̄ vtiqꝫ facta sr̄. Nō. n. ē pol̄e q̄ illd̄ qd̄ ē fcm̄
fiat īgenitū vel fiat nō fcm̄. Propter h̄ hāc dubōnē aliq
conati sr̄ soluer̄ distiguēdo īter agēs nāle ⁊ ītellectuale.
Nā agēs nāle agit toto suo posse. tm̄. n. agit q̄tū p̄t agere:
sꝫ agēs ītellectuale agit p̄ spēꝫ app̄hēsaꝫ ⁊ p̄ volūtatem.
Nō. n. agit q̄tū p̄t: sꝫ q̄tū vult ⁊ q̄tū app̄hēdit se ager̄. Nō
ḡ oꝫ q̄ si v̄t⁹ ītellectual' ē īfinita q̄ fiat mot⁹ ī istāti: sꝫ fi-
at mot⁹ ī tāto tp̄e ī q̄to v̄t⁹ illa ordīat ⁊ vult illū motuꝫ
fieri. Sꝫ nec h̄ solo vr̄ sufficer̄. Nā lꝫ v̄t⁹ ītellectual' nō sp̄
agat toto suo posse. nō ē tn̄ ɔ̄ rōnē ītellectual' v̄tut̄ quin
possit ager̄ toto suo posse. q̄r licꝫ h̄ solo sufficiēter ondat
q̄ ponēdo v̄tutē ītellectualē īfinitā q̄ n̄ sit neceꝫ motū
fieri ī istāti. nō tn̄ p̄bat qn̄ mot⁹ possit fieri ī istāti. Cuꝫ ḡ
nō solū mot⁹ nō fiat ī istāti: sꝫ ēt sit īpol̄e ipꝫ fieri ī istāti:
vt vr̄: nō ē pol̄e eē aliq̄ v̄tutē īfinitā nec ītellectualē: nec
aliā. p̄p h̄ dōꝫ ē vt p̄us dicebat̄. distiguēdo īter pōꝫ p̄mi Nobil'
agēt̄ ⁊ pōꝫ oīuꝫ alioꝝ agētiū siue sint ītellectualia siue solutio
nālia. nā cū p̄^m n̄ agat ex suppōne po^e passiue. n̄ oꝫ q̄ gc-
qd̄ ipe p̄t facere q̄ r̄ndeat aliq̄ pō passiua ex q̄ illud pos-
sit fieri: nec oꝫ q̄ possit fieri aliq̄ effcūs eq̄t⁹ po^e. imo ē
īpol̄e talē effcūꝫ fieri: si igr̄ ī agētib⁹ scd̄is siue fuerit agē-
tia sp̄ p̄ ītellꝫ: siue p̄ nāꝫ eēt pō infi^{ta} admouēdū: siue ad
aliqd̄ aliud faciēdū: oporteret: vt dicebat̄ q̄ eēt dar̄ aliqd̄
passiuū qd̄ tātū possꝫ moueri q̄tū h̄ꝯ actiuū mouer̄ possꝫ:
qd̄ eē n̄ possꝫ nisi mot⁹ fieret ī istāti. Sꝫ h̄ nō opꝫ ponere
si v̄t⁹ motoris p̄mi ponat̄ īfinita: q̄r illi po^e actiue nō cō-
tur aliq̄ pō passiua. īpol̄e ē. n. aliqd̄ corp⁹ adeo velociter
moueri q̄tū mouēs illd̄ pōt velociter mouere.

Ulterius forte dubitaret aliqs. ō mō concludēdi Dub. 3ª
ph̄i p̄ quē p̄bat q̄ ī magnitudīe finita ī-
finita v̄t⁹ eē n̄ p̄t. vr̄. n. q̄ ī mō ɔ̄cludēdi cōmittat fallaciā
ɔ̄seq̄nt̄. p̄cedet̄. n. a plib⁹ causis v̄itat̄ ad alterā ē peccar̄
p̄ ɔ̄ns. vt si hoīeꝫ currer̄ p̄t v̄ificari plib⁹ modis: p̄ socra-
te ⁊ p̄ Platone. Arguer̄. hō currit. ḡ sor. currit: ē ɔ̄mitter̄
ɔ̄ns. Cū ḡ eē īfinitā v̄tutē plib⁹ modis v̄ificari possit: vl'
q̄r mouet ī tp̄e īfinito: vl' q̄r mouet ī nō tp̄e: arguere. h̄ ē
virtut̄ īfinite. ḡ mouet ī nō tp̄e: vt vr̄ ē peccare p̄ falla-
ciā ɔ̄ntis: q̄r vt vr̄ ē p̄cedere ibi a plib⁹ cāis v̄itat̄ ad al-
terā. ¶ Dōꝫ q̄ mlta nō valēt gr̄a forme ⁊ rōne mōi ar-
guēdi q̄ valēt gr̄a mā̄e ⁊ p̄ rōnē terminoꝝ ī qb⁹ arguit̄. lꝫ
ḡ nō valeat simplr̄ loq̄ndo. h̄ ē v̄tut̄ īfinite ḡ mouet ī nō
tp̄e: q̄r p̄m⁹ motor ē īfinite v̄tut̄. ⁊ tn̄ mot⁹ fact⁹ ab eo tp̄e
mēsurat̄. valꝫ tn̄ ī p̄po°. Nā cū v̄tuti existēti ī corp̄e p̄por
tiōet̄ aliq̄ pō passiua ex q̄ tm̄ p̄t fieri q̄tū v̄t⁹ illa p̄t facer̄.
q̄r vt. s. ondebat̄ si in magnitudīe aliq̄ finita v̄t⁹ īfinita
existeret eēt dare aliqd̄ mo^{le} qd̄ adeo velociter possꝫ mo-
ueri: vt v̄t⁹ illa possꝫ mouere: qd̄ nō eēt nisi mot⁹ ille mē-
suraret̄ istāti. p̄p qd̄ arguere ō v̄tute simp^r. h̄ ē īfi^m ḡ mo-
uet ī nō tp̄e. ē peccare p̄ fallaciā ɔ̄ntis: sꝫ arguere ō v̄tu-
te existente in magnitudīe aliqua finita gratia mā̄e. vꝫ
q̄ si talis virtus est infinita q̄ motus sit in instanti.

Ulterius forte dubitaret aligs. ō ipa ɔ̄ne: q̄r vr̄ sꝫ Du. 4ª
eē q̄ ī magnitudīe aliq̄ finita v̄t⁹ īfini-
ta eē nō possit. Nā sicut quod habꝫ potentiaꝫ mouendi
per tempus infinitū est virtutis infinite: ita vt videtur
qd̄ h̄ꝫ potētiā essendi p̄ tēpus īfinitū est īfinite v̄tutis.

Sed sol ⁊ supcelestia corpora cū sint icorruptibilia hñt
potētiā essendi p tps ifinitū. ğ sunt virtutis ifinite: sꝫ cū
taliū sit magnitudo ⁊ q̄ntitas finita. ğ i magnitudie fini
ta erit virtus ifinita. ¶ Dōm ꝙ ad h̄ ē duplex respōsio
Cō. 79. ⁊ quelibꝫ satis bona. vna est Cōm. vꝫ. ꝙ corp⁹ supceleste
est in potētia ad vbi: ⁊ nō ad esse. motor igr̄ ipsius ꝗ mo
uet ipm ad vbi: per tps ifinitū est ifinite potētie. Sꝫ cū
nō sit in potētia ad esse: nō oꝫ si durat p tps ifinitū: ꝙ sit
infinite potētie. ¶ Ad euidētiā āt hui⁹ solutionis sciē
dū f̄m istū ordinē quē videm⁹ ꝙ si corp⁹ elemētatū nāl
liter duraret p tps ifinitū eēt ifinite potētie. Sꝫ si cele
ste corp⁹ duraret p ifinitū tps: nō pp̄ h̄ eēt ifinite poten
tie. in corpe. n. elemētato ꝯgregātur miscibilia ꝯ̄ria pp̄
qd̄ oē tale de necessitate corrūpit̄. nō tñ oīa h⁹ corrupti
bilia mēsurant̄ eadē piodo: sꝫ alia nālr durāt p plus tē
pus: aliq̄ vero p min⁹: put miscibilia magis ⁊ min⁹ vni
unt̄ in eis. vniēs āt h⁹ miscibilia est nā ⁊ forma ipsius
mixti. Nam iō sic vniunt̄ talia: qꝛ sic reqrit nā ⁊ forma
mixti pp̄ qd̄ put nā ⁊ forma illa ceteris parib⁹ est maio
ris vł minoris virtutis: plus durat mixtio illa. vtrū aūt
sit alia cā durabilitatis mixtoꝝ q̄̄ nā ⁊ forma subalr̄ eo
rū nō est p̄ntis speculatiōis. Sufficiat āt ad p̄ns scire ꝙ
corp⁹ mixtū plus durās q̄̄tū ad h̄ est maioris potētie q̄
min⁹ durās: qꝛ qd̄ plus resistit pugne ꝯ̄rij f̄m ꝙ h⁹ ē ma
ioris potētie. qr̄ si f̄m ꝙ arguit̄ tps duratiōis mixtoꝝ
arguim⁹ ipsa eē potētiora ⁊ virtuosiora: ipoīe ē f̄m istuꝫ
ordinē quē videm⁹ ꝙ aliqd̄ mixtū nālr duraret p tps i
finitū: nisi in nā illa fundaret̄ ifinita potētia p quā ele
mēta: siue miscibilia p tpa ifinita ligarētur in ipo. vtrū
aūt de⁹ posset h⁹ ordinē imutare nō postulat p̄sens mā.
in tātū āt ad p̄sens dcm̄ sit ꝙ si corp⁹ mixtū p tps ifini
tū duraret nāliter i nā ei⁹ eēt ifinita potētia. Sꝫ si cor
pus nō mixtū nō hñs ꝯ̄riū durat p tps ifinitū nulla pp̄
h̄ potētia ifinita arguit̄ eē in ipso: qꝛ ibi nulla pugna ē ⁊
nulla resistētia. dicam⁹ igr̄ ꝙ durare p tps infinitū pōt
ꝯtigere duplr̄. vł priuatiue vł positiue. Si h̄ ꝯtingat rō
ne p̄uationis: vt qꝛ corp⁹ illd̄ p̄uat̄ ꝯ̄rietate. iō nūq̄ꝫ cor
rūpit̄: nō arguim⁹ ipꝫ eē ifinite potētie cū nō reqrat̄ ibi
virt⁹ vel potētia aliq̄ ad resistēdū: sꝫ si h̄ sit positiue: vt
qꝛ corp⁹ illd̄ ē cōpositū ex ꝯ̄rijs: pp̄ qd̄ oꝫ i eo poni virtu
tē ⁊ potētiā aliq̄: p quā p̄seruet̄ a corruptiōe: si virt⁹ illa
preseruās ipꝫ a corruptiōe q̄ de necessitate dic̄ aliqd po
sitiue sit illi⁹ potētie ꝙ possit ipꝫ ifinitū p̄seruare: oꝫ eā
infinitā eē: pꝫ igr̄ f̄z Cōm. ꝙ corp⁹ celeste durat p tps ifi
nitū nō p pōnē potētie ꝙ sit i eo po^a aliq̄ positiua preser
uās ipꝫ a corruptiōe: sꝫ h̄ est magis p p̄uationē po^e: qꝛ
Cō. 41. nō ē i eo po^a ad nō eē. iō i. 12. meth̄. vbi istā q̄ōnē pertra
ctat: ait ꝙ i oī corpe ē po^a finita: sꝫ nō ex h̄ seq̄t̄ ꝙ oē cor
pus hēat oēꝫ pōꝫ: qꝛ corp⁹ celeste nō hꝫ pōm nisi ad vbi:
nō tñ ē itētio ꝯmētī corp⁹ celeste nō eē i po^a ad eē: qꝛ nō
hēat eē ab alio cū ipe plane ꝯcedat i de suba orbis: ꝙ d̄s
est cā celi nō solū q̄̄^m ad motū ei⁹: sꝫ et q̄̄tū ad subaꝫ ipi
us. Sꝫ dic̄ ipꝫ nō eē i po^a ad eē: qꝛ ē icorruptibile. celum
. n. nālr ab alio eē nō p̄t: ⁊ h̄ suffic̄ ꝙ sic nō sit i potētia ad
eē: vt pꝫ p dicta. hāc āt eādē q̄ōnē soluit Themi. d. ꝙ cor
pus supceleste acqrit ppetuitatē duratiōis a motore se
parato: sic̄ ⁊ ppetuitatē mot⁹. sic igr̄ corp⁹ supceleste nō ē
infinite virtutis. ex eo ꝙ ponit̄ a ph̄o moueri p tp̄us ifi
nitū. sic nō possum⁹ arguere ipm eē infinite po^e. ex eo ꝙ
duraret ēt p tps ifinitū. h⁹ āt solōnē iprobare nitit̄ Cō
Cō. 41. mē. 12. meth̄. nō tñ h̄ solō ē oīno iprobāda. imo si bn̄ itel
ligit̄ bona ē: ⁊ soloni cōmētī nō ꝯdic̄. possum⁹. n. vt cōi
ter ponit̄ distīguere triplex pōe. vnū qd̄ opponit̄ necio
sꝫ quē modū qd̄ pōe ē eē nō necessariū ē eē: ⁊ sic sūptuꝫ
pōe: ē pōe ad vtrūlibꝫ. 2° mō p̄t sumi pōe qd̄ ē ideꝫ qd̄
necessariū. 3° mō sumit̄ pōe: vt ē cōe ad h̄ ⁊ ad illud. vñ Cap. 4.
ph̄s p̄ prioꝝ ait ꝙ triplex ē pōe ꝯtigēs neciuꝫ cōe. cū ğ
oē qd̄ ē citra p̄^m hēat eē ab ipso: oē tale ē i po^a ad eē ⁊ nō ē
suū eē. sꝫ alr̄ sūt i po^a ad eē corrup^a: alr̄ supcelestia ⁊ itelli
gētia: ⁊ alr̄ oē cātū ⁊ oē p̄ductū. Nā corru^{lia} sūt i po^a ad eē
put pōe ē idē ꝙ ꝯtigēs ad vtrūlꝫ qd̄ ꝯtigit eē ⁊ nō eē: sꝫ
supcelestia sūt i po^a ad eē put pōe ē idē qd̄ neciuꝫ: qꝛ ne
cesse ē illa eē: lꝫ hāc necītatē eēndi nō hēant a se sꝫ ab a^o:
h̄. n. duo sil̄ stare p̄nt ꝙ aliqd sit neciuꝫ: ⁊ tñ hēat cāꝫ sui
eē: vt sup. dicebat ph̄s circa p̄n^m h⁹ octaui. Sꝫ vniuersa
cāta a p̄^a cā sūt i po^a ad eē: nō put pōe ē idē quod ꝯtigens
ad vtrūlꝫ: qꝛ aliq̄ cātoꝝ nece ē eē: nec h⁹ po^e ē idē qd̄ ne
cessariū: qꝛ aliq̄ cātoꝝ nō neciūm ē eē: oꝫ igr̄ accipi h⁹
pōe put ē cōe ad h̄ ⁊ ad illd̄. Cū igr̄ q̄rit̄: vtꝝ qd̄ hꝫ eē p
tps ifi^m sit po^e ifinite. r̄ndēdū ē cū distōne: qꝛ h⁹ hñs eē p
tps ifi^m aut ē i po^a ad eē ⁊ ad nō eē: aut neciuꝫ ē ipꝫ esse.
Si āt pōe ē ipꝫ eē put pōe ē idē qd̄ ꝯtigēs ad vtrūlꝫ: tē
ꝓpō iplicat ꝯdictiōeꝫ: qꝛ ipōe ē aliqd̄ tale durare p ifi^m
tps: qꝛ eē sic pōe ē corru^{le}: ⁊ oē corru^{le} de necītate corru
pet̄. Si vō illd̄ neciuꝫ sit eē: aut h⁹ necītatē hꝫ a se: vt qꝛ
est sibi ipsi cā eēndi: aut h⁹ necītatē nō hꝫ a se: sꝫ ab a^o: vt
qꝛ hꝫ aliā cāꝫ eēndi. si necītatē eēndi nō hꝫ a se: sꝫ ab alio
qd̄ sic neciuꝫ ē eē: nō ē ifinite po^e: sꝫ ille ifinite po^e existit
ꝗ talis necītat ē cā. sic. n. videm⁹ ꝙ neciuꝫ ē moueri ce
lū: attamē qꝛ h⁹ mot⁹ cā ē ipe motor: ⁊ h⁹ necītatē hꝫ celū
a suo motor̄ nō arguim⁹ ex h̄ celū eē po^e ifinite: sꝫ moto
rē ei⁹ sic si celū ⁊ itelligētie hñt necītatē eēndi: tñ qꝛ nō
sūt a se: sꝫ ab a^o vt a deo d̄s ipe ē ifinite po^e nō itelligentie
neq̄ꝫ celū. qd̄ ğ hꝫ necītatē eēndi: sꝫ nō hꝫ cā a se nō ē po^e
infinite: sꝫ qd̄ ex seipo: ⁊ nō ab a^o hꝫ ꝙ sit: qd̄ h̄ mō neces
sariū ē eē d̄ necītate ē virtutis ⁊ po^e ifinite. ex h̄ āt clari⁹
appet solō ei⁹ qd̄ q̄rebat̄ i p̄cedēti lectōe. vꝫ. vtꝝ oē mo
uēs p tps ifi^m sit po^e ifinite. Nā sic qd̄ durat p tps ifi^m: nō
oꝫ ꝙ sit po^e ifinite: nisi talē duratiōnē ⁊ tale eē hēat a se
ipso: nō ab a^o: sic si aliqd mouet p tps ifinitū: nō pp̄ h̄ ar
guit̄ ꝙ sit po^e ifinite: nisi ꝙ moueri hēat a se ⁊ nō ab alio.
Nā si mouet vt organū ⁊ vt istr̄ꝫ alteri⁹: dato ꝙ moueat
p ifi^m tps nō pp̄ h̄ arguit̄ ipꝫ eē ifinite po^e: sꝫ illd̄ c⁹ ē or
ganū p̄batū ē eē po^e ifinite. Cuꝫ ğ corpa supcelestia sint
organa itelligētiaꝝ: ⁊ moueāt i v̄tute eaꝝ: itelligētie vō
sint istr̄a ipi⁹ p̄mi: ⁊ moueāt i v̄tute ei⁹: posito ꝯuers cēt
pō ph̄i: vt ꝙ corpa supcelestia p ifi^m tps mouerēt h̄ ife
riora: ⁊ ꝙ itelligētie p ifi^m tps mouerēt celos: tñ qꝛ cor
pora supcelestia hñt ꝙ moueāt hec iferiora ab ipsis in
telligētijs. Intelligētie vō hñt ꝙ moueāt celos ab ipo p̄.
Iō neq̄ꝫ celū neq̄ꝫ itelligētie sūt po^e ifinite: sꝫ sola p̄^a cā ē
simplr̄ po^e ifinite q̄ nō innixa virtuti alterius: sꝫ p se ipa
hꝫ ꝙ sic agat ⁊ ꝙ moueat. Lectio. XXIX.

DE his aūt que ferunt̄: bene se hꝫ du T. c. 82.
bitare quādaꝫ dubitationē primū: si
eniꝫ omne qd̄ mouet̄: mouet̄ ab ali
quo: q̄cūq̄ꝫ nō ipa seipa mouēt: quo
modo mouentur aliqua continue non tangē
te eo quod mouet vt proiecta.

¶ Postq̄ꝫ ph̄s p̄bauit p̄^m eē po^e ifinite: qꝛ mouet p tps ifi
nitū. In pte ista vt dicebat̄ d̄terminat d̄ ipartibilitate ei⁹
oñdēs ipm eē p̄ter oēm magnitudinē. Circa qd̄. d. f. qꝛ p̄
mouet q̄̄dā q̄ōnē d̄ ipo motu p̄iectoꝝ q̄ vt patebit ē ne
cessaria ad p̄positū. 2° ex ipa q̄ōne p̄missa venat̄ itētum
ibi. (Om̄ āt ex his) Circa p̄^m. 3. f. qꝛ p̄ mouet h⁹ q̄ōnē: 2°
obijcit ad alterā ptē. 3° soluit eā. 2ª ibi. (Si āt sil.) 3ª ibi.
(Necesse ē āt.) Dic̄ ğ. ꝙ d̄ his āt q̄ ferunt̄. i. d̄ ipsis p̄ie
ctis: bñ se hꝫ dubitare q̄̄dā dubitationē p̄^m. i. an q̄ꝫ exe

quamur de intento. Nã si oē qđ mouet̃: mouet̃ ab aliq̃: quecũq3 nõ mouēt ipa seipsa. talia. sup. nõ mouent̃ nisi ab aliquo tãgēte ꝛ impellēte. q2 ergo sic est: qũo mouet̃ aliq̃ ꝯtinue nõ tãgēte eo qđ mouit vt ꝓiecta: videm⁹. n. ꝓiecta nõ moueri a seipsis: s3 a ꝓyciēte. ğ ꝓyciente non tangente ea videretur ꝙ non vlterius moueri debeant. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Si aũt sil' mouet ꝛ aliud aliquid qui mouet: vt aerem qui motus mouet. Similiter impossibile prio nõ tãgēte neq3 mouēte moueri: sed sil' oia moueri ꝛ qescē: cũ primũ mouēs qescet: ꝛ si fac̃ sic̃ lapis: vt mouere qđ mouet aliud.

ℂ Obycit ad alterã partē oñdēs ꝙ qescēte ꝓyciente o3 cessare tot⁹ motus. iõ ait ꝙ si aliqd sup. mouēdo ꝓiectũ sil' mouet ꝛ aliqd aliud vt sil' mouet ipm mediũ qđ me^m mouet postea ipm ꝓiectũ: vt aer q mot⁹ ē mouet postea ipsum lapidē ꝓiectũ h̃ ē simpl'r ipoſ'e. Nã qua rõne qescente ꝓyciente ipoſ'e est ꝙ vlterius moueat lapidē. similiter ipoſ'e est ꝙ vlteri⁹ moueat aerē. ꝑmo ğ nõ tangēte motũ. i. re3 motã: vt nõ tangēte aere vel non tangente lapidē. sup. nõ erit vlteri⁹ mot⁹: sed op3 sil' oia moueri: ꝛ simul oia quiescere cũ p^m mouens qeuerit. addit aũt ꝙ ꝛ si facit aere3. sic̃ lap. vt mouet: q2 mouet qđ mouit motus ab alio quiescēte sup. alio mouente cessabit motus. ℂ Nõn^m aũt vim rõnis huius in h̃ cõsistere: ꝙ cũ ꝑmũ mouēs in motu ꝓiectiõis sit cã toti⁹ mot⁹: qescēte ꝓyciente qđ ē p^m mouens in tali motu: videt̃ ꝙ debeat cessare h⁹ mot⁹. ℂ Nõndũ ēt ꝙ iõ ait: ꝙ si aliqd sil' mouet: ꝛ aliud aliqd qui mot⁹ mouet aliud est sil'r ipoſ'e: q2 forte aliq volebant saluare motu3 ꝓiectionis: q2 ꝓyciens sil' mouendo lapidē mouet aliqd aliud: vt aerē: q aer mot⁹ postea mouet lapidem. nõ ergo qescente ꝓyciente stati3 cessat lapis a motu: q2 h3 aliũ motorē. vt aerē. Sed h̃ est vt vř sil'r ipoſ'e. Nã q̃ rõe lap. nõ mouet̃ nisi mot⁹ ab alio sic ēt nec aer mouet̃ nisi ab alio. qesēte ğ p̊ mouēte vt qescēte ꝓyciēte n̄ vlteri⁹ mouebit̃ aer. ꝑ ꝯñs neq3 lap. cessabit ğ tot⁹ h⁹ mot⁹: cũ qeuerit p^m mouēs. h̃ ğ qđ dc3 ē cũ h̃ ꝙ ē rõ ꝓbans ꝙ o3 cessare talis mot⁹ qescente ꝓyciēte est ēt remouēs dictã solõnē possibilē fieri ad qõnē ꝓpositam. ℂ Nõndũ ēt: ꝙ ait: ꝛ si facit aer sicut lapis ad fortificandũ rõnē tactã. Nam si ꝓyciens sic mouet lapidem mediante aere sicut impellēs impellit vnũ lapidē mediãte alio: cũ lap. ꝑmo impulsus nõ vlteri⁹ impellat aliũ lapidē postq̃3 cessat impelli a p̊ ipellente: aer nõ vlterius impellet lapidē postq̃3 cassat ipelli ab ipso ꝓyciēte. Jõ si facit aer qđ facit lapis impulsus ab impellēte q mouet illud qđ mouit. i. ipsam rem motã ab eo ex eo ꝙ est mot⁹ ꝛ impolsus. qñ ergo nõ vlteri⁹ impellit̃: nõ vlterius mouet illam re3 motã: ergo ꝛ aer non vlteri⁹ impulsus nõ vlteri⁹ ipellet. ℂ Notandũ aũt ꝙ ex h̃ oñdit̃ tactã solõnē eē insufficientē. Nã si sic ꝓyciens moueret ꝓiectum mediante aere sic̃ mouet̃ vnus lapis mediãte alio nõ esset assignare cãm. q̃re qescēte ꝓyciente nõ statim cessat mot⁹ ꝓiectiõis: iõ nõ sufficit h⁹ motũ dr̃e sic ꝯtinuari: q2 ꝓyciēs sil' mouēdo ꝓiectũ mouet aliqd aliud vt aere3: s3 o3 ingrere de natura ipi⁹ aeris vt sciam⁹ qũo talē motũ fieri ꝯtingat. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Necesse est aũt hoc quidē dicere ꝙ primu3 mouens facit possibile ꝛ mouere: aut aerē h⁹: aut aquã: aut aliud aliqd tale qđ aptum natũ est mouere ꝛ moueri: s3 nõ sil' pausat mouēs ꝛ qđ mouet̃. Sed qđ mouet̃ quidē sil': cũ mouens quieuit: mouēs adhuc est: vnde mouet̃ cum alio habitũ ꝛ in hoc eadem ratio ē. Pausat aũt: cũ minor fuerit virtus mouēdi: in qua fuit habito. Tandē aũt quiescit: cũ nõ ampli⁹ faciat: qđ prius mouēs: s3 motũ solũ. Hec aũt necesse ē sil' pausare hoc quidē mouens. Hoc quidē aũt motũ: ꝛ totum motũ.

ℂ Soluit qõnē ꝓpositã. Circa qđ tria facit: q2 ꝑmo põit h⁹ solõnē. scđo ex solõne data cõcludit talē motũ nõ eē vere ꝯtinuũ. 3° ex his que dixerat oñdit quorũdã solõnē nõ esse sufficiētē. 2ª ibi. (Hic qdē igit̃.) 3ª ibi. (Vñ ꝛ in aere.) Dicit ğ: ꝙ necesse ē aũt h̃ qdē dicere. i. necesse est sic soluere qõnē ꝓpositã ꝙ ꝑmũ mouēs facit sup. mouere aliqd: qđ possibile est ꝛ mouere: vt aut h̃ facit: q2 mouet aliquē aerē aut h⁹ aquã: aut aliqđ aliud tale qđ ē rarefactibile ꝛ cõdensabile: ꝛ qđ ē aptum natum mouere vel moueri. Sed q2 sic ē non sil' pausat mouēs: ꝛ qđ mouet̃. i. non simul quiescit ꝓyciens: ꝛ aer qui mouet̃: ꝛ impellitur a ꝓyciente; sed sil' cũ mouēs quierat. i. qeuerat eē mouēs qđ mouet̃. i. aer mot⁹ ab eo adhuc est mouēs: ita ꝙ aer motus a ꝓyciēte adhuc est mouēs lapidē: qñ ꝓyciens cessauit a motu. vñ mouet̃ habitũ. i. mouetur alia ꝑs aeris ꝯñr sil' cũ alio aere moto: ꝛ in h̃ aere moto ꝯñr ē eadē rõ: q2 h⁹ aer mot⁹ mouet alia3 ꝑtē aeris ꝯñr: pausat aũt cũ minor fuerit virtus mouēdi in habito. i. aere ꝯñti q̃3 fuerit in ꝑmo. tãdē aũt qescit cũ nõ ampli⁹ faciet qđ ē prius mouēs: s3 si motũ solũ. aer. n. ꝑmo mot⁹ mouet̃ ꝛ mouet lapidē: s3 qñ sic debilitat̃ mot⁹ aeris ꝙ aer ē sic debiliter mot⁹ ꝙ ē solũ mot⁹: ꝛ nõ mouēs: h̃ aũt qñ aut necesse ē sil' pausare h̃ qdē mouēs h̃ aũt motũ: ꝛ ꝑ ꝯñs necesse ē pausare totũ motũ. ℂ Nõndũ aũt vim solõnis h⁹ in h̃ ꝯsistere. ꝙ ē de rõe aeris ꝛ aque ꝛ cuiuslibet corꝑis rarefactibil' ꝛ ꝯdēsabilis ꝙ cũ ipellit̃ a ꝓyciēte vel ab ipellēte nõ statim cessat moueri aer qñ ipellens cessat a motu: imo qescente ipellēte adhuc mouet̃ aer impulsus ab eo: ꝛ ille aer mot⁹ impellit aliã ꝑtē aeris ꝯñr ꝛ alia aliã. ꝑtes ğ aeris sic successiue se impellentes ipellũt ipa3 rē ꝓiectam donec adeo debilitat̃ impulsus aeris ꝙ cessat mot⁹ ꝓiectionis. ℂ Nõn^m ãt: ꝙ aer fortiter ipulsus nõ solũ mouet̃: s3 ēt mouet ipsam rē motã. q2 ğ sp debilitat̃ h⁹ ipulsus: est ꝯuenire ad aliq̃3 ꝑtē aeris ita debil'r impulsa3: ꝙ l3 ipellat̃ ꝛ moueat̃. nõ tñ ꝑt vlteri⁹ mouere nec ipellere ipa3 rē ꝓiectã: qñ ğ ad h̃ ꝯuētũ ē cessat illa ꝑs aeris eē mouēs: ꝛ cessat illa res ꝓiecta eē mota: ꝛ ꝑ ꝯñs cessat totus motus ꝓiectionis.

Dubitaret forte aliqs: si aliqđ mouēs ñ moueat nisi motũ: vtrum qescēte tali mouēte oporteat qescere qđ mouet̃ ab ipso: vt ꝙ sic: q2 si mouēs nõ mouet nisi motũ. ğ cũ vlteri⁹ nõ mouet̃ nõ vlterius mouet. q̃re res mota ab eo nõ vlteri⁹ mouebit̃. ℂ Dõ3 ꝙ mot⁹ aliqñ est pure localis. aliqñ cõcurrit ibi sil' cum motu locali motus alterationis: siue motus ad formam si aũt motus: sit pure localis: ꝛ mouens non mouet nisi motum: quiescente mouente op3 quiescere qđ mouetur ab ipso: sed si simul cum motu locali concurrat ibi alteratio ꝛ motus ad formã: tũc nõ op3 quiescere rem motã quiescēte mouēte. videm⁹. n. ꝙ elã mouent̃ a generante ita ꝙ generans q̃ntum dat de forma tantu3 dat de loco: vt quãtum dat de forma grauis: tãtum dat de loco deorsu3. si ergo generans graue vel leue induceret talem formam ex eo ꝙ moueretur postq̃3 adeptum esset forma3: moueret̃ ſm formã illã quiescente generante. cu3 enim ignis ꝛ calidũ nõ solũ gñet̃ ab igne vel a calido: sed ēt a Dub. ꝑª

motu si qs aliq̃ duo corpa fortiter ꝯfricaret calefaceret aerẽ inclusuz iter illa duo corpa: aer ille sic calefact⁹ nisi impedireť ascẽderet. cõstat aũt ꝙ si aer ille ascẽderet ꝙ moueret a cõfricãte siue ab eo qui collidebat hꝰ corpora: ꝑ quã collisionẽ gnãt⁹ ẽ aer calidus: collidẽs g̃ ꝛ ꝯfricans illa corpa dũ cõfricat eo moueť: ꝛ ꝑ motũ calefac aerẽ: g calefact⁹ ascẽdit supi⁹. si g̃ hꝰ collidẽs vel confricans desinit cõfricare: ꝛ nõ vlteri⁹ moueať: nõ oꝫ ꝙ aer calefact⁹ illo gescente desinat moueri. Nam exquo aer ille fact⁹ ẽ calid⁹ iã hꝫ i se pn⁹ mot⁹. nõ g̃ statiz cũ cessat mot⁹ collidẽtis: oꝫ ꝙ cesset mot⁹ aeris. ¶ Ad vo obyciebať ꝙ si mouẽs nõ mouet nisi motũ cessante motu ei⁹ nõ vlteri⁹ mouebiť res mota ab ipso: dõꝫ ꝙ si mouẽs moueret solũ impellẽdo cessante impulsu cessaret mot⁹: sed si mouet alterãdo: ꝛ aliq̃ q̃litatẽ iducẽdo: qꝛ cessãte motu mouẽtis nõ cessat q̃litas iducta in passo: poterit moueri illa res mota rõne q̃litatis iducte gescẽte mouẽte.

Dub.2ª **Alterius** forte dubitaret aliqs vtrũ h̃ ꝯtingat i aere ꝛ in aq̃: ꝙ gescẽte ipellente nõ gescat impulsuz. ¶ Dõm ꝙ in aere: ꝛ in aq̃ ꝛ oib⁹ corpib⁹ rarefactibilib⁹ ꝛ cõdensabilib⁹ gescente impellente nõ gescit impulsuz vt quiescẽte ꝓyciente nõ gescit aer motus ab eo. Nã cũ talia ĩpellũtur nõ soluz ẽ ibi mot⁹ localis: sed ẽt ẽ ibi mot⁹ alterationis ꝛ mot⁹ ad formã. Naz hꝰ corpa ex ĩpulsu facto in vna ꝑte rarefiũt: ꝛ in altera ꝯdensanť: ꝛ qꝛ q̃olibꝫ redit ad nãm suã: vt aq̃ calefacta amoto igne redit frigida gescẽte ĩpellẽte: pars illa aeris rarefacta vltra suũ modũ redit ad debitã ꝯdensationẽ: ꝛ ꝑs ꝯdensata redit ad debitã rarefactionẽ. cũ g̃ esse nõ possit ꝙ aliqd ꝯdensatuz rarefiat nisi ĩpellat corp⁹ sibi ꝓximũ: ꝑs aeris cõdensata ꝑ ĩpulsionẽ cessante impellẽte rarefit: ꝛ rarefacta ĩpellit tam reꝫ ꝓiectã q̃ ꝑtẽ aeris sibi ꝓpinquã: ꝛ illa ꝑs sil' ĩpellẽdo rẽ ꝓiectam impellit ꝑtẽ aliã: ꝛ sic deinceps donec adeo debiliteť ĩpulsus: ꝙ oporteat cessare ꝓiectionis motũ. sic. n. imaginari debemus ꝙ sic facto vno circulo in aq̃ fit ali⁹: ꝛ alio facto fit vlteri⁹ ali⁹: ꝛ sic ꝯñr ꝑtes aq̃ se expellũt adiuicẽ: sic ꝑtes aeris ꝑ rarefactionẽ: ꝛ ꝯdensationẽ adgnãtã i eis ex impulsu mutuo se expellũt: lꝫ h̃ sic nõ solũ appeat i circulis gnãtis in aq̃: sꝫ ẽt in ꝓcella: vt appet i aq̃ maris vbi cũ in vna ꝑte aq̃ fit aliq̃ eleuatio ꝛ aliq̃ ꝓcella: illa ꝓcella facit aliam: ꝛ alia aliã: ꝛ sic deiceps: ꝛ si hꝰ ꝓcelle obuiẽt corpi existenti sup aq̃ꝫ velocissime mouẽt ipm: vt pꝫ in naui que ꝓpter diuersas ꝓcellas maris vehemẽter impelliť. Estimãdũ est igiť sic ex impulsu fieri ꝓcellas in

Cõ.82. aere sicut ꝛ in aq̃: vñ Cõmen. motũ ꝓiectoꝝ in aere assimilat motui nauis sup aq̃ꝫ: si g̃ nõ moueret aer a ꝓyciente nisi ꝑ ĩpulsum: gescente ĩpellente cessaret mot⁹ aeris: sed cũ ex ipo impulsu adgenereť ibi q̃dã rarefactio ꝛ cõdensatio: iõ ꝑꝑ hꝰ rarefactionẽ et cõdẽsationẽ adgnãtã in ipso moueť aer gescente ĩpellẽte. vñ Cõmen. ait: ꝙ aq̃ ꝛ aer talẽ hñt nãm: ꝙ cũ accipiũt pn⁹ mouendi ab alio moueñť per se: hꝰ aũt pn^m mouẽdi est ipa rarefactio ꝛ cõdẽsatio adgnãta in eis ex impulsu: ex h̃ at pꝫ: ꝙ nõ sufficit dr̃e motũ ꝓiectiõis nõ deficere gescẽte ꝓyciẽte: qꝛ ꝓyciens mouẽdo rẽ ꝓiectam sil' mouet ꝛ aerẽ: g motus ĩpellit ipꝫ ꝓiectũ nisi oñdať: ꝙ aer ẽ talis nãe ꝙ põt sil' moueť ꝛ moueri: ꝛ ꝙ ẽ rarefactibil' ꝛ ꝯdẽsabil'. Nã si sic faciat aer sic lapis: ꝛ sic aer mot⁹ a ꝓyciente ĩpellat rẽ ꝓiectã sic lapis impulsus ab ĩpellente ꝑt aliũ ĩpellere lapidẽ: nũq̃ꝫ saluare poterim⁹ motũ ꝓiectõis. nã si sic multi lapides se cõtingentes sil' cũ impelliť ꝑmus impelliť vltimus. tot⁹ g̃ talis mot⁹ sil' fit: ꝛ sil' gescit: sed in aere: ꝛ in aq̃ que sunt corpa rarefactibilia: ꝛ ꝯdensabilia: nõ sil' cũ ĩpelliť ꝑs ꝑma ĩpelliť vltia: imo ẽ ibi successiua gnãtio circuloꝝ: ꝛ ꝓcellaꝝ: ꝑꝑ quã successiuã gnãtionẽ successiue deferť res ꝓiecta. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Hic qdẽ igiť i ꝯtigẽtib⁹: aliqñ qdẽ moueri: aliqñ qdẽ gescere fit mot⁹: ꝛ nõ ꝯtinu⁹: ſꝫ videť. Aut. n. ꝯsequẽter entiũ est: aut tãgentiũ. Non . n. vnũ mouẽs est: ſꝫ habita adiuicẽ sunt.**

¶ Ex solõne data cõcludit hꝰ motũ nõ eẽ ꝯtinuũ. d. ꝙ h̃ qdẽ igiť mot⁹ ꝓiectionis. s. fit in reb⁹ ꝯtingentib⁹ aliqñ qdẽ moueri aliqñ qdẽ gescere. i. fit in reb⁹ ideterminatis ad motũ ꝛ qetẽ: cuiusmodi sũt corpa rarefactibilia: ꝛ cõdẽsabilia. talia. n. dñr eẽ idetermiata ad motũ ꝛ quietẽ: ꝛ qꝛ nõ sunt bñ terminabilia termio ꝓprio: iõ de facili se expellũt: ꝛ ex facili moueñť. in talib⁹ igiť fit motus ꝓiectionis: ꝛ hꝰ mot⁹ nõ est ꝯtinu⁹: ſꝫ vr̃ eẽ ꝯtinuus: qꝛ ẽ aut ꝯñter entiũ aut se tãgentiũ: lꝫ g̃ sic videať: nõ tñ est cõtinuus: qꝛ nõ est ibi vnũ mouẽs: ſꝫ mouẽtia ibi sunt adinuicẽ habita. i. ꝯñr se hñtia. ¶ Nõn^m aũt: ꝙ cũ rẽ ꝓiectã moueãt successiue diuerse ꝑtes aeris: qꝛ ille ꝑtes aeris se tãgũt: ꝛ hñt se adinuicẽ: ꝛ hñt se ꝯñter: iõ vr̃ hꝰ mot⁹ eẽ cõtinu⁹: nõ tñ est vere cõtinuus: qꝛ ille plures ꝑtes aeris mouẽtes successiue rem ꝓiectã nõ sũt ꝓprie vn⁹ motor: ſꝫ magis sũt plures motores hñtes se adiuicẽ ꝯñter.

Dubitaret forte aliqs: cũ aer ꝛ aq̃ ꝛ talia corpora rarefactibilia ꝛ cõdensabilia dicanť Dub.3ª.
ideterminati mot⁹: ꝛ idetermiate qetis: vtrũ h̃ sit eodẽ mõ. ¶ Dõꝫ ꝙ talia dicunť ĩdetermiate qetis: qꝛ nõ hñt qetẽ fixã ꝛ stabilẽ: cũ de facili moueanť. dicunť aũt ideterminati mot⁹: qꝛ cũ ĩpellũtur. nõ sequiť vnũ motũ determinatum: sed in illam ꝑtẽ moueñť: versus quam est violentia impulsionis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Uñ in aere ꝛ in aq̃ fit hꝰ mot⁹: quẽ dicũt qdã ãtipistasiꝫ eẽ. Impoĺe aũt alr̃ opposita soluẽt nisi dcõ mõ: antipistasis aũt sil' oia moueri fac ꝛ mouere. Quare ꝛ gescũt. Nũc ãt vr̃ vnũ aliqd qõ ꝯtinue moueť a quocũq̃: ñ. n. ab eodẽ.**

¶ Ex his q̃ dixerat iprobat solõnẽ q̃rũdã. d. ꝙ hꝰ motus ꝓiectõis fit in aere ꝛ i aq̃: qꝛ talia sr̃ rarefactibilia ꝛ ꝯdẽsabilia: qm̃ motũ ꝓiectiõis qdã dñt eẽ antipistasiꝫ. i. ꝯresistẽtiã: vel ꝯpulsionẽ: sed ĩpoĺe ẽ alr̃ soluere opposita ꝛ dubõnes ꝯtigẽtes circa istã mãꝫ nisi mõ dicto: videlꝫ ꝙ ꝑtes aeris: ꝛ aq̃ successiue se ĩpellũt: ꝛ ĩpellendo se sic successiue ĩpellũt rẽ ꝓiectã: quã successionẽ i antipistasi saluare nõ possum⁹. Sꝫ antipistasis facit oia sil' moueri: ꝛ facit oia sil' mouere: q̃re ſꝫ hũc modũ oia sil' gescũt: qõ falsuz ẽ: qꝛ gescẽte ꝑ^o ꝑte aeris mota nõ stati gescit ꝓiectũ. addit ãt ꝙ ipꝫ ꝓiectũ vr̃ ẽt sic vnũ aliqd qõ ꝯtinue moueť a quocũq̃ ꝓyciente moueat: ſꝫ sup. lꝫ sic videať nõ ẽ ꝯtinu⁹: qꝛ nõ ẽ ab eodẽ mouẽte: ꝙ si tñ talis motus eẽt ꝑ antipistasiꝫ: aer in tali motu se hr̃et sic vnũ mouẽs. nõ g̃ eẽt ibi illa icõtinuitas quã oñdim⁹ ibi eẽ. ¶ Nõn^m ãt: ꝙ hꝰ motũ ꝓiectoꝝ nõ eẽ ꝑ antipistasim duplr̃ ꝓbat phs. ꝑ^o qꝛ i tali motu oia sil' moueren̄ť ꝛ gescerẽt: qõ ñ ẽ i motu ꝓiectionis. secũdo qꝛ h̃ posito non esset in hꝰ motu illa incontinuitas que est in motu proiectionis.

Dubitaret forte aliqs: vtꝝ mot⁹ ꝓiectiõis fiat Dub.4ª.
per antiperistasim. i. ꝑ cõtraresistentiam siue per cõtrapulsionẽ. videť aũt ꝙ sic: qꝛ ꝓyciẽs ꝓyciendo scindit aerẽ. aer autẽ scissus vltra modũ suuz vehemẽti⁹ recludiť reclusus aũt ꝯsistit ꝛ cõtrapellit ꝓiectuz. bñ ergo dictũ ẽ hꝰ motũ fieri per cõtrapulsionez ¶ Dõꝫ ꝙ ex motu ꝓiectiõis tria ꝯcurrũt: videlꝫ velocitas mot⁹ aeris. ꝯresistẽtia: ꝛ successio ĩpulsiõis: ꝯcurrit. n. ibi velox mot⁹ aeris: qꝛ oꝫ i tali motu aerẽ veloci⁹ moueri

q̃ sit mot⁹ ipsi⁹ piecti: vt supra in 4.° dicebat̃: nã alr ipz piectũ nõ moueret̃ motu aeris: sz motu ꝓpo. scđo ɔcurrit ibi antipistasis: q2 vt dcz ē aer scissus cũ postea recluditur vehemẽtius ɔsistit ꝛ cõtrapellit piectũ. tertio cõcurrit ibi successio pulsionũ inq̃tũ successiue vna pars aeris eru pulsa ꝛ pellit aliam: ꝛ ex tali successiõe pulsionũ duo est cõsiderare in hɔ motu. p° incõtinuationẽ: q2 nõ est vere cõtinuus: cũ sit a diuersis motorib⁹: vt a diuersis ptibus aeris se successiue ipellẽtib⁹. scđo: vt q̃nq3 clarius per vsũ disputationũ mõstrauim⁹: ē ibi cõsiderare ipsoꝝ mouẽtiũ ꝛ motoꝝ successiuũ motuz ꝛ quietem. nã oẽs hɔ ptes aeris q̃ se nẽpe sic ipellũt nec sil̃ mouent nec sil̃ mouent̃: nec sil̃ quiescũt: sz qe scẽte pte p̃a nõ qescit ps aeris secũda: sz successiue adgenerat̃ motus ꝛ qes in hɔ ptib⁹. Nõ est igit̃ intentio phi q̃ antiperistasis: vel ɔresistẽtia nihil cooperet̃ lapidi ad piectionez: sed vult q̃ h nõ sit totalis ꝛ p̃ncipalis cã in hɔ motu: q2 si sola antipistasis absq3 successione pulsionũ sufficeret ad talẽ motũ: cũ hɔ mot⁹ nõ sit cõtinu⁹ ꝛ cũ in hɔ motu nõ oia simul quiescãt ꝛ moueant̃: quia est ibi successio ipulsionũ: q2 ptes aeris successiue se impellũt nõ poneretur in hɔ motu illa icõtinuitas que ibi existit: ꝛ poneret̃ q̃ oia mouẽtia ꝛ mota sil̃ mouerẽt ꝛ mouerẽt̃ ꝛ p ɔñs sil̃ qescerẽt vt in lr̃a dicebat̃. Lectio. XXX.

T.c.83. Quoniam aũt in his que sunt necesse est sp esse motũ cõtinuũ. Hic aũt vn⁹ est. Necesse aũt vnũ magnitudis alicuius esse. Nõ. n. mouet̃ impartibile: ꝛ vnius ab vno. Nõ. n. erit continuus: sed habitus alter alteri: ꝛ diuisus.

¶ Postq̃ phs mouit q̃õnẽ de ipsis piectis ꝛ soluit eaz. In pte ista: vt dicebat̃ venat̃ intentũ oñdẽs motorẽ p̃m eẽ ipartibilez ꝛ absq3 oi magnitudine. Circa q̃d. d. f. q2 p̃ p̃mittit q̃daz p̃ambula ad ꝓpo^m. scđo ex illis preãbulis p̃missis declarat itentũ ibi (Determiatis aũt his.) Circa p̃m tria fac: q2 p̃ p̃mittit hɔ p̃ambula. scđo ex illis preambulis p̃missis venat̃ vbi habeat esse motor p̃mus. 3° mouet q̃dã dubõnẽ circa p̃racta. 2° ibi. (Necesse aũt in medio.) 3° ibi. (Habet aũt dubõnẽ.) ¶ Ad euidẽtiã ãt p̃me ptis sciendũ q̃ phs ꝓbare intendit p̃m motorẽ esse iptibilẽ: q2 ē po^e ifinite ꝛ mouet p tp̃s ifinitũ. hãc aũt ꝓbationẽ: videlz p̃m motorẽ ē iptibilẽ: q2 mouet in tpe ifinito: ꝛ ē po^e ifinite q̃tũ ad p̃ñs spectat tripl̃r qs impedire posset. p̃mo si diceret motuz celi fieri semp ob alio ꝛ alio motore sicut piectio lapidis fit ab alis ꝛ alia parte aeris. Jõ lz mot⁹ celi duret p tp̃us ifinitũ nullus tamen motor mouet p tp̃s infinitũ: q2 motores illi sibiinuicez succedũt: ꝛ nullus eoꝝ mouet ɔtinue p totũ tp̃s. scđo posset dcã ꝓbatio ipediri si diceret̃ motorẽ celi eẽ mobilẽ: ꝛ fatigabilẽ: q2 si h eẽt ñ eẽt ifinite potentie: nec p infinitũ tp̃s mouere posset. tertio ipediri possz dicta illatio si diceret̃ mot⁹ ille eẽ irregularis: q2 irregularis mot⁹ p infinitũ tp̃s durare non põt. tria g̃ facit phus fm q̃ tris p̃ambula p̃mittit p q̃ excludi p̃nt he tres obõnes. nã p̃ ꝓbat motũ illũ celestẽ eẽ vni⁹ magnitudis. ꝛ ab vno motore. scđo ꝓbat ip̃m eẽ a motore imobili ꝛ ifatigabili. 3° oñdit ip̃z motorẽ eẽ vniformẽ ꝛ regularẽ. 2° ibi. (Mouẽs igr̃.) 3° ibi. (Et regularis ē hic mot⁹.) Dic̃ g̃. q̃m ex his que sunt. i. ex his q̃ videm⁹ eẽ in mũdo necesse est sp eẽ aliquẽ motũ ɔtinuũ. hic aũt motus ɔtinuus est mot⁹ vnus: q2 g̃ sic ē necẽ ē hɔ motũ vnũ eẽ alic⁹ magnitudis vni⁹. ē. n. alic⁹ magnitudis: q2 iptibile nõ mouet̃: ꝛ cũ sit vnus mot⁹ erit ab vno motore: q2 alr̃ nõ erit cõtinuus ꝛ vn⁹: sed erit habit⁹ ꝛ ɔtr̃ se hñs alter alteri: ꝛ erit hɔ motus diuisus nõ cõtinu⁹. ¶ Nõndũ aũt: q̃ ex h apparet ad qd deseruit p̃ñti negocio q̃d p̃us tacta d̃ motu piectoruz. Nã cũ motus piectoꝝ: vt dictũ est: nõ sit vn⁹ ꝛ continu⁹: q2 nõ est a motore vno: si mot⁹ celi nõ esset a motore vno nõ esset vnus ꝛ continuus.

Dubitaret forte aliqs: q2 vr̃ q̃ mot⁹ celi sit vn⁹ ꝛ ɔtinuus. Nã si aliqs mot⁹ eẽt talis potissime eẽt mot⁹ primi celi. ille ãt mot⁹ fm Cõmen. in 12. meta. ē a duplici motore: videlz a motore cõiuncto ꝛ sepato: g̃ nõ est vn⁹ ꝛ ɔtinuus. Dub. p^a Cõ. 41. ¶ Dõm q̃ motũ aliquez eẽ a duplici motore dupl̃r p̃t itelligi: vel successiue vel ñ successiue: sz sil̃ adiuicẽ ordiatis. Si aũt sit aliqs mot⁹ a plib⁹ motorib⁹ successiue: ita q̃ p̃ moueat vn⁹. ꝛ illo cessante moueat ali⁹: hɔ mot⁹ nõ erit vn⁹ ꝛ cõtinu⁹. Sz si illi pl̃es motores sĩt adiuicẽ ordinati: ita q̃ vn⁹ mouet in v̄tute alteri⁹: ꝛ simul cũ mouet vn⁹ mouet alius: q2 vbi vnũ ppulterũ vtrobiq3 tñ vnũ: talis pl̃itas motoꝝ motũ nõ discõtiuat: sz hɔ pl̃es motores vt ad ꝓpo^m spectat se hñt. q. vn⁹ motor. q̃d v̄o dicebat̃ de celo solutũ ē p iã dicta. nõ mouet̃ celũ a plurib⁹ motorib⁹ successiue: sz a plibus motorib⁹ adiuicẽ ordinatis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Mouẽs igit̃ si vnũ: aut motum mouet; aut imobile ex̃ñs: siqdẽ igit̃ motũ ɔseq oportebit ꝛ mutari ip̃z. Silr̃ ãt moueri ab aliquo. Quare stabit: ꝛ veniet in ip̃m moueri ab imobili. Hoc aũt nõ necesse ē sil̃ mutare: sed sp poterit mouere: ifatigabile. n. sic mouere.

¶ Oñdit motũ celi eẽ a motore imobili ꝛ ifatigabili: dic̃ g̃. hɔ mouẽs vnũ cuiusmodi ē mouẽs celeste: aut mouet motũ aut mouet ex̃ñs imo^le siqdẽ igr̃ mouet motũ ɔseq oportebit ꝛ ip̃z mouẽs mutari silr̃: at cũ h q̃ mutabit̃ necẽsse ē ip̃m moueri ab aliq̃ alio: q2 oẽ q̃d mouet̃ ab alio mouet̃. q̃re cũ nõ sit abire i ifi^m stabit ꝛ ɔueñt i ipo. i. ɔtigit ipi sic moto moueri ab imobili. h ãt mouẽs imo^le nõ necẽ ē sil̃ mutore. i. cũ mouet nõ sil̃ mutat. i. ñ sil̃ mouet̃ cũ ipo mobili. g̃ poterit sp mouere: q2 sic mouet̃ sine mutatiõe sui ē ifatigabile. i. ē sine labore ꝛ pena: pz igit̃ motũ p̃mi celi g est a motore p̃mo nõ solũ eẽ a motore vno: sed ẽt eẽ a motore imobili ꝛ ifatigabili.

Dubitaret forte aliqs: vtꝝ motores celoꝝ sint ifatigabiles: vr̃ ãt q̃ nõ: q2 motores illi vl̃ diuidũt̃ divisiõe suoꝝ mobiliũ: vl̃ ñ diuidunt̃ diuisiõe eoꝝ. q̃cũq3 mõ ponat̃: vt vr̃ nõ seq̃t̃ q̃ moueãt ifatigabil̃r. vt dem⁹. n. h ifert⁹ q̃ aliq̃ aie diuidũt̃ diuisiõe suoꝝ corpoꝝ. aliq̃ v̄o aie nõ sic diuidũt̃: vt aie rõnoles: q̃lz tñ aie tam diuise q̃z ñ diuise fatigabil̃r mouẽt. g̃ motores celoꝝ siue diuidant̃ diuisiõe suoꝝ corpoꝝ siue nõ: fatigabil̃r mouebũt. Dub. 2^a ¶ Dõz q̃ cã: q̃re i motib⁹ aialiũ accidit labor ꝛ pẽa: nõ ãt i motu supcelestiũ corpoꝝ: ñ ē eo q̃ motores hoꝝ aialiũ sĩt ptibiles siue iptibiles: sz hɔ cã sumi dz ex eo q̃ q̃lz aia cuiuslz aial̃ mouet mediãtib⁹ v̄tutib⁹ organicis. cũ g̃ v̄tutes affixas organis ɔsequat̃ labor ꝛ pẽa: eo q̃ talia organa lassãt̃ ꝛ fatigãt̃: oz oẽs hɔ mot⁹ fieri cũ labor̃ ꝛ pẽa: sz motores celestes mouẽt mediãte v̄tute q̃ nec ē corp⁹ nec v̄t⁹ i corpe: iõ mot⁹ illos nihil ɔsequit̃ laboris ꝛ pene. h aũt vt clari⁹ pateat sciendũ q̃ motores aialiũ vel nullam virtutẽ hñt nõ organicã: cuiusmodi sunt aie brutorum: vel si aliqui tales motores vel aliq̃ aie aialiuz hñt aliq̃s virtutes nõ organicas: cuiusmodi sũt aie rõnales: ille tñ virtutes nõ organice imediatũ p̃n^m mot⁹ esse nõ p̃nt. Naz alr̃ cõiungit̃ aia rõnalis suo corpi ꝛ alr̃ motor celi celo. Nã cũ ex aia rõnali ꝛ corpe fiat vnũ fz esse: cũ esse sit actus essentie: aia rõnalis imediate ɔiungit̃ corpi per eẽntiam: ꝛ mediante eẽntia ɔiungunt̃ corpori v̄tutes

eius nõ organice vt itellectus ꝛ volũtas: igiť intellectus ꝛ volũtas in aĩa rõnali nõ erũt imediatũ pn^m mot^9: cum tales potẽtie imediate nõ attingant corp^9: ſ3 vltra tales potẽtias oꝫ dare virtutes affixas organis qbus mediãtibus fiat mot^9: q̃re ſine labore ꝛ pena hoc eſſe non poterit: ſed in motoribus celorũ econuerſo ſe habet: nam ex talibus motoribus ꝛ celo nõ fit vnũ ſm eẽ: ſed ſm agere. cũ g̃ agere imediate egrediať a v̾tute: ibi nõ ꝯiungeť virtus mediante eẽntia: ſ3 mediante v̾tute: ita ꝙ v̾tutes ĩtelligẽtiarũ que ſunt nõ organice imediatius attingũt celũ q̃3 eoꝝ ſuba: imediatũ igiť pn^m mot^9 celeſtis ẽ virtus nõ organica quã nõ ſequiť labor neq3 pena: hĩ g̃ dictũ ẽ motores celorũ moueť ĩfatigabiliť: motores v̾o aĩalium mouere cum labore ꝛ pena. ex hoc aũt ĩnoteſcit qđ ſuperi^9 dicebam^9 ĩferius declarandũ: videl3: q̃re motores moti ꝑ accñs nõ pñt efficere motũ ꝯtinuũ: ſ3 oꝫ motum eorũ interrũpi: motores v̾o non moti per accñs pñt ſuũ ꝑpetuare motũ. Nã motores moti per accidẽs vt aĩe aĩaliũ ſunt forme ſuoꝝ mobiliũ: ꝛ vt patuit non mouent niſi mediãtibus virtutib^9 organicis: quas labor ꝛ pena ꝯſequitur: ꝓpter qđ oꝫ h^9 motum interrũpi: ſed motores non moti per accñs: cuiuſmodi ſunt motores celeſtes nõ ꝓprie ſunt forme ſuoꝝ corpoꝝ ꝛ v̾tutes eoꝝ nõ organice ſĩt imediatũ pn^m mot^9: q̃re ĩfatigabiliť mouẽt. pñt igiť ꝯtinuare ꝛ ꝑpetuaŕ ſuũ motũ. vtꝝ aũt ſꝑ cõtinuabũt ꝛ perpetuabũt ip̃3 vel de^9 q ẽ ſuꝑ oĩa hũc ordinẽ ĩmutabit altiorẽ ſcĩam poſtulat. ℂ Deinde cũ dicit.

ℂ Et regularis hic mot^9 eſt: aut ſolus: aut maxime. Nõ .n. h3 mutationẽ: neq3 vnã mouẽs. Oꝫ ãt neq3 qđ moueť iuxta illud habere mutationem: quatenus ſimilis ſit motus.

ℂ Oſtendit hũc motũ eẽ regularẽ ꝛ vniformẽ. d. ꝙ hic motus. ſ. qui eſt p̊mi celi qđ mouet p̊m^9 motor: aut ſolus eſt regularis: aut maxĩe. Nã mouẽs ĩpm nõ h3 neq3 vnã mutationẽ: ꝛ q: mouẽs ĩpm eſt oĩno imobile oꝫ ip̃3 celũ qđ moueť iuxta illud. i. iuxta motũ quẽ h3 a p̊mo motore neq3 hr̃e mutationẽ aliq̃3 q̃tenus mot^9 eius ſit ſilis. i. ſit regulari ꝛ vniformis. ℂ Nõn^m ãt: ꝙ cũ ĩ ſupceleſtib^9 mobilia correſpõdeãt ſuis motorib^9: q: p̊m^9 motor ẽ oĩno ĩmobilis cõgruũ eſt qđ moueť ab ipſo: vt p̊^m celũ ꝛ p̊^m mobile nullã aliã mutationẽ hr̃e p̄ter mutationẽ illam quã recipit a p̊ motore: q: ſi aliq̃3 aliã mutationez hẽret q̃ntũcũq3 p̊m^9 motor vniformiter moueret ꝓpter tranſmutationẽ ipſi^9 mobilis poſſ3 ꝯtingere ꝙ p̊^m mobile nõ vniforꝛ^{ter} moueret. Nã cũ act^9 actiuoꝝ ſint ĩ patiẽte ꝛ diſpoſito: variato paſſo variať actio agẽtis r̄cepta in ipſo.

Dubitaret forte aliqs: vtꝝ ſolũ mot^9 p̊mi celi ſit regularis. ℂ Dõ3 ꝙ ſꝑ regula ꝛ menſura poniť aliqd vniforme: q: in talib^9 min^9 accidit deceptio vt declarari hab3. 10. meta. g̊ mobile aliqđ moueri motu reglãri ẽ moueri motu vniformi. ꝙ ãt aliqd nõ moueať vniformiter q̃ntũ ad p̄ñs ſpectat dupliť p̄t ꝯtingere. p̊ ſi moueať diuerſis motib^9. Nam eo ipſo ꝙ aliqđ mobile plib^9 motib^9 moueť ñ vniformiter moueť: ꝛ q: iudicãdũ ẽ đ motib^9 ſ3 modũ magnitudĩs ĩ q̃ ſunt: null^9 motuũ exñtiũ ĩ magni^{ne} mota diuerſ motib^9: dꝫ dici regula ꝛ mẽſura alioꝝ motuũ: imo glib3 illoꝝ motuũ aliq̃3 difformitatẽ q̃dã mõ ꝯhere di: q: magni^{do} ĩ q̃ ſť difformiter moueť vno g̊ mõ moueri difformiter ẽ moueri diuerſ motib^9. Alio^9 aliqd moueť difformiter ſi ĩ eođ motu diuerſitatẽ h3. oẽs igť ſpe alie a p̊^a ſpa ñ moueť vniformiter: tũ q: moueť diuerſis motib^9. ſ. motu ꝓpo ꝛ raptu firmamẽti: tũ ẽt q: ſi ẽ v̾a põ aſtronomoꝝ ꝙ ſit dare eccẽtricos ꝛ epiciclos: vnũ ꝛ idẽ corp^9 ſupceleſte ꝛ vnũ ꝛ idẽ deferens plãete ſm vnũ ꝛ eũdẽ motũ moueť difformiter: q: in illo motu ẽ aſſignare diuerſitatẽ aliq̃3: ꝛ ſi nõ ẽ ibi diuerſitas in ſe: ẽ tñ ibi diuerſitas reſpectu zodiaci: q: deferens planete ſi ſit eccẽtric^9 ab ipſo zodiaco: in tpibus eq̃lib^9 abſcĩdit ineq̃les arc^9 vt declarari h3 ĩ almageſtis. Sol^9 g̊ ẽ maxĩe mot^9 p̊mi celi: q ꝑ ãtonomaſiã dr̃ eẽ mot^9: quẽ mouet p̊mus motor: q ẽ ſilis ꝛ regularis: q: ſolus ipſe eſt regula ꝛ mẽſura oĩum aliorum motuũ: ꝛ ſolus ipſe eẽ habet in magnitudine mota omnino vniformiter ꝛ regulatiter. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Neceſſe ẽ aũt aut in medio: aut ĩ circulo eẽ. Hec. n. p̊cipia ſť: ſ3 citi^9 moueñť ꝓxima mouẽti. h^9 aũt ẽ toti^9 mot^9. Ibi g̊ ẽ mouẽs. T.c.48

ℂ Premiſſis h^9 ꝑambulis venať vbi eẽ h3 p̊m^9 motor. d. ꝙ nẽcẽ ẽ ip̃3 eẽ: aut in me^o. i. ĩ cẽtro: aut in circulo. i. ĩ circũferẽtia. Nã h. ſ. cẽtrũ ꝛ circũferẽtia ſť p̊n^a. ipſi^9 ſpe: ſ3 q: citi^9 moueñť ꝓxima ipi mouẽti. h^9 ãt videl3 mot^9 velox ꝛ ſit^9 ẽ mot^9 toti^9. i. mot^9 circũferẽtie q̃ ꝯtinet totũ. ibi g̊. v3. in celo vľ ĩ circũferẽtia ẽ mouẽs. ſ. p̊^9. ℂ Nõn^m ẽt vi3 rõis h^9 ĩ h ꝯſiſtere. v3. ꝙ magl ꝓximũ mouẽti moueť veloci^9: q: ſꝑ ꝓxi^m cuil3 agẽti plus ꝑticipat đ actiõe ei^9 vt ꝓximũ calefaciẽti ardẽti^9 caleſit: illud g̊ erit ꝓximi^9 p̊ mouẽti: ꝛ ĩ eo h3 eẽ maxĩe motor p̊m^9: qđ maxime ꝛ velociſſime moueť: ſ3 h^9 ẽ vltia ſpa ſiue circũferentia celi ſupmi. de^9 g̊ ĩpe q ẽ p̊m^9 motor magis dꝫ dici ꝙ ſit ĩ celo q̃3 in terra: ꝛ ĩ circũferẽtia q̃3 ĩ cẽtro: ꝛ ĩter oẽs celos maxĩe ẽ in p̊ celo: q: illđ velociſſime moueť. ℂ Nõndũ aũt Cõmen. hic dr̃e ꝙ oẽs leges ꝯcordãt cũ iſto dcõ phi: q: oẽs magis ꝯcedũt deũ eẽ in celo q̃3 in terra: ꝛ magis eſſe in circũferẽtia q̃3 in cẽtro. ℂ Notandũ ẽt: ꝙ circũferẽtia ꝛ cẽtrũ dicunť eẽ p̊n^m ſpe: q: ſunt p̊n^a diffiniẽtia ſpaꝝ: vľ ſť ptes diffinitiue ei^9. diffiniť. n. ſpa ꝙ ẽ corp^9 ſolidũ vna ſupficie ꝯtentũ: ĩ c^9 medio ẽ cẽtrũ: a q̊ oẽs linee educte ad circũferẽtiã ſť eq̃les. put g̊ in diffõne ſpe poniť ꝯtinẽtia vni^9 ſupicie i poiť ibi circũferẽtia ſpe: ꝛ poniť ibi centrũ ei^9. g̊ cẽtrũ ꝛ circũferẽtia ſť p̊n^a diffiniẽtia ſpaꝝ. ẽ g̊ ĩtẽtio phi. ꝙ cũ motor p̊m^9 moueat motũ ſpicii q ẽ ꝓpri^9 ipſi^9 ſpe: cũ p̊n^a ſpe ſint cẽtrũ ꝛ circũferẽtia: h^9 motor vľ erit in cẽtro vľ erit ĩ circũferẽtia. Eſt g̊ ĩ circũferẽtia ſupremi celi: ꝛ non in cẽtro ꝓpter rõnez iã dictã: videl3 ꝙ illa velociſſime mouetur. Cõ.48.

Dub.3°. T.cõ.4

Dubitaret forte aliqs: vtꝝ qđ ẽ ꝓpiqus p̊ mouẽti moueať veloci^9: vr̃ ãt ꝙ ñ: q: ſaturnus ſ3 ꝯputationẽ aſtronomoꝝ ꝯplet curſuz ſuũ in. 30. ãnis. Octaua ãt ſpa ſ3 ꝑtholo^m in. 36. milibus ãnoꝝ: h̊ g̊ q̃ ſũt ꝓpigora. p̊ mobili tardiſſime moueñť: luna ãt q̃ maxime ẽ ꝓpiq̃ terre velociſſimũ motũ h3. min^9. n. q̃3 ĩ mẽſe ꝑagit curſuz ſuũ: imo ſi h3 reuolutionez vt dr̃ in thorica planetaꝝ in minori tpe q̃3 ĩ mẽſe bis ꝑagrat ſuũ circuluz deferentẽ: alij v̾o plãete q ſť iter ſaturnũ ꝛ lunã ſ3 ꝙ magis ꝓpiquãt ſaturno tardius cõplẽt circulũ ſuũ: put v̾o plus appropiquãť lune citius moueñť. nõ g̊ qđ ẽ ꝓpiqui^9 p̊ mobili ſiue p̊mo motori moueť citi^9: imo ẽ eõ. qđ ẽ ꝓpinquius moueť tardi^9. ℂ Dõ3 intentionẽ eſſe hic phi ꝙ quãto celũ aliqđ eſt ſuperi^9 tãto velocius moueť vel velociorem habet motum: quidã g̊ vt ſiľ cũ itentione phi ſaluarẽt apparentiã dixerũt ꝙ oĩum alioꝝ celoruz a p̊mo celo eſt duplex motus. vnus qui fit raptu firmamenti ab oriente in occidens. alius qui eſt ꝓpri^9 ipſorũ orbiũ. qui ẽ ꝯtrarius huic. qui ẽ ab oriẽte in occidẽs cum ergo queriť vtrũ h^9 ſpere quanta ſunt remotiores a centro habeant velociorẽ motũ: dicunt ꝙ ſi loquamur de motu q fit raptu firmamenti ſic veritatẽ h3 qđ h phs ait. v3. ꝙ quãto ſpera celeſtis eſt ſuperior tanto h3 velo- Dub.4°

ciorem motū. Nam ſm hūc motū infra diem ⁊ noctem oēs ſpere celeſtes reuoluunť. Cū ģ ſpera ſuperior ſit maioris magnitudinis ꝙ̄ īferior velociores ſunt ſm hunc motū ſpere ſuꝑiores ꝙ̄ inferiores: qꝛ in equali tꝑe tranſeunt maius ſpatiū cū in eis ſit maior magnitudo. Sed ſi loquamur de motū ꝓprio ſic vt dicunt excepta ſuprema ſpera de alijs ſperis hoc ſentiendū eſt: qꝛ quāto ſunt ꝓpinquiores cētro tāto velocius mouenť: poſſumus tñ dicere ꝙ ēt ſm motū ꝓprium ſpere ſuperiores velocius mouenť. Nam lꝫ ſaturnus cōpleat curſum ſuum in .30. annis. ſol aūt in vno āno: attñ ſpera ſaturni eſt tanto maior ꝙ̄ ſpera ſolis ꝙ velocius mouetur ſaturnus peragrā do totū illud ſpatiuꝫ in .30. ānis ꝙ̄ faciat ſol complendo curſum ſuū in vno āno. ꝓdicti ģ doctores forte ħ voluerunt intelligere ꝙ ſm motū ꝓprium ſpere īferiores citius mouenť: qꝛ citius ꝯplent curſum ſuum: ſimplr tñ ſuperiores ēt ſm hūc motum mouenť veloci⁹ ꝑꝑ magnitudinem ſpatij qđ percurrunt.

Dub. 2ᵃ **Alterius** forte dubitaret aliqs: qꝛ videtur falſuꝫ eſſe qđ hic phs ait: videlꝫ ꝙ prim⁹ motor eſt in circūferētia non in centro. Nā oꝫ ṗmū motorē vbiqꝫ eē vt oīa in eſſe ꝯſeruet. dicebatur. n. ṡ. ꝙ deus eſt cā ipſius eē: alia vo agentia magis ſunt cā ipſius fieri: vt edificator magis eſt cā fieri dom⁹ ꝙ̄ eē eius. non ṗſente ergo edificatore pōt dom⁹ eē: ſed nō pōt fieri nec edificari. ģ nō ṗſente deo nullū cauſatum ab eo poterit eē cū deus det eſſe ſuoꝝ cauſatoꝝ. Rurſus vt ſtatim ꝓbabiť deus eſt ṗter oēm magnitudinē. Sed qđ nō determinatur per magnitudinē ⁊ ꝗ̄titatē non cōpetit ei determinatum vbi: male dictū eſt ģ deū eē ī determinato vbi vt eē in circūferentia ipſius celi. ❡ Dōm ꝙ vt cōiter diciť ⁊ bene ṗmū motorē eē in aliq̄ parte determinata vniuerſi nō eſt ꝓpter determinationē ſubē ſue. ipſe. n. vbiqꝫ eſt per eſſentiam oīa in eſſe ꝯſeruando. Sed ħ dcm̄ eſt ſm efficaciaꝫ motus. in eo. n. ꝙ motor eſt dr̄ magis eē in celo ꝙ̄ in terra: ⁊ magis in ṗ mobili ꝙ̄ ī mobilibus alijs: ⁊ magis in parte orientali ṗmi mobilis ꝙ̄ in occidentali: qꝛ efficacia mot⁹ magis appet in celo ꝙ̄ in terra ⁊ velocius moueť ṗmū mobile ꝙ̄ alij celi: ⁊ pñᵐ motus eſt magis in oriente: qꝛ inde ſꝫ phꝫ incipit motus celi. intelligenda ergo ſunt ħ non ſm determinationem ſubſtātie: ſed ſm efficaciam motus. ❡ Deinde cum dicit.

Te. 85. ❡ **Habet autem dubitationeꝫ ſi cōtingat aliqđ qđ mouetur mouere continue: ſed nō ſic ipellens iteꝝ ⁊ iteruꝫ incōſequenter eē ꝯtinue.**

❡ Ut dicebať mouet quādā dubōneꝫ circa ṗtacta. circa qđ. d. ſ. qꝛ ṗ mouet hꝰ dubōnē. ſcđo ſoluit ı̄ ṗaꝫ ibi. (Aut. n. ipm oꝫ.) Dicit ergo: qꝛ hꝫ dubōnē ſi ꝯtigat aliqđ qđ moueť mouere ꝯtinue: ſed nō ſicut ipellēs iteꝝ ⁊ iteꝝ ı̄ ꝯñr eē ꝯtiue. q. d. ꝙ nō ſumit ħ ꝯtinue large ſꝫ ꝙ aliqđ ı̄pulſū ꝯñr: vl̄ ſꝫ ꝙ aliqđ iteꝝ ⁊ iteꝝ ſi hoc fiat ſine ītermiſſiōe tꝑis dr̄ eē ı̄pulſū ꝯtinue. ❡ Nōnᵐ aūt hāc q̄ōnē ďſeruire ṗñti negotio. ꝓbabať. n. ꝙ ſol⁹ mot⁹ fact⁹ a ſimpliciter imobili eſt oīno ꝯtinuus mot⁹ aūt fact⁹ a corpore ⁊ a re mobili deficit a ꝯtinuitate: vt mot⁹ ꝓiectorum factus ab aere qui per iteratā ⁊ iteratā ı̄pulſionē: lꝫ fiat hꝰ motus ſine ītermiſſone tꝑis: non tñ hꝰ motus eſt ꝯtinu⁹: niſi vellem⁹ ſumere cōtinuū large: ꝓut qđ eſt ꝯñter dicitur eſſe ꝯtinuū. Si ģ mot⁹ fact⁹ a ṗmo motore ē ſimpliciter ꝯtinu⁹: oꝫ ṗᵐ motoreꝫ eſſe imobilē: ⁊ ꝑ ꝯñs icorporeū ⁊ abſqꝫ oī magnitudīe. vñ Cōmen. vult hāc q̄ōnē inductam eſſe ad ꝓbandū ṗmū motorē eē ſine ꝗ̄titate ⁊ incorporeum. ❡ Deinde cum dicit.

❡ **Aut eniꝫ ipſum opꝫ impellere: aut trahere: aut vtraqꝫ: aut aliqđ aliō cōtigēs aliud ab alio: ſicut olim dictū eſt in his: que proijciunť. Si autem cū diuiſibilis ſit aer: aut aq̄ mouet: ſed ſicut ſemꝑ motus. vtrobiqꝫ autem nō poſſibile eſt motū vnū eē: ſꝫ habitū: ſolus itaqꝫ cōtinuus ē: quē mouet imobile. Semꝑ. n. ſilr ſe hñs ⁊ ad id quod moueť: ſilr ſe habebit ⁊ ꝯtinue.**

❡ Soluit oſtēdens ꝙ mouēs motū. i. mouēs corporeuꝫ nō pōt mouere motū oīno ꝯtinuū: iō ait ꝙ ipm ſup. corpus vel ipſum mouēs motū ſi debeat mouere opꝫ ipm: aut ipellere: aut attrahere: aut facere vtrūqꝫ: aut oꝫ ipm mouere aliqđ aliud qđ eſt ꝯtingens aliud ⁊ attingiť ab alio ſic olī dcm̄ ē ı̄ his q̄ ꝓijciūť: qꝛ ꝓijciēs mouet ꝓiectū qđ ꝯtingit idest attingit aliud vt aerē qui aer attingitur ab alio aere: ⁊ ſic per hꝰ cōtactū ⁊ impulſioneꝫ fit mot⁹ ꝓiectoꝝ. ❡ Si ģ his modis mouet mouens corporeuꝫ ſiue mouēs motū pꝫ ꝙ cū mouet ipellendo vel attrahē do nō mouet cōtinue nec ēt cū mouet motu ꝓiectionis vt cū mouet ꝯtingendo aerē vel aquā vel aliud corpus rarefactibile vl̄ ꝯdēſabile mouet ꝯtinue. Iō ſubdit. ſi āt cū diuiſibilis ſit aer: aut aq̄ mouet: ſꝫ mouet ſic ſꝑ mot⁹: qꝛ mouet ſine itermiſſiōe tꝑis ſit mot⁹ ꝓiectoꝝ in aere ⁊ in aq̄: ſꝫ licꝫ aq̄ ⁊ aer moueat ſic ſemꝑ mot⁹: qꝛ mouet ſine itermiſſione tꝑis: nō tñ ſup. mouet cōtinue: qꝛ vtrobiqꝫ tā in aere ꝙ̄ in aq̄ ipoſſe eſt qđ cōtingit moueri eſſe vnū: ſed eſſe habitū ⁊ ꝯñter: ſolus itaqꝫ ꝯtinu⁹ ē mot⁹ ille quē mouet mouēs imobile: qꝛ mouēs imobile ſꝑ ē ſimilr ſe hñs: qꝛ nō variať in ſe. Cū ģ non varieť in ſe ſilr ⁊ ꝯtinue ſe hēbit ad id qđ moueť: qꝛ poterit ſilr ꝯtinue mouere ⁊ facere motū ſimplr ꝯtinuū. ❡ Nōnᵐ āt ꝙ corpus vel mouet ı̄pellēdo vel attrahēdo vel aliud ꝯtingēdo. motū aūt ı̄pulſionis ⁊ attractiōis nō eē oīno ꝯtinuū vniforme ⁊ regulare pꝫ: qꝛ vt Cōmen. ait attrahēs ⁊ expellēs nō eodē mō ſe hñt circa illđ qđ moueť in ꝓpinquitate ⁊ remotiōe ı̄ initio ⁊ in fine pulſiōis: aut attractionis. Supponēs igiť phs tractū ⁊ pulſuꝫ factū a motore corꝑeo nō eē oīno ꝯtinuū ꝓbat motū factū ex eo ꝙ attingitur aliud vt ex eo ꝙ attingiť aer: aut aq̄ nō eē oīno cōtinuū. Nā cū talia diſibilia ſint: ⁊ ſit ibi dare diuerſitateꝫ ꝑtiū: lꝫ ꝗ̄diu durat mot⁹ ꝓiectiōis ꝑtes aq̄ vel aeris moueāt corp⁹ ꝓiectū ſꝑ. i. ſine ītermiſſiōe tꝑis: tñ hꝰ motus nō ē ꝯtinuus: qꝛ nō eſt ibi vnū mouēs: ſꝫ vt ſupra dicebať ſit ibi plura mouētia ſe hñtia ꝯñter. ex oīb⁹ ģ his vult hr̄e phs motū ſcm̄ a motore moto ſine motore corporeo nō eē oīno ꝯtinuū. ❡ Nōnᵐ āt: ꝙ ſꝫ Cōmen. motor ģ corp⁹ ē nō ē ꝯſiliū diſpōnū apud illđ qđ moueť. iō mot⁹ fact⁹ ab illo nō ē cōtinu⁹: q̄re cū mot⁹ fact⁹ a ṗ motore ſit oīno cōtinu⁹: oꝫ motorē ṗᵐ eē imobilē ⁊ icorꝑeū deſeruit ģ ħ qđ ad oſtendēdū ṗᵐ motoreꝫ eē ſine ꝗ̄titate ⁊ ipartibilē. ❡ Nōnᵐ ēt: ꝙ oīs mot⁹ ꝯtinu⁹ ħ appellatur mot⁹ ſimplex ⁊ regularis qui nō pōt cōpetere niſi ṗ mobili qđ ñ moueť a motore moto: ſꝫ a motore imobili. Sic ģ accipiēda ē ītētio ei⁹ ꝙ cū mot⁹ oīo ꝯtinu⁹ ⁊ regularis ģ ſit regl̄a ⁊ mēſura oīuꝫ alioꝝ motuū nō poſſit effici a motore moto ⁊ corꝑeo: ṗmus motor ģ mouet hꝰ motū ē oīno imobilis ⁊ icorporeus. Cō. 85. Cō. 85.

Dubitaret forte aliqs: vtꝝ motor ṗm⁹ ſit oīno imobilis. ❡ Dōꝫ ꝙ q̄dā moueť ꝑ ſe: q̄dā ꝑ accñs: q̄dā ab intra: ꝑ ſe aūt moueť corꝑa: ꝑ accidens aūt ꝑfectiones corpoꝝ: ab ītra vo moueri diciť q̄cūqꝫ agūt ꝑꝑ finē aliū a ſeipſis. ſi in 5. n. dr̄ moueť ab intra. qꝛ iclinatio reꝝ ı̄ finē ꝯſeqť formā ītriſecā rei: qꝛ cōſequiť formam que eſt in re: vel nāl̄r ſi res illa tendat in Dub. 3ᵘˢ

finem appetitu naturali vel consequit formam que est in re per apprehensionem si hꝰ motus in finē sit mediante cognitione ꝛ apprehēsione. cū ergo motꝰ sit rei distantis ꝛ differentis: quecūq; appetūt finē aliū a seipsis pōt dici moueri ab intra. ex his igitur manifeste pȝ deū oīmode eē imobilē. nō .n. mouet̄ p se: q2 nō ē corpus nec per accidēs: q2 nō est perfectio corporis. nec etiaȝ mouetur ab intra ꝛ per appetitū intrinsecū: q2 non agit ꝑpter finē distantem: nec ꝑpter finem aliū a seipso: sed oīa propter seipm̄ opatus est. vnde supra in .8. ſm veterē trāslationem volēs phs describere imobilitatē pmi motoris ait: ꝙ est imobilis simplr: ꝛ ſm accidēs ꝛ ab omni iteriꝰ mutatione qḋ de alijs motoribꝰ dici non potest. intelligentie enim loquendo de motu vt hic loquimur: ꝛ si sūt imobiles per se: q2 non sunt corpus: ꝛ per accidēs: q2 nō sunt pfectiones corpoꝝ: possunt tñ dici quodā mō moueri ſm appetitū itrinsecū inqꝫtū p hꝰ appetitū ferunt̄ in finē aliū ꝛ agūt pp finē aliū a seipsis. ¶ Deinde cū dic.

T.c.86. ¶ Determinatis autem his manifestum est: quoniam impossibile est primum mouens ꝛ imobile habere aliquam magnitudinem.

¶ Premissis aūt pdictis pambulis: ꝛ ostenso vbi fȝ maiorē efficaciā motꝰ eē habeat motor pmus ꝛ mota qōne deseruiente huic negotio ſm ꝙ ꝑbare intendimꝰ motorem pmū eē sine qn̄titate ꝛ ipartibilē. In pte ista ex his que dixerat ꝑbat intentū ostendēs motorē pmū eē pter oēm magnitudinē. Circa qḋ .d.f. q2 p̊ ꝯtinuat se ad dicēda. scḋo exeqt̄ de itento ibi (Si .n. magnitudinē.) dicit ḡ. dtermiat̄ aūt his manīm ē qm̄ ipoīe ē pm̄ mouēs ꝛ imoīe .i. qḋ ē imoīe hr̄e aliq̄ magnitudinē. ¶ Deide cū dicit.

¶ Si enim magnitudinem habet: necesse ē aut finitam ipsam esse: aut infinitam. Infinitā quidem igitur ꝙ non cōtingit magnitudinē esse: ostensum est prius in physicis. Quod autem impossibile est finitam habere infinitam potētiaȝ: ꝛ ꝙ ipossibile est a finito moueri aliquid ſm infinitum tempus: demonstratū est nunc. Principium autem mouens perpetuuȝ mouet motum: ꝛ in finito tempore. Manifestuȝ itaq; ꝙ ind iuisibile est ꝛ ipartibile: ꝛ nullam habens magnitudinem.

¶ Exequit̄ de intento siue ꝑbat qḋ dixerat. d. ꝙ si pmus motor hȝ aliq̄ magnitudineȝ: necesse est magnitudinē ipam quā hȝ eē finitā aut infinitā: ifinitā qdē igit̄ magnitudinē ꝙ nō contingit esse ostēsum est prius in physicis: vt in tertio huiꝰ. ꝙ aūt finitā magnitudinē ipossibile sit habere infinitam potentiam: ꝛ ꝙ ipossibile ē a finito .i. ab habente potentiam finitā moueri aliquid ſm infinitū tp̄s determinatū est nūc .i. in hoc octauo. Si pm̄ mouens mouet motū ꝑpetuū ꝛ mouet i tpe ifinito ꝛ hȝ potentiam ifinitaȝ. qḋ ḡ sic est: manifestū itaq; ꝙ est indiuisibile ꝛ ipartibile ꝛ nullam hn̄s magnitudinē: ē ergo vis rōnis huius ꝙ primuȝ nō hȝ magnitudinē ifinitam: q2 illam non ꝯtingit esse: nec finitā: q2 in magnitudine finita ifinita potentia esse non pōt: q̄re nullam hȝ magnitudinē. Nullo igitur mō ſm seipsum ē qd sensibile. sed cū sit sūme simplex oīno idiuisibilis est qd sūme itelligibile ꝛ sūme cognoscibile. in cognitiōe igit̄ illiꝰ cōsistit sūma felicitas: a quo vita herbis ꝛ aiantibꝰ cūctis: a quo bona oīa q̄ per vniuersuȝ sinū mūdi appent: ortū hn̄t ꝛ regimē: q ē bn̄dictꝰ in secula seculoꝝ amen.

¶ Preclarissimi sūmiq; phi Fratris Egidij Romani. ordinis Heremitaꝝ diui Augustini in octo phicoꝝ libros iterpretatio fidelissima explicit.

Finis.

¶ Fr̄is Egidij viterbiensis ꝟsus ad lectorē.

Ecce opus antistes qḋ iaȝ caeleberrimꝰ egit:
Qui pars ausoniae plurima laudis erat.
Hic lege: qd poterāt doctae si q̄ris athenae:
Hunc si naturae grande requiris opus.
Hoc sine nec veteꝝ poterūt monumēta viroꝝ:
Hoc sine Aristotelis nec bn̄ dogma legi.
Quicqd .n. dubijs prisci inuoluere tenebris:
Hic tibi phoebeo clarius orbe facit.
Sunt aūt toto quaecūq; recōdita libro:
Fient per titulos hinc tibi nota breues.

TABULA Huius opis. Et pmo sup pmo physicorum.

DUBIA que sut in plogo.

Du.p. Utrum h sciētia pcedit metaphycam.
2. Utr physica sbalterne metace.
3. Utr si nō eēnt aliq res abstracte physica eēt phia prima.
4. Utruz in scia nāli ens mobile vel corp9 mobile sit subiectū.
5. Utruz idē sit subiectum in tota phia naturali z in hoc lib.

DUBITATIONES pmi libri.

Du.p. Utrum nra cogni9 icipiat a singularib9 z tēdat ad vniuersalia. t.c.4.
2. Utr philosophus cparet itellectum ad sensum. co.tex.
Du.p. Ur sibi phs cdicere q nom q ad nos sit p9 notū q diffō. t.c.5
Qr n dat silr driaz iter ponētes pla pn sic iter po vnū. t.c.6.
Non vr eadem qō de pncipys z de entibus. t.cō.7.
Du.p. Utruz dictio exclusiua addita vni relatiuoruz excludat reliquum. tex.cō.8.
2. Utr cdicētē tm vnū pnm esse: possit disputare nālis. co.tex.
3. Utrū cnegātez pncipia possit logicus disputare. co.tex.
4. Utr cnegātem pn possit disputare metaphysicus. co.t.
Du.p. Utr dictio exclusiua addita accnti excludat subaz. t.c.14.
2. Utr dicens tm substātia est. dicat multa esse. co.tex.
Utruz valeat. si est continuum ergo est diuisibile. t.cō.17.
Utr cna mellisi sit bōa. t.c.23
Utrum diuisio accidentis sit sufficiens. t.cō.28.
Du.p. Utruz positio Platonis fuerit vera. tex.cō.32.
Utr oia sint eqlr i oib9. t.c.34.
Utr totuz z ps sese csequant sm mēsuram magnitudinis z paruitatis. tex.c.36.
Utr eadem sit quātitas dterminata oium nāliuz. t.cō.38.
Du.p. Utr p se z p fiat gnō ex crys: aut corruptio i cria. t.c.44.
2. Utrum ex dulci possit fieri album. co.tex.
3. Ur sibi phs cdicere q criū p se fit ex contrario. co.t.
Utr pncipia oz manere. t.c.51.
Du.p. Utr mā sit magis principiuz q forma. tex.cō.53.
2. Utrum mā sit magis substantia q forma. co.tex.
Utrum crietas principiorum sit pnatiōis z hitus. t.c.68.
Du.p. Utruz priuatio sit per se pnm rei quātū ad esse. tex.c.78.
2. Utrum priuatio per se faciat: vt res fiat. co.tex.
Du.p. Utr potētia māe sit aliqd aliud ab eēntia māe. t.cō.78.
2. Utr hy respcūs fundatus in mā sit aliqd vl nihil. c.t.
3. Quis sit respectus ille. c.tex.
Du.p. Utruz si mā fieret: esset anteq fieret. tex.c.82.
2. Utr si mā corrūpit i mām gd sit ipsa corrupta antequam corrumpatur. co.tex.

DUBITATIONES scdi libri.

Du.p. Utrum nā dbeat diffiniri p h qd ē pnm mot9 ei9 in quo est. t.c.6.
2. Utr p h qd ē pnm getl. co.t.
3. Utrum omne pnm motus z getis cpetat nāe per se. co.t.
4. Utr nā sit pnm hy mot9 p. c.t.
5. Utr i diffōne nāe supflue adatur nisi sm accns. co.t.
6. Utr nā sit pnm mot9 local. c.t.
7. Utrum sit pnm p se z primo in motu augmenti. co.tex.
8. Utr nā possit p se dici pnm motus alteratiōis ei9 i q est. co.t.
9. Utr i gnōne possum9 saluare nāz esse hy pncipiuz. co.tex.
10. Utr fora artificial possit p se eē pnm mot9 ei9 i q est. co.tex.
11. Utrū aliq ars: vt musica: z talia sit pnm mot9 ei9 i q ē. co.t.
12. Utrum forme artificiales debeant dici nāles. co.tex.
Utruz signū antiphōtis arguat propositum. tex.cō.8.
Utrum aly posuerunt principiuz rex esse terraz. tex.c.9.
Utruz gnātio sit nā. tex.c.14.
Du.p. Utr mathematica differat a naturali. tex.c.18.
2. Utruz nālis phus differat ab Astronomo. co.tex.
3. Utr abstrahentium sit mendacium. co.tex.
Utrū mā z forma debeant dici natura. t.cō.21.
Du.p. Utr mām simplr possunt facere alique artes. tex.c.24.
2. Utrū opteat artes supiores cogscer opata ab iferiorib9. c.t.
Utr vsualis sit architectonica quodāmodo. tex.cō.25.
Utr partes diffinitionis sint solum forma. tex.c.28.
Utr aliq duo possint sic se habere q vnum sit causa alterius z ecōuerso. tex.c.30.
Du.p. Phus vr sibi cdicere q ptes diffinitiōis se teneāt ex parte māe vel forme. t.c.31.
2. Utr pmisse sint mā cnis. c.t.
Du.p. Utr policlet9 vel sor. sint causa statue per accns. t.cō.33.
2. Utr i causis p accns repiatur aliqd pprius vl logi9. co.tex.
Utrum cause in actu sint sil cū suis effectib9. tex.cō.37.
Utr de casu z fortuna possit esse scientia. tex.cō.39.
Du.p. Utr isti negauerint anialia z plātas fieri a fortūa. t.c.45.
2. Quo motiuo moueri poterāt isti: vt sic drent. co.tex.
Utr h csideratio supexcedat csideratōez phie nāl. t.c.46.
Du.p. De dria mēbror diuisionis. s. necessary ad cringēs. t.c.48.
2. Utr circa ctigēs ad vtrūlibet hēat eē fortūa z casus. c.tex.
3. Utr q sra casu z fortūa sint raro: z q raro a cāu z fortūa. c.t.
Utr sint aliq agentia non propter finem. tex.c.49.
Utr idem sint fortuna z cā p accidens. tex.cō.55.
Utrum vanū sit vlr in agentibus propter finē. tex.cō.62.
Utrum idem sint casus z frustra. tex.cō.63.
Du.p. Utr casus z fortuna reducāt ad cām efficientem. t.cō.65.
2. Utr fōtūa sit cā iōteriata. c.t.
3. Utr cā fortuita z casual sit cā per accidens. co.tex.
4. Utr aliqd sit a fōtūa z cāu. c.t.
5. Utr hy impedimentum possit dici casuale. co.tex.
Du.p. Un ē q ad nālē spectat dterminare d oib9 cāis. tex.c.70.
2. Utrū sp finis z forma sint idē vel coincidūt i idē nuō. co.t.
3. Utr sp efficiēs coincidit i idē cū forma z fine. co.tex.
Du.p. Utr d reb9 imobilibus possit csiderare naturalis. tex.c.71.
2. Utr alr csiderat metaphyc9 de p motore q nālis. co.tex.
3. Utr negotiū assignatū sit triplex. co.tex.
Nō vr valere rō phi. t.c.74.
Nō videt antiquos oia attribuisse necitati māz. t.c.75.
Du.p. Ur antiqs posuisse cāz agētez respcū taliū effectuū. t.c.76.
2. Utr gcqd ē pter itētōez agentis possit dici contingere ex necessitate materie. co.tex.
Du.p. Utr sit vex dfect9 nāles eē casu vl pp finē tex.c.77.
2. Utr nā agat pp finē. co.t.
Utr yrūdines vl aranee vl talia agant q agūt ex nā vel ex deliberatione. tex.cō.80.
Utr si eēt dare bouigenas eēt dar oliuigēas z vitipas. t.c.83
Utr i nālibus sit assignanda necessitas ex mā. t.cō.87.
Du.p. Utr mā sit cā fine q fi. t.c.88.

3ª Utrum spatiũ i q̃ nõ ẽ actu corpus tangibile: sed aptitudine de necessitate sit vacuum. eo.tex.
pª Uṙ q̄ isufficiẽter enũerẽt oẽs opiones ḋ vacuo. t.c.59.
2ª Uidetur q̄ inconuenienter inquirat de vacuo. eo.tex.
Non videtur possibile q̄ vacuum sit acceptũ propter motum ⁊ q̄ sit causa motus. tex.cõ.63.
pª Uideṙ pħus tenuisse retrogradum ordinem. t.c.64.
2ª Quomodo differt hec ratio ab alijs. eo.tex.
De quadam ɔ̃ña si eẽt loc⁹ eiusdem rõnis in q̃libet sui parte q̄ non esset motus. tex.cõ.65.
pª Utrum sit tractus a vacuo. tex.cõ.66.
2ª Que ẽ illa cõ positiua q̃ trahit vt ñ sit vacuũ. eo.tex.
Quomodo vacuum vt vacuum est infinitũ. tex.c.67.
pª U. tota cã q̄ṙ regriṙ tp̄s i motu sit ipedi^{mẽ} medij. t.c.71.
2ª Utꝝ q̄ntitas spaij faciat vt regraṙ tp̄s in motu. eo.t.
3ª Utrum in vacuo esset motus in instanti. eo.tex.
pª Uideṙ q̄ in spera actiuoꝝ ⁊ passiuoruȝ nullus sit motus non impeditus. tex.cõ.73.
2ª Utꝝ sit illa ꝓpõtio rari ad raꝝ q̃ ẽ tp̄is ad tp̄s. eo.t.
U. i vacuo aĺia moueréṙ ⁊ vtꝝ moueréṙ i ñ tp̄e. t.c.74
pª U. ꝑ se ɔ̄petat dimẽsiõib⁹ q̄ alijs dimẽsio^{b⁹} r̄sistãt. t.c.76
2ª Utꝝ si corp⁹ poneréṙ i vacuo vacuũ ei cederet. eo.tex.
3ª De quadam ɔ̄sequentia si essent simul dimensiones vacui cũ dimẽsionib⁹ corpis distiguerenṙ. eo.tex.
pª U. dimẽsiões vacui q̃s ponebãt ãtiq̄ eẽnt reales. t.c.80
2ª Utrum sit intelligibile in corpore esse vacuitates que sunt coniuncte corporibus. eo.tex.
De q̃dã ɔ̃ña si eẽt vacuũ moueréṙ cõpa si ñ ipssu. t.c.82
pª Utrũ raritas in corporib⁹ ɔ̄tigat ex vacuitate. t.c.84.
2ª Utrũ ex minus colido fiat aliquid magis colidũ nullo addito calido. eo.tex.
Utrum tempus sit de numero entium. tex.cõ.89.
pª Nõ vṙ nec̄ĩuȝ q̄ si nc̄ cõrũpiṙ q̄ corrũpiṙ i nũc. t.c.90.
2ª De q̃dã ɔ̃ña si ñ cõrũpeṙ i nũc eẽt sil' cũ ifinit] nũc. e.t.
3ª Utꝝ se hẽat nũc ad tp̄s sic pũct⁹ ad lineã. eo.tex.
4ª De quadaȝ ɔ̄sequẽtia vtrum simul possint eẽ plura tẽpora: si vnum non contineat aliud. eo.tex.
Utrum sit idem nunc in toto tempore. tex.cõ.93.
Quomodo differt motus a tempore per hoc q̄ tẽpus ẽ similiter ⁊ vbiq̄ȝ ⁊ apud omnia. tex.cõ 95.
pª Utrum tempus sit idem q̄ motus. tex.cõ.98.
2ª Utrum tempus possit esse sine motu. eo.tex.
3ª Quomõ ꝑcipiendo motum percipimus tẽpus. eo.tex.
pª Utꝝ p̄⁹ ⁊ posteri⁹ i motu sint formalr̄ ip̄e mot⁹. t.c.102.
2ª U. p̄⁹ ⁊ posteri⁹ i tp̄e dñt a p̄ori ⁊ posteriori i motu. e.t.
3ª Utrum hꝫ prius ⁊ posterius accipienda sunt prout requiruntur in tempore vel in motu. eo.tex.
4ª Utrum tempus sit numerus. eo.tex.
5ª Utrum tempus sit numerus numeratus. eo.tex.
pª Utꝝ se hẽat pũct⁹ ad lineã vt mobile ad motũ. t.c.104.
2ª Utrum nunc mensuret tempus. eo.tex.
3ª Utrum mobile sit manens. eo.tex.
Uidetur q̄ possumus intelligere tempus intelligendo aliquod nunc inter duo tempora. tex.cõ.106.
pª Quid sit nũc tp̄is ꝫ subaȝ ⁊ ꝫm id quod est. t.c.108.
2ª Utrum nunc mensurat ipsa mobilia. eo.tex.
Uṙ q̄ tp̄s pri⁹ ⁊ posteri⁹ ñ dr̄ant nisi ꝫ rõnẽ. tex.c.110.
Uideṙ q̄ ẽt nũero sit idẽ tp̄s prius ⁊ posterius. t.c.111.
Quõ ꝑ res nũeratas deuenim⁹ i cognitõeȝ nũeri. t.c.112.
pª Quomõ est per se q̄ tempus mensurat motũ. tex.c.113.
2ª U. p̄⁹ ⁊ posteri⁹ q̃ repiũṙ i motu possit dici ptes tp̄is. e.t
3ª Utruȝ in hꝫ diffinitione ponantur prius ⁊ posterius in motu prout accipiant ꝫm esse indiuisibile. eo.tex.
pª Uñ ẽ q̄ tp̄s mẽsurat motũ mẽsurãdo prẽ eius. t.c.114.
2ª Utrum tempus mensuret motum ⁊ esse eius. eo.tex.
pª Uñ ẽ q̄ aliq̄d ñ ẽ ꝑp̄e i tp̄e nisi nũereṙ a tp̄e. t.c.116
2ª Uṙ q̄ nũc sit in tp̄e tãq̄ã in numero. eo.tex.
pª Uñ seq̄ṙ tp̄s ẽ mẽsura mot⁹ ꝑ se q̄ q̄etl ꝑ accñs. t.c.118.
2ª Uñ ẽ q̄ illõ q̄õ ẽ in motu necesse ẽ moueri. eo.tex.
pª U. mo^{le} vl' q̄eicẽs ꝫ q̄ ẽ aliq̄d q̄ȝ^{m} mẽsureṙ tp̄e. t.c.119.
2ª Utꝝ mobile ꝫ suũ eẽ mẽsureṙ tempore. eo.tex.
3ª Utꝝ eẽ subale mobiliũ mẽsureṙ aliq̃ mẽsura.ñ. tp̄s. e.t.
pª Utrũ nũc ꝑut est q̄d in potẽtia diuidat tp̄s. t.c.122.
2ª Utrum nunc sit continuatiuum temporis. eo.tex.
3ª Utꝝ hꝫ terminus põt eẽ i diuersis tẽporib⁹. eo.tex.
4ª Utrum ex hoc possumus concedere q̄ motus aliquis claudatur inter duo mobilia. eo.tex.
pª U. mot⁹ ꝑ se fac̄ ad cõru^{õnẽ} ꝑ accñs aut ad gnõnẽ. t.c.128
2ª Utrum tempus per se corrumpat. eo.tex.
pª Utrum mutatio mensuretur tempore. t.c.129.
2ª Utꝝ i illuminatiõe aeris sint pl'a mutata esse eo.tex.
3ª U. ille pl'es mutatiões mẽsurẽṙ pl'ib⁹ ĩstãtib⁹ vl' eodẽ. e.t.
4ª Utꝝ iter illa pl'a mutata eẽ sit dare aliq̄õ moueri. e.t.
5ª Si descenderet graue in vacuo: vtrum in illo descensu essent plura mutata esse. eo.tex.
6ª Utrũ talis descensus mensureṙ vno instanti. eo.t.
7ª Utrũ talia plura instantia mensurantia plura mutata esse in vacuo haberent continuitatem. eo.tex.
8ª Utrũ illa pl'a istantia differãt re vel rõne solũ. eo.tex.
9ª Utrũ in illis pluribus instantib⁹ sit successio. eo.tex.
pª Utꝝ tp̄s sit vl'r idẽ apõ oia ista sensibilia. t.cõ.113.
2ª Utrum tempus sit passio motus. eo.tex.
3ª Utrum non possit dici passio mobilis. eo.tex.
pª Utrũ tempus sit solum ens apud animam. tex.c.131.
2ª Ad q̄d oꝫ pri⁹ ⁊ posteri⁹ nũerari i motu ab aĩa. eo.tex.
pª Utrũ sit vnum tempus omnium temporaliũ. t.c.132.
2ª Utrũ tp̄s diuersoꝝ sit vnũ ꝑ nũero numerato. eo.tex.
Utrũ tempus sit mensura primi motus. t.cõ.133.

DUBITATIONES quinti libri.

pª Utrum diuisio mobilis sit per opposita. tex.c.1.
Utrum motus recipiat speciem a forma ad quã vadit. tex.cõ 5.
2ª Utꝝ corruptio recipiat dnoĩatiõnẽ a nõ eẽ. eo.tex.
3ª Utrum colori accidat intelligi. eo.tex.
pª De quadam ɔ̄sequentia si mutatio dicit diuersitatem quomõ possit sumi quadrupliciter. tex.cõ.7.
2ª Qṙ ex nõ subto in nõ subm̃ nõ dṙ eẽ mutatio. eo.tex.
pª Utrum yle moueri possit. tex.cõ.8.
2ª Utrũ oino ens in potentia possit esse in loco. eo.tex.
pª Utrum substantie sit aliquid contrarium. tex.cõ.10.
2ª Qṙ i formis substãtialib⁹ non est assignare hꝫ gradus ⁊ distãtias q̄ regruṅṙ ad ɔ̄traria. eo.tex.
3ª Utrũ de q̃libet forma substantiali possit iri ad q̃libet aliam formam substantialem absq̄ȝ medijs. eo.tex.
4ª. Uñ ẽ q̄ aliq̄d p̄t fieri relatiuũ ip̄o imu^{to}: ꝫ altero. e.t.
5ª De quadam consequentia vtrũ sequatur q̄ in relatione non sit motus per se: sed per accidens. eo.tex.
Utrum quies sit terminus motus. tex.cõ.12.
pª Utꝝ rõnes facte iprobẽt 2^{m} mẽbꝝ diuisiõis. tex.c.13.
2ª De quadam ɔ̄sequentia si generationes vadũt in infinitum: oꝫ dare generationem primã. eo.tex.
Uidetur hec ratio contradicere premisse. t.c.14.
pª Utꝝ i q̃litate q̄ntitate ⁊ vbi sit ɔ̄rietas. tex.cõ.18.
2ª Utꝝ simplr̄ sit ɔ̄rietas i q̄ntitate ⁊ vbi sic̄ i q̃litate. e.t.
3ª Qṙ magl ẽ ɔ̄rietas ꝫ distãtiã ꝫ eẽ q̄ꝫ ꝫ eẽntiã. eo.t.
4ª Quare non habemus vnũ nomen cõe quo nominem⁹ omnem motum factum in quantitate. eo.tex.
5ª Utrum in quantitate sit maxima distantia. eo.t.
6ª Cum quo predicamento sit motus ꝫm locũ. eo.tex.
7ª Qṙ hꝫ mot⁹ ĩnoĩat⁹ ẽ tã ꝫ nomẽ cõe q̄ꝫ ꝫ ꝓpriũ. eo.te.
Utꝝ corpa se tãgẽtia hẽant vltima sil'. tex.c.22.
Utrum numerus sit prior continuo. tex.cõ.28.

DVBITATIONES octaui libri.

Super octo libros phisycorum Egidy Romani
Tabula finē habet.

nasitis: sz gen⁹ itelligit in spē: ⁊ supi⁹ i iferiori pp idētitatē quā hʒ ad ipʒ. qꝛ eēntialr idē dicūt supi⁹ ⁊ iferius. igr̄ qꝛ sp manet ista idētitas sp itelligit̄ supi⁹ i iferiori: siue apponat̄ siue nō apponat̄. Dicēdo ḡ aial hō vel hō aial est ibi nugatio: qꝛ rursus itellr̄: sz si supi⁹ ⁊ iferi⁹ nō dnt essentialr vnū: ⁊ forma gn̄is ⁊ spēi nō eēnt eēntialr vna forma: idē eēt tūc iudiciū q̄tū ad hꝫ itellm̄ d supiori respectu iferioris: qd ē d subto respcū accn̄tis. iferi⁹ ḡ non daret itelligere supius pp idētitatē quā hr̄et ad ipʒ: sed solū depēdētiā. ⁊ qꝛ apposito supiori dtermiata eēt talis depēdētia nō vitert⁹ intelligeret̄ supi⁹. ⁊ p ɔn̄s nō esset ibi nugatio. ponēdo itaqꝫ plēs formas i cōposito non faciemus nugationē: siue dicam⁹ aial hō: siue hō anial: qd pʒ eē fl̄m ⁊ repugnare pbabitis s̄monib⁹. ¶ Ad hāc āt pōnē firmādā fac̄ illud dcm̄ phi qd supi⁹ tāgebat̄. vʒ. q̄ ptes diffōnis nō sūt vnū: qꝛ sunt in vno: sz qꝛ hn̄t vnum actū ⁊ vnā formā. Ꝥ ēt vult plene Cōmētator: qꝛ ait partes diffōnis eē vnū s̄m actū: ⁊ iportare vnū actū: qd non eēt nisi i re ɔposita ⁊ i re diffinita existeret vna forma. Ꝥ Auic. ēt i. 2.ᵉ meta^{ce} sue. ⁊ mālfeste asserit: vbi vult corpalib⁹ vnā formā eē: sz oia Ꝥ singulr̄ narrare valde eēt lōgū: cū fere oēs ptes phie clamēt eē solūmō vnā formā. ¶ Dicam⁹ ḡ q̄ i re ɔposita nō sūt plēs forme subāles sz rē: sz solū s̄m modū itelligēdi. vl̄. n. ponere plēs formas. est velle phari non mō hūano: nec mō aristotelico: q ait nr̄az sciaz icipe ex sensu. ⁊ q voluit ex sensib⁹ in itelligibilia ascēdere. sz velle phari mō nō hūano: sz platonico q relicto sensu ex itelligibilib⁹ voluit i sensibilia descēdere. Nos ḡ adherētes fidei orthodoxe: ⁊ hūano modo volētes phari s̄m ea q̄ tradidimus pbabilr̄ icedētes sz modū itelligētie nobis a deo ɔcesse ostēdim⁹ q̄ nō ɔtīgat ponere plēs formas. In quo finē ipon im⁹ huic libro quez ititulari volumus ɔ̄ gradus ⁊ plītates formarum. Laus ergo sit ipsi xp̄o dei filio q cū sit ars oīpotentis ⁊ sapientis dei plens rōnū oīuz viuētiuz: est oīum formarum exemplar ⁊ pādigma. Qui cū patre ⁊ spū sancto est vnus deus benedictus in secula seculoꝝ. Amen.

¶ Preclarissimi sūmiqꝫ phi Egidy Romani De gradibus formaꝝ tractatus Venetys impssus mādato ⁊ expensis Peredū Nobilis viri dn̄i Octauiani Scoti ciuis Modoetiēsis. p Bonetuz Locatellum p̄sbyterum. 12.ᵒ kal. Octobr. 1502.

Registrum.

A	H	P	Y	BB
Egidy Romani.	locuz ⁊ corpus	tiaz ptiū: mot⁹	aliquis per se ⁊	quamur de intento.
¶ Clarissimi sacre	tunc q̄tū erit	trariū: vt mot⁹	vl̄ nō ex se: cū	q̄ꝫ sit mot⁹
Vlterius forte	remanebit ɔportio	.i. vtrū ei geti	q̄ qꝛ nō mouet	ciorē motū. Nam
⁊ remotas p	nitū: q̄ aliq̄	ratio ⁊ corruptio	geometrizare: hoc	
B	I	Q	Z	CC
momentanea facta	sicut species	duz p̄mittit duo.	tum est supercelestes	¶ Incipit tractat⁹
quo. i. nō	est inter latera	quoniam a. qd	res mot⁹. motores	lumē gl̄ie se hz
¶ Sz si qd	rege que sunt	tudo. b. a. transitur	Nō est aūt idē	verbuz. Solute
sit res p̄dicamēti	cuilibet parti:	inde tardū duos:	post ipsum fieri	¶ Caplm. X. In quo
C	K	R	AA	DD
Vlterius forte	sum s̄m se totū	.b. fit in alio	¶ Qd dixerat pbat	rōnuz pcedit
formaz ⁊ priuationē	in loco per partes	est ibi motus:	tatū eē: vt pʒ	ci videbantur asserētes
fit. Et enim.	nas dimensiones:	liber parte: cuz	mottr: q̄ .s. mot⁹	dinē. opꝫ igit̄
⁊ absentiā facere	q̄ dicūt affirmātes	ibi quodāmodo	⁊ remotas p	panis ⁊ per aliā
D	L	S		
quiescit omne,	vel leue trāsiret	¶ Sicut nō sic		
habent in se	possumus dicere	Addit aūt q̄ he		
naturaliū: aly	dem igit̄ hoc	albuz: neqꝫ est in		
ma: qꝛ in sui	nifestū esse q̄	tum esse ⁊ mutatū		
E	M	T		
nes: vel omnes	¶ Quādo quidē	per suam virtutem.		
est rō dicēs	q est nūc tpis	Vlterius forte		
quomodo differūt	nis idez punctum	alterans ⁊ alteratus		
plius autez	est: qꝛ tps nō	domo autē laterata		
F	N	V		
effectiuuz cum	¶ Or gdē igit̄	tiōis. Circa qd		
talis mot⁹ per	celestis. sic omnibus	vsqꝫ ad aliqd		
Dubitaret forte	cebat̄: mensura	¶ Ex his q̄ dixerat		
¶ Exequitur de	¶ Si enim ⁊ hi	aly mundi. Cū ḡ		
G	O	X		
¶ Ponit tertiā	remus ipsas formas	dicit ergo q̄ eoꝝ		
⁊ duoꝝ ⁊ alteroꝝ	nihil phibet	primum: videlʒ q̄		
¶ Ostendit etiā	Quoniā aūt neqꝫ	dens: oꝫ eē aliqd		
supra q̄ oīum	¶ Dōm q̄ qꝛ nō	lia: null⁹ negare		